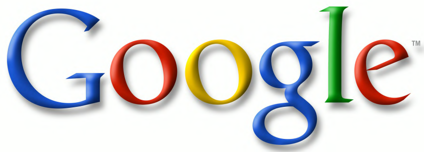
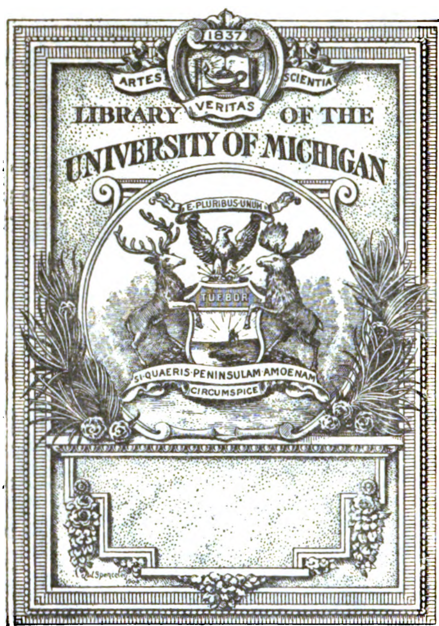

Google

1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN
E PLURIBUS UNUM
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

PLATONIS

OPERA OMNIA.

RECENSUIT ET COMMENTARIIS INSTRUXIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. VI. SECT. I.

CONTINENS

EUTHYDEMUM.

GOTHAE ET ERFORDIAE
SUMPTIBUS GUIL. HENNINGS.
MDCCCXXXVI.
LONDINI APUD BLACK ET ARMSTRONG.

PLATONIS

EUTHYDEMUS.

RECENSUIT ET PROLEGOMENIS

ATQUE

COMMENTARIIS ILLUSTRAVIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

GOTHAE ET ERFORDIAE
SUMPTIBUS GUIL. HENNINGS.
MDCCCXXXVI.
LONDINI APUD BLACK ET ARMSTRONG.

ERFORDIAE
TYPIS HENNINGS & HOPF.
1836.

PLATONIS

EUTHYDEMUS.

DISPUTATIO
DE
EUTHYDEMO PLATONIS.

Sophistarum, qui in scriptis Platonis commemorantur, duo potissimum genera discernere licet, quorum tamen alterum cum altero multa habuit communia. Alii enim reperiuntur ornate dicendi maxime et eloquentiae facultate id studuisse efficere, ut audientes delinirent delinitosque in sui admirationem raperent. Iactarunt enim non modo illud, quod paene omnes profitebantur, docere se posse, quomodo causa inferior verborum industria superior fieret, verum etiam magnam doctrinae copiam et ubertatem affectantes sese dictitarunt de quovis argumento statim copiose disputaturos atque in conventibus postularunt de qua re quisque audire vellet. Quo in genere Gorgiam, Hippiam, aliosque studiose elaboravisse quum aliunde tum ex Platonis scriptis certissime constat. Ab horum ratione aliquantum discesserunt qui eximie sophistarum nomine appellantur; qui quidem quamvis nec ipsi dicendi artem aspernati, tamen studium suum atque industriam praecipue ad disserendi facultatem contulerunt et ex hac una maxime gloriam atque auctoritatem quaesiverunt. Hanc vero dialecticam subtilitatem iam Protagoras Abderites, huius familiae princeps, ad forensem usum et consuetudinem traduxit, eaque re effecit, ut non pauci hanc disciplinam tanquam egregiam causarum recte agendarum adiutricem plurimi aesti-

marent *). Ex quo tempore quum in universa Graecia, tum maxime Athenis ingens extitit eorum multitudo, qui disserendi arti operam darent eiusque studio mirifice ducerentur. Verum enim vero dici non potest, quam cito res per se sanequam haud contemnenda in pravam quandam argutandi lubidinem verterit, praesertim quum sophistae ipsi non tam quid verum esset curarent, quam indagarent ea, quibus doctrinae et subtilitatis laudem consequerentur. Quid quod inter ipsos istos sapientiae professores mature exorti sunt, qui studio veritatis omni deposito, unice acuminis et ingenii famam aucupantes, sese totos ignobili fallacium conclusiuncularum nectendarum artificio dederent atque in disputando argutis captionibus id conarentur efficere, ut quidquid ab aliis responderetur, id argueretur falsum esse, ipsorum autem sententiae quamvis absurdae audientibus probarentur. Enimvero ita fert humanum ingenium, ut quae acute excogitata sunt, etiamsi speciem tantummodo acuminis mentiantur, tamen nescio quam vel oblectationis gratiam afferre vel etiam laudis commendationem habere videantur. Praeivit autem huius rei exemplum ipse totius huius familiae princeps, qui quum unamquamque rem prouti sensibus aliter appareret, ita etiam aliam esse vellet **), profecto omnia dubitandi lubidini reddidit obnoxia. Huc accessit, quod disserendi et argutandi sollertiae et consuetudini plurimum tribuit. Audias Diogen. Laert. IX. 52. ita scribentem: *οὗτος* (Protagoras) *πρῶτος — καὶ λόγων ἀγῶνας ἐποιήσατο καὶ σόφισμα τοῖς πραγματολογοῦσι προσήγαγε, καὶ τὴν διάνοιαν ἀφεὶς πρὸς τοὔνομα διελέχθη καὶ τὸ νῦν ἐπιπόλαιον γένος τῶν ἐριστικῶν ἐγέννησεν· ἵνα καὶ Τίμων φησὶ περὶ αὐτοῦ· Πρωταγόρης τ' ἐπίμικτος ἐριζέμεναι εὖ εἰδώς. οὗτος καὶ τὸ Σωκρατικὸν εἶδος τῶν λόγων πρῶτος ἐκίνησε, καὶ τὸν Ἀντισθένους λόγον τὸν πειρώμενον ἀποδεικνύειν, ὡς οὐκ*

---

*) V. Cicer. Brut. 12. Quintil. Institt. III. 1, 12. Professus est Protagoras etiam celebratissimum illud, *τὰ ἥττω κρείττω ποιεῖν*, idque ope artis disserendi. v. Gell. N. A. V. 3, 7.

**) V. Theaet. p. 152. A. et p. 177. C. ubi Protagoreos vocat *τοὺς τὴν φερομένην οὐσίαν λέγοντας καὶ τὸ ἀεὶ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι τούτῳ ᾧ δοκεῖ.* Cratyl. p. 386. D.

ἐστιν ἀντιλέγειν, οὗτος πρῶτος διείλεκται, καθά φησι Πλάτων ἐν Εὐθυδήμῳ. Adde Suidam, qui in voc. Πρωταγόρας· ἐκλήθη πρῶτος οὗτος σοφιστής. πρῶτος δὲ οὗτος τοὺς ἐριστικοὺς λόγους εὗρε, καὶ ἀγῶνα λόγων ἐποιήσατο. Ita igitur factum est, ut nec magistri deessent vanissimae artis, et numerus eorum, qui illam colerent vel admirarentur, eo magis cresceret, quo plus utilitatis inde vel ad causas commode agendas vel ad consequendam artis civilis perfectionem atque laudem redundare existimaretur *).

Et istiusmodi quidem homines Plato quum alibi saepe per occasionem notaverit ac perstrinxerit, sicuti paucis ad Remp. V. p. 454. E significavimus, tum in Euthydemo de industria castigavit acerbissime, in quo libro proposito Euthydemi et Dionysodori exemplo perspicue docetur, quibus artificiis et fraudibus inanis illa disputandi sollertia usa fuerit. Inducuntur enim illi ita disserentes, ut ineptissimas quasque cavillationes et captiosas quaestiunculas, magnam partem ex Protagorae ratione derivatas, miro animorum ardore cumulent atque praestigiis istis suis aciem eorum, qui disputationi intersunt, vel re vera praestringant vel certe praestringere conentur. Quocirca vel hanc ob causam dignus hic liber fuit, de quo quaereretur subtilius: neque enim in ullo antiquitatis opere tam illustris imago ob oculos posita est argutae illius dialectices, quae universam paene Graeciam tantopere commovit, ut ipse Aristoteles postea operae pretium duxerit, quo modo contorta illa et aculeata sophismata expedienda essent, subtilius exquirere. Quanquam in isto nequaquam sunt omnia: pertinet enim hic liber, ut videbimus, etiam ad Socratis rationes quasdam illustrandas, de quibus ut tandem aliquando rectius quam adhuc statuatur, et ipsius viri et literarum causa valde optandum est.

Priusquam autem de his rebus deque universae scriptionis argumento et proposito disputare instituamus, et de sophistis illis, qui loquentes introducuntur, exponere iuvat,

---

*) Ab inani hac arte sophistarum diligenter discernenda est Megaricorum disserendi ratio, ab Eleaticis profecta illa, quae quanquam et ipsa utebatur argutis et contortis conclusiunculis, tamen tota ad locos quosdam philosophiae explorandos pertinebat neque mero argutandi et cavillandi lusu continebatur.

et de rationibus atque causis explicare, cur illorum censura non ad ipsos tantum, sed ad universam eristicae disciplinam a Protagora profectam pertinere indicanda sit. Habent enim Platonis dialogi, ut constat, hoc sibi proprium, quod argumentum eorum fere ita tantum plene accurateque percipi potest, si de vita, moribus et opinionibus hominum in iis colloquentium certius constiterit: quod quia multi olim non animadverterunt, factum est ut vel doctissimi homines saepenumero in philosopho interpretando praecipites agerentur.

Itaque Euthydemus et frater eius Dionysodorus quinam fuerint et quid egerint, etsi aliunde parum accurate novimus *), tamen ex Platone non obscure intelligitur. Patriam narrantur Chium habuisse, clarissimam Ionum insulam. Qua relicta Thurios migrarunt, postea autem se in Atticam contulerunt, ita ut nunc Athenis, nunc aliis in oppidis commorarentur **). Enimvero quamvis iam aetate multum essent provecti et vero etiam, ut ait Horatius, seri studiorum ***), tamen non dubitabant se profiteri sapientiae et virtutis magistros. Duplex autem eorum fuit professio, quandoquidem et artem tractandorum armorum tradebant, quam videntur exercuisse, priusquam se darent sophisticae, et virtutis disciplinam pollicebantur omnium optimam ****). Redibat tamen, sicuti videtur, omnis eorum ad virtutem institutio potissimum ad ἀντιλογικῆς sive eristicae artis usum et exercitationem, qua quidem tantum poterant, ut quidquid esset argutarum et fallacium tricarum, id statim in promtu haberent et, quamvis essent aetate grandiores et edentuli, ingenti cum linguae volubilitate in medium proiicerent. Scilicet nihil erat quod sibi non viderentur continuo ar-

---

*) De Euthydemis egit Fabricius Bibliothec. Graec. 2, 81. 18. 3, 11. 6, 9. 4. et ad Sext. Empir. adv. Mathem. 7, 13. p. 372 sq. conf. Schneider. ad Xenoph. Mem. I. 2, 29. Chium nostrum Fischerus ad Cratyl. part. XI. p. 12. male confudit cum Dioclis filio, qui memoratur Plat, Sympos. p. 222. B. c. 37. Distinguendus idem est ab Euthydemo, Cephali filio, Lysiae fratre, cuius mentio fit De Rep. I. p. 328. B.

**) V. p. 271. C.

***) V. p. 272. B.

****) V. p. 273. C. D.

gutiis conclusiunculis posse labefactare et convellere. Neque haec rixandi et altercandi consuetudo ab eorum doctrina, si quae fuit, abhorruit. Nam Euthydemus quidem ita sibi persuaserat: πᾶσι πάντα ὁμοίως εἶναι ἅμα καὶ ἀεί *), rerum naturam hominibus ad unum omnibus eandem usquequaque esse videri neque aliis tempore quoque aliam; a qua sententia profectus similiter atque Protagoras quidquid diceretur infirmare et in dubitationem vocare potuit. Hanc igitur artem satis ignobilem factitantes illi apud aequales, utpote talium argutiarum amantissimos, non exiguam videntur adepti esse auctoritatem. Certe quidem plerique syllogismi, qui ab iis apud Platonem proferuntur, ab Aristotele De Sophistarum Elenchis **) examinantur, quos vereor ut Stagirites fuisset memoraturus, nisi multorum animos in se convertissent. Quanquam fieri potest, ut Plato hos potissimum sophistas disserentes fecerit, non quia praeter ceteros honorati essent, sed quod eorum exemplo optime posset demonstrari, quousque rabies ista de omnibus rebus altercandi et rixandi esset progressa, et quantum ea detrimenti verae sapientiae disciplinae afferret ***). Nam quod iam antea significavi, quae in Euthydemo a Platone sunt exposita, haudquaquam ad unum Euthydemum et Dionysodorum spectant, sed pertinent potius ad explodendam totam illam eristicam, quae a Protagora duxerat originem, imo etiam ad ipsum Protagoram. Cuius rei complura sunt argumenta ab ipso Platone non obscuris sane indiciis prodita, neque tamen adhuc a quoquam animadversa.

Nam primum quidem non sine causa fieri putamus, quod Euthydemus et Dionysodorus Thuriis narrantur Athenas commigrasse. Cuiusmodi res si qui putant temere a philosopho commemorari, nae illi in magno opi-

---

*) V. Plat. Cratyl. p. 386. D. ubi nemo dubitabit quin idem Euthydemus intelligendus sit, qui in libro cognomini loquens inducitur.

**) Hoc quum passim per totum librum agatur, tum maxime ex c. 9. et 10. perspicuum est.

***) Latius etiam paullatim serpere coepisse istam eristicorum nationem, ex eo intelligitur quod Isocrates saepenumero in eos acriter invehitur.

nionis errore versari existimandi sunt. Etenim teste Heraclide Pontico apud Diogen. Laert. IX. 50. Protagoras Thuriorum coloniae Olymp. 84. 2. s. a. 443. ante Chr. natum conditae leges scripsit ideoque illic aliquamdiu commoratus esse videtur. Certe quidem a Platone Hipp. mai. p. 281. D. E. narratur in Sicilia esse versatus ibique cum Hippia artem sophisticam factitasse. Quocirca haud absurde coniicere licebit Chios istos colonos ibi in interiorem quandam sophistae celeberrimi notitiam et familiaritatem pervenisse atque postea temporis revertisse Athenas ibique ad illius exemplum sese componentes dialecticae vel potius eristicae operam navavisse *). Quod quo tempore evenerit, certo definiri non potest, siquidem Schleiermacheri coniectura ad locum p. 271. de fuga eorum prodita incerto nititur fundamento, id quod suo loco docebimus. Sed alia etiam sunt, unde Euthydemo eiusque fratri cum Protagora aliquid necessitudinis intercessisse non inepte suspiceris. Quod enim illi praeter disserendi artem ac virtutis disciplinam etiam ὁπλομαχίαν professi sunt, equidem non dubium esse arbitror, quin hac in re Abderitae exemplum sint imitati. Scripserat enim Protagoras teste Laertio IX. 55. praeter alia etiam librum περὶ πάλης. Quod ne temere ab hoc scriptore confictum putes prohibent verba Platonis in Sophist. p. 232. D. τά γε μὴν περὶ πασῶν τε καὶ κατὰ μίαν ἑκάστην τέχνην, ἃ δεῖ πρὸς ἕκαστον αὐτὸν τὸν δημιουργὸν ἀντειπεῖν, δεδημοσιωμένα που καταβέβληται, γεγραμμένα τῷ βουλομένῳ μαθεῖν. Th. Τὰ Πρωταγόρειά μοι φαίνει περί τε πάλης καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν εἰρηκέναι. Hic enim quominus περὶ πάλης cum Schleiermachero metaphorice de disputandi certamine intelligamus, vehementer impediunt verba antegressa πρὸς ἕκαστον αὐτὸν τὸν δημιουργόν. Nec per se incredibile est Protagoram huius artis peritum atque gnarum fuisse, siquidem vera sunt, quae a Gellio N A. V. 3. narrantur. Quanquam igitur lubenter concedimus eleganti lusu a Platone artem armis pugnandi sophistis attribui, ut videlicet isti in omni certaminis genere perfecti et consummati esse

*) Narrantur enim p. 272. C. Thuriis relictis πολλὰ ἤδη ἔτη περὶ τούσδε τοὺς τόπους διατρίβειν: quibus deinde adduntur haec: πέρυσι δὲ ἢ προπέρυσι οὐδέπω ἤστην σοφώ.

videantur, tamen huius artificii commemoratione simul magistrum eorum atque ducem, qui et ipse artis athleticae non fuisset imperitus, non sine quadam irrisione significari nobis plane persuasimus. His accedit tertium quiddam, quod homines fuisse Protagoreos arguit. Quod enim uterque narratur praeter disserendi artem etiam forensium orationum scriptionem calluisse, id prorsus accommodatum est ad disciplinam Protagorae, quem antea vidimus in eo elaboravisse, ut artem sophisticam ad forensem dictionem traduceret. Huius igitur auctoritatem sequuti illi etiam iudicia acumine scilicet suo atque ingenio illuminare conati sunt. Praeterea qui locus vehementer torsit hominum doctorum ingenia necdum a quoquam satis dilucidatus est, pag. 293. A., is clarissimam accipit lucem, ubi Euthydemum et Dionysodorum fidos Protagorae discipulos fuisse sumserimus. Quod enim Socrates ibi sophistas interrogat, sitne ars regia, qua virtus ac sapientia absolvatur, ob oculos habuit procul dubio Protagorae decretum quoddam, de quo postea in argumenti enarratione dicetur. Nam iniecta huius sententiae mentione homines ab inani argutiarum studio callide traducere conatur ad severam gravemque disserendi rationem, siquidem ita futurum esse sperat, ut illi tandem aliquando missis ineptiis suis magistri rationem defendendam suscipiant. Porro p. 286 sqq. usque ad p. 288, dedita opera a Socrate refutatur sententia illa nobilissima Protagoreorum, qua omnis dissentiendi refellendique facultas tollebatur, ita quidem, ut illorum diserte mentio iniiciatur; quod quis est qui sibi ita fieri persuadeat, nisi Euthydemus et Dionysodorus et ipsi Protagorae rationem amplexati fuissent? Quid quod etiam alia quaedam decreta iis tribuuntur, veluti p. 283 sq. p 285. p. 293 sq. quae, sicut postea docebimus, ex Protagorae doctrina manarunt. Denique hoc potissimum genus sophistarum, quod Protagoram sectabatur, Socrati maximam videtur invidiam atque odium conflavisse, unde factum est, ut vir optimus vel a poetis comicis una cum illis corriperetur. Quum enim multi Socraticam philosophandi rationem ab illorum vaniloquentia parum aut nihil discernerent, vir innocentissimus in eam adductus est suspicionem, ut vulgo in illorum numero habendus videretur: quod ipsum etiam Hegelianis quibusdam nuper accidisse inter omnes constat.

Sed postremum hoc, quod commemoravimus, quor-

sum spectet, tum demum evidenter apparebit, quum accuratius fuerit exploratum quid philosopho in hoc opere scribendo propositum fuerit. De qua re dici non potest quanta usque ad hunc diem virorum doctissimorum sit dissensio atque controversia.

Et vulgaris quidem olim haec fuit doctorum hominum de hoc libro sententia, ut Platonem existimarent id egisse potissimum, ut inanes sophistarum argutiae atque fraudes copiosa exemplorum enumeratione demonstrarentur. At enim vero hoc unum si Platoni fuisset propositum neque aliud investigari posset libri propositum; nos quidem lubenter fatemur assensuros esse Friderico Astio, viro clarissimo, totum opus Platonis ingenio et arte indignum iudicanti. Nam ut taceamus istam spinosarum conclusiuncularum congeriem per se ad eristicae istius vim naturamque illustrandam iudicandamque parum momenti facere, certe nullo modo intelligitur, quo vinculo singulae libri partes inter se contineantur, planeque redundare videtur postrema pars dialogi, in qua Crito cum Socrate loquens inducitur. Sed re diligenter explorata nemini, opinor, dubium esse poterit, quin qui ita de universo opere iudicaverunt, aliquantum a recta ratione declinavisse existimari debeant. Verissime enim Schleiermacherus eam quoque sermonis partem in censum venire observavit, quae Socratis cum Clinia sermonem complectitur quaeque rationis Socraticae illustrat praestantiam. Quanquam is hac observatione sua nostro quidem iudicio non ita usus est, uti a tanto viro factum velles. Fuit enim vir egregius in ea opinione, ut quae philosophus in Gorgia, Theaeteto et Menone de virtutis disciplina deque scientiae atque cognitionis natura exponere orsus esset, ea in Euthydemo ulterius profligari adeoque legentium animos ad amplioris cuiusdam et subtilioris doctrinae explicationem veluti praeparari *) existimaret. Quorum omnium nihil propemodum vere recteque affirmari facili negotio demonstrari potest. Nam ut taceam Menonem, in quo libro quod argumentum tractatur, id planissime ad liquidum perducitur, nec disputatio de mutua honestatis et utilitatis ratione in Gorgia agitata nec quaestio illa de

*) V. Opp. Plat. Vol. II. P. I. p. 400 sqq.

scientiae natura in Theaeteto instituta in hoc scripto subtilius exponitur aut illustratur uberius. Quocirca ne Schleiermacherus quidem nodum istum, quem Astius violenter secandum statuit, ullo modo expedivisse videtur. Neque viri acutissimi iudicium Sochero aut Winckelmanno, nupero libri editori, probatum est, quorum hic pariter atque ille ab eius opinione suam seiunxit sententiam. Socherus enim Platonem censuit verae germanaeque philosophiae dignitatem voluisse vindicare ab ignominia et mala existimatione, quae ei apud multos per improbas eristicorum artes conflata esset *). Winckelmannus autem in eam disputavit sententiam, ut Platonem statuerit luculento exemplo declarare voluisse, quanto intervallo distaret eristica sophistarum, verborum ambiguitatis auceps et mentis perturbatrix, a dialectica Socratica, et qualis esset utriusque fructus**). Nec vero negari potest utrumque superioribus multo propius ad verum accessisse. Quanquam equidem non adducor, ut veram rationem ab iis usquequaque patefactam esse mihi persuadeam. Nam Winckelmanni quidem ratio hoc habet incommodi, quod ex ea non perspicitur, quo vinculo postrema sermonis particula cum universae disputationis ratione contineatur; quod certe iure meritoque requiras, nisi Platonem ipsum operis unitatem atque simplicitatem non curavisse temere existimare volueris. Socherus autem etsi omnes ac singulas sermonis partes prudenter iudicio suo complexus est et, si summam rei aestimes, fortasse verum perspexit, tamen nec quorsum singula spectent et quam vim habeant, accurate exposuit, ut profecto multam quaerendi, dubitandi, obloquendi materiam reliquisse videatur. Quocirca nobis visum est aliam ingredi disputationis viam, ut tandem quid de universi operis argumento et proposito iudicari oporteat, si fieri possit, extra omnem dubitationem ponatur.

Versabimur autem in huius argumenti tractatione sic, ut ante omnia quid nobis de summa rei videatur, paucis exponamus; deinde sententiam nostram enarrando dialogi argumento vel illustremus vel confirmemus; deni-

---

*) V. De Script. Plat. p. 212.

**) Sunt haec ipsius verba Prolegg. ad Euthydem. p. XXXIII.

que disseramus de aliis quibusdam rebus, quae cum Euthydemi argumento habent aliquam coniunctionem et necessitudinem. Quibus expositis si forte obscuro Platonis operi plus lucis admovisse videbimur, quam adhuc ab eius enarratoribus factum est, habebimus sane, cur operae nostrae pretium aliquod statuendum esse minus dubitemus.

Iuvat igitur ante omnia paucis exponere, quid nobis de universi colloquii summa iudicandum videatur. Atque nescio sane, an nihil aut certe non multum a vero aberremus Platonem existimantes docere voluisse spinosam illam atque rixosam sophistarum disserendi rationem, quam maxime colerent Protagorei, etiamsi se ambitiosius virtutis magistrum iactaret, tamen nihil esse nisi vanam argutiarum maxime e vocabulorum ambiguitate ductarum captatricem, ideoque Socraticae disputandi consuetudini, unice illi ad rectam sapientiae et virtutis institutionem comparatae, plane contrariam; nihilominus autem eam ab hominibus philosophiam leviter gustantibus nominatimque a fastuosis forensium orationum scriptoribus pro vera germanaque philosophia haberi, atque ita accidere, ut quum universa sapientiae disciplina tum Socratica disserendi docendique ratio immerito in invidiam multorum et contemtum adducatur, ipseque vir sapientissimus in vanorum sophistarum numero habeatur.

Itaque primum quidem Platonem censemus utique hoc esse secutum, quod nemo est quin vel mediocriter attentus facile animadvertat, ut Socratica disserendi ratio veluti signis suis ab inani illa atque fraudulenta sophistarum arte dignosceretur. Quod quomodo philosophus efficere studuerit, postea videbimus, ubi ad argumenti enarrationem erit perventum. Cum huius autem rei tractatione arctissime coniunctum est illud, quod ita simul etiam ipsius Socratis dignitas atque virtus ab eorum calumniis vindicatur, qui virum innocentissimum temerario iudicio ventosae illi sophistarum nationi accensuissent. Quorsum pertinet locus vel maxime memorabilis p. 304. E. sqq. quem miramur sane ab interpreti-

bus neglectum esse, quum ostendat luculentissime, non de una disciplina Socratica agi, sed etiam de ipsius Socratis apud alios existimatione. Iam vero quum Socratica ratio esset adumbranda, fieri non potuit, quin simul locus aliquis philosophiae more Socratico tractandus esset. Itaque prudentissime Socrates duobus libri locis, *missa* cum sophistis altercatione, ita disserens inducitur, *ut* cum Clinia potius, adolescentulo, nullis dum sophistarum artibus depravato, colloquens more suo quaedam de verae felicitatis natura, de virtutis disciplina, deque scientia ad eam necessaria disputet, itaque ostendat, quantum ipsius ratio ab illorum nugis et praestigiis recedat. Quod quidem pro summo atque extremo universi operis consilio sic instituitur, ut argumentum disputationis tantummodo leviter attingatur, non in illustriore luce collocetur. Nam nihil aliud Socrates sibi vult, sicut ipse ait, nisi hoc unum, ut sophistis exemplum aliquod ob oculos ponatur, ad cuius normam suscepta disputatio de virtutis institutione, quam illi professi erant, prudenter dirigatur. Quocirca ipsius Socratis de his rebus sententia magis significatur obscure, quam enucleate exponitur. Ex quo ipso perspicuum est, cur improbandum censeamus Schleiermacheri iudicium, qui in his ipsis libri partibus summum scriptoris consilium cerni arbitratus est. Igitur haec tria singulari ac prope divina arte a philosopho inter se coniuncta videmus, ut et loci quidam doctrinae Socraticae attingantur, et ipsius Socratis virtus ab inanibus quorundam reprehensionibus vindicetur, et ratio disserendi Socratica eleganter adumbretur. Quamquam si verum quaerimus, haec omnia denique eo redeunt, ut doctrinae Socraticae maximeque dialecticae praestantia ostendatur. Verum non satis hoc Platoni fuit, qui praeterea etiam artificia illa, quibus sophistae solebant audientium animos deludere delusosque rapere in sui admirationem, ita demonstrare et exaggerare decrevit, ut certissime appareret, quid de iis esset statuendum. Quae quidem libri pars sicuti copiosissime exornata est, ita miro splendet facetiarum lepore, quo tanquam sale perspersa est omnis oratio. Etenim non solum rabies ista disputandi, qua homines correpti erant, suavissimis depingitur coloribus, sed etiam passim in eos dicta iocularia coniiciuntur, ut vere liceat affirmare per hanc sermonis partem omnia fere comicam spirare hilaritatem. Nempe secutus est philo-

sophus illud decretum suum, de quo Legg. VII. p. 816. D. *ἄνευ γὰρ γελοίων τὰ σπουδαῖα καὶ πάντων τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία μαθεῖν οὐ δυνατόν, εἴ τις μέλλει φρόνιμος ἔσεσθαι.* Huc accedit, quod ista disserendi ratio, quamvis inanis atque ventosa, tamen apud multos magnam nacta erat auctoritatem, ut profecto operae pretium esse videri posset eam copiosa oratione coarguere et tanquam spectaculo aliquo illustriore ob oculos posito demonstrare, qualis et quanta esset eius perversitas. Atque non dubitamus affirmare id Platonem praecipuo studio in hoc loco egisse: nam alioquin non tanta copia et ubertate in hoc argumento tractando usurus fuisset. Sed nimirum demonstrata sophisticae rationis vanitate facilius sane atque evidentius videbat emergere Socraticae doctrinae et rationis virtutem et praestantiam. Denique, quod vel maxime ad materiam praesentem pertinet, philosophus addidit etiam acerbam censuram eorum, qui vel opinionis errore vel quadam iudicii malignitate ducti illas sophistarum argutias et praestigias Socrati quoque tribuissent eoque viri sapientissimi doctrinam et institutionem in multorum invidiam et contemtum adducere studuissent; quos quidem homimines graviter admonuit, verae atque germanae sapientiae disciplinae honorem suum atque laudem semper esse mansurum, viri prudentis autem esse, quid in quaque re verum sit atque laudabile, priusquam de ea iudicare audeas, diligenter explorare et perpendere.

Ita igitur apparet universam scriptionem tribus constare partibus principalibus, reprehensione et castigatione eristicarum argutiarum quarum, auctores sese temere virtutis magistros profitebantur; adumbratione rationis Socraticae coniuncta illa cum brevi significatione earum rerum, quae ex Socratis sententia ad disciplinam virtutis requirebantur; denique censura pravorum iudiciorum de Socratis institutione et disciplina. Quae quidem partes si ex me quaeris, quo modo inter se cohaereant, ut operis unitas et simplicitas efficiatur, nihil habeo quod respondeam praeter ea, quae paullo ante posui. Redit enim universae disputationis summa eo, ut doceatur, sophistarum eristicam, quantumvis se virtutis magistram iactet, temerario quodam argutandi lusu contineri, rectamque viam ad virtutem et sapientiam per unam Socraticam monstrari rationem; nihilominus autem

accidere, ut haec cum illa ab hominibus semidoctis et sapientiae opinione inflatis temere permutetur atque ita immerito infamiae maculis adspergatur *). Ex quibus apparet illud quoque agi in hoc libro, ut Socratica ratio atque ipse Socrates ab inanis illius sophisticae, pulcherrime sane descriptae, crimine ac suspicione defendatur.

Iam patefacta in universum libri arte demonstrataque eius unitate atque partium convenientia sequitur, ut argumentum eius enarremus, quo dilucidius appareat, quo iure ita de supremo operis fine et proposito statuendum existimemus. Quod quidem ita facere constituimus, ut si quid vel explicatione vel etiam admonitione aliqua indigeat, id ordine deinceps suo loco interseramus. Nam ita certe fiet, ut et Platonis sententia facilius percipiatur et nostra ratio tanquam certo fundamento fulciatur, atque sustentetur. Faciemus autem enarrandi initium ab ipso sermonis exordio.

Conspexerat Crito, nobilissimus ille Socratis amicus, hunc familiarem suum in Lyceo cum peregrinis quibusdam hominibus disserentem, nec tamen ipse propter turbam hominum eos cingentium colloquio interesse vel auscultare potuerat. Quocirca Socratem interrogat, quinam isti homines fuerint et qua potissimum arte confidant. Cui hic respondet homines fuisse Chios, nomine Euthydemum et Dionysodorum, fratres, qui olim Thurios migraverint, inde vero confugerint in Atticam, ubi iam per aliquot annos sint commorati. Admirabilem autem ait esse sapientiae, qua polleant, copiam et amplitudinem, ut isti demum pro perfectis ὁπλομάχοις haberi et possint et debeant. Nam praeter armorum tractandorum peritiam eos gravissimorum certaminis generum scientia excellere, quum et forensium orationum scriptionem teneant callidissime eandemque aliis quoque

---

*) Id, sicuti alia, non perspexit vir doctus quidam, qui nuper in diario quodam de his rebus sententiam ferre sustinuit. Nempe is unitati artis adversari putat, quod plura tractari videantur argumenta. Sed nimirum bonus homo ne Critonem quidem Platonicum videtur percepisse aut legisse; alioquin quid de hoc Platonis artificio iudicandum esset, certe aliquatenus sentire potuisset. Nunc iste de arte in Euthydemo conspicua suo modo iudicavit.

impertiant, et disserendi sollertia atque facultate tantum valeant, ut quaecunque proferantur, acute soleant refellere et coarguere. Itaque semet ipsum ait hominum istorum vehementer appetere disciplinam et institutionem, eandemque etiam Critoni valde commendat, praesertim quum sperare liceat fore, ut vel senes facti eorum artem facile percipiant, neque ipse iis, sicuti Conno, musices magistro, tanquam ὀψιμαθὴς infamiam aliquam afferat, quandoquidem etiam Euthydemus et Dionysodorus iam aetate provecti ista omnia gnaviter didicerint *).

Hoc igitur est sermonis initium, quod versatur in describendis sophistarum illorum studiis itemque urbanissimae irrisionis lepore perfusum est. Quum vero in eo alia sint animadversione non indigna, de quibus commodiore loco dicetur, tum illud maxime observari debet diligenterque animadverti, quod Euthydemus et Dionysodorus narrantur inter alia etiam forensium orationum scriptionem professi esse. Ex eo enim clarum fit et perspicuum, cur extrema sermonis parte forensium orationum scriptores potissimum quum de omni philosophia tum de ipso Socrate iniquius iudicavisse dicantur. Enimvero id genus homines verisimile est, audita ista sophistarum professione, ipsos quoque eristicae operam dare instituisse, utpote exinde arti suae utique lucrum aliquod sperantes: mox tamen iidem perspecta eius vanitate, neque melioribus philosophiae praeceptis satis imbuti, quum eloquentiae laudem unice exoscularentur, coeperunt universam philosophiam contemnere atque ipsum Socratem, qui cum sophistis identidem solebat conversari, in eorum habere numero, qui talibus argutiis et praestigiis delectarentur. Id quod non obscure significatur infra p. 304. E. sqq. Nempe homines inflati et fastuosi, ut sibi solis prudentiae laudem vindicarent, eristicorum fraudes etiam Socraticae disciplinae tribuebant, qua quum saepius essent reprehensi et castigati, factum est, ut pro sapientiae opinione sua magno eius odio replerentur. Ex quo intelligitur, quid necessitudinis iis cum sophistis pariter atque cum Socrate intercesserit, et cur Plato eos non uno loco tanquam homines a philosophia

---

*) P. 271 — 272.

alienos carpere et notare constituerit. Sed satis haec de sermonis initio: redimus ad Socratis narrationem.

Is igitur a Critone interrogatus, qualis tandem hominum istorum sit sapientia et quid profiteantur, ita narrare incipit. Quum e Lyceo, inquit, discessurus *essem*, repente a daemonio admonitus meo ibi diutius remanere decrevi atque rursus consedi. Vix hoc feceram, quum Euthydemus et Dionysodorus intrant magna stipati audientium caterva et aliquamdiu in porticu deambulant. Interea advenit Clinias, Axiochi filius, et una cum ipso praeter alios eius amatores Ctesippus Paeaniensis, adolescens boni ingenii, sed dicax idem et protervus; qui iuxta me consederunt. Quo animadverso sophistae protenus ad nos advolarunt, futurum sperantes, ut Cliniam artis suae incenderent cupiditate. Et Euthydemus quidem iuxta Cliniam, Dionysodorus vero proxime ad me consedit, cingente nos magna eorum corona, qui sermones nostros audire vellent. Ibi ego Cliniae sapientiae, qua viri excellerent, magnitudinem et praestantiam magnopere praedicabam et commendabam. Sed illi laudibus meis non contenti se etiam maius quiddam dicebant profiteri; affirmabant enim se virtutem posse et optime omnium et vero etiam celerrime tradere. Quibus auditis ego, qui rei difficultatem semper perspectam habuissem, vehementer obstupui, ideoqne eos rogavi, ut nunc huius rei specimen aliquod proponerent atque, missis aliis artibus suis, hoc unum agerent, ut Cliniae virtutis studium commendarent et ob id ipsum cum eo sermonem instituerent *).

Quod igitur supra significavimus inanem istam sophistarum dialecticam sese importune virtutis magistram iactitavisse, id hic ab ipso Platone videmus diserte confirmari. Etenim virtutis nomen quum pateret latissime, sophistae isti, Protagorae **) maxime secuti exemplum, quo facilius iuvenes ad sese allicerent, disciplinam eius et institutionem profiteri non dubitaverunt. Scilicet intellexerunt illi virtutem civilem, hoc est utilitatem, si-

*) P. 272. C. — 275. C.

**) V. Plat. in Protagor.

quidem se institutione sua id effecturos pollicebantur *), ut ipsorum discipuli ad causas dicendas, orationes publice habendas administrandamque rempublicam dialectices ope idonei redderentur. In quo dici non potest quantum a Socratis ratione deflexerint. Qui quum virtutem in scientia honesti et certa officii persuasione inesse censeret, illam sibi persuaserat ita tantum posse doceri, si proba atque recta docendi ratio eo valeret, ut recti honestique sensus in animis eorum, quos quis institueret, excitaretur atque acueretur. Tantum igitur abest, ut Euthydemus et Dionysodorus deinceps de honestatis et probitatis comparandae ratione dicant, ut argutandi facultatem suam ostentaturi alias ex aliis nectant conclusiunculas et quaecunque dicuntur, protenus captiosis argumentationibus convellere conentur. Nimirum errorem aetatis suae late propagatum secuti promunt quidquid fallacium sophismatum in promtu habent, idque adeo promiscue atque temere, ut eos facile appareat mera duci argutandi altercandique lubidine. Quocirca noli quaeso in disputatione eorum certum aliquem atque lucidum sententiarum et argumentationum ordinem quaerere; quem si qui cum Friderico Astio desideraverunt, ii consulto a Platone disputationem ita habitam fingi, quo magis hominum perversitas arguatur, omnino videntur neglexisse. Sed audiamus qualia sint, quae isti virtutis scilicet magistri in medium afferunt.

Initium disputandi Euthydemus facit, Cliniam interrogans, utri discere videantur, sapientes an insipientes. Qui ubi respondit discere sapientes, Euthydemus eum hac conclusiuncula adoritur. Qui discunt, inquit, hi ab aliis docentur; qui docent, ignorantibus artes et disciplinas tradunt; ergo non sapientes, sed ignorantes discere iudicandi sunt. Hunc continuo excipit Dionysodorus, qui contraria probaturus hac utitur argumentatione. Grammatista dictante, inquit, ii tantum puerorum discunt, qui non carent sapientia, hanc videlicet intelligens docilitatem; ergo discunt sapientes, nec vero insipientes. Ingenti audientium plausu coorto vicissim Euthydemus haec profert: Qui discunt, nonne quae non-

*) V. Protag. p. 316. C. p. 318. B sqq. Men. p. 91. A sqq. Hipp. mai. p. 296. A. al.

dum sciunt discere existimandi sunt? Affirmat hoc Clinias. Quo facto ille: Si quis quid recitat, dubium non est, quin literas pronuntiet: iam vero tu literas didicisti; ergo illum audiens discis quae iam antea novisti. Quibus ita conclusis Dionysodorus rursus contrarium probare *instituit*. Hic enim, Scire nihil aliud est, inquit, *nisi* habere scientiam; discere autem est scientiam accipere; scientiam vero accipit, qui ea nondum fuit imbutus; ergo qui discunt, ii imbuuntur notitia eorum, quae adhuc ignorant *).

Vides misellum adolescentulum meris vexari argutiis, ex ambiguitate verborum derivatis; de qua re ut verbum addamus, non putamus necessarium. Quocirca urbana sane atque elegans Socratis oratio est, qui ubi Euthydemum videt in eo esse, ut Cliniam novis etiam perturbet conclusiunculis, adolescentem amice consolatur, atque hortatur, ut ne animum despondeat, siquidem hospites nunc videantur ludere et iocari, procul dubio mox etiam id acturi, ut ipsi sapientiae suae penetralia penitus recludant et aperiant. Ut tamen caveatur, ne lusus iste protrahatur longius, sophistas modeste et urbane admonet, ut velint promissi sui esse memores, et quo modo virtuti operam dare oporteat, iam tandem adolescentem edoceant, satis perspicue significans, istam quidem ad virtutem institutionem nullius esse pretii. Quum vero antea illi ad alia omnia aberrassent, faciendum putat, ut iis exemplo aliquo ostendat, quale disputandi genus ad rem praesentem adhibendum censeat **).

Itaque nunc specimen aliquod disputationis Socraticae proponitur, unde perspicere liceat, quantum ea recedat ab eristica sophistarum. Etenim primum quidem virtutis notio informatur ita, ut non utilitatis ducatur ratio, sed tota eius vis et natura in scientia ponatur. Deinde disputatur sic, ut omnes argutiae et praestigiae penitus reiiciantur atque id unice agatur, ut recta atque vera exhibeatur notionum finitio et descriptio. Ex quo perspicuum est et materiam disputationis plurimum differre a nugis sophistarum et disserendi rationem ad ex-

---

*) P. 275. C. — 277. B.

**) Usque ad p. 278. D.

quirendum verum, non ad fucum hominibus faciendum esse comparatam. Redit autem summa eorum, quae a Socrate explicantur, fere huc.

Omnes homines, inquit, felicitatem expetunt. Ea vero censetur possessione bonorum. Sed quid bonum sit, quid malum, de eo maxima est opinionum dissensio. Et vulgo quidem divitiae, prospera valetudo, pulcritudo corporis, generis nobilitas, potentia et auctoritas pro bonis habentur. Nec vero dubitari potest, quin temperantia, iustitia, fortitudo, sapientia et felicitas huc referendae sint. Quanquam felicitatem quod una memoravimus, parum considerate fecisse videmur. Continetur enim felicitas non alia re nisi sapientia, ut quae sola efficiat, ut quis in agendo recte prudenterque versetur atque propositum feliciter assequatur. Quocirca hac qui ornatus est, is felicitate haudquaquam indiget. Quid quod etiam divitiae, honores, alia, quae vulgo in bonis ducuntur, ita demum certam stabilemque felicitatem afferunt, si iis recte uti scias, id quod una sapientia effici videtur *). Ex his autem efficitur, ut una maxime sapientia et scientia pro vero bono habenda sit, inscientia pro malo. Iam quum omnes expetant felicitatem, unicuique hoc maxime agendum esse apparet, ut fiat quam sapientissimus. Atque hic gravissima oboritur quaestio, possitne sapientia discendo comparari. Quod si ita est, nihil illa studiosius colendum expetendumque esse consequitur **).

Haec igitur Socrates ad Cliniam, in quibus apparet rationi sophistarum, qui omnia commodis et utilitatibus metiebantur adeoque virtutem ad εὐτυχίαν ***) quandam revocabant, eam opponi sententiam, qua ipse felicitatem in virtute, virtutem autem in recti honestique scientia inesse statuebat. De qua viri sententia nemo accuratius exposuit Brandisio in Mus. Rhen. Vol. I. p. 130 sqq. conf. etiam Prolegg. nostra ad Lachetem et Charmidem.

---

*) De hac Platonis sententia vid. Legg. II. p. 661. A. D. Menon. p. 420. D.

**) Usque ad p. 282. D.

***) V. Menon. extr. Itaque eam a casus temeritate non esse liberam et immunem statuebant.

Plurimum autem refert ad rectam libri veramque intelligentiam, hoc diligenter observavisse, quandoquidem inde perpicue intelligitur verum esse quod supra iudicavimus, Socratis rationem in hoc opere sophistarum disciplinae opponi. Nam Platonis certe sententia posteriore quidem tempore hac in re multum a magistri opinione deflexit, *siquidem* verissime observavit Aristoteles Euthic. *Magn.* I. 1. illum a Socrate dissentientem, animo in tres illas partes, rationem, iram, cupiditatem descripto, suas cuique parti virtutes attribuisse, ideoque virtutem non in scientia, sed in vi quadam atque robore animi quaesivisse: quod quidem in Phaedro maxime atque libris de Republica ab eo ita factum esse alibi demonstravimus. Nec vero dubium videtur, quin Plato ipse, quo tempore Euthydemum literis consignavit, ratione illa sua nondum inventa, magistri sententiam adhuc amplexus sit atque tenuerit. Ex quo quid de tempore, quo liber scriptus sit, probabiliter colligere liceat, nemo erit quin protenus animadvertat. Sed nolumus hic occupare quae postea suo loco tractanda erunt accuratius. Redimus ad Socratis cum sophistis disputationem.

Hic igitur proposito illo disputationis exemplo argutos istos disputatores, quibuscum disserit, modeste rogat, ut aut idem argumentum tractent artificiosius, aut persequentes illud ulterius adolescentulo iam ostendant, omnesne artes ac disciplinae discendae sint, quibus ad sapientiam et felicitatem perveniatur, an una aliqua ad eam consequendam suffectura videatur. — At enim vero tantum abest, hi ut eius desiderio satisfaciant, ut rursus pro more suo mirifice argutari et hallucinari incipiant. Nam finita Socratis oratione Dionysodorus, Vultis igitur, inquit, Cliniam fieri sapientem; ergo optatis, ut misellus homo fiat alius atque nunc est, ideoque penitus perdatur; nam perdere est efficere, ut qui nunc est, non amplius idem sit *). Quibus verbis indignatus Ctesippus, Cliniae amator, sophistam graviter increpat eumque ait mentiri impudentissime. Quod ipsum arripiens Euthydemus fieri posse negat, ut quisquam mentiatur. Qui enim mentitur, inquit, is dicit quod non est; sed quae non sunt, ea ne dici quidem possunt; ex

*) P. 282. E. — 283. D.

quo consequitur, ut omnis tollatur mentiendi facultas. Acute quidem ad haec Ctesippus respondet, qui mentiatur, eum res aliter dicere se habere atque revera comparatae sint. Sed Dionysodorus rursus eius sententiam fraudulenter pervertens: Ergone te censes, inquit, de rebus omnibus dicendum esse prouti ipsae comparatae sint, hoc est, de malis male, de bonis bene, de calidis calide, de frigidis frigide? Istud quidem dici non potest quam absurde ita statuatur *). — Hic quum inter Ctesippum et Dionysodorum acrior rixa et contentio oriatur, Socrates pugnam istiusmodi prohibiturus iocose adolescentem admonet, facile istud, quod sophistae dixerint, tolerandum fore, si modo illi ita homines sciant perdere, ut e malis fiant sapientes. Quod si sic habeat, semet ipsum ait non esse recusaturum, quin in se tanquam vili corpore rei periculum capiatur. Nec vero concedit Ctesippus se Dionysodoro fuisse iratum; hunc tamen ideo reprehendit, quia non possit ferre dissentientem. Quid igitur tum? Nimirum postremum hoc verbum Dionysodorus rursus cupide arripit, ut novas gerras tricasque in medium afferat. Negat enim fieri unquam posse, ut quis ab altero dissentiat et contra eum dicat. Quod quidem probaturus hac utitur argumentatione. Si nihil quidquam, inquit, negari posse antea recte statuimus, consentaneum est ne dicere quidem cuiquam contra quenquam licere. Jam vero ii, qui rem quampiam accurate cognitam et exploratam habent, haudquaquam inter ipsos dissentient. Qui autem eandem non habent perspectam, nullo modo de eadem re loquuntur, ut inter eos nulla locum habeat sententiarum controversia. Ex quo consequitur, ut nulla prorsus reperiatur iudiciorum dissensio **). Ctesippo iam tandem tacente Socrates rursus suscipit sermonem. Monet enim hanc rationem iam olim Protagorae aliisque placuisse, videlicet ita tecte significans, unde homines istud tam praeclarum inventum repetierint; deinde autem id agit, ut eos suis ipsorum laqueis irretiat. Disputat igitur in hunc fere modum. Si nemo, inquit, falsa dicere unquam potest, videmur ne opinari quidem falsa posse. Sublatis autem

*) Usque ad p. 284. E.

**) Usque ad p. 286. B.

falsis opinionibus, nec insipientia erit ulla nec reperientur insipientes. Insipientia autem remota sequitur, ut semper recte agamus nec unquam a vero aberremus. Quod si ita est, haud sane intelligitur, qui vobis in mentem venire queat vos sapientiae et virtutis magistros profiteri *). — Sentiens iam sophista, quorsum ista argumentatio evaserit, protenus callido utitur artificio, quo eam totam eludat. Graviter enim Socratem vituperat, quod proferat adeo antiqua, videlicet dum virtutis memoret disciplinam, quam eristici antea erant professi, neque in praesenti materia subsistat. Hoc autem eum ideo facere iudicat, quia non habere videatur, quid iis faciat, quae nunc ab ipso dicta sint. Callide igitur isto modo loquitur, ne dissentiendi ref[illegible]ndique vocabulo utens ipse refutetur. Verum Socrates istam odoratus calliditatem statim urget ac premit istud non habere quid faciat. Hoc enim arbitratur nihil aliud sibi velle (ἐννοεῖν), quam non posse refutare. At vero errore sublato consequens esse, ut ne refutationi quidem locus sit. Ita igitur sophista in extremas compellitur angustias. Sed quid ille? Nimirum ut captiosae conclusioni elabatur, relicta praesenti materia carpit illud ipsum, quo Socrates usus erat, nihil aliud sibi velle, quod inepte et absurde dici arguit, quia vocabula careant sensu et ratione. Verum Socrates rursus ipsius sophistae adhibens conclusiunculas, sive recte loquutus sit, sive non recte, nullo modo fieri posse contendit, ut erroris convincatur **).

Frustra per hanc sermonis partem certum aliquem anquiras sententiarum et argumentationum ordinem; nam sophistae desultoria levitate adeo incerta via vagantur et oberrant, ut quaecunque argutiarum et praestigiarum ostentationi aliquo modo inservire possint, ea arripiant cupidissime et ad alios fallendos decipiendosque studiose adhibeant. Nec tamen existimare licet ista omnia temere ita apud Platonem instituta esse. Nam quemadmodum antea luculento exemplo demonstratum est, quid sit illud, in quo Socratis disputatio versari soleat, et quam longe ea hoc nomine a sophistarum opinionibus

*) Usque ad p. 287. A.

**) Usque ad p. 288. A.

recedat, ita hic ostenditur, accuratam istam notionum pervestigationem, qua Socratica utatur ratio, etiam eo valere, ut fallaces et captiosae eristicorum conclusiunculae in sermonibus et detegantur facillime et gravissime coarguantur. Quod si tenuerimus, nihil erit profecto, quod in hoc loco haereamus, praesertim quum Plato id egerit, ut sophisticas cavillationes quasi spectandas omnibus proponeret propositasque exagitaret et perstringeret. Quanquam philosophus committere noluit, ut unice nugis illis explodendis operam studiumque suum consumsisse videretur. Prudentissime enim hanc nugarum censuram egit ita, ut simul nobilissima illa Gorgiae et Protagorae *) placita de tollenda mentiendi, opinandi et dissentiendi facultate examinaverit et penitus refutaverit. Quod quidem ne quis parum opportune ab eo factum esse opinetur, recordandum est, videri eos ipsos homines, quibuscum Socrates disserit, e Protagorae disciplina et institutione profectos esse, ut haec quoque artificiosissime cum reliqua disputatione connexa esse atque copulata clarissime appareat.

Posteaquam autem sophistae in maximam consilii inopiam coniecti sunt, Ctesippus, ut est homo paulo calidior, acriter in eos invehitur, quippe quos ineptissima quaeque et absurdissima proiicere non puduerit. Socrates autem scita cum urbanitate idem ei respondet, quod antea Cliniae, videri homines nunc quidem ludere et iocari, mox tamen id fortasse acturos, ut disputent serio atque graviter. Quocirca nihil censet intentatum esse relinquendum, quo tandem eo perducantur, ut reconditas sapientiae suae copias explicare velint. Quid quod iis iam alio etiam exemplo ostendere instituit, ad quam normam disputationis cursum dirigendum arbitretur. **) Pergit igitur una cum Clinia de argumento,

---

*) Nam veteres illi sophistae et cum iis Antisthenes, Gorgiae discipulus, id agebant sedulo, ut falsum, i. e. non ens, ne dici quidem posse evincerent. Ex quo consequebatur, ut nec mentiri quisquam nec contra aliquid dicere posse videretur. v. Aristot. Metaphys. IV. p. 119. Brand. et Isocrat. Encom. Helen. p. 231 sq. coll. Plat. Sophist. p. 237. A. 260. C. Cratyl. p. 385. C. p. 429. D. sqq. Theaet. p. 167. D. p. 187 sqq.

**) P. 288. D.

quod attigerat in superioribus, explicare, ita quidem ut vel adolescens multa prudenter animadvertat.

Convenit ergo inter nos, inquit, scientiam esse expetendam, ideoque etiam philosophandum, siquidem philosophia nihil est aliud, nisi scientiae studium. Sed illud est valde dubium atque incertum, quaenam potissimum *scientia* studiis nostris expetenda sit. Videtur tamen *talis* esse debere, quae nobis aliquem utilitatis fructum largiatur. Quanquam non omnis scientia, quae est utilis, protenus etiam ideo maxime exoptanda est. Nam quae artes ac disciplinae efficiunt quidem aliquid, nec tamen sapientem demonstrant rei effectae usum, eae ad plenam consummatamque felicitatem non satis valent. Quocirca ea investiganda erit scientia, quae et rerum utilium sit effectrix quaedam, et earumdem usum prudenter edoceat. Itaque nec ars citharas aut tibias fabricandi, nec orationes scribendi sollertia, qua multi temere superbiunt, nec scientia rei militaris hic in censum veniunt, quae artes omnes usum habent ab operis effectione seiunctum. Quid vero? affertne fortasse ars regia sive civilis istam, quam quaerimus, scientiam? Nam haec quia omnes ac singulas reipublicae partes complectitur, profecto alicui videatur ceterarum artium omnium utilitates in se comprehendere. At enim vero non recte statuunt, si qui ita iudicant. Nam quaerentibus nobis atque investigantibus, quid tandem sit quod per eam efficiatur, nihil sane reperietur, quod sibi tanquam proprium opus vindicare possit. Divitiae enim, opes, auctoritas, securitas atque id genus alia, etiamsi arte regia effici videantur, tamen nostro ipsorum iudicio per se spectata neque in bonis neque in malis ducenda sunt, quum in bonis nihil possit numerari, nisi quod habeat certam scientiam. Itaque ambigere profecto licebit, qualem tandem scientiam ars regia sive civilis sibi vindicet. Et facile quidem aliquis in eam deveniat opinionem, ut eam censeat eo pertinere, ut alios bonos et utiles reddere possimus. Sed magnopere vereor, ne hoc quoque parum accurate ita statuatur. Nam hic rursus novae oboriuntur difficultates, siquidem denuo quaerere licebit, quidnam sit istud ipsum, in quo illi boni et utiles evasuri sint. Ac si quis forte respondeat eos utiles esse ad id, ut alii item per eos boni fiant, continuo eadem recurret dubitatio, ut profecto nullus futurus sit ambigendi atque dubitandi finis.

His ita explicatis Socrates magnam simulat consilii inopiam, ideoque hospites vehementer rogat, ut suam de hac re sententiam candide proponere ne dubitent*).

Docere Socrates atque affirmare solebat, ut antea vidimus, scientiam illam, qua virtutem omnem contineri volebat, positam esse in honesti cognitione atque certa persuasione officii. Verum ea viri sententia quominus recte ab omnibus perciperetur, communis aequalium error lateque propagatus impediebat. Qui quum virtutem referrent ad commoda et utilitates, ne suspicabantur quidem, qualis tandem esset illa scientia, quam Socrates ad virtutem requireret. Id quod vel Xenophonti accidisse novimus, cuius ingenium quum magis ad ipsam actionem quam ad intelligendi subtilitatem esset a natura comparatum, factum est, ut quam Socrates diceret scientiam, eam communem hominum opinionem sequutus prudentem rerum utilium et inutilium deliberationem interpretaretur**). Itaque mirandum non est, quod Socrates apud Platonem saepenumero ita disserens introducitur, ut hoc decreto suo callide celato ad sophistas aliosque id genus homines ludificandos utatur, id quod in Prolegomenis ad Lachetem et Charmidem perspicue docuisse videmur. Atque huius rei observatio dici non potest quantum valeat ad rectam huius loci interpretationem, quem qui rite explanaret, nemo dum repertus est. Cavendum enim est magnopere, ne quae hic a Socrate disputantur, pro ipsius decretis habeamus***); sunt enim omnia ad mentem sophistarum disputata, quos ille reprehensis eorum opinionibus sperat eo adductum iri, ut gravem prudentemque earum defensionem suscipiant. Itaque primum quidem more sophistarum virtutis scientia refertur ad utilitatem. Deinde

*) P. 288. D. — 293. A.

**) Praeclare hoc docuit Dissenius Disp. De philosophia morali in Xenophontis de Socrate commentariis tradita. Götting. 1812. 4. Quomodo quae a Xenophonte traduntur ad normam eorum, quae Plato et Aristoteles narrant, exigenda et iudicanda sint, prorsus egregie exposuit Brandis Mus. Rhenan. V. I. p. 123 sqq. p. 134 sqq.

***) Hoc accidit Fr. Astio De Vita et Scriptis Plat. p. 416. et Schleiermachero Praef. ad h. l.

varia illius genera perpenduntur et examinantur, ita quidem, ut utilissimam eam fore scientiam statuatur, quae et rerum utilium effectrix sit, et prudentem earundem usum demonstret. Quae sententia a quibusnam profecta sit, etsi non exploratum habemus, tamen scholae illi, cui Euthydemus et Dionysodorus addicti fuerunt, propriam fuisse non temere suspiceris. Tum ad hanc ipsam normam, hoc est, ad eorum consuetudinem, qui omnia referebant ad utilitatem, singulae quaedam artes iudicantur, atque oblata opportunitate severa agitur censura et de rei militaris scientia, quam scilicet ὁπλομάχοι illi profitebantur, et de forensium orationum scriptione, qua multos adeo se iactasse, ut prae ista scilicet arte sua totam philosophiam contemnerent, et hoc loco significatur et ex postrema sermonis parte perspicuum est. Denique quid de arte regia sive civili statuendum sit, subtiliter exploratur. Qui locus profecto miramur quod nulli interpretum singulari quadam animadversione dignus iudicatus est. Nam quaerendum sane hic illud venit, quid tandem sit, cur artem regiam ad virtutis possessionem parum aut nihil valere tam copiose ostendatur. Et nos quidem non dubitamus, quin totus hic locus ad explodendam Protagorae sententiam pertineat, qui virtutis disciplinam omnem ad τὴν πολιτικὴν sive βασιλικὴν τέχνην revocasse videtur. Cuius rei testem habemus locupletissimum ipsum Platonem, qui in dialogo Protagorae nomine inscripto hunc sophistam ita disserentem facit, ut virtutem statuat totam contineri eo, ut quis rei et domesticae et publicae recte consulat *), adeoque eam hominibus censeat ideo tributam a diis esse, ut propulsandis malis et iniuriis civilis societatis securitatem tueri et conservare possent **). Sed dignus est qui totus adscribatur ille Platonis locus p. 322. B sqq. ubi Protagoras inter alia: καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς (hominibus) πρὸς μὲν τροφὴν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν θηρίων πόλεμον ἐνδεής· πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὔπω εἶχον, ἧς μέρος πολεμική· ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σώζεσθαι κτίζοντες πόλεις. ὅτ' οὖν ἀθροισθοῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολι-

*) P. 318. E sqq.

**) P. 322. sqq. coll. p. 327. C. et conf. quae Schleiermacherus p. 233. de ea re monuit.

τικὴν τέχνην, ὥςτε πάλιν διασκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν, μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί κ. τ. λ.; ad quem locum vide quae olim commentati sumus. Apparet igitur opinor, ex his verbis satis dilucide, illam ipsam hic informari artem regiam, cuius in Euthydemo ab Socrate mentio iniecta est *). Enimvero est haec profecto ea disciplina, qua sophista statuebat effici posse virtutem, quam dictitabat, hoc est prudentiam et domesticam et civilem. Nam hanc unam eum nomine virtutis significavisse, certissime intelligitur ex eius professione Protagor. p. 316. C. p. 318. B sqq., ubi inter alia de arte sua haec praedicat: *τὸ δὲ μάθημά ἐστιν εὐβουλία περί τε τῶν οἰκείων, ὅπως ἂν ἄριστα τὴν αὐτοῦ οἰκίαν διοικοῖ, καὶ περὶ τῶν τῆς πόλεως, ὅπως τὰ τῆς πόλεως δυνατώτατος ἂν εἴη καὶ πράττειν καὶ λέγειν.* Quibuscum componas illa Menon. p. 91. A. *οὗτος γὰρ πάλαι λέγει πρός με, ὅτι ἐπιθυμεῖ ταύτης τῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς, ᾗ οἱ ἄνθρωποι τάς τε οἰκίας καὶ τὰς πόλεις καλῶς διοικοῦσι καὶ τοὺς γονέας τοὺς αὑτῶν θεραπεύουσι καὶ πολίτας ξένους ὑποδέξασθαί τε καὶ ἀποπέμψαι ἐπίστανται ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. ταύτην οὖν τὴν ἀρετὴν σκόπει, παρὰ τίνας ἂν πέμποντες αὐτὸν ὀρθῶς πέμποιμεν.* ubi postea adiiciuntur haec: *οἶδα γὰρ ἕνα ἄνδρα Πρωταγόραν πλείω χρήματα κτησάμενον ἀπὸ ταύτης τῆς σοφίας ἢ Φειδίαν τε — καὶ ἄλλους δέκα τῶν ἀνδριαντοποιῶν.* Theaet. p. 172. A. His igitur omnibus perpensis dubium non videtur, quin in Euthydemo regiae scientiae mentio ideo

---

*) Longe alia de hac re sententia fuit **Schleiermacheri** Praefat. ad Cratyl. p. 18. ita scribentis: „Die im Euthydemus erwähnte königliche Kunst kann nur das Gute schlechthin zum Gegenstande haben, als das um sein selbst willen seiende in der Identität des Gebrauchs und der Hervorbringung; alle andern einseitig nur hervorbringenden oder gebrauchenden Künste aber sind lediglich ihre Organe und Untergebenen." Nimirum is huius loci non satis accurate videtur meminisse: nam alias certe artis regiae notionem longe aliam nunc informari facile perspexisset.

iniiciatur, ut Protagorae de ea sententia ad ipsorum sophistarum normam exacta iudicetur atque reprehendatur. Hoc autem quis est qui sibi persuadeat Platonem ita instituturum fuisse, si Euthydemo et Dionysodoro nihil cum sophista celeberrimo fuisset commercii? Nimirum hoc si nullum fuisset, ista sane nihil prorsus ad sophistas pertinerent. Nunc vero sollertissima cum arte et Protagorae doctrina videtur corripi, et sophistae reprehensione eius ad subtiliorem rei disputationem excitari atque provocari, nihil ut ad rerum perspicuitatem et ad artis elegantiam toto hoc loco desideretur. Sed his explicatis reverti placet ad persequendum sermonis ordinem et progressum.

Quod igitur speraverat Socrates hac disputatione sua effectum iri, ut sophistae tandem ab argutarum conclusiuncularum ostentatione ad severam gravemque disserendi rationem traducerentur, id tantum abest ut ratum fiat, ut alia omnia eveniant. Vix enim ille disputationem suam finivit, quum viri quamvis ad Protagorae magistri atque ipsorum decreta defendenda provocati, tamen rursus eum novis argutiis adoriuntur. Nam Euthydemus illis auditis: Quid, inquit, o Socrate? Utrum te hanc quam quaeris scientiam nunc doceam, an vis ut demonstrem iam dudum te ea fuisse ornatum et instructum? Optione relicta posterius efficere conatur. Qui scit aliquid, inquit, is scientiam habet; qui habet scientiam, quia simul idem esse atque non esse nequit, scientia est praeditus; qui autem scientia praeditus est, eum omnia scire consequitur, quoniam, si quid ignoraret, simul scientia foret destitutus; quod fieri non posse ex superioribus est perspicuum. Igitur tu, o Socrate, quoniam omnia novisti, ne illud quidem ignoras, quod te scire avere significavisti.

Prudenter atque callide sophista hac utitur argumentatione, quae et ipsa ex Protagorae depromta doctrina est, cuius rationem a Socrate reprehendi sensisset. Protagoras enim quum hominem vellet mensuram rerum esse omnium *), ideoque qualia cuique videren-

*) V. de hac viri sententia quae affert Menagius ad Diog. Laert. IX. 51. et quae ipsi ad Cratyl. p. 385. E. dedimus.

tur, talia ei esse, omnia visa atque opiniones pro veris habuit: sensus enim cuiusque rei ex eius sententia semper est, neque is unquam falsus, ut quo ipsa scientia contineatur. Ex quo philosophus etiam hoc consequi voluit, neminem simul aliquid posse et scire et ignorare, imo vero quemque semper scire omnia, nunquam falsa opinari *). Ex quo clarum fore putamus, quo iure hanc conclusiunculam Euthydemi e Protagorae placitis derivatam esse censuerimus.

Frustra autem Socrates sophistae opponit hoc, quod sibi non omnia, sed aliqua tantum scire videatur. Enimvero acerrimi disputatores, ne scilicet denuo possint coargui et refutari, hanc ei iam praescribunt disputandi legem atque normam, ut simpliciter vel aiat vel neget, nihil quidquam addat de suo. Quocirca ei nihil relinquitur nisi hoc, ut eos vicissim captiosa argumentatione irretire studeat. Quaerit igitur ex iis, num ipsi, quia aliqua sciant, etiam ceterarum rerum omnium scientiam teneant. Quod quoniam negare non possunt, nisi parum constanter disputare videri velint; facili negotio eo rediguntur, ut absurdissima quaeque concedere cogantur **).

Ita igitur hic rursus eadem opera et Protagorae sententia refellitur et sophistarum carpitur disserendi ratio, ita quidem, ut more Socratico rerum notiones subtilius discernantur. Nimirum quod isti volebant quemque semper omnia scire, quia quale quidque cuique appareret, tale etiam esset, in eo Socrates atque Plato facile pervidebant magnum inesse opinionis errorem, siquidem ita consequeretur, quod nemo temere concesserit, neminem unquam cuiusquam rei esse inscium vel imperitum.

Sed vel adolescens Ctesippus apud Platonem quam inanis ea sit ratio facili negotio perspicit. Quocirca sophistas, ut est petulans atque protervus, ioculari petit irrisione, hominesque vetulos et edentulos facete rogat, ut uterque dicat, quot alter habeat dentes. Quo fit, ut illi perridicula ratione in consilii inopiam coniiciantur.

---

*) v. Ritteri Histor. Philosoph. Tom. I. p. 601 sq.

**) Usque ad p. 294. B.

Nihilominus autem Euthydemus, miro illius placiti amore captus, alia argumentatione evincere conatur, etiam Socratem omnia, et quidem semper scire. Hic enim posteaquam se aliqua novisse largitus est, ille argumentum hunc in modum concludit: Qui scit aliquid, inquit, per aliquid illud sciat necesse est; scit vero omnia semper uno et eodem, neque alio atque alio; ex quo consequitur, ut quicunque aliquid sciat, is omnia et quidem semper scire existimandus sit. Non praeterit Socratem, quid sit in quo argumentationis fallacia lateat. Quocirca respondet mente se tenere scientiam, neque omnia, sed ea tantum, quae sciat. Sed sophista iterum clamitat disputandi legibus adversari, quod plus responderit, quam sit interrogatus ideoque admiscuerit ea, quae extra causam esse videantur *). Quocirca Socrates voluntati eorum morigerari coactus propositam argumentationem alia ex parte adoritur. Quaerit enim ex iis, utrum ipse sciat bonos viros iniustos esse, an id nesciat. Respondet Dionysodorus eum id sane ignorare, videlicet imprudenter concedens Socratem huius sententiae veritatem impugnare solitum esse. Iam vero hic protenus inde colligit, quod cum virorum ratione pugnat mirifice, se non omnia scire **), eaque conclusiuncula homines vanissimos satis acriter pungit, ut hoc quoque exemplo pateat, quanto sit praestabilior Socratica disputandi ratio eristica ista sophistarum, quae a Protagoras profecta doctrina, quum neglecta distinguendi definiendique sollertia fallaces et argutas conclusiunculas venaretur, neque ad verum exquirendum valebat, et suam quasi vim ipsa constringebat.

Sed quanquam homines vanissimi iterum iterumque sunt confutati, tamen ne ad silentium redacti videantur, novis argutiis viam sibi muniunt ad persequendam disputationem. Quae quidem libri pars quanquam veluti per saturam accessit, tamen haudquaquam temere adiecta est. Quum enim iam tandem argutiae sophistarum exceptis paucis quibusdam locis, in quibus graviora attinguntur decreta, ad ignobilem fere puerilemque lusum deducantur, ex eo vel maxime intelligitur, quousque

---

*) Usque ad p. 296. E.

**) P. 297. A.

praestigiarum ista scilicet philosophia ex Protagorae orta ratione processerit. Praeterea etiam Ctesippi adolescentis exemplo demonstratur, quam non sit difficile talia disputandi artificia addiscere et callere, ita ut clarissime tandem intelligatur totam istam artem nihil habere reconditi, sed unice fere ἀλόγῳ τινὶ τριβῇ, ut alibi ait Plato, contineri.

Posteaquam igitur Socrates, absoluta superiore argumentatione, Euthydemum interrogavit, num ipsi frater recte iudicasse videatur, protenus Dionysodorus, fratris nomine audito, quaerit, num ipsum putet Euthydemi fratrem esse. Ita igitur hic praesenti materia relicta temere ad alia omnia transgreditur. Nec vero Socrates ad hanc quaestionem prius vult respondere, quam Euthydemus de re modo disceptata suum iudicium interposuerit. Sed ubi ionysodorus de hac eius tergiversatione et cunctatione graviter queritur, ille facete et urbane se non sine causa ait cunctari, quandoquidem sibi cum duobus sophistis pugnandum sit, et Patrocles suus, qui Iolai partes sustinere queat, si auxilio veniat, haud dubie rem etiam peiorem sit redditurus. Nimirum ita et communis fratrum istorum carpitur pugna, et Patroclis, hominis, ut videtur, ad disputandum parum idonei, inscitia et inertia facete traducitur. Quod cur ita fiat, etsi haudquaquam exploratum habemus, tamen non inepte suspiceris Patroclem istum vulgo ludibrio habitum esse, ut nunc ipse Socrates in hoc sermone, in quo omnia comicam spirant hilaritatem, aliorum imitatus morem et consuetudinem eum non sine cavillatione commemoret adeoque sophistas acerbissime risurus cum altero eorum comparet. Sed istud utcunque sese habet, Euthydemus quidem, Patroclis istius iniecta mentione, priorem quaestionem, sed leviter immutatam illam, denuo repetit. Interrogat enim, num Patrocles ille, quem Iolaum suum appellaverit, sit fratris filius. Negat hoc Socrates eumque fratrem ex matre ait esse, qui patre utatur Chaeredemo, diverso illo a Sophronisco, quem ipse patrem habeat. Hoc vero responso utens sophista: Ergo, inquit, Chaeredemus est alius quam pater, ideoque non est pater; eademque Sophronisci ratio est, ut adeo tu patre careas.

Ducta haec argumentatio ex eo est, quod statuitur, idem praedicatum, quod vocant, non posse pluribus at-

tribui rebus vel hominibus. Etenim illa aetate fuisse constat, qui suam cuique rei proprietatem esse statuerent ideoque praedicati et subiecti copulationem omnem funditus tollerent. Quam sententiam postea temporis maxime a Stilpone fuisse exornatam auctor est Plutarch. adv. Colot. p. 1119. c. s. 22. p. 573. Vol. V. I. ed. Wyttenb. conf. Deyks De Megaricorum Doctrina p. 83 sq. Sed iam multo ante eam a sophistis defensam et usurpatam fuisse clarissime apparet ex Platonis Sophista p. 251. C. ὅθεν γε, οἶμαι, τοῖς τε νέοις καὶ τῶν γερόντων τοῖς ὀψιμαθέσι θοίνην παρεσκευάκαμεν· εὐθὺς γὰρ ἀντιλαβέσθαι παντὶ πρόχειρον, ὡς ἀδύνατον τά τε πολλὰ ἕν, καὶ τὸ ἓν πολλὰ εἶναι, καὶ δή που χαίρουσιν οὐκ ἐῶντες ἀγαθὸν λέγειν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀγαθὸν, τὸν δὲ ἄνθρωπον ἄνθρωπον. ubi falluntur qui haec volunt ad Antisthenem potissimum reprehendendum dicta esse, veluti Schleiermacherus atque Deyksius l. c. p. 44. Nam nobis quidem plane persuasum est, ibi ipsum Euthydemum ac Dionysodorum significari, quos fuisse ὀψιμαθεῖς in Euthydemo nostro iterum iterumque non sine acerba quadam irrisione inculcatur, siquidem recte Cicero Epist. Fam. IX. 20. ὀψιμαθεῖς autem homines scis quam insolentes sint. Idem placitum attingitur etiam Soph. p. 260. A. B. Phileb. p. 14. C. ex quibus locis perspicuum est fuisse illud maxime pervulgatum. Duxerat autem, nisi fallor, originem ex Protagorae disciplina. Qui quum doceret omnia esse talia, qualia cuique apparerent, facile potuit accidere, ut qui tricas sectarentur, unamquamque rem semper unam atque simplicem esse exinde colligerent ideoque attributiones rerum omnes repudiarent. Sed quaecunque demum huius sententiae origo est, hoc quidem apertum putamus, Euthydemum et Dionysodorum eam esse amplexatos, quandoquidem Euthydemus argumentatur, patrem, quia a patre alio diversus sit, ipsum patrem esse non posse.

Vix autem haec ita pronuntiavit sophista, quum Ctesippus, ut est protervus et acutus, statim istud scilicet acumen ioculari imitatione ridet. Quaerit enim ex sophistis hoc: Differtne pater vester a meo patre? Quod illi negant, ne scilicet et ipsi patre carere arguantur. Tum adolescens: Hic vero utrum meus unius pater

est, an etiam aliorum? Aiunt illi. Ex qua responsione iam Ctesippus captiose colligit istum esse patrem omnium, simulque concludit futurum ita esse, ut etiam mater sophistarum non modo omnium hominum, sed etiam gobiorum, catulorum, porcellorum, aliorum animalium, parens iudicanda sit. Enimvero huic argumentationi illi ideo non possunt adversari, quia alioquin Ctesippus statim ipsos quoque matre et patre carere conclusurus est. Ita igitur iactabundi disputatores non iam a Socrate, sed ab adolescentulo vix eorum sacris initiato suis ipsorum laqueis irretiti vehementer deluduntur, iacetque decretum illud, ex quo unum idemque praedicatum pluribus tribuere hominibus non licere vulgari eristicorum errore statuebatur.

Veruntamen hic Dionysodorus, ne ambo videantur adolescentulo manus, quod aiunt, dedisse, protenus alias promit argutias. Demonstrare enim conatur, canem esse Ctesippo patrem. Sunt tibi, inquit, catuli, quorum pater est canis; ergo tibi canis pater est, tuque es frater catulorum. Quae argumentatio sicuti vindictae sumendae gratia illata est, ita unde ducat originem, facile intelligitur. Apparet enim eam ex ambiguitate verborum tibi esse atque tuum esse oriri. Addit praeterea sophista Ctesippum ob eam ipsam causam canem verberibus afficientem patrem suum verberare iudicari oportere. Quae conclusiuncula fortasse interposita est a Platone ad ridendos eos, qui iuvenes dictitarent in sophistarum scholis etiam eo adduci, ut parentes suos verberibus afficerent. Cuiusmodi opprobria etiam Socrati fuisse obiecta patet ex Xenophontis Mem. I. 2, 49. Atque tam impius ideo apud Aristophanem Phidippides fingitur. Certe quidem non est verisimile eam sine certa aliqua causa memorari, quum reliqua fere omnia habere videantur, quorsum referri debeant. Iam vero Ctesippus, isto modo graviter lacessitus, reponit malle se patrem sophistarum plectere, qui filios adeo sapientes genuerit, a quibus ipse eo honore sit mactatus, ut iam catulorum frater habeatur *).

Acerbissima cum irrisione Ctesippus nunc hoc quo-

---

*) Usque ad p. 299. A.

que interrogat num pater iste sophistarum catulorumque sapientiae ipsorum boni quid acceptum referat. Cui Euthydemus neque patrem suum nec quenquam alium respondet multis bonis indigere; nam aegrotanti si multa medicamenta et ad bellum proficiscenti si multa arma bona essent, haud dubie etiam futurum, ut quam plurimum medicamentorum et armorum conduceret, quum tamen pauca fere satis sint. Itaque hac argumentatione ostenditur, non esse verum quod homines vulgo arbitrentur, quemque eo esse feliciorem, quo plura bona possideat: quemadmodum enim ad sanandos morbos pauca valeant medicamenta, ita ad vitam bene degendam paucis bonis opus esse. Incertum est unde hoc decretum sit repetitum: quanquam fieri potest, ut ipsi fratres illud excogitaverint ad consolandam suam ipsorum paupertatem. Reprehendit autem Ctesippus hanc sophistae argumentationem, Geryonis et Briarei afferens exemplum, qui pluribus certe armis indiguerint. Sed hic Dionysodorus: Si bonum est, inquit, aurum habere quam plurimum, profecto ille erit beatissimus, qui tria auri talenta in ventre, unum in capite et in utroque oculo staterem habeat, scilicet habendi vocabulum callide alio sensu ponens, quo magis adolescentem in fraudem inducat. Sed Ctesippus re acute perspecta urbanissimo cum lepore istam sententiam exaggerat, Scythas narrans revera in capitibus suis aurum habere solere, ut qui e craniis suis auratis bibant atque adeo interiores eorum partes oculis suis introspiciant. Acumen hoc adolescentis elusurus Euthydemus protenus aliam in medium affert fallaciam. Interrogat enim perquam ambigue, Scythae aliique homines num ea videant, quae videre possint. Nam istud quae prouti nominandi vel accusandi casu acceperis, diversa emergit sententia. Affirmante igitur Ctesippo quod erat interrogatum, ille haec: Ergo vestes nostrae, quas tu vides, videndi habent facultatem. Animadvertit Ctesippus verborum lusum, urbaneque sese ait iam eo esse adductum, ut Euthydemus vigilans dormire atque silens loqui posse videatur. Quae ipsa responsio Dionysodoro admodum grata et accepta est: is enim revera disputando efficere studet, ut quis silens loqui possit. Qui ferrum, inquit, aut lignum aut saxum dicit, is certe silens aliquid dicit. Nimirum ita novo artificio grammatico silens ad rem, non ad dicentem refertur. Facete autem ad hoc Ctesippus: Atqui fer-

rum candens, si quis manibus attrectat, profecto stridet atque clamat! Quod certe te non debuit praeterire. Quibus verbis, quae speciem quandam proverbii referunt, tangere videtur sophistas, qui aliquoties semiambusti evaserint. Nec sine petulantia quadam iam etiam contrarium vult sibi demonstrari, fieri posse, ut quis dicens aliquid taceat. Quod Euthydemus promtissima voluntate demonstrandum suscipit. Is enim censet eum, qui taceat, omnia tacere: ergo, inquit, omnem rem dicentem taces; unde consequitur, dicentem tacere. Acceptis his argutiis Ctesippus novam sibi opportunitatem oblatam sentit vexandi sophistas. Interrogat igitur eos, taceantne omnia, an omnia loquantur. Ex quibus si alterutrum affirmatur, necessario eventurum est, ut sophistarum argutiae protenus in irritum cadant. Caute igitur et circumspecte Dionysodorus et neutrum et utrumque locum habere ait. Sed Ctesippus non praesentia tantum respiciens, verum etiam superiorum memor, ista ipsorum sophistarum decretis mirum quantum adversari exsultans animadvertit et in multum risum effunditur. *).

Toto hoc loco nemo est quin facile animadvertat omnes istas tricas ex grammaticis artificiis et subtilitatibus repetitas esse. Quod et ipsum tale est, ut Protagorae disciplinam redoleat. Hunc enim aliunde constat in pervestigandis grammaticis subtilitatibus studiose versatum esse; de qua re explicarunt Spengel. Artium Scriptorr. p. 40 sqq. et Classen De Grammaticae Graecae Primordiis p. 31 sq. Nec dubitari potest quin ipse inventa sua ad disserendi subtilitatem traduxerit in eaque re grammaticis ambiguitatibus sit abusus. Quo nomine multum diversus fuit a Prodico, qui aliud sane consilium in exquirendis vocabulorum discriminibus sequutus est. v. Welcker. in Museo Rhen. Nov. Vol. I. P. I. p. 461 sqq. Quanquam igitur Euthydemus et Dionysodorus talia discere etiam ab aliis potuerunt, tamen quia grammaticas verborum rationes ad disserendi fallaciam atque fraudem transferunt, perquam credibile est eos in ludo Protagorae ad has artes formatos esse et institutos. Ac tanto verisimilior haec coniectura est,

---

*) Usque ad p. 300.

quod eos etiam in aliis sermonis partibus sophistae illius auctoritatem sequutos esse exploratum habemus.

Sequitur iam rursus repentina ad aliud argumentum transitio. Postquam enim Socrates urbane admonuit Ctesippum, ne de rebus adeo pulcris cachinnum tollat Dionysodorus hunc ingerit syllogismum. Res pulcrae, inquit, etsi ab ipso pulcro diversae sunt, tamen quandam secum habent pulcritudinem. Ergo bovem si tecum habes ipse bovis naturam induis. Nisi forte fieri prorsus non potest, ut quod ab alio quopiam diversum sit id sit illud ipsum, a quo diversum esse iudicetur *).

Apertum esse arbitramur impugnari his verbis Socraticam doctrinam de notionibus generalibus earumque cum rebus individuis necessitudinem, unde Plato notionibus illis μεταφυσικῶς informatis suam de ideis sententiam effinxit. Nam hoc discrimen sane inter Socraticam et vere Platonicam rationem intercedere, quod illa est mere λογική, haec μεταφυσική, claris verbis testatur Aristotel. Metaphys. XIII. 4. coll. I. 6. Quanquam hic quidem Platonem videmus iam suam ipsius sententiam significare, qua rerum vim naturamque ideis contineri statuit. Quocirca illis temporibus, quibus hunc scripsit dialogum, a Socratica notionum pervestigatione iam ulterius processisse videtur ad doctrinam de ideis informandam, quam deinde magis perfecit atque confirmavit. v. Prolegg. ad Cratylum, parte extr. Iam vero magna erat de his rebus Socraticorum et Eristicorum dissensio atque controversia. Illi enim varias notiones inter se coniungi atque copulari posse statuebant, volebantque res singulas sub mentis notitias generaliores subiectas esse; hi autem quoniam istius coniunctionis rationem minime perspiciebant, unamquamque rem censebant suam sibi habere proprietatem eamque ob causam attributionum varietatem aspernari, in eam disputabant sententiam, ut diversa diversis convenire negarent ideoque id, quod de aliqua re praedicaretur, statuerent non in ipsa eius vi et natura esse contentum, sed extrinsecus tanquam alienum quiddam ei admoveri. Nam haec quidem mens et sententia fuisse videtur eorum, qui hoc

*) Pag. 301.

decretum vel invenerunt vel defenderunt. Quanquam exstiterunt etiam qui eo ad meras cavillationes abuterentur, quidquam praedicari de aliqua re posse praefracte negantes. v. Soph. p. 251. C. Phileb. p. 14 C. quos locos iam supra laudavimus; Aristot. Metaph. IV. 19. p. 119. VII. 3. p. 169. ed. Brand. Et in horum quidem numero etiam Dionysodorus noster habendus est, qui illud secum habere sane pinguius interpretatur. Unde infra p. 303. E sq. ambo sophistae a Socrate suaviter ridentur, quod sublatis rerum attributionibus non alios tantum refellant, sed sibimet ipsis veluti ora consuant.

Atque his ita explicatis facile etiam hoc intelligitur, quorsum pertineant et quomodo accipienda sint, quae Socrates deinceps disputatione sua persequitur. Is enim iam instituit sophistarum rationem ioculariter imitari ideoque neminem ait dubitare posse, quin idem sit idem, aliud sit aliud, pulcrum sit pulcrum. Etenim ita statuisse qui tollerent vim rationemque praedicatorum, ex loco Sophistae, quem antea memoravi, perspicuum est. conf. Aristot. Elenchi Sophist. XVII. 5. Simplic. ad Arist. Physic. fol. 26. Sophistas autem ait hanc pusillam rem hactenus neglexisse; nam alias eos praeclaros sane sermones elaborare, quemadmodum perfectis artificibus conveniat.

Postremis verbis sophistae denuo utuntur ad novas argutias captandas, nondum vanissimi artificii taedio capti. Imo eas adeo acervant atque cumulant, ut Socrates, ubi tandem eo redactus est, ut Iovem ceterosque deos suos vendere et mactare velle videatur, una cum Ctesippo tanquam nugis istis confectus exclamet: Eheu, iam satis est; isti quidem viri invicti sunt *). Ita igitur istud argutandi certamen finitur non sine magno plausu audientium, qui sollertiam scilicet istam sophistarum vehementer admirantur.

Absolvimus tandem eam disputationis partem, quae contortorum et aculeatorum sophismatum quasi spectaculum quoddam exhibet. In qua tractanda et elaboranda quam sapienter Plato versatus sit, nunc omnibus eviden-

---

*) P. 303. A.

ter apparere putamus. Dum enim philosophus eristicae vanitatem egregie coarguit, simul etiam id egit, ut opiniones quasdam sophistarum, illa aetate admodum divulgatas atque celebratas, quae quidem pro fonte eristicae poterant haberi, et examinarentur subtilius et vero etiam refutarentur. Quod quia fit ope Socraticae dialectices, quae rerum notiones subtiliter rimatur, unâ opera etiam id efficitur, ut huius ipsius virtus et praestantia in clara luce collocetur. Quod autem illud argutandi rixandique certamen adeo protrahitur nec citius finitur, id neminem futurum putamus, qui re diligentius pensitata temere ita institutum esse censeat. Quum enim universa Graecia per argutam istam et fallacem disputandi rationem mirum quantum commota esset plurimique talibus praestigiis occoecati eius studio navarent operam, id quod frequens docet τῶν ἀντιλογικῶν apud Platonem commemoratio; nullum sane efficacius ac potentius istius vesaniae remedium potuit inveniri, quam quo usus est philosophus. Nam consignatis fallaciarum exemplis et tanquam in tabula ob oculos positis multo erat facilius de iis iudicium; in quo quantopere aequales fluctuaverint, vel illud argumento est, quod postea Stagirites easdem fere conclusiones et argumentationes, quas Plato in Euthydemo risit, non indignas habuit subtiliore examine, et quod senex Isocrates in eristicorum nationem saepissime acerbe invehitur. Quocirca equidem in ea sententia sum, ut per totam hanc sermonis partem nihil reperiri putem, quod Platonis ingenio atque arte indignum videatur.

His omnibus vero dialogo extremo egregia subiungitur Socratis oratio, qua quid in universum de ista disserendi ratione statuendum sit, praeclara cum sophistarum irrisione exponitur. Finito enim cum illis colloquio Socrates se quoque simulat magna tantae sapientiae admiratione repletum esse, atque eos hac oratione compellat: *O vos beatos, inquit, qui tam brevi tempore ad tantam sapientiae praestantiam et magnitudinem perveneritis. Enimvero ars vestra quum multa praeclara habeat, tum illud est in ea longe praestantissimum, quod fere homines vestri similes curatis, graves et cordatos viros negligitis. Ego enim mihi penitus persuasi istiusmodi sermones paucis probatum iri; plerisque certe ita esse displicituros, ut iis malint ipsi confutari quam alios refellere.*

Praeterea illud quoque valde est populare et humanum, quod sublatis rerum attributionibus non modo alios refellitis, sed vestra ipsorum ora quasi consuitis. Nempe ita sane nullo negotio tollitur invidia, quam vestra professio facile possit excitare. Denique artificium istud adeo a vobis subtiliter, adeo prudenter atque callide excogitatum est, ut quivis alius idem illud sit brevissimo temporis spatio percepturus, sicuti vel Ctesippi exemplo perspicitur. Quodsi igitur me auditis, nolite illud saepius coram multis ostentare, ne ei citius omnis novitatis gratia auferatur; sed paucis tantum, qui vobis persolvant institutionis mercedem, impertiatis, ea tamen conditione, ut ab his quoque quam maxime celetur et abscondatur. Nam, sicuti est in proverbio, rarissimum quodque carissimum esse solet *).

Haec igitur Socrates, quibus verbis sanequam gravibus et acerbis philosophus noster quid de hoc disserendi genere esset iudicandum tam aperte et perspicue declaravit, ut quorsum tota haec pertineat disputatio, nemini dubium videri queat.

Et hactenus quidem illud potissimum videmus egisse Platonem, ut quantum Socratica dialectica ab inani argutandi consuetudine huic sophistarum generi propria recederet, et quomodo Socrates ipse cum istiusmodi homuncionibus disputare consuevisset, quam clarissime exponeretur. Sequitur ut de postrema sermonis parte explicandum sit, cuius antea significavimus a viris doctis minus diligentem rationem esse habitam; quo ipso evenit, ut de universae scriptionis argumento et proposito minus circumspecte iudicarent. Etenim non hoc tantum spectavit philosophus, ut Socraticae disciplinae a ratione eristicorum differentiam illustraret et patefaceret, sed illud etiam ei fuit propositum, ut philosophiam Socraticam atque ipsum adeo Socratem ab eorum invidia vindicaret, qui eam vel temerario mentis iudicio vel invidiae malignitate ducti misellorum sophistarum gregi adiunxissent et universam sapientiae disciplinam multis suspectam reddidissent. Quod quomodo ab eo institutum sit et perfectum, age nunc paucis dispiciamus.

---

*) Usque ad p. 304. B.

Absoluta igitur narratione de colloquio ab se cum Euthydemo eiusque fratre habito Socrates iocabundus scilicet Critonem suum denuo adhortatur, ut ipse quoque se hominibus tam sapientibus in disciplinam tradat, quandoquidem neque aetatis neque vitae ratio ullo modo sit prohibitura, quominus eorum artem penitus addiscant et percipiant. At vero Crito, ut est simplex atque candidus, missis iocis et dicteriis se ingenue fatetur in eorum numero haberi malle, qui tales sermones contemnant et aversentur, adeoque Socratem leniter reprehendit, quod cum istiusmodi homuncionibus conversari atque disserere non dubitet. Narrat enim eo ipso tempore, quo Socratis cum Euthydemo et Dionysodoro disputatio finita fuerit, scriptorem quendam orationum forensium sibi obviam factum atque graviter conquestum esse, quod philosophi tam miseras agerent nugas et perpetuo in rerum inanium tractatione versarentur. Et se quidem ait homini ita respondisse, ut philosophiam debitis ornaverit laudibus. Verum illum nihilominus in sua permansisse sententia, adeoque in Socratem acriter esse invectum, quod iis hominibus sui copiam faceret, qui nec suas ipsorum sententias rite perpenderent et aliorum verba calumniarentur miserrime. Denique illum narrat et universam philosophiam rem turpissimam iudicavisse, et homines eius studiosos sanequam dignos habuisse, quibus ignominiae nota inureretur. Monet igitur Crito amicum benevole, ut in posterum istiusmodi hominum consuetudinem et familiaritatem vitare studeat, ne ipsa quoque philosophia, quae certe per se talem reprehensionem non commereatur, in invidiam hominum et contemtum adducatur. Hic vero Socrates: Nempe loqueris, opinor, de uno ex iis, qui et rempublicam attingunt mediocriter et leviter gustant philosophiam. Isti vero homunciones solent ingenti quadam sapientiae opinione inflati esse; ex quo evenit, ut omnibus philosophis sine discrimine infensi sint. Putant enim, si quando ab his insipientiae coarguantur, suam agi auctoritatem atque bonam existimationem, eiusque rei culpam in Euthydemi scilicet disciplinam, quam omnibus philosophis communem esse volunt, conferre non dubitant. Verum ignoscenda iis haec iniuria est, quum et viris civilibus sint inferiores nec de tota causa recte et prudenter iudicare possint. Sunt enim semidocti. Fatetur tamen Crito se de filiorum suorum educatione non mediocriter

esse sollicitum, quandoquidem eos intuens, qui se virtutis magistros profiteantur, quid de sapientiae disciplina sentiendum sit, valde incertus haereat. Hic vero Socrates: O bone Crito, inquit, in omni artium genere pauci reperiuntur idonei artifices, neque profecto mirandum est, si idem accidit in philosophia. Itaque contemtis et neglectis malis unos bonos sectari decet ac potius res ipsas, quam homines, respectare. Quodsi igitur philosophia res turpis est et inhonesta, age desere eam et contemne; sin autem est bona et laudabilis, quum ipse eius studia strenue persequere, tum filios tuos ea erudiendos curare ne dubita *).

En habes sermonis finem et exitum, qui si desideraretur, multo incertius de universa scriptione iudicium foret. Nunc quum haec addita legantur, clarissime perspicitur, quare Plato faciendum putaverit, ut et eristicam acerbe perstringeret et Socraticae rationis ac disciplinae virtutes ostenderet. Neque enim cuiquam vel mediocriter attento obscurum esse potest, cum illa reprehensione id consilii esse coniunctum, ut voces eorum coarguantur, qui quum omnem philosophiam tum maxime Socratis philosophandi rationem cum garrula ista atque captiosa sophistica temere confudissent adeoque virum optimum in ignobilis cuiusdam argutiarum studii suspicionem adduxissent. Quid quod vel primarium scriptionis consilium mea quidem sententia in eo cernitur, ut Socratis philosophandi ratio ab eorum calumniis vindicetur, qui eam tanquam vanam et inanem argutiarum captatricem suspectam reddere conati essent. Nam ita demum perspicitur, quaenam sit singularum libri partium inter ipsas cohaerentia, nihilque animadvertere licet, quod totius scriptionis unitatem ac simplicitatem ullo modo turbare aut penitus tollere videatur.

Quodsi autem quaeris, quinam fuerint maligni illi vel etiam imprudentes Socratis obtrectatores, ab ipso Platone diserte nominantur scriptores orationum forensium (λογογράφοι), ex Antiphontis et Gorgiae, ut videtur, disciplina profecti. Certe quidem Antiphon Rhamnusius primus fertur orationes iudiciales scripsisse,

*) Usque ad p. 307. C.

quas litigantibus venderet *). His quid rei cum Platone fuerit, nusquam alibi nisi in Euthydemo et Phaedro perscriptum est. Erant homines leviter philosophiae scientia imbuti, sed iidem, quum scribendo viderentur rempublicam scilicet tractare, superbi et fastuosi, ex quo explicationem habet, quod Plato eos viris civilibus *multum* postponendos esse graviter admonuit. Praeterea superciliose contemnebant philosophiam, quam quum solius quaestus gratia attigissent atque insuper usi essent sophistarum institutione, qui se temere virtutis magistros profiterentur, accidit iis fortasse illud, de quo Socrates in Phaedone p. 90. C. *καὶ μάλιστα δὴ οἱ περὶ τοὺς ἀντιλογικοὺς λόγους διατρίψαντες οἶσθ' ὅτι τελευτῶντες οἴονται σοφώτατοι γεγονέναι καὶ κατανενοηκέναι μόνοι, ὅτι οὔτε τῶν πραγμάτων οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ βέβαιον οὔτε τῶν λόγων κ. τ. λ.* Huc accedebat, quod quum subinde philosophiae Socraticae sensissent aculeos idque ferrent aegerrime, hanc temere cum sophistarum argutiis confundebant. Et fieri potest, ut Socrati ideo quoque fuerint infesti, quia rhetores omnes cavebant sedulo, ne cum sophistis permutarentur. Ex horum igitur numero unus aliquis apud Platonem fingitur cum Critone durum istud et iniquum quum de omni philosophia tum de Socratis studiis iudicium communicavisse. Qui quidem quisnam fuerit, a viris doctis studiose quaesitum est, irrito sane consilio. Neque enim de certo aliquo oratore cogitandum esse nobis persuasum est, siquidem Plato totam illam fastuosorum scriptorum cohortem notandam atque castigandam iudicavit. Quod cur ita cum Sochero De Scriptis Platon. p. 210. statuamus plures habemus causas, sicut speramus, non ineptas aut leves. Nolumus commemorare neminem unum investigari posse orationum scriptorem, quem Plato praeter ceteros ob oculos habuerit. Nam frustra sunt, qui de Isocrate cogitari voluerunt, ut Heindorfius et Schleiermacherus. Hunc enim vel ideo putamus non posse intelligi, quia is neque a ratione Socratica fuit alienus, et ab ipso Platone Phaedr. p. 279. D. magnis laudibus afficitur. Nec vero Lysiam intelligi probabile est, quamvis ita statuerit Groen van Prin-

---

*) v. Quintil. Institt. III. 1, 11. Ammian. Marcell. 30. 4. personatus Plutarch. Vitt. Decem Oratorr. p. 307. ed. Reisk.

sterer Prosopograph. Plat. p. 117. Nam Lysias etsi in Phaedro acriter corripitur, quia in scriptionibus eius amatoriis omnis desideretur philosophia, tamen non accusatur calumniae, nec vero etiam pro animi sui candore et simplicitate unquam in Socratem iniquus fuit. Tertia est Winckelmanni sententia, qui Prolegg. p. XXXIV sqq. Thrasymachum Chalcedonium significari contendit. At vero istum quidem e primo libro de Republica constat neutiquam philosophiam pro turpi negotio habuisse, id quod iste orationum scriptor fecisse perhibetur, sed potius ipsum turpiter esse philosophatum. Quarta restat Sauppii sententia in Zimmermanni Museo Stud. Antiquitt. a. 1835. N. 50. exposita. Is enim Theodorum Byzantium significari putat, quem Plato Phaedr. p. 266. E. vocat λογοδαίδαλον. Quod exinde colligit, quia Euthyd. p. 305. E. verba πάνυ ἐξ εἰκότος λόγου ad eum spectare videantur, ut qui in arte sua maxime τὰ εἰκότα tractaverit. v. Spengel. Synagog. p. 98 sqq. At enim vero omnium omnino rhetorum studium inde a Tisia et Corace pertinuisse maxime ad τὰ εἰκότα clarissime apparet ex Phaedro p. 267. A p. 272. D. E., ut unum Theodorum his verbis significari non sit verisimile. Idem iudicandum de verbis Euthydem. p. 304. E. καὶ περὶ οὐδενὸς ἀξίων ἀναξίαν σπουδὴν πεποιημένων, ubi notatur usus paronomasiae, cui scholam Gorgianam maxime deditam fuisse ex ipso Platone certissime constat. Possum alia etiam afferre, cur non sit credibile Theodorum significari: sed ea tanto rectius silentio prememus, quanto certius iam apparuit magnam esse istius suspicionis levitatem. Quemadmodum vero nemo investigari poterit, quem Plato praeter ceteros notaverit ac reprehenderit, nisi forte volueris homini cuidam docto credere ignotum quendam virum intelligendum iudicanti; ne probabile quidem est certum aliquem illius aetatis scriptorem significari, quum, ut dixi, totum istud vilium scriptorum genus perstringi existimemus. Nam si certus aliquis illorum temporum rhetor significaretur, dubium non est, quin Plato ingenium eius atque mores aliquanto accuratius fuisset adumbraturus. Nunc nihil dixit, quod non in omnes istiusmodi homines conveniat. Ex quo consequens est, ut communes eorum virtutes et vitia uni personae tributae sint, per quam omnes repraesentarentur. Quodsi autem quaeris, cur unus aliquis informetur, cuius imagine

depingantur omnes, eius rei causa in promtu est. Ipsa enim dialogi ratio non ferebat, ut omnes nominarentur, siquidem perabsurdum fuisset, si philosophus totam scriptorum cohortem fecisset audito Socratis cum sophistis colloquio Critoni obviam venientem. Accedit quod haec ratio egregie cum totius libri consilio congruit, quod vidimus eo maxime pertinere, ut Socratica philosophandi consuetudo ab inani sophistices suspicione vindicetur ideoque perversa hominum de illa iudicia explodantur. Nam si de uno aliquo forensium oratorum scriptore cogitari oporteret, nihil profecto cogeret, ut etiam reliquos id genus homines carpi statueremus. Quod nunc longe secus est. Quum enim unius illius hominis mores ita informentur, ut ista pictura in ceteros istiusmodi rhetores omnes congruat, facile intelligitur id agi, ut universa fastuosorum et malignorum scriptorum natio corripiatur.

Sed longius etiam procedimus. Putamus enim Platonem dum illorum hominum de Socratica philosophia improbat iudicium, simul etiam reliquos, qui similiter existimavissent, reprehendere et castigare voluisse. Neque enim dubium est, quin alii plurimi, eodem fere modo de Socrate senserint, atque iste forensium orationum scriptor, qui in Euthydemo loquens inducitur. Cuius rei luculentissimum exemplum habemus in Nubibus Aristophanis, in quibus quum omnino sophistarum ineptiae exagitentur, tum Socrates perfectus in iis artifex fuisse fingitur. Nam etsi primarium poetae consilium hoc fuit, ut omnes philosophos traduceret, qui vel inanium rerum perscrutatione vel fallaci et perniciosa dialectices et rhetorices exercitatione occuparentur *), profecto tamen non potuit Socratem illorum veluti principem et signiferum facere, nisi ipse eum pro vano inanique sophista habuisset, praesertim quum eo usque processerit, ut eum non modo hominem rerum inanium curiosum, sed etiam insigniter flagitiosum finxerit. Videtur igitur pervulgata fuisse hominum opinio, qua Socratem inter vanos sophistas numerandum esse exsitimabant **). Perti-

*) De totius fabulae consilio v. Hermann. Praefat. p. XL. ed. sec.

**) V. Xenoph. Mem. I. 6, 15. coll. I. 2, 49 sqq.

net huc illud, quod diligenter animadverti volumus, quod Socrates, sicuti in Platonis Euthydemo cum sophistis disserit rationi Protagorae addictis et ob eam causam a λογογράφῳ isto notatur, ita etiam in Nubibus Aristophanis artificia tractat sophistica e Protagorae disciplina repetita. Ex quo quid colligi de poetae ipsius sententia queat, facile intelligitur. Quemadmodum enim Socrati physicorum tribuit placita, ut quem sciret in iis pervestigandis versatum esse, ita etiam Prodici, Protagorae, aliorumque sophistarum rationem eidem affinxit, quod illum nec ab his studiis alienum esse existimaret. Nam grammatica Protagorae studia aperte traducuntur loco notissimo v. 632 sqq. et 656 sqq. sicut optime vidit Spengelius Artium Scriptorr. p. 43 sq. cui merito assentitur Classen De Grammaticae Graecae Primordiis p. 31. Ad eristicam autem viri perstringendam quum alia referuntur, tum manifesto pertinet nobilissimus ille locus v. 111 sqq., ubi iusta et iniusta oratio inter se certant. Id quod iam scholiastes notavit verissime, cuius haec sunt verba: *Ψεύδεται κἀνταῦθα ὁ κωμικός, λέγων παρὰ Σωκράτει εἶναι τὸν ἄδικον λόγον. οὐ γὰρ Σωκράτης, ἀλλὰ Πρωταγόρας ὁ Ἀβδηρίτης ἐξεῦρεν αὐτὸν καὶ ἐδίδασκεν.* Et fortasse huc etiam revocanda est *τοῦ δίνου* commemoratio v. 379 sqq. iniecta. Videtur enim Protagoras Democriti de atomorum concursu doctrinam Athenas pertulisse. Atque hinc explicari poterit etiam illud, de quo post Cousinum, interpretem Gallicum, primus monuit Winckelmannus Prolegg. p. XLV sq. quod locis quibusdam Nubium atque Euthydemi singularis quaedam deprehenditur verborum similitudo et convenientia, maxime in usu dictorum iocularium et proverbiorum conspicua. Conf. Euthyd. p. 285. C. D. cum Nubb. v. 440 sqq. 452 sq. Euthyd. p. 277. D. cum Nubb. v. 143. E. Euthyd. p. 277. D. cum Nubb. v. 255. et 633. Euthyd. p. 277. E. cum Nubb. v. 658. Euthyd. p. 301. A. cum Nubb. v. 945. et quae praeterea notavit Winckelmannus. Fieri enim potest, ut talia ex ipso Aristophane repetita sint. Quanquam huic rationi non ita multum tribuerim, praesertim quum pleraque omnia ad usum formularum in vita quotidiana tritarum redire videantur. Sed hoc utcunque se habet, illud quidem ex Aristophane pariter atque ipso Platone evidenter apparet, Socratem non tantum ab orationum scriptoribus, sed etiam ab aliis in

vanissimorum sophistarum numero habitum fuisse. Quocirca verisimillimum putamus, Platonem in Euthydemo id esse sequutum, ut pravo istorum hominum omnium iudicio occurreret, et quantum ratio disserendi Socratica a vili ista et inani eristica distaret, planissime exponeret.

Verum hic sponte nascitur quaestio perquam gravis atque difficilis. Dubitari enim licet, cur philosophus solos λογογράφους nominaverit, aliorum, maxime poetarum comicorum, in iisque Aristophanis, nullam fecerit mentionem, quum tamen hi virum sapientissimum non melius habuissent. De qua re cogitanti mihi atque meditanti quid in mentem venerit, paucis exponere iuvat. Et comicos quidem quod non memoravit, licet Aristophanis fabulam atque Connum Amipsiae tecte significasse videatur, id sane mirum est, quum eorum crimina eadem opera, qua rhetorum istorum, magnam certe partem diluerit. Quocirca certas quasdam eius rei causas fuisse suspicamur, quae e litterarum monumentis eruendae sunt. Et nos quidem in eam devenimus sententiam, ut eo tempore, quo Plato opera sua literis consignare coepit, a poetis illis nominatimque ab Aristophane magis magisque intellectum esse credamus, quam iniquo et iniusto iudicio virum optimum atque reipublicae amantissimum improbo sophistarum gregi adiunxissent. Quod primus, nisi fallor, sensit Groen van Prinsterer Prosopograph. Plat. p. 177., ubi haec scripsit: „Sed sive hoc quis putet (Socratem in iuventute ab opinionibus sophistarum non nimis abhorruisse), sive Aristophanem, qualis Socrates esset, parum novisse, certe non odio habuit, verum potius dilexit, opinor, Socratem, postquam, qui germanus ab ipso sophista indictus esset, hunc sophistarum cognovisset exagitatorem acerrimum. Sensit etiam Brandisius et nuper Fritschius Quaestionn. Aristophann. T. I. p. 108 sqq. De Aristophane ut ita statuamus, plura sunt quae vehementer suadeant. Nam primum quidem animum advertit illud, quod poeta post Nubes primas Olymp. 89. 1. s. a. 423. ante Chr. n. in scenam introductas in nulla alia fabula id de industria egit, ut Socratem acerbius traduceret aut carperet vehementius. Quod ille certe studiose agere debuisse videtur, ut

Nubium argumentum, quod spectatoribus non placuisset, civibus iterum iterumque commendaretur. At vero tantum abest, ut poeta postea temporis Socratem rursus tanquam ineptum sophistam perstrinxerit, ut eum in reliquis fabulis bis tantum memoraverit atque alio nomine reprehenderit. Nam in Avibus, quae fabula acta est Olymp. XCI. 2. s. 414. a. Chr. n., v. 1271. et 1541. ed. Dindorf. ei satis leniter immunditiem et squalorem exprobrat. In Ranis autem Olymp. XCIII. 3. s. a. 405. a. Chr. n. commissis v. 1491. eius cum Euripide familiaritatem notavit. Quae quum ita sint, ecquis est qui sibi persuadeat poetam omnem occasionem traducendi hominis facie et habitu perridiculi et ad risum in scena excitandum ab ipsa natura facti transmissurum fuisse, nisi suum in eum animum mentemque penitus immutavisset? Ad hoc accedit aliud rei argumentum, idque haud paullo gravius. Constat enim hodie certissimis argumentis, poetam etsi Nubes secundis curis recognoscere et emendare instituisset, tamen hanc fabulam non iterum docuisse. Nam falli eos, qui Nubes bis actas esse memoriae prodiderunt, post ea, quae Palmerius Exercitatt. p. 729. et Hermannus Praefat. ad Nubb. p. XIII sqq. ed. sec. exposuerunt, nemo temere dubitabit. Facta est autem vel potius suscepta secunda fabulae recensio Hermanno indice non ante Olymp. 89. 4. Iam vero quid causae esse dicamus, cur poeta secundam fabulae recensionem instituerit, ipsam fabulam abiecerit, certe quidem a scena exulare iusserit? Enimvero ille posteaquam Socratis ingenium, mores et disciplinam rectius aestimare didicisset, non potuit a se impetrare, ut virum innocentissimum denuo risui multitudinis exponeret, ideoque maluit quae scripsisset in scriniis retinere, quam innocentem turpiter laedere. Quae quum ita evenissent, Plato cur Aristophanem in Euthydemo non nominaverit, licet idem argumentum, quod poeta, magna certe ex parte attigerit, in propatulo esse arbitramur.

Neque enim vereor, ne quis dicat priores Nubes fortasse ideo non commemorari, quia aliud argumentum habuerint nec tam ad Socratem quam ad sophistas omnes explodendos pertinuerint. Nam ut partes quaedam aliter fuerint descriptae, atque in superstite fabula, de qua re valde diversae sunt hominum doctorum sententiae *),

---

*) Alii enim negant praeter parabasis partem v. 514 — 558.

tamen quae ad Socratem spectant, eodem fere modo exposita fuisse non est quod dubitemus. Id quod pluribus argumentis iisque certissimis demonstrari potest. Ante omnia huc facit illud, quod Aristophanes ipse in Parabasi secundae recensionis v. 513. et Vespar. v. 1050—60. Nubium fabulam tanquam omnium, quas fecerit, praestantissimam dilaudat et ob hanc causam de iniusto Atheniensium iudicio, quo eam non satis magni fecissent, acerbe conqueritur. Quis est autem qui poetam commissurum fuisse sibi persuadeat, ut veterem fabulam tantis laudibus afficeret, et tamen eandem multis partibus immutatam aut plane aliter descriptam in scenam induceret? Nimirum hoc profecto hominis male feriati fuisset, non Aristophanis. Neque huic sententiae officiunt verba Nubb. v. 535. κἀγὼ μὲν τοιοῦτος ἀνὴρ ὢν ποιητὴς οὐ κομῶ· οὐδ' ὑμᾶς ζητῶ 'ξαπατᾶν δὶς καὶ τρὶς ταὔτ' εἰςάγων· ἀλλ' ἀεὶ καινὰς ἰδέας εἰςφέρων σοφίζομαι, οὐδὲν ἀλλήλαισιν ὁμοίας καὶ πάσας δεξιάς. Ista enim non ad secundas Nubes spectant, sed pertinent potius ad ridendos alios poëtas comicos, qui in diversis fabulis eandem cramben bis terve recoquere solerent. Quam veram esse loci interpretationem perspicue docuerunt Esserus De Nubb. Aristoph. p. 25 sqq. 43. 45. et Hermannus Praefat. l. c., quamvis nuper secus statuerit Fritschius Quaestt. Aristoph. P. I. p. 112 sqq. Atque idem fere mansisse postea fabulae argumentum aliquatenus certe etiam ex Vesparum v. 1036 sqq. licet colligere. Ibi enim poeta quum aliam fortasse fabulam, in qua sycophantas corripuerat *), tum

quidquam a poeta novatum esse, ut *Esserus* De prima et altera, quae fertur, Nubium editione. Bonnae, 1823. 8. *Süvern* Ueber des Aristophanes Wolken. Berlin. 1826. p. 83 sqq. Ranke De Aristophanis vita. p. 285 sqq. alii contra plures fabulae locos immutatos esse arbitrantur, ut Hermannus Praefat. edit. sec. p. XXII. Dindorf. Aristoph. Fragm. p. 18 sqq. Denique nuper Franc. Volckm. Fritschius Quaestt. Aristoph. T. I. p. 105 sqq. copiose demonstrare conatus est, priores Nubes easque deperditas ab iis, quae supersint, prorsus fuisse diversas, quandoquidem illae non in Socratem, sed tantummodo in Socraticos, Chaerephontem, Alcibiadem, alios, scriptae fuerint: de quo tamen mihi, fateor, minime persuasit.

*) De hac re, data scribendi opportunitate, alibi explicabimus.

priores Nubes respiciens: *ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν ἔτι καὶ νυνὶ πολεμεῖν φησί τε μετ' αὐτοῦ Τοῖς ἠπιάλοις ἐπιχειρῆσαι πέρυσιν καὶ τοῖς πυρετοῖσιν, οἳ τοὺς πατέρας τ' ἦγχον νύκτωρ καὶ τοὺς πάππους ἀπέπνιγον*, ad quae recte **Berglerus**: „Nam incubus, inquit, videtur homines strangulare; simul ad Nubes respicitur, in qua Phidippides patrem suum verberat et praefocat, ut in illis etiam est, quas nunc habemus, vers. 1380., ubi pater dicit de filio: *κἄπειτ' ἔφλα με κἀσπόδει κἄπνιγεν.* Pergit poeta: *κατατιλλόμενοί τ' ἐπὶ ταῖς κοίταις ἐπὶ τοῖσιν ἀπράγμοσιν ὑμῶν Ἀντωμοσίας καὶ προςκλήσεις καὶ μαρτυρίας συνεκόλλων, ὥςτ' ἀναπηδᾶν δειμαίνοντας πολλοὺς ὡς τὸν πολέμαρχον.*, quae etsi rem more comico exaggerant, tamen non est dubium quin pertineant ad *φροντιστήριον* illud v. 92 sqq. descriptum et ad orationem Strepsiadis v. 445 sqq. Sed omnium optime ex ipso Platone perspicitur in primis Nubibus quae ad Socratem spectarent omnia similiter atque in fabula superstite adornata fuisse adeoque Socratem tanquam inanium sophistarum principem in scenam inductum. Nam haudquaquam verisimile est philosophum iis locis, quibus Aristophanis fabulam respexit, secundam eius ob oculos habuisse recensionem, praesertim si per hanc multa fuissent immutata. Contraria tamen **Fritschii** mei sententia est, qui etsi statuit, secundas Nubes non esse in scenam inductas, tamen easdem contendit a Platone esse respectatas. At enim vero in Apologia quidem certe philosophus per ipsam rei naturam non potuit aliam fabulam respicere, quam quae et edita esset et iudicibus cognita. Quod quidem eo est certius, quo verisimilior est **Hermanni** sententia, qui ex ipsa Nubium indole et forma efficere studuit, secundam fabulae recensionem, quam Scholiastae memorant, a poeta inchoatam tantum, non perfectam absolutamque esse, eam vero, quae superest hodie, fabulam ex utraque recensione, perfecta prima et imperfecta secunda, mixtam esse et conflatam; cui viri summi iudicio suffragati sunt etiam **Fr. Aug. Wolfius** Praef. ad Nubb. p. IV. et **Boeckh**, De Graec. Tragoed. Princip. p. 21. Accipe vero ipsa Platonis verba Apolog. p. 19, B. C. *ὥςπερ οὖν κατηγόρων τὴν ἀντωμοσίαν δεῖ ἀναγνῶναι αὐτῶν· Σωκράτης ἀδικεῖ καὶ περιεργάζεται ζητῶν τά τε ὑπὸ γῆς καὶ τὰ ἐπουράνια, καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιῶν, καὶ ἄλλους ταῦτα διδάσκων, τοιαύτη τίς ἐστι. τοιαῦτα γὰρ ἑωρᾶτε καὶ*

αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀριστοφάνους κωμῳδίᾳ, Σωκράτη τινὰ ἐκεῖ περιφερόμενον, φάσκοντά τε ἀεροβατεῖν, καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν φλυαροῦντα· ὧν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν πέρι ἐπαΐω. coll. p. 18. B. Vides hic ea commemorari, quae in fabula adhuc superstite reperiuntur, ut non possit dubitari, quin etiam in primis Nubibus sophistarum ineptiae similiter in Socratis persona exagitatae sint. Neque enim audiendus Fritschius est, qui p. 123 sqq. ex hoc ipso loco efficere studuit, ut argumentum primarum Nubium prorsus diversum a superstite fabula fuisse existimaretur. Nimirum noluit iam philosophus omnem totius illius fabulae sententiam declarare, sed hoc tantum dixit, τοιαῦτα in Nubibus spectanda praeberi: quod ita esse, vir doctus ipse largiri coactus est. Istud περιφερόμενον vero haud dubie pertinet ad eum locum, quo Socrates meditabundus in κρεμάθρᾳ haeret et Strepsiadi interroganti, quid agat, respondet, ἀεροβατῶ. Quanquam enim in nostris Nubibus nihil diserte dicitur de corbis pensilis agitatione, tamen facile est ad intelligendum, κρέμαθραν illam non stetisse fixam et immobilem, sed dum Socrates in ea penderet, huc et illuc motam fuisse: quorsum referendum est etiam istud ἀεροβατῶ. Nam si quietus ille consedisset, profecto non potuisset respondere se per aërem incedere. Quocirca equidem non credam Fritschio l. c. p. 132. contendenti, nullam fuisse in theatro Attico machinam, cuius ope quis sublimis in aëre sursum deorsum ferri potuerit, ideoque περιφερόμενον interpretanti per plateas errantem. Eam enim interpretationem non fert totius loci sententia. Ac si Socrates in corbe pensili haesit, ne intelligitur quidem qui non potuerit huc et illuc agitari. Videmus igitur vel scenicum fabulae apparatum in ista quidem parte olim eundem fuisse, qui nunc est. Non minus est memorabilis locus Symposii p. 221. B. ubi de fuga apud Delium narrans Alcibiades: πρῶτον μὲν (εἶδον), ὅσον περιῆν Λάχητος τῷ ἔμφρων εἶναι· ἔπειτα ἔμοιγε ἐδόκει, ὦ Ἀριστόφανες, τὸ σὸν δὴ τοῦτο, καὶ ἐκεῖ διαπορεύεσθαι ὥσπερ καὶ ἐνθάδε, βρενθυόμενος καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλων, ἠρέμα παρασκοπῶν καὶ τοὺς φιλίους καὶ τοὺς πολεμίους. quae ipsa verba leguntur Nubb. v. 361. ὅτι βρενθύει τ' ἐν ταῖσιν ὁδοῖς καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλεις. Haec igitur certissime arguunt universam quidem certe fabulae descriptionem

in prima editione eandem fuisse atque in altera. Accedit quod nec fragmenta ex prioribus Nubibus servata quidquam continent, unde alium in iis fuisse Socratis habitum atque speciem probabiliter suspiceris: quanquam singulas quasdam fabulae partes paullo aliter fuisse adornatas utique ex iis colligere licebit. Sed id non agimus hoc tempore.

Quum igitur certissime appareat, Aristophanem primis Nubibus Socratem tanquam garrulum ridiculumque sophistam traduxisse, postea autem eam fabulam neque totam secunda recensione perpolivisse neque rursus in scenam produxisse, quumque idem in fabulis post Ranas editis nusquam reperiatur eum ullo modo exposuisse risui multitudinis, nihil est quod possit maiore cum verisimilitudinis specie affirmari, quam quod cum Prinsterero aliisque contendimus, videri poetam paullatim cum Socrate in gratiam rediisse, ut quem virum bonum et minime reipublicae periculosum esse intellexisset.

Atque hoc ita factum esse etiam ex eo est perspicuum, quod Plato Aristophanem in Convivio fecit cum Socrate familiariter conversantem. Inter quos si tanta intercessisset simultas et inimicitia, quantam vulgo perpetuo obtinuisse existimarunt, profecto impie philosophus in magistrum fuisset facturus, si colloquium isto modo habitum finxisset. Unus tamen locus Platonis est, qui huic sententiae vel maxime adversari videatur. Nam in Apolog. Socr. p. 19. B. C. Socrates ita loquens inducitur, ut in fabula Aristophanis non exiguam causam inesse dicat, cur multi iniquius de ipso iudicaverint. At vero ibi nobis persuasum est Socratem nec coram iudicibus ironiae suae oblitum ita fabulae Aristophaneae mentionem facere, ut non ipsum poetam tangat, sed eorum potius temeritatem non sine urbana cavillatione reprehendat, qui ex poetae nugis, iam dudum scilicet ab ipso reiectis, calumniandi causam et opportunitatem quaerere non desiissent. Quam sententiam iam ante hos septem fere annos in commentariis ad eum locum a nobis propositam miramur sane quod nemo eorum, qui postea temporis de Socratis cum Aristophane necessitudine exposuerunt, rite perpendit. Est enim ita comparata, ut ne nunc quidem eius poeniteat. Multo minus etiam cum nostra ratione pugnat locus Phaedonis p. 70. C, ubi quod Socrates haec dicit: *οὔκουν γ' ἂν οἶμαι, ἤ*

δ' ὅς ὁ Σωκράτης, εἰπεῖν τινὰ νῦν ἀκούσαντα, οὐδ' εἰ κωμῳδοποιὸς εἴη, ὡς ἀδολεσχῶ καὶ οὐ περὶ προσηκόντων τοὺς λόγους ποιοῦμαι, recte viderunt interpretes vulgare illud fuisse in omnes philosophos convicium, quod non Aristophanem, sed Eupolin auctorem habeat.

Manet igitur quod antea posuimus, Aristophanem quo tempore Socratem inter perniciosos sophistas numerabat, Nebulas scripsisse; postea vero quam eum virum probum, honestum, boni rectique amantem cognovisset, diligere et amare coepisse, ut a Platone in Convivio potuerit talis induci, qui cum Socrate amantissime colloquatur. Atque hanc ipsam causam arbitramur esse, cur in Euthydemo Aristophanis nulla mentio iniecta sit, etsi id in postrema sermonis parte, ubi Crito de rhetoris istius exponit sententia, commodissime fieri potuisset. Quanquam philosophus dum hilari iocularique ratione argumentum illustrat, atque dictionibus quibusdam comicis usus est etiam in Nubibus usurpatis, fortasse subobscure Aristophanis fabulam significavit.

Atque huc, nisi fallor, trahenda est etiam Conni commemoratio, qua facta facile quisque in memoriam redire potuit fabulae Aristophaneae. Constat enim Connum Amipsiae eodem tempore quo Nubes in scenam prodiisse, atque de his reportasse victoriam. Nec tamen credibile est hanc fabulam tam inique iniusteque in Socratem statuisse, imo ea videtur unice ad iocum hilaritatemque fuisse temperata, si quid ex illo ipso Platonis loco colligere licet, quo Socrates sese ait Connum magistrum suum infamia quadam conspergere, siquidem homines eum *γεροντοδιδάσκαλον* appellare soleant. Quod quorsum spectet, docet locus C i c e r o n i s iam supra memoratus Epistol. ad Divers. IX. 20. „*ὀψιμαθεῖς* a u t e m h o m i n e s s c i s q u a m i n s o l e n t e s s i n t." Enimvero senes sunt fere indociles, intractabiles, et suorum decretorum nimis tenaces. Unde lux affunditur loco Platonis Sophist. p. 251. B. *ὅθεν γε τοῖς ὀψιμαθέσι θοίνην παρεσκευάκαμεν· εὐθὺς γὰρ ἀντιλαβέσθαι παντὶ πρόχειρον.* Atque eodem pertinet etiam quod Diogenes dixisse fertur: *νεκρὸν ἰατρεύειν καὶ γέροντα νουθετεῖν ταὐτὸν εἶναι.*

Sed res repetenda altius est atque de Conno ipso explicandum accuratius, de quo usque ad hunc diem ho-

minum doctorum iudicia circumferuntur minime probabilia. Perhibent enim eum praeclarum fuisse fidicinem et excellentissimum artis musicae magistrum. De quo mea quidem sententia non unam ob causam dubitari potest. Nam primum quidem in Menexeno p. 235. E. apertum est ab ipso Socrate ita eius mentionem fieri, ut per urbanum iocum et irrisionem eius institutio anteponatur Lampri musici celeberrimi disciplinae. Cuius loci ratio, nuper demum a nobis patefacta, dici non potest quantopere homines eruditos inde a Cicerone ad Winckelmannum usque fefellerit. Omnes enim Socratis ironia non percepta homini tantum habuerunt honorem, ut eum in arte sua longe praestantissimum fuisse iudicarint. v. Ciceron. Epistol. Famil. IX. 21. Maxim. Tyr. p. 225. T. II. ed. Reisk. Valer. Maxim. VIII. 7. Suidas s. v. *Κόννου ψῆφος* T. II. p. 346 Interprett. ad Aristoph. Equitt. v. 534. ed Brunck. s. Commentarr. Lipss. Vol. IV. p. 150 sq. ubi etiam grammaticorum et scholiastarum opiniones recensentur. Winckelmann. Praef. p. XL sq. Schleiermacher. Opp. Plat. T. II. Vol. III. p. 532. At enim vero Platonis auctoritate quum illi abusi sint, quam nihil eorum sententiae sit tribuendum, facile intelligitur. Et res ipsa suadet, ut de musico isto non tam magnifice sentiamus. Neque enim verisimile est eum, si tantus fuisset artifex, aut in tanta paupertate fuisse versaturum aut aliis maximeque poetis comicis adeo debuisse ludibrium. Enimvero apud Aristophanem et Cratinum qui memoratur *Κοννᾶς*, is dubium non est quin sit ille ipse Connus, cuius apud Platonem mentio fit. Id rectissime vidit Winckelmannus Praefat. p. XL. laudata Bentleii de nominibus *ὑποκοριστικοῖς* disputatione in Epist. ad Io. Millium Opuscul. philol. p. 521 sq. ed. Lips.; senserat item Brunckius ad Vesp. v. 534. in eo tamen falsus, quod *Κόννας* scribendum putavit. Iam vero audi, quid sit, quod comici de homine narrant. Aristophanes Equitt. v. 534. — *ἀλλὰ γέρων ὢν περιέῤῥει Ὥςπερ Κοννᾶς, στέφανον μὲν ἔχων αὖον, δίψῃ δ᾽ ἀπολωλώς· Ὃν χρὴ διὰ τὰς προτέρας νίκας πίνειν ἐν τῷ πρυτανείῳ.* Vesp. v. 675. *σὲ μὲν ἡγοῦνται Κόννου ψῆφον· τούτοισι δὲ δωροδοκοῦσιν ὕρχας, οἶνον κ. τ. λ.* Suidas v. *Κοννᾶς* T. II. p. 345. et Schol. ad Equitt. v. 531. hos Cratini versiculos memorant: *ἔσθιε καὶ σῇ γαστρὶ δίδου χάριν, ὄφρα-*

σε λιμὸς Ἐχθαίρῃ, Κοννᾶς δὲ φιλοστέφανός σε φιλήσῃ. quae adumbrata sunt ad illud Hesiodi Opp. et Dier. v. 299. s. 277. ed. Brunck. ἐργάζει Πέρση, Διὸς γένος, ὄφρα σε λιμὸς Ἐχθαίρῃ, φιλέῃ δὲ ἐϋστέφανος Δημήτηρ. Vides artificem tanquam senem pauperculum, bibulum et voracem perstringi; de virtutibus eius nihil praedicari, praeterquam quod superiores eius victoriae cum irrisione commemorantur. Quare loco Menexeni commotus aliter atque vulgo de eo iudicandum existimo. Ego enim si quid video, res ita potius sese habet. Fuit ille musicus admodum mediocris. Nihilominus acciderat aliquando, ut in certaminibus reportaret victoriam. Cuius honoris ille per totam vitam adeo fuit memor, ut coronam capiti impositam gestaret eaque ornatus magno cum fastu per plateas incederet, etsi summa paupertate iam eo redactus erat, ut instituenda iuventute victum quaeritaret. Atque haec ipsa potissimum fuit causa, nisi fallor, cur Socrates eum frequenter visitaret, videlicet quamcunque opportunitatem cum adolescentibus disserendi studiose investigare solitus et fortasse ipso hominis ingenio allectus et invitatus. Nam videtur Connus sane Socrati simile habuisse ingenium similemque fortunam. Primum enim fuit pauper et egenus, quae paupertas eo magis debuit esse ridicula, quo magis victoriis suis olim reportatis superbiret. Eandem fortunam Socrates quoque expertus est, quem constat Athenis vulgo τὸν πένητα esse appellatum. v. Xenophont. Oecon. II. 3. coll. Plat. Apolog. p. 23. B. Deinde ille videtur in rebus ad philosophiam pertinentibus lubenter esse versatus et cum sophistis aliisque id genus hominibus confabulari solitus: nam isti quoque quum adolescentium visendorum gratia tum hominis singulari ingenio praediti causa eius domum frequentabant. In quo ne nos temere hariolari existimes, teste Athenaeo V. p. 218. C. Amipsias in Conno chorum ex φροντισταῖς compositum in scenam induxit, quod certe facere non potuisset, nisi bonum Connum lubenter de istiusmodi rebus nugari solere Athenis notum fuisset. Atque hoc alterum est, in quo ei quaedam cum Socrate similitudo intercessit. Tertium fuit, quod etiam habitus atque facies hominis per esset ridiculus. Incedebat enim per plateas urbis quandam prae se ferens gravitatem, corona ornatus, interdoque etiam temulentus. Quid igitur? talis quum esset homuncio, num cuiquam mirum

videbitur, quod Socrates eius consuetudinem appetiit? Nimirum is pro urbanitate sua se simulavit musicam ab eo perdiscere velle, quae erat viri professio, si quid video, irrisionis plenissima. Atque haec si probabiliter a nobis sunt disputata, cur Amipsias totam sophistarum cohortem, uno Protagora excepto, qui tum aberat Athenis, cum Conno convenire iusserit, nemini erit obscurum. Inter eos autem si non primarias, at certe insignes, partes egit Socrates; quorsum spectant versiculi a Diogene Laertio II. 28. servati, quibus reliqua multitudo eum detrito pallio indutum advenientem salutat. Diogenis verba haec sunt: *Ἀμειψίας δ' ἐν τρίβωνι παράγων αὐτὸν φησὶν οὕτως· Σώκρατες, ἀνδρῶν βέλτιστ' ὀλίγων, πολλῶν δὲ ματαιόταθ' ἥκεις καὶ σὺ πρὸς ἡμᾶς, καρτερικός τ' εἶ. πόθεν ἄν σοι χλαῖνα γένοιτο; Τουτὶ τὸ κακὸν Τῶν σκυτοτόμων κατ' ἐπήρειαν γεγένηται.* Satis lepidum et ridiculum hunc sophistarum congressum fuisse oportet, ut non sit mirandum, quod haec Amipsiae fabula spectatoribus praeter ceteras placuit. Quanquam de hac re non licet certi quid pronuntiare, quia quale eius fuerit argumentum, admodum obscurum est *). Videmur tamen non temere hariolari, existimantes Connum cum Socrate ceterisque sophistis ita a poeta in scenam esse inductum, ut ipse vetulus vetulos, maximeque Socratem, arte musica erudire conaretur: unde omnibus nata est multa argutandi rixandique occasio. In aliam tamen sententiam Fritschius disputavit l. c. p. 243 sqq. qui Connum Amipsiae censet versatum esse in doctiorum hominum, ut philosophorum, sacerdotum, vatum, artificum, illudenda paupertate. Cuius opinionis vereor ut satis idoneae sint rationes. Quod nos statuimus, id verum esse suspicamur partim ex eo, quod Socrates apud Platonem narrat Connum vulgo *τὸν γεροντοδιδάσκαλον* vocari, quia ipse eius disciplina utatur, partim ex Nonio Marcello, qui Senis doctorem non uno loco inter titulos fabularum Varronis memorat: quod certe argumento est, hanc materiam veteribus comicis non fuisse incognitam. Atque haec si vera sunt, cur in extrema dialogi nostri

---

*) Cf. Meineke Quaest. Scenic. spec. II. p. 43. Ranke in Seebod. Bibl. Crit. a. 1828. n. 31. p. 247.

parte nec Amipsiae ducatur ratio, in aprico esse putamus. Etenim is Socratem non ut vaniloquum et perniciosum sophistam, sed ut garrulum et contentiosum senem informaverat, indeque eximiam risus movendi captaverat occasionem. Quanquam quod Socrates in principio dialogi Connum tanquam magistrum memorat suum, eo fortasse tecte Amipsiae pariter atque Aristophanis fabula significatur.

Reliquus est Eupolis, qui si Socratem similiter atque Aristophanes in scena traduxisset, sanequam etiamnum esset mirabile, cur Plato poetas comicos non vicissim perstrinxerit aperteque vituperaverit. At enim vero etiamsi Eupolis Socratem vehementer corripuerit, tamen eum non ut nefarium sophistam, qui omnia temere calumniaretur, sed ut inanem eumque pauperculum rerum coelestium scrutatorem aut alio nomine perstrinxisse videtur, id quod colligimus ex Fragmentis apud Runkelium p. 175 sq. conf. Fritschius l. c. p. 217 sqq. Ac similis fortasse aliorum comicorum causa fuit, de quibus hic non est dicendi locus.

Explicavimus igitur, cur Plato in Euthydemo poetarum comicorum, qui Socratem eiusque disciplinam in scena risissent, nullam rationem habendam duxerit.

Sequitur ut exquirendum sit, cur scriptores orationum forensium potissimum carpantur tanquam germanae philosophiae adversarii Cuius rei causas Plato ipse satis perspicue indicavit. Quippe homines isti arrogantes et superciliosi cum rhetoribus id habebant commune, quod se in sophistarum numero haberi nollent, licet se ex eorum disciplina aliquid lucri capere posse non desperavissent. Certe quidem Gorgiam novimus magnopere cavisse, ne inter sophistas referretur, et eam ipsam ob causam sophistae nomen repudiavisse, sicuti docuit Fossius de Gorgia Leont. p. 41. Iidem autem illi etiam *πολιτικοὶ* videri volebant, cuiusmodi homines quam inclementer in sophistas statuerint, docet locus Menonis p. 91. A sqq. ubi Anytus a Socrate interrogatus, num Menoni censeat consuetudine et institutione sophistarum utendum esse, tam acriter in eos invehitur, ut sophistas tanquam pestem et perniciem civitatis valde abominetur. Ex quo explicationem habet etiam illud, quod De Rep. VI. p. 493. A. sophistae vocantur virorum civilium *ἀν-*

τίτεχνοι. Quum vero scriptores illi oratorii sophistas magnopere contemnerent, quorum argutam dialecticam ad rhetoricae artis facultatem parum valere sibi persuasissent, tum superciliosi et invidi universae philosophiae inimici exstiterunt. Nam primum quidem quia erant minus eruditi, imo semidocti, quid in sapientiae disciplina boni inesset et quomodo ea ab eristica esset discernenda, minime intellexerunt. Deinde molestissime tulerunt, si quando a Socrate vel eius familiaribus importunis quaestiunculis vexarentur, famam suam atque auctoritatem agi existimantes, si quando ab iis confutati viderentur. Quo factum est, ut quae criminationes unice in rixosam illam et contentiosam sophisticam convenirent, eas in universam philosophiam coniicerent atque Socratis rationem cum illa sedulo confunderent. Ita igitur hoc hominum genus viro optimo, acerrimo sophistarum exagitatori, multum invidiae atque odii conflavit, ut mirandum profecto non sit, quod Plato eos tanquam temerarios homines et ineptos philosophiae atque ipsius Socratis reprehensores praeter ceteros acerbe castigaverit. Atque ex hoc eodem fonte fortasse etiam odium illud in Lysiam fluxit, quem novimus in Phaedro gravi censura a philosopho esse notatum. Enimvero is etsi benevolo in Socratem animo fuit, si quid ex iis colligere licet, quae narrat Cicero De Orator. I. 54., tamen Platoni ex itineribus reduci ideo stomachum movit, quia quum insignis rhetoris laude floreret, tamen a philosophia erat plane alienus ideoque artis oratoriae facultatem magis usu et exercitatione collectam quam ratione inventam et perfectam tenebat: de qua re in Prolegomenis ad Phaedrum et Menexenum explicatum est.

Cum universi libri argumento praeclare congruit illud, quod in principio atque fine sermonis Critoni interlocutoris partes tribuuntur. Cuius viri exemplo sanequam commodissime declarari potuit per inanes illos rixandi artifices tantum invidiae conflari verae sapientiae disciplinae, ut vel homines benevolentissimi de salutari eius vi et efficacia dubii redderentur. Fuit enim Crito et Socratis et philosophiae amantissimus, homo optimus et liberali animo, sed non ita perspicax et subtilis, ut vera a falsis facile discerneret. Ex quo etiam apparet, cur ei, si a dialogo ipsius nomine inscripto et quibus-

dam Phaedonis locis discesserimus, in uno Euthydemo interlocutoris partes eaeque fere secundariae sint demandatae. Nam qui a philosophandi subtilitate esset parum instructus, eum Plato facile intellexit non posse cum Socrate ita colloquentem induci, ut de gravioribus atque difficilioribus quaestionibus dissereret. Quanquam igitur ille et philosophiae studiosus erat et Socratis amantissimus, tamen facile accidere potuit, ut eristicorum nugis admodum commoveretur adeoque paene adduceretur eo, ut sapientiae disciplinae diffidere inciperet et de Socratis fama atque existimatione sollicitus fieret. Quae si recte iudicavimus, et conveniunt certe cum iis, quae alibi de eo memoriae prodita sunt atque partim a Groenio van Prinsterer Prosopograph. Plat. p. 200 sqq. exposita, nihil profecto universi colloquii rationi et consilio fingi potest accommodatius quam quod Plato hunc potissimum cum Socrate colloquentem induxit.

Reliquum est, ut quaerendum sit, quo tempore Euthydemus scriptus esse videatur. Et diserta quidem temporis indicia, unde hac de re coniecturam capere liceat, in eo expressa cernuntur fere nulla. Schleiermacherus enim quod e p. 273., E. ubi sophistae Thuriis fugisse narrantur, apparere censuit, colloquium post Olymp. XLII. habitum fingi, pro certo posuit quod est longe incertissimum. Sumsit enim Dionysodorum et Euthydemum eodem anno quo Lysiam, hoc est Olymp. XCII. 2. sive ante Chr. n. 411., Thuriis pulsos esse, quum tamen id iam antea evenire potuerit, siquidem non semel accidit, ut in civitate illa recens condita inter diversas factiones tumultus et seditiones orirentur. Non firmior est Pinzgeri ratio, qui in Specim. Nov. Edit. Euthydemi p. 10. e verbis p. 275. A. collegit habitum fingi colloquium Olymp. XCI. 4. quia Alcibiades commemoretur sic, ut vix exsul haberi possit. At loco illo diligenter considerato nihil videbis ex eo posse concludi nisi sermonem ante Olymp. XCIV. 1. habitum fingi. Plus profecit Winckelmanni diligentia, qui e verbis p. 286. C. *καὶ γὰρ οἱ ἀμφὶ Πρωταγόραν σφόδρα ἐχρῶντο αὐτῷ καὶ οἱ ἔτι παλαιότεροι*, verissime collegit dialogum post obitum Protagorae et habitum fingi et scriptum esse. Iam vero Freretus in libro: Memoir. de l'Academ. d. Inscript. T. 47. p. 277 — 282.

et Geelius Histor. Sophistar. p. 70. probabiliter demonstrarunt mortuum esse sophistam anno ante Chr. n. 410. Ex quo consequitur, librum post Olymp. XCII. 3. literis consignatum esse. Mihi tamen nec haec computatio satisfacit. Prodiit enim Euthydemus, nisi fallor, ineunte Olymp. XCIV. quo tempore Aristophanis adversus Socratem inimicitia iam tota evanuerat, non multo ante Protagoram, quocum etiam argumenti quadam necessitudine continetur. Quae sententia vel maxime commendatur totius scriptionis ratione et consilio. Scripsit enim Plato hunc librum haud dubie iis temporibus, quibus ei operae pretium visum est efficere, ut Socratis philosophandi ratio ab inani ista sophistarum arte diligenter discerneretur. Quae si ex me quaeris qualia fuerint, equidem non dubito, quin paucis annis ante Socratis accusationem eius rei maxima fuerit vel necessitas vel opportunitas. Nam illis temporibus usque ad viri iudicium temerariae istae opiniones ab eius adversariis sedulo videntur divulgatae et amplificatae esse, sicuti ex Apologia apparet. Nec vero probabile est Euthydemum tum demum esse confectum, quum Socratis causa iam in iudicium deducta esset. Nam si lis iam in iudicio esset versata, haud dubie scriptor eius rei rationem habiturus erat. Ex quo admodum fit probabile, librum aliquo tempore ante Socratis accusationem literis esse consignatum. Confirmatur haec nostra sententia vel maxime eo, quod quaecunque de vitae beatitate, de scientia tanquam virtutis fundamento, deque virtutis disciplina disseruntur, ea omnia germanae doctrinae Socraticae speciem referunt, nec per totum librum quidquam eorum investigari potest, quae Plato postea de vi et natura virtutis est commentatus. Enimvero inde perspicue intelligitur, Platonem, quo tempore Euthydemum scripsit, fidum adhuc fuisse rationis Socraticae sectatorem, quod certe in annos adolescentiae eius cadit. Huc accedit quod perquam est credibile, philosophum non illo demum tempore, quo scholas in academia habere instituit, suam ipsius dialecticam isto quidem modo ab adversariorum calumniis fuisse defensurum, quandoquidem inanes isti garrulique disputatores, etiamsi se adhuc iactaverint, tamen quomodo a Socraticis differrent, viris prudentibus et cordatis non amplius obscurum esse potuit. Denique nec Megaricorum disserendi ratio usquam in Euthydemo respicitur, quod sane magnum momentum

ad nostram rem facit, quum philosophus tam multa eius carpendae opportunitate oblata non videatur eam silentio fuisse transmissurus, nisi idoneas eius rei causas habuisset. Sed nimirum Plato post Socratis obitum demum, quum Athenis relictis se ad Euclidem contulisset, illam videtur cognovisse accuratius. Ita igitur omnia suadent, ut Euthydemum non ita multo ante Socratis accusationem scriptum esse credamus.

Atque his ita explicatis videmur et sententiam nostram de universi operis argumento atque consilio supra adumbratam satis confirmavisse, et quae praeterea ad librum intelligendum sunt necessaria, quantum hac disputatione fieri poterat, in illustri luce posuisse. Qua disputatione tandem hoc effectum putamus, ut totam scriptionem prorsus divina arte compositam et elaboratam esse appareat. Omnes enim libri partes tam apte inter se nexas atque colligatas esse ostendimus, nihil ut sit otiosum aut supervacaneum, omniaque tanquam singula unius corporis membra pulcerrime inter ipsa conveniant. Est enim toti operi propositum nihil aliud, nisi ut doceatur, nugacem istam eristicam, quae se temere virtutis magistram profiteatur, nihil esse nisi vanam argutiarum venatricem, ideoque Socraticae disciplinae multum esse postponendam, ut quae re vera ad virtutis institutionem pertineat et rationes cuiusque rei subtiliter soleat pervestigare; nihilominus autem accidere, ut homines fastuosi et invidi alteram cum altera sedulo confundant atque ita veram sapientiae et virtutis disciplinam in odium hominum atque contemtum adducant. Quocirca haud videmur temere statuere omnia eo redire existimantes, ut Socratica ratio a vanae illius et inanis eristices, pulcerrime sane in hoc libro descriptae, suspicione liberetur, doceaturque cavendum esse, ne, dum istam sophisticam contemnas, simul etiam germanam sapientiae et virtutis disciplinam nihili aestimandam esse opineris.

Sed tempus est disputationi nostrae, quae vel sic fortasse nimis ampla evasit, finem imponere. Qua si id effecisse videbimur, ut de opere sanequam gravissimo rectius existimetur, eo impensius laetabimur, quo densioribus tenebris illud adhuc fuit involutum.

Ceterum non vereor, ne nunc quisquam Astio putet assentiendum esse, qui in libro ceteroquin egregio De Vita et Scriptis Platonis p. 414 sqq. etiam

hunc dialogum Platoni per fraudem suppositum esse iudicavit. Nam primum quidem illud exploratum habemus, Euthydemum eatenus non esse Platonicum, quatenus a Platone Socratico literis consignatus est: quod tamen nihil impedit, quominus eum ad philosophum nostrum tanquam auctorem referamus. Deinde etsi non id agitur, ut locus aliquis doctrinae Platonicae subtilius illustretur, sed tota scriptio maxime in doctrina Socratis a sophisticarum argutiarum suspicione vindicanda versatur, tamen passim vel opiniones sophistarum maximeque Protagorae longe lateque illa aetate disseminatae refelluntur, vel doctrinae Socraticae loci quidam, si non explicantur, at certe attinguntur atque significantur, quo ipso efficitur, ut et sophistarum castigatio et Socraticae rationis commendatio artificiosissime coniuncta sit cum gravissimarum rerum vel explicatione vel significatione, quae miramur sane virum doctissimum in hoc opere prorsus desideravisse. Denique nec in verbis nec in sententiis quidquam reperitur, quod malae fraudis suspicionem excitare aut alere posse videatur. Nam quod multae dictiones ioculares atque proverbiales cumulantur, id eiusmodi est, ut cum sophistices irrisione propemodum petulanti illa et proterva optime conveniat, ut profecto non videam, cur quis hac in re ullo modo haereat. Quod autem Socrates aliquoties non e sua ratione disputat, sed ex mente sophistarum loquitur, id si non est animadversum, neutiquam scriptori vitio vertendum est, sed potius iis ipsis, qui quum librum sibi viderentur penitus intellexisse, tamen has quidem eius partes secus atque debuerant interpretati sunt. Nec quidquam affert dubitationis, quod loci quidam reperiuntur etiamnum obscuri. Quorsum pertinent quae p. 271. D. de fratribus Acarnanibus et p. 297. E. de Patrocle Socratis fratre narrantur. Nam in talibus nesciendi ars est adhibenda, cavendumque magnopere, ne quae nobis obscura sunt, etiam veteribus ignota fuisse existimemus. Ita certe prohibebimus, ne turbulentis dubitationum fluctibus tanquam in immensum inscitiae et ignorantiae mare auferamur.

Possumus his nonnulla subiicere de sententia eorum, qui Socratem in sophistarum numero habendum iudicaverunt. Sed haec materia, quia et a nobis alibi *)

*) In progr. 1830. edito.

est tractata et explicata etiam ab aliis, satis erit hoc unum adiecisse, Platonem ipsum in Euthydemo huic opinioni maxime esse adversatum.

ELENCHUS CODICUM.

Bodleianus s. Clarkianus.— Coislinianus (Γ). Vaticani Θ et r. Veneti ΞΣ. Paris. B. quo usus est Routhius, et Paris. CE. Angelicus (w). Barberinus (y). Palatinus (e). Urbinas (f). Vindobonens. 54. (nobis r). Flor. a. b. c. o. Palat., quem Creuzer. nominavimus, unde vir illustris excerptas lectiones dedit in Melett. Critt. Fasc. I. p. 100 sq. Optimi sunt Bodl. Coisl. Vat. Θ. Vindob. et Creuzer. Quanquam iis non tantum est tribuendum, ut ubique aut veram lectionem aut certe eius vestigia servare existimentur. Sunt enim nec ab ipso Platone scripti nec a scribarum erroribus et grammaticorum correctionibus immunes. Quocirca etiam reliquorum librorum ducenda est ratio, siquidem saepenumero accidit, ut vel deteriores libri verae germanaeque scripturae vestigia habeant. Alioquin ars critica facile eo deveniet, ut mero manuum labore contineatur.

EDITIONES LIBRI PECULIARES.

Separatim Euthydemus editus et illustratus primum a Routhio est, cuius editionis hic est titulus:

Platonis Euthydemus et Gorgias. Recensuit, vertit, notasque adiecit Martin. Ioseph. Routh. Oxonii, e typographio Clarendoniano. 1784. 8. mai.

Hunc sequutus est Heindorfius edito Vol. III. Dialogorum Platonis Selectorum, quod etiam hanc habet inscriptionem:

Platonis Dialogi tres, Cratylus, Parmenides, Euthydemus. Emendavit et annotatione instruxit Lud. Fr. Heindorf. Berol. 1806. 8. mai.

Denique nuper editoris munere functus est Winckelmannus, quo curante prodiit:

Platonis Euthydemus. Recensuit, Prolegomenis et commentariis illustravit, apparatum criticum di-

gessit, scholia, excursum et indices adiecit Aug. Guil. Winckelmann. Accessit Aristotelis liber de sophisticis elenchis. Lipsiae. 1833. 8. mai.

Specimen novi Commentarii in Euthydemum edidit Gustav. Pinzger. Liegnit. 1834. 4. quod dialogi initium usque ad p. 272. A. complectitur.

Germanica Schleiermacheri interpretatio continetur Opp. Platon. Vol. II. P. I. p. 397 sqq. edit. sec.

ΕΥΘΥΔΗΜΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΡΙΤΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΥΘΥΔΗΜΟΣ, ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΣ, ΚΛΕΙΝΙΑΣ, ΚΤΗΣΙΠΠΟΣ.

Cap. 1. Τίς ἦν, ὦ Σώκρατες, ᾧ χθὲς ἐν Λυκείῳ διελέγου; ἦ πολὺς ὑμᾶς ὄχλος περιεστήκει, ὥςτ' ἔγωγε βουλόμενος ἀκούειν προςελθὼν οὐδὲν οἷός τ' ἦν, ἀκοῦσαι σαφές. ὑπερκύψας μέντοι κατεῖδον, καί μοι ἔδοξεν εἶναι ξένος τις, ᾧ διελέγου. τίς ἦν; 271

ΣΩ. Ὁπότερον καὶ ἐρωτᾷς, ὦ Κρίτων; οὐ γὰρ εἷς, ἀλλὰ δύο ἤστην.

P. 271. ἦ πολὺς ὑμᾶς] Par. BCE. Angel. Barb. Urbin. Vat. r. Vind. ᾗ. Heindorfius ἦ abesse malebat; sed v. infra. — ἡμᾶς Ven. Σ. BCE. Ang. Barb. Pal. Flor. a. b. c. o. In Vat. r. et Vind. ὄχλος deest.

μέντοι κατεῖδον] Bodl. κατίδον, i. e. κατεῖδον.

P. 271. Τίς ἦν, ὦ Σ. — περιειστήκει] „Verba haec a Demetrio citata sunt in libello Περὶ ἑρμηνείας §. 235. ed. Gale sine variatione. Illa vero, quae mox inferuntur, hoc modo laudantur memoriter: Ἀλλά μοι ξένος τις φαίνεται ᾧ διελέγου· τίς ἦν;“ *Routh.*

Ἦ πολὺς ὑμᾶς ὄχλος —] Heindorfius, quia ἦ non usurpari soleat nisi post alterius interlocutoris sermonem, aut expungendum illud censet, aut scribendum: πολὺς γάρ ὑμᾶς ὄχλος. Sed nulla est causa, cur voculam suspectam habeamus, quae quum asseverandi vi et potestate polleat, haud sane intelligitur, cur non liceat eidem personae, facta aliqua recitandi interstitione, sermonem ita continuare, ut utatur hoc affirmandi vocabulo. Accedit quod ne in iis quidem locis, quos vir doctus ad confirmandam sententiam suam attulit, arctior quaedam inter interrogationem et praecedentem sententiam necessitudo intercedit. v. De Rep. V. p. 453. E. VII. p. 530. C. VIII. p. 567. E. Euthyphr. p. 14. B. Fecit tamen insolita haec sententiarum continuatio, ut librarii temere ᾗ scripserint.

Ὁπότερον καὶ ἐρωτᾷς] Fallitur Heindorfius ὁπότερον ratus pro πότερον usurpari solere. Habet enim oratio in talibus locis imitationem quan-

ΚΡ. Ὃν μὲν ἐγὼ λέγω, ἐκ δεξιᾶς τρίτος ἀπὸ
B σοῦ καθῆστο· ἐν μέσῳ δ' ὑμῶν τὸ Ἀξιόχου μειράκιον ἦν. καὶ μάλα πολύ, ὦ Σώκρατες, ἐπιδεδωκέναι μοι ἔδοξε, καὶ τοῦ ἡμετέρου οὐ πολύ τι τὴν ἡλικίαν διαφέρειν Κριτοβούλου. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν σκληφρός, οὗτος δὲ προφερὴς καὶ καλὸς καὶ ἀγαθὸς τὴν ὄψιν.

B. ἐπιδεδωκέναι] Bodl. Vind. Par. E. ἐπιδεδηλωκέναι. Deinde διαφέρει Ven. Σ. Par. CE. Angel. Pal. Flor. a. b. c. e.
σκληφρός] σκῆφρος Bodl.

dam sermonis quotidiani, quo in interrogationibus relativa interrogandi forma utimur, sententiam illam reticentes, unde interrogatio suspensa putari debeat. Germanice dixeris ad eundem modum: Welchen von beiden du doch auch meinest! Ad quae quilibet sponte intelligit, scire velim vel simile quiddam. Explicavi de hac loquendi forma ad Menon. p. 74. E. De Rep. I. p. 348. B. Lysid. p. 212. C. Eodem modo infra p. 267. B. accipiendum ὅ τι ποτὲ λέγεις; ubi Bekkerus de coniectura Heindorfii scripsit: τί ποτὲ λέγεις; Pertinet huc etiam locus Lysiae Accusat. Nicom. p. 840. ed. Reisk. = 259. ed. Brem. καὶ γάρ τοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἐκείνων δίκην οὐ δέδωκεν, ὁποίαν καὶ νῦν τὴν ἀρχὴν κατεστήσατο; ubi Marklandus et Taylorus errarunt mirifice.

B. τὸ Ἀξιόχου μειράκιον] Clinias, Axiochi prioris nepos, de cuius gente v. ad Alcibiad. I. p. 104. A. Critobulus autem, Critonis filius, iuvenis fuit et formositate insignis et Socratis amantissimus. v. Diog. L. II. 13, 121. Plat. Apol. p. 38. B. Phaed. p. 59. Formositate sua ipse gloriatur apud Xenoph. Sympos. III. 7. IV. 10. V. 1 sqq. Itaque cave ἐκεῖνος cum Heindorfio ad Critobulum aut cum Winckelmanno ad Euthydemum referas: pertinet enim ad Cliniam, quem Crito dixerat μάλα πολὺ ἐπιδεδωκέναι. Sed de vocabulorum σκληφρὸς et προφερὴς vi et potestate grammatici vehementer inter se dissentiunt. Nobis unice probantur, quae scripsit ad hunc locum Scholiastes. Σκληφρός, inquit, ὁ τῷ μὲν χρόνῳ πρεσβύτερος, τῇ δὲ ὄψει νεώτερος δοκῶν· προφερὴς δέ, τῷ μὲν χρόνῳ νεώτερος, τῇ δὲ ὄψει πρεσβύτερος. Quam sententiam confirmat etiam Photius On. II. 2, 10. iam a Routhio laudatus, προφερὴς λέγεται ὁ τῷ μὲν χρόνῳ νεώτερος, τῇ δὲ ὄψει δοκῶν πρεσβύτερος· σκληφρὸς δὲ ὁ τούτῳ ὑπενάντιος, ὃν καὶ νεοειδῆ ἂν εἴποις. Θεόπομπος δὲ ὁ κωμικὸς ἐπὶ γυναικὸς εἴρηκεν αὐτό. Hesychius: προφερεῖς οἱ νέοι ὄντες, πρεσβύτεροι δὲ φαινόμενοι. Eadem habet Harpocratio, et alii. Aeschines c. Tim. §. 21. ab Harpocratione laudatus: ἔνιοι μὲν γὰρ νέοι ὄντες προφερεῖς καὶ πρεσβύτεροι φαίνονται· ἕτεροι δὲ πολὺν ἀριθμὸν χρόνου γεγονότες παντάπασι νέοι. quem locum a Stephano, Tayloro, Winckelmanno, perperam intellectum vere explicuit Bremius. Etenim σκληφρὸς quum originem habeat a σκλῆναι, arefa-

ΣΩ. Εὐθύδημος οὗτός ἐστιν, ὦ Κρίτων, ὃν ἐρωτᾷς· ὁ δὲ παρ' ἐμὲ καθήμενος ἐξ ἀριστερᾶς ἀδελφὸς τούτου, Διονυσόδωρος· μετεῖχε δὲ καὶ οὗτος τῶν λόγων.

ΚΡ. Οὐδέτερον γιγνώσκω, ὦ Σώκρατες.

ὁ δὲ παρ' ἐμὲ] ὃς δὲ παρίμενε Bodl. Vat. Θ.

μετεῖχε δὲ κ.] Ita dedi de coniectura Heindorfii. Libri habent μετέχει.

facere, commode dicitur de eo, cuius corpus tanquam arefactum non ad eam excrevit magnitudinem, quae ipsius aetati conveniat. Cuiusmodi homines propter staturae exilitatem minores natu videri solent, quam revera sunt. Προφερεῖς autem (in anterius proni) dicuntur, qui citius creverunt et maiorem habent figuram corporis quam pro aetate sua, ideoque videntur aetate grandiores. Quod non perspiciens Winckelmannus transversus agitur, totum locum hunc in modum interpretans: ille quidem, quem dico, Euthydemus, exilis est et macer; hic vero, Critobulus, procerus est et pulcer adspectu. Enimvero nec σκληρὸς simpliciter macilentum nec προφερὴς procerum significat, et ἡλικία apud Platonem quidem nusquam de statura corporis et specie hominis externa dicitur. Accedit quod nullo modo perspicitur, cur Euthydemi figura cum adolescentuli speciei comparetur. Quod autem dixi ἐκεῖνος referri ad Cliniam oportere, eam sententiam confirmari maxime arbitror verbis praecedentibus, καὶ μάλα πολὺ ἐπιδεδωκέναι μοι ἔδοξε, quae manifesto ad corporis habitum referuntur. Itaque totum locum sic interpretor: Quem ego dico, is ad dextram tertius a te sedebat; medius autem inter vos erat Axiochi filiolus, ac permultum is mihi videbatur profecisse, nec a nostro Critobulo longe aetate distare: veruntamen ille (Clinias) exilis est et pusillus pro aetate sua, hic autem citius crevit atque pulcra est et honesta facie. Ita igitur ambo adolescentes aetatis ratione habita inter se comparantur, siquidem explicatur, cur alter maior, alter minor natu videatur, quanquam parem fere aetatem habere iudicandi sint.

Εὐθύδημος — ὃν ἐρωτᾷς] Quia Crito plura verba de Clinia et Critobulo interposuit, prudenter Socrates, ad superiorem respondens interrogationem, addit ὃν ἐρωτᾷς.

μετεῖχε δὲ καὶ οὗτος τ. λ.] Ita vere correxit Heindorfius. Nam vulgatum μετέχει τ. λ. quod Astius et Winckelmannus interpretantur: versatur autem hic quoque in disputando, s. hic quoque artem disserendi profitetur: ferrem equidem hanc interpretationem, si antea Dionysodorus iudicatus esset disputationibus operam dare solere: nunc hoc unum narratum est, eum heri cum Socrate in

C ΣΩ. Καινοί τινες αὖ οὗτοι, ὡς ἔοικε, σοφισταί.

ΚΡ. Ποδαποί; καὶ τίς ἡ σοφία;

ΣΩ. Οὗτοι τὸ μὲν γένος, ὡς ἐγῷμαι, ἐντεῦθέν

C. Ποδαποί; καὶ τίς] δέ, quod vulgo post ποδαποί; insertum erat, cum Bodl. Coisl. Ven. Σ. Par. BCE. Angel. Barb. Pal. Urb. Vat. r. Flor. a. b. c. o. delevi. Ita oratio plus alacritatis nanciscitur.

θαυμασία, ὦ Κρίτων· πάνσοφοι ἁτ.] Sic Coisl. Ven. Σ. Pal. Urb. Vat. r. quod confirmat Vat. Θ. qui habet θαυμασίαν.

Lyceo disseruisse. Quum igitur haec verba ad praecedentia illa referantur, ᾧ χθὲς ἐν Λυκείῳ διελέγου, consequitur ut μετεῖχε legendum sit. Accedit quod Dionysodorus eius, quae habita est, disputationis revera particeps fuit, sicuti ex universi libri argumento intelligitur.

καινοί τινες αὖ οὗτοι—] In exemplo Aldino et aliquot codd. haec quoque Critoni tribuuntur. Ac profecto istud ὡς ἔοικε Critoni coniectanti optime convenit, Socrati non item, nisi cum Heindórfio interpretari velis: ut facile coniici potest, wie du leicht denken kannst. At ea interpretatio vereor ut loquendi consuetudini sit consentanea. Winckelmannus igitur, verbis Critoni assignatis, legendum censet: Οὐδέτερον γιγνώσκω, ὦ Σ., καὶ καινοί τινες αὖ οὗτοι, ὡς ἔοικε, σοφισταὶ ποδαποί; καὶ τίς ἡ σοφία; Atqui ita Crito sumens novos istos esse sophistas parum considerate statim adiungit suum istud ποδαποί; quod eo molestius accidit, quia se neutrum novisse aperte fatetur. Me si audis, locum hunc in modum emendabis: Criton. Οὐδέτερον γιγνώσκω, ὦ Σώκρατες· καινοί τινες αὖ οὗτοι, ὡς ἔοικε, σοφισταί. Socr. Ναί. Criton. Ποδαποί; καὶ τίς ἡ σοφία; Hoc Ναί quam saepe post syllabas consimiles a librariis neglectum sit, quum multis exemplis possim declarare, tamen quia res per se hac luce clarior est, malo equidem doctrinae inops quam importunus haberi.

ἐντεῦθέν ποθέν εἰσιν ἐκ Χίου] Phaedr. p. 229. B. εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἐνθένδε μέντοι ποθὲν ἀπὸ τοῦ Ἰλισσοῦ λέγεται ὁ βορέας τὴν Ὠρείθυιαν ἁρπάσαι; ubi v. annot. coll. Poppon. ad Xenoph. Cyrop. VII. 1, 23. Chii autem coloni se adiunxisse videntur Atheniensibus illis, qui Olymp. 84. 2. = 443. a. Chr. n. decem navibus duce Lampone et Xenocrito Thurios migrarunt; de qua re v. Diodor. XI. 90. XII. 7. et 10. Quae Routhii coniectura nescio cur Heindorfio adeo incerta visa sit. Nam ipsum hoc ἀποικεῖν satis liquido testatur de alio itinere vel migratione non licere cogitari. Plus dubitationis habet quod Schleiermacherus statuit, fugam, quae statim memoratur, incidere in annum a. Chr. 412. vel 411 = Olymp. 92, 1 vel 2. quo anno Lysias orator, qui et ipse illuc concesserat, Atticismi accusatus cum trecentis aliis expulsus est. v. Taylor Vit. Lys. p. 111. Nam Thuriorum civitatem plus quam semel intestinis motibus concussam esse novimus. Pro φεύ-

ποθέν εἰσιν ἐκ Χίου, ἀπῴκησαν δὲ ἐς Θουρίους· φεύγοντες δὲ ἐκεῖθεν πόλλ' ἤδη ἔτη περὶ τούςδε τοὺς τόπους διατρίβουσιν. ὃ δὲ σὺ ἐρωτᾷς τὴν σοφίαν αὐτοῖν, θαυμασία, ὦ Κρίτων· πάνσοφοι ἀτεχνῶς. ὡς

Florentini θαυμάσια. Vulgo legebatur θαυμάσι' ὦ Κρίτων. Dein Par. B. a pr. m. πάσσοφοι, quod recepit Bekkerus. Nos meliorum codicum auctoritatem in talibus sequendam duximus. conf. Schneider. ad Remp. X. p. 598. D. Lobeck. ad Aiacem p. 369. ed. sec. qui quae disputavit, ea πάνσοφον analogia certissima defendunt.

γοντες quod olim cum Heindorfio incertus haesi, num φυγόντες esset praeferendum, noli dubitare, quin vera sit lectio vulgata. Xenoph. Hellen. I. 3, 13 ἤδη φεύγων ἐκ Συρακουσῶν. Anab. I. 3, 3 φεύγοντά με ἐκ πατρίδος τά τε ἄλλα ἐτίμησε καὶ τ. λ. ubi v. Krüger. coll. Pinzgero ad Lycurg. adv. Leocrat. c. 6. et Blumio ibid. c. 13, 1. Omnino autem de hoc usu participii praesentis v. Matthiae ad Eurip. T. VII. p. 351. Poppo ad Thucyd. T. I. p. 152. Fritsche Quaestionn. Lucian. p. 118 sq.

ὃ δὲ σὺ ἐρωτᾷς —] Recte interpretatur Pinzgerus: Quod autem ad id attinet, quod tu de eorum sapientia quaeris. v. Matthiae Gr. T. II. p. 894. §. 478. ann. ad Phaedr. p. 251. C. Aliter accepit Heindorfius, qui τὴν σοφίαν αὐτοῖν pronomini ὃ per epexegesin additum putat. Dein vulgo legebatur θαυμάσι' ὦ Κρίτων, πάνσοφοι ἀτεχνῶς. Sed θαυμάσι' ὦ Κρίτων a prosae orationis scriptoribus dictum esse pro ὦ θαυμάσιε Κρίτων, nunc ne Lobeckio quidem ad Phrynich. p. 565. affirmanti crediderim. conf. Hermann. ad Hymn. Hom. in Apol. v. 14. Accedit quod haec compellatio per se spectata ab hoc loco aliena est.. Hoc ipsum, ni fallor, sentiens A. Matthiae gr. Gr. p. 849. correxit: θαυμάσι', ὦ Κρίτων, ὡς πάνσοφοι, collato Euripide Iphig. Aul. v. 948. θαυμαστὰ δ' ὡς ἀνάξια ἠτιμασμένη, qui tamen locus alius generis est, siquidem ibi θαυμαστὰ ὡς ἀνάξια in unum coniungendum. Alia medicina usus Heindorfius legendum censet vel θαυμάσιοι (εἰσιν), ὦ Κρίτων, vel θαυμασίω, ὦ Κρίτων, πανσόφω ἀτεχνῶς, vel ὦ θαυμάσιε Κρίτων. Quorum nihil satisfacit. Lenius Winckelmannus scripsit: θαυμάσι', ὦ Κρίτων, πάνσοφοι ἀτεχνῶς., ut θαυμάσια πάνσοφοι cohaereat. Verum etsi σοφὸς ita cum accusativo connectitur, veluti infra p. 273. C. τὼ ἄνδρε σοφὼ οὐ τὰ σμικρὰ ἀλλὰ τὰ μεγάλα, tamen qui πάνσοφος eo modo construxerit, ego novi neminem. Recte codices aliquot habent: θαυμασία, ὦ Κρίτων, quod Pinzgerus summo iure amplexus est. Nam quod Winckelmannus dicit ita nullam fore orationis cohaerentiam, asyndeton hoc egregie sermonis vigori et alacritati convenit. Germanice dixeris: Wenn du aber nach ihrer Weisheit fragst, so ist sie ganz wundersam, o Kriton; ganz allweise Leute sind sie.

ἔγωγε οὐδ' ᾔδη πρὸ τοῦ, ὅ τι εἶεν οἱ παγκρατιασταί. τούτω γάρ ἐστον κομιδῇ παμμάχω, οὐ κατὰ τὼ Ἀκαρνᾶνε τὼ παγκρατιαστὰ ἀδελφώ· ἐκείνω μὲν γὰρ
D τῷ σώματι μόνον οἵω τε μάχεσθαι· τούτω δὲ πρῶτον μὲν τῷ σώματι δεινοτάτω ἐστόν, καὶ μάχῃ, ᾗ πάντων ἔστι κρατεῖν· ἐν ὅπλοις γὰρ αὐτώ τε σοφὼ
272 πάνυ μάχεσθαι καὶ ἄλλον, ὃς ἂν διδῷ μισθόν, οἵω τε

ὡς ἔγωγε οὐκ ᾔδη] Pro ὡς ἔγωγε Bodl. Vind. et Vat. Θ. τώγε. Vat. r. τώδε, hac verborum distinctione facta: ἀτεχνῶς τώγε s. τώδε· οὐδ' ᾔδη πρὸ τοῦ κ. τ. λ. ex quo liquida est erroris causa et origo. Pro ᾔδη, quod hic tuentur Bodl. Vat Θ., vulgo erat ᾔδειν. v. Photium ap. Pierson. ad Moer. 173.

D. κατὰ τὼ Ἀκαρνᾶνε] Bod. Vat. Θr. Vind. Ἀκαρνᾶνε ἐγενέσθην τὼ παγκρ. quod ex glossemate fluxisse mihi plane persuasi.

ᾗ πάντων ἔστι κρατεῖν] ἔστι om. Bodl. Vat. Θ. Ante Bekkerum ἐστὶ scribebatur.

ὡς ἔγωγε οὐδ' ᾔδη πρὸ τοῦ, ὅ τι εἶεν —] Nam equidem ne noveram quidem antea, quid essent pancratiastae; (sc. sed nunc demum id cognovi; quod facile apud animum suppleveris.) hi enim prorsus in omni certaminum genere versantur, dissimiles Acarnanibus illis fratribus, qui nonnisi corporis certamina instituebant etr. Itaque Socratem apparet eos demum perfectos pancratiastas iudicare, qui viribus et corporis et animi possint cum aliis decertare, adeoque lepida urbanitate vulgarem vocabuli usum etiam ad contentiones forenses et dialecticas disputationes traducere, in quibus Euthydemus et Dionysodorus valde exercitati fuisse perhibentur. Ad ὅ τι εἶεν non inepte comparaveris Gorg. p. 448. B. τί ἂν αὐτὸν ὀνομάζομεν δικαίως; οὐχ ὅπερ ἐκεῖνον; v. Matthiae Gr. §. 420. p. 769. Dictionem οὐ κατὰ τὼ Ἀκαρνᾶνε illustrabunt illa Apolog. p. 17. B. ὁμολογοίην ἂν ἔγωγε οὐ κατὰ τούτους εἶναι ῥήτωρ. Itaque locus sane expeditus est et facilis intellectu, quem miror a recentissimo enarratore corruptum dictitari. Nam Winckelmannus aliquot codicum vestigia secutus eum hunc in modum corrigendum statuit: ὥ γε — οὐδ' ᾔδη πρὸ τοῦ, ὅ τι εἶεν οἱ παγκρατιασταί· τούτω γάρ ἐστον κομιδῇ παμμάχω, — οὐ κατὰ τὼ Ἀκαρνᾶνε ἐγενέσθην τὼ παγκρατιαστὰ ἀδελφώ. Pro quibus equidem expectaverim potius haec; οὐδὲ γὰρ ᾔδη — τούτω δέ. — Sed nimirum in fraudem inductus est vir doctus eo, quod liber Bodl. cum tribus aliis pro ὡς ἔγωγε scriptum habent τώγε vel τώδε, qui manifestus est error scribarum, et quod iidem libri post Ἀκαρνᾶνε inserunt ἐγενέσθην, quod e glossemate fluxisse arbitramur, propterea inserto, quod grammatici vitiosum illud τώγε vel τώδε aliter explicare non possent.

D. καὶ μάχῃ, ᾗ π.] Recte Ficinus: et eo genere pugnae, quo omnia superan-

ποιῆσαι· ἔπειτα τὴν ἐν τοῖς δικαστηρίοις μάχην κρατίστω καὶ ἀγωνίσασθαι καὶ ἄλλον διδάξαι λέγειν τε καὶ συγγράφεσθαι λόγους οἵους εἰς τὰ δικαστήρια. πρὸ τοῦ μὲν οὖν ταῦτα δεινὼ ἤστην μόνον, νῦν δὲ τέλος ἐπιτεθείκατον παγκρατιαστικῇ τέχνῃ. ἣ γὰρ ἦν λοιπὴ αὐτοῖν μάχη ἀργός, ταύτην νῦν ἐξειργάσθον, ὥςτε μηδ' ἂν ἕνα αὐτοῖς οἷόν τ' εἶναι μηδ' ἀντᾶραι·

P. 272. *παγκρατιαστικῇ τέχνῃ*] Ante *παγκρατιαστικῇ* Heindorfius articulum *τῇ* desiderat, quem codd. non suppeditarunt. Nec eo opus esse puto, siquidem non vulgaris illa pancratiastarum ars intelligitur, sed ea potius, quam philosophus nunc mente et animo suo informavit, et quae etiam dialecticam comprehendit facultatem.

ἣ γὰρ ἦν λοιπὴ αὐτοῖν μ.] ἔτι λοιπὴ αὐτοῖν ἦν Urbin. et in marginibus Ven. Σ. Par. BC. Flor. a. c. Pro *ταύτην*, quod Coisl. Vat. Θr. Urb. Vind. et corr. Ξ. praebuerunt, ante Heindorfium legebatur *ταύτῃ*.

tur. Intelligitur *ὁπλομαχία*, cuius ope sophistae dictitabant omnes posse superari ac devinci. conf. ad Lachet. p. 178 A. et de Dionysodoro Xenoph. Mem. III. I. De *ὁπλομάχοις* nuper exposuit etiam Fr. Haase ad Xenoph. De Republ. Lacedaem. p. 218 sqq. Hoc igitur aliud quoddam idque praestantius a Socrate iudicatur esse *παγκράτιον*, quod quis *ὁπλομαχίας* ope semper et ubique possit reportare victoriam. Sed accedit praetera, quae non minus eo pertinet, forensis et dialectica exercitatio, de qua deinceps agitur.

P. 272. *οἵω τε ποιῆσαι*] Int. *σοφὼ μάχεσθαι ἐν ὅπλοις*, qua ellipsi nihil est usitatius. Gorg. p. 449. A. *οὐκοῦν καὶ ἄλλους σε φῶμεν δυνατὸν εἶναι ποιεῖν*; sc. *ῥήτορας*. Phaedr. p. 266. C. *σοφοὶ μὲν αὐτοὶ λέγειν γεγόνασιν, ἄλλους τε ποιοῦσιν*. sc. *σοφοὺς λέγειν*. Ibid. p. 268. B. p. 270. D. Prot. p. 312. E. p. 348. E. al.

οἵους εἰς τὰ δικαστήρια.] Notabis attractionem. Optime Routhius comparat Aristoph. Nubb. v. 1108. *εὖ μοι στομώσεις αὐτὸν ἐπὶ μὲν θάτερα, οἷαν δικιδίοις, τὴν δ' ἑτέραν αὐτοῦ γνάθον στόμωσον, οἷαν εἰς τὰ μείζω πράγματα*. Addimus Plat. Euthyphr. p. 2. *Μέλητον οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον*. Aristoph. Vesp. v. 1005. *ὁ δὲ ἕτερος οἷός ἐστιν οἰκουρὸς μόνον*. Lucian. Philosoph. c. 25. *ὁ δὲ πυρετὸς οἷος καύσωνος σφοδρότερος*. Plura dabit Matthiae Gr. §. 473. ann. 2.

μάχη ἀργός] quod enim reliquum erat pugnae genus incultum. Nam ita *ἀργὸς* intelligendum, ut recte vidit Heindorfius, comparans ille Eurip. Phoen. v. 773 *ἓν δ' ἐστὶν ἡμῖν ἀργόν, εἴ τι θέσφατον οἰωνόμαντις Τειρεσίας ἔχει φράσαι, τοῦδ' ἐκπυθέσθαι ταῦτα*. ubi Schol. *ἀργόν, ἄπρακτον καὶ παραλελειμμένον, ὀφεῖλον γενέσθαι, καὶ μὴ γενόμενον*. Plat. Legg. VII. p. 795. C. *μηδὲν ἀργὸν τούτων μηδὲ ἀνεπιστήμον ἐᾶν εἶναι κατὰ δύναμιν*. Ibid. IX. p. 873. D. *τῶν ὅσα*

οὕτω δεινὼ γεγόνατον ἐν τοῖς λόγοις μάχεσθαί τε καὶ ἐξελέγχειν τὸ ἀεὶ λεγόμενον, ὁμοίως ἐάν τε ψεῦ-
B δος ἐάν τε ἀληθὲς ᾖ. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Κρίτων, ἐν νῷ ἔχω τοῖν ἀνδροῖν παραδοῦναι ἐμαυτόν· καὶ γάρ φατον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ποιῆσαι ἂν καὶ ἄλλον ὀντινοῦν τὰ αὐτὰ ταῦτα δεινόν.

ΚΡ. Τί δαί, ὦ Σώκρατες; οὐ φοβεῖ τὴν ἡλικίαν, μὴ ἤδη πρεσβύτερος ᾖς;

ΣΩ. Ἥκιστά γε, ὦ Κρίτων· ἱκανὸν τεκμήριον ἔχω καὶ παραμύθιον τοῦ μὴ φοβεῖσθαι· αὐτὼ γὰρ τούτω, ὡς ἔπος εἰπεῖν, γέροντε ὄντε ἠρξάσθην ταύτης τῆς σοφίας ἧς ἔγωγε ἐπιθυμῶ, τῆς ἐριστικῆς· πέ-
C ρυσι ἢ προπέρυσιν οὐδέπω ἤστην σοφώ. ἀλλ᾽ ἐγὼ

B. ἱκανὸν τεκμήριον ἔχω]. V. ἔχων, quod e Bodl. Vat. Θr. et corr. Coisl. mutatum. Ita oratio aliquanto plus vigoris et alacritatis nanciscitur. Primus ἔχω Winckelm. revocavit.

πέρυσι ἢ προπ.] Sic primus dedi e Bodl. Vat. Θ. Vulgo legitur πέρυσι δὲ ἢ πρ.

C. μὴ αὖ ὄνειδος] Hoc e Bodl. restitui. Legebatur μὴ αὐτὸς ὄν.

οἱ συμφοιτηταί μοι ἐμοῦ] μοι restitui e Vind. et Vat.

ἀργὰ καὶ ἀνώνυμα. Winckelmannus falso interpretatur: pugna operis expers, quae sola oratione instituitur. Cum proximis contendas p. 303. C. οἳ τοσοῦτον πρᾶγμα οὕτω ταχὺ καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐξείργασθον. Legg. v. p. 747. E. εἴ τις νομοθέτης — ἐξειργάσατο τὰ τοιαῦτα. Ibid. VII. p. 801. E. ἔργα ἐξειργασμένοι καλά. Sympos. p. 178. D. Apol. p. 22. D. — μηδ᾽ ἀνταῖραι, ne manus quidem tollere. Schol. ad Sophocl. Aiac. v. 1085. τὸ ἀνταίρειν κυρίως ἐπὶ τῶν ἀντιτασσομένων λέγεται χερσὶν αἰρομέναις ἢ ῥάβδοις ἢ τοιούτοις τισίν. Plene Thucyd. ab Heindorfio comparatus III. 32 χεῖρας ἀνταίρεσθαι, ubi plura Dukeker. Mox ne quis ψευδὲς corrigat, conf. ann. ad Apolog. p. 34. E. al.

B. παραδοῦναι ἐμαυτόν] H. e. tradere in disciplinam, ut saepe.

γέροντε ὄντε ἠρξάσθον] Carpit haec Athenaeus XI. p. 50[illegible]

C. μὴ αὖ ὄνειδος —] ne rursus dedecori sim, sicut iam Conno parum honorificum fuit meum artis musicae studium. Prave vulgo αὐτὸς legebatur, quod iam Heindorfius corrigendum vidit. Similem labem eluas e Diodor. XI. c. 14. p. 539. ed. Dind. αὐτὸς δὲ μέρος μὲν δυνάμεως ἀπέλιπε. ubi procul dubio αὐτόθι δὲ scribendum. Loquutionem eandem habes Apolog. p. 35. A. οἱ ἐμοὶ δοκοῦσι αἰσχύνην τῇ πόλει περιάπτειν. De Rep. VI. p. 495. C. ὀνείδη περιῆψαν. Epist. VII. p.

ἓν μόνον φοβοῦμαι, μὴ αὖ ὄνειδος τοῖν ξένοιν περιάψω, ὥςπερ Κόννῳ τῷ Μητροβίου, τῷ κιθαριστῇ, ὃς ἐμὲ διδάσκει ἔτι καὶ νῦν κιθαρίζειν. ὁρῶντες οὖν οἱ παῖδες οἱ συμφοιτηταί μοι ἐμοῦ τε καταγελῶσι καὶ τὸν Κόννον καλοῦσι γεροντοδιδάσκαλον. μὴ οὖν καὶ τοῖν ξένοιν τούτοιν τις ταὐτὸ τοῦτο ὀνειδίσῃ· οἱ δ' αὐτὸ τοῦτο ἴσως φοβούμενοι τάχα με οὐκ ἂν ἐθέλοιεν προςδέξασθαι. ἐγὼ δ', ὦ Κρίτων, ἐκεῖσε μὲν ἄλλους
πέπεικα συμμαθητάς μοι φοιτᾶν πρεσβύτας, ἐνταῦ- D
θα δέ γε ἑτέρους πειράσομαι πείθειν, καὶ σύ τί που συμφοίτα. ἴσως δὲ δέλεαρ ἄξομεν αὐτοῖς τοὺς σοὺς υἱεῖς· ἐφιέμενοι γὰρ ἐκείνων οἶδ' ὅτι καὶ ἡμᾶς παιδεύσουσιν.

r. Vulgo μου, quod vel ob sequens ἐμοῦ displicere debet. Dativus cum συμφοιτηταί quin recte iungatur, nemo temere dubitabit.

καὶ τοῖν ξένοιν τούτοιν] Pronomen τούτοιν ex uno Vind. nostro adieci.

D. καὶ σύ τί που συμφοίτα] Locus corruptus. v. infra. Pro τι Vat. r. τοι. Pro ἄξομεν Bodl. Vat. Θr. Vind. ἕξομεν; In Vind. tamen ἄξομεν superscriptum.

334. B. αἰσχύνην οὗτοι περιῆψαν τῇ πόλει. al.

ὥςπερ Κόννῳ —] V. infra p. 275. D. Menex. p. 236. A. ibique ann. Sextus Emp. VI. p. 129. Cicero Cat. mai. c. 8. Valer. Max. VIII. 7. Suidas in v. Σωκρ. Winckelmann. Prolegg. p. XL sqq. Homini fame, ut videtur, paene enecato quod Socrates vetulus se in disciplinam dedit, in eius domo scilicet cum pueris et adolescentibus musices studium sectantibus conveniendi opportunitatem captans, id mirum profecto non est poetis comicis largam praebuisse ridendi cavillandique materiam. Quo in genere insignis fuit fabula Amipsiae Conni nomine inscripta, de qua v. Meineke Quaestionn. Scenicc. Spec. II. p. 43 sq. et quae explicavi ipse in Prolegomenis.

ἐκεῖσε μὲν ἄλλους] H. e. quod ad Connum attinet.

D. καὶ σύ τί που συμφοίτα] Locus corruptus. Astius coniecit: σὺ δήπου συμφοιτᾷς. Bernhardy Syntax. Gr. p. 333. corrigit: καὶ σύ τί πού συμφοιτᾷς· ὡς δὲ δέλεαρ κ. τ. λ. Felicius, opinor, Winckelmannus: καὶ σύ τί οὐ συμφοιτᾷς; ὡς δὲ δέλεαρ κ. τ. λ. Praesens tempus ita post τί οὐ usurpatum ad Protag. p. 310. E. Lysid. p. 211. D. attigimus. Deinde pro ἄξομεν optimi codd. ἕξομεν, probante Winckelmanno. Sed vide an παρέξομεν legendum sit.

ΚΡ. Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει, ὦ Σώκρατες, ἐάν γε σοὶ δοκῇ. πρῶτον δέ μοι διήγησαι τὴν σοφίαν τοῖν ἀνδροῖν, τίς ἐστιν, ἵνα εἰδῶ, ὅ τι καὶ μαθησόμεθα.

Cap. II. ΣΩ. Οὐκ ἂν φθάνοις ἀκούων· ὡς οὐκ ἂν ἔχοιμί γε εἰπεῖν, ὅτι οὐ προςεῖχον τὸν νοῦν αὐτοῖν, ἀλλὰ πάνυ καὶ προςεῖχον καὶ μέμνημαι, καί σοι πει-
E ράσομαι ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα διηγήσασθαι. κατὰ θεὸν γάρ τινα ἔτυχον καθήμενος ἐνταῦθα, οὗπερ σύ με εἶδες, ἐν τῷ ἀποδυτηρίῳ μόνος, καὶ ἤδη ἐν νῷ εἶχον ἀναστῆναι· ἀνισταμένου δέ μου ἐγένετο τὸ εἰω-

E. ἀνισταμένου δέ μου] Vat. Θ. δ' ἐμοῦ, probante Bekkero.

P. 273. ἅμα πολλοί] Bodl. Vat. Θ. ἅμα αὖ πολλοί. Sed αὖ errore scribarum e praecedenti ἅμα natum videtur. Dein δοκεῖν Vat. Θ. Bodl. pro vulg. δοκεῖ.

εἰςελθόντες δὲ περιεπ.] V. εἰςελθόντε. Pluralem tuentur Bodl. Pal. Urb. Mox item Urb. περιεληλυθότες, ubi tamen dualem ob codicum auctoritatem servavi.

ὅ τι καὶ μαθησόμεθα] V. ad Lachet. p. 182. E. Ceterum conf. Charmid. p. 153. D. δεῦρο δή, ἔφη, καθεζόμενος ἡμῖν διήγησαι. Cratyl. p. 427. B.

Οὐκ ἂν φθάνοις ἀκούων] Proprie est: non antevertes audiendo, i. e. ocius rem tibi narrabo, iamiam audies. Exempla praebent Pierson. ad Moer. p. 452. Wyttenbach. ad Phaedon. p. 265. = p. 100. C. Brunck. ad Aristoph. Plut. v. 1133. Copiose de huius formulae usu disseruit Hermann. ad Viger. p. 763 sqq. qui tamen eam aliter explicat.

καί σοι πειράσομαι ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα δ.] Ita Plato Sympos. p. 174. A. μᾶλλον δ' ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν, ὡς ἐκεῖνος διηγεῖτο, καὶ ἐγὼ πειράσομαι διηγήσασθαι. Phaedon. p. 59. C. ἐγώ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι διηγήσασθαι.

E. κατὰ θεὸν γάρ τινα] „h. e. divina quadam sorte. In bonam plerumque partem hoc adhibetur, interdum tamen in deteriorem, ut Eurip. Iphig. Aul. v. 411.: Ἑλλὰς δὲ σὺν σοὶ κατὰ θεὸν νοσεῖ τινά.“ Heindorf. De ἀποδυτηρίῳ v. Spanhem. ad Iulian. Orat. I. p. 17. Mox ad verba: τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον in quibus liquet δαιμόνιον esse instar adiectivi, contendas Phaedr. p. 242. B. τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ εἰωθὸς σημεῖόν μοι γίγνεσθαι ἐγένετο. De Rep. VI. p. 496. C. τὸ δαιμόνιον σημεῖον. Theag. p. 129. B. γέγονε γάρ μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον Euthyphr. p. 3. B. Apol. p. 31. D. coll. 40. A. B.

P. 273. ἅμα πολλοί, ἐμοὶ δοκεῖν] Istud ἐμοὶ δοκεῖν quum pertineat ad postrema haec: μαθητοὶ ἅμα πολλοί, vereor ut cum Heindorfio recte explicetur si bene memini: Imo significat: sicut mihi videtur; quantum ego iudica-

θὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον. πάλιν οὖν ἐκαθεζόμην,
καὶ ὀλίγῳ ὕστερον εἰσέρχεσθον τούτω, ὅ τ' Εὐθύ- 273
δημος καὶ ὁ Διονυσόδωρος, καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ἅμα
πολλοί, ἐμοὶ δοκεῖν. εἰσελθόντες δὲ περιεπατείτην ἐν
τῷ καταστέγῳ δρόμῳ. καὶ οὔπω τούτω δύ' ἢ τρεῖς
δρόμους περιεληλυθότε ἤστην, καὶ εἰσέρχεται Κλει-
νίας, ὃν σὺ φῂς πολὺ ἐπιδεδωκέναι ἀληθῆ λέγων·
ὄπισθεν δὲ αὐτοῦ ἐρασταὶ πάνυ πολλοί τε καὶ ἄλλοι
καὶ Κτήσιππος, νεανίσκος τις Παιανιεύς, μάλα κα-
λός τε κἀγαθός, τὴν φύσιν ὅσον μέν; ὑβριστὴς δὲ

πάνυ πολλοί τε καὶ ἄλλοι] τε om. Vat. r. et uncis inclusit Bekkerus. In cod. Vindob. om. *καί*, quod olim abieci, nunc cum Winkelmanno tueor.

τὴν φύσιν ὅσον μέν; ὑβριστὴς δὲ —] ὅσον μὴ Bodl. Coisl. Vat. Θr. Par. E. Vind. et pr. Par. B. Quod arripiens Winckelm. scripsit: *τὴν φύσιν, ὅσον μὴ ὑβριστὴς διὰ τὸ ν. εἶναι.* Sed δὲ omnes libri tuentur. Nec molesta erit lectio vulgata, ubi ante *τὴν φύσιν* vocem paullisper inhibueris, quod ut fieret, commate distinximus.

re possum. Pluralem numerum *εἰσελθόντες* cum duali consociatum abunde tuebuntur quae scripsimus ad Phaedrum p. 256. C. tuetur etiam Winckelmann. *Τὸν κατάστεγον δρόμον* intellige de porticu gymnasii tecta, sicuti iam Ruhnk. fecit ad Tim. p. 90.

καὶ εἰσέρχεται Κλεινίας] quum Clinias intraret. v. ad Sympos. p. 220. C. Infra p. 277. B. *καὶ οὔπω σφόδρα τι ταῦτα εἴρητο τῷ Εὐθυδήμῳ, καὶ ὁ Διονυσόδωρος — ἐστοχάζετο τοῦ μειρακίου.* Sophocl. Oed. Tyr. v. 710. *οὐ διέσχον ἡμέραι τρεῖς, καί νιν — ἔῤῥιψεν κ. τ. λ.* Ibid. 1171. cum Hermanni annot. In proximis Bekkerus *τε* post *πάνυ πολλοὶ* uncis inclusit, ego olim ex Vindob. libri auctoritate delevi. Sed sana sunt omnia, modo *καὶ ἄλλοι* interpreteris etiam alii: nam ita *τε* bene respondet alteri *καὶ* ante *Κτήσιππος* interposito. Notum est autem quantopere *καὶ* a Graecis ante *ἄλλος* frequentetur, velut in formula *εἴπερ τις καὶ ἄλλος*, de qua v. ad Phaedon. p. 66. A. Optime Winckelmannus contulit Xenoph. Anab. I. 2, 18 *τῶν τε βαρβάρων φόβος πολλοῖς τε καὶ ἄλλοις (ἦν), καὶ ἥ τε Κίλισσα ἔφυγεν ἐκ τῆς ἁρμαμάξης.* ubi unus Zeunius verum pervidit. De Ctesippo dictum ad Lysid. p. 203. A. Hic honestus et bonus fuisse dicitur, nisi quod propter adolescentiam fuerit protervus ac petulans. Hanc enim esse verborum sententiam dubitari non potest. Sed verba Winckelmanno propter istud *ὅσον μὲν* aliquid difficultatis habere visa sunt. Mihi tamen omnia sana videntur, modo locum ita interpreteris: adolescens valde honestus atque probus: cuius iudicii limitandi causa dein subiiciuntur haec: *τὴν φύσιν ὅσον μέν, κ. τ. λ.* in

B διὰ τὸ νέος εἶναι. ἰδὼν οὖν με ὁ Κλεινίας ἀπὸ τῆς εἰςόδου μόνον καθήμενον, ἄντικρυς ἰὼν παρεκαθέζετο ἐκ δεξιᾶς, ὥςπερ καὶ σὺ φῄς. ἰδόντες δὲ αὐτὸν ὅ τε Διονυσόδωρος καὶ ὁ Εὐθύδημος πρῶτον μὲν ἐπιστάντε διελεγέσθην ἀλλήλοιν, ἄλλην καὶ ἄλλην ἀποβλέποντες εἰς ἡμᾶς — καὶ γὰρ πάνυ αὐτοῖν προςεῖχον τὸν νοῦν —, ἔπειτα ἰόντε ὁ μὲν παρὰ τὸ μειράκιον ἐκαθέζετο, ὁ Εὐθύδημος, ὁ δὲ παρ' αὐτὸν ἐμὲ ἐξ ἀριστερᾶς· οἱ δ' ἄλλοι ὡς ἕκαστος
C ἐτύγχανεν. ἠσπαζόμην οὖν αὐτὼ ἅτε διὰ χρόνου ἑωρακώς· μετὰ δὲ τοῦτο εἶπον πρὸς τὸν Κλεινίαν,

B. *παρεκαθέζετο*] Sic Bodl. Vat. Θ. Ven. Σ. Par. CE. Ang. Barb. Pal. Urb. Vat. r. Vindob. Florentini. Vulgo erat *παρεκαθίζετο*. Ceterum codd. non habent *ἀντικρύ*, quod ex Ammonii aliorumque grammaticorum praeceptis requirebatur. v. Ruhnk. ad Tim. p. 37.

ἰδόντες δὲ αὐτόν] Sic Bodl. Vat. Θ. pro vulg. *ἰδόντε*. Iidem mox cum Vat. r. et Vind. *ἀποβλέποντες*, ubi legebatur *ἀποβλέποντε*.

αὐτοῖν προςεῖχον] Sic Vat. Θr. Bodl. Vind. Vulgo ordine inverso *προςεῖχον αὐτοῖν*.

quibus *ὅσον μὲν* ideo postponitur, quia *τὴν φύσιν* propter oppositionis rationem pondere et gravitate sua eminet.

B. *ἄλλην καὶ ἄλλην ἀποβλέποντες*] „Usitatius fuisset *ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ*. Xenoph. Anab. V. 2, 29 *αἱ δὲ πέλται αὐτῶν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ διεφαίνοντο*. ubi codd. aliquot e glossemate *ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε*.“ *Heindorf.* Verus est accusativus, qui motum in locum significat.

ὁ δὲ παρ' αὐτὸν ἐμὲ ἐν ἀρ.] Quod Winckelmannus ex coniectura scripsit, *παρ' αὐτὸν ἐμέ*, id ferri non potest propterea, quod articulus pronomini personali ita tantum praemittitur, si quis semet ipsum cum gravitate quadam velut digito commonstrare significatur. v. ad Phaedrum p. 258. A. Itaque illa correctione suscepta haec existit verborum sententia: alter autem ad illum, *qui ego sum*, a dextera considebat. Quod non vereor ne quis comprobaturus sit. Verum est *παρ' αὐτὸν ἐμέ*. Ita enim Socrates semet ipsum opponit adolescentulo. Nec ullam habet offensionem *αὐτὸν ἐμέ*, quandoquidem *αὐτόν με* propter oppositionis rationem scribi nunc vix potuit. Sympos. p. 220. E. *συνδιέσωσε καὶ τὰ ὅπλα καὶ αὐτὸν ἐμέ*. Phaedon. p. 91. A. *οὐ γὰρ ὅπως τοῖς παροῦσιν ἃ ἐγὼ λέγω δόξει ἀληθῆ εἶναι προθυμηθήσομαι, εἰ μὴ εἴη πάρεργον, ἀλλ' ὅπως αὐτῷ ἐμοὶ ὅτι μάλιστα δόξει ἔχειν*. Epistol. VII. p. 329. D. *φιλοφρόνως πάντας ἀνελάμβανε, καὶ δὴ καὶ αὐτὸν ἐμὲ παρεμυθεῖτο*. Nimirum quemadmodum *ἐμέ αὐτὸν* dicitur, sicubi in *αὐτὸν* maior quaedam vis cadit atque gravitas, ita vicissim *αὐτὸν ἐμὲ* in usu fuit, ubi *ἐμὲ*

Ὦ Κλεινία, τώδε μέντοι τὼ ἄνδρε σοφώ, Εὐθύδη-
μός τε καὶ Διονυσόδωρος, οὐ τὰ σμικρά, ἀλλὰ τὰ
μεγάλα· τὰ γὰρ περὶ τὸν πόλεμον πάντα ἐπίστα-
σθον, ὅσα δεῖ τὸν μέλλοντα ἀγαθὸν στρατηγὸν ἔσε-
σθαι, τάς τε τάξεις καὶ τὰς ἡγεμονίας τῶν στρα-
τοπέδων καὶ ὅσα ἐν ὅπλοις μάχεσθαι διδακτέον. οἵω
τε δὲ καὶ ποιῆσαι δυνατὸν εἶναι αὐτὸν αὑτῷ βοη-
θεῖν ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ἄν τις αὐτὸν ἀδικῇ. Εἰ-
πὼν οὖν ταῦτα κατεφρονήθην ὑπ' αὐτοῖν· ἐγελασά- D
την γοῦν ἄμφω βλέψαντες εἰς ἀλλήλους, καὶ ὁ Εὐ-

παρ' αὐτὸν ἐμέ] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Legebatur *αὐτόν με.* v. ann. Dein Bodl. Vind. *ἐν ἀριστερᾷ.* Vat. r. *ἐπ' ἀριστερᾷ.*

C. *τὸν μέλλοντα ἀγαθὸν στρατηγόν*] Deest *ἀγαθὸν* in Bodl. Vat. Θ. Et potest abesse.

ἐγελασάτην γοῦν] *γοῦν* debemus coniecturae Heindorfii. Libri habent *οὖν*. Deinde *εἰς ἀλλήλους* e Bodl. Coisl. Urbin. Vat. r. Flor. a. b. c. Vindob. et edit. Bas. 2. dedi, sicuti a pr. m. scriptum est etiam in Par. BC. Ang. Barb. Vulgo erat *εἰς ἀλλήλω*, quod correctori deberi videtur.

aliquantum ponderis haberet. Fallitur igitur A. Matthiae Gr. §. 148. ann. 2. Heindorfii iudicio ad Phaedon. p. 91. A. expromto in errorem inductus.

ἄν τις αὐτὸν ἀδικῇ] *Αὐτὸν* ad notionem pronominis indefiniti *τινὰ* refertur, quae inest in verbis *καὶ ποιῆσαι δυνατὸν εἶναι αὐτὸν αὑτῷ βοηθεῖν*, i. e. *καὶ ποιῆσαί τινα δ.* Gorg. p. 469. C. *ἐξεῖναι* (sc. *τινί*) *ἐν τῇ πόλει, ὃ ἂν δοκῇ αὐτῷ, ποιεῖν τοῦτο.* Ibid. E. *τὸ ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτῷ*, i. e. *τὸ ποιεῖν τινα, ἃ δ. α.* Ibid. p. 520. E. *αἰσχρὸν νενόμισται μὴ φάναι συμβουλεύειν, ἐὰν μή τις αὐτῷ ἀργύριον διδῷ.* De Rep. VI. p. 503. D. *ἡμεῖς δέ γε ἔφαμεν ἀμφοτέρων δεῖν εὖ τε καὶ καλῶς μετέχειν, ἢ μήτε παιδείας — δεῖν αὐτῷ μετέχειν.* Ibid. X. p. 619. A. al.

D. *ἐγελασάτην γοῦν —*] *Γοῦν* quum sit affirmantis cum restrictione quadam, Socratem apparet hoc dicere: Certe quidem ridebant ambo inter se intuentes; ut si non alia huius sententiae meae causa et argumentum afferri queat, contemtum certe e risu eorum coniicere potuerim. Frustra Winckelmannus patrocinium suscepit lectionis vulgatae. Quod enim *οὖν* in vivida et alacri oratione iterari animadvertit, id etsi per se est verissimum, tamen nunc ad tuendam codicum scripturam nihil momenti facit. Iterata enim particula sententia verborum haec fuerit: His dictis me contemserant: riserunt igitur ambo se mutuo intuentes. Quasi vero e contemtu risus iste necessario nasci debuerit. Idem error est Aristophan. Rann. v. 290. ubi editio Brunck. *Δεινόν· παν-*

θύδημος εἶπεν· Οὔτοι ἔτι ταῦτα, ὦ Σώκρατες, σπουδάζομεν, ἀλλὰ παρέργοις αὐτοῖς χρώμεθα. Κἀγὼ θαυμάσας εἶπον· Καλὸν ἄν τι τὸ ἔργον ὑμῶν εἴη, εἰ τηλικαῦτα πράγματα πάρεργα ὑμῖν τυγχάνει ὄντα, καὶ πρὸς θεῶν εἴπετόν μοι, τί ἐστι τοῦτο τὸ καλόν. Ἀρετήν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οἰόμεθα οἵω τ' εἶναι παραδοῦναι κάλλιστ' ἀνθρώπων καὶ τάχιστα.

E Cap. III. Ὦ Ζεῦ, οἷον, ἦν δ' ἐγώ, λέγετον πρᾶ-

D. καλὸν ἄν τι τὸ ἔργον] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Legebatur Καλὸν ἄν που το ἔργον.

E. οἷον, ἦν δ' ἐγώ, λέγετον] Codd. omnes cum Bas. 2. οἷον, ἔφην, ἦν δ' ἐγώ, praeter Coisl. in quo tamen aliquid ante ἦν erasum est.

ἐπεδημησάτην] Sic Bodl. Vat. Θr. Urbin. Vindob. et in marg. Flor. a. b. c. Par. B. cum ed. Bas. 2. Legebatur ἐπιδημείτην. Bekkerus dedit ἐπεδημήσατον. Sed v. Elmsley. ad Aristoph.

τοδαπὸν οὖν γίγνεται. Sed requiritur γοῦν, quod est in codd. et vett. editt. Id etsi Thierschius recepit, tamen quam vim γοῦν habeat, neutiquam perspexit. Dicit enim γοῦν vi et significatione sua quodammodo simile esse particulae γάρ.

οὔτοι ἔτι ταῦτα σπ.] non iam haec serio tractamus, sed veluti subseciva opera. Dorvill. ad Charit. p. 554. ed. Lips. Omne opus, inquit, obiter, sine cura, extra ordinem quasi ludendo et post magis difficile et serium negotium, dicitur πάρεργον. De οὔτοι ἔτι conf. ad Lysid. p. 204. B. Remp. IV, p. 430. D. — κάλλιστ' ἀνθρώπων, omnium optime; v. ad Hipp. mai. p. 284. A. Lysid. p. 211. E.

Ἀρετήν, ἔφη, ὦ Σώκρ., οἰόμεθα —] Schleiermacherus nos recordari iubet Antisthenis, qui et virtutem doceri posse statuerit, et huic virtutis disciplinae argutam ac spinosam dialecticen adiunxisse videatur. Nos cur de Antisthen cogitari nolimus ex prolegomenis erit perspicuum.

E. οἷον, ἦν δ' ἐγώ, λέγετον πρᾶγμα] Similiter Theaet. p. 206. E. οἷόν τι λέγεις; Mirus est tamen libros fere omnes cum Bas. 2. scripturam habere: οἷον ἔφην ἦν δ' ἐγὼ λέγετον. Qua scriptura usus Winckelmannus protenus edidit: οἷον ἐφάνη, ἦν δ' ἐγώ, λέγετον, πρᾶγμα. Ipsum tamen postea huius consilii poenituit, siquidem in Appendice Emendationum p. 224. hanc potius suasit mutationem: οἷον ἐφάνη, ἦν δ' ἐγώ, ὃ λέγετον πρᾶγμα. Vereor tamen ut iure et merito. Nam istud ἔφην, sicut recte observavit Routhius, facile potuit in veterem aliquem librum, unde codices ceteri fortasse derivati sunt, e glossemate irrepere, quum grammatici formulam ἦν δ' ἐγὼ explicare soleant sic: Ἦν δ' ἐγώ· ἀντὶ τοῦ ἔφην ἐγώ; de qua re v. Photius, Hesychius, Suidas, Etymologus M. al.

γμα. πόθεν ταῦτα τὸ ἕρμαιον εὑρέτην; ἐγὼ δὲ περὶ ὑμῶν διενοούμην ἔτι, ὥσπερ νῦν δὴ ἔλεγον, ὡς τὸ πολὺ τοῦτο δεινοῖν ὄντοιν, ἐν ὅπλοις μάχεσθαι, καὶ ταῦτ' ἔλεγον περὶ σφῶν· ὅτε γὰρ τὸ πρότερον ἐπεδημησάτην, τοῦτο μέμνημαι σφὼ ἐπαγγελλομένω. εἰ δὲ νῦν ἀληθῶς ταύτην τὴν ἐπιστήμην ἔχετον, ἵλεω εἴητον· ἀτεχνῶς γὰρ ἔγωγε σφὼ ὥσπερ θεὼ προσαγορεύω, συγγνώμην δεόμενος ἔχειν μοι τῶν ἔμπροσθεν

Acharn. v. 733. ad Eurip. Med. p. 240. Schaefer. ad Apollon. Rhod. Tom. II. p. 146. Hermann. ad Oed. Col. v. 1381. Buttmann. Gr. Ampl. Vol. II. p. 417 sq. qui temporum historicorum aoristos docuerunt in secunda persona subinde ab Atticis etiam in ην terminari. Itaque paullo ante εὑρέτην a Bekkero non debuit invitis codicibus attrectari. Infra p. 294. E. pro ᾔστην idem vir doctus ex uno codice ᾔστον dedit, ubi servanda est codicum scriptura. conf. Sympos. p. 189. C. ibique ann. Legg. III. p. 705. D. VI. p. 753. A.

τοῦτο τὸ ἕρμαιον εὑρέτην;] Mercurius quum haberetur inter deos ἐνοδίους, quaecumque in via reperiebantur, ei leberi iudicata sunt. Unde ἕρμαιον proprie est inexspectatum inventum, cuius Mercurio habenda est gratia. Deinde ita dicitur omnino quodvis insperatum inventum, commodum, lucrum, quod casus obiecit, veluti Sympos. p. 517. A. ἕρμαιον ἡγησάμην εἶναι καὶ εὐτύχημα ἐμὸν θαυμάσιον, ubi additum habes εὐτύχημα. v. Ruhnk. ad Tim. p. 121. Quae si tenueris, urbanam Socratis irrisionem facile senties.

ἐγὼ δὲ περὶ ὑμῶν δ. —] Iungas hunc in modum: ἐγὼ διενοούμην ἔτι περὶ ὑμῶν ὡς δεινοῖν ὄντοιν τὸ πολὺ τοῦτο. Cratyl. p. 439. C. διανοηθέντες — ὡς ἰόντων τε ἁπάντων ἀεὶ καὶ ῥεόντων. Phaedr. p. 244. C. ὡς καλοῦ ὄντος, ὅταν θείᾳ μοίρᾳ γ γνηται, οὕτω νομίσαντος ἔθεντο. ubi v. ann. Verba τὸ πολὺ Routhius aliique explicant magnam s. maximam partem. Non absurde, siquidem, ut antea dictum, Sophistae praeter ὁπλομαχίας artificium etiam hoc profitebantur, posse se ποιῆσαι δυνατὸν εἶναι αὐτὸν αὑτῷ βοηθεῖν ἐν τοῖς δικαστηρίοις. Winckelmannus tamen, quia Socrates eos antea dixerit universam scientiam militarem complexos esse, ne quid de laudibus virorum detrahatur, τὸ πολὺ τοῦτο in unum coniunctum interpretatur: artem adeo magnam et gravem, quae tam latum habet ambitum. At vero quum Socrates ipse pronomen τοῦτο explicet verbis ἐν ὅπλοις μάχεσθαι, una autem ὁπλομαχία universam rem militarem neutiquam contineat, multum vereor ne Routhii interpretatio praestare iudicanda sit.

ἵλεω εἴητον] Tam magnam et praeclaram disciplinam prorsus divinam esse existimans vehementer deprecatur quod modo dixerat, sophistas ὡς τὸ πολὺ δεινοὺς εἶναι ἐν ὅπλοις μάχεσθαι. Itaque lepide utitur formula,

274 εἰρημένων. ἀλλ' ὁρᾶτον, ὦ Εὐθύδημέ τε καὶ Διονυσόδωρε, εἰ ἀληθῆ ἐλέγετον· ὑπὸ γὰρ τοῦ μεγέθους τοῦ ἐπαγγέλματος οὐδὲν θαυμαστὸν ἀπιστεῖν. Ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες, ἔφατον, τοῦτο οὕτως ἔχον. Μακαρίζω ἄρ' ὑμᾶς ἔγωγε τοῦ κτήματος πολὺ μᾶλλον ἢ μέγαν βασιλέα τῆς ἀρχῆς. τοσόνδε δέ μοι εἴπετον, εἰ ἐν νῷ ἔχετον ἐπιδεικνύναι ταύτην τὴν σοφίαν, ἢ πῶς σφῷν βεβούλευται. Ἐπ' αὐτό γε τοῦτο πάρεσμεν, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐπιδείξοντε καὶ διδά-
B ξοντε, ἐάν τις ἐθέλῃ μανθάνειν. Ἀλλ' ὅτι μὲν ἐθελήσουσιν ἅπαντες οἱ μὴ ἔχοντες, ἐγὼ ὑμῖν ἐγγυῶμαι, πρῶτος μὲν ἐγώ, ἔπειτα δὲ Κλεινίας οὑτοσί, πρὸς δ' ἡμῖν Κτήσιππός τε ὅδε καὶ οἱ ἄλλοι οὗτοι,

P. 274. ἔφατον, τοῦθ' οὕτως ἔχον] Bekkerus ἐφάτην correxit. Non ausim invitis codicibus. v. Buttmann. l. c.

τοσόνδε δέ μοι εἴπετον] Hanc lectionem, ab Heindorfio coniectura inventam, confirmant Bodl. Coisl. Vat. Θr. Ven. Σ. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Urb. Vind. Florentini. Vulgo perperam scribebatur: τόσον δέ μοι εἰπ.

quam usurpabant qui delictorum veniam a diis precabantur. v. Phaedr. p. 257. A. ibique ann.

P. 274. εἰ ἀληθῆ ἐλέγετον] Ficinus: verum videte, utrum vera loquamini. Unde Heindorfius λέγετον coniiciebat. Nec tamen adducor, ut librorum scripturam mutandam esse credam.

οὐδὲν θαυμαστὸν ἀπιστεῖν] h. e. non mirabile est, si quis diffidat.

ἐπιδεικνύναι ταύτην τὴν σοφίαν] Paullo post p. 274. C. et p. 275. A. verbum medium positum: quod ne sic temere factum opineris, vide quae scripsimus ad Hipp. mai. p. 286. B. conf. infra p. 282. D. E.

Ἐπ' αὐτό γε τοῦτο πάρεσμεν — ὡς ἐπιδείξοντε] Participium explicandae formulae ἐπ' αὐτὸ τοῦτο inservit. Parmenid. p. 126. B. ἀλλὰ μὲν δή, εἶπον ἐγώ, πάρειμί γε ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, δεησόμενος ὑμῶν. Phaedon. p. 102. E. λέγω δὲ τοῦδ' ἕνεκα, βουλόμενος δόξαι σοι ὅπερ ἐμοί. Protagor. p. 348. E. ἕνεκα τούτου σοι διαλέγομαι, ἡγούμενος σὲ βέλτιστ' ἂν ἐπισκέψασθαι. Theaet. p. 151. B. ubi plura dabit Heindorfius. Nec tamen doctissimo viro assentior hoc loco interposita asseverandi vocula τοι legendum iudicanti: Ἐπ' αὐτό γέ τοι τοῦτο πάρεσμεν. Nam ut gravior haec asseveratio haud absurda sit, tamen cur eam scriptori praeter necessitatem et auctoritatem codicum obtrudamus, causam nullam videmus.

B. οἱ μὴ ἔχοντες] Intell. αὐτήν, de qua pronominis omis-

ἦν δ' ἐγὼ δεικνὺς αὐτῷ τοὺς ἐραστὰς τοὺς Κλεινίου. οἱ δὲ ἐτύγχανον ἡμᾶς ἤδη περιϊστάμενοι. ὁ γὰρ Κτήσιππος ἔτυχε πόῤῥω καθεζόμενος τοῦ Κλεινίου, ἐμοὶ δοκεῖν· ὡς * δ' * ἐτύγχανεν ὁ Εὐθύδημος ἐμοὶ διαλεγόμενος προνενευκὼς εἰς τὸ πρόσθεν, ἐν μέσῳ ὄντος ἡμῶν τοῦ Κλεινίου ἐπεσκότει τῷ Κτησίππῳ τῆς C θέας. βουλόμενός τε οὖν θεάσασθαι ὁ Κτήσιππος τὰ παιδικὰ καὶ ἅμα φιλήκοος ὢν ἀναπηδήσας πρῶτος προςέστη ἡμῖν ἐν τῷ καταντικρύ. οὕτως οὖν καὶ οἱ ἄλλοι ἐκεῖνον ἰδόντες περιέστησαν ἡμᾶς, οἵ τε τοῦ Κλεινίου ἐρασταὶ καὶ οἱ τοῦ Εὐθυδήμου τε καὶ Διονυσοδώρου ἑταῖροι. τούτους δὴ ἐγὼ δεικνὺς ἔλεγον τῷ Εὐθυδήμῳ, ὅτι πάντες ἕτοιμοι εἶεν μανθά-

C. ἐραστὰς τοὺς Κλεινίου] Sic Bodl. Vat. Θ. Vindob. Olim erat τοῦ Κλ.

ὡς δ' ἐτύγχανεν] δ' cum Bekkero e Ficino dedimus. In libris deest. Alii locum aliter sanare studuerunt.

C. ἐκεῖνον ἰδόντες] Steph. cum Par. E. ἐκεῖνοι.

sione v. ad Phaedr. p. 238. A. Menex. p. 246. E.

πόῤῥω καθεζόμενος τοῦ Κλεινίου, ἐμοὶ δοκεῖν· ὡς δ' ἐτύγχανεν ὁ Εὐθ.] Vulgo erat: τοῦ Κλεινίου· ἐμοὶ δοκεῖν, ὡς ἐτύγχανεν κ. τ. λ. Quae quomodo emendanda essent, viri docti multum dubitaverunt. Nobis Bekkerum sequi consultum visum est, qui post ὡς inseruit δ', Ficinum, ut videtur, sequutus ita vertentem: Ctesippus forte procul a Clinia sedebat: cum vero Euthydemus etc. atque orationem meliore interductu dilucidavit. Ita elegantissima et simplicissima sententiarum consequutio haec est: Cliniae, inquit, amatores nos iam circumsteterunt. Forte enim Ctesippus procul consederat a Clinia, quantum meminerim. Quum vero accideret, ut Euthydemus mecum disserens in anteriorem partem proclinaret, quia Clinias inter nos medius erat, offecit Ctesippo quominus eum conspicaretur. Itaque Ctesippus intueri cupiens delicias suas simulque audiendi studiosus primus exsiluit atque nobis e regione adstitit. Ita igitur etiam reliqui, qui illum vidissent (id facientem) nos circumdederunt, tam Cliniae amatores, quam Euthydemi et Dionysodori amici. Formulam ἐμοὶ δοκεῖν quantum memini, illustrabunt quae collegit Heindorf. ad Theaet. p. 142. C.

C. τούτους δὴ ἐγὼ δεικνὺς —] Inservit in his vocula δή, ut alias οὖν, redordiendo orationis filo. Nam resumit h. l. Socrates superiora

νειν. ὅ τε οὖν Κτήσιππος συνέφη μάλα προθύμως
D καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ἐκέλευον αὐτὼ κοινῇ πάντες ἐπιδείξασθαι τὴν δύναμιν τῆς σοφίας. Cap. IV. Εἶπον οὖν ἐγώ, Ὦ Εὐθύδημε καὶ Διονυσόδωρε, πάνυ μὲν οὖν παντὶ τρόπῳ καὶ τούτοις χαρίσασθον καὶ ἐμοῦ ἕνεκα ἐπιδείξατον. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα δῆλον ὅτι οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐπιδεῖξαι, τόδε δέ μοι εἴπετον· πότερον πεπεισμένον ἤδη, ὡς χρὴ παρ' ὑμῶν μανθάνειν, δύναισθ' ἂν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἄνδρα μόνον,
E ἢ καὶ ἐκεῖνον τὸν μήπω πεπεισμένον διὰ τὸ μὴ οἴεσθαι ὅλως τὸ πρᾶγμα, τὴν ἀρετήν, μαθητὸν εἶναι ἢ μὴ σφὼ εἶναι αὐτῆς διδασκάλω; φέρε, καὶ τὸν οὕτως ἔχοντα τῆς αὐτῆς τέχνης ἔργον πεῖσαι, ὡς καὶ διδακτὸν ἡ ἀρετὴ καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς ἐστέ, παρ' ὧν ἂν

ἐκέλευον αὐτὼ κ.] Sic Bodl. Vat. Θr. Vulgo erat αὐτῷ, quod iam correxit Heindorf.

D. ἐμοῦ ἕνεκα ἐπιδείξατον] Hoc e Bodl. Vat. Θr. Vind. restitui nunc cum Winckelm. Legebatur ἐπιδείξασθον.

οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐπιδεῖξαι] Delevi quod vulgo additum his legebatur εἴη ἄν, auctoritatem Bodl. et Vat. Θ. secutus. In Vat. r. haec ante ἐπιδεῖξαι collocata sunt.

illa, δεικνὺς αὐτῷ τοὺς ἐραστὰς τοὺς Κλεινίου. Heindorf. De hoc vocalae usu dictum ad Menexen. p. 240. D.

D. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα δῆλον —] ac plurima quidem ostendere manifesto non parvi res laboris est; illud tamen mihi dicite ctr.

E. τὸν μήπω πεπεισμένον —] an illum quoque, cui nondum persuasum sit (a vobis discendum esse), vel quia omnino totum hoc virtutis negotium doceri posse negat, vel quia non vos (sed alios) existimat virtutis magistros esse. In his verbis τὴν ἀρετὴν praecedenti τὸ πρᾶγμα per appositionem adiectum est, cuius usus exempla consignavimus ad Gorg. p. 501. A. De Rep. III. p. 407. A. Post ἢ autem ex antecedentibus liquet verbum οἴεσθαι iterari oportere, quod neminem morabitur, qui meminerit saepenumero e verbo neganti in altero orationis membro repetendum esse vocabulum affirmandi potestate praeditum. Simillimus locus est Gorgiae p. 457. C. quem apte comparavit Heindorf. Resumens vero iam Socrates et pertexens inchoatae orationis filum: φέρε, inquit, καὶ τὸν οὕτως ἔχοντα, i. e. τὸν μήπω πεπεισμένον, τῆς αὐτῆς τέχνης ἔργον ἐστὶν κ. τ. λ. h. e. age igitur, etiam ei, qui ita sentit, eiusdem artis est persuadere doceri posse virtutem atque vos

κάλλιστά τις αὐτὸ μάθοι, ἢ ἄλλης; Ταύτης μὲν οὖν, ἔφη, τῆς αὐτῆς, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδωρος. Ὑμεῖς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, Διονυσόδωρε, τῶν νῦν ἀνθρώπων κάλλιστ' ἂν προτρέψαιτε εἰς φιλοσοφίαν καὶ ἀρετῆς ἐπιμέλειαν; Οἰόμεθά γε δή, ὦ 275
Σώκρατες. Τῶν μὲν τοίνυν ἄλλων τὴν ἐπίδειξιν ἡμῖν, ἔφην, εἰςαῦθις ἀπόθεσθον, τοῦτο δ' αὐτὸ ἐπιδείξασθον· τουτονὶ τὸν νεανίσκον πείσατον, ὡς χρὴ φιλοσοφεῖν καὶ ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι, καὶ χαριεῖσθον ἐμοί τε καὶ τουτοισὶ πᾶσι. συμβέβηκε γάρ τι τοιοῦτον τῷ μειρακίῳ τούτῳ· ἐγώ τε καὶ οἵδε πάντες τυγχάνομεν ἐπιθυμοῦντες ὡς βέλτιστον αὐτὸν γενέσθαι. ἔστι δὲ οὗτος Ἀξιόχου μὲν υἱὸς τοῦ Ἀλκιβιάδου τοῦ παλαιοῦ, αὐτανεψιὸς δὲ τοῦ νῦν B

πότερον πεπεισμένον] πρότερον Bodl. Vat. Θ. E. ἢ ἄλλης] Sic Vat. Θ. Vind. et corr. Bodl. Vulgatum ἄλλως iam Heind. correxerat de coniectura. Mox τῆς αὐτῆς om. Vat. Θ.

κάλλιστ' ἂν προτρέψαιτε] Bodl. Coisl. Urb. Vat. r. προτρέψετε, quod non debebat probare Winckelm., quum futurum ipsi sententiae minus accommodatum sit. Flor. b. προτρέψατε, Flor. a. c. o. Bar. C. Ang. Barb. Pal. προτρέψητε.

eos esse, a quibus quis eam possit addiscere? Nam αὐτὸ referendum ad τὴν ἀρετὴν, usu loquendi haudquaquam raro. v. ad Remp. IV. p. 430. C. Loquutionem ἔργον ἐστί τινος ad Gorg. p. 459. E. attigimus.

ἔφη, τῆς αὐτῆς, ὦ Σ., ὁ Διονυσόδωρος] Verbum ἔφη a nomine suo interiectis compluribus verbis remotum, ut Rep. I. p. 340. A. V. p. 450. C. Lysid. p. 213. D. Parmen. p. 135. B. Phaedon. p. 78. A. B. p. 82. C. al.

P. 275. Οἰόμεθα γέ δή, ὦ Σ.] V. Hermann. ad Viger. p. 828. De Rep. VII. p. 526. Φαμέν γε δή.

εἰςαῦθις ἀπόθεσθον] Xenoph. Symp. II. 6 εἰςαῦθις ἀποθώμεθα. Plat. Symp. p. 174. E. εἰςαῦθις ἀναβαλοῦ. Lucian. Pseudosoph. extr. τὰ λοιπὰ εἰςαῦθις ἀναβαλώμεθα.

συμβέβηκε γάρ τι τοιοῦτον τῷ μ. τ.] His verbis illustrandis inserviunt quae subsequuntur: ἐγώ τε καὶ οὗτοι πάντες κ. τ. λ. v. ad Protag. p. 328. A. Phaedo. p. 68. E. Menon. p. 74. A.

υἱὸς τοῦ Ἀλκιβιάδου τ. π.] V. ad Alcibiad. I. p. 104. A. τοῦ νῦν ὄντος, adhuc vivi. Hinc nihil colligas nisi colloquium habitum fingi ante Olymp. 94. 1. Quod enim Pinzgerus statuit, Alcibiadem ita commemorari, ut exul vix haberi possit, ideoque sermonem ante Olymp. 91. 4. habitum putari oportere, id e Graecis verbis

ὄντος Ἀλκιβιάδου· ὄνομα δ' αὐτῷ Κλεινίας. ἔστι δὲ νέος· φοβούμεθα δὴ περὶ αὐτῷ, οἷον εἰκὸς περὶ νέῳ, μή τις φθῇ ἡμᾶς ἐπ' ἄλλο τι ἐπιτήδευμα τρέψας αὐτοῦ τὴν διάνοιαν καὶ διαφθαρῇ. σφὼ οὖν ἥκετον εἰς κάλλιστον. ἀλλ' εἰ μή τι διαφέρει ὑμῖν, λάβετον πεῖραν τοῦ μειρακίου καὶ διαλέχθητον ἐναντίον ἡμῶν. Εἰπόντος οὖν ἐμοῦ σχεδόν τι αὐτὰ ταῦτα ὁ Εὐθύδημος ἅμα ἀνδρείως τε καὶ θαῤῥαλέως, Ἀλλ' οὐ-
C δὲν διαφέρει, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἐὰν μόνον ἐθέλῃ ἀποκρίνεσθαι ὁ νεανίσκος. Ἀλλὰ μὲν δή, ἔφην ἐγώ, τοῦτό γε καὶ εἴθισται· θαμὰ γὰρ αὐτῷ οἵδε προς-

P. 275. B. φοβούμεθα δὴ περὶ αὐτῷ] Sic Bodl. Vat. Θr. Vindob. Vulgo αὐτοῦ. Iidem libri deinde νέῳ pro νέου praebuerunt.

καὶ διαφθαρῇ] Vat. Θ. Bodl. διαφθείρῃ, quod e correctione ortum.

καὶ διαλέχθητον] V. διαλεχθῆτον, quod mirum est a criticis toleratum esse usque dum Bekkerus codicum auctoritate sustulit.

C. ἐθέλῃ ἀποκρίνεσθαι] V. ἀποκρίνασθαι, quod nunc cum Bekkero e Bodl. Vat. Θ. et corr. Coisl. mutavi.

non licet tuto concludere, imo ne suspicari quidem.

B. φοβούμεθα δὴ περὶ αὐτῷ] Non minus Graecum esse φοβεῖσθαι περί τινος quam περί τινι exemplis ad h. l. demonstravit Heindorfius. Itaque optimorum librorum auctoritati obtemperavimus.

καὶ διαφθαρῇ] Sc. αὐτός s. ὁ νέος. Hanc subiecti mutationem, de qua v. ad Protagor. p. 320. A., quum essent qui non concoquerent, temere διαφθείρῃ correxerunt, quod nec a duobus libris optimis oblatum sic statim cum Winckelmanno arripiam. — εἰς κάλλιστον, opportunissime. v. ad Sympos. p. 174. E. Hipp. mai. p. 286. D.

C. ὥστε ἐπιεικῶς θαῤῥεῖ τὸ ἀπ.] H. e. ita ut satis fidenter respondeat. Quod vulgo legebatur θάῤῥει, id propter adiectum ἐπιεικῶς tolerari nequit, ut profecto miremur nuper patrocinium eius a Winckelmanno susceptum esse. Ceterum θαῤῥεῖν cum accusativo iunctum ad Phaedrum p. 239. D. attigimus.

πῶς ἂν καλῶς διηγησαίμην;] Menexen. c. 5. extr. τίς οὖν ἂν ἡμῖν τοιοῦτος λόγος φανείη; ἢ πόθεν ἂν ὀρθῶς ἀρξαίμεθα; De Rep. IV. p. 430. D. πῶς οὖν ἂν τὴν δικαιοσύνην εὕροιμεν, ἵνα μηκέτι πραγματευώμεθα; Aristoph. Pac. v. 523. πόθεν ἂν λάβοιμι ῥῆμα μυριάμφορον; Sophocl. Philoct. v. 1393. τί δῆτ' ἂν ἡμεῖς δρῷμεν;

ιόντες πολλὰ ἐρωτῶσί τε καὶ διαλέγονται, ὥστε ἐπιεικῶς θαῤῥεῖ τὸ ἀποκρίνασθαι.

Cap. V. Τὰ δὴ μετὰ ταῦτα, ὦ Κρίτων, πῶς ἂν καλῶς σοι διηγησαίμην; οὐ γὰρ σμικρὸν τὸ ἔργον, δύνασθαι ἀναλαβεῖν διεξιόντα σοφίαν ἀμήχανον ὅσην·
ὥστ' ἔγωγε, καθάπερ οἱ ποιηταί, δέομαι ἀρχόμε- D
νος τῆς διηγήσεως Μούσας τε καὶ Μνημοσύνην ἐπικαλεῖσθαι. ἤρξατο δ' οὖν ἐνθένδε ποθὲν ὁ Εὐθύδημος, ὡς ἐγᾦμαι· Ὦ Κλεινία, πότεροί εἰσι τῶν ἀνθρώπων οἱ μανθάνοντες, οἱ σοφοὶ ἢ οἱ ἀμαθεῖς; Καὶ τὸ μειράκιον, ἅτε μεγάλου ὄντος τοῦ ἐρωτή-

θαῤῥεῖ τὸ ἀποκρίνασθαι] V. θάῤῥει, quod correctum e Bodl. Coisl. Vat. Θr. Ven. ΞΣ. Vind. Pal. Flor. b. e. o. Dein pro v. ἀποκρίνεσθαι e Bodl. Vind. Urb. Vat. r. et pr. Par. C. aoristum revocavi.

D. ἀρχόμενος τῆς διηγήσεως] τοσῆςδε τῆς διηγήσεως Coisl. Ven. ΞΣ. Ang. Pal. Urb. Flor. a. b. c. o. et marg. Par. B. cum edit. Bas. 2. quae lectio quum sententiam declaret apertius, vereor ut ex interpretamento nata sit.

καὶ Μνημοσύνην] Bodl. Vat. Θ. καὶ μνήμην, probante Winckelmanno.

v. Hermann. ad Viger. ann. 147. p. 729. In Philebo p. 15. C. nunc legam: πόθεν οὖν ἄν τις ταύτης ἄρξαιτο πολλῆς οὔσης καὶ παντοίας περὶ τὰ ἀμφισβητούμενα μάχης;

ἀναλαβεῖν διεξιόντα] denuo pertractare, denuo explicare immensae sapientiae copias. Ironice haec a Socrate dici nemo erit quin sentiat.

D. Μούσας τε καὶ Μνημοσύνην ἐπικ.] De Mnemosyne, Musarum matre, una cum ipsis Musis a poetis invocata exposuit Dissen. ad Pindar. Nem. VII. v. 14. conf. Theaet. p. 191. D. qui locus scripturam Μνημοσύνην tuetur. — ἤρξατο δ' οὖν, sed, ut finem faciam dubitationi meae, exorsus Euthydemus hinc fere est. Nam ita nunc hoc δ' οὖν interpretor, de cuius usu v. ad Remp. X. p. 608. A. Phaedr. p. 266. B.

ἅτε μεγάλου ὄντος τ. ἐρ.] „μεγάλου h. l. idem est quod χαλεποῦ, prorsus ut Latine magna quaestio dicitur pro difficili. Hipp. mai. p. 287. B. οὐ μέγα ἐστὶ τὸ ἐρώτημα, ἀλλὰ καὶ πολὺ τούτου χαλεπώτερα ἂν ἀποκρίνασθαι ἐγώ σε διδάξαιμι. Phaedon. p. 62. B. λόγος — μέγας τέ τίς μοι φαίνεται καὶ οὐ ῥᾴδιος διελθεῖν." Heindorf. Addimus Cratyl. p. 384. B. τὸ περὶ τῶν ὀνομάτων οὐ σμικρὸν τυγχάνει ὂν μάθημα.

ματος, ἠρυθρίασέ τε καὶ ἀπορήσας ἔβλεψεν εἰς ἐμέ. καὶ ἐγὼ γνοὺς αὐτὸν τεθορυβημένον, Θάῤῥει, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Κλεινία, καὶ ἀπόκριναι ἀνδρείως, ὁπό-
E τερά σοι φαίνεται· ἴσως γάρ τοι ὠφελεῖ τὴν μεγίστην ὠφέλειαν. Καὶ ἐν τούτῳ ὁ Διονυσόδωρος προςκύψας μοι σμικρὸν πρὸς τὸ οὖς, πάνυ μειδιάσας τῷ προςώπῳ, Καὶ μήν, ἔφη, σοί, ὦ Σώκρατες, προλέγω, ὅτι ὁπότερ' ἂν ἀποκρίνηται τὸ μειράκιον, ἐξελεγχθήσεται. Καὶ αὐτοῦ μεταξὺ ταῦτα λέγοντος ὁ Κλεινίας ἔτυχεν ἀποκρινάμενος, ὥςτε οὐδὲ παρακελεύσασθαί μοι ἐξεγένετο εὐλαβηθῆναι τῷ μειρα-
276 κίῳ, ἀλλ' ἀπεκρίνατο, ὅτι οἱ σοφοὶ εἶεν οἱ μανθάνοντες. Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Καλεῖς δέ τινας, ἔφη,

ἔβλεψεν εἰς ἐμέ] Sic Vat. Θr. Vind pro vulg. ἐνέβλεψεν. Bodl. ἔβλεπεν. Coisl. ἀνέβλεψεν,

ὁπότερά σοι φ.] Steph. cum uno Par. E. ὅπερ.

E. ὠφέλειαν] Bodl. Ven. ΞΣ. Par. BE. Angel. Barber. Flor. a. b. c. o. ὠφελίαν. Quam scripturam etsi subindé optimi codd. praebent, tamen quia ὠφέλεια in iisdem multo reperitur frequentius, vitiosae posterioris aetatis consuetudini tribuendam existimo. Neque enim in talibus putamus scriptorem istam formarum varietatem sibi indulsisse, quae quin certis finibus includen-

E. ὁπότερά σοι φαίνεται] utrum tibi οἱ σοφοὶ an οἱ ἀμαθεῖς discere videantur. Numerum multitudinis putamus effecisse, ut librarii perperam ὅπερ scripserint. Sed ὁπότερα eodem modo dicitur, quo alibi ἀμφότερα et οὐδέτερα, de quo v. ad Apolog. p. 22. E. Lysid. p. 218. E. coll. Gorg. p. 469. C. p. 524. B. Protagor. p. 334. A. Men. p. 82. B. Deinde malim cum Buttmanno et Heindorfio ὠφελήσει τὴν μεγίστην ὠφέλειαν, maximam utilitatem inde percipies.

προςκύψας μοι σμικρὸν πρὸς τὸ οὖς] Loquutionem illustrarunt Valcken. ad Phoen. p. 714. et Iacobs ad Achill. Tat. p. 849. iam ab aliis laudati.

P. 276. καλεῖς δέ τινας—] Posteaquam adolescentulus dixit sapientes esse qui discant, Euthydemus contrarium argumentando efficit, ostendens eos, qui discant, ab aliis institui, ideoque esse insipientes. Quo concesso Dionysodorus adolescentem alia rursus conclusiuncula adgreditur, ut scilicet iam denuo sapientes discere fateri cogatur. Hic enim ex eo, quod ii tantum puerorum discant, qui non sint sapientia destituti, hoc effici vult, ut non ignorantes, sed sapientes discere existimandi sint. Ita igitur misellus puer utrinque argutiis conclusiunculis vexatur, quarum fallaciam eo minus potest animadvertere, quod sophistae continuo alias atque alias proferunt

διδασκάλους, ἢ οὔ; Ὡμολόγει. Οὐκοῦν τῶν μανθανόντων οἱ διδάσκαλοι διδάσκαλοί εἰσιν, ὥςπερ ὁ κιθαριστὴς καὶ ὁ γραμματιστὴς διδάσκαλοι δήπου ἦσαν σοῦ καὶ τῶν ἄλλων παίδων, ἡμεῖς δὲ μαθηταί; Συνέφη. Ἄλλο τι οὖν, ἡνίκα ἐμανθάνετε, οὔπω ἠπίστασθε ταῦτα, ἃ ἐμανθάνετε; Οὐκ ἔφη. Ἆρ' οὖν σοφοὶ ἦτε, ὅτε ταῦτα οὐκ ἠπίστασθε; Οὐ δῆτα, B ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν εἰ μὴ σοφοί, ἀμαθεῖς; Πάνυ γε. Ὑμεῖς ἄρα μανθάνοντες ἃ οὐκ ἠπίστασθε, ἀμαθεῖς ὄντες ἐμανθάνετε. Ἐπένευσε τὸ μειράκιον. Οἱ ἀμαθεῖς ἄρα σοφοὶ μανθάνουσιν, ὦ Κλεινία, ἀλλ' οὐχ οἱ σοφοί, ὡς σὺ οἴει. Ταῦτ' οὖν εἰπόντος αὐτοῦ,

denda sit, nobis plane non est dubium. Itaque hoc in genere qui se codicibus totos emanciparunt, etsi a multis caute et prudenter agere iudicantur, tamen nobis quidem subtilioris criticae leges observare non videntur.

προςκύψας μοι σμικρόν] προκύψας Ven. Ξ. Pal. Urb. Flor. o. μικρὸν Bodl.

σοί, ὦ Σ., προλέγω] σοὶ e Bodl. Vind. Vat. Θr. additum.

P. 176. B. ἀμαθεῖς ἄρα σοφοὶ μανθάνουσι] σοφοὶ vulgo neglectum nunc cum Winckelm. e Bodl. Vat. Θ. revocavi. v. ann.

argumentationes istis non minus spinosas et subtiles. Facile autem apparet causam atque fontem miserae istius dialectices inesse in multiplici verborum vi et significatione. Veluti hoc loco σοφοὶ primum intelliguntur qui sapientiae et virtutis studio tenentur; deinde qui bonam habent ingenii indolem, ut possint facile aliquid addiscere: ἀμαθεῖς autem primum dicuntur ignari atque imperiti; deinde stolidi et indociles. Nec negligenda est verbi μανθάνειν ambiguitas, de qua Socrates paullo post monebit. Sed de his rebus explicavimus in prolegomenis.

B. Οἱ ἀμαθεῖς ἄρα σοφοὶ μανθάνουσιν] Magis etiam perturbaturus adolescentulum nunc σοφοὶ interponit, quod primus ex optimis libris revocavit Winckelmann. Enimvero σοφοὶ μανθάνουσιν ex proleptico illo adiectivorum usu explicandum est, de quo v. ad Remp. VIII. p. 565. C. p. 560. D. Protagor. p. 327. B. coll. Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. Arg. p. 4. Elmslei. ad Eurip. Heraclid. v. 575. al. Quemadmodum igitur Graeci dicunt: οἱ ἀμαθεῖς σοφοὶ διδάσκονται, ita hoc loco legimus οἱ ἀμαθεῖς σοφοὶ μανθάνουσιν, i. e. ὥςτε σοφοὶ γίγνεσθαι. Apte Winckelmannus contulit Dion. Chrysost. T. II. p. 283. ed. Reisk. ὁ δὲ Σωκράτης ὅτι μὲν παῖς ὢν ἐμάνθανε λιθόξόος τὴν τοῦ πατρὸς τέχνην.

ὥςπερ ὑπὸ διδασκάλου χορὸς ἀποσημήναντος, ἅμα ἀνεθορύβησάν τε καὶ ἐγέλασαν οἱ ἑπόμενοι ἐκεῖνοι C μετὰ τοῦ Διονυσοδώρου τε καὶ Εὐθυδήμου. Καὶ πρὶν ἀναπνεῦσαι καλῶς τε καὶ εὖ τὸ μειράκιον ἐκδεξάμενος ὁ Διονυσόδωρος, Τί δέ, ὦ Κλεινία, ἔφη, ὁπότε ἀποστοματίζοι ὑμῖν ὁ γραμματιστής, πότεροι ἐμάνθανον τῶν παίδων τὰ ἀποστοματιζόμενα, οἱ σοφοὶ ἢ οἱ ἀμαθεῖς; Οἱ σοφοί, ἔφη ὁ Κλεινίας. Οἱ σοφοὶ ἄρα μανθάνουσιν, ἀλλ' οὐχ οἱ ἀμαθεῖς, καὶ οὐκ ὀρθῶς ἄρτι Εὐθυδήμῳ ἀπεκρίνω. Cap. VI. Ἐν-

C. ἀποστοματίζοι ὑμῖν] ἡμῖν Bodl. Vat. Θ. quo in genere iidem mox quoque peccant.

καὶ οὐκ ὀρθῶς ἄρτι] Ald. Bas. 1. 2. cum codd. omnibus praeter Ven. Ξ. καὶ οὐκ εὐθὺς ἄρτι. Unde Winckelmannus correxit: καὶ τί οὐκ εὐθὺς ἄρτι Εὐθ. ἀπεκρίνω.

καὶ πάνυ μέγα ἐγ.] V. καὶ πάνυ γε μ. ἐγ. Sed γε cum Bodl. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BCE. Ang. Barb. Urb. Vat. r. Vind.

ὥςπερ ὑπὸ διδασκάλου χορὸς ἀποσημήναντος] Fuit qui ὑποδιδασκάλου corrigeret. Sed ὑπὸ διδασκάλου est moderante magistro, cui deinde additur ἀποσημήναντος, quum signum dedit. De χοροδιδασκαλίᾳ v. ad Ion. p. 536. A. Ad rem conf. Xenoph. Memor. III. 5, 18 οὐχ ὁρᾷς, ὡς εὔτακτοι μέν εἰσιν ἐν τοῖς ναυτικοῖς, εὐτάκτως δ' ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι πείθονται τοῖς ἐπιστάταις, οὐδενῶν δὲ καταδεέστερον ἐν τοῖς χοροῖς ὑπηρετοῦσι τοῖς διδασκάλοις. Sententia verborum haec est: Haec quum ille dixisset, tanquam chorus, signo ab magistro dato, simul acclamarunt et riserunt ii, qui Dionysodorum et Euthydemum sectabantur. Hoc vero istorum sophistarum sectatores ad singula deinceps ab iis prolata fecisse, extremo dialogo narratur. v. etiam Protagor. in. Huiusmodi enim plausus sophistae videntur mirifice captavisse, sicut recte adnotavit Routhius, cuius reliquam disputationem hic perscribere placet. Res ista, inquit, philosophantium scholis certe indigna, etsi in rhetorum aliorumque recitationibus atque in theatrali consessu usitata. Ab ethnicis autem, ut id obiter notem, in ecclesiam Christianam hoc malum invasit. Antiquitus enim splendida concionatorum dicta argutioresve sententias plausu et tumultu coetus fidelium prosequebatur, id licet improbantibus viris gravioribus. Meminit eius inter alios partes Chrysostomus Libr. V. De Sacerdotio c. 2. p. 204. ed. Hughes. unde silentium auditorum vel dedecori fuisse concionatori constat. vide c. 8. eiusdem libri extrem.

C. ἐκδεξάμενος ὁ Διονυσόδωρος] Ficinus: Ac priusquam respiraret puer, bene atque praeclare excipiens sermonem Dionysodorus ait. Atqui Graeca aliam interpreta-

ταῦθα δὴ καὶ πάνυ μέγα ἐγέλασάν τε καὶ ἐθορύβησαν D
οἱ ἐρασταὶ τοῖν ἀνδροῖν, ἀγασθέντες τῆς σοφίας αὐτοῖν· οἱ δ' ἄλλοι ἡμεῖς ἐκπεπληγμένοι ἐσιωπῶμεν. Γνοὺς δὲ ἡμᾶς ὁ Εὐθύδημος ἐκπεπληγμένους, ἵν' ἔτι μᾶλλον θαυμάζοιμεν αὐτόν, οὐκ ἀνίει τὸ μειράκιον, ἀλλ' ἠρώτα, καὶ ὥςπερ οἱ ἀγαθοὶ ὀρχησταί, διπλᾶ ἔστρεφε τὰ ἐρωτήματα περὶ τοῦ αὐτοῦ, καὶ ἔφη· Πότερον γὰρ οἱ μανθάνοντες μανθάνουσιν ἃ ἐπίστανται ἢ ἃ μὴ ἐπίστανται; Καὶ ὁ Διονυσόδωρος πάλιν μικρὸν πρός με ψιθυρίσας, Καὶ τοῦτ', ἔφη, E

Flor. a. b. c. o. extrudendum fuit. Parum recte autem Bodl. et Vat. Θ. etiam μέγα omittunt. v. annot.

D. ὥςπερ οἱ ἀγαθοὶ ὀρχ.] V. καὶ ὥςπερ οἱ ἀγ. ὀρχ. Sed recte Bodl. Vat. Θ. καὶ om.

Πότερον γὰρ οἱ μ.] Steph. cum uno Par. E. Πότερα γὰρ οἱ μ.

tionem efflagitant. Enimvero τὸ μειράκιον ἐκδεξάμενος est adolescentulum antea ab Euthydemo argutiis vexatum nunc vicissim excipiens vexandum. conf. p. 277. B. De verbo ἀποστοματίζειν exposuit Ruhuken. ad Tim. p. 43 sq. varias grammaticorum de eius usu sententias expromens. Hoc loco et paullo post p. 277. A. de magistro dicitur, qui ob librorum inopiam discipulis verba praeibat, quod Latinis vocatur dictare, i. e. iterum iterumque enuntiare, quod alter vel memoria comprehendat vel calamo excipiat. Verum etiam de pueris usurpatum esse videtur, quae a magistris dictata essent, memoriter recitantibus. Quod non observantes grammatici mirum est quantopere in hoc loco interpretando dissenserint. Optime de his disseruit magnae vir et elegantis doctrinae Weichertus Poetarum Latin. Reliqq. p. 25. quo loco etiam dictandi verbum ita usurpari demonstravit.

καὶ πάνυ μέγα ἐγελ.] Nunc in permagnum eruperunt risum et tumultum; antea nonnisi ἀνεθορύβησάν τε καὶ ἐγέλασαν. Itaque μέγα parum recte omittitur in Bodl. et Vat. Infra p. 300. D. μέγα πάνυ ἀνακαγχάσας.

D. οὐκ ἀνίει τὸ μειρ.] De hac forma Platoni haudquaquam inusitata v. ad Menex. p. 236. B.

ὥςπερ οἱ ἀγαθοὶ ὀρχ.] Haec quia antecedentia illustrant, usu constanti ac perpetuo ἀσυνδέτως adiiciuntur. v. ad Gorg. p. 448. E. Reip. VIII. p. 557. C. Sententia totius loci haud dubie haec est: Eandem cavillationem, forma eius leniter tantum immutata, rursus in medium attulit. Quum enim antea interrogavisset, utrum sapientes an indocti discerent, nunc hanc proposuit quaestionem, utrum discentes ea discerent, quae ignorarent, an quae

ὦ Σώκρατες, ἕτερον τοιοῦτον, οἷον τὸ πρότερον. Ὦ Ζεῦ, ἔφην ἐγώ, ἦ μὴν καὶ τὸ πρότερόν γε καλὸν ὑμῖν ἐφάνη τὸ ἐρώτημα. Πάντ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, τοιαῦτα ἡμεῖς ἐρωτῶμεν ἄφυκτα. Τοιγάρτοι, ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖτέ μοι εὐδοκιμεῖν παρὰ τοῖς μαθηταῖς. Ἐν δὲ τούτῳ ὁ μὲν Κλεινίας τῷ Εὐθυδήμῳ ἀπεκρίνατο, ὅτι μανθάνοιεν οἱ μανθάνοντες ἃ οὐκ ἐπίσταιντο· ὁ δὲ ἤρετο αὐτὸν διὰ τῶν αὐτῶν ὧνπερ

277 τὸ πρότερον. Τί δέ; ἦ δ' ὅς, οὐκ ἐπίστασαι σὺ γράμματα; Ναί, ἔφη. Οὐκοῦν ἅπαντα; Ὡμολόγει. Ὅταν οὖν τις ἀποστοματίζῃ ὁτιοῦν, οὐ γράμματα ἀποστοματίζει; Ὡμολόγει. Οὐκοῦν ὧν τι σὺ ἐπίστασαι, ἔφη, ἀποστοματίζει; εἴπερ πάντα ἐπίστασαι; Καὶ τοῦτο ὡμολόγει. Τί οὖν; ἦ δ' ὅς, ἆρα

E. καλὸν ὑμῖν ἐφάνη τὸ ἐρ.] Steph. ἡμῖν, invitis libris omnibus.

P. 277. Τί δέ; ἦ δ' ὅς] δαὶ Coisl. Urb., quod recepit Bekkerus.

ἆρα σὺ οὐ μανθάνεις] οὐ de Routhii et Heindorfii sententia eo minus dubitavimus inserere, quod vocula a Bekkero in cod. Coisl. reperta est.

οὐκοῦν ἃ ἐπίστασαι, ἔφη, μανθάνεις] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Vitiose olim legebatur: ἃ ἐπ. εἰδὼς μανθάνεις. Routhius εἰδὼς in ἦ δ' ὅς mutari iubebat. Nec dubitari potest haec scriptura quin erroris fons et origo fuerit. Bas. 2. εἶδος.

nescirent. Videtur igitur genus quoddam saltationis respici, quo iidem corporis motus leni cum variatione iterari solebant. Quod fortasse ob oculos habuit etiam Aristophanes Thesmoph. v. 974 sqq. Ἥραν δὲ τὴν τελείαν μέλψωμεν, ὥσπερ εἰκός, ἣ πᾶσι τοῖς χοροῖσιν ἐμπαίζει τε καὶ κλῇδας γάμου φυλάττει — Ἔξαρχε δὴ προθύμως διπλῆν χάριν χορείας. ubi v. interprett.

E. καλὸν ὑμῖν ἐφάνη —] Contorta est Winckelmanni interpretatio et a Socratis mente aliena. Is enim verba sic intelligenda censet, ut φαίνεσθαι accipiatur de eo, quod alicui de improviso ac subito appareat: Imo ὑμῖν cum καλὸν cohaeret, ut haec sit verborum sententia: Etiam superior quaestio talis apparuit (fuit), quae vobis esset honorifica. Consulto autem Socrates loquitur ambigue. Ad sequentia contendas Theaet. p. 165. B. τί γὰρ χρήσει ἀφύκτῳ ἐρωτήματι; ubi v. Heindorf.

P. 277. Οὐκοῦν ὧν τι σὺ ἐπίστασαι —] H. e. οὐκοῦν ἀποστοματίζει τι τούτων, ἃ σὺ ἐπίστασαι; Proxima sic interpretamur: Quid igitur? an

σὺ οὐ μανθάνεις ἅττ' ἂν ἀποστοματίζῃ τις, ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος γράμματα μανθάνει; Οὔκ, ἀλλ', ἦ δ' ὅς, μανθάνω. Οὐκοῦν ἃ ἐπίστασαι, ἔφη, μανθάνεις, εἴπερ γε ἅπαντα τὰ γράμματα ἐπίστασαι. Ὡμολόγησεν. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ἀπεκρίνω, ἔφη. Καὶ B
οὔπω σφόδρα τι ταῦτα εἴρητο τῷ Εὐθυδήμῳ, καὶ ὁ Διονυσόδωρος ὥςπερ σφαῖραν ἐκδεξάμενος τὸν λόγον πάλιν ἐστοχάζετο τοῦ μειρακίου, καὶ εἶπεν· Ἐξαπατᾷ σε Εὐθύδημος, ὦ Κλεινία. εἰπὲ γάρ μοι, τὸ μανθάνειν οὐκ ἐπιστήμην ἐστὶ λαμβάνειν τούτου οὗ ἄν τις μανθάνῃ; Ὡμολόγει ὁ Κλεινίας. Τὸ δ' ἐπίστασθαι, ἦ δ' ὅς, ἄλλο τι ἢ ἔχειν ἐπιστήμην ἤδη ἐστίν; Συνέφη. Τὸ ἄρα μὴ ἐπίστασθαι μήπω ἔχειν C
ἐπιστήμην ἐστίν; Ὡμολόγει αὐτῷ. Πότερον οὖν εἰσὶν οἱ λαμβάνοντες ὁτιοῦν οἱ ἔχοντες ἤδη ἢ οἳ ἂν

ἅπαντα τὰ γράμματα ἐπ.] Vulgo post γράμματα insertum est γ', quod alii codd. in τ' mutant, nos cum Bodl. Coisl. Vat. Θ. Vind. praecunte Bekkero eliminavimus.

B. σφόδρα τι ταῦτα] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. Σ. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Urb. Vind. Flor. a. c. V. τοι. Pronomen ταῦτα cum Bodl. Vat. Θr. Vind. ante εἴρητο collocavimus. Vulgo erat εἴρητο ταῦτα.

ἄλλο τι ἢ ἔχειν ἐπ.] ἢ Bekkerus pro more suo invitis libris omnibus delevit. v. ad Euthyphr. p. 15. C.

C. Πότερον οὖν εἰσὶν οἱ λ.] Sic Bodl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Urb. Flor. b. o. et corr. Coisl. Vett. editt. πότεροι οὖν.

tu non discis quaecumque quis recitat, is autem, qui litteras nescit, discit? In qua sententiarum oppositione prorsus est necessarium, quod cum Routhio, Heindorfio, aliis, de coniectura, nunc codicis Coislin. auctoritate firmata, ante μανθάνεις inseruimus οὐ. Fallitur Winckelmannus veterem lectionem eo defendens, quod ἄρα et ἄρ' οὖν saepe pro ἄρ' οὐν οὐ et ἄρ' οὐ usurpetur. Quod etsi verum est, tamen simplex ἄρα lenius affirmat quam pro huius oppositionis gravitate, atque aliquid dubitationis, sive verae sive fictae, adiunctum habet.

B. καὶ ὁ Διονυσόδωρος—] quum Dionysodorus tanquam pilam excipiens orationem adolescentem rursus peteret. v. ad p. 273. A. Metaphoram hanc multi posterioris aetatis scriptores celebrarunt. v. Wyttenbach. ad Plut. T. I. p. 245. Mox Οὔκ, ἀλλὰ μανθάνω frequenti usu dicitur sic, ut post Οὔκ superius verbum repetendum sit. Hoc loco negatur praegressum οὐ μανθάνειν, ut sensus hic sit: οὐχ οὕτως ἔχει,

μή; Οἳ ἂν μὴ ἔχωσιν. Οὐκοῦν ὡμολόγηκας εἶναι τούτων καὶ τοὺς μὴ ἐπισταμένους, τῶν μὴ ἐχόντων; Κατένευσε. Τῶν λαμβανόντων ἄρ' εἰσὶν οἱ μανθάνοντες, ἀλλ' οὐ τῶν ἐχόντων; Συνέφη. Οἱ μὴ ἐπιστάμενοι ἄρα, ἔφη, μανθάνουσιν, ὦ Κλεινία, ἀλλ' οὐχ οἱ ἐπιστάμενοι.

D Cap. VII. Ἔτι δὴ ἐπὶ τὸ τρίτον καταβαλῶν

D. καταβαλῶν ὥςπερ π.] Libri plerique cum Steph. καταβαλών, quod bene correxit Heindorf. Ang. habet καταλαβών.

ἀήθεις οἱ λόγοι] Bodl. Vat. Θr. Vind. et pr. Par. E. ἀληθεῖς. Sed Vind. in marg. γραι ἀήθεις. v. infra.

ὥςτ' ἐμὲ οὐ μανθάνειν, ἀλλὰ μανθάνω. Exempla huius usus sunt Protag. p. 343. D. ubi v. ann. De Rep. III. p. 405. C. Parmen. p. 128. A. Phaed. p. 236. D. Lach. p. 195. A. al. Hinc explicationem habet Soph. Philoct. v. 642. |Φ. αἰεὶ καλὸς πλοῦς ἔσθ', ὅταν φεύγῃς κακά. N. οὔκ, ἀλλὰ κἀκείνοισι ταῦτ' ἐναντία. quem locum Doederlinus Varr. Lectt. Hexad. Erlang. 1833. p. 6. male tentavit sic coniectando: N. οἶδ', ἀλλὰ κἀκείνοισι κ. τ. λ.

C. εἶναι τούτων καὶ τοὺς μὴ ἐπ. τῶν μὴ ἐχόντων] Pronomini τούτων per epexegesin subiectum τῶν μὴ ἐχόντων, cuius usus exempla ad Reip. I. p. 338. D. IX. p. 578. D. Gorg. p. 494. B. Phaedon. p. 81. B. p. 110. E. Protagor. p. 356. C. Lachet. p. 183. C. congessimus.

ἀλλ' οὐχ οἱ ἐπιστάμενοι] Totius argumentationis fallaciam, quae Socrate ipso paullo post indicante, maxime in verbi μανθάνειν ambiguitate posita est, monstravit Aristoteles De Sophist. Elench. c. 4. §. 3. p. 526. ed. Bip. conf. Ethic. Nic. I. 10.

Ἔτι δὴ ἐπὶ τὸ τρίτον —] Iungas hunc in modum: ἔτι δὴ ὁ Εὐθύδημος ὥρμα ἐπὶ τὸ τρίτον ὥςπερ πάλαισμα, καταβαλῶν (deiecturus) τὸν νεανίσκον. Similitudinis rationem explicavit P. Victorius Varr. Lectt. XXI. 2. exinde, quod luctatores ter demum deiecto adversario victores declarabantur. Quam in rem Rodthius laudavit P. Fabri Agonist. I. c. 24. et 27. in Gronovii Thesaur. Gr. T. VIII. p. 888 sqq. et p. 2261. Spanhem. ad Iulian. p. 261 sq. quibus Heindorf. adiunxit Wyttenbach. Bibl. Crit. P. X. p. 61. conf. Phaedr. p. 256. B. ibique ann. Plura suppeditabunt interpretes Hesychii in v. ἀποτριάξαι.

D. βαπτιζόμενον τὸ μειράκιον] Βαπτίζεσθαι translate dicuntur qui obruuntur malis. v. I. Chr. Wolf. ad Liban. Epist. 23. ann. 2. ep. 310. ann. 3. Dorvill. ad Charit. p. 307. Sed apud recentiores hoc usu nihil frequentius. — ἀναπαῦσαι αὐτό, i. e. ἀνάπαυσιν πόνων αὐτῷ ποιῆσαι. Legg. II. p. 653. D. ἀνάπαυλαι τῶν πόνων. Tim. p. 59. C. ἀναπαύσεως ἕνεκα. De verbo παραμυθεῖσθαι v. ad Phaedon. p. 70. B. De Rep. V. p. 476. E. VI.

ὥςπερ πάλαισμα ὧρμα ὁ Εὐθύδημος τὸν νεανίσκον· καὶ ἐγὼ γνοὺς βαπτιζόμενον τὸ μειράκιον, βουλόμενος ἀναπαῦσαι αὐτό, μὴ ἡμῖν ἀποδειλιάσειε, παραμυθούμενος εἶπον· Ὦ Κλεινία, μὴ θαύμαζε, εἴ σοι φαίνονται ἀήθεις οἱ λόγοι. ἴσως γὰρ οὐκ αἰσθάνει, οἷον ποιεῖτον τῷ ξένω περὶ σέ. ποιεῖτον δὲ ταὐτόν, ὅπερ οἱ ἐν τῇ τελετῇ τῶν Κορυβάντων, ὅταν τὴν θρόνωσιν ποιῶσι περὶ τοῦτον, ὃν ἂν μέλλωσι τελεῖν. καὶ

ὅταν τὴν θρόνωσιν ποιῶσι] Sic Bodl. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BCE. Ang. Barb. Pal. Vat. r. Vind. Flor. a. b. c. o. Vulgo ποιῶνται, quod primus abiecit Winckelm.

p. 499. E. Ion. p. 540. C. coll. Mureti Varr. Lectt. II. 4.

ἀήθεις οἱ λόγοι] h. e. si tibi insoliti accidant. Quod habent aliquot libri ἀληθεῖς, id quanquam tueri conatus est Winckelm., tamen minime dubitamus quin errore scribarum natum sit. Neque enim adolescentulus ullo modo significavit sibi istas conclusiunculas videri veras. Quod autem vir doctus ἀληθὲς vult esse serium, non iocosum, tribuit huic vocabulo eam vim et significationem, quam nec in locis ab ipso allatis nec usquam alibi habet.

ὅταν τὴν θρόνωσιν ποιῶσι —] De θρονισμῷ s. θρονώσει v. Valesius Obss. Critt. II. p. 53. Wesseling. ad Diodor. Sicul. Tom. II. Annot. p. 493 sq. ed. Dindorf. Alberti ad Hesych. in h. v. Lobeck. Aglaopham. T. I. p. 116 sqq., qui inter alia haec perscribit: „Eleusinia et Corybantia, inquit, dissimillima fuere. Eleusinia enim publica auctoritate celebrabantur loco augustissimo sanctissimoque, Corybantia privatim in gurgustiis; illis magistratus praesidebant et sacerdotes populi Atheniensis, his ambubaiae et aeruscatorum infimi; illis summus constabat apud omnes honos, decus, sanctitas, haec prudentissimo cuique adeo erant et contemtui.“ Haec Lobeckius. Ritus initiationis autem ex hoc ipso loco cognoscuntur. Collocabant enim mystae eum, qui sacris suis initiandus esset, in solio, quod priusquam fieret, choreas circa eum ducebant, quanquam etiam postea in solio collocatum eodem honore videntur mactavisse. Cum his verbis Proclus Theol. Plat. VI. 13. contendit illa De Legg. VII. p. 790. D. Adde Dion. Chrysost. Orat. XII. p. 387. καθάπερ εἰώθασιν ἐν τῷ καλουμένῳ θρονισμῷ καθίσαντες τοὺς μυουμένους οἱ τελοῦντες κύκλῳ περιχορεύειν. Pro ποιῶνται quod nunc cum Winckelmanno ex optimis libris revocavimus ποιῶσι, h. e. θρόνωσιν parant et instituunt, paratam habet haec lectio defensionem ex eo, quod deinde non ὃν ἂν τελῶσι, sed ὃν ἂν μέλλωσι τελεῖν adiicitur. Neque enim ποιεῖν et ποιεῖσθαι in talibus promiscue usurpari ad Menexen. p. 234. B. demonstravisse videmur, quo loco nunc quoque multi hac in re abutuntur.

γὰρ ἐκεῖ χορηγία τίς ἐστι καὶ παιδιά, εἰ ἄρα καὶ
E τετέλεσαι· καὶ νῦν τούτω οὐδὲν ἄλλο ἢ χορεύετον περὶ σὲ καὶ οἷον ὀρχεῖσθον παίζοντε, ὡς μετὰ τοῦτο τελοῦντε. νῦν οὖν νόμισον τὰ πρῶτα τῶν ἱερῶν ἀκούειν τῶν σοφιστικῶν. πρῶτον γάρ, ὥς φησι Πρόδικος, περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος μαθεῖν δεῖ· ὃ δὴ καὶ ἐνδείκνυσθόν σοι τὼ ξένω, ὅτι οὐκ ᾔδησθα, τὸ μανθάνειν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι μὲν ἐπὶ τῷ τοιῷδε, ὅταν τις ἐξ ἀρχῆς μηδεμίαν ἔχων ἐπιστήμην περὶ πράγματός τινος ἔπειτα ὕστερον αὐτοῦ λαμβάνῃ τὴν
278 ἐπιστήμην, καλοῦσι δὲ ταὐτὸ τοῦτο καὶ ἐπειδὰν ἔχων ἤδη τὴν ἐπιστήμην ταύτῃ τῇ ἐπιστήμῃ ταὐτὸν τοῦτο

χορηγία τίς ἐστι] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Ante Winckelm. erat χορεία, quod etiam Vind. in marg. adscriptum habet. Dein Vat. r. παιδιαί. Vat. Θ. τετέλεσται.

E. ὀρχεῖσθον παίζοντε] παίζοντες Vat. Θ.

ὅτι οὐκ ᾔδησθα] Sic editt. Ald. Bas. 1. 2. Ceteri libri ᾔδει-

καὶ γὰρ ἐκεῖ χορηγία τίς ἐστιν] Non male Ficinus: variisque iocis applaudunt et choreas ducunt. Intelligere haec te arbitror, si modo et ipse initiatus es. Nam postrema, εἰ ἄρα καὶ τετέλεσαι, procul dubio per breviloquentiam quandam sunt explicanda, perinde ac si scriptum sit: si forte etiam meministi utpote initiatus. Aliter haec Winckelmannus intellexit, qui tamen mentem suam non dilucide aperuit. Ceterum recte codd. meliores χορηγία pro χορεία dederunt. Intelligitur enim mystica saltatio, a qua exordium capiebant initiationis solemnitates, et quam deinde ipsa θρόνωσις sequebatur. Ita enim haec intelligenda censeo.

E. τὰ πρῶτα τῶν ἱερῶν —] Hac imagine Plato utitur saepissime, veluti Gorg. p. 113. C. Sympos. p. 210. A. Theaet. p. 152. C. Cratyl. p. 413. A. al.

ὥς φησι Πρόδικος] V. Protag. p. 314. C. p. 315. C. Hipp. mai. p. 282. C. Men. p. 75. E. p. 96. D. Cratyl. p. 384. B. Lachet. p. 197. D. Phaedr. p. 267. B. et infra p. 305. E. Ad ἐνδείκνυσθον conf. ann. ad Alcibiad. I. p. 105. C.

ὅτι οὐκ ᾔδησθα] Recte Heindorfius haec iudicavit per epexegesin quandam praecedentis ὃ addita esse; de quo structurae genere v. Matthiae Gr. §. 478. Dictionem καλεῖν τι ἐπί τινι ad Remp. V. p. 470. B. illustravimus.

P. 278. ταύτῃ τῇ ἐπιστήμῃ] Int. ἣν ἂν ἔχωσιν.

μᾶλλον μὲν αὐτὸ ξ.] Erunt fortasse qui οὖν post μὲν interponendum censeant, quod ipsum in cod. Urbinate per-

πρᾶγμα ἐπισκοπῇ ἢ πραττόμενον ἢ λεγόμενον. μᾶλλον μὲν αὐτὸ ξυνιέναι καλοῦσιν ἢ μανθάνειν, ἔστι δ' ὅτε καὶ μανθάνειν. σὲ δὲ τοῦτο, ὡς οὗτοι ἐνδείκνυνται, διαλέληθε, ταὐτὸ ὄνομα ἐπ' ἀνθρώποις ἐναντίως ἔχουσι κείμενον, ἐπὶ τῷ τε εἰδότι καὶ ἐπὶ τῷ μή. παραπλήσιον δὲ τούτῳ καὶ τὸ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐρωτήματι, ἐν ᾧ ἠρώτων σε, πότερα μανθάνουσιν οἱ B ἄνθρωποι ἃ ἐπίστανται, ἢ ἃ μή. ταῦτα δὴ τῶν μαθημάτων παιδιά ἐστι· διὸ καί φημι ἐγώ σοι τούτους προςπαίζειν. παιδιὰν δὲ λέγω διὰ ταῦτα, ὅτι, εἰ καὶ πολλά τις ἢ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα μάθοι, τὰ μὲν πράγματα οὐδὲν ἂν μᾶλλον εἰδείη πῇ ἔχει,

σθα. v. ad Sympos. c. 20. coll. Valcken. ad Hippol. v. 405. Bast. ad Greg. Corinth. p. 122. Buttmann. Gramm. Ampl. T. I. p. 432.

P. 278. ἐπὶ τῷ τε εἰδότι] Bodl. et Vat. Θ. hic ἐπὶ om.

scriptum exstat. Verumtamen quoniam haec verbis praecedentibus dilucidandis inserviunt, haudquaquam indigemus isto sermonis ligamento. Hoc autem dicit Socrates: frequentius quidem illud ξυνιέναι dicitur quam μανθάνειν, interdum tamen etiam μανθάνειν. Ceterum μανθάνειν intelligendi vi et potestate positum habes Euthyphr. p. 3. B. De Rep. I. p. 332. A. Ibid. III. p. 402. E. p. 410. D. Aristoph. Avv. v. 1004. al.

B. ταῦτα δὴ τῶν μαθημάτων παιδιά ἐστι] Cur Heindorfius ταῦτα δὴ ἢ τ. μ. π. scribi voluerit, fateor me nullo modo perspicere, si quidem sententia haec est: hic igitur doctrinarum est lusus quidam, quo illudere quidem aliis licet, ad ipsam rerum cognitionem pervenire non licet. Mox metaphora a luctando sumta, ὑποσκελίζων dicitur alterum supplantans, et ἀνατρέπων deiciens, de quo verborum usu iam Routhius conferri iussit Polluc. On. III. c. 30. sect. 155. — σκολύθρια. Eustathius ad Odyss. δ. p. 195 = 1515. ἐν παλαιῷ ῥητορικῷ λεξικῷ εὕρηνται καὶ σκολύθρια, διφρία βραχέα· καὶ ἄλλως, σκόλυθρα, διφρία ταπεινά. καὶ ἔστι τὸ μὲν διφρίον ἐκεῖ ὡς γένος, τὸ δὲ σκόλυθρον ἢ σκολύθριον ὡς εἶδος. ἡ δὲ χρῆσις αὐτοῦ ἀναφέρεται εἰς Πλάτωνα ἐν Εὐθυδήμῳ. Timaeus Gloss. p. 233. σκολύθρια· ταπεινὰ διφρία παρὰ τοῖς Θεσσαλοῖς, ἅ τινες θρανία καλοῦσιν, ubi v. Ruhnken. Aristotel. Problem. §. 16. quaest. 4. καθάπερ τοῖς τε συρομένοις τὰ σκέλη συμβαίνει, καὶ ὧν τοὺς κολύθρους ὑφαρπάζουσιν. Singularem numerum ὕπτιον ἀνατετραμμένον ita post pluralem illatum ne forte mireris, v. ad Gorg. p. 478. C. Protagor. p.

προςπαίζειν δὲ οἷός τ' ἂν εἴη τοῖς ἀνθρώποις, διὰ τὴν τῶν ὀνομάτων διαφορὰν ὑποσκελίζων καὶ ἀνατρέπων, ὥςπερ οἱ τὰ σκολύθρια τῶν μελλόντων C καθιζήσεσθαι ὑποσπῶντες χαίρουσι καὶ γελῶσιν, ἐπειδὰν ἴδωσιν ὕπτιον ἀνατετραμμένον. ταῦτα μὲν οὖν σοι παρὰ τούτων νόμιζε παιδιὰν γεγονέναι· τὰ δὲ μετὰ ταῦτα δῆλον, ὅτι τούτω γέ σοι αὐτὼ τὰ σπουδαῖα ἐνδείξεσθον. καὶ ἐγὼ ὑφηγήσομαι αὐτοῖν, ἵνα μοι ὃ ὑπέσχοντο ἀποδῶσιν. ἐφάτην γὰρ ἐπιδείξασθαι τὴν προτρεπτικὴν σοφίαν· νῦν δέ, μοι δοκεῖ, πρότερον δεῖν ᾠηθήτην παῖσαι πρὸς σέ. Ταῦτα D μὲν οὖν, ὦ Εὐθύδημέ τε καὶ Διονυσόδωρε, πεπαίσθω τε ὑμῖν καὶ ἴσως ἱκανῶς ἔχει· τὸ δὲ δὴ μετὰ ταῦτα ἐπιδείξατον προτρέποντε τὸ μειράκιον, ὅπως

C. ὅτι τούτω γέ σοι αὐτώ] Sic libri omnes. Heindorfius pro αὐτώ dedit αὐτά, probante Bekkero. Schleiermacherus pro eo malebat αὖ. v. ann.

ἵνα μοι ὃ ὑπέσχοντο ἀποδῶσιν] In Vat. ὃ desideratur. Pro vet. lect. ἀποδώσειν praebuerunt ἀποδῶσιν Ven. Ξ. Par. C. Ang. Barb. Pal. Urb. Vat. r. Flor. a. b. c. o. Vindob. et corr. Coisl. Par. B. sicut rescribendum vidit Heindorf. Winckelmannus tamen extruso ὃ legendum suspicatur: καὶ ἐγὼ ὑφηγήσομαι αὐτοῖν, ἅ μοι ὑπέσχοντο ἀποδώσειν.

ἐφάτην γὰρ ἐπιδείξασθαι] Una edit. Steph. praeter librorum auctoritatem ἐπιδείξεσθαι. Nam e libris Florentinis etsi nihil discrepantiae enotatum est, tamen in his quoque aoristum legi credibile videtur.

νῦν δέ, μοι δοκεῖ, πρότερον δεῖν] Heindorfius et Bekkerus correxerunt νῦν δ', ἐμοὶ δοκεῖ. Sed etiam μοὶ ita in parenthesi collocari nuper a multis est observatum. v. ad Menexen. p. 236. B. Phaedr. p. 258. A. Ion. p. 535. B. al. Dein πρότερον ante δεῖν collocavi cum Bodl. Vat. Θr. Vind. Ponebatur enim post ᾠηθήτην. Tum παῖξαι Bodl. Vat. Θr. Ven. Σ. Urb. Vind. 819. D. Matth. Gr. ampl. §. 293. p. 587.

C. αὐτὼ τὰ σπουδαῖα] Libri omnes αὐτὼ habent, quod etiamsi cum Klotzio Quaest. Critt. I. p. 64. et Winckelmanno interpreteris ipsi sua sponte, tamen vel sic habet quod vehementer displiceat. Redundat enim istud sua sponte molestissime. Ego si quid iudicare possum, vere coniecit Schleiermacherus τούτω γέ σοι αὖ τὰ σπ. cui rationi multum postpono emendationem Heindorfii: τούτω γέ σοι αὐτὰ τὰ σπ.

τὴν προτρεπτικὴν σοφίαν] quia se virtutis magistros professi erant.

E. ἀνάσχεσθον οὖν ἀγελαστὶ ἀκ.] sustinete igi-

χρὴ σοφίας τε καὶ ἀρετῆς ἐπιμεληθῆναι. πρότερον δ' ἐγὼ σφῷν ἐνδείξομαι, οἷον αὐτὸ ὑπολαμβάνω καὶ οἵου αὐτοῦ ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι. ἐὰν οὖν δόξω ὑμῖν ἰδιωτικῶς τε καὶ γελοίως αὐτὸ ποιεῖν, μή μου καταγελᾶτε· ὑπὸ προθυμίας γὰρ τοῦ ἀκοῦσαι τῆς ὑμετέρας σοφίας τολμήσω αὐτοσχεδιάσαι ἐναντίον ὑμῶν. ἀνάσχεσθον οὖν ἀγελαστὶ ἀκούοντες αὐτοί τε καὶ οἱ E μαθηταὶ ὑμῶν. Σὺ δέ μοι, ὦ παῖ Ἀξιόχου, ἀπόκριναι.

Cap. VIII. Ἆρά γε πάντες ἄνθρωποι βουλόμεθα εὖ πράττειν; ἢ τοῦτο μὲν ἐρώτημα ὧν νῦν δὴ ἐφοβούμην ἓν τῶν καταγελάστων; ἀνόητον γὰρ δήπου καὶ τὸ ἐρωτᾶν τὰ τοιαῦτα· τίς γὰρ οὐ βούλεται ἀνθρώπων εὖ πράττειν; Οὐδεὶς ὅςτις οὔκ, ἔφη ὁ

Flor. a. b. c. et pr. man. Par. C. Barber. Vereor tamen ne haec scriptura vitiosae citerioris Graecitatis consuetudini tribuenda sit, a qua subinde nec optimi libri immunes manserunt. Forma παῖσαι cum Atticis omnino tum imprimis Platoni a Grammaticis adscribitur, quorum testimonia vide apud Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. 1056. Ruhnk. ad Tim. p. 222. Fischer. ad Weller. T. I. Praef. p. XXI. Lobeck. ad Phrynich. p. 240. Iam quum in hoc ipso dialogo p. 283. B. libri meliores eam tueantur, idemque fiat Phaedr. p. 265. C. De Rep. V. p. 453. A. et alibi, non dubitavimus vulgatam scripturam quamvis paucorum auctoritate confirmatam sicut olim ita nunc quoque retinere. Winckelm. dedit παῖξαι.

D. *πεπαίσθω τε ὑμῖν*] πεπαύσθω Bodl. Vat. Θ. Dein Vat. Θ. ἔχειν.

τολμήσω αὐτοσχεδιάσαι] Vind. Vat. r. ἀπαυδοσχεδιάσαι. Bodl. Vat. Θ. ἀπ' αὐτοσχεδιάσαι. quod recte suspicatur Winckelm. natum esse e διττογραφίᾳ ἀποσχεδιάσαι et αὐτὸσχεδιάσαι.

E. *τίς γὰρ οὐ βούλεται ἀνθρώπων*] Deest ἀνθρώπων in Bodl. Vat. Θ.

tur me sine risu audire et ipsi et discipuli vestri.

ὧν νῦν δὴ ἐφοβούμην —] h. e. ἕν ἐστι τῶν καταγελαστῶν, ὧν νῦν δὴ ἐφοβούμην. Respicit ad superiora illa: ἐὰν οὖν δόξω ὑμῖν ἰδιωτικῶς τε καὶ γελοίως αὐτὸ ποιεῖν, μή μου καταγελᾶτε. Proxima patet sic explicari oportere: stolidum enim est vel quaerere de talibus rebus. In quibus verbis quia τὸ ἐρωτᾶν primariam notionem continet, facile est ad intelligendum, articulus cur melius adiiciatur quam omittatur. v. Rost. Gramm. §. 125. 2. et 3. Ceterum conf. Erast. p. 132. C. οὐ πρὸς σοῦ γε — ποιεῖς τὸ καὶ ἀνερέσθαι τοῦτον, εἰ αἰσχρὸν ἡγεῖται φιλοσοφίαν εἶναι.

279 Κλεινίας. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ δὴ μετὰ τοῦτο, ἐπειδὴ βουλόμεθα εὖ πράττειν, πῶς ἂν εὖ πράττοιμεν; ἆρ' ἂν εἰ ἡμῖν πολλὰ κἀγαθὰ εἴη; ἢ τοῦτο ἐκείνου ἔτι εὐηθέστερον; δῆλον γάρ που καὶ τοῦτο ὅτι οὕτως ἔχει. Συνέφη. Φέρε δή, ἀγαθὰ δὲ ποῖα ἄρα τῶν ὄντων τυγχάνει ἡμῖν ὄντα; ἢ οὐ χαλεπὸν οὐδὲ σεμνοῦ ἀνδρὸς πάνυ τι οὐδὲ τοῦτο ἔοικεν εἶναι εὑρεῖν; πᾶς γὰρ ἂν ἡμῖν εἴποι, ὅτι τὸ πλουτεῖν ἀγαθόν. ἦ γάρ; Πάνυ γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὑγιαί-
B νειν καὶ τὸ καλὸν εἶναι καὶ τἆλλα κατὰ τὸ σῶμα ἱκανῶς παρεσκευάσθαι; Συνεδόκει. Ἀλλὰ μὴν εὐγένειαί τε καὶ δυνάμεις καὶ τιμαὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ δῆλά ἐστιν ἀγαθὰ ὄντα. Ὡμολόγει. Τί οὖν, ἔφην, ἔτι ἡμῖν λείπεται τῶν ἀγαθῶν; τί ἄρα ἐστὶ τὸ σώφρονά τε εἶναι καὶ δίκαιον καὶ ἀνδρεῖον; πότερον πρὸς Διός,

P. 279. σεμνοῦ ἀνδρὸς πάνυ τι] Steph. cum Par. E. τοι.

P. 279. A. τὸ δὴ μετὰ τοῦτο] Etiam hoc loco εἶεν transitionem facit ad aliam argumentationem. Iam, inquit, quod deinceps sequitur, quandoquidem cupimus, ut nobis bene sit, quomodo hoc assequi poterimus? Nam τὸ δὴ μετὰ τοῦτο apparet per se seorsum accipi oportere. Pro τὸ δὴ quod Heindorfius scribendum censet τὸ δὲ δή, vel τὸ δέ, id ferri propterea non potest, quod ea, quae sequuntur, superioribus non opponuntur, sed aliam tantum argumentationis inchoatae partem comprehendunt, ut satis fuerit εἶεν ponere, quod ipsum ad aliud quid transiri significat. v. ad Gorg. p. 508. A. Phaedon. p. 95. A. Euthyphr. p. 13. A.

ἢ οὐ χαλεπὸν οὐδὲ σεμνοῦ ἀνδρὸς —] an ne hoc quidem difficile esse videtur aut viri admodum excellentis? Nam οὐδὲ τοῦτο est ne hoc quidem. Pro εὑρεῖν ex optimis libris cum Winckelmanno εὐπορεῖν reposuimus, quod huic loco egregie convenit. Usum verbi ex his locis perspicies: Ion. p. 532. C. εὐπορῶ ὅ τι λέγω. Ibid. p. 536. C. εὐπορεῖς ὅ τι λέγῃς. Ibid. p. 533. A. εὐπορεῖ ὅ τι εἴπῃ. Phaedr. p. 235. A. ὡς οὐ πάνυ εὐπορῶν τοῦ πολλὰ λέγειν. Sophist. p. 243. C. περὶ μὲν τοῦτο εὐπορεῖν φαμεν καὶ μανθάνειν κ. τ. λ. Accusativum huic verbo eodem modo iunctum putamus, quo verbo ἀπορεῖν, de quo dixit Heindorf. ad Cratyl. p. 409. D. Denique σεμνὸς ἀνήρ, ut recte monet Heindorfius, fere idem est, quem alias dicit οὐ φαῦλον. Cratyl. p. 391. E. οὐκ οἴει τοῦτο σεμνόν τε εἶναι h. e. οὐ φαῦλον. conf. infra p. 303. C.

ὦ Κλεινία, ἡγεῖ σύ, ἐὰν ταῦτα τιθῶμεν ὡς ἀγαθά,
ὀρθῶς ἡμᾶς θήσειν, ἢ ἐὰν μή; ἴσως γὰρ ἄν τις
ἡμῖν ἀμφιςβητήσειε· σοὶ δὲ πῶς δοκεῖ; Ἀγαθά, ἔφη
ὁ Κλεινίας. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. τὴν δὲ σοφίαν ποῦ
χοροῦ τάξομεν; ἐν τοῖς ἀγαθοῖς, ἢ πῶς λέγεις; Ἐν C
τοῖς ἀγαθοῖς. Ἐνθυμοῦ δή, μή τι παραλείπωμεν
τῶν ἀγαθῶν, ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου. Ἀλλά μοι δο-
κοῦμεν, ἔφη, οὐδέν, ὁ Κλεινίας. Καὶ ἐγὼ ἀνα-
μνησθεὶς εἶπον, ὅτι Ναὶ μὴ Δία κινδυνεύομέν γε τὸ
μέγιστον τῶν ἀγαθῶν παραλιπεῖν. Τί τοῦτο; ἦ δ'
ὅς. Τὴν εὐτυχίαν, ὦ Κλεινία· ὃ πάντες φασί, καὶ
οἱ πάνυ φαῦλοι, μέγιστον τῶν ἀγαθῶν εἶναι. Ἀλη-
θῆ λέγεις, ἔφη. Καὶ ἐγὼ αὖ πάλιν μετανοήσας εἶ-
πον, ὅτι Ὀλίγου καταγέλαστοι ἐγενόμεθα ὑπὸ τῶν D
ξένων ἐγώ τε καὶ σύ, ὦ παῖ Ἀξιόχου. Τί δή, ἔφη,

Dein pro vulg. εὑρεῖν e Bodl. Vat. Θ. reposui εὐπορεῖν, praeeunte Winckelmanno. v. ann.

ὅτι τὸ πλουτεῖν ἀγ.] De Legg. II. p. 661. A. λέγεται, ὡς ἄριστον μὲν ὑγιαίνειν, δεύτερον δὲ κάλλος, τρίτον δὲ ἰσχύς, τέταρτον δὲ πλοῦτος, μυρία δὲ ἄλλα λέγεται. Gorg. p. 451. E. ubi vide nostram annotationem.

B. ἐν τῇ ἑαυτοῦ] Intell. γῇ. Xenoph. Mem. III. 5, 4. αἱ πρόσθεν οὐδ' ἐν τῇ ἑαυτῶν τολμῶντες Ἀθηναίοις ἀντιτάττεσθαι. Eurip. Heracl. v. 144. ἐκ τῆς ἐμαυτοῦ τοῦδε δραπέτας ἔχων. ubi v. Pflugk.

C. τὴν δὲ σοφίαν ποῦ χοροῦ τ.] Habes igitur hic quoque quatuor virtutes primarias, siquidem praeter σοφίαν antea σωφροσύνης, δικαιοσύνης et ἀνδρείας mentio iniecta est. Dictione eadem utitur Aristides, iam a Routhio hanc in rem laudatus, Orat. pro Miltiad. T. II. p. 161. Μιλτιάδην δὲ τὸν ἐν Μαραθῶνι ποῦ χοροῦ τάξομεν; ad quem locum scholiastes metaphoram sumtam esse docet a choreis et saltationibus. Himerius ab Heindorfio comparatus Orat. VII. p. 584. τὸν κυβερνήτην τῆς πόλεως δὲ ποῦ χοροῦ ταξομεν; ἢ δῆλον, ὅτι ἐν πρώτοις.

Ἐνθυμοῦ δή, μή τι παραλείπωμεν] h. e. vide, ne quid bonorum praetermittamus. v. ad. Hipp. mai. p. 300. D. Indicativus παραλείπομεν, quem Basileenses dederunt, ab hoc loco alienus est, quandoquidem μὴ cum indicativo iunctum significat revera adesse quod fieri nolimus. Theaet. p. 196. B. ἐνθυμοῦ, μή τι τότε γίγνεται ἄλλο. ubi vulgo perperam scribebatur ποτὲ γίγνηται. Verba ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου Germanice reddas hoc modo: was auch nur der Rede werth ist. Frequens est huius formulae usus.

Ὀλίγου καταγέλαστοι ἐγενόμεθα] Ne quis ἂν addendum opinetur, v. ann. ad

τοῦτο; Ὅτι εὐτυχίαν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν θέμενοι νῦν δὴ αὖθις περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐλέγομεν. Τί οὖν δὴ τοῦτο; Καταγέλαστον δήπου, ὃ πάλαι πρόκειται, τοῦτο πάλιν προτιθέναι καὶ δὶς ταὐτὰ λέγειν. Πῶς, ἔφη, τοῦτο λέγεις; Ἡ σοφία δήπου, ἦν δ' ἐγώ, εὐτυχία ἐστί· τοῦτο δὲ κἂν παῖς γνοίη. Καὶ ὃς ἐθαύμασεν· οὕτως ἔτι νέος τε καὶ εὐήθης ἐστί. Κἀ-
E γὼ γνοὺς αὐτὸν θαυμάζοντα, Ἆρ' οὐκ οἶσθα, ἔφην, ὦ Κλεινία, ὅτι περὶ αὐλημάτων εὐπραγίαν οἱ αὐληταὶ εὐτυχέστατοί εἰσι; Συνέφη. Οὐκοῦν, ἦν δ', ἐγώ, καὶ περὶ γραμμάτων γραφῆς τε καὶ ἀναγνώσεως οἱ γραμματισταί; Πάνυ γε. Τί δέ; πρὸς τοὺς

E. *Τί δέ; πρὸς τοὺς τ. θ.*] Vat. Θ. *δαί*, quod recepit Bekker. Pro vulg. *θαλάσσης* Bodl. Vat. Θr. Ven. ΞΣ. Par. BC. Barb. Pal. Urbin. Vind. Flor. o. cum Bas. 2. *θαλάττης* praebue-

Menex. p. 236. B. Lysid. p. 210. B.

B. *ἐν τοῖς ἔμπροσθεν θέμενοι*] Paullo ante activo utens verbo dixerat: *ἐὰν ταῦτα τιθῶμεν ὡς ἀγαθά, ὀρθῶς ἡμᾶς θήσειν.* Enimvero hac significatione utrumque genus verbi usurpatur, sed non sine aliquo sensus discrimine. Nam *τιθέναι* dicuntur, qui vel aliquid sumunt atque ponunt, unde quid consequatur ipsi nondum decreverunt, vel exemplo tantum utuntur rei cuiuspiam, cuius rationem ad argumentum illustrandum facere statuunt; *τίθεσθαι* autem eorum est, qui id ponunt atque sumunt, de cuius ratione sibi iam persuaserunt, ideoque de sua ipsorum sententia aliquid statuunt. De Rep. X. p. 596. A. *εἶδος γάρ πού τι ἓν ἕκαστον εἰώθαμεν τίθεσθαι περὶ ἕκαστα τὰ πολλά, οἷς ταὐτὸν ὄνομα ἐπιφέρομεν. ἢ οὐ μανθάνεις; Μανθάνω. Θῶμεν δὴ καὶ νῦν ὅ τι βούλει τῶν πολλῶν.* ubi deinde lectuli atque mensae exemplo res declaratur. Ibid. VII. p. 532. D. *ταῦτα θέντες ἔχειν ὡς λέγεται* (etsi nobis eorum ratio nondum est certo explorata) *ἐπ' αὐτὸν δὴ τὸν νόμον ἴωμεν καὶ διέλθωμεν οὕτως, ὥσπερ τὸ προοίμιον διήλθομεν.* Theaet. p. 191. C. *θὲς δή μοι λόγου ἕνεκα ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐνὸν κηρινὸν ἐκμαγεῖον.* The. *τίθημι.* Phaedon. p. 93. C. *τῶν οὖν τιθεμένων* (eorum, qui ex animi sui sententia statuunt) *τὴν ψυχὴν ἁρμονίαν εἶναι.* Phileb. p. 47. E. *ὀργὴν καὶ φόβον καὶ πόθον καὶ θρῆνον καὶ ἔρωτα καὶ ζῆλον καὶ φθόνον καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἆρ' οὐκ αὐτῆς τῆς ψυχῆς τίθεσαι ταύτας λύπας τινάς;* Charmid. p. 169. B. *τίθεσαι γὰρ σωφροσύνην τοῦτ' εἶναι.* De Rep. I. p. 351. A. *ἔγωγε τίθημι τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πλείστου ἀξίαν εἶναι.* Gorg. p. 509. A. *ἐγὼ μὲν οὖν αὖ τίθημι ταῦτα οὕτως ἔχειν.* Lachet. p. 196. E. *ἀλλ' ἀνάγκη ὁμοίως λέοντα καὶ ἔλαφον καὶ ταῦρον καὶ πίθηκον πρὸς ἀν-*

τῆς θαλάττης κινδύνους μῶν οἴει εὐτυχεστέρους τινὰς εἶναι τῶν σοφῶν κυβερνητῶν, ὡς ἐπὶ πᾶν εἰπεῖν; Οὐ δῆτα. Τί δέ; στρατευόμενος μετὰ ποτέρου ἂν ἥδιον τοῦ κινδύνου τε καὶ τῆς τύχης μετέχοις, μετὰ σοφοῦ στρατηγοῦ ἢ μετ' ἀμαθοῦς; Μετὰ σοφοῦ. Τί δέ; ἀσθενῶν μετὰ ποτέρου ἂν ἡδέως κινδυνεύοις, μετὰ σοφοῦ ἰατροῦ ἢ μετὰ ἀμαθοῦς; Μετὰ σοφοῦ. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι εὐτυχέστερον ἂν οἴει πράττειν μετὰ σοφοῦ πράττων ἢ μετὰ ἀμαθοῦς; Ξυνεχώρει. Cap. IX. Ἡ σοφία ἄρα πανταχοῦ εὐτυχεῖν ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους. οὐ γὰρ δήπου ἁμαρτάνοι γ' ἄν ποτέ τις σοφίᾳ, ἀλλ' ἀνάγκη ὀρ- 280

runt, de qua forma diximus ad Menex. p. 241. A. Mox rursus Vat. Θ. cum Coisl. Ven. Ξ. Par. BC. Barb. Pal. Urb. Par. a. b. c. o. Τί δαί; στρατ. probante Bekkero.

δρείαν φάναι πεφυκέναι τὸν τιθέμενον ἀνδρείαν τοῦθ' ὅπερ σὺ τίθεσαι. Euthyphron. p. 11. C. τίθημι γάρ σε ὁμολογοῦντα. De Legg. II. p. 674. A. ἃ αὐτοὶ ἔθεντο. Sed vel ex his perspicuum fore arbitramur, quid discriminis inter activum et medium verbum intercedat, et cur hoc loco θέμενοι potius quam θέντες scriptum sit.

V. 280. οὐ γὰρ δήπου — ποτέ τις σοφία] Qui nominativum σοφία recipiendum iudicaverunt, veluti Winckelmannus, hi rationem duxerunt maxime eorum quae sequuntur, ἢ γὰρ ἂν οὐκέτι σοφία εἴη. Sed ea lectione probata negari non potest valde molestum accidere istud τις ante σοφίᾳ interpositum, quod aut τινὸς aut τι esse debebat. Nam quae attulit Winckelmannus, ut pronomen tueretur, ea quoniam disparis generis sunt, non id efficere videntur, ut illa molestia multum levemur. Sunt autem haec: Lachet. p. 194. E. καί μοι δοκεῖ ἀνὴρ σοφίαν τινὰ τὴν ἀνδρείαν λέγειν. ibid. p. 188. C. περὶ ἀρετῆς διαλεγομένου ἢ περί τινος σοφίας. Charmid. p. 159. B. δοκεῖ — ἡσυχιότης τις εἶναι ὃ ἐρωτᾷς. Legg. I. p. 644. A. πρὸς ἄλλην τινὰ σοφίαν. ibid. III. p. 677. C. σοφίας ἑτέρας τινός. In quibus locis in oculos occurrit alium esse usum pronominis, atque hoc loco esse potest. Nec vero causam videmus ullam, cur dativus mutandus sit, siquidem ad haec: ἢ γὰρ ἂν οὐκέτι σοφία εἴη, facile intelligitur ex antecedentibus: εἴ τις αὐτῇ ἁμαρτάνοι. Eodem modo Latine dixeris: neque enim fieri potest, ut quis unquam per sapientiam peccet, sed necesse est, ut recte agat et propositum assequatur: alioquin enim non iam esset sapientia. De usu particularum ἢ γὰρ ἂν v. Viger. p. 411. et Hoogeveen. De Particc. p. 256 sq. ed. Schütz.

θῶς πράττειν καὶ τυγχάνειν. ἡ γὰρ ἂν οὐκέτι σοφία εἴη. Συνωμολογησάμεθα τελευτῶντες οὐκ οἶδ' ὅπως
B ἐν κεφαλαίῳ οὕτω τοῦτο ἔχειν· σοφίας παρούσης, ᾧ ἂν παρῇ, μηδὲν προςδεῖσθαι εὐτυχίας. ἐπειδὴ δὲ τοῦτο συνωμολογησάμεθα, πάλιν ἐπυνθανόμην αὐτοῦ τὰ πρότερον ὡμολογημένα πῶς ἂν ἡμῖν ἔχοι. Ὡμολογήσαμεν γάρ, ἔφην, εἰ ἡμῖν ἀγαθὰ πολλὰ παρείη, εὐδαιμονεῖν ἂν καὶ εὖ πράττειν. — Συνέφη. Ἆρ' οὖν εὐδαιμονοῖμεν ἂν διὰ τὰ παρόντα ἀγαθά, εἰ μηδὲν ἡμᾶς ὠφελοῖ ἢ εἰ ὠφελοῖ; Εἰ ὠφελοῖ, ἔφη. Ἆρ' οὖν ἄν τι ὠφελοίη, εἰ εἴη μόνον ἡμῖν, χρώμε-
C θα δ' αὐτοῖς μή; οἷον σιτία εἰ ἡμῖν εἴη πολλά, ἐσθίοιμεν δὲ μή, ἢ ποτόν, πίνοιμεν δὲ μή, ἔσθ' ὅ τι ὠφελοίμεθ' ἄν; Οὐ δῆτα, ἔφη. Τί δέ; οἱ δη-

P. 280. B. ᾧ ἂν παρῇ] Libri ὅταν, quod correxit Casaubonus apud Routhium. Mox Bodl. συνωμολογησόμεθα.

Ἆρ' οὖν ἄν τι ὠφελοίη] Bekkerus hic quoque ὠφελοῖ requirit. Heindorfius autem in antecedentibus ter ὠφελοίη reponendum censet. Non opus. v. ann. Dein vulgo erat εἰ ᾖ μόνον, quod Bekkerus e Vat. r. emendavit, sicut iam Heindorf. scribendum viderat. Bodl. Vat. O. ὠφελοίη η μόνον.

C. ἆρ' ἂν οὗτοι εὖ πρ.] Bodl. ἂν om.

B. Συνωμολογησάμεθα — τοῦτο ἔχειν] Istud ἐν κεφαλαίῳ cave cum οὕτω τοῦτο ἔχειν coniungas: pertinet enim ad συνωμολογησάμεθα, ut sententia haec sit: tandem in universum inter nos convenit rem ita se habere, ut, cui sapientia adesset, ei nihil opus esse felicitate. Pro ᾧ ἂν παρῇ libri omnes habent ὅταν παρῇ. Sed posteaquam Casaubonus verum repererat, recentiores editores omnes illud recte aspernati sunt. Nam ὅταν istud ubi tenueris, facile senties et accusativum μηδένα ad προςδεῖσθαι aegre desiderari et molestissimam nasci tautologiam.

Ἆρ' οὖν ἄν τις ὠφελοίη] Hac formarum varietate ne quis in posterum offendatur, monendum est Atticis placuisse utramque adeo, ut eam non raro promiscue posuerint. v. Buttmann. Gr. Ampl. §. 105. 20. Matthiae Gr. §. 198. 2. annot. ad Gorg. p. 507. A.

ἢ ποτόν, πίνοιμεν δὲ μή] Quum alibi σιτία καὶ ποτὰ iungi soleant, equidem cum Heindorfio pluralem numerum ποτὰ expectaveram. conf. De Rep. I. p. 332. C. II. p. 380, E. IV. p. 445. A. Politic. p. 272. C. Legg. VII. p. 789. D. XXI. p. 942. D. Tim. p. 70. D. Hipp. mai. p. 298. D. Protog. p. 314. A. Gorg. p. 490. B. C. p. 504. E. Phaedon. p. 64. D. Phaedr. p. 259. C. Xe-

μιουργοὶ πάντες, εἰ αὐτοῖς εἴη πάντα τὰ ἐπιτήδεια παρεσκευασμένα ἑκάστῳ εἰς τὸ ἑαυτοῦ ἔργον, χρῷντο δ' αὐτοῖς μή, ἆρ' ἂν οὗτοι εὖ πράττοιεν διὰ τὴν κτῆσιν, ὅτι κεκτημένοι εἶεν πάντα ἃ δεῖ κεκτῆσθαι τὸν δημιουργόν; οἷον τέκτων, εἰ παρεσκευασμένος εἴη τά τε ὄργανα ἅπαντα καὶ ξύλα ἱκανά, τεκταίνοιτο δὲ μή, ἔσθ' ὅ τι ὠφελοῖτ' ἂν ἀπὸ τῆς κτή- D σεως; Οὐδαμῶς, ἔφη. Τί δέ; εἴ τις κεκτημένος εἴη πλοῦτόν τε καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν πάντα τὰ ἀγαθά, χρῷτο δὲ αὐτοῖς μή, ἆρ' ἂν εὐδαιμονοῖ διὰ τὴν τούτων κτῆσιν τῶν ἀγαθῶν; Οὐ δῆτα, ὦ Σώκρατες. Δεῖν ἄρα, ἔφην, ὡς ἔοικε, μὴ μόνον κεκτῆσθαι τὰ τοιαῦτα ἀγαθὰ τὸν μέλλοντα εὐδαίμονα ἔσεσθαι,

D. ὠφελοῖτ' ἂν ἀπὸ τῆς κτήσεως] V. ὑπό, quod tuetur unus Par. E.

Δεῖν ἄρα, ἔφην, ὡς ἔοικε] Vulgo δεῖ, sed libri omnes praeter Angel. Barb. et Iamblichum Protrep. c. 4. δεῖν habent, idque ex illa loquendi consuetudine explicari debet, de qua diximus ad Phileb. p. 20. D. Phaedr. p. 272. D. Euthyphr. p. 4. E. Quanquam erroris suspicionem movere potest quod scribae nescio quo modo δεῖν pro δεῖ saepe etiam iis locis pinxerunt, ubi infinitivus talem defensionem non habet paratam. Itaque non multum repugnabo, si quis δεῖ servandum statuerit.

noph. Mem. II. 1, 24. Hieron. VII. 2. Cyrop. II. 4, 32. IV. 2, 34. et 37. VII. 5, 59. 78. Anab. II. 3, 27. VII. 3, 10. al. Nec tamen invitis libris omnibus vulgatam lectionem mutaverim, quum etiam singularis numerus habeat quo se tueatur. Tyr. Maxim. a Winckelmanno laudatus Or. XXXI. p. 108. ὥσπερ οἱ πυρέττοντες ἐμπιπλάμενοι ποτοῦ καὶ σιτίων.

ὅτι κεκτημένοι — δημιουργόν] Haec verba praecedenti διὰ τὴν κτῆσιν illustrationis gratia adiecta sunt.

ὅ τι ὠφελοῖτ' ἀπὸ τῆς κτήσεως] Interest aliquid, utrum ὑπὸ an ἀπὸ scribatur. Nam ὑπὸ de ipsa causa, qua quid efficitur, dici consuevit; ἀπὸ autem usurpatur de eo, quod occasionem vel opportunitatem praebet, ut aliquid fieri possit. v. Hermann. ad Sophocl. Electr. v. 65. Itaque ὑπὸ τῆς κτήσεως esset sic dictum, ut possessio instrumentorum pro ipsa causa utilitatis efficienti haberi deberet: ἀπὸ τῆς κτήσεως autem indicat per instrumentorum possessionem utilitatis copiam afferri, sive utilitatem ab illa redundare. Ex quibus utrum huic loco sit convenientius, nemo dubitabit. Euthyphr. p. 15. A. τοὺς θεοὺς ὠφελεῖσθαι ἀπὸ τούτων, ἃ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν. Xenoph. Cyrop. I. 1, 2. καὶ ὠφελουμένοις ἀπ' αὐτῶν.

ἀλλὰ καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς· ὡς οὐδὲν ὄφελος τῆς κτήσεως γίγνεται. Ἀληθῆ λέγεις. Ἆρ' οὖν, ὦ Κλεινία, ἤδη τοῦτο ἱκανὸν πρὸς τὸ εὐδαίμονα ποιῆσαί
E τινα, τό τε κεκτῆσθαι τἀγαθὰ καὶ τὸ χρῆσθαι αὐτοῖς; Ἔμοιγε δοκεῖ. Πότερον, ἦν δ' ἐγώ, ἐὰν ὀρθῶς χρῆταί τις ἢ καὶ ἐὰν μή; Ἐὰν ὀρθῶς. Καλῶς γε, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. πλέον γάρ που, οἶμαι, θάτερόν ἐστιν, ἐάν τις χρῆται ὁτῳοῦν μὴ ὀρθῶς πράγματι ἢ ἐὰν ἐᾷ. τὸ μὲν γὰρ κακόν, τὸ δὲ οὔτε κακὸν
281 οὔτε ἀγαθόν. ἢ οὐχ οὕτω φαμέν; Ξυνεχώρει. Τί οὖν; ἐν τῇ ἐργασίᾳ τε καὶ χρήσει τῇ περὶ τὰ ξύλα

ἤδη τοῦτο ἱκανόν] Pro ἤδη Bodl. Vat. Θ. Vind. ὃ δὴ habent; pro τοῦτο ἱκανὸν autem τούτω καλλίω, sub quo quid lateat absconditum, alii coniectent.

E. ἢ καὶ ἐὰν μή] καὶ restitui e Bodl. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BC. Barb. Ang. Pal. Vat. r. Vind. Flor. a. b. c. o.

καλῶς γε — λέγεις] γε praebuit codex Stobaei apud Routhium, idque recte susceperunt Heindorf. et Bekker. Codd. cum vett. editt. δέ, quod Winckelm. tenuit. Dein πλέον ex Iamblicho

Plat. Phaedon. p. 80. B. οὐδὲν τοιοῦτον κακὸν ἔπαθον ἀπ' αὐτῶν.

D. ὡς οὐδὲν ὄφελος] Routhius ex Iamblicho Protrept. c. 4., qui scriptum habet ἦν οὐδὲν ὄφ., legendum coniecit ᾗ οὐδὲν ὄφ. Et certe tale quid requiri videatur, nisi malis τῆς κτήσεως putare paullo fortius pronuntiandum esse, ut idem sit, quod μόνης τῆς κτήσεως: in qua ratione me nunc fateor acquiescere, praesertim quum libri omnes vulgatam lectionem magna consensione tueantur.

E. Πότερον, ἦν δ' ἐγώ, ἐὰν —] Post πότερον intell. ἱκανόν ἐστι τοῦτο πρὸς τὸ εὐδαίμονα ποιῆσαι. Dein καὶ ante ἐὰν καὶ μὴ recipiendum decrevimus, quia cum vi quadam interrogatur, num alterum quoque fieri possit. v. Schneider. ad Remp. X. p. 599. A. Similis ratio est formulae ἐάν τε — ἐάν τε καί, de qua explicavimus ad Remp. VIII. p. 557. A. Nam haec ipsa quoque optionem esse ambiguam significat.

Καλῶς γε λέγεις] Ita cum Heindorfio et Bekkero e Stobaeo scribendum iudicavimus. Nam quod ceteri libri et scripti et editi habent Καλῶς δέ, id vel propterea ferri non potest, quod nulla hic locum habet oppositionis ratio. Eadem vocularum permutatio est Charmid. p. 156. A. Lysid. p. 204. A. Et γε ita per se solum in responsione usurpatum saepius librariis negotium fecisse docebit annotatio Schneideri ad Remp. II. p. 379. C.

πλεῖον γάρ που — θάτερόν ἐστιν] h. e. nam plus mali habet, plus detri-

μῶν ἄλλο τί ἐστι τὸ ἀπεργαζόμενον ὀρθῶς χρῆσθαι ἢ ἐπιστήμη ἡ τεκτονική; Οὐ δῆτα, ἔφη. Ἀλλὰ μήν που καὶ ἐν τῇ περὶ τὰ σκεύη ἐργασίᾳ τὸ ὀρθῶς ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ ἀπεργαζομένη. Συνέφη. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ περὶ τὴν χρείαν ὧν ἐλέγομεν τὸ πρῶτον τῶν ἀγαθῶν, πλούτου τε καὶ ὑγιείας καὶ κάλλους, τὸ ὀρθῶς πᾶσι τοῖς τοιούτοις χρῆσθαι ἐπιστήμη ἦν ἡγουμένη καὶ κατορθοῦσα τὴν πρᾶξιν, ἢ B ἄλλο τι; Ἐπιστήμη, ἦ δ' ὅς. Οὐ μόνον ἄρα εὐτυχίαν, ἀλλὰ καὶ εὐπραγίαν, ὡς ἔοικεν, ἡ ἐπιστήμη παρέχει τοῖς ἀνθρώποις ἐν πάσῃ κτήσει τε καὶ πρά-

et Stobaeo dedi pro eo quod libri Platonis tenent πλεῖον. Nam videtur in hac et similibus formulis πλέον in usu fuisse, ut quum dicitur πλέον ἔχειν, unde πλεονεκτεῖν est formatum. Certe quidem infra p. 297. D. et Phaedon. p. 114. E. libri meliores omnes πλέον tuentur, idque etiam alii habent scriptores, qui hac loquutione utuntur.

P. 281. B. παρέχει τοῖς ἀνθρώποις] τοῖς ἀνθρώποις om. Bodl. Vat. Θ. ante παρέχει ponit Vat. r.

menti affert, ut infra p. 297. D. ὁ δ' ἐμὸς Ἰόλεως Πατροκλῆς εἰ ἔλθοι, πλέον ἂν θἄτερον ποιήσειεν, i. e. plus mali quam boni faceret. Nam θἄτερον, alterum, per euphemismum dicitur pro τὸ κακόν. Docte formulae usum illustravit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 114. E.

P. 281. τὸ ἀπεργαζόμενον ὀρθῶς χρῆσθαι] h. e. ὥςτε τινὰ ὀρθῶς χρῆσθαι.

τὸ ὀρθῶς ἐπιστήμη ἐστίν] Facile quis hoc loco abutatur ad quendam sententiam Wyttenbachii ad Phaedon. p. 114. B. contendentis adverbia cum articulo saepe usurpari pro substantivis, veluti τὸ ἀδίκως pro ἡ ἀδικία, τὸ δικαίως pro ἡ δικαιοσύνη. Sed eam opinionem esse falsam et inanem ad Phileb. p. 204. demonstrasse videmur. cfr. Matthiae Gr. p. 558. not. o. Hoc loco ad τὸ ὀρθῶς intelligendum ex antecedentibus est χρῆσθαι.

τὸ ὀρθῶς πᾶσι — ἦν ἡγουμένη] h. e. rectum usum talium rerum omnium veluti praeibat, quod similiter dictum atque Herodot. IX. 15. οὗτοι δὲ αὐτῷ τὴν ὁδὸν ἡγέοντο ἐς Σφενδαλεάς. quem locum comparavit Heindorfius. Nec aliter Sophocles Philoctet. v. 99. νῦν δ' εἰς ἔλεγχον ἐξιὼν ὁρῶ βροτοῖς τὴν γλῶσσαν, οὐχὶ τἄργα πανθ' ἡγουμένην, ubi Schol. interpretatur προηγουμένην εἰς ἅπαντα. Itaque non opus est coniectura Heindorfii, qui aut τοῦ ὀρθῶς χρῆσθαι scribendum aut ante τὸ praepositionem πρός interponendam iudicabat. Sententiam eandem habes Menon. p. 97. B sqq. Charmid. p. 172. A. D.

ξει. Ὡμολόγει. Ἆρ' οὖν ὦ πρὸς Διός, ἦν δ' ἐγώ, ὄφελός τι τῶν ἄλλων κτημάτων ἄνευ φρονήσεως καὶ σοφίας; ἆρά γε ὀνίναιτ' ἂν ἄνθρωπος πολλὰ κεκτημένος καὶ πολλὰ πράττων νοῦν μὴ ἔχων; ἢ μᾶλλον ὀλίγα νοῦν ἔχων; ὧδε δὲ σκόπει· οὐκ ἐλάττω πράτ-
C των ἐλάττω ἂν ἐξαμαρτάνοι, ἐλάττω δὲ ἁμαρτάνων ἧττον ἂν κακῶς πράττοι, ἧττον δὲ κακῶς πράττων ἄθλιος ἧττον ἂν εἴη; Πάνυ γ', ἔφη. Πότερον οὖν ἂν μᾶλλον ἐλάττω τις πράττοι πένης ὢν ἢ πλούσιος; Πένης, ἔφη. Πότερον δὲ ἀσθενὴς ἢ ἰσχυρός; Ἀσθενής. Πότερον δὲ ἔντιμος ἢ ἄτιμος; Ἄτιμος. Πότερον δὲ ἀνδρεῖος ὢν καὶ σώφρων ἐλάττω ἂν πράττοι ἢ δειλός; Δειλός. Οὐκοῦν καὶ ἀργὸς μᾶλλον ἢ ἐργάτης; Συνεχώρει. Καὶ βραδὺς μᾶλλον ἢ ταχύς;
D καὶ ἀμβλὺ ὁρῶν καὶ ἀκούων μᾶλλον ἢ ὀξύ; Πάντα τὰ τοιαῦτα ξυνεχωροῦμεν ἀλλήλοις. Ἐν κεφαλαίῳ

ἆρά γε ὀνίναιτ' ἂν ἄνθρ.] ἂν ὄναιτο ἄνθρ. Bodl. Vat. Θ. ὀλίγα νοῦν ἔχων] V. νοῦν δὲ ἔχων. Recte codd. omnes δὲ omittunt.

C. Πότερον οὖν ἂν μᾶλλον] ἂν om. Bodl. Vat. Θ. Ven. Σ. Urbin.

D. ξυνεχωροῦμεν ἀλλήλοις] ξυνεχώρουν ἐν ἀλλ. Bodl.

B. ἢ μᾶλλον ὀλίγα νοῦν ἔχων] Explicatius hoc modo dicendum fuit: ἢ μᾶλλον ὀνίναιτ' ἂν ὀλίγα κεκτημένος καὶ ὀλίγα πράττων νοῦν ἔχων, i. e. σὺν φρονήσει καὶ σοφίᾳ: quae breviloquentia loci corrumpendi variam praebuit opportunitatem. Nec vero istud νοῦν ἔχων Heindorfium debebat offendere. Quanquam enim in sequentibus de homine tantum νοῦν μὴ ἔχοντι disputatur, tamen oppositionis ratio hoc additamentum requirere videtur, sicuti mox D. haec legimus: ἐὰν μὲν αὐτῶν ἡγῆται ἀμαθία, μείζω κακὰ εἶναι —· ἐὰν δὲ φρόνησις καὶ σοφία, μείζω ἀγαθά.

C. ἧττον δὲ κακῶς πράττων ἄθλιος —] Argumentatio ex ambiguitate formulae εὖ πράττειν ducta. v. ad Charmid. p. 172. A. In proximis cave μᾶλλον cum ἐλάττω coniungas, quod fecit Heindorfius. Nam verborum consecutio haec est: πότερον οὖν μᾶλλον ἄν τις πράττοι ἐλάττω; utrum igitur ei, qui pauper est, an illi, qui dives habetur, magis accidet, ut agat pauciora. Eadem ratio est verborum, quae paullo post sequuntur, Οὐκοῦν καὶ ἀργὸς μᾶλλον ἢ ἐργάτης, i. e. οὐκοῦν καὶ ἀργὸς μᾶλλον ἂν ἐλάττω πράττοι, ἢ ἐργάτης.

D. οὐ περὶ τούτου ὁ λόγος αὐτοῖς εἶναι] Vere Heindorfius orationem iudicavit esse ἀνακόλουθον, quandoquidem scriptor accurate lo-

δ', ἔφην, ὦ Κλεινία, κινδυνεύει σύμπαντα, ἃ τὸ πρῶτον ἔφαμεν ἀγαθὰ εἶναι, οὐ περὶ τούτου ὁ λόγος αὐτοῖς εἶναι, ὅπως αὐτά γε καθ' αὐτὰ πέφυκεν ἀγαθά, ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ὧδ' ἔχει· ἐὰν μὲν αὐτῶν ἡγῆται ἀμαθία, μείζω κακὰ εἶναι τῶν ἐναντίων, ὅσῳ δυνατώτερα ὑπηρετεῖν τῷ ἡγουμένῳ κακῷ ὄντι· ἐὰν δὲ φρόνησίς τε καὶ σοφία, μείζω ἀγαθά· αὐτὰ δὲ καθ' αὐτὰ οὐδέτερα αὐτῶν οὐδενὸς E
ἄξια εἶναι. Φαίνεται, ἔφη, ὡς ἔοικεν, οὕτως, ὡς σὺ λέγεις. Τί οὖν ἡμῖν συμβαίνει ἐκ τῶν εἰρημένων; ἄλλο τι ἢ τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν ὂν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν, τούτοιν δὲ δυοῖν ὄντοιν ἡ μὲν σοφία ἀγαθόν, ἡ δὲ ἀμαθία κακόν; Ὡμολόγει. Cap. X. Ἔτι τοίνυν, ἔφην, τὸ λοιπὸν ἐπισκεψώμεθα. 282
ἐπειδὴ εὐδαίμονες μὲν εἶναι προθυμούμεθα πάντες, ἐφάνημεν δὲ τοιοῦτοι γιγνόμενοι ἐκ τοῦ χρῆσθαί τε

Vat. Θ.

πέφυκεν ἀγαθά] εἶναι vulgo post ἀγαθὰ additum cum Bodl. Vat. Θ r. omisi.

P. 282. ἐπειδὴ εὐδαίμονες] Bodl. Vat. Θ. ἐπειδὴ δὲ εὐδαιμ. Mox autem δὲ in Vat. Θ. om., unde fieri potest, ut vocula alieno loco sit interposita per errorem.

quuturus filum sermonis hoc fere modo debebat deducere: κινδυνεύει σύμπαντα, ἃ τὸ πρῶτον ἔφαμεν ἀγαθὰ εἶναι, οὐ ταύτῃ σκοπεῖσθαι δεῖν κ. τ. λ. Sed talia anacoluthi exempla apud Platonem non rara sunt. Sententia autem verborum haec est: In universum autem, o Clinia, videtur de omnibus, quae primo dicebamus bona esse, non ita explicari, ut ipsa per se et natura sua bona esse dicamus etc. Dein etsi per se non est improbabilis Heindorfii sententia ὧδ' ἔχειν scribendum iudicantis, tamen quia libri omnes ἔχει tuentur, infinitivos post ὧδ' ἔχει ea ratione illatos esse putamus, quam ad Phaedon. p. 70. B. attigimus, in quam sententiam etiam Winckelmannus disputavit. De τοσούτῳ ante μείζω omisso dictum ad Lysid. p. 206. A. Ceterum ad ipsam sententiam contendas locum Menon. p. 87. E. sqq. Sympos. p. 183. D. et quae habet Alcinous De Doctrin. Plat. c. 27.

E. ἢ τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν ὄν] Verbum συμβαίνειν cum participio iunctum tetigit Matthiae Gr. T. II. p. 1091. Alia huius constructionis exempla suppeditabit Astius ad Legg. p. 132.

P. 282. ἐπειδὴ εὐδαίμονες μὲν εἶναι] Duo codices praestantissimi ἐπειδὴ δὲ εὐδ., quod nollem Winckelmannus con-

τοῖς πράγμασι καὶ ὀρθῶς χρῆσθαι, τὴν δὲ ὀρθότητα καὶ εὐτυχίαν ἐπιστήμη ἡ παρέχουσα, δεῖ δή, ὡς ἔοικεν, ἐκ παντὸς τρόπου ἅπαντα ἄνδρα τοῦτο παρασκευάζεσθαι, ὅπως ὡς σοφώτατος ἔσται. ἢ οὔ; Ναί,
B ἔφη. Καὶ παρὰ πατρός γε δήπου τοῦτο οἰόμενον δεῖν παραλαμβάνειν πολὺ μᾶλλον ἢ χρήματα, καὶ παρ' ἐπιτρόπων καὶ φίλων τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν φασκόντων ἐραστῶν εἶναι, καὶ ξένων καὶ πολιτῶν, δεόμενον καὶ ἱκετεύοντα σοφίας μεταδιδόναι, οὐδὲν αἰσχρόν, ὦ Κλεινία, οὐδὲ νεμεσητὸν ἕνεκα τούτου ὑπηρετεῖν καὶ δουλεύειν καὶ ἐραστῇ καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ, ὁτιοῦν ἐθέλοντα ὑπηρετεῖν τῶν καλῶν ὑπηρετημάτων, προθυμούμενον σοφὸν γενέσθαι. ἢ οὐ δοκεῖ σοι, ἔφην ἐγώ, οὕτως; Πάνυ μὲν οὖν εὖ μοι

B. *Καὶ παρὰ πατρός γε δήπου*] Bekkerus τε scripsit, invitis codd. omnibus. Pro δεῖν Steph. coniecit δεῖ. Schleiermacherus ὂν post αἰσχρὸν inserendum censet. Recte Heindorfius locum defendit commate post μεταδιδόναι sublato.

προθυμούμενον σοφὸν γενέσθαι] Bodl. προθυμούμε-

tinuo amplexus esset, qui quos comparavit locos p. 276. A. et p. 288. D. ibi δὲ dissimillimum habet usum. Si quid codicum illorum scripturae tribuendum, corrigam equidem ἐπειδὴ δὴ εὐδαίμονές κ. τ. λ. Nam quod deinde δὴ post δεῖ in apodosi iteratur, id non praeter usum fieri quilibet facile largietur. Deinde ἐκ τοῦ χρῆσθαί τε τοῖς πράγμασι καὶ ὀρθῶς χρῆσθαι est: non tantum ex rerum usu, sed ex recto usu, in quo usu particularum non est haerendum. Nam utrumque Socrates ostenderat ad vitae felicitatem opus esse, ut quis bonis et uteretur et uteretur sapienter. Mox ad ἐπιστήμη ἡ παρέχουσα, sicut iam olim monui, e superioribus intelligas ἐφάνη, ut supervacanea sit coniectura Heindorfii ἐπιστήμη ἦν παρέχουσα corrigentis. — ἐκ παντὸς τρόπου. Lysias acc. Agorát. p. 96. ed. Brem. Κλεοφῶντι ἐπέθεντο ἐκ τρόπου τοιούτου. Ibid. p. 98. αἰσθόμενοι ἐκ τοῦ τρόπου τούτου τὸ ὑμέτερον πλῆθος καταλυθησόμενον. Ibid. p 102. ὥςτε ἐκ παντὸς τρόπου σοὶ μᾶλλον — συνέφερεν. Ibid. p. 105. ὥςτε ἐκ τίνος τρόπου ἔμελλέ τις αὐτῶν σωθήσεσθαι; Ibid. p. 120. ἐκ παντὸς δὲ τρόπου ἔμοιγε δοκεῖ οὐχ ἑνὰς θανάτου ἄξιος εἶναι. Aeschin. adv. Ctesiph. §. 3. οὐκ ἐκ τοῦ δικαιοτάτου τρόπου.

B. *καὶ παρὰ πατρός γε δὴ* —] Locus sanissimus, cuius structuram bene expedivit Heindorfius hunc in modum: οὐδὲν αἰσχρὸν οὐδὲ νεμεσητὸν — ὑπηρετεῖν — οἰόμενον δεῖν κ. τ. λ. Atque existimantem, a patre hoc multo magis

δοκεῖς λέγειν, ἦ δ' ὅς. Εἰ ἔστι γε, ὦ Κλεινία, ἦν δ' ἐγώ, ἡ σοφία διδακτόν, ἀλλὰ μὴ ἀπὸ ταὐτομάτου παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις. τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἔτι σκεπτέον καὶ οὔπω διωμολογημένον ἐμοί τε καὶ σοί. Ἀλλ' ἔμοιγε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, διδακτὸν εἶναι δοκεῖ. Καὶ ἐγὼ ἡσθεὶς εἶπον· Ἦ καλῶς λέγεις, ὦ ἄριστε ἀνδρῶν, καὶ εὖ ἐποίησας ἀπαλλάξας με σκέψεως πολλῆς περὶ τούτου αὐτοῦ, πότερον διδακτὸν ἢ οὐ διδακτὸν ἡ σοφία. νῦν οὖν ἐπειδὴ σοὶ καὶ διδακτὸν δοκεῖ καὶ μόνον τῶν ὄντων εὐδαίμονα καὶ εὐτυχῆ ποιεῖν τὸν ἄνθρωπον, ἄλλο τι ἢ φαίης ἂν ἀναγκαῖον εἶναι φιλοσοφεῖν καὶ αὐτὸς ἐν νῷ ἔχεις αὐτὸ ποιεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὡς οἷόν τε μάλιστα.

C (beside line 2) D (beside line 11)

νος, vulgata supra versum adscripta. Etiam Vat. Θ. πρόθυμούμενος.

C. ἔτι σκεπτέον] Bodl. Vat. Θr. Vind. ἔτι ἄσκεπτον. quod dedit Winckelm.

expetendum esse quam amplam hereditatem, et a tutoribus amicisque tum ceteris tum iis, qui amatores se esse profitentur, atque a peregrinis civibusque, ita ut roges obsecresque, ut sapientia te impertiant, ita igitur existimantem, non est turpe, Clinia, neque inhonestum, huius rei causa obsequi et servire tum amatori tum cuivis homini, ad quodvis honestum obsequium promtum paratumque, modo quis id operam det, ut sapiens evadat. Comparavit cum his Routhius Symp. p. 184. C. νενόμισται γὰρ δὴ ἡμῖν, ἐάν τις ἐθέλῃ τινὰ θεραπεύειν, ἡγούμενος δ' ἐκεῖνον ἀμείνων ἔσεσθαι ἢ κατὰ ἄλλο ὁτιοῦν μέρος ἀρετῆς, αὕτη αὖ ἡ ἐθελοδουλεία οὐκ αἰσχρὸν εἶναι οὐδὲ κολακεία.

Πάνυ μὲν οὖν εὖ μοι δ.] Ne quis post οὖν interpungendum censeat, v. ann. ad Hipp. mai. p. 281. D.

C. καὶ εὖ ἐποίησας ἀπαλλάξας με σκ.] Hic quoque Heindorfius ἀπαλλάξας dicit positum esse pro ἀπαλλάττων, quem viri egregii errorem iam ad Phaedon. p. 60. C. notavimus. Enimvero aoristus de actione semel tantum et velut uno temporis momento peracta necessario poni debuit. Participium ἀπαλλάττων si esset adhibitum, sermo esset de re tempore praeterito duranti vel identidem repetita, quod quis est quin videat in hunc et Phaedonis locum minime convenire?

Cap. XI. *Κἀγὼ ταῦτα ἄσμενος ἀκούσας, Τὸ μὲν ἐμόν, ἔφην, παράδειγμα, ὦ Διονυσόδωρέ τε καὶ Εὐθύδημε, οἵων ἐπιθυμῶ τῶν προτρεπτικῶν λόγων εἶναι, τοιοῦτον, ἰδιωτικὸν ἴσως καὶ μόλις διὰ μακρῶν λεγόμενον· σφῷν δὲ ὁπότερος βούλεται, ταὐτὸν τοῦτο τέχνῃ πράττων ἐπιδειξάτω ἡμῖν. εἰ δὲ μὴ τοῦτο* E *βούλεσθον, ὅθεν ἐγὼ ἀπέλιπον, τὸ ἑξῆς ἐπιδείξατον τῷ μειρακίῳ, πότερον πᾶσαν ἐπιστήμην δεῖ αὐτὸν κτᾶσθαι, ἢ ἔστι τις μία, ἣν δεῖ λαβόντα εὐδαιμονεῖν τε καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα εἶναι, καὶ τίς αὕτη. ὥςπερ γὰρ ἔλεγον ἀρχόμενος, περὶ πολλοῦ ἡμῖν τυγχάνει ὂν τόνδε τὸν νεανίσκον σοφόν τε καὶ ἀγαθὸν γενέσθαι.*

C. *οἵων ἐπιθυμῶ τῶν πρ. λ. εἶναι*] Libri omnes *οἷον*, quod correxit Routhius, probante Heindorfio et Bekkero. Ven. Ξ. et a manu sec. Ven. Σ. Flor. a. b. c. o. *τὸν προτρεπτικὸν λόγον*, quod eruit Schleiermacher., recepit Winckelm. sed v. ann.

καὶ μόλις διὰ μακρῶν] Bekkerus ut infra p. 294. A. *μόγις*, invitis omnibus codicibus. Quanquam alibi codd. fere *μόγις* commendant. v. Schneider. ad Reip. l. VI. p. 502. C. Lobeck. ad Aiacem p. 217. ed. sec.

ὅθεν ἐγὼ ἀπέλιπον] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Barb. Pal. Urb. Vind. Flor. b. c. o. Vat. r. Legebatur ante Bekkerum *ἀπέλειπον*.

E. *ὥςπερ γὰρ ἔλεγον ἀρχ.*] *γὰρ* om. Bodl. Vat. Θ r.

D. *οἵων ἐπιθυμῶ τῶν προτρεπτικῶν λ. εἶναι*] Sic libri optimi quique, praeterquam quod *οἷον* scriptum exhibent. Id vero apparet corruptum esse ab imperitis librariis, qui structurae rationem non perspicerent, quae quidem haec est: *τὸ μὲν ἐμὸν παράδειγμα τοιοῦτον τῶν προτρεπτικῶν λόγων, οἵων ἐπιθυμῶ εἶναι.* Itaque rarior paullo attractionis forma errorem peperisse existimanda est. Quae tamen mirari subit quod etiam recentissimum libri editorem fefellit, quum Routhius, Heusdius, Beckius, Heindorfius, alii, de *οἷον* in *οἵων* commutando consensissent. Nec vero Schneiderus ad Remp. T. II. p. 43. verba recte videtur accepisse. Ceterum hunc locum facetae urbanitatis sale conditum esse nemo erit quin vel non admonitus sentiat.

τέχνῃ πράττων] ratione et ex artis praeceptis faciens: nam ipse *ἰδιωτικὸν* scilicet *παράδειγμα* exhibuerat. Phaedr. p. 260. D. *οὐδέν τι μᾶλλον ἔσται πείθειν τέχνῃ.* Ibid. p. 251. D. *Παλαμήδην λέγοντα οὐκ ἴσμεν τέχνῃ.* Ibid. p. 267. B. *καὶ μόνος αὐτὸς εὑρηκέναι ἔφη ὧν δεῖ λόγων τέχνῃ.*

E. *ὅθεν ἐγὼ ἀπέλιπον —*] unde ego digressus sum, hoc ordine deinceps persequentes ostendite adolescentulo, utrum universam scientiam sibi

Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα εἶπον, ὦ Κρίτων· τῷ δὲ μετὰ 283 τοῦτο ἐσομένῳ πάνυ σφόδρα προςεῖχον τὸν νοῦν, καὶ ἐπεσκόπουν, τίνα ποτὲ τρόπον ἅψοιντο τοῦ λόγου καὶ ὁπόθεν ἄρξοιντο παρακελευόμενοι τῷ νεανίσκῳ σοφίαν τε καὶ ἀρετὴν ἀσκεῖν. ὁ οὖν πρεσβύτερος αὐτῶν, ὁ Διονυσόδωρος, πρότερος ἤρχετο τοῦ λόγου, καὶ ἡμεῖς πάντες ἐβλέπομεν πρὸς αὐτὸν ὡς αὐτίκα μάλα ἀκουσόμενοι θαυμασίους τινὰς λόγους. ὅπερ οὖν καὶ συνέβη ἡμῖν· θαυμαστὸν γάρ τινα, ὦ B Κρίτων, ἀνὴρ κατῆρχε λόγον, οὗ σοὶ ἄξιον ἀκοῦσαι, ὡς παρακελευστικὸς ὁ λόγος ἦν ἐπ' ἀρετήν.

Ven. Σ. Par. CE. Ang. Barb. Pal. Urb. Vind. Flor. a. b. e. o. Vereor ut recte. Et tuentur vocem Coisl. a sec. m. Ven. Ξ. Par. B. Abiecit Winckelm.

P. 283. καὶ ἐπεσκόπουν] Sic Bodl. Vat. Θ. Vind. et ed. Winckelm. Legebatur καὶ ἐσκόπουν. Dein vulgo ἅψαιντο, quod correxit Heindorf. Et legitur ἅψοιντο in Flor. b. a manu sec. restitutum.

B. ἀνὴρ κατῆρχε] V. ἀνήρ, quod tenuit Winckelm. Recte Bekkerus ἁνὴρ scripsit. Vat. r. ὁ ἀνήρ.

οὗ σοὶ ἄξιον ἀκοῦσαι] Sic Bodl. Vat. Θ r. Ven. Σ. Vind. Flor. b. c. In Coisl. Par. BCE. Ang. Barb. Pal. Urb. Flor. a. o. σοὶ scriptum. Ante Bekkerum legebatur οὗ σὲ ἄξιον ἀκ.

debeat comparare, an sit una aliqua disciplina, quam percipere oporteat, ut quis beatus sit atque bonus. Phaedon. p. 78. A. ὅθεν δὲ ἀπελίπομεν, ἐπανέλθωμεν. ubi v. Wyttenbach. Praeterea observes δεῖ, quod proprie ad notionem participii λαβόντα pertinet, consociatum esse per quandam breviloquentiam cum εὐδαιμονεῖν. Nam accurate hoc modo fuit dicendum: ἣν δεῖ λαβεῖν, ὥςτε εὐδαιμονεῖν τε καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα εἶναι. Sed eadem ratio est infra p. 289. C. ἆρά ἐστιν αὕτη, ἣν ἔδει κεκτημένους ἡμᾶς εὐδαίμονας εἶναι. Sympos. P. 182. E. ὁ νόμος δέδωκε τῷ ἐραστῇ ἐξουσίαν θαυμαστὰ ἔργα ἐργαζομένῳ ἐπαινεῖσθαι, i. e. θ. ἐργ. ἐργάζεσθαι, ὥςτε ἐπαινεῖσθαι. Nec abludit locus Reip. IV. p. 427. B. a Winckelmanno comparatus: καὶ ὅσα τοῖς ἐκεῖ δεῖ ὑπηρετοῦντας ἵλεως αὐτοῖς ἔχειν. Legg. I. p. 643. D. οὗ ἀφικομένους αὐτοὺς δεῖ τέλος ἔχειν.

P. 283. ἅψοιντο τοῦ λόγου] sermonem ingressuri essent, s. disputationem suscepturi, ut Xenoph. Symp. III. 2. v. ad Remp. II. p. 377. A. VI. p. 497. E. VII. p. 539. A.

B. ἄνηρ κατῆρχε λόγον] Aut ὁ ἀνὴρ aut admissa crasi ἁνὴρ scribendum esse docebunt quae ad Phaedrum pag. 196 sqq. de hac re disseruimus. Falluntur Astius et Win-

Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατές τε καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι, ὅσοι φατὲ ἐπιθυμεῖν τόνδε τὸν νεανίσκον σοφὸν γενέσθαι, πότερον παίζετε ταῦτα λέγοντες ἢ ὡς ἀληθῶς ἐπιθυμεῖτε καὶ σπουδάζετε; Κἀγὼ διενοήθην, ὅτι ᾠηθήτην ἄρα ἡμᾶς τὸ πρότερον παίζειν, ἡνίκα ἐκελεύομεν διαλεχθῆναι τῷ νεανίσκῳ αὐτώ, καὶ διὰ ταῦτα προςεπαισάτην τε καὶ οὐκ ἐσπουδασάτην·
C ταῦτα οὖν διανοηθεὶς ἔτι μᾶλλον εἶπον, ὅτι θαυμαστῶς σπουδάζοιμεν. Καὶ ὁ Διονυσόδωρος, Σκόπει μήν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅπως μὴ ἔξαρνος ἔσει ἃ νῦν λέγεις. Ἔσκεμμαι, ἦν δ' ἐγώ· οὐ γὰρ μή ποτ' ἔξαρνος γένωμαι. Τί οὖν; ἔφη· φατὲ βούλεσθαι αὐτὸν σοφὸν γενέσθαι; Πάνυ μὲν οὖν. Νῦν δέ, ἦ δ' ὅς, Κλεινίας πότερον σοφός ἐστιν ἢ οὔ; Οὔκουν

διὰ ταῦτα προςεπαισάτην] προςεπαιξάτην Urbin, et supra versum Vindob. v. ad p. 278. C.

C. φατὲ βούλεσθαι αὐτὸν σοφ. γ.] V. Τί οὖν, ἔφη, φάτε; βούλεσθε αὐτὸν σ. γ. Sed βούλεσθαι praebent Bodl. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Flor. a. b. c. o. et pr. Ven. Ξ, unde olim reposui. Bekkerus tenuit vulgatum.

ckelmannus ἀνὴρ tuentes. Centies enim crasis illa a scribis oblitterata est, quorum testimonium hac in re nihil valet. Verbum κατάρχειν cum accusativo coniunctum illustravit Matthiae Gr. §. 335. ann. Dissen. ad Pindar. p. 265.

B. Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σ. τ. καὶ ὑμεῖς] Hoc εἰπὲ etiam ubi plures compellantur usurpari solere demonstrabunt quae ad Protagor. p. 311. D. adscripsimus. conf. Matthiae Gr. §. 312. 2. Ibidem nec contrariam rationem docuimus inusitatam esse. conf. Lachet. p. 186. E.

ὅτι ᾠηθήτην ἄρα] Non temere ἄρα interpositum est. Collegit enim Socrates eos antea iudicio suo falsos esse, quum inanibus argutiis ideo delusissent adolescentem, quia non serio rem agi sibi persuasissent.

προςεπαισάτην τε καὶ οὐκ ἐσπ.] De hoc usu vocularum τε καὶ v. ad Gorg. p. 460. D. Phaedr. p. 242. B.

C. ἔξαρνος εἶ ἃ νῦν λέγεις] V. ad Lysid. p. 205. A.

Τί οὖν; ἔφη· φατὲ βούλεσθαι —] Quid igitur? affirmatisne velle vos, ut sapiens evadat? Prave Winckelmannus distinxit: τί οὖν, ἔφη, φατὲ βούλεσθαι; αὐτὸν σοφὸν γενέσθαι; quod cum sententiae rationibus minus congruit. Apparet enim istud φατὲ praecedenti illi ἔξαρνον εἶναι opponi: huius autem verbi vis ista interpunctione recepta admodum minuitur ac veluti ob-

φησί γέ πω· ἔστι δὲ οὐκ ἀλαζών. Ὑμεῖς δέ, ἔφη,
βούλεσθε γενέσθαι αὐτὸν σοφόν, ἀμαθῆ δὲ μὴ εἶ- D
ναι; Ὡμολογοῦμεν. Οὐκοῦν ὃς μὲν οὐκ ἔστι, βούλεσθε αὐτὸν γενέσθαι, ὃς δ' ἔστι νῦν, μηκέτι εἶναι. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἐθορυβήθην. Ὁ δέ μου θορυβουμένου ὑπολαβών, Ἄλλο τι οὖν, ἔφη, ἐπεὶ βούλεσθε αὐτόν, ὃς νῦν ἐστί, μηκέτι εἶναι, βούλεσθε αὐτόν, ὡς ἔοικεν, ἀπολωλέναι; καίτοι πολλοῦ ἂν ἄξιοι οἱ τοιοῦτοι εἶεν φίλοι τε καὶ ἐρασταί, οἵτινες τὰ παιδικὰ περὶ παντὸς ἂν ποιήσαιντο ἐξολωλέναι.

Cap. XII. Καὶ ὁ Κτήσιππος ἀκούσας ἠγανάκτη- E
σέ τε ὑπὲρ τῶν παιδικῶν καὶ εἶπεν· Ὦ ξένε Θούριε,

ἔστι δὲ οὐκ ἀλ.] ἦν, δ' ἐγὼ vulgo post ἔστι δὲ interpositum om. Bodl. Vat. Θr. Vind. unde cum Winckelmanno delevi.

D. Ὁ δέ μου θορυβουμένου] Correxit Heindorf. ἐμοῦ probante Bekkero.

E. ἠγανάκτησέ τε ὑπὲρ τῶν π.] Bodl. Vat. Θ. ἠγανάκτησέ τε καὶ ὑπὲρ τῶν π, quod redolet grammatici alicuius correctionem verbi ἀγανακτεῖν constructionem non concoquentis. v. ann.

scuratur. Exemplorum hoc in genere nihil valet enumeratio.

Οὔκουν φησί γέ πω] Saepenumero πω ita a negandi vocabulo remotum. Men. p. 72. D. οὐ μέντοι ὥς βούλομαί γε πω. Ibid. p. 83. E. οὐδ' ἄρα ἀπὸ τῆς τρίποδός πω — γίγνεται. De Rep. IV. p. 434. D. μηδέν, ἦν δ' ἐγώ, πω πάνυ παγίως λέγωμεν. Phileb. p. 22. C. οὐκ ἀμφισβητῶ πω ὑπὲρ νοῦ. Aristoph. Rann. v. 682. οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρα δύναμαί πω μαθεῖν.

D. Οὐκοῦν ὃς μὲν οὐκ ἔστι] Callide ὃς dixit pro οἷος, in quo ipso vocabuli usu latet argumentationis fraus et fallacia. Phaedr. p. 243. D. ὥσπερ ἂν ᾖς ὃς εἶ. ubi v. ann. coll. Matthiae Gr. §. 480. ann. 4.

Ὁ δέ μου θορυβουμένου ὑπολαβών] Ille vero dum adhuc perturbabar, statim subiiciens, Nonne, inquit, etc.

E. ἠγανάκτησέ τε ὑπὲρ τῶν π.] Charmid. p. 175. D. τὸ μὲν οὖν ἐμὸν καὶ ἧττον ἀγανακτῶ· ὑπὲρ δὲ σοῦ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Χαρμίδη, πάνυ ἀγανακτῶ. Alcib. I. p. 119. C. ἀγανακτῶ ὑπέρ τε σοῦ καὶ τοῦ ἐμαυτοῦ ἔρωτος. Gorg. p. 457. D. τοὺς παρόντας ἄχθεσθαι ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν. Apol. Socr. p. 24. A. Μέλητος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος. quem locum fuit, qui dictionis insolentia deceptus in fraudis suspicionem vocaret. Eiusdem generis sunt illa Theaet. p. 190. E. αἰσχυνόμην γὰρ ἂν ὑπὲρ ὑμῶν. Criton. p. 45. E. καὶ ὑπὲρ ἡμῶν

εἰ μὴ ἀγροικότερον, ἔφη, ἦν εἰπεῖν, εἶπον ἄν, Σοὶ εἰς κεφαλήν, ὅ τι μαθὼν ἐμοῦ καὶ τῶν ἄλλων καταψεύδει τοιοῦτο πρᾶγμα, ὃ ἐγὼ οἶμαι οὐδ' ὅσιον εἶναι λέγειν, ὡς ἐγὼ τόνδε βουλοίμην ἂν ἐξολωλέναι. Τί δέ, ἔφη, ὦ Κτήσιππε, ὁ Εὐθύδημος, ἦ δοκεῖ σοι οἷόν τ' εἶναι ψεύδεσθαι; Νὴ Δία, ἔφη, εἰ μὴ μαίνομαί γε. Πότερον λέγοντα τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ ἂν
284 ὁ λόγος ᾖ, ἢ μὴ λέγοντα; Λέγοντα, ἔφη. Οὐκοῦν

ὅ τι μαθὼν ἐμοῦ] Libri μου, quod correxit Heindorfius. Nimirum librarii μου cum μαθὼν copularunt, eoque errore decepti posuerunt encliticum. Librorum scripturam tuendam censet Bernhardy Syntax. p. 275. quam ego quoque ferrem, si ordo verborum hic esset: ὅ τι μαθών μου καταψεύδει, καὶ τῶν ἄλλων.

τῶν σῶν ἐπιτηδείων αἰσχύνομαι. Infra p. 305. A. πάνυ ἄν σε οἶμαι αἰσχυνθῆναι ὑπὲρ τοῦ σεαυτοῦ ἑταίρου.

εἰ μὴ ἀγροικότερον — ἦν εἰπεῖν] V. ad Apol. Socr. p. 32. D. De formula σοὶ εἰς κεφαλήν, in caput tuum, scilicet: recidat istud tuum ἐξολωλέναι, v. Kuster. ad Aristoph. Plut. v. 525. 659. et schol. ad Pac. v. 1063. quos iam Routhius laudavit. Dein ὅ τι μαθὼν etsi parum apte cohaerere videtur cum praecedentibus, tamen non putamus opus esse verbi alicuius supplemento. Alacrius enim sensus expromens suos hoc modo loquitur: ni agrestius esset, malum capiti tuo imprecarer, quod tibi in mentem venerit, tale quid de me atque ceteris mentiri, quod dictum est pro propterea, quod tibi in mentem venit. Neque enim ὅ τι interrogative, sed relative accipiendum existimo. Compares, quaeso Homer. Odyss. α. v. 382 Τηλέμαχον θαύμαζον ὃ θαῤῥαλέως ἀγόρευεν. Ibid. v. 389 τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα· Ἀντίνο', εἴπερ μοι καὶ ἀγάσσεαι ὅ ττι κεν εἴπω. Eadem ratio est locorum, quos cum hoc nostro contendit Heindorfius, Apolog. Socr. p. 36. B. τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι, ὅ τι μαθὼν ἐν τῷ βίῳ οὐχ ἡσυχίαν ἦγον; Infra p. 299. A. πολὺ δικαιότερον τὸν ὑμέτερον πατέρα τύπτοιμι, ὅ τι μαθὼν σοφοὺς υἱεῖς οὕτω ἔφυσεν. Quod autem dubitarunt viri docti, μαθὼν istud essetne ubique in παθὼν commutandum, siquidem nusquam reperitur huiuscemodi exemplum: τί ἔμαθες, ὥστε τοῦτο ποιῆσαι; eo quidem argumento me fateor parum commoveri. Quum enim creberrima sit respondendi formula ἔμαθον et οὐκ ἔμαθον, ac μαθέ, ut Politic. p. 306. A. De Rep. I. p. 339. A. III. p. 413. B. IV. p. 429. C. p. 438. B. E. VI. p. 510. B. C. Sophist. p. 262. A. p. 228. A. p. 260. B. Theaet. p. 192. E. facile per usum loquendi potuit fieri, ut ad analogiam dictionis τί παθὼν effingeretur istud τί μαθών; quod alteri illi quodammodo ex altera parte responderet. Quemadmodum enim τί παθὼν ad sensum et animi affectionem refertur, ita τί μαθὼν pertinet ad mentem atque

εἴπερ λέγει αὐτό, οὐκ ἄλλο λέγει τῶν ὄντων ἢ ἐκεῖνο, ὅπερ λέγει. Πῶς γὰρ ἄν; ἔφη ὁ Κτήσιππος. Ἕν μὴν κἀκεῖνό γ' ἐστὶ τῶν ὄντων, ὃ λέγει, χωρὶς τῶν ἄλλων. Πάνυ γε. Οὐκοῦν ὁ ἐκεῖνο λέγων τὸ ὄν, ἔφη, λέγει; Ναί. Ἀλλὰ μὴν ὅ γε τὸ ὂν λέγων καὶ τὰ ὄντα τἀληθῆ λέγει· ὥςτε ὁ Διονυσόδωρος, εἴπερ λέγει τὰ ὄντα, λέγει τἀληθῆ καὶ οὐδὲν κατὰ σοῦ ψεύδεται. Ναί, ἔφη· ἀλλ' ὁ ταῦτα λέγων, ἔφη

οἷόν τ' εἶναι ψεύδεσθαι] οἷός τ' εἶναι Bodl. Vat. Θ.
P. 284. Πῶς γὰρ ἄν;] Sic Bodl. Vat. Θr. Urb. Vind. Scribebatur ante Winckelm. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως;
τὸ ὄν, ἔφη, λέγει;] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Par. B. Pal. Urb. Flor. o. Vett. editt. λέγειν.

voluntatem, ut utrique formulae suus atque proprius usus constet. Nam τί παθὼν τοῦτ' ἔπραξας; est: quid tibi accidit, ut istud feceris: τί μαθὼν τοῦτ' ἔπραξας; autem quid animum tuum induxisti, s. quid tibi in mentem venit, ut hoc feceris, quemadmodum Galli dicunt: Qui vous a appris a faire cela? Acute de his exposuit Hermannus ad Viger. p. 759 sq. et Praefat. ad Aristoph. Nubb. p. XLVI sqq. qui tamen τί μαθὼν ubique in τί παθὼν mutandum censet.

ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τ' εἶναι ψεύδεσθαι] „Celebris est ista sophistarum cavillatio, qui asserebant fieri non posse, ut quis τὸ μὴ ὂν dicat, ideoque nec falsa loquatur. Protagorae atque hominibus illo antiquioribus eam tribuit Plato infra, sicut Parmenidi in Sophista p. 237. ubi de eadem fuse disserit. In his interim captiunculis latet, nisi fallor, fallacia amphiboliae. Scilicet is, qui loquitur, de re aliqua loquitur, nec nisi improprie dicitur rem loqui. Verba igitur, quae loquens facit, omnino existunt, et vere sunt; sed nisi res existant, et eundem ad modum, quo verba prae se ferunt, ea non sunt vera. Certe quidem secundum philosophum in Cratylo p. 385. B. ὃς ἂν τὰ ὄντα λέγῃ ὡς ἔστιν, ἀληθής· ὃς δ' ἂν ὡς οὐκ ἔστι, ψευδής." Routh.

P. 284. Οὐκοῦν εἴπερ λέγει] Tertiam personam ponit propterea, quod notio pronominis infiniti τις inest in praecedentibus illis, ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τ' εἶναι ψεύδεσθαι; Multa id genus exempla coegi ad Apol. Socr. p. 29. A. Criton. p. 49. D. Charmid. p. 167. B. De Rep. VI. p. 506. C. Lysid. p. 212. B. al. Mox ad Πῶς γὰρ ἄν; intell. ἄλλο λέγοι. Nam ita tantum πῶς γὰρ affirmandi vim habere solet, si tale quid ex antecedentibus intelligi potest.

Ἕν μὴν κἀκεῖνό γ' ἐστὶ τῶν ὄντων — ἄλλων] H. e. seiunctum ac diversum a reliquis.

ἀλλ' ὁ ταῦτα λέγων — οὐ τὰ ὄντα λέγει] Haec a nullo dum interprete recte explicata sunt. Statuunt enim ea ad Dionysodorum referri oportere, quum ad ipsum Euthydemum pertineant. Nam ὁ ταῦτα λέγων

B ὁ Κτήσιππος, ὦ Εὐθύδημε, οὐ τὰ ὄντα λέγει. Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Τὰ δὲ μὴ ὄντα, ἔφη, ἄλλο τι ἢ οὐκ ἔστιν; Οὐκ ἔστιν. Ἄλλο τι οὖν οὐδαμοῦ τά γε μὴ ὄντα ὄντα ἐστίν; Οὐδαμοῦ. Ἔστιν οὖν ὅπως περὶ ταῦτα τὰ μὴ ὄντα πράξειεν ἄν τίς τι, ὥςτ' ἐκεῖνά γε Κλεινίᾳ ποιήσειεν ἂν καὶ ὁςτιςοῦν, τὰ μηδαμοῦ ὄντα; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί οὖν; οἱ ῥήτορες ὅταν λέγωσιν ἐν τῷ δήμῳ, οὐδὲν πράττουσι; Πράττουσι μὲν οὖν, ἢ δ' ὅς. Οὐκοῦν
C εἴπερ πράττουσι, καὶ ποιοῦσι; Ναί. Τὸ λέγειν ἄρα πράττειν τε καὶ ποιεῖν ἐστίν; Ὡμολόγησεν. Οὐκ ἄρα τά γε μὴ ὄντ', ἔφη, λέγει οὐδείς. ποιοῖ γὰρ ἂν ἤδη τι, σὺ δὲ ὡμολόγηκας τὸ μὴ ὂν μὴ οἷόν τ' εἶναι μηδὲ ποιεῖν· ὥςτε κατὰ τὸν σὸν λόγον οὐδεὶς ψευδῆ λέγει, ἀλλ' εἴπερ λέγει Διονυσόδωρος, τἀληθῆ τε καὶ τὰ ὄντα λέγει. Νὴ Δία, ἔφη ὁ Κτήσιππος, ὦ Εὐθύδημε· ἀλλὰ τὰ ὄντα μὲν

B. Ἔστιν οὖν ὅπως περὶ τ.] οὖν abest a Bodl. Vat. Θ.

ὥςτ' ἐκεῖνά γε Κλεινίᾳ ποιήσειεν ἂν] Vulgo legebatur: ὥςτ' ἐκεῖνα ποιήσειεν ἄν. Bodl. Vat. Par. BCE. Ven. Ξ. Barb. Vind. Flor. a. b. ὥς γε Κλεινίᾳ π. Nos e Ven. Σ. Aug. Palat. Flor. c. o. reponendum iudicavimus ὥςτ' ἐκεῖνά γε Κλεινίᾳ. In Coisl. est: ὥςτε ἐκεῖνα Κλεινίᾳ. Urb. habet ὥςτ' ἐκεῖνα πενίᾳ.

C. Τὸ λέγειν ἄρα πράττειν] Sic Bodl. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. C. Aug. Barb. Pal. Urb. Vat. r. Vind. Flor. a. c. o. Legeba-

dictum est pro σύ, ut sensus hic sit: Is qui iam contendit Dionysodorum nihil de me mentiri non quod res est dicit. Itaque apparet Heindorfius quo iure in his articulum delendum iudicaverit.

B. ὥςτ' ἐκεῖνά γε Κλεινίᾳ ποιήσειεν ἂν καὶ ὁςτιςοῦν, τὰ μηδαμοῦ ὄντα] Fierine potest, ut quis circa τὰ μὴ ὄντα aliquid agat, ita ut, quicunque demum sit, illa, quae nusquam sunt, Cliniae faciat? Dativum Κλεινίᾳ ex codd. restituimus. Idem fecit Winckelmannus, qui tamen ἐκεῖνα cum Bodl. Vat. aliis, eiecit. Quod nos ideo noluimus facere, quia ἐκεῖνα eiectum videtur ab iis, qui non animadvertissent τὰ μηδαμοῦ ὄντα pronomini per epexegesin adiici: quae tamen appositio hic longe elegantissima est. Exempla eiusdem generis ad Hipp. mai. p. 285. B. indicavimus. Ceterum post ὁςτιςοῦν commate interpungendum iudicavi.

C. εἴπερ πράττουσι, καὶ ποιοῦσιν] V. Charmid. p. 163.

τρόπον τινὰ λέγει, οὐ μέντοι ὥς γε ἔχει. Πῶς λέγεις, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος, ὦ Κτήσιππε; εἰσὶ γάρ τινες, οἳ λέγουσι τὰ πράγματα ὡς ἔχει; Εἰσὶ μέντοι, ἔφη, οἵ καλοί τε κἀγαθοὶ καὶ οἱ τἀληθῆ λέγοντες. D Τί οὖν; ἦ δ' ὅς· τἀγαθὰ οὐκ εὖ, ἔφη, ἔχει, τὰ δὲ κακὰ κακῶς; Συνεχώρει. Τοὺς δὲ καλούς τε κἀγαθοὺς ὁμολογεῖς λέγειν ὡς ἔχει τὰ πράγματα; Ὁμολογῶ. Κακῶς ἄρα, ἔφη, λέγουσιν, ὦ Κτήσιππε, οἱ ἀγαθοὶ τὰ κακά, εἴπερ ὡς ἔχει λέγουσι. Ναὶ μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, σφόδρα γε, τοὺς γοῦν κακοὺς ἀνθρώπους· ὧν σύ, ἐάν μοι πείθῃ, εὐλαβήσει εἶναι, ἵνα μή σε οἱ ἀγαθοὶ κακῶς λέγωσιν. ὡς εὖ ἴσθ' ὅτι E κακῶς λέγουσιν οἱ ἀγαθοὶ τοὺς κακούς. Ἦ καὶ τοὺς μεγάλους, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, μεγάλως λέγουσι καὶ τοὺς θερμοὺς θερμῶς; Μάλιστα δήπου, ἔφη ὁ Κτήσιππος· τοὺς γοῦν ψυχροὺς ψυχρῶς λέγουσί τε καὶ φασὶ διαλέγεσθαι. Σὺ μέν, ἔφη ὁ Διονυσόδω-

tur olim λέγειν τ' ἄρα πράττειν τε καὶ π.

ὡμολόγηκας τὸ μὴ ὄν] τὸ μὴ ὂν Bodl. Vat. Θr. Vind. Vulgo τὰ μὴ ὄντα. Dein pro μηδένα ποιεῖν Bodl. Vat. Θ. μὴ δὲ ποιεῖν, unde dedi μηδὲ ποιεῖν. Iidem mox λόγον omittunt, cuius ellipsis alterum exemplum novimus nullum.

E. ὡς εὖ ἴσθ' ὅτι κακῶς] V. οἶσθ', quod e Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. Ξ. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Urbin. Vind. Flor. c. ϱ. correctum.

A. ibique ann. Ad proxima apte Routhius confert Cratyl. p. 387. C. ἆρ' οὖν οὐ καὶ τὸ λέγειν μία τίς ἐστι τῶν πράξεων;

ποιοῖ γὰρ ἂν ἤδη τι] quod non conveniret cum natura τῶν μὴ ὄντων. Heindorfius tamen τι delendum censet, ut intelligatur τὰ μὴ ὄντα, aut corrigendum ποιοῖ γὰρ ἂν ἤδη αὐτά. Sed nulla opus est verborum mutatione. — μηδὲ ποιεῖν, ne facere quidem.

D. οἱ καλοί τε κἀγαθοὶ καὶ οἱ τ. λ.] Tangit sophistas, ut qui mendacia protulerint.

κακῶς ἄρα λέγουσιν — κακοὺς ἀνθρ.] Notabis dictionis ambiguitatem, quae primum valet prave dicere, deinde maledicere alicui. — ὧν — εὐλαβήσει εἶναι, in quorum numero ne sis cavebis.

E. τοὺς γοῦν ψυχροὺς ψυχρῶς λ. δ.] Aculeus est in frigidum putidumque sophistarum acumen. Usum vocabuli praeter Heindorfium ad h. l. explanavit Ernesti Lexic. Techn. Gr. p. 388 sq.

ρος, λοιδορεῖ, ὦ Κτήσιππε, λοιδορεῖ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε, ἦ δ' ὅς, ὦ Διονυσόδωρε, ἐπεὶ φιλῶ σε, ἀλλὰ νουθετῶ σ' ὡς ἑταῖρον, καὶ πειρῶμαι πείθειν μηδέποτε ἐναντίον ἐμοῦ οὕτως ἀγροίκως λέγειν, ὅτι ἐγὼ
285 τούτους βούλομαι ἐξολωλέναι, οὓς περὶ πλείστου ποιοῦμαι.

1 Cap. XIII. Ἐγὼ οὖν, ἐπειδή μοι ἐδόκουν ἀγριωτέρως πρὸς ἀλλήλους ἔχειν, προςέπαιζόν τε τὸν Κτήσιππον καὶ εἶπον, ὅτι Ὦ Κτήσιππε, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς παρὰ τῶν ξένων δέχεσθαι ἃ λέγουσιν, ἐὰν ἐθέλωσι διδόναι, καὶ μὴ ὀνόματι διαφέρεσθαι. εἰ γὰρ ἐπίστανται οὕτως ἐξολλύναι ἀνθρώπους, ὥστ' ἐκ πονηρῶν τε καὶ ἀφρόνων χρηστούς τε καὶ ἔμφρονας ποιεῖν, καὶ τοῦτο εἴτε αὐτὼ εὑρήκατον
B τον εἴτε καὶ παρ' ἄλλου του ἐμαθέτην φθόρον τινὰ

λοιδορεῖ, ὦ Κτ., λοιδορεῖ] V. bis λοιδόρει, quod correxit Heindorfius. λοιδορεῖ unus Vindob. habet.

P. 285. ἐδόκουν ἀγριωτέρως] Sic Bodl. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. C. Ang. Barb. Pal. Urb. Flor. a. b. c. o. cum Bas. 2. In Ald. est ἀγροιωτέρως, quod habet Vat. Θ. Hinc Steph. effinxit ἀγροικοτέρως.

προςέπαιζόν τε τὸν Κτήσιππον] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Vett. editt. τῷ Κτησίππῳ. v. ad Phaedr. p. 265. C. Menex.

λοιδορεῖ — λοιδορεῖ] V. Phaedr. p. 242. D. et p. 236. D. ubi similem habes verborum conduplicationem, cuius exempla omnino non ita rara sunt.

P. 285. ἀγριωτέρως πρὸς ἀλλήλους ἔχειν] H. e. acrius et vehementius. v. ad Phaedr. p. 268. E.

προςέπαιζόν τε τὸν Κτήσιππον] Supra p. 278. B. διὸ καί φημι ἐγώ σοι τούτους προςπαίζειν. P. 283. B. καὶ διὰ ταῦτα προςεπαισάτην τε καὶ οὐκ ἐσπουδασάτην. Phaedr. p. 262. D. ὡς ἂν ὁ εἰδὼς τὸ ἀληθὲς προςπαίζων ἐν λόγοις παράγοι τοὺς ἀκούοντας. Ibid. p. 265. C. προςεπαίσαμεν — τὸν ἐμόν τε καὶ σὸν δεσπότην Ἔρωτα. Amator. p. 135. A. προςπαίζων αὐτοὺς ἠρόμην. Menex. p. 245. C. ἀεὶ σὺ προςπαίζεις τοὺς ῥήτορας. Legg. VI. p. 777. E. μὴ προςπαίζοντες μηδαμῇ μηδαμῶς οἰκέταις.

δέχεσθαι ἃ λέγουσιν, ἐὰν ἐθέλωσι διδόναι] Recte Heindorfius censuit respici proverbium δέχεσθαι τὸ διδόμενον, de quo v. ad Phileb. p. 11. B. Gorg. p. 499. C. Alcib. II. p. 141. C. Cicero Epist. Fam. I. 1. §. 6. Quod dat, accipimus. Idem vir doctus pro ὀνόματι e Ficino ὀνόμασι legendum coniectat, nisi singularem numerum ad unum illud ἐξολλύναι referre volueris.

B. εἰ τοῦτο ἐπίστασθον] Animadvertas numerum dualem in hac epanalepsi positum, licet praecedat εἰ γὰρ ἐπίστανται.

καὶ ὄλεθρον τοιοῦτον, ὥςτε ἀπολέσαντες πονηρὸν ὄντα χρηστὸν πάλιν ἀποφῆναι, — εἰ τοῦτο ἐπίστασθον (δῆλον δέ, ὅτι ἐπίστασθον· ἐφάτην γοῦν τὴν τέχνην σφῶν εἶναι τὴν νεωστὶ εὑρημένην ἀγαθοὺς ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους ἐκ πονηρῶν) συγχωρήσωμεν οὖν αὐτοῖν αὐτό· ἀπολεσάντων ἡμῖν τὸ μειράκιον καὶ φρόνιμον ποιησάντων, καὶ ἅπαντάς γε ἡμᾶς τοὺς ἄλλους. εἰ δὲ ὑμεῖς οἱ νέοι φοβεῖσθε, ὥςπερ ἐν Καρὶ ἐν ἐμοὶ C ἔστω ὁ κίνδυνος· ὡς ἐγώ, ἐπειδὴ καὶ πρεσβύτης εἰμί, παρακινδυνεύειν ἕτοιμος καὶ παραδίδωμι ἐμαυτὸν Διονυσοδώρῳ τούτῳ ὥςπερ τῇ Μηδείᾳ τῇ Κόλχῳ· ἀπολλύτω με, καὶ εἰ μὲν βούλεται, ἑψέτω, εἰ δ᾽, ὅ τι βούλεται, τοῦτο ποιείτω· μόνον χρηστὸν ἀποφηνάτω. Καὶ ὁ Κτήσιππος, Ἐγὼ μέν, ἔφη, καὶ αὐτός, ὦ Σώκρατες, ἕτοιμός εἰμι παρέχειν ἐμαυτὸν

p. 285. C. ubi huius verbi structuram illustravimus.

. ἐθέλωσι διδόναι] Hoc nunc cum Winckelm. restitui e Bodl. Coisl. Vat. Θr. Vind. Par. BC. Barb. Legebatur μεταδιδόναι, quod Par. BC. Barb. in margine adscriptum habent.

B. οἱ νέοι φοβεῖσθε] φοβεῖσθαι Bodl. Dein Bodl. Vat. Θ. ἐν ἀκαρί.

C. τῇ Μηδείᾳ τῇ Κόλχῳ] Κόλχων Vat. r. quod Stephanus frustra requirebat.

συγχωρήσωμεν οὖν] Hoc οὖν post parenthesin frequentatum ad Protagor. p. 327. B. 341. B. Sympos. p. 201. D. Lysid. p. 223. B. attigimus.

C. ὥςπερ ἐν Καρὶ ἐν ἐμοὶ] tanquam in homine vili. v. Lachet. p. 187. B.

ἕτοιμος] sc. εἰμί. v. ad Lachet. p. 180. A.

ὥςπερ τῇ Μηδείᾳ τῇ Κόλχῳ] „Utrum Κόλχων?" Steph. — At Κόλχος nomen gentile est, ut apud Horatium legitur Art. Poët. v. 118 Colchus an Assyrius; et Od. II. 13, 8 venena Colcha. Routh. Optime de hoc genere loquendi nuper disseruit Hermann. ad Eurip. Iphigen. Taur. v. 334. Ceterum recte Schol. ad h. l. Αὕτη γὰρ συνεβούλευσεν ἀπὸ Κόλχων μετὰ Ἰάσονος εἰς Ἰωλκὸν ἐλθοῦσα ταῖς Πελίου θυγατράσιν, ἵνα, εἰ τοῦτον βούλοιντο νέον γενέσθαι, ἑψηθῇ. v. Palaephat. Incred. Hist. 44. ibique Fischerum, et interpp. ad Ovid. Met. VII. v. 285 sqq.

εἰ δ᾽ ὅ τι βούλεται] Post εἰ δὲ rursus intelligas βούλεται, quam in rem Routhius apte comparavit Sympos. p. 212. C. Alcibiad. I. p. 114. B. Addimus Cratyl. p. 407. D. Legg. II. p. 688. B. De Rep. I. p. 351. C. IV. p. 432. A. conf. Matth. Gr. p. 1248. Dein μόνον ut Lat. modo cum imperativo iunctum, de quo usu v. Charmid. p. 158. B. μόνον ἐλθέτω. Phaedr. p. 264. D. μόνον δήλωσον. Phaed.

τοῖς ξένοις, καὶ ἐὰν βούλωνται δέρειν ἔτι μᾶλλον ἢ
D νῦν δέρουσιν, εἴ μοι ἡ δορὰ μὴ εἰς ἀσκὸν τελευτήσει ὥσπερ ἡ τοῦ Μαρσύου, ἀλλ' εἰς ἀρετήν. καίτοι με οἴεται Διονυσόδωρος οὑτοσὶ χαλεπαίνειν αὐτῷ· ἐγὼ δὲ οὐ χαλεπαίνω, ἀλλ' ἀντιλέγω πρὸς ταῦτα ἅ μοι δοκεῖ πρός με μὴ καλῶς λέγειν. ἀλλὰ σὺ τὸ ἀντιλέγειν, ἔφη, ὦ γενναῖε Διονυσόδωρε, μὴ κάλει λοιδορεῖσθαι· ἕτερον γάρ τί ἐστι τὸ λοιδορεῖ-

βούλωνται δέρειν] δερεῖν Vat. Θ. δέῤῥειν Urb. δαίρειν et δαίρουσι Bas. 2. δεροῦσιν Bodl. Vat.

D. σὺ τὸ ἀντιλέγειν] τῷ Bodl. Par. BCE. Pal. et pr. Coisl. Dein γενναῖε e Bodl. Vat. Θr. Vind. additum olim deerat.

Ἕτερον γάρ τι] V. τοι, refragantibus libris Bodl. Vat. Θ. Ven. Σ. Par. BC. Barb. Pal. Urb. Tum ὁ ante Διονυσόδωρος om. Bodl. Vat. Θ.

p. 63. E. μόνον τὰ ἑαυτοῦ παρασκευαζέτω. Alia dabit Boissonad. ad Eurip. Orest. v. 1107.

βούλωνται δέρειν] „Suidas: δαίρω, τὸ τύπτω· δέρω δὲ τὸ ἐκδέρω. Quod discrimen vereor ne sit grammaticorum inventum. Certe ἀσκὸν δαίρειν metri causa ex codicibus restituit Brunckius Arist. Nubb. v. 442. quem locum opportune huc attulit Routhius: νῦν οὖν χρήσθων ὅ τι βούλονται· Τουτὶ τό γ' ἐμὸν σῶμ' αὐτοῖσι Παρέχω τύπτειν, πεινῆν, διψῆν, αὐχμεῖν, ῥιγῶν, ἀσκὸν δαίρειν. Atque ita Avv. v. 364. ἕλκε, τίλλε, παῖε, δαῖρε, κόπτε πρώτην τὴν χύτραν. Proverbiale autem loquendi genus fuisse ἀσκὸν δέρεσθαι de cruciatu acerbissimo, intelligitur etiam ex notis illis Solonis versibus apud Plutarch. Solon. p. 86. B. ἤθελον γάρ κεν κρατήσας πλοῦτον ἄφθονον λαβὼν καὶ τυραννήσας Ἀθηνῶν μοῦνον ἡμέραν μίαν Ἀσκὸς ὕστερον δεδάρθαι κἀπιτετρίφθαι γένος. Heindorf. Marsyae mors in vulgus nota. Qui quum ab Apolline certamine musico victus esset, corio exutus et arbori affixus est. Herodotus VII. 26. narrat Marsyae ἀσκόν, h. e. pellem in utrem formatam, adhuc sua aetate Celaenis, urbe Phrygiae, suspensum fuisse; ad quem locum v. intpp. — δορὰν excoriationem dicit.

D. τὸ ἀντιλέγειν — μὴ κάλει λοιδορεῖσθαι] V. Matthiae. Gr. §. 420. ann. 2. b. Noli τῷ ἀντιλέγειν corrigere. Nam ita certo τὸ ante λοιδορεῖσθαι inserendum esset.

Ὡς ὄντος, ἔφη, τοῦ ἀντιλ.] H. e. quasi contradictio locum habeat.

E. Οὔκουν σύ γ' ἂν ἔφη, — ἑτέρου ἑτέρῳ] Verum vidisse puto Heindorfium haec sic explicantem: tu vero non demonstrabis unquam te quenquam audivisse alteri contradicentem. Nam ἀποδεῖξαι cum participio coniunctum nihil habet insolentiae. v. Matthiae Gr. §. 549. 5. Nec ipsum verbum per se spectatum ab hac sententia alie-

σθαι. Cap. XIV. Καὶ ὁ Διονυσόδωρος, Ὡς ὄντος, ἔφη, τοῦ ἀντιλέγειν, ὦ Κτήσιππε, ποιεῖ τοὺς λόγους; Πάντως δήπου, ἔφη, καὶ σφόδρα γε. ἢ σύ, ὦ Διονυσόδωρε, οὐκ οἴει εἶναι ἀντιλέγειν; Οὔκουν σύ γ' ἄν, ἔφη, ἀποδείξαις πώποτε ἀκούσας οὐδενὸς ἀντιλέγοντος ἑτέρου ἑτέρῳ. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη, ἀλλὰ ἀκούωμεν νῦν, εἴ σοι ἀποδείκνυμι, ἀντιλέγοντος Κτη- E

E. καὶ σφόδρα γε] γε om. vett. editt. cum Par. E.

Οὔκουν σύ γ' ἄν] Sic Bodl. pro vulg. Οὐκοῦν. Pro γ', quod praebuit Coisl., olim τ' scribebatur. v. ad Phaedrum p. 258. C. Winckelmannus τἂν retinuit.

ἀλλὰ ἀκούωμεν νῦν] ἀκούσωμεν Ven. Σ. ἀκούσομεν Vat. r. ἀκούω μὲν Bodl. probante Winckelmanno. Mox Heindorf. Πάνυ γ', ἔφη, mavult. Idem in proximis legendum censet: εἰσὶν ἑκάστου s. ἑκάστων τῶν λόγων.

num est, id quod Winckelmannus opinabatur. Quidni enim demonstratio locum habeat, ubi quis alteri ostendere vult audivisse se aliquos revera inter se contradicentes, h. e. vere sibi contradixisse, quos audiverit? Haec enim verborum sententia est. Qua audita Ctesippus, ut est adolescens paullo dicacior, Recte, inquit, dicis; sed audiamus nunc, an tibi demonstrem alterum contra alterum posse dicere; dum Ctesippus contra Dionysodorum dicit. Enimvero post εἴ σοι ἀποδείκνυμι ex praecedenti illo οὐδενὸς ἀντιλέγοντος ἑτέρου ἑτέρῳ facili negotio suppletur: τινὰ ἀντιλέγειν ἕτερον ἑτέρῳ, sicuti alibi quoque ex praegressa negatione vel negante sententia affirmatio intelligenda est. Illud igitur facete Ctesippus largitur Dionysodoro, non posse demonstrari se olim audisse qui inter se oblocuti sint, sed nunc audiendum censet, num ipse sophistae adversetur. Itaque ἀλλ' ἀκούωμεν νῦν eleganter respondet praecedenti ἀκούσας, ac nihili faciendum, quod a Bodl. suppeditatum Winckelmannus recepit, ἀκούω μέν. Videlicet is totum locum sic interpretatus est: non tu profecto hoc demonstrabis (sc. esse τὸ ἀντιλέγειν), si neminem unquam audiveris alteri contradicentem. Ct. Vera dicis; at nunc quidem audio Ctesippum contradicentem Dionysodoro. At vero ita primum πώποτε importuno loco collocatum est, quem ordinem verborum frustra defendas loco Isocrat. Panegyr. §. 4. etiamsi codicis Urb. et Ambros. scripturam comprobaveris: deinde pro ἀλλ' ἀκούω μὲν νῦν procul dubio dicendum fuit: ἀλλὰ νῦν μὲν ἀκούω. Nisi forte Ctesippum putaveris hoc significare, at audio *quidem* Ctesippum Dionysodoro contradicentem, nec tamen certo scio, num alter alteri revera obloquatur. Quae perabsurda foret sententia.

σίππου Διονυσοδώρῳ. Ἦ καὶ ὑπόσχοις ἂν τούτου λόγον; Πάνυ, ἔφη. Τί οὖν; ἦ δ' ὅς· εἰσὶν ἑκάστῳ τῶν ὄντων λόγοι; Πάνυ γε. Οὐκοῦν ὡς ἔστιν ἕκαστον ἢ ὡς οὐκ ἔστιν; Ὡς ἔστιν. Εἰ γὰρ μέμνησαι,
286 ἔφη, ὦ Κτήσιππε, καὶ ἄρτι ἐπεδείξαμεν μηδένα λέγοντα ὡς οὐκ ἔστι· τὸ γὰρ μὴ ὂν οὐδεὶς ἐφάνη λέγων. Τί οὖν δὴ τοῦτο; ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος· ἧττόν τι ἀντιλέγομεν ἐγώ τε καὶ σύ; Πότερον οὖν, ἦ δ' ὅς, ἀντιλέγοιμεν ἂν τοῦ αὐτοῦ πράγματος λόγον ἀμφότεροι λέγοντες, ἢ οὕτω μὲν ἂν δήπου ταὐτὰ λέγοιμεν; Συνεχώρει. Ἀλλ' ὅταν μηδέτερος, ἔφη,

P. 286. τοῦ αὐτοῦ πράγματος λόγον] Heindorf. coni. τὸν τοῦ αὐτοῦ πρ. quod recepit Winckelmann.
ἀμφότεροι λέγοντες] Vat. r. Vind. ἀμφότεροι λέγοντες, uti legendum coniecit Heindorf. Ceteri libri et scripti et typis expressi γνόντες.
B. τοῦ πράγματος οὐδέτερος] τοῦ πράγματος om. Ven. Ξ. Par. BCE. Angel. Barb. Pal. Flor. a. b. c. o. Tum Vind.

Ἦ καὶ ὑπόσχοις ἂν τούτου λόγον;] Haec Dionysodori esse primus vidit Routhius. Etenim Ctesippus posteaquam significavit semetipsum contra disputando ostensurum fieri posse, ut quis alteri adversetur, Dionysodorus continuo interrogat: Num etiam fieri poterit, ut mihi huius rei rationem reddas? Neque enim recte Winckelmannus cum aliis haec sic explicat: vin' tu quaerenti de hac re mihi respondere? v. ad Gorg. p. 465. A. τούτων δὲ πέρι ἐθέλω ὑποσχεῖν λόγον. Protagor. p. 338. D. πάλιν οὗτος ἐμοὶ λόγον ὑποσχέτω ὁμοίως.

εἰσὶν ἑκάστῳ τῶν ὄντων λόγοι;] Hanc lectionem recte defendit Bernhardy Synt. p. 90. Heindorfius enim ἑκάστου aut ἑκάστων scribendum censebat, quod nec Winckelmanno placuit. Sensus est: Licetne de omnibus rebus verba facere?

Οὐκοῦν ὡς ἔστιν —] Argumentatur hunc in modum: Loquimur de rebus proinde ut ipsae sunt comparatae. Iam vero de re quapiam inter nos disserentes aut ambo novimus quid de ea dicendum sit, atque tum nulla locum habet sententiarum discrepantia, aut eam non cognovimus ideoque plane ignoramus; aut ego quidem dico quod de ea iudicari oportet, tu autem quod de alia quapiam statui debet, in medium affers; at ne sic quidem ulla iudicii diversitas animadverti poterit, siquidem ita non de una eademque re loquimur. Vides quid sit quod fraudem et fallaciam huius conclusionis effecerit. Sumit enim sophista nos semper vere recteque de rebus iudicare, ideoque fieri non posse, ut unquam de iis dissentiamus.

τὸν τοῦ πράγματος λόγον λέγῃ, τότε ἀντιλέγοιμεν ἄν; ἢ οὕτω γε τὸ παράπαν οὐδ' ἂν μεμνημένος εἴη τοῦ πράγματος οὐδέτερος ἡμῶν; Καὶ τοῦτο συνωμολόγει. Ἀλλ' ἆρα, ἔφη, ὅταν ἐγὼ μὲν τὸν τοῦ πράγματος λόγον λέγω, σὺ δὲ ἄλλου τινός, ἆρα τότε ἀντιλέγομεν; ἢ ἐγὼ λέγω μὲν τὸ πρᾶγμα, σὺ δὲ οὐδὲ λέγεις τὸ παράπαν; ὁ δὲ μὴ λέγων τῷ λέγοντι πῶς ἀντιλέγοι; Cap. XV. Καὶ ὁ μὲν Κτήσιππος ἐσίγησεν· ἐγὼ δὲ θαυμάσας τὸν λόγον, Πῶς, ἔφην, ὦ Διονυσόδωρε, λέγεις; οὐ γάρ τοι ἀλλὰ τοῦτόν γε τὸν λόγον πολλῶν δὴ καὶ πολλάκις ἀκηκοὼς ἀεὶ θαυμά-

ἀλλ' ἆρα, quod recepit Winckelm. In Bodl. Urb. Vat. r. ἔφη omittunt, quod Coisl. post μὲν collocat.

ἆρα τότε ἀντιλέγομεν] Pro ἆρα Vat. Θ. Bodl. ἄλλον.

πῶς ἀντιλέγοι;] Solus Par. E. cum Steph. habet πῶς ἂν ἀντιλέγοι; Ego ἂν etiam a Bekkero et Winckelmanno servatum delere non dubitavi. Mox pro ἐσίγησεν Bodl. Vat. Θ. ἔλεγεν ἄν.

P. 286. ἀντιλέγοιμεν ἂν τοῦ αὐτοῦ πρ. λ.] Non opus est τὸν τοῦ αὐτοῦ πρ. λόγον scribere, quod placuit Heindorfio et Winckelmanno. Nam sententia haec est: eiusdem rei rationem afferentes, quaecunque demum est. Phaedon. p. 95. D. προσήκει γὰρ φοβεῖσθαι, εἰ μὴ ἀνόητος εἴη, τῷ μὴ εἰδότι μήδ' ἔχοντι λόγον διδόναι ὡς ἀθάνατόν ἐστιν. Nec haerendum in eo est, quod deinde τὸν τοῦ πράγματος λόγον dicitur, ubi cur articulus adiiciatur, causam in promtu esse putamus.

B. Ἀλλ' ἆρα ὅταν ἐγὼ —] Hoc ἀλλ' ἆρα sequente interrogatione habes etiam infra p. 290. E. Ἀλλ' ἆρα, ὦ πρὸς Διός, μὴ ὁ Κτήσιππος ἦν ὁ ταῦτ' εἰπών; Apolog. Socr. p. 25. A. ubi v. ann. Itaque ne hic quidem video quid Winckelmannum impulerit, ut ex uno Vindob. codice ἄρα in eius locum suffecerit. Quanquam ἆρα ita iterari bene meminimus, veluti Cratyl. p. 429. C. Enimvero ἆρα commode sane in tertia hac eaque ultima argumentationis parte interponitur.

πῶς ἀντιλέγοι;] quomodo se contradicere existimet? Nam ita hic optativus sine ἂν positus explicandus est. v. ad Lachet. p.190. C.

C. οὐ γάρ τοι ἀλλὰ τοῦτόν γε τ. λ.] Sinceram puto hanc librorum scripturam, quam Winckelmannus in οὐ γάρ τι ἀλλὰ τ. mutavit. Nam οὐ γάρ τοι ἀλλά non aliter dicitur quam οὐ γὰρ ἀλλὰ apud Aristoph. Ran. v. 58. Μή σκῶπτέ μ', ὦ 'δελφ'· οὐ γὰρ ἀλλ' ἔχω κακῶς. Ibid. v. 192. Ibid. v. 499. Ecclesiaz. v. 386. Nubb. v. 233. ubi v. Hermann. Plura dabit Iensius ad Lucian. T. III. p. 433. ed. Bip. Eodem modo infra p. 305. E. οὐ γάρ τοι ἀλλ' ὅ γε λόγος ἔχει τινὰ εὐπρέπειαν τῶν ἀνδρῶν. quem

ζω, καὶ γὰρ οἱ ἀμφὶ Πρωταγόραν σφόδρα ἐχρῶντο αὐτῷ καὶ οἱ ἔτι παλαιότεροι· ἐμοὶ δὲ ἀεὶ θαυμαστός τις δοκεῖ εἶναι καὶ τούς τε ἄλλους ἀνατρέπων καὶ αὐτὸς αὑτόν. οἶμαι δὲ αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν παρὰ σοῦ κάλλιστα πεύσεσθαι. ἄλλο τι ψευδῆ λέγειν οὐκ ἔστι; τοῦτο γὰρ δύναται ὁ λόγος· ἢ γάρ; ἀλλ' ἢ λέγοντ' ἀληθῆ λέγειν ἢ μὴ λέγειν; Συνεχώρει. Πό-
D τερον οὖν ψευδῆ λέγειν μὲν οὐκ ἔστι, δοξάζειν μέντοι ἔστιν; Οὐδὲ δοξάζειν, ἔφη. Οὐδ' ἄρα ψευδής,

C. τούς τε ἄλλους ἀνατρέπων] Heindorfius correxit ἀνατρέπειν, quod recepit Bekker.

κάλλιστα πεύσεσθαι] V. μάλιστα, quod e Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Par. BC. Barb. Pal. Vat. r. Vind. Flor. a. b. c. o. mutatum.

ἄλλο τι ψευδῆ λέγειν] Sic Vat. Θr. Vind. Ante Bekkerum scribebatur: ἄλλο τι ἢ ψ. λ.

locum non maiore iure nuperus interpres sollicitavit. Differunt tamen οὐ γὰρ ἀλλὰ et οὐ γάρ τοι ἀλλά — γε sic, ut illud sit etenim, hoc adiuncta vi asseverandi etenim profecto, nam sane.

οἱ ἀμφὶ Πρωταγόραν] Protagoras enim sensibus tantam fidem habendam iudicavit, ut quidquid iis obiiceretur, id pro vero haberi vellet. Itaque unamquamque rem prouti sensibus appareret, aliam censuit esse eoque modo omnem in contrarias partes disserendi facultatem penitus sustulit. v. Theaetet. p. 161. E. sq. et Tennemanni Hist. Philosoph. T. I. p. 507 sq. ed. 2. ibique Wendtium.

καὶ οἱ ἔτι παλαιότεροι] Hos Plato ipse significavit Cratyl. p. 429. D. Sophist. p. 260. C.

καὶ τούς τε ἄλλους ἀνατρέπων — αὑτόν] h. e. quum et ceteras evertat rationes et ipsa semet ipsam. Itaque non opus est coniectura Heindorfii ἀνατρέπειν, quam nollemus a Bekkero invitis libris omnibus receptam esse. Deinde ex verbis: οἶμαι δὲ — παρὰ σοῦ κάλλιστα πεύσεσθαι, non temere colligas Dionysodorum Protagorae maxime rationem sectatum esse, quam constat etiam ab Antisthene esse comprobatam. Apte contulit Routhius Diog. Laert. IX. 8, 53. οὗτος (Πρωταγόρας) τὸν Ἀντισθένους λόγον, τὸν πειρώμενον ἀποδεικνύειν, ὡς οὐκ ἔστιν ἀντιλέγειν, πρῶτος διείλεκται, καθά φησι Πλάτων ἐν Εὐθυδήμῳ.

τοῦτο γὰρ δύναται ὁ λόγος· ἢ γάρ; —] Qui hunc usum formulae ἢ γὰρ mediae orationi interpositae ignorarunt, temere καὶ excidisse arbitrati sunt, quod in aliquot codicibus additum reperitur. Sed eo additamento non opus esse docebunt illa Phaedr. p. 266. E. Gorg. p. 468. C. Nec omnino quidquam loco movendum, siquidem verissime iudicavit Heindorfius ista: τοῦτο γὰρ δ. — ἢ γάρ; per parenthesin inferri. Post ἀλλὰ e praecedenti οὐκ ἔστι intelligendum relinquitur ἀνάγ-

ἦν δ' ἐγώ, δόξα ἐστι τὸ παράπαν. Οὐκ ἔφη. Οὐδ' ἄρα ἀμαθία οὐδ' ἀμαθεῖς ἄνθρωποι. ἢ οὐ τοῦτ' ἂν εἴη ἀμαθία, εἴπερ εἴη, τὸ ψεύδεσθαι τῶν πραγμάτων; Πάνυ γε, ἔφη. Ἀλλὰ τοῦτο, οὐκ ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκ ἔφη. Λόγου ἕνεκα, ὦ Διονυσόδωρε, λέγεις τὸν λόγον, ἵνα δὴ ἄτοπον λέγῃς, ἢ ὡς ἀληθῶς δοκεῖ σοι οὐδεὶς εἶναι ἀμαθὴς ἀνθρώπων; Ἀλλὰ σύ, ἔφη, ἔλεγξον. Ἦ καὶ ἔστι τοῦτο κατὰ τὸν E σὸν λόγον, ἐξελέγξαι, μηδενὸς ψευδομένου; Οὐκ ἔστιν,

λέγοντ' ἀληθῆ λέγειν] Ven. Ξ. Barb. Pal. Flor. α. λέγοντα τἀληθῆ, quod cum Stephano tenuit Bekkerus.

D. ψευδῆ λέγειν μέν] Sic verissime Bekkerus e Vat. Θ. Vulgo scribitur μὲν λέγειν, ordine inverso.

εἴπερ εἴη] Bodl. Vat. Θr. εἰ παρείη.

ἀλλὰ τοῦτό οὐκ ἔστιν] Coisl. ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο, quod dedit Bekker.

κη ἔστιν, creberrima loquendi forma, de qua v. ad Remp. V. p. 490. A. Phaedr. p. 271. E. Parmenid. p. 160. D.

ψευδῆ λέγειν μὲν οὐκ ἔστι] Quum inter se opponantur λέγειν et δοξάζειν, illud ψευδῆ autem ad utrumque verbum pertineat, vulgarem ordinem: ψευδῆ μὲν λέγειν, immutandum fuisse nobis plane persuasimus.

D. τὸ ψεύδεσθαι τῶν πραγμάτων] Notanda est dictionis ambiguitas. Neque enim ψεύδεσθαι τῶν πραγμάτων hic aliter dictum atque Apolog. p. 22. D. καὶ τούτου μὲν οὐκ ἐψεύσθην. Lysias pro bon. Aristoph. p. 220. ed. Brem. πολλῶν ἐψεύδεσθε τῆς οὐσίας. conf. Matthiae Gr. §. 338. Rost. §. 108. 5. Sententia igitur haec est: an haec non sit inscitia, siquidem ulla fuerit, ut quis suo de rebus iudicio fallatur? — λόγου ἕνεκα, dicis causa. v. ad Criton. p. 46. D. Mox ne quis malit ἵνα δὴ ἄτοπόν τι λέγῃς, conf. Phaedr. p. 274. C. γελοῖον ᾔρου. Sympos. p. 175. A. ἄτοπόν γ', ἔφη, λέγεις. Phaedon. p. 62. C. ἔοικε τοῦτο, ὦ Σώκρατες, ἀτόπῳ, εἴπερ ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν εὐλόγως ἔχει. Apolog. p. 31. B. οὐ γὰρ ἀνθρωπίνῳ ἔοικε τὸ ἐμὲ τῶν μὲν ἐμαυτοῦ ἁπάντων ἠμεληκέναι. De Rep. II. p. 368. A. θεῖον πεπόνθατε. VII. p. 536. B. γελοῖον ἔοικα παθεῖν. Eurip. Hippol. v. 278. θαυμαστὸν εἶπας. Sophocl. Oedip. T. v. 515. πρὸς ἐμοῦ πεπονθέναι εἰς βλάβην φέρον. Alia dedi ad Sympos. l. c.

E. ἔστι τοῦτο κατὰ τὸν σὸν λόγον, ἐλέγξαι] Infinitivus pronomini τοῦτο per epexegesin subiectus est: qui quoniam et ipse pendet e verbo ἔστι, cur articulum non habeat praefixum, in promtu est ratio. v. ad Remp. I. p. 332. C. V. p. 472. E. Phaedon. p. 61. A. p. 64. C. Lysid. p. 205. D. al. Matthiae ad Eurip. Alcest. v. 36. Ceterum ἐξελέγξαι patet hic rursus alio sensu accipi pro mendacii coarguere, quum antea sit simpliciter refutare.

ἔφη ὁ Εὐθύδημος. Οὐδ' ἄρα ἐκέλευον, ἔφη, ἐγὼ νῦν δή, ὁ Διονυσόδωρος, ἐξελέγξαι· τὸ γὰρ μὴ ὂν πῶς ἄν τις κελεύσαι; Ὦ Εὐθύδημε, ἦν δ' ἐγώ, τὰ σοφὰ ταῦτα καὶ τὰ εὖ ἔχοντα οὐ πάνυ τι μανθάνω, ἀλλὰ παχέως πως ἐννοῶ. ἴσως μὲν οὖν φορτικώτερόν τι ἐρήσομαι· ἀλλὰ συγγίγνωσκε. ὅρα δέ. εἰ γὰρ μήτε
287 ψεύδεσθαι ἔστι μήτε ψευδῆ δοξάζειν μήτε ἀμαθῆ εἶναι, ἄλλο τι οὐδ' ἐξαμαρτάνειν ἔστιν, ὅταν τίς τι πράττῃ; πράττοντα γὰρ οὐκ ἔστιν ἁμαρτάνειν τούτου ὃ πράττει. οὐχ οὕτω λέγετε; Πάνυ γ', ἔφη.

E. ὁ Διονυσόδωρος] Articulum om. Bodl. Vat. Θ.
πῶς ἄν τις κελεύσαι; Ὦ Εὐθύδημε] Bodl. Vat. Θr. Vindob. κελεύσαι: οὐδὲ κελεύεις (κελεύῃς Θ,) ὅτι ἦν δ' ἐγώ. ὦ Εὐθύδημε κ. τ. λ. Vind. in marg. σὺ δὲ κελεύεις. Unde quid extundi queat, alii viderint. Dein Bodl. Vat. Θ. οὐ ante μανθάνω omittunt. Pro vulg. πάνυ τοι e Bodl Coisl. Vat. Θ. Vind. Ven. Σ. Par. BC. Aug. Barb. Pal. Urb. Flor. a. b. c. o. πάνυ τι restitutum.
παχέως πως] Sic Vind. et Vat. r. pro vulg. ταχέως πως.

Οὐδ' ἄρα ἐκέλευον] Cavillatione quadam utens sophista: Ergo, inquit, quum fieri non possit, ut quis ab altero refutetur, ne ego quidem antea a te refutari volui. Frustra viri docti in hoc loco explicando se torserunt, non animadvertentes callidum disputatorem e laqueis a Socrate dispositis ita se expedire studere, ut continuo novas tricas nectere instituat. Mox quum optimi libri post κελεύσαι additum habeant: οὐδὲ κελεύεις ὅτι ἦν δ' ἐγώ, vide ne olim tale quid scriptum fuerit: *Οὐδὲ ἂν κελεύοις ὀρθῶς, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Εὐθύδημε· τὰ σοφὰ ταῦτα κ. τ. λ.* Neque recte hoc a me postulaveris, Euthydeme: nam dialecticas istas subtilitates, vel eas, quae bene se habent, haud sane percipio, sed nescio quo modo ctr. Quanquam quid a Platonis manu profectum sit, nemo facile coniectura assequatur. Male vero verba καὶ τὰ εὖ ἔχοντα vulgo explicantur, atque praeclara, quod nec Wickelmanno erroris suspicionem movit. Imo significant illa: etiam, s. vel, ea, quae recte se habent, nec meris argutiis continentur. Quae interpretatio si vera est, sponte consequitur, ut pro vitioso habendum sit quod vulgo circumfertur, ἀλλὰ ταχέως πως ἐννοῶ, quod etiam alias ob causas reiici oportebat. Quod enim Winckelmannus censet μανθάνειν et ἐννοεῖν inter se opponi ideoque sententiam esse hanc: Subtilia haec atque praeclara non admodum disco, sed nescio quomodo celeriter ipse excogito; ea ratio multis atque magnis premitur difficultatibus. Nam primum ita non intelligitur, quid sibi velit istud οὐ πάνυ sive non admodum. Deinde ἐν-

Τοῦτό ἐστιν ἤδη, ἦν δ' ἐγώ, τὸ φορτικὸν ἐρώτημα. εἰ γὰρ μὴ ἁμαρτάνομεν μήτε πράττοντες μήτε λέγοντες μήτε διανοούμενοι, ὑμεῖς, ὦ πρὸς Διός, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει, τίνος διδάσκαλοι ἥκετε; ἢ οὐκ ἄρτι ἔφατε ἀρετὴν κάλλιστ' ἂν παραδοῦναι ἀνθρώπων τῷ ἐθέλοντι μανθάνειν; Cap. XVI. Εἶτ', B ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδωρος ὑπολαβών, οὕτως εἶ Κρόνος, ὥςτε ἃ τὸ πρῶτον εἴπομεν, νῦν ἀναμιμνήσκει, καὶ εἴ τι πέρυσιν εἶπον, νῦν ἀναμνησθήσει, τοῖς δ' ἐν τῷ παρόντι λεγομένοις οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ;

quod frustra tuetur Winckelmann.

P. 287. ἄλλο τι οὐδ' ἐξαμ.] Ante Routhium scribebatur ἀλλ' ὅτι Coisl. ἄλλο τι ἢ.

ἢ οὐκ ἄρτι] V. ἢ, quod correxit primus Heindorf. adstipulantibus libris Vind. et Par. C.

B. εἶ Κρόνος] Bodl. Vat. Θ r. Vind. Ang. Urb. et in marg. Par. BC. Barber. Flor a. cum ed. Bas. 2. κενός, quod manifestum glossema est. Recepit tamen Winckelmannus.

νοεῖν non significat excogitare, sed potius mente informare, intelligere, secum reputare. Denique ταχέως πως ἐννοεῖν quid sit, recte negavit Heindorfius cuiquam fore perspicuum. Legendum igitur cum Buttmanno παχέως, quod duo codices manuscripti confirmant. Qua lectione restituta omnia lucem suam recipiunt. Ita enim callidus εἴρων simulat maximam in rebus dialecticis inertiam et stoliditatem. Nihilominus autem deinde sophistam acutis interrogatiunculis suis adeo perturbat, ut is se virtutis magistrum non amplius profiteri posse videatur.

P. 287. φορτικώτερόν τι ἐρήσομαι] Φορτικὸν monente Heindorfio ad Cratyl. p. 400. A. h. l. est pingue, in quo nihil inest subtilitatis et sollertiae, ideoque auribus sophistae molestum. conf. Rep. II. p. 367. A. IV. p. 442. E. Gorg. p. 482. E. Phaedr. p. 236. C. Mox iungas: κάλλιστ' ἂν ἀνθρώπων, omnium optime. v. ad Hipp. mai. p. 284. A.

B. οὕτως εἶ Κρόνος] Nihil aptius hoc vocabulo, quod eum denotat, qui priscarum tantum rerum memor et praesentium negligens inscitiae et stoliditatis crimen subit. v. Aristoph. Nubb. v. 926. Vesp. v. 1458. Plut. v. 581. ibiq. intpp. Eodem modo dicitur ἀρχαῖος, ut Nubb. v. 823. ibid. v. 908. Plut. v. 319. al. Itaque hoc dicit sophista: Itane tu, o Socrate, adeo es obsoletus ac stolidus, ut quae diximus inde ab initio, eorum nunc mentionem facias? Hanc verborum elegantiam non percipientes librarii posuerunt κενός, quod nollem a Winckelmanno receptum esset. Quanquam enim eo vocabulo subinde denotatur is, qui quum sapientia praeditus videa-

Καὶ γάρ, ἔφην ἐγώ, χαλεποί εἰσι πάνυ· εἰκότως· παρὰ σοφῶν γὰρ λέγονται. ἐπεὶ καὶ τούτῳ τῷ τελευταίῳ παγχάλεπον χρήσασθαί ἐστιν, ᾧ λέγεις. τὸ γὰρ οὐκ ἔχω ὅ τι χρῶμαι ὅ τί ποτε λέγεις, ὦ Διονυ-

χαλεποί εἰσι πάνυ· εἰκότως· π.] Ita ego haec distinxi. Bekkerus et Winckelmann. ante *πάνυ* interpunxerunt. Vett. editt. interpunctionem omittunt. Coisl. habet *εἰκότως πάνυ*.

ὅ τί ποτε λέγεις] Heindorf. et Bekker. de coniectura scripserunt *τί ποτε λ.* invitis libris omnibus. v. infra.

tur, tamen ea est destitutus atque vanus; tamen illud universae sententiae rationi minus convenire arbitramur, siquidem de Socratis vanitate aliqua non licet cogitare. Talibus in locis artis criticae munus est ex ipsa sententiarum ratione diiudicare, quid verum sit, quid falsum. Saepenumero enim accidit, ut vel praestantissimi libri depravatam lectionem tueantur; deteriores contra veram praestent. Enimvero vel optimi codices non possunt haberi pro exemplis primariis et ab ipsis scriptoribus exaratis vel emendatis: quod opinari videntur, si qui uni alterive libro ita per omnia fidem habent, ut ab eius auctoritate nunquam discedendum existiment nisi sicubi eius lectio et scriptura aperte depravata sit.

Καὶ γάρ, ἔφην ἐγώ, χαλεποί εἰσιν] Haec dicta videntur *κατὰ σύνεσιν*. Quum enim *τὰ λεγόμενα* idem significet quod *οἱ λόγοι*, nunc infertur genus masculinum, perinde ac si hoc praecesserit. Similia quaedam notavit Bernhardy Syntax. p. 430. Heindorfius post *λεγομένοις* excidisse putabat *λόγοις*. Deinde Bekkerus et Winckelmannus ante *πάνυ* commate distinxerunt. Mihi post *πάνυ* interpungere visum est. Nam *πάνυ* pertinet ad *χαλεποί*, et postpositum est, ut sexcenties. v. ad Phaedr. p. 256. E. Menex. p. 235. A. Hipp. mai. p. 282. E. Tum *εἰκότως* ita per se positum saepe reperitur; cum *πάνυ* aut simili aliquo vocabulo consociatum isto quidem modo nusquam positum reperitur. Lachet. p. 183. B. *καὶ τοῖσδ' ἐπιδείκνυσιν. εἰκότως.* ubi v. ann. Legg. p. 948. B. Aristoph. Ecclesiaz. v. 7. *σοὶ γὰρ μόνῳ δηλοῦμεν. εἰκότως. ἐπεὶ κἀν τοῖσι δωματίοισιν* — *ἐπιστατεῖς*. Avv. v. 273. Pis. *βαβαί, καλός γε καὶ φοινικιοῦς.* Ep. *εἰκότως. καὶ γὰρ ὄνομ' αὐτῷ γ' ἐστὶ φοινικόπτερος.*

ὅ τι ποτὲ λέγεις] Cave corrigas cum Bekkero et Heindorfio *τί ποτὲ λέγεις;* Nam *ὅ τι* eodem modo usurpatur, quo *ὁπότερον*, de quo v. ad pag. 271. A. Ita Phileb. p. 23. C. *Καθ' ὅ τι φράζοις ἄν;* intell. scire cupio. Formulam *οὐκ ἔχω ὅ τι χρῶμαι τῷ λόγῳ* hoc sensu positam habes Phaedon. p. 95. A. Hipp. mai. p. 299. B.

C. *τί σοι ἄλλο ἐννοεῖ*] quis alius huius loquutionis sensus est? Vide tamen ne *νοεῖ* reponendum sit, siquidem *ἐννοεῖν* nusquam eo sensu positum reperitur, et mox sect. D. et E. in eadem re non *ἐννοεῖν* sed *νοεῖν* dicitur. Deinde recte codices *ὅ τι χρήσομαι*

σόδωρε; ἢ δῆλον ὅτι, ὡς οὐκ ἔχω ἐξελέγξαι αὐτόν; C
ἐπεὶ εἰπέ, τί σοι ἄλλο ἐννοεῖ τοῦτο τὸ ῥῆμα, τὸ οὐκ ἔχω ὅ τι χρήσομαι τοῖς λόγοις; Ἀλλ' ὃ σὺ λέγεις, ἔφη, τοῦτο τὸ πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι· ἐπεὶ ἀπόκριναι.

C. οὐκ ἔχω ὅ τι χρήσομαι] Sic libri fere omnes, fortasse etiam Florentini, quanquam ex iis nihil enotatum est. Vulgo legebatur χρήσωμαι. v. ann. Dein Ἀλλ' ὃ σὺ λέγεις recte Bodl. Vat. Θ. pro vulg. Ἄλλο σὺ λέγεις. Pro τοῦτο τὸ π. χ. libri plurimi τούτῳ τῷ π. χ. v. ann.

τοῖς λόγοις pro vulgato ὅ τι χρήσωμαι τ. λ. suppeditarunt. Neque enim nunc de una aliqua aut praesenti dubitatione sermo est, sed res in universum significatur ideoque de futuri temporis perpetuitate cogitandum est. conf. Gorg. p. 521. C. Symp. p. 216. C. ubi χρήσομαι tenendum. Coniunctivus deliberantis est de eo, quod pro praesenti rerum condicione fieri debeat. Quod si durare cogitatur, coniunctivus praesentis adhibetur; sin vel brevi absolvitur vel semel tantum fit atque cito peragitur, opus est aoristo. Itaque antea dicebatur οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ, quia utendi actio praesenti tempore durare cogitatur; eademque ratio est verborum, τὸ γὰρ οὐκ ἔχω ὅ τι χρῶμαι. Sed Gorg. p. 466. A. ἐὰν μὴ ἔχω — ὅ τι χρήσωμαι, et aliis multis locis, quos partim ad Criton. p. 45. B. indicavi, aoristus ponitur, quia futurae actionis nulla cogitatur continuatio et perpetuitas. Praesentis temporis eundem usum habes Criton. l. c. ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθὼν ὅ τι χρῷο σαυτῷ, ubi χρήσαιο non habet locum.

Ἀλλ' ὃ σὺ λέγεις, ἔφη, τοῦτο τὸ πάνυ χαλ.] Ita praeeunte Bekkero e duobus libris praestantissimis reposuimus. Sententia verborum haec est: At istud quod tu dicis, τί σοι ἄλλο ἐννοεῖ τοῦτο τὸ ῥῆμα, id vero difficile istud est ad refellendum et confutandum: quae postrema verba apertum est ironice pronuntiari. Ficinus vertit: Aliud ipse ais, inquit, hoc; quod valde difficile sit hoc uti. Videtur igitur legisse: Ἄλλο σὺ λέγεις, ἔφη, τοῦτο, ᾧ πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι, quod ipsum olim Schleiermacherus reponendum censuit, inserto αὖ post σύ. Nuper tamen mutata sententia scribi maluit hunc in modum: Ἀλλ' ὃ σὺ λέγεις, ἔφη, τούτῳ πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι, idque recepit Winckelmannus. Verum dativus nobis videtur ex correctione natus esse, quae peperit etiam illud τῷ post τούτῳ in multis libris intrusum. Enimvero τῷ aliquis tanquam veram terminationem annotaverat: quod deinde pro articulo acceptum errore insertum est. Ita error, ut fit, errorem genuit. Callide autem sophista continuo Socratem adoritur propter illius usum dictionis, in eaque re suum illud χαλεπὸν χρῆσθαι adhibet cum protervo quodam ludibrio. Quod non sentiens Winckelmannus sophistam negat commode uti loquutione πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι, ut quae ab altera illa, οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ, non multum differat, neque enim

Πρὶν σὲ ἀποκρίνασθαι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε; Οὐκ ἀποκρίνει; ἔφη. Ἦ καὶ δίκαιον; Δίκαιον μέντοι, ἔφη. Κατὰ τίνα λόγον; ἦν δ' ἐγώ· ἢ δῆλον, ὅτι κατὰ τόνδε, ὅτι σὺ νῦν πάνσοφός τις ἡμῖν ἀφῖξαι περὶ λόγους, καὶ οἶσθ' ὅτε δεῖ ἀποκρίνασθαι καὶ ὅτε μή;
D καὶ νῦν οὐδ' ἂν ὁτιοῦν ἀποκρίνει, ἅτε γιγνώσκων ὅτι οὐ δεῖ; Λαλεῖς, ἔφη, ἀμελήσας ἀποκρίνασθαι. ἀλλ', ὦ 'γαθέ, πείθου καὶ ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ ὁμολογεῖς με σοφὸν εἶναι. Πειστέον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη, ὡς ἔοικε· σὺ γὰρ ἄρχεις. ἀλλ' ἐρώτα. Πότερον οὖν ψυχὴν ἔχοντα νοεῖ τὰ νοοῦντα, ἢ καὶ τὰ ἄψυχα; Τὰ ψυχὴν ἔχοντα. Οἶσθα οὖν
E τι, ἔφη, ῥῆμα ψυχὴν ἔχον; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. Τί

C. *Οὐκ ἀποκρίνει*]. Heindorf., Bekk. et Winckelm. sine libris dederunt *ἀποκρινεῖ*.

D. *ὁτιοῦν ἀποκρίνει*] Heind. Bekk. *ἀποκρινεῖ*, quod habet Vat. Θ.

ἀποκρίνασθαι. ἀλλ' ὦ 'γαθέ, κ.] Vulgo post *ἀποκρίνασθαι* additum legebatur *καὶ ὅτε μή*, quod cum Bekkero et aliis auctoritate cod. Bodl. Urb. Flor. b. abiecimus. Errorem iam Stephanus Routhiusque animadverterunt.

ipsum posse ignorare, quot et quantis difficultatibus istius dictionis irretiatur. Itaque legendum suspicatur: *ἀλλ' ὃ σὺ λέγεις, τούτῳ τῷ πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι*—hoc sensu: sed quod tu dicis πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι, eo non habeo uti, ita ut supprimat hoc *οὐκ ἔχω χρῆσθαι*. Quae coniectura nullo modo probari potest, praesertim quum Dionysodorum formulam *ἐννοεῖ τὸ ῥῆμα* in mente habere quae mox sequuntur clarissime doceant.

Οὐκ ἀποκρίνει;] Temere recentiores editores inde ab Heindorfio scripserunt *ἀποκρινεῖ*, quod ne unus quidem liber confirmat. Nam in hac interrogatione etiam praesens tempus usitatum esse ad Lysid. p. 203. B. Gorg. p. 468. D. et Protagor. p. 310. E. docuimus.

D. *καὶ νῦν οὐδ' ἂν ὁτιοῦν ἀποκρίνει*] Cavendum magnopere est, ne *ἂν* cum *ἀποκρίνει* cohaerere existimes, quo errore deceptus Heindorfius aut *ἂν* deleri aut *ἀποκρινεῖ* scribendum iudicavit. Nam pertinet vocula ad *οὐδ' ἂν ὁτιοῦν*, quandoquidem ea in qualibet accessoria parte sententiae locum habet, si illi ipsi parti aliquid fortuiti adscribendum est. v. Hermann. De Part. *ἂν* Libr. I. c. 8. p. 33.

Πότερον οὖν ψυχὴν ἔχοντα —] Iungas hunc in modum: *πότερον οὖν τὰ νοοῦντα ψυχὴν ἔχοντα νοεῖ ἢ καὶ τὰ ἄψυχα*, i. e. *ἢ καὶ τὰ νοοῦντα ψυχὴν οὐκ ἔχοντα*. Breviloquentia haec Serranum adeo male habuit, ut legendum putaverit: *πότερον οὖν τὰ τὴν ψυχὴν ἔχοντα νοεῖν νομιστέα;*

οὖν ἄρτι ἤρου, ὅ τί μοι νοοῖ τὸ ῥῆμα; Τί ἄλλο γε,
ἦν δ' ἐγώ, ἢ ἐξήμαρτον διὰ τὴν βλακείαν; ἢ οὐκ
ἐξήμαρτον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὀρθῶς εἶπον, εἰπὼν ὅτι
νοεῖ τὰ ῥήματα; πότερα φῂς ἐξαμαρτάνειν με ἢ οὔ;
εἰ γὰρ μὴ ἐξήμαρτον, οὐδὲ σὺ ἐξελέγξεις, καίπερ
σοφὸς ὤν, οὐδ' ἔχεις ὅ τι χρῇ τῷ λόγῳ· εἰ δ' ἐξή-
μαρτον, οὐδ' οὕτως ὀρθῶς λέγεις, φάσκων οὐκ εἶ- 288
ναι ἐξαμαρτάνειν. καὶ ταῦτα οὐ πρὸς ἃ πέρυσιν ἔλε-
γες λέγω. ἀλλὰ ἔοικεν, ἔφην ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρέ τε
καὶ Εὐθύδημε, οὗτος μὲν ὁ λόγος ἐν ταὐτῷ μένειν,
καὶ ἔτι ὥςπερ τὸ παλαιὸν καταβαλὼν πίπτειν, καὶ
ὥςτε τοῦτο μὴ πάσχειν, οὐδ' ὑπὸ τῆς ὑμετέρας που
τέχνης ἐξευρῆσθαι, καὶ ταῦτα οὑτωσὶ θαυμαστῆς

με σοφὸν εἶναι] σοφὸς Bodl. Vat. Θ. Dein τοίνυν pro vulg. τοι praebuerunt Bodl. Vat. Θ r. Vind.

ἔχοντα νοεῖ — ῥῆμα ψυχήν] Desunt haec in Coisl.

E. ὅ τί μοι νοοῖ] V. νοεῖ, quod soli Par. E. Ang. Vat. r. Flor. b. o. tuentur.

P. 288. τοῦτο μὴ πάσχειν] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Legebatur ante Bekkerum μὴ τοῦτο π.

ὅ τί μοι νοοῖ τὸ ῥῆμα;] Legebatur νοεῖ. Et non desunt alia exempla indicativi ita in obliqua oratione usurpati; qui usus loquendi e confusione rectae et obliquae orationis explicandus est. v. ad Protagor. p. 320. D. Apol. Socr. p. 21. B. Veruntamen hoc loco νοοῖ ob codicum meliorum auctoritatem utique reponendum fuit.

Τί ἄλλο γε — ἢ ἐξήμαρτον] H. e. οὐδὲν ἄλλο ἐποίουν ἢ ἐξήμαρτον, notissima hodie loquendi forma, de qua vide, sis, Matthiae Gr. §. 635.

P. 288. ὁ λόγος ἐν ταὐτῷ μένειν] Apte comparavit Routhius Phaedon. p. 86. E. ἐμοὶ μὲν γὰρ φαίνεται ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ ὁ λόγος εἶναι καὶ ὅπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγομεν ταὐτὸν ἔγκλημα ἔχειν.

ὥςπερ τὸ πάλαιον καταβαλὼν πίπτειν] „atque etiam nunc perinde atque olim (Protagorae et superiorum aetate; conf. p. 286. C.), quum deiecit, ipse ruere videtur. Scilicet καταβαλὼν πίπτειν dicitur iste sophistarum λόγος, quatenus τούς τε ἄλλους ἀνατρέπει καὶ αὐτὸς αὑτόν, ut dixit de eo Socrates l. c. Sophist. p. 238. D. ubi sermo est de hoc sophismate: τί δέ; ὦ θαυμάσιε; οὐκ ἐννοεῖς αὐτοῖς τοῖς λεχθεῖσιν, ὅτι καὶ τὸν ἐλέγχοντα εἰς ἀπορίαν καθίστησι τὸ μὴ ὂν οὕτως, ὥςτε, ὁπόταν αὐτὸ ἐπιχειρῇ τις ἐλέγχειν, ἐναντία αὐτὸν αὑτῷ περὶ ἐκεῖνο ἀναγκάζεσθαι λέγειν κ. τ. λ. (quem locum iam Routhius comparavit). Nam τὸ πάλαιον i. q. τὸ πάλαι, ut Cratyl. p. 401. C. Herodot. IX. 26. Opponitur autem τὸ πάλαιον hoc

ούσης εἰς ἀκρίβειαν λόγων. Καὶ ὁ Κτήσιππος, Θαυ-
B μάσιά γε λέγετ', ἔφη, ὦ ἄνδρες Θούριοι εἴτε Χῖοι εἴθ' ὁπόθεν καὶ ὅπῃ χαίρετον ὀνομαζόμενοι· ὡς οὐδὲν ὑμῖν μέλει τοῦ παραληρεῖν. Καὶ ἐγὼ φοβηθεὶς, μὴ λοιδορία γένηται, πάλιν κατεπράϋνον τὸν Κτήσιππον καὶ εἶπον· Ὦ Κτήσιππε, καὶ νῦν δὴ ἃ πρὸς Κλεινίαν ἔλεγον, καὶ πρὸς σὲ ταὐτὰ ταῦτα λέγω, ὅτι οὐ γιγνώσκεις τῶν ξένων τὴν σοφίαν, ὅτι θαυμασία ἐστίν· ἀλλ' οὐκ ἐθέλετον ἡμῖν ἐπιδείξασθαι

B. οὐδὲν ὑμῖν μέλει] Sic Vat. Ven. Θ. r. Vind. Olim legebatur ὑμῖν οὐδὲν μ.

τῷ ἔτι et deinde τῷ οὐδέπω, ut inanis putanda sit Stephani suspicio in Schediasm. Varr. III. 25. p. 118. apud Gruterum Fac. Artium T. V. Supplem. coniectantis τὸ παλαῖον aut τὸν παλαίοντα." Heindorf. Recte iam Routhius locum interpretatus est. Deinde Heindorfius duce Ficino legendum censuit: οὐδ' ὑπὸ τῆς ὑμετέρας πω τέχνης, quod verum putamus.

ὦ ἄνδρες Θούριοι εἴτε Χῖοι εἴθ' ὁπόθεν] Pag. p. 271. C. οὗτοι τὸ μὲν γένος — εἰσὶν ἐκ Χίου, ἀπῴκησαν δὲ ἐς Θουρίους, φεύγοντες δὲ ἐκεῖθεν πόλλ' ἤδη ἔτη περὶ τούςδε τοὺς τόπους διατρίβουσιν. Lepide igitur ad notissimam illam deorum πολυωνυμίαν alludens sophistas carpit, quod ex aliis in alias urbes commigraverint nec certam habeant rerum suarum sedem ac domicilium. De loquendi genere, conf. Protagor. p. 358. A. εἴτε ὁπόθεν καὶ ὅπως χαίρεις τὰ τοιαῦτα ὀνομάζων. Sympos. p. 212. C. Legg. I. p. 633. A. Criton. p. 50. A. Hipp. min. p. 369. A. Parm. p. 133. D. Phaedr. p. 273. C. ὁ Τισίας ἢ ἄλλος, ὅςτις δήποτ' ὢν τυγχάνει καὶ ὁπόθεν χαίρει ὀνομαζόμενος.

B. μὴ λοιδορία γένηται] Frustra Heindorfius γένοιτο coniectabat. Coniunctivum post verba timendi haud raro sic praeteritis subiungi temporibus monui ad Protagor. p. 320. A. δεδιὼς περὶ αὐτοῦ, μὴ διαφθαρῇ δὴ ὑπ' Ἀλκιβιάδου — καταθέμενος ἐν Ἀρίφρονος ἐπαίδευεν. conf. Matthiae Gr. §. 520. qui causam rei acute perspexit. Xenoph. Symp. II. 11. ἐφοβοῦντο, μή τι πάθῃ. ubi. v. Bornemann. Anabas. I. 8, 24. Κῦρος δείσας, μὴ ὄπισθεν γενόμενος κατακόψῃ τὸ Ἑλληνικόν. ad quem locum multa Krügerus. Mox paullulum traiecta verba καὶ νῦν δὴ κ. τ. λ. hoc ordine iungenda sunt: ἃ νῦν δὲ καὶ πρὸς Κλ. ἔλεγον. Relativum ita postpositum exemplis illustravi ad Phaedrum p. 238. A. Eundem loquendi usum nec Latinis esse incognitum demonstravit Garatonius ad Ciceron. orat. pro Milon. c. 16. §. 42.

ὅτι θαυμασία ἐστίν, ἀλλ' οὐκ ἐθ.] „Haec post Ctesippi illa, θαυμάσιά γε λέγετε, ὦ ἄνδρες, inepte a Socrate dici iudicans Heusdius corrigit, ὅ, τι θαυμασία ἐστίν, ignoras, Ctesippe, qua tandem in

σπουδάζοντε, ἀλλὰ τὸν Πρωτέα μιμεῖσθον τὸν Αἰγύπτιον σοφιστὴν γοητεύοντε ἡμᾶς. ἡμεῖς οὖν τὸν C Μενέλαον μιμώμεθα, καὶ μὴ ἀφιώμεθα τοῖν ἀνδροῖν, ἕως ἂν ἡμῖν ἐκφανῆτον ἐφ' ᾧ αὐτὼ σπουδάζετον· οἶμαι γάρ τι αὐτοῖν πάγκαλον φανεῖσθαι, ἐπειδὰν ἄρξωνται σπουδάζειν. ἀλλὰ δεώμεθα καὶ παραμυθώμεθα καὶ προςευχώμεθα αὐτοῖν ἐκφανῆναι. ἐγὼ οὖν μοι δοκῶ καὶ αὐτὸς πάλιν ὑφηγήσασθαι,

ἐπιδείξασθαι σπουδάζοντε] Steph. et Coisl. Flor. a. c. σπουδάζοντες. Utrumque bonum. Iidem fere deinde γοητεύοντες.

re mirabilis sit hospitum sapientia, correctioni praesidium quaerens ex sqq. illis, ἕως ἂν ἡμῖν ἐκφανῆτον ἐφ' ᾧ αὐτὼ σπουδάζετον. Mihi secus videtur. Nam Ctesippi illud θαυμάσια dictum fuit pro ἄτοπα, ληρώδη; Socratis hoc θαυμασία laudis significationem habet, ut saepe θαυμάσιος eodem fere redit, quo θαυμαστός. Respicit autem Socrates illud, quod Cliniae supra dixerat p. 277. D., pro lusu quodam habenda esse quae proferrentur ab istis sophistis; longe graviora eos habere, si serio loqui vellent suamque prodere sapientiam." *Heindorf.*

τὸν Πρωτέα μιμεῖσθαι —] V. ad Ion. p. 541. E. coll. Homer. Odyss. δ. v. 354 sqq.

C. τὸν Μενέλαον μιμώμεθα] V. locum Homeri v. 360 sqq. Menelaus enim adversis ventis a reditu in patriam prohibitus, quum vellet a Proteo istius morae causas audire, ab Idothea, Protei Aegyptii filia, edoctus deum vatidicum e mari emergentem corripuit, eumque sese in varias species mutantem adiuvantibus tribus sociis constrictum tenuit, donec in pristinam redisset formam eique et diuturnae morae causas exposuisset et alia esset vaticinatus. Ceterum conf. Lachet. p. 181. A. μὴ ἀφίεσό γε τοῦ ἀνδρός. Ibid. p. 186. D. καθάπερ ἄρτι Λάχης μὴ ἀφίεσθαί σε ἐμοῦ διεκελεύετο, ἀλλ' ἐρωτᾶν, καὶ ἐγὼ νῦν παρακελεύομαί σοι μὴ ἀφίεσθαι Λάχητος μηδὲ Νικίου, ἀλλ' ἐρωτᾶν. Proxima sic intelligas: donec nobis evidenter apparuerint, in quo ipsi serio versentur studio. Nam errare Ficinum haec ita reddentem, ac si ἐκφήνητον scriptum repererit, recte iudicavit Heindorfius.

οἶμαι γάρ τι αὐτοῖν] Perperam Winckelmannus αὐτοῖν cum φανεῖσθαι iunxit. Cohaeret potius cum τι, ut genitivo casu accipiendum sit, hoc sensu: etwas ganz schönes von ihnen. v. ad Apol. Socr. p. 17. A. Matthiae Gr. §. 317.

δοκῶ — ὑφηγήσασθαι] Δοκῶ μοι est mihi placet. Phaedr. p. 230. E. ἐγὼ μὲν δοκῶ μοι κατακείσεσθαι. Theaet. p. 183. E. ἀλλά μοι δοκῶ — οὐ πείσεσθαι αὐτῷ. Protagor. p. 339. E. δοκῶ οὖν μοι ἐγὼ παρακαλεῖν σε. Aeschyl. Agam. v. 16. ὅταν δ' ἀείδειν ἢ μινύρεσθαι δοκῶ, i. e. quando mihi pla-

οἴω προςεύχομαι αὐτὼ φανῆναί μοι. ὅθεν γὰρ τὸ D πρότερον ἀπέλιπον, τὸ ἑξῆς τούτοις πειράσομαι, ὅπως ἂν δύνωμαι, διελθεῖν, ἐάν πως ἐκκαλέσωμαι καὶ ἐλεήσαντέ με καὶ οἰκτείραντε συντεταμένον καὶ σπουδάζοντα καὶ αὐτὼ σπουδάσητον.

Cap. XVII. Σὺ δέ, ὦ Κλεινία, ἔφην, ἀνάμνησόν με, πόθεν τότ' ἀπελίπομεν. ὡς μὲν οὖν ἐγῷμαι, ἐνθένδε ποθέν. φιλοσοφητέον ὡμολογήσαμεν τελευτῶντες. ἦ γάρ; Ναί, ἦ δ' ὅς. Ἡ δέ γε φιλοσοφία κτῆσις ἐπιστήμης. οὐχ οὕτως; ἔφην. Ναί, ἔφη. Τίνα ποτ' οὖν ἂν κτησάμενοι ἐπιστήμην ὀρθῶς κτη-

D. ἐάν πως ἐκκαλέσωμαι] πᾶν ὅπως ἐκκ. Vat. Θr. Bodl. Male. Paullo ante vett. editt. vitiose ἀπελίποντο τὸ ἑξῆς, quod vitium iam a Routhio animadversum ex libris omnibus emendatum est.

καὶ οἰκτείραντε] οἰκτείροντε Bodl.

est. Quod Heindorfius reponendum censuit ὑφηγήσεσθαι, id quia significat actionem futuro tempore durantem, cuius neque initium neque finis definitus est, in hunc locum minus convenire arbitramur. Vult enim Socrates statim et e vestigio uno aliquo commonstrare exemplo, quales sibi illos apparere cupiat: unde recte utitur aoristo, quem etiam libri tuentur omnes. Enimvero aoristus quia nullam facit significationem perpetuitatis et continuationis, prouti vel initium vel progressus vel finis actionis verbo expressae spectatur, ita solet usurpari, ut dicatur vel de eo, quod statim et e vestigio fit ideoque etiam certo futurum est, vel de re semel tantum eveniente, quae diuturnitatis et perpetuitatis cogitationem aut non fert aut certe non requirit, vel denique de re brevi et uno veluti temporis ictu peracta. Unde subinde etiam in universum inservit significandae actioni ab omni temporis definiti conditione liberae et immuni, veluti Phaedon. p. 67. E. πολλὴ ἐλπὶς ἀφικομένῳ, οἷ ἐγὼ πορεύομαι, ἐκεῖ ἱκανῶς, εἴπερ που ἄλλοθι, κτήσασθαι τοῦτο, οὗ ἕνεκα ἡ πολλὴ πραγματεία ἡμῖν γέγονε, ubi tenenda est mera consequendi notio in se absoluta neque cum perpetuitatis alicuius aut status et conditionis significatione coniuncta. Quod monemus, quia fuit, qui quae ad eum locum scripsimus, non recte intelligeret. Exempla infinitivi aoristi ita post verba putandi, sperandi, pollicendi, alia, usurpati collegerunt quos laudavi ad Phaedon. p. 67. B. Remp. II. p. 369. A. Quod autem Socrates dicit πάλιν ὑφηγήσασθαι, respicit locum 278. C.

ὅθεν γὰρ τὸ πρότερον ἀπέλιπον] P. 282. A. B. Iungas hunc in modum: πειράσομαι τὸ ἑξῆς τούτοις διελθεῖν, ὅθεν τὸ πρότερον ἀπέλιπον. Dativum cum ἑξῆς iunctum ad Remp. III. 389. E. tetigi.

D. ἐάν πως ἐκκαλέσωμαι —] si qua eos provo-

σαίμεθα; ἆρ' οὐ τοῦτο μὲν ἁπλοῦν, ὅτι ταύτην, ἥτις E ἡμᾶς ὀνήσει; Πάνυ γ', ἔφη. Ἆρ' οὖν ἄν τι ἡμᾶς ὀνήσειεν, εἰ ἐπισταίμεθα γιγνώσκειν περιϊόντες, ὅπου τῆς γῆς χρυσίον πλεῖστον κατορώρυκται; Ἴσως, ἔφη. Ἀλλὰ τὸ πρότερον, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτό γε ἐξηλέγξαμεν, ὅτι οὐδὲν πλέον, οὐδ' εἰ ἄνευ πραγμάτων καὶ τοῦ ὀρύττειν τὴν γῆν τὸ πᾶν ἡμῖν χρυσίον γένοιτο· ὥστε οὐδ' εἰ τὰς πέτρας χρυσᾶς ἐπισταίμεθα ποιεῖν, οὐδε- 280 νὸς ἂν ἀξία ἡ ἐπιστήμη εἴη. εἰ γὰρ μὴ κεχρῆσθαι ἐπιστησόμεθα τῷ χρυσίῳ, οὐδὲν ὄφελος αὐτὸ ἐφάνη ὄν. ἢ οὐ μέμνησαι; ἔφην ἐγώ. Πάνυ γ', ἔφη, μέ-

E. ὅτι ταύτην] Desunt haec verba in Bodl. Vat. Θ. Dein pro vulg. ἔφην e Coisl. Ven. Ξ. Angel. Barb. Pal. Urb. Vat. r. et Florentinis praeeunte Bekkero dedimus ἔφη, quod ratio flagitat.

ἄν τι ἡμᾶς ὀν.] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Olim erat ἡμᾶς ἄν τι.

cem, et mei miserentes, utpote connitentis et serio agentis, et ipsi agant serio. De Rep. VI. p. 504. D. ἢ οὐ γελοῖον ἐπὶ μὲν ἄλλοις σμικροῦ ἀξίοις πᾶν ποιεῖν συντεινομένους; Ibid. E. συντεινόμενοι, ὅπως ὅ τι ἀκριβέστατα ἕξει. Legg. XI. p. 935. D. παίζοντι μὲν ἐξέστω τινὶ περί του λέγειν γελοῖον ἄνευ θυμοῦ· συντεταμένῳ δὲ καὶ μετὰ θυμοῦ μὴ ἐξέστω μηδενί. Apte Winckelmannus comparat Sympos. p. 206. B. ἐν τίνι πράξει ἡ σπουδὴ καὶ ἡ σύντασις ἔρως ἂν καλοῖτο;

E. τοῦτο μὲν ἁπλοῦν] nonne hoc simpliciter valet et sine exceptione? Heindorf. V. de hoc usu vocabuli ad Symp. p. 183. D. De Rep. VIII. p. 545. E.

τοῦτό γε ἐξηλέγξαμεν, ὅτι οὐδὲν πλέον] at prius coarguendo docuimus, nihil prodesse, etiamsi nobis nullo negotio et sine labore terram effodiendi omne nobis aurum contingere. Nam ita ἐξελέγχειν nunc intelligendum: cuius usus exempla ad Gorg. p. 467. A. notavimus. Adde Theaet. p. 166. C. Phaedr. p. 273. B. Hipp. mai. p. 288. B. et quae congessit Wyttenbach. ad Plutarchi Moral. II. p. 1170.

P. 289. εἰ γὰρ μὴ κεχρῆσθαι] Heindorfius malebat καὶ χρῆσθαι. Frustra, siquidem monente Buttmanno Gr. Ampl. T. II. p. 256. κεχρῆσθαι raro habet vim et significationem temporis perfecti, multoque saepius significat semper uti ideoque habere. Xenoph. De Re Equestr. 4, 5. κεχρῆσθαι ταῖς ὁπλαῖς. Xenoph. Mem. II. 6, 7. ὃν ἂν τοῖς πρόσθεν ὁρῶ κεχρημένον. ubi ante Bornemannum erat χρώμενον. Eurip. Hippol. v. 349. ἡμεῖς δ' ἂν εἶμεν θατέρῳ κεχρημένοι. ubi vi indigendi ponitur. Nec alia ratio est loci Sophist. p. 223. D. ab Heindorfio ad h. l. collati itemque male tentati. Verum etiam Winckelmannus pervidit. Idem in proximis primus restituit οὐδὲν ὄφε-

μνημαι. Οὐδέ γε, ὡς ἔοικε, τῆς ἄλλης ἐπιστήμης ὄφελος γίγνεται οὐδέν, οὔτε χρηματιστικῆς οὔτε ἰατρικῆς οὔτε ἄλλης οὐδεμιᾶς, ἥτις ποιεῖν τι ἐπίσταται, χρῆσθαι δὲ μὴ ᾧ ἂν ποιήσῃ. οὐχ οὕτω;
B Συνέφη. Οὐδέ γε εἴ τις ἔστιν ἐπιστήμη, ὥστε ἀθανάτους ποιεῖν ἄνευ τοῦ ἐπίστασθαι τῇ ἀθανασίᾳ χρῆσθαι, οὐδὲ ταύτης ἔοικεν ὄφελος οὐδέν, εἴ τι δεῖ τοῖς πρόσθεν ὡμολογημένοις τεκμαίρεσθαι. Συνεδόκει ἡμῖν πάντα ταῦτα. Τοιαύτης τινὸς ἄρα ἡμῖν ἐπιστήμης δεῖ, ὦ καλὲ παῖ, ἦν δ' ἐγώ, ἐν ᾗ συμπέπτωκεν ἅμα τό τε ποιεῖν καὶ τὸ ἐπίστασθαι χρῆ-

P. 289. οὔτε ἄλλης οὐδεμιᾶς] οὐδεμιᾶς ἄλλης Coisl.
ᾧ ἂν ποιήσῃ] ὃ Ven. Ξ. Par. E. Urb. Vat. r. ἃ Ven. Σ. Par. BC. Barb.
B. Οὐδέ γε εἴ τις] Sic Coisl. ex corr. Vulg. οὐδ' εἴ γε εἴ τις, quod iam Steph. emendandum vidit.
ὡμολογημένοις τεκμαίρεσθαι] τεκμαίρεσθαι δεῖ Bodl.

λος αὐτὸ ἐφάνη, quod qui non intellexerunt, protenus αὐτοῦ correxerunt. Enimvero iungendum: αὐτὸ ἐφάνη οὐδὲν ὄφελος, scil. ἡμῖν. v. Hemsterhus. ad Lucian. Tim. §. 55.
τῆς ἄλλης ἐπιστήμης] H. e. omnis reliquae scientiae praeter illam, de qua modo dicebamus. Ita si haec intellexeris, Heindorfii coniectura τινὸς ἄλλης facile carebis.

B. οὐδὲ ταύτης ἔοικεν ὄφελος οὐδέν] Ne quis cum Heindorfio suspicetur infinitivum εἶναι excidisse. Certissimis enim exemplis ad hunc locum docuit Winckelmannus hac infinitivi omissione nihil esse usitatius. Plura coëgit Dobree ad Demosth. Olynth. III. p. 28. 7. in Adversariis p. 353.

ὃ ἂν ποιῇ] Tertia verbi persona post infinitivum pendentem ita sine τις de more posita v. ad. Lysid. p. 212. B. Criton. p. 49. D.

ἡμᾶς λυροποιοὺς δεινοὺς εἶναι —] Heindorfius vulgatum δεινοὺς in δεῖν mutavit, probantibus Schleiermachero et Bekkero. Ita hanc habebis sententiam: Multum igitur abest, sicuti videtur, ut nos oporteat lyrarum esse fabricatores et talis cuiuspiam artis (qualis est lyras fabricandi ars) peritos: ea enim usum instrumenti ab eius confectione prorsus seiunctum habet, ut multum inter se differant ἡ λυροποιικὴ et ἡ κιθαριστική. Winckelmannus autem tuendam censet lectionem vulgatam, quam sic interpretatur: multum igitur abest, ut si sumus periti lyrarum fabricatores, idcirco censendi simus illam, quam quaerimus, scientiam adepti esse. Etenim vir do-

σθαι τούτῳ, ὃ ἂν ποιῇ. Φαίνεται, ἔφη. Πολλοῦ ἄρα δεῖ, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς λυροποιοὺς δεινοὺς εἶναι καὶ τοιαύτης τινὸς ἐπιστήμης ἐπηβόλους. ἐνταῦθα γὰρ C
δὴ χωρὶς μὲν ἡ ποιοῦσα τέχνη, χωρὶς δὲ ἡ χρωμένη, διῄρηται δὲ τοῦ αὐτοῦ πέρι. ἡ γὰρ λυροποιϊκὴ καὶ ἡ κιθαριστικὴ πολὺ διαφέρετον ἀλλήλοιν. οὐχ οὕτω; Συνέφη. Οὐδὲ μὴν αὐλοποιϊκῆς γε δῆλον ὅτι δεόμεθα. καὶ γὰρ αὕτη ἑτέρα τοιαύτη. Συνεδόκει. Ἀλλὰ πρὸς θεῶν, ἔφην ἐγώ, εἰ τὴν λογοποιϊκὴν τέχνην μάθοιμεν, ἆρά ἐστιν αὕτη, ἣν ἔδει κεκτημένους ἡμᾶς εὐδαίμονας εἶναι; Οὐκ οἶμαι, ἔφη, ἐγώ,

λυροποιοὺς δεινοὺς εἶναι] Heind. et Bekker. de Heusdii coniectura dederunt δεῖν εἶναι. Scribendum videtur: δεινοὺς ὄντας εἶναι. Cod. Angel. δεικνὺς εἶναι. Urb. εἶναι δεινούς. Dein Vat. Θ. Bodl. Vindob. ἐπιβούλους, vitiose.

C. διῄρηται δὲ τοῦ αὐτοῦ πέρι] Sic cum Winckelmanno nunc dedi e Bodl. Vat. Θr. et Vindob. Vulgo legebatur: τέχνη χωρὶς δὲ ἡ χρωμένη διῄρηται τοῦ αὐτοῦ πέρι.

etissimus non iniuria haesit in eo, quod καὶ τοιαύτης τινὸς ἐπιστήμης ex Heindorfii ratione nunc de alio scientiae genere accipiendum est atque antea in verbis: Τοιαύτης τινὸς ἄρα ἡμῖν ἐπιστήμης δεῖ. Sed quamquam hoc verissime ita ab eo iudicatum est, tamen desideramus aliquid ad loci integritatem. Scriptum enim oportuit ἡμᾶς λυροποιοὺς δεινοὺς ὄντας εἶναι καὶ κ. τ. λ. Videtur igitur participium errore incidisse. Vocem ἐπήβολος exemplis illustrat Ruhnken. ad Tim. p. 116. etymon eius erudite exquirit Boeckhius In Min. et Legg. p. 148 sq. quo loco statuit non ab ἐπὶ et βάλλειν, sed ab ἐπὶ et obsoleto ἐβάλλειν repetendam esse eius originem. conf. tamen Lobeck. ad Phrynich. p. 699.

C. διῄρηται δὲ τοῦ αὐτοῦ πέρι] H. e. quanquam divisa ac seiuncta est unius eiusdemque rei habita ratione. De sententia ita per δὲ annexa v. Menon. p. 77. D. Gorg. p. 4[illegible]1 A. ibique ann. Usum praepositionis περὶ ad Phaedr. p. 231 D. p. 250. C. notavimus.

Οὐδὲ μὴν αὐλοποιϊκῆς — δεόμεθα] H. e. δῆλον μὴν ὅτι οὐδὲ — δεόμεθα, quibus iam aptissime subiungitur istud: καὶ γὰρ αὕτη ἑτέρα τοιαύτη. Sine causa Heusdius Spec. Crit. p. 61 verba δῆλον ὅτι δεόμεθα ex glossemate orta iudicabat, ut οὐδὲ μὴν αὐλοποιϊκῆς γε e praecedenti ἐπηβόλους penderet, merito hoc nomine reprehensus ab Heindorfio ad h. l. et Buttmanno ad Criton. c. 14.

ἣν ἔδει κεκτημένους ἡμᾶς —] H. e. ἣν ἔδει κεκτῆσθαι ἡμᾶς ὥστε εὐδαίμονας εἶναι. v. ad p. 282. E. Imperfectum autem, quia respicitur ad superiora, de more positum. v. ad Criton. p. 47. D. De Rep. VI. p. 490. A. ubi multa huius usus exempla congessimus.

D ὁ Κλεινίας ὑπολαβών. Τίνι τεκμηρίῳ, ἦν δ' ἐγώ, χρῇ; Ὁρῶ, ἔφη, τινὰς λογοποιούς, οἳ τοῖς ἰδίοις λόγοις, οἷς αὐτοὶ ποιοῦσιν, οὐκ ἐπίστανται χρῆσθαι, ὥσπερ οἱ λυροποιοὶ ταῖς λύραις, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἄλλοι δυνατοὶ χρῆσθαι οἷς ἐκεῖνοι εἰργάσαντο, οἱ λογοποιεῖν αὐτοὶ ἀδύνατοι. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ περὶ λόγους χωρὶς ἡ τοῦ ποιεῖν τέχνη καὶ ἡ τοῦ χρῆσθαι. Ἱκανόν μοι δοκεῖς, ἔφην ἐγώ, τεκμήριον λέγειν, ὅτι οὐχ αὕτη ἐστὶν ἡ τῶν λογοποιῶν τέχνη, ἣν ἂν κτησάμενός τις εὐδαίμων εἴη. καίτοι ἐγὼ ᾤμην ἐνταῦθά που φανήσεσθαι τὴν ἐπιστήμην, ἣν δὴ πάλαι ζητοῦμεν. E καὶ γάρ μοι οἵ τε ἄνδρες αὐτοὶ οἱ λογοποιοί, ὅταν συγγένωμαι αὐτοῖς, ὑπέρσοφοι, ὦ Κλεινία, δοκοῦσιν εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ τέχνη αὐτῶν θεσπεσία τις καὶ ὑψηλή. καὶ μέντοι οὐδὲν θαυμαστόν· ἔστι γὰρ

D. οἱ λογοποιεῖν αὐτοὶ ἀδύν.] Libri λυροποιεῖν, quod emendavit Routhius. Praeterea recentiores οἳ ediderunt.

P. 290. τραποίμεθ'. ἂν ἔτι] Recte Steph. ἔτι. Libri omnes ὅτι ἐπὶ π. τ.

D. τινὰς λογοποιοὺς —] Qui argumentationis huius rationem perspexerint, iis non poterit esse obscurum, cur λογοποιὸς hoc loco dicatur scriptor causarum forensium, qui alias λογογράφος vocari solet. v. Pierson ad Moer. p. 244. iam a Routhio hoc nomine laudatus. conf. p. 290. A. unde liquido apparet ipsum Platonem non aliter hoc vocabulum voluisse intelligi.

ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα] in hoc genere, quo de orationibus agitur.

οἱ λογοποιεῖν αὐτοὶ ἀδύνατοι] Appositio cum gravitate quadam subiecta pertinet ad ἄλλοι: sie, die selbst Reden zu fertigen unfähig sind. Exempla huius verborum collocationis notavimus De Rep. IX. p. 579. A. Phaedr. p. 241. B. Hipp. mai. p. 285. B. Itaque articulum οἱ nolim Schleiermacherus et Heindorfius in οἳ commutavissent. Quod autem Mudgius, Buttmannus, Heindorfius pro eo, quod libri habent λυροποιεῖν, reponendum iudicarunt λογοποιεῖν, id tam certum putamus, quam quod certissimum. Neque enim probamus Winckelmannum verba οἱ λογοπ. αὐτοὶ ἀδυνατοὶ pro glossemate habentem. Sunt enim satis commode adiecta, et corrupta ab iis, qui vim et efficaciam huius appositionis non percepissent.

E. οἵ τε ἄνδρες αὐτοὶ] Non improbabilis est coniectura Heindorfii scribendum suspicantis οἵ τε ἄνδρες οὗτοι. Sequitur enim καὶ αὐτὴ ἡ τέχνη. Mox fuit qui legendum putaret: μικρῷ δὲ ἐκείνης ὑποδ. Nec tamen adducor, ut τε mutandum credam. Minus etiam placet

τῆς τῶν ἐπῳδῶν τέχνης μόριον σμικρῷ τε ἐκείνης
ὑποδεεστέρα. ἡ μὲν γὰρ τῶν ἐπῳδῶν ἔχεών τε καὶ 290
φαλαγγίων καὶ σκορπίων καὶ τῶν ἄλλων θηρίων τε
καὶ νόσων κήλησίς ἐστιν, ἡ δὲ δικαστῶν τε καὶ ἐκ-
κλησιαστῶν καὶ τῶν ἄλλων ὄχλων κήλησίς τε καὶ
παραμυθία τυγχάνει οὖσα. ἢ σοι, ἔφην ἐγώ, ἄλλως
πως δοκεῖ; Οὔκ, ἀλλ' οὕτω μοι φαίνεται, ἔφη, ὡς
σὺ λέγεις. Ποῖ οὖν, ἔφην ἐγώ, τραποίμεθ' ἂν ἔτι;
ἐπὶ ποίαν τέχνην; Ἐγὼ μὲν οὐκ εὐπορῶ, ἔφη. Ἀλλ',
ἦν δ' ἐγώ, ἐμὲ οἶμαι εὑρηκέναι. Τίνα; ἔφη ὁ Κλει-
νίας. Ἡ στρατηγική μοι δοκεῖ, ἔφην ἐγώ, τέχνη B
παντὸς μᾶλλον εἶναι, ἣν ἄν τις κτησάμενος εὐδαίμων
εἴη. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. Πῶς; ἦν δ' ἐγώ. Θηρευ-
τική τις ἥδε γέ ἐστι τέχνη ἀνθρώπων. Τί δὴ οὖν;
ἔφην ἐγώ. Οὐδεμία, ἔφη, τῆς θηρευτικῆς αὐτῆς

ἐμὲ οἶμαι] ἐμὲ additum e Bodl. Vat. Θr. v. commentar.

B. ἔφην ἐγώ, τέχνη] ἐγώ, quod vulgo deerat, primus addidi e Bodl. Vat. r. Vind. Urb. et rec. Ven. Ξ.

quod Backius apud Groen van Prinsterer Prosopogr. Plat. p. 116. coniecit μικρῷ τε ἐκ. ὑπ. Sententia haec est: est enim artis incantandi particula eique non multum cedit: illa enim viperarum et aranearum et scorpionum et ceterarum ferarum ac morborum mitigatio est; haec autem iudicum et concionum et reliquarum turbarum mitigatione et placatione continetur. Voc. παραμυθία et παραμυθεῖσθαι ita de affectuum levatione et mitigatione usurpari ad Phaedon. p. 70. B. et Ion. p. 540. C. observavimus.

P. 290. ἐμὲ οἶμαι εὑρηκέναι] Accusativi cum infinitivo rationem explicavimus ad Hipp. mai. p. 282. K. Symp. p. 175. C. p. 220. E. p. 223. C. De Rep. III. p. 400. C. Adde Xenoph. Cyrop. I. 4, 4. V. 1, 20. VIII. 2, 25. coll. infra p. 305. D. Ita iam Homerus Iliad. v. 269 οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐμέ φημι λελασμένον ἔμμεναι ἀλκῆς. Hanc structuram cum altera coniunxit Propertius III. 6. 39. Me quoque consimili impositum torquerier igni Iurabo, et bis sex integer esse dies. Vulgo ἐμὲ deest, quod oppositionis ratione requiri nec Heindorfium praeteriit, qui ἐγὼ excidisse suspicatus est.

B. Οὐδεμία, ἔφη, τῆς θηρευτικῆς αὐτῆς ἐπὶ πλ.] Recte iudicavit Heindorfius οὐδεὶς ita cum genitivo copulari non solere, ideoque Routhii interpretationem hanc: Nulla pars ipsius artis venatoriae latius patet quam ut venetur et subigat, in Graecis non inesse, licet eam

ἐπὶ πλέον ἐστὶν ἢ ὅσον θηρεῦσαι καὶ χειρώσασθαι· ἐπειδὰν δὲ χειρώσωνται τοῦτο, ὃ ἂν θηρεύωνται, οὐ δύνανται τούτῳ χρῆσθαι, ἀλλ' οἱ μὲν κυνηγέται καὶ οἱ ἁλιεῖς τοῖς ὀψοποιοῖς παραδιδόασιν, οἱ δ' αὖ γεωμέτραι καὶ οἱ ἀστρονόμοι καὶ οἱ λογιστικοί — θη-
C ρευτικοὶ γάρ εἰσι καὶ οὗτοι· οὐ γὰρ ποιοῦσι τὰ διαγράμματα ἕκαστοι τούτων, ἀλλὰ τὰ ὄντα ἀνευρίσκουσιν — ἅτε οὖν χρῆσθαι αὐτοῖς οὐκ ἐπιστάμενοι, ἀλλὰ θηρεῦσαι μόνον, παραδιδόασι δήπου τοῖς διαλεκτικοῖς καταχρῆσθαι αὐτῶν τοῖς εὑρήμασιν, ὅσοι γε αὐτῶν μὴ παντάπασιν ἀνόητοί εἰσιν. Εἶεν, ἦν

ἢ ὅσον θηρεῦσαι] Coisl. ἢ ὅσον ἐστὶ θηρεῦσαι. Mox Steph. θηρεύσωνται, invitis codicibus.

C. τὰ διαγράμματα ἕκαστοι] ἕκαστα Bodl. Vat. Θr. Vind.

χρῆσθαι αὐτοῖς οὐκ ἐπ.] V. χρῆσθαι αὐτοὶ αὐτοῖς, quod mutatum e Bodl. Vat. Θ.

concedendum sit per se esse aptissimam. Accedit quod nullo modo intelligitur, quid istud αὐτῆς sibi velit, quum arti venatoriae nihil opponatur, quod ab ipsa distinguendum sit. Itaque ego in ea sententia sum, ut virum doctissimum putem illud αὐτῆς non male in δύναμις mutavisse. Nam ita eadem verborum constructio est atque Gorg. p. 453. A. ἢ ἔχεις τι λέγειν ἐπὶ πλέον τὴν ῥητορικὴν δύνασθαι ἢ πειθὼ τοῖς ἀκούουσιν ἐν τῇ ψυχῇ ποιεῖν; Nisi forte praestat altera ratio ab eodem viro docto proposita, qua pro αὐτῆς maluit ἁπάσης scribi. Eodem certe modo Cicero Offic. I. 13 Totius autem iniustitiae nulla capitalior est quam eorum etc. Librorum lectionem defendit Winckelmannus, qui locum sic interpretatur: nulla ars venatrix latius patet quam ipsa ars venandi, videlicet quam ut venetur et subigat. Quod equidem magnopere vereor, ne Plato ipse dicere non voluerit. Ceterum τῆς θηρευτικῆς idem ambitus est Sophist. p. 219. B. E. ad quem locum de hac re plura dicemus: ad χειρώσωνται autem intelligas οἱ θηρευτικοί.

C. οὐ γὰρ ποιοῦσι τὰ διαγράμματα] non enim ipsi figurarum geometricarum auctores sunt, ut eorum ars non sit ποιητικὴ quaedam existimanda; sed ea, quae iam sunt, investigant, ideoque θηρευτικὴ potius iis propria iudicari debet. Quod διαγράμματα memorantur sola, quum tamen etiam de ἀστρονόμοις et λογιστικοῖς sermo sit, in eo nemo temere haerebit, siquidem haec exempli loco afferuntur ita, ut geometrarum potissimum ratio habeatur. Usum voc. διαγράμματα ad Menon. p. 81. B. et Phaedon. p. 73. B. notavimus.

ἅτε οὖν χρῆσθαι —] Resumitur orationis filum post οἱ δ' αὖ γεωμέτραι — καὶ οἱ λο-

δ' ἐγώ, ὦ κάλλιστε καὶ σοφώτατε Κλεινία· τοῦτο οὕτως ἔχει; Πάνυ μὲν οὖν. καὶ οἵ γε στρατηγοί, ἔφη, οὕτω τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐπειδὰν ἢ πόλιν τινὰ θηρεύσωνται ἢ στρατόπεδον, παραδιδόασι τοῖς πο- D λιτικοῖς ἀνδράσιν· αὐτοὶ γὰρ οὐκ ἐπίστανται χρῆσθαι τούτοις, ἃ ἐθήρευσαν· ὥςπερ, οἶμαι, οἱ ὀρτυγοθῆραι τοῖς ὀρτυγοτρόφοις παραδιδόασιν. εἰ οὖν, ἦ δ' ὅς, δεόμεθα ἐκείνης τῆς τέχνης, ἥτις ᾧ ἂν κτήσηται ἢ ποιήσασα ἢ θηρευσαμένη, αὐτὴ καὶ ἐπιστήσεται χρῆσθαι, καὶ ἡ τοιαύτη ποιήσει ἡμᾶς μακαρίους, ἄλλην δή τινα, ἔφη, ζητητέον ἀντὶ τῆς στρατηγικῆς.

τοῦτο οὕτως ἔχει] ἔχοι Steph. errore.

D. ἥτις ᾧ ἂν κτησ.] Sic Bodl. Vat. Θr. et Vind. Olim perperam ἂν etiam post ἥτις insertum legebatur. Mox Bodl. αὕτη καὶ ἐπ.

ἄλλην δή τινα] Bodl. Vat. Θr. Urb. δέ τινα, quod recepit Winckelmann.

γιστικῇ parenthesi abruptum: in qua epanalepsi οὖν propriam habet sedem. v. ad Lysid. p. 223. B.

παραδιδόασι δήπου τοῖς διαλεκτικοῖς] Nam uni dialecticae hoc est propositum, ut ipsam vim et naturam cuiusque rei investiget, neque subsistat in rerum adspectabilium exploratione, sicuti ceterae artes ac disciplinae. De quo loco philosophus copiose exposuit De Rep. VII. p. 531. B. — 536. C. ubi inter alia p. 533. C. αἱ δὲ λοιπαὶ (ἐπιστῆμαι), ἃς τοῦ ὄντος τι ἔφαμεν ἐπιλαμβάνεσθαι, γεωμετρίαν τε καὶ τὰς ταύτῃ ἑπομένας, ὁρῶμεν ὡς ὀνειρώττουσι μὲν περὶ τὸ ὄν, ὕπαρ δὲ ἀδύνατον αὐταῖς ἰδεῖν, ἕως ἂν ὑποθέσεσι χρώμεναι ταύτας ἀκινήτους ἐῶσι, μὴ δυνάμεναι λόγον διδόναι αὐτῶν. — οὐκοῦν ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος μόνη ταύτῃ πορεύεται, τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα ἐπὶ τὴν ἀρχήν, κ. τ. λ. Itaque non obscurum ...o, quid sit, in quo istud ...χρῆσθαι cernatur.

D. τοῖς πολιτικοῖς ἀνδράσι] H. e. viris rerum civilium peritis, qui hodie vocantur diplomatici. Hi enim urbibus vel castris expugnatis cum hostibus de deditione, de pacis conditionibus, de foederibus et pactis ineundis agere solent. Acerbe autem adduntur verba, ὥςπερ οἱ ὀρτυγοθῆραι τοῖς ὀρτυγοτρόφοις, de quibus vere Schleiermacherus: Schwerlich steht dieses Gleichniss hier ohne eine strafende Rücksicht auf das Verfahren der mächtigeren griechischen Staaten gegen die kleineren, die sich in einer Art Abhängigkeit von ihnen befanden. Neque enim assentior Winckelmanno Midiam notari putanti, de quo v. Alcibiad. I. p. 120. A.

ἄλλην δή τινα — ζητητέον] Quod codices optimi fere scriptum praebent ἄλλην δέ τινα, id nollem Winckelmannus protenus arripuisset. Nam quae-

E Cap. XVIII. *ΚΡ.* Τί λέγεις σύ, ὦ Σώκρατες; ἐκεῖνο τὸ μειράκιον τοιαῦτ' ἐφθέγξατο;

ΣΩ. Οὐκ οἴει, ὦ Κρίτων;

ΚΡ. Μὰ Δί' οὐ μέντοι. οἶμαι γὰρ αὐτὸν ἐγώ, εἰ ταῦτ' εἶπεν, οὔτ' Εὐθυδήμου οὔτε ἄλλου οὐδενὸς ἔτ' ἀνθρώπου δεῖσθαι εἰς παιδείαν.

ΣΩ. Ἀλλ' ἄρα, ὦ πρὸς Διός, μὴ ὁ Κτήσιππος ἦν ὁ ταῦτ' εἰπών, ἐγὼ δὲ οὐ μέμνημαι;

291 *ΚΡ.* Ποῖος Κτήσιππος;

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τόδε εὖ οἶδα, ὅτι οὔτε Εὐθύδημος οὔτε Διονυσόδωρος ἦν ὁ εἰπὼν ταῦτα. ἀλλ',

P. 291. *Ἀλλὰ μὴν τόδε εὖ οἶδα*] Sic Vat. r. Ceteri cum vett. editt. τό γε. Scribendum fortasse τόδε γε.

οὔτε Διονυσόδωρος] V. οὔτε ὁ Δ. Articulum om. Bodl. Coisl. Vat. Θr. Vind.

Buttmannus ad Demosth. Midian. or. p. 150 sqq. disputavit, ea certe in hunc locum non conveniunt. Is enim docuit δὲ ita demum eo modo usurpari, sicubi eo opus fuerit, sententiis in protaseos et apodoseos formam redactis. Quae ratio ab hoc loco prorsus est aliena.

Ἀλλ' ἄρα—μὴ ὁ Κτήσιππος] Aptissime hic ἀλλ' ἄρα ponitur. Quum enim Crito tantam esse adolescentuli sapientiam valde miratus sit, Socrates suam iam retractans sententiam se dubitare simulat, num ille haec revera disseruerit. Itaque respondet: **At rebus ita comparatis num Ctesippus fuit potius qui haec dixerit?** isto ἄρα cum ironico quodam lepore significans sibi sane tantam pueruli sapientiam iam miram accidere. Quocirca mirari licet **Schneiderum** ad Pol. II. p. 374. B. hic ἄρα necessario requiri iudicantem. conf. ad p. 286. B.

P. 291. *Ποῖος Κτήσιππος*] Negantis est cum indignatione quadam et contemtu. v. ad Hipp. mai. p. 285. D.

Ἀλλὰ μὴν τόδε εὖ οἶδα] Vulgatum τό γε ita demum stare posset, si certis testimoniis esset demonstratum articulum apud Atticos prosae orationis scriptores ita demonstrativi pronominis munere fungi solere. Cuius usus exempla quia nulla reperiuntur, ne hic quidem dubitandum est, quin Vat. r. et teste **Schneidero** ad Polit. VIII. p. 546. C. cod. Lobcow. veram lectionem τόδε servaverint. Magis tamen placet quod **Bernhardy** Syntax. p. 312. restitui voluit τόδε γε. Eodem modo erratum est Politic. p. 305. C. τό γε δὴ κατανοητέον, ubi aliquot codd. τόδε δὴ κατανο. **Xenoph.** Mem. II. 2, 4. plerique libri perperam τοῦ γε ἀπολυσόντων; recte alii τοῦτόν γε. Ibid. III. 10, 4. vulgo τό γε pro

ὦ δαιμόνιε Κρίτων, μή τις τῶν κρειττόνων παρὼν αὐτὰ ἐφθέγξατο; ὅτι γὰρ ἤκουσά γε ταῦτα, εὖ οἶδα.

ΚΡ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες· τῶν κρειττόνων μέντοι τις ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ πολύ γε. ἀλλὰ μετὰ τοῦτο ἔτι τίνα ἐζητήσατε τέχνην; καὶ εὕρετε ἐκείνην ἢ οὐχ εὕρετε, ἧς ἕνεκα ἐζητεῖτε;

ΣΩ. Πόθεν, ὦ μακάριε, εὕρομεν; ἀλλ' ἦμεν πάνυ γελοῖοι, ὥςπερ τὰ παιδία τὰ τοὺς κορυδοὺς διώκοντα· ἀεὶ ᾠόμεθα ἑκάστην τῶν ἐπιστημῶν αὐτίκα λήψεσθαι, αἱ δ' ἀεὶ ὑπεξέφυγον. τὰ μὲν οὖν πολλὰ τί ἄν σοι λέγοιμι; ἐπὶ δὲ δὴ τὴν βασιλικὴν B

τῶν κρειττόνων μέντοι τις] τῶν om. Bodl. Vat. Θ.

B. κορυδοὺς διώκ.] Bodl. Vat. Θr. mutato accentu κορύδους.

τὰ μὲν οὖν πολλά] Sic Bodl. Vat. Θ. Vulgo τὰς μὲν οὖν πολλάς.

τοῦτό γε. Anab. IV. 6, 3. al. Nimirum istae citerioris Graecitatis sordes sunt.

μή τις τῶν κρειττόνων] Quia non statim meminit, quis illa dixerit, lepide se fingit fortasse dei alicuius vocem exaudivisse. Nam οἱ κρείττονες saepe sunt dii, de quo loquendi genere praeter Heindorfium et Routhium ad h. l. dixit Schaefer. Melett. p. 31. breviter monuit Dissen ad Pindar. p. 132. ed. Goth. Hanc vero responsionem Crito lepidissime ita accipit, ut τοὺς κρείττονας non iam de diis intelligat, sed de praestantiore ac sapientiore aliquo disputatore velit cogitari. Enimvero significat, nisi fallor, ipsum Socratem ea disseruisse, quae ab eo Cliniae adolescentulo tributa sint.

B. Πόθεν — εὕρομεν] „Indicativo opus est, ut De Rep. I. p. 330. A. πότερον — ὦ Κέφαλε, ὧν κέκτησαι τὰ πλείω παρέλαβες ἢ ἐπεκτήσω; Ποῖ' ἐπεκτησάμην — ὦ Σώκρατες;“ Heindorf. De verbis, ἦμεν πάνυ γελοῖοι, v. ad Protagor. p. 340. D. Proxima, quae proverbii speciem habent, tractavit Ruhnkenius ad Tim. p. 164. et cum similibus contendit Gataker ad Antonin. VI. 15. Ceterum τὴν κορυδαλὸν esse alaudam cristatam Schneider. ad Eclogg. Phys. p. 52. docuit. Schol. ὄρνιθες ὄρτυξιν ὅμοιοι, οὓς ἔνιοι κορυδαλοὺς φασι. Quam observationem confirmant quae disputavit Lobeckius ad Phrynichum p. 338.

τὰ μὲν οὖν πολλὰ τί ἄν σοι λ.] Fuit qui τὰ μὲν οὖν ἄλλα legendum suspicaretur. Non inepte. Nec tamen mutanda est librorum scriptura, cuius hic est sensus: Et multa quidem illa, quae disputavimus, quid tibi referam? Ceterum de arte regia

ἐλθόντες τέχνην καὶ διασκοπούμενοι αὐτήν, εἰ αὕτη εἴη ἡ τὴν εὐδαιμονίαν παρέχουσά τε καὶ ἀπεργαζομένη, ἐνταῦθα ὥςπερ εἰς λαβύρινθον ἐμπεσόντες, οἰόμενοι ἤδη ἐπὶ τέλει εἶναι, περικάμψαντες πάλιν
C ὥςπερ ἐν ἀρχῇ τῆς ζητήσεως ἀνεφάνημεν ὄντες καὶ τοῦ ἴσου δεόμενοι, ὅσουπερ ὅτε τὸ πρῶτον ἐζητοῦμεν.

ΚΡ. Πῶς δὴ τοῦτο ὑμῖν συνέβη, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγὼ φράσω. ἔδοξε γὰρ δὴ ἡμῖν ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ βασιλικὴ τέχνη ἡ αὐτὴ εἶναι.

ΚΡ. Τί οὖν δή;

ΣΩ. Ταύτῃ τῇ τέχνῃ ἥ τε στρατηγικὴ καὶ αἱ ἄλλαι παραδιδόναι ἄρχειν τῶν ἔργων, ὧν αὐταὶ δημιουργοί εἰσιν, ὡς μόνῃ ἐπισταμένῃ χρῆσθαι. σαφῶς οὖν ἐδόκει ἡμῖν αὕτη εἶναι, ἣν ἐζητοῦμεν, καὶ ἡ αἰ-
D τία τοῦ ὀρθῶς πράττειν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀτεχνῶς κατὰ τὸ Αἰσχύλου ἰαμβεῖον μόνη ἐν τῇ πρύμνῃ καθῆσθαι τῆς πόλεως, πάντα κυβερνῶσα καὶ πάντων ἄρχουσα πάντα χρήσιμα ποιεῖν.

ΚΡ. Οὐκοῦν καλῶς ὑμῖν ἐδόκει, ὦ Σώκρατες;

Cap. XIX. ΣΩ. Σὺ κρινεῖς, ὦ Κρίτων, ἐὰν

εἰ αὕτη εἴη ἡ τὴν εὐδ.] αὐτὴ Bodl. Vat. Θ. Urb. Dein Bodl. Vat. Θ. omittit verba παρέχουσά τε καὶ, quae nec Ficinus expressit.

C. ὧν αὐταὶ δημ.] Plerique libri αὗται, quod correxit Heindorf.

ἣν ἐζητοῦμεν] Steph. cum Par. E. ζητοῦμεν.

D. ἄρχουσα πάντα] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Vindob. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Vat. r. Flor. a. c. pro vulg. ἄρχουσα καὶ πάντα, quod solus Par. E. cum Flor. b. o. tuetur.

καὶ τὰ μετὰ ταῦτα — πάλιν ἰσκοποῦμεν] Vat. Θ.

cur deinde disceptetur, in Prolegomenis explicare conati sumus.

C. Ταύτῃ τῇ τέχνῃ — παραδιδόναι] Intell. ἔδοξαν, cuius rationis alia exempla attuli ad Apolog. Socrat. p. 25. B.

D. κατὰ τὸ Αἰσχύλου ἰαμβεῖον] Aeschyli Trag. Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις v. 1. Κάδμου πολῖται, χρὴ λέγειν τὰ καίρια Ὅςτις φυλάσσει πρᾶγος ἐν πρύμνῃ πόλεως Οἴακα νωμῶν, βλέφαρα μὴ κοιμῶν ὕπνῳ.

τι ἡμῖν ἀπεργάζεται] Hoc non dubitavi de coniectura recipere pro τί ἡμῖν ἀπεργάζεται. Quum enim addatur ἢ οὐδέν; ac deinceps demum interrogetur, quidnam sit in quo tractando versetur ars regia, nunc

βούλῃ ἀκούειν καὶ τὰ μετὰ ταῦτα συμβάντα ἡμῖν. αὖθις γὰρ δὴ πάλιν ἐσκοποῦμεν ὧδέ πως· Φέρε, πάντων ἄρχουσα ἡ βασιλικὴ τέχνη τι ἡμῖν ἀπεργάζεται ἔργον; ἢ οὐδέν; Πάντως δήπου, ἡμεῖς ἔφαμεν E
πρὸς ἀλλήλους. Οὐ καὶ σὺ ἂν ταῦτα φαίης, ὦ Κρίτων;

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν ἂν φαίης αὐτῆς ἔργον εἶναι; ὥςπερ εἰ σὲ ἐγὼ ἐρωτῴην, πάντων ἄρχουσα ἡ ἰατρική, ὧν ἄρχει, τί ἔργον παρέχεται; οὐ τὴν ὑγίειαν φαίης;

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ ὑμετέρα τέχνη ἡ γεωργία, πάντων ἄρχουσα, ὧν ἄρχει, τί ἔργον ἀπεργάζεται; οὐ τὴν τροφὴν ἂν φαίης τὴν ἐκ τῆς γῆς παρέχειν ἡμῖν; 292

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ βασιλικὴ πάντων ἄρχουσα, ὧν ἄρχει, τί ἀπεργάζεται; ἴσως οὐ πάνυ γ' εὐπορεῖς.

ΚΡ. Μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες.

Vindob. Bodl. μετὰ γὰρ τὰ ἔμπροσθεν συμβάντα ἡμῖν (om. Bodl.) αὖτις (Vind. αὖθις) μετὰ ταῦτα ἐσκοποῦμεν. Idem habet Vat. r. praeterquam quod hic verba συμβάντα ἡμῖν αὖτις μετὰ omittit.

εἰ ἐγώ σε ἐρωτῴην] σε ἐγὼ Bodl. Vat. Θ. r. Vindob. quod recepi.

τί ἔργον ἀπεργάζεται] ἔργον post ἀπεργάζεται ponunt Ven. Ξ. Par. C. Angel. Barber. Palat. Urb. alii, cum ed. Bas. 2. Vulgo deerat, ut in Par. BE. Quod nos dedimus, debetur Bodl. Vat. Θ. r. Vind. Ven. Σ. Coisl.

profecto requiritur quod Ficinus ita expressit: ars illa regia aliquod opus efficit, annon? Fallitur autem Heindorfius Platonem putans τι post ἔργον potius fuisse collocaturum. Nimirum τὶς est ecquis, quod ne putes temere in initio poni, conferas Hermannum ad Viger. ann. 151. p. 730.

E. ἡ ὑμετέρα τέχνη ἡ γεωργία] „Multi cives Athenienses, qui in Attica habebant praedia, agros suos ipsi colere solebant." Routh. Conf. Boeckh. Oeconom. Athen. T. I. 44 sq. Critonem fuisse in numero τῶν χρηματιστῶν ipse philosophus infra p. 304. C. significavit.

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς, ὦ Κρίτων. ἀλλὰ τοσόνδε γε οἶσθα, ὅτι εἴπερ ἐστὶν αὕτη ἣν ἡμεῖς ζητοῦμεν, ὠφέλιμον αὐτὴν δεῖ εἶναι.

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀγαθόν γέ τι δεῖ ἡμῖν αὐτὴν παραδιδόναι;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

B ΣΩ. Ἀγαθὸν δέ γέ που ὡμολογήσαμεν ἀλλήλοις ἐγώ τε καὶ Κλεινίας οὐδὲν εἶναι ἄλλο ἢ ἐπιστήμην τινά.

ΚΡ. Ναί, οὕτως ἔλεγες.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὲν ἄλλα ἔργα, ἃ φαίη ἄν τις πολιτικῆς εἶναι — πολλὰ δέ που ταῦτ' ἂν εἴη, οἷον πλουσίους τοὺς πολίτας παρέχειν καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀστασιάστους — πάντα ταῦτα οὔτε κακὰ οὔτε ἀγαθὰ ἐφάνη, ἔδει δὲ σοφοὺς ποιεῖν καὶ ἐπιστήμης μεταδιδόναι, εἴπερ ἔμελλεν αὕτη εἶναι ἡ ὠφελοῦσά τε καὶ εὐδαίμονας ποιοῦσα.

C ΚΡ. Ἔστι ταῦτα· τότε γοῦν οὕτως ὑμῖν ὡμολογήθη, ὡς σὺ τοὺς λόγους ἀπήγγειλας.

P. 292. C. καὶ πάντα ἀγαθούς] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Vulgo erat πάντως. Frequentissimum est πάντα ἀγαθός, πάντα ἄριστος, πάντα σοφός, πάντα εὐδαίμων, quod nuper docuit Lobeck. ad Aiacem p. 482 sq. ed. sec.

D. ἤ τι χρησόμεθα] V. ἦ, quod Heusdius et Heindorfius emendarunt. Ven. Σ. ἡ. Vat. Θ. Coisl. ἠ. Idem error in proximis cum Bodl. Coisl. Ven. Ξ. sublatus est.

P. 292. D. τῶν μὲν γὰρ ἔργων —] nam operum neque malorum neque bonorum nullius eam oportet esse effectricem, scientiam autem nullam aliam impertire nisi semet ipsam. Itaque iam dicamus, quaenam tandem haec sit, qua quid faciamus?

ὅτι ἄλλους ποιήσουσιν] Intell. ἀγαθοὺς καὶ χρησίμους, non indicata ea re, in qua boni et utiles sint evasuri. — ἠτιμάσαμεν, i. e. nihili feci-

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἡ βασιλικὴ σοφοὺς ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀγαθούς;

ΚΡ. Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἀλλ' ἆρα πάντας καὶ πάντα ἀγαθούς; καὶ πᾶσαν ἐπιστήμην, σκυτοτομικήν τε καὶ τεκτονικὴν καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας, αὕτη ἡ παραδιδοῦσά ἐστιν;

ΚΡ. Οὐκ οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ τίνα δὴ ἐπιστήμην; ἢ τί χρησόμεθα; D τῶν μὲν γὰρ ἔργων οὐδενὸς δεῖ αὐτὴν δημιουργὸν εἶναι τῶν μήτε κακῶν μήτε ἀγαθῶν, ἐπιστήμην δὲ παραδιδόναι μηδεμίαν ἄλλην ἢ αὐτὴν ἑαυτήν. λέγωμεν δὴ οὖν, τίς ποτε ἔστιν αὕτη, ἢ τί χρησόμεθα; βούλει φῶμεν, ὦ Κρίτων, ἢ ἄλλους ἀγαθοὺς ποιήσομεν;

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οἱ τί ἔσονται ἡμῖν ἀγαθοὶ καὶ τί χρήσιμοι; ἢ ἔτι λέγωμεν, ὅτι ἄλλους ποιήσουσιν, οἱ δὲ ἄλλοι ἐκεῖνοι ἄλλους; ὅ τι δέ ποτε ἀγαθοί εἰσιν, οὐδαμοῦ ἡμῖν φαίνονται, ἐπειδήπερ τὰ ἔργα τὰ λεγόμενα εἶναι τῆς πολιτικῆς ἠτιμάσαμεν, ἀλλ' ἀτεχνῶς τὸ λεγόμενον ὁ Διὸς Κόρινθος γίγνεται, καὶ E

ἢ ἄλλους ἀγ.] Steph. errore ἢ τ' ἄλλους. Scilicet in Par. E. est ἢ γ' ἄλλους.

E. τῆς πολιτικῆς ἠτιμάσαμεν] Quod vulgo legebatur ἀπεδοκιμάσαμεν, id manifestum est ex interpretatione duxisse originem. Verum praebuerunt Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. Σ. Par. C. Barb. Vat. r. Vind. Flor. a. b. c. et pr. Par. BE.

mus, neglex7imus, ut saepe apud Platonem. Ex interpretatione fluxit, quod vulgo legebatur ἀπεδοκιμάσαμεν.

E. ὁ Διὸς Κόρινθος] Proverbium de continua eaque inani eiusdem rei repetitione usurpari solitum, cuius originem illustrarunt Müllerus Doriens. I. p. 88. 9. Dissen ad Pindar. p. 467. ed. Goth. conf. Wachsmuth. Hellen. Alterthumsk. II. 2. p. 188. Istud ἀτεχνῶς in proverbiorum commemoratione longe est frequentissimum. v. ad Ion. p. 554. D.

ὅπερ ἔλεγον, τοῦ ἴσου ἡμῖν ἐνδεῖ ἢ ἔτι πλέονος πρὸς τὸ εἰδέναι, τίς ποτ' ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη ἐκείνη, ἣ ἡμᾶς εὐδαίμονας ποιήσειε;

ΚΡ. Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, εἰς πολλήν γε ἀπορίαν, ὡς ἔοικεν, ἀφίκεσθε.

ΣΩ. Ἔγωγε οὖν καὶ αὐτός, ὦ Κρίτων, ἐπειδὴ
293 ἐν ταύτῃ τῇ ἀπορίᾳ ἐνεπεπτώκη, πᾶσαν ἤδη φωνὴν ἠφίειν, δεόμενος τοῖν ξένοιν, ὥςπερ Διοςκούρων ἐπικαλούμενος, σῶσαι ἡμᾶς, ἐμέ τε καὶ τὸ μειράκιον, ἐκ τῆς τρικυμίας τοῦ λόγου, καὶ παντὶ τρόπῳ σπουδάσαι, καὶ σπουδάσαντας ἐπιδεῖξαι, τίς ποτ' ἔστιν ἡ ἐπιστήμη, ἧς τυχόντες ἂν καλῶς τὸν ἐπίλοιπον βίον διέλθοιμεν.

τῇ ἀπορίᾳ ἐνεπεπτώκη] V. ἐνεπεπτώκειν. Sed Bodl. Vat. Θr. Ven. Σ. Par. BC. Angel. Barb. Pal. Flor. a. b. c. et pr. Coisl. ἐνεπεπτώκει, in quo latet haud dubie quod cum Bekkero restituimus.

P. 293. φωνὴν ἠφίειν] ἠφίην solus Angel. quod revocavit Bekker. Dein e Bodl. Vat. Θ. Urb. Vind. Διοςκούρων recepimus

ἢ ἡμᾶς εὐδαίμονας ποιήσειε] Optativum Reisigius De ἂν particula p. 135. ita explicat: quam quis credat nos reddere beatos. Hermannus Disp. de part. ἂν p. 135. optativum ita demum ferri posse censet, si reponatur ἐνδεῖν. Heindorfius et Winckelmannus invitis codicibus ποιήσει scripserunt. Mihi nihil mutandum videtur, siquidem Socrates utitur optativo ratione praegressi illius ὅπερ ἔλεγον habita, neglectis verbis intermediis. conf. quae collegit Matthiae Gr. §. 528. ann.

ἐν ταύτῃ τῇ ἀπορίᾳ ἐνεπεπτώκη] Contulit Heindorfius Hipp. mai. p. 298. C. ἐν τῇ αὐτῇ ἐμπεπτωκότες ἀπορίᾳ. Addit Winckelmannus Xenoph. Hellen. IV. 5, 5. ἐν τοιούτῳ χωρίῳ ἐμπεπτοκότες. De formula loquendi πᾶσαν φωνὴν ἀφιέναι v. ad Remp. V. p. 475. Phaedr. p. 259. D. et Heindorf. ad h. l. Pro ἠφίειν, quod ad analogiam secundae ac tertiae personae ἠφίεις et ἠφίει formatum videtur, Bekkerus ex uno libro ἠφίην reposuit. Quod ego imitari dubitavi, nec probavit Buttmannus Gr. Ampl. §. 108. 4. 1. p. 522. ed. 2. A. Matthiae T. I. p. 398.

P. 293. ἐκ τῆς τρικυμίας] V. ad Reip. V. p. 472. A. Aptissime igitur antea Dioscurorum fecit mentionem, quorum munus peculiare erat hominibus naufragio periclitantibus opem ferre. v. Mitscherlich. ad Horat. I. 3, 2.

KP. Τί οὖν; ἠθέλησέ τι ὑμῖν ἐπιδεῖξαι ὁ Εὐθύδημος;

ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ; καὶ ἤρξατό γε, ὦ ἑταῖρε, πάνυ μεγαλοφρόνως τοῦ λόγου ὧδε·

Cap. XX. Πότερον δή σε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ταύτην τὴν ἐπιστήμην, περὶ ἣν πάλαι ἀπορεῖτε, διδάξω, ἢ ἐπιδείξω ἔχοντα; Ὦ μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, ἔστι δὲ ἐπὶ σοὶ τοῦτο; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἐπίδειξον τοίνυν με νὴ Δί', ἔφην ἐγώ, ἔχοντα· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἢ μανθάνειν τηλικόνδε ἄνδρα. Φέρε δή μοι ἀπόκριναι, ἔφη· ἔστιν ὅ τι ἐπίστασαι; Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολλά, σμικρά γε. Ἀρκεῖ, ἔφη. ἆρ' οὖν δοκεῖς οἷόν τε, τὶ τῶν ὄντων τοῦτο, ὃ τυγχάνει ὄν, αὐτὸ B

pro vulg. Διοσκούρω. In Vat. r. est Διοσκούροιν. Ven. Σ. a pr. m. habet Διεσκόρω. De scriptura vocabuli v. Lobeck. ad Phryn. p. 235.

B. τοίνυν με νὴ Δί'] με om. Bodl. Vat. Θ.

καὶ πολλά, σμικρά γε] Coisl. κ. π. καὶ σμικρά γε Ven. Σ. γε σμικρά.

B. ἢ ἐπιδείξω ἔχοντα] Argumentatur hunc in modum: Qui quid scit, is sciens est; qui ignorat, insciens. Iam vero fieri non potest, ut quid simul sit et non sit. Igitur qui alicuius rei sciens est, is scit omnia: nam si quid ignoraret, simul esset insciens, id quod idem non potest accidere, quia idem simul et esse et non esse non potest. Ex quo consequitur, ut illud ipsum scias, quod te scire negavisti. Conclusionis fallaciam mox ipse Socrates demonstrabit.

ἔστι δὲ ἐπὶ σοὶ τοῦτο] Particula δὲ ita post vocativum interposita ad suppressam aliquam sententiam refertur. Veluti hoc loco integra oratio haec foret: Bene quidem se habet, quod dicis: sed num haec res penes te est? Exempla haudquaquam rara sunt. v. ad Theagem p. 127. C. Hermann. ad Viger. p. 846. Porson. ad Eurip. Orest. v. 614. Mox ad ἔχοντα nemo erit quin sponte intelligat με, quod vulgo moleste post τοίνυν intrusum legitur. — τηλικόνδε ἄνδρα, tam grandem aetate.

καὶ πολλά, σμικρά γε.] et quidem multa, certe levia. Simulat enim Socrates rerum graviorum ignorantiam, qui mos est εἴρωνος callidissimi. Sed vel hanc rerum leviorum scientiam sufficere ait sophista ad demonstrandum id, quod vult argumentatione sua efficere.

C τοῦτο μὴ εἶναι; Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. Οὐκοῦν σὺ ἔφης ἐπίστασθαί τι; Ἔγωγε. Οὐκοῦν ἐπιστήμων εἶ, εἴπερ ἐπίστασαι; Πάνυ γε, τούτου γε αὐτοῦ. Οὐδὲν διαφέρει. ἀλλ' οὐκ ἀνάγκη σε ἔχει πάντα ἐπίστασθαι ἐπιστήμονά γε ὄντα; Μὰ Δί', ἔφην ἐγώ· ἐπεὶ πολλὰ ἄλλ' οὐκ ἐπίσταμαι. Οὐκοῦν εἴ τι μὴ ἐπίστασαι, οὐκ ἐπιστήμων εἶ. Ἐκείνου γε, ὦ φίλε, ἦν δ' ἐγώ. Ἧττον οὖν τι, ἔφη, οὐκ ἐπιστήμων εἶ; ἄρτι δὲ ἐπιστήμων ἔφησθα εἶναι. καὶ

C. Οὐκοῦν σὺ ἔφης ἐπ.] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Vind. Ven. ΞΣ. Par. E. Angel. Barb. Pal. Urb. Florr. cum Ald. et Bass. Vulgo erat ἔφη. Dein pro ἐπίστασθαι, quod e Flor. c. Ven. Σ. et corr. Coisl. restitutum est, vulgo legebatur ἐπίστασαι. Sed vide commentar.

C. Οὐκοῦν σὺ ἔφης ἐπίστασθαί τι] nonne te aiebas scire aliquid? Quanquam φῄς, φησί, φαμέν, φατέ, praesentis temporis formae, crebro rectae orationi interponuntur, cuius generis exempla ad Remp. IX. p. 580. D. et alibi notavimus, tamen qui ἔφης eodem modo usurpaverit, novimus neminem. Ex quo consequitur, ut pro ἐπίστασαι, quod defendit Winckelmannus, scribendum fuerit ἐπίστασθαι.

C. τούτου γε αὐτοῦ] Sentit Socrates, quorsum evasura sit haec oratio, ideoque rei, quae sciatur, mentionem adiiciendam censet. Enimvero qui unam rem novit, is nihilominus alius cuiusdam ignarus esse potest, ideoque simul sciens esse atque nesciens. Verum sophista hoc non curandum esse existimans continuo argumentatur eum, qui sciens sit, omnia novisse.

Μὰ Δί', ἔφην ἐγώ· ἐπεὶ —] Non per Iovem (novi omnia); quandoquidem multa alia ignoro. Ne quis Οὐ μὰ Δί' scribendum putet, solet μὰ Δία negandi vi et significatione usurpari, ubi sequitur sententia, quae praeviam negationem flagitat. v. Reisig. Coniectan. p. 106 sq.

Ἧττον οὖν τι — οὐκ ἐπιστήμων εἶ] Num igitur ideo minus eris insciens? h. e. nihil refert, num huiusce rei sis insciens; illud certe tibi erit confitendum, cadere in te inscientiam. Iam vero si insciens es, quum tamen modo te scientem esse concesseris, consequitur, ut sis αὐτὸς οὗτος, ὃς εἶ, ac vicissim etiam οὐχ οὗτος, ὃς εἶ, et quidem κατὰ ταὐτὰ ἅμα, i. e. simul eodem in genere, h. e. quod attinet ad scientiam et inscientiam. Fallitur enim Winckelmannus κατὰ ταὐτὰ ἅμα positum existimans ἐκ παραλλήλου, sicuti alias ὡςαύτως κατὰ ταὐτά et id genus alia usurpentur. Mox de usu voc. εἶεν sequente γάρ v. ad Phaedon. p. 95. A. p. 117. A. ubi Heindorfius contulit Sympos. p. 204. E. p. 213. E.

D. τὸ γὰρ λεγόμενον, καλὰ δὴ πανταγεῖς] Editt. καλὰ δὴ πάντα λέγεις. Scholiasta apud Ruhnkenium: καλὰ δὴ πάντ' ἄγεις· ἀντὶ τοῦ ἀγ-

οὕτω τυγχάνεις ὢν αὐτὸς οὗτος, ὃς εἶ, καὶ αὖ πάλιν οὐκ εἶ, κατὰ ταὐτὰ ἅμα. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, Εὐθύδημε· τὸ γὰρ λεγόμενον, καλὰ δὴ παταγεῖς. πῶς οὖν ἐπίσταμαι ἐκείνην τὴν ἐπιστήμην, ἣν ἐζητοῦμεν; ὡς δὴ τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι τὸ αὐτὸ εἶναί τε καὶ μή· εἴπερ ἓν ἐπίσταμαι, ἅπαντ' ἐπίσταμαι· οὐ γὰρ ἂν εἴην ἐπιστήμων τε καὶ ἀνεπιστήμων ἅμα· ἐπεὶ δὲ πάντα ἐπίσταμαι, κἀκείνην δὴ τὴν ἐπιστήμην ἔχω· ἆρα οὕτω λέγεις, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ σο- D

D. καλὰ δὴ παταγεῖς] Libri καλὰ δὴ πάντα λέγεις. v. comment. Pro πάντα Angel. habet κατά.

ἐπεὶ δὲ πάντα ἐπίσταμαι] V. εἰ δὲ π. quod e Bodl. Vat. Θ. mutavit Bekker.

γέλλεις, ἐπὶ τῶν αἴσια ἀγγελλόντων. πολλάκις δὲ λέγεται καὶ κατ' εἰρωνείαν. Ἀριστοφάνης Γεωργοῖς, καὶ Πλάτων Εὐθυδήμῳ. Librorum scripturam depravatam esse vel ex eo apparet, quod scholiastes λέγεις non erat interpretaturus verbo ἀγγέλλεις, quum ille usus nihil habeat inusitati. Quocirca nec Winckelmanno assentimur, vulgatam lectionem ita defendenti, ut τὸ λεγόμενον dicat ad solum καλὰ πάντα pertinere, quod usu fuerit longe tritissimum. Nimirum scholiastae interpretatio manifesto non ad καλὰ πάντα, sed ad verbum his vocibus additum spectat, nec veri est dissimile proverbium aliquod hic delituisse. His rationibus ductus Heindorfius spreta librorum Platonis lectione ἄγεις restituendum iudicavit. Verum istud ἄγεις quid sibi velit, nemo quisquam dixerit. Nam etsi φέρειν nuntiandi vi positum non est infrequens, tamen ἄγειν nusquam ita usurpatum est. Vere, opinor, Abreschius ad Hesychium et Dindorfius Fragm. Aristoph. p. 100. καλὰ δὴ παταγεῖς. Ita enim hoc proverbium recte scriptum est apud Hesychium Vol. II. p. 117. ubi v. intpp. item apud Photium, Suidam. Activum verbi usum cognosces ex Hephaestion. p. 400. αἷς ἔντεα παταγεῖται καὶ χάλκεα κρόταλα. Itaque dubium non est, quin haec verborum sententia sit: nam quod in proverbio dicitur, *Pulcra scilicet crepas.* Quod egregie convenit cum ironia, qua Socrates deinceps utitur. Ceterum λέγεις natum est ex glossemate. Nam hoc ipso vocabulo Suidas, Hesychius, Photius παταγεῖς interpretati esse reperiuntur. Mox frustra Heindorfius coniectavit ζητοῦμεν.

ὡς δὴ τοῦτο ἀδύνατον —] Ironice refert quae ab sophista antea exposita sunt: qua in re proprium habent usum particulae ὡς δή et ὡς δή τοι; nam ὡς est nam, δή scilicet, τοι autem asseverat et confirmat. v. ad Remp. p. 266. C. Gorg. p. 468. E. p. 499. B. Protagor. p. 342. C. Sensus loci hic est: Videlicet (tuo iudicio) fieri non potest, ut idem sit et non sit: siquidem unum quiddam novi, omnia no-

E Cap. XVIII. ΚΡ. Τί λέγεις σύ, ὦ Σώκρατες; ἐκεῖνο τὸ μειράκιον τοιαῦτ' ἐφθέγξατο;

ΣΩ. Οὐκ οἴει, ὦ Κρίτων;

ΚΡ. Μὰ Δί' οὐ μέντοι. οἶμαι γὰρ αὐτὸν ἐγώ, εἰ ταῦτ' εἶπεν, οὔτ' Εὐθυδήμου οὔτε ἄλλου οὐδενὸς ἔτ' ἀνθρώπου δεῖσθαι εἰς παιδείαν.

ΣΩ. Ἀλλ' ἆρα, ὦ πρὸς Διός, μὴ ὁ Κτήσιππος ἦν ὁ ταῦτ' εἰπών, ἐγὼ δὲ οὐ μέμνημαι;

291 ΚΡ. Ποῖος Κτήσιππος;

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τόδε εὖ οἶδα, ὅτι οὔτε Εὐθύδημος οὔτε Διονυσόδωρος ἦν ὁ εἰπὼν ταῦτα. ἀλλ',

P. 291. Ἀλλὰ μὴν τόδε εὖ οἶδα] Sic Vat. r. Ceteri cum vett. editt. τό γε. Scribendum fortasse τόδε γε.

οὔτε Διονυσόδωρος] V. οὔτε ὁ Δ. Articulum om. Bodl. Coisl. Vat. Θr. Vind.

Buttmannus ad Demosth. Midian. or. p. 150 sqq. disputavit, ea certe in hunc locum non conveniunt. Is enim docuit δὲ ita demum eo modo usurpari, sicubi eo opus fuerit, sententiis in protaseos et apodoseos formam redactis. Quae ratio ab hoc loco prorsus est aliena.

Ἀλλ' ἆρα — μὴ ὁ Κτήσιππος] Aptissime hic ἀλλ' ἆρα ponitur. Quum enim Crito tantam esse adolescentuli sapientiam valde miratus sit, Socrates suam iam retractans sententiam se dubitare simulat, num ille haec revera disseruerit. Itaque respondet: At rebus ita comparatis num Ctesippus fuit potius qui haec dixerit? isto ἆρα cum ironico quodam lepore significans sibi sane tantam pueruli sapientiam iam miram accidere. Quocirca mirari licet Schneiderum ad Pol. II. p. 374. B. hic ἆρα necessario requiri iudicantem. conf. ad p. 286. B.

P. 291. Ποῖος Κτήσιππος] Negantis est cum indignatione quadam et contemtu. v. ad Hipp. mai. p. 285. D.

Ἀλλὰ μὴν τόδε εὖ οἶδα] Vulgatum τό γε ita demum stare posset, si certis testimoniis esset demonstratum articulum apud Atticos prosae orationis scriptores ita demonstrativi pronominis munere fungi solere. Cuius usus exempla quia nulla reperiuntur, ne hic quidem dubitandum est, quin Vat. r. et teste Schneidero ad Polit. VIII. p. 546. C. cod. Lobcow. veram lectionem τόδε servaverint. Magis tamen placet quod Bernhardy Syntax. p. 312. restitui voluit τόδε γε. Eodem modo erratum est Politic. p. 305. C. τό γε δὴ κατανοητέον, ubi aliquot codd. τόδε δὴ καταν. Xenoph. Mem. II. 2, 4. plerique libri perperam τοῦ γε ἀπολυσόντων; recte alii τοῦτόν γε. Ibid. III. 10, 4. vulgo τό γε pro

ὦ δαιμόνιε Κρίτων, μή τις τῶν κρειττόνων παρὼν αὐτὰ ἐφθέγξατο; ὅτι γὰρ ἤκουσά γε ταῦτα, εὖ οἶδα.

ΚΡ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες· τῶν κρειττόνων μέντοι τις ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ πολύ γε. ἀλλὰ μετὰ τοῦτο ἔτι τίνα ἐζητήσατε τέχνην; καὶ εὕρετε ἐκείνην ἢ οὐχ εὕρετε, ἧς ἕνεκα ἐζητεῖτε;

ΣΩ. Πόθεν, ὦ μακάριε, εὕρομεν; ἀλλ' ἦμεν πάνυ γελοῖοι, ὥςπερ τὰ παιδία τὰ τοὺς κορυδοὺς διώκοντα· ἀεὶ ᾠόμεθα ἑκάστην τῶν ἐπιστημῶν αὐτίκα λήψεσθαι, αἱ δ' ἀεὶ ὑπεξέφυγον. τὰ μὲν οὖν πολλὰ τί ἄν σοι λέγοιμι; ἐπὶ δὲ δὴ τὴν βασιλικὴν B

τῶν κρειττόνων μέντοι τις] τῶν om. Bodl. Vat. Θ.

B. κορυδοὺς διώκ.] Bodl. Vat. Θr. mutato accentu κορύδους.

τὰ μὲν οὖν πολλά] Sic Bodl. Vat. Θ. Vulgo τὰς μὲν οὖν πολλάς.

τοῦτό γε. Anab. IV. 6, 3. al. Nimirum istae citerioris Graecitatis sordes sunt.

μή τις τῶν κρειττόνων] Quia non statim meminit, quis illa dixerit, lepide se fingit fortasse dei alicuius vocem exaudivisse. Nam οἱ κρείττονες saepe sunt dii, de quo loquendi genere praeter Heindorfium et Routhium ad h. l. dixit Schaefer. Melett. p. 31. breviter monuit Dissen ad Pindar. p. 132. ed. Goth. Hanc vero responsionem Crito lepidissime ita accipit, ut τοὺς κρείττονας non iam de diis intelligat, sed de praestantiore ac sapientiore aliquo disputatore velit cogitari. Enimvero significat, nisi fallor, ipsum Socratem ea disseruisse, quae ab eo Cliniae adolescentulo tributa sint.

B. Πόθεν — εὕρομεν] „Indicativo opus est, ut De Rep. I. p. 330. A. πότερον — ὦ Κέφαλε, ὧν κέκτησαι τὰ πλείω παρέλαβες ἢ ἐπεκτήσω; Ποῖ' ἐπεκτησάμην — ὦ Σώκρατες;" Heindorf. De verbis, ἦμεν πάνυ γελοῖοι, v. ad Protagor. p. 340. D. Proxima, quae proverbii speciem habent, tractavit Ruhnkenius ad Tim. p. 164. et cum similibus contendit Gataker ad Antonin. VI. 15. Ceterum τὴν κορυδαλὸν esse alaudam cristatam Schneider. ad Eclogg. Phys. p. 52. docuit. Schol. ὄρνιθες ὄρτυξιν ὅμοιοι, οὓς ἔνιοι κορυδαλούς φασι. Quam observationem confirmant quae disputavit Lobeckius ad Phrynichum p. 338.

τὰ μὲν οὖν πολλὰ τί ἄν σοι λ.] Fuit qui τὰ μὲν οὖν ἄλλα legendum suspicaretur. Non inepte. Nec tamen mutanda est librorum scriptura, cuius hic est sensus: Et multa quidem illa, quae disputavimus, quid tibi referam? Ceterum de arte regia

ἐλθόντες τέχνην καὶ διασκοπούμενοι αὐτήν, εἰ αὕτη εἴη ἡ τὴν εὐδαιμονίαν παρέχουσά τε καὶ ἀπεργαζομένη, ἐνταῦθα ὥςπερ εἰς λαβύρινθον ἐμπεσόντες, οἰόμενοι ἤδη ἐπὶ τέλει εἶναι, περικάμψαντες πάλιν
C ὥςπερ ἐν ἀρχῇ τῆς ζητήσεως ἀνεφάνημεν ὄντες καὶ τοῦ ἴσου δεόμενοι, ὅσουπερ ὅτε τὸ πρῶτον ἐζητοῦμεν.

ΚΡ. Πῶς δὴ τοῦτο ὑμῖν συνέβη, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγὼ φράσω. ἔδοξε γὰρ δὴ ἡμῖν ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ βασιλικὴ τέχνη ἡ αὐτὴ εἶναι.

ΚΡ. Τί οὖν δή;

ΣΩ. Ταύτῃ τῇ τέχνῃ ἥ τε στρατηγικὴ καὶ αἱ ἄλλαι παραδιδόναι ἄρχειν τῶν ἔργων, ὧν αὐταὶ δημιουργοί εἰσιν, ὡς μόνῃ ἐπισταμένῃ χρῆσθαι. σαφῶς οὖν ἐδόκει ἡμῖν αὕτη εἶναι, ἣν ἐζητοῦμεν, καὶ ἡ αἰ-
D τία τοῦ ὀρθῶς πράττειν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀτεχνῶς κατὰ τὸ Αἰσχύλου ἰαμβεῖον μόνη ἐν τῇ πρύμνῃ καθῆσθαι τῆς πόλεως, πάντα κυβερνῶσα καὶ πάντων ἄρχουσα πάντα χρήσιμα ποιεῖν.

ΚΡ. Οὐκοῦν καλῶς ὑμῖν ἐδόκει, ὦ Σώκρατες;

Cap. XIX. ΣΩ. Σὺ κρινεῖς, ὦ Κρίτων, ἐὰν

εἰ αὕτη εἴη ἡ τὴν εὐδ.] αὐτὴ Bodl. Vat. Θ. Urb. Dein Bodl. Vat. Θ. omittit verba παρέχουσά τε καί, quae nec Ficinus expressit.

C. ὧν αὐταὶ δημ.] Plerique libri αὗται, quod correxit Heindorf.

ἣν ἐζητοῦμεν] Steph. cum Par. E. ζητοῦμεν.

D. ἄρχουσα πάντα] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Vindob. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Vat. r. Flor. a. c. pro vulg. ἄρχουσα καὶ πάντα, quod solus Par. E. cum Flor. b. o. tuetur.

καὶ τὰ μετὰ ταῦτα — πάλιν ἐσκοποῦμεν] Vat. Θ.

eur deinde disceptetur, in Prolegomenis explicare conati sumus.

C. Ταύτῃ τῇ τέχνῃ — παραδιδόναι] Intell. ἔδοξαν, cuius rationis alia exempla attuli ad Apolog. Socrat. p. 25. B.

D. κατὰ τὸ Αἰσχύλου ἰαμβεῖον] Aeschyli Trag. Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις v. 1. Κάδμου πολῖται, χρὴ λέγειν τὰ καίρια Ὅςτις φυλάσσει πρᾶγος ἐν πρύμνῃ πόλεως Οἴακα νωμῶν, βλέφαρα μὴ κοιμῶν ὕπνῳ.

τι ἡμῖν ἀπεργάζεται] Hoc non dubitavi de coniectura recipere pro τί ἡμῖν ἀπεργάζεται. Quum enim addatur ἢ οὐδέν; ac deinceps demum interrogetur, quidnam sit in quo tractando versetur ars regia, nunc

βούλῃ ἀκούειν καὶ τὰ μετὰ ταῦτα συμβάντα ἡμῖν. αὖθις γὰρ δὴ πάλιν ἐσκοποῦμεν ὧδέ πως· Φέρε, πάντων ἄρχουσα ἡ βασιλικὴ τέχνη τι ἡμῖν ἀπεργάζεται ἔργον; ἢ οὐδέν; Πάντως δήπου, ἡμεῖς ἔφαμεν E
πρὸς ἀλλήλους. Οὐ καὶ σὺ ἂν ταῦτα φαίης, ὦ Κρίτων;

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν ἂν φαίης αὐτῆς ἔργον εἶναι; ὥσπερ εἰ σὲ ἐγὼ ἐρωτῴην, πάντων ἄρχουσα ἡ ἰατρική, ὧν ἄρχει, τί ἔργον παρέχεται; οὐ τὴν ὑγίειαν φαίης;

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ ὑμετέρα τέχνη ἡ γεωργία, πάντων ἄρχουσα, ὧν ἄρχει, τί ἔργον ἀπεργάζεται; οὐ τὴν τροφὴν ἂν φαίης τὴν ἐκ τῆς γῆς παρέχειν ἡμῖν; 292

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ βασιλικὴ πάντων ἄρχουσα, ὧν ἄρχει, τί ἀπεργάζεται; ἴσως οὐ πάνυ γ' εὐπορεῖς.

ΚΡ. Μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες.

Vindob. Bodl. μετὰ γὰρ τὰ ἔμπροσθεν συμβάντα ἡμῖν (om. Bodl.) αὖτις (Vind. αὖθις) μετὰ ταῦτα ἐσκοποῦμεν. Idem habet Vat. r. praeterquam quod hic verba συμβάντα ἡμῖν αὖτις μετὰ omittit.

εἰ ἐγώ σε ἐρωτῴην] σε ἐγὼ Bodl. Vat. Θ. r. Vindob. quod recepi.

τί ἔργον ἀπεργάζεται] ἔργον post ἀπεργάζεται ponunt Ven. Ξ. Par. C. Angel. Barber. Palat. Urb. alii, cum ed. Bas. 2. Vulgo deerat, ut in Par. BE. Quod nos dedimus, debetur Bodl. Vat. Θ. r. Vind. Ven. Σ. Coisl.

profecto requiritur quod Ficinus ita expressit: ars illa regia aliquod opus efficit, annon? Fallitur autem Heindorfius Platonem putans τι post ἔργον potius fuisse collocaturum. Nimirum τὶς est ecquis, quod ne putes temere in initio poni, conferas Hermannum ad Viger. ann. 151. p. 730.

E. ἡ ὑμετέρα τέχνη ἡ γεωργία] „Multi cives Athenienses, qui in Attica habebant praedia, agros suos ipsi colere solebant." Routh. Conf. Boeckh. Oeconom. Athen. T. I. 44 sq. Critonem fuisse in numero τῶν χρηματιστῶν ipse philosophus infra p. 304. C. significavit.

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς, ὦ Κρίτων. ἀλλὰ τοσόνδε γε οἶσθα, ὅτι εἴπερ ἐστὶν αὕτη ἣν ἡμεῖς ζητοῦμεν, ὠφέλιμον αὐτὴν δεῖ εἶναι.

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀγαθόν γέ τι δεῖ ἡμῖν αὐτὴν παραδιδόναι;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

B ΣΩ. Ἀγαθὸν δέ γέ που ὡμολογήσαμεν ἀλλήλοις ἐγώ τε καὶ Κλεινίας οὐδὲν εἶναι ἄλλο ἢ ἐπιστήμην τινά.

ΚΡ. Ναί, οὕτως ἔλεγες.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὲν ἄλλα ἔργα, ἃ φαίη ἄν τις πολιτικῆς εἶναι — πολλὰ δέ που ταῦτ' ἂν εἴη, οἷον πλουσίους τοὺς πολίτας παρέχειν καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀστασιάστους — πάντα ταῦτα οὔτε κακὰ οὔτε ἀγαθὰ ἐφάνη, ἔδει δὲ σοφοὺς ποιεῖν καὶ ἐπιστήμης μεταδιδόναι, εἴπερ ἔμελλεν αὕτη εἶναι ἡ ὠφελοῦσά τε καὶ εὐδαίμονας ποιοῦσα.

C ΚΡ. Ἔστι ταῦτα· τότε γοῦν οὕτως ὑμῖν ὡμολογήθη, ὡς σὺ τοὺς λόγους ἀπήγγειλας.

P. 292. C. καὶ πάντα ἀγαθούς] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Vulgo erat πάντως. Frequentissimum est πάντα ἀγαθός, πάντα ἄριστος, πάντα σοφός, πάντα εὐδαίμων, quod nuper docuit Lobeck. ad Aiacem p. 482 sq. ed. sec.

D. ἤ τί χρησόμεθα] V. ᾖ, quod Heusdius et Heindorfius emendarunt. Ven. Σ. ἡ. Vat. Θ. Coisl. ἢ. Idem error in proximis cum Bodl. Coisl. Ven. Ξ. sublatus est.

P. 292. D. τῶν μὲν γὰρ ἔργων —] nam operum neque malorum neque bonorum nullius eam oportet esse effectricem, scientiam autem nullam aliam impertire nisi semet ipsam. Itaque iam dicamus, quaenam tandem haec sit, qua quid faciamus?

ὅτι ἄλλους ποιήσουσιν] Intell. ἀγαθοὺς καὶ χρησίμους, non indicata ea re, in qua boni et utiles sint evasuri. — ἠτιμάσαμεν, i. e. nihili feci-

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἡ βασιλικὴ σοφοὺς ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀγαθούς;

ΚΡ. Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἀλλ' ἆρα πάντας καὶ πάντα ἀγαθούς; καὶ πᾶσαν ἐπιστήμην, σκυτοτομικήν τε καὶ τεκτονικὴν καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας, αὕτη ἡ παραδιδοῦσά ἐστιν;

ΚΡ. Οὐκ οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ τίνα δὴ ἐπιστήμην; ἢ τί χρησόμεθα; D
τῶν μὲν γὰρ ἔργων οὐδενὸς δεῖ αὐτὴν δημιουργὸν εἶναι τῶν μήτε κακῶν μήτε ἀγαθῶν, ἐπιστήμην δὲ παραδιδόναι μηδεμίαν ἄλλην ἢ αὐτὴν ἑαυτήν. λέγωμεν δὴ οὖν, τίς ποτε ἔστιν αὕτη, ἢ τί χρησόμεθα; βούλει φῶμεν, ὦ Κρίτων, ἢ ἄλλους ἀγαθοὺς ποιήσομεν;

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οἳ τί ἔσονται ἡμῖν ἀγαθοὶ καὶ τί χρήσιμοι; ἢ ἔτι λέγωμεν, ὅτι ἄλλους ποιήσουσιν, οἱ δὲ ἄλλοι ἐκεῖνοι ἄλλους; ὅ τι δέ ποτε ἀγαθοί εἰσιν, οὐδαμοῦ ἡμῖν φαίνονται, ἐπειδήπερ τὰ ἔργα τὰ λε- E
γόμενα εἶναι τῆς πολιτικῆς ἠτιμάσαμεν, ἀλλ' ἀτεχνῶς τὸ λεγόμενον ὁ Διὸς Κόρινθος γίγνεται, καὶ

ἢ ἄλλους ἀγ.] Steph. errore ἢ τ' ἄλλους. Scilicet in Par. E. est ἢ γ' ἄλλους.

E. τῆς πολιτικῆς ἠτιμάσαμεν] Quod vulgo legebatur ἀπεδοκιμάσαμεν, id manifestum est ex interpretatione duxisse originem. Verum praebuerunt Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. Σ. Par. C. Barb. Vat. r. Vind. Flor. a. b. c. et pr. Par. BE.

mus, neglleximus, ut saepe apud Platonem. Ex interpretatione fluxit, quod vulgo legebatur ἀπεδοκιμάσαμεν.

E. ὁ Διὸς Κόρινθος] Proverbium de continua eaque inani eiusdem rei repetitione usurpari solitum, cuius originem illustrarunt Müllerus Doriens. I. p. 88. 9. Dissen ad Pindar. p. 467. ed. Goth. conf. Wachsmuth. Hellen. Alterthumsk. II. 2. p. 188. Istud ἀτεχνῶς in proverbiorum commemoratione longe est frequentissimum. v. ad Ion. p. 554. D.

ὅπερ ἔλεγον, τοῦ ἴσου ἡμῖν ἐνδεῖ ἢ ἔτι πλέονος πρὸς τὸ εἰδέναι, τίς ποτ' ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη ἐκείνη, ἣ ἡμᾶς εὐδαίμονας ποιήσειε;

ΚΡ. Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, εἰς πολλήν γε ἀπορίαν, ὡς ἔοικεν, ἀφίκεσθε.

ΣΩ. Ἔγωγε οὖν καὶ αὐτός, ὦ Κρίτων, ἐπειδὴ
293 ἐν ταύτῃ τῇ ἀπορίᾳ ἐνεπεπτώκη, πᾶσαν ἤδη φω-
νὴν ἠφίειν, δεόμενος τοῖν ξένοιν, ὥσπερ Διοσκούρων
ἐπικαλούμενος, σῶσαι ἡμᾶς, ἐμέ τε καὶ τὸ μειρά-
κιον, ἐκ τῆς τρικυμίας τοῦ λόγου, καὶ παντὶ τρόπῳ
σπουδάσαι, καὶ σπουδάσαντας ἐπιδεῖξαι, τίς ποτ'
ἔστιν ἡ ἐπιστήμη, ἧς τυχόντες ἂν καλῶς τὸν ἐπίλοι-
πον βίον διέλθοιμεν.

τῇ ἀπορίᾳ ἐνεπεπτώκη] V. ἐνεπεπτώκειν. Sed Bodl. Vat. Θr. Ven. Σ. Par. BC. Angel. Barb. Pal. Flor. a. b. c. et pr. Coisl. ἐνεπεπτώκει, in quo latet haud dubie quod cum Bekkero restituimus.

P. 293. φωνὴν ἠφίειν] ἠφίην solus Angel. quod revocavit Bekker. Dein e Bodl. Vat. Θ. Urb. Vind. Διοσκούρων recepimus.

ἢ ἡμᾶς εὐδαίμονας ποιήσειε] Optativum Reisigius De ἂν particula p. 135. ita explicat: quam quis credat nos reddere beatos. Hermannus Disp. de part. ἂν p. 135. optativum ita demum ferri posse censet, si reponatur ἐνδεῖν. Heindorfius et Winckelmannus invitis codicibus ποιήσει scripserunt. Mihi nihil mutandum videtur, siquidem Socrates utitur optativo ratione praegressi illius ὅπερ ἔλεγον habita, neglectis verbis intermediis. conf. quae collegit Matthiae Gr. §. 528. ann.

ἐν ταύτῃ τῇ ἀπορίᾳ ἐνεπεπτώκη] Contulit Heindorfius Hipp. mai. p. 298. C. ἐν τῇ αὐτῇ ἐμπεπτωκότες ἀπορίᾳ. Addit Winckelmannus Xenoph. Hellen. IV. 5, 5. ἐν τοιούτῳ χωρίῳ ἐμπεπτοκότες. De formula loquendi πᾶσαν φωνὴν ἀφιέναι v. ad Remp. V. p. 475. Phaedr. p. 259. D. et Heindorf. ad h. l. Pro ἠφίειν, quod ad analogiam secundae ac tertiae personae ἠφίεις et ἠφίει formatum videtur, Bekkerus ex uno libro ἠφίην reposuit. Quod ego imitari dubitavi, nec probavit Buttmannus Gr. Ampl. §. 108. 4. 1. p. 522. ed. 2. A. Matthiae T. I. p. 398.

P. 293. ἐκ τῆς τρικυμίας] V. ad Reip. V. p. 472. A. Aptissime igitur antea Dioscurorum fecit mentionem, quorum munus peculiare erat hominibus naufragio periclitantibus opem ferre. v. Mitscherlich. ad Horat. I. 3, 2.

ΚΡ. Τί οὖν; ἠθέλησέ τι ὑμῖν ἐπιδεῖξαι ὁ Εὐθύδημος;

ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ; καὶ ἤρξατό γε, ὦ ἑταῖρε, πάνυ μεγαλοφρόνως τοῦ λόγου ὧδε·

Cap. XX. Πότερον δή σε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ταύτην τὴν ἐπιστήμην, περὶ ἣν πάλαι ἀπορεῖτε, διδάξω, ἢ ἐπιδείξω ἔχοντα; Ὦ μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, ἔστι δὲ ἐπὶ σοὶ τοῦτο; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἐπίδειξον τοίνυν με νὴ Δί', ἔφην ἐγώ, ἔχοντα· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἢ μανθάνειν τηλικόνδε ἄνδρα. Φέρε δή μοι ἀπόκριναι, ἔφη· ἔστιν ὅ τι ἐπίστασαι; Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολλά, σμικρά γε. Ἀρκεῖ, ἔφη. ἆρ' οὖν δοκεῖς οἷόν τε, τὶ τῶν ὄντων τοῦτο, ὃ τυγχάνει ὄν, αὐτὸ B

pro vulg. Διοσκούρω. In Vat. r. est Διοσκούροιν. Ven. Σ. a pr. m. habet Διοσκόρω. De scriptura vocabuli v. Lobeck. ad Phryn. p. 235.

B. τοίνυν με νὴ Δί'] με om. Bodl. Vat. Θ.

καὶ πολλά, σμικρά γε] Coisl. κ. π. καὶ σμικρά γε Ven. Σ. γε σμικρά.

B. ἢ ἐπιδείξω ἔχοντα] Argumentatur hunc in modum: Qui quid scit, is sciens est; qui ignorat, insciens. Iam vero fieri non potest, ut quid simul sit et non sit. Igitur qui alicuius rei sciens est, is scit omnia: nam si quid ignoraret, simul esset insciens, id quod idem non potest accidere, quia idem simul et esse et non esse non potest. Ex quo consequitur, ut illud ipsum scias, quod te scire negavisti. Conclusionis fallaciam mox ipse Socrates demonstrabit.

ἔστι δὲ ἐπὶ σοὶ τοῦτο] Particula δὲ ita post vocativum interposita ad suppressam aliquam sententiam refertur. Veluti hoc loco integra oratio haec foret: Bene quidem se habet, quod dicis: sed num haec res penes te est? Exempla haudquaquam rara sunt. v. ad Theagem p. 127. C. Hermann. ad Viger. p. 846. Porson. ad Eurip. Orest. v. 614. Mox ad ἔχοντα nemo erit quin sponte intelligat με, quod vulgo moleste post τοίνυν intrusum legitur. — τηλικόνδε ἄνδρα, tam grandem aetate.

καὶ πολλά, σμικρά γε.] et quidem multa, certe levia. Simulat enim Socrates rerum graviorum ignorantiam, qui mos est εἴρωνος callidissimi. Sed vel hanc rerum leviorum scientiam sufficere ait sophista ad demonstrandum id, quod vult argumentatione sua efficere.

C τοῦτο μὴ εἶναι; Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. Οὐκοῦν σὺ ἔφης ἐπίστασθαί τι; Ἔγωγε. Οὐκοῦν ἐπιστήμων εἶ, εἴπερ ἐπίστασαι; Πάνυ γε, τούτου γε αὐτοῦ. Οὐδὲν διαφέρει. ἀλλ' οὐκ ἀνάγκη σε ἔχει πάντα ἐπίστασθαι ἐπιστήμονά γε ὄντα; Μὰ Δί', ἔφην ἐγώ· ἐπεὶ πολλὰ ἄλλ' οὐκ ἐπίσταμαι. Οὐκοῦν εἴ τι μὴ ἐπίστασαι, οὐκ ἐπιστήμων εἶ. Ἐκείνου γε, ὦ φίλε, ἦν δ' ἐγώ. Ἧττον οὖν τι, ἔφη, οὐκ ἐπιστήμων εἶ; ἄρτι δὲ ἐπιστήμων ἔφησθα εἶναι. καὶ

C. Οὐκοῦν σὺ ἔφης ἐπ.] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Vind. Ven. ΞΣ. Par. E. Angel. Barb. Pal. Urb. Florr. cum Ald. et Bass. Vulgo erat ἔφη. Dein pro ἐπίστασθαι, quod e Flor. a. Ven. Σ. et corr. Coisl. restitutum est, vulgo legebatur ἐπίστασαι. Sed vide commentar.

C. Οὐκοῦν σὺ ἔφης ἐπίστασθαί τι] nonne te aiebas scire aliquid? Quanquam φῄς, φησί, φαμέν, φατέ, praesentis temporis formae, crebro rectae orationi interponuntur, cuius generis exempla ad Remp. IX. p. 580. D. et alibi notavimus, tamen qui ἔφης eodem modo usurpaverit, novimus neminem. Ex quo consequitur, ut pro ἐπίστασαι, quod defendit Winckelmannus, scribendum fuerit ἐπίστασθαι.

C. τούτου γε αὐτοῦ] Sentit Socrates, quorsum evasura sit haec oratio, ideoque rei, quae sciatur, mentionem adiiciendam censet. Enimvero qui unam rem novit, is nihilominus alius cuiusdam ignarus esse potest, ideoque simul sciens esse atque nesciens. Verum sophista hoc non curandum esse existimans continuo argumentatur eum, qui sciens sit, omnia novisse.

Μὰ Δί', ἔφην ἐγώ· ἐπεὶ —] Non per Iovem (novi omnia); quandoquidem multa alia ignoro. Ne quis Οὐ μὰ Δί' scribendum putet, solet μὰ Δία negandi vi et significatione usurpari, ubi sequitur sententia, quae praeviam negationem flagitat. v. Reisig. Coniectan. p. 106 sq.

Ἧττον οὖν τι — οὐκ ἐπιστήμων εἶ] Num igitur ideo minus eris insciens? h. e. nihil refert, num huiusce rei sis insciens; illud certe tibi erit confitendum, cadere in te inscientiam. Iam vero si insciens es, quum tamen modo te scientem esse concesseris, consequitur, ut sis αὐτὸς οὗτος, ὃς εἶ, ac vicissim etiam οὐχ οὗτος, ὃς εἶ, et quidem κατὰ ταὐτὰ ἅμα, i. e. simul eodem in genere, h. e. quod attinet ad scientiam et inscientiam. Fallitur enim Winckelmannus κατὰ ταὐτὰ ἅμα positum existimans ἐκ παραλλήλου, sicuti alias ὡςαύτως κατὰ ταὐτά et id genus alia usurpentur. Mox de usu voc. εἶεν sequente γὰρ v. ad Phaedon. p. 95. A. p. 117. A., ubi Heindorfius contulit Sympos. p. 204. E. p. 213. E.

D. τὸ γὰρ λεγόμενον, καλὰ δὴ παταγεῖς] Editt. καλὰ δὴ πάντα λέγεις. Scholiasta apud Ruhnkenium: καλὰ δὴ πάντ' ἄγεις· ἀντὶ τοῦ ἀγ-

οὕτω τυγχάνεις ὢν αὐτὸς οὗτος, ὃς εἶ, καὶ αὖ πάλιν οὐκ εἶ, κατὰ ταὐτὰ ἅμα. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, Εὐθύδημε· τὸ γὰρ λεγόμενον, καλὰ δὴ παταγεῖς. πῶς οὖν ἐπίσταμαι ἐκείνην τὴν ἐπιστήμην, ἣν ἐζητοῦμεν; ὡς δὴ τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι τὸ αὐτὸ εἶναί τε καὶ μή· εἴπερ ἓν ἐπίσταμαι, ἅπαντ' ἐπίσταμαι· οὐ γὰρ ἂν εἴην ἐπιστήμων τε καὶ ἀνεπιστήμων ἅμα· ἐπεὶ δὲ πάντα ἐπίσταμαι, κἀκείνην δὴ τὴν ἐπιστήμην ἔχω· ἆρα οὕτω λέγεις, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ σο- D

D. καλὰ δὴ παταγεῖς] Libri καλὰ δὴ πάντα λέγεις. v. comment. Pro πάντα Angel. habet κατά.

ἐπεὶ δὲ πάντα ἐπίσταμαι] V. εἰ δὲ π. quod e Bodl. Vat. Θ. mutavit Bekker.

γέλλεις, ἐπὶ τῶν αἴσια ἀγγελλόντων. πολλάκις δὲ λέγεται καὶ κατ' εἰρωνείαν. Ἀριστοφάνης Γεωργοῖς, καὶ Πλάτων Εὐθυδήμῳ. Librorum scripturam depravatam esse vel ex eo apparet, quod scholiastes λέγεις non erat interpretaturus verbo ἀγγέλλεις, quum ille usus nihil habeat inusitati. Quocirca nec Winckelmanno assentimur, vulgatam lectionem ita defendenti, ut τὸ λεγόμενον dicat ad solum καλὰ πάντα pertinere, quod usu fuerit longe tritissimum. Nimirum scholiastae interpretatio manifesto non ad καλὰ πάντα, sed ad verbum his vocibus additum spectat, nec veri est dissimile proverbium aliquod hic delituisse. His rationibus ductus Heindorfius spreta librorum Platonis lectione ἄγεις restituendum iudicavit. Verum istud ἄγεις quid sibi velit, nemo quisquam dixerit. Nam etsi φέρειν nuntiandi vi positum non est infrequens, tamen ἄγειν nusquam ita usurpatum est. Vere, opinor, Abreschius ad Hesychium et Dindorfius Fragm. Aristoph. p. 100. καλὰ δὴ παταγεῖς. Ita enim hoc proverbium recte scriptum est apud Hesychium Vol. II. p. 117. ubi v. intpp. item apud Photium, Suidam. Activum verbi usum cognosces ex Hephaestion. p. 400. αἷς ἔντεα παταγεῖται καὶ χάλκεα κρόταλα. Itaque dubium non est, quin haec verborum sententia sit: nam quod in proverbio dicitur, *Pulcra scilicet crepas.* Quod egregie convenit cum ironia, qua Socrates deinceps utitur. Ceterum λέγεις natum est ex glossemate. Nam hoc ipso vocabulo Suidas, Hesychius, Photius παταγεῖς interpretati esse reperiuntur. Mox frustra Heindorfius coniectavit ζητοῦμεν.

ὡς δὴ τοῦτο ἀδύνατον—] Ironice refert quae ab sophista antea exposita sunt: qua in re proprium habent usum particulae ὡς δή et ὡς δή τοι; nam ὡς est nam, δὴ scilicet, τοι autem asseverat et confirmat. v. ad Remp. p. 266. C. Gorg. p. 468. E. p. 499. B. Protagor. p. 342. C. Sensus loci hic est: Videlicet (tuo iudicio) fieri non potest, ut idem sit et non sit: siquidem unum quiddam novi, omnia no-

E φόν; Αὐτὸς σαυτόν γε δὴ ἐξελέγχεις, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Τί δέ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Εὐθύδημε, σὺ οὐ πέπονθας τοῦτο τὸ αὐτὸ πάθος; ἐγὼ γάρ τοι μετὰ σοῦ ὁτιοῦν ἂν πάσχων καὶ μετὰ Διονυσοδώρου τοῦδε, φίλης κεφαλῆς, οὐκ ἂν πάνυ ἀγανακτοίην. εἰπέ μοι, σφὼ οὐχὶ τὰ μὲν ἐπίστασθον τῶν ὄντων, τὰ δὲ οὐκ ἐπίστασθον; Ἥκιστά γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδωρος. Πῶς λέγετον; ἔφην ἐγώ· ἀλλ' οὐδὲν ἄρα ἐπίστασθον; Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς. Πάντ' ἄρα, ἔφην
294 ἐγώ, ἐπίστασθον, ἐπειδήπερ καὶ ὁτιοῦν; Πάντ', ἔφη. καὶ σύ γε πρός, εἴπερ καὶ ἓν ἐπίστασαι, πάντα

B. 294. ἀγαθὸν μέγα πεφάνθαι] Sic Bodl. Vat. Θr. Vindob. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BC. Angel. Barb. Pal. Urb. Legebatur πέφανται, in quo merito offendit Heindorf.

οὐ γὰρ δήπου, ἔφη, τὰ μὲν ἐπ.] ἔφην Bodl. Vat. Θr. vi: neque enim fieri potest, ut simul et sciens sim et insciens: quum vero novi omnia, etiam illam scilicet teneo scientiam, de qua quaerimus. Nonne ita statuis atque hoc est callidum illud inventum tuum? Vides igitur omnia esse intellectu facilia et expedita, nec requiri post ἐπιστήμην ἔχω notam interrogandi, quam recentiores editores posuerunt. Post εἴπερ autem ne quis γὰρ excidisse opinetur, vere monuit Heindorfius nihil offensionis hoc asyndeton habere, quia verba εἴπερ ἓν ἐπίσταμαι, ἅπαντα ἐπίσταμαι epexegesin contineant.

E. Αὐτὸς σαυτόν γε δὴ ἐξελέγχεις] Callide sophista Socratem ista iamiam refutaturum interpellat eumque arguit suam ipsius sententiam evertere. Quo facto ille ostendit, rebus ita comparatis tantam fore Dionysodori et Euthydemi scientiam, quae cuncta eaque etiam levissima complectatur. Qua argumentatione eos sanequam in magnam consilii inopiam coniicit, qua tamen illi ita se levare student, ut omnia se cognita habere confidenter affirment. Ante φίλης κεφαλῆς Heindorfius articulum τῆς inserendum censebat, quo vereor ut opus sit. v. quae collegit Astius ad Phaedr. p. 141. D.

ἀλλ' οὐδὲν ἄρα ἐπίστασθον] Prudenter primum interrogat sophistas, an nihil sciant. Haec enim interrogatio homines superbos et fastuosos vel maxime commovere debet. Quocirca Dionysodorus confestim respondet Καὶ μάλα, ad quae verba quisque ex antecedentibus intelliget ἐπιστάμεθά τι. Neque enim raro τι vel ἕκαστον e praegresso οὐδὲν assumendum est. Itaque equidem non exputo, cur Winckelmannus οὐδ' ἓν scribendum iudicaverit. — καὶ ὁτιοῦν, vel tantillum. Phileb. p. 59.

ἐπίστασαι. Ὦ Ζεῦ, ἔφην ἐγώ, ὡς θαυμαστὸν λέγεις καὶ ἀγαθὸν μέγα πεφάνθαι. μῶν καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πάντ' ἐπίστανται, ἢ οὐδέν; Οὐ γὰρ δήπου, ἔφη, τὰ μὲν ἐπίστανται, τὰ δ' οὐκ ἐπίστανται, καὶ εἰσὶν ἅμα ἐπιστήμονές τε καὶ ἀνεπιστήμονες. Ἀλλὰ τί; ἦν δ' ἐγώ. Πάντες, ἢ δ' ὅς, πάντα ἐπίστανται, εἴπερ καὶ ἕν. Ὦ πρὸς τῶν θεῶν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε· δῆλοι γάρ μοί B ἐστον ἤδη, ὅτι σπουδάζετον, καὶ μόλις ὑμᾶς προὐκαλεσάμην σπουδάζειν· αὐτὼ τῷ ὄντι πάντα ἐπίστασθον; οἷον τεκτονικὴν καὶ σκυτικήν; Πάνυ γ',

Coisl. Ven. Ξ. Par. BCE. Pal. Urb. Flor. a. b. c. quod recepit Winckelm.

B. καὶ μόλις ὑμᾶς] Bekkerus libris invitis dedit μόγις, quod Platoni usitatius. v. Lobeck. ad Aiacem. p. 217. ed. sec. Deinde Steph. cum Paris. E. παρεκαλεσάμην.

C. πῶς ἂν ποτε βέβαιον γίγνοιθ' ἡμῖν καὶ ὁτιοῦν; Ibid. p. 60. E. δέξαιτ' ἂν οἱ καὶ ὁτιοῦν εἶναι. Legg. I. p. 639. A. ἡγούμεθα ὑγιὲς ἂν ποτε ψέξαι καὶ ὁτιοῦν. Hipp. mai. p. 291. D. Apol. Socr. p. 35. B. De Rep. VII. p. 522. E. al.

P. 294. καὶ σύ γε πρός] et tu quoque praeter nos, quandoquidem, si vel unum scis, omnia scis. Nam haec: εἴπερ καὶ ἕν — ἐπίστασαι, rursus epexegesin praecedentium verborum comprehendunt. Usum particularum καὶ πρὸς ad Remp. VIII. p. 559. exemplis firmavimus.

Οὐ γὰρ δήπου, ἔφη, τὰ μὲν ἐπίστανται] Ironice Dionysodorus haec respondet: Ita est, inquit: non enim, opinor, alia sciunt, alia ignorant, eoque modo simul et scientes sunt et inscientes. Quo sensu ubi verba acceperis, neutiquam ea lenius videbuntur dicta esse quam pro Dionysodori confidentia. Quodsi autem ἔφην restituto ea cum Winckelmanno Socrati continuaveris, praeter triplex istud ἔφην ἐγώ, ἔφην, ἦν δ' ἐγώ, gravem habebit offensionem ἀλλὰ τί; ita ipsius loquentis sermoni subiunctum. Euthyphr. p. 14. D. ἆρ' οὐ τό γε ὀρθῶς αἰτεῖν ἂν εἴη, ὧν δεόμεθα παρ' ἐκείνων, ταῦτα αὐτοὺς αἰτεῖν; Euthyphr. Ἀλλὰ τί; sc. εἴη ἄν, εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν. Phaedon. p. 89. B. οὔκ, ἄν γε μοι πείθῃ. Ἀλλὰ τί; ἦν δ' ἐγώ. ubi alia exempla dedit Heindorf. Dicitur autem ἀλλὰ τί; sic, ut ἄλλο intelligere liceat.

B. καὶ μόγις ὑμᾶς πρ. σπ.] H. e. aegre tandem, tandem aliquando; quod alias plenius dicitur μόγις ποτέ. Protagor. p. 348. C. μόγις προὐτρέπετο εἰς τὸ διαλέγεσθαι καὶ ἐκέλευεν ἐρωτᾶν. De Rep. VI. p. 502. C. Apol. p. 27. C. Charm. p. 155. E. Theaet. p. 160. E.

ἔφη. Ἦ καὶ νευῤῥαφεῖν δυνατώ ἐστον; Καὶ ναὶ μὰ Δία καττύειν, ἔφη. Ἦ καὶ τὰ τοιαῦτα, τοὺς ἀστέρας, ὁπόσοι εἰσί, καὶ τὴν ἄμμον; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς· εἶτ' οὐκ ἂν οἴει ὁμολογῆσαι ἡμᾶς; Cap. XXI. Καὶ ὁ Κτήσιππος ὑπολαβών· Πρὸς Διός, ἔφη, Διο-
C νυσόδωρε, τεκμήριόν τί μοι τούτων ἐπιδείξατον τοιόνδε, ᾧ εἴσομαι, ὅτι ἀληθῆ λέγετον. Τί ἐπιδείξω; ἔφη. Οἶσθα Εὐθύδημον, ὁπόσους ὀδόντας ἔχει, καὶ ὁ Εὐθύδημος, ὁπόσους σύ; Οὐκ ἐξαρκεῖ σοι, ἔφη, ἀκοῦσαι, ὅτι πάντα ἐπιστάμεθα; Μηδαμῶς, ἦ δ' ὅς, ἀλλὰ τοῦτο ἔτι ἡμῖν μόνον εἴπατον καὶ ἐπιδείξατον, ὅτι ἀληθῆ λέγετον. καὶ ἐὰν εἴπητον, ὁπόσους ἑκάτερος ἔχει ὑμῶν, καὶ φαίνησθε γνόντες ἡμῶν ἀριθμησάντων, ἤδη πεισόμεθα ὑμῖν καὶ τἆλλα. Ἡγου-

νευῤῥαφεῖν δυνατώ] αὖ vulgo ante δυνατὼ interpositum abieci cum Bodl. Coisl. Vind. Ven. ΞΣ. Par. BO. Angel. Barb. Pal. Urb. Vat. r. Florr. Tuentur voculam soli Vat. Θ. et Par. E.

D. ὁμόσε ᾔτην] V. ἴτην ut est in Vind. et Vat. r. Ceteri

Καὶ ναὶ μὰ Δία καττύειν] H. e. fulmentas s. sola suppingere, ut interpretatur Casaubonus ad Theophrast. Char. IV. p. 58. ed. Fischer. conf. intpp. ad Aristoph. Plut. v. 663. Usurpatur autem formula καὶ ναὶ μὰ Δία vel ἦ καὶ νὴ Δία, ut Lat. et mehercule, ubi superioribus gravius quiddam vel serio vel cum irrisione quadam subiungitur. v. Schaefer. Mel. Critt. p. 62. Fritsch. Quaest. Luciann. p. 155 sq.

Ἦ καὶ τὰ τοιαῦτα] Int. ἐπίστασθε.

εἶτ' οὐκ ἂν οἴει — ἡμᾶς] itane putas nos haec non esse concessuros? Hic quoque εἶτα admirationis et indignationis indicium facit, de quo usu v. ad Apolog. Socr. p. 28. B. Crit. p. 43. A.

C. ὁπόσους ὀδόντας ἔχει] Hoc cur Ctesippus, homo dicacissimus, ita interroget, patet ex Eustathio ad Odyss. p. 1839. 38. ed. Rom. T. II. p. 170. ed. Lips. ἐνθυμητέον δὲ ἀστεῖόν τι περὶ ὀδόντων ὀλίγων γραός· εἰς ὅπερ ὁ μὲν Ἀριστοφάνης ἄλλως ἔπαιξεν ἐν τῷ Πλούτῳ διὰ καρύων παιδιᾶς, ἕτερος δέ τις πλέον ἀστεϊσάμενος ἔφη, ῥᾷον εἶναι τῆς δεινος τοὺς ὀδόντας ἀριθμῆσαι ἢ τοὺς τῆς χειρὸς δακτύλους. Aristoph. Plut. v. 1055. Adol. βούλει διὰ χρόνου πρός με παῖσαι; Anus. ποῖ, τάλαν; Ad. αὐτοῦ, λαβοῦσα κάρυα. An. πόσους ἔχεις ὀδόντας; Photius Lexic. T. II. p. 417. ed. Dindorf. Ῥᾷον ἄν τις τοὺς ὀδόντας ἠρίθμησεν ἢ τοὺς δακτύλους. Itaque Ctesippus homines grandaevos et edentulos, sed eosdem admodum garrulos et rixosos hac interrogatione carpere et notare videtur. Gran-

μένω οὖν σκώπτεσθαι οὐκ ἠθελέτην, ἀλλ' ὡμολογησάτην πάντα χρήματα ἐπίστασθαι, καθ' ἓν ἕκαστον ἐρωτώμενοι ὑπὸ Κτησίππου. ὁ γὰρ Κτήσιππος πάνυ ἀπαρακαλύπτως οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἠρώτα τελευτῶν, καὶ τὰ αἴσχιστα, εἰ ἐπισταίσθην. τὼ δὲ ἀνδρειότατα ὁμόσε ᾔτην τοῖς ἐρωτήμασιν, ὁμολογοῦντες εἰδέναι, ὥςπερ οἱ κάπροι οἱ πρὸς τὴν πληγὴν ὁμόσε ὠθούμενοι. ὥςτ' ἔγωγε καὶ αὐτός, ὦ Κρίτων, ὑπ' ἀπιστίας ἠναγκάσθην τελευτῶν ἐρέσθαι τὸν Εὐθύδημον, εἰ καὶ ὀρχεῖσθαι ἐπίσταιτο ὁ Διονυσόδωρος. Ὁ δέ, Πάνυ, ἔφη. Οὐ δήπου, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἐς μαχαίρας γε κυβιστᾶν καὶ ἐπὶ τροχοῦ δινεῖσθαι τηλικοῦτος ὤν· οὕτω πόῤῥω σοφίας ἥκει. Οὐδέν, ἔφη, ὅ τι οὔ. Πότερον δέ, ἦν δ' ἐγώ, πάντα νῦν μόνον D E

libri εἴτην cum Ald. Bas. 1. 2. unde Heindorfius extudit ᾔτην, quod praeeunte Bekkero recepi.

E. πόῤῥω σοφίας ἥκει] Libri ἥκεις, quod bene correxit Stephan. v. commentar.

dem Dionysodori aetatem mox p. 294. E. etiam Socrates significat. Ceterum structurae genus, satis illud tritum, habes etiam p. 295. D. p. 297. B. Politic. p. 270. C. p. 277. E. al.

Μηδαμῶς, ἦ δ' ὅς] H. e. Absit hoc. Nam intelligitur aliquod verbum, veluti τοῦτο λέγε. v. ad Phaedr. p. 234. E.

D. *ὁμόσε ᾔτην*] Frequens est apud Atticos scriptores huius formulae usus. v. ad Euthyphron. p. 3. C. Remp. X. p. 610. C. coll. Ruhnken. ad Tim. p. 191. Boissonad. ad Philostr. Her. p. 610. — *ὥςπερ οἱ κάπροι κ. τ. λ.* sicuti apri in ictum irruentes. Apte contulit Winckelmannus Theocr. XV. v. 73 ἀθρόος ὄχλος· ὠθεῦνθ' ὥςπερ ὕες.

E. *Οὐ δήπου, ἦν δ' ἐγώ, — σοφίας ἥκει*] Nec vero, opinor, in gladios devolvi et in rota circumagi, sc. ἐπίσταιτο ἄν, quippe qui tam provecta aetate sit. Hactenus omnia recte se habent, nisi forte praestat Οὐ δέ που scribere. Sed proxima dubium non est quin labem aliquam contraxerint. Certe quidem pro librorum scriptura ἥκεις, quam frustra defendunt Winckelmannus et Bernhardy Syntax. p. 424., procul dubio cum Stephano, Heindorfio, Bekkero, aliis, e Ficino ἥκει reponendum. Nam quod Heindorfius praeterea ante πόῤῥω inseruit ἤ, id non videtur necessarium, siquidem haec interrogatio praecedenti epexegesis gratia subiungitur. Itaque sententia verborum haec est: eone ille sapientiae pervenit, ut vel senex possit ista exercere artifi-

ἐπίστασθον ἢ καὶ ἀεί; Καὶ ἀεί, ἔφη. Καὶ ὅτε παι-
δία ἤστην καὶ εὐθὺς γενόμενοι ἠπίστασθε; Πάντα,
295 ἐφάτην ἅμα ἀμφοτέρω. Καὶ ἡμῖν μὲν ἄπιστον ἐδό-
κει τὸ πρᾶγμα εἶναι. Ὁ δ' Εὐθύδημος, Ἀπιστεῖς,
ἔφη, ὦ Σώκρατες; Πλήν γ' ὅ τι, * ἦν * δ' ἐγώ, εἰ-
κὸς ὑμᾶς ἐστὶ σοφοὺς εἶναι. Ἀλλ' ἤν, ἔφη, ἐθελή-
σῃς μοι ἀποκρίνεσθαι, ἐγὼ ἐπιδείξω καὶ σὲ ταῦτα
τὰ θαυμαστὰ ὁμολογοῦντα. Ἀλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ,
ἥδιστα ταῦτα ἐξελέγχομαι. εἰ γάρ τοι λέληθα ἐμαυ-
τὸν σοφὸς ὤν, σὺ δὲ τοῦτο ἐπιδείξεις ὡς πάντα

καὶ ὅτε παιδία ἤστην] Vat. r. ἤτην. Coisl. corr. ἤτον. Bekkerus dedit ἤστον.

P. 295. *τὸ πρᾶγμα εἶναι*] εἶναι τὸ πρᾶγμα Steph. cum Par. E.

ἐθελήσῃς μοι ἀπ.] Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BE. ἀλλ' ἐὰν ἐμοὶ ἐθέλῃς. Bodl. ἐθελήσαις. Mox ὁμολογοῦντα om. Bodl. Vat. Θ.

eia? Quod posteaquam Euthydemus ita affirmavit, ut illum cuiusvis rei peritum esse dicat, Socrates tantam sapientiae praestantiam in ipsum quoque Euthydemum convenire iure suo sumens ita pergit interrogare, ut iam rursus numero verbi duali utatur. Quam rationem non perspicientes librarii pro ἥκει videntur ἥκεις posuisse, ne scilicet de ipso Euthydemo nihil dictum esset. De ipso artificio v. Xenoph. Sympos. II. 11. et quae ibi Bornemannus exposuit.

εὐθὺς γενόμενοι] statim ut nati eratis. v. ad Phaedon. p. 70. A. p. 75. B.

P. 295. *Πλήν γ', ὅ τι, ἦν δ' ἐγώ, εἰκὸς ὑμᾶς.—*] H. e. dubito sane, excepto tamen eo, in quo probabile est vos sapientes esse. Hoc igitur dicit: nolo ego vestram sapientiam, quatenus fieri potest, in dubitationem vocare; imo concedo vobis quantam possum maximam: illud tamen mihi videtur esse incredibile, quod modo professus es. Hunc sensum sane perquam commodum et elegantem praebent verba, ubi cum Winckelmanno lenissima mutatione pro ὅτι syllabis diductis scripseris ὅ τι. Nollem tamen illud ἦν δ' ἐγὼ ab illo extrusum esse. Quum enim ἐγὼ in omnibus libris servatum sit, recte videtur Stephanus de Cornarii correctione ἦν δὲ addidisse. Illud πλὴν ὅ τι neminem morabitur pervulgati illius πλὴν ὅσον non immemorem.

ταῦτα ἐξελέγχομαι] in his me coargui facile patior.

σὺ δὲ τοῦτο ἐπιδείξεις —] Probata librorum plurimorum lectione, οὐ δὲ τοῦτο ἐπ., verba οὐ δὲ usque ad καὶ ἀεὶ per parenthesin interposita esse existimanda sunt: nec vero hoc ostendes, me omnia scire et scire semper; quam rationem Winkelmannus sequutus est. Nec tamen adducor ut eam le-

ἐπίσταμαι καὶ ἀεί, τί μεῖζον ἕρμαιον αὐτοῦ ἂν εὕροιμι ἐν παντὶ τῷ βίῳ; Cap. XXII. Ἀποκρίνου δή,
ἔφη. Ὡς ἀποκρινουμένου ἐρώτα. Ἆρ' οὖν, ἔφη, ὦ B
Σώκρατες, ἐπιστήμων του εἶ ἢ οὔ; Ἔγωγε. Πότερον οὖν ᾧ ἐπιστήμων εἶ, τούτῳ καὶ ἐπίστασαι, ἢ ἄλλῳ τῳ; Ὧι ἐπιστήμων. οἶμαι γάρ σε τὴν ψυχὴν λέγειν. ἢ οὐ τοῦτο λέγεις; Οὐκ αἰσχύνει, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐρωτώμενος ἀντερωτᾷς; Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλὰ πῶς ποιῶ; οὕτω γὰρ ποιήσω, ὅπως ἂν σὺ κελεύῃς. ὅταν μὴ εἰδῶ ὅ τι ἐρωτᾷς, κελεύεις με ὅμως ἀποκρίνε-

σὺ δὲ τοῦτ' ἐπιδείξεις] Sic vett. editt. cum Ven. Ξ. et corr. Coisl. Par. E. Ceteri libri οὐ δὲ τ., quod recepit Winckelm.

B. *τὴν ψυχὴν λέγειν*] Articulum vulgo omissum libri fere omnes praeter Ven. ΞΣ. Par. K. tuentur.

ἐρωτώμενος ἀντερωτᾷς] ἀντερωτῶν Ven. Σ. Pal. Flor. b. o. Vind. cum vett. editt.

ctionem pro vera probem. Quum enim adiiciatur τί μεῖζον ἕρμαιον αὐτοῦ ἂν εὕροιμι; non satis est praecedere simplex illud ac tenue: si mea me latuit sapientia; sed gravius quiddam subiungi debuit, quale est hoc: tu autem me ostendes omnia scire atque semper. Ansam corruptioni dedit, quod ante οὐ δὲ non praecedit ἐγὼ vel αὐτός ἐμαυτόν. Sed ita Graeci non raro pronomen in oppositionibus omittunt. Demosthen. De Coron. p. 315. ed. Reisk. in. ἐξέτασον τοίνυν παράλληλα τὰ σοὶ καὶ ἐμοὶ βεβιωμένα — ἐδίδασκες γράμματα (sc. σύ), ἐγὼ δ' ἐφοίτων· ἐτέλεις, ἐγὼ δ' ἐτελούμην· ἐχόρευες, ἐγὼ δ' ἐχορήγουν· ἐγραμμάτευες, ἐγὼ δ' ἐκκλησίαζον· ἐτριταγωνίστεις, ἐγὼ δ' ἐθεώρουν. ἐξέπιπτες, ἐγὼ δ' ἐσύριττον. Ibid. p. 321. in. τὸ δὲ αἴτιον οὐκ ἀγνοεῖς μέν, ὅμως δὲ φράσω σοι καὶ ἐγώ, i. e. σὺ μὲν οὐκ ἀγνοεῖς. Xenoph. Cyrop. IV. 5, 31. οὐχ ὅπως ἂν ἐθέλωσιν (sc. ἐκεῖνοι), ἀλλ' ὅπως ἂν σὺ βούλῃ, Ibid. §. 2. παρασκεύασται δὲ καὶ ἐνθάδε (sc. ἡμῖν), ὥσπερ καὶ τούτοις. Sophocl. Oed. Col. v. 726. καὶ γὰρ εἰ γέρων (ἐγὼ) κυρῶ, τὸ τῆσδε χώρας οὐ γεγήρακε σθένος. Eurip. Med. v. 464. καὶ γὰρ εἰ σύ με στυγεῖς, οὐκ ἂν δυναίμην σοὶ (ἐγὼ) κακῶς φρονεῖν ποτέ. Simile quiddam infra p. 299. C. observavimus de usu encliticorum. Haec igitur qui rite perpenderit, illud οὐ δέ, quamvis in plurimis codicibus repertum, abiiciendum esse nobis facile largietur.

ἀλλὰ πῶς ποιῶ; οὕτω γὰρ ποιήσω —] Locus maxime controversus, qui quomodo mihi explicandus videatur, postea dicam, quum de lectione codicum mss. exposuero. Etenim pro ἀλλὰ μὴ ἐπανερέσθαι libri optimi praebent ἀλλὰ μὴν ἐπ. Quod ubi probaveris, Socrates pollicetur se, quodcunque imperet Euthydemus, facturum esse, ea tamen conditione, ut de quo sibi minus li-

σθαι, ἀλλὰ μὴ ἐπανερέσθαι; Ὑπολαμβάνεις γὰρ
C δήπου τι, ἔφη, ὃ λέγω; Ἔγωγε, ἦν δ' ἐγώ. Πρὸς τοῦτο τοίνυν ἀποκρίνου, ὃ ὑπολαμβάνεις. Τί οὖν, ἔφην, ἂν σὺ μὲν ἄλλῃ ἐρωτᾷς διανοούμενος, ἐγὼ δὲ ἄλλῃ ὑπολάβω, ἔπειτα πρὸς τοῦτο ἀποκρίνωμαι, ἐξαρκεῖ σοι, ἐὰν μηδὲν πρὸς ἔπος ἀποκρίνωμαι; Ἔμοιγε, ἦ δ' ὅς· οὐ μέντοι σοί γε, ὡς ἐγῷμαι. Οὐ τοίνυν μὰ Δία ἀποκρινοῦμαι, ἦν δ' ἐγώ, πρότερον, πρὶν ἂν πύθωμαι. Οὐκ ἀποκρινεῖ, ἔφη, πρὸς ἃ ἂν ἀεὶ ὑπολαμβάνῃς, ὅτι ἔχων φλυαρεῖς καὶ ἀρχαιότε-
D ρος εἶ τοῦ δέοντος. Κἀγὼ ἔγνων αὐτόν, ὅτι μοι χα-

ἀλλὰ μὴ ἐπανερέσθαι] μὴν Bodl. Vat. Θ. r. Par. E. Barb. quod dedit Winckelm. v. commentar.

C. Οὐκ ἀποκρινεῖ, ἔφη, πρ.] V. ἀποκρίνῃ. Bodl. ἀποκρίνει. Bekkerus scripsit ἀποκρινεῖ.

D. ἐπειδὴ οὖν διεν.] ἐπεὶ δὲ οὖν Bodl. Vat. Θ. Vindob. quod recepi post Winckelmann. Vat r. ἐπεὶ οὖν. Pro vulg. διενο-

queat, interrogare licitum sit. Atque haec ratio placuit Winckelmanno. Mihi tamen, fateor, ea minime satisfacit. Neque enim Socrates recte ait sophistam hoc velle, ut si quid ipsi minus perspicuum sit, de eo interrogare liceat. Imo hoc a sophistae mente prorsus abhorret, qui istam sciscitandi consuetudinem in Socrate ferat molestissime. Accedit quod his a Socrate ita dictis Euthydemus nullo modo sic pergere potuit: Ὑπολαμβάνεις γάρ δήπου τι κ. τ. λ. Itaque ego in ea sententia sum, ut plurimorum librorum scripturam, ἀλλὰ μὴ ἐπανερέσθαι, veram esse existimem, modo cum Heindorfio post ἐπανερέσθαι interrogandi signum ponatur. Quo facto haec oritur loci sententia: At quomodo faciam? faciam enim utcunque volueris; iubesne me, quando quid sit quod interroges non perspiciam, nihilo minus respondere, neque interrogare? Ita enim Socrates se simulat sophistae per omnia gratum facturum, veruntamen cum admiratione quadam eundem interrogat, num postulet, ut vel ad id respondeat, quod non intellexerit accurate planeque perceperit. Atque haec si vera est interpretatio, etiam asyndeti ratio facillime perspicitur, in quo viri docti non sine causa offenderunt. Enimvero addita sunt verba: ὅταν μὴ εἰδῶ — ἐπανερέσθαι, ut praegressum illud πῶς ποιῶ; accuratius illustretur; ista autem, οὕτω γὰρ ποιήσω ὅπως ἂν σὺ κελεύῃς, grammaticam si spectamus rationem, διὰ μέσου accipienda sunt. Hanc explicationem etiam Heindorfio et Schleiermachero placuisse laetus animadverti.

Ὑπολαμβάνεις γὰρ δήπου τι —] h. e. aliquid suspicaris et putas esse id, quod dico. Iubet igitur sophista So-

λιπαίνοι διαστέλλοντι τὰ λεγόμενα, βουλόμενός με θηρεῦσαι τὰ ὀνόματα περιστήσας. ἀνεμνήσθην οὖν τοῦ Κόννου, ὅτι μοι κἀκεῖνος χαλεπαίνει ἑκάστοτε, ὅταν αὐτῷ μὴ ὑπείκω, ἔπειτά μου ἧττον ἐπιμελεῖται ὡς ἀμαθοῦς ὄντος. ἐπεὶ δὲ οὖν διενενοήμην καὶ παρὰ τοῦτον φοιτᾶν, ᾠήθην δεῖν ὑπείκειν, μή με σκαιὸν ἡγησάμενος φοιτητὴν μὴ προσδέχοιτο. εἶπον οὖν· Ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, Εὐθύδημε, οὕτω ποιεῖν,
ποιητέον· σὺ γὰρ πάντως που κάλλιον ἐπίστασαι E
διαλέγεσθαι ἢ ἐγώ, τέχνην ἔχων ἰδιώτου ἀνθρώπου. ἠρώτα οὖν πάλιν ἐξ ἀρχῆς. Ἀποκρίνου δή, ἔφη,

οἴμην Bodl. Vat. Θ. r. Vind. διενενοήμην, probante etiam nupero editore. Dein editt. τούτοιν. Dedi τοῦτον e Vat. r. Vindob. et Florentinis, quod placuit etiam Winckelmanno. Pro ἡγησάμενος, quod Bodl. Coisl. Vind. Ven. Σ. Par. BCK. Angel. Barb. Palat. Urb. alii cum Ald. et Bas. 1. tuentur, vulgo legebatur ἡγησάμενοι. Indidem restitui προσδέχοιτο: nam vulgo προσδέχοιντο scribebatur.

cratem ita respondere, ut certe suam sequatur sententiam, aut, si mavis, coniecturam,

C. ἔπειτα πρὸς τοῦτο ἀποκρ.] h. e. κἄπειτα, ut mox D., de quo usu loquendi v. Heindorf. ad h. l. et Phaedon. p. 133. — μηδὲν πρὸς ἔπος, nihil aptiș v. ad Protagor. p. 343. D.

Ἔμοιγε, ᾗ δ' ὅς] qui nihilominus nectere potero argutas conclusiones, quum tu hac disserendi arte sis destitutus.

Οὐκ ἀποκρινεῖ, ἔφη] Acerbe repetit Euthydemus quod Socrates dixit Οὐ τοίνυν ἀποκρινοῦμαι, ideoque utitur tempore futuro, quod iam a Bekkero restitutum Winckelmannus parum considerate rursus in ἀποκρίνει mutavit. Sententia enim verborum haec est: Non respondebis scilicet ad ea, quaecunque a me dicta esse opineris, quia nugas agis et iusto es stolidior. De hoc usu voc. ἀρχαῖος v. Ast. ad Legg. p. 105. coll. supra p. 287. B. Istud ἔχων φλυαρεῖς praeter alios illustravit Hermann. ad Viger. p. 777. Ceterum affert haec verba scholiastes Aristoph. ad Rann. v. 204.

D. διαστέλλοντι τὰ λεγόμενα] h. e. distinguenti et explicanti. Quaerendum enim iudicaverat, quid esset de quo interrogaretur. In proximis quod metaphora a venatione petita est, nihil hoc usu apud Platonem est frequentius. v. ad Lachet. p. 194. B. De Rep. IV. p. 432. B.

E. σὺ γὰρ πάντως που κ.] Hoc πάντως, omnino, respondet Germanico jedenfalls, ut Charmid. p. 154. E. et al. — τέχνην ἔχων ἰδιώτου ἀνθρώπου, quum non aliam nisi ἰδιώτου artem teneam; h. e. quum disserendi artis sim imperitus. Frustra haec a Stephano, Cornario, Heusdio, sollicitata sunt,

πάλιν, πότερον ἐπίστασαί τῳ ἃ ἐπίστασαι, ἢ οὔ;
296 Ἔγωγε, ἔφην, τῇ γε ψυχῇ. Οὗτος αὖ, ἔφη, προσαποκρίνεται τοῖς ἐρωτωμένοις. οὐ γὰρ ἔγωγε ἐρωτῶ ὅτῳ, ἀλλ' εἰ ἐπίστασαί τῳ. Πλέον αὖ, ἔφην ἐγώ, τοῦ δέοντος ἀπεκρινάμην ὑπὸ ἀπαιδευσίας. ἀλλὰ συγγίγνωσκέ μοι· ἀποκρινοῦμαι γὰρ ἤδη ἁπλῶς, ὅτι ἐπίσταμαί τῳ ἀεὶ ἃ ἐπίσταμαι. Πότερον, ἦ δ' ὅς, τῷ αὐτῷ τούτῳ γ' ἀεί, ἢ ἔστι μὲν ὅτε τούτῳ, ἔστι δὲ ὅτε ἑτέρῳ; Ἀεί, ὅταν ἐπίστωμαι, ἦν δ' ἐγώ, τούτῳ. Οὐκ αὖ, ἔφη, παύσει παραφθεγγόμενος;
B Ἀλλ' ὅπως μή τι ἡμᾶς σφήλῃ τὸ ἀεὶ τοῦτο. Οὔκουν ἡμᾶς γε, ἔφη, ἀλλ' εἴπερ, σέ. ἀλλ' ἀποκρίνου· ἦ ἀεὶ τούτῳ ἐπίστασαι; Ἀεί, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ δεῖ

P. 296. ἀεὶ ἃ ἐπίσταμαι] ἃ om. Bodl. Vat. Θ. Coisl. Par. E. In Urb. est ἀεὶ ἄρα ἐπ.

ὅταν ἐπίστωμαι] Coisl. Par. E. Angel. Pal. Urb. ἐπιστῶμαι, probante Bekkero. v. Schneider. ad Remp. Vol. III. p. 142. Etiam paullo post section. C. ἐπίστῃ codd. tuentur praeter unum Urb. quem sequutus Bekkerus ἐπιστῇ dedit.

ἡμᾶς σφήλῃ] Sic Coisl. Urb. Vat. r. Vindob. Vulgo erat

Οὗτος αὖ, ἔφη, προσαποκρίνεται] Loquitur cum indignatione et contemtu, ideoque utitur tertia verbi persona, licet Socratem intelligat. Contendit hunc locum Heusdius Specim. Crit. p. 3 sq. cum illis Gorg. p. 489. B. οὑτοσὶ ἀνὴρ οὐ παύσεται φλυαρῶν, et aliis similibus. Formula προσαποκρίνεσθαι τοῖς ἐρωτωμένοις est: ad ea, quae interrogantur, ita respondere, ut plus addas quam interrogata sint; quod mox dicitur παραφθέγγεσθαι et παράφθεγμα. Etenim Socrates quum simpliciter affirmare deberet se aliqua re percipere scientiam, ulterius progressus animum significavit esse, quo scientia contineatur.

P. 296. Οὐκ αὖ παύσει π.] Molestum homini accidit, quod Socrates addidit ὅταν ἐπιστῶμαι. Nam ἀεὶ quum duplicem habeat vim et potestatem, ut sit vel ἑκάστοτε, quo sensu a Socrate nunc ponitur, vel semper et perpetuo; hac vocis ambiguitate Euthydemus uti constituit, ut Socratem omnia semper scire et novisse doceat. Quod ipsum hic sentiens callide interponit suum istud ὅταν ἐπιστῶμαι.

B. ἀλλ' εἴπερ, σέ] sed si quem in fraudem inducet, te fallet. Ellipsin tetigi ad Remp. VI. p. 497. E. copiose illustravit Heindorf. ad Parmen. p. 255.

Τοῦτ' ἐκεῖνο, ἔφη· ἥκει —] Formulam τοῦτ' ἐκεῖνο,

ἀφελεῖν τὸ ὅταν. Οὐκοῦν ἀεὶ μὲν τούτῳ ἐπίστασαι· ἀεὶ δ' ἐπιστάμενος πότερον τὰ μὲν τούτῳ ἐπίστασαι ᾧ ἐπίστασαι, τὰ δ' ἄλλῳ, ἢ τούτῳ πάντα; Τούτῳ, ἔφην ἐγώ, ἅπαντα, ἅ γ' ἐπίσταμαι. Τοῦτ' ἐκεῖνο, ἔφη· ἥκει τὸ αὐτὸ παράφθεγμα. Ἀλλ' ἀφαιρῶ, ἔφην ἐγώ, τὸ ἅ γ' ἐπίσταμαι. Ἀλλὰ μηδὲ ἕν, ἔφη, ἀφέλῃς· οὐδὲν γάρ σου δέομαι. ἀλλά μοι ἀπόκριναι· C δύναιο ἂν ἅπαντα ἐπίστασθαι, εἰ μὴ πάντα ἐπίσταιο; Τέρας γὰρ ἂν εἴη, ἦν δ' ἐγώ. Καὶ ὃς εἶπε· Προςτίθει τοίνυν ἤδη ὅ τι βούλει· ἅπαντα γὰρ ὁμολογεῖς ἐπίστασθαι. Ἔοικα, ἔφην ἐγώ, ἐπειδήπερ γε οὐδεμίαν ἔχει δύναμιν τὸ ἃ ἐπίσταμαι, πάντα δὲ ἐπίσταμαι. Οὐκοῦν καὶ ἀεὶ ὡμολόγηκας ἐπίστα-

σφάλῃ, unde Heindorf. et Winckelm. σφαλεῖ effinxerunt. De forma disputat Lobeck. ad Aiacem p. 225. ed. sec.

B. ἢ ἀεὶ τούτῳ ἐπ.] V. εἰ ἀεὶ, quod correxit Heindorf. Bodl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Par. C. Angel. Barb. Pal. Flor. a. c. o. ἢ habent. In Coisl. est ᾗ. Verum exhibent cum Ald. et Bass. editt. codices Vat. r. Par. BE. Flor. b.

τὰ δὲ ἄλλῳ] ἃ Bodl. Vat. Θ.

quae respondet fere Germanico: da haben wirs! ad Symp. p. 210. E. Charmid. p. 166. B. Phaedr. p. 241. D. et alibi, explicavimus.

C. Προςτίθει τοίνυν ἤδη —] Exultans de victoria, quam sibi videtur reportavisse, exclamat: Iam igitur quidvis addas licet! cuncta enim te scire fateris. Quod enim Socrates respondit monstri simile fore, si ἅπαντα quidem, nec vero πάντα cognita haberet, id sophista sic accipit, ac si ille se πάντα novisse ultro concessisset, ideoque etiam ἅπαντα scire fateretur. Perperam igitur Schleiermacherus pro vulgato ἅπαντα γὰρ ὁμολογεῖς legendum censet πάντα γὰρ ὁμολογεῖς, quod nec proxima Socratis responsio flagitat.

ἐπειδήπερ γε οὐδεμίαν — πάντα δὲ ἐπίσταμαι] quandoquidem nihil valet quod antea addidi ἃ ἐπίσταμαι, sed simpliciter πάντα ἐπίσταμαι, h. e. sed me simpliciter omnia scire aio. Nam ita hic locus intelligendus est, in quo explicando miror viros doctos adeo se torsisse. Nam Heindorfius verba πάντα δὲ ἐπίσταμαι abesse mavult. Schleiermacherus pro δὲ legendum putat δή; denique recentissimus libri interpres δὲ censet redordiri sermonem verbis ἐπειδήπερ γε κ. τ. λ. interruptum. Quorum omnium nihil est quod ad rectam rationem perducat.

σθαι τούτῳ, ᾧ ἐπίστασαι, εἴτε ὅταν ἐπίστῃ εἴτε ὅπως βούλει· ἀεὶ γὰρ ὡμολόγηκας ἐπίστασθαι καὶ D ἅμα πάντα. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ παῖς ὢν ἠπίστω, καὶ ὅτ' ἐγίγνου, καὶ ὅτ' ἐφύου· καὶ πρὶν αὐτὸς γενέσθαι, καὶ πρὶν οὐρανὸν καὶ γῆν γενέσθαι, ἠπίστω ἅπαντα, εἴπερ ἀεὶ ἐπίστασαι. καὶ ναὶ μὰ Δία, ἔφη, αὐτὸς ἀεὶ ἐπιστήσει καὶ ἅπαντα, ἂν ἐγὼ βούλωμαι. Cap. XXIII. Ἀλλὰ βουληθείης, ἦν δ' ἐγώ, ὦ πολυτίμητε Εὐθύδημε, εἰ δὴ τῷ ὄντι ἀληθῆ λέγεις. ἀλλ' οὔ σοι πάνυ πιστεύω ἱκανῷ εἶναι, εἰ μή σοι συμβου-

D. ὦ πολυτίμητε Εὐθύδημε] Steph. πολύτιμε quod solus Par. K. tuetur. v. Heindorf. ad h. l. Ammonius p. 118. ed. Valck. Thomas M. Lobeck. ad Sophocl. Aiac. p. 120.

εἰ μή σοι συμβουληθείη] βουληθείη Bodl. Vat. Θ. Par. C. Barber. errore manifesto, quem adscivit Winckelm. Fieri tamen potest, ut σοι abiiciendum sit.

οὕτω δὲ τάχ' ἄν] δὲ om. Bodl. Vat. Θ. quo arrepto Winckelmannus scripsit: Διονυσόδωρος οὕτω. τάχα ἄν· εἴπετον δέ μοι.

εἴτε, ὅταν ἐπ. εἴτε ὅπως βούλει] h. e. sive addas tuum istud ὅταν ἐπίσταμαι, sive quid aliud volueris, veluti, quo paulo ante utebaris, ἅ γε ἐπίσταμαι. Nam ita haec accipienda sunt, absonumque est prorsus quod Winckelmannus εἴτε ὅπως βούλει vult significare sive nescis.

D. αὐτὸς ἀεὶ ἐπιστήσει] Molestum esse, imo prorsus absurdum istud αὐτὸς, neminem fore speramus quin Heindorfio lubens concedat. Itaque aut αὖθις legendum videtur, quod saepenumero est in posterum, postero tempore, aut, quod placuit Heindorfio, corrigendum εὐθύς. Sententia haec est: et mehercle etiam futuro tempore cuncta atque semper scire videberis, si ego id disputando efficere voluero.

ἀλλ' οὔ σοι πάνυ π. —] At non sane credo te esse idoneum ad hoc efficiendum, nisi frater tuus Dionysodorus idem voluerit: ita enim forsitan id effici etis. Ridet enim Socrates et pungit Euthydemum, qui antea ab ipso erat redactus in angustias. Quocirca Dionysodori auxilio opus fore significat, quandoquidem ita futurum sit, ut amborum cavillationibus ipsi sit concedendum. Verbum συμβούλεσθαι infra p. 298. C. et Lachet. p. 188. E. eodem modo positum. Quod Bodl. et Vat. cum duobus aliis βουληθείη habent, susceptum illud nuper a Winckelmanno, vereor equidem ne haec scriptura errore nata sit. Fortasse enim scriptum fuit olim: εἰ μὴ συμβουληθείη, quemadmodum etiam p. 298. C. dativus desideratur. Deinde cur οὕτω τάχ' ἂν omissa coniunctione γὰρ dicatur, nemini erit obscurum. Adduntur enim haec verba explicationis gratia. Itaque quod vulgo

ληθείη ὁ ἀδελφός σου οὑτοσὶ Διονυσόδωρος· οὕτω τάχ' ἄν. εἴπετον δέ μοι, ἦν δ' ἐγώ, — τὰ μὲν γὰρ ἄλλα οὐκ ἔχω ὑμῖν πῶς ἀμφισβητοίην, οὕτως E
εἰς σοφίαν τερατώδεσιν ἀνθρώποις, ὅπως οὐ πάντα ἐγὼ ἐπίσταμαι, ἐπειδὴ ὑμεῖς φατέ· τὰ δὲ τοιάδε πῶς φῶ ἐπίστασθαι, Εὐθύδημε, ὡς οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες ἄδικοί εἰσι; φέρε εἰπέ, τοῦτο ἐπίσταμαι ἢ οὐκ ἐπίσταμαι; Ἐπίστασαι μέντοι, ἔφη. Τί; ἦν δ' ἐγώ. Ὅτι οὐκ ἄδικοί εἰσιν οἱ ἀγαθοί. Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ, πάλαι. ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐρωτῶ· ἀλλ' ὡς 297

Mihi δὲ extruso vulgata verborum distinctio servanda visa est.

E. οὐ πάντα ἐγὼ ἐπίσταμαι] ἐγὼ om. Bodl. ante οὐ ponit Vat. r. Dein vulgo scribitur ἐπειδήπερ ὑμεῖς φατέ. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BC. Angel. Barb. Pal. Urb. Vat. r. Flor. a. b. c. o. ed. Bas. 2. ἐπειδή γε, probante Winckelmanno. Routhius conf. ἐπειδήπερ γε, sicuti est p. 296. C. Bodl. Vat. Θ. neque περ neque γε habent, atque ita edere non dubitavi.

ὡς οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες] οἱ om. Steph. cum Par. E. Flor. b.

scribebatur οὕτω δὲ τάχ' ἄν, id ex glossemate natum est. Ad τάχ' ἄν liquet ex antecedentibus intelligendum esse ἱκανὸς εἴης. Aliter totum locum constituit Winckelmannus, qui ita scripsit: εἰ μή σοι βουληθείη ὁ ἀδελφός σου οὑτοσὶ Διονυσόδωρος οὕτω· τάχα ἄν· εἴπετον δέ μοι, κ. τ. λ. ut ad τάχα ἄν intelligendum sit βουληθείη. Quae ratio vel ideo displicet, quia οὕτω in clausula collocatum nescio quid molestiae affert; nec τάχα ἄν caret offensione.

E. πῶς ἀμφισβητοίην — ὅπως οὐ πάντα] Assentior Heindorfio πῶς ἂν ἀμφ. corrigenti. Nam ἂν omisso sententia haec existeret: non habeo quomodo me dubitare existimem s. velim; quod quam sit perversum et ineptum, nemo erit quin protenus sentiat. Iungenda autem verba sunt hunc in modum: πῶς ἂν ἀμφισβητοίην, ὅπως οὐ πάντα ἐπίσταμαι, de ceteris quidem quomodo possum dubitare, qui non (i. e. quin) omnia sciam; nam ὅπως est quomodo, poniturque sic post verba sentiendi, dicendi, significandi, non ita raro. v. praeter interpretes ad h. l. Matthiae Gr. p. 1267.

τὰ δὲ τοιάδε πῶς φῶ —] Illud negat a se intellectum, bonos viros esse iniustos. Vult enim Euthydemum commovere, ut de hac re disserere secum instituat. Hic quoque Socratem videmus dialecticam referre ad quaestiones de rebus turpibus et honestis, quum Euthydemi et Dionysodori ars unice nectendis argutis conclusiunculis et ad fucum faciendum comparatis contineatur.

Τί; ἦν δ' ἐγώ. Ὅτι οὐκ ἄδικοι —] Euthydemus quia fraudulenter et captiose respondit Ἐπίστασαι, omissa rei, quae sciatur, commemoratione, Socrates ne quod homini effugium relinquatur, nunc quaerit, quidnam illud sit, quod ipsius

ἄδικοί εἰσιν οἱ ἀγαθοί, ποῦ ἐγὼ τοῦτο ἔμαθον;
Οὐδαμοῦ, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος. Οὐκ ἄρα ἐπίστα-
μαι, ἔφην, τοῦτο ἐγώ. Διαφθείρεις, ἔφη, τὸν λό-
γον, ὁ Εὐθύδημος πρὸς τὸν Διονυσόδωρον, καὶ φα-
νήσεται οὑτοσὶ οὐκ ἐπιστάμενος, καὶ ἐπιστήμων ἅμα
ὢν καὶ ἀνεπιστήμων. Καὶ ὁ Διονυσόδωρος ἠρυθρία-
B σεν. Ἀλλὰ σύ, ἦν δ' ἐγώ, πῶς λέγεις, ὦ Εὐθύ-
δημε; οὐ δοκεῖ σοι ὀρθῶς ἀδελφὸς λέγειν ὁ πάν-
τα εἰδώς; Ἀδελφὸς γάρ, ἔφη, ἐγώ εἰμι Εὐθυδήμου,
ταχὺ ὑπολαβὼν ὁ Διονυσόδωρος; Κἀγὼ εἶπον, Ἔα-
σον, ὦ 'γαθέ, ἕως ἂν Εὐθύδημός με διδάξῃ, ὡς

P. 297. B. ὀρθῶς ἀδελφὸς λέγειν] V. ὁ ἀδελφός. Sed articulum libri omnes praeter Par. E. Barb. Flor. b. o. et pr. Cois. ignorant. Itaque cum Bekkero scripsi ἀδελφός.

C. εἰ μίαν κεφαλὴν ἀποτμ.] εἰς μίαν Bodl. Vat. Θ. Iidem cum Vat. r. et Vindob. deinceps pro ἀποτμηθείη τοῦ λόγου scriptum habent τοῦ λόγου τις ἀποτέμοι. Creuzer. εἰ μίαν κεφαλὴν τοῦ λόγου τις ἀποτέμῃ. Hinc Winckelmannus dedit: εἰ εἰς μίαν κεφαλὴν τοῦ λόγου τις ἀποτέμοι. Mihi in illo εἰςμίαν latere videtur scriptura εἴ τις μίαν. Videtur autem iam antiquitus διττογραφία

iudicio sciat. Tum vero ille protenus sententiam a Socrate propositam pervertit atque respondet: Ὅτι οὐκ ἄδικοί εἰσιν οἱ ἀγαθοί. Hanc loci rationem non perspiciens Serranus pro οὐκ ἀγαθοὶ legendum censuit ἄδικοι.

P. 297. B. οὐ δοκεῖ σοι ὀρθῶς ἀδελφὸς λέγειν —] Quia libri plerique omnes ὁ articulum omittunt, non videtur recte dubitari posse, quin hic quoque crasis illa obliterata sit, quae dici non potest quam saepe fuerit a scribis vel ignorata vel neglecta. Enimvero etsi nomina consanguinitatem et affinitatem significantia articulo subinde carere certis exemplis demonstravit Schaeferus Melett. Critt. p. 45. et 116., tamen apud prosae orationis scriptores hoc ita demum fieri solet, si non de uno aliquo atque certo homine cogitandum est, sed patris, matris, fratris in universum mentio fit. v. ad Lachet. p. 179. A. cuius loci rationem Winckelmannus non videtur perspectam habuisse. Aliter iudicandum est de verbis proxime sequentibus, in quibus ἀδελφὸς praedicati munere fungitur. Ceterum Dionysodorum apparet fratri laboranti opem laturum continuo aliam inferre interrogatiunculam atque disputationis cursum alio flectere conari.

καὶ τοῦ ἑτέρου ὑμῶν] inferior sum vel alterutro vestrum; multo minus igitur pugnam et contentionem cum utroque suscipere possum.

C. πολὺ γάρ που εἰμι φ.] Fuit qui istud που Socratis urbanitati parum convenire exi-

ἐπίσταμαι τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, ὅτι ἄδικοί εἰσι, καὶ μή μοι φθονήσῃς τοῦ μαθήματος. Φεύγεις, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδωρος, καὶ οὐκ ἐθέλεις ἀποκρίνεσθαι. Εἰκότως γ', εἶπον ἐγώ· ἥττων γάρ εἰμι καὶ τοῦ ἑτέρου ὑμῶν, ὥςτε πολλοῦ δέω μὴ οὐ δύο C γε φεύγειν. πολὺ γάρ πού εἰμι φαυλότερος τοῦ Ἡρακλέους, ὃς οὐχ οἷός τε ἦν τῇ τε ὕδρᾳ διαμάχεσθαι, σοφιστρίᾳ οὔσῃ καὶ διὰ τὴν σοφίαν ἀνιείσῃ, εἰ μίαν κεφαλὴν ἀποτμηθείη τοῦ λόγου, πολλὰς ἀντὶ τῆς μιᾶς, καὶ καρκίνῳ τινὶ ἑτέρῳ σοφιστῇ, ἐκ θαλάττης ἀφιγμένῳ, νεωστί, μοι δοκεῖν, καταπεπλευκότι·

hic locum habuisse, unde apparet, qui fiat, ut plerique codd. ἀποτμηθείη tueantur, quod fateor mihi altero illo praestabilius videri. Pro τοῦ λόγου Vindob. in marg. τοῦ ὅλου.

καρκίνῳ τινὶ ἑτέρῳ] Sic Bodl. Vat. Θ. Coisl. Vind. Par. C. Barb. Urb. pro vulg. ἑτέρῳ τινι. Mox Bodl. Vat. Θ. νεωστί μοί τινι δοκεῖν. Unde Winckelm. scribendum coniecit: νεωστί τινί μοι δοκεῖν. Nec τις ita repetitum insolens; v. Porson. Addend. ad Hecub. p. 100 sq. ed. tert. Lips. Meinek. ad Menandr. p. 50.

stimaret. Qua in re vir doctus egregie fallitur. Constat enim που saepe usurpari ab iis, qui alterius exspectant assensionem. Elegantissima vero est quae sequitur comparatio, ducta illa a proverbio πρὸς δύο οὐδ' Ἡρακλῆς, de quo v. etiam Phaedon. p. 89. C. Etenim festive sophistae cum hydra et cancro comparantur. Quod eo est elegantius, quia cancrum in fabulis narrant hydrae adversus Herculem suppetias tulisse. v. Apollodor. Bibl. II. 5, 2. ibique Heynium. Itaque facile apparet alteri hydrae, alteri cancri partes a Socrate tribui. Ceterum apte comparavit Winckelmannus fragmentum Platonis Comici ap. Schol. Aristoph. 792. ἐν Σοφισταῖς Ξενοκλῆς δὲ δωδεκαμήχανος ὁ Καρκίνου παῖς τοῦ θαλαττίου: quod tamen non contendam philosopho ob oculos versatum esse.

εἰ μίαν κεφαλὴν — τοῦ λόγου] Winckelmannus e codicum quorundam vestigiis non dubitavit scribere: εἰ εἷς μίαν κ.τ. τις ἀποτέμοι, idque dicit certissime a se restitutum esse. Mihi secus videtur. Nam isti εἷς quidem hic locus non est propterea, quod in hac secundaria enuntiati parte nulla vis oppositionis continetur. Dein istud τοῦ λόγου ne quem male habeat, bene tenendum hydram informari tanquam sophistriam.

νεωστί, μοι δοκεῖν, καταπεπλευκότι] Tangit sophistas, qui nuper demum Athenas appulerant, maxime Dionysodorum. Pro μοι ne cum Heindorfio requiras ἐμοί, conf. annot. ad Phaedr. p. 258. A. Ion. p. 535. B.

ὃς ἐπειδὴ αὐτὸν ἐλύπει οὕτως ἐκ τοῦ ἐπ' ἀριστερὰ λέγων καὶ δάκνων, τὸν Ἰόλεων τὸν ἀδελφιδοῦν βοηθὸν ἐπεκαλέσατο, ὁ δὲ αὐτῷ ἱκανῶς ἐβοήθησεν. ὁ
D δ' ἐμὸς Ἰόλεως Πατροκλῆς εἰ ἔλθοι, πλέον ἂν θάτερον ποιήσειεν. Cap. XXIV. Ἀπόκριναι δή, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος, ὁπότε σοι ταῦτα ὕμνηται· πότερον ὁ Ἰόλεως τοῦ Ἡρακλέους μᾶλλον ἦν ἀδελφιδοῦς ἢ σός; Κράτιστον τοίνυν μοι, ὦ Διονυσόδωρε, ἦν δ' ἐγώ, ἀποκρίνασθαί σοι. οὐ γὰρ μὴ ἀνῇς ἐρωτῶν, (σχεδόν τι ἐγὼ τοῦτ' εὖ οἶδα), φθονῶν καὶ διακωλύων, ἵνα μὴ διδάξῃ με ὁ Εὐθύδημος ἐκεῖνο τὸ σοφόν. Ἀποκρίνου δή, ἔφη. Ἀποκρινοῦμαι δή, εἶπον, ὅτι τοῦ Ἡρακλέους ἦν ὁ Ἰόλεως ἀδελφιδοῦς, ἐμὸς δ', ὡς

ἐκ τοῦ ἐπ' ἀριστερά] *ἀριστερᾷ* Coisl. Par. E. Angel. v. Lobeck. ad Phryn. p. 259.

D. *διδάξῃ με ὁ Εὐθ.*] Articulum e Vat. Θ. inseruit

οὕτως ἐκ τοῦ ἐπ' ἀριστερὰ λέγων] Recte Schleiermacherus vertit: so von links her: quo tecte significatur Dionysodorus. Nam p. 271. B. *ὁ δὲ παρ' ἐμὲ καθήμενος ἐξ ἀριστερᾶς ἀδελφὸς τούτου Διονυσόδωρος.* De *οὕτως* v. ad. Sympos. p. 176. E. Istud *ἐκ τοῦ ἐπ' ἀριστερὰ* dictum ut *ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα, ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον,* alia id genus multa. conf. Lobeck. ad Phrynich. p. 259.

D. *ὁ δ' ἐμὸς Ἰόλεως Πατροκλῆς εἰ ἔλθοι*] „Huius hominis non alibi mentionem facit Plato neque alius quisquam scriptor, nisi quis cum Hemsterhusio ad Luciani Somn. §. 12. suspicetur eundem hunc esse Patroclem statuarium, quem Olymp. XCV. floruisse perhibet Plinius Hist. Nat. 37. 8. coniectura parum probabili.“ *Heindorf.* Hunc Socratis fratrem tangi ab Aristophane Avv. v. 794 sqq. Plut. v. 84 sq. scita est coniectura Winckelmanni. Non sine ioco eius mentionem hic iniici manifestum arbitror. Videtur enim fuisse omnis eruditionis expers et ad disserendum parum idoneus. De formula *πλέον θάτερον ποιεῖν,* malam rem etiam peiorem reddere, v. ad p. 280. E.

ὁπότε σοι ταῦτα ὕμνηται] quandoquidem ista garrivisti; de quo usu verbi *ὑμνεῖν* v. Ruhnken. ad Tim. p. 262 sq. Iam vero quoniam Socrates fratris sui ideoque consanguinei mentionem iniecit, Dionysodorus inde novam capiat argutandi materiam adeoque sciscitatur, fueritne Iolaus magis (in höherm Grade) Herculis *ἀδελφιδοῦς*, quam Socratis. Quam sermonis conversionem non satis percipientes Heindorfius, Schleiermacherus et Groen van Prinsterer Prosopogr. Plat. p. 160. paullo ante Patroclis nomen delendum iudicarunt: quo extruso vereor ne locus magna

ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδ' ὁπωστιοῦν. οὐ γὰρ Πατροκλῆς ἦν E
αὐτῷ πατήρ, ὁ ἐμὸς ἀδελφός, ἀλλὰ παραπλήσιον μὲν τοὔνομα Ἰφικλῆς, ὁ Ἡρακλέους ἀδελφός. Πατροκλῆς δέ, ἦ δ' ὅς, σός; Πάνυ γ', ἔφην ἐγώ, ὁμομήτριός γε, οὐ μέντοι ὁμοπάτριος. Ἀδελφὸς ἄρα ἐστί σοι καὶ οὐκ ἀδελφός. Οὐχ ὁμοπάτριός γε, ὦ βέλτιστε, ἔφην· ἐκείνου μὲν γὰρ Χαιρέδημος ἦν πατήρ, ἐμὸς δὲ Σωφρονίσκος. Πατὴρ δὲ ἦν, ἔφη, Σωφρονίσκος καὶ Χαιρέδημος; Πάνυ γ', ἔφην· ὁ
μέν γε ἐμός, ὁ δὲ ἐκείνου. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, ἕτε- 298
ρος ἦν Χαιρέδημος τοῦ πατρός; Τοὐμοῦ γ', ἔφην ἐγώ. Ἆρ' οὖν πατὴρ ἦν ἕτερος ὢν πατρός; ἢ σὺ εἶ ὁ αὐτὸς τῷ λίθῳ; Δέδοικα μὲν ἔγωγ', ἔφην, μὴ

Bekker.
E. ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδ' ὁπωστιοῦν] V. δοκῶν, quod soli tenent Par. CE. Barb. Flor. b.

laboraret obscuritate. Nec audiendus est Winckelmannus, qui ἦ ὁ σός, addito articulo, scribendum censet, quod a recta ratione abhorrere sequentia arguunt certissime.

ἐκεῖνο τὸ σοφόν] sc. ὅτι οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες ἄδικοί εἰσιν.

E. ἀλλὰ παραπλήσιον μὲν τοὔνομα Ἰφ.] „Haec fuit quum sic corrigenda viderentur, ἀλλὰ παραπλήσιος μὲν τοὔνομα, Ἰφικλῆς δὲ ὁ Ἡρακλ., nunc vulgatam scripturam teneo. Nam ut dicitur ἀνὴρ ὄνομα Ἰφικλῆς, quidni itidem dicatur ἀνὴρ παραπλήσιον τοὔνομα Ἰφικλῆς?" *Heindorf.* Deinceps ἀλλὰ — μὲν non subsequente δὲ exemplis illustravit Heindorf. ad Theaet. p. 197. C. p. 201. B. et Winckelmann. ad h. l. Qui fiat, ut ἀλλὰ — μὲν saepissime ita dicatur, ex eo apparet, quod sententia per δὲ annectenda plerumque iam in praecedentibus verbis continetur. Veluti hoc loco dici poterat etiam sic: παραπλήσιον μὲν τοὔνομά ἐστιν Ἰφικλῆς, ἦν δὲ οὐχὶ ἐκεῖνος αὐτῷ πατήρ. Criton. p. 43. D. οὔτοι ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι τήμερον ἥξειν. ubi v. annot. De Rep. V. p. 475. E. οὐδαμῶς, εἶπον, ἀλλ' ὁμοίους μὲν φιλοσόφους.

P. 298. ὁ αὐτὸς τῷ λίθῳ] Pungit Socratem huius exempli commemoratione, siquidem Graeci lapidis nomine significarunt hominem stupidum. Socrates vero ita respondet, ut vocabulo alio sensu accepto de silentio cogitare videatur, ad quod metuendum sit ne istis cavillationibus redigatur. Apte contulit Heindorfius Sympos. p. 198. C. ἐφοβούμην γὰρ μή μοι τελευτῶν ὁ Ἀγάθων Γοργίου κεφαλὴν δεινοῦ λέγειν ἐν τῷ λόγῳ ἐπὶ τὸν ἐμὸν λόγον πέμψας αὐτόν με λίθον τῇ ἀφωνίᾳ ποιήσειεν.

φανῶ ὑπὸ σοῦ ὁ αὐτός· οὐ μέντοι μοι δοκῶ. Οὐκ-
οῦν ἕτερος εἶ, ἔφη, τοῦ λίθου; Ἕτερος μέντοι.
Ἄλλο τι οὖν ἕτερος, ἦ δ' ὅς, ὢν λίθου οὐ λίθος
εἶ; καὶ ἕτερος ὢν χρυσοῦ οὐ χρυσὸς εἶ; Ἔστι ταῦτα.
Οὐκοῦν καὶ ὁ Χαιρέδημος, ἔφη, ἕτερος ὢν πατρὸς
B οὐκ ἂν πατὴρ εἴη. Ἔοικεν, ἦν δ' ἐγώ, οὐ πατὴρ
εἶναι. Εἰ γὰρ δήπου, ἔφη, πατήρ ἐστιν ὁ Χαιρέ-
δημος, ὑπολαβὼν ὁ Εὐθύδημος, πάλιν αὖ ὁ Σω-
φρονίσκος ἕτερος ὢν πατρὸς οὐ πατήρ ἐστιν, ὥστε
σύ, ὦ Σώκρατες, ἀπάτωρ εἶ. Καὶ ὁ Κτήσιππος
ἐκδεξάμενος, Ὁ δὲ ὑμέτερος, ἔφη, αὖ πατὴρ οὐ
ταὐτὰ ταῦτα πέπονθεν; ἕτερός ἐστι τοὐμοῦ πατρός;
Πολλοῦ γ', ἔφη, δεῖ, ὁ Εὐθύδημος. Ἀλλά, ἦ δ'
ὅς, ὁ αὐτός; Ὁ αὐτὸς μέντοι. Οὐκ ἂν συμβουλοί-
C μην. ἀλλὰ πότερον, ὦ Εὐθύδημε, ἐμὸς μόνος ἐστὶ
πατὴρ ἢ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; Καὶ τῶν ἄλλων,
ἔφη· ἢ οἴει τὸν αὐτὸν πατέρα ὄντα οὐ πατέρα εἶ-
ναι; Ὤιμην δῆτα, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί δέ; ἦ δ',

P. 298. οὐκ ἂν πατὴρ εἴη] οὐ πατήρ ἐστιν Vindob. Vat. r. et ἐστιν etiam Bodl. Vat. Θ.

B. ἐμὸς μόνος ἐστὶ π.] μόνος Bodl. Coisl. Vat. Θr. Ven. ΞΣ. Par. CE. Angel. Barb. Pal. Urb. modo pro vulg. μόνον cum Winckelmanno restitui. v. Bremi Excurs. XI. ad Lys. p. 449 sq.

C. ἵππων καὶ τῶν ἄλλων] Sic Ven. Ξ. Vat. r. Angel.

Οὐκοῦν καὶ ὁ Χαιρέδημος —] De toto hoc sophismate v. Aristotel. De Sophist. Elench. V. 2, 3. XXIV. 1, 2.

B. Οὐκ ἂν συμβουλοίμην] V. ad Lachet. p. 189. A.

C. Μὴ γάρ, ἔφη ὁ Κτ., ὦ Εὐθύδημε· τὸ λεγόμ.] Illud μὴ γάρ per se seorsum accipiendum, quo non animadverso Heindorfius συνάπτῃς legendum opinabatur. Exempla huius usus satis multa congessi ad Protagor. p. 334. E. Alcib. I. p. 75 B. al. Sententia verborum haec est: Noli ista in medium afferre; nam, quod in proverbio dicitur, οὐ λίνον λίνῳ συνάπτεις, i. e. non bene haec inter se componis. Schol. Λίνον λίνῳ συνάπτεις, ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ διὰ τῶν αὐτῶν ἢ λεγόντων ἢ δρώντων ἢ τὰ ὅμοια εἰς φιλίαν συναπτόντων. μέμνηται δὲ αὐτῆς Ἀριστοτέλης ἐν τῷ γ' τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως (III. 6, 9.)· οὐ γὰρ λίνον λίνῳ συνάπτειν ἐστίν. Στράττις Ποταμοῖς (lege Ποταμίοις cum Hemsterhusio ad Arist. Plut. v. 470.) καὶ Πλάτων Εὐθυδήμῳ. Similia habent Photius Lex. p. 224. 23. ed. Porson. Schol. Aristid. T. III. p. 501. ed. Dindorf. Simplicius ad Aristot. Phys. p. 117.

ὅς· χρυσὸν ὄντα μὴ χρυσὸν εἶναι; ἢ ἄνθρωπον ὄντα μὴ ἄνθρωπον; Μὴ γάρ, ἔφη ὁ Κτήσιππος, ὦ Εὐθύδημε· τὸ λεγόμενον, οὐ λίνον λίνῳ συνάπτεις; δεινὸν γὰρ λέγεις πρᾶγμα, εἰ ὁ σὸς πατὴρ πάντων ἐστὶ πατήρ. Ἀλλ' ἔστιν, ἔφη. Πότερον ἀνθρώπων; ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος, ἢ καὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων πάντων ζώων; Πάντων, ἔφη. Ἦ καὶ μήτηρ ἡ μή- D
τηρ; Καὶ ἡ μήτηρ γε. Καὶ τῶν ἐχίνων ἄρα, ἔφη, ἡ σὴ μήτηρ μήτηρ ἐστὶ τῶν θαλαττίων. Καὶ ἡ σή γ', ἔφη. Καὶ σὺ ἄρα ἀδελφὸς εἶ τῶν χωβιῶν καὶ κυναρίων καὶ χοιριδίων. Καὶ γὰρ σύ, ἔφη. Καὶ πρὸς ἄρα σοι πατήρ ἐστι καὶ κύων. Καὶ γὰρ σοί, ἔφη. Αὐτίκα δέ γε, ἦ δ' ὃς ὁ Διονυσόδωρος, ἄν μοι ἀποκρίνῃ, ὦ Κτήσιππε, ὁμολογήσεις ταῦτα. εἰπὲ γάρ μοι, ἔστι σοι κύων; Καὶ μάλα πονηρός, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Ἔστιν οὖν αὐτῷ κυνίδια; Καὶ μάλ', E
ἔφη, ἕτερα τοιαῦτα. Οὐκοῦν πατήρ ἐστιν αὐτῶν ὁ κύων; Ἔγωγέ τοι εἶδον, ἔφη, αὐτὸν ὀχεύοντα τὴν

Vulgo ἵππων-ἢ καὶ τῶν ἄλλων, quod mutavit Bekkerus. Alioquin post ἵππων ponenda est interrogationis nota.

D. Ἦ καὶ μήτηρ ἡ μήτηρ] Articulum om. Bodl. Vat. Θ. Urb. et pr. Coisl. post καὶ ponit rec. Coisl.

D. τῶν χωβιῶν] τῶν βοϊδίων Bodl. Vat. Θ. τῶν ᾠδίων Vindob. et in marg. γραφ. κοβίων. Dein Coisl. καὶ τῶν κυναρίων. Mox Bodl. Καὶ γὰρ σύ, ἔφη.

οὐ τα συγκλώθεσθαι πεφυκότα συγκλώθειν. Suidas: οὐ λίνον λίνῳ συνάπτεις: ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ μὴ διὰ τῶν αὐτῶν πραττόντων. Videtur igitur et λίνον λίνῳ συνάπτεις et οὐ λίνον λίνῳ συνάπτεις usu celebratum fuisse. Ad proxima Schleiermacherus conferri iussit Aristotel. De Sophist. Elench. V. 2, 3. XXIV. 1, 2. Vol. III. p. 532. et 610. ed. Bip.

D. τῶν χωβιῶν] „gobiorum, de quo piscium genere v. Schneider. Histor. Litterar. Piscium p. 46.“ Heindorf. Schol. ad h. l. τῶν ᾠδίων. τῶν κοβίων. Ex quo apparet olim aliud quid scriptum fuisse. Cod. Vind. τῶν ᾠδίων. Bodl. Vat. Θ. τῶν βοϊδίων. Alii τῶν κωβίων. Winckelmannus coniecit τῶν κώθων s. κωθώνων. Certe Athenaeus VII. p. 309. C. = p. 673. ed. Dind. Νουμήνιος δ' ἐν Ἁλιευτικῷ κώθους αὐτοὺς (τοὺς κωβιοὺς) καλεῖ. De voc. κυνάριον v. Lobeck. ad Phrynich. p. 180.

E. ἕτερα τοιαῦτα] sc. πονηρά.

ὀχεύοντα τὴν κύνα] H. e. ἐπιβαίνοντα. Usum verbi tetigi ad Rempubl. V. p. 455. B.

κύνα. Τί οὖν; οὐ σός ἐστιν ὁ κύων; Πάνυ γ', ἔφη. Οὐκοῦν πατὴρ ὢν σός ἐστιν, ὥςτε σὸς πατὴρ γίγνεται ὁ κύων καὶ σὺ κυναρίων ἀδελφός; Καὶ αὖθις ταχὺ ὑπολαβὼν ὁ Διονυσόδωρος, ἵνα μὴ πρότερόν τι εἴποι ὁ Κτήσιππος, Καὶ ἔτι γέ μοι μικρόν, ἔφη, ἀπόκριναι· τύπτεις τὸν κύνα τοῦτον; Cap. XXV. Καὶ ὁ Κτήσιππος γελάσας, Νὴ τοὺς θεούς, ἔφη· οὐ
299 γὰρ δύναμαι σέ. Οὐκοῦν τὸν σαυτοῦ πατέρα, ἔφη, τύπτεις; Πολὺ μέντοι, ἔφη, δικαιότερον τὸν ὑμέτερον πατέρα τύπτοιμι, ὅ τι μαθὼν σοφοὺς υἱεῖς οὕτως ἔφυσεν. ἀλλ' ἦ που, ὦ Εὐθύδημε, ἔφη ὁ Κτήσιππος, πόλλ' ἀγαθὰ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας σοφίας ταύτης ἀπολέλαυκεν ὁ πατὴρ ὁ ὑμέτερός τε καὶ τῶν κυνιδίων. Ἀλλ' οὐδὲν δεῖται πολλῶν ἀγαθῶν, ὦ Κτή-

E. ἵνα μὴ πρότερόν τι εἴποι] Sic Bodl. Vat. Θ. Angel. Vindob. Vulg. εἴπῃ, quod iam Heindorf. emendaverat.

P. 299. Πολὺ μέντοι, ἔφη] ἔφη om. Bodl. Dein Coisl. corr. ὅ τι παθών.

ὦ Εὐθύδημε, ἔφη ὁ Κτησ.] ἔφη om. Vat. Θ. Vind. Ven. ΣΣ. Par. BCE. Angel. Barb. Pal. Urbin. Flor. b. o. et pr. Coisl.

καὶ τῶν κυνιδίων] Sic Vindob. Vulgo καὶ ὁ τῶν κυν. quod mutandum esse iam Heindorfius vidit.

μικρόν, ἔφη, ἀπόκριναι] V. ad p. 286. D.

P. 299. ὅ τι μαθὼν σοφοὺς υἱεῖς —] Quod est in libro Coisl. παθών, id vereor ut quisquam probaturus sit inspectis iis, quae ad p. 283. E. explicavimus. Deinde οὕτως, quod ad σοφοὺς pertinet, cur ita postpositum sit, ex ann. ad Hipp. mai. p. 282. E. Phaedr. p. 256. E. intelligetur. Nec vero opus est, ut cum Heindorfio restituas σοφοὺς οὕτως υἱεῖς. Nam σοφοὺς υἱεῖς quia in unam comprehendi notionem debet, rectissime οὕτως utrique vocabulo postponitur. Prorsus eodem modo Plato loco Hippiae, quem antea significavi, scripsit: ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πάνυ, ubi itidem exspectes ἐν ὀλίγῳ πάνυ χρόνῳ. In antecedentibus Astius corrigendum censet δικαιότερον ἂν τὸν ὑμέτερον πατέρα τύπτοιμι. Sed optativus sine ἂν opinationem loquentis significat cum voluntatis quadam significatione coniunctam. v. Hermann. De Particula ἄν p. 159 sq.

πολλ' ἀγαθὰ — κυνιδίων] Quoniam sophistarum patrem a Ctesippo designari manifestum est, articulus ὁ ante τῶν κυνιδίων abiiciendus fuit, quem miror a nupero editore esse conservatum. Sententiam verborum puto hanc esse: Multa vero bona ex hac sapientia ille vester et catulorum pater percepit, siquidem eum vel pessime tractare licebit.

σιππε, οὔτ' ἐκεῖνος οὔτε σύ. Οὐδὲ σύ, ἦ δ' ὅς, ὦ Εὐθύδημε, αὐτός; Οὐδὲ ἄλλος γε οὐδεὶς ἀνθρώπων. εἰπὲ γάρ μοι, ὦ Κτήσιππε, εἰ ἀγαθὸν νομίζεις εἶναι ἀσθενοῦντι φάρμακον πιεῖν ἢ οὐκ ἀγαθὸν εἶναι δοκεῖ σοι, ὅταν δέηται· ἢ εἰς πόλεμον ὅταν ἴῃ, ὅπλα ἔχοντα μᾶλλον ἰέναι ἢ ἄνοπλον. Ἔμοιγε, ἔφη. καίτοι οἶμαί τί σε τῶν καλῶν ἐρεῖν. Σὺ ἄριστα εἴσει, ἔφη· ἀλλ' ἀποκρίνου. ἐπειδὴ γὰρ ὡμολόγεις ἀγαθὸν εἶναι φάρμακον, ὅταν δέῃ, πίνειν ἀνθρώπῳ, ἄλλο τι τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ὡς πλεῖστον δεῖ πίνειν, καὶ καλῶς ἐκεῖ ἕξει, ἐάν τις αὐτὸ τρίψας ἐγκεράσῃ ἐλλεβόρου ἅμαξαν; Καὶ ὁ Κτήσιππος εἶπε, Πάνυ γε σφόδρα, ὦ Εὐθύδημε, ἐὰν ᾖ γε ὁ πίνων ὅσος ὁ ἀνδριὰς ὁ ἐν Δελφοῖς. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ

B. εἶναι δοκεῖ σοι] Sic Bodl. Vat. Θr. Vindob. Coisl. Ven. Ξ. Urb. Legebatur olim σοι δοκεῖ.

ἄλλο τι τοῦτο τὸ ἀγαθόν] τὸ additum e Ven. ΞΣ. Par. C. Ang. Barb. Pal. Urb. Flor. a. b. c. o. et pr. Par. B.

αὐτὸ τρίψας] αὐτῷ Bodl. Vat. Θ. probante Winckelmanno.

C. ὅσος ὁ ἀνδριὰς ὁ ἐν Δ.] Sic Bodl. Vat. Θr. Par. C. Barb. Flor. a. c. Legebatur olim ὁ σὸς ὁ ἀνδριάς.

εἰ ἀγαθὸν νομίζεις — πιεῖν] Conf. Aristotel. De Sophist. Elench. c. 4. p. 529. ed. Bip.

B. καίτοι οἶμαί τι — ἐρεῖν] quanquam vereor, ne captiosa sit rursus ista tua quaestio, alioque me denuo sophismate decipere velis. Τῶν καλῶν i. e. τῶν κομψῶν, ut alias vocantur a Socrate huiusmodi sophistarum commenta. Infra p. 302. A. ἤδη γὰρ ὅτι ἐξ αὐτῶν καλόν τι ἀνακύψοι τὸ τῶν ἐρωτημάτων." Heindorf. Deinde σὺ ἄριστα εἴσει similiter dictum atque alibi τάχα εἴσει. Pro ὡμολόγεις, modo fatebaris, quod Heindorfius de coniectura dedit ὁμολογεῖς, id nec necessarium est, nec a codicibus confirmatum.

καὶ καλῶς ἐκεῖ ἕξει] Recte Winckelmannus ἐκεῖ, ab Heindorfio aliisque in fraudis suspicionem vocatum, ita defendit, ut significare dicat in medicamenti sumtione, ἐν τῷ τὸ φάρμακον πίνειν, qui vocabuli usus apud Platonem non ita rarus est. De usu hellebori v. intpp. ad Horat. Sermon. II. 3, 83. et Plinii H. N. 25, 5.

C. ὅσος ὁ ἀνδριὰς ὁ ἐν Δελφοῖς] Quaenam statua intelligenda sit, non aliunde constat. Plures enim statuas Delphis positas fuisse exploratum habemus.

ἐν τῷ πολέμῳ ἐπειδὴ ἀγαθόν ἐστιν ὅπλα ἔχειν, ὡς πλεῖστα δεῖ ἔχειν δόρατά τε καὶ ἀσπίδας, ἐπειδήπερ ἀγαθόν ἐστι; Μάλα δήπου, ἔφη ὁ Κτήσιππος· σὺ δ' οὐκ οἴει, ὦ Εὐθύδημε, ἀλλὰ μίαν καὶ ἓν δόρυ; Ἔγωγε. Ἦ καὶ τὸν Γηρυόνην ἄν, ἔφη, καὶ τὸν Βριάρεων οὕτω σὺ ὁπλίσαις; ἐγὼ δὲ ᾤμην σε δεινότερον εἶναι, ἅτε ὁπλομάχην ὄντα, καὶ τόνδε τὸν ἑταῖρον. Καὶ ὁ μὲν Εὐθύδημος ἐσίγησεν· ὁ δὲ Διο-
D νυσόδωρος πρὸς τὰ πρότερον ἀποκεκριμένα τῷ Κτησίππῳ ἤρετο, Οὐκοῦν καὶ χρυσίον, ἦ δ' ὅς, ἀγαθὸν δοκεῖ σοι εἶναι ἔχειν; Πάνυ, καὶ ταῦτά γε πο-

D. *ἀγαθὰ οὐ δοκεῖ σοι*] *ἀγαθὸν* cum Steph. unus Ven. Σ. *Σφόδρα γ', ἔφη*] *γ'* additum est e Bodl. Vat. Θr. Coisl. Par. BC. Barb. Urb. Flor. b.

ἀλλὰ μίαν καὶ ἓν δόρυ] Quum ad *μίαν* intelligendum sit *ἀσπίδα*, ne *δόρυ* quidem ut adiiceretur necessarium fuit. Nec tamen vocabulum invitis codicibus eliminandum putamus.

Γηρυόνην — καὶ τὸν Βριάρεων] Legg. VII. p. 795. C. *Γηρυόνην δέ γε εἴ τις φύσιν ἔχων ἢ καὶ τὴν Βριάρεω φύοιτο, ταῖς ἑκατὸν χερσὶν ἑκατὸν δεῖ βέλη ῥίπτειν δυνατὸν εἶναι.* ubi vide Astium p. 349. Dein quod Heindorfius malebat *καὶ σὲ — καὶ τόνδε τὸν ἑταῖρον*, eo non opus est. Quemadmodum enim pronomen in oppositione subinde omittitur, de quo genere supra ad p. 295. A. explicavimus, ita ne enclitica quidem eius forma hoc in genere temere spernenda est. Apollonius De Syntax. p. 121 sq. *πᾶσα γάρ φασιν ἀντωνυμία συμπλεκομένη ἐν τάσει ὀρθῇ ἐστίν· Διονυσίῳ ἐλάλησε καὶ ἐμοί, Διονύσιον τιμᾷ καὶ ἐμέ. εἰ γοῦν (δ' οὖν) ἐκτὸς τοῦ συνδεσμοῦ γένοιτο ἡ ἀντωνυμία, οὐ πάντως ὀρθοτονηθήσεται· ἐχαρίσατό σοι καὶ Διονυσίῳ, ἐτίμησέ σε καὶ Διονύσιον.* Supra p. 283. E. *ὅ τι μαθών μου καὶ τῶν ἄλλων καταψεύδει*, ubi falluntur qui *ἐμοῦ* requirunt. Sophocl. Oedip. Col. v. 567. *ἔξοιδ' ἀνὴρ ὢν χὤτι τῆς ἐς αὔριον οὐδὲν πλέον μοι σοῦ μέτεστιν ἡμέρας.* Eurip. Hippolyt. 323. *ἔα μ' ἁμαρτεῖν, οὐ γὰρ εἰς σ' ἁμαρτάνω.* Orest. v. 736. *μή μ' ἰδεῖν θανόνθ' ὑπ' ἀστῶν καὶ κασιγνήτην ἐμήν.* Ibid. v. 726. *Μενέλεως κάκιστος εἴς με καὶ κασιγνήτην ἐμήν*, ubi Porsonus dedit *ἐς ἐμέ.* Iphigen. Taur. 657. 1069. 1085. Aristoph. Rann. v. 504. Sophocl. Philoctet. v. 47. *ὡς μᾶλλον ἂν ἕλοιτό μ' ἢ τοὺς πάντας Ἀργείους λαβεῖν*, ubi. v. Wunderum, Sophoclea comparantem.

D. *Πάνυ, καὶ ταῦτά γε πολύ*] Heindorfius requirebat *Πάνυ γε, καὶ ταῦτά γε πολύ*, sicuti est p. 297. E. *πάνυ γ', ἔφη, ὅ μέν γε ἐμός.* et p. 300. E. *ἔγωγε, ἔφην, καὶ πολλά γε.*

Οὐκοῦν ἀεὶ δεῖ — ἐν ἑαυτῷ] Observes quaeso formularum ambiguitatem; unde deinde ducitur argumentatio.

E. *Φασί γε οὖν —*] Optimo

λύ, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί οὖν; ἀγαθὰ οὐ δοκεῖ σοι χρήματα ἀεί τ' ἔχειν καὶ πανταχοῦ; Σφόδρα γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸ χρυσίον ἀγαθὸν ὁμολογεῖς εἶναι; Ὡμολόγηκα μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν ἀεὶ δεῖ αὐτὸ ἔχειν καὶ πανταχοῦ καὶ ὡς μάλιστα ἐν ἑαυτῷ; καὶ εἴη ἂν εὐδαιμονέστατος, εἰ ἔχοι χρυσίου μὲν E τρία τάλαντα ἐν τῇ γαστρί, τάλαντον δ' ἐν τῷ κρανίῳ, στατῆρα δὲ χρυσοῦ ἐν ἑκατέρῳ τὠφθαλμῷ; Φασί γε οὖν, ὦ Εὐθύδημε, ἔφη ὁ Κτήσιππος, τούτους εὐδαιμονεστάτους εἶναι Σκυθῶν καὶ ἀρίστους ἄνδρας, οἳ χρυσίον τε ἐν τοῖς κρανίοις ἔχουσι πολὺ

E. ἑκατέρῳ τὠφθαλμῷ] V. τῷ ὀφθαλμῷ. Illud tutum praestant Bodl. Vat. Θ. ΞΣ. Par. BC. Angel. Barb. Flor. a. c.

Schleiermacherus: Sagt man doch auch, dass die glückseligsten und trefflichsten Männer sind unter den Scythen etc. Enimvero γοῦν et γε οὖν aliquantum inter se differunt, siquidem altera vocula ab altera seiungitur, ubi γε vocabuli proxime praecedentis vim acuit, οὖν autem ratiocinationem loquentis cum assensione denotat. Exempla dabunt Schaefer. ad Dion. De Comp. Verb. p. 271. Schneider. ad Remp. I. p. 335. E.

ἐν τοῖς κρανίοις — τοῖς ἑαυτῶν] „Hic aut diversa Platonem confudisse aut alium, quem sequeretur, auctorem quam Herodotum habuisse notavit Valckenar. ad Herodot. IV. 26. secundum Herodotum enim IV. 65. non parentum aut amicorum craniis usos Scythas tanquam poculis, sed hostium, quos interfecissent, aut inimicorum saltem; Issedones solos parentum suorum crania deaurata custodivisse et veluti ἀγάλματα veneratos esse, postquam cadaverum carnes cum aliis commixtas comedissent. At nulla hic est parentum aut amicorum mentio; τὰ κράνια τῶν ἑαυτῶν, ipsorum crania, dicit Ctesippus eodem modo, quo ante Ctesippi canem, catulorum patrem, ipsius Ctesippi patrem dixerat sophista. Videlicet ut ibi ex hoc, πατὴρ ὢν σός ἐστι, Dionysodorus illud fecerat, σὸς πατήρ ἐστι, eadem fallacia h. l. Ctesippus τὰ κράνια αὑτῶν ὄντα, crania, quae ipsi possident, convertit in τὰ ἑαυτῶν, quod ipse significat haec addens, ὥςπερ οὐ νῦν δὴ ἔλεγες τὸν κύνα τὸν πατέρα. Itaque nihil h. l. Plato respexit nisi communem illam narrationem de Scythis τοῖς κρανίοις ἐκπώμασιν utentibus. v. Strabo VII. p. 458. A. et p. 460. B." *Heindorf.* — Videlicet est fallacia compositionis, quam dialectici appellant, h. e. qua coniuncte accipiuntur, quae sunt accipienda divisim. Veluti sophista antea hunc in modum argumentabatur. Quia canis est Ctesippi, consequitur eum esse Ctesippi patrem. Eodem igitur modo nunc Ctesippus argutando ludit: Scytharum, inquit, di-

τοῖς ἑαυτῶν, ὥσπερ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες τὸν κύνα τὸν πατέρα, καὶ ὃ θαυμασιώτερόν γε ἔτι, ὅτι καὶ πίνουσιν ἐκ τῶν ἑαυτῶν κρανίων κεχρυσωμένων, καὶ ταῦτα ἐντὸς καθορῶσι, τὴν ἑαυτῶν κορυφὴν ἐν ταῖς
300 χερσὶν ἔχοντες. Πότερον δὲ ὁρῶσιν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, καὶ Σκύθαι τε καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τὰ δυνατὰ ὁρᾶν ἢ τὰ ἀδύνατα; Τὰ δυνατὰ δήπου. Οὐκοῦν καὶ σύ, ἔφη; Κἀγώ. Ὁρᾷς οὖν τὰ ἡμέτερα ἱμάτια; Ναί. Δυνατὰ οὖν ὁρᾶν ἐστὶ ταῦτα. Ὑπερφυῶς, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί δέ; ἦ δ' ὅς. Μηδέν. σὺ δ' ἴσως οὐκ οἴει αὐτὰ ὁρᾶν· οὕτως ἡδὺς εἶ. ἀλ-

P. 300. *οἴει αὐτὰ ὁρᾶν*] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Legebatur olim ὁρᾶν αὐτά. Dein Bodl. Vat. Θ. Coisl. Ven. Σ. Vind. Urbin. et pr. Par. B. ἐπικεκοιμᾶσθαι.

καὶ εἰ οἷόν τε λέγοντα] εἰ de Stephani coniectura additum librorum caret commendatione.

tissimi habentur, qui plurimum auri habent in craniis suis reconditum, h. e. in craniis, quae possident. Iam vero craniis istis deauratis etiam pro poculis utuntur. Ergo illi ex suis ipsorum craniis bibunt adeoque suos ipsorum vertices manibus tenentes illa introspiciunt.

P. 390. *καὶ Σκύθαι τε καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι*] Recte Winckelmannus τε tuetur comparatis locis Euthydem. p. 286. C. Legg. I. p. 633. A. II. p. 665. E.

Δυνατὰ οὖν ὁρᾶν ἐστὶ ταῦτα] Ambiguitas per constructionis rationem quaesita. Nam δυνατὰ per attractionem dicitur pro δυνατόν, ita quidem, ut verba vi et potestate activa accipienda sint. Phaedr. p. 256. B. οὗ μεῖζον ἀγαθὸν οὔτε σωφροσύνη ἀνθρωπίνη οὔτε θεία μανία δυνατὴ πορίσαι ἀνθρώπῳ. De Rep. v. q. 471. C. δυνατὴ αὕτη ἡ πολιτεία γενέσθαι. Ibid. VIII. p. 559. B. δυνατὴ δὲ κολαζομένη ἀπαλλάττεσθαι.

Τί δέ; ἦ δ' ὅς. Μηδέν.] Sophistae interroganti, quid sit quod vestes videant, Ctesippus festive respondet: Nihil; atque tum ridens pergit: tu autem fortasse non putas illas videre; adeo suavis es! Formulam ἡδὺς εἶ, suavis, i. e. fatuus, es, ad Hipp. maior. p. 300. C. attigimus, copiose illustravit Ruhnken. ad Tim. p. 131.

*καὶ * εἰ * οἷόν τε λέγοντα —*] Recepimus εἰ de coniectura Stephani, quod consilium recentioribus editoribus omnibus probatum est, si ab uno discesseris Winckelmanno. Is enim protasin sine εἰ positam censet, sicut in Horatiano illo: Non possis oculo quantum contendere Lynceus, Non tamen idcirco contemnas lippus inungi: cuius generis alia multa collegerunt Bentleius ad Horat. Satyr. II. 6, 48. Heindorf. ad Satyr. I. 1, 45. Gronov. Obss. 4, 20. p. 315. Manut. ad Cicer. Verr.

λά μοι δοκεῖς, Εὐθύδημε, οὐ καθεύδων ἐπικεκοιμῆσθαι, καὶ * εἰ * οἷόν τε λέγοντα μηδὲν λέγειν, καὶ σὺ τοῦτο ποιεῖν. Cap. XXVI. Ἦ γὰρ οὐχ οἷόν τε, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος, σιγῶντα λέγειν; Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος. Ἆρ' οὐδὲ λέγοντα σιγᾶν; Ἔτι ἧττον, ἔφη. Ὅταν οὖν λίθους λέγῃς καὶ ξύλα καὶ σιδήρια, οὐ σιγῶντα λέγεις; Οὔκουν, εἴ γε ἐγώ, ἔφη, παρέρχομαι ἐν τοῖς χαλκείοις, ἀλλὰ φθεγγόμενα καὶ βοῶντα μέγιστον τὰ σιδήρια λέγεται, ἐάν τις ἅψηται· ὥστε τοῦτο μὲν ὑπὸ σοφίας ἔλαθες οὐδὲν εἰπών. ἀλλ' ἔτι μοι τὸ ἕτερον ἐπιδείξατον, ὅπως αὖ B

B. ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος] ὃς om. Bodl. Vat. Θ.

Οὔκουν εἴ γε ἐγώ] ἦγε Bodl. Vat. Θ. Vind. Florr. ἦγε Ven. ΞΣ. Par. BC. Palat. ηγε Coisl. Barb. unde Winckelmannus effinxit ἤ γε ἐγώ. Sed ἤ ab hoc loco alienum.

6, 63. Matthiae ad Orat. pro Rosc. Am. §. 55. Drackenb. ad Liv. XXI. 10, 6. al. ex quibus Heindorfius etiam Graecorum scriptorum exempla commemoravit, quae sane non pauca apud ipsum Platonem extant. At enim vero quantumvis haec loquendi forma Graecis Latinisque scriptoribus celebrata sit, tamen ea certis quibusdam finibus circumscripta fuerit necesse est. Neque ea locum habet nisi in oratione vividiore, quae refert speciem quandam sermocinationis. Talis enim oratio particulam condicionalem non requirit propterea, quod protasis ita potest pronuntiari, ut prope accedat ad formam interrogationis. Quod quum in hunc locum nullo modo conveniat, librorum scripturam vitiatam esse dubitari non potest. Nihil autem facilius potuit accidere, quam ut εἰ post καὶ a scribis obliteraretur. De aliis locis Platonis ad hanc normam examinandis suo tempore explicabitur.

B. οὐ σιγῶντα λέγεις] H. e. nonne silentio dicis? Pervertit enim sensum verborum, σιγῶντα nunc per amphiboliam genere neutro accipiens. Aristotel. Sophist. Elench. c. IV. 6. iam a Routhio laudatus Παρὰ δὲ τὴν ἀμφιβολίαν, inquit, οἱ τοιοίδε λόγοι· ἆρα ἔστι σιγῶντα λέγειν; διττὸν γάρ ἐστι καὶ τὸ σιγῶντα λέγειν, τό τε τὸν λέγοντα σιγᾶν καὶ τὸ τὰ λεγόμενα. conf. etiam X. 8. Ad haec vero Ctesippus, sophistam rursus ludificans, respondet: Minime vero, siquidem obambulo per officinas ferrarias, sed sonantia et vel maxime loquentia ferra dicuntur (i. e. vocantur), si quis ea attigerit. Enimvero φθέγγεσθαι et βοᾷν etiam de rebus inanimis usurpatur. Dio Cass. p. 1094, 94. de Vesuvio: ἠχεῖ τε καὶ βοᾷ (Vesuvius). Pro λέγεται Astius legendum coniecit λέγει, quo vereor ut opus sit.

C ἔστι λέγοντα σιγᾶν. Καί μοι ἐδόκει ὑπεραγωνιᾶν ὁ Κτήσιππος διὰ τὰ παιδικά. Ὅταν σιγᾷς, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, οὐ πάντα σιγᾷς; Ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν καὶ τὰ λέγοντα σιγᾷς, εἴπερ τῶν ἁπάντων ἐστὶ τὰ λέγοντα. Τί δέ; ἔφη ὁ Κτήσιππος, οὐ σιγᾷ πάντα; Οὐ δήπου, ἔφη ὁ Εὐθύδημος. Ἀλλ' ἆρα, ὦ βέλτιστε, λέγει τὰ πάντα; Τά γε δήπου λέγοντα. Ἀλλ', ἦ δ' ὅς, οὐ τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλὰ τὰ πάντα σιγᾷ ἢ λέγει; Οὐδέτερα καὶ ἀμφότερα, D ἔφη ὑφαρπάσας ὁ Διονυσόδωρος· εὖ γὰρ οἶδα ὅτι τῇ ἀποκρίσει οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ. Καὶ ὁ Κτήσιππος,

C. εἴπερ τῶν ἁπάντων ἐστὶ τὰ λέγοντα] τὰ λεγόμενα Bodl. Vind. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BCE. Angel. Barbar. Pal. Urb. Vat. r. Flor. a. b. c. o. Ald. Bas. 1. 2. Recte Cornarius correxit τὰ λέγοντα, quod tuetur Vat. Θ. Praeterea idem vir doctus ante τὰ λέγοντα inserendum censuit καὶ, non improbante Heindorfio.
οὐ σιγᾷ πάντα] Heindorf. coni. τὰ πάντα.
Ἀλλ' ἆρα, ὦ βέλτ.] Sic Vindob. Ceterae editt. Ἀλλ' ἄρα.
D. ἐξημφοτέρικε τ. λ.] ἐξηφοτέρηκε Ven. Ξ. Angel. Pal. et Florr. errore. Dein Heindorf. corr. καὶ ἀπολώλεκε καὶ ἥττηται. In Ang. Pal. Flor. o. et pr. Ven. Ξ. τε omissum. Pro ἥττηται Vind. Vat. r. Par. BC. Barb. et pr. Coisl. ἡττῆσαι.
ὥστε ὁ Κτήσιππος] ὥσπερ Bodl. Vat. Θ. Dein vulgo

C. ἐδόκει ὑπεραγωνιᾶν] V. ad Charmid. p. 162. B. quem locum iam Heindorfius comparavit.

εἴπερ τῶν ἁπάντων ἐστὶ τὰ λέγοντα] siquidem τὰ λέγοντα non exemta sunt numero τῶν ἁπάντων. Argumentum hunc in modum concluditur: Quando siles, omnia siles. Iam vero τὰ λέγοντα ad omnia illa pertinent. Ergo siles τὰ λέγοντα. Ex his perspicuum est nihili esse quod vett. editt. et codd. magno consensu tuentur τὰ λεγόμενα; nec cuiquam placebit Winckelmanni ratio hanc lectionem sic interpretantis: atqui quaecunque dicuntur, i. e. quaecunque sermonis ope eloquimur et proinde etiam ipsa τὰ λέγοντα, ad omnia pertinent. Verum iam Stephanus de Cornarii coniectura restituit, idque confirmatur verbis Ficini: illa, quae dicunt. Mox Heindorfius legendum censet, inserto articulo: οὐ σιγᾷ τὰ πάντα, ut τὰ πάντα intelligantur de hac rerum universitate. Nec tamen hac correctione opus est, siquidem πάντα simpliciter est omnia.

Οὐδέτερα καὶ ἀμφότερα] Neutrum et utrumque, inquit Dionysodorus sermonem arripiens. De plurali numero v. ad Lysid. p. 218. E. — οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ, h. e. quomodo eam redarguas, de quo formulae usu v. ad p. 287. E.

D. ἐξημφοτέρικε τὸν λόγον] Recte explicat Heindor-

ὥςπερ εἰώθει, μέγα πάνυ ἀνακαγχάσας, Ὦ Εὐθύδημε, ἔφη, ὁ ἀδελφός σου ἐξημφοτέρικε τὸν λόγον, καὶ ἀπόλωλέ τε καὶ ἥττηται. Καὶ ὁ Κλεινίας πάνυ ἥσθη καὶ ἐγέλασεν, ὥςτε ὁ Κτήσιππος ἐγένετο πλεῖον ἢ δεκαπλάσιος. ὁ δέ μοι, πανοῦργος ὤν, ὁ Κτήσιππος, παρ' αὐτῶν τούτων αὐτὰ ταῦτα παρακηκόει· οὐ γάρ ἐστιν ἄλλων τοιαύτη σοφία τῶν νῦν ἀνθρώπων. Cap. XXVII. Κἀγὼ εἶπον, Τί γελᾷς, ὦ Κλεινία, ἐπὶ σπουδαίοις οὕτω πράγμασι καὶ καλοῖς; Σὺ γὰρ ἤδη τι πώποτε εἶδες, ὦ Σώκρατες, καλὸν πρᾶγμα; ἔφη ὁ Διονυσόδωρος. Ἔγωγε, ἔφην, E

πλείων, quod e Bodl. Vat. Θς. Vindob. Coisl. Ven. Ξ. Par. BC. Ang. Barb. correctum. Pro δεκαπλάσιος Vind. Vat. r. διπλάσιος, ut est apud Aristid. Vol. I. p. 454. ed. Dind.

ὁ δέ μοι πανοῦργος ὢν ὁ Κτ.] V. ὁ δ' ἐδόκει μοι, ἅτε πανοῦργος ὤν, ὁ Κτ. quod soli tuentur Par. E. Urb Flor. b. Heindorfius de Heusdii coniectura dedit: ὁ δὲ, δοκεῖ μοι, ἅτε παν. procul dubio ille nunc codices auditurus. Istud ὁ Κτήσιππος post ὁ δὲ Heusdius p. 66. Specim. Crit. eliminandum censuit. Sed recte monuit Heindorfius saepenumero ita post ὁ δὲ ipsum nomen inferri.

παρακηκόει] Sic Bodl. Vat. Θ. Coisl. et pr. Par. B. Vett. editt. παρῃκηκόει, addito augmento.

fius: sermonem eo perduxit, ut de eo in utramque partem possit statui. De qua re cur adeo exsultet Ctesippus, perspicuum est ex illis p. 297. A. διαφθείρεις τὸν λόγον, καὶ φανήσεται οὑτοσὶ οὐκ ἐπιστάμενος καὶ ἐπιστήμων ἅμα ὢν καὶ ἀνεπιστήμων. Bene igitur Hesychius: Ἐξαμφοτερίσαι· τὸ ἀμφίβολον ποιῆσαι καὶ τὸ δύο πραγμάτων ἐκπεσεῖν. conf. Ruhnk. ad Tim. p. 107. qui explicat εἰς ἀμφιβολίαν ἀγαγεῖν τὸν λόγον. Iam vero quia sophista sua ipsius responsione confutatus est, recte addit adolescens: καὶ ἀπόλωλέ τε καὶ ἥττηται, periit atque victus est, in quibus neque cum Winckelmanno ὁ λόγος ad ἀπόλωλε intelligendum neque cum Heindorf. ἀπολώλεκε καὶ ἥττηται scribendum putamus.

ἐγένετο πλεῖον ἢ δεκαπλάσιος] Ficinus: quare Ctesippus gestiens longius in decuplum laetitia crevit. Apte his comparat Heindorfius Aristid. Orat. Sacr. I. p. 494. = p. 454. ed. Dind. ἤδη μέν τις καὶ ἄλλος χρηστοῦ τινος αὐτῷ συμβάντος καὶ βουλόμενος ἐνδείξασθαι τὴν ἡδονὴν εἶπεν, ὡς ἄρα εἴη πλείων ἢ διπλάσιος γεγονώς. conf. ad Menex. p. 235. A. Mox παρακούειν est clam aliorum sermones sublegere et cognoscere, abhorchen, ablauschen. Aristoph. Rann. v. 750. καὶ παρακούων δεσποτῶν ἅττ' ἂν λαλῶσιν. Theophrast. Charact. VIII. 3. λέγει δὲ ὡς καὶ

καὶ πολλά γε, ὦ Διονυσόδωρε. Ἆρα ἕτερα ὄντα τοῦ
301 καλοῦ, ἔφη, ἢ ταὐτὰ τῷ καλῷ; Κἀγὼ ἐν παντὶ ἐγενόμην ὑπ' ἀπορίας, καὶ ἡγούμην δίκαια πεπονθέναι, ὅτι ἔγρυξα, ὅμως δὲ ἕτερα ἔφην αὐτοῦ γε τοῦ καλοῦ· πάρεστι μέντοι ἑκάστῳ αὐτῶν κάλλος τι. Ἐὰν οὖν, ἔφη, παραγένηταί σοι βοῦς, βοῦς εἶ, καὶ ὅτι νῦν ἐγώ σοι πάρειμι, Διονυσόδωρος εἶ; Εὐφήμει τοῦτό γε, ἦν δ' ἐγώ. Ἀλλὰ τίνα τρόπον, ἔφη, ἑτέρου ἑτέρῳ παραγενομένου τὸ ἕτερον ἕτε-
B ρον ἂν εἴη; Ἆρα τοῦτο, ἔφην ἐγώ, ἀπορεῖς; ἤδη δὲ τοῖν ἀνδροῖν τὴν σοφίαν ἐπεχείρουν μιμεῖσθαι, ἅτε ἐπιθυμῶν αὐτῆς. Πῶς γὰρ οὐκ ἀπορῶ, ἔφη, καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι ἅπαντες ἄνθρωποι ὃ μὴ ἔστι; Τί λέγεις, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε; οὐ τὸ καλὸν καλόν ἐστι καὶ τὸ αἰσχρὸν αἰσχρόν; Ἐὰν ἔμοιγε, ἔφη, δοκῇ. Οὐκοῦν

P. 301. B. ἤδη δὲ τοῖν ἀνδροῖν τὴν σ.] Bodl. Vat. Θr. et a pr. m. Vind. ἤδη διὰ τῶν ἀνδρῶν σοφίαν.

C. ἐπεὶ τὰ ἄλλα] Hoc restituit Cornarius pro vulg. ἔπειτα ἄλλα.

παγκάλως ἀπεργάζεσθαι] ἀπεργάζεσθε Vind. Vat. r. Ven. Σ. alii. Prius ἀπεργάζεσθαι Heindorfius censet elegantius omissum iri.

Οἶσθα οὖν, ἔφη] ἔφη e Vat. Θr. et Ficino additum restituendum vidit Routhius.

παρακήκοε παρὰ τούτοις κρυπτόμενόν τινα ἐν οἰκίᾳ, ἤδη πέμπτην ἡμέραν ἥκοντα ἐκ Μακεδονίας, ὅς πάντα ταῦτα οἶδε. Verbi usum illustravit vir doctus in Obss. Miscellan. Vol. III. p. 94. Boissonad. ad Eunap. p. 151. De Ctesippo v. Lysid. p. 211. B.

P. 301. ἐν παντὶ ἐγενόμην] in summa versabar consilii inopia. v. ad Symp. p. 194. A. — ὅτι ἔγρυξα, quod hiscere ausus essem, quod mussitavissem; v. intpp. ad Aristoph. Plut. v. 17.

πάρεστι μέντοι ἑκάστῳ —] nam res singulae, quae pulcrae vocantur, sub ipsam pulcritudinis speciem subiectae sunt: unde haec in illis inesse vel iis adesse dicitur.

παραγένηταί σοι βοῦς] Est fallacia homonymiae, quandoquidem diverso sensu παραγίγνεσθαι dicuntur bos atque pulcritudo.

Ἀλλὰ τίνα τρόπον —] At quomodo, aliud alii si adest, aliud erit aliud? h. e. qui fieri potest, ut quid per aliud quiddam, quod ab eo diversum sit, aliud reddatur, quemadmodum res pulcrae fiunt?

B. οὐκ ἀπορῶ — ὃ μὴ ἔστιν] Constructionem attigimus supra p. 279. A. Eodem

δοκεῖ; Πάνυ γε, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸ ταὐτὸν ταὐτὸν καὶ τὸ ἕτερον ἕτερον. οὐ γὰρ δήπου τό γε ἕτερον ταὐτόν, ἀλλ' ἔγωγε οὐδ' ἂν παῖδα φῴμην τοῦτο ἀπορῆσαι ὡς οὐ τὸ ἕτερον ἕτερόν ἐστιν. ἀλλ', ὦ Διονυσόδωρε, τοῦτο μὲν ἑκὼν παρῆκας, ἐπεὶ τὰ ἄλλα μοι δοκεῖτε ὥςπερ οἱ δημιουργοί, οἷς ἕκαστα προςήκει ἀπεργάζεσθαι, καὶ ὑμεῖς τὸ διαλέγεσθαι παγκάλως ἀπεργάζεσθαι. Οἶσθα οὖν, ἔφη, ὅ τι προςήκει ἑκάστοις τῶν δημιουργῶν; πρῶτον τίνα χαλκεύειν προςήκει, οἶσθα; Ἔγωγε· ὅτι χαλκέα. Τί δὲ κεραμεύειν; Κεραμέα. Τί δὲ σφάττειν τε καὶ ἐκδέρειν καὶ τὰ μικρὰ κρέα κατακόψαντα ἑψεῖν καὶ ὀπτᾶν; Μάγειρον, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν ἐάν τις, ἔφη, τὰ προςήκοντα πράττῃ, ὀρθῶς πράξει; Μάλιστα.

(C at "ὦ Διο-"; D at "ἔφη,")

τίνα χαλκεύειν προςήκει, οἶσθα; Ἔγωγε, ὅτι χ.] Sic primus scripsi, probante Winckelm., secutus Bodl. Vat. r. Vind. Coisl. Par. B. Pal. Urb. Flor. o. et Ficinum. Vulgo: τίνα χαλκεύειν προςήκει; Οἶδα ἔγωγε ὅτι χαλκέα. quod tenuit Bekker.

τί δὲ κεραμεύειν] Bekker. e Vat. r. Ven. Σ. dedit τίνα δὲ κ. et τίνα δὲ σφάττειν praeter necessitatem. Mox Ven. Σ. ἐκδαίρειν, ut sect. D. Mox quod scriptum legitur ἑψεῖν, quum p. 285. C. sit ἑψέτω, nemo id mirabitur qui legerit Lobeckium ad Aiacem p. 181. ed. 2.

modo statim post: οὐδ' ἂν παῖδα φῴμην τοῦτο ἀπορῆσαι.

οὐ τὸ καλὸν καλόν ἐστι] Imitatur nunc Socrates sophistarum disserendi rationem ideoque verba premens neminem dubitare posse ait, quin idem sit idem, aliud autem aliud. οὐδ' ἂν παῖδα — Symp. p. 217. E. εἰ πλέον ἢ παίδων διενέγκοι τῶν πώποτε ἀψαμένων λόγων. Atque satis tritum est illud κἂν παῖς γνοίη.

C. τοῦτο μὲν ἑκὼν παρῆκας] hoc sponte remisisti neque solito acumine voluisti rimari; nam cetera mihi videmini — disputandi artem praeclare factitare.

πρῶτον τίνα χαλκεύειν προςήκει] Accusativo nunc utitur fallacia amphiboliae, de qua dixit Aristot. Sophist. Elench. p. 597. ed. Bip. i. e. XIX. 4.

καὶ τὰ σμικρὰ κρέα κατακόψαντα] Quod Winckelmannus coniecit κατὰ σμικρὰ κρέα, id etsi prima specie blanditur, tamen re accuratius examinata non videbitur necessarium. Nam τὰ σμικρὰ κρέα sunt frustula illa, in quae carnes ab coquis dissecari solent. Quocirca articulus nihil habet offensionis.

Προςήκει δέ γε, ὡς φῄς, τὸν μάγειρον κατακόπτειν καὶ ἐκδέρειν; ὡμολόγησας ταῦτα ἢ οὔ; Ὡμολόγησα, ἔφην, ἀλλὰ συγγνώμην μοι ἔχε. Δῆλον τοίνυν, ἦ δ' ὅς, ὅτι ἄν τις σφάξας τὸν μάγειρον καὶ κατακόψας ἑψήσῃ καὶ ὀπτήσῃ, τὰ προςήκοντα ποιήσει· καὶ ἐὰν τὸν χαλκέα τις αὐτὸν χαλκεύῃ καὶ τὸν κεραμέα
E *κεραμεύῃ, καὶ οὗτος τὰ προςήκοντα πράξει.* Cap. XXVIII. *Ὦ Πόσειδον, ἦν δ' ἐγώ, ἤδη κολοφῶνα ἐπιτίθης τῇ σοφίᾳ. ἆρά μοί ποτε αὕτη παραγενήσεται, ὥςτε μοι οἰκεία γενέσθαι; Ἐπιγνοίης ἂν αὐτήν, ὦ Σώκρατες, ἔφη, οἰκείαν γενομένην; Ἐάν σύ γε βούλῃ, ἔφην ἐγώ, δῆλον ὅτι. Τί δέ, ἦ δ' ὅς, τὰ σαυτοῦ οἴει γιγνώσκειν; Εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις· ἀπὸ σοῦ γὰρ δεῖ ἄρχεσθαι, τελευτᾶν δ' εἰς Εὐθύδημον*

E. *Ἐάν σύ γε βούλῃ*] Haec Cornarius sic transponenda iudicarit: *Ἐπιγνοίης — οἰκ. γενομένην. Ἐάν σύ γε βούλῃ, ἔφην. Τί δέ; ἦ δ' ὅς, τὰ σαυτοῦ οἴει γιγνώσκειν; Ἐγὼ δῆλον ὅτι, εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις.* At nimirum verba ita cohaerent: *δῆλον ὅτι* (*ἐπιγνοίην αὐτήν*) *ἔφην ἐγώ, ἐάν σύ γε βούλῃ.* ut ne literula quidem loco movenda sit.

οἷον βοῦς καὶ πρόβατον] *πρόβατα* quod e Bodl. Vind. Ven. Σ. Ang. Par. B. Flor. a. c. o. mutatum.

D. *καὶ ἐὰν τὸν χαλκέα τις αὐτὸν χαλκεύῃ*] Pro *αὐτὸν* fuit qui *αὖ* scriptum mallet. Nec placet sane istud *αὐτὸν*, nisi explicare velis: ipsum fabrum aerarium, qui alias metalla tractare solet.

E. *κολοφῶνα ἐπιτίθης τῇ σοφίᾳ*] De hoc proverbio v. Suidas v. *τὸν κολοφῶνα.* Apostol. p. 237. Hesychius s. v. Etymol. Magn. p. 525. Wesseling. ad Diodor. II. 40. Wyttenbach. ad Select. Princip. Hist. p. 441. Plutarch. de S. N. V. p. 22. Ruhnken. apud Heusdium Specim. crit. p. 33.

Ἐπιγνοίης ἂν αὐτὴν —] Num eam agnosceres, si tibi propria contigisset? Mox de formula *εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις* conf. Phaedr. p. 235. A. Hipp. mai. p. 291. A. Gorg. p. 462. C. De Rep. IV. p. 430. B. ibique ann.

ἀπὸ σοῦ γὰρ δεῖ —] „Nam vos instar omnium estis. A te incipiendum, in fratre tuo desinendum; missis ceteris omnibus in vestra amborum suffragatione acquiescendum. Homer. Iliad. IX. 96. *Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον, Ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι, οὕνεκα πολλῶν Λαῶν ἐσσι ἄναξ* κ. τ. λ. Horat. Epist. I. 1. Primo dicte mihi, summa dicende Camoena. conf. Ruhnk. ad Hymn. in Bacch. v. 9." *Heindorf.*

τόνδε. Ἆρ' οὖν, ἔφη, ταῦτα ἡγεῖ σὰ εἶναι, ὧν ἂν ἄρξῃς καὶ ἐξῇ σοι αὐτοῖς χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούλῃ; οἷον βοῦς καὶ πρόβατον, ἆρ' ἂν ἡγοῖο ταῦτα σὰ 302 εἶναι, ἅ σοι ἐξείη καὶ ἀποδόσθαι καὶ δοῦναι καὶ θῦσαι ὅτῳ βούλοιο θεῶν; ἃ δ' ἂν μὴ οὕτως ἔχῃ, οὐ σά; Κἀγώ, ᾔδη γὰρ ὅτι ἐξ αὐτῶν καλόν τι ἀνακύψοι τὸ τῶν ἐρωτημάτων, καὶ ἅμα βουλόμενος ὅ τι τάχιστ' ἀκοῦσαι, Πάνυ μὲν οὖν, ἔφην, οὕτως ἔχει· τὰ τοιαῦτα ἐστὶ μόνα ἐμά. Τί δέ; ζῶα, ἔφη, οὐ ταῦτα καλεῖς, ἃ ἂν ψυχὴν ἔχῃ; Ναί, ἔφην. Ὁμολογεῖς οὖν τῶν ζώων ταῦτα μόνα εἶναι σά, περὶ ἃ ἂν B σοι ἐξουσία ᾖ πάντα ταῦτα ποιεῖν, ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον; Ὁμολογῶ. Καὶ ὅς, εἰρωνικῶς πάνυ ἐπισχὼν ὥς τι μέγα σκοπούμενος, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες,

P. 302. ὅτῳ βούλοιο θεῶν] V. βούλει, quod soli tenent Par. E. et Flor. b.

ᾔδη γὰρ ὅτι] V. ᾔδειν, quod auctoritate Bodl. Vat. Θ. Vindob. Par. E. al. mutavimus.

ἀνακύψοι τὸ τῶν ἐρωτ.] Sic praeeunte Bekkero e Ven. Σ. Par. C. Angel. Barb. Flor. b. et pr. Coisl. dedimus pro vulg. ἀνακύψοιτο τῶν ἐρωτ. Ven. Ξ. Pal. Flor. a. o. ἀνακύψει τὸ τῶν ἐρ.

καὶ ἐξῇ σοι αὐτοῖς χρ.] Debebat esse καὶ οἷς ἐξῇ σοι χρῆσθαι. Sed ita sexcenties demonstrativum praegresso relativo infertur. v. ad Hipp. mai. 289. E. Matthiae Gr. §. 472. 3. p. 881. De nominativo οἷον βοῦς καὶ πρόβατον sequente ἆρ' ἂν ἡγοῖο εἶναι, v. Heindorf. ad Cratyl. §. 47. Theaet. §. 78. Rem optime illustrat Bernhardy Syntax. p. 68 sqq.

P. 302. καλόν τι ἀνακύψοι τὸ τῶν ἐρωτημάτων] Iungas hunc in modum: τὸ τῶν ἐρωτημάτων ἀνακύψοι καλόν τι, emersuram esse quaestionem perpulcram. Nam τις adiectivis additum fere habet vim intendendi. v. Ernesti ad Xenoph. Mem. I. 2, 39. Dorvill. ad Chariton. p. 564. ed. Lips.

καὶ ἅμα βουλόμενος —] Expectabas καὶ ἅμα ἐβουλόμην. Sed participium subiungitur perinde ac si pro ᾔδη γὰρ dictum esset εἰδώς. conf. Matthiae Gr. p. 1300 sq.

B. ἐπισχὼν ὥς τι μέγα σκ.] Usum participii ἐπισχὼν exemplis illustravimus ad Charmid. p. 160. E. Dicitur autem sophista εἰρωνικῶς πάνυ moram interposuisse. Enimvero simulabat se magnum quiddam et grave in medium allaturum esse, quum nihil nisi novas tricas meditaretur. Apte contulit Winckelmannus Cratyl. p. 383. E. εἰρωνεύεταί τε πρός ἐμέ, προσποιούμενός τι αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ διανοεῖσθαι ὡς εἰδὼς περὶ αὐτοῦ.

ἔστι σοι Ζεὺς πατρῷος; Καὶ ἐγὼ ὑποπτεύσας ἥξειν τὸν λόγον ἧπερ ἐτελεύτησεν, ἄπορόν τινα στροφὴν ἔφευγόν τε καὶ ἐστρεφόμην ἤδη, ὥςπερ ἐν δικτύῳ εἰλημμένος· Οὐκ ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε. Ταλαίπωρος ἄρα τις σύ γε ἄνθρωπος εἶ καὶ οὐδὲ
C Ἀθηναῖος, ᾧ μήτε θεοὶ πατρῷοί εἰσι μήτε ἱερὰ μήτε ἄλλο μηδὲν καλὸν καὶ ἀγαθόν. Ἔα, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε, εὐφήμει τε καὶ μὴ χαλεπῶς με προ-

C. ἔστι γάρ ἔμοιγε καὶ βωμοί] Verba καὶ βωμοὶ om. Bodl. et Vat. Θ. v. commentar.

οὐδ' ὅσοι — οὐδ' ἡμῖν] Ita cum Bekkero correximus

ὑποπτεύσας ἥξειν τὸν λόγον —] rediturum sermonem eo, ubi finierat. p. 301. D. Sic ἥκειν positum Menex. p. 240. A. Eurip. Suppl. v. 458. ἥκεις δέ τι τῆςδε γῆς κεχρημένος; Eodem modo ἔρχεσθαι et ἰέναι usurpari docuit Heindorf. ad Protagor. p. 310. C. Poteris tamen verba etiam hunc in modum interpretari: deventuram esse orationem, quo tandem devenit: quam explicationem Astio placuisse video. Proxima: ἄπορόν τινα στροφὴν ἔφευγον, ego sic intelligo: callida tergiversatione effugere studebam, eaque tali, quae nullum inveniret exitum, neque torquebam tanquam reti impeditus vel constrictus. Nam aliorum interpretatio: fallaciam, unde exitus erat nullus, effugere studebam, certas quasdam ab causas vehementer displicet. conf. De Rep. V. p. 405. C. ὡς δεινὸς ὢν περὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ ἱκανὸς πάσας μὲν στροφὰς στρέφεσθαι, πάσας δὲ διεξόδους διεξελθὼν ἀποστραφῆναι. Ibid. V. p. 453. D. De verbis ἐν δικτύῳ εἰλημμένος v. ad Criton. p. 43. C.

C. μὴ χαλεπῶς με προδίδασκε] V. ad Gorg. p. 489. D. Hipp. mai. p. 291. B.

ἔστι γάρ ἔμοιγε καὶ βωμοὶ καὶ ἱερά] Quod Bodl. et Vat. καὶ βωμοὶ omittunt, id ipsum rursus argumento est hos libros grammaticorum correctiones expertos esse. Etenim exterminarunt haec vocabula, qui in numero verbi singulari haererent. Sed v. ad Sympos. p. 188. B. De Rep. II. p. 363. A. Matthiae Gr. §. 303. Praeterea conf. Legg. VII. p. 800. B. παραστὰς βωμοῖς τε καὶ ἱεροῖς. VI. p. 771. D. βωμούς τε καὶ τὰ τούτοις προςήκοντα ἀποδόντες. X. p. 910. A. ἱερά τε καὶ βωμοὺς ἐν ἰδίαις οἰκίαις ἱδρυόμενοι. Sympos. p. 189. C. μέγιστά γ' ἂν αὐτοῦ ἱερὰ κατασκευάσαι καὶ βωμοὺς καὶ θυσίας ἂν ποιεῖν μεγίστας. Quocirca ego quidem non exputo, cur Schneiderus ad Remp. I. p. 122. verba καὶ βωμοὶ per se suspecta esse iudicaverit.

Οὐκ ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη ἡ ἐπωνυ.] Hic locus dici non potest quantos dubitationum fluctus excitaverit. Quum enim

δίδασκε. ἔστι γάρ ἔμοιγε καὶ βωμοὶ καὶ ἱερὰ οἰκεῖα καὶ πατρῷα καὶ τἆλλα ὅσαπερ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις τῶν τοιούτων. Εἶτα τοῖς ἄλλοις, ἔφην, Ἀθηναίοις οὐκ ἔστι Ζεὺς ὁ πατρῷος; Οὐκ ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη ἡ ἐπωνυμία Ἰώνων οὐδενί, οὔθ' ὅσοι ἐκ τῆςδε τῆς πόλεως ἀπῳκισμένοι εἰσὶν οὔθ' ἡμῖν, ἀλλὰ Ἀπόλλων πατρῷος διὰ τὴν τοῦ Ἴωνος γένε- D

vulgatum οὐδ' ὅσοι — οὐδ' ἡμῖν, quod Winckelmannus non debebat defendere. v. ad Lachet. p. 196. D.

ἐκ τῆςδε τῆς πόλεως] Errore τῆς excidit in editt. Bipont. Heindorf. Bekker. Nam libri omnes illud tuentur constantissime.

certissimum sit Iovis Πατρῴου tanquam dei Atheniensium alibi mentionem fieri, cuius rei testimonia attulit Albertius ad Hesychium v. Πατρῷος Ζεύς; qua ratione fieri possit, ut Socrates neget Atheniensibus Iovem Πατρῷον adoratum esse, admodum controversum visum est. Nolumus varias virorum doctorum de ea re sententias recensere, quas si quis cognoscere cupiat, adeat is Porsonum ad Eurip. Med. v. 1314. Heindorfium ad h. l. Lobeckium Aglaopham. T. I. p. 767 sqq. Creuzer. Symbol. II. p. 484. 510. Schleiermacher. et Winckelmann. ad h. l. Praestat statim expromere, quid ipsi sentiamus. Itaque nos quidem Socratem putamus toto hoc loco imitando ridere sophistarum artificium maxime e vocularum ambiguitate argutas conclusiunculas elicientium, id quod ipse pag. 301. B. significavit. Quocirca eum verisimile est etiam nunc Dionysodorum ita in fraudem inducere studere, ut Iovis πατρῴου nomen in alium sensum detorqueat atque ille expectavisset. Iam vero Iupiter πατρῷος dupliciter dici potuit. Aut enim fuit Iupiter, qui iustitiam et pietatem adversus parentes tuebatur, quem utique ab Atheniensibus omnibus cultum et adoratum esse certissimis documentis constat: aut intelligi potuit Iupiter auctor universae gentis. Posteriore ratione nunc Socrates cognomen illud intelligit ideoque sophistae fallaciam declinaturus captiose negat Apollinem πατρῷον ab Atheniensibus atque Ionibus adorari solere. Enimvero Athenienses cum Ionibus Apollinem tanquam stirpis suae auctorem venerabantur, quum Ion Apollinis ex Creusa filius fuisse crederetur. v. ad Remp. IV. p. 427. C. De Apolline Patricio doctissime scripsit Chr. Fel. Baehr. Heidelberg. 1829. 8. Müller. Dor. Vol. I. p. 244 sq. Vides igitur eos, qui hoc Platonis loco usi sunt, argutum Socratis lusum vere non percepisse eaque re in magnos errores inductos esse. Nimirum saepenumero accidit, ut iocosi scriptorum loci pro seriis accepti immania opinionum portenta genuerint. Ceterum eadem refert Aristoteles apud Harpocrationem v. Ἀπόλλων πατρῷος.

σιν· Ζεὺς δ' ἡμῖν πατρῷος μὲν οὐ καλεῖται, ἕρκειος δὲ καὶ φράτριος, καὶ Ἀθηναίη φρατρία. Ἀλλ' ἀρκεῖ γε, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος· ἔστι γάρ σοι, ὡς ἔοικεν, Ἀπόλλων τε καὶ Ζεὺς καὶ Ἀθηνᾶ. Πάνυ, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν καὶ οὗτοι σοὶ θεοὶ ἂν εἶεν; ἔφη. Πρόγονοι, ἦν δ' ἐγώ, καὶ δεσπόται. Ἀλλ' οὖν σοί γε, ἔφη. ἢ οὐ σοὺς ὡμολόγηκας αὐτοὺς εἶναι; Ὡμολόγηκα, ἔφην· τί γὰρ πάθω; Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ ζῶά
E εἰσιν οὗτοι οἱ θεοί; ὡμολόγηκας γάρ, ὅσα ψυχὴν ἔχει, ζῶα εἶναι. ἢ οὗτοι οἱ θεοὶ οὐκ ἔχουσι ψυχήν; Ἔχουσιν, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν καὶ ζῶά εἰσι; Ζῶα,

D. ἕρκειος δὲ] Libri ἕρκιος sed v. Polluc. VIII. 85. ibiq. Intpp. Harpocrat. s. v. Photium 14. 20. Hermann. ad. Soph. Aiac. v. 108. Blomfield. ad Aeschyl. Choephor. v. 553. Deinde codd. Platonis omnes Ἀθηνᾶ φρατρία. v. commentar.

καὶ οὗτοι σοὶ θεοί] V. οὗτοί σοι θεοί, quod a Heindorfio de coniectura, a Bekkero e Vat. r. emendatum est.

E. καὶ θῦσαι ἂν θεῷ] ἂν om. Ven. Ξ. Pal. Flor. o. at-

D. ἕρκειος δὲ καὶ φράτριος] Fuit enim Iupiter iuris civilis deus tutelaris. v. Creuzer. Symbol. T. II. p. 498 sqq. Itaque Athenienses eum coluerunt tanquam ἕρκειον et φράτριον, quod quorsum spectet, ex iis videri potest, quae monuit Car. Fr. Hermann. in libro: Lehrbuch der griech. Staatsalterthümer §. 100. p. 188 sqq. ed. 1.

καὶ Ἀθηναίη φρατρία] Ita haec vere emendavit Porsonus ad Xenoph. Anabas. VII. 3, 39. pag. LVII et Creuzerus Symb. T. II. p. 512. pro vulgat. Ἀθηνᾶ, probante etiam Winckelmanno. Etenim Eustathius ad Odyss. p. 1456. 43. ed. Rom. = T. I. p. 112. ed. Lips. σημείωσαι δὲ, ὡς οὐ μόνος Ὅμηρος Ἀθηναίαν λέγει τὴν Ἀθηνᾶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μετ' αὐτὸν πεζολόγων πολλοὶ Ἀττικοί, ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους· οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖον τῇ Ἀθηναίᾳ ἀνέθεσαν· καὶ Πλάτων Εὐθυδήμῳ· ἑρκεῖος Ζεὺς καὶ φράτριος καὶ Ἀθηναίη φρατρία. Locus Demosthenis legitur p. 616. 3. ed. Reisk. Alia id genus exempla dudum collegit Schaeferi industria ad Gregor. Corinth. p. 394. Nec citeriorem Graecitatem his formis abstinuisse Sturzius De Dial. Maced. et Alexandr. p. 173. docuit. Aristoph. Avv. v. 829. τί δ' οὐκ Ἀθηναίαν ἐῶμεν Πολιάδα; Ibid. v. 1652. ἐπίκληρον εἶναι τὴν Ἀθηναίαν δοκεῖς. Pac. v. 271. ὦ πότνια δέσποιν' Ἀθηναία. Equitt. v. 760. τῇ μὲν δεσποίνῃ Ἀθηναίῃ. In publicis monumentis ante Euclidem archontem semper formam Ἀθηναία, nunquam Ἀθηνᾶ usurpatam esse observavit Boeckh. Oecon. Reipubl. Att. T. II. p. 200. Videtur igitur forma diducta et antiquior et solemnior fuisse.

οὗτοι καὶ σοὶ θεοὶ ἂν εἶεν] etiam tui dii. Male ante Heindorfium σοι scri-

ἔφην. Τῶν δέ γε ζώων, ἔφη, ὡμολόγηκας ταῦτ' εἶναι σά, ὅσα ἄν σοι ἐξῇ καὶ δοῦναι καὶ ἀποδόσθαι καὶ θῦσαί ἂν θεῷ ὅτῳ ἂν βούλῃ. Ὡμολόγηκα, ἔφην· οὐκ ἔστι γάρ μοι ἀνάδυσις, ὦ Εὐθύδημε. Ἴθι δή μοι εὐθύς, ἦ δ' ὅς, εἰπέ· ἐπειδὴ σὺν ὁμολογεῖς εἶναι τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεούς, ἆρα
ἔξεστί σοι αὐτοὺς ἀποδόσθαι ἢ δοῦναι ἢ ἄλλ' ὅ 303
τι ἂν βούλῃ χρῆσθαι ὥςπερ τοῖς ἄλλοις ζώοις; Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Κρίτων, ὥςπερ πληγεὶς ὑπὸ τοῦ λόγου, ἐκείμην ἄφωνος· ὁ δὲ Κτήσιππός μοι ἰὼν ὡς βοηθήσων, Πυππὰξ ὦ Ἡράκλεις, ἔφη, καλοῦ λό-

que delendum censuerunt Steph. et Heindorf. Mox pro ἀποδόσθαι Par. C. Barb. Pal. Flor. a. c. ἀποδοῦναι.

P. 303. Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Κρ.] οὖν cum Ald. et Bas. 1. om. Coisl. Par. E.

ἐκείμην ἄφωνος] V. ἄφωνος ἐκείμην, quod unus habet Par. E. Dein vulgo erat πύπαξ. Vat. πυππὰξ. Bodl. hic πυπὰξ, sed mox idem πυππάξ. Alii πύππυξ vel πύππηξ, vel πύππαξ.

bebatur. — καὶ δεσπόται. Quod scripsit Valckenarius ad Eurip. Hippolyt. v. 88. Graecos ne deos quidem suos lubenter δεσπότας appellavisse, id multis Platonis locis coarguitur; v. Phaedon. p. 62. B. p. 85. B. Legg. v. p. 726. A. Phaedr. p. 273. E. Parmenid. p. 134. E. quae sane non licet omnia ad Pythagoreorum revocare rationem.

τί γὰρ πάθω] quid enim agam? Formula est eorum, quos invitos necessitas aliqua cogit. v. Valcken. ad Eurip. Phoeniss. v. 902. *Heindorf.* conf. Brunck. ad Aristoph. Lysistr. v. 884. Hermann. ad Lucian. De conscr. histor. p. 35.

E. καὶ θῦσαι ἂν θεῷ] Non ausim ἂν de Stephani et Heindorfii sententia eliminare, quanquam in tribus omissum codicibus. Repetitum enim videtur perinde ac si plene diceretur καὶ θῦσαι ἂν ἐξῇ; quo fit, ut conditione apud θῦσαι iterum inculcata huius ipsius verbi notio aliquanto fortius efferenda sit. Fateor tamen non alia mihi in promtu esse huius usus exempla.

οὐκ ἔστι γάρ μοι ἀνάδυσις] neque enim retractare mihi licet. Theaet. p. 145. C. μὴ ἀναδύου τὰ ὡμολογημένα. *Heindorf.* Scriptor Alcibiadis II. p. 147. E. ἀλλ' ὅπερ ἂν μάλιστά σοι δόξῃ, τοῦτο καὶ ἐκδεδυκέναι αὖ καὶ οὐκέτι ὡςαύτως δοκεῖν.

Ἴθι δή μοι εὐθύς — εἰπέ] Ne haereas in collocatione encliticae μοι, quae ad εἰπὲ referenda est, eodem modo Ion. p. 535. B. ἔχε δή μοι τόδε εἰπέ. Ibid. p. 538. E. ἴθι μοι ἔξευρε. Phaedr. p. 258. A. ubi v. annot.

P. 303. ὥςπερ πληγεὶς ὑπὸ τοῦ λόγου] Metaphoram attigimus Protagor. p. 339. E. et Phileb. p. 22. E.

Πύππαξ ὦ Ἡράκλεις] Vox mirantis est atque stupentis: unde πυππάζειν τινὰ et ὑπερ-

γου. Καὶ ὁ Διονυσόδωρος, Πότερον οὖν, ἔφη, ὁ Ἡρακλῆς πύππαξ ἐστὶν ἢ ὁ πύππαξ Ἡρακλῆς; Καὶ ὁ Κτήσιππος, Ὦ Πόσειδον, ἔφη, δεινῶν λόγων. ἀφίσταμαι· ἀμάχω τὼ ἄνδρε.

B Cap. XXIX. Ἐνταῦθα μέντοι, ὦ φίλε Κρίτων, οὐδεὶς ὅςτις οὐ τῶν παρόντων ὑπερεπῄνεσε τὸν λόγον καὶ τὼ ἄνδρε, καὶ γελῶντε καὶ κροτοῦντε καὶ χαίροντε ὀλίγου παρετάθησαν. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἐμπρο-

B. καὶ τὼ ἄνδρε, καὶ γελῶντε —] καὶ ante γελῶντε primus recepit Winckelm. e Bodl. et Vat. Θr. mutata interpunctione. Idem deinde e Vat. r. dedit παρείθησαν, quod restituendum con-

πυππάζειν apud Aristoph. Equitt. v. 677. est aliquem admirari clamantem πύππαξ s. πυππάξ; Popauz, Popanz! v. ibi Scholiast. et Hesych. s. v. Iam vero Dionysodorus illam vocem non pro interiectione, sed pro nomine substantivo accipit, ideoque interrogat, num Hercules sit πύππαξ, retracto, ut opinor, accentu; quo in ultima syllaba servato vix ita ludere potuisset. Quod artificium deinde ridens Ctesippus exclamat: ἀφίσταμαι h. e. desisto, horroris adiuncta notione, sicuti monuit Boeckhius ad Pind. Commentar. p. 108. Conf. Aristot. Sophist. Elench. IV. 8. p. 530. ed. Bip. Ceterum schol. h. l. πύπαξ· τὸ νῦν βόμβαξ λεγόμενον πύπαξ ἔλεγον, ὡς καὶ Λυκόφρων ᾠήθη, οὐκ ἔστι δέ· τὸ μὲν γὰρ πύπαξ τίθεται καὶ ἐπὶ σχετλιασμοῦ καὶ ἐγκωμίου· τὸ δὲ βόμβαξ οὐκέτι.

B. κροτοῦντε καὶ χαίροντε ὀλίγου παρετάθησαν] h. e. laetitia paene rumpebantur, s. disperibant. Nam παρατείνειν proprie extensionem significat. Quia autem tormentis corpora extenduntur, solet illud verbum accipi simpliciter pro torquere aut quoque modo cruciare. Hoc loco sicuti alibi de ira, odio, metu, de nimia et effusa laetitia dicitur, qua quis veluti rumpitur et torquetur. v. Ruhnk. ad Tim. p. 206. et quos laudavit. Ita igitur quum verbum explicari commode possit, equidem non puto necessarium esse, ut cum Abreschio ad Cattieri Gazophylac. p. 76. et Winckelmanuo scribatur παρείθησαν. Nam quod unus cod. Vat. r. diserte ita scriptum exhibet, id sane non magnum facit momentum ad suspicionem illam confirmandam. Nec Ficino multum auctoritatis hac in re tribuerim, qui vertit: strepitu et laetitia exultantes gestientesque ferme resoluti sunt. Paullo plus dubitationis affert, quod Bodl. Vat. Θ. et Vind. παρετέθησαν habent, quae lectio fortasse ex παρείθησαν orta est. Nisi forte statuere malis illud ipsum quoque ex παρετάθησεν natum esse, quippe quod hic paullo insolentius positum videretur. Utut est, non sine causa videmur plurimorum librorum lectionem retinuisse: quanquam quid verum sit, nolumus certo affirmare et con-

σθεν ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι παγκάλως ἐθορύβουν μόνοι οἱ τοῦ Εὐθυδήμου ἐρασταί, ἐνταῦθα δὲ ὀλίγου καὶ οἱ κίονες οἱ ἐν τῷ Λυκείῳ ἐθορύβησάν τ' ἐπὶ τοῖν ἀνδροῖν καὶ ἥσθησαν. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ αὐτὸς οὕτω διετέθην, ὥςτε ὁμολογεῖν μηδένας πώποτε ἀνθρώπους ἰδεῖν οὕτω σοφούς, καὶ παντάπασι καταδουλωθεὶς C ὑπὸ τῆς σοφίας αὐτοῖν ἐπὶ τὸ ἐπαινεῖν τε καὶ ἐγκωμιάζειν αὐτὼ ἐτραπόμην, καὶ εἶπον· Ὦ μακάριοι

iecerat Abresch. ad Cattieri Gazophylacium p. 76. Bodl. Vat. Θ. Vind. παρετέθησαν. v. comm.

μηδένας πώποτε ἀνθρώπους] V. τῶν ἀνθρώπων, quod soli habent Par. E. Flor. b., et Vat. r. in quo tamen τῶν abest.

tendere. De hoc indicativo autem cum ὀλίγου ita sine ἂν usurpari solito v. Remp. VIII. p. 563. B. Menex. p. 236. B. Apol. Socr. p. 17. A. al. Usum verbi κροτεῖν, quod est plaudere vel approbationis vel laetitiae significandae causa, illustrabunt haec: Herodot. II. 60. αἱ δὲ λοιπαὶ γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἀείδουσι καὶ τὰς χεῖρας κροτέουσι. Aristoph. Plut. v. 739. ἐγὼ δὲ τὼ χεῖρ' ἀνεκρότησ' ὑφ' ἡδονῆς. Demosthen. T. I. p. 519. 10. ed. Reisk. καὶ θόρυβον καὶ κρότον τοιοῦτον, ὥς ἂν ἐπαινοῦντές τε καὶ συνησθέντες, ἐποιήσατε. Alia huius usus exempla notavit Iacobs ad Achill. Tat. p. 432.

ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν ἐφ' ἑκάστοις —] Non recte puto Heindorfium alterum hoc ἐφ' delendum iudicasse. Etenim quum verba ἐφ' ἑκάστοις praecedentibus per epexegesin subiecta sint, ista praepositionis iteratio me quidem minimè offendit. Simile quid ad Remp. VIII. p. 553. B. observavimus. Dein Heindorfius iungebat πᾶσι παγκάλως, ut esset admodum, vehementer, comparans vulgaria illa πάντες πάντα, πάντα πάντως, πάντες πανταχοῦ. Sed horum pariter atque illorum, de quibus dixit Hermannus ad Soph. Oed. Col. v. 1448. rationem maxime diversam esse facile apparet. Nec animum explet correctio Heusdii ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι παγκαλοῖς, pro quo Plato scripturus erat ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι τῶν παγκαλῶν. Iungendum haud dubie ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι, quod nescio cur Winckelmannus recte fieri posse negaverit. Nam ἕκαστα πάντα sunt singula quaeque. Denique παγκάλως, quod Heusdio vi omni carere visum est, recte vidit Winckelmannus pertinere ad p. 276. B. τοῦτ' οὖν εἰπόντος αὐτοῦ, ὥςπερ ὑπὸ διδασκάλου χορὸς ἀποσημήναντος ἅμα ἀνεθορύβησαν.

ὀλίγου καὶ οἱ κίονες] Apte Routhius comparavit De Rep. VI. p. 492. B. ὅταν ξυγκαθεζόμενοι ἀθρόοι πολλοὶ εἰς ἐκκλησίας ἢ εἰς δικαστήρια ἢ θέατρα — ξὺν πολλῷ θορύβῳ τὰ μὲν ψέγωσι τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων, τὰ δὲ ἐπαινῶσιν, ὑπερβαλλόντως ἑκάτερα, καὶ ἐκβοῶντες καὶ κροτοῦντες, πρὸς δ' αὐτοῖς αἵ τε πέτραι καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἂν ὦσιν, ἐπηχοῦντες διπλάσιον θόρυβον παρέχωσι τοῦ ψόγου τε καὶ ἐπαίνου, ἐν δὴ τούτῳ τὸν

σφῷ τῆς θαυμαστῆς φύσεως, οἳ τοσοῦτον πρᾶγμα οὕτω ταχὺ καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐξειργάσθον. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα οἱ λόγοι ὑμῶν καλὰ ἔχουσιν, ὦ Εὐθύδημέ τε καὶ Διονυσόδωρε· ἐν δὲ τοῖς καὶ τοῦτο μεγαλοπρεπέστατον, ὅτι τῶν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ
D τῶν σεμνῶν δὴ καὶ δοκούντων τι εἶναι οὐδὲν ὑμῖν μέλει, ἀλλὰ τῶν ὁμοίων ὑμῖν μόνον. ἐγὼ γὰρ εὖ οἶδα, ὅτι τούτους τοὺς λόγους πάνυ μὲν ἂν ὀλίγοι ἀγαπῷεν ἄνθρωποι ὅμοιοι ὑμῖν, οἱ δ' ἄλλοι οὕτως ἀγνοοῦσιν αὐτούς, ὥστ' εὖ οἶδ' ὅτι αἰσχυνθεῖεν ἂν

C. χρόνῳ ἐξειργάσθον] Sic Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BC. Barb. Pal. Flor. a. c. o. pro vulg. ἐξειργάσασθον. conf. p. 272. A.
ἐν δὲ τοῖς καὶ τοῦτο] Pro τοῖς Coisl. habet τούτοις, quod cave amplectaris. Deinde Steph. Heindorf. Bekker. de coniectura scripserunt μεγαλοπρεπέστατον. Sed recte Rothius comparativum explicat: plus quam solito magnificum. v. ad Phaedon. p. 63. D. ubi plura huius usus exempla dedimus.
D. οὕτως ἀγνοοῦσιν αὐτούς] Bodl. Vat. Θr. Vind. οὕτω νοοῦσιν αὐτούς, quod recepit Winckelm.

νέον, τὸ λεγόμενον, τίνα οἴει καρδίαν ἔχειν;
C. ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ] V. p. 272. B.
ἐν δὲ τοῖς καὶ τοῦτο] H. e. ἐν δὲ τούτοις. v. Matthiae Gr. §. 290.
D. ἄνθρωποι ὅμοιοι ὑμῖν] H. e. ὅμοιοι ὑμῖν ὄντες. Neque enim opus est, ut οἱ de coniectura Heindorfii ante ὅμοιοι interponatur.
οὕτως ἀγνοοῦσιν αὐτούς] Corruptum est ἀγνοοῦσιν, quod spernendi atque contemnendi significatione non fuit usitatum. Winckelmannus e libro Bodl. et aliis quibusdam reposuit οὕτω νοοῦσιν αὐτούς, quod interpretatur: ita sentiunt de his sermonibus. Sed ea significatio in formula νοεῖν τι non inest, atque alius sunt generis illa De Rep. VI. p. 488. A. Sympos. p. 200. C., quae vir doctus hanc in rem comparavit. Vide igitur an scribendum sit οὕτως ἀτιμάζουσιν αὐτούς.
καὶ τόδε αὖ ἕτερον δημοτικόν τι —] Et hoc quoque aliud quid populare est et mansuetum in vestris disputationibus, quod, si quid negatis aut pulcrum esse aut bonum aut album aut tale quippiam, aut adeo omnino omne rerum discrimen tollitis, sanequam hominum ora consuitis (obstruitis), quemadmodum et ipsi gloriamini; quod autem non ceterorum tantum hominum, sed etiam vestra ipsorum ora obstruere videmini, hoc admodum est gratiosum et omnem tollit vestrorum sermonum invidiam. Vides orationem esse paullo liberius conformatam, quandoquidem sententia hoc modo poterat enuntiari simplicius: Hoc

μᾶλλον ἐξελέγχοντες τοιούτοις λόγοις τοὺς ἄλλους ἢ
αὐτοὶ ἐξελεγχόμενοι. καὶ τόδε αὖ ἕτερον δημοτικόν τι
καὶ πρᾶον ἐν τοῖς λόγοις, ὅτι ὅταν φῆτε μήτε καλὸν
εἶναι μηδὲν μήτε ἀγαθὸν πρᾶγμα μήτε λευκὸν μηδ᾽
ἄλλο τῶν τοιούτων μηδέν, μηδὲ τὸ παράπαν ἑτέρων
ἕτερον, ἀτεχνῶς μὲν τῷ ὄντι ξυῤῥάπτετε τὰ στόματα E
τῶν ἀνθρώπων, ὥςπερ καὶ φατέ· ὅτι δ᾽ οὐ μόνον
τὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ δόξαιτε ἂν καὶ τὰ ὑμέτερα
αὐτῶ, τοῦτο πάνυ χαρίεν τέ ἐστι καὶ τὸ ἐπαχθὲς
τῶν λόγων ἀφαιρεῖται. τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι ταῦτα

δημοτικόν τι καὶ πρᾶον] τε pro τι habent Par. B. Urb. Flor. a. c. et corr. Ven. Ξ.

μηδὲ τὸ παράπαν] V. μήτε, quod cum Winckelm. e Bodl. et Vat. Θ. correxi.

E. χαρίεν τέ ἐστι] V. χάριεν, quod tacite mutavit Bekker. Enimvero Attici χάριεν dicebant, ubi adverbium esset. v. Bekkeri Anecdot. p. 527. 27.

quoque populare est et gratiosum, quod, dum rebus praedicata eripitis, non modo aliorum hominum ora consuitis, sed etiam vos ipsos ad silentium redigitis. Quocirca illa, τόδε αὖ ἕτερον δημοτικόν τι καὶ πρᾶον repetuntur sane verbis, τοῦτο πάνυ χαρίεν τί ἐστι κ. τ. λ. quae scita est Heindorfii observatio. Verba μηδ᾽ ἄλλο τῶν τοιούτων μηδὲν post μήτε eo modo subiuncta sunt, quem attigimus ad Apolog. Socrat. p. 19. D. Quibus recte iam adduntur haec: μηδὲ τὸ παράπαν ἑτέρων ἕτερον: nam μηδὲ nunc ideo requiritur, quia praecedentibus novi quid adiicitur, quod ab iis diversum est ac notionum seriem continuat. v. ad Lachet. p. 196. D. Usum vocabulorum ἀτεχνῶς τῷ ὄντι ad Phaedon. p. 66. C. Lachet. p. 187. B. 196. D Ion. p. 534. D. illustravimus. Loquutionem συῤῥάπτειν τὰ στόματα Heindorfius optime explicavit comparato Senec. Epist. 47. At illi (servi), quibus non tantum coram dominis, sed cum ipsis erat sermo, quorum os non consuebatur, parati erant pro domino porrigere cervicem. Denique τὸ ἐπαχθὲς quid sit, ad Phaedon. p. 87. A. Charmid. p. 158 D. ostendimus.

E. τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει ὑμῖν] Quod autem summum est, haec ita vobis comparata sunt tamque artificiose inventa, ut quilibet ea admodum exiguo temporis spatio discere queat. Neque enim dubitare licet, quin post ἀνθρώπων plene interpungendum sit, sicuti iam a Stephano factum est. Constructionis genus Platoni frequens. v. Phaedon. p. 66. D. Lachet. p. 184. B. De Rep. VI. p. 491. B.

οὕτως ἔχει ὑμῖν καὶ τεχνικῶς ἐξεύρηται, ὥςτε πά-
νυ * ἐν * ὀλίγῳ χρόνῳ ὁντινοῦν ἂν μαθεῖν ἀνθρώ-
πων. ἔγνων ἔγωγε καὶ τῷ Κτησίππῳ τὸν νοῦν προς-
έχων, ὡς ταχὺ ὑμᾶς ἐκ τοῦ παραχρῆμα μιμεῖσθαι
304 οἷός τ' ἦν. τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῷν πρὸς
μὲν τὸ ταχὺ παραδιδόναι καλόν, ἐναντίον δ' ἀνθρώ-
πων διαλέγεσθαι οὐκ ἐπιτήδειον, ἀλλ' ἄν γ' ἐμοὶ
πείθησθε, εὐλαβήσεσθε μὴ πολλῶν ἐναντίον λέγειν,

πάνυ ἐν ὀλίγῳ χρ.] ἐν de coniectura Heindorfii inseruimus, qui contulit p. 303. C. p. 272. B. Apol. p. 19. A. p. 24. A. p. 37. B. Crit. p. 52. E. al.

τὸν νοῦν προςέχων] Sic de Heusdii coniectura scripsi. Libri habent προςέχω.

al. Iam vero Socrates hoc iudicium suum confirmaturus addit: ἔγνων ἔγωγε κ. τ. λ. intellexi ego quidem etiam Ctesippum animadvertens vos subito imitari potuisse. In quibus frustra Heusdius suspicatus est post ἔγνων intercidisse νοῦν. Nam asyndeton in hac confirmatione praegressae sententiae haudquaquam inusitatum esse docebunt, quae ad Remp. II. p. 368. D. et aliis multis locis observavimus. Nec quidquam offensionis habet καὶ ante τῷ Κτησίππῳ, quod Heindorfius acute interpretatur: cognovi hoc quum aliunde (ex ipsa re) tum ex eo, quod Ctesippum animadverti ctr. Pro προςέχω autem, quod libri omnes tuentur, non dubitavi de certa Heusdii coniectura restituere προςέχων, quod etiam Heindorfio et Bekkero placuit. Ita igitur locus omni ex parte integer atque sanus esse videtur. Restat ut de Winckelmanni ratione dicendum sit. Hic enim et in asyndeto haerens et Heusdii spernens emendationem Aldum et Basileenses sequutus ita scripsit: τὸ δὲ δὴ μέγιστον· ὅτι ταῦτα οὕτως — ἀνθρώπων, ἔγνων ἔγωγε καὶ τῷ Κτ. τὸν νοῦν προςέχω, ὡς ταχὺ κ. τ. λ. Qua lectione probata sententia e verbis exit haec: quod autem summum est, intellexi equidem haec ita vobis se habere atque artificiose inventa esse, ut quilibet ea facile discere possit, atque Ctesippum attendo, quam is celeriter vos subito imitari potuerit. Quae ratio non uno nomine displicet. Nam primum quidem absonum videtur, quod Socrates illud dicit summum esse, quod a se ipso huius disciplinae facilitas sit intellecta. Deinde istud ἔγνων ἔγωγε alieno loco est inculcatum, quum ordo verborum hic requiratur: τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ἔγνων ἔγωγε ὅτι κ. τ. λ. Denique quum dicatur μιμεῖσθαι οἷός τ' ἦν, pro τὸν νοῦν προςέχω haud dubie scribendum fuit τὸν νοῦν προςεῖχον. Nam alias sententiae ratio pervertitur. Haec igitur omnia vehementer impediunt, quominus nuperi interpretis rationem comprobemus. Nostram verborum interpunctionem etiam Ficinus sequitur, cuius interpretatio haec est: Maximum vero hoc est, quod haec usque adeo

ἵνα μὴ ταχὺ ἐκμαθόντες ὑμῖν μὴ εἰδῶσι χάριν, ἀλλὰ μάλιστα μὲν αὐτὼ πρὸς ἀλλήλω μόνω διαλέγεσθον· εἰ δὲ μή, εἴπερ ἄλλου του ἐναντίον, ἐκείνου μόνου, ὃς ἂν ὑμῖν διδῷ ἀργύριον. τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα, ἐὰν σωφρονῆτε, καὶ τοῖς μαθηταῖς συμβουλεύσετε, μηδέποτε μηδενὶ ἀνθρώπων διαλέγεσθαι, ἀλλ' ἢ ὑμῖν τε καὶ αὐτοῖς. τὸ γὰρ σπάνιον, ὦ Εὐθύδημε, τίμιον· τὸ δὲ ὕδωρ εὐωνότατον, ἄριστον ὄν, ὡς ἔφη Πίν- B

P. 304. τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πρ.] V. τούτου μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῶν τὸ σοφόν. Bodl. Vat. Θ. τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῶν πρὸς μὲν τὸ ταχύ. v. comm. Pro τὸ σοφὸν Urb. habet τὸ σοφός. Flor. b. τὸν σοφόν.

B. ὑμῖν τε καὶ αὐτοῖς] Sic Bodl. pro vulg. αὐτοῖς, quod etiam Winckelm. abiecit.

vobis artificiose sunt adinventa atque instituta, ut brevi cuilibet tradere valeatis. Cognovi equidem, et Ctesippo mentem adhibeo, consideroque, quam subito imitari vos coeperit.

P. 304. τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγματος —] Genitivus τοῦ πράγματος aptus nexusque est ex pronomine τοῦτο. v. Matthiae Gr. §. 317. Ex interpretatione fluxit quod vulgo post τοῦ πράγματος additum legitur τὸ σοφόν, quod eo est verisimilius, quod vulgo pro τοῦτο scriptum est τούτου. Enimvero ex σφῶν videntur τὸ σοφὸν extudisse, qui in corrupta loci scriptura haererent. Veram lectionem conservarunt Bodl. et Vat. Θ. quibus non obsequutus Winckelmannus locum ita contaminavit: τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῶν τὸ σοφόν, πρὸς μὲν τὸ ταχὺ κ. τ. λ. Sententia verborum haec est: Et haec quidem vestri negotii pars ad celerem institutionem est praeclara, nec vero ad disputandum coram hominibus accommodata, sed, si me audietis, cavebitis, ne coram multis disseratis etc. Σφῶν eodem modo positum, quo supra C. ὦ μακάριοι σφώ. Εὐλαβεῖσθαι sequente μὴ et infinitivo legimus Protag. p. 315. B. Charmid. p. 155. D. Quod deinde sequitur μάλιστα μέν — εἰ δὲ μή, affatim illustrarunt Boeckh. in Min. p. 87. Krüger. ad Dionys. p. 27. Hermann. ad Lucian. De Conscrib. Hist. p. 284. Winckelmann. ad h. l. Addimus Demosthen. De Coron. p. 260. ed. Reisk. ὥστε μάλιστα μὲν μὴ θεῖναι τὸν νόμον τοῦτον, εἰ δὲ μή, καταβαλόντα ἐᾶν ἐν ὑπωμοσίᾳ. Ibid. p. 282. μάλιστα μὲν τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμόνοιαν διατηρεῖν καὶ τὰς συνθήκας, εἰ δὲ μή, πρὸς τὸ βουλεύσασθαι δοῦναι χρόνον.

ἐὰν σωφρονῆτε] si sapitis. v. ad Remp. III. p. 399. E.

B. ἀλλ' ἢ ὑμῖν] De usu vocularum ἀλλ' ἢ v. ad Phaedon. p. 81. B. De Rep. IV. p. 427. C. οἰκίζοντές τε πόλιν οὐδενὶ ἄλλῳ πεισόμεθα, ἐὰν νοῦν ἔχωμεν, — ἀλλ' ἢ τῷ πατρῴῳ. Ex cuiusmodi locis apparet ἀλλ' ἢ non ex ἄλλος ἢ ortum esse, quae fuit quorundam sententia.

τὸ γὰρ σπάνιον — τίμιον] Recte Winckelmannus: quod rarum est, magni

σιν· Ζεὺς δ' ἡμῖν πατρῷος μὲν οὐ καλεῖται, ἕρκειος δὲ καὶ φράτριος, καὶ Ἀθηναίη φρατρία. Ἀλλ' ἀρκεῖ γε, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος· ἔστι γάρ σοι, ὡς ἔοικεν, Ἀπόλλων τε καὶ Ζεὺς καὶ Ἀθηνᾶ. Πάνυ, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν καὶ οὗτοι σοὶ θεοὶ ἂν εἶεν; ἔφη. Πρόγονοι, ἦν δ' ἐγώ, καὶ δεσπόται. Ἀλλ' οὖν σοί γε, ἔφη. ἢ οὐ σοὺς ὡμολόγηκας αὐτοὺς εἶναι; Ὡμολόγηκα, ἔφην· τί γὰρ πάθω; Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ ζῶά
E εἰσιν οὗτοι οἱ θεοί; ὡμολόγηκας γάρ, ὅσα ψυχὴν ἔχει, ζῶα εἶναι. ἢ οὗτοι οἱ θεοὶ οὐκ ἔχουσι ψυχήν; Ἔχουσιν, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν καὶ ζῶά εἰσι; Ζῶα,

D. ἕρκειος δὲ] Libri ἕρκιος sed v. Polluc. VIII. 85. ibiq. Intpp. Harpocrat. s. v. Photium 14. 20. Hermann. ad. Soph. Aiac. v. 108. Blomfield. ad Aeschyl. Choephor. v. 553. Deinde codd. Platonis omnes Ἀθηνᾷ φρατρία. v. commentar.

καὶ οὗτοι σοὶ θεοί] V. οὗτοί σοι θεοί, quod a Heindorfio de coniectura, a Bekkero e Vat. r. emendatum est.

E. καὶ θῦσαι ἂν θεῷ] ἂν om. Ven. Ξ. Pal. Flor. o. at-

D. ἕρκειος δὲ καὶ φράτριος] Fuit enim Iupiter iuris civilis deus tutelaris. v. Creuzer. Symbol. T. II. p. 498 sqq. Itaque Athenienses eum coluerunt tanquam ἕρκειον et φράτριον, quod quorsum spectet, ex iis videri potest, quae monuit Car. Fr. Hermann. in libro: Lehrbuch der griech. Staatsalterthümer §. 100. p. 188 sqq. ed. 1.

καὶ Ἀθηναίη φρατρία] Ita haec vere emendavit Porsonus ad Xenoph. Anabas. VII. 3, 39. pag. LVII et Creuzerus Symb. T. II. p. 512. pro vulgat. Ἀθηνᾶ, probante etiam Winckelmanno. Etenim Eustathius ad Odyss. p. 1456. 43. ed. Rom. = T. I. p. 112. ed. Lips. σημείωσαι δὲ, ὡς οὐ μόνος Ὅμηρος Ἀθηναίαν λέγει τὴν Ἀθηνᾶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μετ' αὐτὸν πεζολόγων πολλοὶ Ἀττικοί, ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους· οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖον τῇ Ἀθηναίᾳ ἀνέθεσαν· καὶ Πλάτων Εὐθυδήμῳ· ἑρκεῖος Ζεὺς καὶ φράτριος καὶ Ἀθηναίη φρατρία. Locus Demosthenis legitur p. 616. 3. ed. Reisk. Alia id genus exempla dudum collegit Schaeferi industria ad Gregor. Corinth. p. 394. Nec citeriorem Graecitatem his formis abstinuisse Sturzius De Dial. Maced. et Alexandr. p. 173. docuit. Aristoph. Avv. v. 829. τί δ' οὐκ Ἀθηναίαν ἐῶμεν Πολιάδα; Ibid. v. 1652. ἐπίκληρον εἶναι τὴν Ἀθηναίαν δοκεῖς. Pac. v. 271. ὦ πότνια δέσποιν' Ἀθηναία. Equitt. v. 760. τῇ μὲν δεσποίνῃ Ἀθηναίῃ. In publicis monumentis ante Euclidem archontem semper formam Ἀθηναία, nunquam Ἀθηνᾶ usurpatam esse observavit Boeckh. Oecon. Reipubl. Att. T. II. p. 200. Videtur igitur forma diducta et antiquior et solemnior fuisse.

οὗτοι καὶ σοὶ θεοὶ ἂν εἶεν] etiam tui dii. Male ante Heindorfium σοι scri-

ἔφην. Τῶν δέ γε ζώων, ἔφη, ὡμολόγηκας ταῦτ' εἶναι σά, ὅσα ἄν σοι ἐξῇ καὶ δοῦναι καὶ ἀποδόσθαι καὶ θῦσαί ἂν θεῷ ὅτῳ ἂν βούλῃ. Ὡμολόγηκα, ἔφην· οὐκ ἔστι γάρ μοι ἀνάδυσις, ὦ Εὐθύδημε. Ἴθι δή μοι εὐθύς, ἦ δ' ὅς, εἰπέ· ἐπειδὴ σὺν ὁμολογεῖς εἶναι τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεούς, ἆρα ἔξεστί σοι αὐτοὺς ἀποδόσθαι ἢ δοῦναι ἢ ἄλλ' ὅ 303
τι ἂν βούλῃ χρῆσθαι ὥςπερ τοῖς ἄλλοις ζώοις; Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Κρίτων, ὥςπερ πληγεὶς ὑπὸ τοῦ λόγου, ἐκείμην ἄφωνος· ὁ δὲ Κτήσιππός μοι ἰὼν ὡς βοηθήσων, Πυππὰξ ὦ Ἡράκλεις, ἔφη, καλοῦ λό-

que delendum censuerunt Steph. et Heindorf. Mox pro ἀποδόσθαι Par. C. Barb. Pal. Flor. a. c. ἀποδοῦναι.

P. 303. *Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Κρ.*] οὖν cum Ald. et Bas. 1. om. Coisl. Par. E.

ἐκείμην ἄφωνος] V. ἄφωνος ἐκείμην, quod unus habet Par. E. Dein vulgo erat πύπαξ. Vat. πυππὰξ. Bodl. hic πυπὰξ, sed mox idem πυππάξ. Alii πύππυξ vel πύππηξ, vel πύππαξ.

bebatur. — *καὶ δεσπόται.* Quod scripsit Valckenarius ad Eurip. Hippolyt. v. 88. Graecos ne deos quidem suos lubenter δεσπότας appellavisse, id multis Platonis locis coarguitur; v. Phaedon. p. 62. B. p. 85. B. Legg. v. p. 726. A. Phaedr. p. 273. E. Parmenid. p. 134. E. quae sane non licet omnia ad Pythagoreorum revocare rationem.

τί γὰρ πάθω] quid enim agam? Formula est eorum, quos invitos necessitas aliqua cogit. v. Valcken. ad Eurip. Phoeniss. v. 902. *Heindorf.* conf. Brunck. ad Aristoph. Lysistr. v. 884. Hermann. ad Lucian. De conscr. histor. p. 35.

E. *καὶ θῦσαι ἂν θεῷ*] Non ausim ἂν de Stephani et Heindorfii sententia eliminare, quanquam in tribus omissum codicibus. Repetitum enim videtur perinde ac si plene diceretur καὶ θῦσαι ἂν ἐξῇ; quo fit, ut conditione apud θῦσαι iterum inculcata huius ipsius verbi notio aliquanto fortius efferenda sit. Fateor tamen non alia mihi in promtu esse huius usus exempla.

οὐκ ἔστι γάρ μοι ἀνάδυσις] neque enim retractare mihi licet. Theaet. p. 145. C. μὴ ἀναδύου τὰ ὡμολογημένα. *Heindorf.* Scriptor Alcibiadis II. p. 147. E. ἀλλ' ὅπερ ἂν μάλιστά σοι δόξῃ, τοῦτο καὶ ἐκδεδυκέναι αὖ καὶ οὐκέτι ὡςαύτως δοκεῖν.

Ἴθι δή μοι εὐθὺς — εἰπέ] Ne haereas in collocatione encliticae μοι, quae ad εἰπὲ referenda est, eodem modo Ion. p. 535. B. ἔχε δή μοι τόδε εἰπέ. Ibid. p. 538. E. ἴθι μοι ἔξευρε. Phaedr. p. 258. A. ubi v. annot.

P. 303. *ὥςπερ πληγεὶς ὑπὸ τοῦ λόγου*] Metaphoram attigimus Protagor. p. 339. E. et Phileb. p. 22. E.

Πύππαξ ὦ Ἡράκλεις] Vox mirantis est atque stupentis: unde πυππάζειν τινὰ et ὑπερ-

γου. Καὶ ὁ Διονυσόδωρος, Πότερον οὖν, ἔφη, ὁ Ἡρακλῆς πύππαξ ἐστὶν ἢ ὁ πύππαξ Ἡρακλῆς; Καὶ ὁ Κτήσιππος, Ὦ Πόσειδον, ἔφη, δεινῶν λόγων. ἀφίσταμαι· ἀμάχω τὼ ἄνδρε.

B Cap. XXIX. Ἐνταῦθα μέντοι, ὦ φίλε Κρίτων, οὐδεὶς ὅστις οὐ τῶν παρόντων ὑπερεπῄνεσε τὸν λόγον καὶ τὼ ἄνδρε, καὶ γελῶντε καὶ κροτοῦντε καὶ χαίροντε ὀλίγου παρετάθησαν. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἐμπρο-

B. καὶ τὼ ἄνδρε, καὶ γελῶντε —] καὶ ante γελῶντε primus recepit Winckelm. e Bodl. et Vat. Θr. mutata interpunctione. Idem deinde e Vat. r. dedit παρείθησαν, quod restituendum con-

πυππάζειν apud Aristoph. Equitt. v. 677. est aliquem admirari clamantem πύππαξ s. πυππάξ; Popanz, Popanz! v. ibi Scholiast. et Hesych. s. v. Iam vero Dionysodorus illam vocem non pro interiectione, sed pro nomine substantivo accipit, ideoque interrogat, num Hercules sit πύππαξ, retracto, ut opinor, accentu; quo in ultima syllaba servato vix ita ludere potuisset. Quod artificium deinde ridens Ctesippus exclamat: ἀφίσταμαι h. e. desisto, horroris adiuncta notione, sicuti monuit Boeckhius ad Pind. Commentar. p. 108. conf. Aristot. Sophist. Elench. IV. 8. p. 530. ed. Bip. Ceterum schol. h. l. πύπαξ· τὸ νῦν βόμβαξ λεγόμενον πύπαξ ἔλεγον, ὡς καὶ Λυκόφρων ᾠήθη, οὐκ ἔστι δέ· τὸ μὲν γὰρ πύπαξ τίθεται καὶ ἐπὶ σχετλιασμοῦ καὶ ἐγκωμίου· τὸ δὲ βόμβαξ οὐκέτι.

B. κροτοῦντε καὶ χαίροντε ὀλίγου παρετάθησαν] h. e. laetitia paene rumpebantur, s. disperibant. Nam παρατείνειν proprie extensionem significat. Quia autem tormentis corpora extenduntur, solet illud verbum accipi simpliciter pro torquere aut quoque modo cruciare. Hoc loco sicuti alibi de ira, odio, metu, de nimia et effusa laetitia dicitur, qua quis veluti rumpitur et torquetur. v. Ruhnk. ad Tim. p. 206. et quos laudavit. Ita igitur quum verbum explicari commode possit, equidem non puto necessarium esse, ut cum Abreschio ad Cattieri Gazophylac. p. 76. et Winckelmanno scribatur παρείθησαν. Nam quod unus cod. Vat. r. diserte ita scriptum exhibet, id sane non magnum facit momentum ad suspicionem illam confirmandam. Nec Ficino multum auctoritatis hac in re tribuerim, qui vertit: strepitu et laetitia exultantes gestientesque ferme resoluti sunt. Paullo plus dubitationis affert, quod Bodl. Vat. Θ. et Vind. παρετέθησαν habent, quae lectio fortasse ex παρείθησαν orta est. Nisi forte statuere malis illud ipsum quoque ex παρετάθησεν natum esse, quippe quod hic paullo insolentius positum videretur. Utut est, non sine causa videmur plurimorum librorum lectionem retinuisse: quanquam quid verum sit, nolumus certo affirmare et con-

σθεν ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι παγκάλως ἐθορύβουν μόνοι οἱ τοῦ Εὐθυδήμου ἐρασταί, ἐνταῦθα δὲ ὀλίγου καὶ οἱ κίονες οἱ ἐν τῷ Λυκείῳ ἐθορύβησάν τ' ἐπὶ τοῖν ἀνδροῖν καὶ ἥσθησαν. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ αὐτὸς οὕτω διετέθην, ὥςτε ὡμολογεῖν μηδένας πώποτε ἀνθρώπους ἰδεῖν οὕτω σοφούς, καὶ παντάπασι καταδουλωθεὶς C ὑπὸ τῆς σοφίας αὐτοῖν ἐπὶ τὸ ἐπαινεῖν τε καὶ ἐγκωμιάζειν αὐτὼ ἐτραπόμην, καὶ εἶπον· Ὦ μακάριοι

iecerat Abresch. ad Cattieri Gazophylacium p. 76. Bodl. Vat. Θ. Vind. παρετέθησαν. v. comm.

μηδένας πώποτε ἀνθρώπους] V. τῶν ἀνθρώπων, quod soli habent Par. E. Flor. b., et Vat. r. in quo tamen τῶν abest.

tendere. De hoc indicativo autem cum ὀλίγου ita sine ἂν usurpari solito v. Remp. VIII. p. 563. B. Menex. p. 236. B. Apol. Socr. p. 17. A. al. Usum verbi κροτεῖν, quod est plaudere vel approbationis vel laetitiae significandae caussa, illustrabunt haec: Herodot. II. 60. αἱ δὲ λοιπαὶ γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἀείδουσι καὶ τὰς χεῖρας κροτέουσι. Aristoph. Plut. v. 739. ἐγὼ δὲ τὼ χεῖρ' ἀνεκρότησ' ὑφ' ἡδονῆς. Demosthen. T. I. p. 519. 10. ed. Reisk. καὶ θόρυβον καὶ κρότον τοιοῦτον, ὡς ἂν ἐπαινοῦντές τε καὶ συνησθέντες, ἐποιήσατε. Alia huius usus exempla notavit Iacobs ad Achill. Tat. p. 432.

ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν ἐφ' ἑκάστοις —] Non recte puto Heindorfium alterum hoc ἐφ' delendum iudicasse. Etenim quum verba ἐφ' ἑκάστοις praecedentibus per epexegesin subiecta sint, ista praepositionis iteratio me quidem minimè offendit. Simile quid ad Remp. VIII. p. 553. B. observavimus. Dein Heindorfius iungebat πᾶσι παγκάλως, ut esset admodum, vehementer, comparans vulgaria illa πάντες πάντα, πάντα πάντως, πάντες πανταχοῦ. Sed horum pariter atque illorum, de quibus dixit Hermannus ad Soph. Oed. Col. v. 1448. rationem maxime diversam esse facile apparet. Nec animum explet correctio Heusdii ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι παγκαλοῖς, pro quo Plato scripturus erat ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι τῶν παγκαλῶν. Iungendum haud dubie ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι, quod nescio cur Winckelmannus recte fieri posse negaverit. Nam ἕκαστα πάντα sunt singula quaeque. Denique παγκάλως, quod Heusdio vi omni carere visum est, recte vidit Winckelmannus pertinere ad p. 276. B. τοῦτ' οὖν εἰπόντος αὐτοῦ, ὥςπερ ὑπὸ διδασκάλου χορὸς ἀποσημήναντος ἅμα ἀνεθορυβησαν.

ὀλίγου καὶ οἱ κίονες] Apte Routhius comparavit De Rep. VI. p. 492. B. ὅταν ξυγκαθεζόμενοι ἀθρόοι πολλοὶ εἰς ἐκκλησίας ἢ εἰς δικαστήρια ἢ θέατρα — ξὺν πολλῷ θορύβῳ τὰ μὲν ψέγωσι τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων, τὰ δὲ ἐπαινῶσιν, ὑπερβαλλόντως ἑκάτερα, καὶ ἐκβοῶντες καὶ κροτοῦντες, πρὸς δ' αὐτοῖς αἵ τε πέτραι καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἂν ὦσιν, ἐπηχοῦντες διπλάσιον θόρυβον παρέχωσι τοῦ ψόγου τε καὶ ἐπαίνου, ἐν δὴ τούτῳ τὸν

σφὼ τῆς θαυμαστῆς φύσεως, οἳ τοσοῦτον πρᾶγμα οὕτω ταχὺ καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐξειργάσθον. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα οἱ λόγοι ὑμῶν καλὰ ἔχουσιν, ὦ Εὐθύδημέ τε καὶ Διονυσόδωρε· ἐν δὲ τοῖς καὶ τοῦτο μεγαλοπρεπέστατον, ὅτι τῶν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ
D τῶν σεμνῶν δὴ καὶ δοκούντων τι εἶναι οὐδὲν ὑμῖν μέλει, ἀλλὰ τῶν ὁμοίων ὑμῖν μόνον. ἐγὼ γὰρ εὖ οἶδα, ὅτι τούτους τοὺς λόγους πάνυ μὲν ἂν ὀλίγοι ἀγαπῷεν ἄνθρωποι ὅμοιοι ὑμῖν, οἱ δ' ἄλλοι οὕτως ἀγνοοῦσιν αὐτούς, ὥστ' εὖ οἶδ' ὅτι αἰσχυνθεῖεν ἂν

C. χρόνῳ ἐξειργασθον] Sic Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BC. Barb. Pal. Flor. a. c. o. pro vulg. ἐξειργάσασθον. conf. p. 272. A.
ἐν δὲ τοῖς καὶ τοῦτο] Pro τοῖς Coisl. habet τούτοις, quod cave amplectaris. Deinde Steph. Heindorf. Bekker. de coniectura scripserunt μεγαλοπρεπέστατον. Sed recte Rothius comparativum explicat: plus quam solito magnificum. v. ad Phaedon. p. 63. D. ubi plura huius usus exempla dedimus.
D. οὕτως ἀγνοοῦσιν αὐτούς] Bodl. Vat. Θr. Vind. οὕτω νοοῦσιν αὐτούς, quod recepit Winckelm.

νέον, τὸ λεγόμενον, τίνα οἴει καρδίαν ἔχειν;
C. ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ] V. p. 272. B.
ἐν δὲ τοῖς καὶ τοῦτο] H. e. ἐν δὲ τούτοις. v. Matthiae Gr. §. 290.
D. ἄνθρωποι ὅμοιοι ὑμῖν] H. e. ὅμοιοι ὑμῖν ὄντες. Neque enim opus est, ut οἱ de coniectura Heindorfii ante ὅμοιοι interponatur.
οὕτως ἀγνοοῦσιν αὐτούς] Corruptum est ἀγνοοῦσιν, quod spernendi atque contemnendi significatione non fuit usitatum. Winckelmannus e libro Bodl. et aliis quibusdam reposuit οὕτω νοοῦσιν αὐτούς, quod interpretatur: ita sentiunt de his sermonibus. Sed ea significatio in formula νοεῖν τι non inest, atque alius sunt generis illa De Rep. VI. p. 488. A. Sympos. p. 200. C., quae vir doctus hanc in rem comparavit. Vide igitur an scribendum sit οὕτως ἀτιμάζουσιν αὐτούς.
καὶ τόδε αὖ ἕτερον δημοτικόν τι —] Et hoc quoque aliud quid populare est et mansuetum in vestris disputationibus, quod, si quid negatis aut pulcrum esse aut bonum aut album aut tale quippiam, aut adeo omnino omne rerum discrimen tollitis, sanequam hominum ora consuitis (obstruitis), quemadmodum et ipsi gloriamini; quod autem non ceterorum tantum hominum, sed etiam vestra ipsorum ora obstruere videmini, hoc admodum est gratiosum et omnem tollit vestrorum sermonum invidiam. Vides orationem esse paullo liberius conformatam, quandoquidem sententia hoc modo poterat enuntiari simplicius: Hoc

μᾶλλον ἐξελέγχοντες τοιούτοις λόγοις τοὺς ἄλλους ἢ αὐτοὶ ἐξελεγχόμενοι. καὶ τόδε αὖ ἕτερον δημοτικόν τι καὶ πρᾷον ἐν τοῖς λόγοις, ὅτι ὅταν φῆτε μήτε καλὸν εἶναι μηδὲν μήτε ἀγαθὸν πρᾶγμα μήτε λευκὸν μηδ' ἄλλο τῶν τοιούτων μηδέν, μηδὲ τὸ παράπαν ἑτέρων ἕτερον, ἀτεχνῶς μὲν τῷ ὄντι ξυῤῥάπτετε τὰ στόματα E
τῶν ἀνθρώπων, ὥςπερ καὶ φατέ· ὅτι δ' οὐ μόνον τὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ δόξαιτε ἂν καὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, τοῦτο πάνυ χαρίεν τέ ἐστι καὶ τὸ ἐπαχθὲς τῶν λόγων ἀφαιρεῖται. τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι ταῦτα

δημοτικόν τι καὶ πρᾷον] τε pro τι habent Par. B. Urb. Flor. a. c. et corr. Ven. Ξ.

μηδὲ τὸ παράπαν] V. μήτε, quod cum Winckelm. e Bodl. et Vat. Θ. correxi.

E. χαρίεν τέ ἐστι] V. χάριεν, quod tacite mutavit Bekker. Enimvero Attici χάριεν dicebant, ubi adverbium esset. v. Bekkeri Anecdot. p. 527. 27.

quoque populare est et gratiosum, quod, dum rebus praedicata eripitis, non modo aliorum hominum ora consuitis, sed etiam vos ipsos ad silentium redigitis. Quocirca illa, τόδε αὖ ἕτερον δημοτικόν τι καὶ πρᾷον repetuntur sane verbis, τοῦτο πάνυ χαρίεν τί ἐστι κ. τ. λ. quae scita est Heindorfii observatio. Verba μηδ' ἄλλο τῶν τοιούτων μηδὲν post μήτε eo modo subiuncta sunt, quem attigimus ad Apolog. Socrat. p. 19. D. Quibus recte iam adduntur haec: μηδὲ τὸ παράπαν ἑτέρων ἕτερον: nam μηδὲ nunc ideo requiritur, quia praecedentibus novi quid adiicitur, quod ab iis diversum est ac notionum seriem continuat. v. ad Lachet. p. 196. D. Usum vocabulorum ἀτεχνῶς τῷ ὄντι ad Phaedon. p. 66. C. Lachet. p. 187. B. 196. D Ion. p. 534. D. illustravimus. Loqnutionem συῤῥάπτειν τὰ στόματα Heindorfius optime explicavit comparato Senec. Epist. 47. At illi (servi), quibus non tantum coram dominis, sed cum ipsis erat sermo, quorum os non consuebatur, parati erant pro domino porrigere cervicem. Denique τὸ ἐπαχθὲς quid sit, ad Phaedon. p. 87. A. Charmid. p. 158 D. ostendimus.

E. τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει ὑμῖν] Quod autem summum est, haec ita vobis comparata sunt tamque artificiose inventa, ut quilibet ea admodum exiguo temporis spatio discere queat. Neque enim dubitare licet, quin post ἀνθρώπων plene interpungendum sit, sicuti iam a Stephano factum est. Constructionis genus Platoni frequens. v. Phaedon. p. 66. D. Lachet. p. 184. B. De Rep. VI. p. 491. B.

οὕτως ἔχει ὑμῖν καὶ τεχνικῶς ἐξεύρηται, ὥςτε πάνυ * ἐν * ὀλίγῳ χρόνῳ ὀντινοῦν ἂν μαθεῖν ἀνθρώπων. ἔγνων ἔγωγε καὶ τῷ Κτησίππῳ τὸν νοῦν προςέχων, ὡς ταχὺ ὑμᾶς ἐκ τοῦ παραχρῆμα μιμεῖσθαι
304 οἷός τ' ἦν. τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῷν πρὸς μὲν τὸ ταχὺ παραδιδόναι καλόν, ἐναντίον δ' ἀνθρώπων διαλέγεσθαι οὐκ ἐπιτήδειον, ἀλλ' ἄν γ' ἐμοὶ πείθησθε, εὐλαβήσεσθε μὴ πολλῶν ἐναντίον λέγειν,

πάνυ ἐν ὀλίγῳ χρ.] ἐν de coniectura Heindorfii inseruimus, qui contulit p. 303. C. p. 272. B. Apol. p. 19. A. p. 24. A. p. 37. B. Crit. p. 52. E. al.

τὸν νοῦν προςέχων] Sic de Heusdii coniectura scripsi. Libri habent προςέχω.

al. Iam vero Socrates hoc iudicium suum confirmaturus addit: ἔγνων ἔγωγε κ. τ. λ. intellexi ego quidem etiam Ctesippum animadvertens vos subito imitari potuisse. In quibus frustra Heusdius suspicatus est post ἔγνων intercidisse γοῦν. Nam asyndeton in hac confirmatione praegressae sententiae haudquaquam inusitatum esse docebunt, quae ad Remp. II. p. 368. D. et aliis multis locis observavimus. Nec quidquam offensionis habet καὶ ante τῷ Κτησίππῳ, quod Heindorfius acute interpretatur: cognovi hoc quum aliunde (ex ipsa re) tum ex eo, quod Ctesippum animadverti ctr. Pro προςέχω autem, quod libri omnes tuentur, non dubitavi de certa Heusdii coniectura restituere προςέχων, quod etiam Heindorfio et Bekkero placuit. Ita igitur locus omni ex parte integer atque sanus esse videtur. Restat ut de Winckelmanni ratione dicendum sit. Hic enim et in asyndeto haerens et Heusdii spernens emendationem Aldum et Basileenses sequutus ita scripsit: τὸ δὲ δὴ μέγιστον· ὅτι ταῦτα οὕτως — ἀνθρώπων, ἔγνων ἔγωγε καὶ τῷ Κτ. τὸν νοῦν προςέχω, ὡς ταχὺ κ. τ. λ. Qua lectione probata sententia e verbis exit haec: quod autem summum est, intellexi equidem haec ita vobis se habere atque artificiose inventa esse, ut quilibet ea facile discere possit, atque Ctesippum attendo, quam is celeriter vos subito imitari potuerit. Quae ratio non uno nomine displicet. Nam primum quidem absonum videtur, quod Socrates illud dicit summum esse, quod a se ipso huius disciplinae facilitas sit intellecta. Deinde istud ἔγνων ἔγωγε alieno loco est inculcatum, quum ordo verborum hic requiratur: τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ἔγνων ἔγωγε ὅτι κ. τ. λ. Denique quum dicatur μιμεῖσθαι οἷός τ' ἦν, pro τὸν νοῦν προςέχω haud dubie scribendum fuit τὸν νοῦν προςεῖχον. Nam alias sententiae ratio pervertitur. Haec igitur omnia vehementer impediunt, quominus nuperi interpretis rationem comprobemus. Nostram verborum interpunctionem etiam Ficinus sequitur, cuius interpretatio haec est: Maximum vero hoc est, quod haec usque adeo

ἵνα μὴ ταχὺ ἐκμαθόντες ὑμῖν μὴ εἰδῶσι χάριν, ἀλλὰ μάλιστα μὲν αὐτὼ πρὸς ἀλλήλω μόνω διαλέγεσθον· εἰ δὲ μή, εἴπερ ἄλλου του ἐναντίον, ἐκείνου μόνου, ὃς ἂν ὑμῖν διδῷ ἀργύριον. τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα, ἐὰν σωφρονῆτε, καὶ τοῖς μαθηταῖς συμβουλεύσετε, μηδέποτε μηδενὶ ἀνθρώπων διαλέγεσθαι, ἀλλ' ἢ ὑμῖν τε καὶ αὐτοῖς. τὸ γὰρ σπάνιον, ὦ Εὐθύδημε, τίμιον· τὸ δὲ ὕδωρ εὐωνότατον, ἄριστον ὄν, ὡς ἔφη Πίν- B

P. 304. τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πρ.] V. τούτου μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῶν τὸ σοφόν. Bodl. Vat. Θ. τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῶν πρὸς μὲν τὸ ταχύ. v. comm. Pro τὸ σοφὸν Urb. habet τὸ σοφός. Flor. b. τὸν σοφόν.

B. ὑμῖν τε καὶ αὐτοῖς] Sic Bodl. pro vulg. αὐτοῖς, quod etiam Winckelm. abiecit.

vobis artificiose sunt adinventa atque instituta, ut brevi cuilibet tradere valeatis. Cognovi equidem, et Ctesippo mentem adhibeo, consideroque, quam subito imitari vos coeperit.

P. 304. τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγματος —] Genitivus τοῦ πράγματος aptus nexusque est ex pronomine τοῦτο. v. Matthiae Gr. §. 317. Ex interpretatione fluxit quod vulgo post τοῦ πράγματος additum legitur τὸ σοφόν, quod eo est verisimilius, quod vulgo pro τοῦτο scriptum est τούτου. Enimvero ex σφῶν videntur τὸ σοφὸν extudisse, qui in corrupta loci scriptura haererent. Veram lectionem conservarunt Bodl. et Vat. Θ. quibus non obsequutus Winckelmannus locum ita contaminavit: τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῶν τὸ σοφόν, πρὸς μὲν τὸ ταχὺ κ. τ. λ. Sententia verborum haec est: Et haec quidem vestri negotii pars ad celerem institutionem est praeclara, nec vero ad disputandum coram hominibus accommodata, sed, si me audietis, cavebitis, ne coram multis disseratis etc. Σφῶν eodem modo positum, quo supra C. ὦ μακάριοι σφώ. Εὐλαβεῖσθαι sequente μὴ et infinitivo legimus Protag. p. 315. B. Charmid. p. 155. D. Quod deinde sequitur μάλιστα μέν — εἰ δὲ μή, affatim illustrarunt Boeckh. in Min. p. 87. Krüger. ad Dionys. p. 27. Hermann. ad Lucian. De Conscrib. Hist. p. 284. Winckelmann. ad h. l. Addimus Demosthen. De Coron. p. 260. ed. Reisk. ὥστε μάλιστα μὲν μὴ θεῖναι τὸν νόμον τοῦτον, εἰ δὲ μή, καταβαλόντα ἐᾶν ἐν ὑπωμοσίᾳ. Ibid. p. 282. μάλιστα μὲν τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμόνοιαν διατηρεῖν καὶ τὰς συνθήκας, εἰ δὲ μή, πρὸς τὸ βουλεύσασθαι δοῦναι χρόνον.

ἐὰν σωφρονῆτε] si sapitis. v. ad Remp. III. p. 399. E.

B. ἀλλ' ἢ ὑμῖν] De usu vocularum ἀλλ' ἢ v. ad Phaedon. p. 81. B. De Rep. IV. p. 427. C. οἰκίζοντές τε πόλιν οὐδενὶ ἄλλῳ πεισόμεθα, ἐὰν νοῦν ἔχωμεν, — ἀλλ' ἢ τῷ πατρῴῳ. Ex cuiusmodi locis apparet ἀλλ' ἢ non ex ἄλλος ἢ ortum esse, quae fuit quorundam sententia.

τὸ γὰρ σπάνιον — τίμιον] Recte Winckelmannus: quod rarum est, magni

δαρος. ἀλλ' ἄγετε, ἦν δ' ἐγώ, ὅπως κἀμὲ καὶ Κλεινίαν τόνδε παραδέξεσθον.

Cap. XXX. Ταῦτα, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλ' ἄττα ἔτι βραχέα διαλεχθέντες ἀπῇμεν. σκόπει οὖν, ὅπως
C συμφοιτήσεις παρὰ τὼ ἄνδρε, ὡς ἐκείνω φατὸν οἴω τ' εἶναι διδάξαι τὸν ἐθέλοντ' ἀργύριον διδόναι, καὶ οὔτε φύσιν οὔθ' ἡλικίαν ἐξείργειν οὐδεμίαν — ὃ δὲ καὶ σοὶ μάλιστα προςήκει ἀκοῦσαι, ὅτι οὐδὲ τοῦ χρηματίζεσθαί φατον διακωλύειν οὐδέν — μὴ οὐ παραλαβεῖν ὁντινοῦν εὐπετῶς τὴν σφετέραν σοφίαν.

ΚΡ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, φιλήκοος μὲν ἔγωγε

ὅπως — παραδέξεσθον] Sic cum Bekkero de sententia Heindorfi scripsi adstipulantibus Par. E. Flor. o. et Coisl. Legebatur παραδέξησθον.

ἀλλ' ἄττα ἔτι] ἄττα ἔτι om. Bodl. In Vat. Θ. ἔτι abest. Urb. ἄλλα τε ἔτι.

ὅπως συμφοιτήσεις] V. συμφοιτήσῃς, quod soli Vat. r. Par. E. Urb. Flor. b. habent.

C. οὐδὲ τοῦ χρηματίζεσθαι] Steph. et Heindorf. de coniectura dederunt τὸ χρημ.

constat. Praecedit enim ὃς ἂν ὑμῖν διδῷ ἀργύριον, et subiicitur τὸ δὲ ὕδωρ εὐωνότατον. v. ad Protagor. p. 347. C. Respondet Latinum: quod rarum, carum. Quod Stephanus narrat legi etiam τὸ δ' ὕδωρ ὅμως εὐωνότατον, id unde petitum sit, ignoramus. Quanquam nobis quidem dubium non est, quin ille hic atque illic codicem aliquem inspexerit. Pindari locus Olymp. I. 1. vel pueris notus. Ceterum hic quoque sophistarum avaritia notatur.

ὅπως — παραδέξεσθον] sed agite, me quoque et Cliniam huncce in vestram recipite disciplinam. Cur παραδέξεσθον scribendum iudicaverimus, ex ann. ad Ion. p. 530. B. perspicietur.

C. οὔτε φύσιν οὔθ' ἡλικίαν] Acerbe carpit virorum disciplinam, quam arbitratur neminem adeo stolidum atque hebetem fore quin facile percepturus sit.

ὅτι οὐδὲ τοῦ χρηματίζεσθαι —] Quod autem tua maxime refert audire, hoc est, quod dicunt se nec a quaestus faciendi studio (cui tu es deditus v. p. 291. E.) quemquam prohibere. De constructione v. Matthiae Gr. §. 432. 5. coll. De Rep. VI. p. 491. B. Lachet. p. 184. B. Quod vett. editt. et libri mss. tenent τοῦ χρηματίζεσθαι, id recte Winckelmannus sic defendere studuit, ut verba: ὃ δὲ καὶ σοὶ usque ad διακωλύειν οὐδέν, per parenthesin interposita esse arbitretur. Qua ratione probata omnia sa-

καὶ ἡδέως ἄν τι μανθάνοιμι, κινδυνεύω μέντοι κἀγὼ εἷς εἶναι τῶν οὐχ ὁμοίων Εὐθυδήμῳ, ἀλλ' ἐκείνων, ὧν δὴ καὶ σὺ ἔλεγες, τῶν ἥδιον ἂν ἐξελεγχομένων D ὑπὸ τῶν τοιούτων λόγων ἢ ἐξελεγχόντων. Ἀτὰρ γελοῖον μέν μοι δοκεῖ εἶναι τὸ νουθετεῖν σε, ὅμως δέ, ἅ γ' ἤκουον, ἐθέλω σοι ἀπαγγεῖλαι. τῶν ἀφ' ὑμῶν ἀπιόντων οἶσθ' ὅτι προςελθών τίς μοι περιπατοῦντι, ἀνὴρ οἰόμενος πάνυ εἶναι σοφός, τούτων τις τῶν περὶ τοὺς λόγους τοὺς εἰς τὰ δικαστήρια δεινῶν, Ὦ Κρίτων, ἔφη, οὐδὲν ἀκροᾷ τῶνδε τῶν σοφῶν; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦν δ' ἐγώ· οὐ γὰρ οἷός τ' ἢ προςστὰς

καὶ ἡδέως ἄν τι μανθάνοιμι] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Ante Winckelmannum erat μάθοιμι.

D. ἀτὰρ γελοῖον μὲν] μὲν om. Bodl. Vat. Θ. Tuetur Winckelm. comparans Men. p. 82. A. Soph. p. 224. B. p. 234. B. Politic. p. 289. E. Theaet. p. 145. D. ubi item ante ὅμως δὲ legitur.

οὐ γὰρ οἷός τ' ἢ] Sic Par. E. Angel. Urb. Flor. b. et marg. Flor. a. Barb. Par. BC. pro vulg. ἦν. In Ven. Σ. Par. BC. aliis legitur εἶ, quod receptam lectionem confirmat.

tis expedita sunt. Ceteri interpretes inde a Stephano τοῦ in τὸ commutato verba postrema μὴ οὐ παραλαβεῖν a praecedenti διακωλύειν οὐδὲν pendere censuerunt, cui sententiae obstare videtur istud ὁντινοῦν.

οἶσθ' ὅτι προςελθ.] Quum verba per interrogationem efferantur, non opus est ut ἴσθ' ὅτι corrigatur, quod volebat Heindorf.

τούτων τις τῶν περὶ τ. λ. — δεινῶν] Lege Attica constitutum erat, ut litigatores pro se ipsi dicerent. Sed invaluit mos, ut iis alii orationes scriberent, qua in re praeter Antiphontem, alios, etiam Aeschinem Socraticum esse testatur Diogenes Laert. Vit. Aesch. 12. conf. Quint. De Institut. Orat. II. 15, 30. ibique Spalding. Isocrat. De Permut. p. 14. Primus hac scribendi arte quaestum factitasse narratur Antiphon Rhamnusius, de quo v. Ruhnken. Diss. de Antiphonte p. 808 sqq. ed. Reisk. s. T. I. p. 156 sqq. ed. Bergmann. conf. ad Phaedrum p. 257. C.

οὐδὲν ἀκροᾷ τῶνδε τῶν σοφῶν] Itaque Ficinus: nihil ex istis sapientibus audivisti? Itaque Heindorfius malebat οὐδὲν ἠκροάσω. Sed non opus est mutatione, siquidem praesens tempus hunc effecit sensum: nonne sapientibus istis operam das? Enimvero quum Crito haec interrogaretur, colloquium inter Socratem et sophistas nondum erat finitum, ut profecto non videam, quid praesens tempus habeat offensionis.

κατακούειν ὑπὸ τοῦ ὄχλου. Καὶ μήν, ἔφη, ἄξιόν
E γ' ἦν ἀκοῦσαι. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ. Ἵνα ἤκουσας
ἀνδρῶν διαλεγομένων, οἳ νῦν σοφώτατοί εἰσι τῶν περὶ
τοὺς τοιούτους λόγους. Κἀγὼ εἶπον, Τί οὖν ἐφαί-
νοντό σοι; Τί δὲ ἄλλο, ἦ δ' ὅς, ἢ οἷάπερ ἀεὶ ἄν
τις τῶν τοιούτων ἀκούσαι ληρούντων καὶ περὶ οὐ-
δενὸς ἀξίων ἀναξίαν σπουδὴν ποιουμένων; οὑτωσὶ
γάρ πως καὶ εἶπε τοῖς ὀνόμασι. Καὶ ἐγώ, Ἀλλὰ
μέντοι, ἔφην, χαρίεν γέ τι πρᾶγμά ἐστιν ἡ φιλοσο-
φία. Ποῖον, ἔφη, χαρίεν, ὦ μακάριε; οὐδενὸς μὲν
305 οὖν ἄξιον. ἀλλὰ καὶ εἰ νῦν παρεγένου, πάνυ ἄν σε
οἶμαι αἰσχυνθῆναι ὑπὲρ τοῦ σεαυτοῦ ἑταίρου· οὕ-
τως ἦν ἄτοπος, ἐθέλων ἑαυτὸν παρέχειν ἀνθρώποις,

καὶ μήν, ἔφη, ἄξιόν γ' ἀκοῦσαι] Multi libri, in iisque Bodl. Ven. ΞΣ. Par. C. Pal. Flor. a. c. o. Vind., ἔφη.

E. *Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ*] Sic Bodl. Vat. Θr. Vulgo omisso δὲ scribebatur *Τί; ἦν δ' ἐγώ*.

ἢ οἷάπερ] Sic cum Bas. 2. libri plerique omnes. Vulgo ἢ ἅπερ.

E. *Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ. Ἵνα ἤκουσας —*] Cur? inquam ego. Ut audivisses viros disputantes, qui nunc sunt sapientissimi inter eos, qui in talibus disputationibus (dialecticis) versantur. Aoristus indicativi post ἵνα illatus indicat rem non esse factam. v. Hermann. ad Viger. p. 850 sq. et quae laudant Valckenar. Diatrib. p. 149. Monk. ad Eurip. Hippolyt. v. 643. Matthiae Gr. §. 519. 6. Sed non ignota cuiquam hodie erit haec particularum finalium constructio.

Τί οὖν ἐφαίνοντό σοι] V. ad Phaedr. p. 234. C. Respondetur autem perinde ac si Crito interrogasset: *Τί οὖν ἐφαίνετό σοι ἃ οὗτοι ἔλεγον;* in qua ratione non est quod haereamus. De proximis *περὶ οὐδενὸς ἀξίων* κ. τ. λ. conf. alia huius paronomasiae exempla ad Menex. p. 293. C.

καὶ εἶπε τοῖς ὀνόμασι] Pertinet *καὶ* ad *εἶπε τοῖς ὀνόμασι*, hoc sensu: nam sic fere adeo verbotenus dixit. Similiter *τῷ ῥήματι* dicitur. Gorg. p. 450. E. *οὐχ ὅτι τῷ ῥήματι οὕτως εἶπες*. Ibid. p. 489. B. *ἐάν τις ῥήματι ἁμάρτῃ*. Theaet. p. 166. D. *τὸν δὲ λόγον αὖ μὴ τῷ ῥήματί μου δίωκε*. De Rep. I. p. 340. D. *λέγομεν τῷ ῥήματι οὕτω*. Phaedon. p. 102. B. De re ipsa dictum est Prolegg. p. 48 sq.

οὐδενὸς μὲν οὖν ἄξιον] imo nullius pretii. v. ad Criton. p. 44. B. Sympos. p. 201. C. Illud *Ποῖον χαρίεν* habet mirandi et indignandi significationem. v. ad Gorg. p. 490. D. Charmid. p. 174. B.

οἷς οὐδὲν μέλει ὅ τι ἂν λέγωσι, παντὸς δὲ ῥήματος ἀντέχονται. καὶ οὗτοι, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, ἐν τοῖς κρατίστοις εἰσὶ τῶν νῦν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Κρίτων, ἔφη, τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπὶ τῷ πράγματι διατρίβοντες πάνυ φαῦλοί εἰσι καὶ καταγέλαστοι. Ἐμοὶ δέ, ὦ Σώκρατες, τὸ πρᾶγμα ἐδόκει οὐκ ὀρθῶς ψέγειν οὔθ' οὗτος οὔτ' εἴ τις ἄλλος ψέγει· τὸ μέντοι ἐθέλειν διαλέγεσθαι τοιούτοις ἐναντίον πολλῶν ἀνθρώπων ὀρθῶς μοι ἐδόκει μέμφεσθαι. B

Cap. XXXI. ΣΩ. Ὦ Κρίτων, θαυμάσιοί εἰσιν οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες. ἀτὰρ οὔπω οἶδα ὅ τι μέλλω ἐρεῖν. ποτέρων ἦν ὁ προσελθών σοι καὶ μεμφόμενος τὴν φιλοσοφίαν; πότερον τῶν ἀγωνίσασθαι δεινῶν ἐν

γέ τι πρᾶγμα] τι additum ex codd. longe plurimis. Primus restituit Heindorf. ex Par. B.

P. 305. οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπὶ τῷ πρ.] οἱ ante ἐπὶ iam ab Heindorfio desideratum suppeditatunt codd. fere omnes.

πάνυ φαῦλοί εἰσι] πάνυ om. Bodl. Vat. Θr. Urb. quod extrusit Winckelm. Mihi videtur ob sequentis syllabae similitudinem obliteratum esse.

P. 305. αἰσχυνθῆναι ὑπὲρ τοῦ α. ἑτ.] V. ad p. 283. E. Dein ἑαυτὸν παρέχειν τινὶ est sui copiam facere alicui. Euthyphr. p. 3. D. σὺ μὲν δοκεῖς σπάνιον σεαυτὸν παρέχειν. — παντὸς δὲ ῥήματος ἀντέχονται, i. e. τὸν δὲ λόγον τῷ ῥήματι διώκουσιν.

B. ἀτὰρ οὔπω οἶδα ὅ τι μέλλω ἐρεῖν] Hoc dicit: sed priusquam de hac re quid sentiam aperio, scire cupio, ex quonam ille oratorum genere fuerit.

πότερον τῶν ἀγ. δ. ἐν δ., ῥήτωρ τις] Rhetoris nomen proprium vult esse iis, qui ipsi coram iudicibus causas agerent, non illis, qui aliis scriberent orationes, quibus in iudicio uterentur. Enimvero ῥήτορες antiquitus appellati sunt, qui publice vel in iudiciis vel in populi concionibus verba faciebant. Suidas s. v. Ῥήτωρ τὸ πάλαιον ἐκαλεῖτο ὁ δήμῳ συμβουλεύων καὶ ὁ ἐν δήμῳ ἀγορεύων, εἴτε ἱκανὸς εἴη λέγειν εἴτε καὶ ἀδύνατος. Unde Xenoph. Mem. II. 6. coniunguntur ῥήτορες et δημηγόροι, ita quidem, ut hi intelligantur, qui in comitiis populi dicunt. Qui quidem, si multum apud populum valebant, τῶν δημαγωγῶν nomen acceperunt, de quo v. Schömann. de Com. Athen. p. 109. et Valckenar. Diatrib. c. XXIII. p. 251 sqq. Postea vero ortum illud oratorum genus est, qui in πανηγύρεσι et aliis conventibus ostentationis causa orationes declamitarent. Qui et ipsi ῥήτορες vel δημαγωγοῦντες ῥήτορες appellati sunt. v. Valckenar. l. c. Ita Gorgias in cognomine dialogo p. 455.

τοῖς δικαστηρίοις, ῥήτωρ τις, ἢ τῶν τοὺς τοιούτους εἰςπεμπόντων, ποιητὴς τῶν λόγων, οἷς οἱ ῥήτορες ἀγωνίζονται;

C *ΚΡ. Ἥκιστα νὴ τὸν Δία ῥήτωρ· οὐδὲ οἶμαι πώποτ' αὐτὸν ἐπὶ δικαστήριον ἀναβεβηκέναι, ἀλλ' ἐπαΐειν αὐτόν φασι περὶ τοῦ πράγματος νὴ τὸν Δία καὶ δεινὸν εἶναι καὶ δεινοὺς λόγους συντιθέναι.*

B. *ποιητὴς τῶν λόγων*] Articulum vulgo omissum omnes codd. praeter Par. E. et Barb. omittunt.

C. *ῥήτωρ* audit, quandoquidem Socrates ad eum: *ἐπειδὴ γὰρ αὐτός τε φῂς ῥήτωρ εἶναι καὶ δυνατοὺς ἄλλους ποιεῖν ῥητορικούς.* Etenim eum palam verba fecisse e Diodor. Sic. XII. p. 206. Plat. Hipp. mai. p. 288. B. al. constat. Sed doctores artis oratoriae et magistri posteriore demum aetate illud nomen acceperunt, quorum si qui rhetores appellantur, non propter docendi munus, sed propter suam in dicendo vim ita vocari existimandi sunt. Quocirca recte iudicavit Cresollius Theatr. Rhetor. in Gronov. Antiquitatt. Vol. X. p. 23. videri sophistis ob eloquentiam suam *τῶν ῥητόρων* nomen tributum esse, non propter oratoriam institutionem. Et hoc quidem loco videmus a Platone honorificum illud nomen oratorum iis solis tribui, qui in iudiciis agere et certare possent; orationum scriptoribus denegari. Quod cur ita fiat, facilem habet explicationem. Etenim illi orationum scriptores, quum ridicule et prudentiam civilem et philosophiae laudem affectarent, tamen futiles et inanes sophistas pro philosophis habentes sapientiae disciplinam contemnebant et paucis philosophari satis habebant. Itaque hic quo loco habendi sint, deinceps explicatur.

ἢ τῶν τοὺς τοιούτους εἰςπεμπόντων] an aliquis eorum, qui litigaturos in iudicium mittunt, scriptor orationum, quibus utentes in iudiciis certant. In his verbis graviter offendit istud *οἱ ῥήτορες*, quum litigantes intelligendi sint, qui causam suam dicturi orationibus utuntur ab aliis compositis, qui profecto non possunt *οἱ ῥήτορες* appellari. Itaque delendum censeo hoc *οἱ ῥήτορες*. Enimvero *οἷς ἀγωνίζονται* idem est quod *οἷς ἀγωνίζονται οἱ ἀγωνιζόμενοι*.

C. *ἀλλ' ἐπαΐειν αὐτόν φασι*] Parum circumspectum Heindorfii iudicium est, Isocratem a Platone notari existimantis. Neque enim causa intelligitur ulla, cur philosophus jam aliter de eo iudicaverit, atque fecit in Phaedro. Nec profecto in Isocratem conveniunt illa p. 305. E. Groen van Prinsterer Prosopogr. Plat. p. 117. Lysiam notari suspicatur. Winckelmannus Prolegg. p. XXXIV sqq. Trasymachum Chalcedonium intelligendum censet, quam sententiam maxime e loco Euthyd. p. 289. E sq. cum Phaedr. p. 267. C. D. collato confirmare conatur. Sed ibi quum de *λογοποιοῖς* in universum sermo sit, non vide-

ΣΩ. Ἤδη μανθάνω· περὶ τούτων καὶ αὐτὸς νῦν δὴ ἔμελλον λέγειν. οὗτοι γάρ εἰσι μέν, ὦ Κρίτων, οὓς ἔφη Πρόδικος μεθόρια φιλοσόφου τε ἀνδρὸς καὶ πολιτικοῦ, οἴονται δ' εἶναι πάντων σοφώτατοι ἀνθρώπων, πρὸς δὲ τῷ εἶναι καὶ δοκεῖν πάνυ παρὰ πολλοῖς, ὥςτε παρὰ πᾶσιν εὐδοκιμεῖν ἐμποδὼν σφίσιν εἶναι οὐδένας ἄλλους, ἢ τοὺς περὶ φιλοσοφίαν D

C. νῦν δὴ ἔμελλον] ἤμελλον Bodl. Coisl. Flor. b. quod non debebat probare Bekkerus. v. Buttmann. Gr. Vol. II. p. 415.
πρὸς δὲ τῷ εἶναι] Libri plurimi optimique τό.

tur sane unus aliquis praeter ceteros significari. Neque hoc loco causa est ulla, cur unum aliquem notari existimemus. Imo perstringitur tota illa misellorum scriptorum cohors, qui quum nec mediocres philosophi essent neque reipublicae darent operam, tamen intolerabili quadam sapientiae opinione erant inflati atque philosophiae laudibus detrectare studebant.

Ἤδη μανθάνω· περὶ τούτων —] Etsi μανθάνειν περί τινος recte dicitur, tamen nollem Winckelmannus veterum editionum interpunctionem, qua post τούτων demum interstinguitur, iam inde a Routhio derelictam illam, denuo revocare in animum induxisset. Nam primum quidem μανθάνω in responsione sine tali additamento frequentari solet, cuius rei exempla non est quod hic consignemus. Deinde ad καὶ αὐτὸς νῦν δὴ ἔμελλον λέγειν illud ipsum περὶ τούτων aegre desideres, quia alioquin facile ταῦτα vel τι intelligendum existimaveris. Denique asyndeton hoc in concitatiore Socratis sermone longe est venustissimum, quum idem nescio quo modo languidus evadat et impeditus, ubi περὶ τούτων cum μανθάνω consociaveris.

πρὸς δὲ τῷ εἶναι —] et praeterquam quod sint sapientissimi, etiam admodum multis tales videri. Nauci non faciendum quod plurimi libri mss. in iisque etiam praestantissimi offerunt πρὸς δὲ τὸ εἶναι. Nam in hac compositione solum dativum fuisse usitatum plane exploratum habemus. v. ad Phaedr. p. 240. B. p. 252. A. De Rep. X. p. 610. E. Charmid. p. 169. B. Symp. p. 195. C. Sed plurima rei exempla suppeditabit Wyttenbach. ad Plutarch. Consol. ad Apollon. p. 766. = T. II. p. 85. ed. Lips. ex cuius annotatione item disces librarios subinde accusativum in dativi locum substituisse. Dein iungas παρὰ πάνυ πολλοῖς. Sed πάνυ ob soni vim et gravitatem praemissum, usu haud ita raro. Euthyphr. p. 14. B. ἤ πολύ μοι διὰ βραχυτέρων, ὦ Εὐθύφρον, εἰ ἐβούλου, εἶπες ἂν τὸ κεφάλαιον. De Rep. IX. p. 589. E. πολὺ ἐπὶ δεινοτέρῳ ὀλέθρῳ χρυσὸν δωροδοκεῖ. ubi v. annot. Phaedon. p. 110. C. al.

ὥςτε παρὰ πᾶσιν —] Consecutio verborum haec est: ὥςτε οὐδένας ἄλλους ἢ τοὺς περὶ φιλοσοφίαν ἀνθρώπους ἐμποδὼν σφίσιν εἶναι εὐδοκιμεῖν παρὰ πᾶσιν, ita ut non alii nisi philosophi ipsis officiant, quominus apud omnes

ἀνθρώπους. ἡγοῦνται οὖν, ἐὰν τούτους εἰς δόξαν καταστήσωσι μηδενὸς δοκεῖν ἀξίους εἶναι, ἀναμφισβητήτως ἤδη παρὰ πᾶσι τὰ νικητήρια εἰς δόξαν οἴσεσθαι σοφίας πέρι. εἶναι μὲν γὰρ τῇ ἀληθείᾳ σφᾶς σοφωτάτους, ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις λόγοις ὅταν ἀποληφθῶσιν, ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Εὐθύδημον κολούεσθαι. σοφοὶ δὲ ἡγοῦνται εἶναι πάνυ· εἰκότως· μετρίως μὲν γὰρ φιλοσοφίας ἔχειν, μετρίως δὲ πολιτικῶν, πάνυ
E ἐξ εἰκότος λόγου· μετέχειν γὰρ ἀμφοτέρων ὅσον ἔδει, ἐκτὸς δὲ ὄντες κινδύνων καὶ ἀγώνων καρποῦσθαι τὴν σοφίαν.

D. ἡγοῦνται οὖν] γοῦν Vat. Θ.

E. Καὶ γὰρ ἔχει ὄντως] Libri omnes οὕτως praeter Bas. 2. Steph. et cod. Ven. Ξ., qui tuentur ὄντως, quod Winckelmannus non debuit aspernari.

P. 306. ὅσα μὲν ἐκ κακοῦ] V. ὅσα καὶ ἐκ κακοῦ invitis bona existimatione et auctoritate floreant. Quod Stephanus desideravit τοῦ εὐδοκιμεῖν, eo non opus esse demonstravit Heindorfius allatis locis De Rep. III. p. 407. C. ὥςτε ὅπῃ αὕτη, ἀρετῇ ἀσκεῖσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι πάντῃ ἐμπόδιος. Thucyd. I. 16. ἐπεγίγνετο — κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι. Eodem modo αἴτιον cum simplici infinitivo iungi ad Phaedon. p. 97. A. et alibi observatum est. Ceterum recte Winckelmannus vidit ἀνθρώπους post τοὺς περὶ φιλοσοφίαν additum contemtus iudicium facere.

D. εἰς δόξαν καταστήσωσι μηδενὸς δοκεῖν] „Similiter Crito p. 44. C. καίτοι τίς ἂν αἰσχίων εἴη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους; Ibid. p. 53. B. βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν, ὥςτε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δικάσαι. Epist. VII. in. ἣν ἔσχε τότε δόξαν, ταύτην καὶ διετέλεσεν ἔχων, Συρακουσίους οἴεσθαι δεῖν ἐλευθέρους εἶναι. Legg. II. p. 657. B. ἡ ζήτησις τοῦ καινῇ ζητεῖν ἀεὶ μουσικῇ χρῆσθαι.“ *Heindorf.* Alia id genus consignavimus ad Hipp. min. p. 369. E. p. 258 sq. ed. Goth.

εἶναι μὲν γὰρ — σφᾶς σοφωτάτους] De accusativo cum infinitivo v. ad p. 290. A. Bodl. et Vat. σοφώτατοι, quod si verum esset, σφᾶς necesse esset ut deleretur.

ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις λόγοις] in privatis autem sermonibus si intercludantur, h. e. prohibeantur, quominus arte sua excellant, ab Euthydemis se deprimi. Verbum ἀπολαμβάνειν intercipiendi, cohibendi, retinendi vi et potestate usurpatum Valckenar ad Herodot. IX. 70. Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. v. 933. illustrarunt. conf. Phaedon. p. 58. C. Tim. p. 85. A. Gorg. p. 522. A. Astius tamen ad Conviv. p. 363. interpret. vernac. ἀπολειφθῶσι legendum coniecit, h. e. inferiores sint. — Κολούειν propriam habet amputandi ac decurtandi

ΚΡ. Τί οὖν; δοκοῦσί σοί τι, ὦ Σώκρατες, λέγειν; οὐ γάρ τοι ἀλλ' ὅ γε λόγος ἔχει τινὰ εὐπρέπειαν τῶν ἀνδρῶν.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἔχει ὄντως, ὦ Κρίτων, εὐπρέπειαν μᾶλλον ἢ ἀλήθειαν. οὐ γὰρ ῥᾴδιον αὐτοὺς πεῖσαι, 306 ὅτι καὶ ἄνθρωποι καὶ τἆλλα πάντα, ὅσα μεταξὺ τινοῖν δυοῖν ἐστὶ καὶ ἀμφοτέροιν τυγχάνει μετέχοντα, ὅσα μὲν ἐκ κακοῦ καὶ ἀγαθοῦ, τοῦ μὲν βελτίω, τοῦ δὲ χείρω γίγνεται· ὅσα δὲ ἐκ δυεῖν ἀγαθοῖν μὴ πρὸς ταὐτόν, ἀμφοῖν χείρω, πρὸς ὃ ἂν ἑκάτερον ᾖ χρηστὸν ἐκείνων, ἐξ ὧν συνετέθη· ὅσα δὲ ἐκ δυοῖν κα-

libris omnibus.

ἐκ δυεῖν ἀγαθοῖν] V. δυοῖν, quod e Bodl. et Flor. b. mutavi, ut paullo post. Nam Platoni utrumque est usitatum; ut ubique codices optimi audiendi videantur. conf. quae collegit Rückert. ad Sympos. p. 113. et Schneider. ad Polit. V. p. 470. B.

notionem; translatum ad animum est impetum alicuius frangere, deprimere, impedire. Schol. ad h. l. κολούεσθαι· ἐλαττοῦσθαι, ἐμποδίζεσθαι. v. ad Apol. Socrat. p. 39. D.

ἡγοῦνται εἶναι πάνυ· εἰκότως·] Distinxi post πάνυ. v. ad p. 287. B. Vulgo ante πάνυ interpungunt.

πάνυ ἐξ εἰκότος λόγου] ex ratione admodum probabili. Fallitur enim Heindorfius his verbis praegressum μετρίως explicari arbitratus.

E. οὐ γάρ τοι ἀλλ' ὅ γε λ.] V. ad p. 286. C. Deinde εὐπρέπεια et εὐπρεπής usurpatum de orationis probabilitate et specie extat etiam Phaedon. p. 92. C. ubi Wyttenbachius consulendus est. Pro ὄντως Ald. Bas. 1. cum libris plurimis habent οὕτως, quod nollem amplexus esset Winckelmannus. Videlicet grammatici vel scribae ignorarunt usum illum loquendi, quo ὄντως et τῷ ὄντι in dictorum usurpatur confirmatione, ideoque in eius locum otiosum istud atque languidum οὕτως suffecerunt. v. ad Lachet. p. 196. D. et supra p. 304. D. Plurima id genus exempla consignavit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 66. C. verissime iudicans etiam Xenoph. Symp. IV. 8. ὄντως pro οὕτως revocandum esse.

P. 306. ὅσα μὲν ἐκ κακοῦ καὶ ἀγαθοῦ] Intell. ἐστίν.

μὴ πρὸς ταὐτόν] quae autem (sint) e duobus bonis non ad idem spectantibus, veluti e prudentia civili et philosophia, quarum unaquaeque suam sibi subiectam habet materiam, in qua tractanda versatur, utrisque deteriora, habita quidem eius ratione, quo utrumque illorum, unde conflata sint, bonum censetur. Post μὴ πρὸς ταὐτόν Heindorfius additum volebat ὄντοιν. Paratam tamen vulgatae lectioni defensionem esse puto ex eo, quod μὴ πρὸς ταὐτὸν absolute ponitur, ut sit non eiusdem rei

κοῖν συντεθέντα μὴ πρὸς τὸ αὐτὸ ὄντοιν ἐν τῷ μέσῳ
B ἐστί, ταῦτα μόνα βελτίω ἑκατέρου ἐκείνων ἐστίν, ὧν ἀμφοτέρων μέρος μετέχουσιν. εἰ μὲν οὖν ἡ φιλοσοφία ἀγαθόν ἐστι καὶ ἡ πολιτικὴ πρᾶξις, πρὸς ἄλλο δὲ ἑκατέρα, οὗτοι δ' ἀμφοτέρων μετέχοντες τούτων ἐν μέσῳ εἰσίν, οὐδὲν λέγουσιν· ἀμφοτέρων γάρ εἰσι φαυλότεροι· εἰ δὲ ἀγαθὸν καὶ κακόν, τῶν μὲν βελτίους, τῶν δὲ χείρους· εἰ δὲ κακὰ ἀμφότερα, οὕτως ἄν τι λέγοιεν ἀληθές, ἄλλως δ' οὐδαμῶς. οὐκ ἂν
C οὖν οἶμαι αὐτοὺς ὁμολογῆσαι οὔτε κακὼ αὐτὼ ἀμφοτέρω εἶναι οὔτε τὸ μὲν κακόν, τὸ δὲ ἀγαθόν· ἀλλὰ τῷ ὄντι οὗτοι ἀμφοτέρων μετέχοντες ἀμφοτέρων ἥττους εἰσὶ πρὸς ἑκάτερον, πρὸς ὃ ἥ τε πολιτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία ἀξίω λόγου ἐστόν, καὶ τρίτοι ὄντες τῇ ἀληθείᾳ ζητοῦσι πρῶτοι δοκεῖν εἶναι. συγγιγνώσκειν μὲν οὖν αὐτοῖς χρὴ τῆς ἐπιθυμίας καὶ μὴ χαλεπαίνειν, ἡγεῖσθαι μέντοι τοιούτους εἶναι οἷοί

D. ὥστε μοι δοκεῖ μ.] Sic codd. fere omnes. Vulgo δοκεῖν.

habita ratione. Ita certe εἰς usurpatum Legg. VI. p. 774. B. εἰς μὲν οὖν χρήματα, ὁ μὴ θέλων γαμεῖν ταῦτα ζημιούσθω. Mox, πρὸς ἄλλο δὲ ἑκατέρα, sc. ἀγαθόν ἐστιν.

ὧν ἀμφοτέρων μέρος μετέχουσιν] „Pluralis μετέχουσι pro μετέχει per synesin quandam positus est, quum dicentis animo homines magis quam res obversarentur." *Heindorf.* De loquutione μέρος μετέχειν τινὸς v. ad Protagor. p. 329. E. Schaefer. ad Lamb. Bos. p. 279.

B. καὶ ἡ πολιτικὴ πρᾶξις] Gorg. p. 484. D. ἐπειδὰν οὖν ἔλθωσιν εἴς τινα ἰδίαν ἢ πολιτικὴν πρᾶξιν. Hipp. mai. p. 281. C. πολιτικαὶ πράξεις. Legg. V. p. 737. A. οὐκ εὔπορος ἡ μετὰ ταῦτα πολιτικὴ πρᾶξις οὐδεμία γίγνοιτ' ἂν πόλει. al. — ἀμφοτέρων i. e. τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν πολιτικῶν, sicuti statim post infertur τῶν μὲν βελτ., τῶν δὲ χείρους: quae synesis haudquaquam raro.

εἰ δὲ ἀγαθὸν καὶ κακόν] „Pono κακὸν ante ἀγαθόν, sicut ponitur in praecedentibus, ut illa τῶν μὲν βελτίους, τῶν δὲ χείρους respondeant sicut ibi. Ac τῶν μὲν, τῶν δὲ dicere Platonem existimo, quasi φιλοσόφους et πολιτικοὺς dixisset. *Stephan.* Non opus esse ulla mutatione recte iudicarunt Routhius et Heindorfius. Neque enim rara est haec chiasmi figura.

C. χρὴ τῆς ἐπιθυμίας] De genitivo conf. Matthiae Gr. §. 368.

εἰσι· πάντα γὰρ ἄνδρα χρὴ ἀγαπᾶν, ὅςτις καὶ ὁτιοῦν λέγει ἐχόμενον φρονήσεως πρᾶγμα καὶ ἀνδρείως ἐπεξ- D
ιὼν διαπονεῖται.

Cap. XXXII. ΚΡ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, καὶ αὐτὸς περὶ τῶν υἱέων, ὥςπερ ἀεὶ πρός σε λέγω, ἐν ἀπορίᾳ εἰμί, τί δεῖ αὐτοῖς χρήσασθαι. ὁ μὲν οὖν νεώτερος ἔτι καὶ σμικρός ἐστι, Κριτόβουλος δ' ἤδη ἡλικίαν ἔχει καὶ δεῖταί τινος, ὅςτις αὐτὸν ὀνήσει. ἐγὼ μὲν οὖν ὅταν σοὶ ξυγγένωμαι, οὕτω διατίθεμαι, ὥςτε μοι δοκεῖ μανίαν εἶναι τὸ ἕνεκα τῶν παίδων ἄλλων μὲν πολλῶν σπουδὴν τοιαύτην ἐσχηκέναι, καὶ περὶ τοῦ γάμου, ὅπως ἐκ γενναιοτάτης ἔσονται μη- E
τρός, καὶ περὶ τῶν χρημάτων, ὅπως ὡς πλουσιώτατοι, αὐτῶν δὲ περὶ παιδείας ἀμελῆσαι· ὅταν δὲ εἴς τινα ἀποβλέψω τῶν φασκόντων ἂν παιδεῦσαι ἀνθρώπους, ἐκπέπληγμαι, καί μοι δοκεῖ εἷς ἕκαστος αὐτῶν σκοποῦντι πάνυ ἀλλόκοτος εἶναι, ὥς γε πρὸς σὲ τά- 307

πάντα γὰρ ἄνδρα χρὴ ἀγαπᾶν] Ἀγαπᾶν, contentum esse, ita cum accusativo iunctum extat De Rep. III. p. 399. C. ubi v. annot. Sententia haec est: debemus contenti esse, si quis vel tantillum profert a prudentia non alienum et in eo explicando pro viribus elaborat. Comparavit Routhius De Rep. VI. p. 496. A. οὐδὲν γνήσιον οὐδὲ ἄξιον οὐδὲ φρονήσεως ἀληθινῆς ἐχόμενον. v. Indic. ad Libros De Rep. s. v. ἔχεσθαι.

D. περὶ τῶν υἱέων] Diog. Laërt. II. 13, 121. quatuor recenset Critonis filios, Critobulum, Hermogenem, Epigenem et Ctesippum. Quorum e numero recte Heindorfius censuit eximendos esse Hermogenem et Critobulum. Id quod vel hic locus satis certo testatur. Mox ἀεὶ i. q. ἑκάστοτε, videlicet, quotiescunque de hac re tecum colloquor, qui vocabuli usus est pervulgatus.

Κριτόβουλος δ' ἤδη ἡλικίαν ἔχει] H. e. iam ad aetatis maturitatem pervenit. v. ad Charm. p. 154. A. Menex. p. 240. D. Gorg. p. 484. C. Lachet. p. 200. C. Itaque ex hoc loco probabiliter licet colligere colloquium hoc habitum fingi aliquanto ante Socratis accusationem. Etenim Critobulus, Critonis filius, inter eos fuit, qui pro Socrate spondere voluerunt, quum is multam triginta minarum sibi irrogavisset. v. Apolog. Socr. §. 28.

P. 307. πάνυ ἀλλόκοτος εἶναι] H. e. ea indole et in-

ληθῆ εἰρῆσθαι· ὥςτε οὐκ ἔχω ὅπως προτρέπω τὸ μειράκιον ἐπὶ φιλοσοφίαν.

ΣΩ. Ὦ φίλε Κρίτων, οὐκ οἶσθα, ὅτι ἐν παντὶ ἐπιτηδεύματι οἱ μὲν φαῦλοι πολλοὶ καὶ οὐδενὸς ἄξιοι, οἱ δὲ σπουδαῖοι ὀλίγοι καὶ παντὸς ἄξιοι; ἐπεὶ γυμναστικὴ οὐ καλὸν δοκεῖ σοι εἶναι, καὶ χρηματιστικὴ καὶ ῥητορικὴ καὶ στρατηγία;

ΚΡ. Ἔμοιγε πάντως δήπου.

B ΣΩ. Τί οὖν; ἐν ἑκάστῃ τούτων τοὺς πολλοὺς πρὸς ἕκαστον τὸ ἔργον οὐ καταγελάστους ὁρᾷς;

ΚΡ. Ναὶ μὰ τὸν Δία, καὶ μάλα ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἦ οὖν τούτου ἕνεκα αὐτός τε φεύξει πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τῷ υἱεῖ οὐκ ἐπιτρέψεις;

ΚΡ. Οὔκουν δίκαιόν γε, ὦ Σώκρατες.

P. 307. οὐκ οἶσθα ὅτι ἐν παντί] Hunc locum laudat Aristid. Vol. II. p. 153. ed. Dind. non sine lectionis discrepantia.

καὶ παντὸς ἄξιοι] V. καὶ τοῦ παντὸς ἄξιοι. Sed articulum soli tenent Par. E. Urb. Flor. a. b. c.

οὐ καλὸν δοκεῖ σοι εἶναι] σοι δοκεῖ Flor. c. et Aristid.

B. πρὸς ἕκαστον τὸ ἔργον] τῶν ἔργων cod. Coisl. Aristidis, quod ideo praefert Heindorfius, quia in vulgata lectione offendat articulus.

Οὔκουν δίκαιόν γε] V. Οὐκοῦν, quod bene correxit Heindorf.

genio carere, quae ad iuventutis institutionem requiratur. v. ad Protagor. p. 346. A. coll. Ruhnk. ad Tim. p. 24.

καὶ παντὸς ἄξιοι] Utrumque dicitur, et τοῦ παντὸς ἄξιος et παντὸς ἄξιος; v. Heindorf. ad h. l. et ad Sophist. p. 216. C. Elmslei. ad Eurip. Heraclid. v. 168. Quum vero praecedat οὐδενὸς ἄξιοι, omisso articulo; ne hic quidem eum invitis libris fere omnibus tuendum existimavimus. Neque habuit eum Aristides Orat. Plat. I. Vol. II. p. 153. ed. Dindorf. ubi hic locus recitatur.

B. πρὸς ἕκαστον τὸ ἔργον] V. ad Hipp. mai. p. 281. B Frustra enim Heindorfius in hoc usu articuli haesit.

Οὔκουν δίκαιόν γε] V. ad Phaedr. p. 258. C. Ferri non potest quod vulgo scribebatur Οὐκοῦν δίκαιόν γε.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν ὅ γε οὐ χρὴ ποίει, ὦ Κρίτων, ἀλλ' ἐάσας χαίρειν τοὺς ἐπιτηδεύοντας φιλοσοφίαν, εἴτε χρηστοί εἰσιν εἴτε πονηροί, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα βασανίσας καλῶς τε καὶ εὖ, ἐὰν μέν σοι φαίνηται φαῦλον ὄν, πάντ' ἄνδρα ἀπότρεπε, μὴ μόνον τοὺς C
υἱεῖς· ἐὰν δὲ φαίνηται οἷον οἶμαι αὐτὸ ἐγὼ εἶναι, θαῤῥῶν δίωκε καὶ ἄσκει, τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο, αὐτός τε καὶ τὰ παιδία.

καλῶς τε καὶ εὖ] V. καλῶς γε καὶ εὖ, quo soli Flor. a. e. Ven. Σ. tenent.

καλῶς τε καὶ εὖ] V. supra p. 276. C. Comparavit Heindorfius Lachet. p. 188. A. πρὶν ἂν βασανίσῃ ταῦτα εὖ τε καὶ καλῶς ἅπαντα. Plura ad h. l. Winckelmannus collegit.

αὐτός τε καὶ τὰ παιδία] V. ad Remp. III. p. 414. D. Sympos. 221. D. Criton. p. 50. D. Reisig. ad Oed. Col. p. 313.

C o r r i g e n d a.

Prolegomm. p. 16. v. 15. lege m a g i s t r a m pro m a g i s t r u m.

Ibid. p. 48. v. 11. inf. ante n e p r o b a b i l e q u i d e m excidit i t a.

Pag. 96. in text. v. ultim. pro ἄρα corrige ἀρα.

Pag. 99. in text. v. 6. pro τῷ ξένῳ repone quaeso τὼ ξένω.

PLATONIS

OPERA OMNIA.

RECENSUIT

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

INSTRUXIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. VI SECT. II.

CONTINENS

MENONEM EUTHYPHRONEM THEAGEM
ERASTAS HIPPARCHUM.

EDITIO II.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXXV.

PLATONIS

MENO ET EUTHYPHRO.

INCERTI SCRIPTORIS

THEAGES ERASTAE HIPPARCHUS.

RECENSUIT

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

INSTRUXIT

AD. RICHARDUS FRITZSCHE
GYMNASII REGII CHEMNITIENSIS COLLEGA.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXXXV.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

MARTINO WOHLRAB

HUIUS OPERAE

SUASORI ET ADIUTORI BENEVOLENTISSIMO

GRATI ANIMI ERGO.

Praefatio.

Post Godofredi Stallbaumii editionem anno 1836 editam quantum curae collatum est in describenda Platonicae philosophiae initia et progressionem, in singulorum dialogorum consilium et ordinem definiendum, in librorum scriptorum auctoritatem perpendendam necessitudinesque explicandas, in Platonis sermonem instaurandum et illustrandum, id ad expoliendos illustrandosque hos quinque dialogos maiori erat fructui, quam ut munus et orationis denuo constituendae et prolegomena annotationesque ab integro conscribendi detrectare possem, qui hoc negotium suscepissem, ut colligerem quantum lucis post Stallbaumii editionem in hos dialogos redundasset. Quo quoniam factum est, ut hanc editionem Stallbaumii dicere non liceret, cavendum autem erat ne ea, quae Stallbaumio deberentur, eius auctoritate privarem, hanc institui rationem, ut in annotationibus quae ab illo aliisque annotata afferrem, appositis auctorum nominibus distinguerem; quae in reliquis Platonis libris a Stallbaumio aliisque animadversa ad hos dialogos illustrandos usui essent, ita laudarem, ut sua cuique tuerer; in prolegomenis, quo quisque loco sententiam probatam primus protulisset, accurate significarem. Disputatur autem in prolegomenis de dialogorum argumentis et dispositionibus, de consilio auctoritate tempore, de occasione personis inscriptionibus, ratione quam minime diversa ab ea, quam Martinus Wohlrab in praefatione apologiae explicavit et commendavit; deinde in librorum scriptorum cognationes inquiritur ea ratione, qua Martinus Wohlrab primus in Theaeteti editione familias Platonicorum librorum distinxit et, ne de eorum cognationibus infirmum fieret iudicium, singulorum dialogorum varietatem

diligenter et considerate examinandam esse docuit. In commemoranda varietate librorum hoc spectatur, ut appareat et qua auctoritate oratio Platonis, quam haec editio exhibet, confirmetur et ex quo fontium genere diversitas scripturae Stephanianae et recentiorum editionum manaverit omnibus locis, quibus haec editio cum illis discrepat. Coniecturas ab editoribus post Bekkerum receptas enotavi ceterarumque delectum, ut historiae emendationis Platonicae brevi conspectu salus Platonici sermonis modo restituta modo periclitans illustraretur. Quamquam non eo progressus sum, ut si qua opera in castiganda Platonis consuetudine male sedulo consumpta esset, nusquam eam neglegerem, aut ex iis, quae subtilissimis Martini Schanzii curis ex libro Bodleiano correcta sunt adiaphora multa, inutilem lectionum farraginem conflarem. Nam satis est semel monuisse, quae in crasi et elisione et litteris finalibus nulla addita auctoritate mutata sint, ea Bodleiano libro a Martino Schanzio diligentissime collato deberi.

Gratiam amplissimam refero Martino Wohlrab, qui hanc operam ut susciperem suaserit, susceptae censuram ut experirer dubitantem me confirmaverit, consilio et opibus magnifice et benevole me adiuverit.

Scrib. Chemnitii mense Nov. 1884.

R. Fritzsche.

PROLEGOMENA

AD

MENONEM.

Schleiermacher, F., Platons Werke. II. T. I. Bd. 3. Aufl. Berlin 1856. p. 223—232.

Ast, F., Platons Leben und Schriften. Leipzig 1816. p. 394—408.

Socher, J., Über Platons Schriften. München 1820. p. 170—186.

Platonis Meno. Prolegomenis et commentariis illustravit G. Stallbaumius. Lipsiae 1827. p. I—LX.

Arnold, A., Platons Werke, einzeln erklärt und in ihrem Zusammenhange dargestellt. I. Heft. Berlin 1835. p. 150—184.

Platonis opera omnia. Recensuit et commentariis instruxit G. Stallbaum. Vol. VI sect. II. Gothae et Erfordiae 1836. p. 7—22.

Hermann, K. F., Geschichte und System der Platonischen Philosophie. I. T. Heidelberg 1839. p. 481—487.

Platons sämtliche Werke, übersetzt von H. Müller, mit Einleitungen begleitet von K. Steinhart. II. Bd. Leipzig 1851. p. 85—124.

Susemihl, F., Die genetische Entwicklung der Platonischen Philosophie. I. T. Leipzig 1855. p. 65—89.

Munk, E., Die natürliche Ordnung der Platonischen Schriften. Berlin 1857. p. 358—390.

Überweg, F., Untersuchungen über die Echtheit und Zeitfolge Platonischer Schriften. Wien 1861. p. 139—140. 225—227.

Grote, G., Plato, and the other companions of Socrates. vol. II. 2d ed. London 1867. p. 1—28.

Schaarschmidt, C., Die Sammlung der Platonischen Schriften. Bonn 1866. p. 342—372.

I. Argumentum dialogi.

Tiedemann, D., Dialogorum Platonis argumenta exposita et illustrata. Biponti 1786. p. 124—130.

Hunziker, J., Argumenta dialogorum. (Platonis opera ed. Didot. vol. III. Parisiis 1873.) p. 51—53.

Menoni Thessalo quaerenti, utrum virtus doceri possit, an exercitatione comparetur, an natura vel alio modo hominibus insita sit, Socrates mirans, quod Gorgia duce sapientia et consuetudo intrepide interrogandi ad Thessalos deverterit, non modo num doceri possit nescire se profitetur, sed virtutem ipsam, quid sit, se ignorare. Quod vero quid sit nesciat, quonam pacto quale sit noverit? Neque alium quemquam, qui novisset, sibi obvium fuisse; quare gratum sibi facturum Menonem, si doceat, quid de ea re sibi cum Gorgia convenerit.[1])

Non gravate Meno respondet virtutem aliam esse viri aliam feminae, aliam adulescentis aliam adulti, liberi aliam atque servi; in unaquaque enim actione atque aetate ad unumquodque opus singulis hominibus virtutem adesse itemque pravitatem. Socrates autem monet non virtutum inter se differentium tamquam examen (σμῆνος) quaeri, sed virtutis naturam vel speciem illam in omnibus virtutibus eandem, qua virtutes sint sicut apes sint apes. Etiam speciem sanitatis magnitudinis roboris in omnibus hominibus esse eandem. Quod Meno concedit; sed virtus ei non videtur illis similis. Quare Socrates ostendit omnes homines eodem modo, iustitia et temperantia, bonos esse; quod fieri non posset, si virtus eorum non esset una.[2])

Si unum in omnibus exigatur, praeesse posse hominibus Meno virtutem esse ponit. Socrates dubitat, num haec pueri quoque et servi sit virtus, dominari posse; praeterea interrogat, nonne dominandum sit cum iustitia? Assentitur Meno, nam etiam iustitiam esse virtutem quandam, non secus ac fortitudinem temperantiam sapientiam

1) 70 A—71 D. 2) 71 E—73 C.

magnificentiam alias. Multas rursus virtutes Socrates monet esse inventas; Meno confitetur se unam nondum posse assequi.[1])

Quare Socrates, postquam docuit rotundum non esse figuram, sed figuram quandam, itemque albedinem non colorem, sed colorem quendam, quandoquidem aliae quoque et diversae figurae et colores sint, in omnibus autem figuris unum idemque inesse, propter quod figurae nomen iis competat, Menonem invitat, ut exercitationis gratia ad figuram definiendam aggrediatur; rogatus mox ipse figuram esse ponit, quod solum ex omnibus semper colorem comitetur. Quam definitionem nihili esse Meno perspicit, si quis colorem se nosse neget.[2])

Ex quo Socrates colligit non modo verum esse respondendum, sed etiam iis utendum, quae alter concesserit; hanc esse rationem dialecticam. Quare postquam quid sit terminus, quid solidum cum Menone ei convenit, figuram statuit esse solidi terminum; deinde etiam coloris definitionem quaerenti satisfacit, ex Empedoclea doctrina colorem esse docens figurarum effluvium visui congruens atque sensibile. Quam definitionem ut speciosiorem Meno laudat, Socrates minus probat; Menonem autem urget, ut accingatur ad virtutem ad haec exempla definiendam.[3])

Iam Meno virtutem esse vult appetere pulchra et consequi posse; quod ita se ponere concedit, quasi sint etiam qui mala cupiant et sibi contingere velint. Socrates autem docet mala scientem appetere neminem; nam ab iis, qui opinentur prodesse sibi mala, bona putari et bona exoptari; qui obesse censeant, sibi obtingere nolle, nam miserum esse cupere neminem. Quare relinqui ut virtus sit bona comparandi potestas. Assentitur Meno, et simul bona esse statuit sanitatem divitias honores similia. Mox autem Socrate docente intellegit, ut divitias comparare virtus sit, tamen comparandas esse non sine virtutis aliqua parte, velut iustitia temperantia sanctitate; ubi iuste comparari non possint, etiam non comparare (τὸ μὴ ἐκπορίζειν) esse virtutem. Ex quo effici virtutem esse, cum parte aliqua virtutis agere quidquid agatur. Si vero ad singulas virtutis partes quaestio revolvatur, opus esse definito quid sit tota virtus. Quare quaestionem ab integro esse iterandam.[4])

Meno consilii inopiam queritur. Socratem torpedinis marinae instar torporem animi efficere; sescenties enim de virtute locutum et gloriatum se nescire quid sit virtus.

1) 73 C—74 B. 2) 74 B—75 C. 3) 75 C—77 B. 4) 77 B —79 E.

Socrates non expeditum se alios impedire affirmat, sed ipsum inopem reddere inopes. Quare una cum illo virtutem se investigaturum.[1])

Meno autem eristica argumentatione usus Quomodo, inquit, quaeres id, quod nescire te affirmas? Nam quod quis novit, non quaerit; quod ignorat, quaerere nequit, cum quid quaerat nesciat. Socrates contra sacerdotes et divinos poetas laudat, qui doceant animos esse immortales et tum decedere, tum iterum nasci, interire vero nunquam. Ita animum ultro citroque migrantem vidisse et didicisse omnia; quare non mirum, cum tota natura cognata sit, quod animus omnia reminisci possit. Nam quaerere et discere esse reminisci. Neque igitur esse languendum.[2])

Reminiscendo vero disci Socrates rogatus monstrat arcessito servulo Menonis bonarum artium plane rudi, qui postquam perspexit quadratum latere bipedali esse pedum quattuor, quadrati dupli latus esse duplum sumit. Ita putare illum apparet se scire, quod nescit. Mox autem explorato non duplum, sed quadruplum spatium latere duplo effici, ad tripedale latus refugit; postremo intellegens ne ita quidem spatium octo pedum oriri, nescire se confitetur.[3])

Iam melius se habere servulum in dubitationem compulsum et torpore affectum Socrates ostendit; nam quae antea non perquisiturus fuerit nosse se arbitratus, iam ignorantiae conscium operam daturum ut inveniat. Prodesse igitur illum torporem.[4])

Ad quaerendum denuo aggressus puer Socrate apte interrogante intellegit, quadrata quattuor latere bipedali lineis diagonalibus ita posse secari, ut efficiatur quadratum altero tanto maius quam singula illa.[5])

Puerum nunquam non ex sua ipsius opinione respondisse Meno concedit; ex quo apparet eum, qui ignoret aliquid, de hoc ipso veras opiniones animo tenere, quae interrogando suscitari possint; quas si recuperet, reminiscendo discere. Quas si semper habuit, semper sciens fuit; sin aliquando accepit, non in hac vita adeptus est, siquidem puerum nemo docuit. Per omne igitur tempus, et quo est et quo non est homo, animus sciens erit; animus autem semper sciens est immortalis. Quare audacter inquirendum est et recordandum, quo, etiamsi reliqua non stent, meliores existimus et animo arrigimur. Horum fides facta Menoni.[6])

---

1) 79 E—80 D. 2) 80 D—81 E. 3) 81 E—84 A. 4) 84 A—C. 5) 84 C—85 B. 6) 85 B—86 C.

Itaque spe redintegrata Socrati videtur ad virtutem indagandam denuo esse accingendum; Meno autem iam consentit iamque mutato consilio deflectit ad quaestionem initio propositam, virtus num doceri possit. Socrates non parere nolens concedit ut exploretur quale sit, quod quid sit nondum convenerit, sed ex condicione more geometrarum, quem exemplo illustrat. Ad quod exemplum Menone consentiente ponit virtutem, si doceri possit, scientiam[1]) esse debere, nam nihil doceri praeter scientiam; si non sit scientia, non posse doceri. Esse autem virtutem bonum. Quare si quid bonum sit seorsum a scientia, virtutem fortasse non esse scientiam; sin aliter, futuram. Omnia autem bona esse utilia. Ex utilibus vero sanitatem roborem formam divitias similia nonnunquam etiam nocere; iuvare enim, si rectus usus iis praesit; si desit, nocere; item utilia reliqua, temperantiam iustitiam fortitudinem docilitatem memoriam magnificentiam cetera, quae animo contineantur, si quid eorum aliud quiddam praeter scientiam esse videatur, esse cum noceant; nam fortitudinem temperantiam docilitatem sine prudentia esse detrimento. Quapropter si omnia animi incepta (*ἐπιχειρήματα καὶ καρτερήματα*) per se neque utilia neque noxia sint, sed prudentia tantummodo ducente utilia evadant, etiam virtutem, siquidem in animo consistat et utilis sit, prudentiam[2]) quandam esse. Neque divitiarum aut omnium rerum, quas recti usus indigere convenerit, rectum esse usum nisi animo ducente prudenti. Ex animo igitur pendere humana omnia, et animi quae bona sint e prudentia; quare utile ipsum prudentiam esse. Virtutem igitur, siquidem utile sit, esse prudentiam, aut universam aut partem aliquam, ideoque hominibus non insitam natura; alioqui enim adulescentes natura bonos explorarent et magis quam aurum in arce obsignatos asservarent, ne corrumperentur.[3])

Quodsi homines non natura boni sint, iam quaerendum esse num disciplina. Et Menoni quidem ex iis, quae modo convenerint, consequi videtur, ut virtus doceri possit, siquidem scientia sit; at hoc ipsum ne temere concessum sit Socrates veretur. Necesse enim esse, si quid doceri possit, praeceptores eius discipulosque esse; si non sint, non posse doceri. Sese autem saepenumero quaerentem hominibus huius rei peritissimis adhibitis praeceptores virtutis nunquam indagasse. Quare opportune Anytum modo assedisse, virum a patre divite et

1) *ἐπιστήμην*. 2) *φρόνησιν*. 3) 86 C—89B.

sapienti bene eruditum et rebus amplissimis publice functum; hunc esse interpellandum.[1])

Arcessitus igitur Anytus interrogatur, siquidem eos, quos medicos sutores tibicines fieri cupiamus, ad eos mittamus, qui artes illas profiteantur et mercedem iis quaerant, ad quosnam mittendus sit Meno, ut qui eam appetat virtutem, qua homines civitates et domos bene administrent et parentes et cives et hospites colant? An ad sophistas, qui haec mercede docturos se polliceantur? Abominatur Anytus hanc pestem et perniciem discipulorum, et mirante Socrate, quomodo Protagoras tot annos latuerit discipulos corrumpens aliique multi, cum qui calceos vel vestimenta resarciant latere non possint deteriora reddentes, insanire affirmat qui illis pecuniam solvant, magis etiam qui discipulos tradant, omnium maxime qui urbe recipiant. Quorum magistrorum consuetudinem nunquam se expertum esse gloriatur.[2])

Socrates sophistas missos faciens rogat, ut nominatim dicat, quo duce Meno virtutem illam adepturus sit; Anytus autem respondet nomen proferre non opus esse; quemlibet enim optimatium (*τῶν καλῶν κἀγαθῶν*) aptum esse, cuius consuetudine melior evadat. Etiam hos a maioribus virtutem traditam accepisse interrogatus affirmat. Socrates autem num viri excellentes virtutem suam aliis tradere possint dubitat. Themistoclem enim, tam insignem virum, ut virtutis magister si quisquam videri posset, omnibus quae disciplina percipiantur filium diligenter erudiendum curavisse, de sua autem sapientia ei non impertivisse; itemque Aristidem et Periclem et Thucydidem filios non mala omnino indole, qui quidem leviora prae ceteris calluissent, omni institutione, quae sumptu parari posset, eruditos tamen ad paternam virtutem non conformasse. Haec aegre fert Anytus et Socratem cavere iubet subiratus, ut Socrati videtur, quia se ipsum ex illis esse arbitratur.[3])

Quare Menonem rursus interrogat Socrates, nonne in Thessalia optimates sint, qui virtutis magistros se exhibeant; ille autem esse dicit qui aiant, esse qui negent eam posse doceri. Magistros vero non esse existimandos inter quos id ipsum non convenerit, Meno concedit. Idem sophistas virtutis magistros esse pro certo non habet, sed admiratur Gorgiam, qui rideat eos qui hoc profiteantur. Etiam Theognidem poetam de virtute docenda ambigere modo dicentem posse doceri, modo negantem allatis versibus Socrates ostendit. Ita virtutis neque praeceptores

1) 89 B— 90 B. 2) 90 B—92 C. 3) 92 C—95 A.

neque discipuli usquam inveniuntur; concessum est autem id, cuius nec magistri nec discipuli sint, doceri non posse. Ergo virtus doceri non potest, et Meno in incerto est, utrum tandem ne sint quidem boni viri, an qua ratione exsistant.[1])

Manifesto igitur Socrati apparet rem non accurate esse perpensam; vitium autem latuisse cum diceretur solum scientia duce negotia hominibus recte procedere. Larisam enim vel alio quovis non solum qui noverit iter recte esse ducturum, sed etiam qui recte opinetur. Veram ergo opinionem ad recte agendum nihilo minus quam prudentiam valere.[2])

Meno haesitat. Scientiam multo praestantiorem putari quam veram opinionem. Quod cur ita sit Socrates illustrat imagine a Daedali operibus petita, quae non ligata aufugiant, ligata autem pretii sint magni. Item veras opiniones magni esse donec maneant; diu vero non manere nisi ligatas ratiocinatione a causis ducta, quam esse recordationem antea convenerit. Vinculo igitur differre scientiam a vera opinione.[3])

Et quidem hoc se recte contendere Socrates persuasum habet, esse aliud quiddam veram opinionem atque scientiam, licet illa non deterior sit nec minus utilis quam haec, nec vir illam tenens quam scientia praeditus. Concessum igitur esse homines utraque bonos atque utiles civitatibus esse; natura autem neutram hominibus esse insitam (quod Meno concedit); doctrina autem virtutem parabilem esse, si prudentia sit, et prudentiam esse, si parabilis sit; ac si praeceptores sint, doceri posse, sin aliter, minime; praeceptores autem non esse; neque igitur doceri posse illam neque prudentiam esse; attamen illam bonum esse; bonum vero et utile esse quod recte ducat; recte autem ducere haec duo sola, siquidem humana sit gubernatio (nam quae forte contingant, non humana gubernatione fieri), veram opinionem et scientiam; scientiam autem reiectam esse; neque igitur ut sapientes civitati praefuisse illos, Themistoclem et reliquos, sed tamquam vates et divinitus furentes, qui multa vera loquantur, quorum nihil intellegant. Vere igitur divinos illos esse censendos, sicut mulieres et Lacones bonos viros divinos nuncupent.[4])

Divino igitur beneficio sine consilio virtutem adesse quibuscunque adsit, nisi quis forte talis sit vir civilis, ut suam virtutem aliis impertire possit; eum vero inter ho-

---

1) 95 A—96 D. 2) 96 D—97 C. 3) 97 C—98 A. 4) 98 B —99 E.

mines similem fore Tiresiae inter mortuos sapienti. Ita nunc quidem esse visum; veritatem autem tum comprehensum iri, cum investigatum sit quid virtus sit per se. Nunc vero tempus esse abire.[1])

II. Dispositio dialogi.

Eichhoff, K., Logica trium dialogorum Platonicorum explicatio. Duisburg 1854. p. 4—9.

Quaestio proponitur. Interrogatur utrum virtus docendo[2]) vel exercendo[3]) comparari possit, an innata[4]) sit, an alio modo obtingat.

Correctio. Non potest quaeri qualis sit virtus, priusquam quid sit convenerit. (Omnis alicuius rei cognitio ad eius notionem redit.)[5])

A. Quaeritur quid sit virtus, et num quid sit omnino quaeri possit.[6])

I. Definitiones virtutis.

Meno in virtute definienda frustra versatur.[7])

Prima definitio. In unaquaque actione atque aetate ad unumquodque opus singulis hominibus virtus adest. (Variae formae virtutis.)[8])

Refutatio. Non multae virtutes quaeruntur, sed species (εἶδος) una in omnibus eadem.[9])

Contradictio. Virtus non videtur, sicut sanitas magnitudo robur, in omnibus esse eadem.[10])

Refutatio. Omnes eodem modo, iustitia et temperantia, boni sunt; quare virtus in omnibus est eadem. (Inductio.)[11])

Altera definitio. Virtus est praeesse posse hominibus. (Virtus civilis sophistarum.)[12])

Refutatio. Haec definitio non quadrat in omnes, velut pueros et servos, et imperfecta est, nam dominandum est cum iustitia.[13])

Additamentum. Etiam iustitia fortitudo temperantia sapientia magnificentia sunt virtutes. (Variae virtutis partes.)[14])

---

1) 99 E—100 C. 2) 70 A ἆρα διδακτὸν ἡ ἀρετή. 3) ib. ἀσκητόν. 4) ib. φύσει. 5) 71 D τί φῂς ἀρετὴν εἶναι; 6) 71 E—86 C. 7) 71 E—79 E. 8) 72 A καθ' ἑκάστην γὰρ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἡλικιῶν πρὸς ἕκαστον ἔργον ἑκάστῳ ἡμῶν ἡ ἀρετή ἐστιν. 9) 72 A—C. 10) 73 A. 11) 73 A—C. 12) 73 C ἄρχειν οἷόν τ' εἶναι τῶν ἀνθρώπων. 13) 73 D. 14) 73 D—74 A.

Refutatio. Non multae, sed una quaeritur virtus.[1])
Explanatio. Socrates recte definiendi rationem exemplis illustrat.[2])

Figurae definitio prima. Figura est, quod solum ex omnibus semper colorem comitatur. (Definitio fallax.)[3])

Refutatio. Ratio dialectica postulat, ut in definiendo iis tantum notionibus utamur, quas alter se nosse concesserit.[4])

Figurae definitio altera. Figura est terminus solidi. (Definitio fit per genus proximum et differentiam specificam.)[5])

Coloris definitio. Color est figurarum effluvium visui congruens atque sensibile. (Definitio ex Empedoclea doctrina, quam non omnes probant.)[6])

Tertia definitio. Virtus est appetere pulchra et consequi posse. (Vulgaris opinio.)[7])

Refutatio. a) Mala appetit nemo.[8])

Correctio. Virtus est potestas comparandi bona, sanitatem divitias honores similia. (Vulgaris de bonis opinio.)[9])

Refutatio. b) Bona non sine virtutis aliqua parte, velut iustitia temperantia sanctitate, comparari oportet; virtus est igitur, cum parte aliqua virtutis agere quidquid agitur. (Circulus in definiendo.)[10])

II. Quaeritur num inquiri in rem ignotam omnino possit.[11])

Argumentum eristicum. Quod quis novit, non quaerit; quod ignorat, quaerere nequit, cum quid quaerat nesciat. (*Ἀπόρημα.*)[12])

Refutatio. Quaerere et discere est reminisci; animus autem quae nescit reminisci potest.[13])

Argumenta. 1. Sacerdotes et poetae auctores sunt animum immortalem ultro citroque migrantem didicisse omnia. Tota autem natura cognata est; quare animus omnia reminisci potest.[14])

2. Discere autem est reminisci. Nam quae quis nescit, apte interrogando ex eo elici possunt. (Methodus Socratica.)[15])

Demonstratio. Ex servulo geometriae imperito ratio quadrati duplicandi interrogando elicitur.[16])

---

1) 74 A. 2) 74 B—77 B. 3) 75 B. 4) 75 C—D. 5) 76 A. 6) 76 D. 7) 77 B *ἐπιθυμοῦντα τῶν καλῶν δυνατὸν εἶναι πορίζεσθαι.* 8) 77 B—78 B. 9) 78 B *δύναμις τοῦ πορίζεσθαι τἀγαθά.* 10) 78 C—79 E. 11) 80 A—86 C. 12) 80 D. 13) 81 A—86 C. 14) 81 A—D. 15) 81 E—85 D. 16) 82 A—85 B.

Interrogando enim efficitur a) ut intellegat nescire se, quae se nosse arbitrabatur. (Socrates torporem efficit.)[1]) b) ut intellegat veram rationem.[2])

Conclusio. a) In animo notiones insunt, quas in hac vita non didicit. Ergo aut in alia vita eas didicit, aut semper sciens fuit. Ergo immortalis est. b) Illae notiones meditando et inquirendo suscitari possunt. Ergo inquirendum est.[3])

Transitio. Socratem ad virtutem definiendam denuo aggredientem Meno inducit ut redeat ad quaestionem initio propositam, virtus num doceri possit.[4])

B. Quaeritur num virtus doceri possit.[5])

I. Quaeritur num virtus scientia sit.[6])

Ratio disquisitionis ex hypothesi. Si virtus scientia est, doceri potest, sin aliter, non potest.[7])

Disquisitio. Virtus est bonum.[8])

Omnia bona sunt utilia.[9])

Omnia utilia non utilia sunt nisi prudentia ducente; nam a) ea, quae circa corpus sunt, noxia sunt si rectus usus deest, qui ex prudentia pendet; b) ea, quae circa animum sunt, sine prudentia nocent.[10])

Ergo utile ipsum prudentia est.[11])

Ergo virtus est prudentia, aut tota aut pars aliqua.[12])

Ergo virtus non natura insita esse, sed doceri posse videtur.[13])

Transitio. Si virtus doceri potest, magistros et discipulos virtutis esse oportet; alioqui doceri non potest.[14])

II. Quaeritur num virtutis magistri sint.[15])

Virtutis magistros non esse verisimile est, quia neque a Socrate neque ab Anyto neque a Menone ullus reperiri potest, quin etiam qui ipsi virtutis praecepta tradunt, sophistae et poetae gnomici, de ea re inter se non consentiunt.

Inductio. 1. Socrates affirmat saepenumero se quaerentem idque adhibitis hominibus eius rei peritissimis, virtutis magistros nunquam investigasse.[16])

2. Anytus vir bene eruditus et amplissimis rebus functus sophistas abominatur[17]), et bonos clarosque

---

1) 82 B—84 A. 2) 84 D—85 B. 3) 85 B—86 C. 4) 86 CD. 5) 86 E—99 E. 6) 86 E—89 B. 7) 86 E—87 B. 8) 87 D. 9) 87 E. 10) 87 E—88 E. 11) 89 A. 12) ib. 13) 89 A—C. 14) 89 C—E. 15) 89 E—96 C. 16) 89 E. 17) 91 C—92 A.

viros (τοὺς καλοὺς κἀγαθούς) commendat[1]); refutatur autem allatis exemplis praestantissimorum virorum.[2])

3. Meno testatur in Thessalia bonos clarosque viros de ea re diversa sentire[3]), et

4. A Gorgia rideri sophistas reliquos, qui virtutis magistros se profiteantur.[4])

5. Theognidem secum ipsum pugnare Socrates ostendit.[5])

Transitio. Prior disquisitio atque rerum examen ad diversa tendunt; quare necesse est in illa disquisitione vitium latuisse.[6])

III. Vitium detegitur. Agitur de scientia et vera opinione.[7])

1. Ad recte agendum nihilo minus quam prudentia valet vera opinio.[8])

2. Tamen scientia eo, quod stabilis est nixa ratiocinatione a causis ducta (λογισμῷ), differt a vera opinione.[9])

Conclusio. Ad recte agendum ducunt haec duo sola, scientia et vera opinio.[10])

Virtus civilium virorum, quippe quae doceri non possit, non est scientia.[11])

Relinquitur igitur, ut illa sit vera opinio sine scientia, sicut vera opinio vatum divinorum, divinoque beneficio obtingat[12]);

nisi quis forte reperiatur Tiresias inter umbras, qui virtutem suam docere possit.[13])

Epilogus.

Veritas tum comprehendetur, cum exploratum erit quid sit virtus.[14])

III. Quo consilio Plato Menonem scripserit.

Multum agitata Platonis temporibus erat quaestio num virtus doceri posset, cum sophistarum alii virtutis magistros se profiterentur, alii virtutem doceri posse negarent. Protagoras enim, qui libellum conscripsit περὶ ἀρετῶν[15]), se iactabat παιδεύσεως καὶ ἀρετῆς διδάσκαλον[16]), Evenus Parius docturum se pollicebatur ἀρετὴν

1) 92 E. 2) 93 A—94 E. 3) 95 B. 4) 95 C. 5) 95 D—96 A. 6) 96 D—97 A. 7) 97 A—99 C. 8) 97 C. 9) 98 A. 10) 99 A. 11) ib. 12) 99 BC. 13) 100 A. 14) 100 B. 15) Diog. La. IX 55. 16) Prot. 349 A. ad 91 AD.

ἀνθρωπίνην καὶ πολιτικήν[1]), Euthydemus et Dionysodorus sibi videbantur *ἀρετὴν οἴω τ' εἶναι παραδοῦναι κάλλιστ' ἀνθρώπων καὶ τάχιστα*[2]), Prodicus et alii multi hominibus persuaserunt, *ὡς οὔτε οἰκίαν οὔτε πόλιν τὴν αὑτῶν διοικεῖν οἷοί τ' ἔσονται, ἐὰν μὴ σφεῖς αὐτῶν ἐπιστατήσωσι τῆς παιδείας*[3]), Gorgias autem irridebat eos, qui virtutem docturos se pollicebantur[4]) itemque certe discipuli eius Polus, Lycophro, Protarchus, Alcidamas.[5]) Ad hanc controversiam descendit etiam Euripides (suppl. 913): *ἡ δ' εὐανδρία διδακτός, εἴπερ καὶ βρέφος διδάσκεται λέγειν ἀκούειν θ' ὧν μάθησιν οὐκ ἔχει*, et Isocrates (XIII, 21): *οὐδεμίαν ἡγοῦμαι τοιαύτην εἶναι τέχνην, ἥτις τοῖς κακῶς πεφυκόσιν ἀρετὴν ἂν καὶ δικαιοσύνην ἐμποιήσειεν.* Quare et in Xenophontis commentariis[6]) Socrati haec quaestio proponitur *ἡ ἀνδρεία πότερον εἴη διδακτὸν ἢ φυσικόν*, et in convivio Xenophonteo[7]) de virtute (*καλοκἀγαθία*), num doceri possit, clamor oritur: *ἐνταῦθα δὴ πολλοὶ ἐφθέγξαντο, καὶ ὁ μέν τις αὐτῶν εἶπε· ποῦ οὖν εὑρήσει τούτου διδάσκαλον; ὁ δέ τις ὡς εἴπερ τι καὶ ἄλλο καὶ τοῦτο μαθητόν. ὁ δὲ Σωκράτης ἔφη· τοῦτο μὲν ἐπειδὴ ἀμφίλογόν ἐστιν*[8]) *εἰς αὖθις ἀποθώμεθα.* Plato autem, qui cum Socrate censebat virtutem doceri posse, postquam iam Protagora dialogo docuit hanc quaestionem ad alteram illam revocandam esse, quae est de virtutis notione et indole, constituit Menone dialogo *virtutis et scientiae moralis vim et condiciones* ita examinare, ut simul et Socraticae methodi praestantia opponeretur sophisticis artificiis et ipse Socrates ab inimicorum calumniis vindicatus evaderet verae scientiae et virtutis magister unicus.

I. a) Socraticae de virtute doctrinae haec est summa.[9]) Malus nemo est nisi invitus; nam nemo miser esse vult.[10]) Quare qui bonum cupientes mali sunt, fal-

---

1) apol. 20 B. 2) Euthyd. 273 D. 3) De rep. X 600 C., Welcker, Kleine Schriften II p. 429—447: Tugendlehre (des Prodikos). Prodicus fabulam illam invenit de Hercule in bivio, schol. Ar. nub. 360. 4) 95 C. 5) Zeller, Philos. der Griechen I⁴ p. 959 sq.
6) Xen. mem. III 9, 1. 7) Xen. symp. II 6. 8) Quaestio tota antiquitate non desita est disceptari, id quod testantur Diog. La. VI 10: Antisthenes *διδακτὴν ἀπεδείκνυε τὴν ἀρετήν*, dialogi qui circumferebantur Critonis nomine *Ὅτι οὐκ ἐκ τοῦ μαθεῖν οἱ ἀγαθοί* (Diog. La. II 121), Simonis *Περὶ ἀρετῆς ὡς οὐ διδακτόν* (ib. 122), is qui et Platonis et Aeschinis nomine inscribitur ex Platonis Menone excerptus *Περὶ ἀρετῆς*, Plutarchi commentariolus *Ὅτι διδακτὸν ἡ ἀρετή*, Hor. ep. I 18, 100 virtutem doctrina paret naturane donet? Seneca De otio 31: natura an ars bonos viros faciat? Maximus Tyrius diss. XXXIII. XXXVII. 9) Zeller, die Philosophie der Griechen. II, 1. ed. III. 1875. p. 117 sqq.
10) Zeller II 1 p. 119, 2. Cf. Menon. 77 B sqq.

luntur nescientes quid bonum sit, et inscitia parens est omnium vitiorum[1]); boni autem scientia est virtus.[2]) Ergo virtus et una est in hominibus omnibus[3]) et pariter ac litterae doceri potest.[4]) Virtutem aequalium vanam et nullam esse apparet, quia vana opinione nititur.[5])

In Protagora dialogo Protagoras virtutem civilem (πολιτικήν) docturum se pollicetur, qua res domesticae et publicae bene administrentur[6]); Socrati autem videtur ea virtus institutione non posse comparari.[7]) Nam neque vulgus Atheniensium ita arbitrari, cum nemini non liceat quamvis inerudito verba facere in foro, neque viros in re publica praeclaros suam virtutem filiis tradere potuisse.[8]) Protagoras contra exponit verecundiae (αἰδώς) et iustitiae (δίκη) Iovem omnes fecisse compotes; ingenii igitur vitio illos a parentum virtute descivisse.[9]) Arbitrari autem omnes civilem virtutem posse comparari; nam iniustos puniri[10]), et filios instituendos curari.[11]) Cum Socrate vero censet niti illam iustitia (δικαιοσύνη), temperantia (σωφροσύνη)[12]), sanctitate (ὁσιότης)[13]); mox adiectis fortitudine (ἀνδρεία) et sapientia (σοφία) evadunt quinque virtutis partes.[14]) In quas Socrates priore quaestione dimissa inquirit, num inter se diversae sint, atque videtur δικαιοσύνη esse fere idem atque ὁσιότης[15]), σωφροσύνη idem atque σοφία[16]), δικαιοσύνη idem atque σωφροσύνη[17]), ἀνδρεία idem atque σοφία.[18]) Simul interiecta disputatione de carmine quodam Simonidis[19]) Socrates ex poetae sententia docet neminem malum esse nisi invitum[20]); ex quo colligi potest non solum fortitudinem niti scientia (ἐπιστήμη)[21]), sed omnes virtutes. Quare tertia disputatione instituta de scientia haec exponuntur.[22]) Scientia pulchrum (καλόν) est et in homines dominatur[23]); nam vulgus hominum sectatur id quod iucundum est; in quo opus est arte metiendi.[24]) Quod iucundum est, idem est bonum[25]); honestum facinus est bonum et utile[26]); nemo malum cupit, quod timet.[27])

---

1) Xen. mem. IV 2, 19. Zeller II 1 p. 122. 123, 1. 2) Xen. mem. III 9, 4. Zeller 124. 3) Xen. symp. II 9. Ar. polit. I 13. Zeller 121. 4) Xen. mem. III 9, 1 sqq. IV 2, 20 μάθησις — ὥσπερ τῶν γραμμάτων. Zeller 122 sq. 5) apol. 21 C 29 E. Zeller 118. 6) Prot. 318 E εὐβουλία περί τε τῶν οἰκείων — καὶ περὶ τῶν τῆς πόλεως. 7) 319 B 320 B. 8) 319 A sqq. 9) 320 C—328 D. 10) 323 C sqq. 11) 325 A. 12) 323 A. 13) 325 A. 14) 330 A 349 B. 15) 331 B. 16) 333 B. 17) 333 D 349 D. 18) 350 C 360 D. 19) 338 E—347 A. 20) 345 D. 21) 350 A. 22) 351 A—361 B. 23) 352 C. 24) 357 A. 25) 358 A. 26) 358 B. 27) 358 E.

Quare fortitudo est scientia rerum metuendarum et non metuendarum.[1]) Ergo omnes virtutes scientia sunt, nam virtutum unitas concessa est; et virtus doceri potest.[2]) Discedens Socrates ἐγὼ οὖν, inquit, πάντα ταῦτα καθορῶν ἄνω κάτω ταραττόμενα δεινῶς πᾶσαν προθυμίαν ἔχω καταφανῆ αὐτὰ γενέσθαι, καὶ βουλοίμην ἂν ταῦτα διεξελθόντας ἡμᾶς ἐξελθεῖν καὶ ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ὅ τι ἐστί, καὶ πάλιν ἐπισκέψασθαι περὶ αὐτοῦ εἴτε διδακτὸν εἴτε μὴ διδακτόν.[3]) Promissum Plato Menone efficit.

b) Nam Menone dialogo quaestio in Protagora incohata ad eum finem perducitur, ut contorta difficultas, qua irretiti Protagoras et Socrates non solum inter se, sed ipsi secum postremo pugnabant, expediatur invento virtutum genere duplici[4]), quorum alterum, virtus vulgaris[5]) et imperfecta, quae opinione sola sine scientia nititur, doceri non potest, sed consuetudine et exercitatione tantum quodammodo comparatur, alterum, virtus vera[6]) et perfecta sive philosophica et quae scientia nitatur, doctrina conciliari potest.

Et initio quidem libri illud, quod Protagora dialogo Plato ex Socratis sententia docuit, quaestionem de virtutis institutione revocandam esse ad alteram illam, quae est de natura eius et condicione, paucis colligitur et repetitur[7]); deinde propositum incipitur et tantum non absolvitur cum urbana illa dissimulatione, qua etsi omnia aut palam proponuntur aut occultius iniciuntur, quae ad rem diiudicandam pertinent, tamen legentium animi sollicitantur, cum parum aut nihil, quod verum et operae pretium sit, quaerendo effici videatur. Agitur enim ab ipso initio in refutandis Menonis definitionibus non solum id, ut explodatur vulgi incerta opinio sophistarumque decreta speciosa auditu, ad probandum infirma, et fiducia convellatur ut Menonis ita omnium, qui arroganti opinione sophisticae calliditatis ad spem civitatis bene regendae evehuntur, sed etiam ut in cognoscendam virtutis naturam gradatim ascendamus et veritatis aditus magis magisque iam patefiat.[8]) Quare quamquam Menoni dicenti virtutem aliam esse viri aliam feminae, aliam adulescentis aliam adulti, liberi aliam atque servi[9]), recte obicitur in omnes virtutis formas pro actionibus aetatibus hominibus diversas

---

1) 360 D. 2) 361 B. 3) 361 C. 4) Schleiermacher II, 1 p. 228. 5) πολιτική, δημοτική Phaedon. 82 A. Steger, Platonische Studien II p. 48—54. 6) ἀληθὴς ἀρετή. Phaedon. 69 B. 7) Susemihl I p. 83. 8) Steinhart II p. 99 sqq., Susemihl I p. 66. 9) 71 E.

dominari unam virtutis summam et absolutam notionem, quapropter virtutis nomine omnes nuncupentur, tamen intellegimus recte sensisse Menonem non omnia decere eundem, sed diversis diversas obtingere virtutis formas atque munera, quae tueri virtus sit, sicut Charmides[1]) temperantiam (*σωφροσύνην*) in eo ponit, ut sua quisque agat (*τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν*), et Aristoteles[2]) a notionis unitate rursus ad usum et exempla descendens: *ἄλλον γὰρ τρόπον*, inquit, *τὸ ἐλεύθερον τοῦ δούλου ἄρχει καὶ τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος καὶ ἀνὴρ παιδός. — ὁμοίως τοίνυν ἀναγκαῖον ἔχειν καὶ περὶ τὰς ἠθικὰς ἀρετάς· ὑποληπτέον δεῖν μὲν μετέχειν πάντας, ἀλλ' οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλ' ὅσον ἑκάστῳ πρὸς τὸ αὑτοῦ ἔργον. — ὥστε φανερὸν ὅτι ἐστὶν ἠθικὴ ἀρετὴ τῶν εἰρημένων πάντων, καὶ οὐχ ἡ αὐτὴ σωφροσύνη γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς οὐδ' ἀνδρία καὶ δικαιοσύνη, καθάπερ ᾤετο Σωκράτης. — πολὺ γὰρ ἄμεινον λέγουσιν οἱ ἐξαριθμοῦντες τὰς ἀρετὰς ὥσπερ Γοργίας.* Iterum Meno recte ille quidem vituperatur postquam cupide et inique statuit virtutem esse praeesse posse hominibus[3]); valet enim hoc responsum ad illustrandam virtutem civilem sophistarum, quam „illi interpretabantur sic, ut missa verae honestatis ac probitatis vi unice de prudentia civili ac domestica cogitari vellent eoque modo totam virtutem ad callidum quoddam utilitatis vel privatim vel publice consequendae artificium revocarent". [4]) Attamen etiam ex Platonis sententia virtus ars regia censenda est et in homines dominans, qua sola moderatrice civitates bene et prospere administrari possint. [5]) Neque plena et perfecta foret virtutis descriptio, si omitterentur partes virtutis [6]), quae in Protagora dialogo constitutae sunt quinque: *σοφία καὶ σωφροσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ δικαιοσύνη καὶ ὁσιότης, πέντε ὄντα ὀνόματα*[7]), Menoni autem, qui cum veris virtutibus fortuita confundit, sicut magnificentiam cum potestate et divitiis coniunctam, permultae esse videntur: *δικαιοσύνη, ἀνδρεία, σωφροσύνη, σοφία, μεγαλοπρέπεια, „καὶ ἄλλαι πάμπολλαι"*. [8]) Quarum mentionem non inicere Plato noluit, quamquam in eas inquirendi negotio hoc loco supersedit; cunctarum enim unitatem longa disputatione in Protagora dialogo instituta probavit [9]), singulae autem singulis libris tractantur, fortitudo Lachete, tem-

1) Charm. 161 B. 2) Polit. I 13 (I 5, 6). Cf. ib. III 4 (III 2, 4) Steinhart II p. 173 n. 19. 3) 73 C. 4) Stallbaum² proll. p. 8. 5) De rep. III 413 E. Steinhart II p. 100. 6) *μόρια ἀρετῆς*, 78 D. 7) Prot. 349 B. 8) 74 A. 9) Prot. 329 C —350 D. Etiam 87 E (v. ann.) quaestio in Protagora instituta non iteratur.

perantia Charmide, pietas Euthyphrone, iustitia libro de republica, quo simul exponitur, quomodo virtutis partes quattuor quae Platoni postea videbantur[1]), ad animae partes tres revocandae sint.[2]) Iam proxime ad veritatem accedit tertia Menonis definitio: *ἐπιθυμοῦντα τῶν καλῶν δυνατὸν εἶναι πορίζεσθαι*[3]), quae postquam Plato ex Socratis sententia probavit mala scientem appetere neminem, sic corrigitur: *δύναμις τοῦ πορίζεσθαι τἀγαθά.*[4]) Hanc definitionem Meno, si tenuisset veram et sinceram boni notionem, valenti argumentatione defendisset; cuius expers, cum teneat vulgarem de bonis opinionem, facile labefactatur.[5])

Neque igitur methodi vitio, quod in prima et altera definitione inesse Socrates ostendit, sed opinionis perversitate tertia definitio corruit, id quod satis perspicue significatur: *χρυσίον δὲ δὴ καὶ ἀργύριον πορίζεσθαι ἀρετή ἐστιν, ὥς φησι Μένων ὁ τοῦ μεγάλου βασιλέως πατρικὸς ξένος.*[6]) Ex quo elucet verae virtutis primariam condicionem esse veram cognitionem sive s c i e n t i a m. Neque igitur casu quodam, ut Plato rem finxit, aut solum ad refutandum eristicum argumentum forte iniectum, sed necessaria sua progressione quaestio devenit ad examinandam scientiae naturam et condicionem; qui locus tantum abest ut forte tractetur, ut caput contra et ianua universae quaestionis putandus sit.[7]) Ad veram rerum naturam[8]) aditum esse, sive facultatem esse scientiae, consequitur ex immortalitate animi[9]), quam probari posse Plato, quo tempore Menonem conscripsit, sine dubio persuasum habuit, sicut postea Phaedone se eam probavisse re vera sibi persuasit.[10]) Omnia autem argumenta, quae Platoni satis esse postea visa sunt, ex idearum doctrina pendent[11]), cuius in hoc dialogo nullum exstat vestigium[12]), sed praemeditatio tantum illa de recordatione (*ἀνάμνησις*), ex qua ea doctrina postea crevit.[13]) Quare non mirum est quod Plato, ut solet in re certa et necessaria, sed impedita[14]), ad sacram fabulam[15]) et ad

1) Cf. Euthyphr. proll. c. VII. 2) Stallbaum proll. ad remp. p. XXIII sqq. Zeller II 1 p. 748 sq. 3) 77 B. 4) 78 B. 5) Arnold I p. 161 n. 9. Steinhart II p. 101. Susemihl I p. 66. 68. 6) 78 D. 7) Steinhart II p. 95. 97. 8) 86 A *ἡ ἀλήθεια τῶν ὄντων.* 9) Ad 86 A. 10) Wohlrab, Phaedon. proll. p. 23 sqq. 28. 11) Wohlrab l. l. p. 24. 12) Stallbaum[1] proll. p. LI. Hermann, Gesch. u. Syst. I p. 486. Vocis *εἶδος* notio quae est p. 72 C a Socratis consuetudine dicendi non recedit. Euthyphr. proll. c. VII extr. 13) 81 A sqq. Cf. Peipers, ontologia Platonica p. 473. 14) Plato Menone hanc quaestionem, num veritatis omnino cognitio sit, primum tractavit, qua in Protagora supersederat. Hermann, Gesch. u. Syst. I p. 483. 15) 81 A.

argumentationem non validam[1]) refugit, ultimam autem rationem eam ponit, in qua, quoniam reliqua dialectice probari non possunt, etiam nobis acquiescendum est.[2]) Notiones autem in animo dormientes excitantur Socratica docendi methodo, ad quam pleno et perfecto exemplo illustrandam pueri interrogatio[3]) plus valet quam ad probandam animi immortalitatem; qua primum caligo depellitur vanae opinionis, verae cognitionis perniciosissimum impedimentum, et torpor ille salutaris efficitur[4]), deinde ipsa veritas nascitur quasi obstetricia arte.[5])

Ab hac disquisitione Socrates non propter Menonis inconstantiam, ut lusit Plato[6]), sed necessario pergit ad tertiam quaestionem, virtus num scientia sit. In qua utitur hypothetica methodo a Zenone[7]) inventa, quam Plato non semel quaestionibus adhibuit et commendavit[8]) utilissimam et necessariam[9]) arbitratus ubi ea, quae vera visa sunt, ad obrussam quasi exiguntur, num ratione inventa et quae ex iis consequuntur re probentur. Ita Plato virtutem scientiam esse et doceri posse probat, cautius autem quam Socrates, qui totam virtutem scientiam esse voluerat[10]), haec addit: *φρόνησιν ἄρα φαμὲν ἀρετὴν εἶναι, ἤτοι ξύμπασαν ἢ μέρος τι.*[11])

Hac re probata iam restat ut examinetur aequalium virtus num vera virtus sit; ad quam examinandam se accingens Plato, etsi reliqua disputatio satis pugnax fuit atque idonea et ad traducendam sophisticam institutionem et ad civilem virtutem quae vulgo intellegebatur convellendam, bellatorium stilum magis etiam acuit.[12])

Quam etsi non veram tamen veritatis imaginem esse vult; ad 86 B. 1) 85 D—86 B, cf. ad 86 A. Ast p. 403. Hermann l. l. p. 485. Schaarschmidt p. 356. Zeller II 1 p. 454 ann. 1. Tamen Plato Phaedon. 73 B ad haec respexit, v. infra c. VI. 2) 86 B, cf. 81 DE. Goethe, Briefwechsel mit Zelter V 354: „Ich habe bemerkt, dass ich den Gedanken für wahr halte, der für mich fruchtbar ist, sich an mein übriges Denken anschliesst und zugleich mich fördert.“ Cum 81 DE cf. Lessing, Eine Duplik. c. I: „Nicht durch den Besitz, sondern durch die Nachforschung der Wahrheit erweitern sich seine (des Menschen) Kräfte, worin allein seine immer wachsende Vollkommenheit besteht. Der Besitz macht ruhig, träge, stolz.“ 3) 82 B sqq. Platoni geometria est philosophiae praeparatio, de rep. VII 526 C. Steinhart II p. 106. 4) 79 E sq. 84 A sq. 84 C *ὤνητο ἄρα ναρκήσας*. 5) *μαιευτική*, Theaet. 161 E al. 6) 86 CD. 7) Parm. 136 A. 8) Steger, Platonische Studien I. 1869. p. 57 sqq. Zeller II 1 p. 521 sq. 9) Parm. 135 D, ubi ad hypotheticam disquisitionem respicitur: *εἰ δὲ μή, σὲ διαφεύξεται ἡ ἀλήθεια.* 10) Zeller II 1 p. 118. 11) 89 A. v. infra p. 20. 12) Platonis animum irritavit gratia, qua et sophistae apud optimates floruerunt et politici homines apud plebem, qui Socrati pariter ac sophistis infensi fuerant et postremo perniciosi. „In iis quae de

Primum quidem deluditur Meno, cui Socrates par pari referens captiose proponit *οὗ μήτε διδάσκαλοι μήτε μαθηταὶ εἶεν, — μὴ διδακτὸν εἶναι* [1]); quod Meno probat delusus non solum Graeco sermone, quo *esse* et *esse posse* eodem verbo significantur, sed etiam hominum opinione, qui si quam artem doceri posse credituri sunt, doctores eius requirunt. [2]) Deinde monstratur vulgaris virtutis non esse praeceptores, quia illa non scientia, sed opinione [3]) nitatur; in quo quamquam minime latet salis acerbitas, Plato tamen aliquid remisit ex rigida Socratis doctrina. Socrati enim virtus sine scientia omnino nulla esse visa erat [4]), Platoni autem videtur aliqua etsi incerta et parvi aestimanda. [5]) Nam virtutem eorum, qui in Atheniensium republica administranda et augenda valida opera et palmari consilio valuerunt, Themistoclis Aristidis Periclis Thucydidis, nullam fuisse Plato non contendit, at non stabilem [6]) erroribusque obnoxiam [7]) et ita comparatam, ut posteris tradi non posset. Haec est verae virtutis quasi adumbrata imago [8]), quam qui tenent instabiles sunt sicut umbrae volitantes [9]); quorum virtus quantumvis spectata non tam clarum est exemplar, ut posteris, qui eam imitantur, integra maneat. Nam ut illorum filii, ita etiam qui tunc erant plebis rectores et turbatores a maiorum virtute desciverant, sicut Anytus [10]), cuius pater propter morum dissimilitudinem consulto laudatur [11]). Quare duo esse virtutis genera Plato statuit, quorum utrumque ex iisdem seminibus in superiore vita animis insitis procreatur. Quae tamen non eadem

---

Anyto scribit 90 A ubique sunt aculei in hominem, quem Plato pessime oderat, nam nulla esse potest controversia quin haec post Socratis mortem scripta fuerint. Quod igitur Anyti patrem Anthemionem laudat (*οὐχ ὑπερήφανος πολίτης οὐδὲ ὀγκώδης τε καὶ ἐπαχθής*), his omnibus tecte filio superbia et arrogantia exprobratur. — Graphice depingit Anyti asperitatem et saevitiam et acerbissimum in sophistas odium, corruptores iuventutis, quo et Socratem insectabatur 91 C 92 AB, ut futurum Socratis accusatorem facile agnoscas, cui oblique malum minatur 94 E.“ Cobet, Collectanea crit. p. 47. 1) 89 E. 2) Xen. symp. II 6, ubi de virtute docenda agitur: *πόϑ οὖν εὑρήσει τοῦτον διδάσκαλον;* Hermann, Gesch. u. Syst. I p. 646. 3) 97 B *ὀρθὴ δόξα, δόξα ἀληθής*, 99 B *εὐδοξία*. symp. 202 A *ἔστι δὲ δήπου τοιοῦτον ἡ ὀρθὴ δόξα, μεταξὺ φρονήσεως καὶ ἀμαθίας*. 4) Zeller l. l. II 1, p. 96. 118. 5) 98 C *οὐ μόνον δι' ἐπιστήμην ἀγαθοὶ ἄνδρες ἂν εἶεν καὶ ὠφέλιμοι ταῖς πόλεσιν, εἴπερ εἶεν, ἀλλὰ καὶ δι' ὀρθὴν δόξαν*. Nondum ita in Protagora; Hermann l. l. p. 484. 6) 97 C *ὁ ἀεὶ ἔχων ὀρθὴν δόξαν* non serio dicitur. Susemihl I p. 71. 7) Ut 71 E *τοὺς ἐχθροὺς κακῶς ποιεῖν*. 8) *σκιαγραφία*, Phaedon. 69 B. 9) 100 A coll. 98 A. 10) Hinc illa ira 94 E. 11) 90 A. Hermann, Gesch. u. Syst. I p. 644 ann. 420. Steinhart II p. 93.

sunt in omnibus, cum sint qui ingenii vitio deteriores appareant sicut Periclis filii.[1]) Haec igitur semina innata (*φύσει*) sunt, eaque sola; virtutis enim utrumque genus ex iis recordatione (*ἀναμνήσει*) procreatur, qua sola illa semina excoluntur. Virtutem igitur innatam esse recte negatur[2]), quoniam sine recordatione nulla est virtus. Recordatio autem revocatur et ratione philosophica et exercitatione. Quam ratio parit, vera est virtus; vera autem ratio non est sophistarum, quorum alii veritatem cognosci posse omnino negant[3]), alii civilem[4]) tantum virtutem tradunt[5]) (quos tamen ipsi civiles viri[6]) abominantur), alii virtutis doctores irridentes oratoriam artem solam profitentur[7]), omnes autem non veritatem, sed vanam speciem sectantur et dialectica methodo, quae parens est scientiae, supersedent[8]), sed una ratio philosophica quam docuit Socrates verae scientiae et virtutis praeceptor unicus.[9]) Vulgaris autem virtus exercitatione[10]) comparatur, id quod non solum politici homines recte senserunt, qui „cotidianum vitae usum maiorumque exempla formandis ad virtutem ingeniis sufficere rati doctrinam virtutis ullam esse negabant adolescentesque eius studiosos ad optimorum civium consuetudinem[11]) moresque publicos ediscendos ablegabant“[12]), sed etiam Plato alibi affirmat.[13]) Exercitatione autem non scientia paratur, sed opiniones tantum et usitatae cogitationes animo concipiuntur, quae neque verae sunt omnes neque, si modo verae sunt, continentur ratiocinationis vinculo.[14])

---

1) Phaedr. 250 A *ἀναμιμνήσκεσθαι δ' ἐκ τῶνδε ἐκεῖνα οὐ ῥάδιον ἁπάσῃ (ψυχῇ), οὔτε ὅσαι βραχέως εἶδον τότε τἀκεῖ, οὔτε αἳ δεῦρο πεσοῦσαι ἐδυστύχησαν.* 2) 98 CD. Susemihl I p. 73. Etiam Socrates docuit (Xen. mem. IV 1, 3) *ὅτι αἱ ἄρισται δοκοῦσαι εἶναι φύσεις μάλιστα παιδείας δέονται.* 3) Eristici 80 D sqq. Protagoras, Gorgias. Steinhart II p. 87. 4) Quae describitur 71 E 91 A. 5) Ut Protagoras, 91 D sq. 6) Ad 91 C.

7) Ut Gorgias, 95 C. 8) Stallbaum² p. 10. Quod in Menone apparet, qui ad illustrandam sophisticam institutionem inducitur (Stallbaum¹ p. XXV) sicut Anytus ad mores civilium virorum qui tum erant illustrandos. (Hermann, Ind. lect. hib. Marb. 1837—38 p. 3). 9) Morgenstern, Quid Pl. spectaverit in dial. qui Meno inscribitur componendo. Hal. 1794. Susemihl I p. 74. 10) Socrates *μάθησιν* et *μελέτην* non distinxerat, Zeller II 1 p. 123. 11) 92 E. 12) Hermann, Ind. lect. hib. Marb. 1837—38. p. 3. 13) Phaedon. 82 A *οἱ τὴν δημοτικὴν καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν ἐπιτετηδευκότες, ἣν δὴ καλοῦσι σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην, ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης γεγονυῖαν ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ.* de rep. X 619 C. Zeller l. l. II 1 p. 496. 14) 98 A *αἰτίας λογισμῷ*, ib. *δεσμῷ*. De scientia (*ἐπιστήμη*) et opinione (*δόξα*) pauca eaque non sine ironia disputantur 97 A sqq., totus autem in hoc loco versatur Theaetetus

2*

Quare virtus iis nixa et imperfecta[1]) est et instabilis et in varias formas et partes dilabitur[2]) et aliis integra tradi nequit[3]), quin comparari omnino non potest nisi cum animi quodam impetu[4]), quem cum divino vatum et poetarum inflatu Plato apte comparavit.[5]) Hoc autem animi impetu ne vera quidem et philosophica virtus carere potest, ut quae non solum mentis viribus, sed etiam pectoris amore illo alatur[6]), quem Plato in Lyside[7]) dicit *ἐπιθυμίαν καὶ φιλίαν τοῦ ἀγαθοῦ*, in Cratylo[8]) *τὴν περὶ ἀρετὴν ἐπιθυμίαν*, in libro de legibus[9]) *ἔρωτα θεῖον τῶν σωφρόνων τε καὶ δικαίων ἐπιτηδευμάτων*, in hoc autem dialogo significat ubi Menonem dicentem facit virtutem esse *χαίρειν τε καλοῖσι καὶ δύνασθαι.*[10]) Quare virtus vera, quae hoc dialogo definitur, est *voluntas conscia efficiens bonum.*

II. Apparet igitur etiam in Menonis definitionibus vestigia quaedam veritatis inesse, quae nisi caruisset omni ratione dialectica melius ille defendisset. Nam veritatis particulae, quas tenet, ideo dilabuntur, quia non continentur dialectico vinculo.[11]) Propter methodum igitur spretam vapulat sophisticae institutionis alumnus,

---

dialogus, in quo scientia tractatur 146 A—186 E, opinio 187 A—201 C, *λόγος* 201 C—210 B. Ad Theaetetum a Menone similis est transitus atque a Protagora ad Menonem. Steinhart II p. 87.

1) Amplectitur enim etiam vitiosas opiniones et mala appetit, velut *τοὺς ἐχθροὺς κακῶς ποιεῖν* 71 E. 2) Contra Phaedr. 249 B *εἰς ἓν λογισμῷ ξυναιρούμενον.* 3) Exemplo sunt non solum Periclis et rell. filii, sed etiam qui Platonis temporibus erant viri civiles, qui quamquam sophistas exsecrabantur rivalitatis odio (de rep. VI 493 A. Herm. Ind. lect. hib. Marb. 1837—38 p. 3), tamen sophistica doctrina imbutis simillimi erant, id quod Anyti et Menonis familiaritate illustratur (Steinhart II p. 91). Ismenias Thebanus a Persarum rege corruptus (90 A) consulto commemoratur. 4) *ἐνθουσιασμός*, 99 D *ἐνθουσιάζειν ἐπίπνους ὄντας.* Merito autem 99 D (*καὶ αἱ γυναῖκες κτλ.*) ii irridentur, qui satis habent ingenio suo obtemperare. Susemihl I p. 72.

5) 99 CD. 6) Steinhart II p. 117: „Das eben ist die hohe Bedeutung unsers Dialogs für die platonische Philosophie, dass er hier zuerst — neben dem durch das Denken vermittelten Wissen noch eine ursprüngliche, göttliche Kraft im Menschen als den tiefsten Kern seines Wesens annahm, in welchem sein Wissen nicht minder als sein Handeln seine lebendige Wurzel habe.“ Cf. Susemihl I p. 72. Quod 99 E *θεία μοῖρα* vocatur, est *θεία φύσις* de rep. II 366 C *πλὴν εἴ τις θείᾳ φύσει δυσχεραίνων τὸ ἀδικεῖν ἢ ἐπιστήμην λαβὼν ἀπέχεται αὐτοῦ, τῶν γε ἄλλων οὐδεὶς ἑκὼν δίκαιος.* cf. de legg. I 642 C *τό τε ὑπὸ πολλῶν λεγόμενον, ὡς ὅσοι Ἀθηναίων εἰσὶν ἀγαθοὶ διαφερόντως εἰσὶ τοιοῦτοι, δοκεῖ ἀληθέστατα λέγεσθαι· μόνοι γὰρ ἄνευ ἀνάγκης αὐτοφυῶς θείᾳ μοίρᾳ ἀληθῶς καὶ οὔτι πλαστῶς εἰσὶν ἀγαθοί.* Zeller II³ 1 p. 497 ann. 3. 7) Lys. 217 E. 8) Crat. 404 A. 9) De legg. IV 711 D. Cf. de rep. VI 499 B *ἔκ τινος θείας ἐπιπνοίας ἀληθινῆς φιλοσοφίας ἀληθινὸς ἔρως.* 10) 77 B. 11) 98 A.

despectam tum non solum plebi, sed etiam vulgo eruditorum qui sibi videbantur.[1]) Quare non mirum quod Plato in hoc dialogo etiam id sibi proposuit, ut sophisticae disciplinae methodum Socraticam sive dialecticam opponeret eiusque vim et causas luculenter aperiret.[2]) Docet igitur a libri initio non quaeri posse *quale* sit aliquid, priusquam *quid* sit convenerit, omnem alicuius rei cognitionem ad eius notionem revocans; deinde ipsius *notionis unitatem* describit unamque in omnibus formis et partibus requirit[3]) et adeo poscere instat[4]), ut facile appareat quanta fuerit Platonis aequalium in rebus dialecticis imperitia et inertia.[5]) Quae conspicua est in prima Menonis definitione, qua ille notionis loco formas virtutis affert[6]), et iterum ubi virtutes complures enumerat[7]), pro genere partes[8]) ponens generi subiectas. Castigatis vulgatis his *in definiendo vitiis* Plato procedit ad rectam definiendi rationem exponendam, quam exemplis illustrat[9]) figurae et coloris. Et primum quidem fallaci exemplo[10]) docetur in definiendo iis tantum uti licere, quae alter concesserit; hanc esse *rationem dialecticam.*[11]) Deinde vera figurae definitione[12]) monstratur definitionem fieri *per genus proximum et differentiam specificam*; postremo significatur in definiendo non fortuito concessis, sed ab omnibus concessis utendum esse.[13]) His dialecticae artis mysteriis[14]) initiatus Meno incidit in

---

1) Parm. 135 D *τῆς δοκούσης ἀχρήστου εἶναι καὶ καλουμένης ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀδολεσχίας.* 2) Hermann, Ind. lect. hib. Marb. 1837—38 p. 2. Gesch. u. Syst. I p. 486: „Was den logischen Gewinn anbelangt, so kann es trotz der scheinbaren Trivialität seiner Methode als eine Basis für alle Zeiten betrachtet werden.“ 3) *ὁ μὲν γὰρ συνοπτικὸς διαλεκτικός, ὁ δὲ μὴ οὔ,* de rep. VII 537 C. 4) 72 A *μίαν ἀρετήν.* 72 C *τοῦτο, ᾧ οὐδὲν διαφέρουσιν, ἀλλὰ ταὐτόν εἰσιν ἅπασαι* ib. *ἕν τι εἶδος ταὐτόν, δι᾽ ὃ εἰσὶν ἀρεταί.* 72 D *ταὐτὸν πανταχοῦ εἶδος.* 72 E *τῷ αὐτῷ εἴδει καὶ τῇ αὐτῇ ἰσχύι.* 73 C *ἡ αὐτὴ ἀρετὴ πάντων.* 73 E *πότερον ἀρετή, ἢ ἀρετή τις;* (cf. 74 B *σχῆμα* et *σχῆμά τι*). 74 A *τὴν μίαν, ἣ διὰ πάντων τούτων ἐστίν.* 75 A *τὸ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ταὐτόν.* 77 A *κατὰ ὅλου εἰπὼν ἀρετῆς πέρι.* 79 C *ἀρετὴ τὸ ὅλον.* 79 D *ἀρετὴ ὅλη.* Steger, Platonische Studien I p. 55.

5) Cf. Euthyphr. proll. c. III, b. 6) 71 E. Ita Theaetetus (Theaet. 146 C) varias scientias affert interrogatus quid scientia sit, Laches (Lach. 190 E cf. 191 D) fortitudinis speciem quandam, Euthyphro (Euth. 5 D) pietatis, Hippias (H. mai. 287 E) pulchritudinis exemplum. 7) 74 A, sicut Charmides (Charm. 159 A —161 A) temperantiae partes profert modestiam, pudorem, verecundiam. 8) *μόρια*, 78 D. 9) Ita Theaetetus exemplis docetur Th. 147 A D, nam *παράδειγμά τις ἂν παραθέμενος ἱκανῶς ἂν εὕροι τὸ ζητούμενον*, polit. 279 A. Zeller II 1 p. 520. 10) 75 B. 11) 75 C sq., cf. ad 75 E *τελευτὴν καλεῖς τι;* 12) 76 A E. 13) 76 E, ubi v. ann. 14) 76 E.

duo imperitorum vitia, quorum alterum est *definitio imperfecta* sive nimis lata[1]), alterum a dialecticis vocatur circulus in definiendo vel *petitio principii.*[2]) Etiam quae de *hypothetica methodo*[3]) Plato docuit et de *Socratica docendi methodo*[4]) huc referenda sunt.

IV. Qua occasione dialogus habitus esse putandus sit.

Meno Thessalus adulescens nobili genere ortus, postquam in Thessalia Gorgiam libenter et studiose audivit, omnium artium et litterarum sedem Athenas visere cupiens magna servorum comitante caterva[5]) ad Anytum paternum hospitem in hospitium sine dubio devertit. Quare Susemihl[6]) suspicatur in Anyti aedibus cum Menone colloqui Socratem; at vereor ut recte. Nam colloquio Socratis et Anyti non praesidet Iuppiter hospitalis.[7]) Praeterea cur astet comitum caterva intellegitur, si cum Müllero[8]) putamus sub divo in deversorio recessu (*λέσχη, ἡμικύκλιον*), quales erant Athenis in viis et ambulacris[9]), Socratem cum Menone consedisse[10]) et baculo[11]) figuras geometricas in arena, ut mos erat[12]), delineasse, sicut Athenienses Siciliensi bello: *ὥστε πολλοὺς ἐν ταῖς παλαίστραις καὶ τοῖς ἡμικυκλίοις καθέζεσθαι τῆς τε νήσου τὸ σχῆμα καὶ θέσιν Λιβύης καὶ Καρχηδόνος ὑπογράφοντας.*[13]) Accedit quod non Socrates Menonem, sed ille Socratem quaesivisse videtur, cuius fama tum etiam apud Thessalos vigebat[14]), non ut institutione eius uteretur, sed studio visenda visendi. Quare et pridie eum convenit[15]) et iterum parum modeste rogitando in eum invehitur[16]), ut habeat quae domum de eo nuntiet[17]), quaestionem controversam proponens, de qua Gorgiae iudicium antea audierat.[18]) Mox enim domum reversurus

---

1) 78 D, cf. 73 D. Lach. 192 C. 2) Ad 79 D. 3) v. supra p. 17. 4) Supra p. 17. 5) Ad 82 A. 6) I p. 77 ann. 7) v. etiam 99 E. 8) II p. 178 ann. 2. 9) Hermann, Privataltertümer § 17, 23. 10) 89 E *παρεκαθέζετο.* Tamen Socratem ambulare vult Biester ad 82 B. 11) Demosth. XXXVII 52 de homine moribus incultis *μέγα φθέγγεται καὶ βακτηρίαν φορεῖ*: tamen a Socrate, qui lacerna (*τρίβων* symp. 219 B) indutus pedibus nudis (*ἀνυπόδητος* Phaedr. 229 A) incedebat, non alienum erat baculum gestare qua erat aetate (cf. schol. Ar. Plut. 272). Ar. av. 1281 *ἐλακωνομάνουν —, ἐρρύπων, ἐσωκράτων, ἐσκυταλιοφόρουν* (h. e. baculos gestabant). Prot. 310 A Hipp. mai. 292 A. Hermann l. l. § 21, 33. Becker, Charikles I p. 394. 12) Ad 82 B. Cf. Ar. nub. 177. Plut. Marcell. 17, 6. 13) Plut. Alc. 17, 3. 14) Ad 71 C. 15) 76 E. 16) Ad 70 A. cf. 76 B. 17) 71 C *ταῦτα περὶ σοῦ καὶ οἴκαδε ἀπαγγέλλωμεν;* 18) 95 C. Supra p. 11 sq.

est ante mysteria[1]); in quo dubium relinquitur utrum dicantur minora sacra, quibus mense Anthesterione ad Cereris fanum *ἐν Ἄγραις* mysteriorum decursus incohabatur, an magna mysteria, quae a plenilunio Boedromionis mensis per quinos dies Athenis totidemque deinde Eleusini quotannis fiebant[2]), nisi quis verba urgeat *ἀλλ' εἰ περιμείναις τε καὶ μυηθείης.*[3]) Nam si liceret urgere iocose dicta[4]), intellegenda sunt minora sacra et dialogus Anthesterione (Martio) mense habitus esse putandus est.

Anytum ab initio colloquii assedisse putat Schleiermacher[5]); recte autem Schnitz[6]): „Salutandi tantum formula: *Χαῖρε, ὦ φίλτατε Ἄνυτε· εἰς καλὸν ἡμῖν ἥκεις* desideratur, alioqui statim videres hominem non ab initio praesto fuisse. Is enim si ab initio praesto fuisset et aures praebuisset Socrati et Menoni de virtute civili disputantibus, non potuit ignorare qua de virtute quaereretur nec quamdiu iam disputatum esset. Sed utrumque nescit. — Eodem refero *εἰς καλὸν ἡμῖν Ἄνυτος ὅδε παρεκαθέζετο* et *εἰκότως δ' ἂν μεταδοῖμεν.*"[7]) Haec ille. Schaarschmidt[8]) autem arbitratur discedere Anytum postquam minitatus sit Socrati[9]), non recte, ut videtur, siquidem *Ἄνυτος ὅδε, τὸν ξένον τόνδε Ἄνυτον* in dialogi fine[10]) significare videntur eum non procul abesse.

Non ita multo ante Socratis mortem Platonem hunc dialogum habitum finxisse ex eo elucet, quod Anytus, qui Socratem postea accusavit[11]), Socrati non occulte minatur.[12]) Meno autem particeps fuit expeditionis Cyri, quare ante annum a. Chr. 401 eum Athenis fuisse oportet.[13])

V. De personis dialogi.

Groen van Prinsterer, Platonica prosopographia. Lugd. Bat. 1823. p. 100 sq. 135 sq.

A. De Menone Thessalo.

Gedike, F., Disquisitio de Menone Thessalo.[14])

Iis quae de Menone iam monuimus reliqua addimus, quae ex Platone et Xenophonte de eius vita et moribus depromere licet.

---

1) *ἀναγκαῖον ἀπιέναι πρὸ τῶν μυστηρίων,* 76 E. 2) Mommsen, Heortologie p. 222 sqq. 373 sqq. 3) 76 E. 4) Gorg. 497 C Socrates similiter ludens: *εὐδαίμων εἶ — ὅτι τὰ μεγάλα μεμύησαι πρὶν τὰ σμικρά· ἐγὼ δ' οὐκ ᾤμην θεμιτὸν εἶναι.* 5) II 1 p. 230. 6) Animadversiones in Menonem Platonis. Col. 1830. p. 3. 7) 89 E. 8) p. 348. 9) 94 E. 10) 99 E. 100 B. 11) Proll. ad apol. p. 24 sq. 12) 94 E. 13) De dialogi tempore cf. etiam quae de Anyto infra afferenda sunt. 14) Pla-

I. Plato Menonem Alexidemi filium[1]) Thessalum[2]) Gorgiae discipulum[3]) Anyti Atheniensis[4]) et regis Persarum patrium hospitem[5]) Aristippi Larisaei principis ex gente Aleuadarum amasium[6]) describit admodum adulescentem[7]), pulchrum[8]), divitem[9]), nobili genere ortum[10]), cui *ἐρασταὶ ἔτι εἰσίν*[11]), et Socratem castigantem facit mores eius indulgentia corruptos. Dicit enim Socrates *σὺ σαυτοῦ μὲν οὐδ' ἐπιχειρεῖς ἄρχειν, ἵνα δὴ ἐλεύθερος ᾖς, ἐμοῦ δὲ ἐπιχειρεῖς τε ἄρχειν καὶ ἄρχεις*[12]), et *κἂν κατακεκαλυμμένος τις γνοίη, ὦ Μ., διαλεγομένου σου, ὅτι καλὸς εἶ καὶ ἐρασταί σοι ἔτι εἰσίν, — ὅτι οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἐπιτάττεις ἐν τοῖς λόγοις· ὅπερ ποιοῦσιν οἱ τρυφῶντες, ἅτε τυραννεύοντες, ἕως ἂν ἐν ὥρᾳ ὦσιν.*[13])

---

tonis dialogi IV Meno Crito Alcibiades uterque. ed. V. cur. Ph. Buttmann. Berol. 1830. p. 2—4. Cf. etiam Stallb.[1] p. XXIV sq., Ast p. 401, Steinhart II p. 91 sq., Susemihl I p. 78 sq., Munk p. 365 sq. 1) 76 E. 2) 70 AB. Videtur *Pharsalius* fuisse; nam nobili genti Pharsaliae nomen *Μένων* hereditarium erat. Anno a. Chr. 470 (Curtius, Griech. Gesch. II³ p. 119), cum Cimo Eionem oppugnaret, Meno Pharsalius Atheniensibus duodecim talenta dono dedit et ducentos (Ps.-Dem. XIII 23) vel trecentos (Dem. XXIII 199) equites, clientes suos (*πενέσταις ἰδίοις* Dem. l. l.) auxilio adduxit; quare Athenienses eum civitate (Dem. l. l.) vel immunitate (*οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτέλειαν μόνον* Ps.-Dem. l. l.) donaverunt. Eiusdem gentis sine dubio est is, qui anno 431 equites Thessalos Atheniensibus adduxit *ἐκ Φαρσάλου Μένων* (Thuc. II 22, 2). Verisimillimum est ex hac gente meritis et civitate cum Atheniensibus coniuncta etiam hunc Menonem ortum fuisse, qui Athenis commoratur Anyti Anthemionis filii patrius hospes, et hospitium factum esse ab Anthemione cum illo Menone, qui primo anno belli Peloponnesiaci in urbe a Lacedaemoniis oppugnata equitibus Thessalis praeerat (Thuc. l. l.). Nam Anthemio coriarius dives erat et spectatus (90 A), divitias autem non acceperat hereditarias, sed ipse comparaverat (90 A *τῇ αὐτοῦ σοφίᾳ κτησάμενος καὶ ἐπιμελείᾳ*); quare non verisimile est a maioribus cum nobili gente Thessala hospitium esse factum. Quare potius audiendus est Diog. La. II 50 *Μένωνα τὸν Φαρσάλιον τὸν ξεναγόν* quam Diodorus XIV 19, a quo inter Cyri conducticiorum duces enumeratur *τῶν ἀπὸ Θεσσαλίας Μένων ὁ Λαρισαῖος*: nam quoniam Meno copiis praeerat ab Aristippo Larisaeo missis, vitii origo aperta est. Ex 70 B autem haud quaquam consequitur Larisaeum eum fuisse, ut putat Hunziker (Plat. opera ed. Didot. III p. 161); immo potius cum Socrates dicat *οἱ τοῦ σοῦ ἑταίρου Ἀριστίππου πολῖται* (Larisaei), verisimilius est Menonem ipsum non fuisse Larisaeum. 3) 71 C 73 C 76 C 79 E 96 D. 4) 90 B 92 D. 5) 78 D, ubi v. ann. 6) 70 B *Ἀλευαδῶν τε τοὺς πρώτους, ὧν ὁ σὸς ἐραστής ἐστιν Ἀρίστιππος*.

7) Quod elucet et ex moribus eius et ex eo quod pulcher et Aristippi amasius esse dicitur. Cf. Xen. an. II 6, 28 *παρὰ Ἀριστίππῳ ἔτι ὡραῖος ὢν στρατηγεῖν διεπράξατο τῶν ξένων*: quod factum est postquam Athenis domum rediit. 8) 76 B *ὅτι καλὸς εἶ*. 80 C. 9) 78 D 82 A 91 A. 10) 70 B 78 D. Cf. 71 B *καλός, πλούσιος, γενναῖος*. 11) 76 B. 12) 86 D. 13) 76 BC.

Eodem spectat quod in dialogi initio Meno verba fundens inducitur.[1]) Vanitas eius, quod pulchritudine et forma gaudet, perstringitur: *γιγνώσκω οὗ ἕνεκά με ἤκασας. — ἵνα σε ἀντεικάσω. ἐγὼ δὲ τοῦτο οἶδα περὶ πάντων τῶν καλῶν, ὅτι χαίρουσιν εἰκαζόμενοι. λυσιτελεῖ γὰρ αὐτοῖς· καλαὶ γάρ, οἶμαι, τῶν καλῶν καὶ αἱ εἰκόνες*[2]), item sapientiae venditatio, quam ipse describit: *μυριάκις γε περὶ ἀρετῆς παμπόλλους λόγους εἴρηκα καὶ πρὸς πολλούς, καὶ πάνυ εὖ, ὥς γε ἐμαυτῷ ἐδόκουν.*[3]) Ex Gorgiae igitur institutione magnum iam fructum percepisse videbatur; quare non mirum quod Socratis inscitiae eum miseret.[4]) Sapientia autem eius magis comparata est ad alios argute captandos[5]) et refutandos[6]), quam ad veritatem indagandam; quare ab instituta quaestione deflectit ad aliam[7]) et praeter argutias ex sophistarum officina repetitas non multa profert. Poetae lyrici cuiusdam verba laudat[8]), Theognidem poetam novit[9]), Empedocleae doctrinae elementa quaedam cognita habet[10]), geometricam demonstrationem, quam Socrates instituit, intellegit[11]), in notionis autem unitate intellegenda mirifice haeret.[12]) Pulchris rebus gaudet easque appetit[13]); videntur autem ei pulchra et bona esse haec sola, sanitas, divitiae, honores, magistratus, similia[14]); quare et magnificentiam in virtutibus numerat[15]) et praeesse posse hominibus virtutem esse ponit[16]) et omnino eam appetit virtutem, quam Socrates his verbis describit: *οὗτος* (*M.*) *πάλαι λέγει πρός με, ὅτι ἐπιθυμεῖ ταύτης τῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς, ᾗ οἱ ἄνθρωποι τάς τε οἰκίας καὶ τὰς πόλεις καλῶς διοικοῦσι καὶ τοὺς γονέας τοὺς αὐτῶν θεραπεύουσι καὶ πολίτας καὶ ξένους ὑποδέξασθαί τε καὶ ἀποπέμψαι ἐπίστανται ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ.*[17]) Virtutem igitur sectabatur non veram, sed eam, quam parit sui cupiditas et rerum suarum amor; quae effecerunt, ut postea perfidus suorum proditor exsisteret.

II. Neque enim dubium esse potest[18]), quin is, qui in hoc dialogo colloquens inducitur Meno Thessalus Aristippi principis Thessali amasius regis Persarum hospes, idem ille sit Meno Thessalus[19]) Aristippi principis Thessali

---

1) Ad 70 A. 2) 80 C. 3) 80 B. 4) 71 B, cf. 75 C *ἀλλὰ τοῦτό γε εὔηθες, ὦ Σ.* 5) 80 D. 6) 75 C, ubi fallacem definitionem callide refutat, plus quam credideris acuminis Platonem ei tribuisse censet Ast p. 401, Susemihl I p. 79. Sed cf. ann. 7) 86 C. 8) 77 B. 9) 95 D. 10) 76 C. 11) 82 B sqq. cf. 86 E sq. Ad erast. 132 B. 12) 72 C sqq. 13) 77 B. 14) 78 C. 15) 74 A. 16) 73 C. 17) 91 A. 18) Iam inde ab Athenaeo XI 505 A nemo dubitavit, quin eundem nobis Menonem Plato atque Xenophon proposuissent. 19) Xen. an. I 2, 6 al.

amasius[1]) Ariaei nobilis Persae hospes[2]) Cyri conducticiorum dux non in ultimis, de cuius opera militari et proditione, moribus, morte Xenophon[3]) haec memoriae prodidit.

Cum Cyrus per Phrygiam iter faciens Colossas venisset, Meno Thessalus, qui ab Aristippo Thessalo Cyri hospite militibus conducticiis praefectus erat[4]), ad eum venit, secum ducens pedites mille gravis armaturae et caetratos quingentos, Dolopes Aenianes Olynthios.[5]) In lustratione exercitus Meno dextero Graecorum cornu praepositus erat[6]); deinde in Ciliciam missus Epyaxam reginam Cilissam comitatum quinque diebus ante Cyrum Tarsum pervenit, in itinere autem centum armatos amisit.[7]) Postea ad Euphratem cum Graeci reliqui de traiectu deliberarent et munera poscerent, ipse milites subdole cohortatus[8]) primus amnem traiecit et laudes cum

---

1) Xen. an. II 6, 28. 2) II 1, 5. 3) I 2, 6—II 6, 29. Praeter Xenophontem commemorandi sunt Ctesias, in cuius Persicorum fragmentis a Müllero collectis (append. editionis Herodoti Didot.) Menonis cum Clearcho simultas et proditio commemorantur fr. 58 et 60, Plutarchus, qui in vita Artaxerxis Ctesia auctore usus est, Menonis autem semel mentionem facit 18, 3, Diodorus, qui in Cyri expeditione enarranda (XIV 19 sqq.) multa attulit non ex Xenophonte deprompta, sed ex Ctesia (cf. c. 46) et Theopompo (cf. c. 84) ut videtur et ex Ephoro (ex quo nominatim c. 22), Menonis autem mentionem inicit c. 19 et 27. Reliquorum notitia eius videtur ex Platone et Xenophonte repetita esse; quamquam libellum Menoni Gorgiae discipulo adscriptum fortasse cognitum habuit Hermogenes de ideis II 362 (Rhet. Gr. ed. Spengel v. II p. 395 lin. 21): *ὁ τῶν σοφιστῶν (δεινὸς λόγος), λέγω τῶν περὶ Πῶλον καὶ Γοργίαν καὶ Μένωνα.* — In proverbium abiisse Menonis nequitiam putat paroemiographus ap. Leutsch. vol. I. app. prov. IV 93 *τὸ Θετταλὸν σόφισμα* (Eur. Phoen. 1407): *ἐπὶ τῶν σοφιζομένων καὶ κακουργούντων. ἀπὸ Μένωνος τοῦ τῷ Κύρῳ τῷ νεωτέρῳ συναναβάντος, ὃς προύδωκεν Ἀρταξέρξῃ τοὺς Ἕλληνας.* Sed v. Klotz. ad Eur. l. l. et schol. ad Ar. Plut. 521: *ἀεὶ γὰρ τὰ Θετταλῶν ἄπιστα, ἡ παροιμία φησίν.* Vollbrechti autem ann. ad Xen. an. II 6, 29 nescio qua auctoritate nitatur; perperam enim Rehdantz, Xenophons Anabasis, Einl. p. XXXVII huc refert Chariton. I 7. 4) II 6, 28 coll. I 1, 10. 5) I 2, 6. 6) I 2, 15. 7) I 2, 20—25. 8) Haec Xenophon eum dicentem facit I 4, 14 sq.: *Ἄνδρες, ἐάν μοι πεισθῆτε, οὔτε κινδυνεύσαντες οὔτε πονήσαντες τῶν ἄλλων πλέον προτιμήσεσθε στρατιωτῶν ὑπὸ Κύρου. τί οὖν κελεύω ποιῆσαι; νῦν δεῖται Κῦρος ἕπεσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ βασιλέα· ἐγὼ οὖν φημι ὑμᾶς χρῆναι διαβῆναι τὸν Εὐφράτην ποταμὸν πρὶν δῆλον εἶναι ὅ τι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἀποκρινοῦνται Κύρῳ. ἢν μὲν γὰρ ψηφίσωνται ἕπεσθαι, ὑμεῖς δόξετε αἴτιοι εἶναι ἄρξαντες τοῦ διαβαίνειν, καὶ ὡς προθυμοτάτοις οὖσιν ὑμῖν χάριν εἴσεται Κῦρος καὶ ἀποδώσει· ἐπίσταται δ' εἴ τις καὶ ἄλλος· ἢν δ' ἀποψηφίσωνται οἱ ἄλλοι, ἄπιμεν μὲν ἅπαντες τοὔμπαλιν, ὑμῖν δὲ ὡς μόνοις πειθομένοις πιστοτάτοις χρήσεται καὶ εἰς φρούρια καὶ εἰς λοχαγίας, καὶ ἄλλου οὗτινος ἂν δέησθε οἶδα ὅτι ὡς φίλου τεύξεσθε Κύρου.*

muneribus meruit[1]); acie deinde instructa in sinistro cornu praepositus pugnavit.[2]) Post Cyri obitum rogatu suo particeps factus est eius legationis, quae Ariaeo regnum Persarum obtulit[3]), et cum reliqui redirent, ipse cum Ariaeo hospite suo remansit[4]), mox Clearcho suspectus, ne proditionem moliretur et odia sereret[5]): *ὑπώπτευε δὲ* (Clearchus) *εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένωνα, εἰδὼς αὐτὸν καὶ συγγεγενημένον Τισσαφέρνει μετ' Ἀριαίου καὶ στασιάζοντα αὐτῷ*[6]) *καὶ ἐπιβουλεύοντα ὅπως τὸ στράτευμα ἅπαν πρὸς ἑαυτὸν λαβὼν φίλος ᾖ Τισσαφέρνει.* Paulo post cum reliquis ducibus invitatus Tissaphernem in eius praetorio convenit[7]) et comprehensus cum illis ad regem missus est[8]) Babylonem[9]), sed non supplicio affectus ut illi; Ctesias[10]) enim et Diodorus[11]) tradunt eum hac poena exemptum esse, Xenophon autem de eius interitu narrat haec[12]): *ἀποθνησκόντων δὲ τῶν συστρατήγων ὅτι ἐστράτευσαν ἐπὶ βασιλέα σὺν Κύρῳ, ταὐτὰ πεποιηκὼς οὐκ ἀπέθανε, μετὰ δὲ τὸν τῶν ἄλλων θάνατον στρατηγῶν τιμωρηθεὶς ὑπὸ βασιλέως ἀπέθανεν, οὐχ ὥσπερ Κλέαρχος καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλάς, ὅσπερ τάχιστος θάνατος δοκεῖ εἶναι, ἀλλὰ ζῶν αἰκισθεὶς ἐνιαυτὸν ὡς πονηρὸς λέγεται τῆς τελευτῆς τυχεῖν.* Apparet igitur Xenophontem ipsum non satis compertum habuisse, utra morte interisset Meno, vi an perditus exspes morbo, Tissapherni posthac inutilis

---

1) Xen. an. I 4, 17. 2) I 7, 1. 8, 4. 3) II 1, 5. 4) II 2, 1. 5) II 5, 28. 6) Simultatis causam addit Ctesias de reb. Pers. fr. 58 Müller: *Κλέαρχος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος, ὃς ἦρχε τῶν Ἑλλήνων, καὶ Μένων ὁ Θετταλὸς, οἳ μετὰ Κύρου ἦσαν, ἀεὶ διάφοροι ἀλλήλοις ἐτύγχανον, διότι τῷ μὲν Κλεάρχῳ ἅπαντα ὁ Κῦρος συνεβούλευε, τοῦ δὲ Μένωνος λόγος οὐδεὶς ἦν.* Etiam inter Menonis et Clearchi milites discordia oriebatur, I 5, 11. 7) Ctesias auctor est (l. l. fr. 60) hunc dolum struxisse ipsum Menonem *ὡς Τισαφέρνης ἐπιβουλεύει τοῖς Ἕλλησι, καὶ προσεταιρισάμενος Μένωνα τὸν Θεσσαλὸν δι' αὐτοῦ Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς ἀπάτῃ καὶ ὅρκοις ἐχειρώσατο, τοῦ Κλεάρχου καὶ προειδομένου καὶ ἀποκρουομένου τὴν ἐπιβουλήν· ἀλλά τό τε πλῆθος διὰ Μένωνος ἀπατηθὲν κατηνάγκασε καὶ ἄκοντα Κλέαρχον πρὸς Τισαφέρνην παραγενέσθαι.* Aliter Xen. II 5, 29 sq.

8) II 5, 31. 6, 1. Diodor. XIV 27. 9) Ctes. l. l. fr. 60. 10) l. l. fr. 60 et apud Plut. Artax. 18, 3: *ἀποκτεῖναι πάντας πλὴν Μένωνος.* 11) XIV 27: *ἐκεῖνος δὲ* (Artaxerxes) *τοὺς μὲν ἄλλους ἀνεῖλε, Μένωνα δὲ μόνον ἀφῆκεν· ἐδόκει γὰρ μόνος οὗτος στασιάζων πρὸς τοὺς συμμάχους προδώσειν τοὺς Ἕλληνας.*

12) II 6, 29. Ex quibus elucet omnia fere finxisse Ariaeum quae dixit II 5, 38: *Κλέαρχος μέν . . . ἔχει τὴν δίκην καὶ τέθνηκεν, Πρόξενος δὲ καὶ Μένων, ὅτι κατήγγειλαν αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλήν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν.* Clearchus tum vivus custodiebatur (Plut. Artax. 18, 1), Proxenum autem ex supplicio non evasisse testantur Xenophon II 6, 16 (cf. 6, 1) et Ctesias apud Plut. l. l. 18, 3.

et cum contemptu destitutus, regi autem aeque ac reliqui odiosus.[1])

Cum hac factorum indignitate atque infamia congruit morum imago a Xenophonte expressa[2]): *Μένων δὲ ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλουτεῖν ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι· φίλος τε ἐβούλετο εἶναι τοῖς μέγιστον δυναμένοις, ἵνα ἀδικῶν μὴ διδοίη δίκην. ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι ὧν ἐπιθυμοίη συντομωτάτην ᾤετο ὁδὸν εἶναι διὰ τοῦ ἐπιορκεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν· τὸ δ' ἁπλοῦν καὶ τὸ ἀληθὲς τὸ αὐτὸ τῷ ἠλιθίῳ εἶναι. στέργων δὲ φανερὸς μὲν ἦν οὐδένα, ὅτῳ δὲ φαίη φίλος εἶναι, τούτῳ ἔνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλεύων. καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν ἀεὶ διελέγετο. καὶ τοῖς μὲν τῶν πολεμίων κτήμασιν οὐκ ἐπεβούλευε· χαλεπὸν γὰρ ᾤετο εἶναι τὰ τῶν φυλαττομένων λαμβάνειν· τὰ δὲ τῶν φίλων μόνος ᾤετο εἰδέναι ῥᾷστον ὂν ἀφύλακτα λαμβάνειν. καὶ ὅσους μὲν αἰσθάνοιτο ἐπιόρκους καὶ ἀδίκους ὡς εὖ ὡπλισμένους ἐφοβεῖτο, τοῖς δ' ὁσίοις καὶ ἀλήθειαν ἀσκοῦσιν ὡς ἀνάνδροις ἐπειρᾶτο χρῆσθαι. ὥσπερ δέ τις ἀγάλλεται ἐπὶ θεοσεβείᾳ καὶ ἀληθείᾳ καὶ δικαιότητι, οὕτω Μένων ἠγάλλετο τῷ ἐξαπατᾶν δύνασθαι, τῷ πλάσασθαι ψευδῆ, τῷ φίλους διαγελᾶν· τὸν δὲ μὴ πανοῦργον τῶν ἀπαιδεύτων ἀεὶ ἐνόμιζεν εἶναι. καὶ παρ' οἷς μὲν ἐπεχείρει πρωτεύειν φιλίᾳ, διαβάλλων τοὺς πρώτους τοῦτο ᾤετο δεῖν κτήσασθαι. τὸ δὲ πειθομένους τοὺς στρατιώτας παρέχεσθαι ἐκ τοῦ συναδικεῖν αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο. τιμᾶσθαι δὲ καὶ θεραπεύεσθαι ἠξίου ἐπιδεικνύμενος, ὅτι πλεῖστα δύναιτο καὶ ἐθέλοι ἂν ἀδικεῖν. εὐεργεσίαν δὲ κατέλεγεν, ὁπότε τις αὐτοῦ ἀφίσταιτο, ὅτι χρώμενος αὐτῷ οὐκ ἀπώλεσεν αὐτόν.*[3]) *καὶ τὰ μὲν δὴ ἀφανῆ ἔξεστι περὶ αὐτοῦ ψεύδεσθαι, ἃ δὲ πάντες ἴσασι τάδ' ἐστί. παρὰ Ἀριστίππῳ μὲν ἔτι ὡραῖος ὢν στρατηγεῖν διεπράξατο τῶν ξένων, Ἀριαίῳ δὲ βαρβάρῳ ὄντι, ὅτι μειρακίοις καλοῖς ἥδετο, οἰκειότατος ἔτι ὡραῖος ὢν ἐγένετο, αὐτὸς δὲ παιδικὰ εἶχε Θαρύπαν ἀγένειος ὢν γενειῶντα.* Vides Xenophontem abiectum hominis animum omnibus vitiis cumulantem vituperationis atque infamiae memoria adeo exarsisse, ut magnae indignationi paria verba quaesisse, vix repperisse videatur; quo factum est ut Diogenes Laertius infensi

1) A. G. Becker, Xenofons Feldzug des Cyrus. Halle 1802. p. 107 ann. 2) II 6, 21 sqq. 3) Haec totidem verbis exscripsit Suidas s. v. *Μένων*; quae deinde sequuntur *καὶ τὰ μὲν — γενειῶντα* a Suida omissa, ut insitiva seclusit Krüger.

erga illum animi eum insimularet: ἐχθρῶς δὲ διέκειτο (Xenophon) πρὸς Μένωνα τὸν Φαρσάλιον παρὰ τὸν χρόνον τῆς ἀναβάσεως τὸν ξεναγόν· ὅτε καὶ λοιδορῶν αὐτόν φησιν αὐτοῦ μείζοσι κεχρῆσθαι παιδικοῖς[1]), simultatis autem cum Platone Dacier.[2]) Rectius vero iudicaveris Xenophontem iudicem fuisse voluntate integrum, sed indignatione non incorruptum ideoque fortasse non prorsus compotem veri.[3])

B. De Anyto.[4])

De Anyto Socratis accusatore scholiasta[5]): οὗτος ὁ Ἄνυτος Ἀνθεμίωνος[6]) ἦν υἱὸς Ἀθηναῖος γένος Ἀλκιβιάδου ἐραστὴς[7]) πλούσιος ἐκ βυρσοδεψικῆς.[8]) Eum pater, vir dives et sapiens et qui prudentia et cura rem suam auxerat, bene educasse videbatur Atheniensium populo[9]), quamquam non traditus erat sophistarum disciplinae[10]), „fortasse propterea quod ab his maior institutionis merces posceretur, quam pro filio solvere placeret homini ad rem non mediocriter attento et qui omnes opes suas opere faciundo sibi comparavisset.“[11]) Quare cum nihilominus ad summos magistratus evectus esset[12]), contemptum omnium artis civilis praeceptorum et importunam illam superbiam animo concepit, qua homines αὐτόχθονες tumere solent, praeterquam quod re vera, sicut alii politici homines qui tum erant, persuasum habuit sophistas perni-

---

1) Diog. La. II 50. 2) Interpr. opp. Plat. vol. I p. 113. 3) Boeckh, De simultate, quae Platoni cum Xenophonte intercessisse fertur. Berol. 1819. p. 24: „Quae de Menonis moribus a Platone ac Xenophonte varie delineatis dicuntur, ea plane sunt nugatoria. Hic in anabasi subdolum et abiectum hominis prodit animum: ille in cognomini dialogo ita instituit, ut vel in adolescente insolens ac superbum eluceret ingenium, nec natura optimum et ab improbo magistro Gorgia improbe eruditum; neque eum laudat, ut binis locis putat Athenaeus (XI 505 A 506 A), sed per totum librum irridet ac deludit facetissime, ac parum certe honorifice Anyto iungit, Socratis accusatori omnibus huius asseclis exoso. Et quid iudicemus de Dacierio, qui solo Platonis odio a Xenophonte acerbius exagitatum comminiscitur Menonem, a Xenophonte inquam, quo non candidiorem animam, non ira seu studio minus commotam, non sinceriorem, non modestiorem, non constantiorem terra tulit? Ceterum licebit dubitare, utrum Platonicum Menonem ante scriptam anabasin legerit Xenophon, an huius expeditionem Cyri Plato ante editum Menonem. Meno dialogus non prodiit ante Ol. XCVI 3, cum dudum apud Persas occubuisset Thessalus: anabasis Scillunte scripta post Agesilai reditum ex Asia, incertum quot annis.“ 4) De hoc ceterisque Socratis accusatoribus v. Wohlrab. proll. apol. p. 23 sqq. 5) Schol. apol. 18 B. 6) 90 A. Diod. XIII 64. Plut. Alc. 4, 4. 7) Plut. Alc. 4, 5. 8) Xen. apol. 29. 9) 90 A. 10) 92 B. 11) Verba Stallbaumi ed. I. proll. p. XXVIII. 12) 90 B, ubi v. ann.

ciem esse iuventutis et civitatis.[1]) Hac superbia et levitate iudicii[2]), qua Menonem hospitem suum aequavit, causae odii in Socratem concepti notantur.

Diodorus[3]) de Anyto narrat haec. *Λακεδαιμόνιοι δὲ — ἐστράτευσαν ἐπὶ Πύλον·* (a. Chr. 409) — *ἃ δὴ πυθόμενος ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος ἐξαπέστειλε τοῖς πολιορκουμένοις εἰς βοήθειαν ναῦς τριάκοντα καὶ στρατηγὸν Ἄνυτον τὸν Ἀνθεμίωνος. οὗτος μὲν οὖν ἐκπλεύσας καὶ διά τινας χειμῶνας οὐ δυνηθεὶς τὸν Μαλέαν κάμψαι ἀπέπλευσεν εἰς Ἀθήνας. ἐφ' οἷς ὁ μὲν δῆμος ὀργισθεὶς καὶ καταιτιασάμενος αὐτοῦ προδοσίαν μετέστησεν εἰς κρίσιν· ὁ δ' Ἄνυτος ἰσχυρῶς κινδυνεύων ἐρρύσατο χρήμασι τὴν ἰδίαν ψυχήν, καὶ πρῶτος Ἀθηναίων δοκεῖ δικαστήριον δωροδοκῆσαι.* Quae si tam nota fuerunt, quam notabile est capitis discrimen insignis in republica viri, fieri non potuit quin reminiscerentur qui legebant: *οὗτος μὲν* (Anytus) *ἐάν ποτε γνῷ, οἷόν ἐστιν τὸ κακῶς λέγειν, παύσεται χαλεπαίνων, νῦν δὲ ἀγνοεῖ.*[4]) Quamquam non erit qui eam ob causam credat Platonem decem annis ante Socratis mortem hunc dialogum habitum voluisse.[5])

VI. Num Meno Platoni iure adscribatur.

Menonem dialogum Aristoteles nominatim[6]) laudavit non addito nomine Platonis[7]), tamen ut verisimillimum sit eum hunc dialogum a Platone non abiudicasse.[8]) Quin ipse Plato ad ea, quae in Menone exposita sunt,

---

1) Theag. 121 D 127 C. Susemihl I p. 77. 2) 92 C. 3) Diod. XIII 64. 4) 95 A. Socher p. 186 ann. 5) Protagoras mortuus esse videtur anno a. Ch. 411 (ad 91 E); de quo Socrates (91 E): *ἔτι εἰς τὴν ἡμέραν ταυτηνὶ εὐδοκιμῶν οὐδὲν πέπαυται.* Anno a. Ch. 404 Anytus a triginta tyrannis ex urbe expulsus est (Xen. Hell. II 3, 42), quorum tyrannidem ipse cum Thrasybulo evertit (Lys. XIII 78); ad quod exilium respici putat Munk p. 368. Hermann, Gesch. u. Syst. I p. 482 alludi suspicatur ad Anyti vitae exitum: de quo neque inter se congruentia neque omnino probabilia memoriae produntur (Diod. XIV 37. Diog. La. II 43. Plut. de invid. 6. Themist. or. XX 239 C. Zeller II 1 p. 168 ann. 1). 6) Anal. pr. II 21, 7 *ὁ ἐν τῷ Μένωνι* (81 D) *λόγος, ὅτι ἡ μάθησις ἀνάμνησις.* anal. post. I 1, 7 *τὸ ἐν τῷ Μένωνι* (80 D) *ἀπόρημα συμβήσεται· ἢ γὰρ οὐδὲν μαθήσεται ἢ ἃ οἶδεν.* Praeterea ad Menonem (71 E) respici videtur polit. I 13 (I 5, 6), quem locum supra p. 15 attulimus. 7) Ita laudantur etiam dialogi Phaedo, Phaedrus, symposium, Gorgias, Hippias minor; Überweg p. 134 sqq. 200. 8) Nam Platonis doctrinam *ὅτι ἡ μάθησις ἀνάμνησις* non repetivisset e libro subditicio. Cf. etiam Zeller l. l. II 1 p. 392 sqq. Überweg p. 139 sq.

respicit in Phaedone dialogo[1]), ubi Cebetem haec dicentem facit: *καὶ μὴν καὶ κατ' ἐκεῖνόν γε τὸν λόγον, ὦ Σώκρατες, εἰ ἀληθής ἐστιν, ὃν σὺ εἴωθας θαμὰ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἡ μάθησις οὐκ ἄλλο τι ἢ ἀνάμνησις τυγχάνει οὖσα*[2]), *καὶ κατὰ τοῦτον ἀνάγκη που ἡμᾶς ἐν προτέρῳ τινὶ χρόνῳ μεμαθηκέναι*[3]), *ἃ νῦν ἀναμιμνῃσκόμεθα. τοῦτο δὲ ἀδύνατον, εἰ μὴ ἦν που ἡμῖν ἡ ψυχή, πρὶν ἐν τῷδε τῷ ἀνθρωπίνῳ εἴδει γενέσθαι· ὥστε καὶ ταύτῃ ἀθάνατον ἡ ψυχή τι ἔοικεν εἶναι.*[4]) — *ἑνὶ μὲν λόγῳ καλλίστῳ, ὅτι ἐρωτώμενοι οἱ ἄνθρωποι, ἐάν τις καλῶς ἐρωτᾷ, αὐτοὶ λέγουσιν πάντα, ᾗ ἔχει*[5])· *καίτοι εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς ἐπιστήμη ἐνοῦσα*[6]) *καὶ ὀρθὸς λόγος, οὐκ ἂν οἷοί τ' ἦσαν τοῦτο ποιήσειν· ἔπειτα ἐάν τις ἐπὶ τὰ διαγράμματα ἄγῃ*[7]) *ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐνταῦθα σαφέστατα κατηγορεῖ, ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει.* Quae argumentatio cum ea, quae in hoc dialogo est, re verboque tam evidenter concinit, ut aut ab imitatore quodam[8]) hoc Menonis argumentum ex Phaedone repetitum oporteat, aut nunquam explanatius ad sua verba Platonem respexisse appareat.[9]) Fuerunt autem et qui hoc et qui illud factum esse contenderent; nam cum Platonis esse hunc dialogum censerent viri docti Schleiermacher[10]) Socher Stallbaum[11]) Hermann Steinhart Susemihl Munk Überweg Zeller[12]) alii, imitatori eum tribuere maluerunt duo illi, qui non ita multos Platonis libros de supplicio exemerunt, Ast et Schaarschmidt.[13]) Quorum gravissimum argumentum est hoc, virtutis vim et naturam ratione a Platone prorsus aliena definiri 99 E: *ἀρετὴ ἂν εἴη οὔτε*

---

1) 72 E sqq. Etiam de rep. VI 506 C ad Menon. 97 A sqq. respici videtur; item fortasse symp. 202 A. Zeller l. l. II 1 p. 426, 4.
2) Men. 81 D *τὸ γὰρ ζητεῖν ἄρα καὶ τὸ μανθάνειν ἀνάμνησις ὅλον ἐστίν.* 3) Men. 86 A *δῆλον ὅτι ἐν ἄλλῳ τινὶ χρόνῳ εἶχε καὶ ἐμεμαθήκει.* 4) Men. 86 B *ἀθάνατος ἂν ἡ ψυχὴ εἴη.*
5) Men. 85 B *ἔστιν ἥντινα δόξαν οὐχ αὑτοῦ οὗτος ἀπεκρίνατο;* 6) Men. 85 C *ἐνῆσαν δέ γε αὐτῷ αὗται αἱ δόξαι.*
7) Men. 82 B sqq. 8) Nam a Platone Meno dialogus post Phaedonem scriptus esse non potest; cf. supra p. 16 ann. 10 sqq.
9) Schleiermacher II 3 p. 11 „vielleicht bestimmter und ausdrücklicher als irgend sonstwo auf ein früheres Werk". Munk p. 389. 10) II 1 p. 229 sqq. II 3 p. 11. 11) ed. I p. LVIII sq.
12) l. l. II 1 p. 415. Reliqui locis supra p. 1 allatis. 13) Ast enim condemnavit leges Menonem Euthydemum Charmidem Lysidem Alcibiadem utrumque Menexenum Lachetem Hippiam utrumque Ionem Euthyphronem apologiam Critonem al., Schaarschmidt Parmenidem sophistam politicum Cratylum Philebum Euthydemum Menonem Hippiam minorem Euthyphronem Lysidem Lachetem Charmidem et in suspicionem vocavit apologiam et Critonem.

φύσει οὔτε διδακτόν, ἀλλὰ θείᾳ μοίρᾳ παραγιγνομένη ἄνευ νοῦ [1]), de quo si supra [2]) recte disputavimus, non opus est plura monere. Verum est autem quod uterque [3]) monet, Socratis obstetricia arte [4]) non generari, sed aperte puero suppeditari notiones, et immortalitatem animi probari argumentatione non valida [5]), itemque quod Schaarschmidt [6]) vituperat, Socratem qui est in hoc dialogo eandem esse censere civilem et veram virtutem; quae tamen non valent ad suspicionem movendam. [7]) Neque reliqua quae ab illis afferuntur leviora [8]) detrahunt de auctoritate eaque Aristotelis testimonio confirmata libelli Platonico sermone conscripti et Platonis nomine traditi, in quo nihil inest hoc nomine indignum, nihil a Platonis doctrina alienum, multum autem Platonicae artis et venustatis.

VII. Quo tempore Plato Menonem scripserit.

Huius quaestionis cardo est locus 90 A: Ἀνθεμίωνος, ὃς ἐγένετο πλούσιος οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου οὐδὲ δόντος τινός, ὥσπερ ὁ νῦν νεωστὶ εἰληφὼς τὰ Πολυκράτους χρήματα Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος. Neque enim dubium est quin ille dicatur Ismenias, qui etiam in libro de republica [9]) cum Periandro, Perdicca, Xerxe inter homines divites et potentes enumeratur, princeps Thebanorum potentissimus [10]) et una cum Leontiade praetor (πολέμαρχος) ab illis creatus. [11]) Erat enim princeps (ἀρχηγός) eius factionis (ἑταιρία), quae infesta Lacedaemoniorum imperio tuebatur potestatem Thebanorum [12]) ideoque in opprimendis triginta tyrannis Thrasybulum et Anytum adiuverat. [13]) Ea factione Tithraustes

---

1) Ast p. 399 sq. Schaarschmidt p. 350. 2) p. 18 sqq. 3) Ast p. 403. Schaarschmidt p. 362. 4) 82 B sqq. 5) 86 A. v. supra p. 16 sq. 6) p. 353: „nirgends ist uns im geringsten angedeutet, dafs der Träger des Dialogs, Sokrates, auch nur einen Zweifel hege an dem Zusammenfallen der politischen καλοκἀγαθία und der Tugend im philosophischen Sinne des Worts.“ 7) Illud enim etiam in Phaedonis loco allato vituperari potest, haec autem est vera et Socratis et Platonis sententia, eandem esse veram civilem et philosophicam virtutem. Steinhart p. 109. 8) Carere libellum exordio (v. ad 70 A), plus quam par sit acuminis tribui Menoni 75 C (quod fortasse verum est; sed cf. supra p. 25), vituperari coloris definitionem 76 E a Platone in Timaeo probatam (cur h. l. vituperari debuerit v. ad l.), inauditum esse usum vocabulorum πόρος 78 D, εὐδοξία 99 B (v. ann.) al. Ast l. l. multa protulit, sed operose nihil egit. 9) De rep. I 336 A. 10) Diod. XIV 82 ὁ τῶν Βοιωτῶν ἀφηγούμενος Ἰσμηνίας. 11) Anno a. Ch. 382; Xen. Hell. V 2 25. 12) Xen. l. l. 13) Iustin. V 9.: Itaque Ismenias Thebanorum princeps etsi publicis non poterat, privatis tamen viribus adiuvabat.

satrapes, postquam intellexit bellum adversus Agesilaum auro potius quam armis gerendum esse, usus est ad bellum Lacedaemoniis in Graecia conflandum; de qua re Xenophon[1]) narrat haec: *ὁ μέντοι Τιθραύστης — πέμπει Τιμοκράτην τὸν Ῥόδιον εἰς Ἑλλάδα* (anno a. Ch. 395)[2]), *δοὺς χρυσίου εἰς πεντήκοντα τάλαντα ἀργυρίου· — ἐκεῖνος δ' ἐλθὼν δίδωσιν ἐν Θήβαις μὲν Ἀνδροκλείδᾳ τε καὶ Ἰσμηνίᾳ καὶ Γαλαξιδώρῳ, ἐν Κορίνθῳ δὲ Τιμολάῳ τε καὶ Πολυάνθει, ἐν Ἄργει δὲ Κύλωνί τε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ.* Huius autem dedecoris in se admissi Ismenias poenas solvit, cum Lacedaemonii Cadmea arce occupata alterius factionis principem de medio tollere constituissent proditionis causa illata (anno a. Ch. 382)[3]), de qua Xenophon[4]) haec commemorat: *τότε δὴ κατηγορεῖτο τοῦ Ἰσμηνίου καὶ ὡς βαρβαρίζοι καὶ ὡς ξένος τῷ Πέρσῃ ἐπ' οὐδενὶ ἀγαθῷ τῆς Ἑλλάδος γεγενημένος εἴη καὶ ὡς τῶν παρὰ βασιλέως χρημάτων μετειληφὼς εἴη καὶ ὅτι τῆς ἐν τῇ Ἑλλάδι ταραχῆς πάσης ἐκεῖνός τε καὶ Ἀνδροκλείδας αἰτιώτατοι εἶεν.*

Quodsi ad hanc pecuniam a Persis acceptam alludi a Socrate consentaneum est[5]), post annum 395, neque ita multo post[6]), Menonem scriptum esse oportet temporum ratione neglecta, quae Socratem ea, quae quattuor annis post eius mortem gesta erant, commemorantem fingi vetabat.[7])

Fuerunt autem qui suspicarentur non semel illum regis largitione corruptum esse, sed aliquoties; eam enim pecuniam, quae Ismeniae obtigisset de quinquaginta talentis, non potuisse dici *τὰ Πολυκράτους*

1) Xen. Hell. III 5, 1. 2) Cf. Curtius, Griech. Gesch. III² p. 168. 3) Cf. Curtius l. l. p. 244. 4) Hell. V 2, 35. 5) Nam *δόντος τινός* aperte largitionem indicant; alioqui nihil erat cur illa pecunia commemoraretur. Perstringitur autem facinus hominis cum Anyto partium studio coniuncti (p. 32 ann. 13). Quare non valet quod Winckelmanno placuit (Platonis Meno et Alc. I. Tur. 1839. p. X) non Samiorum tyranni divitias dici, sed Polycratis cuiusdam Thebani, de quo Photius s. v. *πάντα λίθον κινεῖν*: *Πολυκράτει τῷ Θηβαίῳ χρησμὸς ἐξέπεσεν πριαμένῳ τόπον ἔνθα Μαρδόνιος ἐσκήνωσεν, ὅτε Πέρσαι ἔφυγον, εὑρεῖν χρυσόν*. Qui ne abstulisse quidem quidquam videtur praeter oraculi responsum *πάντα λίθον κίνει* (schol. Ar. eq. 766 Dind.). — Cobet Collectanea critica p. 48: „Polycrates Thebanus nescio quis Ismeniam heredem scripserat."

6) Nam post Menonem editum esse Theaetetum verisimile est, in quo ad bellum Corinthiacum alluditur. Zeller II 1 p. 353, 1. 461 sq. Etiam idearum doctrina nondum inventa (v. supra p. 16) et sermonis simplicitate (Stallbaum¹ p. XLVIII) tempus indicatur Socratis morte non multo posterius. 7) Symp. 193 A alluditur ad rem gestam XIV annis post Socratis mortem, XXXII post sermones in Agathonis convivio habitos. Zeller, Über die Anachronismen in den platonischen Gesprächen. Berlin 1873. p. 80 sqq.

χρήματα.[1]) Non potuit sane nisi in maius extollendo; at quo tempore rumor ille percrebruit etiamne pecuniae summa nota erat? Immo fama 'vires adquirit eundo'.[2]) Et ut credibile sit Ismeniam maiorem[3]) pecuniam quam a Timocrate iam antea a Persis accepisse et bis acceptam innotuisse, tamen ante Agesilai expeditionem non est quod credamus Persam tam prodigum se praebuisse Thebano.[4]) Si vero ne ita quidem temporum ratio servatur, quid opus est inventis? Nam altero quod profertur, post Socratis mortem improbissimum hominem Anytum a Platone non potuisse cum Socrate familiariter disserentem induci[5]), non video quid efficiatur.[6]) Quare recte videntur iudicare Schleiermacher[7]) Boeckh[8]) Hermann[9]) Munk[10]) Überweg[11]) Zeller[12]) non ita multo post annum a. Ch. n. 395 Menonem a Platone scriptum esse.

VIII. De dialogi inscriptionibus.

Meno dialogus, quemadmodum Plato convenienter cum more et poetarum scenicorum et aliorum, qui Socraticos dialogos scripserunt[13]), eum inscripsit *Μένων*, iam inde ab Aristotele[14]) hoc nomine laudatur ab iis, qui libelli mentionem faciunt, sicuti a Plutarcho[15]) Athenaeo[16]) Diogene Laertio[17]) Cicerone.[18])

Altera autem inscriptio quam libri praebent *ἢ περὶ ἀρετῆς*, non addita est ab ipso Platone, sed recte distinguit Proclus[19]) inscriptiones *ἀρχαίας καὶ οὐ νενοθευμένας* a

1) Socher p. 181 sq. Buttmann et Stallbaum ad 90 A. 2) Plut. apophth. Lac. 40 Artax. 20, 4 narrat Agesilaum, quia aureus Persicus sagittario erat signatus, dixisse *triginta milibus* sagittariorum a rege se ex Asia expelli; tot enim aureos *Δαρεικοὺς* Timocratem Athenas et Thebas tulisse. Triginta autem milia Daricorum sunt *centum talenta* argenti; nam *Δαρεικοὶ τρισχίλιοι* sunt *δέκα τάλαντα* Xen. an. I 7, 18. Plutarchus a Sochero Buttmanno Stallbaumio neglectus hanc certe dubitationem tollit. 3) Quamquam rex non debuit ignorare appetentiam crescere indulgendo et parvi aestimari minora beneficia oblata post maiora.
4) Überweg p. 226. Zeller II 1 p. 424, 1. 5) Socher p. 185. Steinhart p. 123. 6) Munk p. 362: „Gerade diese Milde des Sokrates gegen seine Ankläger ist der beste Beweis seiner Unschuld. — Plato durfte ihn nicht anders als mild gegen seine Verfolger darstellen.“ Cobet: „nulla esse potest controversia, quin haec post Socratis mortem scripta fuerint.“ V. supra p. 17 ann. 12.
7) II 1 p. 356. 8) In Minoem p. 46. 9) Gesch. u. Syst. I p. 481. 10) p. 361. 11) p. 226. 12) II 1 p. 461. 13) De Aeschinis dialogorum inscriptionibus cf. Diog. La. II 61, de Antisthene Diog. La. VI 15. Aliter Simo Socraticus, Diog. La. II 122 sqq.
14) Cf. supra p. 30 ann. 6. 15) Cons. ad Apoll. 36. De anima fr. 25 Dübner. 16) VII 95. 17) II 38. 18) Cic. Tusc. I 24, 57.
19) Proclus ad remp. p. 350 *ἀρχαία (ἡ ἐπιγραφή) καὶ οὐ νενο-*

recentiorum additamentis (*προσθέσεις τῶν νεωτέρων*)[1], quorum nonnulla haud quaquam idonea sunt ad librorum argumenta notanda, velut in Theage Phaedro[2]) symposio[3]), aut inopia tulit, ut *νόμοι ἢ περὶ νομοθεσίας*. Quare alterae illae inscriptiones, quas a Platone additas esse arbitrabatur Thrasyllus[4]), ex Alexandrinorum tabellis (*πίνακες*) videntur repetitae esse[5]), inventae partim a scriptoribus, qui dialogorum argumenta significare maluerunt quam commemorare inscriptiones, partim a grammaticis ipsis.[6])

Tertia denique inscriptio, quam cum Diogene[7]) libri aliquot huic dialogo ut Charmidi, Ioni, Euthyphroni, Theaeteto addunt, *πειραστικός*, profecta est a grammaticis, qui Platonis dialogorum duo genera distinxerunt, *τὸ ὑφηγητικόν* et *τὸ ζητητικόν*, item duo *τοῦ ζητητικοῦ*, *τὸ γυμναστικόν* et *τὸ ἀγωνιστικόν*, et *τοῦ γυμναστικοῦ* duo, *τὸ μαιευτικόν* et *τὸ πειραστικόν*.[8])

IX. De Menonis emendandi et interpretandi praesidiis.

Platonis dialogi ex rec. I. Bekkeri. part. I vol. I (Berol. 1816) p. VII sqq. part. II vol. I (ib. 1817) p. 323 sqq. Comment. crit. vol. I (ib. 1823) p. V sqq. 231 sqq.

Platonis quae supersunt opera. Textum ad fidem cod. Flor. Paris. Vind. al. recognovit G. Stallbaum (Lips. 1821 sqq. sumptibus I. A. G. Weigelii). Tom. III (ib. 1822) p. 203 sqq. X p. 361 sqq. XII p. III sqq.

Schanz, M., Novae commentationes Platonicae. Wirceburgi 1871.

—— Studien zur Geschichte des platonischen Textes. Würzburg 1874.

Jordan, A., De codicum Platonicorum auctoritate. Jahrb. f. Philol. supplem. VII. 1874. p. 609—640.

Wohlrab, M., Über die neueste Behandlung des Platontextes. I. Jahrb. f. Philol. 1876 p. 117—130. II. ib. 1881 p. 721—731.

Schanz, M., Über den Platocodex der Markusbibliothek in Venedig append. class. 4 Nr. 1. Leipzig 1877.

θευμένη καθάπερ ἄλλαι τῶν ἐπιγραφῶν προσθέσεις οὖσαι τῶν νεωτέρων τῆς ἐξουσίας ἀπολαυόντων. 1) Hermann, Gesch. u. Syst. I p. 560 ann. 24. 2) Schleiermacher I 1 p. 39. 3) Wolf ad symp. p. XXVIII. 4) Diog. La. III 57 sq. 5) Peipers, Untersuchungen über das System Platos. I p. 687. 6) Wohlrab, praef. ad Criton. p. 146. 7) Diog. La. III 59. 8) Diog. La. III 49.

Platonis opera quae feruntur omnia. Ad codices denuo collatos edidit M. Schanz. vol. VIII (Lips. 1881) p. 115 sqq.

Ad emendandum Menonem exhausti sunt libri duo:

𝔄 codex Bodleianus[1]) (Oxoniensis, Clarkianus, B Schanzii) membranaceus scriptus anno DCCCXCVI, collatus a Gaisfordio[2]) (𝔄[g]) et Schanzio (𝔄[s]).

t cod. Venetus append. class. 4 cod. 1[3]) (*T* Schanzii) membr. saec. XII[4]), fortasse etiam antiquior[5]), collatus a Schanzio.

Diligenter collati a Bekkero duodecim:

Γ cod. Coislinianus 115 bombycinus bibliothecae nationalis Parisiensis saec. XIV vel XV.[6])

Δ cod. Vaticanus 225 membr.[7]), quem potius saeculi XV quam XII[8]) esse suspicatur Schanz.[9])

Ξ cod. Venetus 184 membr.[10]) saec. XV.[11])

Σ „ „ 189 (a Stallb.) bombyc.[12]) saec. XII.[13])

Υ „ Vindobonensis 31 (21 Nessel., 2 Stallb.), membr.[14]), collatus et a Bekkero (*Υ*[e]) et a Bastio (*Υ*[a]).

B cod. Parisiensis 1808 bombyc.[15]) saec. XIII.[16])

C „ „ 1809 membr.[17])

E „ „ 1811 chartaceus saec. XIV ineunt.[18])

F „ „ 1812 „ „ XIV.[18])

r cod. Ambrosianus 56 bombyc.

b cod. Palatinus Vaticanus 173 membr. antiquior saeculo XII.[19])

r cod. Vaticanus 1029[ab] membr.[20]) saec. XII.

Plus minusve diligenter collati septem, quorum unum (1) contulit Iacobus Bast, reliquos Franciscus de Furia.[21])

1 cod. Vindobonensis 54.[22])

a cod. Laurentianus 59, 1 (z Bekkeri) bombyc. saec. XIV.[23])

---

1) Descr. Schanz, nov. com. p. 105 sq. 2) Lectiones Platonicae. Oxon. 1820, quas Bekker repetivit. 3) Descr. Schanz, Platocod. p. 1 sqq. 4) Schneider, praef. civ. I p. XXXI. Schanz l. l. 5) Schanz, N. Rhein. Mus. 33 (1878) p. 303. Jordan, Göttinger gel. Anz. 1879 p. 41. 6) Schanz, Philologus 35 (1876) p. 662 sq. N. Rhein. Mus. 32 (1877) p. 483 sq. Platocodex p. 40 sqq. 7) Schanz, Studien p. 2 sqq. 8) ib. p. 56. 9) Philol. 35, 368. 10) Schanz, Studien p. 4. Peipers, Quaest. crit. de Plat. leg. p. 3. Jordan, Hermes 12 (1877) p. 170 sq. 11) Schneid. praef. civ. I p. XXX. Jordan, De cod. Plat. auct. p. 639. 12) Jordan, Hermes 12 p. 170 sq. Schanz, Platocodex p. 89 sqq. 13) Morelli ap. Jordan, De cod. Plat. auct. p. 640. 14) Jordan, De cod. Plat. auct. p. 612. Schanz, Platocodex p. 89 sqq. 15) Schanz, Hermes 11 p. 104 sqq. Jahrb. f. Philol. 1877 p. 488 sq. 16) Jordan, Göttinger gel. Anz. 1879 p. 41. 17) Schanz, Studien p. 2. Hermes 11 p. 109. 18) Jordan, De cod. Pl. auct. p. 639. 19) Jordan, Gött. gel. Anz. 1879 p. 40. 20) Schanz, Studien p. 8 sq. Peipers l. l. p. 8 sq. 21) Quorum collationes edidit Stallbaum (ed. Weigel.). 22) Bast, Krit. Versuch über den Text des Plat. Gastmahls p. XIII sqq. 23) Schneider, praef. civ. I p. XXXIV. Schanz, Studien p. 8.

b cod. Laurentianus 85, 6 (𝔞 Bekkeri) membr.[1]), quem saeculi XII esse putavit Bandini[2]), recentiorem autem quam B (saec. XIII) esse iudicaverunt Jordan[3]) et Schanz.[4])

c cod. Laurentianus 85, 9 (𝔠 Bekkeri) membr.[5]) saec. XIII.[6])

n cod. Laurentianus 85, 14 chart. saec. XV.[7])

o „ „ 2552 membr.[8]) saec. XV.

x „ „ 85, 7 (𝔟 Bekkeri) saec. XV.[7])

1) Libri ad Menonem collati, sicut omnino libri Platonici, in duas familias discedunt, quarum altera (*a*) in hoc dialogo libris 𝔄Δ, altera (*b*) reliquis continetur.[9]) Haud paucis enim locis 𝔄Δ discrepant cum reliquis omnibus.

Omittunt enim 𝔄Δ soli 75 D *ἀποκρίνεσθαι. ἔστι δὲ ἴσως τὸ διαλεκτικώτερον* (homoeot.), 79 D *ἄρτι*, 94 D *φίλοι m*[10]), et ponunt pro reliquorum scriptura 72 E *ἡ ἰσχὺς ἐάν τε*] *ἡ ἰσχὺς εἰ. ἄν τε m.* 75 A *τί*] *τίς m.* 75 C *σχῆμά*] *σχήματά m.* 76 C *λέγετε*] *λέγεται m.* 78 B *βούλεται*] *βούλεσθαι.* 78 D *δικαιοσύνην ἢ σωφροσύνην*] *δικαιοσύνη σωφροσύνην m.* 79 A *σου μὴ*] *σου ὁ μὴ m.* 79 D *ἐστὶ σὺ m* vel *ἐστὶν οἷον*] *ἐστιν οὐ m.* 81 E *με*] *μετὰ m.* 83 B *τούτῳ*] *τούτῳ ᾧ* (𝔄ˢ *ᾧ*) *m.* 84 A *ταύτην m*] *γ' αυτὴν.* 87 E *γὰρ τἀγαθὰ*] *τὰ γὰρ ἀγαθά.* 88 E *δέ γε ἡ*] *λέγε εἰ m.* 89 E *αὖ*] *ἂν.* 93 E *ἀρίστοις*] *ἄριστον.* 97 A *Λάρισ(σ)αν*] *Λάρισα m* (*ν* supra lin. add. Δ). 97 C *ἀληθής*] *ἀληθές m.* 98 E *αὐτὸ*] *αὐτὸν m.* 71 D 100 B *μὲν τοίνυν*] *μέντοι νῦν.* 71 C 73 AB 77 E 82 E 87 C 92 DE 93 E 95 B 97 D 98 B *δὲ*] *δαί.*

Tot aperta vitia libris 𝔄Δ propria indicio sunt artissimo illos cognationis vinculo contineri; et Schanz[11]) quidem persuasum habet Δ ex 𝔄, qui liber et antiquior est et multo praestantior[12]), fluxisse, tamen ut alius liber intercesserit[13]): cui opinioni egregie suffragatur

---

1) Schanz, Studien p. 8. 2) Schneider l. l. p. XXXV. 3) Jordan, Jahrb. für Philol. 1876 p. 783. 4) Schanz, Philologus 38 p. 367. 5) Schanz, Studien p. 8. 6) Schneider l. l. p. XXXV. Aliter Schanz, Hermes 10 p. 174. 7) Schneider l. l. p. XXXV sq. 8) Schanz, Platocod. 60. 9) ib. 70. 10) Lit. *m* notamus scripturas aperte vitiosas. 11) Studien p. 51 sqq. N. Rhein. Mus. 32 (1877) 483. Cui assentitur Jordan, De cod. Plat. auct. p. 637, 1. 12) Δ enim solus omittit 70 B *τὸ*, 81 D *ὅλον*, 83 E *δὲ*, 87 B *ἀδύνατον εἴτε* (homoeot.), 87 E *πάντα*, 92 A *ἀνθρώπων*, 96 C *δέ*, 96 D *τε*, 98 E *ναί*, 99 D *ἅπαντας· καὶ τοὺς πολιτικοὺς* (homoeot.), Δ¹ 71 C *ἀλλὰ*, 71 D *τὴν*, 88 A *τὰ*, 91 B *μισθὸν*, et solus ponit pro reliquorum scriptura 72 D *ἐάν περ*] *ἄνπερ.* 74 C *ἔλεγες ἂν*] *ἂν ἔλεγες* (Δ² corr.). 75 A *εὐθεῖ*] *εὐθὺ.* 76 E *εἰ περιμείναις*] *εἴπερ μείναις* (Δ² corr.). 80 D *ἐθέλω*] *οὐ θέλω.* 85 D *οὗτος*] *αὐτὸς.* 86 B *δεῖν ζητεῖν*] *ζητεῖν δεῖν.* 86 E *εἰ*] *ἤ.* 88 B *οὐχ*] *οὐχί.* 90 B *γοῦν*] *γάρ.* 98 E *ἔστι*] *οὐ* (corr.) ib. *φρόνησιν*] *φρόνιμον.* 99 A *γὰρ*] *γοῦν.* 99 E *τούτῳ*] *τοῦτο.* 13) Schanz, Philologus 35 p. 645 sq. Δ solus

locus 87 E, ubi 𝔄^{s} pro reliquorum scriptura πάντα γὰρ τἀγαθὰ exhibet πάντα τὰ γὰρ ἀγαθὰ, Δ autem πάντα quasi alienum eiciens ponit τὰ γὰρ ἀγαθά. Tamen ea sententia in hoc dialogo prorsus ad liquidum perduci non potest, in quo iudicium nititur Bekkeri recognitione libri Δ. Quantum enim tribuere licet Bekkeri silentio, 𝔄 solus habet haec vitia: 83 E τρὶς reliqui] τρεῖς 𝔄. 85 C ἀνερήσεται] ἂν ἐρήσεται. 91 C οὗτοί γε] οὗτοι γε. 92 A οὕτω] οὐ τῷ. 94 A δοκεῖ σοι] δοκεῖς σοι. 94 B δοκῶ μὲν] δοκῶμεν. 95 B τούτου τοῦ πράματος] τούτου πράγματος. 97 D νοῦν] νόον. 79 B τὸ] τὰ 𝔄^{1}. 92 C μάντις] μάντης 𝔄^{1}, et Δ ab 𝔄 recedit his locis: 80 B στόμα 𝔄tΓΣΥBCr 1 bo] σῶμα. 91 C φίλον 𝔄tx] φίλων. 98 B εἰκάζων 𝔄ΓΞΣΥBCr𝔟r1abcox] εἰκάζω. His autem locis Δ cum 𝔄 discrepare Bekker testatur: 71 D εἰ δὲ μὴ βούλει ΔΞΣ et fortasse bo] εἰ δὲ βούλει rell. 72 E ἢ ΔΞΣΥCr𝔟r] ἦ. 75 E τὸ δ' ἐπίπεδον ΓΔBCEFr] τί δ'; ἐπίπεδον. 81 D ἐργαστικοὺς 𝔄ΣΥrr et fortasse n] ἐργατικούς. 93 A εἰ (ante εἰσὶν) om. Δ^{1}x. 94 E θέλεις Δx] ἐθέλεις. 97 B ἔχοι ΔΞ^{cor}x] ἔχῃ.[1]) Quae omnia tam levia sunt, ut Schanzii sententiam verisimilem esse concedendum sit.

2) Scripturis familiae *a* propriis loci aliquot adiciendi sunt, quibus libri nonnulli familiae *b* scripturam familiae *a* sequuntur. Qua in re animadvertendum est hos esse libros, qui secedentes a familiae *b* memoria Bodleiani varietatem interdum exhibeant, ΞΣΥ𝔟r1nx; de qua parte familiae *b* mox dicemus. Praebent enim *a* ΞΣΥx 82 B τούτῳ] τουτωὶ rell. *a*Ξ𝔟 (lacuna in ΣΥ) 82 E τοῦτον] τούτων. *a* ΣΥ1x 94 C εὐδώρῳ] Εὐοδώρῳ. *a* ΣΥ 87 A ἐλλιπεῖν (𝔄^{1} ἐλλίπειν)] ἐλλείπειν. *a* 𝔟r1 80 C τίνος δὲ] τίνος δή. *a*𝔟1 79 C δεῖται, x δεῖ τι] δεῖ. *a*x 91 C μήτε φίλον μήτε ἀστὸν μήτε ξένον (Δ fort. φίλων)] μ. φίλων μ. ἀστῶν μ. ξένων. *a*x 98 D κἂν] καί. *a* 76 A μάθοις, x μάθῃς] μανθάνοις. *a*n 80 D ᾔδησθα] ᾔδεισθα. *a*r et ut videtur 1no 86 B οἰόμεθα] οἰοίμεθα. *a* et ut videtur nx 76 D ξύνες] σύνες. *a*t^{cor} et ut videtur Γ[2]) 1 75 B χαρίσωμαι] χαρίσομαι.

3) Duae enim partes familiae *b*, quarum altera (b^1) constat ex libris ΞΣΥ𝔟r1nx, altera (b^2) ex reliquis: ΓBCEFrabcot, discernuntur 94 B, ubi ab^1 recte praebent ἀδυνάτους[3]), b^2 male δυνατούς. 75 B ab^1 τοῦτο

---

addit 97 B αὐτὸς οὖν post οὗτος ἂν, variam lectionem, ut videtur, ex margine in ordinem recipiens: quae tamen non esse videtur in margine libri 𝔄. 1) 76 A ταῖς ante γεωμετρίαις, quod est in Δ, esse videtur in 𝔄^{s} (ex silentio Schanzii); item 84 E ἤ.

2) Γ sequitur librum t^{cor}, v. infra § 5 3) Ex silentio Bekkeri

σχῆμα] *τοῦτο τὸ σχῆμα*[2]) b^2Ξ. 75 E 𝔄b^1 (sil. de 1x) *τί δ'; ἐπίπεδον*] *τὸ δ' ἐπίπεδον*[2]) b^2*Δ*. 81 A *οἵοις τ'* ab^1 et ut videtur *Γ*E[1]) (*οἷοί τ'* r1)] *οἷός τ'* b^2𝔟. 88 D ab^1 (sil. de n1) *τἆλλα*] *τὰ ἄλλα*[2]) b^2. 91 E ab^1 et ut videtur Fb[1]) *παρέλαβον*] *παρέλαβόν τε* b^2x. 98 D ab^1E (sil. de nx) *ἢ*] *ἡ*[1]) b^2. 79 C ab^1 *ἡ*[3])] *ἢ* b^2 Ξr. 96 B ab^1 *οὐκοῦν εἰ μήτε*[1]) (1 *οἰ*)] *οὐκοῦν μήτε*[3]) b^2. 71 B ab^1E[1]) et Laurentiani (?) *τοῦτον*] *τούτων* b^2. 80 A ab^1 *γέ μοι*, x *ἔμοιγε* (sil. de 𝔟n1)] *γ' ἐμοί*[1]) b^2. — 70 C ab^2 (sil. de r) x *αὐτοῖς*] *αὐτὸς*[1]) b^1. 72 C ab^2 *ἀποκρινάμενον*] *ἀποκρινόμενον* b^1F. 74 C ab^2 *προσανηρώτα σε*[1])] *προσανηρώτησεν* b^1 (sil. de Ξx). 97 B ab^2 *παρελείπομεν*[1])] *παρελίπομεν* b^1 (sil. de nx) o. Undecim igitur locis consentiunt ab^1, quattuor locis ab^2; quare Schanz, qui familiam *b* totam ex t ortam esse docet, rectius egisset, si libros familiae b^1 in hoc dialogo familiae *a* attribuisset potius quam familiae *b*.[4])

4) Ex libris autem familiae b^2 praestantissimus est t, qui a b^2 discedens cum ab^1 consentit his locis: 71 C *ἀνάμνησον οὖν με πῶς ἔλεγεν* ponunt[1]) ab^1, punctis notat t[5]), omittunt b^2. 93 B *πάλαι* ponunt[1]) ab^1*Γ*, in fine versus t[5]), omittunt b^2. 74 A *ἐμοὶ* ponunt[1]) ab^1t*Γ*, omittunt b^2 (sil. de C). 74 D ab^1t*Γ* *ἢ τὸ εὐθύ*[1])] *ἢ εὐθύ* b^2. 79 B ab^1t et ut videtur *Γ*B *τἀγαθὰ*] *ἀγαθὰ* b^2. 86 B ab^1t et ut videtur *Γ* *ἢ εἰ*] b^2 om. *εἰ*[3]). 94 A ab^1t et ut videtur *Γ* *ὁτουοῦν*] *ὁτῳοῦν*[3]) b^2. 93 B ab^1 (sil. de n) t*Γ* *προτέρων*] *πρότερον*[1]) b^2. 98 E ab^1t*Γ* *ὁμολογοῦμεν*[3])] *ὡμολογοῦμεν* b^2. 94 A ab^1 (sil. de n) t*Γ*b *συ(γ)γέγονας*] *σὺ συγγέγονας*[2]) b^2𝔟. 95 A ab^1 (sil. de n) t*Γ*br *ὑμῖν*] *ἡμῖν*[2]) b^2*ΣΥ*. 86 D ab^1 (sil. de n) t*Γ*Cr *ἐζητήσαμεν αὐτὸ*] *αὐτὸ* (*αὐτῷ* EF) *ἐζητήσαμεν*[2]) b^2. 81 A ab^1t et ut videtur *Γ*CrE[1]) *τῶν ἱερειῶν*] b^2 om. *τῶν*. 74 A 88 AB ab^1t*Γ* tuentur formam *ἀνδρεία*] *ἀνδρία*[1]) b^2. — 74 D ab^1 (sil. de Ξ) t^1 *τοῦτο*] *τοῦτο ὅ*[1]) b^2t^2. 75 E ab^1t^1*Γ* *λέγω*] *λέγων*[2]) b^2t^2. 70 B ab^1t^1 *Λαρισαίου* (Ξ*ΣΥ* *τοῦ Λαρισσαίου*), *Γ*x *Λαρισ(σ)αῖοι*] *Λαρισσαίου* b^2t^2.

Loci allati 71 C 93 B suspicionem movent[4]) librum t archetypum esse familiae b^2, quare in hanc partem familiae *b* primum inquiramus.

5) *Γ* in Menone descriptum esse ex t verisimile est.[6]) Nam a) *Γ* sequitur scripturam libri t etiam ubi ille a b^2 discedens cum ab^1 facit: quod Bekker testatur locis allatis, 93 B (*προτέρων*), 98 E (*ὁμολογοῦμεν*), 94 A (*συγγέγονας*), 95 A (*ὑμῖν*), 86 D (*ἐζητήσαμεν αὐτό*), 74 A 88 B

---

et Stallbaumi. 1) Ex silentio Bekkeri et Stallbaumi. 2) abco (94 A 95 A aco) ex silentio Stallbaumi. 3) Silentium de libris Laurentianis. 4) Schanz, Platocodex p. 70. 5) Platocodex p. 51. 6) Cf. Schanz, Platocodex p. 40 sqq.

(ἀνδρεία), et ex Bekkeri silentio colligendum esse videtur 93 B (πάλαι), 74 A (ἐμοί), 79 B (τἀγαθά), 86 B (ἦ εἰ), 94 A (ὁτονοῦν), 81 A (τῶν ἱερειῶν). — b) Ubi t correctus est, Γ modo cum t¹ facit: 75 E (λέγω), 70 B (Λαρισαίου, Γ Λαρισαῖοι), 74 A (t¹ Γb κελεύεις] κελεύοις rell.), modo cum t²: 74 D (τοῦτο ὅ), 75 B (χαρίσωμαι, v. § 2). — c) 93 B ἀνθρώπῳ οὐδὲ παραληπτὸν ἄλλῳ παρ' ἄλλου; τοῦτ' ἔστιν (non homoeoteleuton), quae verba in t unum efficiunt versum[1]), omisit Γ. Quae res quanti momenti sit monuit Schanz, verba autem 91 A ἔξεστί σε μετ' ἐμοῦ κοινῇ βουλεύεσθαι περὶ τοῦ ξένου (non homoeot.), quae item totidemque litteris desunt in uno Γ, num item unum versum in t efficiant non docuit. — d) His locis Γ ab t discendens cum aliis libris facit: 70 B Λαρισαίου t] Λαρισ(σ)αῖοι[2]) Γx. 73 B φαίνονται] φαίνεται Γx.[3]) 92 C οἵ εἰσιν] οἷοί εἰσιν[2]) Γx. 73 A τί δέ;] τί δαί; aΓ. 78 D προστίθης] προστιθείς Γ, προστιθεῖς Δ^cor. 79 A κερματίζειν] κατακερματίζειν[2]) ΓCr. 83 B ποσαπλάσιον] πολλαπλάσιον[2]) ΓCr. 91 E καὶ ὑποδήματα] καὶ τὰ ὑποδήματα[2]) Γrr. 80 B ποιοῖς] ποιεῖς ΓCrEr. 84 D προσθεῖμεν] προσθῶμεν ΓΣ. Praeterea ex Bekkeri silentio 81 A οἷός τ'] οἵοις τ' a pars b¹ ΓE. 86 C ἂν λέγω γε] ἀλλ' ἔγωγε (recte) ut videtur Γnx. 92 A πρότερον] πρότεροι ut videtur pars b¹ Γ. Quae non tanti sunt, ut Menonem libri Γ ex alio libro quam t fluxisse appareat. Ceterum Γ tot propriis vitiis scatet[4]), ut alius liber ex eo depromptus esse non possit.

6) Reliquorum librorum BCEFrabco artiorem esse affinitatem ex locis § 4 allatis elucet; cuius affinitatis rationem eam esse putat Schanz[5]), ut reliqui nexi sint ex libro B, quem ipsum ex t depromptum esse arbitratur.[6]) Et hoc quidem verisimillimum est, in Menone B ortum esse t, a cuius varietate ille nusquam recedit nisi facili vitio locis § 4 allatis atque insuper his: 70 C ἐνθάδε δέ t] ἐνθάδε B. 76 D εἰπεῖν] εἰπεῖν ὅ ἐστι. 77 B ὤριστε] ὦ ἄριστε. 80 C om. ἀλλὰ παντὸς μᾶλλον . . . ἀπορεῖν (homoeoteleuton). 81 A om. τῶν. 85 D al. ἀεί] αἰεί.[7])

1) Schanz, Platocodex p. 41. 2) Quod vitium quam facile in diversis libris oriri potuerit ex verborum contextu elucet. 3) Cf. 99 E φαίνονται] φαίνεται Γ. 77 E βλαβήσονται] βλαβήσεται Γ. 4) Bekker plus sexaginta affert, sicut 78 B βούλεσθαί τε τἀγαθά] βούλεσθαί τε τὰ κακὰ β. τε τἀγ. solus Γ. 89 B τὰς φύσεις οὓς ἡμεῖς ἂν] τῇ φύσει οὓς ἂν ἡμεῖς. 90 E αὐτῶν μαθητὴς μηδεὶς τούτου τοῦ μαθήματος] μαθητὴς αὐτῶν μηδεὶς τοῦ μαθήματος τούτου. 94 A γεγονέαι] εἶναί τε καὶ γενονέναι. 94 E πείθεσθαι] διαλέγεσθαι. 5) Platocodex p. 70. 6) Ibid. p. 47 sqq. Etiam Jordan (Göttinger gel. Anz. 1879 p. 41.) B ex t ortum esse putat. 7) „Pro more suo" Bkk. Etiam t praebet αἰεί 75 BC.

86 B om. εἰ. 87 B ποῖόν] ὁποῖόν. 94 A ὁτουοῦν] ὁτῳοῦν, scripturam autem non vitiosam nusquam praebet nisi cum prima vel secunda manu libri t, nisi quod 81 D, ubi t pro πείθεσθαι habet πέσθαι, B veram scripturam fortasse restituit (ex Bekk. sil.). Accedit quod etiam in verbis in margine adscriptis tB consentiunt, sicut 76 D σχημάτων] χρημάτων t^m B^m a^m, et in correcturis, ut 81 D ἀποκάμ(ν)η tB (ν superscr.).

7) Cr non facere cum B his locis Bekker testatur: 72 E ἢ δοκεῖ (recte) Cr cum ΔΞΣΥbr] ἡ δοκεῖ B cum reliquis. 86 D ἐζητήσαμεν αὐτό (recte) Cr ab¹tΓ] αὐτὸ ἐζητήσαμεν B cum reliquis. 87 B εἰ ποῖόν τι (recte) Cr cum ab¹tΓac] εἰ ὁποῖόν τι BEFr et ut videtur bno. Ex silentio autem Bekkeri consequi videtur B praebere 79 B τἀγαθὰ cum ab¹t, ubi Cr praebent ἀγαθὰ cum reliquis, et CrEΓ ponere 81 A τῶν (ante ἱερειῶν), quod BFabco omittunt. Contra BCr soli, ut videtur, omittunt 80 C ἀλλὰ παντὸς μᾶλλον αὐτὸς ἀπορῶν οὕτω καὶ τοὺς ἄλλους ποιῶ ἀπορεῖν (homoeot.), et BCra soli addunt 76 D ὅ ἐστι (post εἰπεῖν). Praeterea Cr soli haec vitia praebent: 71 B om. τί ἐστιν. 72 D om. περὶ. 75 C οἴει] εἴη. 91 C om. μήτε οἰκείων. 96 E om. καὶ. 97 C om. τοτὲ δ' οὔ. ΣΩ. Πῶς λέγεις; ὁ ἀεὶ ἔχων ὀρθὴν δόξαν οὐκ ἀεὶ τυγχάνοι (homoeot.), cum Γ 79 A κερματίζειν] κατακερματίζειν. 83 B ποσαπλάσιον] πολλαπλάσιον, cum r 81 D ἔστι] ἔτι, cum Ξr 83 C ἡμισέας] ἡμίσεως, cum o 99 A om. ἤ, cum ΓEr 80 B ποιοῖς] ποιεῖς. Veram autem scripturam Cr nusquam praebent nisi cum t.

Quibus perlustratis iudicaveris Cr cum B ex eodem fonte potius manasse, quam depromptos esse ex ipso B: quod omnino non verisimile est, si B praebet veram scripturam πείθεσθαι 81 D (ut videtur ex sil. Bekk.), ubi tC praebent πέσθαι, EFr ἕπεσθαι, bo ἕπεσθαι.

Ceterum r deterior est quam C; omittit enim solus 76 C τινας, 83 E τοῦτο, 86 B ἐγώ, 86 E αὐτούς, 92 D δή, solus ponit 73 C ἂν τρόπῳ ἀγαθοὶ rell.] τρόπῳ ἀγαθοὶ ἄν. 77 E μὲν ἐπιθυμοῦντες] ἐπιθυμοῦντες μέν. 92 C ἂν Μένων ἀφικόμενος] Μένων ἀφικόμενος ἄν. 98 C ἀνὴρ ὁ] ὁ ἀνὴρ ὁ, cum Γr 91 E καὶ] καὶ τά, cum r 96 D μᾶλλον οὖν] οὖν μᾶλλον; veram autem scripturam ὑμῖν r praebet 95 A cum atb¹ (praeter ΣΥn), ubi C cum reliquis exhibet ἡμῖν, itemque veram scripturam καὶ τῶν ἄλλων 72 D, ubi C omittit καί. Quare id quod Schanzio visum est r descriptum esse ex C[1]) in hoc dialogo non omni dubi-

1) Platocod. p. 74.

tatione caret, quamquam illis locis vera scriptura facili coniectura restituta esse potest.

8) Praeter Cr etiam EFbo ex t descriptos esse et ceteroqui verisimile est (§ 4) et probatur loco modo allato 81 D, ubi pro *πείϑεσϑαι* scriptum est *πέσϑαι* in t, quod librarii pro *ἕπεσϑαι* acceperunt. Cum EFbo autem artissime coniunctos esse ac elucet et ex locis § 4 allatis et ex his: 85 B *τοῦ τετράποδος*] *τῆς τετράποδος* Frabco. 73 C *ἡ αὐτὴ ἀρετὴ*] *αὐτὴ* om. abco. 93 C *υἱὸν τὸν αὐτοῦ*] *υἱὸν αὐτοῦ* abco et nx. 77 B *εἴληφας*] *εἰλήφασι* aco. 94 E *καὶ πάνυ*] *καὶ* om. aco. 80 A *ποιεῖς*] *ποιεῖν* ao. 83 B *ἀναγραψώμεϑα*] *ἀναγράψω* ao. 94 B *Πάραλον*] *πάραλλον* ao. 89 C verba *μὴ οὐκ ἐπιστήμη ᾖ ἡ ἀρετὴ* usque ad *καλῶς λέγεσϑαι* (non homoeot.) desunt in abc. Veram scripturam EFabco nusquam praebent nisi cum t, praeterquam quod 85 E *ἤδη* pro *ᾔδει* ut in Ξ, ita etiam in E restitutum est; ex B autem derivati esse non possunt, siquidem verba 80 C *ἀλλὰ παντὸς μᾶλλον αὐτὸς ἀπορῶν οὕτω καὶ τοὺς ἄλλους ποιῶ ἀπορεῖν* soli[1]) BCr omittunt, 76 D *ὅ ἐστιν* post *εἰπεῖν* soli[1]) addunt BCra, 81 D *πείϑεσϑαι* praebent *ab*[1]Bac[1]), *πέσϑαι* (*ἕπεσϑαι*) tCrEFbo, 87 B veram scripturam *ποῖόν* cum *ab*[1]t*Γ* praebent Crac, BEFr autem et ut videtur bon *ὁποῖον*.

EF soli consentiunt his locis: 73 D om. *ὦ*. 72 B *μοι*] *με* EF. 73 D *ἡ αὐτὴ ἀρετὴ*] *ἀρετὴ ἡ αὐτή*. 78 D *τούτῳ*] *τοῦτο*. 79 D *ἀπεβάλλομέν*] *ἀπεβάλλον μέν*. 82 C *εἴη*] *οἴει*. 86 B *καὶ τὰ*] *κατά*. 96 D *ἐσκέμμεϑα*] *ἐσκεψάμεϑα* (cum n ut videtur). 82 C *ἂν ἦν*] *ἦν ἂν* (cum n). 84 D *οὐ* om. EFx. Uterque autem tot propria vitia exhibet, ut neuter ex altero ortus esse possit.[2])

Ad libri E auctoritatem Stephanus lectionem vulgatam conformavit; quod elucet praesertim ex 96 E, ubi glossema *εἰ μὴ τοῦτο δοίημεν, ὡς οὐ μόνον ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ ἄλλου τινός*, quod in libro Parisiensi E manus recentior addidit, in exemplum Stephanianum irrepsit. Praeterea Stephanus cum uno E fecit 74 D om. *καί*. 87 D *αὐτὸ ὑποπτεύοντες*] *ὑποπτεύοντες αὐτὸ* E (n ?). 89 E *εἶεν αὐτῆς*] *αὐτῆς εἶεν* E (nx ?). 96 E *μὲν τοὺς*] *τοὺς μὲν* E (n ?), cum EF 73 D *ἡ αὐτὴ ἀρετὴ*] *ἀρετὴ ἡ αὐτή*, cum EF (n ?) 96 D *ἐσκέμμεϑα*] *ἐσκεψάμεϑα*, cum EFn 82 C *ἂν ἦν*] *ἦν ἄν*, cum Er 79 B *πράττῃ*] *πράττοι*. 82 D *δύο δὶς*] *δὶς δύο* (n ?).

ac soli omittunt 98 E *ὡμολογήκαμεν μὴ εἶναι αὐτοῦ διδασκάλους; MEN. ἔστι ταῦτα. ΣΩ. Ὡμολογήκαμεν*

1) Ut videtur ex Bekkeri silentio. 2) E locis 74 D 77 A 78 AE 79 D 80 A 81 B 87 D 89 BE al., F locis 72 BD 73 CDE 74 D 76 C 77 C 78 A 80 BCE 81 B 86 B 89 D al.

ἄρα μήτε διδακτὸν αὐτὸ μήτε φρόνησιν εἶναι; MEN. πάνυ γε. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν (homoeot.), acn 76 A om. *καλῶ*. Et quidem c ortum esse ex a verisimile est[1]), quamquam 76 D (*εἰπεῖν*] *εἰπεῖν ὅ ἐστι* a), et 83 B (*ἀναγραψώμεθα*] *ἀναγράψω*) librum c scripturam libri a sequi Stallbaum non testatur. Nam ceterum nusquam, ut videtur, a, haud raro c[2]) propria vitia tuetur.

bo soli addunt 81 A *εἰσι* post *λέγοντες*, propria autem vitia exhibet et *b*[3]) et o[4]).

ao consentiunt locis modo allatis 80 A 83 B 94 B, aco 77 B 94 E. Id vero quod Schanz docet o fluxisse ex a[5]), in Menone probari non potest.

Eo soli ponunt 76 D *σχημάτων*] *χρωμάτων* (*χρημάτων* in marg. tBa).

Libros igitur ΓBCEFrabco quominus cum Schanzio ex t ortos putemus in Menone nihil impedit; libro autem Über den Platocodex etc. Schanz probare studuit etiam ΞΣΥ𝔟r1nx (*b*[1]) ex t descriptos esse: quod quam non verisimile sit elucet ex undecim locis § 3 allatis, quibus familia *b*[1] non cum t consentit, sed cum Bodleiano. Iam restat ut in familiae *b*[1] cognationes seorsum inquiramus.

9) A libris reliquis familiae *b*[1] saepissime secedit x, qui neglegentissime scriptus[6]) tamen „multas habet egregias lectiones, quas in ceteris libris frustra quaesiveris“.[7]) Qui unus ex omnibus Anyti nomen servavit 89 E *αὐτὸς ὅδε*] *ὁ ἄνυτος ὅδε* x, et mox *μεταδοῖμεν ἄν· αὐτὸς*] *μεταδοῖμεν· ἄνυτος*, item solus recte ponit 72 E pro *ὑγίειά τε*] *ὑγίειά γε*. 91 D pro *Φειδίαν γε*] *Φειδίαν τε*, 98 A *ὦ*, 99 C *ἄρα* servavit, cum r et Stobaeo[8]) veram lectionem praebet 81 E pro *ἀλλ' ἁπλῶς*] *ἀλλὰ πῶς*, 92 C *ἐν* ante *ἑαυτῷ* servavit (cum Ξrn ut videtur), ex libris familiae *b* solus cum *a* facit 76 A *μανθάνοις*] *μάθοις a*, *μάθης* x. 91 C *φίλων, ἀστῶν, ξένων*] *φίλον, ἀστὸν, ξένον a*x. 98 D *καὶ*] *κἂν a*x. A familia *b*[1] discedens x cum *ab*[2] facit 70 C *αὐτοῖς ab*[2]x] *αὐτὸς*[9]) *b*[1]. 76 B *μοι σὺ τοῦτ'*[9]) *ab*[2]x et ut videtur Ξ𝔟] *μοὶ τοῦτ' b*[1]. 79 B *ὅλον ab*[2]𝔟x] *ὅλην*[9]) *b*[1]. 80 C *τοῦτο*

---

1) Schanz, Studien p. 66. Hermes 10 (1875) 173. 2) 73 BC 75 B 77 C 91 A 92 E 93 E. 3) 70 C 72 E 73 A 76 A 77 A 80 E 81 D 85 B 88 A 92 AB 94 E. 4) 74 CD 76 AD 87 A 96 C 97 A 99 CE. 5) Platocodex p. 60 sq. 6) 70 B *εἴθικεν*] *ἔοικεν* x. 71 B *γέ τι*] *ἔστιν*. 76 B *τί*] *ἔστι*. 78 A *ἄλλο ἐστὶν ἄθλιον εἶναι ἢ ἐπιθυμεῖν*] *ἄλλος ἔστιν ἢ ἐπιθυμεῖν ἄθλιον εἶναι. ἢ ἐπιθυμεῖν*. 78 C *ἂν εὖ λέγοις. τἀγαθὰ φὴς οἷόν τ' εἶναι πορίζεσθαι ἀρετὴν εἶναι;*] *ἂν λέγοιμι τἀγαθὰ ἀρετήν. ναί*. 81 B *ἀνδιδοῖ*] *ἂν δ' ἴδοι*. 82 D *γίγνεται ποδῶν*] *ποδοῖν γίγνεται*. 83 D *ποδοῖν ἦν, ἡ δὲ*] *ποδοῖν· ἥδε δὲ*. 87 D *μένει*] *κἂν ᾖ*. 88 E *ἔμφρων*] *ἄφρων* et alia multa. 7) Stallb. ed. Weigel. XII p. VIII. 8) Etiam 80 E x cum Stobaeo ponit *ἂν ὅ γε* pro *ἄν γε ὅ*. 9) Ex silentio Bekkeri et Stallbaumii.

*a b*²𝔟𝔯x] *τόδε*[1]) *b*¹. Accedit quod Stallbaum testatur 76 B x servare *σὺ*, quod 1 omittit, 81 B x servare *ἐκ τᾶν* (*ἔκταν*), ubi 1 praebet *ἐκ τῶν*, 95 B x servare rectum ordinem *σοι* (*σου*) *οὗτοι*, quem 1 invertit *οὗτοί σοι*. Nemo igitur x ex 1 ortum crediderit.[2])

10) 87 C Bekker testatur 𝔟𝔯 servare veram scripturam *τοιοῦδε*, ubi 1 cum *ΞΣ*[3]) *Υ*ᵃ praebet *μὴ τοιοῦδε*. 89 E veram scripturam *οὓς* habent *a b*²𝔟𝔯𝔫x, *οἵους*[1]) 1 cum *ΞΣΥ*. 95 B rectum ordinem *σοι* (*σου*) *οὗτοι* cum x servant *ΣΥ*, quem 1𝔯 invertunt *οὗτοί σοι*. 97 C *τυγχάνοι a b*²*ΣΥ*𝔟x] *ἐπιτυγχάνοι Ξ*𝔯 et ut videtur[4]) 1𝔫. 100 A *τοιοῦτος a b*²𝔟𝔯] *οὗτος τοιοῦτος ΞΣΥ* et ut videtur[4]) 1𝔫. Accedunt loci modo allati 79 B (*ὅλον*), 80 C (*τοῦτο*). Praeterea his locis familia *b*¹ non tota cum 1 consentire videtur[1]):

1𝔯 soli, ut videtur, praebent pro reliquorum scriptura 71 D *εὐτυχέστατον*] *εὐτυχέστατος*. 81 A *οἵοις τ'* vel *οἷός τ'*] *οἷοί τ'*. 87 E *φαμέν*] *μὲν*. 88 C *αὐτὸ*] *αὐτῷ* 1, *αὐτῶ* 𝔯. 88 D *ὠφέλιμόν γε*] *ὠφέλιμόν τε*. 89 E *πολλάκις*] *οὐ πολλάκις*. ibid. *τούτων*] *τῶν*. 90 C *ἂν ἐπέμπομεν*] *ἂν ἐκπέμπομεν* 1, *ἂν ἐκπέμπωμεν*[5]) 𝔯. 92 D *αὐτῷ*] *αὐτοῦ*. 100 B *ἐπιχειρήσωμεν*] *ἐπιζητήσωμεν*. 81 E om. *ὦ*. 93 C om. *που*.

1𝔟 76 D *αἰσθητός*] *αἰσθήσει*[5]) 1 superscr., 𝔟. 79 C *δεῖ*] *δεῖται* cum *a* (*δεῖ τι* x).

1𝔟𝔯 80 C *δὴ*] *δὲ* cum *a*. 88 D *δεῖ*] *δή*.

1𝔟𝔯*Υ*ᵃ 82 A *προσκάλεσον*] *προσκάλεσαι*.

1𝔟𝔯𝔫 71 B *εἴτε καὶ γενναῖος*] *εἴτε γ.* 𝔟𝔯, *εἶτι γ.* 1𝔫. 78 C *ἀληθὲς*] *ἀληθῶς*.

1*Υ* 73 C *ἀνθρώπων*] *ἄνων*. 74 B *ἤ*] *ἦ*. 78 A *βούλεται*] *βούληται*. 78 C *μὴ ἄλλ'*] *μή, ἀλλ'*. 74 D *ὀνομάζεις*] *ὀνομάζει* (cum 𝔫).

1*ΣΥ* 90 A *ἔθρεψε*] *ἔθρεψεν ὁ πατὴρ δηλαδὴ*[5]) 1ᵐ*ΣΥ*. 84 C *οὖν ἂν*] *οὖν* (cum a c o).

1*ΣΥ*𝔯 81 B *ἐκ τᾶν*] *ἐκ τῶν*. 85 E *ἄλλως τε*] *ἄλλως τε καὶ* (cum x).

1*ΣΥ*𝔟𝔯 77 B *λέγω*] *εἶναι λέγω* (*λέγω εἶναι* 𝔟). 93 A *οὐκ ἔμαθον*] *οὐκ ἐξέμαθον* (*οὐκ* om. *Σ*).

1*ΣΥ*𝔯𝔫 71 D *αὐτὴν*] *αὐτῆς*. 76 B om. *σὺ*. 76 C *τὰς δὲ*] *τοὺς δὲ*.

1*Ξ* 84 D *ἀλλ' ὁτιοῦν*] *ἄλλο τι οὖν* (cum 𝔄t).

---

1) Ex silentio Bekkeri et Stallbaumii. 2) Schanz putat in Menone *ΞΣ* ex *Υ*, *Υ*𝔟𝔯𝔫 ex 1 esse ortos, incertae autem originis librum x cum 1 ita cognatum esse, ut 1 totius familiae *b*¹ vicem obtinere possit. Platocod. p. 70, ubi vers. 25 et 28 non t, sed 1 legendum esse Schanz per litteras mecum communicavit. 3) *ΞΣ* ex silentio Bekkeri. 4) Ex silentio Stallbaumii. 5) Hic locus sententiae Schanzii suffragatur.

1 *ΞΣΥ* n[1]) 80 C τοῦτο] τόδε. 100 A τοιοῦτος] οὗτος τοιοῦτος.

1 *ΞΣΥ* r 76 B σοι ἔτι] ἔτι σοι.

1 *ΞΣΥ* b r 97 B παρελείπομεν] παρελίπομεν (cum o). 80 B ἀποκρίνωμαι] ἀποκρίνομαι (cum F).

Quare qui in Menone *ΞΣΥ* b r ex 1 descriptos esse sibi persuaserit, Bekkerum libros Platonicos non contulisse censeat necesse est, sed tam obiter perlustrasse, ut eius silentio nihil omnino tribuendum sit; quae non esse videtur sententia Schanzii.[2])

11) *ΞΣΥ* omittunt soli 91 C τε. 98 A ἐστὶ καὶ διαφέρει δεσμῷ ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης (homoeot.). 98 B τι. 98 C δι'. 100 A εἶναι, et soli ponunt pro reliquorum scriptura 80 A 92 B τοιοῦτόν] τοιοῦτό. 85 D καὶ ἦν] ἦν καί. 86 B ὑπὲρ τοῦ λόγου διισχυρισαίμην] δι. ὑ. τ. λ. 90 D τὰ αὐτὰ ταῦτα] τὰ τοιοῦτα. 92 E τίνας] τίνα. 96 C οὕτως] οὑτωσί. 97 A βούλει] βούλοιο. 97 B δοξάζων] εἴη δοξάζων. 97 C τυγχάνοι] τυγχάνει, cum n ut videtur 84 D οὐ] μή. 97 A ὀρθῶς] ἢ ὀρθῶς. 98 B ἀληθῆ] ἀληθῶς, cum x 81 C ἀγνοί] ἀγανοί. 87 A ἐντάσεως] ἐ(ν)στάσεως. 89 B ἐν] ἂν ἐν, cum F 79 A ἄρτι ἐμοῦ] ἐμοῦ ἄρτι, cum nx ut videtur 96 C μήτε διδακτὸν] διδακτὸν μή, cum *Δ* ut videtur 79 D οὐ vel σὺ] οἷον.

ΣΥ magnam lacunam praebent 82 D εἰπεῖν — 84 A ᾔδει μὲν οὔ, quam non esse in *Ξ* b r 1 n x Bekker et Stallbaum testantur. Quare si Schanz recte coniecit, ex libro lacunoso (*Υ*) et lacunosum (*Σ* saec. XII) et recentiorem non lacunosum (*Ξ* saec. XV) manasse credendum est.[3]) 94 C, ubi *ΣΥ* 1 x cum *a* praebent εὐδώρῳ, *Ξ* cum b^2 b (n ?) exhibet εὐοδώρῳ. Veram lectionem *Ξ* cum E praebet 85 E ἤδη, cum n o (?) 100 A τοί. *ΣΥ* his locis soli consentiunt: om. 70 C οὐκ, 71 D οἰκεῖν, 81 E οὐ, 85 A τὸ, 86 A ἢ (cum x), ib. ἢ, 86 B ἐμοί, ib. καὶ (cum x), 86 D τε, 87 D τὴν ἀρετήν, καὶ αὕτη ἡ ὑπόθεσις μένει ἡμῖν, ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι (homoeot.), 90 D ναί, 91 D ἔργα, 93 E ἐν τοῖς ἄριστον .... 94 A ὁμολογεῖς (homoeot.), 96 C ἔστι ταῦτα. εἰ δέ γε μὴ διδάσκαλοι (homoeot.), 97 D ἐὰν μὲν μὴ δεδεμένα ᾖ, ἀποδιδράσκει καὶ δραπετεύει (homoeot.), et ponunt pro reliquorum scriptura 71 B σύ] καὶ σύ. 74 B ἔχει] ἔχεις. 81 E ἐθέλω] θέλω. 82 C ἄλλο τι] ἄλλο τι ἢ (cum $Γ^2$). 84 D οὐ τὸ] αὐτό. 86 D σαυτοῦ] αὑτοῦ (cum F).

---

1) 1 n ex silentio Stallbaumii. 2) Ex Bekkeri enim silentio Schanz concludit 97 A εἴ (ante τις) esse in *Σ*, 79 D οἷον in *Υ*, 83 C πάνυ γε in *Υ* (quamquam h. l. Bekker *Υ* propterea non commemorat, quia lacuna est in eo libro 82 D—84 A), al. Ubi Schanzii sententia verisimilis est (b^2, *ΣΥ*), Bekker locupletissimus est testis.

3) Cf. Jordan, De cod. Plat. auct. p. 640. Hermes 12 p. 171.

87 C *δεῖ σκέψαι*] *διασκέψασθαι*. 87 E *ἀνάγκῃ*] *ἀνάγκη δή*. 88 D *αὖ*] *ἄν*. 89 A *φρόνησιν*] *καὶ φρόνησιν*. 89 C *αὐτὸ*] *αὐτόν*. 93 C *ἂν φαίης*] *φαίης ἄν*. 94 A *συγγέγονας*] *σὺ γέγονας*. 97 C *ὀρθὰ*] *ὀρθῶς*. 97 D *δὲ*] *ἤ*. 98 B *εἰκάζειν*] *εἰκάζων*. 98 D *αὐτοῖν*] *αὐτὸν* (*αὐτῶν* Ξ). 100 B *ποι*] *που*. *Σ* ex *Υ* ortum esse in Menone verisimile est.[1])

12) r et cum b et cum *Υ* cognatus est. *Υ*[1s]r enim[2]) soli omittunt 74 B *λαβεῖν*, 76 C (*καὶ*) *δι' ὧν*. 85 D *οὐ* erasum in *Υ*[a], om. r. 91 B *οἵους*] *οὕς* *Υ*[a]rx, br autem soli praebent pro 89 A *ἀρετὴν εἶναι*] *εἶναι ἀρετήν*. 94 A *Λυσίμαχον*] *τὸν Λ*. 98 C om. *ναί*. 87 B om. *τὴν* (cum *Σ*[1]). r non facit cum 95 E *ἔνθετον*] *θετὴν* b, *ἐν* r.

Ξr 97 C *τυγχάνοι*] *ἐπιτυγχάνοι* (cum 1n ut videtur). 91 E *ταυτηνὶ*] *ταύτην* (cum x). 83 C *ἡμισέας*] *ἡμίσεως* (cum Cr; lacuna in *ΣΥ*). Ξ*Υ*r 75 E *ὅ*] *ὅτι*. *ΣΥ*r 76 D om. *δή*. 77 B *καλοῖσι*] *καλοῦσι*. Ξ*Υ*br 75 A om. *περί*. 76 C *ἀποκρίνωμαι*] *ἀποκρίνομαι*. *Υ*br cum Cr 91 D *ἐξακούμενοι*] *ἐξασκούμενοι*. Ξ*ΣΥ*r 72 B *ὅτι*] *ὅτ'*. 73 B *δικαιοσύνῃ καὶ σωφροσύνῃ*] *σ. καὶ δ.* 74 A *ταὐτὸν*] *ταὐτὰ* Ξ (superscr. *ταὐτὸν*), *ταῦτα* *ΣΥ*r. 75 A om. *καί*. 75 C *ἀποροῖ*] *ἀπορεῖ*. 92 A *πρότερον*] ut videtur *πρότεροι* (cum *Γ*n). Ξ*Υ*br 75 A om. *περί*.

Ξb 82 E cum *a* veram lectionem *τοῦτον* praebent (rell. *τούτων*, lacuna in *ΣΥ*). Ξ*Υ*b 89 E *ὅδε*] *ὧδε*. *ΣΥ*b 88 A om. *ἢ οὕτως*. Ξ*ΣΥ*b et ut videtur n 86 B *εἶμεν* (*ἦμεν*)] *εἴημεν*.

Ξ*Σ* 79 A *δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην*] *σ. καὶ δ.* 81 B *δέξεται*] *δέξηται*. 82 C om. *ἐστίν*. 71 D *βούλει*] *μὴ βούλει* (cum *Δ* et ut videtur bo).

Ceterum Bekker et Stallbaum tot vitia libris Ξ[3]), *Σ*[4]), b[5]), r[6]), n[7]) propria testantur, ut horum nullum reliquorum fontem esse appareat.

Iam restat ut commemorentur nonnulla quae ad rem grammaticam spectant.

τί δαί; pro *τί δέ*; 𝔄*Δ* praebent 71 C 73 B 77 E 98 B, 𝔄*ΔΓ* 73 A; quam scripturam Bekker recepit. Sed fuisse grammaticos, qui non solum ante omnem interpunctionem[8]),

---

1) Quamquam Bekker de *Σ* nihil testatur 72 B *τούτῳ*] *τοῦτο* *Υ*[a]. 73 B *δικαίως καὶ σωφρόνως*] *σ. καὶ δ.* *Υ*x. 100 C *ὅ τι*] *ὅτε*. 78 A *ἄθλιον*] *ἄθλιος* *Υ*. 89 C *δοκεῖν*] *δοκεῖ*. 74 A om. *που*. 2) Schanz, Platocodex p. 70. 3) Sicut 76 E 79 D 80 D 86 C 87 A 88 A 92 C 94 A al. 4) Sicut 71 A 72 ABC 74 DE 76 C 78 E 79 B 80 D 84 D 85 D al. 5) Sicut 72 BE 73 A 74 ACE 76 AC 77 C 78 AE 82 E 83 B 86 A al. 6) Sicut 70 C 71 AD 72 B 78 C 80 C 81 AC 86 E 87 E al. 7) Sicut 71 D 73 ACE 74 BCE 75 ABCDE 76 A 77 A al. 8) Ut Planudes apud Bachmann. anecd. II 81. Cf. Hermann, Plat. dial. I p. VII. Schneider ad civ. I 155 II 83 III 310.

sed etiam ceteroqui post τί mutarent δέ in δαί, elucet ex librorum 𝔄Δ scriptura 87 C 95 B τί δαὶ δή; 97 D πρὸς τί δαὶ δὴ τοῦτο. 93 E τί δαὶ τόδε; 82 E τί δαὶ ἡ. 92 D τί δαὶ αὐτῷ. 92 E τί δαὶ ἑνός. Quare incertum est, num particula δαί Platoni tribuenda sit.[1])

αἰεί praebet 𝔄 74 D 75 B (𝔄[s]), C 80 A 85 D(ter) 86 A B 97 C(ter), Paris. B 74 D 85 D „pro more suo" (Bkk.), t 75 B C 86 A. Eadem forma frequens est in titulis Atticis Platonis temporibus exaratis; quare etiam Platonem ea usum esse verisimile est.[2])

εἰάν, quae forma etiam in titulis Atticis deprehenditur[3]), in familiae a archetypo fuisse videtur 72 E, ubi pro ἡ ἰσχὺς ἐάν τε 𝔄Δ praebent ἡ ἰσχὺς εἰ. ἄν τε.

ἠργάζετο, quam formam etiam tituli exhibent[4]), in t est 91 D. Idem liber 72 B praebet εἰρόμην.

ᾔδησθα 𝔄Δn praebent 80 D, sed mox ᾔδεισθα 𝔄Δ, ᾔδησθα n. Formam antiquiorem Bekker restituit.[5])

Atticas formas cum Schanzio restitui 72 A 74 A ηὕρηκα[6]), 80 C ᾔκασας[7]), 71 E σῴζουσαν[8]) (libri εὕρηκα εἴκασας σώζουσαν), cum Hirschigio et Schanzio 75 D 100 B πρᾳότερος[9]) (libri πραότερος), cum Schanzio 82 A ἕνεκα[10]).

τἆλλα, non τἄλλα, cum F. A. Wolfio[11]) scripsi 80 A al.

In vocalium crasi et elisione, in terminatione adverbii οὕτω, οὕτως, in consona ν finali addenda et omittenda libri Bodleiani (𝔄) vestigia secutus sum etiam ubi Schanz ab hoc libro recessit (71 D al.), ut in hac re incertissima[12]) optimi certe et antiquissimi libri memoriam exhiberem.

---

1) Ar. Ach. 105. 802 nub. 491. 1266 Pherecr. fr. 93 Kock al. particulam δαί metrum tuetur. Xen. Cyr. V 1, 8 τί δαί; Dindorf.

2) CIA. II 1, 1[c] (a. Chr. n. 399) vers. 26. 54[b] (a. Chr. n. 363) vers. 14. al. Wecklein, cur. epigr. 63. Schanz, Plat. op. V et XII 1 proll. Poppo proll. Thuc. p. 415. Etiam in libris poetarum tragicorum (Soph. Ant. 76 Trach. 16. 35 OC. 1530. 1532 al.) et inferioris graecitatis scriptorum frequens est αἰεί. Platonis scriptura vulgata passim exhibuit αἰεί, quod Bekker mutavit. 3) CIA. II 1 p. 423, 14[b] (a. Chr. n. 387) vers. 11. 4) CIA. II 1, 14 (a. Chr. n. 387) vers. 17 al. Aristophanis cod. Rav. eq. 1221. Bamberg, Z. f. d. Gymnasialw. (Jahresberichte) 1882 p. 204. 5) Cobet, var. lect.² p. 546. Stallbaum ad symp. 198 C. 6) Lobeck ad Phryn. p. 140. Schanz, Plat. op. XII 1 proll. p. XVIII. 7) Schneider ad civ. II 108. Krüger ad Thuc. II 54, 3. Schanz, Plat. op. XII 1 proll. p. XVIII. 8) σῴζω et titulis et libris scriptis commendatur. Wecklein, curae epigr. p. 45 sq. Usener, Jahrb. f. Philol. 1865 p. 241. Bamberg l. l. 1874 p. 26. 619. 1877 p. 5. 1882 p. 26. Schanz l. l. XII 1. 9) πρᾴαις est CIG. I 1598, 3. Cf. Wohlrab, proll. ad Theaet. p. 40. ad Criton p. 157. 10) ἕνεκεν non antiquius est saeculo a. Chr. tertio. Bamberg l. l. 1882 p. 194. 11) Lit. Analekt. I 431 sqq. 12) Stallb. praef. ad leg. I p. XVII sqq. 81 B in Bodleiano perperam est οἷσιν pro οἷσι. Cf. Kroschel, Jahrb. f. Philol. 1881 p. 553 sqq.: Die ältesten Platonhandschriften und das ν ἐφελκυστικόν.

Praeter libros supra p. 1 et p. 35 sq. et passim in annotationibus commemoratos in Menone emendando et interpretando his usus sum:

Platonis opera. Ex rec. H. Stephani passim emendata adiectis scholiis et nott. critt. edidit Ch. D. Beck. Tom. III. Lips. 1816.

Platonis quae exstant opera. Ad optimorum librorum fidem recensuit, in linguam latinam convertit cet. F. Astius. Tom. IX. Lips. 1827.

Platonis dialogi IV Meno Crito Alcibiades uterque cum annotatione critica et exegetica. ed. V. Curavit Ph. Buttmannus. Berol. 1830. (In hac editione etiam Gedikii Biesteri Schneideri Heindorfii annotationes, quas commemoravi, reperiuntur.)

Platonis opera quae feruntur omnia. Recogn. I. G. Baiterus I. C. Orellius A. G. Winckelmannus. Turici 1839.

Platonis dialogi secundum Thrasylli tetralogias dispositi. Ex recognitione C. F. Hermanni. vol. III. Lips. 1851.

Platonis opera ex recensione R. B. Hirschigii. Graece et Latine. Vol. I. Paris. Didot. (1856) 1873.

Platos ausgewählte Dialoge. Erklärt von C. Schmelzer. VI. Bd. Menon. Euthyphron. Berlin 1883.

Commodius quam in Bekkeri editione p. 35 commemorata Bekkeri annotatio critica adiectis animadversionibus variorum, Stephani Serrani Cornarii Heusdii Forsteri Fischeri al., et Ficini interpretatione latina in hoc libro legitur:

Platonis scripta Graece omnia ad codices manuscriptos rec. I. Bekker. Londini 1826. Cuius editionis volumine IV Meno, II Euthyphro, VI Theages, Erastae, III Hipparchus continetur.

Notis *Beck Bkk. Ast Bttm. Stb. Tur. Hrm. Hsch. Sch.* scripturas significavi, quas Beck, Bekker, Ast, Buttmann, Stallbaum 1836, Turicenses, Hermann, Hirschig, Schanz in editiones suas receperunt; *Stb.*[1] scripturas significat a Stallbaumio (ed. Weigel. 1822) ante Astium et Buttmannum receptas, STALLB.[1] annotationes anno 1827 editas. Nominibus (Ast, Stallbaum, cet.), non notis (*Ast, Stb.*) significavi coniecturas non receptas. *a b* ($b^1 b^2$) significant librorum scriptorum familias (v. supra p. 37 sqq.), 𝔄^{cor} correcturas, 𝔄^{m} scripturas in margine appositas, 𝔄^{2} recentiorem manum libri 𝔄; ς nota est scriptuare vulgatae sive Stephanianae.

ΜΕΝΩΝ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΜΕΝΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΠΑΙΣ ΜΕΝΩΝΟΣ, ΑΝΥΤΟΣ.

CAP. I. *MEN.* Ἔχεις μοι εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, ἆρα διδακτὸν ἡ ἀρετή; ἢ οὐ διδακτόν, ἀλλ' ἀσκητόν; ἢ οὔτε ἀσκητὸν οὔτε μαθητόν, ἀλλὰ φύσει παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις ἢ ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ; Steph.II p.70

ΣΩ. Ὦ Μένων, πρὸ τοῦ μὲν Θετταλοὶ εὐδόκιμοι

μένων· ἢ περὶ ἀρετῆς 𝔄t1T^a, *πειραστικός* addunt 𝔄$^{2(?)s}T^a$. Diog. La. III 59. Cf. proll. p. 34 sq.

1. *ἔχεις μοι.* „Caret hic liber exordio, in quo Plato fere id agere solet, ut apparatum describat scenicum, hoc est de personis, quas colloquentes induxit, de tempore loco opportunitate colloquii aliisque id genus rebus exponat." STALLB. Gorgiae alumnus alacer et confidens (70 B 76 B 86 D) verba fundens rapit nos in medias res: vividior morum imago quam apparatus quantumvis locuples. Hermann, Gesch. u. Syst. I p. 644.

2. *διδακτὸν ἡ ἀρετή.* Multum agitata quaestio Socratis temporibus erat virtus num doceri posset. Proll. p. 11 sq,

ἡ ἀρετή ut 73 A 86 D 87 E 93 E 100 B, *τῆς ἀρετῆς* 75 A B 86 D 97 B, *τὴν ἀρετήν* 79 B 87 D 88 D 89 A. Aliquoties articulo opus est ad subiectum notandum, ut 98 D *φρόνησις ἡ ἀρετή*. 78 B 87 C D 89 D 99 A. Saepius ut in voce abstracta articulus omittitur. Eadem inconstantia est in Protagora dialogo.

ἀσκητόν, *quod* non disciplina, sed *usu comparatur*. Xen. mem. I 2, 20 *τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὁμιλίαν ἄσκησιν οὖσαν τῆς ἀρετῆς.* Phaedon. 82 B *πολιτικὴν ἀρετὴν — ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης γεγονυῖαν ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ.* Prot. 319 A sqq. Proll. p. 19.

3. *μαθητόν*, ad 78 B. Xen. symp. II 6 *ὁ δέ τις (εἶπεν) ὡς οὐδὲ διδακτὸν τοῦτο εἴη (ἡ καλοκἀγαθία), ἕτερος δέ τις ὡς εἴπερ τι ἄλλο καὶ τοῦτο μαθητόν.*

4. *ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ.* Pind. Ol. IX 28 *ἀγαθοὶ δὲ καὶ σοφοὶ κατὰ δαίμον' ἄνδρες ἐγένοντο.* Pyth. I 41 *ἐκ θεῶν γὰρ μαχαναὶ πᾶσαι βροτέαις ἀρεταῖς.* Arist. eth. Nic. I 9, 1 *ὅθεν καὶ ἀπορεῖται πότερόν ἐστι μαθητὸν — ἢ κατά τινα θείαν μοῖραν ἢ καὶ κατὰ τύχην παραγίνεται (ἡ ἀρετή).*

5. *Θετταλοί*, om. artic. ut 90 B 92 E 94 A B C D al. *Ἀθηναίων.* Thessalia iam antiquitus agrorum ubertate celebris (Il. *Α* 155) finitimis semper exoptata fuerat (Thuc. I 2, 2), praeter ceteras regiones florens frumenti abundantia (Xen. Hell. VI 1, 11), praestantia equorum (Il. *Δ* 202 Hdt. VII 196 Hipp. mai. 284 A de leg. I 625 D Xen. Hell. IV 3, 9), pecorum (Il. I 479) et anserum (polit. 264 C) pastu, aurifodinis (Diod. Sic. XIV 8). Quo tempore Gorgias ad Thessalos venisset, Isocrates XV 155

70 ἦσαν ἐν τοῖς Ἕλλησιν καὶ ἐθαυμάζοντο ἐφ' ἱππικῇ τε
B καὶ πλούτῳ, νῦν δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἐπὶ σοφίᾳ, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ τοῦ σοῦ ἑταίρου Ἀριστίππου πολῖται [Λαρισαίου]. τούτου δὲ ὑμῖν αἴτιός ἐστι Γοργίας· ἀφικόμενος γὰρ εἰς τὴν πόλιν ἐραστὰς ἐπὶ σοφίᾳ εἴληφεν Ἀλευαδῶν τε τοὺς πρώτους, ὧν ὁ σὸς ἐραστής ἐστιν Ἀρίστιππος, καὶ τῶν ἄλλων Θετταλῶν· καὶ δὴ καὶ τοῦτο τὸ ἔθος ὑμᾶς εἴθικεν, ἀφόβως τε καὶ μεγαλοπρεπῶς ἀποκρίνεσθαι, ἐάν τίς τι ἔρηται, ὥσπερ εἰκὸς

3. *Ἀριστίππου* delevit Naber, comm. II 63. 4. *Λαρισαίου* at^1brln, del. Naber *Sch.*, *Λαρισσαίου* $t^2$$b^2$, *τοῦ Λαρισσαίου* ΞΣΥς, *τοῦ Λαρισαίου Bkk.*, *Λαρισσαῖοι Γ*, *Λαρισαῖοι* x *Bttm.* *ὑμῖν ab* Gedike *Beck*, *ἡμῖν E*Frς Buttmann.

testatur opulentissimos illos omnium Graecorum fuisse. De eorum luxuria ad Criton. 53 D.

2. *ἐπὶ σοφίᾳ.* „Ironice, ut solet, Socrates loquitur, cum dicit iam et sapientia praestare. Plut. de aud. poet. 1 *Σιμωνίδης μὲν ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν εἰπόντα· τί δὴ μόνους οὐκ ἐξαπατᾷς Θετταλούς; Ἀμαθέστεροι γάρ εἰσιν ἢ ὡς ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατᾶσθαι.*" GEDIKE.

3. *Ἀριστίππου.* Aristippus Gorgiae fautor, non confundendus ille cum Aristippo Cyrenaico Socratis discipulo, dynastes erat Larisaeus ex gente Aleuadarum, quam rei equestris studiosissimam fuisse testatur Athen. XII 534 B *ἱπποτροφῶν καὶ ἡνιοχῶν τῶν Ἀλευαδῶν ἱππικώτερος.* Huic Cyrus quattuor milia conducticiorum et sex mensum aera militaria dedit ad coercendam popularium seditionem. Xen. an. I 1, 10.

4. *ὑμῖν.* „Non sine irrisione Socrates illud ipsum urget, quod apud Thessalos sapientiae studia per Gorgiam tanta incrementa ceperint." STALLB.

5. *εἰς τὴν πόλιν*, Larisam. 97 A.

ἐραστὰς ἐπὶ σοφίᾳ. Prot. 317 C Protagoras gloriari videbatur *ὅτι ἐρασταὶ αὐτοῦ ἀφιγμένοι εἴημεν.* de rep. X 600 D Protagoras et Prodicus *ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ οὕτω σφόδρα φιλοῦνται, ὥστε μόνον οὐκ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς περιφέρουσιν αὐτοὺς οἱ ἑταῖροι.*

6. *Ἀλευαδῶν τε τοὺς πρώτους.* Socratis aequalem ex illa gente praeter Aristippum novimus Eurylochum, de quo v. ad 71 C. Aleuadae artium et litterarum studia foverunt et Gorgiam sicut Simonidem Ceum et alios in summo honore habuerunt. Buttmann, Über die Aleuaden. Mythologus II p. 246 sq. STALLB.

7. *τῶν ἄλλων Θετταλῶν*, ut Iasonem Pheraeorum tyrannum Paus. VI 17, 5. Philostr. v. soph. p. 501 *ἐγοργίαζον ἐν Θετταλίᾳ μικραὶ καὶ μείζους πόλεις.*

8. *ἔθος — εἴθικεν*, *consuetudinem vos docuit*, ut de leg. IV 706 D.

μεγαλοπρεπῶς, cf. 74 A. In proximis ad Gorgiae fiduciam (cf. Theaet. 161 C) et liberalitatem (cf. Charm. 175 C) alluditur, 76 E ad magnificentiam verborum (cf. symp. 199 C). Fiduciam et magniloquentiam exhibet Polus Gorgiae discipulus Gorg. 448 A sqq.

9. *ἀποκρίνεσθαι* epexegesis per inf. post *τοῦτο* ut 71 E 77 B 95 D erast. 137 B, 80 A *τοιοῦτόν τι, ναρκᾶν*, 72 D *οὕτω,*

τοὺς εἰδότας, ἅτε καὶ αὐτὸς παρέχων αὑτὸν ἐρωτᾶν τῶν C
Ἑλλήνων τῷ βουλομένῳ ὅ τι ἄν τις βούληται, καὶ οὐ-
δενὶ ὅτῳ οὐκ ἀποκρινόμενος. ἐνθάδε δέ, ὦ φίλε Μέ-
νων, τὸ ἐναντίον περιέστηκεν· ὥσπερ αὐχμός τις τῆς
σοφίας γέγονεν, καὶ κινδυνεύει ἐκ τῶνδε τῶν τόπων 71
παρ' ὑμᾶς οἴχεσθαι ἡ σοφία. εἰ γοῦν τινα ἐθέλεις
οὕτως ἐρέσθαι τῶν ἐνθάδε, οὐδεὶς ὅστις οὐ γελάσεται
καὶ ἐρεῖ· ὦ ξένε, κινδυνεύω σοι δοκεῖν μακάριός τις
εἶναι, ἀρετὴν γοῦν εἴτε διδακτὸν εἴθ' ὅτῳ τρόπῳ παρα-
γίγνεται εἰδέναι· ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω εἴτε διδακτὸν

1. αὐτοῖς ab^2x, αὐτὸς $Γ^2$ et ut videtur b^1ς. 4. τὸ ἐναντίον] τὸ πρᾶγμα εἰς τοὐναντίον Cobet, collectanea crit. 44. 6. ἡ σοφία del. Baiter et Cobet coll. crit. 44. 9. ἀρετὴν — 10. εἰδέναι del. Naber comm. II 64. 10. τοσοῦτον abς, τοσούτου Buttmann *Beck*, cf. Cobet, coll. crit. 44.

εἶναι, 76 A πράγματα, ἀποκρίνεσθαι. Ad 74 E.

1. παρέχων — ἐρωτᾶν. Ita semper fere c. inf. act., Gorg. 480 C apol. 33 B de legg. XII 954 B al., c. inf. pass. τῇ ἐπῳδῇ ὑπὸ σοῦ θεραπευθῆναι Charm. 157 B. Kühner, Ausf. Gramm. II p. 586.

2. ὅ τι ἂν τις βούληται. Gorg. 477 C ἐκέλευε γοῦν νῦν δὴ ἐρωτᾶν ὅ τι τις βούλοιτο τῶν ἔνδον ὄντων καὶ πρὸς ἅπαντα ἔφη ἀποκρινεῖσθαι. Ita totam Graeciam peragravit (Isocr. XV 156 πόλιν οὐδεμίαν καταπαγίως οἰκήσας) et adulescentes nobilissimos et ditissimos alliciens (Theag. 128 A) quaestum magnum fecit (Isocr. XV 155 πλεῖστα κτησάμενος ὧν ἡμεῖς μνημονεύομεν).

οὐδενὶ ὅτῳ. οὐδεὶς (ἔστιν 92 E) ὅστις οὐ in unam dictionem coaluit *nemo non*. Prot. 317 C οὐδενὸς ὅτου οὐ. Phaedon. 117 D οὐδένα ὅντινα οὐ. Infra 71 A 74 D.

3. ἐνθάδε, Athenis, ut 71 A C 93 A, ἐνθένδε 80 B. Aliter 81 C.

4. τὸ ἐναντίον περιέστηκεν, *contrarium evasit*. Thuc. VI 24, 2 τοὐναντίον περιέστη αὐτῷ. Lys. XII 64 περιέστηκεν τοὐναντίον. Aliter de rep. I 343 A ὁ — λόγος εἰς τοὐναντίον περιειστήκει.

ὥσπερ αὐχμός. Epexegesis per asyndeton accedit ut 71 B οὕτως ἔχω· συμπένομαι τοῖς πολίταις. 74 A 76 A 88 B 95 C. Ad Euthyphr. 8 E.

6. εἰ — ἐθέλεις, formula urbane loquentis. Ad Phaedon. 68 D.

8. μακάριος. Menex. 249 D μακαρίαν γε λέγεις τὴν Ἀσπασίαν, εἰ γυνὴ οὖσα τοιούτους λόγους οἵα τ' ἐστὶ συντιθέναι. Hipp. mai. 304 B. Ad Theag. 128 B.

9. ἀρετήν. Prolepsis 71 B 76 D 77 CD 79 BCD 82 B 94 A 95 D. Aliter 71 C 81 E.

10. τοσούτου δέω. Accusativi exempla e recentioribus tantum scriptoribus afferri possunt. „Axioch. 372 B τοσοῦτον ἀποδέω τοῦ δεδοικέναι. Chariton. VII 1 τοσοῦτον ἀποδέω τοῦ σε κωλύειν." ULLRICH (Anm. zu den Pl. Gesprächen Menon, Kriton, Alc. II. ed. II. 1821). „Luc. Icarom. 5 τοσοῦτον ἄρα ἐδέησάν με τῆς — ἀγνοίας ἀπαλλάξαι." BUTTM. Plut. adv. Coloten X 6 τοσοῦτον ἐδέησε τοῦ κινεῖν, qui etiam μικρόν, ὀλίγον δέω seq. inf. vel τοῦ c. inf. aliquoties praebet, v. Wyttenb. ind. in Plut. mor. Kühner, Ausf. Gr. II p. 305.

71 εἴτε μὴ διδακτὸν εἰδέναι, ὡς οὐδὲ αὐτό, ὅ τι ποτ' ἐστὶ τὸ παράπαν ἀρετή, τυγχάνω εἰδώς. II. Ἐγὼ οὖν καὶ
B αὐτός, ὦ Μένων, οὕτως ἔχω· συμπένομαι τοῖς πολίταις τούτου τοῦ πράγματος, καὶ ἐμαυτὸν καταμέμφομαι ὡς οὐκ εἰδὼς περὶ ἀρετῆς τὸ παράπαν· ὃ δὲ μὴ οἶδα τί ἐστιν, πῶς ἂν ὁποῖόν γέ τι εἰδείην; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶναι, ὅστις Μένωνα μὴ γιγνώσκει τὸ παράπαν ὅστις ἐστίν, τοῦτον εἰδέναι εἴτε καλὸς εἴτε πλούσιος εἴτε καὶ γενναῖός ἐστιν, εἴτε καὶ τἀναντία τούτων; δοκεῖ σοι οἷόν τ' εἶναι;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ σύ, ὦ Σώκρατες, ἀλη-
C θῶς οὐδ' ὅ τι ἀρετή ἐστιν οἶσθα, ἀλλὰ ταῦτα περὶ σοῦ καὶ οἴκαδε ἀπαγγέλλωμεν;

1. ὡς] ὥστ' Stallbaum *Sch.* 6. γέ τι] ἐστιν, x, γέ τί ἐστιν Naber comm. II 64. 8. τοῦτον *ab*[1] *Bkk.*, τούτων pars *b*[2] cum t, τοῦτο ς. καὶ ante γενναῖος om. brln Ast. 9. δοκεῖ — 10. εἶναι del. Gedike. 13. ἀπαγγέλλωμεν *ab Bkk.*, ἀπάγγέλωμεν Ξς, quod defendit Buttm., Ausf. Griech. Sprachl.[2] II p. 95.

1. ὡς pro ὥστε rarum apud Platonem. Prot. 330 E οὕτως ἔχοντα πρὸς ἄλληλα, ὡς οὐκ εἶναι τὸ ἕτερον αὐτῶν οἷον τὸ ἕτερον. de rep. II 365 D. Krüger, Griech. Sprachl. I § 65, 3, 4. Cum indicativo, ut h. l., Xen. Hell. IV 1, 33, ubi v. Breitenbach.

αὐτό, *id quod gravissimum est.* STALLB. 72 C 86 D 95 B 100 B. Socrates docet omnem alicuius rei notitiam ad notionem eius revocandam esse.

3. συμπένομαι, *in eadem sum inopia*, verbum alibi nusquam ut videtur obvium. Item 88 C καρτερήματα. Plato multa procudit vocabula. Ad 78 D πόρῳ.

4. πράγματος, sapientiae, per synesin. Phaedon. 61 C Theaet. 168 B.

5. εἰδὼς περὶ ἀρετῆς. Eadem structura verbi εἰδέναι 85 C 92 C, ἐπίστασθαι 85 C, ἐπαΐειν ad Gorg. 464 D. Infra ad 90 B.

8. τοῦτον breviter resumit ut οὗτος 97 B, τοῦτο 72 C 76 A 79 B 88 D 96 CE 97 A, οὗτοι Theag. 129 E, οὕτω 80 C.

καλὸς — πλούσιος — γενναῖος. Menonem pulchrum fuisse elucet ex 76 B 80 C Xen. an. II 6, 28, divitem et nobili loco ortum ex 70 AB 78 D 82 A.

εἴτε — εἴτε καί ut Tim. 21 B Xen. anab. III 1, 40 εἴτε νυκτὸς — εἴτε καὶ ἡμέρας.

9. δοκεῖ — εἶναι; Interrogatio iteratur convenienter cum dialogi natura. 72 B 90 E Hipparch. 225 B. Heind. ad Charm. 167 C. Similiter additur ἔχεις εἰπεῖν; symp. 206 B 207 B al. τίς ἦν; Euthyd. 271 A.

12. ταῦτα neglegenter pro τοῦτο ut 73 E 74 C 95 C Theag. 122 A. Ad Phaedon. 62 D ταῦτα, φευκτέον εἶναι.

13. οἴκαδε, in Thessaliam. Ita 95 A 97 D παρ' ὑμῖν. Praeter Eurylochum (ad 70 B) etiam Scopas dynastes Thessalus Socratis amicitiam captavit. Diog. Laert. II 25 ὑπερεφρόνησε δὲ (Socrates) καὶ Ἀρχελάου τοῦ Μακεδόνος (ad Theag. 124 D) καὶ Σκόπα τοῦ Κρανωνίου καὶ Εὐρυλόχου τοῦ Λαρισσαίου, μήτε χρήματα προσέμενος παρ' αὐτῶν μήτε παρ' αὐτοὺς ἀπελθών.

ἀπαγγέλλωμεν, plur. ut 75 B πειρώμεθά σοι εἰπεῖν, Theag.

ΣΩ. Μὴ μόνον γε, ὦ ἑταῖρε, ἀλλὰ καὶ ὅτι οὐδ' ἄλλῳ πω ἐνέτυχον εἰδότι, ὡς ἐμοὶ δοκῶ.

MEN. Τί δέ; Γοργίᾳ οὐκ ἐνέτυχες ὅτε ἐνθάδε ἦν;

ΣΩ. Ἔγωγε.

MEN. Εἶτα οὐκ ἐδόκει σοι εἰδέναι;

ΣΩ. Οὐ πάνυ εἰμὶ μνήμων, ὦ Μένων, ὥστε οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἐν τῷ παρόντι, πῶς μοι τότε ἔδοξεν. ἀλλ' ἴσως ἐκεῖνός τε οἶδε, καὶ σὺ ἃ ἐκεῖνος ἔλεγε· ἀνάμνησον οὖν με, πῶς ἔλεγεν. εἰ δὲ βούλει, αὐτὸς εἰπέ· D
δοκεῖ γὰρ δήπου σοὶ ἅπερ ἐκείνῳ.

MEN. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἐκεῖνον μὲν τοίνυν ἐῶμεν, ἐπειδὴ καὶ ἄπεστιν· σὺ δὲ αὐτός, ὦ πρὸς θεῶν Μένων, τί φῂς ἀρετὴν εἶναι; εἶπον καὶ μὴ φθονήσῃς, ἵνα εὐτυχέστατον

3. *δέ*] *δαί a Bkk.* Cf. proll. p. 46 sq. 8. *ἀνάμνησον* — 9. *ἔλεγεν* punctis notat t, om. b^2. 9. *δὲ μὴ βούλει ΔΞΣς*, *δὲ βούλει ab Bkk.* 12. *μέντοι νῦν a Bkk.* (ann. crit.), *μὲν τοίνυν bς* Cobet coll. crit. 45 *Sch.* Cf. 100 B. 14. *εἶναι*, interpunxit Heindorf *Bttm.*, cf. 74 E. *εἶπον 𝔄b Stb.* (1822) *Bkk.* (ann. crit.), *εἰπὸν* ut videtur *Δ*rbrς, *εἰπὲ* n *Hsch.* Cobet l. l. p. 46 *Sch.*

131 A *συνεσόμεθα*, Euthyphr. 6 B *ἡμῖν*.

1. *μόνον*, plenius *μὴ ταῦτα μόνον*, ut Hipparch. 229 B *ταῦτα μόνον*. Euthyphr. 6 C.

2. *ὡς ἐμοὶ δοκῶ*, *quantum memini*. Heind. ad Theaet. 142 C. STALLB. Ita *δοκῶ* Parm. 126 B, *ὡς — οἶμαι* ad Phaedon. 102 A.

3. *ἐνθάδε*. Gorgias Athenas plus semel visit, primum missus anno a. Ch. 427 (Diod. XII 53).

5. *εἶτα* interrogat cum admiratione. STALLB. Theaet. 199 A *εἶτα, ὦ καταγέλαστε, οὐκ ἀκήκοας —;* Ad 79 A.

6. *οὐ πάνυ — μνήμων*, *non admodum bona sum memoria.* Prot. 334 C Socrates: *ἐγὼ τυγχάνω ἐπιλήσμων τις ὢν ἄνθρωπος.* — *οὐ πάνυ* non esse *omnino non* (Buttmann) apparet praesertim ubi *τι* (Euthyphr. 2 B Theaet. 150 C. cf. *οὐ σφόδρα τι*, Phaedr. 252 B) vel *πως* (Phil. 51 A) adicitur. 86 B. Ad 73 D.

9. *εἰ δὲ βούλει*, *aut si mavis*, ut 71 E 94 A Theag. 129 A.

12. *μὲν τοίνυν*. Hipp. min. 365 C (Cobet): *τὸν μὲν Ὅμηρον τοίνυν ἐάσωμεν, ἐπειδὴ καὶ ἀδύνατον ἐπανερέσθαι τί ποτε νοῶν ταῦτα ἐποίησεν.* Isocr. IV 28. Xen. an. VII 5, 10 mem. II 1, 10.

13. *ὦ πρὸς θεῶν Μένων* ut apol. 25 C *ὦ πρὸς Διὸς Μέλητε.* Nomine non addito *ὦ πρὸς θεῶν* soph. 221 D, *ὦ πρὸς Διός* ad apol. 26 E. Kock ad Ar. av. 1586 *ὦ χαῖρ' Ἡράκλεις.*

14. *εἶπον* ut Xen. mem. III 6, 3 Dind. *μὴ τοίνυν ἀποκρύψῃ, ἀλλ' εἶπον ἡμῖν.* Ar. eccles. 255. Menand. IV 297 (300) Mein. al., cf. *ἔνεγκον* Ar. pac. 1109. Ita Plato alternis utitur *εἰπάτω* (Phil. 60 D) *εἰπέτω* (Phaedr. 273 A al.), *εἴπατον* (Prot. 353 A al.) *εἴπετον* (Euthyd. 296 D), *εἴπαιμεν* (soph. 240 D) *εἴποιμεν* (de rep. III 398 A al.), *ἐνέγκαιμι* (Criton. 43 C) *ἐνέγκοι* (de rep. I 330 A al.).

μὴ φθονήσῃς ut *οὐ φθονήσω*, *οὐδεὶς φθόνος* (ad Prot.

71 ψεῦσμα ἐψευσμένος ὦ, ἂν φανῇς σὺ μὲν εἰδὼς καὶ Γοργίας, ἐγὼ δὲ εἰρηκὼς μηδενὶ πώποτε εἰδότι ἐντετυχηκέναι.

E III. MEN. Ἀλλ' οὐ χαλεπόν, ὦ Σώκρατες, εἰπεῖν. πρῶτον μέν, εἰ βούλει ἀνδρὸς ἀρετήν, ῥᾴδιον, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἀνδρὸς ἀρετή, ἱκανὸν εἶναι τὰ τῆς πόλεως πράττειν, καὶ πράττοντα τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς κακῶς, καὶ αὐτὸν εὐλαβεῖσθαι μηδὲν τοιοῦτον παθεῖν. εἰ δὲ βούλει γυναικὸς ἀρετήν, οὐ χαλεπὸν διελθεῖν, ὅτι δεῖ αὐτὴν τὴν οἰκίαν εὖ οἰκεῖν, σῴζουσάν τε τὰ ἔνδον καὶ κατήκοον οὖσαν τοῦ ἀνδρός. καὶ ἄλλη ἐστὶν παιδὸς ἀρετή, καὶ θηλείας καὶ ἄρρενος, καὶ πρεσβυτέρου ἀνδρός, εἰ μὲν βούλει, ἐλευθέρου, εἰ δὲ βούλει,
72 δούλου. καὶ ἄλλαι πάμπολλαι ἀρεταί εἰσιν, ὥστε οὐκ

5. ῥᾴδιον et αὕτη — ἀρετή del. Vermehren, Plat. Stud. 11. 9. βούλει, γυναικὸς ἀρετὴν οὐ distinxit *Bttm.* 10. δεῖ αὐτὴν del. Vermehren l. l. 10. σῴζουσαν *Sch.*, σώζουσαν *abς*. Cf. proll. p. 47. 13. βούλει post δὲ del. Cobet coll. crit. 46.

327 A) frequens formula in populo, cuius vitium erat invidia. Ad Euthyphr. 3 C.

5. πρῶτον μέν. Describit varias virtutis formas; proll. p. 14 sq. Hanc opinionem Graeci sermonis consuetudo suppeditavit. De rep. I 353 B οὐκοῦν καὶ ἀρετὴ δοκεῖ σοι εἶναι ἑκάστῳ, ᾧπερ καὶ ἔργον τι προστέτακται (sicut oculis, auribus). ib. X 601 D ἀρετὴ — ἑκάστου σκεύους καὶ ζῴου.

ἀνδρὸς ἀρετήν, int. εἰπεῖν με. STALLB. De virtute civili v. ad 91 A.

7. φίλους εὖ — ἐχθροὺς κακῶς. „Quam sententiam defendit etiam Callicles Gorgiae discipulus Gorg. 483 A B." STALLB. Placuit sane universae antiquitati, iam inde ab Hesiodo (opp. 708) a poetis, Archilocho Solone Theognide Simonide Ceo (de rep. I 331 D sqq.) Pindaro tragicis, et a pedestris orationis scriptoribus tam saepe repetita, ut nullum aliud praeceptum adeo omnium consensu confirmetur. Ad Criton. 49 B. Xen. mem. II 635. Isocr. I 26 inter virtutis praecepta reliqua Demonico etiam hoc commendat. Welcker, Kleine Schriften II p. 432 sq. Nägelsbach, Nachhom. Theol. p. 247 sqq.

9. γυναικὸς ἀρετήν. Phintys Pythagorea ap. Stob. LXXIV 61 ἴδια δὲ γυναικὸς τὸ οἰκουρὲν καὶ ἔνδον μένεν, καὶ ἐκδέχεσθαι καὶ θεραπεύεν τὸν ἄνδρα. Becker, Charikles II p. 425.

10. οἰκεῖν i. q. 73 A B 91 A διοικεῖν. Saepius ita passivum, ut erast. 138 B αἱ πόλεις οἰκοῦνται. Sed Xen. mem. II 1, 19 τὸν οἶκον καλῶς οἰκῶσι.

11. ἔνδον et οἴκοι distinguuntur ut εἰσιέναι et οἴκαδε ἰέναι. τὰ οἴκοι de rep. II 371 A.

κατήκοον — τοῦ ἀνδρός. De rep. VI 499 B τῇ πόλει κατήκοοι.

13. εἰ μὲν βούλει — εἰ δὲ βούλει ut de rep. IV 432 A εἰ μὲν βούλει φρονήσει, εἰ δὲ βούλει ἰσχύι. Saepius alterum βούλει omittitur; ad Euthyd. 285 C.

ἀπορία εἰπεῖν ἀρετῆς πέρι, ὅ τι ἐστίν· καθ' ἑκάστην γὰρ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἡλικιῶν πρὸς ἕκαστον ἔργον ἑκάστῳ ἡμῶν ἡ ἀρετή ἐστιν· ὡσαύτως δέ, οἶμαι, ὦ Σώκρατες, καὶ ἡ κακία.

ΣΩ. Πολλῇ γέ τινι εὐτυχίᾳ ἔοικα κεχρῆσθαι, ὦ Μένων, εἰ μίαν ζητῶν ἀρετὴν σμῆνός τι ἀνηύρηκα ἀρετῶν παρὰ σοὶ κειμένων. ἀτάρ, ὦ Μένων, κατὰ ταύτην τὴν εἰκόνα τὴν περὶ τὰ σμήνη, εἴ μου ἐρομένου μελίττης περὶ οὐσίας, ὅ τι ποτ' ἐστίν, πολλὰς καὶ παντοδα- B
πὰς ἔλεγες αὐτὰς εἶναι, τί ἂν ἀπεκρίνω μοι, εἴ σε ἠρόμην· ἆρα τούτῳ φῂς πολλὰς καὶ παντοδαπὰς εἶναι καὶ διαφερούσας ἀλλήλων, τῷ μελίττας εἶναι; ἢ τούτῳ μὲν οὐδὲν διαφέρουσιν, ἄλλῳ δέ τῳ, οἷον ἢ κάλλει ἢ μεγέθει ἢ ἄλλῳ τῳ τῶν τοιούτων; εἰπέ, τί ἂν ἀπεκρίνω οὕτως ἐρωτηθείς;

ΜΕΝ. Τοῦτ' ἔγωγε, ὅτι οὐδὲν διαφέρουσιν, ᾗ μέλιτταί εἰσιν, ἡ ἑτέρα τῆς ἑτέρας.

ΣΩ. Εἰ οὖν εἶπον μετὰ ταῦτα· τοῦτο τοίνυν μοι C

7. *κείμενον* x ed. Bipont. Cobet coll. crit. 46 *Sch.*, *κινουμένων* vel *κεκινημένων* Gedike. *κατ' αὐτὴν ταύτην* Stallbaum. 8. *τὴν περὶ τὰ σμήνη* del. Naber comm. II 64. *εἴ μου*] *εἰ ἐμοῦ* Ast.

2. *πράξεων — ἔργον.* 98 B *τὸ ἔργον ἑκάστης τῆς πράξεως.*

6. *σμῆνος ἀρετῶν*, Crat. 401 C *σοφίας*, de rep. IX 574 D *ἡδονῶν.* V 450 B *ἑσμὸν λόγων ἐπεγείρετε.*

7. *κειμένων*, *quae apud te latuerunt* („die sich bei dir niedergelassen“ Schleierm.). Plut. de amic. mult. 1, qui Socratem dicentem facit *σμῆνος ἀρ. κεκίνηκας*, et Themist. Or. I p. 5 A (*διακρούοντί μοι ἅπας ὁ τῶν ἀρ. ἑσμὸς ὑποφθέγγεται*) imaginem variaverunt. (Heusde.)

9. *ὅ τι ποτ' ἐστίν*, interpretatio vocis *οὐσία* ut Phaedon. 65 D, cuius philosophica significatio Platonis aetate nondum vulgata fuisse videtur (Heind. ad Phaedon. l. l.). Interpretatione non opus erat Euthyphr. 11 A.

10. *εἴ σε ἠρόμην.* De repetito *εἰ* ad 74 B. „Hic et in proximis mirum in modum alternant imperfecta cum aoristis: *ἔλεγες ἀπεκρίνω ἠρόμην ἀπεκρίνω* 72 B, *εἶπον εἶχες* 73 D, *ἦρχον ἐσκεψάμεθα* 86 D, Heind. ad Gorg. 447 E 514 D, omnia tamen in verbis hisce loquendi, respondendi, inquirendi. Sic autem de his videtur statuendum: imperfectum quidem consuetudinem servare: est enim hic *ἔλεγες* de eo quod nunc fieret, si fieret: aoristum vero hic non esse praeteritum, sed actionem indicare intra temporis momentum absolutam.“ BUTTM. 74 C D. Euthyphr. 12 D Theag. 123 B Hipparch. 230 E.

13. *οἷον*, *velut.* 73 E 74 A 76 A 78 C 86 E 88 B. Euthyphr. 12 D. Plenius *τοιόνδε, οἷον* 75 E Hipparch. 225 B.

17. *ἡ ἑτέρα.* Subiectum per epexegesin subicitur ut 77 D.

72 *αὐτὸ εἰπέ, ὦ Μένων, ᾧ οὐδὲν διαφέρουσιν ἀλλὰ ταὐτόν εἰσιν ἅπασαι· τί τοῦτο φῂς εἶναι; εἶχες δήπου ἄν τί μοι εἰπεῖν;*

MEN. Ἔγωγε.

IV. *ΣΩ. Οὕτω δὴ καὶ περὶ τῶν ἀρετῶν· κἂν εἰ πολλαὶ καὶ παντοδαπαί εἰσιν, ἕν γέ τι εἶδος ταὐτὸν ἅπασαι ἔχουσιν, δι' ὃ εἰσὶν ἀρεταί, εἰς ὃ καλῶς που ἔχει ἀποβλέψαντα τὸν ἀποκρινόμενον τῷ ἐρωτήσαντι ἐκεῖνο δηλῶσαι, ὃ τυγχάνει οὖσα ἀρετή. ἢ οὐ μανθάνεις ὅ τι λέγω;*

D *MEN. Δοκῶ γέ μοι μανθάνειν, οὐ μέντοι ὡς βούλομαί γέ πω κατέχω τὸ ἐρωτώμενον.*

ΣΩ. Πότερον δὲ περὶ ἀρετῆς μόνον σοι οὕτω δοκεῖ, ὦ Μένων, ἄλλη μὲν ἀνδρὸς εἶναι, ἄλλη δὲ γυναικὸς καὶ τῶν ἄλλων, ἢ καὶ περὶ ὑγιείας καὶ περὶ μεγέθους καὶ περὶ ἰσχύος ὡσαύτως; ἄλλη μὲν ἀνδρὸς δοκεῖ σοι εἶναι ὑγίεια, ἄλλη δὲ γυναικός; ἢ ταὐτὸν πανταχοῦ εἶδός ἐστιν, ἐάνπερ ὑγίεια ᾖ, ἐάν τε ἐν ἀνδρὶ ἐάν τε ἐν ἄλλῳ ὁτῳοῦν ᾖ;

E *MEN. Ἡ αὐτή μοι δοκεῖ ὑγίειά γε εἶναι καὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικός.*

1. *Μένων·* et 2. *ἅπασαι,* distinxit *Bkk.* 5. *ἀρετῶν·* distinxit *Stb.*, *ἀρετῶν,* ς. *κἂν*] *καὶ Hsch.* 8. *ἀποκρινάμενον ab*[2] *Bkk.*, vituperat Madvig adv. crit. I 413, *ἀποκρινόμενον b*[1]F *Bttm.*, *ἀποκρινούμενον* ς. 16. *περὶ* ante *ἰσχύος* om. Cr *Bttm.* 17. *πανταχῇ* Eς, *πανταχοῦ ab Bkk.* 20. *ὑγίειά τε abς*, *ὑγίειά γε* x F. A. Wolf apud Buttm. *Bkk.*, *ὑγίειά τε εἶναι ἀνδρὸς* (om. *καὶ*) Matthiae ad Eur. Hec. 459. Braun de hyperbato Plat. p. 11.

5. *οὕτω,* frequens ellipsis. 83 E 88 B 90 C erast. 137 D. Ad Gorg. 460 B Prot. 312 D.

κἂν εἰ seq. ind. (*ἔχουσι*), cf. Theag. 121 A. „In trita hac loquendi forma vocula *ἂν* vim suam, qua tollit certitudinem, plane amisit.“ BUTTM. Ad Phaedon. 71 B. Buttm. ad Dem. in Mid. p. 33. Kühner, Ausf. Gramm. II p. 210 sq.

6. *ἕν γέ τι εἶδος.* Proll. p. 21. Euthyphr. 5 D.

7. *που, opinor,* 74 B 75 E 89 AB 97 A Hipparch. 230 E. Ad 75 C.

8. *ἀποβλέψαντα.* Euthyphr. 6 E *ἵνα εἰς ἐκείνην* (*τὴν ἰδέαν*) *ἀποβλέπων καὶ χρώμενος αὐτῇ παραδείγματι, ὃ μὲν ἂν τοιοῦτον ᾖ — φῶ ὅσιον εἶναι.* Gorg. 503 D.

14. *ἄλλη.* „Anacoluthia aliqua est in his; infinitivus enim post *οὕτω δοκεῖ* accusativum *ἄλλην* requirebat. Sed mente repetendum solum *δοκεῖ.*“ BUTTM. De rep. I 334 B *τοῦτο — δοκεῖ ἔτι, ὠφελεῖν μὲν τοὺς φίλους ἡ δικαιοσύνη.* Ad apol. 25 A.

20. *ὑγίειά γε.* „Haesitans Meno respondet neque initio

ΣΩ. *Οὐκοῦν καὶ μέγεθος καὶ ἰσχύς; ἐάνπερ ἰσχυρὰ γυνὴ ᾖ, τῷ αὐτῷ εἴδει καὶ τῇ αὐτῇ ἰσχύι ἰσχυρὰ ἔσται; τὸ γὰρ τῇ αὐτῇ τοῦτο λέγω· οὐδὲν διαφέρει πρὸς τὸ ἰσχὺς εἶναι ἡ ἰσχύς, ἐάν τε ἐν ἀνδρὶ ᾖ ἐάν τε ἐν γυναικί. ἢ δοκεῖ τί σοι διαφέρειν;*

MEN. *Οὐκ ἔμοιγε.*

ΣΩ. *Ἡ δὲ ἀρετὴ πρὸς τὸ ἀρετὴ εἶναι διοίσει τι,* 73
ἐάν τε ἐν παιδὶ ᾖ ἐάν τε ἐν πρεσβύτῃ, ἐάν τε ἐν γυναικὶ ἐάν τε ἐν ἀνδρί;

MEN. *Ἔμοιγέ πως δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, τοῦτο οὐκέτι ὅμοιον εἶναι τοῖς ἄλλοις τούτοις.*

ΣΩ. *Τί δέ; οὐκ ἀνδρὸς μὲν ἀρετὴν ἔλεγες πόλιν εὖ διοικεῖν, γυναικὸς δὲ οἰκίαν;*

MEN. *Ἔγωγε.*

ΣΩ. *Ἆρ' οὖν οἷόν τε εὖ διοικεῖν ἢ πόλιν ἢ οἰκίαν ἢ ἄλλο ὁτιοῦν, μὴ σωφρόνως καὶ δικαίως διοικοῦντα;*

MEN. *Οὐ δῆτα.* B

ΣΩ. *Οὐκοῦν ἄνπερ δικαίως καὶ σωφρόνως διοικῶσιν, δικαιοσύνῃ καὶ σωφροσύνῃ διοικήσουσιν;*

MEN. *Ἀνάγκη.*

3. *διαφέρειν* x Stephanus. In archetypo erat *εἰάν*. Proll. p. 47. 4. *ᾖ ἰσχυς εἶ . ἄν τε a.* 11. *ὅμοιον*] *ὁμοῖον Sch.* 12. *δέ*] *δαί a Γ Bkk.*

nisi de una earum notionum, de quibus interrogatus est, respondere audet." HERMANN. praef. vol. III p. XX.

3. *τὸ — τῇ αὐτῇ*. Idem usus articuli est 73 D *τὸ δικαίως*, 74 E *τὸ σχῆμα*, 75 D *τὸ διαλεκτικώτερον*, 86 E *τὸ ἐξ ὑποθέσεως*, Hipparch. 230 D *τὸ μᾶλλον*. Ad 97 A.

πρὸς τὸ ἰσχὺς εἶναι ut 73 A *πρὸς τὸ ἀρετὴ εἶναι*. Euthyphr. 5 D *κατὰ τὴν ἀνοσιότητα*.

8. *παιδὶ* — 9. *ἀνδρί*. Plato ordinem verborum variat. Mox *σωφρόνως καὶ δικαίως*: *δικαίως καὶ σωφρόνως*. 82 D *δὶς δυοῖν*: *δυοῖν ἄρα δίς*. 88 C *ὠφέλιμα, βλαβερά*: *βλαβερά, ὠφέλιμα*. 91 D *ὑποδήματα, ἱμάτια*; *ἱμάτια, ὑποδήματα*. Ad 78 B Protag. 314 A. Cf. erast. 138 C.

10. *πως*, *nescio quomodo*. Ad Phaedr. 235 C. STALLB. 73 A 95 E Euthyphr. 6 A.

οὐκέτι ut *ἔτι* in enumerationibus (93 A). Phaedr. 235 B *τοῦτο — οὐκέτι οἷός τε ἔσομαι πείθεσθαι*. De rep. V 468 B. Ita *μηκέτι* Lys. 204 B de rep. IV 430 D.

12. *ἔλεγες*, 71 E. Ubi verba dicendi vel sentiendi (*ἐδόκει* 89 C) ad superiora referuntur, imperfectum usu venit. Ita *νῦν δὴ ἔλεγον* 74 B, *νῦν δὴ ἔλεγες* 78 B, *χθὲς ἔλεγες* 76 E, *νῦν δὴ ἐλέγομεν* 87 B 88 D 99 C, *ὡμολογοῦμεν* 97 A, *ἀπεβάλλομεν* 79 D, *ἐποίει* (facere videbatur) 88 D.

73 ΣΩ. Τῶν αὐτῶν ἄρα ἀμφότεροι δέονται, εἴπερ μέλλουσιν ἀγαθοὶ εἶναι, καὶ ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνήρ, δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης.

MEN. Φαίνονται.

ΣΩ. Τί δέ; παῖς καὶ πρεσβύτης μῶν ἀκόλαστοι ὄντες καὶ ἄδικοι ἀγαθοὶ ἄν ποτε γένοιντο;

MEN. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλὰ σώφρονες καὶ δίκαιοι;

MEN. Ναί.

C ΣΩ. Πάντες ἄρ' ἄνθρωποι τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀγαθοί εἰσιν· τῶν αὐτῶν γὰρ τυχόντες ἀγαθοὶ γίγνονται.

MEN. Ἔοικε.

ΣΩ. Οὐκ ἂν δήπου, εἴ γε μὴ ἡ αὐτὴ ἀρετὴ ἦν αὐτῶν, τῷ αὐτῷ ἂν τρόπῳ ἀγαθοὶ ἦσαν.

MEN. Οὐ δῆτα.

V. ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ αὐτὴ ἀρετὴ πάντων ἐστίν, πειρῶ εἰπεῖν καὶ ἀναμνησθῆναι, τί αὐτό φησι Γοργίας εἶναι καὶ σὺ μετ' ἐκείνου.

MEN. Τί ἄλλο γ' ἢ ἄρχειν οἷόν τ' εἶναι τῶν ἀν-
D θρώπων; εἴπερ ἕν γέ τι ζητεῖς κατὰ πάντων.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ζητῶ γε. Ἀλλ' ἆρα καὶ παιδὸς ἡ αὐτὴ ἀρετή, ὦ Μένων, καὶ δούλου, ἄρχειν οἵόν τε εἶναι τοῦ δεσπότου; καὶ δοκεῖ σοι ἔτι ἂν δοῦλος εἶναι ὁ ἄρχων;

5. δέ] δαί *a Bkk.* 14. τῷ αὐτῷ — ἦσαν del. *Hrm.* 21. ἡ αὐτὴ ἀρετὴ *ab Bkk.*, ἀρετὴ ἡ αὐτὴ EFς. 22. οἷόν τε Madvig adv. crit. I 413 *Sch.*, οἷόν τε vel οἷον τε Buttm., οἴω τε Wolf, Kleine Schr. I p. 76 sq. *Bkk.*, οἵων τε Stallb. olim, οἵῳ τε *a b ς Stb.*

1. ἄρα in conclusionibus 73 C 78 A 82 D 83 CDE al., aliter ad 80 E 81 D 97 C.

13. „εἴ γε usurpatur de re, quae iure sumpta creditur, eoque differt ab εἴπερ, quod incertum relinquit utrum quid iure an iniuria sumatur." STALLB.

14. ἄν post οὐκ ἄν ut 93 D. Cf. 84 B 85 B.

17. εἰπεῖν καὶ ἀναμνησθῆναι, hysteron proteron. 76 B ἀναμνησθεὶς εἰπεῖν.

αὐτό ad ἀρετήν refertur ut 86 CD 87 D 88 C 89 D 90 D 98 E. Ad 79 B τοῦτο.

19. ἄρχειν οἷόν τ' εἶναι. De hac definitione v. proll. p. 15. Ita Polus Gorgiae discipulus laudat τὸ τυραννεῖν, quod esse dicit ἐξεῖναι ἐν τῇ πόλει, ὃ ἂν δοκῇ αὐτῷ, ποιεῖν τοῦτο, ἀποκτιννύντι καὶ ἐκβάλλοντι καὶ πάντα πράττοντι κατὰ τὴν αὐτοῦ δόξαν (Gorg. 469 C), item Thrasymachus sophista de rep. I 344 A.

21. ἀλλὰ μὴν ζητῶ γε. Euthyphr. 6 E εἰ οὕτω βούλει —. Ἀλλὰ μὴν βούλομαί γε. Lach. 193 C εἴπερ οἴοιτο —. Ἀλλὰ μὴν οἶμαί γε.

23. τοῦ δεσπότου, quam-

MEN. Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐ γὰρ εἰκός, ὦ ἄριστε. ἔτι *δὲ καὶ τόδε σκόπει. ἄρχειν φῂς οἷόν τ' εἶναι. οὐ προσθήσομεν αὐτόσε τὸ δικαίως, ἀδίκως δὲ μή;

MEN. Οἶμαι ἔγωγε· ἡ γὰρ δικαιοσύνη, ὦ Σώκρατες, ἀρετή ἐστιν.

ΣΩ. Πότερον ἀρετή, ὦ Μένων, ἢ ἀρετή τις; E

MEN. Πῶς τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ὡς περὶ ἄλλου ὁτουοῦν. οἷον, εἰ βούλει, στρογγυλότητος πέρι εἴποιμ' ἂν ἔγωγε, ὅτι σχῆμά τί ἐστιν, οὐχ οὕτως ἁπλῶς ὅτι σχῆμα. διὰ ταῦτα δὲ οὕτως ἂν εἴποιμι, ὅτι καὶ ἄλλα ἔστι σχήματα.

MEN. Ὀρθῶς γε λέγων σύ· ἐπεὶ καὶ ἐγὼ λέγω οὐ μόνον δικαιοσύνην, ἀλλὰ καὶ ἄλλας εἶναι ἀρετάς.

ΣΩ. Τίνας ταύτας; εἰπέ. οἷον καὶ ἐγώ σοι εἴποιμι 74 ἂν καὶ ἄλλα σχήματα, εἴ με κελεύοις· καὶ σὺ οὖν ἐμοὶ εἰπὲ ἄλλας ἀρετάς.

MEN. Ἡ ἀνδρεία τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ ἀρετὴ εἶναι

2. δὲ] *γὰρ a b ς*, δ' αὖ Stallbaum suadente Ficino: „sed hoc rursus considera", Buttmann; om. *Sch.*, quamquam etiam asyndeton aegre fertur. δὲ scripsi ut et Platoni et libris quam maxime satisfacerem; libri enim haud raro γὰρ pro δὲ ponunt compendia, ut videtur, confundentes, sicut 𝔄 *Δ Π* Hipparch. 231 C, *T* Phaedr. 227 A, *E* Lach. 178 B, *Γ* Parm. 130 D, *Σ* D N O g h 347 α Monac. Phaedr. 236 C, *Σ* Y T Z[r] 5 a c Euthyphr. 7 B, alii de rep. III 406 A Lach. 200 C, ubi plura suppeditat Stallbaum, itemque δὲ pro γὰρ, sicut Y apol. 26 C, F Menon. 73 C, g Tim. 24 E 37 E, Y s a r g β n Tim. 25 B. 15. ἐγὼ σοὶ *Bkk.* (ut mox et 75 B σὺ ἐμοὶ), ἐγώ σοι ς, quod apte defendit Buttmann: „In isto ἐγώ σοι nondum ratio habetur inferioris illius σὺ ἐμοί, sed referendum est ἐγώ σοι, duce verbo οἷον, ad praegressum εἰπέ, in quo sicut μοί ne expressum quidem est, ita σοί nonnisi neglegenter pronuntiatur." 16. γε *E r ς*, με *a b Bkk.* 18. ἀνδρεία *a b*[1] *Γ Stb.*, ἀνδρία ς *Bkk.*

quam puer aetate modo dicebatur, non servitute.

1. οὐ πάνυ ubi esse videtur *omnino non*, *prorsus non*, cum ironia quadam dictum est. (litotes.) 77 D 98 B. Ad 71 C.

2. ἔτι δὲ καί. Xen. Cyr. I 4, 3 ἅμα μὲν διὰ τὴν παιδείαν, — ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ φιλομαθὴς εἶναι. Menonis definitio neque in omnes quadrat et imperfecta est.

5. οἶμαι ut 80 C.

13. ὀρθῶς γε λέγων σύ, formula ut Lach. 192 B ὀρθῶς γε σὺ λέγων. Charm. 156 A καλῶς γε σὺ ποιῶν. Hipparch. 231 C.

18. ἡ ἀνδρεία — καὶ σωφροσύνη. Articulus non perpetuatur ante nomina deinde subiuncta sicut 91 D E Euthyphr. 7 D. Ad Alc. I 117 A. Engelhardt ad Menex. 237 A.

τοίνυν obsequium indicat ut 77 B Euthyphr. 5 D. Phaedr. 228 D οὑτωσὶ τοίνυν ποιήσω.

74 καὶ σωφροσύνη καὶ σοφία καὶ μεγαλοπρέπεια καὶ ἄλλαι πάμπολλαι.

ΣΩ. Πάλιν, ὦ Μένων, ταὐτὸν πεπόνθαμεν· πολλὰς αὖ ηὑρήκαμεν ἀρετὰς μίαν ζητοῦντες, ἄλλον τρόπον ἢ νῦν δή· τὴν δὲ μίαν, ἣ διὰ πάντων τούτων ἐστίν, οὐ δυνάμεθα ἀνευρεῖν.

VI. MEN. Οὐ γὰρ δύναμαί πω, ὦ Σώκρατες, ὡς
B σὺ ζητεῖς, μίαν ἀρετὴν λαβεῖν κατὰ πάντων, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις.

ΣΩ. Εἰκότως γε· ἀλλ' ἐγὼ προθυμήσομαι, ἐὰν οἷός τ' ὦ, ἡμᾶς προσβιβάσαι. μανθάνεις γάρ που, ὅτι οὑτωσὶ ἔχει περὶ παντός· εἴ τίς σε ἀνέροιτο τοῦτο, ὃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, τί ἐστιν σχῆμα, ὦ Μένων; εἰ αὐτῷ εἶπες ὅτι στρογγυλότης, εἴ σοι εἶπεν ἅπερ ἐγώ, πότερον σχῆμα ἡ στρογγυλότης ἐστὶν ἢ σχῆμά τι; εἶπες δήπου ἂν ὅτι σχῆμά τι.

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν διὰ ταῦτα, ὅτι καὶ ἄλλα ἔστιν σχήματα;

C MEN. Ναί.

4. *αὖ ηὑρήκαμεν Sch.* (cf. proll. p. 47), *αὖ εὑρήκαμεν ab*, *ἂν εὑρήκαμεν* F, *ἀνευρήκαμεν* Buttmann, Naber comm. II 64, *αὖ ἀνευρήκαμεν* Struve opusc. II 17 propter 72 A *ἀνηύρηκα*, *Hsch.* 5. *ἐστίν*] „nonne *εἰσιν*?" Madvig adv. crit. I 413. 11. *προβιβάσαι* n Schneider apud Buttm., *Sch.* 12. *ἀνηρώτα* (ut mox) vel *ἀνήρετο* Struve opusc. II 17.

1. *μεγαλοπρέπεια*, *magnificentia et liberalitas*, pars civilis virtutis quam intellegebat Meno. Cf. 70 B proll. p. 25. Thessali autem praeter ceteros magnificentiae studuerunt. Xen. Hell. VI 1, 3 *μεγαλοπρεπὴς τὸν Θετταλικὸν τρόπον*. De virtutis partibus v. proll. p. 15.

4. *ἄλλον τρόπον*, nam modo formas dixerat, nunc partes virtutis.

5. *διὰ πάντων*, 73 C 74 B *κατὰ πάντων*, 75 A *ἐπὶ πᾶσι*.

10. *ἐγὼ προθυμήσομαι*. Socrates procedit ad rectam definiendi rationem exemplis illustrandam. Proll. p. 21.

12 sqq. *εἴ τις — εἰ αὐτῷ — εἴ σοι*. 72 B. „Apodosis *εἶπες δήπου κτλ.* refertur ad tertiam hypothesin *εἴ σοι εἶπεν*, quam ut praeparent modo, praemissae sunt duae praecedentes. Theaet. 174 A. Prot. 311 B C." ENGELH. ad Euthyphr. 10 E.

ἀνέροιτο — εἶπες — εἶπεν — εἶπες. „Hypothesis in indefinita persona hic proponitur, quod recte fit optativo modo: tunc continuatur per pronomen *αὐτῷ* quasi in persona definita, in quo hypotheseos genere sollemnis est forma praeteriti indicativi." BUTTM. „Similis ab opt. ad ind. transitio est 90 B C, ubi tamen diversa sunt atque seiuncta orationis membra." STALLB. Theag. 125 C. Ab ind. ad opt. transitur de rep. VI 493 B.

ΣΩ. Καὶ εἴ γε προσανηρώτα σε ὁποῖα, ἔλεγες ἄν;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ αὖ εἰ περὶ χρώματος ὡσαύτως ἀνήρετο ὅ τι ἐστίν, καὶ εἰπόντος σου ὅτι τὸ λευκόν, μετὰ ταῦτα ὑπέλαβεν ὁ ἐρωτῶν, πότερον τὸ λευκὸν χρῶμά ἐστιν ἢ χρῶμά τι; εἶπες ἂν ὅτι χρῶμά τι, διότι καὶ ἄλλα τυγχάνει ὄντα;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ εἴ γέ σε ἐκέλευε λέγειν ἄλλα χρώματα, ἔλεγες ἂν ἄλλα, ἃ οὐδὲν ἧττον τυγχάνει ὄντα χρώματα D τοῦ λευκοῦ;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν ὥσπερ ἐγὼ μετῄει τὸν λόγον, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἀεὶ εἰς πολλὰ ἀφικνούμεθα· ἀλλὰ μή μοι οὕτως, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ πολλὰ ταῦτα ἑνί τινι προσαγορεύεις ὀνόματι, καὶ φῂς οὐδὲν αὐτῶν ὅ τι οὐ σχῆμα εἶναι, καὶ ταῦτα καὶ ἐναντία ὄντα ἀλλήλοις, τί ἐστιν τοῦτο, ὃ οὐδὲν ἧττον κατέχει τὸ στρογγύλον ἢ τὸ εὐθύ, ὃ δὴ ὀνομάζεις σχῆμα καὶ οὐδὲν μᾶλλον φῂς τὸ στρογγύλον σχῆμα εἶναι ἢ τὸ εὐθύ; ἢ οὐχ οὕτω λέγεις; E

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν, ὅταν οὕτω λέγῃς, τότε οὐδὲν μᾶλλον

1. προσανηρώτησεν b^1. 17. καὶ ante ἐναντία om. Eς, add. *ab Bkk.* 17. τί Gedike *Hrm.*, ὅ τι *a b* ς, quod defendunt Buttmann Stallbaum G. Wolff ad Soph. Ant. 3 (Krit. Anm.). Cf. Kühner, Ausf. Gramm. II p. 1017 sq. *a* t^1 b^1 om. ὃ post τοῦτο, quod verisimile est alieno hoc loco insertum esse (Hermann).

1. προσανηρώτα — 3. ἀνήρετο. De temporum enallage hic et in proximis ad 72 B.

13. εἰ οὖν. „Oratio saepe interrupta est interrogationibus, et 75 A demum post analepsin εἰ οὖν — εἶπες sequitur apodosis ἴσως ἂν ἐθαύμασε." STRUVE, opusc. selecta II p. 17. Oratio interrupta est etiam 98 D Polit. 275 D de rep. X 609 A, a Menone 81 A.

14. μή μοι οὕτως, ellipsis verbi per affectum frequens in cotidiano sermone; Kock ad Ar. nub. 84. Prot. 318 B (ubi v. Heind.) 331 C Hipparch. 225 B.

16. οὐδὲν — ὅ τι οὐ, ad 70 C.

17. καὶ ταῦτα καί, *et quidem vel,* BUTTM. „Enimvero partes et formae generis, cum sint adeo inter ipsas diversae et contrariae, tamen communi generis notione comprehenduntur." STALLB.

19. „καί more satis obvio inservit ulteriori explanationi verbi ὀνομάζεις, quae plenius ita erat adnectenda: „et quidem ita ut nihilo magis — dicas." Cf. similem in hac vocula neglegentiam Criton. 45 C." BUTTM.

22. ἆρ' οὖν. „Etsi iam rotundum censes esse rotundum pariter

74 φῇς τὸ στρογγύλον εἶναι στρογγύλον ἢ εὐθύ, οὐδὲ τὸ εὐθὺ εὐθὺ ἢ στρογγύλον;

ΜΕΝ. Οὐ δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν σχῆμά γε οὐδὲν μᾶλλον φῇς εἶναι τὸ στρογγύλον τοῦ εὐθέος, οὐδὲ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου.

ΜΕΝ. Ἀληθῆ λέγεις.

VII. ΣΩ. Τί ποτε οὖν τοῦτο, οὗ τοῦτο ὄνομά ἐστιν τὸ σχῆμα; πειρῶ λέγειν. εἰ οὖν τῷ ἐρωτῶντι οὕτως
75 ἢ περὶ σχήματος ἢ χρώματος εἶπες ὅτι ἀλλ' οὐδὲ μανθάνω ἔγωγε ὅ τι βούλει, ὦ ἄνθρωπε, οὐδὲ οἶδα ὅ τι λέγεις, ἴσως ἂν ἐθαύμασε καὶ εἶπεν· οὐ μανθάνεις, ὅτι ζητῶ τὸ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις ταὐτόν; ἢ οὐδὲ ἐπὶ τούτοις, ὦ Μένων, ἔχοις ἂν εἰπεῖν, εἴ τις ἐρωτῴη· τί ἐστιν ἐπὶ τῷ στρογγύλῳ καὶ εὐθεῖ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις, ἃ δὴ σχήματα καλεῖς, ταὐτὸν ἐπὶ πᾶσιν; πειρῶ εἰπεῖν, ἵνα καὶ γένηταί σοι μελέτη πρὸς τὴν περὶ τῆς ἀρετῆς ἀπόκρισιν.

B ΜΕΝ. Μή, ἀλλὰ σύ, ὦ Σώκρατες, εἰπέ.

ΣΩ. Βούλει σοι χαρίσωμαι;

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

8. *σχῆμα,* distinxit *Bttm.*, cf. 71 D. 9. *ἢ περὶ χρώματος* ς, *περὶ* om. *a* pars. *b Bkk.* 18. *χαρίσωμαι a* ς, *χαρίσομαι b.*

atque rectum rectum, ideoque utrumque secernis, tamen et rotundum et rectum figuram esse statuis.“ STALLB.

οὐδὲν μᾶλλον pertinent ad *στρογγύλον* (hyperbaton). Ita 75 C *οὕτως*, 91 C *τι.*

7. *τοῦτο — τὸ σχῆμα,* epexegesis ut 92 E *οὗτοι οἱ καλοὶ κἀγαθοί*, 77 D *οὗτοι — οἱ ἀγνοοῦντες*, 72 B *τούτῳ, τῷ εἶναι*, 78 B *τοῦτο, δύναμις.* Similiter post *τοιοῦτος* 82 D 99 B, *τἆλλα* 88 D, *ἕκαστον* 79 A, *αὐτό* 71 A 87 D, *τι* 78 D, *ἡμῖν* 90 B. Ad 70 B.

9. *ἢ χρώματος,* praepositione non iterata, ut 85 E 89 E. „Sic enim solent Graeci, v. Heind. ad Phaedon. 59 A.“ BUTTM. Cf. 80 C.

12. *τὸ — ταὐτόν,* int. *ὄν.* Euthyphr. 5 D *ταὐτόν ἐστιν ἐν πάσῃ πράξει τὸ ὅσιον αὐτὸ αὑτῷ.*

15. *ἵνα καί.* „Ut aliis locis illud, ad quod *καί* est referendum, praecedit (Lys. 204 A *ἵνα καὶ ἴδῃς*, ubi *ἴδῃς* opponitur *τῷ ἀκούειν*), sic in aliis elliptice usurpata est haec particula, ut hic fere sensus ea contineatur: *ἀναγκαῖον γὰρ καὶ τοῦτο γενέσθαι.*“ ENGELH. ad Lach. 194 A.

17. *μή, ἀλλά.* Negatio prohibens frequens est in cotidiano sermone, Kock ad Ar. ran. 103 *μἀλλά.* Alc. I 114 E. Euthyd. 294 C. Ad Gorg. 497 B.

18. *βούλει — χαρίσωμαι.* Ita semper apud Platonem; Lucianus etiam futurum praebet Tim. 37 *βούλει — δικαιολογήσομαι*, Hermot. 80 *διηγήσομαι*; Madv. adv. crit. I p. 183 sq. In nonnullos Platonis codd. futurum irrepsit de rep. V 453 A Phaedon. 99 D Crat. 397 A Prot. 317 D Parm. 137 B. Lobeck ad Phryn. p. 734 sq. (Stallb.)

ΣΩ. Ἐθελήσεις οὖν καὶ σὺ ἐμοὶ εἰπεῖν περὶ τῆς ἀρετῆς;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Προθυμητέον τοίνυν· ἄξιον γάρ.

MEN. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Φέρε δή, πειρώμεθά σοι εἰπεῖν, τί ἐστιν σχῆμα. σκόπει οὖν εἰ τόδε ἀποδέχει αὐτὸ εἶναι· ἔστω γὰρ δὴ ἡμῖν τοῦτο σχῆμα, ὃ μόνον τῶν ὄντων τυγχάνει χρώματι ἀεὶ ἑπόμενον. ἱκανῶς σοι; ἢ ἄλλως πως ζητεῖς; ἐγὼ γὰρ κἂν οὕτως ἀγαπῴην εἴ μοι ἀρετὴν εἴποις. C

MEN. Ἀλλὰ τοῦτό γε εὔηθες, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Πῶς λέγεις;

MEN. Ὅτι σχῆμά πού ἐστιν κατὰ τὸν σὸν λόγον, ὃ ἀεὶ χρόᾳ ἕπεται. εἶεν· εἰ δὲ δὴ τὴν χρόαν τις μὴ φαίη εἰδέναι, ἀλλὰ ὡσαύτως ἀποροῖ ὥσπερ περὶ τοῦ σχήματος, τί ἂν οἴει σοι ἀποκεκρίσθαι;

6. πειρῶμαι *Sch.*, πειράσομαι Naber comm. II 64 (πειρασώμεθα c). Ad 71 C. 8. τοῦτο ab¹t *Bkk.*, τοῦτο τὸ b²ς. 14. εἶεν, quod Socrati dabatur, Menoni reddidit dubitanter Heindorf ad Crat. 410 C, confidenter Schleiermacher *Stb.* (1822).

7. ἀποδέχει. Ad Euthyphr. 9 E.

8. χρώματι ἀεὶ ἑπόμενον. Haec definitio eo fallacior est, quo minus quaesita et arcessita videri potest postquam coloris mentio iam supra artificiose iniecta est, et quo magis commendatur dicendi consuetudine. Heindorf ad Phaedr. 239 D: „Sescenties iunctim χρώματα καὶ σχήματα apud Graecos leguntur —, ubi de corporis alicuius conformatione et figura externa agitur." Locos congessit Stallbaum ad Gorg. 465 B.

9. ἱκανῶς σοι; Phaedon. 71 D ἱκανῶς σοι — ἢ οὔ; Supra 74 D.

10. οὕτως, hyperbaton.

ἀρετήν, int. ὅ τι ἐστίν, ut 79 B. Ad 71 A.

11. εὔηθες, „honesta dementiae appellatio." BUTTM. Ad Hipparch. 227 D.

13. που (ad 72 C) „additur quando cum incertitudine verba alterius repetimus"; expectatur enim cum urbanitate, dum rem affirmet. BUTTM. Cf. 79 D ἀπεβάλλομέν που, 94 C οὗτοι δέ που ἐδόκουν — ἢ οὐ μέμνησαι; Ad 82 B.

14. εἶεν, „συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα." Tim. lex. „Vox εἶεν Socrati vulgo tribuitur; neque inepte sic respondere eam dicas illi πού, quo Meno aliquam suam diffidentiam, rectene intellexerit Socratis verba, ostendit; quod affirmet hic nonnisi verbo εἶεν, ne ut suam revera animi sententiam illud agnoscere videatur. Aegrius tamen hanc vocem eodem modo inter alterius verba positam explices Crat. 410 C. — Rem conficit, opinor, locus Alc. I 106 A. Ibi enim vox εἶεν alteri collocutori tribui non potest; continuaturque sermo ipsis his εἰ δὲ δή —, quae hic etiam leguntur. Ut nunc eandem esse trium horum locorum rationem certissimum videatur." BUTTM.

16. ἀποκεκρίσθαι est passivum ut Theaet. 187 B τοῦτό

75 VIII. ΣΩ. Τἀληθῆ ἔγωγε. καὶ εἰ μέν γε τῶν σο-
φῶν τις εἴη καὶ ἐριστικῶν τε καὶ ἀγωνιστικῶν ὁ ἐρό-
D μενος, εἴποιμ' ἂν αὐτῷ ὅτι ἐμοὶ μὲν εἴρηται· εἰ δὲ μὴ
ὀρθῶς λέγω, σὸν ἔργον λαμβάνειν λόγον καὶ ἐλέγχειν.
εἰ δὲ ὥσπερ ἐγώ τε καὶ σὺ νυνὶ φίλοι ὄντες βούλοιντο
ἀλλήλοις διαλέγεσθαι, δεῖ δὴ πρᾳότερόν πως καὶ δια-
λεκτικώτερον ἀποκρίνεσθαι. ἔστι δὲ ἴσως τὸ διαλεκτι-
κώτερον μὴ μόνον τἀληθῆ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ δι'
ἐκείνων ὧν ἂν προσομολογῇ εἰδέναι ὁ ἐρόμενος. πειρά-

6. πρᾳότερόν *Hsch.*, πραότερόν a b ς. Cf. proll. p. 47. 7. ἀποκρίνεσθαι — διαλεκτικώτερον om. a. 9. προσομολογῇ Gedike. ἐρόμενος Cornarius ecl. 82 suadente Ficino: „qui rogat", Heindorf ad Hipp. mai. 298 A, Schleiermacher *Sch.*,

μοι ἀποκεκρίσθω. Heindorf ad Gorg. 453 D. BUTTM.

2. ἐριστικῶν. Sophistae exercebant artem contra omnia dicendi (ἀντιλογικήν, ἐριστικήν) et in utramque partem captiose disputando effecerunt, ut nihil certum, omnia controversa apparerent, non veritati studentes, sed acuminis et sollertiae laudem captantes (ἀγωνιστικοί). 80 D Euthyd. 275 C sqq. Zeller I⁴ p. 989 sqq.

4. σὸν ἔργον, *tuum, tui muneris est.* Gorg. 459 E Prot. 335 B Xen. Cyr. VII 1, 19. mem. III 3, 3. 4, 8. STALLB., formula cotidiani sermonis, Ar. Lys. 381 pac. 426 nub. 1345 al.

λαμβάνειν λόγον interpretatur Stallbaum: „loquentis partes suscipere", itemque Schleiermacher, Ast, Hirschig, Müller. Constat λόγον διδόναι, quod semper fere est „rationem reddere" (81 A Phil. 11 C Prot. 336 C al.), significare „potestatem dicendi facere" Xen. Hell. V 2, 20. Quare λόγον λαμβάνειν, quod plerumque est „*rationem redditam accipere*" (Theaet. 148 D de rep. III 402 A al.), videtur etiam significare posse „loquentis partes suscipere". Quamquam ad hanc significationem probandam hic locus non valet. Cf. de rep. I 337 E: ἵνα Σ. τὸ εἰωθὸς διαπράξηται, αὐτὸς μὲν μὴ ἀποκρίνηται, ἄλλου δ' ἀποκρινομένου λαμβάνῃ λόγον καὶ ἐλέγχῃ (ubi perperam Stallb.: „alicuius sermonem accipere").

5. βούλοιντο. „Subiectum repente mutatur perinde ac si antea non sui ipsius mentionem fecisset." STALLB.

7. διαλεκτικώτερον. Platoni „ars optima est διαλεκτική, ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι dicta, non verbis circumvenire docens alterum, sed persuadere quod verum est; cuius in doctis de philosophia disputationibus haud diversae sunt regulae atque in familiari colloquio. Hinc est quod Plato Crat. 390 C διαλεκτικὸν vocat τὸν ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστάμενον, et revera lucem nostro loco affert ille Protagorae 336 A: εἰ οὖν ἐπιθυμεῖς ἐμοῦ καὶ Πρωταγόρου ἀκούειν, τούτου δέον, ὥσπερ τὸ πρῶτόν μοι ἀπεκρίνατο διὰ βραχέων καὶ αὐτὰ τὰ ἐρωτώμενα, οὕτω καὶ νῦν ἀποκρίνεσθαι· εἰ δὲ μή, τίς ὁ τρόπος ἔσται τῶν διαλόγων; χωρὶς γὰρ ἔγωγ' ᾤμην εἶναι τὸ συνεῖναί τε ἀλλήλοις διαλεγομένους καὶ τὸ δημηγορεῖν." BUTTM.

9. προσομολογῇ. „προσομολογεῖν est *una cum altero fateri et concedere*, ut Gorg. 461 B soph. 261 E." STALLB.

ὁ ἐρόμενος ut 75 C. „Gedikius tamen τὸν ἐρωτώμενον

σομαι δὴ καὶ ἐγώ σοι οὕτως εἰπεῖν. λέγε γάρ μοι·
τελευτὴν καλεῖς τι; τοιόνδε λέγω οἷον πέρας καὶ ἔσχα- E
τον· πάντα ταῦτα ταὐτόν τι λέγω. ἴσως δ' ἂν ἡμῖν
Πρόδικος διαφέροιτο· ἀλλὰ σύ γέ που καλεῖς πεπεράν-
θαι τι καὶ τετελευτηκέναι; τὸ τοιοῦτον βούλομαι λέγειν,
οὐδὲν ποικίλον.

MEN. Ἀλλὰ καλῶ, καὶ οἶμαι μανθάνειν ὃ λέγεις.

ΣΩ. Τί δ'; ἐπίπεδον καλεῖς τι, καὶ ἕτερον αὖ 76
στερεόν, οἷον ταῦτα τὰ ἐν ταῖς γεωμετρίαις;

ἐρωτώμενος *a b* ς. Ut h. l., ita Hipp. mai. 293 A omnes libri praebent ἐρωτωμένον pro ἐρομένον, Euthyphr. 14 C de rep. IV 437 C confunduntur ἐρωτῶν et ἐρῶν, Euthyphr. 14 C erast. 132 D ἐρωτώμενος et ἐρώμενος. 2. καλεῖς τι; τοιόνδε λέγω *ab*[1]t[1] *Bkk.*, καλεῖς τι, τοιόνδε λέγων *b*[2] ς. 8. τί δ'; *a b*[1] Struve opusc. II 17 *Bkk.*, τὸ δ' *b*[2] ς. 9. ἐν ταῖς *ΓΔ* b x et ut videtur 𝔄[s] t *Bkk.*, ἐν (om. ταῖς) *b* ς *Hrm.*

explicabat de eo, qui Socratica methodo docetur, quoniam is de eo ipso quod quaerat a docente interrogetur. — Quibus mihi tamen non persuasit. Nam Socrates suam methodum sic, tanquam omnibus notam et veluti constitutam, verbo obiter tangere potuisse mihi quidem non videtur; multo minus hic ubi diversa colloquii ratio patet; omnium minime autem tam inconcinne Plato hoc verbis expressisset, ut iungeret ἀποκρίνεσθαι δι' ἐκείνων, ὧν ἂν προσομολογῇ εἰδέναι ὁ ἐρωτώμενος." BUTTM.

2. τελευτὴν καλεῖς τι; ut 76 A D 88 A Prot. 330 B 332 A 333 D 351 B. „Eandem loquendi formam ad Phaedon. 103 C Prot. 358 D Crat. 399 D 421 A al. notavimus." STALLB. Hanc Socratis in disputando consuetudinem fuisse testatur etiam Xen. mem. II 2, 1. IV 2, 22. Ad Euthyphr. 10 A. Docetur hoc loco Menonis ita strui fundamentum dialecticae disquisitionis (ἀρχὴν τῆς σκέψεως).

τοιόνδε λέγω, οἷον. Gorg. 464 A de rep. I 331 C οἷον τοιόνδε λέγω. Charm. 168 D λέγω δὲ τὸ τοιόνδε, οἷον. STALLB.

3. ταὐτόν τι, *idem fere.* Ad Theag. 129 D.

4. Πρόδικος. Prodici ars synonyma discriminandi (Prot. 358 A διαίρεσις τῶν ὀνομάτων. Lach. 197 D Charm. 163 D. περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος, Euthyd. 277 E), cuius exempla sunt Prot. 337 A sqq. (ubi v. ann.) 341 A, quinquaginta drachmis parabilis (Crat. 384 B τὴν πεντηκοντάδραχμον ἐπίδειξιν — περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος), utcunque erat ad risum comparata sicut Protagorae ὀρθοέπεια (Phaedr. 267 C. Ar. nub. 659—692), tamen non inutilis erat meditatio et definiendi artis initium (Hermann, Gesch. u. Syst. I p. 230 sq.). Ad 96 D.

που. „Sed tu, opinor, tam argutas discriminationes non facis." BUTTM.

6. οὐδὲν ποικίλον, „*nihil varium subdolumque*, quod ambagibus facile deludat et difficilem habeat explicatum. Symp. 218 C μηδὲν ποικίλλειν —, ἀλλ' ἐλευθέρως εἰπεῖν." HEIND. ad Gorg. 491 D.

8. ἐπίπεδον, vox geometrica, plerumque est planum, hoc autem loco accipiendum de superficie. Ita infra 82 B sqq. χωρίον est figura, 86 E autem area.

9. ταῦτα, *nota illa*, ut 80 A ταύτῃ. Theag. 128 D.

γεωμετρίαις, pluralis ut de rep. VI 510 C 511 B VII 536 D.

76 *ΣΩ.* Οὐκοῦν καὶ ὄψιν καλεῖς τι;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ σύνες ὅ τοι λέγω, ἔφη Πίνδαρος. ἔστιν γὰρ χρόα ἀπορροὴ σχημάτων ὄψει σύμμετρος καὶ αἰσθητός.

MEN. Ἄριστά μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, ταύτην τὴν ἀπόκρισιν εἰρηκέναι.

ΣΩ. Ἴσως γάρ σοι κατὰ συνήθειαν εἴρηται. καὶ ἅμα, οἶμαι, ἐννοεῖς, ὅτι ἔχοις ἂν ἐξ αὐτῆς εἰπεῖν καὶ φωνήν, ὅ ἐστι, καὶ ὀσμὴν καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν τοιούτων.

E *MEN.* Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τραγικὴ γάρ ἐστιν, ὦ Μένων, ἡ ἀπόκρισις, ὥστε ἀρέσκει σοι μᾶλλον ἢ ἡ περὶ τοῦ σχήματος.

MEN. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ὦ παῖ Ἀλεξιδήμου, ὡς ἐγὼ

3. ξύνες 𝔄[cor] ς Δ Phaedr. 236 D Ar. av. 945 Strabo VI 268, *Bkk.*, σύνες *b* schol. Pind. Nem. VII 1 Pyth. II 127 ς *Sch.* (ξύν Pind. Nem. X 40 XI 12 al.) τοι *ab* Ar. av. 945 Strabo VI 268 *Bkk.*, σοι Phaedr. 236 D, τι ΞEF schol. Pind. Nem. VII 1 ς, τιν Cobet collect. crit. p. 46. (σοί Pind. Pyth. IX 55 al., τοί Ol. I 18 al., τίν Ol. V 7 al.) ἔφη Πίνδαρος del. *Hsch.* Sed cf. Prot. 315 B ἔφη Ὅμηρος. 5. καὶ αἰσθήσει 1[cor]𝔟, del. Naber comm. II 64. 15. Ἀλεξιδάμου Naber obs. crit. 11.

3. σύνες ὅ τοι λέγω. Phaedr. 236 D ἐκ δ' ἁπάντων τούτων ξύνες ὅ σοι λέγω. Ar. av. 945 ξύνες ὅ τοι λέγω. Verba simplicia ideo celebrata erant, quia poeta lepide illis beneficium rogavit. Pind. fr. 82 Bergk: σύνες ὅ τοι λέγω, ζαθέων ἱερῶν ὁμώνυμε (Hiero) πάτερ, κτίστορ Αἴτνας· νομάδεσσι γὰρ ἐν Σκύθαις ἀλᾶται Στράτων, ὃς ἁμαξοφόρητον οἶκον οὐ πέπαται· ἀκλεὴς ἔβα —. „Carmen inserviebat celebrandae victoriae Hieronis mulabus partae ab auriga, cui fortasse Stratoni nomen: huic igitur aurigae poeta etiam currum ab Hierone postulat. λαβὼν δὲ ἡμιόνους παρὰ Ἱέρωνος, inquit schol., ᾔτει αὐτὸν καὶ ἁρμάτιον.“ BOECKH. Quare poetam mendicum illa dicentem facit Ar. l. l.

4. ἔστιν γὰρ — αἰσθητός. „Eandem fere coloris definitionem affert Plato in Timaeo 67 C, ubi esse dicit φλόγα τῶν σωμάτων ἑκάστων ἀπορρέουσαν, ὄψει σύμμετρα μόρια ἔχουσαν πρὸς αἴσθησιν.“ GEDIKE.

12. τραγική, „*grandis ac magnifica.* Sic τραγικῶς λέγειν dicitur de rep. VIII 545 E, ubi explicatur per ὑψηλολογεῖσθαι.“ STALLB. Heind. ad Crat. 414 C. „Apud Diog. Laert. VIII 70 Diodorus Ephesius Empedocli tribuit τραγικὸν τῦφον, quod ad hunc locum explicandum mirifice valet.“ GED. Symp. 198 C. Xen. symp. II 26 ἐν Γοργιείοις ῥήμασιν.

13. περὶ τοῦ σχήματος. Alteram illam dicit, quam secundo loco proposuerat, 76 A. Hanc enim, quae hodie quoque mathematicis usitata est, silentio transierat Meno. SCHLEIERM. Euclid. I 14 σχῆμά ἐστι τὸ ὑπό τινος ἢ τινῶν ὅρων περιεχόμενον.

15. „ἔστιν non habet quo re-

ἐμαυτὸν πείθω, ἀλλ' ἐκείνη βελτίων· οἶμαι δὲ οὐδ' ἂν σοὶ δόξαι, εἰ μή, ὥσπερ χθὲς ἔλεγες, ἀναγκαῖόν σοι ἀπιέναι πρὸ τῶν μυστηρίων, ἀλλ' εἰ περιμείναις τε καὶ μυηθείης.

MEN. Ἀλλὰ περιμένοιμ' ἄν, ὦ Σώκρατες, εἴ μοι 77 πολλὰ τοιαῦτα λέγοις.

X. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν προθυμίας γε οὐδὲν ἀπολείψω, καὶ σοῦ ἕνεκα καὶ ἐμαυτοῦ, λέγων τοιαῦτα· ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι πολλὰ τοιαῦτα λέγειν. ἀλλ' ἴθι δὴ πειρῶ καὶ σὺ ἐμοὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδοῦναι, κατὰ ὅλου εἰπὼν ἀρετῆς πέρι, ὅ τι ἐστίν, καὶ παῦσαι πολλὰ ποιῶν ἐκ τοῦ ἑνός, ὅπερ φασὶ τοὺς συντρίβοντάς τι

10. κατὰ ὅλου abς, καθόλου Γ, καθ' ὅλου Bkk., καθ' ὅλον Ast (ut de rep. III 392 D Tim. 40 A 55 E).

feratur in praecedentibus. Quare iungendum putaram olim sequenti βελτίων. Sed hoc per syntaxin non recte procedit. Nam scriptum oportebat ἀλλ' οὐχ αὕτη. Praestat igitur per anacoluthiam referre ad superius ἀρέσκει σοι μᾶλλον, quod idem est ac si dixisset δοκεῖ σοι βελτίων." BUTTM. In definiendo non solum concessis utendum est, sed quoad eius fieri potest ab omnibus concessis (Xen. mem. IV 6, 15 διὰ τῶν μάλιστα ὁμολογουμένων); coloris autem definitio nexa est ab Empedoclea doctrina. Munk p. 378.

ὦ παῖ Ἀλ. Ad Theag. 128 C.

3. πρὸ τῶν μυστηρίων. v. proll. p. 23.

καὶ μυηθείης. „Ludit S. in comparatione cum mysteriis. Cf. symp. 209 E κἂν σὺ μυηθείης." GED. Ad Phaedon. 69 C. Frequens lusus, Euthyd. 277 E Gorg. 497 C Theaet. 156 A Crat. 413 A de rep. VIII 560 E. Mysteria h. l. dicit artis dialecticae.

7. οὐδὲν ἀπολείψω, *nihil reliqui faciam* (omnia experiar). Ad symp. 210 A Phaedon. 69 D.

8. ὅπως — ἔσομαι. De rep. VI 506 D. symp. 193 A φόβος — ὅπως μὴ — διασχισθησόμεθα. Aliter Menex. 249 E ὅπως μου μὴ κατερεῖς.

10. ὑπόσχεσιν ἀποδοῦναι ut Plut. Pomp. 71, 1 μεγάλην ἀποδιδοὺς ὑπόσχεσιν Καίσαρι. Aliter Euthyd. 278 C ἵνα μοι ὃ ὑπέσχοντο ἀποδῶσιν.

κατὰ ὅλου. De rep. III 392 E οὐ κατὰ ὅλου, ἀλλ' ἀπολαβὼν μέρος τι. De casuum inconstantia cf. ad erast. 137 C, de hiatu Euthyphr. 10 C ὑπὸ ὧν. Prot. 358 C ἐπὶ ἅ. de rep. VII 529 C παρὰ ἅ. ad Prot. 352 E. Iam Cic. orat. 44, 151 observavit Platonem hiatum non fugisse, „nec solum in his sermonibus, qui διάλογοι dicuntur, ubi etiam de industria id faciendum fuit, sed in populari oratione, qua mos est Athenis laudari in contione eos, qui sint in proeliis interfecti (Menex. 236 D sqq.), in ea est crebra ista vocalium concursio." Sed 91 D τριάκονθ' ἡμέρας.

11. πολλὰ — ἐκ τοῦ ἑνός. „Iocosa est εὐφημία in consolationem quasi eius qui aliquid comminuit." BUTTM. „Similis est lusus Phaedr. 265 D τὸ πάλιν κατ' εἴδη δύνασθαι τέμνειν κατ' ἄρθρα, ᾗ πέφυκεν, καὶ μὴ ἐπιχειρεῖν καταγνύναι μέρος μηδέν, κακοῦ μαγείρου τρόπῳ χρώμενον." STALLB.

77 ἑκάστοτε οἱ σκώπτοντες, ἀλλὰ ἐάσας ὅλην καὶ ὑγιῆ
B εἰπέ, τί ἐστιν ἀρετή. τὰ δέ γε παραδείγματα παρ' ἐμοῦ εἴληφας.

MEN. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ὦ Σώκρατες, ἀρετὴ εἶναι, καθάπερ ὁ ποιητὴς λέγει, χαίρειν τε καλοῖσι καὶ δύνασθαι. καὶ ἐγὼ τοῦτο λέγω ἀρετήν, ἐπιθυμοῦντα τῶν καλῶν δυνατὸν εἶναι πορίζεσθαι.

ΣΩ. Ἆρα λέγεις τὸν τῶν καλῶν ἐπιθυμοῦντα ἀγαθῶν ἐπιθυμητὴν εἶναι;

MEN. Μάλιστά γε.

ΣΩ. Ἆρα ὡς ὄντων τινῶν, οἳ τῶν κακῶν ἐπιθυ-
C μοῦσιν, ἑτέρων δέ, οἳ τῶν ἀγαθῶν; οὐ πάντες, ὥριστε, δοκοῦσί σοι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμεῖν;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀλλά τινες τῶν κακῶν;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Οἰόμενοι τὰ κακὰ ἀγαθὰ εἶναι, λέγεις, ἢ καὶ γιγνώσκοντες ὅτι κακά ἐστιν, ὅμως ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν;

MEN. Ἀμφότερα ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἦ γὰρ δοκεῖ τίς σοι, ὦ Μένων, γιγνώσκων τὰ κακὰ ὅτι κακά ἐστιν, ὅμως ἐπιθυμεῖν αὐτῶν;

MEN. Μάλιστα.

1. ὑγιῆ abς, ὑγιᾶ n *Stb.*, qui postea ὑγιῆ tuendum esse censuit ad leg. IX 857 D remp. III 386 B, *Sch.* 12. ἀγαθῶν; *MEN.* Πάνυ γε. *ΣΩ.* Ἆρ' οὐ Ast cum Ficino. ὥριστε ab1t. *Bkk.*, ὦ ἄριστε ς.

1. ὑγιῆ. Gorg. 493 D πίθοι ὑγιεῖς, quibus opponuntur ἀγγεῖα τετρημένα.

5. „δύνασθαι in his lyrici alicuius, ut videtur, verbis (Bergk fr. adesp. 130) dixeris valere *potentem esse*, qua significatione potestas τοῦ πορίζεσθαι τὰ καλά comprehendatur." BUTTM. Quod ut verum sit, tamen apud Platonem quidem ad hoc verbum intellegendum relinquitur αὐτά; cf. 78 A ἐπιθυμεῖν τε τῶν κακῶν καὶ κτᾶσθαι. Est autem δύνασθαί τι *aliquid efficere posse*; ad Phileb. 23 D. infra 94 B. STALLB. Plato poetas licenter interpretatur; Lach. 191 B al.

6. ἐπιθυμοῦντα τῶν καλῶν. De hac definitione v. proll p. 16. 20.

12. ὥριστε rara crasis (73 D 79 D ὦ ἄριστε); „alterum eius exemplum in Platonis libris non reperias." STALLB.[1] Propter accentum; nam frequens est ὠγαθέ. Cf. Schanz, nov. comm. Plat. p. 96.

17. „λέγεις eodem modo interpositum quo alibi φῄς, φαμέν, sim. Theaet. 151 E αἴσθησις, φῄς, ἐπιστήμη; Phaedon. 59 C τίνες, φῄς, ἦσαν —; Gorg. 473 D εἶπες." STALLB. 83 A.

„καί habet vim intendendi; unde cum vi subicitur ὅμως." STALLB.

ΣΩ. Τί ἐπιθυμεῖν λέγεις; ἦ γενέσθαι αὐτῷ;

MEN. Γενέσθαι· τί γὰρ ἄλλο;

ΣΩ. Πότερον ἡγούμενος τὰ κακὰ ὠφελεῖν ἐκεῖνον, D ᾧ ἂν γένηται, ἢ γιγνώσκων τὰ κακά, ὅτι βλάπτει ᾧ ἂν παρῇ;

MEN. Εἰσὶ μὲν οἳ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν, εἰσὶν δὲ καὶ οἳ γιγνώσκοντες ὅτι βλάπτει.

ΣΩ. Ἦ καὶ δοκοῦσί σοι γιγνώσκειν τὰ κακά, ὅτι κακά ἐστιν, οἱ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν;

MEN. Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τοῦτό γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὗτοι μὲν οὐ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν, οἱ ἀγνοοῦντες αὐτά, ἀλλὰ ἐκείνων, ἃ ᾤοντο E ἀγαθὰ εἶναι, ἔστιν δὲ ταῦτά γε κακά· ὥστε οἱ ἀγνοοῦντες αὐτὰ καὶ οἰόμενοι ἀγαθὰ εἶναι δῆλον ὅτι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. ἢ οὔ;

MEN. Κινδυνεύουσιν οὗτοί γε.

ΣΩ. Τί δέ; οἱ τῶν κακῶν μὲν ἐπιθυμοῦντες, ὡς φῂς σύ, ἡγούμενοι δὲ τὰ κακὰ βλάπτειν ἐκεῖνον, ᾧ ἂν γίγνηται, γιγνώσκουσιν δήπου ὅτι βλαβήσονται ὑπ' αὐτῶν;

MEN. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἀλλὰ τοὺς βλαπτομένους οὗτοι οὐκ οἴονται 78 ἀθλίους εἶναι καθ' ὅσον βλάπτονται;

MEN. Καὶ τοῦτο ἀνάγκη.

ΣΩ. Τοὺς δὲ ἀθλίους οὐ κακοδαίμονας;

MEN. Οἶμαι ἔγωγε.

1. ἦ Υ1 *Ast* Hermann ut symp. 173 A al. *αὐτῷ Buttm.* 6. οἳ ς, οἱ tEF𝔟r; iidem mox cum 𝔄ˢ οἱ. 12. *οἱ ἀγνοοῦντες αὐτὰ* del. Cobet coll. crit. 46 *Sch.* 17. *δέ*] *δαί a Bkk.*

1. *τί* ut symp. 204 D *ὁ ἐρῶν τῶν καλῶν τί ἐρᾷ; — Γενέσθαι αὐτῷ.* STALLB. Theag. 125 B.

3. *ἡγούμενος.* „Nominativum ponit superiora in mente habens: *δοκεῖ τίς σοι γιγνώσκων — ἐπιθυμεῖν;*" STALLB.

6. *οἳ* „int. *ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν.*" STALLB.

12. *ᾤοντο.* Ubi compotes fiunt error demitur.

13. *ταῦτα* post *ἃ* usitato more. 90 E de rep. V 505 E *ὃ δὴ διώκει μὲν ἅπασα ψυχὴ καὶ τούτου ἕνεκα πάντα πράττει.* Euthyphr. 6 C.

14. *δῆλον ὅτι.* „Huius formulae pars utraque vim suam apud antiquiores exercet." BUTTM. Ad Euthyphr. 9 B.

23. *καὶ τοῦτο ἀνάγκη.* Frequens formula. Ad. Gorg. 475 B.

24. *κακοδαίμονας* cur inferatur elucet ex iis quae statim sequuntur *ἔστιν οὖν — κακοδαίμων εἶναι*; in quibus prior pars compositi *κακο-* voce premenda est. Deductio ad impossibile; est enim *ἡ τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμία καὶ τοῦ εὐδαιμονεῖν μέγιστος ἔρως παντί*, symp. 205 D. — Cf. Alc. I 116 B *οἱ δ' εὖ πράττοντες οὐκ εὐδαίμονες;*

74 καὶ σωφροσύνη καὶ σοφία καὶ μεγαλοπρέπεια καὶ ἄλλαι πάμπολλαι.

ΣΩ. Πάλιν, ὦ Μένων, ταὐτὸν πεπόνθαμεν· πολλὰς αὖ ηὑρήκαμεν ἀρετὰς μίαν ζητοῦντες, ἄλλον τρόπον ἢ νῦν δή· τὴν δὲ μίαν, ἣ διὰ πάντων τούτων ἐστίν, οὐ δυνάμεθα ἀνευρεῖν.

VI. ΜΕΝ. Οὐ γὰρ δύναμαί πω, ὦ Σώκρατες, ὡς
B σὺ ζητεῖς, μίαν ἀρετὴν λαβεῖν κατὰ πάντων, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις.

ΣΩ. Εἰκότως γε· ἀλλ' ἐγὼ προθυμήσομαι, ἐὰν οἷός τ' ὦ, ἡμᾶς προσβιβάσαι. μανθάνεις γάρ που, ὅτι οὑτωσὶ ἔχει περὶ παντός· εἴ τίς σε ἀνέροιτο τοῦτο, ὃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, τί ἐστιν σχῆμα, ὦ Μένων; εἰ αὐτῷ εἶπες ὅτι στρογγυλότης, εἴ σοι εἶπεν ἅπερ ἐγώ, πότερον σχῆμα ἡ στρογγυλότης ἐστὶν ἢ σχῆμά τι; εἶπες δήπου ἂν ὅτι σχῆμά τι.

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν διὰ ταῦτα, ὅτι καὶ ἄλλα ἔστιν σχήματα;

C ΜΕΝ. Ναί.

4. αὖ ηὑρήκαμεν *Sch.* (cf. proll. p. 47), αὖ εὑρήκαμεν *ab*, ἂν εὑρήκαμεν F, ἀνευρήκαμεν Buttmann, Naber comm. II 64, αὖ ἀνευρήκαμεν Struve opusc. II 17 propter 72 A ἀνηύρηκα, *Hsch.* 5. ἐστίν] „nonne εἰσιν?“ Madvig adv. crit. I 413. 11. προβιβάσαι n Schneider apud Buttm., *Sch.* 12. ἀνηρώτα (ut mox) vel ἀνήρετο Struve opusc. II 17.

1. μεγαλοπρέπεια, *magnificentia et liberalitas*, pars civilis virtutis quam intellegebat Meno. Cf. 70 B proll. p. 25. Thessali autem praeter ceteros magnificentiae studuerunt. Xen. Hell. VI 1, 3 μεγαλοπρεπὴς τὸν Θετταλικὸν τρόπον. De virtutis partibus v. proll. p. 15.

4. ἄλλον τρόπον, nam modo formas dixerat, nunc partes virtutis.

5. διὰ πάντων, 73 C 74 B κατὰ πάντων, 75 A ἐπὶ πᾶσι.

10. ἐγὼ προθυμήσομαι. Socrates procedit ad rectam definiendi rationem exemplis illustrandam. Proll. p. 21.

12 sqq. εἴ τις — εἰ αὐτῷ — εἴ σοι. 72 B. „Apodosis εἶπες δήπου κτλ. refertur ad tertiam hypothesin εἴ σοι εἶπεν, quam ut praeparent modo, praemissae sunt duae praecedentes. Theaet. 174 A. Prot. 311 B C.“ ENGELH. ad Euthyphr. 10 E.

ἀνέροιτο — εἶπες — εἶπεν — εἶπες. „Hypothesis in indefinita persona hic proponitur, quod recte fit optativo modo: tunc continuatur per pronomen αὐτῷ quasi in persona definita, in quo hypotheseos genere sollemnis est forma praeteriti indicativi.“ BUTTM. „Similis ab opt. ad ind. transitio est 90 B C, ubi tamen diversa sunt atque seiuncta orationis membra.“ STALLB. Theag. 125 C. Ab ind. ad opt. transitur de rep. VI 493 B.

ΣΩ. Καὶ εἴ γε προσανηρώτα σε ὁποῖα, ἔλεγες ἄν;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ αὖ εἰ περὶ χρώματος ὡσαύτως ἀνήρετο ὅ τι ἐστίν, καὶ εἰπόντος σου ὅτι τὸ λευκόν, μετὰ ταῦτα ὑπέλαβεν ὁ ἐρωτῶν, πότερον τὸ λευκὸν χρῶμά ἐστιν ἢ χρῶμά τι; εἶπες ἂν ὅτι χρῶμά τι, διότι καὶ ἄλλα τυγχάνει ὄντα;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ εἴ γέ σε ἐκέλευε λέγειν ἄλλα χρώματα, ἔλεγες ἂν ἄλλα, ἃ οὐδὲν ἧττον τυγχάνει ὄντα χρώματα D
τοῦ λευκοῦ;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν ὥσπερ ἐγὼ μετῄει τὸν λόγον, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἀεὶ εἰς πολλὰ ἀφικνούμεθα· ἀλλὰ μή μοι οὕτως, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ πολλὰ ταῦτα ἑνί τινι προσαγορεύεις ὀνόματι, καὶ φῂς οὐδὲν αὐτῶν ὅ τι οὐ σχῆμα εἶναι, καὶ ταῦτα καὶ ἐναντία ὄντα ἀλλήλοις, τί ἐστιν τοῦτο, ὃ οὐδὲν ἧττον κατέχει τὸ στρογγύλον ἢ τὸ εὐθύ, ὃ δὴ ὀνομάζεις σχῆμα καὶ οὐδὲν μᾶλλον φῂς τὸ στρογγύλον σχῆμα εἶναι ἢ τὸ εὐθύ; ἢ οὐχ οὕτω λέγεις; E

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν, ὅταν οὕτω λέγῃς, τότε οὐδὲν μᾶλλον

1. προσανηρώτησεν *b*[1]. 17. καὶ ante ἐναντία om. *E*ς, add. *ab Bkk.* 17. τί Gedike *Hrm.*, ὅ τι *a b* ς, quod defendunt Buttmann Stallbaum G. Wolff ad Soph. Ant. 3 (Krit. Anm.). Cf. Kühner, Ausf. Gramm. II p. 1017 sq. *a* t[1] *b*[1] om. ὃ post τοῦτο, quod verisimile est alieno hoc loco insertum esse (Hermann).

1. προσανηρώτα — 3. ἀνήρετο. De temporum enallage hic et in proximis ad 72 B.

13. εἰ οὖν. „Oratio saepe interrupta est interrogationibus, et 75 A demum post analepsin εἰ οὖν — εἶπες sequitur apodosis ἴσως ἂν ἐθαύμασε.“ STRUVE, opusc. selecta II p. 17. Oratio interrupta est etiam 98 D Polit. 275 D de rep. X 609 A, a Menone 81 A.

14. μή μοι οὕτως, ellipsis verbi per affectum frequens in cotidiano sermone; Kock ad Ar. nub. 84. Prot. 318 B (ubi v. Heind.) 331 C Hipparch. 225 B.

16. οὐδὲν — ὅ τι οὐ, ad 70 C.

17. καὶ ταῦτα καί, *et quidem vel,* BUTTM. „Enimvero partes et formae generis, cum sint adeo inter ipsas diversae et contrariae, tamen communi generis notione comprehenduntur.“ STALLB.

19. „καί more satis obvio inservit ulteriori explanationi verbi ὀνομάζεις, quae plenius ita erat adnectenda: „et quidem ita ut nihilo magis — dicas.“ Cf. similem in hac vocula neglegentiam Criton. 45 C.“ BUTTM.

22. ἆρ' οὖν. „Etsi iam rotundum censes esse rotundum pariter

74 φῇς τὸ στρογγύλον εἶναι στρογγύλον ἢ εὐθύ, οὐδὲ τὸ εὐθὺ εὐθὺ ἢ στρογγύλον;

MEN. Οὐ δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν σχῆμά γε οὐδὲν μᾶλλον φῂς εἶναι τὸ στρογγύλον τοῦ εὐθέος, οὐδὲ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου.

MEN. Ἀληθῆ λέγεις.

VII. *ΣΩ.* Τί ποτε οὖν τοῦτο, οὗ τοῦτο ὄνομά ἐστιν τὸ σχῆμα; πειρῶ λέγειν. εἰ οὖν τῷ ἐρωτῶντι οὕτως
75 ἢ περὶ σχήματος ἢ χρώματος εἶπες ὅτι ἀλλ' οὐδὲ μανθάνω ἔγωγε ὅ τι βούλει, ὦ ἄνθρωπε, οὐδὲ οἶδα ὅ τι λέγεις, ἴσως ἂν ἐθαύμασε καὶ εἶπεν· οὐ μανθάνεις, ὅτι ζητῶ τὸ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις ταὐτόν; ἢ οὐδὲ ἐπὶ τούτοις, ὦ Μένων, ἔχοις ἂν εἰπεῖν, εἴ τις ἐρωτῴη· τί ἐστιν ἐπὶ τῷ στρογγύλῳ καὶ εὐθεῖ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις, ἃ δὴ σχήματα καλεῖς, ταὐτὸν ἐπὶ πᾶσιν; πειρῶ εἰπεῖν, ἵνα καὶ γένηταί σοι μελέτη πρὸς τὴν περὶ τῆς ἀρετῆς ἀπόκρισιν.

B *MEN.* Μή, ἀλλὰ σύ, ὦ Σώκρατες, εἰπέ.

ΣΩ. Βούλει σοι χαρίσωμαι;

MEN. Πάνυ γε.

8. σχῆμα, distinxit *Bttm.*, cf. 71 D. 9. ἢ περὶ χρώματος ς, περὶ om. *a* pars. *b Bkk.* 18. χαρίσωμαι *a* ς, χαρίσομαι *b*.

atque rectum rectum, ideoque utrumque secernis, tamen et rotundum et rectum figuram esse statuis.“ STALLB.

οὐδὲν μᾶλλον pertinent ad στρογγύλον (hyperbaton). Ita 75 C οὕτως, 91 C τι.

7. τοῦτο — τὸ σχῆμα, epexegesis ut 92 E οὗτοι οἱ καλοὶ κἀγαθοί, 77 D οὗτοι — οἱ ἀγνοοῦντες, 72 B τούτῳ, τῷ εἶναι, 78 B τοῦτο, δύναμις. Similiter post τοιοῦτος 82 D 99 B, τἆλλα 88 D, ἕκαστον 79 A, αὐτό 71 A 87 D, τι 78 D, ἡμῖν 90 B. Ad 70 B.

9. ἢ χρώματος, praepositione non iterata, ut 85 E 89 E. „Sic enim solent Graeci, v. Heind. ad Phaedon. 59 A.“ BUTTM. Cf. 80 C.

12. τὸ — ταὐτόν, int. ὄν. Euthyphr. 5 D ταὐτόν ἐστιν ἐν πάσῃ πράξει τὸ ὅσιον αὐτὸ αὑτῷ.

15. ἵνα καί. „Ut aliis locis illud, ad quod καί est referendum, praecedit (Lys. 204 A ἵνα καὶ ἴδῃς, ubi ἴδῃς opponitur τῷ ἀκούειν), sic in aliis elliptice usurpata est haec particula, ut hic fere sensus ea contineatur: ἀναγκαῖον γὰρ καὶ τοῦτο γενέσθαι.“ ENGELH. ad Lach. 194 A.

17. μή, ἀλλά. Negatio prohibens frequens est in cotidiano sermone, Kock ad Ar. ran. 103 μἀλλά. Alc. I 114 E. Euthyd. 294 C. Ad Gorg. 497 B.

18. βούλει — χαρίσωμαι. Ita semper apud Platonem; Lucianus etiam futurum praebet Tim. 37 βούλει — δικαιολογήσομαι, Hermot. 80 διηγήσομαι; Madv. adv. crit. I p. 183 sq. In nonnullos Platonis codd. futurum irrepsit de rep. V 453 A Phaedon. 99 D Crat. 397 A Prot. 317 D Parm. 137 B. Lobeck ad Phryn. p. 734 sq. (Stallb.)

ΣΩ. Ἐθελήσεις οὖν καὶ σὺ ἐμοὶ εἰπεῖν περὶ τῆς ἀρετῆς;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Προθυμητέον τοίνυν· ἄξιον γάρ.

MEN. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Φέρε δή, πειρώμεθά σοι εἰπεῖν, τί ἐστιν σχῆμα. σκόπει οὖν εἰ τόδε ἀποδέχει αὐτὸ εἶναι· ἔστω γὰρ δὴ ἡμῖν τοῦτο σχῆμα, ὃ μόνον τῶν ὄντων τυγχάνει χρώματι ἀεὶ ἑπόμενον. ἱκανῶς σοι; ἢ ἄλλως πως ζητεῖς; ἐγὼ γὰρ κἂν οὕτως ἀγαπῴην εἴ μοι ἀρετὴν εἴποις. C

MEN. Ἀλλὰ τοῦτό γε εὔηθες, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Πῶς λέγεις;

MEN. Ὅτι σχῆμά πού ἐστιν κατὰ τὸν σὸν λόγον, ὃ ἀεὶ χρόᾳ ἕπεται. εἶεν· εἰ δὲ δὴ τὴν χρόαν τις μὴ φαίη εἰδέναι, ἀλλὰ ὡσαύτως ἀποροῖ ὥσπερ περὶ τοῦ σχήματος, τί ἂν οἴει σοι ἀποκεκρίσθαι;

6. πειρῶμαι *Sch.*, πειράσομαι Naber comm. II 64 (πειρασώμεθα c). Ad 71 C. 8. τοῦτο ab¹t *Bkk.*, τοῦτο τὸ b²ς. 14. εἶεν, quod Socrati dabatur, Menoni reddidit dubitanter Heindorf ad Crat. 410 C, confidenter Schleiermacher *Stb.* (1822).

7. ἀποδέχει. Ad Euthyphr. 9 E.

8. χρώματι ἀεὶ ἑπόμενον. Haec definitio eo fallacior est, quo minus quaesita et arcessita videri potest postquam coloris mentio iam supra artificiose iniecta est, et quo magis commendatur dicendi consuetudine. Heindorf ad Phaedr. 239 D: „Sescenties iunctim χρώματα καὶ σχήματα apud Graecos leguntur —, ubi de corporis alicuius conformatione et figura externa agitur.“ Locos congessit Stallbaum ad Gorg. 465 B.

9. ἱκανῶς σοι; Phaedon. 71 D ἱκανῶς σοι — ἢ οὔ; Supra 74 D.

10. οὕτως, hyperbaton.

ἀρετήν, int. ὅ τι ἐστίν, ut 79 B. Ad 71 A.

11. εὔηθες, „honesta dementiae appellatio.“ BUTTM. Ad Hipparch. 227 D.

13. που (ad 72 C) „additur quando cum incertitudine verba alterius repetimus“; expectatur enim cum urbanitate, dum rem affirmet. BUTTM. Cf. 79 D ἀπεβάλλομέν που, 94 C οὗτοι δέ που ἐδόκουν — ἢ οὐ μέμνησαι; Ad 82 B.

14. εἶεν, „συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα.“ Tim. lex. „Vox εἶεν Socrati vulgo tribuitur; neque inepte sic respondere eam dicas illi πού, quo Meno aliquam suam diffidentiam, rectene intellexerit Socratis verba, ostendit; quod affirmet hic nonnisi verbo εἶεν, ne ut suam revera animi sententiam illud agnoscere videatur. Aegrius tamen hanc vocem eodem modo inter alterius verba positam explices Crat. 410 C. — Rem conficit, opinor, locus Alc. I 106 A. Ibi enim vox εἶεν alteri collocutori tribui non potest; continuaturque sermo ipsis his εἰ δὲ δὴ —, quae hic etiam leguntur. Ut nunc eandem esse trium horum locorum rationem certissimum videatur.“ BUTTM.

16. ἀποκεκρίσθαι est passivum ut Theaet. 187 B τοῦτό

75 VIII. ΣΩ. Τἀληθῆ ἔγωγε. καὶ εἰ μέν γε τῶν σοφῶν τις εἴη καὶ ἐριστικῶν τε καὶ ἀγωνιστικῶν ὁ ἐρόμενος, εἴποιμ' ἂν αὐτῷ ὅτι ἐμοὶ μὲν εἴρηται· εἰ δὲ μὴ
D ὀρθῶς λέγω, σὸν ἔργον λαμβάνειν λόγον καὶ ἐλέγχειν. εἰ δὲ ὥσπερ ἐγώ τε καὶ σὺ νυνὶ φίλοι ὄντες βούλοιντο ἀλλήλοις διαλέγεσθαι, δεῖ δὴ πρᾳότερόν πως καὶ διαλεκτικώτερον ἀποκρίνεσθαι. ἔστι δὲ ἴσως τὸ διαλεκτικώτερον μὴ μόνον τἀληθῆ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνων ὧν ἂν προσομολογῇ εἰδέναι ὁ ἐρόμενος. πειρά-

6. πρᾳότερόν *Hsch.*, πραότερόν *a b ς*. Cf. proll. p. 47. 7. ἀποκρίνεσθαι — διαλεκτικώτερον om. *a*. 9. προσομολογῇ Gedike. ἐρόμενος Cornarius ecl. 82 suadente Ficino: „qui rogat", Heindorf ad Hipp. mai. 298 A, Schleiermacher *Sch.*,

μοι ἀποκεκρίσθω. Heindorf ad Gorg. 453 D. BUTTM.

2. ἐριστικῶν. Sophistae exercebant artem contra omnia dicendi (ἀντιλογικήν, ἐριστικήν) et in utramque partem captiose disputando effecerunt, ut nihil certum, omnia controversa apparerent, non veritati studentes, sed acuminis et sollertiae laudem captantes (ἀγωνιστικοί). 80 D Euthyd. 275 C sqq. Zeller I[4] p. 989 sqq.

4. σὸν ἔργον, *tuum, tui muneris est.* Gorg. 459 E Prot. 335 B Xen. Cyr. VII 1, 19. mem. III 3, 3. 4, 8. STALLB., formula cotidiani sermonis, Ar. Lys. 381 pac. 426 nub. 1345 al.

λαμβάνειν λόγον interpretatur Stallbaum: „loquentis partes suscipere", itemque Schleiermacher, Ast, Hirschig, Müller. Constat λόγον διδόναι, quod semper fere est „rationem reddere" (81 A Phil. 11 C Prot. 336 C al.), significare „potestatem dicendi facere" Xen. Hell. V 2, 20. Quare λόγον λαμβάνειν, quod plerumque est „*rationem redditam accipere*" (Theaet. 148 D de rep. III 402 A al.), videtur etiam significare posse „loquentis partes suscipere". Quamquam ad hanc significationem probandam hic locus non valet. Cf. de rep. I 337 E: ἵνα Σ. τὸ εἰωθὸς διαπράξηται, αὐτὸς μὲν μὴ ἀποκρίνηται, ἄλλου δ' ἀποκρινομένου λαμβάνῃ λόγον καὶ ἐλέγχῃ (ubi perperam Stallb.: „alicuius sermonem accipere").

5. βούλοιντο. „Subiectum repente mutatur perinde ac si antea non sui ipsius mentionem fecisset." STALLB.

7. διαλεκτικώτερον. Platoni „ars optima est διαλεκτική, ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι dicta, non verbis circumvenire docens alterum, sed persuadere quod verum est; cuius in doctis de philosophia disputationibus haud diversae sunt regulae atque in familiari colloquio. Hinc est quod Plato Crat. 390 C διαλεκτικὸν vocat τὸν ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστάμενον, et revera lucem nostro loco affert ille Protagorae 336 A: εἰ οὖν ἐπιθυμεῖς ἐμοῦ καὶ Πρωταγόρου ἀκούειν, τούτου δέον, ὥσπερ τὸ πρῶτόν μοι ἀπεκρίνατο διὰ βραχέων καὶ αὐτὰ τὰ ἐρωτώμενα, οὕτω καὶ νῦν ἀποκρίνεσθαι· εἰ δὲ μή, τίς ὁ τρόπος ἔσται τῶν διαλόγων; χωρὶς γὰρ ἔγωγ' ᾤμην εἶναι τὸ συνεῖναί τε ἀλλήλοις διαλεγομένους καὶ τὸ δημηγορεῖν." BUTTM.

9. προσομολογῇ. „προσομολογεῖν est *una cum altero fateri et concedere*, ut Gorg. 461 B soph. 261 E." STALLB.

ὁ ἐρόμενος ut 75 C. „Gedikius tamen τὸν ἐρωτώμενον

σομαι δὴ καὶ ἐγώ σοι οὕτως εἰπεῖν. λέγε γάρ μοι· τελευτὴν καλεῖς τι; τοιόνδε λέγω οἷον πέρας καὶ ἔσχα- E
τον· πάντα ταῦτα ταὐτόν τι λέγω. ἴσως δ' ἂν ἡμῖν Πρόδικος διαφέροιτο· ἀλλὰ σύ γέ που καλεῖς πεπεράνθαι τι καὶ τετελευτηκέναι; τὸ τοιοῦτον βούλομαι λέγειν, οὐδὲν ποικίλον.

MEN. Ἀλλὰ καλῶ, καὶ οἶμαι μανθάνειν ὃ λέγεις.

ΣΩ. Τί δ'; ἐπίπεδον καλεῖς τι, καὶ ἕτερον αὖ 76
στερεόν, οἷον ταῦτα τὰ ἐν ταῖς γεωμετρίαις;

ἐρωτώμενος *a b* ς. Ut h. l., ita Hipp. mai. 293 A omnes libri praebent ἐρωτωμένου pro ἐρομένου, Euthyphr. 14 C de rep. IV 437 C confunduntur ἐρωτῶν et ἐρῶν, Euthyphr. 14 C erast. 132 D ἐρωτώμενος et ἐρώμενος. 2. καλεῖς τι; τοιόνδε λέγω *a b*¹ t¹ *Bkk.*, καλεῖς τι, τοιόνδε λέγων *b*² ς. 8. τί δ'; *a b*¹ Struve opusc. II 17 *Bkk.*, τὸ δ' *b*² ς. 9. ἐν ταῖς *ΓΔ* b x et ut videtur 𝔄ˢ t *Bkk.*, ἐν (om. ταῖς) *b* ς *Hrm.*

explicabat de eo, qui Socratica methodo docetur, quoniam is de eo ipso quod quaerat a docente interrogetur. — Quibus mihi tamen non persuasit. Nam Socrates suam methodum sic, tanquam omnibus notam et veluti constitutam, verbo obiter tangere potuisse mihi quidem non videtur; multo minus hic ubi diversa colloquii ratio patet; omnium minime autem tam inconcinne Plato hoc verbis expressisset, ut iungeret ἀποκρίνεσθαι δι' ἐκείνων, ὧν ἂν προσομολογῇ εἰδέναι ὁ ἐρωτώμενος." BUTTM.

2. τελευτὴν καλεῖς τι; ut 76 A D 88 A Prot. 330 B 332 A 333 D 351 B. „Eandem loquendi formam ad Phaedon. 103 C Prot. 358 D Crat. 399 D 421 A al. notavimus." STALLB. Hanc Socratis in disputando consuetudinem fuisse testatur etiam Xen. mem. II 2, 1. IV 2, 22. Ad Euthyphr. 10 A. Docetur hoc loco Menonis ita strui fundamentum dialecticae disquisitionis (ἀρχὴν τῆς σκέψεως).

τοιόνδε λέγω, οἷον. Gorg. 464 A de rep. I 331 C οἷον τοιόνδε λέγω. Charm. 168 D λέγω δὲ τὸ τοιόνδε, οἷον. STALLB.

3. ταὐτόν τι, *idem fere.* Ad Theag. 129 D.

4. Πρόδικος. Prodici ars synonyma discriminandi (Prot. 358 A διαίρεσις τῶν ὀνομάτων. Lach. 197 D Charm. 163 D. περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος, Euthyd. 277 E), cuius exempla sunt Prot. 337 A sqq. (ubi v. ann.) 341 A, quinquaginta drachmis parabilis (Crat. 384 B τὴν πεντηκοντάδραχμον ἐπίδειξιν — περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος), utcunque erat ad risum comparata sicut Protagorae ὀρθοέπεια (Phaedr. 267 C. Ar. nub. 659—692), tamen non inutilis erat meditatio et definiendi artis initium (Hermann, Gesch. u. Syst. I p. 230 sq.). Ad 96 D.

που. „Sed tu, opinor, tam argutas discriminationes non facis." BUTTM.

6. οὐδὲν ποικίλον, „*nihil varium subdolumque*, quod ambagibus facile deludat et difficilem habeat explicatum. Symp. 218 C μηδὲν ποικίλλειν —, ἀλλ' ἐλευθέρως εἰπεῖν." HEIND. ad Gorg. 491 D.

8. ἐπίπεδον, vox geometrica, plerumque est planum, hoc autem loco accipiendum de superficie. Ita infra 82 B sqq. χωρίον est figura, 86 E autem area.

9. ταῦτα, *nota illa*, ut 80 A ταύτῃ. Theag. 128 D.

γεωμετρίαις, pluralis ut de rep. VI 510 C 511 B VII 536 D.

76 *MEN.* Ἔγωγε καλῶ.

ΣΩ. Ἤδη τοίνυν ἂν μάθοις μου ἐκ τούτων, σχῆμα ὃ λέγω. κατὰ γὰρ παντὸς σχήματος τοῦτο λέγω, εἰς ὃ τὸ στερεὸν περαίνει, τοῦτ' εἶναι σχῆμα· ὅπερ ἂν συλλαβὼν εἴποιμι στερεοῦ πέρας σχῆμα εἶναι.

IX. *MEN.* Τὸ δὲ χρῶμα τί λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὑβριστής γ' εἶ, ὦ Μένων· ἀνδρὶ πρεσβύτῃ πράγματα προστάττεις ἀποκρίνεσθαι, αὐτὸς δὲ οὐκ
B ἐθέλεις ἀναμνησθεὶς εἰπεῖν, ὅ τι ποτὲ λέγει Γοργίας ἀρετὴν εἶναι.

MEN. Ἀλλ' ἐπειδάν μοι σὺ τοῦτ' εἴπῃς, ὦ Σώκρατες, ἐρῶ σοι.

ΣΩ. Κἂν κατακεκαλυμμένος τις γνοίη, ὦ Μένων, διαλεγομένου σου, ὅτι καλὸς εἶ καὶ ἐρασταί σοι ἔτι εἰσίν.

MEN. Τί δή;

ΣΩ. Ὅτι οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἐπιτάττεις ἐν τοῖς λόγοις·

1. καλῶ om. acn *Stb.* Sed cf. χάρισαι 76 C. 2. μάθοις *aBkk.*, μάθῃς x, μανθάνοις *b* ς. 3. παντὸς σχήματος] πάντων σχῆμα Naber comm. II 64. 4. τοῦτ' εἶναι σχῆμα delet Naber. 8. πράγματα] παραυτίκα Gedike, del. Ast. προστάττεις] παρέχεις Cobet collect. crit. 46 *Sch.* 16. ἀλλ' *a* pars *b Bkk. Ast Bttm. Hrm.*, ἄλλ' ς *Stb. Tur.* Item 84 C.

Ita Theaet. 172 C ἐν ταῖς φιλοσοφίαις dicitur non de variis philosophorum systematis, sed de philosophiae partibus (143 D γεωμετρίαν ἤ τινα ἄλλην φιλοσοφίαν).

8. πράγματα (*molestias*) προστάττειν fortius dictum quam πρ. παρέχειν (90 E). Xen. oec. IX 16. XVII 11.

„ἀποκρίνεσθαι explicationem continet vocis πράγματα.“ BUTTM. „Xen. an. III 2, 27 (αἱ σκηναὶ) ὄχλον μὲν παρέχουσιν ἄγειν.“ STALLB. Cyrop. IV 5, 46 πράγματα δὲ παρέξουσιν (οἱ ἵπποι) ἐπιμέλεσθαι. Ad Phaedon. 115 A πράγματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν νεκρὸν λούειν.

13. κἂν — γνοίη. Proverbialis dictio δῆλα γὰρ καὶ τυφλῷ de rep. V 465 D VIII 550 D, φαίνεται καί, τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο, τυφλῷ soph. 241 D. Ar. Plut. 48. Cf. Quintil. XII 7, 9 caecis hoc, ut aiunt, satis clarum est. Similiter Euthyd. 279 D κἂν παῖς γνοίη.

κατακεκαλυμμένος, *capite obvoluto.* κατακαλύπτεσθαι significat i. q. vulgo dicitur ἐγκαλύπτεσθαι (Phaedon. 117 C 118 A Phaedr. 237 A 243 B) etiam Hdt. VI 67: (Demaratus aeger animi) κατακαλυψάμενος ἤιε ἐκ τοῦ θεήτρου. Qui loci simul morem capitis obvolvendi testantur (cf. Weidner ad Aeschin. Ctes. 55), quem cum imagine nostris moribus magis consentanea consociavit Plut. Pomp. 60 μύσας τῷ λογισμῷ καὶ παρακαλυψάμενος πρὸς τὸ δεινόν. Mutatur cultus, mutantur mores.

15. τί δή; *cur?* 79 A, ut τί 80 B 92 B, ὅ τι 97 D. Theag. 130 B.

16. οὐδὲν ἀλλ' ἢ ut 84 C, ad Phaedon. 81 B apol. 20 D; aliter 79 E οὐδὲν ἄλλο ἤ. Cf. οὐδὲν ἄλλο — ἀλλ' ἢ Phaedon. 97 D de rep. VIII 553 D Theag. 123 D.

ἐπιτάττεις. Criton. 52 A προ-

ὅπερ ποιοῦσιν οἱ τρυφῶντες, ἅτε τυραννεύοντες, ἕως
ἂν ἐν ὥρᾳ ὦσιν. καὶ ἅμα ἐμοῦ ἴσως κατέγνωκας, ὅτι C
εἰμὶ ἥττων τῶν καλῶν· χαριοῦμαι οὖν σοι καὶ ἀποκρινοῦμαι.

MEN. Πάνυ μὲν οὖν χάρισαι.

ΣΩ. Βούλει οὖν σοι κατὰ Γοργίαν ἀποκρίνωμαι, ᾗ ἂν σὺ μάλιστα ἀκολουθήσαις;

MEN. Βούλομαι· πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν λέγετε ἀπορροάς τινας τῶν ὄντων κατὰ Ἐμπεδοκλέα;

MEN. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Καὶ πόρους, εἰς οὓς καὶ δι' ὧν αἱ ἀπορροαὶ πορεύονται;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ τῶν ἀπορροῶν τὰς μὲν ἁρμόττειν ἐνίοις
τῶν πόρων, τὰς δὲ ἐλάττους ἢ μείζους εἶναι; D

MEN. Ἔστι ταῦτα.

5. χαριεῖ Struve opusc. II 18. Sed cf. de legg. I 643 A πάνυ μὲν οὖν δρῶμεν ταῦτα.

τιθέναι (de iussu patris) opponitur verbo ἐπιτάττειν (de tyranno). Quare ἐπιτάττειν est „verbum sollemne de iis, quae τὰ παιδικά suis ἐρασταῖς iniungunt. Vid. Aeschin. in Timarch. p. 98, ubi ex eo ipso, quod Timarchus tanta imperia exercuerit, illum παιδικά alterius fuisse orator colligit.“ BIESTER. (Dem.) 59, 29 πολυτελὴς ἦν ἡ Νικαρέτη (meretrix) τοῖς ἐπιτάγμασιν.

1. οἱ τρυφῶντες. Ad Euthyphron. 11 E.

2. κατέγνωκας. Ar. eq. 46 καταγνοὺς τοῦ γέροντος τοὺς τρόπους — ἤκαλλε. Aliter Euthyphr. 2 B.

3. ἥττων τῶν καλῶν. Xen. mem. IV 1, 2 πολλάκις γὰρ ἔφη μὲν ἄν τινος ἐρᾶν, φανερὸς δ' ἦν οὐ τῶν τὰ σώματα πρὸς ὥραν, ἀλλὰ τῶν τὰς ψυχὰς πρὸς ἀρετὴν εὖ πεφυκότων ἐφιέμενος. 86 D Euthyphr. 14 C Theag. 128 B.

χαριοῦμαι, vox amatoria.

5. πάνυ — χάρισαι. 97 D πάνυ γ' εἰπέ. Ad Phaedon. 82 A.

7. ἀκολουθήσαις. Ad Euthyphron. 12 A.

9. λέγετε, Gorgias et eius discipuli.

ἀπορροάς — τῶν ὄντων. Emped. de nat. v. 337 ed. Mullach: γνῶθ' ὅτι πάντων εἰσὶν ἀπορροαὶ ὅσσ' ἐγένοντο. Empedocles censuit rerum materiem immutabilem disiungi tantum et misceri, ex longinquo igitur effectus ita prodire, ut corporum effluvia emanantia corpora quaererent similia sibi et idonea (ὅμοια, ἄρθμια), quorum meatus sibi aptos (ὅσων οἱ πόροι σύμμετροί εἰσιν, Arist. gen. et corr. I 8) permearent, itaque fieri visum et auditum. Arist. l. l.

10. κατὰ Ἐμπεδοκλέα. In iis, quae de rerum natura disputavit, Gorgias Empedoclem secutus esse videtur; quare eius discipulus ferebatur (Satyr. ap. Diog. La. VIII 58. Quintil. III 1, 8), cum aequalis fere esset et potius familiaris.

76 *ΣΩ.* *Οὐκοῦν καὶ ὄψιν καλεῖς τι;*

MEN. *Ἔγωγε.*

ΣΩ. *Ἐκ τούτων δὴ σύνες ὅ τοι λέγω, ἔφη Πίνδαρος. ἔστιν γὰρ χρόα ἀπορροὴ σχημάτων ὄψει σύμμετρος καὶ αἰσθητός.*

MEN. *Ἄριστά μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, ταύτην τὴν ἀπόκρισιν εἰρηκέναι.*

ΣΩ. *Ἴσως γάρ σοι κατὰ συνήθειαν εἴρηται. καὶ ἅμα, οἶμαι, ἐννοεῖς, ὅτι ἔχοις ἂν ἐξ αὐτῆς εἰπεῖν καὶ φωνήν, ὅ ἐστι, καὶ ὀσμὴν καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν τοιούτων.*

E *MEN.* *Πάνυ μὲν οὖν.*

ΣΩ. *Τραγικὴ γάρ ἐστιν, ὦ Μένων; ἡ ἀπόκρισις, ὥστε ἀρέσκει σοι μᾶλλον ἢ ἡ περὶ τοῦ σχήματος.*

MEN. *Ἔμοιγε.*

ΣΩ. *Ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ὦ παῖ Ἀλεξιδήμου, ὡς ἐγὼ*

3. *ξύνες* 𝔄[cor] ϛ*Δ* Phaedr. 236 D Ar. av. 945 Strabo VI 268, *Bkk.*, *σύνες b* schol. Pind. Nem. VII 1 Pyth. II 127 ϛ *Sch.* (*ξύν* Pind. Nem. X 40 XI 12 al.) *τοι ab* Ar. av. 945 Strabo VI 268 *Bkk.*, *σοι* Phaedr. 236 D, *τι* ΞEF schol. Pind. Nem. VII 1 ϛ, *τιν* Cobet collect. crit. p. 46. (*σοί* Pind. Pyth. IX 55 al., *τοί* Ol. I 18 al., *τίν* Ol. V 7 al.) *ἔφη Πίνδαρος* del. *Hsch.* Sed cf. Prot. 315 B *ἔφη Ὅμηρος.* 5. *καὶ αἰσθήσει* 1[cor]𝔟, del. Naber comm. II 64. 15. *Ἀλεξιδάμου* Naber obs. crit. 11.

3. *σύνες ὅ τοι λέγω.* Phaedr. 236 D *ἐκ δ' ἁπάντων τούτων ξύνες ὅ σοι λέγω.* Ar. av. 945 *ξύνες ὅ τοι λέγω.* Verba simplicia ideo celebrata erant, quia poeta lepide illis beneficium rogavit. Pind. fr. 82 Bergk: *σύνες ὅ τοι λέγω, ζαθέων ἱερῶν ὁμώνυμε* (Hiero) *πάτερ, κτίστορ Αἴτνας· νομάδεσσι γὰρ ἐν Σκύθαις ἀλᾶται Στράτων, ὃς ἁμαξοφόρητον οἶκον οὐ πέπαται· ἀκλεὴς ἔβα—.* „Carmen inserviebat celebrandae victoriae Hieronis mulabus partae ab auriga, cui fortasse Stratoni nomen: huic igitur aurigae poeta etiam currum ab Hierone postulat. *λαβὼν δὲ ἡμιόνους παρὰ Ἱέρωνος,* inquit schol., *ᾔτει αὐτὸν καὶ ἁρμάτιον.*" BOECKH. Quare poetam mendicum illa dicentem facit Ar. l. l.

4. *ἔστιν γὰρ — αἰσθητός.* „Eandem fere coloris definitionem affert Plato in Timaeo 67 C, ubi esse dicit *φλόγα τῶν σωμάτων ἑκάστων ἀπορρέουσαν, ὄψει σύμμετρα μόρια ἔχουσαν πρὸς αἴσθησιν.*" GEDIKE.

12. *τραγική,* „*grandis ac magnifica.* Sic *τραγικῶς λέγειν* dicitur de rep. VIII 545 E, ubi explicatur per *ὑψηλολογεῖσθαι.*" STALLB. Heind. ad Crat. 414 C. „Apud Diog. Laert. VIII 70 Diodorus Ephesius Empedocli tribuit *τραγικὸν τῦφον,* quod ad hunc locum explicandum mirifice valet." GED. Symp. 198 C. Xen. symp. II 26 *ἐν Γοργιείοις ῥήμασιν.*

13. *περὶ τοῦ σχήματος.* Alteram illam dicit, quam secundo loco proposuerat, 76 A. Hanc enim, quae hodie quoque mathematicis usitata est, silentio transierat Meno. SCHLEIERM. Euclid. I 14 *σχῆμά ἐστι τὸ ὑπό τινος ἢ τινῶν ὅρων περιεχόμενον.*

15. „*ἔστιν* non habet quo re-

ἐμαυτὸν πείθω, ἀλλ' ἐκείνη βελτίων· οἶμαι δὲ οὐδ' ἂν σοὶ δόξαι, εἰ μή, ὥσπερ χθὲς ἔλεγες, ἀναγκαῖόν σοι ἀπιέναι πρὸ τῶν μυστηρίων, ἀλλ' εἰ περιμείναις τε καὶ μυηθείης.

MEN. Ἀλλὰ περιμένοιμ' ἄν, ὦ Σώκρατες, εἴ μοι 77
πολλὰ τοιαῦτα λέγοις.

X. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν προθυμίας γε οὐδὲν ἀπολείψω, καὶ σοῦ ἕνεκα καὶ ἐμαυτοῦ, λέγων τοιαῦτα· ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι πολλὰ τοιαῦτα λέγειν. ἀλλ' ἴθι δὴ πειρῶ καὶ σὺ ἐμοὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδοῦναι, κατὰ ὅλου εἰπὼν ἀρετῆς πέρι, ὅ τι ἐστίν, καὶ παῦσαι πολλὰ ποιῶν ἐκ τοῦ ἑνός, ὅπερ φασὶ τοὺς συντρίβοντάς τι

10. κατὰ ὅλου *abς*, καθόλου *Γ*, καθ' ὅλου *Bkk.*, καθ' ὅλον Ast (ut de rep. III 392 D Tim. 40 A 55 E).

feratur in praecedentibus. Quare iungendum putaram olim sequenti βελτίων. Sed hoc per syntaxin non recte procedit. Nam scriptum oportebat ἀλλ' οὐχ αὕτη. Praestat igitur per anacoluthiam referre ad superius ἀρέσκει σοι μᾶλλον, quod idem est ac si dixisset δοκεῖ σοι βελτίων.“ BUTTM. In definiendo non solum concessis utendum est, sed quoad eius fieri potest ab omnibus concessis (Xen. mem. IV 6, 15 διὰ τῶν μάλιστα ὁμολογουμένων); coloris autem definitio nexa est ab Empedoclea doctrina. Munk p. 378.

ὦ παῖ Ἀλ. Ad Theag. 128 C.

3. πρὸ τῶν μυστηρίων. v. proll. p. 23.

καὶ μυηθείης. „Ludit S. in comparatione cum mysteriis. Cf. symp. 209 E κἂν σὺ μυηθείης.“ GED. Ad Phaedon. 69 C. Frequens lusus, Euthyd. 277 E Gorg. 497 C Theaet. 156 A Crat. 413 A de rep. VIII 560 E. Mysteria h. l. dicit artis dialecticae.

7. οὐδὲν ἀπολείψω, *nihil reliqui faciam* (omnia experiar). Ad symp. 210 A Phaedon. 69 D.

8. ὅπως — ἔσομαι. De rep. VI 506 D. symp. 193 A φόβος — ὅπως μὴ — διασχισθησόμεθα. Aliter Menex. 249 E ὅπως μου μὴ κατερεῖς.

10. ὑπόσχεσιν ἀποδοῦναι ut Plut. Pomp. 71, 1 μεγάλην ἀποδιδοὺς ὑπόσχεσιν Καίσαρι. Aliter Euthyd. 278 C ἵνα μοι ὃ ὑπέσχοντο ἀποδῶσιν.

κατὰ ὅλου. De rep. III 392 E οὐ κατὰ ὅλον, ἀλλ' ἀπολαβὼν μέρος τι. De casuum inconstantia cf. ad erast. 137 C, de hiatu Euthyphr. 10 C ὑπὸ ὧν. Prot. 358 C ἐπὶ ἅ. de rep. VII 529 C παρὰ ἅ. ad Prot. 352 E. Iam Cic. orat. 44, 151 observavit Platonem hiatum non fugisse, „nec solum in his sermonibus, qui διάλογοι dicuntur, ubi etiam de industria id faciendum fuit, sed in populari oratione, qua mos est Athenis laudari in contione eos, qui sint in proeliis interfecti (Menex. 236 D sqq.), in ea est crebra ista vocalium concursio.“ Sed 91 D τριάκονθ' ἡμέρας.

11. πολλὰ — ἐκ τοῦ ἑνός. „Iocosa est εὐφημία in consolationem quasi eius qui aliquid comminuit.“ BUTTM. „Similis est lusus Phaedr. 265 D τὸ πάλιν κατ' εἴδη δύνασθαι τέμνειν κατ' ἄρθρα, ᾗ πέφυκεν, καὶ μὴ ἐπιχειρεῖν καταγνύναι μέρος μηδέν, κακοῦ μαγείρου τρόπῳ χρώμενον.“ STALLB.

77 *ἑκάστοτε οἱ σκώπτοντες, ἀλλὰ ἐάσας ὅλην καὶ ὑγιῆ*
B *εἰπέ, τί ἐστιν ἀρετή. τὰ δέ γε παραδείγματα παρ' ἐμοῦ εἴληφας.*

MEN. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ὦ Σώκρατες, ἀρετὴ εἶναι, καθάπερ ὁ ποιητὴς λέγει, χαίρειν τε καλοῖσι καὶ δύνασθαι. καὶ ἐγὼ τοῦτο λέγω ἀρετήν, ἐπιθυμοῦντα τῶν καλῶν δυνατὸν εἶναι πορίζεσθαι.

ΣΩ. Ἆρα λέγεις τὸν τῶν καλῶν ἐπιθυμοῦντα ἀγαθῶν ἐπιθυμητὴν εἶναι;

MEN. Μάλιστά γε.

ΣΩ. Ἆρα ὡς ὄντων τινῶν, οἳ τῶν κακῶν ἐπιθυ-
C *μοῦσιν, ἑτέρων δέ, οἳ τῶν ἀγαθῶν; οὐ πάντες, ὤριστε, δοκοῦσί σοι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμεῖν;*

MEN. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀλλά τινες τῶν κακῶν;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Οἰόμενοι τὰ κακὰ ἀγαθὰ εἶναι, λέγεις, ἢ καὶ γιγνώσκοντες ὅτι κακά ἐστιν, ὅμως ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν;

MEN. Ἀμφότερα ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἦ γὰρ δοκεῖ τίς σοι, ὦ Μένων, γιγνώσκων τὰ κακὰ ὅτι κακά ἐστιν, ὅμως ἐπιθυμεῖν αὐτῶν;

MEN. Μάλιστα.

1. *ὑγιῆ abς*, *ὑγιᾶ* n *Stb.*, qui postea *ὑγιῆ* tuendum esse censuit ad leg. IX 857 D remp. III 386 B, *Sch.* 12. *ἀγαθῶν; MEN. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἆρ' οὐ* Ast cum Ficino. *ὤριστε ab*1t. *Bkk.*, *ὦ ἄριστε ς.*

1. *ὑγιῆ*. Gorg. 493 D *πίθοι ὑγιεῖς*, quibus opponuntur *ἀγγεῖα τετρημένα.*

5. „*δύνασθαι* in his lyrici alicuius, ut videtur, verbis (Bergk fr. adesp. 130) dixeris valere *potentem esse*, qua significatione potestas *τοῦ πορίζεσθαι τὰ καλά* comprehendatur.“ BUTTM. Quod ut verum sit, tamen apud Platonem quidem ad hoc verbum intellegendum relinquitur *αὐτά*; cf. 78 A *ἐπιθυμεῖν τε τῶν κακῶν καὶ κτᾶσθαι.* Est autem *δύνασθαί τι aliquid efficere posse*; ad Phileb. 23 D. infra 94 B. STALLB. Plato poetas licenter interpretatur; Lach. 191 B al.

6. *ἐπιθυμοῦντα τῶν καλῶν.* De hac definitione v. proll p. 16. 20.

12. *ὤριστε* rara crasis (73 D 79 D *ὦ ἄριστε*); „alterum eius exemplum in Platonis libris non reperias.“ STALLB.[1] Propter accentum; nam frequens est *ὠγαθέ*. Cf. Schanz, nov. comm. Plat. p. 96.

17. „*λέγεις* eodem modo interpositum quo alibi *φῄς, φαμέν*, sim. Theaet. 151 E *αἴσθησις, φῄς, ἐπιστήμη*; Phaedon. 59 C *τίνες, φῄς, ἦσαν* —; Gorg. 473 D *εἶπες*.“ STALLB. 83 A.

„*καί* habet vim intendendi; unde cum vi subicitur *ὅμως*.“ STALLB.

ΣΩ. Τί ἐπιθυμεῖν λέγεις; ἦ γενέσθαι αὐτῷ;

MEN. Γενέσθαι· τί γὰρ ἄλλο;

ΣΩ. Πότερον ἡγούμενος τὰ κακὰ ὠφελεῖν ἐκεῖνον, ᾧ ἂν γένηται, ἢ γιγνώσκων τὰ κακά, ὅτι βλάπτει ᾧ ἂν παρῇ; D

MEN. Εἰσὶ μὲν οἳ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν, εἰσὶν δὲ καὶ οἳ γιγνώσκοντες ὅτι βλάπτει.

ΣΩ. Ἦ καὶ δοκοῦσί σοι γιγνώσκειν τὰ κακά, ὅτι κακά ἐστιν, οἱ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν;

MEN. Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τοῦτό γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὗτοι μὲν οὐ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν, οἱ ἀγνοοῦντες αὐτά, ἀλλὰ ἐκείνων, ἃ ᾤοντο E ἀγαθὰ εἶναι, ἔστιν δὲ ταῦτά γε κακά· ὥστε οἱ ἀγνοοῦντες αὐτὰ καὶ οἰόμενοι ἀγαθὰ εἶναι δῆλον ὅτι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. ἢ οὔ;

MEN. Κινδυνεύουσιν οὗτοί γε.

ΣΩ. Τί δέ; οἱ τῶν κακῶν μὲν ἐπιθυμοῦντες, ὥς φῂς σύ, ἡγούμενοι δὲ τὰ κακὰ βλάπτειν ἐκεῖνον, ᾧ ἂν γίγνηται, γιγνώσκουσιν δήπου ὅτι βλαβήσονται ὑπ' αὐτῶν;

MEN. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἀλλὰ τοὺς βλαπτομένους οὗτοι οὐκ οἴονται 78 ἀθλίους εἶναι καθ' ὅσον βλάπτονται;

MEN. Καὶ τοῦτο ἀνάγκη.

ΣΩ. Τοὺς δὲ ἀθλίους οὐ κακοδαίμονας;

MEN. Οἶμαι ἔγωγε.

1. ἦ Y1 *Ast* Hermann ut symp. 173 A al. αὐτῷ *Buttm.* 6. οἳ ς, οἵ tEFbr; iidem mox cum 𝔄ˢ οἵ. 12. οἱ ἀγνοοῦντες αὐτὰ del. Cobet coll. crit. 46 *Sch.* 17. δέ] δαί a *Bkk.*

1. τί ut symp. 204 D ὁ ἐρῶν τῶν καλῶν τί ἐρᾷ; — Γενέσθαι αὐτῷ. STALLB. Theag. 125 B.

3. ἡγούμενος. „Nominativum ponit superiora in mente habens: δοκεῖ τίς σοι γιγνώσκων — ἐπιθυμεῖν;" STALLB.

6. οἵ „int. ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν." STALLB.

12. ᾤοντο. Ubi compotes fiunt error demitur.

13. ταῦτα post ἃ usitato more. 90 E de rep. V 505 E ὃ δὴ διώκει μὲν ἅπασα ψυχὴ καὶ τούτου ἕνεκα πάντα πράττει. Euthyphr. 6 C.

14. δῆλον ὅτι. „Huius formulae pars utraque vim suam apud antiquiores exercet." BUTTM. Ad Euthyphr. 9 B.

23. καὶ τοῦτο ἀνάγκη. Frequens formula. Ad. Gorg. 475 B.

24. κακοδαίμονας cur inferatur elucet ex iis quae statim sequuntur ἔστιν οὖν — κακοδαίμων εἶναι; in quibus prior pars compositi κακο- voce premenda est. Deductio ad impossibile; est enim ἡ τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμία καὶ τοῦ εὐδαιμονεῖν μέγιστος ἔρως παντί, symp. 205 D. — Cf. Alc. I 116 B οἱ δ' εὖ πράττοντες οὐκ εὐδαίμονες;

78 ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ἄθλιος καὶ κακοδαίμων εἶναι;

ΜΕΝ. Οὔ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα βούλεται, ὦ Μένων, τὰ κακὰ οὐδείς, εἴπερ μὴ βούλεται τοιοῦτος εἶναι. τί γὰρ ἄλλο ἐστὶν ἄθλιον εἶναι ἢ ἐπιθυμεῖν τε τῶν κακῶν καὶ κτᾶσθαι;

B ΜΕΝ. Κινδυνεύεις ἀληθῆ λέγειν, ὦ Σώκρατες, καὶ οὐδεὶς βούλεσθαι τὰ κακά.

XI. ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν δὴ ἔλεγες ὅτι ἔστιν ἡ ἀρετὴ βούλεσθαί τε τἀγαθὰ καὶ δύνασθαι;

ΜΕΝ. Εἶπον γάρ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τούτου λεχθέντος τὸ μὲν βούλεσθαι πᾶσιν ὑπάρχει, καὶ ταύτῃ γε οὐδὲν ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρου βελτίων;

ΜΕΝ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἀλλὰ δῆλον ὅτι, εἴπερ ἐστὶ βελτίων ἄλλος ἄλλου, κατὰ τὸ δύνασθαι ἂν εἴη ἀμείνων.

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τοῦτ' ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικε, κατὰ τὸν σὸν λόγον ἀρετή, δύναμις τοῦ πορίζεσθαι τἀγαθά.

C ΜΕΝ. Παντάπασί μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, οὕτως ἔχειν, ὡς σὺ νῦν ὑπολαμβάνεις.

ΣΩ. Ἴδωμεν δὴ καὶ τοῦτο, εἰ ἀληθὲς λέγεις· ἴσως γὰρ ἂν εὖ λέγοις. τἀγαθὰ φῂς οἷόν τ' εἶναι πορίζεσθαι ἀρετὴν εἶναι;

ΜΕΝ. Ἔγωγε.

5. τί γὰρ — 6. κτᾶσθαι; frustra tentavit Henneberger, Adnott. ad Pl. aliquot locos. Meiningen 1855. p. 7. 6. τε *ab Bkk.*, om. ς. 8. βούλεσθαι *a Bkk.*, βούλεται *b*ς *Hsch.* 12. τούτου] τούτου τοῦ Schleiermacher, τοῦ Ast *Sch.* 24. τἀγαθὰ *ab Bkk.*, τὸ τἀγαθὰ 𝔄² et ut videtur ΞΣΥς.

6. ἐπιθυμεῖν — κτᾶσθαι dicta sunt cum ludibrio iuxta virtutis definitionem 77 B χαίρειν τε καλοῖσι καὶ δύνασθαι. SCHLEIERM.

8. οὐδεὶς int. κινδυνεύει, ut 96 D.

9. ἔστιν. Incipit post ὅτι oratio quasi recta. 74 D 75 AD.

11. εἶπον post ἔλεγες ut Euthyphr. 6 D ἔλεγον post εἶπες, infra 97 A ὡμολογοῦμεν post ὡμολογήκαμεν, statim βελτίων, ἀμείνων (ut Alc. I 108 D), 70 A διδακτόν, μαθητόν, 84 D τοῦτο, τουτί, τόδε, 85 D αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ, αὐτὸν ἐν αὐτῷ, 88 B σὺν νῷ, μετὰ νοῦ. Nam non solum in formulis adstipulandi et negandi Plato varietati studet. Ad 73 A. Erast. 137 A.

12. τούτου λεχθέντος, *hoc ita pronuntiato.* STALLB.

ΣΩ. Ἀγαθὰ δὲ καλεῖς οὐχὶ οἷον ὑγίειάν τε καὶ πλοῦτον;

MEN. Καὶ χρυσίον λέγω καὶ ἀργύριον κτᾶσθαι καὶ τιμὰς ἐν πόλει καὶ ἀρχάς.

ΣΩ. Μὴ ἄλλ' ἅττα λέγεις τἀγαθὰ ἢ τὰ τοιαῦτα;

MEN. Οὔκ, ἀλλὰ πάντα λέγω τὰ τοιαῦτα.

ΣΩ. Εἶεν· χρυσίον δὲ δὴ καὶ ἀργύριον πορίζεσθαι D
ἀρετή ἐστι, ὥς φησι Μένων ὁ τοῦ μεγάλου βασιλέως πατρικὸς ξένος. πότερον προστίθης τι τούτῳ τῷ πόρῳ, ὦ Μένων, τὸ δικαίως καὶ ὁσίως; ἢ οὐδέν σοι διαφέρει, ἀλλὰ κἂν ἀδίκως τις αὐτὰ πορίζηται, ὁμοίως σὺ αὐτὰ ἀρετὴν καλεῖς;

3. καὶ χρυσίον — κτᾶσθαι del. Vermehren Plat. Stud. 13. καὶ χρυσίον — 4. ἀρχάς, quae Socrati continuabantur, Menoni reddidit Sehrwald, Jahrb. f. Philol. 1872 p. 464. 7. δὲ del. Henneberger l.l. p. 8. 9. προστίθης] προστιθεὶς Δ[cor] Cobet coll. crit. 47 *Sch.*, προστιθῇς 𝔄[s]. τι del. Stephanus, Ast, που (?) *Sch.* 11. σὺ αὐτὸ Schneider apud Buttm. *Sch.*, αὐτὰ (post σὺ) del. Ast.

1. ὑγίειαν. Ad 87 E.

5. τἀγαθά, articulus in praedicato ut 83 B ὃ φῂς τὸ ὀκτώπουν εἶναι. 83 E. Euthyphr. 11 D.

7. δὲ δή. Socrates iam nunc in mente habet sequentem interrogationem. Poterat enim etiam hunc in modum dici: εἶεν· εἰ δὲ δὴ χρυσίον — πορίζεσθαι ἀρετή ἐστιν, ὦ M., πότερον προστίθης τι κτλ. 75 C εἶεν· εἰ δὲ δή —. Prot. 312 E εἶεν· ὁ δὲ δή —. Gorg. 472 D εἶεν· ἀδικῶν δὲ δή —. Euthyphr. 13 D εἶεν· ἀλλὰ τίς δή —. Itaque illud δέ habet causam et rationem satis idoneam. STALLB.

8. ὥς φησι Μένων. Meno quo est loco et ambitione non debuit laudare quaestum voluptatum ultimum (ὑστάτην τὴν τοῦ φιλοκερδοῦς (ἡδονήν) de rep. IX 583 A).

τοῦ μεγάλου βασιλέως. Sic plerumque; omisso autem articulo Euthyd. 274 A (HEIND.) Charm. 158 A Ar. Plut. 170 Xen. an. I 2, 8 al.

βασιλέως — ξένος. „Hospitium cum maioribus eius factum esse potuit, quo tempore Xerxes bellum Graeciae inferret. In hoc enim bello adiutum eum esse a Thessalis notum est; quin testibus Hdt. VII 6 Paus. VII 10 ipsi Aleuadae, ad quos non ipse quidem Meno, sed amicus tamen illius Aristippus (70 B) pertinebat, prodiderant Xerxi Thessaliam. Xen. An. I 1, 10 Aristippus dicitur hospes ipsius Cyri, II 1, 5 al. Meno Ariaei.“ GEDIKE.

9. τι — τὸ δικαίως ut 80 A τι — ναρκᾶν.

τῷ πόρῳ, ut mox ἀπορία, e verbo πορίζεσθαι depromitur; cf. 98 A δεσμῷ, 99 B εὐδοξίᾳ. Vocis πόρος vis inusitata ludibrio debetur; cf. Euthyphr. 3 B ποιητὴν θεῶν. Non enim huc cadit fr. Pind. 170 Bergk. elusum ab Ar. vesp. 307 (νῦν πόρον τὸν πορισμόν φησι. schol.).

11. σὺ αὐτά, divitias ipsas, cum acerbitate. Theogn. 699 πλήθει δ' ἀνθρώπων ἀρετὴ μία γίγνεται ἥδε, πλουτεῖν. 1117 πλοῦτε — σὺν σοὶ καὶ κακὸς ὢν γίγνεται ἐσθλὸς ἀνήρ. Cf. proverbium χρήματ' ἀνήρ Pind. Isthm. II 11 Alcae. fr. 50 Bergk.

78 *ΜΕΝ.* Οὐ δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ κακίαν;

ΜΕΝ. Πάντως δήπου.

ΣΩ. Δεῖ ἄρα, ὡς ἔοικε, τούτῳ τῷ πόρῳ δικαιοσύνην ἢ σωφροσύνην ἢ ὁσιότητα προσεῖναι ἢ ἄλλο τι μό-
E ριον ἀρετῆς· εἰ δὲ μή, οὐκ ἔσται ἀρετή, καίπερ ἐκπορίζουσα τἀγαθά.

ΜΕΝ. Πῶς γὰρ ἄνευ τούτων ἀρετὴ γένοιτ' ἄν;

ΣΩ. Τὸ δὲ μὴ ἐκπορίζειν χρυσίον καὶ ἀργύριον, ὅταν μὴ δίκαιον ᾖ, μήτε αὑτῷ μήτε ἄλλῳ, οὐκ ἀρετὴ καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπορία;

ΜΕΝ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα μᾶλλον ὁ πόρος τῶν τοιούτων ἀγαθῶν ἢ ἡ ἀπορία ἀρετὴ ἂν εἴη, ἀλλά, ὡς ἔοικεν, ὃ μὲν ἂν μετὰ δικαιοσύνης γίγνηται, ἀρετὴ ἔσται, ὃ δ' ἂν ἄνευ πάντων τῶν τοιούτων, κακία.

79 *ΜΕΝ.* Δοκεῖ μοι ἀναγκαῖον εἶναι ὡς λέγεις.

XII. *ΣΩ.* Οὐκοῦν τούτων ἕκαστον ὀλίγον πρότερον μόριον ἀρετῆς ἔφαμεν εἶναι, τὴν δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Εἶτα, ὦ Μένων, παίζεις πρός με;

ΜΕΝ. Τί δή, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὅτι ἄρτι ἐμοῦ δεηθέντος σου μὴ καταγνύναι μηδὲ κερματίζειν τὴν ἀρετήν, καὶ δόντος παραδείγματα καθ' ἃ δέοι ἀποκρίνεσθαι, τούτου μὲν ἠμέλησας, λέγεις
B δέ μοι ὅτι ἀρετή ἐστιν οἷόν τ' εἶναι τἀγαθὰ πορίζεσθαι μετὰ δικαιοσύνης, τοῦτο δὲ φῂς μόριον ἀρετῆς εἶναι.

2. *ἀλλὰ κακίαν* Menoni, *πάντως δήπου* Socrati dabantur; mutavit *Hsch.* 4. *δικαιοσύνη* (om. *ἢ*) *a.* 22. *πρός με.* distinxit *Bkk.* 24. *ἄρτι ἐμοῦ ab Bkk.*, *ἐμοῦ ἄρτι* ΞΣΥFϛ. 28. *εἶναι;* distinxit *Hrm.*

11. *ἀπορία.* „Singularis est usus huius vocabuli, quod quia *τῷ πόρῳ* opponitur, dicitur de eo, qui quaestu abstinet." STALLB., sed ita, ut alludatur simul ad honestam paupertatem. Steinhart II p. 174 ann. 22.

14. *ἂν εἴη* in necessaria conclusione ut 85 B *γίγνοιτ' ἄν.* 87 C. Ad Euthyphr. 8 A.

22. *εἶτα.* „Simulat Socrates vel admirationem vel indignationem, cui significandae inservit *εἶτα.*" STALLB. 71 C. Ita in interrogationibus plerumque; ad apol. 28 B.

παίζεις πρός με. Theag. 125 E *σκώπτεις καὶ παίζεις πρός με.* STALLB.

24. *ἄρτι*, 77 A.

28. *τοῦτο*, non attractio. De rep. I 344 A *τὴν τελεωτάτην*

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν συμβαίνει ἐξ ὧν σὺ ὁμολογεῖς, τὸ μετὰ μορίου ἀρετῆς πράττειν ὅ τι ἂν πράττῃ, τοῦτο ἀρετὴν εἶναι· τὴν γὰρ δικαιοσύνην μόριον φῂς ἀρετῆς εἶναι καὶ ἕκαστα τούτων.

MEN. Τί οὖν δή;

ΣΩ. Τοῦτο λέγω, ὅτι ἐμοῦ δεηθέντος ὅλην εἰπεῖν τὴν ἀρετήν, αὐτὴν μὲν πολλοῦ δεῖς εἰπεῖν ὅ τι ἐστίν, πᾶσαν δὲ φῂς πρᾶξιν ἀρετὴν εἶναι, ἐάνπερ μετὰ μορίου ἀρετῆς πράττηται, ὥσπερ εἰρηκὼς ὅ τι ἀρετή ἐστιν τὸ C ὅλον καὶ ἤδη γνωσομένου ἐμοῦ, καὶ ἐὰν σὺ κατακερματίζῃς αὐτὴν κατὰ μόρια. δεῖται οὖν σοι πάλιν ἐξ ἀρχῆς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, ὦ φίλε Μένων, τί ἐστιν ἀρετή, εἰ μετὰ μορίου ἀρετῆς πᾶσα πρᾶξις ἀρετὴ ἂν εἴη. τοῦτο γάρ ἐστιν λέγειν, ὅταν λέγῃ τις ὅτι πᾶσα ἡ μετὰ δικαιοσύνης πρᾶξις ἀρετή ἐστιν. ἢ οὐ δοκεῖ σοι

3. πράττῃ *ab Bkk.*, πράττοι Er, πράττοις ς. 7. τοῦτο λέγω, quod Menonis erat, Socrati reddidit *Stb.* (1822); Socrati continuant τί οὖν δὴ τοῦτο λέγω; Heusde spec. crit. 87 *Hsch.*, τί οὖν δή; τοῦτο λέγω *Sch.* *MEN.* Τί οὖν δή, εἰ τοῦτο λέγω; Schleiermacher. ὅλον *ab*[2]𝔟x *Tur.*, ὅλην ut videtur *b*[1]ς. Respicitur ad 77 A. 8. δεῖς Ξr et ut videtur 𝔄[s]t *Bkk.*, δεῖ σ ς. Cf. Lys. 204 E. Cobet coll. crit. 45. 12. δεῖται *a* 1𝔟 *Tur.*, δεῖ τι x, δεῖ *b*ς. 14. εἰ F[cor] Ficinus *Beck*, ἡ *a* ΣY𝔟1, ἢ *b*[2]Ξrς. εἰ ἡ, ut mox πᾶσα ἡ, Struve opusc. II 18. 15. εἴη; perperam

ἀδικίαν —, ἔστι δὲ τοῦτο τυραννίς. Ad 73 C αὐτό.

3. **πράττῃ**. Subiectum est τις, quod in πράττειν latet, vel ὁ πράττων. 97 A οὐκ ἔστιν ὀρθῶς ἡγεῖσθαι, ἐὰν μὴ φρόνιμος ᾖ. „Graeci post infinitivum pendentem a persona indefinita tertiam personam ponunt, ubi Latini fere secundam." BUTTM. Ad Charm. 167 B. Additur tamen τις 81 D 86 B.

6. **τί οὖν δή**; „Cf. Crat. 398 A Τί οὖν δή; ΣΩ. Ὅτι οἶμαι ἐγὼ κτλ., ubi ante ὅτι mente supplendum est τοῦτο λέγω. Item sine voce ὅτι infra 97 E Τί οὖν δή; ΣΩ. Τῶν ἐκείνου κτλ. Cf. etiam Gorg. 497 D νῦν δὲ οὐχ ὁμολογεῖς; ΚΑΛ. Ἔγωγε. τί οὖν δή; ΣΩ. Ὅτι οὐ ταὐτὰ κτλ., unde apparet nostro loco Ἔγωγε sive qualemcunque affirmandi formulam ante τί οὖν δή; mente supplendam esse. Gorg. 451 E Ἀκήκοα γάρ· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτο λέγεις;" BUTTM.

10. **τὸ ὅλον** appositio est ad ἀρετή, ita tamen, ut quodammodo ab εἰρηκώς simul pendeat.

12. **δεῖται**, mox δεῖσθαι, 79 E δεήσεσθαι ut Alc. II 149 C δοκεῖ μοι πολλῆς φυλακῆς δεῖσθαι καὶ σκέψεως, ὅ τι ποτὲ ῥητέον ἐστὶ καὶ μή.

14. **εἰ — ἂν εἴη** ut 91 D εἰ — οὐκ ἂν δύναιντο λαθεῖν. Alterius verba, ad quae respicitur, sunt ἂν εἴη, οὐκ ἂν δύναιντο. Ad 98 B.

15. **τοῦτο γάρ**. 90 D ἆρ' ὅταν τοῦτο λέγωμεν, τόδε λέγομεν κτλ.

πᾶσα ἡ. Articulus genus significat (ad 79 D).

79 πάλιν δεῖσθαι τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, ἀλλ' οἴει τινα εἰδέναι μόριον ἀρετῆς ὅ τι ἐστίν, αὐτὴν μὴ εἰδότα;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

D *ΣΩ.* Εἰ γὰρ καὶ μέμνησαι ὅτ' ἐγώ σοι ἄρτι ἀπεκρινάμην περὶ τοῦ σχήματος, ἀπεβάλλομέν που τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν, τὴν διὰ τῶν ἔτι ζητουμένων καὶ μήπω ὡμολογημένων ἐπιχειροῦσαν ἀποκρίνεσθαι.

MEN. Καὶ ὀρθῶς γε ἀπεβάλλομεν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν, ὦ ἄριστε, μηδὲ σὺ ἔτι ζητουμένης ἀρετῆς ὅλης ὅ τι ἐστίν, οἷον διὰ τῶν ταύτης μορίων ἀποκρινόμενος δηλώσειν αὐτὴν ὁτῳοῦν, ἢ ἄλλο ὁτιοῦν

E τούτῳ τῷ αὐτῷ τρόπῳ λέγων, ἀλλὰ πάλιν τῆς αὐτῆς δεήσεσθαι ἐρωτήσεως, τίνος ὄντος ἀρετῆς λέγεις ἃ λέγεις; ἢ οὐδέν σοι δοκῶ λέγειν;

MEN. Ἔμοιγε δοκεῖς ὀρθῶς λέγειν.

XIII. *ΣΩ.* Ἀπόκριναι τοίνυν πάλιν ἐξ ἀρχῆς· τί φῂς ἀρετὴν εἶναι καὶ σὺ καὶ ὁ ἑταῖρός σου;

MEN. Ὦ Σώκρατες, ἤκουον μὲν ἔγωγε πρὶν καὶ

80 συγγενέσθαι σοι, ὅτι σὺ οὐδὲν ἄλλο ἢ αὐτός τε ἀπορεῖς

distinguunt *Hrm. Sch.* al., nam protasis verborum δεῖται οὖν κτλ. non est pars τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως. τοῦτο — 16. ἐστιν del. Naber comm. II 64. ἐστιν λέγειν] ἐστι λέγων Winckelmann, ἆρα λέγει *Sch.* 4. ἄρτι *b*ς, om. *a Tur.* 10. οἷον Γ^cor et ut videtur ΔΞΣΥxς, οὐ 𝔄, σὺ *b*²br1n. 13. δεήσειν Buttmann.

4. ὅτ' ἐγώ. „Quemadmodum Latini dicunt *memini cum* (Cic. ad div. VII 28 memini cum mihi desipere videbare), ita Graeci frequentant μέμνημαι ὅτε." STALLB. ὅτε simul referendum est ad id quod sequitur ἀπεβάλλομέν που. Neglegentior structura ut in confabulatione; cf. Charm. 156 B.

5. ἀπεβάλλομεν, 75 C. Imperfectum (ad 73 A) post aor. nihil offensionis habet; 99 E ἐξητήσαμέν τε καὶ ἐλέγομεν. Ad Phaedon. 59 E.

τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν, omnia id genus responsa (μήπω). 80 D 92 C 95 B 99 C erast. 133 E. „Notatur vero petitio principii quam dialectici appellant." STALLB. Arist. anal. pr. II 16 ὅταν τὸ μὴ δι' αὐτοῦ γνωστὸν δι' αὐτοῦ τις ἐπιχειρῇ δεικνύναι, τότ' αἰτεῖται τὸ ἐξ ἀρχῆς.

13. „ὄντος usu haud ita raro praedicato accommodatum est, ut 87 C 91 C Crat. 418 E Prot. 354 C. ad remp. I 333 E." STALLB. Hipparch. 228 A. Ad 86 C.

14. οὐδέν, *quod nihili est*, praesertim cum λέγειν (92 E) et εἶναι (erast. 134 C). Ad remp. VIII 562 D.

17. φῄς ut 71 D Theag. 129 A Phaedon. 77 D δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας.

18. καὶ συγγενέσθαι breviter pro καὶ ἐς πεῖραν ἐλθεῖν συγγενόμενος. Similis brevitas est Hipparch. 231 A.

19. οὐδὲν ἄλλο ἢ ut Euthyd. 277 E Theaet. 189 E al. Liv. XXXIV 46 per biduum nihil

καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖς ἀπορεῖν· καὶ νῦν, ὥς γέ μοι δοκεῖς, γοητεύεις με καὶ φαρμάττεις καὶ ἀτεχνῶς κατεπᾴδεις, ὥστε μεστὸν ἀπορίας γεγονέναι. καὶ δοκεῖς μοι παντελῶς, εἰ δεῖ τι καὶ σκῶψαι, ὁμοιότατος εἶναι τό τε εἶδος καὶ τἆλλα ταύτῃ τῇ πλατείᾳ νάρκῃ τῇ θαλαττίᾳ.

1. *γέ μοι a ΞΣΤr Stb., γ' ἐμοί ς.* Cf. Euthyphr. 12 A. ad Prot. 342 A.

aliud quam steterunt parati ad pugnam. Frequentior est haec ellipsis quam plena oratio Dem. VIII 10 *οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν ἢ καθιστᾶσιν τὴν πόλιν εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον.* Similiter *ἄλλο τι ἤ,* ad 83 B.

1. *ποιεῖς ἀπορεῖν.* „Theaet. 149 A *οἱ δὲ τοῦτο μὲν οὐ λέγουσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲ ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν.* Gorg. 522 B." STALLB. Euthyphr. 11 B.

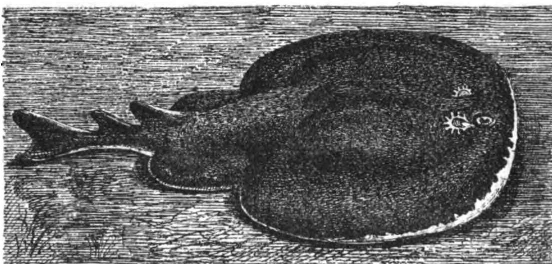
2. *φαρμάττεις.* De legg. IX 932 E *διτταὶ γὰρ δὴ φαρμακεῖαι —· ἣν μὲν γὰρ τὰ νῦν διαρρήδην εἴπομεν, σώμασι σώματα κακουργοῦσά ἐστι κατὰ φύσιν, ἄλλη δὲ ἣ μαγγανείαις τέ τισι καὶ ἐπῳδαῖς καὶ καταδέσεσι πείθει.*

ἀτεχνῶς et quae mox sequuntur *παντελῶς, ἀληθῶς,* item *τῷ ὄντι* comparationibus (Phaedon. 90 C), formulis proverbialibus (Euthyphr. 3 A), locis citatis (Ion. 534 D), omnibus denique quae per hyperbolen dicuntur adici solent. Nam quae praeter opinionem dicuntur affirmationis indigent.

3. *μεστὸν ἀπορίας* mira, sed frequens dictio. Theaet. 236 E de rep. VIII 556 D erast. 134 E. Ita Isocr. V 45 *ἀνοίας — μεστός.* XII 172 *ἀμαθίας — μεστόν.*

4. *δεῖ* pro *πρέπει* vel *ἔστι* (Gorg. 509 A *εἰ ἀγροικότερόν τι εἰπεῖν ἔστι*) modeste, nam animo obversatur *οὐ δεῖ.* Hdt. IX 65 *δοκέω δέ, εἴ τι περὶ τῶν θείων δοκέειν δέει.* Ar. Lys. 1132.

τό τε εἶδος Schleiermacher II 1, p. 349 refert ad corporis habitum brevem et obesum, Biester autem ad faciem So-

Raja torpedo marmorata.

cratis, quae sima erat (*τῇ πλατείᾳ*) et Silenum referebat (ad symp. 215 A). Recte coniecisse Biesterum elucet cum ex 80 C tum ex torpedinis imagine, quam praebet Brehm, Tierleben[2] III 2. p. 384.

5. *ταύτῃ, notae illi.* 76 A.

τῇ πλατείᾳ νάρκῃ. Piscis frigore electrico, cuius apud scriptores Graecos frequens est mentio et in vasis fictilibus tradita est imago, nostratibus dicitur *torpedo marmorata* (*Marmelzitterrochen*). Arist. hist. an. 37, 2 *ἥ τε νάρκη ναρκᾶν ποιοῦσα ὧν ἂν κρατήσειν μέλλῃ ἰχθύων*

76 *ΣΩ.* *Οὐκοῦν καὶ ὄψιν καλεῖς τι;*

MEN. *Ἔγωγε.*

ΣΩ. *Ἐκ τούτων δὴ σύνες ὅ τοι λέγω, ἔφη Πίνδαρος. ἔστιν γὰρ χρόα ἀπορροὴ σχημάτων ὄψει σύμμετρος καὶ αἰσθητός.*

MEN. *Ἄριστά μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, ταύτην τὴν ἀπόκρισιν εἰρηκέναι.*

ΣΩ. *Ἴσως γάρ σοι κατὰ συνήθειαν εἴρηται. καὶ ἅμα, οἶμαι, ἐννοεῖς, ὅτι ἔχοις ἂν ἐξ αὐτῆς εἰπεῖν καὶ φωνήν, ὅ ἐστι, καὶ ὀσμὴν καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν τοιούτων.*

E *MEN.* *Πάνυ μὲν οὖν.*

ΣΩ. *Τραγικὴ γάρ ἐστιν, ὦ Μένων, ἡ ἀπόκρισις, ὥστε ἀρέσκει σοι μᾶλλον ἢ ἡ περὶ τοῦ σχήματος.*

MEN. *Ἔμοιγε.*

ΣΩ. *Ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ὦ παῖ Ἀλεξιδήμου, ὡς ἐγὼ*

3. *ξύνες* 𝔄[cor] ε *Δ* Phaedr. 236 D Ar. av. 945 Strabo VI 268, *Bkk.*, *σύνες b* schol. Pind. Nem. VII 1 Pyth. II 127 ς *Sch.* (*ξύν* Pind. Nem. X 40 XI 12 al.) *τοι ab* Ar. av. 945 Strabo VI 268 *Bkk.*, *σοι* Phaedr. 236 D, *τι* ΞEF schol. Pind. Nem. VII 1 ς, *τιν* Cobet collect. crit. p. 46. (*σοί* Pind. Pyth. IX 55 al., *τοί* Ol. I 18 al., *τίν* Ol. V 7 al.) *ἔφη Πίνδαρος* del. *Hsch.* Sed cf. Prot. 315 B *ἔφη Ὅμηρος*. 5. *καὶ αἰσθήσει* 1[cor] 𝔟, del. Naber comm. II 64. 15. *Ἀλεξιδάμου* Naber obs. crit. 11.

3. *σύνες ὅ τοι λέγω.* Phaedr. 236 D *ἐκ δ' ἁπάντων τούτων ξύνες ὅ σοι λέγω.* Ar. av. 945 *ξύνες ὅ τοι λέγω.* Verba simplicia ideo celebrata erant, quia poeta lepide illis beneficium rogavit. Pind. fr. 82 Bergk: *σύνες ὅ τοι λέγω, ζαθέων ἱερῶν ὁμώνυμε* (Hiero) *πάτερ, κτίστορ Αἴτνας· νομάδεσσι γὰρ ἐν Σκύθαις ἀλᾶται Στράτων, ὃς ἁμαξοφόρητον οἶκον οὐ πέπαται· ἀκλεὴς ἔβα* —. „Carmen inserviebat celebrandae victoriae Hieronis mulabus partae ab auriga, cui fortasse Stratoni nomen: huic igitur aurigae poeta etiam currum ab Hierone postulat. *λαβὼν δὲ ἡμιόνους παρὰ Ἱέρωνος*, inquit schol., *ᾔτει αὐτὸν καὶ ἁρμάτιον.*" BOECKH. Quare poetam mendicum illa dicentem facit Ar. l. l.

4. *ἔστιν γὰρ — αἰσθητός.* „Eandem fere coloris definitionem affert Plato in Timaeo 67 C, ubi esse dicit *φλόγα τῶν σωμάτων ἑκάστων ἀπορρέουσαν, ὄψει σύμμετρα μόρια ἔχουσαν πρὸς αἴσθησιν.*" GEDIKE.

12. *τραγική*, „*grandis ac magnifica.* Sic *τραγικῶς λέγειν* dicitur de rep. VIII 545 E, ubi explicatur per *ὑψηλολογεῖσθαι.*" STALLB. Heind. ad Crat. 414 C. „Apud Diog. Laert. VIII 70 Diodorus Ephesius Empedocli tribuit *τραγικὸν τῦφον*, quod ad hunc locum explicandum mirifice valet." GED. Symp. 198 C. Xen. symp. II 26 *ἐν Γοργιείοις ῥήμασιν.*

13. *περὶ τοῦ σχήματος.* Alteram illam dicit, quam secundo loco proposuerat, 76 A. Hanc enim, quae hodie quoque mathematicis usitata est, silentio transierat Meno. SCHLEIERM. Euclid. I 14 *σχῆμά ἐστι τὸ ὑπό τινος ἤ τινων ὅρων περιεχόμενον.*

15. „*ἔστιν* non habet quo re-

ἐμαυτὸν πείθω, ἀλλ' ἐκείνη βελτίων· οἶμαι δὲ οὐδ' ἂν σοὶ δόξαι, εἰ μή, ὥσπερ χθὲς ἔλεγες, ἀναγκαῖόν σοι ἀπιέναι πρὸ τῶν μυστηρίων, ἀλλ' εἰ περιμείναις τε καὶ μυηθείης.

MEN. Ἀλλὰ περιμένοιμ' ἄν, ὦ Σώκρατες, εἴ μοι 77
πολλὰ τοιαῦτα λέγοις.

X. *ΣΩ.* Ἀλλὰ μὴν προθυμίας γε οὐδὲν ἀπολείψω, καὶ σοῦ ἕνεκα καὶ ἐμαυτοῦ, λέγων τοιαῦτα· ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι πολλὰ τοιαῦτα λέγειν. ἀλλ' ἴθι δὴ πειρῶ καὶ σὺ ἐμοὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδοῦναι, κατὰ ὅλου εἰπὼν ἀρετῆς πέρι, ὅ τι ἐστίν, καὶ παῦσαι πολλὰ ποιῶν ἐκ τοῦ ἑνός, ὅπερ φασὶ τοὺς συντρίβοντάς τι

10. κατὰ ὅλου *abς*, καθόλου *Γ*, καθ' ὅλου *Bkk.*, καθ' ὅλον Ast (ut de rep. III 392 D Tim. 40 A 55 E).

feratur in praecedentibus. Quare iungendum putaram olim sequenti βελτίων. Sed hoc per syntaxin non recte procedit. Nam scriptum oportebat ἀλλ' οὐχ αὕτη. Praestat igitur per anacoluthiam referre ad superius ἀρέσκει σοι μᾶλλον, quod idem est ac si dixisset δοκεῖ σοι βελτίων." BUTTM. In definiendo non solum concessis utendum est, sed quoad eius fieri potest ab omnibus concessis (Xen. mem. IV 6, 15 διὰ τῶν μάλιστα ὁμολογουμένων); coloris autem definitio nexa est ab Empedoclea doctrina. Munk p. 378.

ὦ παῖ Ἀλ. Ad Theag. 128 C.

3. πρὸ τῶν μυστηρίων. v. proll. p. 23.

καὶ μυηθείης. „Ludit S. in comparatione cum mysteriis. Cf. symp. 209 E κἂν σὺ μυηθείης." GED. Ad Phaedon. 69 C. Frequens lusus, Euthyd. 277 E Gorg. 497 C Theaet. 156 A Crat. 413 A de rep. VIII 560 E. Mysteria h. l. dicit artis dialecticae.

7. οὐδὲν ἀπολείψω, *nihil reliqui faciam* (omnia experiar). Ad symp. 210 A Phaedon. 69 D.

8. ὅπως — ἔσομαι. De rep. VI 506 D. symp. 193 A φόβος — ὅπως μὴ — διασχισθησόμεθα. Aliter Menex. 249 E ὅπως μου μὴ κατερεῖς.

10. ὑπόσχεσιν ἀποδοῦναι ut Plut. Pomp. 71, 1 μεγάλην ἀποδιδοὺς ὑπόσχεσιν Καίσαρι. Aliter Euthyd. 278 C ἵνα μοι ὃ ὑπέσχοντο ἀποδῶσιν.

κατὰ ὅλου. De rep. III 392 E οὐ κατὰ ὅλον, ἀλλ' ἀπολαβὼν μέρος τι. De casuum inconstantia cf. ad erast. 137 C, de hiatu Euthyphr. 10 C ὑπὸ ὧν. Prot. 358 C ἐπὶ ἅ. de rep. VII 529 C παρὰ ἅ. ad Prot. 352 E. Iam Cic. orat. 44, 151 observavit Platonem hiatum non fugisse, „nec solum in his sermonibus, qui διάλογοι dicuntur, ubi etiam de industria id faciendum fuit, sed in populari oratione, qua mos est Athenis laudari in contione eos, qui sint in proeliis interfecti (Menex. 236 D sqq.), in ea est crebra ista vocalium concursio." Sed 91 D τριάκονθ' ἡμέρας.

11. πολλὰ — ἐκ τοῦ ἑνός. „Iocosa est εὐφημία in consolationem quasi eius qui aliquid comminuit." BUTTM. „Similis est lusus Phaedr. 265 D τὸ πάλιν κατ' εἴδη δύνασθαι τέμνειν κατ' ἄρθρα, ᾗ πέφυκεν, καὶ μὴ ἐπιχειρεῖν καταγνύναι μέρος μηδέν, κακοῦ μαγείρου τρόπῳ χρώμενον." STALLB.

77 ἑκάστοτε οἱ σκώπτοντες, ἀλλὰ ἐάσας ὅλην καὶ ὑγιῆ
B εἰπέ, τί ἐστιν ἀρετή. τὰ δέ γε παραδείγματα παρ' ἐμοῦ εἴληφας.

MEN. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ὦ Σώκρατες, ἀρετὴ εἶναι, καθάπερ ὁ ποιητὴς λέγει, χαίρειν τε καλοῖσι καὶ δύνασθαι. καὶ ἐγὼ τοῦτο λέγω ἀρετήν, ἐπιθυμοῦντα τῶν καλῶν δυνατὸν εἶναι πορίζεσθαι.

ΣΩ. Ἆρα λέγεις τὸν τῶν καλῶν ἐπιθυμοῦντα ἀγαθῶν ἐπιθυμητὴν εἶναι;

MEN. Μάλιστά γε.

ΣΩ. Ἆρα ὡς ὄντων τινῶν, οἳ τῶν κακῶν ἐπιθυ-
C μοῦσιν, ἑτέρων δέ, οἳ τῶν ἀγαθῶν; οὐ πάντες, ὤριστε, δοκοῦσί σοι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμεῖν;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀλλά τινες τῶν κακῶν;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Οἰόμενοι τὰ κακὰ ἀγαθὰ εἶναι, λέγεις, ἢ καὶ γιγνώσκοντες ὅτι κακά ἐστιν, ὅμως ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν;

MEN. Ἀμφότερα ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἦ γὰρ δοκεῖ τίς σοι, ὦ Μένων, γιγνώσκων τὰ κακὰ ὅτι κακά ἐστιν, ὅμως ἐπιθυμεῖν αὐτῶν;

MEN. Μάλιστα.

1. ὑγιῆ *abς*, ὑγιᾶ n *Stb.*, qui postea ὑγιῆ tuendum esse censuit ad leg. IX 857 D remp. III 386 B, *Sch.* 12. ἀγαθῶν; *MEN.* Πάνυ γε. *ΣΩ.* Ἀρ' οὐ Ast cum Ficino. ὤριστε *ab*1t. *Bkk.*, ὦ ἄριστε ς.

1. ὑγιῆ. Gorg. 493 D πίθοι ὑγιεῖς, quibus opponuntur ἀγγεῖα τετρημένα.

5. „δύνασθαι in his lyrici alicuius, ut videtur, verbis (Bergk fr. adesp. 130) dixeris valere *potentem esse*, qua significatione potestas τοῦ πορίζεσθαι τὰ καλά comprehendatur.“ BUTTM. Quod ut verum sit, tamen apud Platonem quidem ad hoc verbum intellegendum relinquitur αὐτά; cf. 78 A ἐπιθυμεῖν τε τῶν κακῶν καὶ κτᾶσθαι. Est autem δύνασθαί τι *aliquid efficere posse*; ad Phileb. 23 D. infra 94 B. STALLB. Plato poetas licenter interpretatur; Lach. 191 B al.

6. ἐπιθυμοῦντα τῶν καλῶν. De hac definitione v. proll p. 16. 20.

12. ὤριστε rara crasis (73 D 79 D ὦ ἄριστε); „alterum eius exemplum in Platonis libris non reperias.“ STALLB.[1] Propter accentum; nam frequens est ὦγαθέ. Cf. Schanz, nov. comm. Plat. p. 96.

17. „λέγεις eodem modo interpositum quo alibi φής, φαμέν, sim. Theaet. 151 E αἴσθησις, φής, ἐπιστήμη; Phaedon. 59 C τίνες, φής, ἦσαν —; Gorg. 473 D εἶπες.“ STALLB. 83 A.

„καί habet vim intendendi; unde cum vi subicitur ὅμως.“ STALLB.

ΣΩ. *Τί ἐπιθυμεῖν λέγεις; ἦ γενέσθαι αὐτῷ;*

MEN. *Γενέσθαι· τί γὰρ ἄλλο;*

ΣΩ. *Πότερον ἡγούμενος τὰ κακὰ ὠφελεῖν ἐκεῖνον,* D *ᾧ ἂν γένηται, ἢ γιγνώσκων τὰ κακά, ὅτι βλάπτει ᾧ ἂν παρῇ;*

MEN. *Εἰσὶ μὲν οἳ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν, εἰσὶν δὲ καὶ οἳ γιγνώσκοντες ὅτι βλάπτει.*

ΣΩ. *Ἦ καὶ δοκοῦσί σοι γιγνώσκειν τὰ κακά, ὅτι κακά ἐστιν, οἱ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν;*

MEN. *Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τοῦτό γε.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὗτοι μὲν οὐ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν, οἱ ἀγνοοῦντες αὐτά, ἀλλὰ ἐκείνων, ἃ ᾤοντο* E *ἀγαθὰ εἶναι, ἔστιν δὲ ταῦτά γε κακά· ὥστε οἱ ἀγνοοῦντες αὐτὰ καὶ οἰόμενοι ἀγαθὰ εἶναι δῆλον ὅτι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. ἢ οὔ;*

MEN. *Κινδυνεύουσιν οὗτοί γε.*

ΣΩ. *Τί δέ; οἱ τῶν κακῶν μὲν ἐπιθυμοῦντες, ὡς φῂς σύ, ἡγούμενοι δὲ τὰ κακὰ βλάπτειν ἐκεῖνον, ᾧ ἂν γίγνηται, γιγνώσκουσιν δήπου ὅτι βλαβήσονται ὑπ᾽ αὐτῶν;*

MEN. *Ἀνάγκη.*

ΣΩ. *Ἀλλὰ τοὺς βλαπτομένους οὗτοι οὐκ οἴονται* 78 *ἀθλίους εἶναι καθ᾽ ὅσον βλάπτονται;*

MEN. *Καὶ τοῦτο ἀνάγκη.*

ΣΩ. *Τοὺς δὲ ἀθλίους οὐ κακοδαίμονας;*

MEN. *Οἶμαι ἔγωγε.*

1. *ἢ* Y1 *Ast* Hermann ut symp. 173 A al. *αὐτῷ* *Buttm.* 6. *οἳ* ς, *οἵ* tEF𝔟r; iidem mox cum 𝔄ˢ *οἵ*. 12. *οἱ ἀγνοοῦντες αὐτὰ* del. Cobet coll. crit. 46 *Sch.* 17. *δέ*] *δαί* a *Bkk.*

1. *τί* ut symp. 204 D *ὁ ἐρῶν τῶν καλῶν τί ἐρᾷ;* — *Γενέσθαι αὐτῷ.* STALLB. Theag. 125 B.

3. *ἡγούμενος.* „Nominativum ponit superiora in mente habens: *δοκεῖ τίς σοι γιγνώσκων — ἐπιθυμεῖν;*" STALLB.

6. *οἳ* „int. *ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν.*" STALLB.

12. *ᾤοντο.* Ubi compotes fiunt error demitur.

13. *ταῦτα* post *ἃ* usitato more. 90 E de rep. V 505 E *ὃ δὴ διώκει μὲν ἅπασα ψυχὴ καὶ τούτου ἕνεκα πάντα πράττει.* Euthyphr. 6 C.

14. *δῆλον ὅτι.* „Huius formulae pars utraque vim suam apud antiquiores exercet." BUTTM. Ad Euthyphr. 9 B.

23. *καὶ τοῦτο ἀνάγκη.* Frequens formula. Ad. Gorg. 475 B.

24. *κακοδαίμονας* cur inferatur elucet ex iis quae statim sequuntur *ἔστιν οὖν — κακοδαίμων εἶναι*; in quibus prior pars compositi *κακο-* voce premenda est. Deductio ad impossibile; est enim *ἡ τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμία καὶ τοῦ εὐδαιμονεῖν μέγιστος ἔρως παντί*, symp. 205 D. — Cf. Alc. I 116 B *οἱ δ᾽ εὖ πράττοντες οὐκ εὐδαίμονες;*

78 ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ἄθλιος καὶ κακοδαίμων εἶναι;

MEN. Οὔ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα βούλεται, ὦ Μένων, τὰ κακὰ οὐδείς, εἴπερ μὴ βούλεται τοιοῦτος εἶναι. τί γὰρ ἄλλο ἐστὶν ἄθλιον εἶναι ἢ ἐπιθυμεῖν τε τῶν κακῶν καὶ κτᾶσθαι;

B MEN. Κινδυνεύεις ἀληθῆ λέγειν, ὦ Σώκρατες, καὶ οὐδεὶς βούλεσθαι τὰ κακά.

XI. ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν δὴ ἔλεγες ὅτι ἔστιν ἡ ἀρετὴ βούλεσθαί τε τἀγαθὰ καὶ δύνασθαι;

MEN. Εἶπον γάρ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τούτου λεχθέντος τὸ μὲν βούλεσθαι πᾶσιν ὑπάρχει, καὶ ταύτῃ γε οὐδὲν ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρου βελτίων;

MEN. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἀλλὰ δῆλον ὅτι, εἴπερ ἐστὶ βελτίων ἄλλος ἄλλου, κατὰ τὸ δύνασθαι ἂν εἴη ἀμείνων.

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τοῦτ' ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικε, κατὰ τὸν σὸν λόγον ἀρετή, δύναμις τοῦ πορίζεσθαι τἀγαθά.

C MEN. Παντάπασί μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, οὕτως ἔχειν, ὡς σὺ νῦν ὑπολαμβάνεις.

ΣΩ. Ἴδωμεν δὴ καὶ τοῦτο, εἰ ἀληθὲς λέγεις· ἴσως γὰρ ἂν εὖ λέγοις. τἀγαθὰ φῂς οἷόν τ' εἶναι πορίζεσθαι ἀρετὴν εἶναι;

MEN. Ἔγωγε.

5. *τί γὰρ* — 6. *κτᾶσθαι*; frustra tentavit Henneberger, Adnott. ad Pl. aliquot locos. Meiningen 1855. p. 7. 6. *τε ab Bkk.*, om. ς. 8. *βούλεσθαι a Bkk.*, βούλεται *b* ς *Hsch.* 12. *τούτου*] τούτου τοῦ Schleiermacher, τοῦ Ast *Sch.* 24. *τἀγαθὰ ab Bkk.*, τὸ τἀγαθὰ 𝔄[2] et ut videtur ΞΣΥ ς.

6. *ἐπιθυμεῖν — κτᾶσθαι* dicta sunt cum ludibrio iuxta virtutis definitionem 77 B χαίρειν τε καλοῖσι καὶ δύνασθαι. SCHLEIERM.

8. *οὐδείς* int. κινδυνεύει, ut 96 D.

9. *ἔστιν*. Incipit post ὅτι oratio quasi recta. 74 D 75 AD.

11. *εἶπον* post ἔλεγες ut Euthyphr. 6 D ἔλεγον post εἶπες, infra 97 A ὡμολογοῦμεν post ὡμολογήκαμεν, statim βελτίων, ἀμείνων (ut Alc. I 108 D), 70 A διδακτόν, μαθητόν, 84 D τοῦτο, τουτί, τόδε, 85 D αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ, αὐτὸν ἐν αὑτῷ, 88 B σὺν νῷ, μετὰ νοῦ. Nam non solum in formulis adstipulandi et negandi Plato varietati studet. Ad 73 A. Erast. 137 A.

12. *τούτου λεχθέντος*, *hoc ita pronuntiato*. STALLB.

ΣΩ. Ἀγαθὰ δὲ καλεῖς οὐχὶ οἷον ὑγίειάν τε καὶ πλοῦτον;

MEN. Καὶ χρυσίον λέγω καὶ ἀργύριον κτᾶσθαι καὶ τιμὰς ἐν πόλει καὶ ἀρχάς.

ΣΩ. Μὴ ἄλλ' ἄττα λέγεις τἀγαθὰ ἢ τὰ τοιαῦτα;

MEN. Οὔκ, ἀλλὰ πάντα λέγω τὰ τοιαῦτα.

ΣΩ. Εἶεν· χρυσίον δὲ δὴ καὶ ἀργύριον πορίζεσθαι D ἀρετή ἐστι, ὥς φησι Μένων ὁ τοῦ μεγάλου βασιλέως πατρικὸς ξένος. πότερον προστίθῃς τι τούτῳ τῷ πόρῳ, ὦ Μένων, τὸ δικαίως καὶ ὁσίως; ἢ οὐδέν σοι διαφέρει, ἀλλὰ κἂν ἀδίκως τις αὐτὰ πορίζηται, ὁμοίως σὺ αὐτὰ ἀρετὴν καλεῖς;

3. καὶ χρυσίον — κτᾶσθαι del. Vermehren Plat. Stud. 13. καὶ χρυσίον — 4. ἀρχάς, quae Socrati continuabantur, Menoni reddidit Sehrwald, Jahrb. f. Philol. 1872 p. 464. 7. δὲ del. Henneberger l. l. p. 8. 9. προστίθῃς] προστιθεῖς Δ cor Cobet coll. crit. 47 *Sch.*, προστιθῇς 𝔄ˢ. τι del. Stephanus, Ast, που (?) *Sch.* 11. σὺ αὐτὸ Schneider apud Buttm. *Sch.*, αὐτὰ (post σὺ) del. Ast.

1. ὑγίειαν. Ad 87 E.

5. τἀγαθά, articulus in praedicato ut 83 B ὃ φῂς τὸ ὀκτώπουν εἶναι. 83 E. Euthyphr. 11 D.

7. δὲ δή. Socrates iam nunc in mente habet sequentem interrogationem. Poterat enim etiam hunc in modum dici: εἶεν· εἰ δὲ δὴ χρυσίον — πορίζεσθαι ἀρετή ἐστιν, ὦ M., πότερον προστίθῃς τι κτλ. 75 C εἶεν· εἰ δὲ δή —. Prot. 312 E εἶεν· ὁ δὲ δή —. Gorg. 472 D εἶεν· ἀδικῶν δὲ δή —. Euthyphr. 13 D εἶεν· ἀλλὰ τίς δή —. Itaque illud δέ habet causam et rationem satis idoneam. STALLB.

8. ὥς φησι Μένων. Meno quo est loco et ambitione non debuit laudare quaestum voluptatum ultimum (ὑστάτην τὴν τοῦ φιλοκερδοῦς (ἡδονήν) de rep. IX 583 A).

τοῦ μεγάλου βασιλέως. Sic plerumque; omisso autem articulo Euthyd. 274 A (HEIND.) Charm. 158 A Ar. Plut. 170 Xen. an. I 2, 8 al.

βασιλέως — ξένος. „Hospitium cum maioribus eius factum esse potuit, quo tempore Xerxes bellum Graeciae inferret. In hoc enim bello adiutum eum esse a Thessalis notum est; quin testibus Hdt. VII 6 Paus. VII 10 ipsi Aleuadae, ad quos non ipse quidem Meno, sed amicus tamen illius Aristippus (70 B) pertinebat, prodiderant Xerxi Thessaliam. Xen. An. I 1, 10 Aristippus dicitur hospes ipsius Cyri, II 1, 5 al. Meno Ariaei.“ GEDIKE.

9. τι — τὸ δικαίως ut 80 A τι — ναρκᾶν.

τῷ πόρῳ, ut mox ἀπορία, e verbo πορίζεσθαι depromitur; cf. 98 A δεσμῷ, 99 B εὐδοξίᾳ. Vocis πόρος vis inusitata ludibrio debetur; cf. Euthyphr. 3 B ποιητὴν θεῶν. Non enim huc cadit fr. Pind. 170 Bergk. elusum ab Ar. vesp. 307 (νῦν πόρον τὸν ποριςμόν φησι. schol.).

11. σὺ αὐτά, divitias ipsas, cum acerbitate. Theogn. 699 πλήθει δ' ἀνθρώπων ἀρετὴ μία γίγνεται ἥδε, πλουτεῖν. 1117 πλοῦτε — σὺν σοὶ καὶ κακὸς ὢν γίγνεται ἐσθλὸς ἀνήρ. Cf. proverbium χρήματ' ἀνήρ Pind. Isthm. II 11 Alcae. fr. 50 Bergk.

78 ΜΕΝ. Οὐ δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ κακίαν;

ΜΕΝ. Πάντως δήπου.

ΣΩ. Δεῖ ἄρα, ὡς ἔοικε, τούτῳ τῷ πόρῳ δικαιοσύνην ἢ σωφροσύνην ἢ ὁσιότητα προσεῖναι ἢ ἄλλο τι μό-
E ριον ἀρετῆς· εἰ δὲ μή, οὐκ ἔσται ἀρετή, καίπερ ἐκπορίζουσα τἀγαθά.

ΜΕΝ. Πῶς γὰρ ἄνευ τούτων ἀρετὴ γένοιτ' ἄν;

ΣΩ. Τὸ δὲ μὴ ἐκπορίζειν χρυσίον καὶ ἀργύριον, ὅταν μὴ δίκαιον ᾖ, μήτε αὑτῷ μήτε ἄλλῳ, οὐκ ἀρετὴ καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπορία;

ΜΕΝ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα μᾶλλον ὁ πόρος τῶν τοιούτων ἀγαθῶν ἢ ἡ ἀπορία ἀρετὴ ἂν εἴη, ἀλλά, ὡς ἔοικεν, ὃ μὲν ἂν μετὰ δικαιοσύνης γίγνηται, ἀρετὴ ἔσται, ὃ δ' ἂν ἄνευ πάντων τῶν τοιούτων, κακία.

79 ΜΕΝ. Δοκεῖ μοι ἀναγκαῖον εἶναι ὡς λέγεις.

XII. ΣΩ. Οὐκοῦν τούτων ἕκαστον ὀλίγον πρότερον μόριον ἀρετῆς ἔφαμεν εἶναι, τὴν δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Εἶτα, ὦ Μένων, παίζεις πρός με;

ΜΕΝ. Τί δή, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὅτι ἄρτι ἐμοῦ δεηθέντος σου μὴ καταγνύναι μηδὲ κερματίζειν τὴν ἀρετήν, καὶ δόντος παραδείγματα καθ' ἃ δέοι ἀποκρίνεσθαι, τούτου μὲν ἠμέλησας, λέγεις
B δέ μοι ὅτι ἀρετή ἐστιν οἷόν τ' εἶναι τἀγαθὰ πορίζεσθαι μετὰ δικαιοσύνης, τοῦτο δὲ φῂς μόριον ἀρετῆς εἶναι.

2. *ἀλλὰ κακίαν* Menoni, *πάντως δήπου* Socrati dabantur; mutavit *Hsch.* 4. *δικαιοσύνῃ* (om. ἢ) *a.* 22. *πρός με.* distinxit *Bkk.* 24. *ἄρτι ἐμοῦ ab Bkk.*, *ἐμοῦ ἄρτι* ΞΣΥFϛ. 28. *εἶναι;* distinxit *Hrm.*

11. *ἀπορία.* „Singularis est usus huius vocabuli, quod quia *τῷ πόρῳ* opponitur, dicitur de eo, qui quaestu abstinet." STALLB., sed ita, ut alludatur simul ad honestam paupertatem. Steinhart II p. 174 ann. 22.

14. *ἂν εἴη* in necessaria conclusione ut 85 B *γίγνοιτ' ἄν.* 87 C. Ad Euthyphr. 8 A.

22. *εἶτα.* „Simulat Socrates vel admirationem vel indignationem, cui significandae inservit *εἶτα.*" STALLB. 71 C. Ita in interrogationibus plerumque; ad apol. 28 B.

παίζεις πρός με. Theag. 125 E *σκώπτεις καὶ παίζεις πρός με.* STALLB.

24. *ἄρτι*, 77 A.

28. *τοῦτο*, non attractio. De rep. I 344 A *τὴν τελεωτάτην*

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν συμβαίνει ἐξ ὧν σὺ ὁμολογεῖς, τὸ μετὰ μορίου ἀρετῆς πράττειν ὅ τι ἂν πράττῃ, τοῦτο ἀρετὴν εἶναι· τὴν γὰρ δικαιοσύνην μόριον φῂς ἀρετῆς εἶναι καὶ ἕκαστα τούτων.

MEN. Τί οὖν δή;

ΣΩ. Τοῦτο λέγω, ὅτι ἐμοῦ δεηθέντος ὅλην εἰπεῖν τὴν ἀρετήν, αὐτὴν μὲν πολλοῦ δεῖς εἰπεῖν ὅ τι ἐστίν, πᾶσαν δὲ φῂς πρᾶξιν ἀρετὴν εἶναι, ἐάνπερ μετὰ μορίου ἀρετῆς πράττηται, ὥσπερ εἰρηκὼς ὅ τι ἀρετή ἐστιν τὸ C ὅλον καὶ ἤδη γνωσομένου ἐμοῦ, καὶ ἐὰν σὺ κατακερματίζῃς αὐτὴν κατὰ μόρια. δεῖται οὖν σοι πάλιν ἐξ ἀρχῆς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, ὦ φίλε Μένων, τί ἐστιν ἀρετή, εἰ μετὰ μορίου ἀρετῆς πᾶσα πρᾶξις ἀρετὴ ἂν εἴη. τοῦτο γάρ ἐστιν λέγειν, ὅταν λέγῃ τις ὅτι πᾶσα ἡ μετὰ δικαιοσύνης πρᾶξις ἀρετή ἐστιν. ἢ οὐ δοκεῖ σοι

3. **πράττῃ** *ab Bkk.*, πράττοι Er, πράττοις ς. 7. **τοῦτο λέγω**, quod Menonis erat, Socrati reddidit *Stb.* (1822); Socrati continuant τί οὖν δὴ τοῦτο λέγω; Heusde spec. crit. 87 *Hsch.*, τί οὖν δή; τοῦτο λέγω *Sch.* *MEN.* Τί οὖν δή, εἰ τοῦτο λέγω; Schleiermacher. **ὅλον** *ab²*𝔟x *Tur.*, ὅλην ut videtur *b¹*ς. Respicitur ad 77 A. 8. **δεῖς** Ξr et ut videtur 𝔄ˢt *Bkk.*, δεῖ σ ς. Cf. Lys. 204 E. Cobet coll. crit. 45. 12. **δεῖται** *a* 1𝔟 *Tur.*, δεῖ τι x, δεῖ *b* ς. 14. **εἰ** F cor Ficinus *Beck*, ἡ *a* ΣY𝔟1, ἢ *b²*Ξrς. εἰ ἡ, ut mox πᾶσα ἡ, Struve opusc. II 18. 15. **εἴη**; perperam

ἀδικίαν —, ἔστι δὲ τοῦτο τυραννίς. Ad 73 C αὐτό.

3. **πράττῃ**. Subiectum est τις, quod in πράττειν latet, vel ὁ πράττων. 97 A οὐκ ἔστιν ὀρθῶς ἡγεῖσθαι, ἐὰν μὴ φρόνιμος ᾖ. „Graeci post infinitivum pendentem a persona indefinita tertiam personam ponunt, ubi Latini fere secundam.“ BUTTM. Ad Charm. 167 B. Additur tamen τις 81 D 86 B.

6. **τί οὖν δή**; „Cf. Crat. 398 A Τί οὖν δή; ΣΩ. Ὅτι οἶμαι ἐγὼ κτλ., ubi ante ὅτι mente supplendum est τοῦτο λέγω. Item sine voce ὅτι infra 97 E Τί οὖν δή; ΣΩ. Τῶν ἐκείνου κτλ. Cf. etiam Gorg. 497 D νῦν δὲ οὐχ ὁμολογεῖς; ΚΑΛ. Ἔγωγε. τί οὖν δή; ΣΩ. Ὅτι οὐ ταὐτὰ κτλ., unde apparet nostro loco Ἔγωγε sive qualemcunque affirmandi formulam ante τί οὖν δή; mente supplendam esse. Gorg. 451 E Ἀκήκοα γάρ· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτο λέγεις;“ BUTTM.

10. **τὸ ὅλον** appositio est ad ἀρετή, ita tamen, ut quodammodo ab εἰρηκώς simul pendeat.

12. **δεῖται**, mox δεῖσθαι, 79 E δεήσεσθαι ut Alc. II 149 C δοκεῖ μοι πολλῆς φυλακῆς δεῖσθαι καὶ σκέψεως, ὅ τι ποτὲ ῥητέον ἐστὶ καὶ μή.

14. **εἰ — ἂν εἴη** ut 91 D εἰ — οὐκ ἂν δύναιντο λαθεῖν. Alterius verba, ad quae respicitur, sunt ἂν εἴη, οὐκ ἂν δύναιντο. Ad 98 B.

15. **τοῦτο γάρ**. 90 D ἆρ' ὅταν τοῦτο λέγωμεν, τόδε λέγομεν κτλ.

πᾶσα ἡ. Articulus genus significat (ad 79 D).

79 πάλιν δεῖσθαι τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, ἀλλ' οἴει τινα εἰδέναι μόριον ἀρετῆς ὅ τι ἐστίν, αὐτὴν μὴ εἰδότα;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

D *ΣΩ.* Εἰ γὰρ καὶ μέμνησαι ὅτ' ἐγώ σοι ἄρτι ἀπεκρινάμην περὶ τοῦ σχήματος, ἀπεβάλλομέν που τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν, τὴν διὰ τῶν ἔτι ζητουμένων καὶ μήπω ὡμολογημένων ἐπιχειροῦσαν ἀποκρίνεσθαι.

MEN. Καὶ ὀρθῶς γε ἀπεβάλλομεν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν, ὦ ἄριστε, μηδὲ σὺ ἔτι ζητουμένης ἀρετῆς ὅλης ὅ τι ἐστίν, οἴου διὰ τῶν ταύτης μορίων ἀποκρινόμενος δηλώσειν αὐτὴν ὁτῳοῦν, ἢ ἄλλο ὁτιοῦν
E τούτῳ τῷ αὐτῷ τρόπῳ λέγων, ἀλλὰ πάλιν τῆς αὐτῆς δεήσεσθαι ἐρωτήσεως, τίνος ὄντος ἀρετῆς λέγεις ἃ λέγεις; ἢ οὐδέν σοι δοκῶ λέγειν;

MEN. Ἔμοιγε δοκεῖς ὀρθῶς λέγειν.

XIII. *ΣΩ.* Ἀπόκριναι τοίνυν πάλιν ἐξ ἀρχῆς· τί φῂς ἀρετὴν εἶναι καὶ σὺ καὶ ὁ ἑταῖρός σου;

MEN. Ὦ Σώκρατες, ἤκουον μὲν ἔγωγε πρὶν καὶ
80 συγγενέσθαι σοι, ὅτι σὺ οὐδὲν ἄλλο ἢ αὐτός τε ἀπορεῖς

distinguunt *Hrm. Sch.* al., nam protasis verborum δεῖται οὖν κτλ. non est pars τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως. τοῦτο — 16. ἐστιν del. Naber comm. II 64. ἐστιν λέγειν] ἔστι λέγων Winckelmann, ἆρα λέγει *Sch.* 4. ἄρτι *b*ς, om. *a Tur.* 10. οἶου *Γ*cor et ut videtur *ΔΞΣΥ*xς, οὐ 𝔄, σὺ *b*²𝔟r1n. 13. δεήσειν Buttmann.

4. ὅτ' ἐγώ. „Quemadmodum Latini dicunt *memini cum* (Cic. ad div. VII 28 memini cum mihi desipere videbare), ita Graeci frequentant μέμνημαι ὅτε." STALLB. ὅτε simul referendum est ad id quod sequitur ἀπεβάλλομέν που. Neglegentior structura ut in confabulatione; cf. Charm. 156 B.

5. ἀπεβάλλομεν, 75 C. Imperfectum (ad 73 A) post aor. nihil offensionis habet; 99 E ἐζητήσαμέν τε καὶ ἐλέγομεν. Ad Phaedon. 59 E.

τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν, omnia id genus responsa (μήπω). 80 D 92 C 95 B 99 C erast. 133 E. „Notatur vero petitio principii quam dialectici appellant." STALLB. Arist. anal. pr. II 16 ὅταν τὸ μὴ δι' αὐτοῦ γνωστὸν δι' αὐτοῦ τις ἐπιχειρῇ δεικνύναι, τότ' αἰτεῖται τὸ ἐξ ἀρχῆς.

13. „ὄντος usu haud ita raro praedicato accommodatum est, ut 87 C 91 C Crat. 418 E Prot. 354 C. ad remp. I 333 E." STALLB. Hipparch. 228 A. Ad 86 C.

14. οὐδέν, *quod nihili est*, praesertim cum λέγειν (92 E) et εἶναι (erast. 134 C). Ad remp. VIII 562 D.

17. φῄς ut 71 D Theag. 129 A Phaedon. 77 D δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας.

18. καὶ συγγενέσθαι breviter pro καὶ ἐς πεῖραν ἐλθεῖν συγγενόμενος. Similis brevitas est Hipparch. 231 A.

19. οὐδὲν ἄλλο ἢ ut Euthyd. 277 E Theaet. 189 E al. Liv. XXXIV 46 per biduum nihil

καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖς ἀπορεῖν· καὶ νῦν, ὥς γέ μοι δοκεῖς, γοητεύεις με καὶ φαρμάττεις καὶ ἀτεχνῶς κατεπᾴδεις, ὥστε μεστὸν ἀπορίας γεγονέναι. καὶ δοκεῖς μοι παντελῶς, εἰ δεῖ τι καὶ σκῶψαι, ὁμοιότατος εἶναι τό τε εἶδος καὶ τἆλλα ταύτῃ τῇ πλατείᾳ νάρκῃ τῇ θαλαττίᾳ.

1. *γέ μοι* a ΞΣΥr *Stb.*, *γ' ἐμοί* ς. Cf. Euthyphr. 12 A. ad Prot. 342 A.

aliud quam steterunt parati ad pugnam. Frequentior est haec ellipsis quam plena oratio Dem. VIII 10 *οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν ἢ καθιστᾶσιν τὴν πόλιν εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον*. Similiter *ἄλλο τι ἤ*, ad 83 B.

1. *ποιεῖς ἀπορεῖν*. „Theaet. 149 A *οἱ δὲ τοῦτο μὲν οὔ λέγουσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲ ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν*. Gorg. 522 B." STALLB. Euthyphr. 11 B.

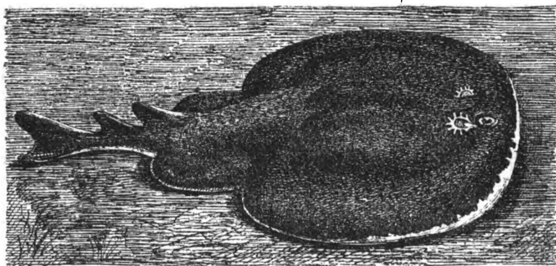
2. *φαρμάττεις*. De legg. IX 932 E *διτταὶ γὰρ δὴ φαρμακεῖαι —· ἣν μὲν γὰρ τὰ νῦν διαρρήδην εἴπομεν, σώμασι σώματα κακουργοῦσά ἐστι κατὰ φύσιν, ἄλλη δὲ ἣ μαγγανείαις τέ τισι καὶ ἐπῳδαῖς καὶ καταδέσεσι πείθει.*

ἀτεχνῶς et quae mox sequuntur *παντελῶς, ἀληθῶς*, item *τῷ ὄντι* comparationibus (Phaedon. 90 C), formulis proverbialibus (Euthyphr. 3 A), locis citatis (Ion. 534 D), omnibus denique quae per hyperbolen dicuntur adici solent. Nam quae praeter opinionem dicuntur affirmationis indigent.

3. *μεστὸν ἀπορίας* mira, sed frequens dictio. Theaet. 236 E de rep. VIII 556 D erast. 134 E. Ita Isocr. V 45 *ἀνοίας — μεστός*. XII 172 *ἀμαθίας — μεστόν*.

4. *δεῖ* pro *πρέπει* vel *ἔστι* (Gorg. 509 A *εἰ ἀγροικότερόν τι εἰπεῖν ἔστι*) modeste, nam animo obversatur *οὐ δεῖ*. Hdt. IX 65 *δοκέω δέ, εἴ τι περὶ τῶν θείων δοκέειν δέει*. Ar. Lys. 1132.

τό τε εἶδος Schleiermacher II 1, p. 349 refert ad corporis habitum brevem et obesum, Biester autem ad faciem So-

Raja torpedo marmorata.

cratis, quae sima erat (*τῇ πλατείᾳ*) et Silenum referebat (ad symp. 215 A). Recte coniecisse Biesterum elucet cum ex 80 C tum ex torpedinis imagine, quam praebet Brehm, Tierleben[2] III 2. p. 384.

5. *ταύτῃ*, *notae illi*. 76 A.

τῇ παλτείᾳ νάρκῃ. Piscis frigore electrico, cuius apud scriptores Graecos frequens est mentio et in vasis fictilibus tradita est imago, nostratibus dicitur *torpedo marmorata* (*Marmelzitterrochen*). Arist. hist. an. 37, 2 *ἥ τε νάρκη ναρκᾶν ποιοῦσα ὧν ἂν κρατήσειν μέλλῃ ἰχθύων*

80 *καὶ γὰρ αὕτη τὸν ἀεὶ πλησιάζοντα καὶ ἁπτόμενον ναρκᾶν ποιεῖ· καὶ σὺ δοκεῖς μοι νῦν ἐμὲ τοιοῦτόν τι πεποιηκέναι, ναρκᾶν. ἀληθῶς γὰρ ἔγωγε καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ*
B *στόμα ναρκῶ, καὶ οὐκ ἔχω ὅ τι ἀποκρίνωμαί σοι. καίτοι μυριάκις γε περὶ ἀρετῆς παμπόλλους λόγους εἴρηκα καὶ πρὸς πολλούς, καὶ πάνυ εὖ, ὥς γε ἐμαυτῷ ἐδόκουν· νῦν δὲ οὐδ' ὅ τι ἐστὶν τὸ παράπαν ἔχω εἰπεῖν. καί μοι δοκεῖς εὖ βουλεύεσθαι οὐκ ἐκπλέων ἐνθένδε οὐδ' ἀποδημῶν· εἰ γὰρ ξένος ἐν ἄλλῃ πόλει τοιαῦτα ποιοῖς, τάχ' ἂν ὡς γόης ἀπαχθείης.*

ΣΩ. Πανοῦργος εἶ, ὦ Μένων, καὶ ὀλίγου ἐξηπάτησάς με.

MEN: Τί μάλιστα, ὦ Σώκρατες;

C *ΣΩ. Γιγνώσκω οὗ ἕνεκά με ᾔκασας.*

MEN. Τίνος δὴ οἴει;

ΣΩ. Ἵνα σε ἀντεικάσω. ἐγὼ δὲ τοῦτο οἶδα περὶ

3. ναρκᾶν del. Cobet coll. crit. 47 *Hsch. Sch.* Cf. Charm. 166 D ἔγωγέ φημι τοῦτο ποιεῖν, τὸν λόγον σκοπεῖν. Ion. 533 D ταὐτὸν τοῦτο ποιεῖν ὅπερ ἡ λίθος, ἄλλους ἄγειν δακτυλίους. 4. στόμα 𝔄 pars *b* *Ast*, σῶμα ς. 9. ποιοῖς *a* pars *b* *Bkk.*, ποιεῖς ς. 14. ᾔκασας ut videtur t *Sch.*, εἴκασας *ab*ς. Cf. proll. p. 47. 15. δὲ *a* 1𝔟r, δὴ ut videtur *b*ς. 16. τοῦτο *ab*[2]𝔟r *Bkk.*, τόδε pars *b*[1]ς.

— τρέφεται τούτοις· κατακρύπτεται δ' εἰς τὴν ἄμμον καὶ πηλόν, λαμβάνει δὲ τὰ ἐπινέοντα, ὅσα ἂν ναρκήσῃ ἐπιφερόμενα τῶν ἰχθύων. Plut. de sollertia an. 27, 2 τῆς δὲ νάρκης ἴστε δήπου τὴν δύναμιν, οὐ μόνον τοὺς θιγόντας αὐτῆς ἐκπηγνύουσαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς σαγήνης βαρύτητα ναρκώδη ταῖς χερσὶ τῶν ἀντιλαμβανομένων ἐμποιοῦσαν. Plin. nat. hist. 32, 2 „etiam procul et ex longinquo vel si hasta virgave attingatur (torpedo), quamvis praevalidos lacertos torpescere, quamlibet ad cursum veloces alligari pedes.“ Facies piscis ad ludificandam Socratis σιμότητα idonea Atheniensibus in foro piscario non raro arridebat. (v. Jacobi, comicae dictionis index s. v. νάρκη).

8. βουλεύεσθαι, *tibi consulere.* Ad symp. 176 D. STALLB. οὐκ ἐκπλέων. Ad Criton. 52 B οὔτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες — οὔτε ἄλλοσε οὐδαμόσε, εἰ μή ποι στρατευσόμενος, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποιήσω πώποτε. STALLB. Ad 71 C.

10. ἀπαχθείης, „ὡς κακοῦργος παραδοθείης εἰς τὸ δεσμωτήριον.“ SCHOL. „Gorg. 486 A εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπάγοι.“ BUTTM. Postulabantur γόητες fraudis (κακουργίας) aut laesae religionis (ἀσεβείας). Hermann, Griech. Privataltertümer § 62, 17.

13. τί μάλιστα, *cur tandem?* μάλιστα accuratius inquirit et cum admiratione. Theag. 130 B erast. 135 A. Ad Criton. 43 A.

15. τίνος. „Sic semper in responsione neglegitur praegressa praepositio. Pol. 283 C περὶ δὴ τούτων —. Τίνων; Prot. 355 C ὑπὸ τίνος; — Τοῦ ἀγαθοῦ.“ HEIND. ad soph. 243 D. Sed 85 B ἀπὸ ταύτης.

πάντων τῶν καλῶν, ὅτι χαίρουσιν εἰκαζόμενοι. λυσιτελεῖ γὰρ αὐτοῖς· καλαὶ γάρ, οἶμαι, τῶν καλῶν καὶ αἱ εἰκόνες. ἀλλ' οὐκ ἀντεικάσομαί σε. ἐγὼ δέ, εἰ μὲν ἡ νάρκη αὐτὴ ναρκῶσα οὕτω καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖ ναρκᾶν, ἔοικα αὐτῇ· εἰ δὲ μή, οὔ. οὐ γὰρ εὐπορῶν αὐτὸς τοὺς ἄλλους ποιῶ ἀπορεῖν, ἀλλὰ παντὸς μᾶλλον αὐτὸς ἀπορῶν οὕτως καὶ τοὺς ἄλλους ποιῶ ἀπορεῖν. καὶ νῦν περὶ ἀρετῆς, ὅ D ἐστιν, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα, σὺ μέντοι ἴσως πρότερον μὲν ᾔδησθα πρὶν ἐμοῦ ἅψασθαι, νῦν μέντοι ὅμοιος εἶ οὐκ εἰδότι. ὅμως δὲ ἐθέλω μετὰ σοῦ σκέψασθαι καὶ συζητῆσαι, ὅ τι ποτέ ἐστιν.

XIV. *ΜΕΝ.* Καὶ τίνα τρόπον ζητήσεις, ὦ Σώκρατες, τοῦτο, ὃ μὴ οἶσθα τὸ παράπαν ὅ τι ἐστίν; ποῖον γὰρ ὧν οὐκ οἶσθα προθέμενος ζητήσεις; ἢ εἰ καὶ ὅ τι μάλιστα ἐντύχοις αὐτῷ, πῶς εἴσει ὅτι τοῦτό ἐστιν, ὃ σὺ οὐκ ᾔδησθα;

ΣΩ. Μανθάνω οἷον βούλει λέγειν, ὦ Μένων. ὁρᾷς E

9. ᾔδησθα a n *Bkk.*, ᾔδεισθα *b*ϛ. 16. ᾔδησθα n *Bkk.*, ᾔδεισθα *ab*ϛ.

2. οἶμαι, *credo, censebo* (*sollt ich meinen*). 73 D de legg. VII 819 E Hipp. mai. 284 D Crit 47 D. Kock ad Ar. av. 307.

3. εἰ pertinet ad αὐτὴ ναρκῶσα; quare subicitur οὕτω, ut mox αὐτὸς ἀπορῶν οὕτως. Hipparch. 229 D. Ad 71 B τοῦτον.

6. παντὸς μᾶλλον. Ad Euthyphr. 9 A.

7. ὃ fere i. q. οἷον. Soph. Ai. 1259 οὐ μαθὼν ὃς εἶ φύσιν. Eur. Alc. 640 ἔδειξας εἰς ἔλεγχον ἐξελθὼν ὃς εἶ. Cic. Verr. V 64, 166 *qui* esset ignorabas. Distinguuntur igitur Thuc. I 137 φράζει ὅστις ἐστί et ib. 136 (v. Krüger) δηλοῖ ὅς ἐστιν. Ad 92 C τούτους γοῦν οἶδα οἵ εἰσιν. Euthyphr. 14 E. Kühner, Ausf. Gramm. II p. 942.

9. ὅμοιος εἶ οὐκ εἰδότι. Non „ignoranti mihi" (Hirschig). 97 A de rep. III 414 C ὡς ἔοικας ὀκνοῦντι λέγειν. Xen. mem. I 6, 10 ἔοικας — τὴν εὐδαιμονίαν οἰομένῳ τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν εἶναι. Heindorf ad Crat. 416 A. Urbane et convenienter cum imagine a Menone instituta.

10. συζητῆσαι. Non opus est intellegere σοί. Phaedr. 234 D συνεβάκχευσα μετὰ σοῦ. de rep. IV 422 D ξυμπολεμήσαντες οὖν μεθ' ἡμῶν. Schneider ad Isocr. VII 13.

12. τίνα τρόπον. Non suum hoc profert Meno, sed tritum (80 E) eristicorum ἄφυκτον ἐρώτημα (Euthyd. 276 E) sive ἀπόρημα (Arist. top. VIII 11); v. Euthyd. 275 D 276 D πότερον γὰρ οἱ μανθάνοντες μανθάνουσιν ἃ ἐπίστανται ἢ ἃ μὴ ἐπίστανται;

13. ποῖον interrogat cum dubitatione (95 D) et cum irrisione, ut erast. 132 B ποῖον μέγα καὶ καλόν; ἀδολεσχοῦσι — οὗτοι. Ad Hipp. mai. 285 D.

14. προθέμενος ζητήσεις, *investigandum tibi propones.* Ad 94 D.

ὅ τι μάλιστα, *vel maxime,* Euthyphr. 4 D.

17. ὁρᾷς cum irrisione praemissum. Ad symp. 202 D. STALLB. Hipparch. 231 C.

80 τοῦτον ὡς ἐριστικὸν λόγον κατάγεις; ὡς οὐκ ἄρα ἔστιν ζητεῖν ἀνθρώπῳ οὔτε ὃ οἶδε οὔτε ὃ μὴ οἶδε· οὔτε γὰρ ἄν γε ὃ οἶδε ζητοῖ· οἶδε γάρ, καὶ οὐδὲν δεῖ τῷ γε τοιούτῳ ζητήσεως· οὔτε ὃ μὴ οἶδε· οὐδὲ γὰρ οἶδε ὅ τι ζητήσει.

81 *ΜΕΝ.* Οὐκοῦν καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι ὁ λόγος οὗτος, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐκ ἔμοιγε.

ΜΕΝ. Ἔχεις λέγειν, ὅπῃ;

ΣΩ. Ἔγωγε· ἀκήκοα γὰρ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν σοφῶν περὶ τὰ θεῖα πράγματα —

ΜΕΝ. Τίνα λόγον λεγόντων;

ΣΩ. Ἀληθῆ, ἔμοιγε δοκεῖν, καὶ καλόν.

ΜΕΝ. Τίνα τοῦτον; καὶ τίνες οἱ λέγοντες;

ΣΩ. Οἱ μὲν λέγοντές εἰσι τῶν ἱερέων τε καὶ τῶν ἱερειῶν ὅσοις μεμέληκε περὶ ὧν μεταχειρίζονται λόγον

3. ἂν ὅ γε x Stob. flor. XLIII 112 *Beck*, Stallbaum olim. 6. οὐκοῦν *Bkk.*, οὔκουν ς, οὐκ οὖν *Beck.*

1. τοῦτον — λόγον. Ion. 535 C (Bkk.) ὡς ἐναργές μοι τοῦτο, ὦ Σ., τεκμήριον εἶπες. Theag. 129 A. ἐριστικόν. Ad 75 C. Arist. soph. elench. II 2 ἐριστικοὶ (λόγοι) οἱ ἐκ τῶν φαινομένων ἐνδόξων μὴ ὄντων δὲ συλλογιστικοὶ ἢ φαινόμενοι συλλογιστικοί. κατάγεις, vocabulum a nendi opere petitum. στήμονα, κρόκην κατάγειν est *filum deducere* e colo; Blümner, Technologie etc. bei Griechen u. Römern I p. 112 sq. Hor. ep. II 1, 225 tenui deducta poemata filo. Similiter Hipp. min. 369 B τοιούτους (captiosos) πλέκεις λόγους. Plut. Is. et Osir. 20 οἷα ποιηταὶ καὶ λογογράφοι καθάπερ οἱ ἀράχναι — ὑφαίνουσι καὶ ἀποτείνουσιν.

ἄρα ubi aliquis non suis verbis loquitur ut 91 CE 94 B Euthyphr. 11 C.

3. ἄν γε. Collocatio voculae γε alia esse non potuit. „Nam post ὅ illa posita aliam efficit verborum sententiam (81 C); post οὔτε autem vel γάρ vel ζητοῖ prorsus importune inculcabitur. Xen. oec. VII 2 (Sauppe) οὐδὲ ἄν γε νῦν — ἑώρας, εἰ μή —. Anaxil. ap. Poll. X 190 οὐκ ἄν γέ μοι τουτὶ γένοιτο κεράμινον." STALLB. Euthyphr. 4 B οὐ γὰρ ἄν πού γε.

9. ὅπῃ. Euthyphr. 12 B εἴπω σοι ὅπῃ;

12. τίνα. Abrupta oratio Menone interpellante. Heindorf ad soph. 265 C: pol. 277 E Ar. Plut. 400. STALLB.

15. ἱερέων — ἱερειῶν. Recte Plato statuit a sacerdotibus (ex mysteriis, de legg. IX 870 D, iisque Orphicis, Crat. 400 C) eam doctrinam, quae est de animarum migrationibus, ad philosophos devenisse; ad Phaedon. 62 B 69 C 70 C. Lobeck, Aglaoph. II p. 795 sqq. Zeller, Philos. der Griech. I[4] p. 55 sqq. Idem testatur Philolaus Pythagoreus apud Clem. strom. II 518 et ap. Cic. Hortens. fr. 85. Ante Platonem eam doctrinam amplexabantur Pherecydes (Cic. Tusc. I 16, 38), Pythagoras (Zeller l. l. p. 418 sqq.), Heraclitus (Zeller l. l. p. 646 sqq.), Empedocles (ad 81 BC). Orphicos ab Aegyptiis eam repetivisse putat Herodotus II 123 (cf. 81).

οἵοις τ' εἶναι διδόναι· λέγει δὲ καὶ Πίνδαρος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν, ὅσοι θεῖοί εἰσιν. ἃ δὲ λέγουσι, ταυτί ἐστιν· ἀλλὰ σκόπει, εἴ σοι δοκοῦσιν ἀληθῆ λέγειν. φασὶ γὰρ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀθάνατον, καὶ τοτὲ μὲν τελευτᾶν, ὃ δὴ ἀποθνῄσκειν καλοῦσι, τοτὲ δὲ πάλιν γίγνεσθαι, ἀπόλλυσθαι δ' οὐδέποτε. δεῖν δὴ διὰ ταῦτα ὡς ὁσιώτατα διαβιῶναι τὸν βίον· B

„Οἷσι γὰρ ἂν Φερσεφόνα ποινὰν παλαιοῦ πένθεος
δέξεται, εἰς τὸν ὕπερθεν ἅλιον κείνων ἐνάτῳ ἔτει

1. οἵοις τ' *a* et ut videtur pars *b*[1] *ΓΕ*ς, οἷοί τ' 1 r, οἷός τ' *b*[2] ƀ. 8. οἷσιν 𝔄[s] t, οἷσι ς. γὰρ ἂν] δὲ Boeckh. 9. δέξηται ΞΣ Stob. flor. XLIII 112 *Bkk.*, δέξεται *ab*ς. εἰς] ἐς (ut mox) Stob. Boeckh. ἔτει t[cor] Stob. (*b*?) ς, ἔτι 𝔄t[1] ἐτεϊ Boeckh.

1. *Πίνδαρος*. Praeter fr. 110 Bergk., quod Plato laudat, et fr. 106 statim afferendum huc referenda sunt fr. 108 σῶμα μὲν πάντων ἕπεται θανάτῳ περισθενεῖ, ζωὸν δ' ἔτι λείπεται αἰῶνος εἴδωλον (anima)· τὸ γάρ ἐστι μόνον ἐκ θεῶν, et Ol. II 68 ὅσοι δ' ἐτόλμασαν ἐστρὶς ἑκατέρωθι (ter apud superos et inferos) μείναντες ἀπὸ πάμπαν ἀδίκων ἔχειν ψυχάν, ἔτειλαν Διὸς ὁδὸν παρὰ Κρόνου τύρσιν.

ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν. Empedocles v. 369 (1 Mullach): ἔστιν ἀνάγκης χρῆμα, θεῶν ψήφισμα παλαιόν, — εὖτέ τις ἀμπλακίῃσι φόνῳ φίλα γυῖα μιήνῃ, ἢ ὃς καὶ ἐπίορκον ἁμαρτήσας ἐπομόσσῃ δαίμων —, τρίς μιν μυρίας ὥρας ἀπὸ μακάρων ἀλάλησθαι, γεινόμενον παντοῖα διὰ χρόνου εἴδεα θνητῶν, ἀργαλέας βιότοιο μεταλλάσσοντα κελεύθους· τῶν καὶ ἐγὼ νῦν εἰμι φυγὰς θεόθεν καὶ ἀλήτης. Ion. fr. 4 Bergk.: ὣς ὁ μὲν ἠνορέῃ τε κεκασμένος ἠδὲ καὶ αἰδοῖ καὶ φθίμενος ψυχῇ τερπνὸν ἔχει βίοτον, εἴπερ Πυθαγόρης ἐτύμως κτλ.

2. θεῖοι, *divinitus afflati*, ut Ion. 534 C τοῖς μάντεσι τοῖς θείοις. De legg. III 682 A θεῖον γὰρ οὖν δὴ καὶ τὸ ποιητικὸν ὂν γένος ὑμνῳδοῦν πολλῶν τῶν κατ' ἀλήθειαν γιγνομένων ξύν τισι Χάρισι καὶ Μούσαις ἐφάπτεται ἑκάστοτε. Infra 99 CD.

6. πάλιν γίγνεσθαι Serv. ad Verg. Aen. III 68: Pythagoras non *μετεμψύχωσιν*, sed *παλιγγενεσίαν* esse dicit. Phaedon. 70 CD.

8. οἷσι γάρ. Pindari threnorum fr. 110 Bergk.

οἷσι — δέξεται, „antiquior sermo pro παρ' ὧν ἂν δέξηται. Il. *B* 186 δέξατό οἱ σκῆπτρον." BUTTM. Pind. Ol. XIII 29. Pyth. IV 23. Poena sumpta Proserpina eos absolvit et in lucem reddit.

Φερσεφόνα. In titulis sepulcralibus sollemne est ἰέναι πρὸς Περσεφόνην (Welcker, Griech. Götterlehre II p. 487); nam Ἀίδης — θεῶν ἔχθιστος ἁπάντων (Il. *I* 159). Praeterea inferorum imperium Pluto tenet, Proserpina exercet („die im Reiche der Toten aktive Macht". Nägelsbach, Nachhomerische Theologie p. 126); quare Od. κ 494 de Tiresia: τῷ καὶ τεθνηῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια, et Theogn. 704 Sisyphus Acherunte rediit πείσας Περσεφόνην αἱμυλίοισι λόγοις. Eur. Rhes. 955.

πένθεος. „Est πένθος non tam luctus quam id quod luctum efficit, h. e. culpa in mortali corpore olim contracta." STALLB.

9. τὸν ὕπερθεν ἅλιον. Nam

81 ἀνδιδοῖ ψυχὰν πάλιν,
C ἐκ τᾶν βασιλῆες ἀγαυοὶ καὶ σθένει κραιπνοὶ σοφίᾳ τε μέγιστοι
ἄνδρες αὔξοντ'· ἐς δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον ἥρωες ἁγνοὶ πρὸς ἀνθρώπων καλεῦνται.“

XV. ἅτε οὖν ἡ ψυχὴ ἀθάνατός τε οὖσα καὶ πολλάκις γεγονυῖα, καὶ ἑωρακυῖα καὶ τὰ ἐνθάδε καὶ τὰ ἐν Ἅιδου καὶ πάντα χρήματα, οὐκ ἔστιν ὅ τι οὐ μεμάθηκεν, ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ περὶ ἀρετῆς καὶ περὶ

1. ἀνδίδοι Bergk. ψυχὰς Boeckh *Sch.* 2. ἐκ τᾶν] ἔστ' ἂν („quousque“) Ficinus. 4. αὔξονται *abς*, αὔξοντ' Boeckh *Hrm.* 8. καὶ ante πάντα del. Struve opusc. II 18 *Sch.*

sol fulget etiam inferis. Plut. cons. ad Apoll. c. 35 λέγεται δὲ ὑπὸ — Πινδάρου (fr. 106 Bergk) ταυτὶ περὶ τῶν εὐσεβέων ἐν ᾅδου· Τοῖσι λάμπει μὲν μένος ἀελίου τὰν ἐνθάδε νύκτα κάτω (Ar. ran. 454), φοινικορόδοις δ' ἐνὶ λειμώνεσσι (Ar. ran. 447) προάστιον αὐτῶν κτλ.

ἐνάτῳ ἔτει. De cyclo novem annorum (ἐνναετηρίς) in rebus sacris cf. Minos 319 E Serv. ad Aen. VI 565: fertur namque ab Orpheo quod dii peierantes per Stygem paludem novem annorum spatio puniuntur in Tartaro. Phaedr. 249 A de rep. X 615 A Plato periodos mille annorum constituit.

1. ψυχάν. Videtur „singulare ψυχάν respiciens illud κείνων, et femininum plurale τᾶν relatum ad ψυχάν Pindarum non dedecere. Plenus sermo: κείνων ἐνάτῳ ἀεὶ ἔτει ψυχὰν ἑκάστου ἀνδιδοῖ.“ BUTTM.

2. ἐκ τᾶν βασιλῆες. Empedocles docuit daemones expleto mutationum orbe (cf. frgm. ad p. 83, 1 allatum) in meliores naturas transire et inde ad deos rursus evehi, v. 447 (457 Mullach): εἰς δὲ τέλος μάντεις τε καὶ ὑμνοπόλοι καὶ ἰητροὶ καὶ πρόμοι ἀνθρώποισιν ἐπιχθονίοισι πέλονται, ἔνθεν ἀναβλαστοῦσι θεοὶ τιμῇσι φέριστοι, ἀθανάτοις ἄλλοισιν ὁμέστιοι, αὐτοτράπεζοι. DISSEN.

4. τον λοιπὸν χρόνον de tempore post mortem futuro ut de rep. V 469 A Phaedon. 81 A.

ἥρωες ἁγνοί. E regibus Gelo Syracusanus (Diodor. XI 38) et Thero Agrigentinus (Diodor. XI 53) heroicis honoribus colebantur, e ducibus Aristoteles Cyrenis (Pind. Pyth. V 95), Miltiades Chersonesi (Hdt. VI 38: ὡς νόμος οἰκιστῇ), Brasidas Amphipoli (Thuc. V 11, 1), e viris robore eximiis Cleomedes athleta Astypalaeae (Paus. VI 9, 3), etiam διὰ τὸ ἑωυτοῦ κάλλος Philippus Crotoniates Olympionica a Segestanis (Hdt. V 47). Plato de rep. V 469 A omnibus, quicunque fortiter pugnantes occidissent aut egregie bonos se praestitissent, haec promisit: ὡς δαιμόνων, οὕτω θεραπεύσομέν τε καὶ προσκυνήσομεν αὐτῶν τὰς θήκας. Dissen ad Pind. p. 653. Hermann, Gottesdienstliche Altert. § 16. Welcker, Griech. Götterlehre III 274 sqq.

6. ἅτε positum ut Phaedr. 247 D ἅτ' οὖν θεοῦ διάνοια νῷ τε καὶ ἐπιστήμῃ ἀκηράτῳ τρεφομένη.

7. τὰ ἐν Ἅιδου describuntur de rep. X 614 B sqq.

8. καὶ πάντα. καὶ est *denique, ut verbo comprehendam.* STALLB. Criton. 74 B πότερον παντὸς ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει;

*ἄλλων οἷόν τ' εἶναι αὐτὴν ἀναμνησθῆναι ἅ γε καὶ
πρότερον ἠπίστατο. ἅτε γὰρ τῆς φύσεως ἁπάσης συγ-
γενοῦς οὔσης, καὶ μεμαθηκυίας τῆς ψυχῆς ἅπαντα, οὐδὲν* D
*κωλύει ἓν μόνον ἀναμνησθέντα, ὃ δὴ μάθησιν καλοῦσιν
ἄνθρωποι, τἆλλα πάντα αὐτὸν ἀνευρεῖν, ἐάν τις ἀν-
δρεῖος ᾖ καὶ μὴ ἀποκάμνῃ ζητῶν· τὸ γὰρ ζητεῖν ἄρα
καὶ τὸ μανθάνειν ἀνάμνησις ὅλον ἐστίν. οὔκουν δεῖ
πείθεσθαι τούτῳ τῷ ἐριστικῷ λόγῳ· οὗτος μὲν γὰρ ἂν
ἡμᾶς ἀργοὺς ποιήσειεν καὶ ἔστιν τοῖς μαλακοῖς τῶν
ἀνθρώπων ἡδὺς ἀκοῦσαι· ὅδε δὲ ἐργαστικούς τε καὶ
ζητητικοὺς ποιεῖ. ᾧ ἐγὼ πιστεύων ἀληθεῖ εἶναι ἐθέλω* E
μετὰ σοῦ ζητεῖν ἀρετὴ ὅ τι ἐστίν.

MEN. Ναί, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ πῶς λέγεις τοῦτο, ὅτι οὐ μανθάνομεν, ἀλλὰ ἣν καλοῦμεν μάθησιν ἀνάμνησίς ἐστιν; ἔχεις με τοῦτο διδάξαι ὡς οὕτως ἔχει;

ΣΩ. Καὶ ἄρτι εἶπον, ὦ Μένων, ὅτι πανοῦργος εἶ, καὶ νῦν ἐρωτᾷς εἰ ἔχω σε διδάξαι, ὃς οὔ φημι διδαχὴν

5. *ἄνθρωποι Hsch.* 6. *ἀποκάμνῃ a* pars *b* t[cor] *Bkk.*, *ἀποκάμῃ* t[1] pars *b* Stobaeus ς. 10. *ἐργατικούς b*[2] Ξ𝔟1 *Bkk.*, *ἐργαστικούς a* pars *b*[1]ς *Hrm.* *ἐργατικός* (polit. 259 E) ab *ἐργάτης* descendit, *ἐργαστικός* (polit. 280 E 281 A) ut *ζητητικός* (cf. *πειστικός*) a verbo *ἐργάζεσθαι.* (Hermann.) 11. *ἀληθῆ* pars *b*ς, *ἀληθεῖ a* pars *b Bkk.* 13. *ἀλλὰ πῶς* rx Stob. *Stb.*, *ἀλλ' ἁπλῶς a b* ς.

1. *ἅ γε. γε* indicat rei rationem afferri. Ad Euthyphr. 4 A.

2. *ἅτε — συγγενοῦς οὔσης.* Recte Stallbaum: *quia res superae et infernae artissima necessitudine inter se cohaerent.* Totam naturam inter se cognatam esse docuerunt Pythagorei, Plato Timaeo, Stoici. Cic. divin. II 14, 33 sqq. (Subiectum esse *τῆς ψυχῆς* ut Phaedon. 79 D *ὡς συγγενὴς οὖσα αὐτοῦ* putat Ast, Pl. Leben u. Schr. p. 404.) GROTE.

5. *ἄνθρωποι* ut 92 A, ad Euthyphr. 10 C. *ἄνθρωπος* 88 B. *οἱ ἄνθρωποι* 91 B.

6. *ἄρα* post *γάρ*, quia ad rem supra dictam respicitur. Prot. 315 C *ἐπεδήμει γὰρ ἄρα καὶ Πρόδικος* (resp. ad 314 B). symp. 199 A *ἀλλὰ γὰρ ἐγὼ οὐκ ᾔδη ἄρα* (resp. ad 198 D). Gorg. 469 D.

11. *πιστεύων ἀληθεῖ εἶναι.* v. proll. p. 17 ann. 2.

12. *ἀρετὴ ὅ τι ἐστί*, rarior structura (ad 71 A). Lach. 199 E *οὐκ ἄρα ηὑρήκαμεν, ὦ Νικία, ἀνδρεία ὅ τι ἐστίν.* HEIND. ad Phaedr. 271 D *εἰδέναι ψυχὴ ὅσα εἴδη ἔχει.*

13. *ἀλλὰ πῶς.* „Vulgata si retinetur scriptura *ἀλλ' ἁπλῶς*, Bekkero quoque et Buttmanno probata illa, Meno hoc quaerit, censeatne Socrates hoc simpliciter ac sine exceptione verum esse. Ita vero ille ex parte quidem certe concedit, quod non ab eo concedi quae proxime sequuntur certissime arguunt." STALLB.

16. *ἄρτι*, 80 B.

82 εἶναι, ἀλλ' ἀνάμνησιν, ἵνα δὴ εὐθὺς φαίνωμαι αὐτὸς ἐμαυτῷ τἀναντία λέγων.

MEN. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐ πρὸς τοῦτο βλέψας εἶπον, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἔθους. ἀλλ' εἴ πώς μοι ἔχεις ἐνδείξασθαι ὅτι ἔχει ὥσπερ λέγεις, ἔνδειξαι.

ΣΩ. Ἀλλ' ἔστι μὲν οὐ ῥᾴδιον, ὅμως δὲ ἐθέλω προθυμηθῆναι σοῦ ἕνεκα. ἀλλά μοι προσκάλεσον τῶν πολλῶν ἀκολούθων τουτωνὶ τῶν σαυτοῦ ἕνα, ὅντινα βούλει, ἵνα
B ἐν τούτῳ σοι ἐπιδείξωμαι.

MEN. Πάνυ γε. Δεῦρο πρόσελθε.

ΣΩ. Ἕλλην μέν ἐστι καὶ ἑλληνίζει;

MEN. Πάνυ γε σφόδρα, οἰκογενής.

ΣΩ. Πρόσεχε δὴ τὸν νοῦν, ὁπότερ' ἄν σοι φαίνηται, ἢ ἀναμιμνῃσκόμενος ἢ μανθάνων παρ' ἐμοῦ.

3. *Δί' Bkk.* Item 84 A 90 E 92 B 95 B 98 A. 7. ἕνεκα *Eς*, ἕνεκεν *ab Bkk.* v. proll. p. 47. προσκάλεσαι *T*[a] 1 𝔟 r. 8. τούτῳ *a* pars *b*[1] *Bkk.*, τουτῳὶ *bς*. 9. ἐνδείξωμαι Naber comm. II 65. 14. ἢ] εἰ Ast. Locum corruptum esse putat Schanz.

2. τἀναντία. Articulus additur ubi certum aliquid cogitatur, τὰ ἐναντία τῶν εἰρημένων. 96 A Euthyphr. 6 A. apol. 27 A ἔοικεν (Meletus) — διαπειρωμένῳ· ἆρα γνώσεται Σωκράτης ὁ σοφὸς δὴ ἐμοῦ χαριεντιζομένου καὶ ἐναντί' ἐμαυτῷ λέγοντος; — οὗτος γὰρ ἐμοὶ φαίνεται τὰ ἐναντία λέγειν αὐτὸς ἑαυτῷ ἐν τῇ γραφῇ. Prot. 339 B Gorg. 482 D de rep. V 453 C.

4. ὑπὸ τοῦ ἔθους ut Crat. 434 E διά γε τὸ ἔθος. Etiam Latinis (Cic. or. 47, 157) *consuetudo* est i. q. usus loquendi. De rep. I 340 D λέγομεν τῷ ῥήματι οὕτως.

7. προσκάλεσον. „Usitatior est forma huius verbi media in omni et structura et sensu." BUTTM.

τῶν πολλῶν. „Non sine causa multitudo servorum significatur. Erat enim Meno nobilissimo loco natus." STALLB.

8. ἀκολούθων, vox propria de servis, qui dominos honoris causa in publico (proll. p. 22) comitabantur (Charm. 155 A symp. 217 A) etiam peregrinantes (de legg. VIII 845 A). Hermann, Griech. Privataltert. § 12, 18.

9. ἐν τούτῳ. Phil. 21 B ἐν σοὶ πειρώμεθα βασανίζοντες ταῦτα; Ad remp. III 329 E.

11. Ἕλλην. Atheniensium servi omnes fere aut barbari erant (ut Scytha apud Ar. Thesm. 1001 sqq.) aut a barbaris orti (οἰκογενεῖς, οἰκότριβες, ἐνδογενεῖς); Hermann l. l. § 12, 19.

„μέν in interrogatione sic usurpatum affirmationem alterius exspectat: *opinor*, *haud dubie*. Charm. 153 C Theaet. 162 A Eur. Med. 676. Differt autem haec interrogandi forma ab illa per που (ad 75 C) eo, quod που in re aliunde satis certa alterius assensum exspectat, istud μέν autem aliquid ut consentaneum et ad rem nunc agendam necessarium poscit." BUTTM.

13. ὁπότερα neglegenter ut 71 C ταῦτα. „Soph. 222 B τούτων ὁπότερ' ἂν ᾖ φίλον εἰρῆσθαί σοι, τοῦτο κτλ. Euthyd. 275 E." STALLB. Ita Euthyphr. 9 D οὐδέτερα ἢ ἀμφότερα.

14. ἢ ἀναμιμνῃσκόμενος ἢ μανθάνων. Phaedon. 72 E sqq.

MEN. Ἀλλὰ προσέξω.

XVI. *ΣΩ.* Εἰπὲ δή μοι, ὦ παῖ, γιγνώσκεις τετράγωνον χωρίον, ὅτι τοιοῦτόν ἐστιν;

ΠΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν τετράγωνον χωρίον ἴσας ἔχον τὰς C γραμμὰς ταύτας πάσας, τέτταρας οὔσας;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐ καὶ ταυτασὶ τὰς διὰ μέσου ἐστὶν ἴσας ἔχον;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴη ἂν τοιοῦτον χωρίον καὶ μεῖζον καὶ ἔλαττον;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Εἰ οὖν εἴη αὕτη ἡ πλευρὰ δυοῖν ποδοῖν καὶ αὕτη δυοῖν, πόσων ἂν εἴη ποδῶν τὸ ὅλον; ὧδε δὲ σκόπει. εἰ ἦν ταύτῃ δυοῖν ποδοῖν, ταύτῃ δὲ ἑνὸς ποδὸς μόνου, ἄλλο τι ἅπαξ ἂν ἦν δυοῖν ποδοῖν τὸ χωρίον;

15. ἦν Wolf, Kleine Schriften I 78 *Beck*, ἐν *ab* ς. εἰ ταύτῃ μὲν δυοῖν Schanz spec. crit. in Plat. 43. 16. ἂν ἦν *ab Bkk.*, ἦν ἂν EFnς.

huc respicitur; proll. p. 31. Disiunctio ἢ — ἢ per appositionem (epexegesin) explicat vocem ὁπότερα melius quam εἰ — ἤ. Multum igitur hic locus differt a Xen. an. I 10, 17, ubi Kühner tuetur ἢ — ἢ pro εἰ — ἢ positum ex more Homeri et poetarum tragicorum (Klotz ad Eur. Med. 489. Wecklein ad Aesch. Prom. 780).

2. εἰπὲ δή μοι. „In illo libro, qui inscribitur *Μένων*, pusionem quendam Socrates interrogat quaedam geometrica de dimensione quadrati. Ad ea sic ille respondet, ut puer, et tamen ita faciles interrogationes sunt, ut gradatim respondens eodem perveniat, quo si geometrica didicisset.“ Cic. Tusc. I 24, 57. Quamquam de servuli aetate nihil inicitur, tamen quanto provectiorem sumis aetate, tantum demis loco venustatis.

ὦ παῖ familiariter. 83 B. ὦ παῖ *Μένωνος* 85 B. Nam servi vocantur παῖ (Charm. 155 A Ar. ran. 37 al.).

τετράγωνον χωρίον, int. ἰσόπλευρον ὀρθογώνιον. Vox χωρίον petita est ab agrimensoribus, agrorum autem mensura fit per quadrata. Schultz, Jahrb. f. Philol. 1882 p. 23.

3. τοιοῦτον. Socrates figuram (διάγραμμα Phaedon. 73 A) baculo (βακτηρίᾳ proll. p. 22 ann. 11) delineat (ἀναγράφεται 83 B. γράφει erast. 132 A) in arena, ut mos erat. Vitruv. VI praef.: „Aristippus naufragio eiectus ad Rhodiensium litus animadvertit geometrica schemata descripta.“ Cic. de fin. V 19, 50 „Archimedes dum in pulvere quaedam describit attentius.“ Ad erast. 132 A.

8. διὰ μέσου, non diagonales (διαμέτρους, 85 B), sed transversas. Ostenditur enim latere bipedali effici quadratum quadrupedale.

14. ὧδε δὲ σκόπει ut 90 B ὧδε δὲ σκέψαι, Euthyphr. 7 B ὧδε δὲ σκοπῶμεν. Gorg. 477 E εἰ μὴ οὕτως εὐπορεῖς, ὧδε σκόπει.

16. ἄλλο τι, *nonne*, 84 D 97 A

82 *ΠΑΙ.* Ναί.

D *ΣΩ.* Ἐπειδὴ δὲ δυοῖν ποδοῖν καὶ ταύτῃ, ἄλλο τι ἢ δὶς δυοῖν γίγνεται;

ΠΑΙ. Γίγνεται.

ΣΩ. Δυοῖν ἄρα δὶς γίγνεται ποδῶν;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσοι οὖν εἰσιν οἱ δύο δὶς πόδες; λογισάμενος εἰπέ.

ΠΑΙ. Τέτταρες, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν γένοιτ' ἂν τούτου τοῦ χωρίου ἕτερον διπλάσιον, τοιοῦτον δέ, ἴσας ἔχον πάσας τὰς γραμμὰς ὥσπερ τοῦτο;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσων οὖν ἔσται ποδῶν;

ΠΑΙ. Ὀκτώ.

ΣΩ. Φέρε δή, πειρῶ μοι εἰπεῖν, πηλίκη τις ἔσται

E ἐκείνου ἡ γραμμὴ ἑκάστη. ἡ μὲν γὰρ τοῦδε δυοῖν ποδοῖν· τί δὲ ἡ ἐκείνου τοῦ διπλασίου;

ΠΑΙ. Δῆλον δή, ὦ Σώκρατες, ὅτι διπλασία.

ΣΩ. Ὁρᾷς, ὦ Μένων, ὡς ἐγὼ τοῦτον οὐδὲν διδάσκω, ἀλλ' ἐρωτῶ πάντα; καὶ νῦν οὗτος οἴεται εἰδέναι, ὁποία ἐστίν, ἀφ' ἧς τὸ ὀκτώπουν χωρίον γενήσεται· ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

MEN. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Οἶδεν οὖν;

MEN. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οἴεται δέ γε ἀπὸ τῆς διπλασίας;

MEN. Ναί.

XVII. *ΣΩ.* Θεῶ δὴ αὐτὸν ἀναμιμνῃσκόμενον ἐφε-

3. ἢ del. *Bkk.*, item 83 B 87 D 82 B. Cf. ad Alc. I 129 C. 7. *δύο δὶς ab Bkk.*, *δὶς δύο* Ετς. 20. *τοῦτον a* Ξb Schleiermacher *Bkk.*, *τούτων bς.* 22. *ὀκτώπουν ab Bkk.*, *ὀκτάπουν* r (1 n ?) ς.

Euthyphr. 10 D, plenius ἄλλο τι ἢ 82 D 83 B Euthyphr. 15 C Hipparch. 231 E. Cf. ad 85 E ἄλλως τε.

10. τούτου τοῦ χωρίου pendet et ab ἕτερον et ab διπλάσιον: *alterum item quadratum altero tanto maius.*

16. πηλίκη τις. τις additur ut in re incerta. 83 E 85 A 86 E 87 B erast. 135 A.

17. ἑκάστη inservit interpretationi articuli (84 C τὴν γραμμήν). 85 A 98 B. Ad Phaedr. 248 E Hipp. mai. 281 B.

ξῆς, ὡς δεῖ ἀναμιμνήσκεσθαι. Σὺ δέ μοι λέγε· ἀπὸ τῆς διπλασίας γραμμῆς φῂς τὸ διπλάσιον χωρίον γίγνεσθαι; 83
τοιόνδε λέγω, μὴ ταύτῃ μὲν μακρόν, τῇ δὲ βραχύ, ἀλλὰ ἴσον πανταχῇ ἔστω ὥσπερ τουτί, διπλάσιον δὲ τούτου, ὀκτώπουν. ἀλλὰ ὅρα εἰ ἔτι σοι ἀπὸ τῆς διπλασίας δοκεῖ ἔσεσθαι.

ΠΑΙ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν διπλασία αὕτη ταύτης γίγνεται, ἂν ἑτέραν τοσαύτην προσθῶμεν ἐνθένδε;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀπὸ ταύτης δή, φής, ἔσται τὸ ὀκτώπουν χωρίον, ἂν τέτταρες τοσαῦται γένωνται;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἀναγραψώμεθα δὴ ἀπ' αὐτῆς ἴσας τέτταρας. B
ἄλλο τι ἢ τουτὶ ἂν εἴη, ὃ φῂς τὸ ὀκτώπουν εἶναι;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν αὐτῷ ἐστιν ταυτὶ τέτταρα, ὧν ἕκαστον ἴσον τούτῳ ἐστὶν τῷ τετράποδι;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσον οὖν γίγνεται; οὐ τετράκις τοσοῦτον;

ΠΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Διπλάσιον οὖν ἐστιν τὸ τετράκις τοσοῦτον;

ΠΑΙ. Οὐ μὰ Δία.

ΣΩ. Ἀλλὰ ποσαπλάσιον;

ΠΑΙ. Τετραπλάσιον.

ΣΩ. Ἀπὸ τῆς διπλασίας ἄρα, ὦ παῖ, οὐ διπλάσιον, C
ἀλλὰ τετραπλάσιον γίγνεται χωρίον;

ΠΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τεττάρων γὰρ τετράκις ἐστὶν ἑκκαίδεκα. οὐχί;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ὀκτώπουν δ' ἀπὸ ποίας γραμμῆς; οὐχὶ ἀπὸ μὲν ταύτης τετραπλάσιον;

ΠΑΙ. Φημί.

29. τεττάρων] τέτταρα Hsch.

9. ἐνθένδε ut 83 E ἐνθένδε ὡσαύτως.

14. ἀναγραψώμεθα. Quadratum latere quadrupedali ita describit, ut angustius illud in angulo includatur.

17. ταυτὶ τέτταρα. Lineis transversis maius quadratum in quattuor minora dividit.

29. τεττάρων. „Ad τεττάρων et ad ἑκκαίδεκα mente supplendum ποδῶν." BUTTM.

83 ΣΩ. Τετράπουν δὲ ἀπὸ τῆς ἡμισέας ταυτησὶ τουτί;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Εἶεν. τὸ δὲ ὀκτώπουν οὐ τοῦδε μὲν διπλάσιόν ἐστιν, τούτου δὲ ἥμισυ;

ΠΑΙ. * * *

D ΣΩ. Οὐκ ἀπὸ μὲν μείζονος ἔσται ἢ τοσαύτης γραμμῆς, ἀπὸ ἐλάττονος δὲ ἢ τοσησδί; ἢ οὔ;

ΠΑΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτω.

ΣΩ. Καλῶς· τὸ γάρ σοι δοκοῦν τοῦτο ἀποκρίνου. καί μοι λέγε· οὐχ ἥδε μὲν δυοῖν ποδοῖν ἦν, ἡ δὲ τεττάρων;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Δεῖ ἄρα τὴν τοῦ ὀκτώποδος χωρίου γραμμὴν μείζω μὲν εἶναι τῆσδε τῆς δίποδος, ἐλάττω δὲ τῆς τετράποδος;

ΠΑΙ. Δεῖ.

E ΣΩ. Πειρῶ δὴ λέγειν, πηλίκην τινὰ φῂς αὐτὴν εἶναι.

ΠΑΙ. Τρίποδα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄνπερ τρίπους ᾖ, τὸ ἥμισυ ταύτης προσληψόμεθα καὶ ἔσται τρίπους; δύο μὲν γὰρ οἵδε, ὁ δὲ εἷς· καὶ ἐνθένδε ὡσαύτως· δύο μὲν οἵδε, ὁ δὲ εἷς· καὶ γίγνεται τοῦτο τὸ χωρίον, ὃ φῄς.

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἂν ᾖ τῇδε τριῶν καὶ τῇδε τριῶν, τὸ ὅλον χωρίον τριῶν τρὶς ποδῶν γίγνεται;

ΠΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τρεῖς δὲ τρὶς πόσοι εἰσὶ πόδες;

ΠΑΙ. Ἐννέα.

1. *τετράπουν* Cornarius eclog. 82 *Beck*, *τέταρτον* *ab*ς. *ἡμίσεως* ΞτCrς, *ἡμισείας* 𝔄[2]s1 *Bkk.*, *ἡμισέας* *a* rell. *b* *Btlm.* (Ausf. Griech. Sprachl. I[2] p. 247.) 5. Pueri responsum om. *ab* (lacuna in *ΣT*), *ναὶ* F[2], *πάνυ γε*, quod n post *διπλάσιόν ἐστιν* inserit, ς. Lacunam indicavit *Sch.*

1. *ταυτησὶ τουτί* per appositionem accedunt; latus enim et aream quadrati minoris monstrat.

9. *τοῦτο*, ad 71 B.

10. *καί μοι λέγε.* Concitati aliquid est in hac formula, qua oratores saepe utuntur: *καί μοι λέγε τὴν γραφήν, τὴν μαρτυρίαν* sim., Dem. de cor. 53 et al. sesc. Puer concitatur ut 82 D *φέρε δή*, 83 A *ἀλλ' ὅρα*. Alc. I 115 A.

ἦν ut 84 E *ἔδει*, 88 D *ἐποίει*. Charm. 159 D.

18. *ταύτης*, eius lineae bipedalis, qua minoris quadrati latus auxerat.

21. *τοῦτο.* Latere tripedali quadratum maiori inscribit.

ΣΩ. Ἔδει δὲ τὸ διπλάσιον πόσων εἶναι ποδῶν;

ΠΑΙ. Ὀκτώ.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρ' ἀπὸ τῆς τρίποδός πω τὸ ὀκτώπουν χωρίον γίγνεται.

ΠΑΙ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλ' ἀπὸ ποίας; πειρῶ ἡμῖν εἰπεῖν ἀκριβῶς· καὶ εἰ μὴ βούλει ἀριθμεῖν, ἀλλὰ δεῖξον ἀπὸ ποίας. 84

ΠΑΙ. Ἀλλὰ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ οἶδα.

XVIII. *ΣΩ.* Ἐννοεῖς αὖ, ὦ Μένων, οὗ ἐστιν ἤδη βαδίζων ὅδε τοῦ ἀναμιμνήσκεσθαι; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ᾔδει μὲν οὔ, ἥτις ἐστὶν ἡ τοῦ ὀκτώποδος χωρίου γραμμή, ὥσπερ οὐδὲ νῦν πω οἶδεν, ἀλλ' οὖν ᾤετό γ' αὐτὴν τότε εἰδέναι, καὶ θαρραλέως ἀπεκρίνετο ὡς εἰδώς, καὶ οὐχ ἡγεῖτο ἀπορεῖν· νῦν δὲ ἡγεῖται ἀπορεῖν ἤδη, καὶ ὥσπερ οὐκ οἶδεν, οὐδ' οἴεται εἰδέναι.

MEN. Ἀληθῆ λέγεις. B

ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν βέλτιον ἔχει περὶ τὸ πρᾶγμα, ὃ ουκ ᾔδει;

MEN. Καὶ τοῦτό μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀπορεῖν οὖν αὐτὸν ποιήσαντες καὶ ναρκᾶν ὥσπερ ἡ νάρκη μῶν τι ἐβλάψαμεν;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Προὔργου γοῦν τι πεποιήκαμεν, ὡς ἔοικε,

8. *Δία*] *Δί'* b *Bkk.* Item 90 E 92 B. 9. *οἶ* Beck. 12. *γ' αὐτὴν a Bkk.*, *ταύτην bς.*

7. ***ἀριθμεῖν*** i. q. 82 D *λογίζεσθαι.* Theaet. 198 C *τὸ δὲ ἀριθμεῖν γε οὐκ ἄλλο τι θήσομεν τοῦ σκοπεῖσθαι πόσος τις ἀριθμὸς τυγχάνει ὤν.*

ἀλλά, at certe, ut Hipparch. 231 A. Saepius *γε* additur, ut 86 E *εἰ μή τι οὖν ἀλλὰ σμικρόν γε.* Ad Lach. 183 A.

δεῖξον. Non hic tantum, sed per totum hoc episodium tam manifesto ministrat puero notiones Socrates, ut de propria earum generatione, quam non adiuvet nisi arte obstetricia, cogitari non possit. Neque haec mens est Socratis, qui hoc tantum agit, ut ex facilitate, qua notiones a puero perspiciantur, demonstret eas non nunc demum animo eius inseri. SCHLEIERM.

9. ***οὗ — βαδίζων.*** De rep. IV 445 C *ἐνταῦθα ἀναβεβήκαμεν τοῦ λόγου.* Ad Euthyphr. 4 B.

12. „***ἀλλ' οὖν — γε*** adversative respondet praecedenti *μέν* ita ut *οὖν* oppositionem ex eo quod alteri notum est colligat, *γε* ut semper valeat *certe, saltem.*" BUTTM.

15. ***οὐδ' οἴεται εἰδέναι.*** Apol. 21 D *τούτῳ σοφώτερος —, ὅτι ἃ μὴ οἶδα οὐδὲ οἴομαι εἰδέναι.*

23. ***προὔργου.*** „*προὔργου τι ποιεῖν, proficere aliquid.* De rep. VI 498 D." STALLB. De legg. III 702 B. *προὔργου ἔχειν* infra 87 A.

84 *πρὸς τὸ ἐξευρεῖν ὅπῃ ἔχει· νῦν μὲν γὰρ καὶ ζητήσειεν
ἂν ἡδέως οὐκ εἰδώς, τότε δὲ ῥᾳδίως ἂν καὶ πρὸς πολ-
λοὺς καὶ πολλάκις ᾤετ' ἂν εὖ λέγειν περὶ τοῦ διπλασίου*
C *χωρίου, ὡς δεῖ διπλασίαν τὴν γραμμὴν ἔχειν μήκει.*

ΜΕΝ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οἴει οὖν ἂν αὐτὸν πρότερον ἐπιχειρῆσαι ζητεῖν ἢ μανθάνειν τοῦτο, ὃ ᾤετο εἰδέναι οὐκ εἰδώς, πρὶν εἰς ἀπορίαν κατέπεσεν ἡγησάμενος μὴ εἰδέναι καὶ ἐπόθησε τὸ εἰδέναι;

ΜΕΝ. Οὔ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὤνητο ἄρα ναρκήσας;

ΜΕΝ. Δοκεῖ μοι.

*ΣΩ. Σκέψαι δὴ ἐκ ταύτης τῆς ἀπορίας ὅ τι καὶ
ἀνευρήσει ζητῶν μετ' ἐμοῦ, οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἐρωτῶντος*
D *ἐμοῦ καὶ οὐ διδάσκοντος. φύλαττε δέ, ἄν που εὕρῃς με
διδάσκοντα καὶ διεξιόντα αὐτῷ, ἀλλὰ μὴ τὰς τούτου
δόξας ἀνερωτῶντα.*

XIX. *Λέγε γάρ μοι σύ· οὐ τὸ μὲν τετράπουν τοῦτο ἡμῖν ἐστι χωρίον; μανθάνεις;*

ΠΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἕτερον δὲ αὐτῷ προσθεῖμεν ἂν τουτὶ ἴσον;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τρίτον τόδε ἴσον ἑκατέρῳ τούτων;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν προσαναπληρωσαίμεθ' ἂν τὸ ἐν τῇ γωνίᾳ τόδε;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν γένοιτ' ἂν τέτταρα ἴσα χωρία τάδε;

E *ΠΑΙ. Ναί.*

ΣΩ. Τί οὖν; τὸ ὅλον τόδε ποσαπλάσιον τοῦδε γίγνεται;

13. *ὅ τι* Schleiermacher *Ast*, *ὅτι* ς. 15. *οὐ a* pars *b* *Bkk.*, *μὴ* ς. 16. *τούτων a* pars *b* Winckelmann, *τούτου* ς cum ΞEr ut videtur. Cf. 85 B *οὐχ αὐτοῦ*. 28. *ἄλλο τι οὖν* Cornarius *Beck*, *ἀλλ' ὁτιοῦν* pars *b*ς.

2. *τότε δέ.* „Menonem perstringit, qui antea (80 B) dixerat *μυριάκις γε περὶ ἀρετῆς παμπόλλους λόγους εἴρηκα καὶ πρὸς πολλούς, καὶ πάνυ εὖ, ὥς γε ἐμαυτῷ ἐδόκουν.*" GED.

18. *τοῦτο.* Quadrata quattuor latere bipedali denuo circumscribit ita, ut ad primum addat adiacentia duo, deinde id, cuius angulus primo oppositus est (*τὸ ἐν τῇ γωνίᾳ*).

ΠΑΙ. Τετραπλάσιον.

ΣΩ. Ἔδει δὲ διπλάσιον ἡμῖν γενέσθαι· ἢ οὐ μέμνησαι;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐστιν αὕτη γραμμὴ ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν * * * τέμνουσα δίχα ἕκαστον τούτων τῶν χωρίων; 85

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν τέτταρες αὗται γίγνονται γραμμαὶ ἴσαι, περιέχουσαι τουτὶ τὸ χωρίον;

ΠΑΙ. Γίγνονται.

ΣΩ. Σκόπει δή· πηλίκον τί ἐστιν τοῦτο τὸ χωρίον;

ΠΑΙ. Οὐ μανθάνω.

ΣΩ. Οὐχὶ τεττάρων ὄντων τούτων ἥμισυ ἑκάστου ἑκάστη ἡ γραμμὴ ἀποτέτμηκεν ἐντός; ἢ οὔ;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσα οὖν τηλικαῦτα ἐν τούτῳ ἔνεστιν;

ΠΑΙ. Τέτταρα.

ΣΩ. Πόσα δὲ ἐν τῷδε;

ΠΑΙ. Δύο.

ΣΩ. Τὰ δὲ τέτταρα τοῖν δυοῖν τί ἐστιν;

ΠΑΙ. Διπλάσια.

ΣΩ. Τόδε οὖν ποσάπουν γίγνεται; B

4. *αυτη ἡ* Struve Stallbaum. *γωνίαν τινὰ* abς, *γωνίαν τείνουσα* E[cor] Cornarius eclog. 83 *Hrm.* (v. 85 B), *γωνίαν ἀντίαν* Wex ad Soph. Ant. II 80 *Sch.*, *ἣ ἐκ γ. εἰς γ. τείνει* Wolf Kl. Schr. I 78, Bekker olim, *Hsch.*, *γωνίαν* (del. *τινὰ*) Schleiermacher *Tur.*, [*ἐκ γ. εἰς γ. τινὰ*] Schnitz animadverss. in Men. 9, *διατέμνουσα* (pro *τινὰ τ.*) Stallbaum.

4. *οὐκοῦν ἐστιν*. Sententiam expressit Buttmann: *οὐκοῦν ἐστιν αὕτη ἡ γραμμή, ἡ ἐκ γ. εἰς γ. τείνουσα, τέμνουσα δίχα κτλ.*

7. *τέτταρες αὗται.* Quadrata minora lineis diagonalibus ita secantur, ut efficiatur quadratum novum maiori inscriptum. Hoc quadratum ex linea diagonali constructum altero tanto maius esse quam id, cuius latus est bipedale, evidenter demonstratur ex eo, quod quattuor talia trigona continet, qualia duo insunt in illo. GED.

12. *τεττάρων.* „Int. *χωρίων*, et ad *ἑκάστου* item *χωρίου.*" STALLB.

15. *τηλικαῦτα*, trigona in quadrato inscripto.

21. *τόδε οὖν.* „Cum celeriter nimis et abrupte, in fine potissimum demonstrationis, ab hac quaestione ad illam, quae sequitur, procedere videretur Socrates, acute Schleiermacherus suspicatus est excidisse hic quaedam in hunc fere modum supplenda: *Σ. Τόδε οὖν ποσαπλάσιον γίγνεται τούτου; Π. Διπλάσιον. Σ. Τοῦτο δὲ πηλίκον ἦν; Π. Τετράπουν. Σ. Τόδε οὖν ποσάπουν κτλ.* Apparet quam facile acies scribae ab illo *Τόδε οὖν ποσαπλάσιον* aberrare potuerit ad hoc *Τόδε οὖν ποσάπουν.*" BUTTM.

85 ΠΑΙ. Ὀκτώπουν.

ΣΩ. Ἀπὸ ποίας γραμμῆς;

ΠΑΙ. Ἀπὸ ταύτης.

ΣΩ. Ἀπὸ τῆς ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν τεινούσης τοῦ τετράποδος;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καλοῦσιν δέ γε ταύτην διάμετρον οἱ σοφισταί· ὥστ' εἰ ταύτῃ διάμετρος ὄνομα, ἀπὸ τῆς διαμέτρου ἄν, ὡς σὺ φῄς, ὦ παῖ Μένωνος, γίγνοιτ' ἂν τὸ διπλάσιον χωρίον.

ΠΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.

XX. ΣΩ. Τί σοι δοκεῖ, ὦ Μένων; ἔστιν ἥντινα δόξαν οὐχ αὑτοῦ οὗτος ἀπεκρίνατο;

C ΜΕΝ. Οὔκ, ἀλλ' ἑαυτοῦ.

ΣΩ. Καὶ μὴν οὐκ ᾔδει γε, ὡς ἔφαμεν ὀλίγον πρότερον.

ΜΕΝ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἐνῆσαν δέ γε αὐτῷ αὗται αἱ δόξαι· ἢ οὔ;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Τῷ οὐκ εἰδότι ἄρα περὶ ὧν ἂν μὴ εἰδῇ ἔνεισιν ἀληθεῖς δόξαι περὶ τούτων ὧν οὐκ οἶδε.

ΜΕΝ. Φαίνεται.

ΣΩ. Καὶ νῦν μέν γε αὐτῷ ὥσπερ ὄναρ ἄρτι ἀνακεκίνηνται αἱ δόξαι αὗται· εἰ δὲ αὐτόν τις ἀνερήσεται

20. περὶ τούτων ὧν οὐκ οἶδε del. Schleiermacher Madv. adv. crit. I 413 *Bkk.*, ὧν οὐκ οἶδε del. *Sch.* (Festgruss der phil. Ges. Würzb. 1868 p. 89.)

7. σοφισταί, *eruditi, doctrinarum magistri.* BUTTM., significatio vocis non Platonica, sed antiqua illa (Pind. Isthm. V 28 de poetis; Zeller I⁴ 965, 1) et vulgaris, quare poetae comici ea utuntur. Ar. nub. 331. Diog. La. prooem. 12 Κρατῖνος ἐν Ἀρχιλόχῳ τοὺς περὶ Ὅμηρον καὶ Ἡσίοδον ἐπαινῶν οὕτως καλεῖ. Kroschel proll. ad Prot. p. 1—3. Socrates sermonem ad servuli consuetudinem accommodat.

9. ὡς σὺ φῄς. Eadem ironia Gorg. 527 C ὡς ὁ σὸς λόγος σημαίνει. HERMANN praef. XX.

19. περὶ ὧν ἂν μὴ εἰδῇ. „*Illi igitur qui nescit, quicquid illud est cuius est nescius.*" HEIND. Socrates summam facit eorum, quae a pag. 82 B Menoni probavit. Probaverat autem puerum etiamsi nihil sciret de iis rebus quas nesciret (84A), tamen veras opiniones tenere de iisdem (85 B). Voce igitur premenda sunt verba οὐκ εἰδότι et ἀληθεῖς δόξαι; quorum ut oppositio magis etiam eluceat, sententiae duo membra aequabiliter conformata sunt περί praepositione (ad 71 B) utrobique posita. ULLRICH (cf. p. 53, 10), BUTTM.

22. ὥσπερ ὄναρ, mox opp. ἀκριβῶς. Symp. 175E ἀμφισβητήσιμος ὥσπερ ὄναρ.

πολλάκις τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ πολλαχῇ, οἶσθ' ὅτι τελευτῶν οὐδενὸς ἧττον ἀκριβῶς ἐπιστήσεται περὶ τούτων.

MEN. Ἔοικεν. D

ΣΩ. Οὐκοῦν οὐδενὸς διδάξαντος ἀλλ' ἐρωτήσαντος ἐπιστήσεται, ἀναλαβὼν αὐτὸς ἐξ αὑτοῦ τὴν ἐπιστήμην;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δὲ ἀναλαμβάνειν αὐτὸν ἐν αὑτῷ ἐπιστήμην οὐκ ἀναμιμνήσκεσθαί ἐστιν;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ τὴν ἐπιστήμην, ἣν νῦν οὗτος ἔχει, ἤτοι ἔλαβέν ποτε ἢ ἀεὶ εἶχεν;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν ἀεὶ εἶχεν, ἀεὶ καὶ ἦν ἐπιστήμων· εἰ δὲ ἔλαβέν ποτε, οὐκ ἂν ἔν γε τῷ νῦν βίῳ εἰληφὼς εἴη· ἢ δεδίδαχέ τις τοῦτον γεωμετρεῖν; οὗτος γὰρ E *ποιήσει περὶ πάσης γεωμετρίας ταὐτὰ ταῦτα, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων ἁπάντων. ἔστιν οὖν ὅστις τοῦτον πάντα δεδίδαχεν; δίκαιος γάρ που εἶ εἰδέναι, ἄλλως τε ἐπειδὴ ἐν τῇ σῇ οἰκίᾳ γέγονεν καὶ τέθραπται.*

MEN. Ἀλλ' οἶδα ἔγωγε ὅτι οὐδεὶς πώποτε ἐδίδαξεν.

ΣΩ. Ἔχει δὲ ταύτας τὰς δόξας· ἢ οὐχί;

MEN. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, φαίνεται.

XXI. *ΣΩ. Εἰ δὲ μὴ ἐν τῷ νῦν βίῳ λαβών, οὐκ*

1. πολλαχοῦ ς, πολλαχῇ *ab* Wolf Kl. Schr. I 78 *Bkk.* οἶσθ'] εὖ ἴσθ' Struve opusc. II 18. 15. γεωμετρεῖν; distinxit *Bkk.* 18. πάντα] ταῦτα Gedike. τε] τε καὶ b^1 *Bkk.* 22. ὦ Σώκρατες, φαίνεται del. Naber comm. II 65, φαίνεται post λαβών transponendum esse putat Schanz, uterque frustra, v. ann.

1. οἶσθ' ὅτι ut 95 DE, formula assensum exspectantis. BUTTM. Phaedon. 72 A Gorg. 486 A. STALLB.

4. οὐδενὸς — ἐρωτήσαντος. ἀλλὰ negationem tollit. Krüger ad Xen. an. I 3, 15. Ad symp. 192 E de rep. II 366 D Phaedr. 260 D.

11. ἤτοι — ἢ ut 89 A. τοι assensum poscit.

ἔλαβέν ποτε. Phaedon. 75 E λαβόντες πρὶν γενέσθαι γιγνόμενοι ἀπωλέσαμεν, ὕστερον δὲ —ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας, ἅς ποτε καὶ πρὶν εἴχομεν.

18. ἄλλως τε om. καί, ut Hipp. min. 363 A ἄλλως τε ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ λελείμμεθα. „Xen. mem. I 2, 59. Isocr. II 51. Multa enim, quae in prima formulae alicuius origine sunt, usus postea brevitatisque studium omittit." BUTTM. Cf. ἄλλο τι (om. ἢ) 82 C.

22. ἀνάγκη — φαίνεται ut Theaet. 170 E ἔοικεν ἔκ γε τοῦ λόγου ἀνάγκη εἶναι. Infra 97 C ἀνάγκη μοι φαίνεται.

23. λαβών. „Ex praegressis repetendum ἔχει ταύτας τὰς δόξας. Ad Alc. I 110 C." STALLB.

86 ἤδη τοῦτο δῆλον, ὅτι ἐν ἄλλῳ τινὶ χρόνῳ εἶχε καὶ ἐμεμαθήκει;

MEN. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὗτός γέ ἐστιν ὁ χρόνος, ὅτ' οὐκ ἦν ἄνθρωπος;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν ὅν τ' ἂν ᾖ χρόνον καὶ ὃν ἂν μὴ ᾖ ἄνθρωπος ἐνέσονται αὐτῷ ἀληθεῖς δόξαι, αἳ ἐρωτήσει ἐπεγερθεῖσαι ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἆρ' οὖν τὸν ἀεὶ χρόνον μεμαθηκυῖα ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ; δῆλον γὰρ ὅτι τὸν πάντα χρόνον ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος.

MEN. Φαίνεται.

B *ΣΩ.* Οὐκοῦν εἰ ἀεὶ ἡ ἀλήθεια ἡμῖν τῶν ὄντων ἐστὶν ἐν τῇ ψυχῇ, ἀθάνατος ἂν ἡ ψυχὴ εἴη; ὥστε θαρροῦντα χρὴ ὃ μὴ τυγχάνεις ἐπιστάμενος νῦν, τοῦτο δ' ἐστὶν ὃ μὴ μεμνημένος, ἐπιχειρεῖν ζητεῖν καὶ ἀναμιμνήσκεσθαι.

MEN. Εὖ μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες, οὐκ οἶδ' ὅπως.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἐμοί, ὦ Μένων. καὶ τὰ μέν γε ἄλλα οὐκ ἂν πάνυ ὑπὲρ τοῦ λόγου διισχυρισαίμην· ὅτι

1. ἤδη ΞE Stallbaum (ed. Weigel. X 382) *Bttm.*, ᾔδει *abς*. μεμαθήκει E *Bkk.* 7. ὅν τ' ἂν Baiter, Madvig adv. crit. I 413 *Sch.*, ὃν ἂν Cornarius eclog. 83 *Beck*, ὅταν *abς*. καὶ ΣΥx Heindorf apud Buttm. *Stb.* (1822), ἢ καὶ *àbς*. 8. αἳ ἐρωτήσει F^cor Wolf, Kl. Schr. I 78 cum Ficino, *Beck*, αἳ ἐρωτήσεσιν E^cor Cornarius eclog. 83, αἱ ἐρωτήσεις *abς*. 9. ἆρ' οὐ Stallbaum.

7. εἰ οὖν. *Insunt in illo, quamdiu homo est et quamdiu non est, verae opiniones. Ergo anima eius semper eas tenet, nam semper aut homo est aut non est. Ergo anima est immortalis.* Non fugit Platonem lubricam esse hanc argumentationem (v. 86 B proll. p. 16), quam vitiosam esse postea perspexit. Phaedon. 77 C, postquam de recordatione et superiore vita a pag. 72 E exposuit (v. proll. p. 31): φαίνεται γάρ, inquit, ὥσπερ ἥμισυ ἀποδεδεῖχθαι οὗ δεῖ, ὅτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς ἦν ἡμῶν ἡ ψυχή· δεῖ δὲ προσαποδεῖξαι ὅτι καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν οὐδὲν ἧττον ἔσται ἢ πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἡ ἀπόδειξις ἔχειν.

εἰ οὖν — ἆρ' οὖν, non epanalepsis ut Charm. 157 C; alterum enim οὖν ad priora respicit (*igitur*), hoc ad nova pergit (*ergone*).

8. ἐνέσονται i.q. ἐνεῖναι φήσομεν („wenn richtige Vorstellungen in ihm sein sollen." SCHLEIERM.). Ad Theaet. 161 D. 83 D ἦν. Ita enim assumptionis vitium minuitur.

9. ἆρ' οὖν, *ergone*, pro ἆρ' οὖν οὐ (85 D), *nonne ergo*. Phaedon. 65 E ἆρ' οὖν ἐκεῖνος —; ἆρ' οὐχ οὗτος —; Infra 89 B Euthyphr. 5 A. Cf. ἄρα pro ἆρ' οὐ Euthyphr. 6 A.

20. οὐκ ἂν — διισχυρισαίμην. Phaedon. 114 D τὸ μὲν οὖν τοιαῦτα διισχυρίσασθαι οὐ-

δ' οἰόμενοι δεῖν ζητεῖν ἅ μή τις οἶδεν, βελτίους ἂν εἶμεν καὶ ἀνδρικώτεροι καὶ ἧττον ἀργοὶ ἢ εἰ οἰοίμεθα, ἅ μὴ ἐπιστάμεθα, μηδὲ δυνατὸν εἶναι εὑρεῖν μηδὲ δεῖν ζητεῖν, C περὶ τούτου πάνυ ἂν διαμαχοίμην, εἰ οἷός τε εἴην, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ.

MEN. Καὶ τοῦτο μέν γε δοκεῖς μοι εὖ λέγειν, ὦ Σώκρατες.

XXII. *ΣΩ.* Βούλει οὖν, ἐπειδὴ ὁμονοοῦμεν ὅτι ζητητέον περὶ οὗ μή τις οἶδεν, ἐπιχειρήσωμεν κοινῇ ζητεῖν τί ποτ' ἐστὶν ἀρετή;

MEN. Πάνυ μὲν οὖν. οὐ μέντοι, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἔγωγε ἐκεῖνο ἂν ἥδιστα, ὅπερ ἠρόμην τὸ πρῶτον, καὶ σκεψαίμην καὶ ἀκούσαιμι, πότερον ὡς διδακτῷ ὄντι αὐτῷ δεῖ ἐπιχειρεῖν, ἢ ὡς φύσει ἢ ὡς τίνι ποτὲ τρόπῳ D παραγιγνομένης τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀρετῆς.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ μὲν ἐγὼ ἦρχον, ὦ Μένων, μὴ μόνον ἐμαυτοῦ ἀλλὰ καὶ σοῦ, οὐκ ἂν ἐσκεψάμεθα πρότερον εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτὸν ἡ ἀρετή, πρὶν ὅ τι ἐστὶν πρῶτον ἐζητήσαμεν αὐτό· ἐπειδὴ δὲ σὺ σαυτοῦ μὲν οὐδ'

1. *εἴημεν* pars b^1ς, *εἶμεν* *ab* *Bkk.* 2. *οἰόμεθα* *a* pars b^1ς, *οἰοίμεθα* *b* *Bkk.* 12. *ἀλλ' ἔγωγε* ut videtur *Γπx*ς, *ἂν λέγω γε* *ab.* 19. *ἐζητήσαμεν αὐτό* *a* pars *b* *Bkk.*, *αὐτὸ ἐζητήσαμεν* pars b^2ς.

τως ἔχειν, ὡς ἐγὼ διελήλυθα, οὐ πρέπει νοῦν ἔχοντι ἀνδρί· ὅτι μέντοι ἢ ταῦτ' ἐστὶν ἢ τοιαῦτ' ἄττα περὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ τὰς οἰκήσεις, ἐπείπερ ἀθάνατόν γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὖσα, τοῦτο καὶ πρέπειν μοι δοκεῖ καὶ ἄξιον κινδυνεῦσαι οἰομένῳ οὕτως ἔχειν. Quamquam etiam fabula (μῦθος, λόγος. Gorg. 523 A) non nihili est, sed veritatis imago (de leg. X 897 D Phaedr. 246 A) et utilis (Gorg. 527 A).

1. *οἰόμενοι δεῖν.* „οἴεσθαι δεῖν, necesse credere, hinc *propositum habere*, *velle*. 95 C." BUTTM. Hipparch. 225 B.

4. *διαμαχοίμην.* Quo rarius Socrates aliquid affirmat (98 B), eo efficacius. Proll. p. 17 ann. 2.

11. *οὐ μέντοι — ἀλλά* ut Phaedon. 62 B symp. 173 B. Non propter Menonis inconstantiam, sed necessario suo progressu quaestio devenit ad explorandam virtutem, num scientia sit, postquam de scientiae natura et condicione expositum est.

13. *διδακτῷ ὄντι — παραγιγνομένης.* gen. abs. post dativum infertur: ad Phil. 44 C. *ὄντι αὐτῷ*, attractio ut 87 C *τοιοῦδε μὲν ὄντος* (*τῆς ἀρετῆς*). soph. 227 E *κακίας ἀφαίρεσίν τινα, καθαρμὸν αὐτὸν λέγοντες.* de leg. X 937 D *δίκη — πῶς οὐ καλόν, ὃ πάντα ἡμέρωκε —;* Ad 79 E.

16. *ἦρχον — ἐσκεψάμεθα.* De aoristo ad 72 B.

18. *εἴτε οὐ* ut 87 B, sed 71 A *εἴτε διδακτὸν εἴτε μὴ διδακτόν.* 87 B *εἴτε ἀδύνατον εἴτε μή.* Nam in obliqua interrogatione *utrum — an non* et *οὐ* et *μή* usurpatur. Ad Enthyphr. 12 A. Kühner, Ausf. Gram. II p. 749.

19. *αὐτό* (ad 71 A) hic non

82 ΠΑΙ. Ναί.

D ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ δυοῖν ποδοῖν καὶ ταύτῃ, ἄλλο τι ἢ δὶς δυοῖν γίγνεται;

ΠΑΙ. Γίγνεται.

ΣΩ. Δυοῖν ἄρα δὶς γίγνεται ποδῶν;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσοι οὖν εἰσιν οἱ δύο δὶς πόδες; λογισάμενος εἰπέ.

ΠΑΙ. Τέτταρες, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν γένοιτ' ἂν τούτου τοῦ χωρίου ἕτερον διπλάσιον, τοιοῦτον δέ, ἴσας ἔχον πάσας τὰς γραμμὰς ὥσπερ τοῦτο;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσων οὖν ἔσται ποδῶν;

ΠΑΙ. Ὀκτώ.

ΣΩ. Φέρε δή, πειρῶ μοι εἰπεῖν, πηλίκη τις ἔσται

E ἐκείνου ἡ γραμμὴ ἑκάστη. ἡ μὲν γὰρ τοῦδε δυοῖν ποδοῖν· τί δὲ ἡ ἐκείνου τοῦ διπλασίου;

ΠΑΙ. Δῆλον δή, ὦ Σώκρατες, ὅτι διπλασία.

ΣΩ. Ὁρᾷς, ὦ Μένων, ὡς ἐγὼ τοῦτον οὐδὲν διδάσκω, ἀλλ' ἐρωτῶ πάντα; καὶ νῦν οὗτος οἴεται εἰδέναι, ὁποία ἐστίν, ἀφ' ἧς τὸ ὀκτώπουν χωρίον γενήσεται· ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

MEN. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Οἶδεν οὖν;

MEN. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οἴεται δέ γε ἀπὸ τῆς διπλασίας;

MEN. Ναί.

XVII. ΣΩ. Θεῶ δὴ αὐτὸν ἀναμιμνῃσκόμενον ἐφε-

3. ἢ del. *Bkk.*, item 83 B 87 D 82 B. Cf. ad Alc. I 129 C. 7. *δύο δὶς ab Bkk.*, *δὶς δύο* Erς. 20. *τοῦτον a* Ξb Schleiermacher *Bkk.*, *τούτων bς.* 22. *ὀκτώπουν ab Bkk.*, *ὀκτάπουν* r (1 n ?) ς.

Euthyphr. 10 D, plenius *ἄλλο τι ἢ* 82 D 83 B Euthyphr. 15 C Hipparch. 231 E. Cf. ad 85 E *ἄλλως τε.*

10. *τούτου τοῦ χωρίου* pendet et ab *ἕτερον* et ab *διπλάσιον*: *alterum item quadratum altero tanto maius.*

16. *πηλίκη τις.* *τις* additur ut in re incerta. 83 E 85 A 86 E 87 B erast. 135 A.

17. *ἑκάστη* inservit interpretationi articuli (84 C *τὴν γραμμήν*). 85 A 98 B. Ad Phaedr. 248 E Hipp. mai. 281 B.

ξῃς, ὡς δεῖ ἀναμιμνήσκεσθαι. Σὺ δέ μοι λέγε· ἀπὸ τῆς διπλασίας γραμμῆς φὴς τὸ διπλάσιον χωρίον γίγνεσθαι; 83 τοιόνδε λέγω, μὴ ταύτῃ μὲν μακρόν, τῇ δὲ βραχύ, ἀλλὰ ἴσον πανταχῇ ἔστω ὥσπερ τουτί, διπλάσιον δὲ τούτου, ὀκτώπουν. ἀλλὰ ὅρα εἰ ἔτι σοι ἀπὸ τῆς διπλασίας δοκεῖ ἔσεσθαι.

ΠΑΙ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν διπλασία αὕτη ταύτης γίγνεται, ἂν ἑτέραν τοσαύτην προσθῶμεν ἐνθένδε;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀπὸ ταύτης δή, φῄς, ἔσται τὸ ὀκτώπουν χωρίον, ἂν τέτταρες τοσαῦται γένωνται;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἀναγραψώμεθα δὴ ἀπ' αὐτῆς ἴσας τέτταρας. B ἄλλο τι ἢ τουτὶ ἂν εἴη, ὃ φῂς τὸ ὀκτώπουν εἶναι;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν αὐτῷ ἐστιν ταυτὶ τέτταρα, ὧν ἕκαστον ἴσον τούτῳ ἐστὶν τῷ τετράποδι;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσον οὖν γίγνεται; οὐ τετράκις τοσοῦτον;

ΠΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Διπλάσιον οὖν ἐστιν τὸ τετράκις τοσοῦτον;

ΠΑΙ. Οὐ μὰ Δία.

ΣΩ. Ἀλλὰ ποσαπλάσιον;

ΠΑΙ. Τετραπλάσιον.

ΣΩ. Ἀπὸ τῆς διπλασίας ἄρα, ὦ παῖ, οὐ διπλάσιον, C ἀλλὰ τετραπλάσιον γίγνεται χωρίον;

ΠΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τεττάρων γὰρ τετράκις ἐστὶν ἑκκαίδεκα. οὐχί;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ὀκτώπουν δ' ἀπὸ ποίας γραμμῆς; οὐχὶ ἀπὸ μὲν ταύτης τετραπλάσιον;

ΠΑΙ. Φημί.

29. τεττάρων] τέτταρα *Hsch.*

9. ἐνθένδε ut 83 E ἐνθένδε ὡσαύτως.

14. ἀναγραψώμεθα. Quadratum latere quadrupedali ita describit, ut angustius illud in angulo includatur.

17. ταυτὶ τέτταρα. Lineis transversis maius quadratum in quattuor minora dividit.

29. τεττάρων. „Ad τεττάρων et ad ἑκκαίδεκα mente supplendum ποδῶν." BUTTM.

82 *ΠΑΙ.* *Ναί.*

D *ΣΩ.* *Ἐπειδὴ δὲ δυοῖν ποδοῖν καὶ ταύτῃ, ἄλλο τι ἢ δὶς δυοῖν γίγνεται;*

ΠΑΙ. *Γίγνεται.*

ΣΩ. *Δυοῖν ἄρα δὶς γίγνεται ποδῶν;*

ΠΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Πόσοι οὖν εἰσιν οἱ δύο δὶς πόδες; λογισάμενος εἰπέ.*

ΠΑΙ. *Τέτταρες, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν γένοιτ' ἂν τούτου τοῦ χωρίου ἕτερον διπλάσιον, τοιοῦτον δέ, ἴσας ἔχον πάσας τὰς γραμμὰς ὥσπερ τοῦτο;*

ΠΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Πόσων οὖν ἔσται ποδῶν;*

ΠΑΙ. *Ὀκτώ.*

ΣΩ. *Φέρε δή, πειρῶ μοι εἰπεῖν, πηλίκη τις ἔσται*
E *ἐκείνου ἡ γραμμὴ ἑκάστη. ἡ μὲν γὰρ τοῦδε δυοῖν ποδοῖν· τί δὲ ἡ ἐκείνου τοῦ διπλασίου;*

ΠΑΙ. *Δῆλον δή, ὦ Σώκρατες, ὅτι διπλασία.*

ΣΩ. *Ὁρᾷς, ὦ Μένων, ὡς ἐγὼ τοῦτον οὐδὲν διδάσκω, ἀλλ' ἐρωτῶ πάντα; καὶ νῦν οὗτος οἴεται εἰδέναι, ὁποία ἐστίν, ἀφ' ἧς τὸ ὀκτώπουν χωρίον γενήσεται· ἢ οὐ δοκεῖ σοι;*

ΜΕΝ. *Ἔμοιγε.*

ΣΩ. *Οἶδεν οὖν;*

ΜΕΝ. *Οὐ δῆτα.*

ΣΩ. *Οἴεται δέ γε ἀπὸ τῆς διπλασίας;*

ΜΕΝ. *Ναί.*

XVII. *ΣΩ.* *Θεῶ δὴ αὐτὸν ἀναμιμνῃσκόμενον ἐφε-*

3. *ἢ* del. *Bkk.*, item 83 B 87 D 82 B. Cf. ad Alc. I 129 C. 7. *δύο δὶς ab Bkk.*, *δὶς δύο* *E* r ς. 20. *τοῦτον a* Ξ b Schleiermacher *Bkk.*, *τούτων b* ς. 22. *ὀκτώπουν ab Bkk.*, *ὀκτάπουν* r (1 n ?) ς.

Euthyphr. 10 D, plenius *ἄλλο τι ἤ* 82 D 83 B Euthyphr. 15 C Hipparch. 231 E. Cf. ad 85 E *ἄλλως τε.*

10. *τούτου τοῦ χωρίου* pendet et ab *ἕτερον* et ab *διπλάσιον*: *alterum item quadratum altero tanto maius.*

16. *πηλίκη τις.* *τις* additur ut in re incerta. 83 E 85 A 86 E 87 B erast. 135 A.

17. *ἑκάστη* inservit interpretationi articuli (84 C *τὴν γραμμήν*). 85 A 98 B. Ad Phaedr. 248 E Hipp. mai. 281 B.

ξῆς, ὡς δεῖ ἀναμιμνήσκεσθαι. Σὺ δέ μοι λέγε· ἀπὸ τῆς διπλασίας γραμμῆς φὴς τὸ διπλάσιον χωρίον γίγνεσθαι; 83
τοιόνδε λέγω, μὴ ταύτῃ μὲν μακρόν, τῇ δὲ βραχύ, ἀλλὰ ἴσον πανταχῇ ἔστω ὥσπερ τουτί, διπλάσιον δὲ τούτου, ὀκτώπουν. ἀλλὰ ὅρα εἰ ἔτι σοι ἀπὸ τῆς διπλασίας δοκεῖ ἔσεσθαι.

ΠΑΙ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν διπλασία αὕτη ταύτης γίγνεται, ἂν ἑτέραν τοσαύτην προσθῶμεν ἐνθένδε;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀπὸ ταύτης δή, φῄς, ἔσται τὸ ὀκτώπουν χωρίον, ἂν τέτταρες τοσαῦται γένωνται;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἀναγραψώμεθα δὴ ἀπ' αὐτῆς ἴσας τέτταρας. B
ἄλλο τι ἢ τουτὶ ἂν εἴη, ὃ φῂς τὸ ὀκτώπουν εἶναι;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν αὐτῷ ἐστιν ταυτὶ τέτταρα, ὧν ἕκαστον ἴσον τούτῳ ἐστὶν τῷ τετράποδι;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσον οὖν γίγνεται; οὐ τετράκις τοσοῦτον;

ΠΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Διπλάσιον οὖν ἐστιν τὸ τετράκις τοσοῦτον;

ΠΑΙ. Οὐ μὰ Δία.

ΣΩ. Ἀλλὰ ποσαπλάσιον;

ΠΑΙ. Τετραπλάσιον.

ΣΩ. Ἀπὸ τῆς διπλασίας ἄρα, ὦ παῖ, οὐ διπλάσιον, C
ἀλλὰ τετραπλάσιον γίγνεται χωρίον;

ΠΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τεττάρων γὰρ τετράκις ἐστὶν ἑκκαίδεκα. οὐχί;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ὀκτώπουν δ' ἀπὸ ποίας γραμμῆς; οὐχὶ ἀπὸ μὲν ταύτης τετραπλάσιον;

ΠΑΙ. Φημί.

29. τεττάρων] τέτταρα *Hsch.*

9. ἐνθένδε ut 83 E ἐνθένδε ὡσαύτως.

14. ἀναγραψώμεθα. Quadratum latere quadrupedali ita describit, ut angustius illud in angulo includatur.

17. ταυτὶ τέτταρα. Lineis transversis maius quadratum in quattuor minora dividit.

29. τεττάρων. „Ad τεττάρων et ad ἑκκαίδεκα mente supplendum ποδῶν.“ BUTTM.

83 *ΣΩ.* Τετράπουν δὲ ἀπὸ τῆς ἡμισέας ταυτησὶ τουτί;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Εἶεν. τὸ δὲ ὀκτώπουν οὐ τοῦδε μὲν διπλάσιόν ἐστιν, τούτου δὲ ἥμισυ;

ΠΑΙ. * * *

D *ΣΩ.* Οὐκ ἀπὸ μὲν μείζονος ἔσται ἢ τοσαύτης γραμμῆς, ἀπὸ ἐλάττονος δὲ ἢ τοσησδί; ἢ οὔ;

ΠΑΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτω.

ΣΩ. Καλῶς· τὸ γάρ σοι δοκοῦν τοῦτο ἀποκρίνου. καί μοι λέγε· οὐχ ἥδε μὲν δυοῖν ποδοῖν ἦν, ἡ δὲ τεττάρων;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Δεῖ ἄρα τὴν τοῦ ὀκτώποδος χωρίου γραμμὴν μείζω μὲν εἶναι τῆσδε τῆς δίποδος, ἐλάττω δὲ τῆς τετράποδος;

ΠΑΙ. Δεῖ.

E *ΣΩ.* Πειρῶ δὴ λέγειν, πηλίκην τινὰ φῂς αὐτὴν εἶναι.

ΠΑΙ. Τρίποδα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄνπερ τρίπους ᾖ, τὸ ἥμισυ ταύτης προσληψόμεθα καὶ ἔσται τρίπους; δύο μὲν γὰρ οἵδε, ὁ δὲ εἷς· καὶ ἐνθένδε ὡσαύτως· δύο μὲν οἵδε, ὁ δὲ εἷς· καὶ γίγνεται τοῦτο τὸ χωρίον, ὃ φῄς.

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἂν ᾖ τῇδε τριῶν καὶ τῇδε τριῶν, τὸ ὅλον χωρίον τριῶν τρὶς ποδῶν γίγνεται;

ΠΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τρεῖς δὲ τρὶς πόσοι εἰσὶ πόδες;

ΠΑΙ. Ἐννέα.

1. *τετράπουν* Cornarius eclog. 82 *Beck*, *τέταρτον* *ab*ς. *ἡμίσεως* ΞrCrς, *ἡμισείας* 𝔄[2s]1 *Bkk.*, *ἡμισέας* *a* rell. *b* *Bttm.* (Ausf. Griech. Sprachl. I[2] p. 247.) 5. Pueri responsum om. *ab* (lacuna in *ΣΤ*), *ναί* F[2], *πάνυ γε*, quod n post *διπλάσιόν ἐστιν* inserit, ς. Lacunam indicavit *Sch.*

1. *ταυτησὶ τουτί* per appositionem accedunt; latus enim et aream quadrati minoris monstrat.

9. *τοῦτο*, ad 71 B.

10. *καί μοι λέγε.* Concitati aliquid est in hac formula, qua oratores saepe utuntur: *καί μοι λέγε τὴν γραφήν, τὴν μαρτυρίαν* sim., Dem. de cor. 53 et al. sesc. Puer concitatur ut 82 D *φέρε δή*, 83 A *ἀλλ' ὅρα*. Alc. I 115 A.

ἦν ut 84 E *ἔδει*, 88 D *ἐποίει*. Charm. 159 D.

18. *ταύτης*, eius lineae bipedalis, qua minoris quadrati latus auxerat.

21. *τοῦτο.* Latere tripedali quadratum maiori inscribit.

ΣΩ. Ἔδει δὲ τὸ διπλάσιον πόσων εἶναι ποδῶν;

ΠΑΙ. Ὀκτώ.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρ' ἀπὸ τῆς τρίποδός πω τὸ ὀκτώπουν χωρίον γίγνεται.

ΠΑΙ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλ' ἀπὸ ποίας; πειρῶ ἡμῖν εἰπεῖν ἀκριβῶς· καὶ εἰ μὴ βούλει ἀριθμεῖν, ἀλλὰ δεῖξον ἀπὸ ποίας. 84

ΠΑΙ. Ἀλλὰ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ οἶδα.

XVIII. *ΣΩ.* Ἐννοεῖς αὖ, ὦ Μένων, οὗ ἐστιν ἤδη βαδίζων ὅδε τοῦ ἀναμιμνήσκεσθαι; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ᾔδει μὲν οὔ, ἥτις ἐστὶν ἡ τοῦ ὀκτώποδος χωρίου γραμμή, ὥσπερ οὐδὲ νῦν πω οἶδεν, ἀλλ' οὖν ᾤετό γ' αὐτὴν τότε εἰδέναι, καὶ θαρραλέως ἀπεκρίνετο ὡς εἰδώς, καὶ οὐχ ἡγεῖτο ἀπορεῖν· νῦν δὲ ἡγεῖται ἀπορεῖν ἤδη, καὶ ὥσπερ οὐκ οἶδεν, οὐδ' οἴεταί εἰδέναι.

MEN. Ἀληθῆ λέγεις. B

ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν βέλτιον ἔχει περὶ τὸ πρᾶγμα, ὃ ουκ ᾔδει;

MEN. Καὶ τοῦτό μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀπορεῖν οὖν αὐτὸν ποιήσαντες καὶ ναρκᾶν ὥσπερ ἡ νάρκη μῶν τι ἐβλάψαμεν;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Προὔργου γοῦν τι πεποιήκαμεν, ὡς ἔοικε,

8. *Δία*] *Δί'* b *Bkk.* Item 90 E 92 B. 9. *οἶ* Beck. 12. *γ' αὐτὴν* a *Bkk.*, *ταύτην* bs.

7. **ἀριθμεῖν** i. q. 82 D *λογίζεσθαι.* Theaet. 198 C *τὸ δὲ ἀριθμεῖν γε οὐκ ἄλλο τι θήσομεν τοῦ σκοπεῖσθαι πόσος τις ἀριθμὸς τυγχάνει ὤν.*

ἀλλά, at certe, ut Hipparch. 231 A. Saepius *γε* additur, ut 86 E *εἰ μή τι οὖν ἀλλὰ σμικρόν γε.* Ad Lach. 183 A.

δεῖξον. Non hic tantum, sed per totum hoc episodium tam manifesto ministrat puero notiones Socrates, ut de propria earum generatione, quam non adiuvet nisi arte obstetricia, cogitari non possit. Neque haec mens est Socratis, qui hoc tantum agit, ut ex facilitate, qua notiones a puero perspiciantur, demonstret eas non nunc demum animo eius inseri. SCHLEIERM.

9. **οὗ — βαδίζων.** De rep. IV 445 C *ἐνταῦθα ἀναβεβήκαμεν τοῦ λόγου.* Ad Euthyphr. 4 B.

12. „**ἀλλ' οὖν — γε** adversative respondet praecedenti *μέν* ita ut *οὖν* oppositionem ex eo quod alteri notum est colligat, *γε* ut semper valeat *certe, saltem.*" BUTTM.

15. **οὐδ' οἴεται εἰδέναι.** Apol. 21 D *τούτῳ σοφώτερος —, ὅτι ἃ μὴ οἶδα οὐδὲ οἴομαι εἰδέναι.*

23. **προὔργου.** „*προὔργου τι ποιεῖν, proficere aliquid.* De rep. VI 498 D." STALLB. De legg. III 702 B. *προὔργου ἔχειν* infra 87 A.

84 πρὸς τὸ ἐξευρεῖν ὅπῃ ἔχει· νῦν μὲν γὰρ καὶ ζητήσειεν
ἂν ἡδέως οὐκ εἰδώς, τότε δὲ ῥᾳδίως ἂν καὶ πρὸς πολ-
λοὺς καὶ πολλάκις ᾤετ' ἂν εὖ λέγειν περὶ τοῦ διπλασίου
C χωρίου, ὡς δεῖ διπλασίαν τὴν γραμμὴν ἔχειν μήκει.

ΜΕΝ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οἴει οὖν ἂν αὐτὸν πρότερον ἐπιχειρῆσαι ζητεῖν ἢ μανθάνειν τοῦτο, ὃ ᾤετο εἰδέναι οὐκ εἰδώς, πρὶν εἰς ἀπορίαν κατέπεσεν ἡγησάμενος μὴ εἰδέναι καὶ ἐπόθησε τὸ εἰδέναι;

ΜΕΝ. Οὔ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὤνητο ἄρα ναρκήσας;

ΜΕΝ. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. Σκέψαι δὴ ἐκ ταύτης τῆς ἀπορίας ὅ τι καὶ
ἀνευρήσει ζητῶν μετ' ἐμοῦ, οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἐρωτῶντος
D ἐμοῦ καὶ οὐ διδάσκοντος. φύλαττε δέ, ἄν που εὕρῃς με
διδάσκοντα καὶ διεξιόντα αὐτῷ, ἀλλὰ μὴ τὰς τούτου
δόξας ἀνερωτῶντα.

XIX. Λέγε γάρ μοι σύ· οὐ τὸ μὲν τετράπουν τοῦτο ἡμῖν ἐστι χωρίον; μανθάνεις;

ΠΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἕτερον δὲ αὐτῷ προσθεῖμεν ἂν τουτὶ ἴσον;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τρίτον τόδε ἴσον ἑκατέρῳ τούτων;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν προσαναπληρωσαίμεθ' ἂν τὸ ἐν τῇ γωνίᾳ τόδε;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν γένοιτ' ἂν τέτταρα ἴσα χωρία τάδε;

E *ΠΑΙ.* Ναί.

ΣΩ. Τί οὖν; τὸ ὅλον τόδε ποσαπλάσιον τοῦδε γίγνεται;

13. ὅ τι Schleiermacher *Ast*, ὅτι ς. 15. οὐ *a* pars *b* *Bkk.*, μὴ ς. 16. τούτων *a* pars *b* Winckelmann, τούτου ς cum ΞEr ut videtur. Cf. 85 B οὐχ αὐτοῦ. 28. ἄλλο τι οὖν Cornarius *Beck*, ἀλλ' ὁτιοῦν pars *b*ς.

2. τότε δέ. „Menonem perstringit, qui antea (80 B) dixerat μυριάκις γε περὶ ἀρετῆς παμπόλλους λόγους εἴρηκα καὶ πρὸς πολλούς, καὶ πάνυ εὖ, ὥς γε ἐμαυτῷ ἐδόκουν.“ GED.

18. τοῦτο. Quadrata quattuor latere bipedali denuo circumscribit ita, ut ad primum addat adiacentia duo, deinde id, cuius angulus primo oppositus est (τὸ ἐν τῇ γωνίᾳ).

ΠΑΙ. Τετραπλάσιον.

ΣΩ. Ἔδει δὲ διπλάσιον ἡμῖν γενέσθαι· ἢ οὐ μέμνησαι;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐστιν αὕτη γραμμὴ ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν * * * τέμνουσα δίχα ἕκαστον τούτων τῶν χωρίων; 85

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν τέτταρες αὗται γίγνονται γραμμαὶ ἴσαι, περιέχουσαι τουτὶ τὸ χωρίον;

ΠΑΙ. Γίγνονται.

ΣΩ. Σκόπει δή· πηλίκον τί ἐστιν τοῦτο τὸ χωρίον;

ΠΑΙ. Οὐ μανθάνω.

ΣΩ. Οὐχὶ τεττάρων ὄντων τούτων ἥμισυ ἑκάστου ἑκάστη ἡ γραμμὴ ἀποτέτμηκεν ἐντός; ἢ οὔ;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσα οὖν τηλικαῦτα ἐν τούτῳ ἔνεστιν;

ΠΑΙ. Τέτταρα.

ΣΩ. Πόσα δὲ ἐν τῷδε;

ΠΑΙ. Δύο.

ΣΩ. Τὰ δὲ τέτταρα τοῖν δυοῖν τί ἐστιν;

ΠΑΙ. Διπλάσια.

ΣΩ. Τόδε οὖν ποσάπουν γίγνεται; B

4. *αυτη ἡ* Struve Stallbaum. *γωνίαν τινὰ* abς, *γωνίαν τείνουσα* E[cor] Cornarius eclog. 83 *Hrm.* (v. 85 B), *γωνίαν ἀντίαν* Wex ad Soph. Ant. II 80 *Sch.*, *ἣ ἐκ γ. εἰς γ. τείνει* Wolf Kl. Schr. I 78, Bekker olim, *Hsch.*, *γωνίαν* (del. *τινὰ*) Schleiermacher *Tur.*, [*ἐκ γ. εἰς γ. τινὰ*] Schnitz animadverss. in Men. 9, *διατέμνουσα* (pro *τινὰ τ.*) Stallbaum.

4. *οὐκοῦν ἐστιν.* Sententiam expressit Buttmann: *οὐκοῦν ἐστιν αὕτη ἡ γραμμή, ἡ ἐκ γ. εἰς γ. τείνουσα, τέμνουσα δίχα κτλ.*

7. *τέτταρες αὗται.* Quadrata minora lineis diagonalibus ita secantur, ut efficiatur quadratum novum maiori inscriptum. Hoc quadratum ex linea diagonali constructum altero tanto maius esse quam id, cuius latus est bipedale, evidenter demonstratur ex eo, quod quattuor talia trigona continet, qualia duo insunt in illo. GED.

12. *τεττάρων.* „Int. *χωρίων*, et ad *ἑκάστου* item *χωρίον*." STALLB.

15. *τηλικαῦτα*, trigona in quadrato inscripto.

21. *τόδε οὖν.* „Cum celeriter nimis et abrupte, in fine potissimum demonstrationis, ab hac quaestione ad illam, quae sequitur, procedere videretur Socrates, acute Schleiermacherus suspicatus est excidisse hic quaedam in hunc fere modum supplenda: *Σ. Τόδε οὖν ποσαπλάσιον γίγνεται τούτου; Π. Διπλάσιον. Σ. Τοῦτο δὲ πηλίκον ἦν; Π. Τετράπουν. Σ. Τόδε οὖν ποσάπουν κτλ.* Apparet quam facile acies scribae ab illo *Τόδε οὖν ποσαπλάσιον* aberrare potuerit ad hoc *Τόδε οὖν ποσάπουν*." BUTTM.

85 ΠΑΙ. Ὀκτώπουν.

ΣΩ. Ἀπὸ ποίας γραμμῆς;

ΠΑΙ. Ἀπὸ ταύτης.

ΣΩ. Ἀπὸ τῆς ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν τεινούσης τοῦ τετράποδος;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καλοῦσιν δέ γε ταύτην διάμετρον οἱ σοφισταί· ὥστ' εἰ ταύτῃ διάμετρος ὄνομα, ἀπὸ τῆς διαμέτρου ἄν, ὡς σὺ φῄς, ὦ παῖ Μένωνος, γίγνοιτ' ἂν τὸ διπλάσιον χωρίον.

ΠΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.

XX. ΣΩ. Τί σοι δοκεῖ, ὦ Μένων; ἔστιν ἥντινα δόξαν οὐχ αὐτοῦ οὗτος ἀπεκρίνατο;

C MEN. Οὔκ, ἀλλ' ἑαυτοῦ.

ΣΩ. Καὶ μὴν οὐκ ᾔδει γε, ὡς ἔφαμεν ὀλίγον πρότερον.

MEN. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἐνῆσαν δέ γε αὐτῷ αὗται αἱ δόξαι· ἢ οὔ;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Τῷ οὐκ εἰδότι ἄρα περὶ ὧν ἂν μὴ εἰδῇ ἔνεισιν ἀληθεῖς δόξαι περὶ τούτων ὧν οὐκ οἶδε.

MEN. Φαίνεται.

ΣΩ. Καὶ νῦν μέν γε αὐτῷ ὥσπερ ὄναρ ἄρτι ἀνακεκίνηνται αἱ δόξαι αὗται· εἰ δὲ αὐτόν τις ἀνερήσεται

20. *περὶ τούτων ὧν οὐκ οἶδε* del. Schleiermacher Madv. adv. crit. I 413 *Bkk.*, *ὧν οὐκ οἶδε* del. *Sch.* (Festgruss der phil. Ges. Würzb. 1868 p. 89.)

7. *σοφισταί*, *eruditi*, *doctrinarum magistri*. BUTTM., significatio vocis non Platonica, sed antiqua illa (Pind. Isthm. V 28 de poetis; Zeller I[4] 965, 1) et vulgaris, quare poetae comici ea utuntur. Ar. nub. 331. Diog. La. prooem. 12 *Κρατῖνος ἐν Ἀρχιλόχῳ τοὺς περὶ Ὅμηρον καὶ Ἡσίοδον ἐπαινῶν οὕτως καλεῖ.* Kroschel proll. ad Prot. p. 1—3. Socrates sermonem ad servuli consuetudinem accommodat.

9. *ὡς σὺ φῄς*. Eadem ironia Gorg. 527 C *ὡς ὁ σὸς λόγος σημαίνει.* HERMANN praef. XX.

19. *περὶ ὧν ἂν μὴ εἰδῇ*. „*Illi igitur qui nescit, quicquid illud est cuius est nescius.*“ HEIND. Socrates summam facit eorum, quae a pag. 82 B Menoni probavit. Probaverat autem puerum etiamsi nihil sciret de iis rebus quas nesciret (84A), tamen veras opiniones tenere de iisdem (85 B). Voce igitur premenda sunt verba *οὐκ εἰδότι* et *ἀληθεῖς δόξαι*; quorum ut oppositio magis etiam eluceat, sententiae duo membra aequabiliter conformata sunt *περί* praepositione (ad 71 B) utrobique posita. ULLRICH (cf. p. 53, 10), BUTTM.

22. *ὥσπερ ὄναρ*, mox opp. *ἀκριβῶς*. Symp. 175E *ἀμφισβητήσιμος ὥσπερ ὄναρ*.

πολλάκις τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ πολλαχῇ, οἶσθ' ὅτι τελευτῶν οὐδενὸς ἧττον ἀκριβῶς ἐπιστήσεται περὶ τούτων.

ΜΕΝ. Ἔοικεν. D

ΣΩ. Οὐκοῦν οὐδενὸς διδάξαντος ἀλλ' ἐρωτήσαντος ἐπιστήσεται, ἀναλαβὼν αὐτὸς ἐξ αὑτοῦ τὴν ἐπιστήμην;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δὲ ἀναλαμβάνειν αὐτὸν ἐν αὑτῷ ἐπιστήμην οὐκ ἀναμιμνήσκεσθαί ἐστιν;

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ τὴν ἐπιστήμην, ἣν νῦν οὗτος ἔχει, ἤτοι ἔλαβέν ποτε ἢ ἀεὶ εἶχεν;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν ἀεὶ εἶχεν, ἀεὶ καὶ ἦν ἐπιστήμων· εἰ δὲ ἔλαβέν ποτε, οὐκ ἂν ἔν γε τῷ νῦν βίῳ εἰληφὼς εἴη· ἢ δεδίδαχέ τις τοῦτον γεωμετρεῖν; οὗτος γὰρ E ποιήσει περὶ πάσης γεωμετρίας ταὐτὰ ταῦτα, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων ἁπάντων. ἔστιν οὖν ὅστις τοῦτον πάντα δεδίδαχεν; δίκαιος γάρ που εἶ εἰδέναι, ἄλλως τε ἐπειδὴ ἐν τῇ σῇ οἰκίᾳ γέγονεν καὶ τέθραπται.

ΜΕΝ. Ἀλλ' οἶδα ἔγωγε ὅτι οὐδεὶς πώποτε ἐδίδαξεν.

ΣΩ. Ἔχει δὲ ταύτας τὰς δόξας· ἢ οὐχί;

ΜΕΝ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, φαίνεται.

XXI. *ΣΩ.* Εἰ δὲ μὴ ἐν τῷ νῦν βίῳ λαβών, οὐκ

1. πολλαχοῦ ς, πολλαχῇ *ab* Wolf Kl. Schr. I 78 *Bkk.* οἶσθ'] εὖ ἴσθ' Struve opusc. II 18. 15. γεωμετρεῖν; distinxit *Bkk.* 18. πάντα] ταῦτα Gedike. τε] τε καὶ *b*¹ *Bkk.* 22. ὦ Σώκρατες, φαίνεται del. Naber comm. II 65, φαίνεται post λαβών transponendum esse putat Schanz, uterque frustra, v. ann.

1. **οἶσθ' ὅτι** ut 95 DE, formula assensum exspectantis. BUTTM. Phaedon. 72 A Gorg. 486 A. STALLB.

4. **οὐδενὸς — ἐρωτήσαντος.** ἀλλὰ negationem tollit. Krüger ad Xen. an. I 3, 15. Ad symp. 192 E de rep. II 366 D Phaedr. 260 D.

11. **ἤτοι — ἢ** ut 89 A. τοι assensum poscit.

ἔλαβέν ποτε. Phaedon. 75 E λαβόντες πρὶν γενέσθαι γιγνόμενοι ἀπωλέσαμεν, ὕστερον δὲ —ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας, ἅς ποτε καὶ πρὶν εἴχομεν.

18. **ἄλλως τε** om. καί, ut Hipp. min. 363 A ἄλλως τε ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ λελείμμεθα. „Xen. mem. I 2, 59. Isocr. II 51. Multa enim, quae in prima formulae alicuius origine sunt, usus postea brevitatisque studium omittit." BUTTM. Cf. ἄλλο τι (om. ἢ) 82 C.

22. **ἀνάγκη — φαίνεται** ut Theaet. 170 E ἔοικεν ἔκ γε τοῦ λόγου ἀνάγκη εἶναι. Infra 97 C ἀνάγκη μοι φαίνεται.

23. **λαβών.** „Ex praegressis repetendum ἔχει ταύτας τὰς δόξας. Ad Alc. I 110 C." STALLB.

86 ἤδη τοῦτο δῆλον, ὅτι ἐν ἄλλῳ τινὶ χρόνῳ εἶχε καὶ ἐμεμαθήκει;

MEN. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὗτός γέ ἐστιν ὁ χρόνος, ὅτ' οὐκ ἦν ἄνθρωπος;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν ὅν τ' ἂν ᾖ χρόνον καὶ ὃν ἂν μὴ ᾖ ἄνθρωπος ἐνέσονται αὐτῷ ἀληθεῖς δόξαι, αἳ ἐρωτήσει ἐπεγερθεῖσαι ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἆρ' οὖν τὸν ἀεὶ χρόνον μεμαθηκυῖα ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ; δῆλον γὰρ ὅτι τὸν πάντα χρόνον ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος.

MEN. Φαίνεται.

B *ΣΩ.* Οὐκοῦν εἰ ἀεὶ ἡ ἀλήθεια ἡμῖν τῶν ὄντων ἐστὶν ἐν τῇ ψυχῇ, ἀθάνατος ἂν ἡ ψυχὴ εἴη; ὥστε θαρροῦντα χρὴ ὃ μὴ τυγχάνεις ἐπιστάμενος νῦν, τοῦτο δ' ἐστὶν ὃ μὴ μεμνημένος, ἐπιχειρεῖν ζητεῖν καὶ ἀναμιμνήσκεσθαι.

MEN. Εὖ μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες, οὐκ οἶδ' ὅπως.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἐμοί, ὦ Μένων. καὶ τὰ μέν γε ἄλλα οὐκ ἂν πάνυ ὑπὲρ τοῦ λόγου διισχυρισαίμην· ὅτι

1. *ἤδη* ΞE Stallbaum (ed. Weigel. X 382) *Bttm.*, *ᾔδει abς.* *μεμαθήκει* E *Bkk.* 7. *ὅν τ' ἂν* Baiter, Madvig adv. crit. I 413 *Sch.*, *ὃν ἂν* Cornarius eclog. 83 *Beck*, *ὅταν abς.* *καὶ* ΣΥx Heindorf apud Buttm. *Stb.* (1822), *ἢ καὶ abς.* 8. *αἳ ἐρωτήσει* F[cor] Wolf, Kl. Schr. I 78 cum Ficino, *Beck*, *αἳ ἐρωτήσεσιν* E[cor] Cornarius eclog. 83, *αἱ ἐρωτήσεις abς.* 9. *ἆρ' οὐ* Stallbaum.

7. *εἰ οὖν. Insunt in illo, quamdiu homo est et quamdiu non est, verae opiniones. Ergo anima eius semper eas tenet, nam semper aut homo est aut non est. Ergo anima est immortalis.* Non fugit Platonem lubricam esse hanc argumentationem (v. 86 B proll. p. 16), quam vitiosam esse postea perspexit. Phaedon. 77 C, postquam de recordatione et superiore vita a pag. 72 E exposuit (v. proll. p. 31): *φαίνεται γάρ*, inquit, *ὥσπερ ἥμισυ ἀποδεδεῖχθαι οὗ δεῖ, ὅτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς ἦν ἡμῶν ἡ ψυχή· δεῖ δὲ προσαποδεῖξαι ὅτι καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν οὐδὲν ἧττον ἔσται ἢ πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἡ ἀπόδειξις ἔχειν.*

εἰ οὖν — ἆρ' οὖν, non epanalepsis ut Charm. 157 C; alterum enim *οὖν* ad priora respicit (*igitur*), hoc ad nova pergit (*ergone*).

8. *ἐνέσονται* i. q. *ἐνεῖναι φήσομεν* („wenn richtige Vorstellungen in ihm sein sollen." SCHLEIERM.). Ad Theaet. 161 D. 83 D *ἦν*. Ita enim assumptionis vitium minuitur.

9. *ἆρ' οὖν*, *ergone*, pro *ἆρ' οὖν οὐ* (85 D), *nonne ergo*. Phaedon. 65 E *ἆρ' οὖν ἐκεῖνος —; ἆρ' οὐχ οὗτος —;* Infra 89 B Euthyphr. 5 A. Cf. *ἆρα* pro *ἆρ' οὐ* Euthyphr. 6 A.

20. *οὐκ ἂν — διισχυρισαίμην*. Phaedon. 114 D *τὸ μὲν οὖν τοιαῦτα διισχυρίσασθαι οὐ-*

δ' οἰόμενοι δεῖν ζητεῖν ἃ μή τις οἶδεν, βελτίους ἂν εἶμεν καὶ ἀνδρικώτεροι καὶ ἧττον ἀργοὶ ἢ εἰ οἰοίμεθα, ἃ μὴ ἐπιστάμεθα, μηδὲ δυνατὸν εἶναι εὑρεῖν μηδὲ δεῖν ζητεῖν, C περὶ τούτου πάνυ ἂν διαμαχοίμην, εἰ οἷός τε εἴην, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ.

MEN. Καὶ τοῦτο μέν γε δοκεῖς μοι εὖ λέγειν, ὦ Σώκρατες.

XXII. *ΣΩ.* Βούλει οὖν, ἐπειδὴ ὁμονοοῦμεν ὅτι ζητητέον περὶ οὗ μή τις οἶδεν, ἐπιχειρήσωμεν κοινῇ ζητεῖν τί ποτ' ἐστὶν ἀρετή;

MEN. Πάνυ μὲν οὖν. οὐ μέντοι, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἔγωγε ἐκεῖνο ἂν ἥδιστα, ὅπερ ἠρόμην τὸ πρῶτον, καὶ σκεψαίμην καὶ ἀκούσαιμι, πότερον ὡς διδακτῷ ὄντι αὐτῷ δεῖ ἐπιχειρεῖν, ἢ ὡς φύσει ἢ ὡς τίνι ποτὲ τρόπῳ D παραγιγνομένης τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀρετῆς.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ μὲν ἐγὼ ἦρχον, ὦ Μένων, μὴ μόνον ἐμαυτοῦ ἀλλὰ καὶ σοῦ, οὐκ ἂν ἐσκεψάμεθα πρότερον εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτὸν ἡ ἀρετή, πρὶν ὅ τι ἐστὶν πρῶτον ἐζητήσαμεν αὐτό· ἐπειδὴ δὲ σὺ σαυτοῦ μὲν οὐδ'

1. *εἴημεν* pars b^1ς, *εἶμεν ab Bkk.* 2. *οἰόμεθα a* pars b^1ς, *οἰοίμεθα b Bkk.* 12. *ἀλλ' ἔγωγε* ut videtur *Γ*nxς, *ἂν λέγω γε ab.* 19. *ἐζητήσαμεν αὐτό a* pars *b Bkk.*, *αὐτὸ ἐζητήσαμεν* pars b^2ς.

τως ἔχειν, ὡς ἐγὼ διελήλυθα, οὐ πρέπει νοῦν ἔχοντι ἀνδρί· ὅτι μέντοι ἢ ταῦτ' ἐστὶν ἢ τοιαῦτ' ἄττα περὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ τὰς οἰκήσεις, ἐπείπερ ἀθάνατόν γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὖσα, τοῦτο καὶ πρέπειν μοι δοκεῖ καὶ ἄξιον κινδυνεῦσαι οἰομένῳ οὕτως ἔχειν. Quamquam etiam fabula (*μῦθος, λόγος.* Gorg. 523 A) non nihili est, sed veritatis imago (de leg. X 897 D Phaedr. 246 A) et utilis (Gorg. 527 A).

1. *οἰόμενοι δεῖν.* „*οἴεσθαι δεῖν*, necesse credere, hinc *propositum habere*, *velle.* 95 C.“ BUTTM. Hipparch. 225 B.

4. *διαμαχοίμην.* Quo rarius Socrates aliquid affirmat (98 B), eo efficacius. Proll. p. 17 ann. 2.

11. *οὐ μέντοι — ἀλλά* ut Phaedon. 62 B symp. 173 B. Non propter Menonis inconstantiam, sed necessario suo progressu quaestio devenit ad explorandam virtutem, num scientia sit, postquam de scientiae natura et condicione expositum est.

13. *διδακτῷ ὄντι — παραγιγνομένης.* gen. abs. post dativum infertur: ad Phil. 44 C.

ὄντι αὐτῷ, attractio ut 87 C *τοιοῦδε μὲν ὄντος* (*τῆς ἀρετῆς*). soph. 227 E *κακίας ἀφαίρεσίν τινα, καθαρμὸν αὐτὸν λέγοντες.* de leg. X 937 D *δίκη — πῶς οὐ καλόν, ὃ πάντα ἡμέρωκε —;* Ad 79 E.

16. *ἦρχον — ἐσκεψάμεθα.* De aoristo ad 72 B.

18. *εἴτε οὐ* ut 87 B, sed 71 A *εἴτε διδακτὸν εἴτε μὴ διδακτόν.* 87 B *εἴτε ἀδύνατον εἴτε μή.* Nam in obliqua interrogatione *utrum — an non* et *οὐ* et *μή* usurpatur. Ad Enthyphr. 12 A. Kühner, Ausf. Gram. II p. 749.

19. *αὐτό* (ad 71 A) hic non

86 ἐπιχειρεῖς ἄρχειν, ἵνα δὴ ἐλεύθερος ᾖς, ἐμοῦ δὲ ἐπιχειρεῖς τε ἄρχειν καὶ ἄρχεις, συγχωρήσομαί σοι· τί γὰρ
E χρὴ ποιεῖν; ἔοικεν οὖν σκεπτέον εἶναι ποῖόν τί ἐστιν ὃ μήπω ἴσμεν ὅ τι ἐστίν. εἰ μή τι οὖν ἀλλὰ σμικρόν γέ μοι τῆς ἀρχῆς χάλασον, καὶ συγχώρησον ἐξ ὑποθέσεως αὐτὸ σκοπεῖσθαι, εἴτε διδακτόν ἐστιν εἴτε ὁπωσοῦν. λέγω δὲ τὸ ἐξ ὑποθέσεως ὧδε, ὥσπερ οἱ γεωμέτραι πολλάκις σκοποῦνται, ἐπειδάν τις ἔρηται αὐτούς, οἷον περὶ χωρίου, εἰ οἷόν τε ἐς τόνδε τὸν κύκλον τόδε τὸ χωρίον
87 τρίγωνον ἐνταθῆναι, εἴποι ἄν τις ὅτι οὔπω οἶδα, εἰ ἔστιν τοῦτο τοιοῦτον, ἀλλ' ὥσπερ μέν τινα ὑπόθεσιν

6. ὁπωσοῦν] ὁποιονοῦν Liebhold, Philologus XXXII (1873) p. 363. 11. μέντοι τινὰ Madvig adv. crit. I 413.

spectat ad rem ipsam, sed ad primariam de ea quaestionem. BUTTM.

1. δή i. q. δῆθεν, ut apol. 27 A Prot. 320 A 342 C Theag. 123 A al.

ἐλεύθερος. De rep. IX 576 A ἐλευθερίας — τυραννικὴ φύσις ἀεὶ ἄγευστος. VIII 564 A. Libertatem grandi et vera imagine Plato describit polit. 273 B (de mundo): ἐπιμέλειαν καὶ κράτος ἔχων αὐτὸς τῶν ἐν αὐτῷ τε καὶ ἑαυτοῦ, τὴν τοῦ δημιουργοῦ καὶ πατρὸς ἀπομνημονεύων διδαχὴν εἰς δύναμιν. Alc. I 122 A.

2. ἄρχεις, cf. 76 B Euthyphr. 14 C ἀνάγκη γὰρ τὸν ἐρῶντα τῷ ἐρωμένῳ ἀκολουθεῖν, ὅπῃ ἂν ἐκεῖνος ὑπάγῃ.

4. εἰ μή τι — ἀλλά, ellipsis, cf. symp. 222 E εἰ μή τι ἄλλο. De rep. VI 509 C (BUTTM.) εἰ μή τι ἀλλὰ τήν περὶ τὸν ἥλιον ὁμοιότητα αὖ διεξιών.

σμικρόν, om. τι, ut Gorg. 473 D ὑπόμνησόν με σμικρόν, Euthyd. 298 E ἔτι γέ μοι μικρὸν ἀπόκριναι. Ad Euthyd. 286 D symp. 175 B erast. 135 C.

5. ἐξ ὑποθέσεως. Proll. p. 17.

9. χωρίον, h. l. non figura, ut 82 B, sed *area*. Ad 76 A.

τόνδε τὸν κύκλον. Socrates orbem in arena describit. Non enim est cur credamus eum iam antea (73 E στρογγυλότητος πέρι) ea figura usum esse, ut suspicatur Schultz.

τόδε τὸ χωρίον, quadratum illud, a quo orsa erat disquisitio, cuius latus (ἡ δοθεῖσα γραμμή) erat bipedale.

10. τρίγωνον est praedicatum. „Potestne fieri ut in hunc orbem haec area *in triangulum redacta* inscribatur?“ Triangulum autem intellegendum est *rectiangulum*, ut Tim. 53 C (v. ad 82 B), et *lateribus non aequis*, sed cuius alterum latus (bipedale, latus quadrati) datum sit. Schultz p. 26.

ἐνταθῆναι, τεταμένον ἐγγραφῆναι (Schultz). Euclid. IV def. 3 σχῆμα εὐθύγραμμον εἰς κύκλον ἐγγράφεσθαι λέγεται, ὅταν ἑκάστη γωνία τοῦ ἐγγραφομένου ἅπτηται τῆς περιφερείας. STALLB.[1]

εἴποι ἄν τις. Protasis non est ἐπειδάν τις ἔρηται, sed omissa est post verba οἷον περὶ χωρίου, supplenda ex praegressis.

11. ἀλλὰ — μέν, *at saltem*. 89 C ad Criton. 43 D.

ὥσπερ, *velut*, ut in afferendo exemplo. Quod ubi non ad singulam aliquam vocem adicitur, sed ad totum enuntiatum, sententiam incertam quodammodo et modestam reddit. Crat. 399 D ὥσπερ τοίνυν μοι δοκεῖ τούτοις ἑξῆς εἶναί τι χρῆμα. Kock ad Ar. nub. 1276.

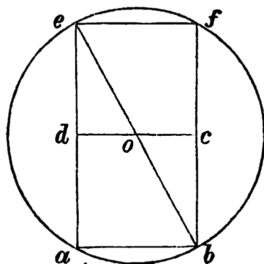
προὔργου οἶμαι ἔχειν πρὸς τὸ πρᾶγμα τοιάνδε· εἰ μέν ἐστιν τοῦτο τὸ χωρίον τοιοῦτον, οἷον παρὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῦ γραμμὴν παρατείναντα ἐλλείπειν τοιούτῳ χωρίῳ, οἷον ἂν αὐτὸ τὸ παρατεταμένον ᾖ, ἄλλο τι συμβαίνειν μοι δοκεῖ, καὶ ἄλλο αὖ, εἰ ἀδύνατόν ἐστιν ταῦτα παθεῖν· ὑποθέμενος οὖν ἐθέλω εἰπεῖν σοι τὸ συμβαῖνον περὶ τῆς ἐντάσεως αὐτοῦ εἰς τὸν κύκλον, εἴτε ἀδύνατον B *εἴτε μή.*

XXIII. *οὕτω δὴ καὶ περὶ ἀρετῆς ἡμεῖς, ἐπειδὴ οὐκ ἴσμεν οὔθ' ὅ τι ἐστὶν οὔθ' ὁποῖόν τι, ὑποθέμενοι αὐτὸ σκοπῶμεν εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτόν ἐστιν, ὧδε λέγοντες· εἰ ποῖόν τί ἐστι τῶν περὶ τὴν ψυχὴν ὄντων*

3. *παρατείναντα abς*, *παρατείναντι* Serranus (vers. lat.: „ei qui eam extendere instituerit“), Mollweide (comment. math.-philol. tres, Lips. 1813), Schultz (Jahrb. f. Philol. 1882 p. 19 sqq.), *παρατείναντος* (sc. *τινός*) Wex (comment. de loco math. in Pl. Menone. Hal. 1825. p. 11). Virorum doctorum XXII diversas de hoc loco sententias et coniecturas congessit Patze, comment. de loco math. in Pl. Menone. Susati 1832, recentiores enumerat Schultz l. l. p. 20. *ἐλλίπειν* $\mathfrak{A}^{1s}$, *ἐλλιπεῖν ΔΞΣ.* 12. *ποῖόν* ab^1 pars b^2 *Bkk.*, *ὁποῖόν ς*, *ποιόν* Ast, *ὁποῖόν τί ἐστιν ἢ οὐκ ἔστι* Schleiermacher.

1. *προὔργου—ἔχειν*, i. e. *ἀνυσίμως ἔχειν*, ut Alc. II 146 C *λυσιτελούντως ἔχειν*. De rep. II 376 C *προὔργου ἡμῖν ἐστιν — πρὸς τὸ κατιδεῖν.*

εἰ μέν ἐστιν. „*Si hoc spatium* (quadratum abcd) *tale est, ut ad datam eius lineam* (ab) *illud applicans reliquum facias tale spatium* (cdef), *quale ipsum applicatum est.*“ Tum enim dia-

metro be triangulum quaesitum efficitur. Palmaris interpretatio debetur Schultzio.

2. *οἷον, ὥστε.* 100 A Euthyphron. 11 A Theag. 127 C erast. 136 A. Cf. 91 C *ὅσον*.

3. *παρατείναντα.* Hoc in mathematicorum vocabulis enumeratur de rep. VII 527 A *τετραγωνίζειν τε καὶ παρατείνειν καὶ προστιθέναι.* Euclides figurae applicationem dicit *παραβάλλειν* (el. VI 27 sq.).

ἐλλείπειν. Euclidi *ἐλλείπειν χωρίῳ τινί* est „spatio aliquo minus esse“, opp. *ὑπερβάλλειν χωρίῳ τινί* (el. VI 27—29), in quibus dativus significat quanto aliquid minus aut maius sit. Si Platonis idem erat usus, Serrani coniectura *παρατείναντι* necessaria est. Nam incertum est num Platoni, sicut verbi *ὑπερβάλλειν* potestas utramque structuram fert, dicere licuerit non solum *τὸ παρατεταμένον*, sed etiam *ὁ παρατείνων ἐλλείπει χωρίῳ τινί.*

8. *εἴτε μή*, mox *εἴτε οὔ*. Ad 86 D.

12. *ποῖόν τι.* „Hipp. mai. 288 A *εἴ τί ἐστιν αὐτὸ τὸ καλόν, ταῦτ'*

87 ἀρετή, διδακτὸν ἂν εἴη ἢ οὐ διδακτόν; πρῶτον μὲν εἰ ἔστιν ἀλλοῖον ἢ οἷον ἐπιστήμη, ἆρα διδακτὸν ἢ οὔ; ἢ ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀναμνηστόν; διαφερέτω δὲ μηδὲν
C ἡμῖν ὁποτέρῳ ἂν τῷ ὀνόματι χρώμεθα. ἀλλ' ἆρα διδακτόν; ἢ τοῦτό γε παντὶ δῆλον, ὅτι οὐδὲν ἄλλο διδάσκεται ἄνθρωπος ἢ ἐπιστήμην;

MEN. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Εἰ δέ γ' ἐστὶν ἐπιστήμη τις ἡ ἀρετή, δῆλον ὅτι διδακτὸν ἂν εἴη.

MEN. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τούτου μὲν ἄρα ταχὺ ἀπηλλάγμεθα, ὅτι τοιοῦδε μὲν ὄντος διδακτόν, τοιοῦδε δ' οὔ.

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, δεῖ σκέψασθαι, πότερόν ἐστιν ἐπιστήμη ἡ ἀρετὴ ἢ ἀλλοῖον ἐπιστήμης.

MEN. Ἔμοιγε δοκεῖ τοῦτο μετὰ τοῦτο σκεπτέον εἶναι.

1. εἴη, εἰ δέ, οὐ δ. Ast. 2. ἢ οὔ] που *Sch.* ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν ἀναμνηστόν, (om. ἢ) inter διδακτόν, et ἢ οὔ; ponit Struve opusc. II 18. 4. ἀλλ' ἆρα διδακτόν; ἢ] ἄλλο τι ἆρα διδακτόν, ἢ Liebhold, Philologus XXXII (1873) p. 186. 11. τοιοῦδε δ' *ab*² pars *b*¹ *Bkk.*, μὴ τοιοῦδε δ' *T*1 ϛ *Hsch.* 14. τὸ δὲ δὴ Struve. 16. μετὰ τοῦτο del. Schanz, Z. f. Österr. Gymn. 1869 p. 85.

ἂν εἴη τὰ καλά; Xen. mem. I 4, 14 ὅταν τί ποιήσωσι νομιεῖς αὐτοὺς σοῦ φροντίζειν;" STALLB.

τῶν περὶ τὴν ψυχὴν ὄντων. 88 C τῶν ἐν τῇ ψυχῇ. 88 A C τὰ κατὰ τὴν ψυχήν. 88 D τὰ τῆς ψυχῆς. de rep. X 618 D τῶν φύσει περὶ ψυχὴν ὄντων.

2. ἀλλοῖον ἢ οἷον ἐπιστήμη i. q. 87 C ἀλλοῖον ἐπιστήμης. Sisyph. 309 C ἀλλοῖον (Hrm. ἄλλο ὂν) ἢ ὅπερ ἐπιστήμη. Infra 88 A ἄλλως ἢ οὕτως.

ἢ ὅ. „ἢ spectat ad solam vocem διδακτόν, ab qua semotum est ne ista, διδακτὸν ἢ οὔ, dirimantur." BUTTM.

4. ἀλλ' ἆρα διδακτόν; „*sed quaeramus possitne doceri*: nam sive hoc sive illo utimur vocabulo, res tamen ipsa ad idem redit." STALLB.

8. δῆλον ὅτι. Disputatione non opus erat. Ar. eth. Nic. VI 3, 3 διδακτὴ πᾶσα ἐπιστήμη δοκεῖ εἶναι καὶ τὸ ἐπιστητὸν μαθητόν. HERMANN, Gesch. u. Syst. p. 646.

11. ἀπηλλάγμεθα „dicitur sic, ut molestiae et laboris notionem adiunctam habeat. Ad Hipp. mai. 291 B. Facile autem apparet Socratem iocose ita loqui, siquidem Meno 86 C quaerendi laborem fastidiverat." STALLB.

τοιοῦδε — τοιοῦδε. „Sedulo in proximis quoque cavere videtur Plato, ne distinguat inter ἐπιστήμην et οὐκ ἐπιστήμην, cuius loco ponit ἀλλοῖον ἐπιστήμης. Itaque hic etiam non dicit μὴ τοιοῦδε, sed bis τοιοῦδε, ut species positivae notionis servetur in utroque." BUTTM.

12. ὄντος, ad 79 E.

16. τοῦτο μετὰ τοῦτο ut Euthyphr. 10 D ἕτερον τοῦτο τούτου. Alc. I 108 E βέλτιον τόδε τοῦδε.

ΣΩ. *Τί δὲ δή; ἄλλο τι ἢ ἀγαθὸν αὐτό φαμεν εἶναι, τὴν ἀρετήν, καὶ αὕτη ἡ ὑπόθεσις μένει ἡμῖν, ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι;* D

MEN. *Πάνυ μὲν οὖν.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν εἰ μέν τί ἐστιν ἀγαθὸν καὶ ἄλλο χωριζόμενον ἐπιστήμης, τάχ' ἂν εἴη ἡ ἀρετὴ οὐκ ἐπιστήμη τις· εἰ δὲ μηδέν ἐστιν ἀγαθόν, ὃ οὐκ ἐπιστήμη περιέχει, ἐπιστήμην ἄν τιν' αὐτὸ ὑποπτεύοντες εἶναι ὀρθῶς ὑποπτεύοιμεν;*

MEN. *Ἔστι ταῦτα.*

ΣΩ. *Καὶ μὴν ἀρετῇ γ' ἐσμὲν ἀγαθοί;*

MEN. *Ναί.*

ΣΩ. *Εἰ δὲ ἀγαθοί, ὠφέλιμοι· πάντα γὰρ τἀγαθὰ ὠφέλιμα. οὐχί;* E

MEN. *Ναί.*

ΣΩ. *Καὶ ἡ ἀρετὴ δὴ ὠφέλιμόν ἐστιν;*

MEN. *Ἀνάγκη ἐκ τῶν ὡμολογημένων.*

XXIV. *ΣΩ.* *Σκεψώμεθα δὴ καθ' ἕκαστον ἀναλαμβάνοντες, ποῖά ἐστιν ἃ ἡμᾶς ὠφελεῖ. ὑγίεια, φαμέν, καὶ*

1. δὲ] *δαὶ a Bkk.* 6. *χωριζόμενον* del. Schanzio. 8. *τιν'* ΞF[1] et ut videtur n ς, *τι ab.* *ὑποπτεύοντες αὐτὸ* E et ut videtur n ς, *αὐτὸ ὑπ. ab Bkk.* 13. *πάντα* (in fine versus) *τὰ γὰρ ἀγαθὰ* 𝔄[s], *τὰ γὰρ ἀγ.* (om. *πάντα*) Δ, *πάντα γὰρ τἀγαθὰ* bς, *πάντα γὰρ ἀγαθὰ Tur.*

1. *αὐτὸ — τὴν ἀρετήν.* „Huius appositionis exempla bene multa consignavimus ad Gorg. 501 A remp. IX 578 D Lach. 183 C.“ STALLB. Erast. 138 E.

5. *τι — καὶ ἄλλο.* In hac formula *καί* est *etiam.*

8. *περιέχει.* Soph. 253 D *πολλὰς* (*ἰδέας*) *ἑτέρας ἀλλήλων ὑπὸ μιᾶς ἔξωθεν περιεχομένας.*

ἂν — ὑποπτεύοντες — ὑποπτεύοιμεν. *ἂν* non participium afficit (cf. Kühner, Ausf. Gram. II p. 209 sq.), sed ad vocem *ἐπιστήμη* ut eminentem se applicat. Ita 89 E *καλῶς ἂν αὐτὸ εἰκάζοντες εἰκάζοιμεν.* 76 A 89 B 91 B 92 C.

13. *πάντα γὰρ τἀγαθὰ ὠφέλιμα.* Probandi negotio Plato h. l. supersedet, quia Prot. 333 D sqq. hic locus copiose tractatus est. Proll. p. 14. 15 ann. 9.

18. *καθ' ἕκαστον ἀναλαμβάνοντες,* „*singula in disceptationem vocantes.*“ STALLB. Formula *καθ' ἕκαστον* est instar accusativi, sicut *καθ' ἕνα* Alc. I 114 D *ὁ μὲν ἀθρόους πείθει ταὐτά, ὁ δὲ καθ' ἕνα.* Quare etiam genetivus adicitur. Ad remp. IV 436 B *καθ' ἕκαστον αὐτῶν πράττομεν.*

19. *ὑγίεια — πλοῦτος.* „Fuit haec de bonis externis pervulgata opinio. Ita leg. I 631 C II 661 A Euthyd. 279 A item *ὑγίεια, κάλλος, ἰσχύς* et *πλοῦτος* recensentur, Gorg. 451 E autem memoratur *τὸ ὑγιαίνειν, καλὸν γενέσθαι καὶ πλουτεῖν.* Quippe his locis omnibus respicitur ad celebratissimum illud scolion Simonidis vel Epicharmi (scol. 8

ἰσχὺς καὶ κάλλος καὶ πλοῦτος δή· ταῦτα λέγομεν καὶ τὰ τοιαῦτα ὠφέλιμα. οὐχί;

MEN. Ναί.

88 ΣΩ. Ταὐτὰ δὲ ταῦτά φαμεν ἐνίοτε καὶ βλάπτειν· ἢ σὺ ἄλλως φῂς ἢ οὕτως;

MEN. Οὔκ, ἀλλ' οὕτως.

ΣΩ. Σκόπει δή, ὅταν τί ἑκάστου τούτων ἡγῆται, ὠφελεῖ ἡμᾶς, καὶ ὅταν τί, βλάπτει; ἆρ' οὐχ ὅταν μὲν ὀρθὴ χρῆσις, ὠφελεῖ, ὅταν δὲ μή, βλάπτει;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἔτι τοίνυν καὶ τὰ κατὰ τὴν ψυχὴν σκεψώμεθα. σωφροσύνην τι καλεῖς καὶ δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν καὶ εὐμαθίαν καὶ μνήμην καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα;

B MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Σκόπει δή, τούτων ἅττα σοι δοκεῖ μὴ ἐπιστήμη εἶναι ἀλλ' ἄλλο ἐπιστήμης, εἰ οὐχὶ ποτὲ μὲν βλάπτει, τοτὲ δὲ ὠφελεῖ; οἷον ἀνδρεία, εἰ μή ἐστι φρόνησις ἡ ἀνδρεία ἀλλ' οἷον θάρρος τι· οὐχ ὅταν μὲν ἄνευ

4. *δὲ* Γ *Bttm.*, *δή* *ab*ς. 12. *ἀνδρείαν* 𝔄 pars b^1 *Stb.*, *ἀνδρίαν* ς *Bkk.* 13. *εὐμαθίαν* ut videtur 𝔄b^2ς, *εὐμάθειαν* pars b^1 *Stb.* Cf. *πολυμαθίαν* erast. 133 D. 17. *εἰ* 1^2 Heindorf apud Buttm. *Beck*, ἦ 𝔄^s, ἤ t et ut videtur *b*ς. *ποτὲ* — 18. *τοτὲ* 𝔟r *Tur.*, *ποτὲ* — *τότε* *a* pars *b*, *ποτὲ* — *ποτὲ* ut videtur 𝔛ΣrnFboς, *τότε* — *τοτὲ* x, *τοτὲ* — *τοτὲ* (ut 88 D) Ast *Hrm.* 19. *οὐχὶ* Δ *Bkk.*

Bergk): *ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ, δεύτερον δὲ φυὰν καλὸν γενέσθαι, τὸ τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδόλως, καὶ τὸ τέταρτον ἡβᾶν μετὰ τῶν φίλων.*" STALLB.

9. *ὀρθὴ χρῆσις.* Euthyd. 281 D *κινδυνεύει σύμπαντα, ἃ τὸ πρῶτον ἔφαμεν ἀγαθὰ εἶναι, — ἐὰν μὲν αὐτῶν ἡγῆται ἀμαθία, μείζω κακὰ εἶναι τῶν ἐναντίων, ὅσῳ δυνατώτερα ὑπηρετεῖν τῷ ἡγουμένῳ κακῷ ὄντι· ἐὰν δὲ φρόνησίς τε καὶ σοφία, μείζω ἀγαθά· αὐτὰ δὲ καθ' αὑτὰ οὐδέτερα αὐτῶν οὐδενὸς ἄξια εἶναι.*

13. *μεγαλοπρέπειαν*, quam Meno in virtutibus enumeraverat 74 A.

17. *εἰ οὐχί.* In Attico sermone „nusquam in interrogatione ante οὐκ invenias ἤ". HEIND.

ποτὲ μὲν — τοτὲ δέ ut Theaet. 192 D *ἅπτομαί ποτ' αὐτῶν, τοτὲ δ' οὔ.* Polyb. IV 38, 6 *ποτὲ μὲν Γαλάταις, τοτὲ δὲ — Θρᾳξίν.*

18. *οἷον ἀνδρεία.* Eadem structura Euthyd. 301 E *ἆρ' οὖν, ἔφη, ταῦτα ἡγεῖ σὰ εἶναι ὧν ἂν ἄρξῃς καὶ ἐξῇ σοι αὐτοῖς χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούλῃ; οἷον βοῦς καὶ πρόβατα, ἆρ' ἂν ἡγοῖο ταῦτα σὰ εἶναι —;*

19. *ἄνευ νοῦ.* Lach. 192 C *οὐκοῦν ἡ μὲν μετὰ φρονήσεως καρτερία καλὴ κἀγαθή; — τί δ' ἡ μετ' ἀφροσύνης; οὐ τοὐναντίον ταύτῃ βλαβερὰ καὶ κακοῦργος;*

νοῦ θαρρῇ ἄνθρωπος, βλάπτεται, ὅταν δὲ σὺν νῷ, ὠφελεῖται;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ σωφροσύνη ὡσαύτως καὶ εὐμαθία· μετὰ μὲν νοῦ καὶ μανθανόμενα καὶ καταρτυόμενα ὠφέλιμα, ἄνευ δὲ νοῦ βλαβερά;

MEN. Πάνυ σφόδρα.

ΣΩ. Οὐκοῦν συλλήβδην πάντα τὰ τῆς ψυχῆς ἐπι- C *χειρήματα καὶ καρτερήματα ἡγουμένης μὲν φρονήσεως εἰς εὐδαιμονίαν τελευτᾷ, ἀφροσύνης δ' εἰς τοὐναντίον;*

MEN. Ἔοικεν.

ΣΩ. Εἰ ἄρα ἀρετὴ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ τί ἐστιν καὶ ἀναγκαῖον αὐτῷ ὠφελίμῳ εἶναι, φρόνησιν αὐτὸ δεῖ εἶναι, ἐπειδήπερ πάντα τὰ κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτὰ μὲν καθ' αὑτὰ οὔτε ὠφέλιμα οὔτε βλαβερά ἐστιν, προσγενομένης δὲ φρονήσεως ἢ ἀφροσύνης βλαβερά τε καὶ ὠφέλιμα γίγνεται. κατὰ δὴ τοῦτον τὸν λόγον ὠφέλιμόν γε οὖσαν D *τὴν ἀρετὴν φρόνησιν δεῖ τιν' εἶναι.*

MEN. Ἔμοιγε δοκεῖ.

XXV. *ΣΩ. Καὶ μὲν δὴ καὶ τἆλλα, ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, πλοῦτόν τε καὶ τὰ τοιαῦτα, τοτὲ μὲν ἀγαθὰ τοτὲ*

4. post *εὐμαθία* distinxit *Stb.* 20. *τἆλλα ab*[1] *Bkk.*, *τὰ ἄλλα b*[2] *ς.* 21. *τοτὲ μὲν* — 104, 1. *εἶναι* del. *Hsch.*

1. *ἄνθρωπος.* Articulo addito 88 E *τῷ ἀνθρώπῳ.* Ad 81 D. Krüger, Gr. Sprachl. I § 50, 3, 6.
σὺν νῷ ut Criton. 48 C *οὐδενὶ ξὺν νῷ.* de rep. X 619 B.

5. *καταρτυόμενα,* i. e. *σωφρονούμενα,* referendum ad *σωφροσύνην* ut *μανθανόμενα* ad *εὐμαθίαν.* Vera *σωφροσύνη* esse non potest sine consilio, at facile id quod vulgo perhibetur; cf. Charmidis definitiones: *τὸ κοσμίως πάντα πράττειν καὶ ἡσυχῇ* (Charm. 159 B), *τὸ αἰσχύνεσθαι* (160 E), *τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν* (161 B). Cum his vulgatis opinionibus verbum *καταρτύειν* concinit. Cf. etiam Phaedon. 68 D *τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει ἀνδρεῖοί εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι. — τί δὲ οἱ κόσμιοι αὐτῶν; οὐ ταὐτὸν τοῦτο πεπόνθασιν; ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονές εἰσιν; — φοβούμενοι γὰρ ἑτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐκείνων, ἄλλων ἀπέχονται ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι.*

13. *αὐτῷ* ad *ἀρετή* referendum (73 C); non recte Stallbaum: „int. *τῷ ἐν τῇ ψυχῇ ὄντι.*“
φρόνησιν, quod genus est scientiae. Cic. off. I 43, 153: „prudentiam enim, quam Graeci *φρόνησιν* dicunt, — quae est rerum expetendarum fugiendarumque scientia.“

20. *καὶ μὲν δὴ καὶ τἆλλα.* „Basis structurae haec est: *καὶ τἆλλα — ἆρ' οὐχ ἡ ψυχή, ὀρθῶς μὲν χρωμένη αὐτοῖς, ὠφέλιμα ποιεῖ;* Sed ob inserta haec, *ὥσπερ τῇ ἄλλῃ — ἐποίει,* pro *αὐτοῖς* necessarium factum erat *τούτοις:* quare mox inseritur *αὐτά.*“ BUTTM.

21. *πλοῦτον — τοιαῦτα,*

88 δὲ βλαβερὰ εἶναι, ἆρα οὐχ ὥσπερ τῇ ἄλλῃ ψυχῇ ἡ φρόνησις ἡγουμένη ὠφέλιμα τὰ τῆς ψυχῆς ἐποίει, ἡ δὲ ἀφροσύνη βλαβερά, οὕτως αὖ καὶ τούτοις ἡ ψυχὴ ὀρθῶς
E μὲν χρωμένη καὶ ἡγουμένη ὠφέλιμα αὐτὰ ποιεῖ, μὴ ὀρθῶς δὲ βλαβερά;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὀρθῶς δέ γε ἡ ἔμφρων ἡγεῖται, ἡμαρτημένως δ' ἡ ἄφρων;

MEN. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω δὴ κατὰ πάντων εἰπεῖν ἔστιν, τῷ ἀνθρώπῳ τὰ μὲν ἄλλα πάντα εἰς τὴν ψυχὴν ἀνηρτῆσθαι, τὰ δὲ τῆς ψυχῆς αὐτῆς εἰς φρόνησιν, εἰ μέλλει
89 ἀγαθὰ εἶναι· καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ φρόνησις ἂν εἴη τὸ ὠφέλιμον. φαμὲν δὲ τὴν ἀρετὴν ὠφέλιμον εἶναι;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Φρόνησιν ἄρα φαμὲν ἀρετὴν εἶναι, ἤτοι ξύμπασαν ἢ μέρος τι.

MEN. Δοκεῖ μοι καλῶς λέγεσθαι, ὦ Σώκρατες, τὰ λεγόμενα.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει, οὐκ ἂν εἶεν φύσει οἱ ἀγαθοί.

MEN. Οὔ μοι δοκεῖ.

7. δέ γε ἡ] λέγε εἰ a. Stallbaum olim, *Ast Hsch.*

21. ἀγαθοὶ ἀγαθοί x Struve,

„quae inserta sunt ad explicanda pronomina τἄλλα ἅ, paulo neglegentius collocata inter ἐλέγομεν et verba inde pendentia." BUTTM.

1. τῇ ἄλλῃ ψυχῇ, nam prudentia est τῶν περὶ τὴν ψυχὴν ὄντων (87 B.)

2. τὰ τῆς ψυχῆς, 88 C ἐπιχειρήματα καὶ καρτερήματα.

ἐποίει ut 83 D ἦν. Imperfectum (ad ἔλεγες 73 A) ad superiora respicit.

10. κατὰ πάντων εἰπεῖν ἔστι, „*in universum dicere licet.*" STALLB. 76 A κατὰ γὰρ παντὸς σχήματος τοῦτο λέγω.

11. τῷ ἀνθρώπῳ — ἀνηρτῆσθαι. Menex. 247 E ὅτῳ γὰρ ἀνδρὶ εἰς ἑαυτὸν ἀνήρτηται πάντα — καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις αἰωρεῖται, — τούτῳ ἄριστα παρεσκεύασται ζῆν.

13. φρόνησις, traiectio praedicati. Item statim φρόνησιν — ἀρετὴν εἶναι.

14. τὴν ἀρετὴν ὠφέλιμον, 87 E.

16. ἤτοι — ἢ ut 85 D.

17. μέρος τι, virtutis, quae non una scientia continetur; ad 99 E. Quamquam in Protagora dialogo Platoni, sicut Socrati, virtus esse videbatur ἐπιστήμη ὅλον (Prot. 361 B).

21. φύσει· οἱ ἀγαθοί ut statim et 98 D οἱ ἀγαθοὶ φύσει εἶεν ἄν. 96 E τίνα ποτὲ τρόπον γίγνονται οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες. 98 C. Aliter 89 B οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοὶ γίγνονται.

ΣΩ. *Καὶ γὰρ ἄν που καὶ τόδ' ἦν. εἰ φύσει οἱ* B *ἀγαθοὶ ἐγίγνοντο, ἦσάν που ἂν ἡμῖν οἳ ἐγίγνωσκον τῶν νέων τοὺς ἀγαθοὺς τὰς φύσεις, οὓς ἡμεῖς ἂν παραλαβόντες ἐκείνων ἀποφηνάντων ἐφυλάττομεν ἐν ἀκροπόλει, κατασημηνάμενοι πολὺ μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον, ἵνα μηδεὶς αὐτοὺς διέφθειρεν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφίκοιντο εἰς τὴν ἡλικίαν, χρήσιμοι γίγνοιντο ταῖς πόλεσι.*

MEN. Εἰκός γέ τοι, ὦ Σώκρατες.

XXVI. ΣΩ. *Ἆρ' οὖν ἐπειδὴ οὐ φύσει οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοὶ γίγνονται, ἆρα μαθήσει;* C

MEN. Δοκεῖ μοι ἤδη ἀναγκαῖον εἶναι· καὶ δῆλον, ὦ Σώκρατες, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, εἴπερ ἐπιστήμη ἐστὶν ἀρετή, ὅτι διδακτόν ἐστιν.

ΣΩ. *Ἴσως νὴ Δία· ἀλλὰ μὴ τοῦτο οὐ καλῶς ὡμολογήσαμεν;*

4. *ἂν ἐν* Ξ Σ Tx *Bttm.* 6. *διαφθείροι* Gedike, *διαφθείρειεν* Madvig adv. crit. I 413 *Sch.* 14. *ὡμολογήσαμεν;* distinxit *Bkk.*, *ὡμολογήσαμεν.* ς *Bttm. Hsch.*

3. *παραλαβόντες.* „nos illos *in disciplinam receptos* tamquam in acropoli thesauri instar custodiremus. Ad Phaedon. 82 D.“ STALLB.

4. *ἐν ἀκροπόλει* ut de leg. XII 969 C, cf. ad Phaedr. 227 B *ἐν ἄστει*, Theaet. 142 A *κατὰ πόλιν*. Sed Euthyphr. 6 C *εἰς τὴν ἀκρόπολιν* ut Gorg. 518 B *ἐν τῇ πόλει*, Theag. 121 D *εἰς τὸ ἄστυ*. Krüger, Gr. Sprachl. I § 50, 2, 15.

5. *κατασημηνάμενοι.* „Faceta allusio ad morem qui erat ut alibi ita etiam Athenis, pecunias publicas et pretiosa quaeque in thesauris (*ὀπισθόδομος*) templorum, quae in acropoli essent, clausis et obsignatis portis asservandi. Boeckh, Staatshaushaltung der Athener I² p. 575 sqq.“ BUTTM. Cf. Curtius, Griech. Gesch. II³ p. 301.

6. *διέφθειρεν — ἀφίκοιντο — γίγνοιντο.* Post imperfectum *διέφθειρεν* (ad symp. 181 D) communis ratio indicativos poscit: *ἀφίκοντο* (cf. 86 D *πρὶν ἐζητήσαμεν.* 89 B *οἳ ἐγίγνωσκον.* Prot. 356 E *ὁπότε — ἔδει*), *ἐγίγνοντο*; sed transitur a modo irreali qui dicitur ad optativum cum alacritate quadam imaginationis, qua id, quod fieri non posse modo putabatur, statim tamquam si fieri possit optatur. Ita Xen. cyneg. XII 22 *εἰ οὖν εἰδεῖεν τοῦτο ὅτι θεᾶται αὐτοὺς (ἡ ἀρετή), ἵεντο ἂν ἐπὶ τοὺς πόνους καὶ τὰς παιδεύσεις, αἷς ἁλίσκεται μόλις, καὶ κατεργάζοιντο ἂν αὐτήν.* Contrario ordine et effectu Euthyphr. 5 B *εὕροιμ' ἄν — ἂν ἐγένετο*, ubi v. ann. Structurae verborum *ἐπειδὴ ἀφίκοιντο — γίγνοιντο* similis est illa erast. 133 A *ὁπότε ἡγησαίμην — ἂν νομίσαιμι.*

εἰς τὴν ἡλικίαν, etiam *εἰς ἡλικίαν* (Theaet. 142 D), per eminentiam de iuvenili aetate. Liv. 42, 34 „cum primum *in aetatem* veni, pater mihi uxorem — dedit.“

9. *ἆρ' οὖν — ἆρα.* „Simillimam habes repetitionem de rep. VIII 565 E Crat. 429 C.“ STALLB. *ἆρ' (οὖν)* pro *ἆρ' (οὖν) οὐ*: ad 86 A.

12. *κατὰ τὴν ὑπόθεσιν*, 87 C.

14. *μὴ — οὐ καλῶς —;* „Lys.

89 MEN. Καὶ μὴν ἐδόκει μὲν ἄρτι καλῶς λέγεσθαι.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴ οὐκ ἐν τῷ ἄρτι μόνον δέῃ αὐτὸ δοκεῖν καλῶς λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ νῦν καὶ ἐν τῷ ἔπειτα, εἰ μέλλει τι αὐτοῦ ὑγιὲς εἶναι.

D MEN. Τί οὖν δή; πρὸς τί βλέπων δυσχεραίνεις αὐτὸ καὶ ἀπιστεῖς, μὴ οὐκ ἐπιστήμη ᾖ ἡ ἀρετή;

ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ, ὦ Μένων. τὸ μὲν γὰρ διδακτὸν αὐτὸ εἶναι, εἴπερ ἐπιστήμη ἐστίν, οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐ καλῶς λέγεσθαι· ὅτι δ' οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη σκέψαι ἐάν σοι δοκῶ εἰκότως ἀπιστεῖν. τόδε γάρ μοι εἰπέ· εἰ ἔστιν διδακτὸν ὁτιοῦν πρᾶγμα, μὴ μόνον ἀρετή, οὐκ ἀναγκαῖον αὐτοῦ καὶ διδασκάλους καὶ μαθητὰς εἶναι;

E MEN. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοὐναντίον αὖ, οὗ μήτε διδάσκαλοι μήτε μαθηταὶ εἶεν, καλῶς ἂν αὐτὸ εἰκάζοντες εἰκάζοιμεν μὴ διδακτὸν εἶναι;

MEN. Ἔστι ταῦτα. ἀλλ' ἀρετῆς διδάσκαλοι οὐ δοκοῦσί σοι εἶναι;

ΣΩ. Πολλάκις γοῦν ζητῶν, εἴ τινες εἶεν αὐτῆς

16. μὴ] μηδὲ Buttmann. 19. εἶεν αὐτῆς ab *Bkk.*, αὐτῆς εἶεν E ς.

218 D ἆρα μὴ — οὐκ ὀρθῶς ἐζητοῦμεν;" STALLB.

ὡμολογήσαμεν. 96 E 98 E al. ὡμολογήκαμεν. Aptius tamen hic videtur aoristum tempus in re praeterita quidem, sed quae non firma maneat. BUTTM.

1. μέν, *saltem*. Ad 87 A.

4. ὑγιές, opp. σαθρόν (Euthyphr. 5 C) vel ὕπουλον (Gorg. 518 E coll. de rep. II 372 E).

6. ἀπιστεῖς μὴ οὐκ. Metuendi notio plerumque latens emergit; ad Phaedon. 70 A. Xen. symp. VIII 34 ἀπιστοῦσιν — μὴ — οὐκ ἀποτελῶσι. At statim solito more ὅτι οὐκ ἔστιν. Kühner, Ausf. Gramm. II p. 762 sq.

8. ἀνατίθεμαι, „ἀπὸ τῶν πεττευόντων καὶ τὰς κεκινημένας ἤδη ψήφους διορθούντων." Harpocr. Hipparch. 229 E ὥσπερ πεττεύων ἐθέλω σοι ἐν τοῖς λόγοις ἀναθέσθαι ὅ τι βούλει. Plut. de commun. notit. XX 6 πεττῶν δίκην δεῦρο κἀκεῖ τὰς κοινὰς ἐννοίας μετατιθείς. Antiphon. fr. 106 Blass. Ad Phaedon. 87 A.

12. καί, *etiam*. (Ast: „et — et".) 89 E sqq. doctores solum quaeruntur.

εἶναι. Meno deluditur; proll. p. 18.

14. οὗ — εἶεν. 92 C οὗ — εἴης. 96 C. Relativum sq. opt. condicionis facit indicium. Hipp. mai. 284 A 296 B Lys. 214 D 219 E al. STRUVE opusc. select. II p. 15. Hipparch. 230 D. Ad Phaedr. 276 B.

15. καλῶς — εἶναι. De traiectione verborum ad Euthyphr. 11 C.

16. μὴ διδακτόν. Concinnius post καὶ διδασκάλους — εἶναι foret μηδὲ διδακτὸν εἶναι, quod ipsum est ubi ad haec respicitur 96 C. BUTTM.

19. ζητῶν, εἴ τινες εἶεν. Animo obversatur non ζητῶ, ut mox, sed ἐζήτουν.

διδάσκαλοι, πάντα ποιῶν οὐ δύναμαι εὑρεῖν. καίτοι μετὰ πολλῶν γε ζητῶ καὶ τούτων μάλιστα, οὓς ἂν οἴωμαι ἐμπειροτάτους εἶναι τοῦ πράγματος. καὶ δὴ καὶ νῦν, ὦ Μένων, εἰς καλὸν ἡμῖν Ἄνυτος ὅδε παρεκαθέζετο, ᾧ μεταδῶμεν τῆς ζητήσεως. εἰκότως δ' ἂν μεταδοῖμεν· Ἄνυτος γὰρ ὅδε πρῶτον μέν ἐστι πατρὸς πλουσίου τε 90 *καὶ σοφοῦ Ἀνθεμίωνος, ὃς ἐγένετο πλούσιος οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου οὐδὲ δόντος τινός, ὥσπερ ὁ νῦν νεωστὶ εἰληφὼς τὰ Πολυκράτους χρήματα Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος, ἀλλὰ τῇ αὑτοῦ σοφίᾳ κτησάμενος καὶ ἐπιμελείᾳ, ἔπειτα καὶ τὰ ἄλλα οὐχ ὑπερήφανος δοκῶν εἶναι πολίτης οὐδὲ*

2. οὓς *ab*[2]𝔟𝔯nx *Bkk.*, οἵους ς. 4. Ἄνυτος Struve opusc. II 18 *Tur.*, ὁ Ἄνυτος x *Bttm.*, αὐτὸς *ab*ς. 5. ἂν *a Ast*, αὖ *b*ς, αὐτῷ Stallbaum. μεταδοῖμεν· Ἄνυτος *Hsch.*, μεταδοῖμεν ἄν· Ἄνυτος Struve, μεταδοῖμεν ἄν· αὐτὸς *ab*ς. Anyti nomen etiam h. l. praebet x. (δ' ἂν μεταδοῖμεν ἄν· Ἄνυτος *Stb.* (1827) *Tur. Hrm.* ut Phaedr. 232 C εἰκότως ἂν τοὺς ἐρῶντας μᾶλλον ἂν φοβοῖο. Alc. II 142 D κἂν εὔξαιντο ἄν. de leg. VIII 832 D.)

1. **πάντα ποιῶν**, formula. Euthyphr. 8 C.

2. **μετὰ πολλῶν γε ζητῶ.** Eos dicit, quibuscum de virtute, possetne doceri, disputavit, sicut Protagoram tentavit *παιδεύσεως καὶ ἀρετῆς διδάσκαλον* (Prot. 349 A). Urbane vero Socrates *συζητεῖν* sese dicere solet (80 D 90 B Charm. 165 B Euthyphr. 11 E al.).

4. **εἰς καλόν**, „*opportune*, ut saec." STALLB. Theag. 122 A. *ἥκετον εἰς κάλλιστον* Euthyd. 275 B. Prot. 340 E *εἰς καιρόν*. de rep. X 596 E *εἰς δέον*. Proll. p. 23.

Ἄνυτος ὅδε ut 90 B *Μένωνα τόνδε*. 99 E ad Theag. 127 C. Pronomina demonstrativa nominibus propriis sine articulo adiciuntur. Krüger, Griech. Sprachlehre I 50, 11, 22. Ad Euthyphr. 5 C.

6. **πρῶτον μὲν — ἔπειτα — ἔπειτα** ut Phaedon. 89 A, ubi v. Heindorf. Infra ad 95 A.

7. **Ἀνθεμίωνος.** „Anthemionem non aliunde (proll. p. 29 ann. 6) cognitum habemus. Quae vero ei h. l. laudes impertiuntur, eas ideo maxime commemorari existimamus, ut filii notetur insolentia atque superbia, qui hoc nomine a parentis virtutibus maxime degeneraverat." STALLB. Cf. proll. p. 17 ann. 12.

8. **οὐδέ** explicat ut saepe *καί* (erast. 137 D).

νῦν νεωστί. Prot. 318 B *τούτου τοῦ — νῦν νεωστὶ ἐπιδημοῦντος*. Plaut. Truc. II 4, 46 *nunc* huc remisit *nuper* ad me epistulam.

9. **τὰ Πολυκράτους χρήματα.** Polycrates Samiorum tyrannus quamquam divitias sitire nunquam desiit (Hdt. III 122 sq.), tamen sine dubio ut fortuna secunda (Hdt. III 39 sqq.) et potestate, ita etiam opibus floruit; quae in proverbium abierunt sicut *τὰ Ταντάλου τάλαντα* (Euthyphr. 11 E), Midae (de rep. III 408 B), Cinyrae (Tyrt. III 6), Gygae (Archil. fr. 25 Bergk) divitiae. (Aliter alii; proll. p. 33 ann. 5.)

Ἰσμηνίας. Proll. p. 32 sqq.

10. **κτησάμενος.** Obiectum animo idem observatur atque supra (*δόντος τινός*); quamquam *κτᾶσθαι* etiam carere potest obiecto. Ad Euthyphr. 3 D.

ἔπειτα καὶ τὰ ἄλλα — δοκῶν. Structura anacolutha. Nam

90 ὀγκώδης τε καὶ ἐπαχθής, ἀλλὰ κόσμιος καὶ εὐσταλὴς
B ἀνήρ· ἔπειτα τοῦτον εὖ ἔθρεψεν καὶ ἐπαίδευσεν, ὡς δοκεῖ Ἀθηναίων τῷ πλήθει· αἱροῦνται γοῦν αὐτὸν ἐπὶ τὰς μεγίστας ἀρχάς. δίκαιον δὴ μετὰ τοιούτων ζητεῖν ἀρετῆς πέρι διδασκάλους, εἴτ' εἰσὶν εἴτε μή, καὶ οἵτινες.

XXVII. σὺ οὖν ἡμῖν, ὦ Ἄνυτε, συζήτησον, ἐμοί τε καὶ τῷ σαυτοῦ ξένῳ Μένωνι τῷδε, περὶ τούτου τοῦ πράγματος, τίνες ἂν εἶεν διδάσκαλοι. ὧδε δὲ σκέψαι· εἰ βουλοίμεθα Μένωνα τόνδε ἀγαθὸν ἰατρὸν γενέσθαι, παρὰ τίνας ἂν αὐτὸν πέμποιμεν διδασκάλους; ἆρ' οὐ παρὰ
C τοὺς ἰατρούς;

ΑΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δ' εἰ σκυτοτόμον ἀγαθὸν βουλοίμεθα γενέσθαι, ἆρ' οὐ παρὰ τοὺς σκυτοτόμους;

7. *Μένωνι* del. Naber obss. crit. in Pl. 12 itemque 91 A *Μένωνος*, 100 B *Ἄνυτον*. 8. ante *τίνες* commatis notam del. *Ast Bttm.*

Plato, qui antea in animo habuerat *πρῶτον μὲν πλουσίου τε καὶ σοφοῦ —, ἔπειτα καὶ τὰ ἄλλα — δοκοῦντος κτλ.*, continuat structuram sententiae relativae, cuius subiectum deinceps dominatur (*ἔθρεψεν*).

καὶ τὰ ἄλλα, *ceteroqui*, ut Phaedon. extr. *ἄλλως*.

1. *κόσμιος*, opp. *ὑπερήφανος* (Frohberger ad Lys. XII 19), ut *εὐσταλής* opp. *ὀγκώδης*.

2. *ἔθρεψε καὶ ἐπαίδευσεν* ut 94 C. Ita saepe *τροφὴ καὶ παιδεία*, ad leg. VI 783 B.

ἐπαίδευσεν, *instituendum curavit*, ut 93 E 94 B Theag. 122 E. Cf. 94 B *ἐδίδαξεν*.

3. *τῷ πλήθει*, „*plebi;* ad apol. 21 A.“ STALLB.

αἱροῦνται — ἀρχάς. Xen. apol. 29 (*Ἄνυτον*) *τῶν μεγίστων ὑπὸ τῆς πόλεως ὁρῶν ἀξιούμενον*. Creatus est *σιτοφύλαξ* (Lys. XXII 8) et *στρατηγός* (a. Ch. 409, Diod. Sic. XIII 64, et a. Chr. 403, Lys. XIII 78); Theramenes apud Xen. Hell. II 3, 42 tres principes enumerat Thrasybulum Anytum Alcibiadem; post expulsos triginta tyrannos, quorum inter audaces fuerat oppugnatores (Lys. XIII 78), magna florebat gratia et potestate (Isocr. XVIII 23).

5. *ἀρετῆς πέρι διδασκάλους*. „Lach. 186 C *διδάσκαλός μοι οὐ γέγονε τούτου πέρι*. Menex. 235 E *διδάσκαλος οὖσα οὐ πάνυ φαύλη περὶ ῥητορικῆς*. Lach. 186 E *οὔτε γὰρ εὑρετὴς οὔτε μαθητὴς οὐδενὸς περὶ τῶν τοιούτων γεγονέναι*. Sicuti dicitur *διδάσκειν* (Phaedr. 265 D) et *μανθάνειν* (Crat. 413 C) *περί τινος*.“ STALLB.

6. *ἐμοί τε καί*. *τε καί* accipiendum ut in *ἄλλως τε καί* et sim. (Hdt. VI 136 *οἵ τε ἄλλοι καὶ μάλιστα Ξάνθιππος*). 75 D 93 B 96 D Theag. 125 A.

7. *ξένῳ*. De hoc hospitio v. proll. p. 24 ann. 2.

9. *ἰατρόν*. Gorg. 491 A Callicles: *ἀτεχνῶς γε ἀεὶ σκυτέας τε καὶ κναφέας καὶ μαγείρους λέγων καὶ ἰατροὺς οὐδὲν παύει*. Xen. mem. IV 2, 5.

10. *παρὰ τοὺς ἰατρούς*. Ita Timarchus *ἐπειδὴ ἀπηλλάγη ἐκ παίδων, ἐκάθητο ἐν Πειραιεῖ ἐπὶ τοῦ Εὐθυδίκου ἰατρείου, προφάσει μὲν τῆς τέχνης μαθητής* (Aeschin. in Timarch. p. 65). Becker, Charikles II p. 100. Medi-

ΑΝ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τἆλλα οὕτως;

ΑΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὧδε δή μοι πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν εἰπέ. παρὰ τοὺς ἰατρούς, φαμέν, πέμποντες τόνδε καλῶς ἂν ἐπέμπομεν, βουλόμενοι ἰατρὸν γενέσθαι· ἆρ' ὅταν τοῦτο λέγωμεν, τόδε λέγομεν, ὅτι παρὰ τούτους πέμποντες D αὐτὸν σωφρονοῖμεν ἄν, τοὺς ἀντιποιουμένους τε τῆς τέχνης μᾶλλον ἢ τοὺς μή, καὶ τοὺς μισθὸν πραττομένους ἐπ' αὐτῷ τούτῳ, ἀποφήναντας αὐτοὺς διδασκάλους τοῦ βουλομένου ἰέναι τε καὶ μανθάνειν; ἆρ' οὐ πρὸς ταῦτα βλέψαντες καλῶς ἂν πέμποιμεν;

ΑΝ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ αὐλήσεως καὶ τῶν ἄλλων τὰ αὐτὰ ταῦτα; πολλὴ ἄνοιά ἐστι βουλομένους αὐλητήν E τινα ποιῆσαι παρὰ μὲν τοὺς ὑπισχνουμένους διδάξειν τὴν τέχνην καὶ μισθὸν πραττομένους μὴ ἐθέλειν πέμπειν, ἄλλοις δέ τισιν πράγματα παρέχειν, ζητοῦντα μανθάνειν παρὰ τούτων, οἳ μήτε προσποιοῦνται διδάσκαλοι εἶναι, μήτ' ἔστιν αὐτῶν μαθητὴς μηδεὶς τούτου τοῦ μαθήματος, ὃ ἡμεῖς ἀξιοῦμεν μανθάνειν παρ' αὐτῶν ὃν ἂν πέμπωμεν. οὐ πολλή σοι δοκεῖ ἀλογία εἶναι;

2. οὕτως] ὡσαύτως Ast. 14. ἄλλων, τὰ αὐτὰ ταῦτα, πολλὴ distinxit Heindorf ad Prot. 326 A. 18. ζητοῦντα — τούτων del. Naber comm. II 66 *Sch.* 20. τοῦ ab *Beck*, om. ς.

cos institutionis mercedem exegisse 90 D apparet (Prot. 311 C).

5. ἐπέμπομεν, modo πέμποιμεν. Ad 74 B.

6. τοῦτο — τόδε ut 93 B τοῦτο δὲ σκοποῦντες τόδε σκοποῦμεν.

7. τούτους, usus pronominis praeparativus qui dicitur, ut Euthyphr. 7 D τάδε. (Stallbaum: „notos illos", ut 91 B.)

9. μᾶλλον, *potius*, pertinet ad πέμποντες. STALLB.

10. ἐπί de pretio ut de rep. IX 590 A Ἐριφύλη ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ τὸν ὅρμον δεξαμένη.

αὐτῷ τούτῳ, int. τῇ τέχνῃ. Ad 73 C.

11. ἰέναι, eos *adire*, ut Prot. 316 B; cf. infra 92 D ἀφικόμενος, 92 E ἔλθῃ. (Stallbaum censuit ἰέναι h. l. esse i. q. φοιτᾶν, frequentare.)

15. τὰ αὐτὰ ταῦτα ut Crat. 404 D ταὐτὸν δὲ καὶ περὶ τὸν Ἀπόλλω, ὅπερ λέγω. Ad Theag. 128 D.

18. ζητοῦντα. Quod in πράγματα παρέχειν latet αὐτὸν πέμπειν, epexegesi aperitur.

20. αὐτῶν. Cf. ad 77 D. „Transit a relativo ad demonstrativum, quod ita factum est paene necessitate quadam, quoniam relativi usus in altero enuntiati membro vix locum habet. Ad Gorg. 452 D de rep. III 395 D al." STALLB. Quare negatio μή continuatur.

ΑΝ. Ναὶ μὰ Δία ἔμοιγε, καὶ ἀμαθία γε πρός.
91 XXVIII. ΣΩ. Καλῶς λέγεις. νῦν τοίνυν ἔξεστί σε
μετ' ἐμοῦ κοινῇ βουλεύεσθαι περὶ τοῦ ξένου τουτουὶ
Μένωνος. οὗτος γάρ, ὦ Ἄνυτε, πάλαι λέγει πρός με,
ὅτι ἐπιθυμεῖ ταύτης τῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς, ᾗ οἱ ἄνθρω-
ποι τάς τε οἰκίας καὶ τὰς πόλεις καλῶς διοικοῦσι, καὶ
τοὺς γονέας τοὺς αὑτῶν θεραπεύουσι, καὶ πολίτας καὶ
ξένους ὑποδέξασθαί τε καὶ ἀποπέμψαι ἐπίστανται ἀξίως
ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. ταύτην οὖν τὴν ἀρετὴν σκόπει, παρὰ
B τίνας ἂν πέμποντες αὐτὸν ὀρθῶς πέμποιμεν. ἢ δῆλον
δὴ κατὰ τὸν ἄρτι λόγον, ὅτι παρὰ τούτους τοὺς ὑπι-

1. ἀμαθία] μανία (ut 91 C) Cornarius ecl. 83. 2. σε ab^2 1b *Ast*, σοι $Δ^{cor}$ et ut videtur rell. b^1 ς. 9. διὰ ταύτην Stephanus. Post ταύτην lacunam indicavit (μαθησόμενον vel βουλόμενοι αὐτὸν σοφὸν γενέσθαι) Cobet coll. crit. 48 *Sch.*

1. καὶ ἀμαθία. „ἀλογία eius tantum est, qui rationem nunc non adhibet, quod bonis etiam accidere potest: ἀμαθία contra, apud Atticos praesertim, eius qui omnis non modo disciplinae, sed liberalioris eruditionis expers est, rustici, immo barbari ac stupidi. Ar. nub. 492 ἄνθρωπος ἀμαθὴς οὑτοσὶ καὶ βάρβαρος. Xen. mem. I 2, 50. IV 5, 11 τί γὰρ διαφέρει ἄνθρωπος ἀκρατὴς θηρίου ἀμαθεστάτου; Ar. eq. 193. schol. ad nub. 135.“ BUTTM.

πρός, *insuper* (προσέτι), ut ἔτι 93 A. Erast. 136 B. Ad remp. VIII 559 A.

2. ἔξεστί σε, „*res permittunt* ut tu etc.“ STALLB. Thuc. V 47 ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε Ἀργείους — μήτε Ἀθηναίους. Kühner, Ausf. Gramm. II p. 592. Cic. Verr. V 59, 154 non *licet me* isto tanto bono, iudices, uti.

5. ταύτης τῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς. Cf. 71 E Xen. mem. IV 2, 11 σὺ δήπου, ὦ Εὐθύδημε, ταύτης τῆς ἀρετῆς ἐφίεσαι, δι' ἣν ἄνθρωποι πολιτικοὶ γίγνονται καὶ οἰκονομικοὶ καὶ ἄρχειν ἱκανοὶ καὶ ὠφέλιμοι τοῖς τε ἄλλοις ἀνθρώποις καὶ ἑαυτοῖς; — τῆς καλλίστης ἀρετῆς καὶ μεγίστης ἐφίεσαι τέχνης· ἔστι γὰρ τῶν βασιλέων αὕτη καὶ καλεῖται βασιλική. Cuius virtutis magistros sophistae se profitebantur, proll. p. 11 sqq.

7. πολίτας καὶ ξένους. Xen. oec. II 5 ἔπειτα ξένους προσήκει σοι πολλοὺς δέχεσθαι καὶ τούτους μεγαλοπρεπῶς· ἔπειτα δὲ πολίτας δειπνίζειν καὶ εὖ ποιεῖν. Pind. Pyth. III 71.

8. ἀποπέμψαι. Charondas ap. Stob. flor. 40 (προοίμια νόμων): ξένον — εὐφήμως καὶ οἰκείως προσδέχεσθαι καὶ ἀποστέλλειν. Ar. eth. Nicom. IV (II) 2, 15 — ἡ μεγαλοπρέπεια — καὶ περὶ ξένων δὲ ὑποδοχὰς καὶ ἀποστολὰς καὶ δωρεὰς καὶ ἀντιδωρεάς. Hermann, Griech. Privataltert. § 52, 9. 12. 13.

9. ἀρετήν a σκόπει non probabiliter dirimitur („acc. abs. *quod — attinet.*“ BIEST. „notionem διδαχθησόμενον manifestat inhaerentem dictioni πέμπειν παρά τινας.“ BUTTM.). Neque intolerabilis videtur neglegentia eius qui dicit: „*hanc igitur virtutem considera, ad quosnam magistros mittendus sit*“, siquidem ab illo ambiguitas verbi σκόπει, quod h. l. est tantum i. q. ἀπόβλεπε πρός, addita epexegesi, quorsum et quoad considerandum sit, diligenter restringitur.

σχυουμένους ἀρετῆς διδασκάλους εἶναι καὶ ἀποφήναντας αὐτοὺς κοινοὺς τῶν Ἑλλήνων τῷ βουλομένῳ μανθάνειν, μισθὸν τούτου ταξαμένους τε καὶ πραττομένους;

ΑΝ. Καὶ τίνας λέγεις τούτους, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οἶσθα δήπου καὶ σύ, ὅτι οὗτοί εἰσιν οἵους οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι σοφιστάς.

ΑΝ. Ἡράκλεις, εὐφήμει, ὦ Σώκρατες. μηδένα τῶν C
συγγενῶν μηδὲ οἰκείων μηδὲ φίλων, μήτε ἀστὸν μήτε ξένον, τοιαύτη μανία λάβοι, ὥστε παρὰ τούτους ἐλθόντα λωβηθῆναι! ἐπεὶ οὗτοί γε φανερά ἐστι λώβη τε καὶ διαφθορὰ τῶν συγγιγνομένων.

XXIX. *ΣΩ.* Πῶς λέγεις, ὦ Ἄνυτε; οὗτοι ἄρα μόνοι

3. *ταξαμένους τε καὶ* del. Naber comm. II 66. 5. *οἵους* *ab*ς, *οὓς* T[a]𝔵x *Sch.* 8. *μηδὲ — μηδὲ* *Hrm.*, *μήτε — μήτε* *ab*ς. Cf. 96 C. *φίλων* *b*ς, *φίλον* 𝔄x. *ἀστὸν — ξένον* *a*x *Ast*, *ἀστῶν — ξένων* *b*ς. 9. *τοιαύτη*] *τοσαύτη* Cobet coll. crit. 48.

3. *ταξαμένους*. Pretium *semel constitutum* (aor.) *sibi persolvendum* (med.) exigebant.

5. *οἵους*, „h. e. *οἱ τοιοῦτοι, οἵους* —." BUTTM. Ad Euthyphr. 2 B.

6. *οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι*. Sophistae non bene audiebant. Prot. 311 D *ὡς τίνι ὄντι τῷ Πρωταγόρᾳ ἐν νῷ ἔχετε χρήματα τελεῖν; — Σοφιστὴν δή τοι ὀνομάζουσί γε, ὦ Σ., τὸν ἄνδρα εἶναι, ἔφη. — Αὐτὸς δὲ δὴ ὡς τίς γενησόμενος ἔρχει παρὰ τὸν Πρωταγόραν; καὶ ὃς εἶπεν ἐρυθριάσας· — δῆλον ὅτι σοφιστὴς γενησόμενος.* Xen. cyneg. XIII 8 *σοφιστὴν κληθῆναι, ὅ ἐστιν ὄνειδος παρά γε τοῖς εὖ φρονοῦσι.*

7. *εὐφήμει*. „Anytus sophistas exsecratur tanquam pestem ac perniciem civitatis. Quod in homine, qui a sordidi opificii humilitate (proll. p. 29) ad summos in republica honores evectus erat, nequaquam mirum accidere debet. Nam cum ipse olim fortasse opportunitate cum iis conversandi caruisset, quo nomine eum Socrates deinceps deludit urbanissime, postea temporis, ubi summis honoribus erat ornatus, cum oratoribus atque viris civilibus sibi faciendum statuit, qui sophistas variis de causis contemnebant atque insectabantur. Ita Callicles Gorg. 520 A *ΣΩ. οὐκοῦν ἀκούεις τοιαῦτα λεγόντων τῶν φασκόντων παιδεύειν ἀνθρώπους εἰς ἀρετήν; ΚΑΛ. ἔγωγε. ἀλλὰ τί ἂν λέγοις ἀνθρώπων πέρι οὐδενὸς ἀξίων;* ubi conf. proximam Socratis disputationem. Et de rep. VI 493 A sophistae appellantur *ἀντίτεχνοι τῶν πολιτικῶν*. Euthyd. proll. p. 61 sqq." STALLB. Ceterum cf. Ar. eq. 1316 *εὐφημεῖν χρὴ καὶ στόμα κλῄειν.*

8. *συγγενῶν μηδὲ οἰκείων μηδὲ φίλων*, gradatio. *συγγενεῖς* et *οἰκεῖοι* distinguuntur ut de rep. II 378 C *ἔχθρας — ἡρώων πρὸς συγγενεῖς τε καὶ οἰκείους αὐτῶν*; a familiaribus porro distinguuntur *φίλοι*, quae vox etiam hospites comprehendit.

10. *ἐστί*, ad 79 E.

11. *διαφθορὰ τῶν συγγιγνομένων*, pervulgata opinio; Euthyphr. 2 C de Socrate, de rep. VI 487 D de omnibus philosophis. Prot. 318 E Protagoras: *οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι* (sophistae) *λωβῶνται τοὺς νέους*. Ar. nub. 928.

91 τῶν ἀντιποιουμένων τι ἐπίστασθαι εὐεργετεῖν τοσοῦτον τῶν ἄλλων διαφέρουσιν, ὅσον οὐ μόνον οὐκ ὠφελοῦσιν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, ὅ τι ἄν τις αὐτοῖς παραδῷ, ἀλλὰ καὶ
D τὸ ἐναντίον διαφθείρουσιν; καὶ τούτων φανερῶς χρήματα ἀξιοῦσι πράττεσθαι; ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἔχω ὅπως σοι πιστεύσω· οἶδα γὰρ ἄνδρα ἕνα Πρωταγόραν πλείω χρήματα κτησάμενον ἀπὸ ταύτης τῆς σοφίας ἢ Φειδίαν τε, ὃς οὕτως περιφανῶς καλὰ ἔργα εἰργάζετο, καὶ ἄλλους δέκα τῶν ἀνδριαντοποιῶν. καίτοι τέρας λέγεις, εἰ οἱ μὲν τὰ ὑποδήματα ἐργαζόμενοι τὰ παλαιὰ καὶ τὰ ἱμάτια
E ἐξακούμενοι οὐκ ἂν δύναιντο λαθεῖν τριάκονθ' ἡμέρας μοχθηρότερα ἀποδιδόντες ἢ παρέλαβον τὰ ἱμάτιά τε καὶ ὑποδήματα, ἀλλ' εἰ τοιαῦτα ποιοῖεν, ταχὺ ἂν τῷ λιμῷ

8. τε x Heindorf apud Buttm. *Stb.* (1822), γε abς. 10. ἐργαζόμενοι del. Cobet coll. crit. 50. 12. παρέλαβον ab¹ς, παρέλαβόν τε b²x. τὰ ἱμάτιά τε καὶ ὑποδήματα del. Cobet l. l. *Hsch.* 13. εἰ τοιαῦτα ποιοῖεν del. Cobet l. l.

1. τι — εὐεργετεῖν ut 92 D τι λέγεις.

2. ὅσον, ὥστε. 87 A οἷον.

4. τούτων. „Sollemnis est genetivus respondens genetivo pretii in omni re quae instar mercis est. Dem. XXI 45 χρήματα δ' οὐ προσήκειν τῶν τοιούτων ἐφ' ἑαυτῷ λαμβάνειν." BUTTM.

6. Πρωταγόραν. Institutionis mercedem sive honorem (τιμήν Prot. 314 B) Protagoras primus exegit (Prot. 349 A), centenas minas (Diog. La. IX 52. Quint. III 3), totidemque Gorgias (Diod. XII 53) et Zeno (Alc. I 119 A); mox autem, ut assolet, pretia submissa sunt augescente numero quaerentium; quare iam Socratis aetate (apol. 20 B) Evenus minis denis gaudet. Praeterea honor habebatur etiam singulis orationibus (ἐπιδείξεις) in ostentationem et promiscuam institutionem comparatis, varians pro argumentorum diversitate (Diog. IX 50 de Protagora. Ad Crat. 384 B). Welcker, Kleine Schriften II p. 412—429. Boeckh, Staatshaush. I² p. 171 sq.

7. Φειδίαν — ἀνδριαντοποιῶν. De Phidiae mercede non constat nisi quod ex h. l. colligitur (Hermann, Privataltert. § 50, 14); ceterum statuarum pretia non ita magna fuisse indicio est magnus earum numerus (Büchsenschütz, Besitz u. Erwerb p. 578 sq.). Cf. Boeckh, Staatshaushalt I² p. 150 sq. — Similis sententia est Hipp. mai. 282 D.

9. τέρας λέγεις formula (Hipp. mai. 283 C al.) ut *monstra dicere* (Cic. Tusc. IV 24, 54).

εἰ — οὐκ ἄν. Menonis verba (τέρας λέγεις) esse vult οὐκ ἂν δύναιντο λαθεῖν, cf. 79 C. Aliter εἰ — ἄν c. opt. 98 B.

10. τὰ παλαιά. Veteramentarii (νευρορράφοι, παλαιουργοί) et σκυτοτόμοι distinguuntur Ar. eq. 739 al. Blümner, Technologie I p. 270.

11. ἐξακούμενοι. Xen. Cyr. I 6, 16 ὥσπερ ἱματίων ῥαγέντων εἰσί τινες ἀκεσταί (v. l. ἠπηταί). ἀκεῖσθαι vox propria est, Blümner l. l. p. 202 sq.

13. τῷ λιμῷ, fame quae tunc oriatur necesse est, ut symp. 207 B Ar. pac. 483 Xen. an. I 5, 5 (v. Krüger). Cf. Ar. av. 1284 Plut. 753 ὑπὸ τῆς ἡδονῆς,

ἀποθάνοιεν, Πρωταγόρας δὲ ἄρα ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἐλάνθανεν διαφθείρων τοὺς συγγιγνομένους καὶ μοχθηροτέρους ἀποπέμπων ἢ παρελάμβανεν πλέον ἢ τετταράκοντα ἔτη· οἶμαι γὰρ αὐτὸν ἀποθανεῖν ἐγγὺς καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότα, τετταράκοντα δὲ ἐν τῇ τέχνῃ ὄντα, καὶ ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ τούτῳ ἔτι εἰς τὴν ἡμέραν ταυτηνὶ εὐδοκιμῶν οὐδὲν πέπαυται· καὶ οὐ μόνον Πρωταγόρας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πάμπολλοι, οἱ μὲν πρότερον γεγονότες 92 *ἐκείνου, οἱ δὲ καὶ νῦν ἔτι ὄντες. πότερον δὴ οὖν φῶμεν κατὰ τὸν σὸν λόγον, εἰδότας αὐτοὺς ἐξαπατᾶν καὶ λωβᾶσθαι τοὺς νέους, ἢ λεληθέναι καὶ ἑαυτούς; καὶ οὕτω μαίνεσθαι ἀξιώσωμεν τούτους, οὓς ἔνιοί φασι σοφωτάτους ἀνθρώπων εἶναι;*

XXX. *ΑΝ. Πολλοῦ γε δέουσι μαίνεσθαι, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον οἱ τούτοις διδόντες ἀργύριον τῶν νέων· τούτων δ' ἔτι μᾶλλον οἱ τούτοις ἐπιτρέποντες, οἱ προσήκοντες· πολὺ δὲ μάλιστα πάντων αἱ πόλεις,* B

3. *πλέον*] *πλεῖν Sch.* 4. *καὶ ab Bkk.*, om. *Γ*²ς. 8. *πρότερον ab*²𝔟1x Struve opusc. II 18 *Stb.* (1822), *πρότεροι* ς. 12. *ἀξιώσωμεν* 𝔄 pars *b Ast*, *ἀξιώσομεν* ς. 17. *οἱ προσήκοντες* om. x, Stallbaum olim (1822), *τοὺς προσήκοντας* Gedike.

Ach. 350 eq. 231 al. *ὑπὸ τοῦ δέους*, Lys. 505 *ὑπὸ τῆς ὀργῆς*. Hermann ad nub. 834. STALLB.

1. *δὲ ἄρα* ut 94 B. *ἄρα* accipiendum ut 80E. Aliter Hipparch. 229 C.

ἐλάνθανε, *latebat* (ut tu ponis). Apol. 25 B *πολλὴ γὰρ ἄν τις εὐδαιμονία εἴη —, εἰ εἷς μὲν μόνος αὐτοὺς διαφθείρει.*

4. *ἀποθανεῖν*, ut videtur anno quadringentorum (a. Chr. 411), apud quos impietatis accusatus erat propter haec (Diog. Laert. IX 51): *περὶ μὲν θεῶν οὐκ ἔχω εἰδέναι οὔθ' ὡς εἰσὶν οὔθ' ὡς οὐκ εἰσίν· πολλὰ γὰρ τὰ κωλύοντα εἰδέναι* —. Quare „Atheniensium iussu urbe atque agro est exterminatus librique eius in concione combusti" (Cic. nat. d. I 23, 63). Diog. IX 55 *φησὶ δὲ Φιλόχορος πλέοντος αὐτοῦ εἰς Σικελίαν τὴν ναῦν καταποντωθῆναι.*

„*καί*, *vel* septuagenarium, ut mirandum sit eo magis, si disciplinae eius ratio a nullo fuerit perspecta." STALLB.

5. *ἐν τῇ τέχνῃ* ut Prot. 319 C (STALLB.) Soph. Oed. rex. 562. Phaedon. 59 A *ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ*.

8. *πρότερον γεγονότες*. Sophisticae artis auctor cum esset Protagoras tamen se esse negavit; antiquam esse illam, antiquos autem invidiam nominis veritos praetexuisse poesin, mysteria et oracula, gymnasticam, musicam. *ἐγὼ οὖν*, inquit, *τούτων τὴν ἐναντίαν ἅπασαν ὁδὸν ἐλήλυθα καὶ ὁμολογῶ τε σοφιστὴς εἶναι κτλ.* (Prot. 316 D — 317 B). Zeller l. l. I⁴ p. 943.

16. *τῶν νέων* ut 81 D *τοῖς μαλακοῖς τῶν ἀνθρώπων.*

„*ἐπιτρέποντες*, int. *αὐτούς*, ellipsi in hoc maxime verbo perquam usitata. Lys. 210 B Alc. I 117 CD symp. 213 E Gorg. 512 E de rep. VIII 551 C al." STALLB.

17. *οἱ προσήκοντες*. Eandem

92 *ἐῶσαι αὐτοὺς εἰσαφικνεῖσθαι καὶ οὐκ ἐξελαύνουσαι, εἴτε τις ξένος ἐπιχειρεῖ τοιοῦτόν τι ποιεῖν εἴτε ἀστός.*

ΣΩ. Πότερον δέ, ὦ Ἄνυτε, ἠδίκηκέ τίς σε τῶν σοφιστῶν, ἢ τί οὕτως αὐτοῖς χαλεπὸς εἶ;

AN. Οὐδὲ μὰ Δία ἔγωγε συγγέγονα πώποτε αὐτῶν οὐδενί, οὐδ' ἂν ἄλλον ἐάσαιμι τῶν ἐμῶν οὐδένα.

ΣΩ. Ἄπειρος ἄρ' εἶ παντάπασι τῶν ἀνδρῶν;

C *AN. Καὶ εἴην γε.*

ΣΩ. Πῶς οὖν ἄν, ὦ δαιμόνιε, εἰδείης περὶ τούτου τοῦ πράγματος, εἴτε τι ἀγαθὸν ἔχει ἐν ἑαυτῷ εἴτε φλαῦρον, οὗ παντάπασιν ἄπειρος εἴης;

AN. Ῥᾳδίως. τούτους γοῦν οἶδα οἵ εἰσιν, εἴτ' οὖν ἄπειρος αὐτῶν εἰμι εἴτε μή.

ΣΩ. Μάντις εἶ ἴσως, ὦ Ἄνυτε· ἐπεὶ ὅπως γε ἄλλως οἶσθα τούτων πέρι, ἐξ ὧν αὐτὸς λέγεις θαυμάζοιμ' ἄν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τούτους ἐζητοῦμεν τίνες εἰσίν, παρ' οὓς
D *ἂν Μένων ἀφικόμενος μοχθηρὸς γένοιτο· οὗτοι μὲν γάρ, εἰ σὺ βούλει, ἔστωσαν οἱ σοφισταί· ἀλλὰ δὴ ἐκείνους εἰπὲ ἡμῖν, καὶ τὸν πατρικὸν τόνδε ἑταῖρον εὐεργέτησον*

8. *καὶ ἀεὶ εἴην γε* Heindorf apud Buttm. *Sch.*, *καὶ ἀεί γ' εἴην* Funkhänel Zeitschr. f. d. Altertumsw. 1835 p. 818. 9. *τούτου τοῦ*] *ὁτουοῦν* Cobet coll. crit. 49. 10. *ἐν* x $Γ^2 E^2$ et ut videtur Ξτης, om. *ab*. 11. *εἴης abς*, *εἶ* $Γ^{cor}$ Ast, *εἶ*; *AN. ἢ ῥᾳδίως Sch.* 12. *οἵ abς*, *οἷοί Γx* Wolf apud Buttm. *Bkk.* Madvig adv. crit. I 413. Cobet coll. crit. 49. 16. *ζητοῦμεν* Cobet l. l. *Hsch.* 18. *ἔστωσαν*] *ἔστων Sch.* (qui Euthyphr. 9 C *ἡγείσθωσαν* non mutavit). Cf. Cobet, nov. lect. p. 327.

epexegesin habes apol. 34 B. STALLB.

8. *καὶ εἴην γε.* Si Anytus respondisset *εἰμὶ καὶ εἴην γε*, nemo requireret *ἀεί*, sed sanus si quidquam videretur optativus per se futurum tempus indicans. Sed illud, *εἰμί*, Socrates ipse ex praegressis collegit (*ἄρα*); prorsus concinne igitur Anytus cum gradatione (*γε*) addit *καὶ εἴην γε*. Quare multo melius Stallbaum: „optat Anytus, ut ne unquam notitiam sophistarum adipiscatur", quam Buttmann cum Ficino: „neque sim (expertus), quid tum?" Accedit quod, si cum Stallbaumio feceris, reticetur id quo facile carueris, *εἰμί*; sin cum Buttmanno, potior orationis pars, *τί οὖν δή*; (79 B). De optativi usu ad apol. 28 D.

9. *ὦ δαιμόνιε*, blanda compellatio sicut *ὦ μακάριε*. Ad Criton. 44 B.

11. *οὗ — εἴης* ut 89 E. *τούτου* enim accipiendum est ut 80 D *τοῦτο*. Ad 79 D *τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν*.

12. *τούτους* cum contemptu ut 95 B erast. 132 C Euthyphr. 5 C.

οἵ εἰσιν, ad 80 D. De rep. IV 444 A VI 504 A. VIII 559 A *παράδειγμα ἑκατέρων, αἵ εἰσιν.* Ad Phaedr. 243 E *ἕωσπερ ἂν ᾖς ὃς εἶ.* STALLB.

17. *οὗτοι μὲν γάρ.* „Socrates neque assentitur ei neque omnino adversatur: Platonis scilicet de

φράσας αὐτῷ, παρὰ τίνας ἀφικόμενος ἐν τοσαύτῃ πόλει τὴν ἀρετήν, ἣν νῦν δὴ ἐγὼ διῆλθον, γένοιτ' ἂν ἄξιος λόγου.

AN. Τί δὲ αὐτῷ οὐ σὺ ἔφρασας;

ΣΩ. Ἀλλ' οὓς μὲν ἐγὼ ᾤμην διδασκάλους τούτων εἶναι εἶπον, ἀλλὰ τυγχάνω οὐδὲν λέγων, ὡς σὺ φῄς· καὶ ἴσως τι λέγεις. ἀλλὰ σὺ δὴ ἐν τῷ μέρει αὐτῷ εἰπέ, E παρὰ τίνας ἔλθῃ Ἀθηναίων. εἰπὲ ὄνομα ὅτου βούλει.

AN. Τί δὲ ἑνὸς ἀνθρώπου ὄνομα δεῖ ἀκοῦσαι; ὅτῳ γὰρ ἂν ἐντύχῃ Ἀθηναίων τῶν καλῶν κἀγαθῶν, οὐδεὶς ἔστιν, ὃς οὐ βελτίω αὐτὸν ποιήσει ἢ οἱ σοφισταί, ἐάνπερ ἐθέλῃ πείθεσθαι.

XXXI. *ΣΩ.* Πότερον δὲ οὗτοι οἱ καλοὶ κἀγαθοὶ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἐγένοντο τοιοῦτοι, παρ' οὐδενὸς μαθόντες ὅμως μέντοι ἄλλους διδάσκειν οἷοί τε ὄντες ταῦτα, ἃ αὐτοὶ οὐκ ἔμαθον; 93

AN. Καὶ τούτους ἔγωγε ἀξιῶ παρὰ τῶν προτέρων μαθεῖν, ὄντων καλῶν κἀγαθῶν· ἢ οὐ δοκοῦσί σοι πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ γεγονέναι ἐν τῇδε τῇ πόλει ἄνδρες;

7. καὶ ἴσως τι λέγεις, quae Anyto tribuerat ς, Socrati reddidit cum Ficino *Bkk.* σὺ δὲ *ab Stb.*, σὺ δὴ ut videtur Ξnς. 8. τίνα ΞΣΤ. 16. ἔμαθον] ἐξέμαθον ΣΤ1𝔟r. 17. προτέρων] πρότερον Buttmann. 18. πολλοὶ] πολλοὶ καλοί τε Cornarius eclog. 83.

sophistis opinio in prima dialogi parte expressa est." HUNZIKER.

1. φράσας pro φράζων „admissum ob verbum eiusdem temporis unde pendet. Heind. ad Phaedon. 60 C." BUTTM. 77 A εἰπών. Euthyd. 282 C. Xen. mem. II 2, 7.

παρὰ τίνας, non παρ' οὓς (post ἐκείνους), quia propter intercapedinem καὶ — εὐεργέτησον denuo subicitur φράσας αὐτῷ. BUTTM.

2. τὴν ἀρετὴν — ἄξιος λόγου ut 93 A ἀγαθοὶ τὰ πολιτικά. 93 BD. Theag. 125 B.

4. τί — οὐ c. aor. instar imperativi instantioris. BUTTM. Kühner, Ausf. Gramm. II p. 141 sq.

7. τι, opp. οὐδέν (79 E). Theag. 130 B.

„ἐν τῷ μέρει est *vicissim tuo loco*, quod articulum habet, ubi de certo et praestituto ordine cogitari licet; eodem caret, ubi omnino est *per vices*, veluti soph. 252 B Theaet. 179 E Cratyl. 410 D." STALLB.

8. ἔλθῃ. De coniunctivo deliberativo tertiae personae in oratione aliunde suspensa ad Phaedon. 115 C. STALLB.

10. καλῶν κἀγαθῶν. „Intellegit eos, qui honoribus publicis funguntur. Ad remp. VIII 569 A." STALLB. Ad Theag. 122 E. Minus caute Meletus ap. 24 E sqq.

15. ὄντες, non epexegesis vocis τοιοῦτοι.

17. προτέρων. Nimis indefinite videntur superiores dici boni fuisse. At non omnes dicit, sed eos, qui τῶν καλῶν κἀγαθῶν duces et magistri fuerint. STALLB.

19. ἀγαθοὶ breviter pro καλοὶ

93 ΣΩ. Ἔμοιγε, ὦ Ἄνυτε, καὶ εἶναι δοκοῦσιν ἐνθάδε ἀγαθοὶ τὰ πολιτικά, καὶ γεγονέναι ἔτι οὐχ ἧττον ἢ εἶναι· ἀλλὰ μῶν καὶ διδάσκαλοι ἀγαθοὶ γεγόνασι τῆς αὐτῶν ἀρετῆς; τοῦτο γάρ ἐστιν, περὶ οὗ ὁ λόγος ἡμῖν τυγχάνει ὤν· οὐκ εἰ εἰσὶν ἀγαθοὶ ἢ μὴ ἄνδρες ἐνθάδε, οὐδ᾽ εἰ
B γεγόνασιν ἐν τῷ πρόσθεν, ἀλλ᾽ εἰ διδακτόν ἐστιν ἀρετὴ πάλαι σκοποῦμεν. τοῦτο δὲ σκοποῦντες τόδε σκοποῦμεν, ἆρα οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες καὶ τῶν νῦν καὶ τῶν προτέρων ταύτην τὴν ἀρετήν, ἣν αὐτοὶ ἀγαθοὶ ἦσαν, ἠπίσταντο καὶ ἄλλῳ παραδοῦναι, ἢ οὐ παραδοτὸν τοῦτο ἀνθρώπῳ οὐδὲ παραληπτὸν ἄλλῳ παρ᾽ ἄλλου; τοῦτ᾽ ἔστιν, ὃ πάλαι ζητοῦμεν ἐγώ τε καὶ Μένων.

XXXII. ὧδε οὖν σκόπει ἐκ τοῦ σαυτοῦ λόγου·
C Θεμιστοκλέα οὐκ ἀγαθὸν ἂν φαίης ἄνδρα γεγονέναι;

ΑΝ. Ἔγωγε, πάντων γε μάλιστα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ διδάσκαλον ἀγαθόν, εἴπερ τις ἄλλος τῆς αὑτοῦ ἀρετῆς διδάσκαλος ἦν, κἀκεῖνον εἶναι;

ΑΝ. Οἶμαι ἔγωγε, εἴπερ ἐβούλετό γε.

ΣΩ. Ἀλλ᾽ οἴει, οὐκ ἂν ἐβουλήθη ἄλλους τέ τινας καλοὺς κἀγαθοὺς γενέσθαι, μάλιστα δέ που τὸν υἱὸν τὸν αὑτοῦ; ἢ οἴει αὐτὸν φθονεῖν αὐτῷ καὶ ἐξεπίτηδες
D οὐ παραδιδόναι τὴν ἀρετήν, ἣν αὐτὸς ἀγαθὸς ἦν; ἢ

2. οὐχ ἧττον ἢ ἔτι εἶναι Gedike. 8. προτέρων *ab*¹t*Γ* *Tur.*, πρότερον ut videtur rell. *b*²ς. 20. δέ] τέ Struve opusc. II 18.

κἀγαθοί, i. e. ἀγαθοὶ τὰ πολιτικά.

2. ἔτι, ad 90 E. Krüger ad Thuc. VII 48, 5.

8. οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες. Eadem res in disceptationem vocatur Prot. 319 E 325 E, sed non uno eodemque modo. STALLB.

τῶν νῦν. „Genetivus pendet ex οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες.“ STALLB. 92 A τῶν νέων.

17. κἀκεῖνον. καί non temere repetitum est, sed spectat ad verba εἴπερ τις ἄλλος. STALLB.

εἶναι de tempore praeterito ut Phaedon. 76 E ἀναγκαῖον — τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἶναι καὶ πρὶν γεγονέναι ἡμᾶς. Ita statim φθονεῖν, παραδιδόναι, 93 E βούλεσθαι.

19. „οἴει rectae interpositum orationi vel praemissum non rari usus esse docebunt quae scripsimus ad Crat. 438 C remp. VI 486 C X 600 C, ubi item ἀλλ᾽ οἴει, ὦ Γλαύκων, οὐκ ἄρα ἂν — ἐποιήσατο;“ STALLB. 82 E. Ad 94 B δοκῶμεν.

ἄλλους τε — 20. μάλιστα δέ. Post τε posito δέ gradatio comparatur, conspicua ut h. l. ita de rep. II 367 C τῶν τε ἀποβαινόντων ἀπ᾽ αὐτῶν ἕνεκα —, πολὺ δὲ μᾶλλον αὐτὰ αὑτῶν. Item post καί Menex. 235 E ἅπερ καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς πεποίηκε ῥήτορας, ἕνα δὲ καὶ διαφέροντα. Euthyphr. 3 E.

οὐκ ἀκήκοας, ὅτι Θεμιστοκλῆς Κλεόφαντον τὸν υἱὸν ἱππέα μὲν ἐδιδάξατο ἀγαθόν; ἐπέμενεν γοῦν ἐπὶ τῶν ἵππων ὀρθὸς ἑστηκώς, καὶ ἠκόντιζεν ἀπὸ τῶν ἵππων ὀρθός, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ θαυμαστὰ εἰργάζετο, ἃ ἐκεῖνος αὐτὸν ἐπαιδεύσατο, καὶ ἐποίησε σοφὸν ὅσα διδασκάλων ἀγαθῶν εἴχετο. ἢ ταῦτα οὐκ ἀκήκοας τῶν πρεσβυτέρων;

ΑΝ. Ἀκήκοα.

ΣΩ. Οὐκ ἂν ἄρα τήν γε φύσιν τοῦ υἱέος αὐτοῦ ᾐτιάσατ' ἄν τις εἶναι κακήν.

ΑΝ. Ἴσως οὐκ ἄν. E

ΣΩ. Τί δὲ τόδε; ὡς Κλεόφαντος ὁ Θεμιστοκλέους ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ σοφὸς ἐγένετο ἅπερ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἤδη του ἀκήκοας ἢ νεωτέρου ἢ πρεσβυτέρου;

ΑΝ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ταῦτα μὲν οἰόμεθα βούλεσθαι αὐτὸν τὸν αὑτοῦ υἱὸν παιδεῦσαι, ἣν δὲ αὐτὸς σοφίαν ἦν σοφός, οὐδὲν τῶν γειτόνων βελτίω ποιῆσαι, εἴπερ ἦν γε διδακτὸν ἡ ἀρετή;

ΑΝ. Ἴσως μὰ Δί' οὔ.

XXXIII. ΣΩ. Οὗτος μὲν δή σοι τοιοῦτος διδάσκαλος ἀρετῆς, ὃν καὶ σὺ ὁμολογεῖς ἐν τοῖς ἄριστον τῶν

5. *ἐπαιδεύσατο καὶ ἐποίησε σοφόν*, distinxit *Hrm.* 10. *ᾐτιάσατ'*] *αἰτιάσαιτ'* dial. de virtute 377 C. 12. *δὲ*] *δαὶ* *a Bkk.* 22. *ἄριστον a Bkk.*, *ἀρίστοις bς.*

2. *ἱππέα — ἐδιδάξατο* ut 94 B de rep. IV 421 E *τοὺς υἱεῖς — χείρους δημιουργοὺς διδάξεται.* STALLB.

4. *ὀρθὸς ἑστηκώς.* Cf. desultoria artificia Il. *O* 680 sqq. Plut. Phoc. 20 *Φῶκον δὲ τὸν υἱὸν βουλόμενον ἀγωνίσασθαι Παναθηναίοις ἀποβάτην* (desultorem) *ἀφῆκεν, οὐχὶ τῆς νίκης ὀρεγόμενος, ἀλλ' ὅπως ἐπιμεληθεὶς καὶ ἀσκήσας τὸ σῶμα βελτίων ἔσοιτο.* G. BENSELER meus.

5. *διδασκάλων — εἴχετο* ut 94 A Protag. 319 E; cf. *ὅσα μαθήσεως* (Alc. I 120 B), *παιδείας* (Theaet. 145 A), *τέχνης* (infra 94 B) *ἔχεται.*

12. *τί δὲ τόδε;* ut Gorg. 474 D Crat. 428 E Phaedon. 65 D. Cf. Theag. 125 B *τί οὖν ἄν.* erast. 134 D.

13. *ἅπερ ὁ πατήρ.* Dictum eius commemorat Plut. de ed. puer. 2 *ὡς, ὅ τι ἂν αὐτὸς βούληται, τοῦτο καὶ τῷ δήμῳ συνδοκεῖ τῷ τῶν Ἀθηναίων· ἃ μὲν γὰρ αὐτὸς ἐθέλει, καὶ ἡ μήτηρ* (Archippe, Plut. Them. 32)*· ἃ δ' ἂν ἡ μήτηρ, καὶ Θεμιστοκλῆς· ἃ δ' ἂν Θεμιστοκλῆς, καὶ πάντες Ἀθηναῖοι.*

18. *τῶν γειτόνων.* Similiter *ὁ γείτων* Lys. 209 C Clit. 408 A.

22. *ἐν τοῖς ἄριστον* ut symp. 178 C *ὁμολογεῖται ὁ Ἔρως ἐν τοῖς πρεσβύτατος εἶναι.* Crat. 427 E libri praebent *ὃ δὴ δοκεῖ ἐν τοῖς μεγίστοις μέγιστον εἶναι.* Kühner, Ausf. Gramm. II p. 27.

94 προτέρων εἶναι· ἄλλον δὲ δὴ σκεψώμεθα, Ἀριστείδην τὸν Λυσιμάχου· ἢ τοῦτον οὐχ ὁμολογεῖς ἀγαθὸν γεγονέναι;

ΑΝ. Ἔγωγε, πάντως δήπου.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οὗτος τὸν υἱὸν τὸν αὑτοῦ Λυσίμαχον, ὅσα μὲν διδασκάλων εἴχετο, κάλλιστα Ἀθηναίων b
ἐπαίδευσε, ἄνδρα δὲ βελτίω δοκεῖ σοι ὁτουοῦν πεποιηκέναι; τούτῳ γάρ που καὶ συγγέγονας, καὶ ὁρᾷς οἷός ἐστιν. εἰ δὲ βούλει, Περικλέα, οὕτως μεγαλοπρεπῶς
B σοφὸν ἄνδρα, οἶσθ' ὅτι δύο υἱεῖς ἔθρεψε, Πάραλον καὶ Ξάνθιππον;

ΑΝ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τούτους μέντοι, ὡς οἶσθα καὶ σύ, ἱππέας μὲν ἐδίδαξεν οὐδενὸς χείρους Ἀθηναίων, καὶ μουσικὴν

1. *προτέρων*] *πρότερον* B^cor Ξ *Bttm.* 7. *συγγέγονας* *ab*[1]t *Bkk.*, *σὺ συγγέγονας* pars *b*[2]ς.

4. *Λυσίμαχον.* Hic et Melesias (94 C) in Lachete loquentes inducuntur, ubi Lysimachus (179 C) *ἡμῶν γάρ*, inquit, *ἑκάτερος περὶ τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἔχει λέγειν —, ἡμέτερα δ' αὐτῶν ἔργα οὐδέτερος ἔχει λέγειν. ταῦτα δὴ — αἰτιώμεθα τοὺς πατέρας ἡμῶν, ὅτι ἡμᾶς μὲν εἴων τρυφᾶν.* Lysimachus obscuram degebat vitam, a civibus agro et argento donatus (Dem. XX 115) ob paternae virtutis memoriam (schol. Dem. l. l. Hermann, Gesch. u. Syst. I p. 617). Sophroniscum Socratis patrem habuit *ἑταῖρόν τε καὶ φίλον* (Lach. 180 E); vitam non utilem maerebat decrepitus senex (Lach. 189 C). Ad Theag. 130 A.

7. *καὶ συγγέγονας. καὶ* additur, quia ad *ἀκήκοας* (93 D) respicitur. BUTTM.

ὁρᾷς, οἷός ἐστιν. Noxae fuerunt etiam Phocus Phocionis filius (Plut. Phoc. 20, 1.), Ctesippus Chabriae (ib. 6, 2). BIEST., Hippocratis filii (Kock ad Ar. nub. 1001).

9. *δύο υἱεῖς.* Plut. Per. 24, 5 *ἦν μὲν γὰρ αὐτῷ* (Pericli) *γυνὴ προσήκουσα μὲν κατὰ γένος, συνῳκηκυῖα δ' Ἱππονίκῳ πρότερον, ἐξ οὗ Καλλίαν ἔτεκε τὸν πλούσιον· ἔτεκε δὲ καὶ παρὰ τῷ Περικλεῖ Ξάνθιππον καὶ Πάραλον.* Idem ex Aspasia genuit Periclem (ib. 37, 5. Xen. mem. III, 5, 1.).

Πάραλον καὶ Ξάνθιππον. Xanthippus Periclis filiorum natu maximus, *φύσει τε δαπανηρὸς ὢν καὶ γυναικὶ νέᾳ καὶ πολυτελεῖ συνοικῶν, χαλεπῶς ἔφερε τὴν τοῦ πατρὸς ἀκρίβειαν —. πέμψας οὖν πρός τινα τῶν φίλων ἔλαβεν ἀργύριον ὡς τοῦ Περικλέους κελεύσαντος· ἐκείνου δ' ὕστερον ἀπαιτοῦντος ὁ μὲν Περικλῆς καὶ δίκην αὐτῷ προσέλαχε, τὸ δὲ μειράκιον ὁ Ξάνθιππος ἐπὶ τούτῳ χαλεπῶς διατεθεὶς ἐλοιδόρει τὸν πατέρα.* Inde traditur *ἀνήκεστον ἄχρι τῆς τελευτῆς τῷ νεανίσκῳ πρὸς τὸν πατέρα παραμεῖναι τὴν διαφοράν· ἀπέθανε γὰρ ὁ Ξάνθιππος ἐν τῷ λοιμῷ νοσήσας.* Plut. Per. 36, 1—4. Intra nonum diem (Plut. cons. ad Apollon. 33) etiam Paralus morbo obiit, filius patri dilectus (Plut. Per. 36, 5) quamquam idem imbecillus (Alc. I 118 E *τὼ Περικλέους υἱέε ἠλιθίω ἐγενέσθην*, ubi schol.: *οὓς καὶ βλιτομάμμας ἐκάλουν.* Prot. 320 A *νέμονται ὥσπερ ἄφετοι, ἐάν που αὐτόματοι περιτύχωσι τῇ ἀρετῇ*).

13. *ἐδίδαξεν* i. q. 93 D *ἐδι-*

καὶ ἀγωνίαν καὶ τἆλλα ἐπαίδευσεν, ὅσα τέχνης ἔχεται, οὐδενὸς χείρους· ἀγαθοὺς δὲ ἄρα ἄνδρας οὐκ ἐβούλετο ποιῆσαι; δοκῶ μέν, ἐβούλετο, ἀλλὰ μὴ οὐκ ᾖ διδακτόν. ἵνα δὲ μὴ ὀλίγους οἴῃ καὶ τοὺς φαυλοτάτους Ἀθηναίων ἀδυνάτους γεγονέναι τοῦτο τὸ πρᾶγμα, ἐνθυμήθητι ὅτι C *Θουκυδίδης αὖ δύο υἱεῖς ἔθρεψεν, Μελησίαν καὶ Στέφανον, καὶ τούτους ἐπαίδευσεν τά τε ἄλλα εὖ καὶ ἐπάλαισαν κάλλιστα Ἀθηναίων. τὸν μὲν γὰρ Ξανθίᾳ ἔδωκε, τὸν δὲ Εὐδώρῳ· οὗτοι δέ που ἐδόκουν τῶν τότε κάλλιστα παλαίειν. ἢ οὐ μέμνησαι;*

ΑΝ. *Ἔγωγε, ἀκοῇ.*

XXXIV. *ΣΩ.* *Οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὗτος οὐκ ἄν ποτε, οὗ μὲν ἔδει δαπανώμενον διδάσκειν, ταῦτα μὲν ἐδίδαξε*

2. *ἄρα ἄνδρας ab* *Bkk.*, *ἄνδρας ἄρα* EFrς. 4. *καὶ τοὺς*] *καὶ οὐ τοὺς* Ast *Sch.*, *καίτοι οὐ τοὺς* Stallbaum (1827), *καίτοι οὐ* Müller, Pl. sämtl. Werke II 183, Madvig adv. crit. I 414, *ἢ τοὺς* Vermehren, Plat. Stud. 15. 5. *ἀδυνάτους a* et ut videtur *b*¹ς, *δυνατοὺς b*². 9. *Εὐδώρῳ a* pars *b*¹ Cornarius *Beck*, *Εὐοδώρω b*²ς. 13. *οὗ* — 120, 1 *οὗ*] *οἷ* — *οἷ* dialogus de virtute 378 B, Fischer ib., *Sch.*

δάξατο. Cf. 94 CD. Ad Prot. 324 D. Ita *παιδεύειν* est i. q. *παιδεύεσθαι* 93 E (coll. D) 94 ABC Theag. 122 E.

2. *δὲ ἄρα*, ad 91 E.

3. *δοκῶ μέν.* Saepenumero *οἶμαι μέν, οἶμαι δέ* (ad 93 C), *δοκῶ μέν, δοκῶ δέ* rectae orationi praemissum reperias. Ad Gorg. 460 A. STALLB. Theag. 121 D.

4. *καὶ τοὺς φαυλοτάτους.* Athen. XI 506 A ad hunc locum respiciens Platonem vituperavit, qui viris ornatissimis obtrectavisset. „Neque ego aliter rem expedire possum, nisi ut neglegentius neque ullo ad superiora exempla respectu, sed velut extrinsecus hunc transitum fecerit scriptor ad Thucydidem, quem ut hominem divitem et optimatium principem, aliquo modo tamquam cumulum ceteris videtur potuisse adicere.“ BUTTM. Athenaeus neglexit particulam *αὖ*.

φαυλοτάτους. Notio patet ex contrario 94 D. Aliter 96 D Theag. 130 C.

5. *ἀδυνάτους* c. acc. ut pol. 295 B *τοῦτο δυνατός*. Hipp. min. 367 E. STALLB.

6. *Θουκυδίδης* Melesiae filius acerrimus Periclis in re publica adversarius, Plut. Per. 6—16. STALLB. Curtius, Griech. Gesch. II³ p. 171 sq.

Μελησίαν, ad 94 A. Ceterum nihil de eo constat.

Στέφανον. Polemo apud Athen. IV 234 E *στήλη τίς ἐστιν, ἐν ᾗ ψήφισμα μὲν Ἀλκιβιάδου, γραμματεὺς δὲ Στέφανος Θουκυδίδου.*

7. *καὶ ἐπάλαισαν.* Exspectes potius *καὶ δὴ καὶ τοῦτο, ὅτι ἐπάλαισαν.* Frequens brevitas. Ad Criton. 52 C symp. 220 A. STALLB.

8. *Ξανθίᾳ* — *Εὐδώρῳ*, de quibus nihil aliunde constat.

9. *που*, ad 79 D.

11. *ἀκοῇ* per synesin, quasi non praecesserit *μέμνησαι*, sed *οἶσθα* (Tim. 23 A *ἀκοῇ ἴσμεν*).

13. *οὗ.* Plerumque, non semper, dicitur *δαπανᾶν, ἀναλίσκειν εἴς*

D *τοὺς παῖδας τοὺς αὐτοῦ, οὗ δὲ οὐδὲν ἔδει ἀναλώσαντα*
94 *ἀγαθοὺς ἄνδρας ποιῆσαι, ταῦτα δὲ οὐκ ἐδίδαξεν, εἰ διδακτὸν ἦν. ἀλλὰ γὰρ ἴσως ὁ Θουκυδίδης φαῦλος ἦν, καὶ οὐκ ἦσαν αὐτῷ πλεῖστοι φίλοι Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων; καὶ οἰκίας μεγάλης ἦν καὶ ἐδύνατο μέγα ἐν τῇ πόλει καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν, ὥστε εἴπερ ἦν τοῦτο διδακτόν, ἐξευρεῖν ἂν ὅστις ἔμελλε αὐτοῦ τοὺς υἱεῖς ἀγαθοὺς ποιήσειν, ἢ τῶν ἐπιχωρίων τις ἢ τῶν*
E *ξένων, εἰ αὐτὸς μὴ ἐσχόλαζεν διὰ τὴν τῆς πόλεως ἐπιμέλειαν. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἑταῖρε Ἄνυτε, μὴ οὐκ ᾖ διδακτὸν ἀρετή.*

ΑΝ. Ὦ Σώκρατες, ῥαδίως μοι δοκεῖς κακῶς λέγειν

2. *ταῦτα*] *τοῦτο* dial. de virt., Gedike, *Sch.* *διδακτὸν ἦν*; distinxit dial. de virt. *Ast.* 4. *φίλοι* om. 𝔄ˢΔ (aliter Schanz). 5. *καὶ*] *ὃς καὶ* Struve opusc. II 18. Ast ante *καὶ* delevit, post 3. *φαῦλος ἦν* et 10 E *ἐπιμέλειαν* posuit ;. 7. *ἐξευρεῖν*] *ἐξεῦρεν* dial. de virt.

τι, πρός τι. De rep. II 369 E *χρόνον τε καὶ πόνον ἀναλίσκειν ἐπὶ σίτου παρασκευῇ.* Thuc. VII 48, 5 *ἐν περιπολίοις ἅμα ἀναλίσκοντας.*

οὗ μὲν — ταῦτα μὲν —, οὗ δὲ — ταῦτα δέ. Ad apol. 28 E *εἰ, ὅτε μέν με οἱ ἄρχοντες ἔταττον —, τότε μὲν — ἔμενον —, τοῦ δὲ θεοῦ τάττοντος —, ἐνταῦθα δὲ — λίποιμι τὴν τάξιν.* STALLB. Gorg. 512 A Alc. I 108 E Crat. 386 A. Kühner Ausf. Gramm. II p. 811 sq.

δαπανώμενον absol. ut Xen. mem. II 2, 6 *πέμπουσι πρὸς τοῦτον (τὸν διδάσκαλον) δαπανῶντες.* ULLR. Ad Euthyphr. 3 D.

1. *ἔδει ἀναλώσαντα — ποιῆσαι*, h. e. *ἔδει ἀναλῶσαι, ὥστε ποιῆσαι.* Solet participium interdum ita poni, ut principalem contineat notionem, sicut modo *δαπανωμενον διδάσκειν.* Ad Euthyd. 282 E *ἐπιστήμην —, ἣν δεῖ λαβόντα εὐδαιμονεῖν τε καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα εἶναι.* STALLB. 80 D. Ad Gorg. 484 D.

2. *ταῦτα δέ* per concinnitatis leges post *ταῦτα μέν*, quamquam sequitur *εἰ διδακτὸν ἦν.* Post numerum pluralem praedicatum sic infertur, ut res in universum spectetur. Cf. *τί ἐστι ταῦτα, ταῦτα ἀγαθόν ἐστιν*, sim. STALLB. Ad 71 B.

4. *Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων*, formula sollemnis eaque de causa frequens in titulis. C. I. A. II 1, 17 v. 26. 49. 57. 60 al.

5. *καὶ οἰκίας.* „*Quin immo et ampla familia ortus.*" FICIN. Tamen non desideraveris *μὲν οὖν* (ut erast. 132 B); immo asyndeton alacritatem describit, qua interrogationem excipit responsum. Breitenbach ad Xen. Hell. (ed. lat.) III 1, 26.

7. *ὅστις — ποιήσειν* sunt instar obiecti ut 77 D *βλάπτει ᾧ ἂν παρῇ.* 96 D (ad Theag. 123 B), quamquam appositio *τῶν ἐπιχωρίων τις* non ad totum obiectum, sed ad unum *ὅστις* se applicavit.

αὐτοῦ. Gen. possessivus substantivo praepositus vicem simul gerit dativi commodi vel incommodi. BUTTM. Theag. 122 E.

8. „*ἐπιχωρίων τις*, appositio relativo accommodata. Ad apol. 41 A. Hipp. mai. 281 C Phaedon. 66 E al." STALLB.

12. *ῥαδίως temere.* Apol. 24 C Criton. 48 C.

ἀνθρώπους. ἐγὼ μὲν οὖν ἄν σοι συμβουλεύσαιμι, εἰ ἐθέλεις ἐμοὶ πείθεσθαι, εὐλαβεῖσθαι· ὡς ἴσως μὲν καὶ ἐν ἄλλῃ πόλει ῥᾷόν ἐστιν κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους ἢ εὖ, ἐν τῇδε δὲ καὶ πάνυ. οἶμαι δὲ σὲ καὶ αὐτὸν εἰδέναι.

XXXV. *ΣΩ.* *Ὦ Μένων, Ἄνυτος μέν μοι δοκεῖ χαλε-* 95
παίνειν. καὶ οὐδὲν θαυμάζω· οἴεται γάρ με πρῶτον μὲν κακηγορεῖν τούτους τοὺς ἄνδρας, ἔπειτα ἡγεῖται καὶ αὐτὸς εἶναι εἷς τούτων. ἀλλ' οὗτος μὲν ἐάν ποτε γνῷ, οἷόν ἐστιν τὸ κακῶς λέγειν, παύσεται χαλεπαίνων, νῦν δὲ ἀγνοεῖ· σὺ δέ μοι εἰπέ, οὐ καὶ παρ' ὑμῖν εἰσιν καλοὶ κἀγαθοὶ ἄνδρες;

ΜΕΝ. *Πάνυ γε.*

ΣΩ. *Τί οὖν; ἐθέλουσιν οὗτοι παρέχειν αὑτοὺς* B
διδασκάλους τοῖς νέοις καὶ ὁμολογεῖν διδάσκαλοί τε εἶναι ἢ διδακτὸν ἀρετήν;

ΜΕΝ. *Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ τοτὲ μὲν ἂν αὐτῶν ἀκούσαις ὡς διδακτόν, τοτὲ δὲ ὡς οὔ.*

ΣΩ. *Φῶμεν οὖν τούτους διδασκάλους εἶναι τούτου τοῦ πράγματος, οἷς μηδὲ αὐτὸ τοῦτο ὁμολογεῖται;*

ΜΕΝ. *Οὔ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.*

3. *ῥᾷόν* Buttmann *Beck*, *ῥᾴδιον ab ς Tur.*, *οὐ ῥᾴδιον* (del. *ἢ εὖ*) Ast. Idem vitium est de rep. II 370 A Phaedon. 70 D (Heindorf). 4. *δέ σε Bttm. Ast.* 10. *ὑμῖν a* pars *b* Gedike *Beck*, *ἡμῖν ς*. 15. *ἢ*] *καὶ* Wolf apud Buttm. *Beck Bkk.*

κακῶς λέγειν. „Satis memorabilis hic locus est, ex quo quae fuerint Anyto causae odii in Socratem suscepti, verisimiliter conicere liceat. Quod enim hic viros civiles verae virtutis ornamentis spoliaverat, id fieri non potuit quin animum hominis superbi ac fastuosi exacerbaret.“ STALLB. Apol. 23 E.

4. *πάνυ* non referendum est ad *ῥᾷον* (Ullrich), sed ad totam sententiam, sicut usitatissima responsio *πάνυ γε* omni loquendi formae subiungitur. BUTTM.

6. *πρῶτον μὲν — ἔπειτα* ut 98 A Theag. 127 E. „Ita post *πρῶτον μὲν* ubivis reperias *ἔπειτα*, multo rarius *ἔπειτα δέ*.“ HEINDORF ad Phaedon. 86 E. Cf. 90 A. Theag. 122 D *εἶτα*.

8. *ἐάν ποτε γνῷ*, proll. p. 30.

10. *καὶ παρ' ὑμῖν*, etiam in Thessalia. Respicit ad 93 A *ἐν τῇδε τῇ πόλει*.

13. *ἐθέλουσιν*, *solent*, ut 98 A.

14. *τε — ἤ*, leve anacoluthon, ut Ion. 535 D Theaet. 143 C. Kühner Ausf. Gramm. II p. 788. Recte ULLRICH p. 33: ***num isti se profitentur adulescentium magistros esse, aut certe,*** si hoc non faciunt, illud tamen dicunt, quod 89 C D eodem redire demonstratum est, ***posse eam doceri?*** STALLB.

19. *μηδέ*, quia *τούτους* in universum dictum est: *id genus homines*. 79 D *μήπω*. Eadem sententia est Alc. I 111 B.

αὐτό, ad 71 A.

95 ΣΩ. Τί δὲ δή; οἱ σοφισταί σοι οὗτοι, οἵπερ μόνοι
C ἐπαγγέλλονται, δοκοῦσι διδάσκαλοι εἶναι ἀρετῆς;

MEN. Καὶ Γοργίου μάλιστα, ὦ Σώκρατες, ταῦτα ἄγαμαι, ὅτι οὐκ ἄν ποτε αὐτοῦ τοῦτο ἀκούσαις ὑπισχνουμένου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων καταγελᾷ, ὅταν ἀκούσῃ ὑπισχνουμένων· ἀλλὰ λέγειν οἴεται δεῖν ποιεῖν δεινούς.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα σοὶ δοκοῦσιν οἱ σοφισταὶ διδάσκαλοι εἶναι;

MEN. Οὐκ ἔχω λέγειν, ὦ Σώκρατες. καὶ γὰρ αὐτὸς ὅπερ οἱ πολλοὶ πέπονθα· τοτὲ μέν μοι δοκοῦσιν, τοτὲ δὲ οὔ.

D ΣΩ. Οἶσθα δὲ ὅτι οὐ μόνον σοί τε καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πολιτικοῖς τοῦτο δοκεῖ, τοτὲ μὲν εἶναι διδακτόν, τοτὲ δ' οὔ, ἀλλὰ καὶ Θέογνιν τὸν ποιητὴν οἶσθ' ὅτι ταὐτὰ ταῦτα λέγει;

MEN. Ἐν ποίοις ἔπεσιν;

1. δὲ] δαὶ a *Bkk.* 6. ὑπισχνουμένων del. Naber comm. II 66. 15. ταὐτὰ om. ς cum EFrn ut videtur, add. *ab Bkk.*

2. ἐπαγγέλλονται, int. διδάσκαλοι εἶναι ἀρετῆς. STALLB.

3. Γοργίου. Gorgias quamquam de virtute disseruit (71 C) tamen virtutis magistri nomen et munus, quod antiquiores sophistae amplexabantur tamquam operae suae summam (proll. p. 11), recusavit et oratoriae artis doctor (ῥητορικῆς, ῥήτωρ ἀγαθός Gorg. 449 A) dici maluit. Phileb. 58 A ἤκουον — Γοργίου πολλάκις, ὡς ἡ τοῦ πείθειν πολὺ διαφέροι πασῶν τεχνῶν· πάντα γὰρ ὑφ' αὐτῇ δοῦλα — ποιοῖτο. Zeller I⁴ p. 1002.

Γοργίου — ταῦτα ἄγαμαι. „Pendet genetivus ex pronomine ταῦτα. apol. 17 A μάλιστα δὲ αὐτῶν ἓν ἐθαύμασα. Prot. 329 C ὃ δ' ἐθαύμασά σου λέγοντος. Theaet. 161 B ὃ θαυμάζω τοῦ ἑταίρου σου. de rep. II 376 A ὃ καὶ ἄξιον θαυμάσαι τοῦ θηρίου. ib. 367 D τοῦτ' αὐτὸ ἐπαίνεσον δικαιοσύνης. Menex. 241 B τοῦτο δὴ ἄξιον ἐπαινεῖν τῶν ἀνδρῶν. Xen. Ages. VIII 4 τοῦτο ἐπαινῶ Ἀγησιλάου. mem. I 1, 12 πρῶτον μὲν αὐτῶν ἐσκόπει, πότερά ποτε κτλ. Ellendt ad Arr. an. IV 19, 9." STALLB.

ταῦτα, ad 71 C.

6. οἴεται δεῖν, *profitetur.* ad 86 B.

10. πέπονθα· τοτέ. De asyndeto ad 70 C.

14. Θέογνιν. Praeter viros civiles et sophistas etiam poetae gnomici virtutis praecepta tradunt; quare illi non praetereundi sunt, ubi id agitur, ut per inductionem demonstretur virtutis re vera praeceptores non esse. Prot. 326 A. Isocr. II 43 de Hesiodo, Theognide, Phocylide: καὶ γὰρ τούτους φασὶ μὲν ἀρίστους γεγενῆσθαι συμβούλους τῷ βίῳ τῷ τῶν ἀνθρώπων.

οἶσθ' ὅτι (ad 85 C) repetitum structuram paululum mutavit. STALLB.

16. ποίοις, ad 80 D.

ἔπεσιν „latiori significatu elegos etiam comprehendit. Vid. Franckium in Callino p. 85 sqq." BUTTM. Theogn. 19 suos, Theocr. epigr. XIX 6 Archilochi elegos ἔπη vocat. Bergk, Griech. Lit. I p. 431. Xenophon (?) apud Stob.

XXXVI. ΣΩ. Ἐν τοῖς ἐλεγείοις, οὗ λέγει

καὶ παρὰ τοῖσιν πῖνε καὶ ἔσθιε, καὶ μετὰ τοῖσιν
ἷζε, καὶ ἅνδανε τοῖς, ὧν μεγάλη δύναμις.
ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ' ἐσθλὰ διδάξεαι· ἢν δὲ κακοῖσιν
συμμίσγῃς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον. E

οἶσθ' ὅτι ἐν τούτοις μὲν ὡς διδακτοῦ οὔσης τῆς ἀρετῆς λέγει;

ΜΕΝ. Φαίνεταί γε.

ΣΩ. Ἐν ἄλλοις δέ γε ὀλίγον μεταβάς,

εἰ δ' ἦν ποιητόν, φησί, καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα,

λέγει πως ὅτι

πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους ἔφερον

οἱ δυνάμενοι τοῦτο ποιεῖν, καὶ

οὔ ποτ' ἂν ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακός,
πειθόμενος μύθοισι σαόφροσιν. ἀλλὰ διδάσκων 96
οὔ ποτε ποιήσεις τὸν κακὸν ἄνδρ' ἀγαθόν.

5. *συμμίσγῃς* Beck, *συμμιγῇς abς*. 9. *μεταβάς*] *καταβάς* Bekker. 10. *ποιητόν τε* poeta, *Beck*. 11. *λέγει πως ὅτι* offensioni sunt Struvio opusc. II 18. 14. *ἔγεντο*] *ἐγένετο ab*.

flor. 88, 14 Θεόγνιδός ἐστιν ἔπη τοῦ Μεγαρέως.

1. *ἐν τοῖς ἐλεγείοις*. „Apparet hinc Theognidem alia quoque poemata heroico, ut videtur, metro scripsisse.“ BUTTM. Verisimilius est quod Leutsch, Philologus XXIX (1870) p. 522 suspicatur duos fuisse Theognidis libros, quorum alterum inscriptum fuerit ὑποθῆκαι (πρὸς Κύρνον), alterum ἐλεγεῖα.

οὗ λέγει, v. 33 sqq. Leguntur versiculi 35, 36 etiam Xen. mem. I 2, 20 (STALLB.). symp. II 4.

3. *δύναμις*. Theognidi ut optimatium fautori synonyma fere sunt ἄριστοι et κρατοῦντες. v. 1109 Κύρν', οἱ πρόσθ' ἀγαθοὶ νῦν αὖ κακοί, οἱ δὲ κακοὶ πρὶν νῦν ἀγαθοί. (Stoll: „ingenii praestantia.“ Prot. 351 A.)

5. *συμμίσγῃς* act. ut v. 1165 τοῖς ἀγαθοῖς σύμμισγε. STALLB.

διδακτοῦ οὔσης. Ut 95 B διδακτόν, ita h. l. διδακτοῦ ex huius (et Protagorae) dialogi consuetudine pro neutro acceperis. Aliter Eryx. 398 D εἴπερ οὖν τυγχάνει ἡ ἀρετὴ διδακτὸς οὖσα.

9. *ἐν ἄλλοις*, v. 435, 434, 436—438. Rectum versuum ordinem et sententiam Plato servavisse videtur. (Bergk.)

ὀλίγον μεταβάς i. q. Prot. 339 D ὀλίγον δὲ τοῦ ποιήματος εἰς τὸ πρόσθεν προελθών. („μεταβαίνειν est transire ad aliam sententiam.“ STALLB., Phaedr. 265 C al., cui obstat h. l. ὀλίγον.) Cf. Leutsch, Philologus l. l. p. 522. XXX p. 221.

10. *ποιητόν*, poeta ποιητόν τε. „Apud Platonem tamen quia verba afferuntur liberius, vocula recte potuit omitti.“ STALLB.

φησί — λέγει. „φησί ipsis alicuius verbis sic solet interseri (Theag. 129 B), alio nihilominus verbo, λέγειν maxime, sententiam cum cetera oratione coniungente.“ BUTTM. Tamen singularis huius loci est ratio.

11. *πως* (ad 78 A) mirationem significat. STALLB.

13. *οἱ δυνάμενοι*. poeta: εἰ δ' Ἀσκληπιάδαις τοῦτό γ' ἔδωκε θεός.

96 ἐννοεῖς ὅτι αὐτὸς αὑτῷ πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν τἀναντία λέγει;

ΜΕΝ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν ἄλλου ὁτουοῦν πράγματος, οὗ οἱ μὲν φάσκοντες διδάσκαλοι εἶναι οὐχ ὅπως ἄλλων διδάσκαλοι ὁμολογοῦνται, ἀλλὰ οὐδ' αὐτοὶ ἐπίστασθαι,
B ἀλλὰ πονηροὶ εἶναι περὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ πρᾶγμα, οὗ φασι διδάσκαλοι εἶναι, οἱ δὲ ὁμολογούμενοι αὐτοὶ καλοὶ κἀγαθοὶ τοτὲ μέν φασιν αὐτὸ διδακτὸν εἶναι, τοτὲ δὲ οὔ; τοὺς οὖν οὕτω τεταραγμένους περὶ ὁτουοῦν φαίης ἂν σὺ κυρίως διδασκάλους εἶναι;

ΜΕΝ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

XXXVII. *ΣΩ.* Οὐκοῦν εἰ μήτε οἱ σοφισταὶ μήτε οἱ αὐτοὶ καλοὶ κἀγαθοὶ ὄντες διδάσκαλοί εἰσι τοῦ πράγματος, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν ἄλλοι γε;

ΜΕΝ. Οὔ μοι δοκεῖ.

C *ΣΩ.* Εἰ δέ γε μὴ διδάσκαλοι, οὐδὲ μαθηταί;

ΜΕΝ. Δοκεῖ μοι ἔχειν ὡς λέγεις.

ΣΩ. Ὡμολογήκαμεν δέ γε, πράγματος οὗ μήτε διδάσκαλοι μήτε μαθηταὶ εἶεν, τοῦτο μηδὲ διδακτὸν εἶναι;

11. κυρίως] κυρίους F *Hsch.* 20. μηδὲ διδακτὸν *Bkk.*, μήτε διδακτὸν *ab*[2]lbr, διδακτὸν μὴ pars *b*[1]ς.

4. ἄλλου — πράγματος, οὗ. Vera structura esse debebat ἄλλο πρᾶγμα, οὗ. Cf. 96 C πράγματος, οὗ. Aliqua tamen est inter haec diversitas. Quippe 96 C in ipsa mente sic revera conceptum est: ὡμολογήκαμεν τοῦτο τὸ πρᾶγμα — εἶναι: sed dum accusativus proxime praecedit genetivum οὗ, ipse transit in genetivum mera attractione. In hoc autem exemplo, quamquam ob externam sermonis conformationem eidem attractionis rationi commode id accenseas, praevalet tamen anacoluthia quaedam. Quod facillime sentias in loco huius formae prototypo Il. Σ 192 ἄλλου δ' οὔ τευ οἶδα τοῦ ἂν κλυτὰ τεύχεα δύω, ubi Achilles sententiam primariam in animo habet hanc: ἄλλου δ' οὔτινος τεύχεα δύοιμ' ἄν, sed statim transiens in hanc loquendi formam, οὐκ οἶδα οὗτινος τεύχεα δύω, ambas coniungit. Ita h. l. primaria sententia est ἔχεις εἰπεῖν ἄλλου ὁτουοῦν πράγματος διδασκάλους, sed explicatius mox loquens transit in formam (ἔχεις εἰπεῖν ἄλλο ὁτιοῦν πρᾶγμα), οὗ οἱ μὲν φάσκοντες διδάσκαλοι εἶναι κτλ. BUTTM.

5. „οὐχ ὅπως, *non modo non.*" BUTTM.

6. διδάσκαλοι, int. εἶναι, quod omissum est propter praecedens εἶναι. Ad Euthyphr. 11 E.

8. οἱ — αὐτοὶ καλοὶ κἀγαθοί opponuntur regiae artis magistris.

11. κυρίως. Crat. 369 D εἰ μέλλει κύριος (verus, legitimus) εἶναι ὀνομάτων θέτης.

διδασκάλους, int. περὶ τούτου (ad 90 B).

19. ὡμολογήκαμεν, 89 E.

MEN. Ὡμολογήκαμεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀρετῆς οὐδαμοῦ φαίνονται διδάσκαλοι;

MEN. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἰ δέ γε μὴ διδάσκαλοι, οὐδὲ μαθηταί;

MEN. Φαίνεται οὕτως.

ΣΩ. Ἀρετὴ ἄρα οὐκ ἂν εἴη διδακτόν;

MEN. Οὐκ ἔοικεν, εἴπερ ὀρθῶς ἡμεῖς ἐσκέμμεθα. D ὥστε καὶ θαυμάζω δή, ὦ Σώκρατες, πότερόν ποτε οὐδ' εἰσὶν ἀγαθοὶ ἄνδρες, ἢ τίς ἂν εἴη τρόπος τῆς γενέσεως τῶν ἀγαθῶν γιγνομένων.

ΣΩ. Κινδυνεύομεν, ὦ Μένων, ἐγώ τε καὶ σὺ φαῦλοί τινες εἶναι ἄνδρες, καὶ σέ τε Γοργίας οὐχ ἱκανῶς πεπαιδευκέναι καὶ ἐμὲ Πρόδικος. παντὸς μᾶλλον οὖν προσεκτέον τὸν νοῦν ἡμῖν αὐτοῖς, καὶ ζητητέον ὅστις ἡμᾶς ἑνί γέ τῳ τρόπῳ βελτίους ποιήσει· λέγω δὲ ταῦτα ἀπο- E βλέψας πρὸς τὴν ἄρτι ζήτησιν, ὡς ἡμᾶς ἔλαθεν καταγελάστως, ὅτι οὐ μόνον ἐπιστήμης ἡγουμένης ὀρθῶς τε

7. ἐσκέμμεθα ab Bkk., ἐσκεψάμεθα EF(n?)ς.

πράγματος, attractio inversa. Ad 96 A Lys. 221 B de rep. VII 520 D. STALLB.

οὐ — εἶεν, ad 89 E.

2. φαίνονται, *apparent*, *reperiuntur*. Prot. 315 E καὶ ἄλλοι τινὲς ἐφαίνοντο (aderant).

8. πότερον — ἤ. „ἢ hic significat *aut*. Enimvero πότερον non raro sic solum ponitur. Prot. 359 C πότερον οἱ μὲν δειλοὶ ἐπὶ τὰ θαρραλέα ἔρχονται, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἐπὶ τὰ δεινά; de leg. I 626 C πότερ' οὖν δὴ πόλεσι μὲν πρὸς πόλεις ὀρθὸν τοῦτ' ἔστι, κώμῃ δὲ πρὸς κώμην ἕτερον; Lys. 205 A πότερον — καὶ τὸ ἐρᾶν ἔξαρνος εἶ οὐ λέγει ὅδε; Alc. I 107 A πότερον οὖν — τότε ἀναστήσει αὐτοῖς συμβουλεύσων;" STALLB.

10. γιγνομένων, „aut, *si quidem fiant*, quomodo fiant." BUTTM.

12. Γοργίας, int. κινδυνεύει. 78 B.

13. ἐμὲ Πρόδικος, ad 75 E. „Solet Socrates ita non sine cavillatione quadam se profiteri Prodici discipulum, ut Charm. 163 D Prot. 341 A Crat. 384 B." STALLB. Crat. 384 B Socrates profitetur se non audivisse παρὰ Προδίκου τὴν πεντηκοντάδραχμον ἐπίδειξιν —, ἀλλὰ τὴν δραχμιαίαν. Quomodo senserit de eius institutione grammatica elucet etiam ex pol. 261 E ἂν διαφυλάξῃς τὸ μὴ σπουδάζειν ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι, πλουσιώτερος εἰς τὸ γῆρας ἀναφανήσει φρονήσεως. „Tamen alia quoque apud illum audisse eum hoc ipso loco significatur." BUTTM., de ipsa virtute ut videtur, siquidem reliquorum eius sermonum argumenta quae novimus ad virtutem spectant. WELCKER, Kleine Schriften II p. 430.

15. ἑνί γέ τῳ τρόπῳ, *certe una aliqua ratione*, ut Phaedr. 242 B. STALLB. Ar. Plut. 402. Thesm. 430 ἢ φαρμάκοισιν ἢ μιᾷ γέ τῳ τέχνῃ. HEIND. ad Phaedr. l. l.

17. ὀρθῶς τε καὶ εὖ ut 97 A. Cf. καλῶς τε καὶ εὖ Euthyd. 276 C 307 B Parm. 128 B. HEIND. ad Crat. 440 D.

καὶ εὖ τοῖς ἀνθρώποις πράττεται τὰ πράγματα, ᾗ ἴσως καὶ διαφεύγει ἡμᾶς τὸ γνῶναι, τίνα ποτὲ τρόπον γίγνονται οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες.

MEN. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

XXXVIII. ΣΩ. Ὧδε· ὅτι μὲν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας δεῖ ὠφελίμους εἶναι, ὀρθῶς ὡμολογήκαμεν τοῦτό γε, ὅτι
97 οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· ἦ γάρ;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὅτι γε ὠφέλιμοι ἔσονται, ἂν ὀρθῶς ἡμῖν ἡγῶνται τῶν πραγμάτων, καὶ τοῦτό που καλῶς ὡμολογοῦμεν;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Ὅτι δ' οὐκ ἔστιν ὀρθῶς ἡγεῖσθαι, ἐὰν μὴ φρόνιμος ᾖ, τοῦτο ὅμοιοί ἐσμεν οὐκ ὀρθῶς ὡμολογηκόσιν.

MEN. Πῶς δὴ ὀρθῶς λέγεις;

ΣΩ. Ἐγὼ ἐρῶ. εἴ τις εἰδὼς τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Λάρισαν ἢ ὅποι βούλει ἄλλοσε βαδίζοι καὶ ἄλλοις ἡγοῖτο, ἄλλο τι ὀρθῶς ἂν καὶ εὖ ἡγοῖτο;

MEN. Πάνυ γε.

1. ᾗ ἴσως καὶ διαφεύγει Madvig adv. crit. I 414 *Sch.*, ἢ ἴ. κ. διαφεύγειν *ab Stb.* (1822), ἢ εἰ μὴ τοῦτο δοίημεν, ὡς οὐ μόνον ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ ἄλλου τινός, ἴ. κ. διαφεύγειν E^2(n?)ς. 5. μὲν τοὺς *ab Bkk.*, τοὺς μὲν E(n?)ς. 15. ὀρθῶς del. *Sch.*, οὐκ ὀρθῶς Gedike. 16. εἴ om. ab^2Tbr, add. ς. Λάρισα *a*, Λάρισαν pars *b Bkk.*, Λάρισσαν pars *b*ς. 17. βαδίζοι *ab Bkk.*, εἰ βαδίζοι E^2(Tn?)ς. 18. ἄλλο τι ab^2lbrx *Bkk.*, ἄλλο τι ἢ pars b^1ς.

1. ᾗ, *quemadmodum.* „Illum errorem Socrates dicit fortasse obstare intellegentiae, qua ratione boni evadant." MADVIG. [Stallbaum librorum memoriam servans cum Hermanno verba p. 125, 15 λέγω δὲ — 126, 1 πράγματα parenthesin esse censuit, infinitivum autem διαφεύγειν post ἢ (alioqui) pendere ex ἀναγκαῖόν ἐστιν, quod depromendum esse putabat ex gerundivis προσεκτέον καὶ ζητητέον ut Gorg. 492 D Criton. 51 B de rep. IV 424 B de leg. IX 876 C; quibus locis infinitivus post gerundivum gerundivi loco ponitur.]

[illegible] μέν, 13. ὅτι δέ. Tota inter se opponuntur.

6. ὡμολογήκαμεν, 87 E.

ὅτι — ἔχοι, epexegesis vocis δεῖ, abundantia ut in confabulatione.

10. ὡμολογοῦμεν. Efficitur hoc ex 88 C sqq. De imperfecto (ad 73 A) post ὡμολογήκαμεν illato ad 78 B.

13. ἐὰν μὴ φρόνιμος ᾖ, cf. 88 E.

14. ᾖ, ad 79 B.

ὅμοιοί ἐσμεν, ad 80 D.

15. ὀρθῶς, i. e. τὸ ὀρθῶς (ad 72 D). Articuli omissi exempla collegit Wolff ad Soph. Ant. 567. Cf. soph. 233 E πῶς „πάντα" εἶπες; Ad Hipparch. 227 C.

16. Λάρισαν, ad 70 B.

18. ἄλλο τι, ad 82 C.

ΣΩ. *Τί δ' εἴ τις ὀρθῶς μὲν δοξάζων, ἥτις ἐστὶν* B *ἡ ὁδός, ἐληλυθὼς δὲ μὴ μηδ' ἐπιστάμενος, οὐ καὶ οὗτος ἂν ὀρθῶς ἡγοῖτο;*

MEN. *Πάνυ γε.*

ΣΩ. *Καὶ ἕως γ' ἄν που ὀρθὴν δόξαν ἔχῃ περὶ ὧν ὁ ἕτερος ἐπιστήμην, οὐδὲν χείρων ἡγεμὼν ἔσται, οἰόμενος μὲν ἀληθῆ, φρονῶν δὲ μή, τοῦ τοῦτο φρονοῦντος.*

MEN. *Οὐδὲν γάρ.*

ΣΩ. *Δόξα ἄρα ἀληθὴς πρὸς ὀρθότητα πράξεως οὐδὲν χείρων ἡγεμὼν φρονήσεως. καὶ τοῦτό ἐστιν, ὃ νῦν δὴ παρελείπομεν ἐν τῇ περὶ τῆς ἀρετῆς σκέψει, ὁποῖόν τι εἴη, λέγοντες ὅτι φρόνησις μόνον ἡγεῖται τοῦ* C *ὀρθῶς πράττειν· τὸ δὲ ἄρα καὶ δόξα ἦν ἀληθής.*

MEN. *Ἔοικέ γε.*

ΣΩ. *Οὐδὲν ἄρα ἧττον ὠφέλιμόν ἐστιν ὀρθὴ δόξα ἐπιστήμης.*

MEN. *Τοσούτῳ γε, ὦ Σώκρατες, ὅτι ὁ μὲν τὴν ἐπιστήμην ἔχων ἀεὶ ἂν ἐπιτυγχάνοι, ὁ δὲ τὴν ὀρθὴν δόξαν τοτὲ μὲν ἂν τυγχάνοι, τοτὲ δ' οὔ.*

XXXIX. *ΣΩ.* *Πῶς λέγεις; ὁ ἀεὶ ἔχων ὀρθὴν δόξαν οὐκ ἀεὶ τυγχάνοι, ἕωσπερ ὀρθὰ δοξάζοι;*

13. *ἀληθής bς, ἀληθές a.* 14. *γε ab Bkk.*, om. ς. 19. *τυγχάνοι ab*^{2}*ΣTϑx Bkk.*, *ἐπιτυγχάνοι* pars *b*^{1}ς. 21. *οὐκ ἀεὶ abς*, *οὐκ ἀεὶ ἂν* x *Bttm.*, *οὐκ ἂν ἀεὶ* Struve opusc. II 18 Madvig adv. crit. I 413 *Sch.* *ἕωσπερ ab Bkk.*, *ἕωσπερ ἂν Ξς.*

2. *ἐπιστάμενος.* „Facile e superioribus suppletur sermo ad haec participia.“ BUTTM.

6. *οἰόμενος* de opinione, *φρονῶν* (*ἀληθῆ*) de scientia intellegendum. STALLB.

7. „*τοῦτο* post *ἀληθῆ* illatum neminem morabitur, siquidem in universum *τὸ ἀληθές* cogitandum est.“ STALLB.

13. *ὀρθῶς*, anticipatio effectus. Aliter Euthyd. 281 A *τὸ ὀρθῶς πᾶσι τοῖς τοιούτοις χρῆσθαι ἐπιστήμη ἦν ἡγουμένη.*

„*τὸ δέ*, *cum tamen* esset etiam vera opinio (int. dux recte agendi). Formulam illustravi ad symp. 198 D remp. II 357 A.“ STALLB.

ἄρα — ἦν est admirantis, quod aliquid erat tum cum non esse videbatur. Cf. 99 B *οὐκ ἄρα — ἡγοῦντο.* Ad Phaedon. 68 B.

δόξα ἀληθής. De qua veram opinionem profitetur de rep. VI 506 C *οὐκ ᾔσθησαι τὰς ἄνευ ἐπιστήμης δόξας ὡς πᾶσαι αἰσχραί; ὧν αἱ βέλτισται τυφλαί· ἢ δοκοῦσί τί σοι τυφλῶν διαφέρειν ὁδὸν ὀρθῶς πορευομένων οἱ ἄνευ νοῦ ἀληθές τι δοξάζοντες;* STALLB.

18. *ἐπιτυγχάνοι — τυγχάνοι*, verbum simplex praecedente composito. Ad Phaedon. 59 B Euthyphr. 14 A.

21. *οὐκ ἀεὶ τυγχάνοι*, optativus sine *ἄν* in interrogatione incerta: *eum non semper voti compotem fieri dicis?* Ad Gorg.

97 *MEN.* Ἀνάγκη μοι φαίνεται, ὥστε θαυμάζω, ὦ
D Σώκρατες, τούτου οὕτως ἔχοντος, ὅ τι δή ποτε πολὺ τιμιωτέρα ἡ ἐπιστήμη τῆς ὀρθῆς δόξης, καὶ δι' ὅ τι τὸ μὲν ἕτερον, τὸ δὲ ἕτερόν ἐστιν αὐτῶν.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν δι' ὅ τι θαυμάζεις, ἢ ἐγώ σοι εἴπω;

MEN. Πάνυ γ' εἰπέ.

ΣΩ. Ὅτι τοῖς Δαιδάλου ἀγάλμασιν οὐ προσέσχηκας τὸν νοῦν· ἴσως δὲ οὐδ' ἔστιν παρ' ὑμῖν.

MEN. Πρὸς τί δὲ δὴ τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ὅτι καὶ ταῦτα, ἐὰν μὲν μὴ δεδεμένα ᾖ, ἀποδιδράσκει καὶ δραπετεύει, ἐὰν δὲ δεδεμένα, παραμένει.

5. *θαυμάζεις* ut videtur pars b^1ς, *θαυμάζοις* ab^2ΣTϐ.

492 B *τί — κάκιον εἴη; quid quis putet turpius esse?* de rep. IV 437 B *ἆρ' οὖν — θείης; te haec ponere putemus?* Optativi usus ideo incertus, quia rari sunt eiusmodi loci et *ἄν* excidisse putare ubivis facile in soluta oratione. Quare an poetis tantummodo tribuat eum dubitat Krüger, Gr. Spr. II 54, 3, 7, utrisque permittit Kühner, Ausf. Gramm. II p. 192. Similis huic est usus Euthyd. 286 B *πῶς ἀντιλέγοι;* ad Lach. 190 C, ubi optativus coniunctivi deliberativi vices gerere videtur (Kühner II p. 193, Krüger II 54, 3, 8; etiam id genus locos corrigit Wolff, Rhein. Mus. 1863 p. 605).

2. *ὅ τι*, *cur*, ut *τί* 76 B.

7. *Δαιδάλου — ἀγάλμασιν.* „*Τῶν πάλαι δημιουργῶν πλαττόντων τὰ ζῷα συμμεμυκότας ἔχοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς* (Strab. VI 264) *καὶ οὐ διεστηκότας τοὺς πόδας, ἀλλ' ἑστῶτα σύμποδα* (Apollod. II 2, 2), *Δαίδαλος — πρῶτος ἀναπετάννυσί τε τὰ τούτων βλέφαρα* (Diod. IV 76), *ὡς δόξαι βλέπειν αὐτά, καὶ τοὺς πόδας, ὡς νομίσαι βαδίζειν, διίστησι· καὶ διὰ τοῦτο δεδέσθαι, ἵνα μὴ φύγοιεν, ὡς δῆθεν ἐμψύχων ἤδη γεγονότων αὐτῶν.*" SCHOL. „Suid. in v. *Δ. ποιήματα.* O. Müller, Archaeol. der Kunst § 68 an. 3. Euthyphr. 11 B." STALLB. Wecklein ad Eur. Hec. 836. De statuis artificum Rhodiorum Pind. Ol. VII 95 *ἔργα δὲ ζωοῖσιν ἑρπόντεσσί θ' ὁμοῖα κέλευθοι φέρον.* Cf. etiam Il. Σ 417 et Ar. polit. I 4 (GED.): *εἰ ἠδύνατο ἕκαστον τῶν ὀργάνων κελευσθὲν ἀποτελεῖν τὸ αὑτοῦ ἔργον, ὥσπερ τὰ Δαιδάλου φασίν.*

8. *παρ' ὑμῖν* ut 95 A. Daedali nomine ornabantur opera veterum artificum Atheniensium et Cretensium. Quae noverat Pausanias enumerat IX 40, 2. O. MÜLLER l. l. § 70.

9. *πρὸς τί* ut 97 E soph. 233 A *πρὸς τί μάλιστα λέγεις;* HEIND. ad. Lys. 216 D.

10. *ἀποδιδράσκει καὶ δραπετεύει.* Illi oppositum est *investigare* (Xen. an. I 4, 8), huic *persequi*. Xen. an. VI 3, 11 (Krüger) *τὰ φεύγοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα — διώκειν καὶ μαστεύειν.* Symp. 216 B coniuncta sunt *δραπετεύω καὶ φεύγω*.

11. *δεδεμένα παραμένει.* Paus. III 15, 5: Lacedaemoni *πέδας ἐστὶν ἔχων Ἐνυάλιος, ἄγαλμα ἀρχαῖον· γνώμη δὲ — οὔποτε τὸν Ἐνυάλιον φεύγοντα οἰχήσεσθαί σφισιν ἐνεχόμενον ταῖς πέδαις* (cf. Atheniensium *Νίκη ἄπτερος*). Ita symbolico vinculo tenebantur Liber Chii, Diana Ephyrae (schol. Pind. Ol. VII 95), Venus Lacedaemoni

MEN. Τί οὖν δή; E

ΣΩ. Τῶν ἐκείνου ποιημάτων λελυμένον μὲν ἐκτῆσθαι οὐ πολλῆς τινος ἄξιόν ἐστι τιμῆς, ὥσπερ δραπέτην ἄνθρωπον· οὐ γὰρ παραμένει· δεδεμένον δὲ πολλοῦ ἄξιον· πάνυ γὰρ καλὰ τὰ ἔργα ἐστίν. πρὸς τί οὖν δὴ λέγω ταῦτα; πρὸς τὰς δόξας τὰς ἀληθεῖς. καὶ γὰρ αἱ δόξαι αἱ ἀληθεῖς, ὅσον μὲν ἂν χρόνον παραμένωσιν, καλὸν τὸ χρῆμα, καὶ πάντα τἀγαθὰ ἐργάζονται· πολὺν δὲ χρόνον οὐκ ἐθέλουσι παραμένειν, ἀλλὰ δραπετεύουσιν 98 ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε οὐ πολλοῦ ἄξιαί εἰσιν, ἕως ἄν τις αὐτὰς δήσῃ αἰτίας λογισμῷ. τοῦτο δ' ἐστίν, Μένων ἑταῖρε, ἀνάμνησις, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν ὡμολόγηται. ἐπειδὰν δὲ δεθῶσιν, πρῶτον μὲν ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἔπειτα μόνιμοι· καὶ διὰ ταῦτα δὴ τιμιώτερον ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης ἐστίν, καὶ διαφέρει δεσμῷ ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης.

MEN. Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔοικεν τοιούτῳ τινί.

XL. ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ ἐγὼ ὡς οὐκ εἰδὼς λέγω, B

8. τἀγαθὰ abς, ἀγαθὰ r Stobaeus ecl. II 7, 34. 12. ὦ Μένων x Stb., Μένων abς, ὦ (om. Μένων) Naber obs. crit. in Pl. 12.

(Paus. III 15, 8), Iuno quondam Sami (Athen. XV 672). Plut. Quaest. Rom. 61 Τύριοι δεσμοὺς ἀγάλμασι λέγονται περιβαλεῖν. Lobeck, Aglaoph. I p. 275.

1. τί οὖν δή; ut 79 B.

5. πάνυ γὰρ καλά. Aliter Hipp. mai. 282 A τὸν Δαίδαλόν φασιν οἱ ἀνδριαντοποιοὶ νῦν εἰ γενόμενος τοιαῦτ' ἐργάζοιτο, οἷ' ἦν ἀφ' ὧν τοὔνομ' ἔσχε, καταγέλαστον ἂν εἶναι. Quae tamen non pugnant inter se; Paus. II 4, 5 (GED.) Δαίδαλος δὲ ὁπόσα εἰργάσατο, ἀτοπώτερα μέν ἐστιν ἐς τὴν ὄψιν, ἐπιπρέπει δὲ ὅμως τι καὶ ἔνθεον τούτοις.

πρὸς τί — λέγω ταῦτα; Frequens figura. Theag. 129 A. Ad Gorg. 453 C symp. 178 D.

8. καλὸν τὸ χρῆμα, formula cotidiani sermonis. Kock ad Ar. nub. 2. Soph. Phil. 1265 ὤ μοι· κακὸν τὸ χρῆμα.

9. ἐθέλουσι ut 95 B.

11. αἰτίας λογισμῷ, „ratiocinatione a causis ducta." FICIN., „h. e. donec intellectum sit, qua causa et ratione nitantur." STALLB. Theaet. 201 C ἡ μετὰ λόγου ἀληθὴς δόξα ἐπιστήμη.

τοῦτο — ἀνάμνησις. Phaedr. 249 B δεῖ γὰρ ἄνθρωπον ξυνιέναι κατ' εἶδος λεγόμενον ἐκ πολλῶν ἰὸν αἰσθήσεων εἰς ἓν λογισμῷ ξυναιρούμενον. τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις ἐκείνων, ἅ ποτ' εἶδεν ἡμῶν ἡ ψυχὴ συμπορευθεῖσα θεῷ.

12. Μένων ἑταῖρε, 94 E ὦ ἑταῖρε Ἄνυτε. Omittitur ὦ etiam Theag. 129 C Σώκρατες. Prot. 358 AE 359 A Gorg. 489 A al.

πρόσθεν, 81 C sqq.

13. πρῶτον μὲν — ἔπειτα, ad 95 A.

16. δεσμῷ, i. e. τῷ δεδέσθαι, significationem ducit ex superioribus, ut πόρος 78 D, εὐδοξία 99 B.

19. ὡς οὐκ εἰδώς. Non necessarium est οὐχ ὡς εἰδώς, quia

98 ἀλλὰ εἰκάζων· ὅτι δέ ἐστίν τι ἀλλοῖον ὀρθὴ δόξα καὶ ἐπιστήμη, οὐ πάνυ μοι δοκῶ τοῦτο εἰκάζειν, ἀλλ' εἴπερ τι ἄλλο φαίην ἂν εἰδέναι, ὀλίγα δ' ἂν φαίην, ἓν δ' οὖν καὶ τοῦτο ἐκείνων θείην ἂν ὧν οἶδα.

MEN. Καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες, λέγεις.

ΣΩ. Τί δέ; τόδε οὐκ ὀρθῶς, ὅτι ἀληθὴς δόξα ἡγουμένη τὸ ἔργον ἑκάστης τῆς πράξεως οὐδὲν χεῖρον ἀπεργάζεται ἢ ἐπιστήμη;

MEN. Καὶ τοῦτο δοκεῖς μοι ἀληθῆ λέγειν.

C *ΣΩ.* Οὐδὲν ἄρα ὀρθὴ δόξα ἐπιστήμης χεῖρον οὐδὲ ἧττον ὠφελίμη ἔσται εἰς τὰς πράξεις, οὐδὲ ἀνὴρ ὁ ἔχων ὀρθὴν δόξαν ἢ ὁ ἐπιστήμην.

MEN. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ μὴν ὅ γε ἀγαθὸς ἀνὴρ ὠφέλιμος ἡμῖν ὡμολόγηται εἶναι.

MEN. Ναί.

1. εἰκάζων 𝔄b¹ pars b² *Stb.* (1822), εἰκάζω (ΔEFn?) ς *Bkk.* 2. οὐ om. ab²𝔟𝔯𝔵, add. E² (rell. b¹?) ς. 6. δέ] δαί a *Bkk.* 7. τῆς om. Ξ¹ T *Bttm.* 9. ἀληθῆ ab²l𝔟𝔯𝔵 *Bkk.*, ἀληθῶς pars b¹ς. 11. ἀνὴρ abς, ὁ ἀνὴρ 𝔯, ἀνὴρ *Hsch.*

sequitur εἰκάζων, non εἰκάζω. STALLB.

1. τι ut Theaet. 201 C ἄλλο τι ἑκάτερον.

καὶ ἐπιστήμη. Aliter 87 B ἢ οἷον ἐπιστήμη, C ἐπιστήμης.

2. οὐ πάνυ ut 73 D.

εἴπερ — φαίην ἄν. ἄν c. opt. post εἰ ita ponitur, ut φαίην ἄν seorsum cogitetur tamquam apodosis ad protasin *si opus sit*, quae mente intellegenda est hic ut statim in verbis ὀλίγα δ' ἂν φαίην. Locus similis (perperam tentatus) est (STALLB.) Prot. 329 B ἐγὼ εἴπερ ἄλλῳ τῳ ἀνθρώπων πειθοίμην ἄν, καὶ σοὶ πείθομαι, ubi v. Heind. Crat. 398 E Alc. I 124 B II 144 A. KÜHNER Ausf. Gr. II p. 984. Aliter 91 D.

3. δ' οὖν, *attamen, nihilominus.* STALLB. „Nam vis particulae hic refertur non ad protasin, sed ad interiectum ὀλίγα δ' ἂν φαίην, quia, si hoc solum praecederet, forma sermonis foret ὀλίγα μὲν ἂν φαίην εἰδέναι, ἓν δ' οὖν καὶ τοῦτο κτλ. BUTTM.

4. ἐκείνων θείην, *inter ea referam.* Frequens structura. Ad remp. II 376 E. Krüger, Gr. Spr. I § 47, 9, 3.

9. τοῦτο — ἀληθῆ ut Lach. 186 A τοῦτο μὲν ἀληθῆ λέγεις. STALLB. „Pluralis ἀληθῆ cum λέγειν et sim. tam frequens est coniunctio, ut ad pluralem numerum aures non amplius advertant." BUTTM. Theocr. XV 38 (ed. Fritzsche): τοῦτο κάλ' εἶπες.

11. ὠφελίμη, rarior forma, ut de rep. X 607 D Charm. 174 D; aliter 88 D ὠφέλιμόν γε οὖσαν. Kühner l. l. I p. 414. A neutro χεῖρον ad femininum transiri videtur varietatis studio (ad 78 B).

ἀνὴρ ὁ ἔχων. Pol. 294 A. ἄνδρα τὸν — βασιλικόν. Parm. 135 A ἀνδρὸς — τοῦ δυνησομένου. erast. 133 B. Articulo praecedens notio restringitur.

ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν οὐ μόνον δι' ἐπιστήμην ἀγαθοὶ ἄνδρες ἂν εἶεν καὶ ὠφέλιμοι ταῖς πόλεσιν, εἴπερ εἶεν, ἀλλὰ καὶ δι' ὀρθὴν δόξαν, τούτοιν δὲ οὐδέτερον φύσει ἐστὶν τοῖς ἀνθρώποις, οὔτε ἐπιστήμη οὔτε δόξα ἀληθής
[οὔτ' ἐπίκτητα] — ἢ δοκεῖ σοι φύσει ὁποτερονοῦν αὐ- D
τοῖν εἶναι;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐ φύσει, οὐδὲ οἱ ἀγαθοὶ φύσει εἶεν ἄν.

MEN. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δέ γε οὐ φύσει, ἐσκοποῦμεν τὸ μετὰ τοῦτο, εἰ διδακτόν ἐστιν.

MEN. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν διδακτὸν ἔδοξεν εἶναι, εἰ φρόνησις ἡ ἀρετή;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Κἂν εἴ γε διδακτὸν εἴη, φρόνησις ἂν εἶναι;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ εἰ μέν γε διδάσκαλοι εἶεν, διδακτὸν ἂν
εἶναι, μὴ ὄντων δὲ οὐ διδακτόν; E

MEN. Οὕτω.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ὡμολογήκαμεν μὴ εἶναι αὐτοῦ διδασκάλους;

MEN. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Ὡμολογήκαμεν ἄρα μήτε διδακτὸν αὐτὸ μήτε φρόνησιν εἶναι;

MEN. Πάνυ γε.

5. *οὔτ' ἐπίκτητα abς*, *οὐδ' ἐπίκτητα Bkk.*, *ἀλλ' ἐπίκτητα E*[cor] Gedike, del. Cornarius eclog. 84 Madvig adv. crit. I 413 *Ast.* 11. *ἐσκοποῦμεν*] *σκοπῶμεν* Stallbaum *Hsch.* 17. *κἂν ax Tur.*, *καὶ bς.* 20. *διδακτόν* del. *Hsch.*

1. *ἐπειδὴ τοίνυν.* Oratio interrupta (ad 74 C) non absolvitur; ad quae tendebat leguntur demum 99 E: *ἀρετὴ ἂν εἴη οὔτε φύσει οὔτε διδακτόν, ἀλλὰ θείᾳ μοίρᾳ παραγιγνομένη.*

5. *οὔτ' ἐπίκτητα.* „Quoquo me verso sententiam servatis his verbis non expedio.“ BUTTM. Glossema, quod in ordinem receptum est, videtur fuisse *ἀλλ' ἐπίκτητα.*

7. *οὐκ ἔμοιγε.* Cf. 89 AB. Proll. p. 19.

12. *διδακτόν.* Subiectum ex proximis commodius petiveris *τὸ ἀγαθὸν εἶναι* quam *ἡ ἀρετή.* SCHLEIERM.

17. *κἂν εἰ — ἄν. ἂν* post formulam *κἂν εἰ* (ad 72 C) repetitur: ad Menex. 236 D.

22. *μή*, 25. *μήτε*, ubi exspectaveris *οὐκ*, *οὔτε*: ad Euthyphron. 12 B.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἀγαθόν γε αὐτὸ ὁμολογοῦμεν εἶναι;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Ὠφέλιμον δὲ καὶ ἀγαθὸν εἶναι τὸ ὀρθῶς ἡγούμενον;

MEN. Πάνυ γε.

99 ΣΩ. Ὀρθῶς δέ γε ἡγεῖσθαι δύο ὄντα ταῦτα μόνα, δόξαν τε ἀληθῆ καὶ ἐπιστήμην, ἃ ἔχων ἄνθρωπος ὀρθῶς ἡγεῖται. τὰ γὰρ ἀπὸ τύχης γιγνόμενα οὐκ ἀνθρωπίνῃ ἡγεμονίᾳ γίγνεται· ᾧ δὲ ἄνθρωπος ἡγεμών ἐστιν ἐπὶ τὸ ὀρθόν, δύο ταῦτα, δόξα ἀληθὴς καὶ ἐπιστήμη.

MEN. Δοκεῖ μοι οὕτω.

XLI. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐ διδακτόν ἐστιν, οὐδ' ἐπιστήμη δὴ ἔτι γίγνεται ἡ ἀρετή;

MEN. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Δυοῖν ἄρα ὄντοιν ἀγαθοῖν καὶ ὠφελίμοιν τὸ
B μὲν ἕτερον ἀπολέλυται, καὶ οὐκ ἂν εἴη ἐν πολιτικῇ πράξει ἐπιστήμη ἡγεμών.

MEN. Οὔ μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα σοφίᾳ τινὶ οὐδὲ σοφοὶ ὄντες οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες ἡγοῦντο ταῖς πόλεσιν, οἱ ἀμφὶ Θεμιστοκλέα τε καὶ οὓς ἄρτι Ἄνυτος ὅδε ἔλεγεν· διὸ καὶ οὐχ οἷοί τε

1. *ὁμολογοῦμεν* $ab^{1}\Gamma$ et ut videtur t *Hrm.*, *ὡμολογοῦμεν* ut videtur b^{2}ς. 13. *ἐπιστήμη δὴ ἔτι γίγνεται* Schleiermacher et fortasse Ficinus, *Beck*, *ἐπιστήμη δὴ ἐπιγίγνεται abς*.

6. *δύο ὄντα* ut 82 C Prot. 349 B. de rep. III 411 E *ἐπὶ δὴ δύ' ὄντε τούτω.* Erast. 138 C *εἷς ὢν ἀνήρ.*

7. *ἃ ἔχων — ἡγεῖται.* Oratio inflexa ad nova tendit.

9. *ᾧ* i. q. vers. 7 *ἃ ἔχων.* STALLB. 99 B *σοφίᾳ — ἡγοῦντο ταῖς πόλεσιν.*

13. *ἐπιστήμη — ἔτι γίγνεται* lego: nusquam enim de eo quaesitum est, an *ἐπιστήμῃ*, *per* scientiam, virtus acquiratur, sed an ipsa sit *ἐπιστήμη*, quam discendo igitur adipiscamur. Neque alibi in hac disputatione est verbum *ἐπιγίγνεσθαι.* SCHLEIERM. „Accedo huic sententiae: nam verba 99 B *ἅτε οὐ δι' ἐπιστήμην* idem valent ac si dixisset *δι' ἐπιστήμην οὖσαν ἀρετήν.* Accedit Ficini interpretatio.“ BUTTM.

γίγνεται ut 98 C *ἔσται.* Ad 86 A.

16. *ἀπολέλυται*, int. *τῆς κρίσεως.* Vox iudicialis est etiam Theaet. 189 D *τοῦτο* (*τὸ ψεῦδος*) — *ἀφίημι* (Kock ad Ar. nub. 1426), Euthyphr. 9 C *τούτου μὲν ἀφίημί σε.*

19. *οὐκ ἄρα σοφίᾳ.* Apol. 22 A de viris civilibus *οἱ μὲν μάλιστα εὐδοκιμοῦντες ἔδοξάν μοι ὀλίγου δεῖν τοῦ πλείστου ἐνδεεῖς εἶναι.*

20. *οἱ ἀμφὶ Θεμιστοκλέα*, nos *die Themistoklesse.* Proprie ipse cum comitatu, saepe autem etiam ipse solus adiuncta notione similium eius. Heind. ad Crat. 399 E *τοῖς ἀμφὶ Εὐθύφρονα.* BUTTM.

21. *οἷοί τε*, non *οἷοί τε ἦσαν*, quia ad eos potissimum respici-

ἄλλους ποιεῖν τοιούτους οἷοι αὐτοί εἰσι, ἅτε οὐ δι' ἐπιστήμην ὄντες τοιοῦτοι.

MEN. Ἔοικεν οὕτως ἔχειν, ὦ Σώκρατες, ὡς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ ἐπιστήμη, εὐδοξίᾳ δὴ τὸ λοιπὸν γίγνεται, ᾗ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες χρώμενοι τὰς πόλεις C ὀρθοῦσιν, οὐδὲν διαφερόντως ἔχοντες πρὸς τὸ φρονεῖν ἢ οἱ χρησμῳδοί τε καὶ οἱ θεομάντεις· καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσιν μὲν ἀληθῆ καὶ πολλά, ἴσασι δὲ οὐδὲν ὧν λέγουσι.

MEN. Κινδυνεύει οὕτως ἔχειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Μένων, ἄξιον τούτους θείους καλεῖν τοὺς ἄνδρας, οἵτινες νοῦν μὴ ἔχοντες πολλὰ καὶ μεγάλα κατορθοῦσιν ὧν πράττουσι καὶ λέγουσι;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὀρθῶς ἄρ' ἂν καλοῖμεν θείους τε, οὓς νῦν δὴ ἐλέγομεν χρησμῳδοὺς καὶ μάντεις καὶ τοὺς ποιητικοὺς D

4. ἐπιστήμη, εὐδοξία 𝔄st, ἐπιστήμη, εὐδοξίᾳ ς, ἐπιστήμῃ, εὐδοξία Stephanus *Ast*, ἐπιστήμῃ, εὐδοξίᾳ Schleiermacher *Beck* et editores reliqui. 5. γίγνεται· distinxit *Hrm*. 12. κατορθοῦσιν ὧν abς, κατορθοῦσι δι' ὧν Buttmann, fortasse Ficinus. 14. ὀρθῶς ἄρ' ἂν *Stb*., ὀρθῶς ἄρα x, ὀρθῶς ἂν abς, ὀρθῶς οὖν ἂν F² *Bkk*., ὀρθῶς ἂν οὖν Buttmann olim, *Beck*. Ficinus: „quamobrem merito divinos vocabimus.“

tur, quos Anytus indicavit 92 E. Aliter 93 B οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες καὶ τῶν νῦν καὶ τῶν προτέρων ἠπίσταντο.

4. ἐπιστήμη. Respicitur ad 99 B οὐκ ἂν εἴη ἐν πολιτικῇ πράξει ἐπιστήμη ἡγεμών. Quare emendatione non opus est.

εὐδοξία significationem ceterum inauditam ex superioribus ducit. Ad 78 D.

6. ὀρθοῦσιν ut de leg. XII 957 D ad Lach. 181 A. Hdt. III 122 ὀρθώσεις μὲν σεωυτόν, σώσεις δὲ καὶ ἐμέ.

οὐδὲν διαφερόντως ut de leg. III 686 E ἐχόντως νοῦν. Isocr. VII 60 λόγον ἐχόντως.

7. χρησμῳδοί — θεομάντεις. Apol. 22 C de poetis: ἐνθουσιάζοντες ὥσπερ οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμῳδοί. Ion. 534 C τοῖς χρησμῳδοῖς καὶ τοῖς μάντεσι τοῖς θείοις. STALLB. Nam non omnes vates (μάντεις) sunt θεῖοι. Paus. I 34, 3 χωρὶς δὲ πλὴν ὅσους ἐξ Ἀπόλλωνος μανῆναι λέγουσι τὸ ἀρχαῖον, μάντεών γ' οὐδεὶς χρησμολόγος ἦν, ἀγαθοὶ δὲ ὀνείρατα ἐξηγήσασθαι καὶ διαγνῶναι πτήσεις ὀρνίθων καὶ σπλάγχνα ἱερῶν.

8. καὶ πολλά, *et sane multa*. Elmsley ad Eur. Med 871. STALLB. Phaedon. 58 D παρῆσάν τινες καὶ πολλοί γε. De rep. VIII 562 C λέγεται γὰρ δὴ καὶ πολύ.

ἴσασι δὲ οὐδέν. De viris civilibus similiter iudicatur de rep. VI 493 A. STALLB.

11. καὶ μεγάλα, quoniam ὧν πράττουσι καὶ λέγουσι pendet a πολλά, rectius, non elegantius positum esset post λέγουσι.

14. θείους τε. „Ponitur vocula τε per anacoluthiam, siquidem subsequi deinde debuit proprie καὶ ἐνθουσιάζοντας. quae tamen structura cur mutata sit atque inflexa nemini obscurum esse potest.“ STALLB.

15. τοὺς ποιητικούς. De leg.

καὶ εὖ τοῖς ἀνθρώποις πράττεται τὰ πράγματα, ᾗ ἴσως καὶ διαφεύγει ἡμᾶς τὸ γνῶναι, τίνα ποτὲ τρόπον γίγνονται οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες.

MEN. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

XXXVIII. *ΣΩ. Ὧδε· ὅτι μὲν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας δεῖ ὠφελίμους εἶναι, ὀρθῶς ὡμολογήκαμεν τοῦτό γε, ὅτι*
97 *οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· ἦ γάρ;*

MEN. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὅτι γε ὠφέλιμοι ἔσονται, ἂν ὀρθῶς ἡμῖν ἡγῶνται τῶν πραγμάτων, καὶ τοῦτό που καλῶς ὡμολογοῦμεν;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Ὅτι δ' οὐκ ἔστιν ὀρθῶς ἡγεῖσθαι, ἐὰν μὴ φρόνιμος ᾖ, τοῦτο ὅμοιοί ἐσμεν οὐκ ὀρθῶς ὡμολογηκόσιν.

MEN. Πῶς δὴ ὀρθῶς λέγεις;

ΣΩ. Ἐγὼ ἐρῶ. εἴ τις εἰδὼς τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Λάρισαν ἢ ὅποι βούλει ἄλλοσε βαδίζοι καὶ ἄλλοις ἡγοῖτο, ἄλλο τι ὀρθῶς ἂν καὶ εὖ ἡγοῖτο;

MEN. Πάνυ γε.

1. *ᾗ ἴσως καὶ διαφεύγει* Madvig adv. crit. I 414 *Sch.*, *ἢ ἴ. κ. διαφεύγειν ab Stb.* (1822), *ἢ εἰ μὴ τοῦτο δοίημεν, ὡς οὐ μόνον ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ ἄλλου τινός, ἴ. κ. διαφεύγειν* E²(n?)ς. 5. *μὲν τοὺς ab Bkk.*, *τοὺς μὲν E*(n?)ς. 15. *ὀρθῶς* del. *Sch.*, *οὐκ ὀρθῶς* Gedike. 16. *εἴ* om. *ab*² Tbr, add. ς. *Λάρισα a*, *Λάρισαν* pars *b Bkk.*, *Λάρισσαν* pars *b*ς. 17. *βαδίζοι ab Bkk.*, *εἰ βαδίζοι* E²(Tn?)ς. 18. *ἄλλο τι ab*²1brx *Bkk.*, *ἄλλο τι ἢ* pars *b*¹ς.

1. *ᾗ*, *quemadmodum.* „Illum errorem Socrates dicit fortasse obstare intellegentiae, qua ratione boni evadant.“ MADVIG. [Stallbaum librorum memoriam servans cum Hermanno verba p. 125, 15 *λέγω δὲ* — 126, 1 *πράγματα* parenthesin esse censuit, infinitivum autem *διαφεύγειν* post *ἢ* (alioqui) pendere ex *ἀναγκαῖόν ἐστιν*, quod depromendum esse putabat ex gerundivis *προσεκτέον καὶ ζητητέον* ut Gorg. 492 D Criton. 51 B de rep. IV 424 B de leg. IX 876 C; quibus locis infinitivus post gerundivum gerundivi loco ponitur.]

5. *ὅτι μέν*, 13. *ὅτι δέ*. Tota enuntiata inter se opponuntur. STALLB.

6. *ὡμολογήκαμεν*, 87 E.

ὅτι — ἔχοι, epexegesis vocis *δεῖ*, abundantia ut in confabulatione.

10. *ὡμολογοῦμεν*. Efficitur hoc ex 88 C sqq. De imperfecto (ad 73 A) post *ὡμολογήκαμεν* illato ad 78 B.

13. *ἐὰν μὴ φρόνιμος ᾖ*, cf. 88 E.

14. *ᾖ*, ad 79 B.

ὅμοιοί ἐσμεν, ad 80 D.

15. *ὀρθῶς*, i. e. *τὸ ὀρθῶς* (ad 72 D). Articuli omissi exempla collegit Wolff ad Soph. Ant. 567. Cf. soph. 233 E *πῶς „πάντα“ εἴπας*; Ad Hipparch. 227 C.

16. *Λάρισαν*, ad 70 B.

18. *ἄλλο τι*, ad 82 C.

ΣΩ. Τί δ' εἴ τις ὀρθῶς μὲν δοξάζων, ἥτις ἐστὶν [B] ἡ ὁδός, ἐληλυθὼς δὲ μὴ μηδ' ἐπιστάμενος, οὐ καὶ οὗτος ἂν ὀρθῶς ἡγοῖτο;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ ἕως γ' ἂν που ὀρθὴν δόξαν ἔχῃ περὶ ὧν ὁ ἕτερος ἐπιστήμην, οὐδὲν χείρων ἡγεμὼν ἔσται, οἰόμενος μὲν ἀληθῆ, φρονῶν δὲ μή, τοῦ τοῦτο φρονοῦντος.

MEN. Οὐδὲν γάρ.

ΣΩ. Δόξα ἄρα ἀληθὴς πρὸς ὀρθότητα πράξεως οὐδὲν χείρων ἡγεμὼν φρονήσεως. καὶ τοῦτό ἐστιν, ὃ νῦν δὴ παρελείπομεν ἐν τῇ περὶ τῆς ἀρετῆς σκέψει, ὁποῖόν τι εἴη, λέγοντες ὅτι φρόνησις μόνον ἡγεῖται τοῦ [C] ὀρθῶς πράττειν· τὸ δὲ ἄρα καὶ δόξα ἦν ἀληθής.

MEN. Ἔοικέ γε.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα ἧττον ὠφέλιμόν ἐστιν ὀρθὴ δόξα ἐπιστήμης.

MEN. Τοσούτῳ γε, ὦ Σώκρατες, ὅτι ὁ μὲν τὴν ἐπιστήμην ἔχων ἀεὶ ἂν ἐπιτυγχάνοι, ὁ δὲ τὴν ὀρθὴν δόξαν τοτὲ μὲν ἂν τυγχάνοι, τοτὲ δ' οὔ.

XXXIX. ΣΩ. Πῶς λέγεις; ὁ ἀεὶ ἔχων ὀρθὴν δόξαν οὐκ ἀεὶ τυγχάνοι, ἕωσπερ ὀρθὰ δοξάζοι;

13. *ἀληθής* b ς, *ἀληθές* a. 14. *γε* ab *Bkk.*, om. ς. 19. *τυγχάνοι* ab² Σ T 𝔟 x *Bkk.*, *ἐπιτυγχάνοι* pars b¹ ς. 21. *οὐκ ἀεὶ* ab ς, *οὐκ ἀεὶ ἂν* x *Bttm.*, *οὐκ ἂν ἀεὶ* Struve opusc. II 18 Madvig adv. crit. I 413 *Sch.* *ἕωσπερ* ab *Bkk.*, *ἕωσπερ ἂν* Ξ ς.

2. *ἐπιστάμενος*. „Facile e superioribus suppletur sermo ad haec participia.“ BUTTM.

6. *οἰόμενος* de opinione, *φρονῶν* (*ἀληθῆ*) de scientia intellegendum. STALLB.

7. „*τοῦτο* post *ἀληθῆ* illatum neminem morabitur, siquidem in universum *τὸ ἀληθές* cogitandum est.“ STALLB.

13. *ὀρθῶς*, anticipatio effectus. Aliter Euthyd. 281 A *τὸ ὀρθῶς πᾶσι τοῖς τοιούτοις χρῆσθαι ἐπιστήμη ἦν ἡγουμένη.*

„*τὸ δέ*, *cum tamen* esset etiam vera opinio (int. dux recte agendi). Formulam illustravi ad symp. 198 D remp. II 357 A.“ STALLB.

ἄρα — ἦν est admirantis, quod aliquid erat tum cum non esse videbatur. Cf. 99 B *οὐκ ἄρα — ἡγοῦντο.* Ad Phaedon. 68 B.

δόξα ἀληθής. De qua veram opinionem profitetur de rep. VI 506 C *οὐκ ᾔσθησαι τὰς ἄνευ ἐπιστήμης δόξας ὡς πᾶσαι αἰσχραί; ὧν αἱ βέλτισται τυφλαί· ἢ δοκοῦσί τί σοι τυφλῶν διαφέρειν ὁδὸν ὀρθῶς πορευομένων οἱ ἄνευ νοῦ ἀληθές τι δοξάζοντες;* STALLB.

18. *ἐπιτυγχάνοι — τυγχάνοι*, verbum simplex praecedente composito. Ad Phaedon. 59 B Euthyphr. 14 A.

21. *οὐκ ἀεὶ τυγχάνοι*, optativus sine *ἂν* in interrogatione incerta: *cum non semper voti compotem fieri dicis?* Ad Gorg.

97 *MEN.* Ἀνάγκη μοι φαίνεται, ὥστε θαυμάζω, ὦ
D Σώκρατες, τούτου οὕτως ἔχοντος, ὅ τι δή ποτε πολὺ τιμιωτέρα ἡ ἐπιστήμη τῆς ὀρθῆς δόξης, καὶ δι' ὅ τι τὸ μὲν ἕτερον, τὸ δὲ ἕτερόν ἐστιν αὐτῶν.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν δι' ὅ τι θαυμάζεις, ἢ ἐγώ σοι εἴπω;

MEN. Πάνυ γ' εἰπέ.

ΣΩ. Ὅτι τοῖς Δαιδάλου ἀγάλμασιν οὐ προσέσχηκας τὸν νοῦν· ἴσως δὲ οὐδ' ἔστιν παρ' ὑμῖν.

MEN. Πρὸς τί δὲ δὴ τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ὅτι καὶ ταῦτα, ἐὰν μὲν μὴ δεδεμένα ᾖ, ἀποδιδράσκει καὶ δραπετεύει, ἐὰν δὲ δεδεμένα, παραμένει.

5. θαυμάζεις ut videtur pars $b^1 ς$, θαυμάζοις $ab^2 Σ T b$.

492 B τί — κάκιον εἴη; *quid quis putet turpius esse?* de rep. IV 437 B ἆρ' οὖν — θείης; *te haec ponere putemus?* Optativi usus ideo incertus, quia rari sunt eiusmodi loci et ἂν excidisse putare ubivis facile in soluta oratione. Quare an poetis tantummodo tribuat eum dubitat Krüger, Gr. Spr. II 54, 3, 7, utrisque permittit Kühner, Ausf. Gramm. II p. 192. Similis huic est usus Euthyd. 286 B πῶς ἀντιλέγοι; ad Lach. 190 C, ubi optativus coniunctivi deliberativi vices gerere videtur (Kühner II p. 193, Krüger II 54, 3, 8; etiam id genus locos corrigit Wolff, Rhein. Mus. 1863 p. 605).

2. ὅ τι, *cur*, ut τί 76 B.

7. Δαιδάλου — ἀγάλμασιν. „Τῶν πάλαι δημιουργῶν πλαττόντων τὰ ζῷα συμμεμυκότας ἔχοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς (Strab. VI 264) καὶ οὐ διεστηκότας τοὺς πόδας, ἀλλ' ἑστῶτα σύμποδα (Apollod. II 2, 2), Δαίδαλος — πρῶτος ἀναπετάννυσί τε τὰ τούτων βλέφαρα (Diod. IV 76), ὡς δόξαι βλέπειν αὐτά, καὶ τοὺς πόδας, ὡς νομίσαι βαδίζειν, διίστησι· καὶ διὰ τοῦτο δεδέσθαι, ἵνα μὴ φύγοιεν, ὡς δῆθεν ἐμψύχων ἤδη γεγονότων αὐτῶν." SCHOL. „Suid. in v. Δ. ποιήματα. O. Müller, Archaeol. der Kunst § 68 an. 3. Euthyphr. 11 B." STALLB. Wecklein ad Eur. Hec. 836. De statuis artificum Rhodiorum Pind. Ol. VII 95 ἔργα δὲ ζωοῖσιν ἑρπόντεσσί θ' ὁμοῖα κέλευθοι φέρον. Cf. etiam Il. Σ 417 et Ar. polit. I 4 (GED.): εἰ ἠδύνατο ἕκαστον τῶν ὀργάνων κελευσθὲν ἀποτελεῖν τὸ αὑτοῦ ἔργον, ὥσπερ τὰ Δαιδάλου φασίν.

8. παρ' ὑμῖν ut 95 A. Daedali nomine ornabantur opera veterum artificum Atheniensium et Cretensium. Quae noverat Pausanias enumerat IX 40, 2. O. MÜLLER l. l. § 70.

9. πρὸς τί ut 97 E soph. 233 A πρὸς τί μάλιστα λέγεις; HEIND. ad. Lys. 216 D.

10. ἀποδιδράσκει καὶ δραπετεύει. Illi oppositum est *investigare* (Xen. an. I 4, 8), huic *persequi*. Xen. an. VI 3, 11 (Krüger) τὰ φεύγοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα — διώκειν καὶ μαστεύειν. Symp. 216 B coniuncta sunt δραπετεύω καὶ φεύγω.

11. δεδεμένα παραμένει. Paus. III 15, 5: Lacedaemoni πέδας ἐστὶν ἔχων Ἐνυάλιος, ἄγαλμα ἀρχαῖον· γνώμη δὲ — οὔποτε τὸν Ἐνυάλιον φεύγοντα οἰχήσεσθαί σφισιν ἐνεχόμενον ταῖς πέδαις (cf. Atheniensium Νίκη ἄπτερος). Ita symbolico vinculo tenebantur Liber Chii, Diana Ephyrae (schol. Pind. Ol. VII 95), Venus Lacedaemoni

MEN. Τί οὖν δή; E

ΣΩ. Τῶν ἐκείνου ποιημάτων λελυμένον μὲν ἐκτῆσθαι οὐ πολλῆς τινος ἄξιόν ἐστι τιμῆς, ὥσπερ δραπέτην ἄνθρωπον· οὐ γὰρ παραμένει· δεδεμένον δὲ πολλοῦ ἄξιον· πάνυ γὰρ καλὰ τὰ ἔργα ἐστίν. πρὸς τί οὖν δὴ λέγω ταῦτα; πρὸς τὰς δόξας τὰς ἀληθεῖς. καὶ γὰρ αἱ δόξαι αἱ ἀληθεῖς, ὅσον μὲν ἂν χρόνον παραμένωσιν, καλὸν τὸ χρῆμα, καὶ πάντα τἀγαθὰ ἐργάζονται· πολὺν δὲ χρόνον οὐκ ἐθέλουσι παραμένειν, ἀλλὰ δραπετεύουσιν 98 ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε οὐ πολλοῦ ἄξιαί εἰσιν, ἕως ἄν τις αὐτὰς δήσῃ αἰτίας λογισμῷ. τοῦτο δ' ἐστίν, Μένων ἑταῖρε, ἀνάμνησις, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν ὡμολόγηται. ἐπειδὰν δὲ δεθῶσιν, πρῶτον μὲν ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἔπειτα μόνιμοι· καὶ διὰ ταῦτα δὴ τιμιώτερον ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης ἐστίν, καὶ διαφέρει δεσμῷ ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης.

MEN. Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔοικεν τοιούτῳ τινί.

XL. *ΣΩ.* Καὶ μὴν καὶ ἐγὼ ὡς οὐκ εἰδὼς λέγω, B

8. *τἀγαθὰ abς*, ἀγαθὰ r Stobaeus ecl. II 7, 34. 12. *ὦ Μένων* x *Stb.*, *Μένων abς*, ὦ (om. *Μένων*) Naber obs. crit. in Pl. 12.

(Paus. III 15, 8), Iuno quondam Sami (Athen. XV 672). Plut. Quaest. Rom. 61 *Τύριοι δεσμοὺς ἀγάλμασι λέγονται περιβαλεῖν.* Lobeck, Aglaoph. I p. 275.

1. *τί οὖν δή*; ut 79 B.

5. *πάνυ γὰρ καλά.* Aliter Hipp. mai. 282 A *τὸν Δαίδαλόν φασιν οἱ ἀνδριαντοποιοὶ νῦν εἰ γενόμενος τοιαῦτ' ἐργάζοιτο, οἷ' ἦν ἀφ' ὧν τοὔνομ' ἔσχε, καταγέλαστον ἂν εἶναι.* Quae tamen non pugnant inter se; Paus. II 4, 5 (GED.) *Δαίδαλος δὲ ὁπόσα εἰργάσατο, ἀτοπώτερα μέν ἐστιν ἐς τὴν ὄψιν, ἐπιπρέπει δὲ ὅμως τι καὶ ἔνθεον τούτοις.*

πρὸς τί — λέγω ταῦτα; Frequens figura. Theag. 129 A. Ad Gorg. 453 C symp. 178 D.

8. *καλὸν τὸ χρῆμα*, formula cotidiani sermonis. Kock ad Ar. nub. 2. Soph. Phil. 1265 *ὤ μοι· κακὸν τὸ χρῆμα.*

9. *ἐθέλουσι* ut 95 B.

11. *αἰτίας λογισμῷ*, „*ratiocinatione a causis ducta.*" FICIN., „h. e. donec intellectum sit, qua causa et ratione nitantur." STALLB. Theaet. 201 C *ἡ μετὰ λόγου ἀληθὴς δόξα ἐπιστήμη.*

τοῦτο — ἀνάμνησις. Phaedr. 249 B *δεῖ γὰρ ἄνθρωπον ξυνιέναι κατ' εἶδος λεγόμενον ἐκ πολλῶν ἰὸν αἰσθήσεων εἰς ἓν λογισμῷ ξυναιρούμενον. τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις ἐκείνων, ἅ ποτ' εἶδεν ἡμῶν ἡ ψυχὴ συμπορευθεῖσα θεῷ.*

12. *Μένων ἑταῖρε*, 94 E *ὦ ἑταῖρε Ἄνυτε.* Omittitur ὦ etiam Theag. 129 C *Σώκρατες.* Prot. 358 AE 359 A Gorg. 489 A al.

πρόσθεν, 81 C sqq.

13. *πρῶτον μὲν — ἔπειτα*, ad 95 A.

16. *δεσμῷ*, i. e. *τῷ δεδέσθαι*, significationem ducit ex superioribus, ut *πόρος* 78 D, *εὐδοξία* 99 B.

19. *ὡς οὐκ εἰδώς.* Non necessarium est *οὐχ ὡς εἰδώς*, quia

98 *ἀλλὰ εἰκάζων· ὅτι δέ ἐστίν τι ἀλλοῖον ὀρθὴ δόξα καὶ ἐπιστήμη, οὐ πάνυ μοι δοκῶ τοῦτο εἰκάζειν, ἀλλ' εἴπερ τι ἄλλο φαίην ἂν εἰδέναι, ὀλίγα δ' ἂν φαίην, ἓν δ' οὖν καὶ τοῦτο ἐκείνων θείην ἂν ὧν οἶδα.*

MEN. Καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες, λέγεις.

ΣΩ. Τί δέ; τόδε οὐκ ὀρθῶς, ὅτι ἀληθὴς δόξα ἡγουμένη τὸ ἔργον ἑκάστης τῆς πράξεως οὐδὲν χεῖρον ἀπεργάζεται ἢ ἐπιστήμη;

MEN. Καὶ τοῦτο δοκεῖς μοι ἀληθῆ λέγειν.

C *ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα ὀρθὴ δόξα ἐπιστήμης χεῖρον οὐδὲ ἧττον ὠφελίμη ἔσται εἰς τὰς πράξεις, οὐδὲ ἀνὴρ ὁ ἔχων ὀρθὴν δόξαν ἢ ὁ ἐπιστήμην.*

MEN. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ μὴν ὅ γε ἀγαθὸς ἀνὴρ ὠφέλιμος ἡμῖν ὡμολόγηται εἶναι.

MEN. Ναί.

1. *εἰκάζων* 𝔄*b*[1] pars *b*[2] *Stb.* (1822), *εἰκάζω* (ΔEFn?) ς *Bkk.* 2. *οὐ* om. *ab*[2]𝔟𝔯x, add. *E*[2] (rell. *b*[1]?) ς. 6. *δέ*] *δαί a Bkk.* 7. *τῆς* om. Ξ[1] *T Bttm.* 9. *ἀληθῆ ab*[2]1𝔟𝔯x *Bkk.*, *ἀληθῶς* pars *b*[1]ς. 11. *ἀνὴρ ab*ς, *ὁ ἀνὴρ* 𝔯, *ἀνὴρ Hsch.*

sequitur *εἰκάζων*, non *εἰκάζω*. STALLB.

1. *τι* ut Theaet. 201 C *ἄλλο τι ἑκάτερον*.

καὶ ἐπιστήμη. Aliter 87 B *ἢ οἷον ἐπιστήμη*, C *ἐπιστήμης*.

2. *οὐ πάνυ* ut 73 D.

εἴπερ — φαίην ἄν. *ἂν* c. opt. post *εἰ* ita ponitur, ut *φαίην ἂν* seorsum cogitetur tamquam apodosis ad protasin *si opus sit*, quae mente intellegenda est hic ut statim in verbis *ὀλίγα δ' ἂν φαίην*. Locus similis (perperam tentatus) est (STALLB.) Prot. 329 B *ἐγὼ εἴπερ ἄλλῳ τῳ ἀνθρώπων πειθοίμην ἄν, καὶ σοὶ πείθομαι*, ubi v. Heind. Crat. 398 E Alc. I 124 B II 144 A. KÜHNER Ausf. Gr. II p. 984. Aliter 91 D.

3. *δ' οὖν*, *attamen, nihilominus*. STALLB. „Nam vis particulae hic refertur non ad protasin, sed ad interiectum *ὀλίγα δ' ἂν φαίην*, quia, si hoc solum praecederet, forma sermonis foret *ὀλίγα μὲν ἂν φαίην εἰδέναι, ἓν δ' οὖν καὶ τοῦτο κτλ.* BUTTM.

4. *ἐκείνων θείην*, *inter ea referam*. Frequens structura. Ad remp. II 376 E. Krüger, Gr. Spr. I § 47, 9, 3.

9. *τοῦτο — ἀληθῆ* ut Lach. 186 A *τοῦτο μὲν ἀληθῆ λέγεις*. STALLB. „Pluralis *ἀληθῆ* cum *λέγειν* et sim. tam frequens est coniunctio, ut ad pluralem numerum aures non amplius advertant." BUTTM. Theocr. XV 38 (ed. Fritzsche): *τοῦτο κάλ' εἶπες*.

11. *ὠφελίμη*, rarior forma, ut de rep. X 607 D Charm. 174 D; aliter 88 D *ὠφέλιμόν γε οὖσαν*. Kühner l. l. I p. 414. A neutro *χεῖρον* ad femininum transiri videtur varietatis studio (ad 78 B).

ἀνὴρ ὁ ἔχων. Pol. 294 A. *ἄνδρα τὸν — βασιλικόν*. Parm. 135 A *ἀνδρὸς — τοῦ δυνησομένου*. erast. 133 B. Articulo praecedens notio restringitur.

ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν οὐ μόνον δι' ἐπιστήμην ἀγαθοὶ ἄνδρες ἂν εἶεν καὶ ὠφέλιμοι ταῖς πόλεσιν, εἴπερ εἶεν, ἀλλὰ καὶ δι' ὀρθὴν δόξαν, τούτοιν δὲ οὐδέτερον φύσει ἐστὶν τοῖς ἀνθρώποις, οὔτε ἐπιστήμη οὔτε δόξα ἀληθής [οὔτ' ἐπίκτητα] — ἢ δοκεῖ σοι φύσει ὁποτερονοῦν αὐ- D
τοῖν εἶναι;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐ φύσει, οὐδὲ οἱ ἀγαθοὶ φύσει εἶεν ἄν.

MEN. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δέ γε οὐ φύσει, ἐσκοποῦμεν τὸ μετὰ τοῦτο, εἰ διδακτόν ἐστιν.

MEN. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν διδακτὸν ἔδοξεν εἶναι, εἰ φρόνησις ἡ ἀρετή;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Κἂν εἴ γε διδακτὸν εἴη, φρόνησις ἂν εἶναι;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ εἰ μέν γε διδάσκαλοι εἶεν, διδακτὸν ἂν εἶναι, μὴ ὄντων δὲ οὐ διδακτόν; E

MEN. Οὕτω.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ὡμολογήκαμεν μὴ εἶναι αὐτοῦ διδασκάλους;

MEN. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Ὡμολογήκαμεν ἄρα μήτε διδακτὸν αὐτὸ μήτε φρόνησιν εἶναι;

MEN. Πάνυ γε.

5. *οὔτ' ἐπίκτητα abς*, *οὐδ' ἐπίκτητα Bkk.*, *ἀλλ' ἐπίκτητα E*[cor] Gedike, del. Cornarius eclog. 84 Madvig adv. crit. I 413 *Ast.* 11. *ἐσκοποῦμεν*] *σκοπῶμεν* Stallbaum *Hsch.* 17. *κἂν ax Tur.*, *καὶ bς.* 20. *διδακτόν* del. *Hsch.*

1. *ἐπειδὴ τοίνυν.* Oratio interrupta (ad 74 C) non absolvitur; ad quae tendebat leguntur demum 99 E: *ἀρετὴ ἂν εἴη οὔτε φύσει οὔτε διδακτόν, ἀλλὰ θείᾳ μοίρᾳ παραγιγνομένη.*

5. *οὔτ' ἐπίκτητα.* „Quoquo me verso sententiam servatis his verbis non expedio.“ BUTTM. Glossema, quod in ordinem receptum est, videtur fuisse *ἀλλ' ἐπίκτητα.*

7. *οὐκ ἔμοιγε.* Cf. 89 AB. Proll. p. 19.

12. *διδακτόν.* Subiectum ex proximis commodius petiveris *τὸ ἀγαθὸν εἶναι* quam *ἡ ἀρετή.* SCHLEIERM.

17. *κἂν εἰ — ἄν.* *ἂν* post formulam *κἂν εἰ* (ad 72 C) repetitur: ad Menex. 236 D.

22. *μή*, 25. *μήτε*, ubi exspectaveris *οὐκ*, *οὔτε*: ad Euthyphron. 12 B.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἀγαθόν γε αὐτὸ ὁμολογοῦμεν εἶναι;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Ὠφέλιμον δὲ καὶ ἀγαθὸν εἶναι τὸ ὀρθῶς ἡγούμενον;

MEN. Πάνυ γε.

99 ΣΩ. Ὀρθῶς δέ γε ἡγεῖσθαι δύο ὄντα ταῦτα μόνα,
δόξαν τε ἀληθῆ καὶ ἐπιστήμην, ἃ ἔχων ἄνθρωπος ὀρθῶς ἡγεῖται. τὰ γὰρ ἀπὸ τύχης γιγνόμενα οὐκ ἀνθρωπίνῃ ἡγεμονίᾳ γίγνεται· ᾧ δὲ ἄνθρωπος ἡγεμών ἐστιν ἐπὶ τὸ ὀρθόν, δύο ταῦτα, δόξα ἀληθὴς καὶ ἐπιστήμη.

MEN. Δοκεῖ μοι οὕτω.

XLI. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐ διδακτόν ἐστιν, οὐδ' ἐπιστήμη δὴ ἔτι γίγνεται ἡ ἀρετή;

MEN. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Δυοῖν ἄρα ὄντοιν ἀγαθοῖν καὶ ὠφελίμοιν τὸ
B μὲν ἕτερον ἀπολέλυται, καὶ οὐκ ἂν εἴη ἐν πολιτικῇ πράξει ἐπιστήμη ἡγεμών.

MEN. Οὔ μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα σοφίᾳ τινὶ οὐδὲ σοφοὶ ὄντες οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες ἡγοῦντο ταῖς πόλεσιν, οἱ ἀμφὶ Θεμιστοκλέα τε καὶ οὓς ἄρτι Ἄνυτος ὅδε ἔλεγεν· διὸ καὶ οὐχ οἷοί τε

1. ὁμολογοῦμεν *ab*[1]*Γ* et ut videtur t *Hrm.*, ὡμολογοῦμεν ut videtur *b*[2]ς. 13. ἐπιστήμη δὴ ἔτι γίγνεται Schleiermacher et fortasse Ficinus, *Beck*, ἐπιστήμη δὴ ἐπιγίγνεται *ab*ς.

6. δύο ὄντα ut 82 C Prot. 349 B. de rep. III 411 E ἐπὶ δὴ δύ' ὄντε τούτω. Erast. 138 C εἷς ὢν ἀνήρ.

7. ἃ ἔχων — ἡγεῖται. Oratio inflexa ad nova tendit.

9. ᾧ i. q. vers. 7 ἃ ἔχων. STALLB. 99 B σοφίᾳ — ἡγοῦντο ταῖς πόλεσιν.

13. ἐπιστήμη — ἔτι γίγνεται lego: nusquam enim de eo quaesitum est, an ἐπιστήμῃ, *per* scientiam, virtus acquiratur, sed an ipsa sit ἐπιστήμη, quam discendo igitur adipiscamur. Neque alibi in hac disputatione est verbum ἐπιγίγνεσθαι. SCHLEIERM. „Accedo huic sententiae: nam verba 99 B ἅτε οὐ δι' ἐπιστήμην idem valent ac si dixisset δι' ἐπιστήμην οὖσαν ἀρετήν. Accedit Ficini interpretatio.“ BUTTM. γίγνεται ut 98 C ἔσται. Ad 86 A.

16. ἀπολέλυται, int. τῆς κρίσεως. Vox iudicialis est etiam Theaet. 189 D τοῦτο (τὸ ψεῦδος) — ἀφίημι (Kock ad Ar. nub. 1426), Euthyphr. 9 C τούτου μὲν ἀφίημί σε.

19. οὐκ ἄρα σοφίᾳ. Apol. 22 A de viris civilibus οἱ μὲν μάλιστα εὐδοκιμοῦντες ἔδοξάν μοι ὀλίγου δεῖν τοῦ πλείστου ἐνδεεῖς εἶναι.

20. οἱ ἀμφὶ Θεμιστοκλέα, nos *die Themistoklesse.* Proprie ipse cum comitatu, saepe autem etiam ipse solus adiuncta notione similium eius. Heind. ad Crat. 399 E τοῖς ἀμφὶ Εὐθύφρονα. BUTTM.

21. οἷοί τε, non οἷοί τε ἦσαν, quia ad eos potissimum respici-

ἄλλους ποιεῖν τοιούτους οἷοι αὐτοί εἰσι, ἅτε οὐ δι' ἐπιστήμην ὄντες τοιοῦτοι.

MEN. Ἔοικεν οὕτως ἔχειν, ὦ Σώκρατες, ὡς λέγεις.

*ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ ἐπιστήμη, εὐδοξία δὴ τὸ λοιπὸν
γίγνεται, ᾗ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες χρώμενοι τὰς πόλεις* C
ὀρθοῦσιν, οὐδὲν διαφερόντως ἔχοντες πρὸς τὸ φρονεῖν ἢ οἱ χρησμῳδοί τε καὶ οἱ θεομάντεις· καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσιν μὲν ἀληθῆ καὶ πολλά, ἴσασι δὲ οὐδὲν ὧν λέγουσι.

MEN. Κινδυνεύει οὕτως ἔχειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Μένων, ἄξιον τούτους θείους καλεῖν τοὺς ἄνδρας, οἵτινες νοῦν μὴ ἔχοντες πολλὰ καὶ μεγάλα κατορθοῦσιν ὧν πράττουσι καὶ λέγουσι;

MEN. Πάνυ γε.

*ΣΩ. Ὀρθῶς ἄρ' ἂν καλοῖμεν θείους τε, οὓς νῦν
δὴ ἐλέγομεν χρησμῳδοὺς καὶ μάντεις καὶ τοὺς ποιητικοὺς* D

4. *ἐπιστήμη, εὐδοξία* 𝔄^s t, *ἐπιστήμη, εὐδοξίᾳ* ς, *ἐπιστήμῃ, εὐδοξία* Stephanus *Ast*, *ἐπιστήμῃ, εὐδοξίᾳ* Schleiermacher *Beck* et editores reliqui. 5. *γίγνεται·* distinxit *Hrm.* 12. *κατορθοῦσιν ὧν abς*, *κατορθοῦσι δι' ὧν* Buttmann, fortasse Ficinus. 14. *ὀρθῶς ἄρ' ἂν Stb.*, *ὀρθῶς ἄρα* x, *ὀρθῶς ἂν abς*, *ὀρθῶς οὖν ἂν* F² *Bkk.*, *ὀρθῶς ἂν οὖν* Buttmann olim, *Beck.* Ficinus: „quamobrem merito divinos vocabimus."

tur, quos Anytus indicavit 92 E. Aliter 93 B *οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες καὶ τῶν νῦν καὶ τῶν προτέρων ἠπίσταντο.*

4. *ἐπιστήμη.* Respicitur ad 99 B *οὐκ ἂν εἴη ἐν πολιτικῇ πράξει ἐπιστήμη ἡγεμών.* Quare emendatione non opus est.

εὐδοξία significationem ceterum inauditam ex superioribus ducit. Ad 78 D.

6. *ὀρθοῦσιν* ut de leg. XII 957 D ad Lach. 181 A. Hdt. III 122 *ὀρθώσεις μὲν σεωυτόν, σώσεις δὲ καὶ ἐμέ.*

οὐδὲν διαφερόντως ut de leg. III 686 E *ἐχόντως νοῦν.* Isocr. VII 60 *λόγον ἐχόντως.*

7. *χρησμῳδοί — θεομάντεις.* Apol. 22 C de poetis: *ἐνθουσιάζοντες ὥσπερ οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμῳδοί.* Ion. 534 C *τοῖς χρησμῳδοῖς καὶ τοῖς μάντεσι τοῖς θείοις.* STALLB. Nam non omnes vates (*μάντεις*) sunt *θεῖοι.* Paus. I 34, 3 *χωρὶς δὲ πλὴν ὅσους ἐξ Ἀπόλλωνος μανῆναι λέγουσι τὸ ἀρχαῖον, μάντεών γ' οὐδεὶς χρησμολόγος ἦν, ἀγαθοὶ δὲ ὀνείρατα ἐξηγήσασθαι καὶ διαγνῶναι πτήσεις ὀρνίθων καὶ σπλάγχνα ἱερῶν.*

8. *καὶ πολλά, et sane multa.* Elmsley ad Eur. Med 871. STALLB. Phaedon. 58 D *παρῆσάν τινες καὶ πολλοί γε.* De rep. VIII 562 C *λέγεται γὰρ δὴ καὶ πολύ.*

ἴσασι δὲ οὐδέν. De viris civilibus similiter iudicatur de rep. VI 493 A. STALLB.

11. *καὶ μεγάλα*, quoniam *ὧν πράττουσι καὶ λέγουσι* pendet a *πολλά*, rectius, non elegantius positum esset post *λέγουσι.*

14. *θείους τε.* „Ponitur vocula *τε* per anacoluthiam, siquidem subsequi deinde debuit proprie *καὶ ἐνθουσιάζοντας.* quae tamen structura cur mutata sit atque inflexa nemini obscurum esse potest." STALLB.

15. *τοὺς ποιητικούς.* De leg.

99 ἅπαντας· καὶ τοὺς πολιτικοὺς οὐχ ἥκιστα τούτων φαῖμεν ἂν θείους τε εἶναι καὶ ἐνθουσιάζειν, ἐπίπνους ὄντας καὶ κατεχομένους ἐκ τοῦ θεοῦ, ὅταν κατορθῶσι λέγοντες πολλὰ καὶ μεγάλα πράγματα, μηδὲν εἰδότες ὧν λέγουσιν.

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ αἵ γε γυναῖκες δήπου, ὦ Μένων, τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας θείους καλοῦσι· καὶ οἱ Λάκωνες ὅταν τινὰ ἐγκωμιάζωσιν ἀγαθὸν ἄνδρα, θεῖος ἀνήρ φασιν οὗτος.

E *ΜΕΝ.* Καὶ φαίνονταί γε, ὦ Σώκρατες, ὀρθῶς λέγειν. καίτοι ἴσως Ἄνυτος ὅδε σοι ἄχθεται λέγοντι.

XLII. *ΣΩ.* Οὐδὲν μέλει ἔμοιγε. τούτῳ μέν, ὦ Μένων, καὶ αὖθις διαλεξόμεθα· εἰ δὲ νῦν ἡμεῖς ἐν παντὶ τῷ λόγῳ τούτῳ καλῶς ἐζητήσαμέν τε καὶ ἐλέγομεν, ἀρετὴ ἂν εἴη οὔτε φύσει οὔτε διδακτόν, ἀλλὰ θείᾳ μοίρᾳ

3. ἐκ τοῦ θεοῦ] ἔκ του θεῶν Cobet coll. crit. 50, ἔκ του θεοῦ *Sch.* 8. θεῖος] σεῖος Casaubonus ad Athen. VIII 16 ex Aristot. eth. Nicom. VII 1. 10. ὅδε] ὧδε Müller Platons sämtl. Werke II 183 sq.

IV 719 C ποιητὴς ὁπόταν ἐν τῷ τρίποδι τῆς Μούσης καθίζηται, τότε οὐκ ἔμφρων ἐστίν. apol. 22 C Ion. 533 E.

3. ἐκ τοῦ θεοῦ. Non alienus est ab hoc negotio, qui unus hoc loco, etiamsi scribatur ἔκ του θεῶν, sponte intellegitur, Apollo. Qui non solum colonias deduxit et bella suasit, sed etiam legibus praesedit Lycurgi (πυθοχρήστοις νόμοις, Xen. de rep. Lac. VIII 5), Clisthenis al. (Νόμιος, Θέσμιος. Welcker, Gr. Götterlehre II p. 367 sq.), omnibus denique consiliis publicis interesse potuit. Quid igitur prohibuit Platonem viros civiles fingere ab Apolline afflatos? Cic. div. I 43, 95: „etiam qui praeerant Lacedaemoniis (ephori, Plut. Cleom. 7, 2) in Pasiphaae fano — somniandi causa excubabant.“

6. αἵ γε γυναῖκες. Ita per hyperbolen mulieres, sicut Lacedaemonii, fortasse ex vetere consuetudine (Hom. Il. Π 798 ἀνδρὸς θειοῖο — Ἀχιλλῆος. Pind. Pyth. VI 38 ὁ θεῖος ἀνήρ Antilochus). Crat. 418 C (STALLB.) αἱ γυναῖκες, αἵπερ μάλιστα τὴν ἀρχαίαν φωνὴν σῴζουσι. Cic. de or. III 12, 45. Mulierum consuetudo commemoratur etiam Alc. I 120 B.

8. θεῖος ἀνήρ. Ar. eth. Nic. VII 1 καθάπερ οἱ Λάκωνες εἰώθασι προσαγορεύειν, ὅταν ἀγασθῶσι σφόδρα του, σεῖος ἀνήρ φασιν. CASAUBONUS. Ad leg. I 626 C ὦ θεῖε. Ahr. dial. dor. p. 66 sqq. „Sed vide ne ipse Plato hanc litteras etiam sonosque alienioris dialecti servandi nimiam duxerit diligentiam.“ BUTTM. Cf. quod Plato Phaedon. 62 A Cebetem Thebanum dicentem facit ἴττω Ζεύς (Ar. Ach. 911 ἴττω Δεύς. Meister, Gr. Dial. I p. 262 sq.).

10. καίτοι ἴσως. Non sine causa hoc rursus inculcatur. Nam ita in ipso sermonis exitu claris verbis indicatur, quae fuerit causa, cur Anytus Socratem tanto odio persecutus sit.“ STALLB.

14. θείᾳ μοίρᾳ, de leg. I 642 C αὐτοφυῶς θείᾳ μοίρᾳ (ἀγαθοί). de rep. II 366 C θείᾳ φύσει. Revera Plato ad virtutem et naturam requirit et disciplinam. Natura hominibus semina innata sunt non pariter omnibus (proll.

παραγιγνομένη ἄνευ νοῦ, οἷς ἂν παραγίγνηται, εἰ μή 100 τις εἴη τοιοῦτος τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, οἷος καὶ ἄλλον ποιῆσαι πολιτικόν. εἰ δὲ εἴη, σχεδὸν ἄν τι οὗτος λέγοιτο τοιοῦτος ἐν τοῖς ζῶσιν, οἷον ἔφη Ὅμηρος ἐν τοῖς τεθνεῶσιν τὸν Τειρεσίαν εἶναι, λέγων περὶ αὐτοῦ ὅτι οἷος πέπνυται τῶν ἐν Ἅιδου, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀίσσουσι. ταὐτὸν ἂν καὶ εὐθὺς τοιοῦτος ὥσπερ παρὰ σκιὰς ἀληθὲς ἂν πρᾶγμα εἴη πρὸς ἀρετήν.

MEN. Κάλλιστα δοκεῖς μοι λέγειν, ὦ Σώκρατες. B

ΣΩ. Ἐκ μὲν τοίνυν τούτου τοῦ λογισμοῦ, ὦ Μένων, θείᾳ μοίρᾳ ἡμῖν φαίνεται παραγιγνομένη ἡ ἀρετὴ οἷς παραγίγνεται· τὸ δὲ σαφὲς περὶ αὐτοῦ εἰσόμεθα τότε, ὅταν πρὶν ᾧτινι τρόπῳ τοῖς ἀνθρώποις παραγίγνεται ἀρετή, πρότερον ἐπιχειρήσωμεν αὐτὸ καθ' αὑτὸ ζητεῖν, τί ποτ' ἐστὶν ἀρετή. νῦν δ' ἐμοὶ μὲν ὥρα ποι ἰέναι, σὺ δὲ ταῦτα, ἅπερ αὐτὸς πέπεισαι, πεῖθε καὶ τὸν ξένον τόνδε Ἄνυτον, ἵνα πρᾳότερος ᾖ· ὡς ἐὰν πείσῃς τοῦτον, C ἔστιν ὅ τι καὶ Ἀθηναίους ὀνήσεις.

6. τοὶ Ξ (no?) ς Cobet coll. crit. 51 *Sch.*, αἱ *ab Bkk.* 7. τοιοῦτος ab^2𝔟r *Bkk.*, οὗτος τοιοῦτος pars b^1ς. 10. μὲν τοίνυν *b*ς, μέντοι νῦν *a*. Cf. 71 D de leg. VII 809 E (μὲν τοίνυν libri, μέντοι νῦν Bekker). 14. ἀρετή *a* pars *b Stb.* (1822), ἡ ἀρετή ς. 16. ἅπερ] εἴπερ Naber comm. II 67.

p. 18 sq.), quae recordatione suscitari cupit voluntas (πόθος τῶν τότε, Phaedr. 250 C. Proll. p. 20). Et ea quidem recordatione, quae non fit nisi per exercitationem et imitanda exempla, virtus vulgaris sive civilis nascitur; ea autem, quae fit per ratiocinationem a causis ductam, virtus vera sive philosophica. Proll. p. 18—20.

2. οἷος, ὥστε, ut 87 A.

4. Ὅμηρος. Od. κ 494 τῷ καὶ τεθνηῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια οἴῳ πεπνῦσθαι, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀίσσουσιν. Plut. Cat. mai. 27: cum Scipio in Africa rem praeclare gereret, πυνθανόμενον τὸν Κάτωνά φασιν εἰπεῖν· οἷος πέπνυται, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀίσσουσιν. COBET.

6. ἀίσσουσι. Ion. 534 A λέγουσι γὰρ δήπουθεν πρὸς ἡμᾶς οἱ ποιηταί, ὅτι ἀπὸ κρηνῶν μελιρρύτων ἐκ Μουσῶν κήπων τινῶν καὶ ναπῶν δρεπόμενοι τὰ μέλη ἡμῖν φέρουσιν ὥσπερ αἱ μέλιτται, καὶ αὐτοὶ οὕτω πετόμενοι. καὶ ἀληθῆ λέγουσι· κοῦφον γὰρ χρῆμα ποιητής ἐστι καὶ πτηνὸν καὶ ἱερόν, καὶ οὐ πρότερον οἷός τε ποιεῖν, πρὶν ἂν ἔνθεός τε γένηται καὶ ἔκφρων καὶ ὁ νοῦς μηκέτι ἐν αὐτῷ ἐνῇ.

7. ταὐτὸν ἄν. „*Idem* (ταὐτὸν) *etiam statim esset vir eiusmodi* (τοιοῦτος) *in virtute,* h. e. statim apparet idem fore etc.“ BUTTM. ὥσπερ ubi exspectaveris ὅπερ: ad Phaedon. 86 A.

PROLEGOMENA

AD

EUTHYPHRONEM.

De Euthyphrone egerunt[1])
Schleiermacher I 2. p. 37—39.
Ast p. 469—474.
Socher p. 60—64.
Stallbaum, G., Platonis Euthyphro. Proll. et commentariis instruxit. Lips. 1823. p. I—L.
Arnold, 1. Heft. p. 45—67.
Stallbaum, G., Platonis opera omnia. VI 2. p. 133—146.
Hermann p. 480—481.
Steinhart, II. Bd. p. 187—200.
Susemihl, I. T. p. 114—127.
Munk p. 441—457.
Überweg p. 250—251.
Grote, vol. I p. 310—330.
Schaarschmidt p. 390—396.
Bonitz, H., Platonische Studien. 2. A. Berlin 1875. p. 215—227.
Wohlrab, M., Platons Euthyphron. Für den Schulgebrauch erklärt. 2. A. Leipzig 1880. p. 1—11.
Wells, G. H., The Euthyphro of Plato, with an Introduction and Notes. London 1880. p. 1—17. 65—69.
Nürnberger, I. C. B., De consilio Platonis in scribendo Euthyphrone. Progr. Erlangae 1787.
Yxem, Über Platons Euthyphro. Progr. Berlin 1842.
Drescher, G. F., Platons Euthyphron übersetzt und mit Anmerkungen begleitet. Giessen 1850. p. 1—6.
Struve, E. Aem., Quid Socrati pium videatur in Platonis Euthyphrone. Progr. Görlitz 1855.

---

1) Cf. supra p. 1.

Maresch, A., Einleitung zu Platons Euthyphron. Progr. Pressburg 1859.
Münscher, F. W., Inhalt und Erläuterung des Platonischen Dialogs Euthyphron. Progr. Hersfeld 1859.
Hermann, E., Einleitung, Gedankengang und Gliederung des platonischen Dialogs Euthyphron. Progr. Troppau 1861.
Walser, J., Platons Euthyphron oder die Erörterung über die Frömmigkeit. Progr. Hermannstadt 1866.
Collmann, E., Über den platonischen Dialog Euthyphron. Progr. Marburg 1870. p. 9—30.
Schultze, R., Über Platons Euthyphron. Progr. Wittstock 1870.
Michael, De pietatis notione, quam Plato in Euthyphrone tractat. Progr. Zittau 1871. p. 57—66.
Węclewski, S., De Platonis Euthyphrone. Progr. Conitz 1875.
Lechthaler, J., Die ὁσιότης (Frömmigkeit) bei Platon, mit Rücksicht auf Schaarschmidt's Athetese des Dialogs Euthyphron. Progr. Meran 1879. p. 7—52.
Rieser, O., De Platonis Euthyphrone. Diss. Frauenfeld 1880.
Wagner, J., Zur Athetese des Dialogs Euthyphron. Progr. Brünn 1883.

I. Argumentum dialogi.

Tiedemann, D., Dialogorum Platonis argumenta exposita et illustrata. Biponti 1786. p. 13—15.
Hunziker, I., Argumenta dialogorum (Platonis opera et Didot. Vol. III. Parisiis 1873). p. 20—22.

Euthyphro in Socratem ad regis tribunal necopinato incidens quam agat litem miratus interrogat; Socrates autem perstringens et ipsum accusatorem, Meletum Pitthensem adulescentulum, et quam sibi impietatem crimini det, utpote qui corrumpat adulescentes fingendo novos deos, veteres non credendo, Euthyphronis indignationem movet.[1])

Euthyphro quoque queritur vulgi iniurias in vaticinando saepe derisus; invideri enim omnibus, qui divina sapiant; attamen esse perseverandum. Derideri quidem Socrates pro nihilo putat; at si quem praeceptorem esse suae sapientiae putent, Athenienses rem serio agere; quare suum eventum, qualis sit futurus, incertum esse praeterquam vatibus. Euthyphro sperare se dicit victurum esse et illum et sese causam suam.[2])

---

1) 2 A — 3 B. 2) 3 C — E.

Rogatus narrationem orditur. Mercennarium homicidam a patre in vincula coniectum fame et frigore periisse; se hominis necem caedis actione expiaturum patri diem dixisse. Indignari vero patrem familiaresque, nefas esse patrem a filio reum citari non recte putantes, sed male illos scientes quid pium sit et impium.[1])

Impietatis ipse accusatus Socrates intellegit carere se hac rerum divinarum sapientia, quam Euthyphro praeter ceteros profitetur; quam si didicerit Euthyphrone docente, sperare se dicit fore, ut Meletus in pactionem vocari possit, qua lis componatur aut in Euthyphronem convertatur.[2])

Quare postquam assentiente Euthyphrone definivit pium[3]) esse in omni re idem et unum, impium autem omnis pii contrarium, sui vero ipsius simile et specie una[4]), interrogat quid Euthyphro statuat pium esse et impium.[5])

Euthyphro respondet pium esse id, quod ipse nunc agat, in ius vocare hominem nefario scelere obstrictum quisquis ille sit, non vocare impium; argumento esse hominum opinionem de Iove deorum optimo iustissimo, quem ferant ultum esse patrem, patris ipsum ultorem.[6])

Socrates has deorum inimicitias facinoraque vulgo credita religioni habet, largitur tamen; at quomodo sit responsum improbat; rogatum enim ut doceret speciem illam, qua omnia pia pia sint, non unum quiddam de piis multis, praebuisse illum notionis loco exemplum.[7])

Denuo interrogatus Euthyphro dicit pium esse id, quod diis carum sit; quod non sit carum, impium. Quod Socrates egregie ad respondendi modum, non bene ad sententiam responsum esse iudicat. Velle enim Euthyphronem deos inter se dissidentes esse et dimicantes; inimicitias vero et iras nasci non ubi de iis disceptetur, quae ad numerum mensuram pondus exigi possint, sed ubi quid iustum pulchrum bonum sit ambigatur. Quare deos, si modo dissideant, necesse esse dissidere ob haec ipsa, iusta iniusta, pulchra turpia, bona mala. Amare vero deos quae bona putent, odisse contraria. Quare cum eadem alii deorum iusta putent, alii dissidentes iniusta, apparere eadem esse diis invisa et cara, impia et pia ex Euthyphronis sententia; concessum autem esse, impium esse omnis pii contrarium. Repugnantia igitur illum protulisse.[8])

Concedit Euthyphro; at hoc neminem deorum dubitare contendit, quin, si quis iniuste aliquem necaverit,

1) 3 E — 4 D. 2) 4 E — 5 C. 3) *τὸ ὅσιον.* 4) *ἔχον μίαν τινὰ ἰδέαν.* 5) *τί φῂς εἶναι τὸ ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον;* 5 C — D.. 6) 5 D — 6 A. 7) 6 A — E. 8) 6 E — 8 B.

poena luenda sit sonti. At enim reos quoque Socrates ostendit non audere dubitare in iudiciis, quin nocentes poenam commeruerint, immo vero negare se deliquisse; item deos quin sonti poena luenda sit non dubitare, sed dissidere cum idem alii iure, alii iniuste factum esse contendant. Quod vero quomodo posse ostendi, omnes deos mercennarium homicidam in vinculis neglectum iniuste periisse arbitrari aut dare interfectoris filio in patrem caedis actionem? Quod se tamen Euthyphroni largiri; atqui magis tum futurum esse ut didicerit quid ipsum pium sit et impium? Quare se missam facere hanc quaestionem.[1])

Iam Euthyphroni placet pium esse id, quod omnes dii ament, quod omnes oderint impium. Ad quam definitionem perpendendam Socrates ostendit, sicuti gesta ducta visa non ideo vel gerantur vel ducantur vel videantur, quia gesta ducta visa sint, immo contraria ratio valeat, ita id, quod amatum sit, non quia amatum sit amari, sed quia ametur esse amatum; pium autem Euthyphro concedit quia pium sit amari, non quia ametur esse pium. Quodsi ex illo efficiatur id, quod diis carum sit, carum esse quia ametur, non quia carum sit amari, Socrates concludit non licere verbo mutato pro caro diis ponere pium; recte enim dici, pium quia pium sit amari, non recte, carum quia carum sit amari. Aperuisse igitur Euthyphronem non pietatis vim et naturam, sed affectionem[2]) quandam.[3])

Conatu deturbatus Euthyphro animo deficit; artificio Socratis videri sibi ambulare neque consistere qnaecunque posuerit. Socrates invitum se esse artificem fatetur; omni enim opera se anniti, ut dicta sibi maneant; invitat Euthyphronem, ut una secum opera data pietatis aditum sibi monstret.[4])

Primum quidem, sicut verecundia[5]) pars timoris sit et impar numeri, ita pietatem esse iustitiae partem Socrates ponit, Euthyphro concedit; omne enim pium esse iustum, non omne iustum pium.[6])

Deinde quaerendum esse Socrates docet, quaenam pars iusti pium sit. Euthyphro statuit pium eam esse iusti partem, quae ad curationem[7]) deorum pertineat. Socrates cunctatur; omnem curationem ad commodum rei curatae spectare, quo melior fiat; etiamne pietate deos fieri meliores?[8])

Euthyphro eam dicit curationem, qua servi dominos

---

1) 8 B — 9 D. 2) 11 A πάϑος τι, relationem quam dialectici dicunt. 3) 9 E — 11 B. 4) 11 B — E. 5) αἰδώς. 6) 11 E — 12 D. 7) 12 E ϑεραπείαν. 8) 12 D — 13 D.

curent; Socrates contra quaerit, cum omne ministerium ad aliquod opus exsequendum pertineat, quod opus dii hominibus ministris usi exsequantur. Multa pulchra, inquit Euthyphro; porro autem interrogatus quaenam ea sint, refugit ad novum inventum.[1])

Si quis grata diis sciat et dicere et facere precans et sacrificans, haec ait esse pia, haec servare et privatas domos et civitates. Socrates respondet multo brevius illum pietatis summam dicere potuisse, nisi, cum iam in eo esset ut se doceret, deflexisset; nunc vero illum pietatem dicere scientiam quandam esse sacrificandi et precandi. Sacrificare autem esse donare diis, precari orare illos; atque sicut recte orare sit ea orare, quae nos desideremus, ita recte donare esse ea donare, quae illi desiderent. Quodsi mercatura quaedam sit pietas mutuumque cum diis commercium, docendum esse quae sint illa, quae dii ab hominibus accipiant.[2])

Euthyphro respondet diis prodesse non posse quae offerantur, sed cultum ea esse et honores et gratiam. Grata igitur Socrates statuit diis esse hominum dona et cara, et pium id quod diis carum sit; ita per orbem rediri ad definitionem antea refutatam.[3])

Quare de integro rursus considerandum esse, quid sit pium; neque enim priusquam didicerit de studio se remissurum. Euthyphro autem ne iteretur quaestio in praesens recusat; deficere tempus; properare se aliquo.[4])

II. Dispositio dialogi.

A. Exordium.

Socrates impietatis reus Euthyphronem piaculum expiantem, cum utriusque magni intersit quaerere quid pium sit, ad quaestionem secum instituendam adducit.[5])

Primum exponitur, qua occasione Socrates Euthyphronem convenerit; deinde

a. agitur de Socrate reo. Socrates narrat, quam litem Meletus sibi intenderit.[6])

Etiam Euthyphro homo rerum divinarum peritus queritur iniurias Atheniensium; qui tamen in Socratem et Euthyphronem diverso sunt animo.[7])

b. Agitur de Euthyphronis actione patri illata. Euthyphro narrat rerum divinarum sapientia se commoveri, ut patri caedis actionem intendat.[8])

---

1) 13 D — 14 A. 2) 14 A — 15 A. 3) 15 A — C. 4) 15 C sqq.
5) 2 A — 5 D. 6) 2 A — 3 B. 7) 3 B — E. 8) 3 E — 4 D.

Socrates tam insolentis sapientiae expers rogat, ut ille se faciat eius participem.[1])

c. Quaestio proponitur. Socrates pietatis notionem definiendam describit[2]) et ipsam definitionem ex Euthyphrone elicit.[3])

B. Definitiones.

Euthyphro primum suo arbitrio, deinde Socrate adiuvante in pietate definienda frustra versatur.[4])

I. Euthyphronis definitiones.

Prima definitio. Pium est id, quod ego nunc facio, impium ulcisci quisquis ille est, non ulcisci impium.[5])

Argumentum. Ad hoc enim praeceptum ipsi dii agere existimantur.[6])

Refutatio. Vulgi opiniones Socrates quamvis sibi offensioni sint tamen Euthyphroni largitur; at non pietatis exemplum erat proferendum, sed pium ipsum.[7])

Altera definitio. Pium est id, quod diis carum est, quod invisum impium.[8])

Refutatio. Inimicitiae, quas Euthyphro deorum esse dicit, non nascuntur nisi cum eadem alii iusta, alii iniusta esse putant; iusta autem diis cara sunt, iniusta invisa. Quare eadem diis cara simul et invisa esse necesse est; impium autem omnis pii contrarium esse concessum est.[9])

Contradictio. At hoc nemo deorum dubitabit, quin peccanti poena luenda sit.[10])

Refutatio. Quod ne homines quidem dubitant; dubitant autem et homines et dii, si modo dubitant dii, num aliquis peccaverit. Quare hoc monstrandum erit, omnes deos de hac re consentire, peccavisse patrem et recte agere Euthyphronem.[11])

Quod si monstratum erit, tamen quid pium sit nesciemus; quare hoc Socrates Euthyphroni remittit.[12])

Tertia definitio. Pium est id, quod omnes dii amant, impium quod omnes oderunt.[13])

---

1) 4 E — 5 C. 2) 5 D *οὐ ταὐτόν ἐστιν ἐν πάσῃ πράξει τὸ ὅσιον αὐτὸ αὑτῷ, καὶ τὸ ἀνόσιον αὖ τοῦ μὲν ὁσίου παντὸς ἐναντίον, αὐτὸ δὲ αὑτῷ ὅμοιον καὶ ἔχον μίαν τινὰ ἰδέαν κατὰ τὴν ἀνοσιότητα πᾶν, ὅτιπερ ἂν μέλλῃ ἀνόσιον εἶναι;* 3) 5 D. 4) 5 D — 15 C. 5) 5 DE *τὸ μὲν ὅσιόν ἐστιν ὅπερ ἐγὼ νῦν ποιῶ, τῷ ἀδικοῦντι ἢ περὶ φόνους ἢ περὶ ἱερῶν κλοπὰς ἤ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἐξαμαρτάνοντι ἐπεξιέναι, ἐάν τε πατὴρ ὢν τυγχάνῃ ἐάν τε μήτηρ ἐάν τε ἄλλος ὁστισοῦν, τὸ δὲ μὴ ἐπεξιέναι ἀνόσιον.* 6) 5 E — 6 A. 7) 6 A — E. 8) 6 E *ἔστι τοίνυν τὸ μὲν τοῖς θεοῖς προσφιλὲς ὅσιον, τὸ δὲ μὴ προσφιλὲς ἀνόσιον.* Cf. 7 A. Facile perspicitur quomodo haec definitio ex priore orta sit. 9) 7 A — 8 B. 10) 8 B. 11) 8 B — 9 A. 12) 9 C. 13) 9 D *ὃ μὲν ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιόν ἐστιν, ὃ δ' ἂν φιλῶσιν ὅσιον.*

Refutatio. Monstratur Euthyphronem indagasse non pietatis vim et naturam[1]), sed affectionem sive relationem quandam.[2])

a. Exemplis docetur, si quid patiatur aliquid, id quia patiatur patiens esse, non quia patiens sit pati; ex quo consequitur ut amatum quia ametur amatum sit, non quia amatum sit ametur. Porro Euthyphro concedit[3]) pium quia pium sit amari, non quia ametur pium esse.[4])

b. Duo concessa inter se coniuncta efficiunt ut intellegatur diversas esse notiones ipsas a suis affectionibus.[5])

Transitio. Euthyphronem animo deficientem Socrates adducit, ut se adiuvante rem denuo obeat.[6])

II. Socratis et Euthyphronis definitiones.

Quarta definitio. Pietas est ea pars iustitiae, quae ad ministerium diis praestandum pertinet.[7])

a. Quae ratio inter genera et partes generibus subiectas intercedat Socrates exemplis illustrat;[8])

item pietatem partem iustitiae esse Euthyphro concedit.[9])

b. Pietas est ea pars iustitiae, quae ad deorum curationem pertinet.[10])

Contradictio. Curatione res meliores fiunt; dii non fiunt meliores.[11])

c. Deorum curatio ea est, qua servi dominos curant.[12])

Omne ministerium ad aliquod opus exsequendum pertinet; dii autem quod opus exsequuntur?[13])

Quinta definitio. Pietas est scientia sacrificandi et precandi.[14])

a. Pia sunt dona diis grata precando et sacrificando oblata; haec servant et privatas domos et civitates.[15])

b. Dona diis oblata sunt cultus, honores, gratia.[16])

Cf. 9 E. Euthyphro priorem definitionem emendat. 1) *οὐσίαν.* 2) *πάθος τι.* 9 E — 11 B. 3) 10 D. Pium quia pium sit a diis amari verum est, sed non probatur. Steinhart p. 196. 4) 9 E — 10 D. 5) 10 D — 11 A. Cf. ad 10 D. 6) 11 B — E. 7) 11 E — 14 A. 8) 12 A — C. 9) 12 D. 10) 12 E *τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ τὸ μέρος τοῦ δικαίου εἶναι εὐσεβές τε καὶ ὅσιον, τὸ περὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν· τὸ δὲ περὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἶναι τοῦ δικαίου μέρος.* 11) 13 A — C. 12) 13 D *ᾗπερ οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότας θεραπεύουσιν.* 13) 13 D — 14 A. 14) 14 C *τί δὴ αὖ λέγεις τὸ ὅσιον εἶναι καὶ τὴν ὁσιότητα; οὐχὶ ἐπιστήμην τινὰ τοῦ θύειν τε καὶ εὔχεσθαι; Ἔγωγε.* 15) 14 B *ἐὰν μὲν κεχαρισμένα τις ἐπίστηται τοῖς θεοῖς λέγειν τε καὶ πράττειν εὐχόμενός τε καὶ θύων, ταῦτ' ἐστὶ τὰ ὅσια, καὶ σῴζει τὰ τοιαῦτα τούς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων· τὰ δ' ἐναντία τῶν κεχαρισμένων ἀσεβῆ, ἃ δὴ καὶ ἀνατρέπει ἅπαντα καὶ ἀπόλλυσιν.* 16) 15 A *τιμή τε καὶ γέρα καὶ ὅπερ ἐγὼ ἄρτι ἔλεγον χάρις.*

Refutatio. Ex quo efficitur pium id esse, quod diis gratum et carum sit; quae definitio antea refutata est.[1])

C. Conclusio.

Invito Socrate Euthyphro conatu desistit fiducia depulsus et proposito.[2])

III. Quo consilio Plato Euthyphronem scripserit.

In Euthyphrone conscribendo Platonis consilium fuit, ut exemplo Euthyphronis vatis cum Socrate de pietatis notione et praeceptis disputantis monstraret Socratem et voluntatis humanitate, quam ille ad verae pietatis praecepta conformasset, et dialectica arte, qua sola duce veram pietatis notionem indagari posse Plato censebat, adeo superasse et sacrarum fabularum superstitiosos, quorum nomine in crimen vocatus erat, et iudices vulgari de rebus divinis opinione imbutos, ut ex omni reprehensione et invidia superior prodiret unice sapiens et sanctus.[3])

1. Nulla enim opinione praesumpta perlustrantibus libellum hoc primum in conspectu est omnibus, Platonem, quod in aliis dialogis effecerit, ut Socratem cum variae sapientiae auctoribus et doctoribus colloquentem inducens aequalium inscitiam et errores castigaret, Socratem autem verae sapientiae et virtutis laude ornaret, id hoc quoque libro fecisse ita, ut monstraret aeque distare a profano vulgo et ab hominibus omnibus sacris initiatis Socratis sinceram atque veram pietatem. Quare in hoc dialogo a Socrate et opiniones vulgi respuuntur, quae quidem deorum iustitiae et dignitati officiant et mores ad hoc exemplum formatos depravent[4]), et Euthyphronis vana sapientia exploditur, qui fabulari doctrina imbutus pro-

1) 15 B — C. 2) 15 D — 16. Cf. ad 15 E. 3) Susemihl, I p. 125 dialogi summam his verbis comprehendit: „Als eigentlichen Zweck wird man darnach dies angeben müssen, an den Widersprüchen der Volksreligion die wahre Frömmigkeit dahin zu bestimmen, dass sie mit der wahren Philosophie identisch erscheint zu dem Ende, dass die Ethik in der Theologie und Ideenlehre ihren tiefern wissenschaftlichen Rückhalt zu finden hat"; Ribbing autem (Genetische Darstellung der plat. Ideenlehre, II. Leipzig 1864. p. 108 ann.) censet „dass in ihm das besondere Sokratisch-apologetische Element zugleich hervortritt, welches ihn im Vergleich mit jenen (Charmides, Laches) näher an die Apologie und den Kriton rückt." Steinhart p. 200: „Er ist das erste Glied der drei durchaus praktischen und apologetischen Schriften, die sich auf den Process des Sokrates beziehen." 4) 6 A — C. 8 AB. Cf. De rep. II 378 A *οὐδὲ λεκτέον νέῳ ἀκούοντι, ὡς ἀδικῶν τὰ ἔσχατα οὐδὲν ἂν θαυμαστὸν ποιοῖ, οὐδ' αὖ ἀδικοῦντα πατέρα κολάζων παντὶ τρόπῳ, ἀλλὰ δρῴη ἂν ὅπερ θεῶν οἱ πρῶτοί τε καὶ μέγιστοι.* Wohlrab p. 7.

ponitur doctae aequalium superstitionis exemplar. Cuius si vana erat sapientia, quanto magis putemus ceterorum?[1])

Quod argumentum fieri non potuit quin Plato ita tractaret, ut eo uteretur ad illustrandam impietatis actionem Socrati illatam notandamque et accusatorum protervitatem et invidiam, et iudicis vulgi perversitatem opinionum et inertiam; de qua re, si libellus perditus esset, vix quisquam dubitaret. Accedit autem quod in ipso dialogo haud occulte hoc Platonis consilium indicatur.[2])

Nam primum quidem, postquam in ipso exordio Euthyphro actionem Socrati illatam ut rem inexspectatam et inauditam admiratus est, Meleti accusatoris protervitate notata et ipsa lite copiose enarrata[3]) legentium indignatio adeo movetur, ut Socratem impietatis reum de pietate verba facere semper memoria tenerent, etiamsi minus de industria Plato eam rem iterum atque iterum protulisset et per totum dialogum iactavisset.[4]) Ex quo etiam intellegitur, quorsum Plato spectet, cum Euthyphronem faciat Socratem non modo laudantem, sed praedicantem quasi civitatis columen et Larem familiarem[5]) et ad Socratis litem suscipiendam ipsum promptum et paratum[6]), hominem non modo religiosum, sed sceleris expiandi causa ipsum patrem ulturum.[7]) Ita enim apparet crimina in Socratem collata aut ex falsissimis opinionibus conflata esse[8]) aut ex ira alicunde orta.[9])

---

1) Stallbaum p. 138. Steinhart p. 191. Wohlrab p. 7. Lehrs, Platos Phaedrus und Gastmahl p. XVI. 2) Unus quod sciam Yxem hoc Socratis defendendi consilium ab hoc dialogo omnino abiudicavit p. 8 sq.: „so ist jeder Erwartung, dass nebenher apologetische Zwecke verfolgt werden dürften, vorgebeugt, jeder Anlass, noch etwas zur Verteidigung des Sokrates zu sagen, ist abgeschnitten. Die Ansicht, dass Platon kurz vor oder kurz nach dem Tode des Sokrates seinen Lehrer habe rechtfertigen wollen, ist erst durch Tennemann aufgekommen. Selbst Serranus hat noch nicht daran gedacht.“ Cf. Susemihl p. 119. Ceterum hoc tantum ambigitur, quantum Plato huic consilio tribuerit. 3) 2 A — 3 B. Qua narratione nisi ad Socratem defendendum omnino non opus fuit. 4) 3 D *οὐδὲν ἂν εἴη ἀηδὲς παίζοντας καὶ γελῶντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ διαγαγεῖν.* 5 A — B *πρὸ τῆς γραφῆς τῆς πρὸς Μέλητον αὐτὰ ταῦτα προκαλεῖσθαι αὐτὸν λέγοντα κτλ.* 5 C *ἐμὲ δὲ οὕτως ὀξέως καὶ ῥᾳδίως κατεῖδεν, ὥστε ἀσεβείας ἐγράψατο.* 6 A *ἆρά γε τοῦτ' ἔστιν, οὗ ἕνεκα τὴν γραφὴν φεύγω κτλ.* 12 E *ἵνα καὶ Μελήτῳ λέγωμεν μηκέθ' ἡμᾶς ἀδικεῖν μηδὲ ἀσεβείας γράφεσθαι.* 15 E *ὡς — καὶ τῆς πρὸς Μέλητον γραφῆς ἀπαλλάξομαι, ἐνδειξάμενος ἐκείνῳ ὅτι σοφὸς ἤδη παρ' Εὐθύφρονος τὰ θεῖα γέγονα.* Stallbaum p. 139. 5) 3 A *ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' ἑστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σέ.* 6) 5 BC, ubi v. ann. 7) Wohlrab p. 7. 8) 6 A *ἆρά γε τοῦτ' ἔστιν, οὗ ἕνεκα τὴν γραφὴν φεύγω, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐπειδάν τις περὶ τῶν θεῶν λέγῃ, δυσχερῶς πως ἀποδέχομαι;* Stallbaum p. 134. 9) apol. 23 E. Wohlrab praef. apol. p. 18 sqq.

Accedit quod Socrates eo, quod Euthyphronem patrem ulturum aliorumque religiones captiose fallentem[1]) ab impio incepto revocans[2]) simul et laesae pietatis erga parentes vindex et aliorum periclitantis religionis defensor exsistit, non parum explanate defenditur a sophisticae nequitiae insimulatione, qua eum filios in parentes reddere seditiosos dictitabant[3]), id quod Aristophanes testatur[4]) et Xenophon.[5]) Immo potius veram pietatem Socrates docet, idque non mercedula adductus ut illi, sed humanitate[6]); corruptores autem morum sunt vates, poetae[7]), pictores[8]), omnes denique, quicunque accusatoribus suffragantur.

Etiam quod difficultas eiusmodi causas intellegendi et diiudicandi ubi accusatoris et iudicum mentio fit non inficete significatur[9]), ideo factum esse videtur, quod in impietatis actione haec proxima cura occurrebat, scirentne iudices et ipse accusator pietatem, quid esset, et morum perniciem.[10])

2. Verumtamen quod Euthyphrone conscribendo Plato effecit, illis criminibus refutandis non continetur, sed cum hoc simul sibi proposuisset, ut monstraret philosophicam rationem, qua factum esset ut Socrates et in pietate ipsa cognoscenda et in vita ad eius praecepta instituenda aequales superaret, ex pietatis notione dialectica arte tractata hunc duplicem fructum percipimus, ut et ipsa pietatis notio, quae non sit quaeque recte habenda sit, illustretur et aequalium ad dialecticam exercendam inertia demonstrata artis logicae elementa quaedam enucleentur.

---

1) 5 E *μέγα σοι ἐρῶ τεκμήριον τοῦ νόμου ὅτι οὕτως ἔχει, ὃ καὶ ἄλλοις ἤδη εἶπον, ὅτι ταῦτα ὀρθῶς ἂν εἴη οὕτω γιγνόμενα, μὴ ἐπιτρέπειν τῷ ἀσεβοῦντι μηδ' ἂν ὁστισοῦν τυγχάνῃ ὤν.* 2) 4 E *οὐ φοβεῖ δικαζόμενος τῷ πατρί, ὅπως μὴ αὖ σὺ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγχάνῃς πράττων;* 15 D *εἰ γὰρ μὴ ᾔδησθα σαφῶς τό τε ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον, οὐκ ἔστιν ὅπως ἄν ποτε ἐπεχείρησας ὑπὲρ ἀνδρὸς θητὸς ἄνδρα πρεσβύτην πατέρα διωκάθειν φόνου, ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς ἂν ἔδεισας παρακινδυνεύειν — καὶ τοὺς ἀνθρώπους ᾐσχύνθης.* 3) Stallbaum p. 140. 4) Ar. nub. 1325. 1409 Phidippides Socratis discipulus patrem verberans iure illum vapulare ostendit. 5) Mem. I 2, 49—55. Cf. Euthyd. 299 A. Stallbaum praef. Euthyd. p. 38. 6) *φιλανθρωπίᾳ.* 3 D *φοβοῦμαι μὴ ὑπὸ φιλανθρωπίας δοκῶ αὐτοῖς ὅ τι περ ἔχω ἐκκεχυμένως παντὶ ἀνδρὶ λέγειν, οὐ μόνον ἄνευ μισθοῦ, ἀλλὰ καὶ προστιθεὶς ἂν ἡδέως, εἴ τίς μου ἐθέλοι ἀκούειν.* 7) 6 B. 8) ibid. 9) 2 C *οὐκ ἀγεννῆ, ἔμοιγε δοκεῖ· τὸ γὰρ νέον ὄντα τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι οὐ φαῦλόν ἐστιν.* ib. *κινδυνεύει σοφός τις εἶναι.* 3 B *εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλούς.* De Euthyphronis actione 4 A *ᾗ που ἀγνοεῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν ὅπῃ ποτὲ ὀρθῶς ἔχει.* 9 B *ὅτι σοι δοκῶ τῶν δικαστῶν δυσμαθέστερος εἶναι.* 10) Socher p. 90.

a. Primum enim Euthyphronis definitionibus refutatis non inter Graecos solum vulgatae de pietate opiniones dissolvuntur. Nihil sane vetuit timere, ne homines fanatici cum Euthyphrone pium esse rati impium ulcisci quisquis ille esset, etiam inter parentes et liberos domesticas seditiones concitarent; qui si refelluntur, tamen haudquaquam negatur pium omnis impietatis inimicum esse et impietatem impugnare esse partem ministerii pro salute et privatarum domorum et civitatum diis praestandi. Etiam ubi emendatiorem pietatis definitionem Euthyphro profert, pium esse id, quod omnes dii ament, quamquam pietatem minime definivit, tamen non falsa omnino sensit[1]); pium enim diis carum esse Socrati tam consentaneum est, ut monstrandi labore supersedeat.[2]) Quare prima quidem et tertia disquisitione Euthyphronis commenta ad dialecticam normam potissimum exiguntur, secunda[3]) autem docetur praecepta moralia non ex fabulari historia esse suspensa.[4]) Ita Euthyphro ex animo remisso et languenti[5]) per tres gradus in eam consilii inopiam deicitur, quam speciosa usus similitudine ipse describit, omnia sibi dicens quasi vertigine correpto ambulare videri neque consistere quaecunque posuerit.[6]) Palmari enim artificio Socratis eo deductus est, ut nihil se scire intellexerit[7]) et sapientiae initiis iam imbui possit.

---

1) Bonitz p. 220: „Euthyphron spricht für die Frömmigkeit diejenige Erklärung aus, welche gewiss mit ihm jeder Hellene würde gegeben haben und welche ebenso zu allen Zeiten auf unmittelbare Zustimmung rechnen darf: fromm sei das Gott Wohlgefällige.“ 2) Cf. supra p. 142, 3. Eodem disputatio redit 15 B.

3) Socratis de altera definitione disquisitio, qua Euthyphronis sententiam, pium esse id quod dii ament, ita refutat, ut ex fabulis Euthyphroni quidem, non autem sibi probatis ostendat eadem diis et cara et invisa esse posse, sane magnam offensionem haberet, nisi Plato hoc ipsum monstrare voluisset, fabulas illas etiam vulgatae illi notioni repugnare; ipsa autem definitio utrum recte se habeat necne, tum demum examinatur 9 E — 11 B. Cf. Bonitz p. 220: „Wir legen in diesen Gang nichts fremdartiges hinein, wenn wir sagen, dass dadurch die Definition von den Zufälligkeiten befreit wird, welche in dem speciellen Inhalte irgend welcher volkstümlichen religiösen Vorstellungen liegen; es würde ja auf dasselbe hinauslaufen, ob man *ὅσιον* erklärt als das *ὃ ἂν πᾶσι τοῖς θεοῖς προσφιλὲς ᾖ* oder *ὃ ἂν τῷ θεῷ προσφιλὲς ᾖ*. Erst gegen die so von anhaftenden Zufälligkeiten gereinigte Definition richtet sich der entscheidende Gegensatz des Sokrates durch den Nachweis, dass sie leer ist.“ Ita etiam apparet Euthyphronem non tres, sed duas definitiones revera diversas protulisse.

4) Vict. Cousin, Oeuvres de Platon I p. 5: „ce n'est pas dans des dogmes réligieux qu'il faut chercher le titre primitif de la légitimité des vérités morales.“ Stallb. p. 138. 5) 11 E 12 A *τρυφᾷς ὑπὸ πλούτου τῆς σοφίας. ἀλλ', ὦ μακάριε, ξύντεινε σαυτόν.* 6) 11 B. 7) Cf. apol. 21 B sqq.

Incipit igitur altera rei tractatio, qua vera definitio dialectica ratione incohatur et rei capitibus arcessitis omnibus tantum non absolvitur[1]); neque enim Euthyphroni Plato hoc tribuere potuit, ut quaestionem palam ad exitum et veritatem adduceret, neque Socrati Euthyphronis sapientiae alumno.[2]) Ostenditur autem exemplo verecundiae praecipue, quam partem timoris esse appareat[3]), item pietatem partem esse iustitiae[4]); deinde, partem esse eam, quae ad ministerium diis praestandum pertineat.[5]) Quare hoc tantum restat, ut doceatur, quaenam sint illa *πολλὰ καὶ καλά*[6]), quae dii hominibus ministris usi exsequantur; quod si doceatur, definitionem incohatam absolvi et consummari iam inde a Sochero[7]) omnes fere[8]) perspexerunt, qui huic quaestioni operam navarunt. Quaerentium autem, quomodo lacuna expleretur, anceps diu certamen stetit, cum alii alia aut commenticia fingerent aut ex reliquis Platonis libris peterent, alii ex Euthyphrone ipso[9]), donec ostenderetur in ipso dialogo occulte

---

1) Contraria est Schleiermacheri sententia p. 37: „man kann im Euthyphron weder eine fortschreitende Berichtigung der allgemeinsten ethischen Ideen nachweisen, noch auch, wenn man bei dem einzelnen Begriff stehen bleiben will, der den unmittelbaren Gegenstand der Untersuchung ausmacht, finden sich hier solche indirekte Andeutungen, welche den aufmerksamen Leser hinreichend mit der Ansicht des Verfassers bekannt machen; sondern sowohl die Beschränktheit des Zwecks als die bloss skeptische Behandlung des Gegenstandes liegt hier ganz deutlich zu Tage.“ Quam sententiam amplexi sunt, qui Euthyphronem a Platone abiudicaverunt Ast, Überweg, Schaarschmidt; infra p. 155.

2) 5 AC 6 B 9 A 15 E al. Arnold p. 47 sq. 3) 12 C *μόριον αἰδὼς δέους*. Aptissime in quaestione de pietate instituta etiam de verecundia disputatur idque ex Stasini fragmento, quod est de deorum verecundia. Steinhart p. 197. Quamquam Munk p. 453 non recte iudicavit hanc ansam a Platone dari ad definitionem ipsam investigandam. 4) 11 E 12 D *μόριον τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον*. 5) 12 B—13 D. 6) 13 E. 7) p. 62. „Gott dienen ist Religion: giebt es einen Zweck der Gottheit, ein erhabenes Werk, zu dessen Vollführung sie die Menschen als Mitarbeiter aufruft? Welches ist dieses? Hier liegt der Schlüssel! Cf. 13 E cum apol. 30 A.“ 8) Omnes sane praeter Munkium (v. ann. 3.), Struvium (p. 7: „a deorum cognitione omnem de pietate pendere notionem“), C. F. Hermannum p. 640: „Vgl. 14 D, wo unstreitig die ächt platonische Definition dieses Begriffs gewonnen wird, *ἐπιστήμη ἄρα αἰτήσεως καὶ δόσεως θεοῖς ἡ ὁσιότης ἂν εἴη ἐκ τοῦδε τοῦ λόγου* (vgl. Plut. v. Aemil. c. 3.).“ Cf. autem 14 B: *οὐ πρόθυμός με εἶ διδάξαι· δῆλος εἶ. καὶ γὰρ νῦν, ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῷ ἦσθα, ἀπετράπου· ὃ εἰ ἀπεκρίνω, ἱκανῶς ἂν ἤδη παρὰ σοῦ τὴν ὁσιότητα ἐμεμαθήκη*. Plutarchi verba *μαρτυρῆσαι τοῖς φιλοσόφοις, ὅσοι τὴν εὐσέβειαν ὡρίσαντο θεραπείας θεῶν ἐπιστήμην εἶναι*, ad Stoicos referenda sunt, quorum definitio est (Diog. L. VII 119): *εἶναι δὲ τὴν εὐσέβειαν ἐπιστήμην θεῶν θεραπείας*. 9) Arnold (1835) p. 65: „Errichtung des

significata latere, quae cum philosophi sententia ex posterioribus eius libris deprompta optime convenirent. Nam quae in libris de republica, de legibus, Timaeo de deo hominum curam gerente et omnium bonarum rerum auctore disputantur, ad unum omnia redeunt, quod conceptis verbis quam brevissime definitur de rep. II 380 C *μὴ πάντων αἴτιον τὸν θεόν, ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν* [1]); Euthyphro autem interrogatus: *τῶν πολλῶν καὶ καλῶν, ἃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται, τί τὸ κεφάλαιόν ἐστι τῆς ἐργασίας;* respondet [2]): *καὶ ὀλίγον σοι πρότερον εἶπον, ὦ Σώκρατες, ὅτι πλείονος ἔργου ἐστὶν ἀκριβῶς πάντα ταῦτα, ὡς ἔχει, μαθεῖν· τόδε μέντοι σοι ἁπλῶς λέγω, ὅτι ἐὰν μὲν κεχαρισμένα τις ἐπίστηται τοῖς θεοῖς λέγειν τε καὶ πράττειν*

Vernunftreiches auf Erden, oder nach christlicher Ausdrucksweise: des Himmelreichs." Similiter Michael (1871) p. 66: „Mundi gubernatio ea, qua omnes ad deorum similitudinem perducantur." — Stallbaum (1836) p. 139: „Plato si voluisset institutam quaestionem ad finem usque perducere, nihil aliud quam bonum sive boni ideam a deis spectari haud dubie ostensurus fuerat. Id quod unumquemque satis edocebunt quae libro X Legum exeunte et in Timaeo non uno loco disseruntur." Münscher (1859) p. 32: „Offenbar ist mit jenem herrlichen Werk die Förderung des wahrhaft Guten und Gerechten gemeint." Ad quorum sententiam accedens Bonitz (1875) p. 221 sq. ex Timaeo et Republica (308 C) haec promit: „dass nichts anderes als das Gute auf die göttliche Causalität zurückgeführt werden dürfe, — dass Frömmigkeit nichts anderes ist als die vollendete Sittlichkeit, nur unter der Form, dass sich der Mensch bewusst ist, hierdurch das dienende Organ für das göttliche Wirken zu sein." — Steinhart (1851) p. 197: „Die Frage enthält gewissermassen schon die Antwort; sie konnte wohl kaum eine andere sein, als dass die Gottheit vermittelst der Tugend und besonders durch jene königliche Kunst der Staatsleitung, von welcher im Euthydemos und Menon die Rede war, uns zu Mitarbeitern an der Verwirklichung der höchsten Güter machen wolle." — Susemihl (1855) p. 115: „Offenbar soll die Bemerkung, dass auch jede einzelne menschliche Thätigkeit vieles Schöne wirkt, ein Fingerzeig sein, auch hier die Kategorien des Allgemeinen und Besondern anzuwenden, nämlich in der göttlichen Thätigkeit den gemeinsamen Zusammenhalt der menschlichen, und als ihr Werk nicht die Schönheit des Einzelnen, sondern die des Weltganzen, der physischen und besonders sittlichen Welt in ihrer harmonischen Ordnung zu erkennen. An ihr soll der Mensch Mitarbeiter, Selbstveredlung und Menschenbildung mithin der höchste Gottesdienst sein." — Georgii (1856) p. 200: „die Tugend, die sittliche Lebensbildung"; item E. Hermann (1861) p. 6. — Yxem (1842) p. 19: „diejenige Art der Gerechtigkeit, die das Gerechte im Dienste der Gottheit hervorbringt und pflegt." — Collmann (1870) p. 26: „Gerechtigkeit im Dienste der Gottheit, welche diesen dazu benutzt, den Menschen zu bessern und zu heben, durch ihn die Sittlichkeit zu gründen und zu erhalten"; similiter Walser (1866) p. 18, itemque Lechthaler (1879) p. 27. 47. — Cf. etiam p. 147 ann. 3. 7. 8. — Apparet nonnullos parum curasse meliora, quae ante eos prolata erant. 1) Bonitz p. 222. 2) 14 B.

εὐχόμενός τε καὶ θύων, ταῦτ' ἐστὶ τὰ ὅσια, καὶ σώζει τὰ τοιαῦτα τούς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων· τὰ δ' ἐναντία τῶν κεχαρισμένων ἀσεβῆ, ἃ δὴ καὶ ἀνατρέπει ἅπαντα καὶ ἀπόλλυσιν. Censet igitur Euthyphro pietate servari et privatas domos et civitates; Socrates autem, postquam omnia, quae Euthyphro protulit, examinavit et refutavit, hoc unum silentio praetermittens non refellit, quin immo affirmat, ubi de deorum mutuo cum hominibus commercio agit[1]): *ἃ μὲν γὰρ διδόασι*, inquit, *παντὶ δῆλον· οὐδὲν γὰρ ἡμῖν ἐστιν ἀγαθόν, ὅ τι ἂν μὴ ἐκεῖνοι δῶσιν.* Quare Wohlrab, qui hoc primus perspexit, opus illud, quod dii hominibus ministris usi exsequantur, esse dicit *τὴν τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῆς πόλεως σωτηρίαν.*[2]) Salus enim et privatorum et civitatum est bonum sive idea boni, quam Stallbaum[3]) et Bonitz[4]) a diis spectari ex Platonis doctrina recte statuunt, ad effectum adducta.[5]) Quod autem non Socrati, sed Euthyphroni Plato hoc tribuit, ut verum etsi non intellegeret, tamen sentiret quodammodo et significaret, nemo mirabitur, qui Platonis consuetudinem noverit.[6]) Quin etiam reliqua, quae Euthyphro protulit, pietatem esse scientiam quandam sacrificandi et precandi[7]), haud quaquam aliena sunt; nam etsi piorum non est, diis sacrificia tamquam ad mercaturam offerre et flectere illos precibus et largitionibus[8]), tamen pietas precibus et sacris carere non potest.[9])

b. Praeterea cum Plato in Euthyphronis vana sapientia traducenda et vera pietatis definitione investiganda simul ostentet dialecticae rationis praestantiam, qua et vulgati erroris causae perspiciuntur et ad notionum veritatem aditus monstratur, factum est ut nonnulla dialecticae artis elementa tam accurate explicarentur, ut etiam minutius minuta scrutatus esse Plato videri possit; quod

---

1) 14 E. 2) Wohlrab p. 8. Proxime huc accessit Steinhart p. 197 (cf. supra p. 147 ann. 9). 3) Cf. supra p. 147 ann. 9. 4) ibid. 5) Wohlrab praef. p. IX. Definit. 414 E *ἀγαθὸν τὸ αἴτιον σωτηρίας τοῖς οὖσι.* 6) Schleiermacher I 1, p. 217: „Was in seiner Unschuld Laches über das Wesen der sittlichen Weisheit sagt, — dies ist der rechte Schlüssel zu der platonischen Theorie der Tugend. — Welches beiläufig bemerkt nicht der einzige merkwürdige Fall ist, der die gewöhnliche Behauptung sehr beschränkt, dass Platon seine Meinung immer durch den Sokrates kund thue, oder sonst durch die als die weiseste sich auszeichnende und den Dialog leitende Person." 7) 14 C. 8) De legg. X 905 D sqq. 9) Cic. de nat. deor. I 41, 116: Est enim pietas iustitia adversum deos: — sanctitas autem est scientia colendorum deorum. Steinhart p. 226: „Die Worte (Ciceros) unterscheiden treffend die innere und die äussere Seite der Frömmigkeit, deren Unterschied auch in unserm Gespräche angedeutet wird."

argumentum, quo etiam Euthyphronem a Platone abiudicaret, Astii [1]) in dialogis condemnendis acrimoniam non fugit. Tria autem sunt, quibus Platonem pondus tribuisse copiosior argumentatio indicio est; notionum unitas, vulgata in notionibus definiendis vitia, recte definiendi ratio. [2])

Pietatis notionem unam esse et semper eandem Socrates docet interrogans [3]): „omni in actione pium nonne idem est et sui ipsius simile (*ταὐτὸν αὐτὸ αὑτῷ*), atque impium rursus omnis pii contrarium, sui ipsius autem simile (*αὐτὸ αὑτῷ ὅμοιον*) et una specie (*μίαν ἔχον ἰδέαν*) quatenus impium est?" Eodem respiciens paulo post [4]) dicit se quaerere non unum quiddam de piis multis, sed illam ipsam speciem (*εἶδος*), qua omnia pia pia sint. [5]) Concessisse enim Euthyphronem, una specie (*μιᾷ ἰδέᾳ*) impia esse impia et pia pia; quam doceat, Socrates rogat, ut in illam intuens (*ἀποβλέπων*) et usus ea tamquam exemplari (*παραδείγματι*) Euthyphro pia ab impiis discernat. Docet igitur Socrates, notionis unitatem positam esse in illa pietatis idea (*ἰδέα*, *εἶδος*) [6]), quae omnium rerum piarum communis sit, ut ad hoc exemplar pia internosci possint ab impiis.

Dialecticae autem artis imperitorum, cum alicuius rei notio ex iis quaeritur, frequens hoc est vitium, ut aut exemplum aliquod notionis loco afferant [7]), aut unam ex eius affectionibus sive relationibus quas dialectici dicunt. [8]) Prima definitione Euthyphronem pii exemplum (*ἕν τι τῶν πολλῶν ὁσίων*) attulisse Socrates copiose ostendit 5 D, altera affectionem quandam 10 A — 11 B: *κινδυνεύεις — τὴν μὲν οὐσίαν μοι αὐτοῦ οὐ βούλεσθαι δηλῶσαι, πάθος δέ τι περὶ αὐτοῦ λέγειν, ὅ τι πέπονθε*

1) Ast p. 471. 2) De logicae artis elementis in hoc dialogo expositis optime disputavit Arnold p. 48 sqq., cf. etiam C. F. Hermann p. 480. Collmann p. 15 sqq. 3) 5 D. 4) 6 D E. 5) Cf. Menon. 70 C 72 D E 74 B. 6) Haec artis vocabula, *ἰδέα* et *εἶδος*, h. l. prorsus eadem esse vi vel ex eo apparet, quod ii, qui discrimen aliquod investigasse sibi visi sunt, contraria protulerunt. Ad h. l. Arnold p. 54: „*ἰδέα* reiner, *εἶδος* abgezogener Begriff"; item Susemihl p. 112: „der subjective Begriff, *εἶδος*, — die objective Grundgestalt, *ἰδέα*", et Munk p. 455: „(es wird) sprachlich der rein logische Begriff (*τὸ εἶδος*) von der ethischen Idee (*ἰδέα*) geschieden"; contra Steinhart p. 225: „keine wesentlich verschiedene Bedeutung — indem *εἶδος* ganz plastisch den allgemeinen Begriff objectiv als eine uns gegenüberstehende Gestalt, *ἰδέα* subjectiv als den geistigen Blick darstellt, mit welchem wir den Begriff in seiner Totalität überschauen und in uns aufnehmen." Cf. Zeller II 1 p. 552, 2: „Einen Unterschied in der Bedeutung beider Ausdrücke haben Aeltere und Neuere vergeblich auszumitteln gesucht." 7) Cf. supra p. 21, 6. 8) Gorg. 448 C E.

τοῦτο τὸ ὅσιον. Affectionum autem magnus numerus esse potest; 11 B τί ποτε ὂν τὸ ὅσιον εἴτε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν εἴτε ὁτιδὴ πάσχει;

Contra ad pietatis fines arte dialectica constituendos docetur primum, quae ratio intercedat inter genera (12 C ἐπὶ πλέον δέος αἰδοῦς) et partes (μόρια, μέρη 12 C — E) generibus subiectas; deinde Socrates definitionem incohat ita, ut a pietatis notione ad genus proximum ascendens (12 D μόριον τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον) quaerat, qualis pars eius generis pietas sit (12 D τὸ ποῖον μέρος ἂν εἴη τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον); in respondendo autem verba ambigua, quale est θεραπεία[1]), aut evitanda aut ita circumscribenda esse docet, ut definitio perfecta et absoluta evadat.

IV. Qua occasione dialogus habitus esse putandus sit.

E gymnasio illo, in quo Plato Theaetetum dialogum paulo ante Socratis mortem[2]) habitum fingit[3]), Socrates colloquio finito discedens νῦν μὲν οὖν, inquit, ἀπαντητέον μοι εἰς τὴν τοῦ βασιλέως στοὰν ἐπὶ τὴν Μελήτου γραφήν, ἥν με γέγραπται[4]); hunc autem dialogum Euthyphro incipit interrogans: τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ὅτι σὺ τὰς ἐν Λυκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς ἐνθάδε νῦν διατρίβεις περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν; Quare Munk[5]) coniecit Platonem Theaetetum et Euthyphronem dialogos eodem die habitos esse voluisse; recte fortasse, etsi haud quaquam constat, quot dies in Socratis accusatione instruenda (ἀνακρίσει) consumpti sint.[6]) Ceterum Plato, quemadmodum alios quoque dialogos convenienter cum re proposita exornavit, ita Socratem impietatis accusatum haec de pietatis notione ad porticum regiam[7]) disputantem consulto fecit.[8])

Quamquam et indocti vulgi et theologorum de pietate notiones exagitantur, tamen non opus erat compluribus personis, quibuscum Socrates sermones conferret, quia Platonis aetate theologi vulgaris superstitionis participes erant[9]); quare Euthyphro, etiamsi ipse persuasum habet longe se praestare vulgo hominum[10]), tamen

1) 12 E. 2) Theaet. 142 C ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου. 3) ib. 144 C. 4) ib. 210 D. 5) p. 441. 6) Cf. Wachsmuth, Hellen. Altertumskunde II² p. 269 sqq., Hermann, Griech. Staatsaltert. § 142. 7) Cf. ad 2 A. 8) Collmann p. 11 ann. 9) 5 E αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι τυγχάνουσι νομίζοντες κτλ. 10) 5 A οὐδέ τῳ ἂν διαφέροι Εὐθύφρων τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, εἰ μὴ κτλ.

utrosque repraesentat.[1]) Neque quisquam tacens coram colloquentibus stat vel ambulat; mirum est enim quod Yxem[2]) putat verbum *διατρίβειν*[3]) indicio esse, Socratem comitante adulescentium caterva[4]) ad tribunal venisse.

Hermogenes[5]) testis est Socratem reum de qualibet re dicere maluisse, quam de causa sibi illata; quare nemo mirabitur, quod etiam ad regis porticum de pietatis notione disputans commoratur.

V. De Euthyphrone vate.

W. Groen van Prinsterer, Platonica prosopographia. Lugd. Bat. 1823. p. 170 sqq.[6])

De Euthyphrone vate praeter ea, quae Plato in Euthyphrone et Cratylo[7]) dialogis prodidit, certi nihil compertum habemus; nam quae Plutarchus[8]), Numenius[9]), Diogenes Laertius[10]) de eo narrant perpauca, fluxisse videntur ab ipso Platone[11]), qui breviter vitam, copiosius mores hominis illustravit.

Euthyphro Atheniensis oriundus ex pago Prospaltis[12]) tribus Acamantidis[13]) aliquamdiu colonus in insula Naxo[14]) cum patre[15]) agripeta[16]) fundum coluit possessionis ipse ut videtur particeps[17]); relicta autem insula[18]) patri seni[19]), qui Naxi mercennarium vinolentum servi interfectorem

1) Steinhart p. 194 sq. 2) p. 4 sq. 3) 2 A. 4) Yxem p. 5: „mit der ganzen Schule". 5) Apud Xen. mem. IV 8, 4: *πάντα μᾶλλον ἢ περὶ τῆς δίκης διαλεγομένου.* 6) V. etiam Ast p. 271 sqq., Hermann p. 641, Węclewski p. 10 sq. 7) Crat. 396 D—428 C. 8) De genio Socr. c. 10; v. infra. 9) Apud Euseb. praep. ev. XIII 5 (651 A): *γράφειν ὑποτεινάμενος ὁ Πλάτων περὶ τῆς θεολογίας τῆς τῶν Ἀθηναίων ἔθηκεν ἐν μὲν τῷ σχήματι τῶν Ἀθηναίων τὸν Εὐθύφρονα, ὄντα ἄνδρα ἀλαζόνα καὶ κοάλεμον.* 10) II 29; v. infra. 11) Diogenem Bergk putat narrationem suam ex Prospaltiis Eupolidis fabula petivisse; v. infra. 12) *Πρόσπαλτα.* Crat. 396 D *Εὐθύφρονος τοῦ Προσπαλτίου.* Natus esse potest Naxi; quamquam Stallbaum (ad 2 A) non debebat laudare sententiam Petri van Levyveld (De infamia ex iure Attico p. 220), Euthyphronem, ut qui plerumque in coloniis vitam degisset, vocabula *δίκην* et *γραφήν* confudisse. Cf. Yxem p. 2 sqq. 13) Hermann, Griech. Staatsaltert. p. 811.
14) 4 C *ἐγεωργοῦμεν ἐν τῇ Νάξῳ*, ubi v. ann. 15) 4 CD. Nomen patris non traditur; nam qui Euthyphronem Pantii filium fuisse dicunt, nituntur vulgata scriptura Crat. 396 D *Εὐθύφρονος τοῦ Παντίου* (l. *τοῦ Προσπαλτίου*). 16) Quare verisimile est patrem fuisse ex civibus pauperibus. Boeckh, Staatshaush. I² p. 557. Büchsenschütz, Besitz u. Erwerb p. 60 sq. 17) Dicit enim 4 C *πελάτης τις ἦν ἐμός*, mox autem *ἐθήτευεν ἐκεῖ παρ' ἡμῖν* et *τῶν οἰκετῶν τινι τῶν ἡμετέρων.* 18) 4 C *ἐγεωργοῦμεν* ad tempus praeteritum respicit. 19) 4 A *εὖ μάλα πρεσβύτης.*

in vinculis fame et frigore perire passus erat[1]), piaculi metu perturbatus[2]) caedis actionem intulit[3]); postremo autem a consilio videtur revocatus esse a Socrate[4]), cui se adulescens[5]) in consuetudinem dederat[6]) admirans et reverens.[7]) Vates (*μάντις*) vocatur a Platone[8]) et Plutarcho[9]); superstitio enim et illa mentis natura et condicio[10]), quae a Platone non secus in Cratylo[11]) atque in hoc dialogo irridetur, tulit eum non modo ad studium fabulari doctrinae impendendum, sed etiam ad affectandam rerum futurarum praesagitionem. Quare non mirum est, quod Plato indicat eum et domi fuisse de fabulis obsoletis insulse sophistam et in publicum prodiisse ab omnibus derisum rerum futurarum praenuntium.[12]) Etiam qualem operam rerum divinarum cognitioni navaverit Plato indicat; illustrat enim hoc quidem dialogo hominis de diis opiniones partim ex vulgi opinionibus repetitas[13]), partim sustentatas auctoritate poetarum, Homeri, Hesiodi, Orphicorum[14]); in Cratylo autem perstringit studium, quod in deorum nominibus interpretandis posuisse

---

1) 4 CD. 2) 4 C *ἴσον γὰρ τὸ μίασμα γίγνεται κτλ.* 3) 4 AD *φόνου.* 4) 15 E, ubi v. ann. 5) 12 A Socrates: *νεώτερός γέ μου εἶ οὐκ ἐλάττονι ἢ ὅσῳ σοφώτερος.* 14 C idem iocans: *ἀνάγκη γὰρ τὸν ἐρῶντα τῷ ἐρωμένῳ ἀκολουθεῖν*, ubi v. ann. 6) Crat. 396 D Socrates haec narrat: *ἕωθεν γὰρ πολλὰ αὐτῷ* (Euthyphroni) *συνῆ καὶ παρεῖχον τὰ ὦτα. κινδυνεύει οὖν ἐνθουσιῶν οὐ μόνον τὰ ὦτά μου ἐμπλῆσαι τῆς δαιμονίας σοφίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς ἐπειλῆφθαι.* Ad ea, quae Plato significavit, Plutarchus finxisse videtur, quae Theocritum narrantem facit De gen. Socr. c. 10: *ἐμοῦ δὲ παρόντος, ὅτε πρὸς Εὐθύφρονα τὸν μάντιν ἤκον, ἔτυχε μὲν — ἄνω πρὸς τὸ Σύμβολον Σωκράτης καὶ τὴν οἰκίαν τὴν Ἀνδοκίδου βαδίζων, ἅμα δὲ διερωτῶν καὶ διασείων τὸν Εὐθύφρονα μετὰ παιδιᾶς· — εἶτ᾽ ἀναστρέψας ἐπορεύετο· — οἱ μὲν οὖν πολλοὶ συνανέστρεφον, ἐν οἷς κἀγὼ τοῦ Εὐθύφρονος ἐχόμενος.* Euthyphro Socratis mores novit, 2 A *τὰς ἐν Λυκείῳ διατριβάς*, 3 B *τὸ δαιμόνιον ἑκάστοτε γίγνεσθαι*, et miratur cur ille in iudicio versetur 2 AB; etiam Socrates Euthyphronis consuetudinem non ignorare videtur 3 D *ἴσως γὰρ σὺ μὲν δοκεῖς σπάνιον σεαυτὸν παρέχειν καὶ διδάσκειν οὐκ ἐθέλειν τὴν σεαυτοῦ σοφίαν.* 7) 3 B Euthyphro: *ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ* (Meletus) *ἀφ᾽ ἑστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σέ.* 11 D. 8) 3 E *ὑμῖν τοῖς μάντεσιν.* Crat. 396 D Socrates dicit Euthyphronis afflatu se vaticinari (*χρησμῳδεῖν*). 9) l. l. 10) 11 E 12 A Socrates: *τρυφᾷς ὑπὸ πλούτου τῆς σοφίας. ἀλλ᾽, ὦ μακάριε, ξύντεινε σαυτόν· καὶ γὰρ οὐδὲ χαλεπὸν κατανοῆσαι ὃ λέγω.* Numenius l. l. ex Platone sine dubio colligit fuisse eum *ἄνδρα ἀλαζόνα καὶ κοάλεμον.* 11) Crat. 399 E vocabuli originatio abstrusa dicitur magis arrisura esse *τοῖς ἀμφὶ Εὐθύφρονα*, quam simplex et vera. Similis ironiae dialogus plenus est. 12) 3 BC Euthyphro: *ἐμοῦ γάρ τοι, ὅταν τι λέγω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ τῶν θείων, προλέγων αὐτοῖς τὰ μέλλοντα, καταγελῶσιν ὡς μαινομένου.* 13) 5 E *αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι τυγχάνουσι νομίζοντες κτλ.* 14) Ann. ad 6 AB.

videtur ad philosophicam rationem Cratyli et Heracliteorum.[1]) Verumtamen non philosophum, sed philosophandi omnino rudem Plato in hoc dialogo eum finxit; neque in sophistarum numero referri potest, nisi quoad quicunque reconditam sapientiam cum argutiis prae se ferebant, σοφισταί vocabantur[2]); quam tamen sapientiam non docebat ut illi.[3]) Quare hoc tantum relinquitur, ut rerum divinarum peritos eos fuisse dicamus, in quibus ipse se adnumerat, cum dicit φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις.[4]) Ceterum non solum cum vana illa fiducia[5]), quam Socrates in hoc dialogo contundit, sed etiam non sine afflatu quodam divini furoris, quem Plato indicat in Cratylo[6]), verba fecisse videtur; quam praecipue ob causam videtur derisus esse in concionibus tamquam male sanus.[7]) Praeterea in hoc dialogo obvia est hominis probitas et simplicitas, qua factum esse videtur, ut Socrates eius familiaritatem toleraret.[8])

Ex Platone quidem hactenus; Diogenes autem Laertius in vita Socratis[9]) haec narrat: *Εὐθύφρονα δὲ τῷ πατρὶ γραψάμενον ξ ε ν ί α ς δίκην περὶ ὁσίου τινὰ διαλεχθεὶς ἀπήγαγε*, ubi alii *ξενίας* ab illo memoriae lapsu scriptum, alii librarii vitio *ξενοκτονίας*[10]) loco positum esse putant. Bergk[11]) autem nisus Suidae[12]) loco *ἐκωμῳδοῦντο . . . Προσπάλτιοι ὡς δικαστικοί* Prospaltiis Eupolidis fabula non solum illos, quod impense amarent iudicia, exagitatos esse coniecit, sed Euthyphronem ipsum. Hunc enim non solum origine, verum etiam ingenio Prospaltium fuisse, qui patri intendisset litem, quod peregrinus esset, Thraessa matre scilicet natus; huc enim redire Eupolidis versum *μήτηρ τις αὐτῷ Θρᾶττα ταινιόπωλις ἦν.*[13]) Eiusdem versum *τί κατακροᾶσθέ μου τὰ μουσοδονήματα*[14]) aptis-

---

1) Stallbaum praef. Crat. p. 22; qui recte haec annotat ad Crat. 391 C: „Euthyphronis ratio dum exploditur simul et ipsum Cratylum rideri manifestum est.“ 2) Hermann p. 641. ad Menon. 85 B. Crat. 400 A *οἱ ἀμφὶ Εὐθύφρονα* (E. eiusque similes). 3) 3 D. 4) 3 C. 5) 4 E 5 C 9 B al. 6) Crat. 396 D *κινδυνεύει οὖν ἐνθουσιῶν οὐ μόνον τὰ ὦτά μου ἐμπλῆσαι τῆς δαιμονίας σοφίας κτλ.* 399 A *τῇ Εὐθύφρονος ἐπιπνοίᾳ.* 407 D *ὄφρα ἴδηαι οἷοι Εὐθύφρονος ἵπποι.* 409 D *ἡ τοῦ Εὐθύφρονος μοῦσα.* 7) 3 C *ἐμοῦ — καταγελῶσιν ὡς μαινομένου.* 8) Mirum in modum in eum invectus est Nürnberger p. 8: „Unus ex istis perditis fuit Euthyphro homuncionibus, qui ad occultanda scelesti animi consilia religione abuti solent.“ 9) l. l. 10) Male, nam ita quoque Diogenes cum Platone discrepat. Erroribus incuria ortis Diogenem scatere nemo nescit. 11) De reliquiis comoediae Atticae antiquae p. 357 sqq. 12) T. I p. 624. Cf. Etym. magn. 288, 15. 13) Ex Prospaltiis, Athen. VII 362 A. Meineke vol. II p. 521, 1. Kock fr. 243. 14) Ex Prospaltiis, Priscian. 18, 225. Meineke vol. II p. 523, 4. Kock fr. 245.

sime tribui posse Euthyphroni vati divinitus afflato et ab Atheniensibus pro insano habito.[1])

Cui rationi obstat non tam temporum ratio[2]) quam Euthyphronis morum imago a Platone expressa. Nam etiamsi cum Schleiermachero[3]) dubitaremus, an Plato caedis actionem patri illatam ab aliis temporibus et hominibus in Euthyphronem transtulisset, tamen appareret eiusmodi actionem ex hominis imbecillitate et religionibus satis fere intellegi et aliqua veritatis specie niti, actionem autem de civitate et patri et sibi ipsi abroganda institutam, etiamsi liberis licuisset patri eam inferre, non modo non consentaneam esse Euthyphroni, sed hominis vere vesani.[4])

VI. Num Euthyphro iure Platoni adscribatur.

Quae dubitationes de Euthyphronis auctoritate viris doctis Ast[5]), Überweg[6]), Schaarschmidt[7]) in opinionem venerunt, aperte redeunt ad Schleiermacheri iudicium satis caute prolatum[8]), ab illis certatim exaggeratum. Schleiermacher enim, etiamsi Plato ei videbatur in disserendo angustius versatus esse et inopia quadam argumenti laborasse[9]), tamen putabat excusari posse libellum extemplo conscriptum, cum Plato in Socrate defendendo, ne tempus rei agendae dimitteret, festinasset[10]); illi autem

---

1) Bergk l. l. p. 360. 2) Bergk l. l. p. 358. Kock Comic. Att. fr. I p. 323 sq. 3) I 2 p. 39: „Ziemlich deutlich trägt der Rechtsstreit des Euthyphron gegen seinen Vater das Gepräge einer wahren Begebenheit, wäre sie auch von andern Zeiten oder Personen übertragen." Cui recte adversatus est Steinhart p. 190 sq., qui ostendit Platonem homini omnibus noto tantae insolentiae dedecus affingere non potuisse. 4) Bergkii sententiam in dubium vocant Hermann p. 641 ann., Kock l. l. I p. 323 sq. 5) p. 469 sqq., cuius argumenta copiose refutavit Stallbaum in editione Euthyphronis (Lips. 1823) p. XXIII sqq., bene etiam Georgii p. 193 sqq. 6) p. 250 sq., qui conicit Minoem et Euthyphronem dialogos subditicios fictos esse a Pasiphonte Eretriensi, de quo v. Diog. Laert. II 61. 7) p. 390 sqq., cui adversatus est Bonitz p. 219, 3. 226, 8. 8) I 2, p. 38: „So erklären sich — die gerügten und nicht abzuleugnenden Mängel des kleinen Werkes wenigstens soweit, dass, da wir keine Spuren haben von einem Sokratiker, der so platonisch noch als dieses ist componiert und geschrieben hätte, und in die späteren Zeiten eigentlicher Nachahmer die Schrift wohl nicht zu setzen ist, ich noch immer nicht wage das Verdammungsurteil über sie entscheidend auszusprechen." Ab Aristophane Byzantino Euthyphronem Platoni tribui testatur Diogenes Laertius in vita Platonis (III 61). 9) Cf. supra p. 147 ann. 1. 10) Schleiermacher p. 38, quae excusatio placuit multis, v. infra. Alterum autem Schleiermacheri argumentum, quo Euthyphronem tuebatur p. 38: „Ferner verschwindet in den übrigen

ne hanc quidem veniam dederunt, cum iudicarent in modum Platone indignum nonnulla in utramque partem disputari, ad propositum assequendum parum vel nihil profici; prolata enim partim refelli, a reliquis assensionem contineri. Ad argumentum igitur dialogi delegamur et Platonis in eo conscribendo consilium examinandum; de quibus si supra probabiliter disputatum est, nunc non erit iteranda quaestio. Hac autem in lite causae cardinem positum esse apparebit iis, qui perlustraverint cetera quae proferuntur, Socratem ultra modum commorari in dialectica ratione exponenda [1]) et in Daedali artis similitudine enarranda [2]), quae ipsa ex Menone [3]) vel ex Theaeteto [4]) deprompta sit [5]), sicut dialogi exordium ex Theaeteto [6]), argumentum ex Republica [7]), Euthyphronis morum imago ex Cratylo [8]); sermonem Platone indignum frigere et sordere [9]); Euthyphronem non a proposito revocari neque meliora doceri, sed irrideri [10]); voces *εἶδος*, *ἰδέα*, *παράδειγμα* [11]), *ὑπόθεσις* [12]) ad cotidiani sermonis consuetudinem, non ex Platonis proprio more usurpari. [13]) Iam vero maioris momenti est quod Ast [14]) primus animadvertit Socratem non sine temeritate aliqua et periculo ita defendi; quamquam haec ratio potius valet ad tempus, quo Plato Euthyphronem scripserit, definiendum.

---

platonischen Werken der Begriff der Frömmigkeit aus der Reihe der vier Haupttugenden, denen er im Protagoras noch beigesellt ist, auf eine solche Art, dass ein eigner Wink darüber ganz notwendig ist und, wenn er sich nicht fände, als verloren gegangen müsste vorausgesetzt werden." Ast, Überweg, Schaarschmidt omnino neglexerunt. 1) Ast p. 471; cf. supra p. 150. 2) 11 C. Ast p. 473, Schaarschmidt p. 394. 3) Menon. 97 D E. 4) Theaet. 205 D. 5) Ast l. l., Schaarschmidt l. l. 6) Theaet. 210 D. Überweg p. 251. Etiam 6 D *οὐ τοῦτό σοι διεκελευόμην κτλ.* ex Theaeteto 146 A sqq. petita esse videntur Schaarschmidtio p. 394, qui 5 A C *μαθητὴς ἐπιθυμῶ γενέσθαι σός* Menonem, 6 B *σὺ ὡς ἀληθῶς ἡγεῖ κτλ.* Phaedrum (229 E) resipere arbitratur. 7) De rep. II 378 A B. Ast p. 472 sq., Schaarschmidt p. 395. 8) Crat. 396 D 399 A sqq. Überweg p. 251. Schaarschmidt contra (p. 248 sqq.) Cratyli locos nonnullos ex Euthyphrone petitos esse vult. 9) Ast p. 472: „ein Platon hätte nicht so kalt, so indifferent, so wahrhaft gemein für seinen Lehrer schreiben können." 10) Schaarschmidt p. 393. 11) v. supra p. 150. 12) 11 C. 13) Überweg p. 251, Schaarschmidt p. 394. Ex quo Zeller II 1 p. 447 sq. concludit Platonis species sive idearum doctrinam ab hoc ut ab aliis eiusdem Socraticis dialogis alienam esse. Etiam *δίκην — γραφήν* 2 A Astio, *διατριβαί* 2 A, *οὐσία*, *πάθος* 11 A Überwegio, 5 D *κατὰ τὴν ἀνοσιότητα* Schaarschmidtio l. l. offensioni sunt. 14) Ast p. 472. Überweg p. 250.

VII. Quo tempore Plato Euthyphronem scripserit.

Schierenberg, H. A., Über die Zeit der Abfassung des platonischen Dialogs Euthyphron. Lemgo 1830.

In definiendo tempore huius libelli nullis utimur testimoniis aut adventiciis adiumentis; ex ipso autem dialogo argumenta nonnulla colliguntur, quibus adducimur ut facilius credamus Platonem post Socratis mortem hanc defensionem scripsisse, quo tempore a verbis magistri sine periculo magis iam recedere licebat quam donec sub iudice lis erat; quamquam de hac re magna est virorum doctorum dissensio.[1]

Primum enim id quod Plato Socratem dicentem facit pietatem partem esse iustitiae[2], non Socratis est, sed Platonis, qui priusquam Euthyphronem conscripsit de pietate aliter ipse statuerat.[3] Socrates enim, quemadmodum omnem virtutem scientiam esse censuit, ita etiam pietatem definivit: *ὁ τὰ περὶ τοὺς θεοὺς νόμιμα εἰδὼς ὀρθῶς ἂν ἡμῖν εὐσεβὴς ὡρισμένος εἴη*[4], ad quam definitionem proxime accedit ea quae refutatur 14 C: *ἐπιστήμη ἄρα αἰτήσεως καὶ δόσεως θεοῖς ὁσιότης ἂν εἴη*; iustos autem Socrates esse voluit *τοὺς εἰδότας τὰ περὶ ἀνθρώπους νόμιμα.*[5] Ex Socratis igitur definitione pietas non subicitur potiori notioni iustitiae, sed adiungitur pari par; quam rationem Plato probavit in Lachete[6], in Protagora, ubi honestatis partes quinque sunt *σοφία καὶ σωφροσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ δικαιοσύνη καὶ ὁσιότης — πέντε ὄντα ὀνόματα*[7], in Menone[8], in Gorgia[9], non autem in posterioribus libris, ubi *τέτταρα*

---

1) Ante iudicium libellum conscriptum esse putant Schleiermacher, Socher, Schierenberg, Stallbaum, Steinhart, Maresch, Lechthaler, Zeller II³ p. 161, 1; post Socratis mortem Nürnberger, Wiggers (Commentatio in Pl. Euthyphrona. Rostoch. 1805), Balsamus (De Euth. Platonici auctoritate et consilio. Hirschberg 1825), Arnold, K. F. Hermann, Susemihl, Grote, Georgii (Platos Werke II 2. Stuttg. 1856), Munk, Weklewski, Wohlrab, Ritter, Gesch. der Philosophie II² p. 191; Bonitz autem p. 225 sq. dubitat. Lehrs, Platos Phaedrus und Gastmahl, p. XVII nescit an multo post, quo tempore Rempublicam scribebat, Plato Euthyphronem scripserit. 2) 12 D. 3) Schleiermacher p. 38. G. Auermann, Platons Cardinaltugenden vor und nach Abfassung des Euthyphron. Diss. Jena 1876. 4) Xen. mem. IV 6, 4. Wohlrab p. 10.
5) Xen. mem. IV 6, 6. 6) 199 D coll. 198 A. 7) Prot. 394 B. 8) Menon. 78 D *δεῖ ἄρα — δικαιοσύνην ἢ σωφροσύνην ἢ ὁσιότητα προσεῖναι ἢ ἄλλο τι μόριον ἀρετῆς.* 9) 507 A *περὶ μὲν ἀνθρώπους τὰ προσήκοντα πράττων δίκαι᾽ ἂν πράττοι, περὶ δὲ θεοὺς ὅσια.* Cf. Zeller II 1 p. 748, 2. Wohlrab l. l.

ἀρετῆς εἴδη[1]) enumerantur omissa pietate.[2]) Hoc igitur libello Plato a Socratis ratione recedens transitum facit ad virtutem quadrifariam partiendam, quae partitio postea pro rata habetur et per occasionem inicitur; quare Euthyphronem post Protagoram scriptum esse necessarium est, licet de Gorgia dubitetur.[3])

Verum non solum a Socratica pietatis definitione Plato hoc dialogo recessit, sed etiam de fabulis vulgo creditis Socratem parum caute profitentem induxit quae quamvis vera periculum allatura erant, donec lis apud iudices erat. Nam etiamsi Platonis verba in maius accipiunt, qui putant eum id egisse, ut parvulo libello veteris religionis et cultus deorum fundamenta everteret[4]), tamen magna moventur, cum vatum artificum poetarum fabulae confutantur.[5]) Ita Socratis doctrina non defenditur a suspicionibus iudicum his ipsis superstitionibus obstrictorum, sed hominibus eruditis tantum et veritati plus quam vetustati tribuentibus commendatur; quod Plato neque Socratis apologia fecit et hoc dialogo male fecisset nisi post Socratis mortem, cum nihil intererat curasse ne criminum verisimilitudo ineruditis augeretur.[6]) Quamquam quod Hermanno[7]) visum est alludi 3 D ad iudicii exitum incertum est.

Dubium est etiam quod Ritter[8]), Steinhart[9]), Susemihl[10]) putant Platonem idearum doctrinae initia hoc

---

1) De legg. XII 963 C. 2) Sicut Phaedon. 69 C. De rep. 427 E coll. 428 A τέτταρα ὄντα τυγχάνει. Fahland, Wie unterscheidet sich der platonische Tugendbegriff in den kleineren Dialogen von dem in der Republik? Progr. Greiffenberg 1883.

3) Post Gorgiam Euthyphronem scriptum esse censent Susemihl p. 122 sq., Wohlrab p. 10 sq. Si autem Platoni concedimus iustitiae notionem et latius patentem, cui pietas subiecta sit, et angustiorem, qua contineatur τὸ περὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων (θεραπείαν) τὸ λοιπὸν τοῦ δικαίου μέρος (12 E), Gorgiae locus allatus etiam post Euthyphronem scribi sane potuit, non autem Protagorae locus, ubi virtutes tam quinque esse dicuntur quam postea quattuor. 4) Hoc Platonis consilium fuisse putat Schwalbe, Oeuvres de Platon I p. 41. (Steinhart.) 5) Steinhart p. 196: „Indem Sokrates zeigt, dass bei dieser Vorstellung von den Göttern nicht einmal die Erklärung Euthyphrons, dass das Gottgefällige fromm sei, bestehen könne, — trifft er den eigentlichen Lebenspunkt der griechischen Götterlehre, die nicht nur in den naiven Vorstellungen des alten Volksepos, sondern auch in den Darstellungen der bildenden Künste und der vergeistigtern Auffassung der Tragiker überall von Streit und Gegensatz zwischen den Göttern über die wichtigsten Fragen des Rechts zu erzählen weiss.“ 6) Ineruditis Socratem multo probabilius defendi a Xenophonte (mem. I 1) recte animadvertit Munk p. 442. 7) p. 642.

8) l. l. p. 208: „Im Euthyphron wird die Ideenlehre schon in allen ihren wesentlichen Punkten vorausgesetzt.“ 9) p. 195.

10) p. 122.

dialogo docuisse[1]); nam quamquam occurrunt voces εἶδος, ἰδέα, παράδειγμα[2]), quae postea artis vocabula facta sunt, tamen apparet Platonem praeter Socraticam definiendi rationem nihil novi docere neque recedere a Socratici sermonis consuetudine.[3]) Significat enim μία ἰδέα (5 D) vel αὐτὸ τὸ εἶδος (6 D) notionem tantum pietatis, qua omnia pia continentur[4]) et quasi ad exemplum (παράδειγμα) internosci possunt ab impiis, non Platonicam ideam sive exemplar (παράδειγμα) aeternum et immutabile et ad cuius similitudinem omnia pia expressa sint.

VIII. De dialogi inscriptionibus.

Euthyphro dialogus, quemadmodum Plato convenienter cum poetarum scenicorum more eum inscripsit *Εὐθύφρων*, ita a plerisque hoc nomine laudatur.[5])

Alteram autem inscriptionem quam libri praebent[6]) sive a scriptoribus fictam, qui dialogi argumentum significare maluerunt quam laudare inscriptionem, sive a grammaticis Alexandrinis[7]), ἢ περὶ ὁσίου, iam Thrasyllum ab ipso Platone additam putasse testatur Diogenes Laertius[8]): *διπλαῖς δὲ χρῆται ταῖς ἐπιγραφαῖς ἑκάστου τῶν βιβλίων· τῇ μὲν ἀπὸ τοῦ ὀνόματος, τῇ δὲ ἀπὸ τοῦ πράγματος. ταύτης δὲ τῆς τετραλογίας, ἥτις ἐστὶ πρώτη, ἡγεῖται Εὐθύφρων ἢ περὶ ὁσίου· ὁ διάλογος δ' ἐστὶ πειραστικός.*

De tertia denique inscriptione, πειραστικός, v. proll. ad Menonem p. 35.

IX. De Euthyphronis emendandi et interpretandi praesidiis.

Platonis diall.[9]) ed. Bekker. I, I p. VII sqq. 351 sqq. Comm. crit. I p. V sqq. 93 sqq.

— opp. ed. Stallbaum (ed. Weigeliana). I p. 3 sqq. IX p. 1 sqq. XII p. III sqq.

— — ed. Schanz. I (Lips. 1875) p. 1 sqq.

---

1) Quibus adversantur Zeller II 1 p. 447 sq., Ribbing, Genetische Darstellung der platonischen Ideenlehre II (1864) p. 107 sq., Bonitz p. 226 sq. 2) Cf. supra p. 150. 3) Cf. supra p. 156, 13.

4) Quare 5 D ἔχον μίαν τινὰ ἰδέαν, quod Überwegio p. 251, Schaarschmidtio p. 394 offensioni est, ex communis sermonis more dici potest sicut Menon. 72 C (αἱ ἀρεταί) ἕν γέ τι εἶδος ταὐτὸν ἅπασαι ἔχουσι. Polit. 262 B. Bonitz p. 227. 5) Sicut a Stobaeo flor. IV 98 al. et iis quos laudat Fischer p. 5. 6) v. ann. crit.

7) Cf. supra p. 34 sq. 8) III 57 sq. 9) De his editionibus deque commentationibus Schanzii, Jordani, Wohlrabi v. p. 35 sq.

Ad emendandum Euthyphronem collati sunt libri XXXX[1]): 𝔄^{gs} 𝔗^{rs} Γ^{e} Δ^{as} Ξ^{es} Π^{aes} Σ^{a} Υ^{ae} Ψ^{e} B^{ae} C D E H H^{b} S T Z^{r} a^{fs} b c d e f g h i u^{es} y^{s} 1 3 4 5 𝔤 𝔦 𝔬 𝔭 𝔯 𝔰 𝔱^{s}, quorum pars supra p. 36 sq. commemorata est; reliqui autem sunt hi:

𝔗 cod. Tubingensis (C Schanz.) membr. saec. XI vel XII.[2])

Π cod. Venetus 185 (Ven. b Stallb., D Schanz.) membr.[3]) saec. circ. XII.[4])

Ψ cod. Huetianus 69 chart.

D cod. Parisiensis 1810 bombyc. saec. XIII exeunt., fortasse antiquior.[5])

H	cod.	Parisiensis 1814 chart.
H^{b}	„	Havniensis 415^{a} a Cl. Blochio collatus.[6])
S	„	Parisiensis 2010 chart.
T	„	„ 2011 „
Z^{r}	„	Zittaviensis ab A. F. W. Rudolpho collatus.[7])
d	„	Laurentianus 85, 17 saec. XIV.
e	„	„ 87, 17 „ XIV.
f	„	„ 89, 78 „ XV.
g	„	abbatiae Florent. 2643 saec. XIV ineunt.
h	„	„ „ 2759 „ XIV.
i	„	„ „ 2795 „ XIV ineunt.
u	„	Angelicus C 1, 4 bombyc.[8])
y	„	Barberinus 371 membr.
3	„	Vindobonensis 80.
4	„	„ 89 chart.[9])
5	„	„ 116.
𝔤	„	Ricardianus 65 membr.
𝔱	„	Urbinas 28 chart.
𝔬	„	Vaticanus 228 chart.
𝔭	„	„ 229 „
𝔰	„	„ 1030 chart.

1) Horum librorum familia altera (*a*) constat ex libris 𝔄𝔗ΔΠΨDH^{b}ST14dfgh𝔭𝔯, altera (*b*) ex reliquis.[10]) Praebent enim 6 B *ἔχθρας γε δεινὰς a*] *ἔχθρας*

---

1) Litteris a b e f g r s adscriptis notavimus libros quos contulerunt *B*ast *B*loch *B*ekker de *F*uria *G*aisford *R*euss (𝔗), *R*udolph (Z), *S*chanz; C D E H S T contulit Bekker, b c d e f g h i de Furia, 1 3 4 5 Bast, 𝔤𝔦𝔬𝔭𝔯𝔰 Schanz. Librorum 𝔄𝔗ΠΞ varietatem Schanz perscripsit opp. Plat. vol. I, reliquorum Studien p. 68 sqq. 2) Qui de eo egerunt afferuntur proll. ad Criton. p. 153. 3) Quem librum descripsit Schanz, Studien p. 5 sqq. 4) Morelli ap. Schneiderum praef. civ. I p. XXXI. Schanz, Studien p. 5. Jordan, Jahrb. f. Philol. 1876 p. 773. 5) Schneider praef. civ. I p. XXXI sq.

6) Stallb. ed. Weigel. XII p. 499 sqq. 7) Beckii comment. soc. philol. Lips. III 1 p. 120 sqq. 8) Descr. Schanz, Studien p. 7. Hermes X p. 172 sq. 9) Schneider, praef. civ. I p. XVII. 10) Quaternio in librum 𝔗 insertus (v. infra § 3) praebet scripturam fam. *b*;

δεινάς[1]) b. 11 B ἡμῖν ἀεὶ a] ἀεὶ ἡμῖν[2]) b. 14 D τὸ ὀρθῶς a] τό γε ὀρθῶς[1]) b. 15 C τῷ ἔμπροσθεν a] τῷ πρόσθεν[1]) b. ib. οὐ μέμνησαι a] οὐδὲ μέμνησαι[1]) b. 15 E σπεύδω ποι a] σπεύδω που[2]) b. 13 B δὲ βοηλατικὴ a (sil. de T)] δέ γε βοηλατικῇ[1]) b. 7 D διὰ ταῦτα a (sil. de Ψ)] δι' αὐτὰ ταῦτα[1]) b. 15 B πολύ γε a (sil. de Ψ)] πολὺ[1]) b. 14 C ἱκανῶς a (sil. de g)] ἴσως[1]) b. 9 B θεοὶ ἅπαντες a (sil. de h)] θεοὶ πάντες[2]) b. 8 E ἴθι νῦν a (sil. de H^bh)] ἴθι τοίνυν[1]) b. 7 B θεοί, ὦ Εὐθύφρον, καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις a (sil. de dg)] θεοὶ καὶ δι. ἀλλ., ὦ Εὐθ.[2]) b. 9 C τούτου a (sil. de 14d)] τούτου μὲν[1]) b. 10 B τὸ ἐναντίον a (sil. de 14 Ψ)] τοὐναντίον[1]) b. 4 E γάρ μου a (sil. de 14 Ψf)] γὰρ ἄν μου[1]) b. 13 E κάλλιστά γε a (sil. de ΔTH^b1dg)] κάλλιστα[1]) b. 9 C $\mathfrak{A}^2$ cum rell. a (sil. de TH^b) εἰ βούλει] καὶ εἰ βούλει[1]) b. Sex igitur locis totam familiam a inter se concinere constat; duodecim autem reliquis Bekker et Stallbaum tacent de uno pluribusve ex his: ΔΨH^bT14dfgh, incertum utrum librorum licentia, an eorum, qui eos contulerunt.

2) His vero locis alterius familiae libros nonnullos secedentes cum altera familia facere exploratum est. Cum B^2 ab fam. b secedere solent, qui ex B fluxisse videntur: Cy𝔤, cum u: H; ab fam. a cum Δ: 4d, cum 1: gr; Γ autem 2 A — 5 E ad fam. a pertinet. Praebent igitur 2 A καὶ σοί γε a Γ (sil. de 1g)] καὶ σοὶ[1]) b. 5 B ἄρα με a Γ (sil. de 14h)] ἄρα ἐμὲ[1]) b. 5 C νῦν δή, mox ποῖόν τι a Γ] νῦν, mox ποῖον δή τι[2]) b. 3 B γάρ με ποιητὴν εἶναι a Γ (sil. de 4d) b3] γὰρ ποιητὴν εἶναί με[2]) b. 8 E στασιάζουσι a uH] στασιάζουσί τε[2]) b. 13 B τινί ἐστι a u^{cor}H] τινι ἔσται[2]) b. 10 C τι πάσχει a (sil. de H^b) u^{cor}H, 35y] τι πάσχει τι[1]) b. 5 C ὀξέως a (sil. de H^b) u^{cor}H, B^{cor}Cy𝔤] ὀξέως ἀτεχνῶς[1]) b. 15 C τί ἐστι τὸ ὅσιον a $B^{(cor?)}$ Cy𝔤] τί ἐστιν ὅσιον[1]) b. 8 E τὸ κεφάλαιον a𝔡] τό γε κεφάλαιον[1]) b. 15 D προσέχων a (sil. de 1) 𝔡] προσχὼν[2]) b Ψ. 14 E ἡμῖν ἐστιν ab^2] ἐστιν ἡμῖν[2]) b^1. — 4 B ἐπεξῄεισθα a] ἐπεξίῃσθα[1]) bΔ (sil. de d). 5 C ἐγένετο a] γένοιτο[1]) bΔr (sil. de 1g, ἐγγένοιτο 4). 6 B αὐτοί a (sil. de D) u^{cor}H, 𝔡] καὶ αὐτοὶ[1]) b$Δ^{cor}$ et ut videtur 4d. 6 D ἐστιν ὅσια a] ἐστιν (om. ὅσια)[1]) b$Δ^{cor}$ et ut vid. 4d. 9 D τοῦτο ὃ au^{cor}H] τοῦτο (om. ὃ)[1]) b$Δ^{cor}$ et ut vid. 4d. 11 B προθυμώμεθα a] προθῴμεθα bΔ4d. 7 A ἀληθῶς (pars ἀληθὲς) a] ὡς ἀληθῶς bd. 9 E πάντες οἱ θεοὶ au^2H,

---

f autem, quem librum Schanz Platocodex p. 65 familiae b tribuit, ex 𝔗 descriptus est. 1) Ex Schanzii testimonio, Bekkeri et Stallbaumi silentio. 2) Ex Schanzii et Bekkeri testimonio, Stallbaumi silentio.

B^{2}Cy𝔤, Z^{r}𝔣] *πάντες θεοὶ*[1]) *b*, *Δ* et ut vid. 4d, 𝔯 et ut vid. 1g. 10 E *θεῖον a*] *ὅσιον*[1]) *b*𝔄^{2}*Π*^{2}*Δ* et ut vid. 4d, 𝔯 et ut vid. 1g.

3) Familia *a* in has discedit partes: 𝔄𝔗*Π*TH^{b}f(*a*^{1}), *Ψ*DSh𝔭(*a*^{2}), *Δ*4d(*a*^{3}), 1g𝔯(*a*^{4}). Ex libris familiae *a*^{1} Florentinum f cognatum esse Tubingensi perspexit Wohlrab praef. Criton. p. 156; in Euthyphrone autem ex 𝔗 descriptum esse illum apparet. Quaternio enim manu recentissima (𝔗^{rec}) in librum 𝔗 insertus 5 A *τοιαῦτα* — 10 B *ἀγόμενον· οὐδὲ*[2]) praebet scripturam familiae *b*, f autem 2 A — 5 A cum 𝔗, 5 A — 10 B cum 𝔗^{rec}, 10 B — 16 cum 𝔗 facit[3]); ex quo elucet f ex 𝔗 post quaternionem illum insertum descriptum esse. Reliquorum librorum familiae *a*^{1} cognatio ex his locis elucet. 2 C *ὥσπερ πρὸς* rell.] *ὡς πρὸς a*^{1}. 4 A *ἐπιτυχόντος εἶναι*] *ἐπιτυχόντος* (om. *εἶναι*). 5 B *καὶ ἐμὲ*] *ἐμὲ* (om. *καὶ*). 13 D *ἧνπερ*] *ἧπερ* (TH^{b} *ἧπερ*). 11 C *τὰ*] *τάδε* (sil. de H^{b}). 7 D *ἐχθροί γε* (*ἂν*)] *ἐχθροὶ* (TH^{b} ex sil.). His locis omnibus *Π* correctus est ita ut *Π*^{1} faciat cum 𝔄(𝔗)TH^{b}, *Π*^{2} cum reliquis. Nonnulli autem sunt loci, quibus TH^{b} faciunt cum *Π*^{2}. Praebent enim 3 E *σπουδάσονται* rell.] *σπουδάζοντας* 𝔄^{1}𝔗^{1}*Π*^{1}. 5 D *καὶ τί τὸ*] *καὶ τὸ* 𝔄^{1}*Π*^{1} (𝔗 vacat). 12 A *ἔλαττον*] *ἐλάττονι* 𝔄𝔗*Π*^{1}. 13 C *λέγεις*] *λέγοις* 𝔄𝔗*Π*^{1} (et T superscr.). 13 D *ἔχοις ἂν*] *ἔχοις* (om. *ἂν*) 𝔄𝔗^{1}*Π*^{1}. 15 B *περιιόντα(ς)*] *περιόντα* 𝔄^{1}𝔗*Π*^{1}. — 6 A *οὗ ἕνεκα*] *οὗ οὕνεκα* 𝔄*Π*^{2}1H^{b} (𝔗 vacat), *οὗ οὕνεκα Π*^{1}𝔗. 5 D *αὐτὸ*, 6 B *σὺ* om. *Π*^{1}TH^{b}. 5 C *οὐδὲ δοκεῖ*] *οὐ δοκεῖ* TH^{b}. 7 C *διακριθείημεν* (*-θεῖμεν*)] *διακριθῆμεν* TH^{b}. 8 D *ἐκεῖνο ἴσως*] *ἐκεῖνό γε ἴσως* TH^{b}. 11 D *τοσούτῳ, ὅσῳ*] *τοσούτῳ, ὅσον Π*^{1}H^{b}. 6 D *ᾧ*] *ὧ Π*, *ὅ* T. Etiam ex his locis elucet cognatiores esse *Π*TH^{b} et TH^{b}; quare TH^{b} aut ex eodem fonte cum *Π* aut ex ipso *Π* ortos esse oportet.[4]) Verisimilius

---

1) Ex Schanzii testimonio, Bekkeri et Stallbaumi silentio.
2) v. Schanz ad 5 A. 3) Unus f cum 𝔗 facit 11 E *προαποκάμῃς*] *προσαποκάμῃς* 𝔗f. 15 A *ὠφελεῖσθαι ἀπὸ*] *ὠφ. ὑπὸ*. 15 C *ὅτι τὸ τοῖς*] *ὅτι τοῖς*, cum 𝔗^{2} 2 C *ἔμοιγε*] *ὡς ἔμοιγε*. 12 E *λέγωμεν*] *λέγω* (loci vitiosi pauci sunt, quia 𝔗 tersissimus est liber); cum 𝔗^{rec} autem f haec vitia solus praebet: 8 E *ἀληθὲς*] *ἀληθῶς*. 9 C *ὅσιόν τε καὶ*] *ὅσιον καὶ*. ibid. *αὐτὸ ἡγείσθωσαν*] *ἡγείσθωσαν αὐτὸ*; cum 𝔗^{rec2} 5 D *τῷ* 𝔗^{rec1}] *τὸ τῷ* 𝔗^{rec2}f. 5 E *τοῦτο* (pro *τοῦτον*)] *τούτῳ*. ibid. *ἐπιτρέπειν*] superscr. *ἐγχωρεῖν*. Meliorem scripturam quam 𝔗 praebet f 3 A *ἀγωνιῇ* 𝔗] *ἀγωνιεῖ* f. 8 A *ταῦτα* 𝔗] *ταὐτὰ* f; vitia autem f exhibet pleraque solus, cum 𝔄^{2m}u^{1} 3 B, cum *Ψ*ESTZ^{r}gh𝔬 3 D, cum *Υ*Z^{r} adeghi 3 E, cum *Δ* ibid., cum b 5 A, cum Z^{r} 9 B 13 C, cum 1g 5 D, cum h𝔭^{2} 9 A, cum h𝔬 9 D. Unus restat locus 6 B *λέγεται* 𝔗] *λέγεταί τε* „Florentini omnes" Stallb., etiam f? Ceterum f omnibus locis vestigia libri 𝔗 premit. 4) Utrum hoc an illud factum sit dubitat Schanz Philol. XXXV 647; T ex *Π* ortum censet Hermes X 171 sq.

autem est ex *Π* descriptos esse TH^b, quippe qui modo cum Π^1, modo cum Π^2 faciant.[1])

4) Familiae a^2 haec est proprietas. *Ψ*DSh𝔭 soli om. 2 B *δή*, 7 B *ἡμᾶς*, 8 E *γε*, et soli ponunt pro reliquorum scriptura 3 A *γένηται*] *γενήσεται* a^2. 5 A *λέγοντα*] *μέλλοντα* (h *μένοντα*). 5 B *λάχε δίκην πρότερον*] *πρότερον λάχε δίκην*. 7 A (*ὡς*) *ἀληθῶς*] *ἀληθές*. 11 E *σὺ τρυφᾶν* et *συντρυφᾶν*] *ξυντρυφᾶν*. 12 E *εὐσεβές τε*] *εὐσεβές τι*. 14 C *μάλα*] *μάλα γε*. *Ψ*DS𝔭 (sil. de h) 4 B *τεθνειώς*] *τεθνεώς*. 15 D *εἴπῃς*] *εἴποις* 5 B om. *καὶ* (cum CHg). *Ψ*Sh𝔭 (sil. de D) 8 B *ἀποκτείνῃ*] *ἀποκτείνοι* (cum u^{cor}H). *Ψ*S𝔭 (sil. de Dh) 4 C *γίγνεται*] *ἐγγίγνεται*. Dh𝔭 (sil. de *Ψ*S) 10 C *ὑπό του*] *ὑπὸ τούτου*. DS𝔭 (sil. de *Ψ*h) 14 C *γὰρ*] *δὴ* (*γὰρ* 𝔭 in ras.). D𝔭 (sil. de *Ψ*Sh) 10 B *διότι*] *ὅτι* (cum u^{cor}H). S𝔭[1] (sil. de D *Ψ*h) 14 D om. *ὦ*. Quorum cognationem eam esse censet Schanz, ut ex D (quem Schanz ex *Π* fluxisse putat) orti sint Sh𝔭, ex S autem *Ψ*.[2]) Stallbaum autem testatur 7 B, ubi *ὧδε δὴ* est in *Ψ*DS𝔭, veram lectionem *ὧδε δὲ* esse in h, itemque 3 B *γ'* (post *οὕτω(ς)*), quod om. DS𝔭; 5 B autem *καὶ* ante *ὀρθῶς*, quod om. DS*Ψ*𝔭, fuisse in h (sed erasum esse); quare h ex D ortus esse non videtur. Ex Schanzii autem silentio videtur 4 E *τοῦ*, quod om. solus D, esse in 𝔭; 9 C pro *ἀνόσιον*, quod praebet solus D, 𝔭 recte praebere *ὅσιον*; 4 E pro *δικασόμενος*, quod est in *Ψ*DSh, in 𝔭 esse vera scriptura *δικαζόμενος*; 13 E pro *οἰκίαν*, quod est in *Ψ*DSh𝔬, in 𝔭 esse recte *οἰκίας*; 15 B *αὖ*, quod om. *Ψ*DShg𝔬, esse in 𝔭; 6 D, ubi *Ψ*Sh (sil. de D) praebent *κακῶς*, 𝔭 recte praebere *ἱκανῶς*. Quare quae est nostra notitia librorum, 𝔭h ortos esse ex D affirmari non potest; S autem num ex D ortus sit in Euthyphrone non liquet. Recte vero Schanz hoc perspexit, *Ψ* ortum esse ex S; cf. 5 D *ἱερῶν*] *ἰδεῶν* S, *ἰδίων* *Ψ*. 8 D *εἰ*] *εἰ*, superscr. *ὁ* S, *ὁ* *Ψ*. Praeterea *Ψ*S soli om. 4 C *δεῦρο*, 5 A *ἀνθρώπων*, 5 B (quid?), 5 C *ὀξέως*, 5 D *περὶ*, 7 A *οὐ ταὐτὸν δ' ἐστίν*. ibid. *τὸ ὅσιον τῷ ἀνοσίῳ· οὐχ οὕτως; Οὕτω μὲν οὖν. Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρῆσθαι. Δοκῶ, ὦ Σώκρατες* (non homoeot.), 7 B *τε*, 7 B 8 D 10 B 13 B *γε*, 10 A *καὶ*, 10 E *ὁμολογοῦμεν*, 11 C *αἱ* et *δή*, 12 A *ὅσῳ*, 13 C *ὦ* et *τοῦτο*, 13 D *τυγχάνει οὖσα*, 15 C *πάλιν*, et soli ponunt pro 3 E *ὅπῃ*] *ὅπου*. 4 B *ᾗ*] *ἦν*. 4 D *χρὴ* (*χρείη*)] *χρει' ᾖ*. 5 B *ᾖ* (*ἦν*)] *ἵν'*. 5 D *φόνου*] *τοῦ φόνου*. 6 A *κατέπινεν*] *κατέπιεν*. ib. *δυσχερῶς*] *εὐχερῶς*.

---

1) T vitia compluria solus exhibet, 4 C 7 B 10 A 12 D (bis), cum *Δ*d 6 D, cum Hu ibid.; quare H^b non videtur ex T ortus esse.

2) Schanz, Hermes XI p. 113 sqq. Platocodex p. 63.

11*

6 B δὴ] δὲ. 11 B ὅπως] ὅ τι. 11 C δή τινος δεῖ] δεῖ τινος. 12 C τοιοῦτον] τοιοῦτο. 12 E οὔπω] οὔπου. 13 A ἵππων] ἵππου. 14 B ὧν ἠρώτων] τῶν ἐρωτωμένων. 14 C ὅπῃ] οἶπερ. 14 D ἐπιθυμητὴς] ἐπιθυμητὸς. Ceterum Ψ multa propria habet vitia.

5) Δ4d (a^3) ex uno fonte fluxerunt; praebent enim pro 5 C ἐμοῦ.] ἐμοῦ, Σώκρατες. 8 C ὡς οὐχί] οὐχί (cum 5). 10 B ἄρα διότι δρώμενόν γε] ἄρα γε διότι δρώμενον (cum Z^r). 8 D om. ἀμφισβητοῦσι (sil. de d). Non autem liquet 12 E τὸ περὶ] om. Δ^{1s}, add. Δ^{2s}, τὸ μὲν περὶ 4d; videntur enim Δ4 ex eodem fonte[1]), d autem ex Δ manasse.[2]) Cf. 2 C πρὸς τὴν] τὴν $\Delta^1$4𝔬; πρὸς add. Δ^2 et (ex sil.) d. 5 A ὦ Μέλητε] ὦ φίλε Μ. Δ4, ὦ βέλτιστε Μ. Δ^{2m}d. 11 B προθυμώμεθα a, προθώμεθα b$\mathfrak{A}^2\mathfrak{T}^2\mathfrak{p}^2\mathfrak{r}^2$4, προθώμεθα ἢ ὑποθώμεθα Δd. ibid. ἡμῖν· ἀεὶ a4, ἀεὶ om. Δd. 8 C οὐδὲν $\mathfrak{A}^1 \Pi^1$4, οὐ δεῖν Δ cum rell. 9 A ἐπισκέπτεσθαι Π4, ἐπισκήπτεσθαι Δ cum rell. 9 E (bis) οἱ θεοὶ pars a4, θεοὶ Δ (sil. de d). 11 D τοῖς ἐμαυτοῦ] αὖ τοῖς ἐμοῖς Δ (sil. de d), ἣν τοῖς ἐμοῖς 4. Quare non mirum quod saepe Δd soli concinunt (sil. de 4): 5 C ἢ] καὶ εἰ. 6 D διεκελευόμην] ἐκελευόμην. ibid. om. ὅσια (cum T). 8 C om. γε (cum ab). 8 D om. δήπου. 9 A ἐκεῖνον ἀδίκως] ἀδίκως ἐκεῖνον (cum 𝔬). 9 B τὰ τοιαῦτα] ταῦτα. ibid. ἀκούωσι] ἀκούσωσι (cum e). 9 E ὠγαθέ] ὦ ἀγαθέ. 10 C om. ἤ. 11 C om. δὲ. 12 B ἔστιν] οὐκ ἔστιν. 13 E om. γὰρ. 14 E om. αὖ. 16 ὅ τι] ὅτ'.

6) Familia a^4 his locis cognoscitur. 1gr soli praebent 3 A ὧς] τέως 1gr. 4 D ἐπεξέρχομαι] ἐξέρχομαι. 6 C σχολῆς] σχολήν. 9 C om. εἰ. ibid. ἡγείσθωσαν] ἡγείσθων (cum $\mathfrak{A}^2$). 11 E om. δεῖξαι (cum Δ3). 12 A οὐδὲ] οὐ (cum e). 13 C οὖν] οὐ (οὖν r in ras.). ibid. om. ἢ (cum Σi). ibid. ἀνηρόμην] ἠρόμην (cum 4). 13 E om. γε (cum ΨS3𝔬). 15 A γέρα] δῶρα (cum Π^2). 15 D ὅπως ἂν ποτε] ἂν ποτε ὅπως. gr soli (sil. de 1) 3 A ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν] ἀδικῶν gr. 3 B τὰ τοιαῦτα] ταῦτα (cum $\mathfrak{p}^1$). 3 D ὅ τι περ ἔχω] ὅτι παρέχω (cum Π^2). 3 D om. οὖν ($\mathfrak{r}^m$). 4 A γε δεῖ] καὶ δεῖ. 4 C ἐκεῖ] ἐκεῖνος. 6 A ἐξαμαρτάνειν] ἁμαρτάνειν. 7 B om. δοκῶ. 9 A φθάσῃ] φθάσοι. 9 B ἀλλ'] ἀλλὰ. 9 C αὐτὸ] αὐτοὶ. 10 B διότι] ὅτι (cum ΨS). 13 C οὖσα θεῶν] θεῶν οὖσα. 13 D ἔχοις] ἔχεις (cum h). 14 B δ'] δὲ. 15 A εἴη] ἦ. Schanz censet g ortum esse ex r, et r ex 1; cui rationi obstant loci 8 C πᾶν γε] πάντες $\mathfrak{r}^1$ (πᾶν γε $\mathfrak{r}^2$), πάντες γε 1g (cum a^3). 8 E ἀληθὲς r (ex sil. Schanzii), ἀληθές γε 1g (cum Δd). 7 A θεομισὴς r (ex

1) In Euthyphrone Δ non fluxit ex 𝔄 (quod fortasse factum est in Menone, proll. p. 37 sq.); Schanz, Studien p. 51. 80. 2) Schanz, Platocodex p. 62 sq.

sil. Sch.), *θεοφιλὴς* 1. 14 A *πάντα ταῦτα* 1g, *ταῦτα πάντα* 𝔯 (ex sil. Sch.).

7) Inter singulas familias $a^1\,a^2\,a^3\,a^4$ variae intercedunt necessitudines. Locis § 3 allatis cum a^1 facit Π^1, cum $b\,\Pi^2 a^2 a^3 a^4$. 2 C *ἔμοιγε* a^1 pars *b*, *ὥς ἔμοιγε* $\Pi^2 a^2 a^3 a^4$ (sil. de 4). 8 A *μισεῖται* $a^1 b$, *μισεῖταί τε* $\Pi^2 a^2 a^3 a^4$ (sil. de 4), 𝔱. 7 D *ἐχθροὶ* $a^1 b$, *ἐχθροί γε* a^3 (sil. de 4) pars *b*, *ἐχθροί γε ἂν* $\Pi^2 a^2 a^4$ u^2H. 11 C *ἐπέσκωπτες*] *ἀπέσκωπτὲς* $\Pi^{cor} a^2$ (*Ψ*S$𝔭^1 h^{cor}$, sil. de D) $a^4$3. 4 E *τὸ υἱὸν*] *τὸν υἱὸν* $a^2 a^4$ (sil. de 1) 𝔱Z^r. 5 B *ἦ*] *ἦν* $\Pi^1 a^2 a^4$ (*ἵν'* *Ψ*S, sil. de Dh). 9 C *τόδε*] *τότε* $\Pi^1 a^2 a^4$ (sil. de 1) 4. 14 A *πάντα ταῦτα* 𝔄𝔗a^3 (sil. de 4) 1g, *ταῦτα πάντα* *Π* et ex sil. T$H^b a^2$𝔯. 8 A *ταὐτὰ b*, *τὰ αὐτὰ* $a^1 a^2 \Delta$d, *ταὐτὰ αὐτὰ* $a^4$4. 8 C *πᾶν γε*] *πάντε* (*πάντα*, *πάντες*) $\Pi^1 a^2$ $𝔯^1$, *πάντες γε* $a^3$1gh^1. 7 E *φῄς*] *ἔφης* a^3 (sil. de d) a^4 (sil. de g). 8 E *ἀληθὲς*] *ἀληθές γε* a^3 (sil. de 4) 1g. 9 C *ποτ'*] *ποτέ* $\Pi^2 a^3$ (sil. de 4) a^4h𝔭𝔣. 10 B *δή* om. a^3 (sil. de 4) a^4 (sil. de 1) *Ψ*. 10 E *θεῖον* $a^1 a^2$, *ὅσιον* b𝔄$^2 \Pi^2$ et ex sil. $a^3 a^4$. 12 B *ἐθέλεις*] *ἐθέλειν* pars b𝔄$^2 a^3$ (sil. de 4) a^4. 2 B *ἐκεῖνό γε*] *ἐκεῖνο* Π^1Ta^2 (sil. de Dh). 4 B *πού γε* a𝔭, *ποτε* $\Pi^2 a^2$g. 5 A *καὶ ἐν τῷ*] *καὶ τῷ* *Π*T$H^b a^2$ (sil. de h). 7 C *μετρεῖν*] *μέτρον* $\Pi^1 H^b a^2$ (sil. de DS) 4. ibid. *διακριθείημεν*] *διακριθεῖμεν* 𝔄$\Pi^1 a^2$. 8 D *ὡς . . . ἀμφισβητοῦσι* (homoeot.) om. 𝔄$^1 \Pi^1 a^2$ (sil. de Dh). 12 D *ἦ*] *ᾗ* 𝔄^1*Π*Ta^2 (*ἤ* 𝔭).

8) Totam familiam *b* ortam esse ex 𝔱 probare studuit Schanz.[1]) Sed 9 C *λέγοντος ἅμα* pro *ἅμα λέγοντος* praebent 𝔱*Γ*𝔬, non autem 𝔗^{rec}*Ξ*auy𝔤𝔦𝔣, quos libros contulit Schanz, neque Bekkeri et Stallbaumi libri, ut videtur ex illorum silentio. 6 B *γεγονέναι οὕτως* praebent soli 𝔱*Ξ*𝔦𝔬, veram autem scripturam *οὕτως γεγονέναι* *Υ* (ex quo Schanz *Ξ*𝔦 ortos esse putat) Z^rBaiuy𝔤 (sil. de reliquis). 11 A, ubi in 𝔱 est *φιλεῖται*, veram scripturam *φιλεῖσθαι* praebet *b* praeter b^1 (§ 9) *Γ*diu^2. 14 A 𝔱 solus ex familia *b* praebet *ἐργασίας* cum a^1 (ex Schanzii silentio); rell. *ἀπεργασίας*. 14 E veram lectionem *ἡμῖν ἐστιν* cum *a* praebent *ΥΣ*Z^r5ac, rell. (etiam *Ξ*𝔦) cum 𝔱 *ἐστιν ἡμῖν*. 5 A *φησι* om. 𝔱B^1𝔗^{rec}𝔣E𝔣b𝔦, non autem *Ξ*𝔦a𝔬 ex iis, quos Schanz contulit. Ceterum cf. § 13.

9) A reliqua familia *b* (b^2) saepe discedunt *ΞΣΥ*Z^r5ac𝔦 (b^1). *Σ* (Ven. 189) enim esse putamus eum librum, quem Stallbaum per errorem littera *Ξ* (Ven. 184) significavit; nam *Ξ*, quem Bekker et Schanz contulerunt, persaepe discrepat cum *Ξ* Stallbaumi[2]), quem nihilo minus huius

1) Libro „Über den Platocodex etc.“ 2) Sicut 2 A (*Λυκείῳ*) $Ξ^s$, *Λυκίῳ* $Ξ^a$ (uncis inclusi, quae Schanz silentio testatur). ib. *γάρ πον*] *γὰρ*. 2 B *τοι*] *τι*. 3 B (*τι*)] *τοι*. 3 C *δεῖ* (pro *χρὴ*)] om.

familiae esse apparet. Quam ob rem et quoniam 189 et 184 facillime confunduntur[1]), non dubito quin Ξ Stallbaumi revera sit Σ. Praebent igitur 8 E *φασὶν αὐτὴν* ab^1t^{cor}, *αὐτὴν φασὶν* vel *αὐτήν φασι* b^2. 9 E *ἀποδεχώμεθα* ab^1 (ΣΥ5c ex sil.), *ἀποδεχόμεθα* b^2. 14 E *ἡμῖν ἐστιν* ab^1 praeter Ξi, *ἐστιν ἡμῖν* b^2. (Ex 9 E 14 E apparet b^1 in Euthyphrone non fluxisse ex t.)[2]) 3 E *ὅπῃ*] *ὅποι* b^1 (sil. de i) b$r^1$$f^1$. 6 E *ᾗ*] *εἴη* (sil. de i). 7 C *δὴ* om. b^1 (sil. de i) ΨSheo. 8 D *σὸς*] *σός ἐστι* (sil. de i; ΣZ^{r}5ac ex sil.). ib. *ἆρα*] *ἆρα γε* (sil. de 5i). 9 D *ἐπανορθούμεθα*] veram lectionem *ἐπανορθώμεθα* praebent soli Ξ^{1}ΣΥZ^{r}a^{1}c (sil. de 5). 9 E *οὕτω ξυγχωροῦντες ἔχειν* (homoeot.) om. b^1 (sil. de 5ci) b. 10 C *πάσχον τι ὑπό του*] *ὑπό του πάσχον τι* ΞΥZ^{r}5a, *ὑπὸ τούτου π. τ.* Σh (sil. de ci). 11 B *ἔοικεν εἶναι Δαιδάλου*] *Δαιδάλου ἔοικεν εἶναι* b^1 (sil. de i). 11 C *ὦ Σώκρατες, δεῖσθαι*] *δεῖσθαι, ὦ Σ.* (sil. de i). 11 D *τοῦτό μοι*] *μοι τοῦτο* (sil. de i).[3]) 12 A *δὲ*] *μὲν* b^1 (sil. de Σi) bi. 12 B *πολλὰ* om. Ξ^{1}ΣΥZ^{r}5a^1. 13 E *ἐπειδήπερ*] *ἐπειδὴ* (sil. de i). 14 E om. *γ'* (sil. de 5i) cum 3. 15 D *εἰ*] *ἂν εἴης* (ΣZ^{r}5ac ex sil.). 7 C *ἐλάττονος*] *τοῦ ἐλ.* (ΣZ$_r$5c ex sil.). 4 C *ξυνῇς*] *ξυνίῃς* (sil. de Υ5i). 4 E *ἔχει*] *ἔχοι* (non c, sil. de i).

Compluribus locis non solum i, sed etiam Ξ, id quod efficitur ex silentio Schanzii, a reliqua fam. b^1 discedentes veram lectionem tradunt. Praebent enim ΣΥZ^{r}5ac (non Ξi ex sil.) 5 E pro *ἐρῶ*] *ἐρωτῶ*. 6 E om. *αὐτὴν*. 7 B *ἔχθραν δὲ*] *ἔχθρας γὰρ* (Ξ praebet veram scripturam in rasura). 7 B *ἀλλήλοις*] *ἀλλήλους* Υac, sil. de Z^r; *πρὸς ἀλλήλους* Σ5. 7 D *καὶ*] *καὶ τὰ*. 7 E om. *γε* (sil. de c). 8 B *τούτου*] *τούτων* (*ων* in ras. Ξ^2). 8 C *οὐδ'*] *οὐδὲ* (sil. de Υ). 11 D *τοσούτῳ*] *τοσοῦτον* (cum i). 11 E *εἰ οὐκ*] *οὐκ* (cum Γ). 13 D *σε*] *γε* (sil. de 5). ib. om. *ἄν*

---

3 E *ἔσται*] om. 4 A (*ἔχει*)] *ἔχοι*. 5 B *διδάσκοντι, νουθετοῦντι, κολάζοντι*] *διδάσκοντα* etc. ib. *ἐὰν*] *ἂν*. 5 E (*ἐρῶ*)] *ἐρωτῶ*. 6 E (*τοίνυν*)] *οὖν τοίνυν*. ib. (*με αὐτὴν δίδαξον*)] *δίδαξόν με*. 7 B (*δὲ*)] *γὰρ*. ib. (*ἀλλήλοις*)] *πρὸς ἀλλήλους*. 7 C (*διενεχθέντες*)] *ἐνεχθέντες*. 7 D (*καὶ*)] *καὶ τὰ*. 7 E (*γε*)] om. *γε*. 8 D *γε ἐκεῖνο*] *γε ἐκεῖνό γε*. 10 C *ὑπό του*] *ὑπὸ τούτου*. 10 DE *τῶν θεῶν*] *θεῶν*. 11 A (*φιλεῖσθαι*)] *φιλεῖται*. — 14 C *ἐμεμαθήκειν*] *ἐκμ.* ib. *ἐρωτωμένῳ*] *ἐρωμένῳ*. 14 D *αὖ τὸ*] *αὐτὸ τὸ*. 15 A *ἐστιν ἡμῖν*] *ἡμῖν ἐστὶν*. 15 D *εἴδησθα*] *οἴδησθα*. ib. *διωκάθειν*] *διώκειν*. 1) Stallb. Phaedon. ed. IV proll. p. 70: „Bastius fasciculum variarum lectionum ad Critonem, apologiam et Phaedonem errore videtur numero cod. 189 inscripsisse, cum vellet 184.“ Contrarium igitur factum videtur in Euthyphrone. 2) Schanz, Platocodex p. 60. Rhein. Mus. 34 (1879) p. 132 putat familiam b^1 ita ortam esse ex t, ut ex t fluxerit liber Escorialensis, ex Escorialensi: Υ, ex Υ: Z^{r}aΣ; ex a: c; ex Σ: 5Ξ; ex Ξ: i. 3) Eiusdem familiae esse videtur liber Palatinus Creuzeri, qui h. l. praebet *μοι τοῦτο*.

(sil. de Υ). 14 C om. ἤδη (sil. de 5). 15 B om. γε (cum ΨSe). 15 D om. ἄλλος (cum ΨS; sil. de Z^r).

Etiam aliis locis nonnullis apparet cognatiores esse Ξi, sicut 3 E ἴσως οὐδὲν] οὐδὲν ἴσως Ξi. 4 E εἴη, ὦ Σώκρατες] ὦ Σ., εἴη. 4 B ἐπεξῄεισθα] τῷ πατρὶ add. Ξio. ib. δεῖν] δεῖ $Ξ^1$iΔ. 6 B οὕτως γεγονέναι] γεγονέναι οὕτως Ξiot. 11 B τὸ om. ΞiCH; saepius autem Schanz silentio testatur i non facere cum Ξ, sicut locis modo allatis et 3 C χρὴ] δεῖ Ξ non i, 8 A ἀπεκρίνω] ἀπεκρίνου Ξ non i. 8 C δίκην διδόναι] διδόναι δίκην Ξ non i. 10 D ἐστιν] ἐστιν, ὦ Εὐθύφρον Ξ non i. 11 C αὐτὰ ἐγὼ] ἐγὼ αὐτὰ Ξ non i. 11 E ἐπειδὴ] ἐπεὶ $Ξ^e$ non i. Quare aut silentio nihil tribuendum aut non verisimile est quod Schanz coniecit i descriptum esse ex Ξ; quae ratio etiam impedit, ut ex superioribus elucet, quominus pro explorato habeamus Ξi ex Σ et Υ in Euthyphrone esse ortos. Multo autem minus, quam Schanzii apparatus, Bekkeri et Stallbaumi collationes valent ad Schanzii sententiam confirmandam.

Cum Ξi cognatos esse Σ5 elucet ex 7 A ἀπεκρίνω] ἀπεκρίνου ΞiΣ5. 8 D ἀλλήλους ἀδικεῖν] ἀδικεῖν ἀλλήλους (Σ5 ex sil.). 9 C ἐνενόησα] ἐννενόημαι (cum c). 4 E ὅπῃ] ὅποι ΞΣ5 (sil. de i). 3 B σου om. $Ξ^1$i5 (sil. de Σ). Soli autem Σ5 praebent 6 E pro τοίνυν] οὖν τοίνυν. ib. με (αὐτὴν) δίδαξον] δίδαξόν με. 13 D om. οὖν. Tamen Schanz Ξ ex Σ ortum esse censet.

Ξi et Υa om. 5 A δὴ cum ΨSE, et praebent pro 11 C ἐγώ] ἔγωγέ cum E. Ξi et Υ 11 D αὐτοῦ μόνα] αὐτοῦ μόνον ΞΥ, αὐτοῦ μόνον i.

Υac et Z^r om. 4 C τις, 6 B τῷ ὄντι, 11 B τε (cum 5d), 13 A Οὐδέ γε κύνας . . . . . Ναί. (homoeot.), Υa et Z^r5 om. 10 D ὅτι (cum 3o), ΥaZ^r om. 9 C τὸ (et pars *a*), 10 D ἔοικεν. Υa et Z^rΣ praebent 13 E pro που] που ἤ. 14 D αὖ τὸ] αὐτὸ τὸ, Υac et Σ 4 A ἔχει] ἔχοι, Υ et Z^rΣ 2 A Λυκείῳ] Λυκίῳ (cum e).

Υac soli praebent pro 3 E ὑμῖν] ἡμῖν, superscr. ὑμῖν. 7 A λέγομεν] λέγωμεν.

Υ solus ex fam. b^1 praebet 4 C pro μίασμα] μίσημα (cum S); Ξia certe, quos Schanz contulit, veram scripturam μίασμα praebent. Tamen Schanz[1]) a in Euthyphrone ex Υ descriptum esse arbitratur et reliquam quoque familiam b^1 ex eo libro ortam esse censet.

10) Ad familiam b^2 non totus pertinet Γ[2]) liber contaminatus, qui 2 A — 5 E et singulis locis 11 C 15 B cum

---

1) Rhein. Mus. 34 p. 133. 2) Fol. 1 aliena manu additum est; Schanz, Philol. 38 p. 362.

a^1 facit. Cf. § 3 et 4 B κού γε ὑπὲρ a^1a^2Γ, κου ὑπέρ γε rell. 5 C ἐγένετο a^1a^2Γ, γένοιτο rell. 5 D ὁσιότητα 𝔄Π^{1}DΓ, ἀνοσιότητα rell. 11 C αὐτοῖς] τούτοις a^1a^2Γ. 15 B περιόντα 𝔄^{1}𝔗Π^{1}Γ, περιιόντα Δd, D𝔭, 13𝔬, περι(ι)όντας rell. (t^{1cor}). Ceterum Γ ex t ortum esse verisimile est.[1])

11) Ex reliquis libris familiae b^2 persaepe cum a^2 faciunt u^{2}H (cf. § 2); u^2 enim ad hoc exemplum correctus est, H autem librum u usque quaque comitatur; ex quo apparet H ex u descriptum esse.[2]) Consentiunt igitur u^{1}H 8 D στασιάζουσι *a*uH, στασιάζουσί τε *b*. 10 B διότι] διὸ uH; u^{2}H autem 6 B αὐτοὶ *a*u^{cor}H, καὶ αὐτοὶ *b*. 7 D ἐχθροὶ] ἐχθροί γε ἂν pars *a*u^{2}H. 8 B ἀποκτείνῃ] ἀποκτείνοι a^2u^{cor}H. 8 C πᾶν γε] πάντα Ψu^{2}H. 8 D τὸν ἀδικοῦντα δεῖ] δεῖ τὸν ἀδικοῦντα u^{2}H. 10 B διότι] ὅτι D𝔭u^{cor}H. 12 C ἔπει] ὅπῃ 𝔬u^{cor}, ὅπῃ H. 13 B τινί ἐστι *a*u^{cor}H, τινι ἔσται *b*. 15 D ποιήσοις] ποιήσαις u^{2}H.

12) Cy𝔤 consentiunt 2 A om. τὸν. 3 A ὥς γε] ὥστε (cum ΨS). 6 A ξυνδοκεῖ *a*Cy𝔤, συνδοκεῖ *b*. 9 C μὲν om. (cum Ψ). 12 A om. δὲ. 13 E ὑπηρετικὴ] ἡ ὑπηρετική. 15 D om. πατέρα. Cy 14 D ἐκείνοις] ἐκείνους. Tamen y𝔤, quos Schanz ex C ortos putat[3]), non ubivis cum C facere videntur, sicut 7 A 11 B τὸ, 13 A γε om. C, non y𝔤 (ex sil. Schanzii). Recte autem Schanz hoc statuisse videtur, Cy𝔤 ortos esse ex B[4]); cf. 7 A τὸ om. Δd, By𝔤 (sil. de C). 7 D ἐχθροὶ] ἐχθροί γε Δd, B^{2}Cy𝔤, cu^1. 15 C ἐστι τὸ *a*B (fort. corr.), Cy𝔤, ἐστὶν *b*. 5 B καὶ om. a^2B^{cor}C𝔤 (sil. de y), u^{cor}H. 9 C ἐνενόησα *a*B^{m}Cy𝔤, u^{cor}H, ἔχομαι vel ἐννενόημαι *b*.

13) E𝔣 cognati sunt; utrum autem librum ex altero ortum esse putaveris? 8 A ταῦτ'] ταῦτ' 𝔣, ταῦτα E. 14 A καὶ καλὰ ultra marginem 𝔣, om. E. 5 C φῄς om. E, non 𝔣 (ex silentio Schanzii); item 11 C recte ἐγώ 𝔣, ἔγωγέ E; 11 B recte οὖν 𝔣, οὖν ἦν E. Schanz[3]) 𝔣 ex E ortum putat. 4 C δεῦρο ἄνδρα] ἄνδρα δεῦρο E𝔣. 5 B μηδὲ] μηδ'. 5 C σὸς] σοι, superscr. σὸς 𝔣^1, σοὶ E Ψ. 6 D ἐρωτήσαντα] ἐρωτήσαντι E𝔣. 8 A om. ταὐτὸν. 9 A φόνου] φόνον. 12 A δὴ om. E𝔣^1. 12 E τὸ om. E𝔣^{1}𝔤. 13 C τοῦτο λέγειν] λέγειν τοῦτο E𝔣. 14 E γ'] τ' E𝔣^1. 15 B περιελθὼν] προελθὼν E𝔣^1. 15 E σοφὸς] σοφῶς, superscr. σοφὸς E, σοφῶς 𝔣5. Mira libris E𝔣 intercedit affinitas cum i[5]): 10 E ἦν, ὦ φίλε] ὦ φίλε ἦν E𝔣i. 11 D ἀκινήτως] ἀκινήτους. 15 C πάλιν σκεπτέον] σκεπτέον πάλιν. 11 D κομψότατον] κομψώτατον 𝔣i (sil. de

1) Schanz, Platocodex p. 40 sqq. 2) Schanz, Hermes X (1876) p. 172 sq. 3) Platocodex p. 66. 4) Hermes XI p. 109. 5) Schanz, Studien p. 84.

E). Cum Eſ cognatus est etiam 𝔗^{rec} (§ 3) et qui ex eo descriptus est f. 6 A *υἱεῖς*] *υἱοὺς* 𝔗^{rec1} f Eſ^{1}. 6 D *ἢ οὐ*] *ἢ* E, *ἢ* ſ, 𝔗^{rec}f, b. 7 C *ἀπαλλαγεῖμεν*] *ἀπαλλαγοῖμεν* 𝔗^{rec}f Eſ, b, e. 7 E *μισοῦσιν*] *καὶ μισοῦσιν* 𝔗^{rec}f Eſ, i. 9 E *τί*] *ὅ* 𝔗^{rec1}f Eſ, i. Etiam bi cum Eſ cognati sunt. 13 E *ἡ* om. Eſb^{1}i. 10 D *δή*] *δὴ σύ* Eſ^{1}b. 5 C *φῄς* om. Ei. — 6 E *μνημονεύεις*] *μνημονεύεις γε* 𝔗^{rec}f, b. 7 A om. *καί*.

14) 12 A *πάντ'* om. B^{1}, uH, Eſ^{1}, bi, 𝔭^{1}. Ex hoc uno loco Schanz[1]) concludit EHubfiſ ex B descriptos esse et miratur, cur f, qui cognatus sit cum bi, hoc loco non commemoretur cum illis. At enim si totum apparatum examinaveris, apparebit f non per totum dialogum, sed solum pag. 5 A — 10 B cum Eſbi cognatum esse (§ 3). Ceterum similes loci sunt 13 A *γε* om. BC, Eſ, i. 14 B *εἶ* om. B^{cor}, Cy𝔤, u^{cor}H, Eſb, 4. 5 A *φησι* om. B^{1}, Eſ, 𝔗^{rec}f, bi, 𝔱. 5 B *καὶ* om. B^{cor}, u^{cor}H, C𝔤 (cum *a*^{2}). 5 C *ἀτεχνῶς* om. B^{cor}, Cy𝔤, uH (cum *a*). 5 D *μέλλῃ*] *μέλλοι* B^{cor}, Cy𝔤, Eſ, u^{2}H, i𝔬 (cum *a*^{2}), veram autem scripturam praebent 𝔗^{rec} *μέλλῃ*, f *μέλῃ*. 9 E *οἱ θεοὶ a* B^{2}, Cy𝔤, ſ (sil. de E), u^{2}H; *θεοὶ b* et 𝔗^{rec}. Sed 12 A, ubi 𝔱 habet *στέρξαντα*, in B^{1} erat recte *θ' ἔρξαντα*, et quia B delet *θ'*, in Cy𝔤 est *ἔρξαντα*; u^{1}bi autem habent *στέρξαντα*. Quare ubi non ex B orti esse videntur. 14 C Bekker testatur *ἡ ὁσιότης* habere ex suis solos BCS, Schanz solos 𝔤y*Δ*𝔬; articulus igitur abesse videtur ab Eſ, uH, i (sil. de b), sicut a reliquis. Quare Eſ non ex B orti esse videntur. 7 A *τὸ* (ante *δὲ*) del. B, om. C, non reliqui ut videtur. ib. *τὸ* (ante *ἐναντιώτατον*) om. *Δ*d, By𝔤, non rell. ut vid. 8 D *καὶ* om. B^{a}*ΔΠ*^{a}Z^{r}, non rell. ut vid. 8 D vera scriptura *αὐτά γε ταῦτα* est in *a* B, Cy𝔤, u^{cor}H, vitiosa *ταῦτά γε ταῦτα* in 𝔱^{1}, Eſ^{1}, b (sil. de i), 𝔗^{rec}. Apparet igitur illud vitium non ex B in libros Eſb𝔗^{rec}u^{1} manasse. Quare bi, Eſ, 𝔗^{rec}, uH ex B ortos esse non solum non exploratum, sed ne verisimile quidem est. Hac autem sola ratione nititur id quod Schanz contendit hos omnes fluxisse ex 𝔱; B enim etiam in Euthyphrone ex 𝔱 ortum esse Schanz persuasum habet.[2]) Casu igitur 6 B, ubi 𝔱 praebet *γεγονέναι οὕτως*, B recte *οὕτως γεγονέναι*, veram scripturam in librum B irrepsisse credamus?

15) 3𝔬 13 A *οὕτως* omittunt et 13 B pro *πάνυ γε* ponunt *οὕτως· πάνυ γε*. Ex quo elucet 3𝔬 cognatos esse. Ex 𝔱 autem eos ortos esse Schanz[3]) concludit ex uno loco 8 B *δέ*] *δαί* 𝔄^{2}𝔱*Γ*3𝔬, quo vitio nihil frequentius est in Platone.[4]) Nam *τί δαί*; pro *τί δέ*; prae-

1) Platocodex p. 66. 2) Platocodex p. 49. 3) Platocodex p. 59. 4) Proll. ad Menon. p. 46 sq. Hermann ad Viger.^{3} p. 848.

bent 4 A 𝔄²Γt¹𝔬e^cor, 7 D 𝔄²ΓBCEa^cor cghi¹u¹𝔤𝔧t¹1^cor, 13 D 𝔄²Γt𝔬, τί δαὶ δή; pro τί δὲ δή; 14 A 𝔄²Γt.

Praeterea haec sunt commemoranda, quae ad rem grammaticam spectant.

Optativi formas Atticas, quas libri meliores praebent 7 C ἀπαλλαγεῖμεν 𝔄Π¹T, ΨDSh𝔭¹, BCHuiy𝔤t, ibid. διακριθεῖμεν 𝔄Π¹, ΨDSh𝔭¹, F. A. Wolf reduxit.[1])

Atticam secundae personae terminationem[2]) praebent 𝔄Π¹t 6 B (bis), 15 E ἡγεῖ, 15 B αἰσθάνει, 15 E ἀπέρχει, 𝔄¹𝔗¹Π¹Γ¹t 15 B θαυμάσει, 𝔄Π¹Γ¹ 12 DE φαίνει, 15 B αἰτιάσει, 𝔄Π¹ 3 E ἀγωνιεῖ, 12 C ἕπει, 𝔄¹ 13 C ἀπεργάζει, 𝔄² cum Π¹Z^r 4 E φοβεῖ, cum Γ¹t 6 C διηγήσει, cum t 6 C ἐκπλαγήσει. Quam terminationem primi reduxerunt Fischer et Wolf.

ᾔδησθα[3]) Bekker cum Fischero restituit 15 D, ubi ἤδησθα praebet B¹, εἴδησθα ΞΨDEH35bui𝔤𝔰t𝔭, οἴδησθα Γ¹ΣΥ, ᾔδεισθα 𝔄𝔗ΠTSB²C, ἤδεισθα y𝔬r.

ἐμεμαθήκη[4]) Bekker cum Wolfio Platoni reddidit 14 C ex Π¹𝔄², ubi reliqui libri terminationem -ειν exhibent.

σῴζει[5]) pro σώζει 14 B Wohlrab (1873) et Schanz revocaverunt ex 𝔄t; iidem 4 D ἀποθνῄσκει[6]) pro ἀποθνήσκει ex 𝔄Π¹. Perperam autem in 𝔄 est 7 B ᾧδε, qui liber etiam περαιτέρῳ scribit Alc. II 194 B, ἐγγυτάτῳ soph. 265 A.[7])

ὠφελία[8]) Wohlrab revocavit 13 B 14 E ex 𝔄¹Ξt, 13 C ex Ξt (bis).

ἴθι νυν Wohlrab scripsit 8 E, ubi v. ann.

Μέλητος[9]), non Μέλιτος praebent 𝔄Π 5 AC 12 D 15 E, 𝔄𝔗Πt 2 B 2 D, 𝔄𝔗¹Πt et ΓD13e𝔣h 2 B. Veram nominis formam reduxit Bekker.

ὦ Εὐθύφρων[10]) vitiose praebent 𝔄¹𝔗Π¹u¹ omnibus locis[11]), t 4 E 6 CD 7 A, ti 3 C 6 A, tΥ 3 C, t¹Ξ 5 A, tB¹ 2 A, tZ^r i 2 B.

τεθνειώς[12]) 4 B bis est in 𝔄𝔗ΔΠT, ΓΞΥCEHauy𝔤𝔬𝔰t

1) Cf. Stallbaum ad Alc. I 111 D. 2) Cf. Wohlrab, praef. apol. p. 38. 3) Cf. proll. ad Menon p. 47. Cobet, nov. lect. p. 214. 4) Wohlrab, proll. apol. p. 38. Cobet, nov. lect. p. 212 sq. Schanz, Plat. op. XII 1 proll. 5) Cf. proll. ad Menon. p. 47.
6) Cf. Usener, Jahrb. f. Philol. 1865 p. 245 sqq. 7) Cf. Schneider ad civ. II 246. Dindorf ad Soph. Ai. 921 ed. IV, 38 ed. V.
8) Cf. Krüger ad Thuc. I 3, 2. Cauer, Studien zur gr. u. lat. Gramm. ed. Curtius. VIII 273. Schanz, proll. ad Theaet. p. XI. Plat. op. II 2 p. VII. 9) Cf. Wohlrab, proll. ad. apol. p. 42 sq.
10) Cf. ann. crit. ad 2 A. 11) Schanz ad 2 A. Bekker ad 6 D. 12) Lobeck ad Buttm. Ausf. Gr. Sprachl. II p. 30. Spitzner ad Il. Z, 71. Inferioris aetatis poetae (Theocr. 25, 273. Q. Smyrn. 5, 502) et tituli (C. I. G. I 948 τεθνειώς. 6224 τεθνειῶτ') eandem formam exhibent.

(priore loco in *Π*²), 11 D *εἵνεκα* in T, 11 E *ἄδδην* in T, ΨDShp, dgr, *Γ*ΞH3g, 4 B *ἶσον* in 𝔗*ΠΔ*buyr.

Pro *ὑγιείας* 13 D libri omnes praeter *Δ*ΨSd13io praebent formam inferioris aetatis *ὑγείας*.

Praeter libros supra et passim in annotationibus commemoratos his usus sum.

Platonis dialogi V. Recensuit notisque illustravit Nath. Forster. ed. II. Oxon. 1752. (In hac editione Mudgii quas commemoravi emendationes reperiuntur.)

Platonis Euthyphro apologia Socratis Crito Phaedo. Recensuit emendavit explicavit I. F. Fischerus. ed. III. Lips. 1783.

Platonis dialogorum delectus. Pars I. Euthyphro apologia Socratis Crito. Ex recensione et cum latina interpretatione F. A. Wolfii. Berolini 1812.

Platonis opera ed. Ch. D. Beck. Tom. I. Lips. 1812.

Platonis dialogi quattuor Laches Euthyphro apologia Socratis Menexenus. Adnotatione perpetua illustravit F. G. Engelhardt. Berolini 1825.

Platonis Euthyphro apologia Socratis Crito Phaedo. Post C. F. Hermannum recognovit M. Wohlrab. Lips. 1881.

De reliquis editionibus et editorum notis cf. proll. ad Menon. p. 48.

ΕΥΘΥΦΡΩΝ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΥΘΥΦΡΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

CAP. I. *ΕΥΘ. Τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ὅτι σὺ τὰς ἐν Λυκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς ἐνθάδε νῦν διατρίβεις περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν; οὐ γάρ που καὶ σοί γε δίκη τις οὖσα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα ὥσπερ ἐμοί.* Steph. I p. 2

εὐθύφρων ἢ περὶ ὁσίου 𝔄𝔗^{2}ΞΠΣB^at, *πειραστικὸς* add. 𝔄^2(?)ΞZ^r, *ὁ λόγος ἐριστικός* add. *B*t. 4. *σοί γε a Γ Stb.*, *σοὶ b*ς. Cf. Graser, Z. f. d. Altertumsw. IX (1842) p. 564.

1. *τί νεώτερον.* Socrates usque ad septuagesimum aetatis annum in iudiciis non versatus erat; apol. 17 D. WOHLRAB.

νεώτερον. Prot. 310 B *μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις*; Theophr. charact. VIII *μὴ λέγεταί τι καινότερον*; STALLB.[1] Phaedon. 115 B *ἅπερ ἀεὶ λέγω —, οὐδὲν καινότερον.* Ubi res novitate suspecta significatur, propria vis comparativi in his vocibus fere evanuit; cf. *νεωτερίζειν, νεωτερισμός.* Drescher p. 32.

2. *ὅτι* (quod propterea suspicor) *quia.* Ad Hipparch. 231 A.

ἐν Λυκείῳ. In gymnasiorum porticus etiam sophistas invitabat locorum opportunitas et adulescentium frequentia. In Lyceo Lysis et Euthydemus dialogi habiti finguntur, eodem Socrates se confert ex Agathonis convivio (sympos. 223 D); Prodicum in Lyceo dicentem facit auctor Eryxiae (397 C), ibidem colloquuntur *συγκαθεζόμενοι τρεῖς ἢ τέτταρες τῶν ἀγελαίων σοφιστῶν* Isocr. XII 18; celeberrimum autem illum locum fecit Aristoteles.

διατριβὰς — διατρίβεις, „ut tu istis in Lyceo *conversationibus* relictis hic iam *conversèris.*“ WOLF. Ad Charm. 153 A.

3. *περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν.* Pausan. I 3 de Ceramico: *πρώτη δέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ καλουμένη στοὰ βασίλειος, ἔνθα καθίζει βασιλεὺς ἐνιαυσίαν ἄρχων ἀρχὴν καλουμένην βασιλείαν.* Eodem abit Socrates Theaet. 210 D *νῦν μὲν οὖν ἀπαντητέον μοι εἰς τὴν τοῦ βασιλέως στοὰν ἐπὶ τὴν Μελήτου γραφήν.* Illius enim archontis erat iudicium dare, actionem instruere, quaestioni praeesse (*ἡγεμονία τοῦ δικαστηρίου.* Hermann, Griech. Staatsaltert. § 137 sq.) in iis causis publicis, quae ad religionem pertinebant; quare eam quoque litem (*γραφὴν ἀσεβείας* 5 C 12 E) instruxit, quam Meletus Socrati intenderat.

4. *καὶ σοί γε.* Post *καί*, *etiam*, pronomen raro augetur particula *γέ.* Euthyd. 294 A Eryx. 392 B *καὶ σύ γε.* Euthyd. 298 D *καὶ ἡ σή γ', ἔφη.* Eur. Heracl. 680 *κἄγωγε σὺν σοί.* Xen. Cyr. IV 3, 21 *καὶ ἡμᾶς γε.* Cf. Xen. an. VI 1, 32 *οὐδὲ ἔγωγε.*

5. *ὥσπερ ἐμοί.* Euthyphronis causa erat *δίκη φόνου* (4 A), quae ad religionem pertinebat (4 C); quare eiusdem archontis erat Euthyphronem religione exsolvere actione instituta.

2 ΣΩ. Οὗτοι δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρον, δίκην αὐτὴν καλοῦσιν, ἀλλὰ γραφήν.

ΕΥΘ. Τί φῄς; γραφὴν σέ τις, ὡς ἔοικε, γέγραπται; οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὡς σὺ ἕτερον.

B ΣΩ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΕΥΘ. Ἀλλὰ σὲ ἄλλος;

ΣΩ. Πάνυ γε.

ΕΥΘ. Τίς οὗτος;

ΣΩ. Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γιγνώσκω, ὦ Εὐθύφρον, τὸν ἄνδρα· νέος γάρ τίς μοι φαίνεται καὶ ἀγνώς· ὀνομάζουσι μέντοι αὐτόν, ὡς ἐγῷμαι, Μέλητον. ἔστι δὲ τῶν

1. *ὦ Εὐθύφρον*] *ὦ Εὐθύφρων* omnibus locis 𝔄[1s]𝔗[s]*Π*[1s]u[1s] et alii passim; proll. p. 170. Ita liber Laurentianus praebet Soph. Ai. 903 *ὦ ταλαίφρων*, OR. 1299 *ὦ τλήμων*, Ant. 572 *ὦ φίλταθ' Αἷμων*, Ant. 211 OR. 637 *Κρέων*, El. 16 *Πυλάδης*. Cf. Luc. dial. meretr. p. 302 sqq. *ὦ Παρμένων*. 3. *γραφὴν σέ τις Stb.*, *γραφήν σέ τις* ς. 4. *οὐ γὰρ ab Stb.*, *οὐ γάρ που* (ut 175, 3) Ξi 145gZ[r] et ut videtur ΥΨDς, *οὐ γὰρ σοῦ* Stephanus. *γε*] *γέ σου Hsch.* *σὺ a Ast*, *σύ γε bς Bkk.* 9. *πάνυ τι ab Fsch.*, *πάνυ τοι* ΓΞEH[b]ioſς. 11. *Μέλητον Bkk.* (app. crit. I p. 93), *Μέλιτον* ς. Proll. p. 170. *τῶν δήμων* a[1]a[3]a[4]b (*τὸν*

1. *δίκην — γραφήν.* „In cotidiana vita *δίκη* dicta est omnis generis causa, et privata et publica; sed usus fori Attici causis privatis addixit nomen *δίκη*, publicis vocabulum *γραφή*, ita quidem, ut causa publica etiam *δίκη* vocaretur, non item privata causa *γραφή*.“ FISCHER. Demosth. XVIII 210 *τάς τε ἰδίας δίκας καὶ τὰς δημοσίας*. Infra 3 E eadem causa *δίκη* vocatur.

3. *γραφὴν σέ — γέγραπται.* „*γράφεσθαί τινα* est aliquem in numerum reorum referri iubere apud magistratum, unde usus verbi medii repetendus est. Quod quia fiebat tradito accusationis libello, additur fere *γραφήν*. Schoemann, de comitiis Athen. p. 129.“ STALLB.

4. *καταγνώσομαι.* „Omissum est *σοῦ*, quia subsequitur *ὡς σὺ ἕτερον*.“ STALLB.

σὺ ἕτερον ut mox *σὲ ἄλλος*, 4 E *υἱὸν πατρί*, Menon 75 B *σὺ ἐμοί*. Cum contraria bina componuntur, non opus est addito pondere particulae *γέ*. WOHLRAB.

6. *ἀλλὰ σὲ ἄλλος*; Interrogatio supervacanea est valde mirantis. WOHLRAB.

ἄλλος post *ἕτερον* varietatis studio, ut *ἄλλων — ἑτέρων* soph. 232 D, *ἄλλη — ἑτέρα* de rep. IV 439 B. Ad Alc. I 116 E Menon. 78 B. Schneider ad Isocr. I 11.

11. *Μέλητον.* Apol. 23 E *καὶ Μέλητός μοι ἐπέθετο καὶ Ἄνυτος καὶ Λύκων, Μέλητος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος, Ἄνυτος δὲ ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν, Λύκων δὲ ὑπὲρ τῶν ῥητόρων*. Unius Meleti mentio facta est etiam 5 A sqq. 12 E apol. 19 BC 26 B Theaet. 210 D, utpote qui accusationem suo nomine comparavisset; Anytus autem et Lyco *συνήγοροι* subscripserant. De Meleto v. proll. ad apol. p. 23 sq. 26.

τῶν δήμων. Plut. Pericl. III 1 *Περικλῆς γὰρ ἦν τῶν μὲν φυλῶν Ἀκαμαντίδης, τῶν δὲ δήμων Χολαργεύς*. Huius genetivi copiam exemplorum afferunt Sintenis ad Plut. Themist.

δήμων Πιτθεύς, εἴ τινα νῷ ἔχεις Πιτθέα Μέλητον οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον, ἐπίγρυπον δέ.

ΕΥΘ. Οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ δὴ τίνα γραφήν σε γέγραπται; C

ΣΩ. Ἥντινα; οὐκ ἀγεννῆ, ἔμοιγε δοκεῖ· τὸ γὰρ νέον ὄντα τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι οὐ φαῦλόν ἐστιν. ἐκεῖνος γάρ, ὥς φησιν, οἶδε, τίνα τρόπον οἱ νέοι διαφθείρονται καὶ τίνες οἱ διαφθείροντες αὐτούς. καὶ κινδυνεύει σοφός τις εἶναι· καὶ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν κατιδὼν ὡς διαφθείροντος τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ ἔρχεται κατηγορήσων μου ὡς πρὸς μητέρα πρὸς τὴν πόλιν. καὶ φαίνεταί

δημων Π) *Hrm.*, *τὸν δῆμον* a[2]Ξg[1]ιος *Bkk.* Cf. Cobet, var. lect. p. 385, nov. lect. p. 671. 1. *Πιτθεύς, Πιτθέα*] *Πιθεύς, Πιθέα Fsch. Beck.* In titulis utraque scriptura frequens est. *Μέλητον Bkk.*, *Μέλιτον* ς. proll. p. 170. *τινα νῷ ab Stb.* (1821), *τιν' ἐν νῷ* Ξος *Bkk.* (*τινὰ ἐν νῷ* d). 5. *ἔμοιγε* aΞ et ut videtur ΓΣgιος *Stb.*, *ὡς ἔμοιγε b* (*ὡς* in mag. t[1]) *Bkk.* 11. *ὡς* a[1] *Hrm.*, *ὥσπερ* ς *Bkk.* *πρὸς* (ante *τὴν*) om. Δ[1]4ο, del. Cobet, var. lect. p. 165 post Schaeferum ad Dion. Hal. de comp. verb. p. 328, qui sententiam retractavit ad Greg. Cor. p. 394, *Hsch.*

I 1. Wyttenb. ind. ad Plut. s. v. *δῆμος*.

1. *Πιτθεύς*. *Πίθος* (*Πίτθος*, *Πιτθίς*. Roscher, de adspiratione vulgari p. 121 sq.) pagus erat tribus Cecropidis. Hermann, Gr. Staatsaltert.[5] p. 810.

νῷ ἔχεις. *νῷ ἔχειν* est *meminisse*, ut de rep. VI 490 A; *ἐν νῷ ἔχειν* *propositum habere*, ut apol. 20 B. ENGELH.

οἷον, i. e. *τοιοῦτον οἷος*, *id genus hominem*. Soph. 237 C *χαλεπὸν καὶ οἵῳ γ' ἐμοὶ παντάπασιν ἄπορον*. Demosth. II 18 *ἀνὴρ — οἷος ἔμπειρος πολέμου*. Luc. philops. 25. Saepius cum superlativo, ut apol. 23 A *ἀπέχθειαι οἷαι χαλεπώταται*.

2. *τετανότριχα*. Eur. Bacch. 455 *πλοκαμὸς ταναός* effeminati esse animi dicitur, Ar. nub. 14 sq. 580 adulescentium nobilium est *κόμην ἔχειν*. Voce *τετανός* coma longa et tenuis significari videtur.

οὐ πάνυ εὐγένειον, ut adulescens. Etiam infra ad eius aetatem alluditur (*τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ, ὡς πρὸς μητέρα*) ut apol. 25 D 26 E.

5. *ἥντινα*, „pro *ἐρωτᾷς ἥντινα;*" STEPH. ut Lach. 195 A *πρὸς ὅ τι;* Kock ad Ar. nub. 214.

οὐκ ἀγεννῆ, *non timide illatam;* cf. Phaedr. 264 B *οὐκ ἀγεννῶς* de oratione inconsulta.

7. *ὥς φησιν*. Quod Socrates cum ironia significat Meletum sibi sumere, nunquam ei curae fuisse ostendit apol. 25 C *ἱκανῶς ἐπιδείκνυσαι ὅτι οὐδεπώποτε ἐφρόντισας τῶν νέων καὶ σαφῶς ἀποφαίνεις τὴν σαυτοῦ ἀμέλειαν, ὅτι οὐδέν σοι μεμέληκε περὶ ὧν ἐμὲ εἰσάγεις*. WOHLRAB. Meletus vulgari addictus est opinioni; ad Menon. 91 C.

11. *ὡς πρὸς μητέρα*. Il. Θ 271 *παῖς ὣς ὑπὸ μητέρα*.

πρὸς τὴν πόλιν. Usitatum est cum id cuius similitudo comparatur praecedit, praepositionem altero loco omittere, ut Theaet. 170 A *ὥσπερ πρὸς θεοὺς ἔχειν τοὺς ἐν ἑκάστοις ἄρχοντας*, ubi v. Heindorf. „Neque tamen plane desunt iteratae praepositionis exempla. Ita Phaedr. 255 D *ὥσπερ δὲ ἐν κατόπτρῳ*

2 μοι τῶν πολιτικῶν μόνος ἄρχεσθαι ὀρθῶς· ὀρθῶς γάρ
D ἐστι τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἔσονται ὅ τι ἄριστοι, ὥσπερ γεωργὸν ἀγαθὸν τῶν νέων φυτῶν εἰκὸς πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, μετὰ δὲ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων·
3 καὶ δὴ καὶ Μέλητος ἴσως πρῶτον μὲν ἡμᾶς ἐκκαθαίρει τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας διαφθείροντας, ὥς φησιν· ἔπειτα μετὰ τοῦτο δῆλον ὅτι τῶν πρεσβυτέρων ἐπιμεληθεὶς πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γενήσεται, ὥς γε τὸ εἰκὸς ξυμβῆναι ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρξαμένῳ.

II. ΕΥΘ. Βουλοίμην ἄν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὀρρωδῶ, μὴ τοὐναντίον γένηται. ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ'

1. ὀρθῶς γάρ ἐστι] ὀρθῶς γὰρ ἔστι *Wlf.*, ὀρθὸν γάρ ἐστι Stephanus, ὀρθῶς γὰρ ἔχει Mudge. Cf. Heusde, spec. crit. p. 6. 5. ἐκκαθαίρει] ἐκκαθαρεῖ *Hsch.*, καθαρεῖ Cobet, mnemosyn. 1875 p. 281. Cf. Wohlrab, Jahrb. f. Philol. 1876 p. 128. 7. ἔπειτα μετὰ] ἔπειτα τὸ μετὰ *Hsch.* 9. ὥς γε ab Mudge *Fsch.*, ὥστε ΨSCyϑiς.

ἐν τῷ ἐρῶντι ἑαυτὸν ὁρῶν. De rep. VIII 553 A πταίσαντα ὥσπερ πρὸς ἕρματι πρὸς τῇ πόλει." STALLB.[1]

1. ὀρθῶς γάρ ἐστι. Socrates interpretatur quid sit τῶν πολιτικῶν ἄρχεσθαι ὀρθῶς, ut Hipparch. 237 C, ubi v. ann. Heusde, spec. crit. p. 6.

2. ὅπως ἔσονται ὅτι ἄριστοι. Apol. 24 C Meletus se permagni facere dicit, ὅπως ὡς βέλτιστοι οἱ νεώτεροι ἔσονται.

5. ἐκκαθαίρει, eruncat. STALLB.

6. τοὺς — διαφθείροντας, epexegesis cum ironia ut apol. 34 A ἐμοὶ — τῷ διαφθείροντι, ubi v. ann.

τῶν νέων τὰς βλάστας, dictio poetica. Poeta inc. (fr. adesp. 97 Bergk) βλάσταις τε τέκνων βριθομένα (mater). Soph. Oed. r. 717 παιδὸς δὲ βλάστας (Oedipum). Meletus erat poeta.

7. ἔπειτα μετὰ τοῦτο ut Phaedr. 258 A ἔπειτα λέγει δὴ μετὰ τοῦτο. 230 E νῦν ἐν τῷ παρόντι. Ad erast. 136 E apol. 17 C. Abundantia ἐκ παραλλήλου consuetudinis est familiariter colloquentium. Schanz, nov. comm. p. 12 sqq.

ἐπιμεληθείς. Verbum ter repetitur fortasse propter nomen Meleti (Yxem); eiusmodi enim lusus a Platone non alienus est. Apol. 25 C ὦ Μέλητε — ἀμέλειαν — μεμέληκεν. 26 A Μελήτῳ — ἐμέλησεν. Symp. 179 B Ἀγάθων — ἀγαθός. 185 C Παυσανίου δὲ παυσαμένου. De rep. IX 580 C Ἀρίστωνος — ἄριστον. Prot. 326 A Καλλίας ὁ καλός. Theag. 122 D.

9. ὡς — τὸ εἰκός ut de rep. VI 488 C; „rarior articulus in hac structura." ENGELH. Additi in similibus articuli (ὥσπερ τὸ ἀληθές, ὥς γε τὸ δίκαιον al.) exempla congessit Ast ad leg. I 630 A.

12. ἀτεχνῶς, ad Menon. 80 A.

ἀφ' ἑστίας, ἀπὸ τῶν οἰκειοτάτων. SCHOL. Graecis in precationibus (Ar. av. 865) et libationibus aliisque sacris faciendis (Crat. 401 BD) mos erat ἀφ' Ἑστίας ἄρχεσθαι, a Vesta dea ordiri (schol. ad h. l. et ad Ar. vesp. 842. Hesych.); quare proverbium usurpatur ἐπὶ τῶν ἐξ

ἑστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σέ. καί μοι λέγε, τί καὶ ποιοῦντά σέ φησι διαφθείρειν τοὺς νέους;

ΣΩ. Ἄτοπα, ὦ θαυμάσιε, ὡς οὕτω γ' ἀκοῦσαι. B
φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν, καὶ ὡς καινοὺς ποιοῦντα θεούς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομίζοντα ἐγράψατο τούτων αὐτῶν ἕνεκα, ὥς φησιν.

ΕΥΘ. Μανθάνω, ὦ Σώκρατες· ὅτι δὴ σὺ τὸ δαιμό-

5. γάρ με ποιητὴν εἶναι aΓb3 Stob. flor. IV 96 *Fsch.*, γὰρ ποιητὴν εἶναί με bς. 8. Σώκρατες· ὅτι distinxit *Bkk.*, Σώκρατες, ὅτι ς.

ἀρχῆς τι ποιούντων (Leutsch, paroemiogr. II 321). Inde consuetudo migravit ad ἑστίαν, medium locum et intimam sedem; cf. Strab. I p. 9 de belli ducibus: ἄλλων δὲ κατ' ἄλλα μέρη δυναστευόντων καὶ ἀπ' ἄλλης ἑστίας καὶ ἀρχῆς — ἐπεκτεινόντων τὸ τῆς ἡγεμονίας μέγεθος. Quare quia Graecis ἑστία intima et sanctissima sedes erat et domorum et urbium, sicut κοινὴ ἑστία τῆς πόλεως in prytaneo erat Athenis et alibi (Wachsmuth, Hellen. Altertumsk. I² p. 421), ἀφ' ἑστίας ἄρχεσθαι significavit etiam, ut h. l., *ab ipso Lare ordiri*.

2. τί καί. Post interrogativa illatum καί significat rem ab exspectatione alienam. Ad 6 B.

4. ὡς οὕτω γ' ἀκοῦσαι, „*wenn man es so hört*, i. e. re nondum accurate perpensa. Lys. 216 A εὖ γε, — ὥς γε οὑτωσὶ ἀκοῦσαι. Phileb. 5 A ἔστι γάρ, ἀκούειν μὲν οὕτως, ἁπλῶς ἕν τι.“ STALLB.

5. φησὶ γάρ. De Meleti ἀντωμοσίᾳ cf. ad apol. 24 B. Ib. 26 B πῶς με φῂς διαφθείρειν — τοὺς νεωτέρους; ἢ δῆλον δὴ ὅτι κατὰ τὴν γραφήν, ἣν ἐγράψω, θεοὺς διδάσκοντα μὴ νομίζειν οὓς ἡ πόλις νομίζει, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά; WOHLRAB.

ποιητὴν — θεῶν. Ridicule dictum ut de absurda accusatione. ENGELH. (Simul) ad Meletum, qui poeta videri volebat, alluditur. STALLB. Nam non ex communi consuetudine Plato dixit Tim. 28 C ποιητὴν — τοῦ παντός. de rep. X 597 C κλίνης ποιητής. ib. 601 DE soph. 234 A Xen. Cyr. I 6, 38. Cf. symp. 205 B αἱ ὑπὸ πάσαις ταῖς τέχναις ἐργασίαι ποιήσεις εἰσὶ καὶ οἱ τούτων δημιουργοὶ πάντες ποιηταί. ἀλλ' ὅμως οἶσθ' ὅτι οὐ καλοῦνται ποιηταί.

6. οὐ νομίζοντα, *nullo loco habentem, neglegentem*. Ar. nub. 962 σωφροσύνη 'νενόμιστο (in existimatione erat). HEINDORF ad Gorg. 466 B οὐδὲ νομίζεσθαι ἔμοιγε δοκοῦσιν (οἱ ῥήτορες). Lys. XII 9 οὔτε θεοὺς οὔτ' ἀνθρώπους νομίζει. Deos esse credere est ἡγεῖσθαι θεούς Crat. 397 C de leg. X 899 CD XII 948 C.

7. τούτων αὐτῶν ἕνεκα, *his ipsis de causis*. WOLF., non „deorum gratia“ (Ficin.). (De plurali numero cf. Theag. 126 E ad Menon. 71 C.) Significatur pertinacia hominis in his criminibus perstantis et perseverantis. Apol. 26 B.

8. ὅτι respicit ad superiora φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν. Eadem ratio est de rep. I 332 A III 402 E 410 D al. STALLB. Cf. 9 B.

τὸ δαιμόνιον. Apol. 31 C ὑμεῖς ἐμοῦ πολλάκις ἀκηκόατε πολλαχοῦ λέγοντος, ὅτι μοι θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον γίγνεται —. ἐμοὶ δὲ τοῦτ' ἔστιν ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον φωνή τις γιγνομένη, ἣ ὅταν γένηται, ἀεὶ ἀποτρέπει με τούτου, ὃ ἂν

νιον φῂς σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι. ὡς οὖν καινοτομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα γέγραπται ταύτην τὴν γραφήν, καὶ ὡς διαβαλῶν δὴ ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλούς. καὶ ἐμοῦ
C γάρ τοι, ὅταν τι λέγω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ τῶν θείων, προλέγων αὐτοῖς τὰ μέλλοντα, καταγελῶσιν ὡς μαινομένου. καίτοι οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα ὧν προεῖπον, ἀλλ' ὅμως φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν χρὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμόσε ἰέναι.

III. ΣΩ. Ὦ φίλε Εὐθύφρον, ἀλλὰ τὸ μὲν καταγελασθῆναι ἴσως οὐδὲν πρᾶγμα. Ἀθηναίοις γάρ τοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ σφόδρα μέλει, ἄν τινα δεινὸν οἴωνται εἶναι, μὴ μέντοι διδασκαλικὸν τῆς αὑτοῦ σοφίας· ὃν δ'
D ἂν καὶ ἄλλους οἴωνται ποιεῖν τοιούτους, θυμοῦνται, εἴτ' οὖν φθόνῳ, ὡς σὺ λέγεις, εἴτε δι' ἄλλο τι.

ΕΥΘ. Τούτου οὖν πέρι ὅπως ποτὲ πρὸς ἐμὲ ἔχουσιν οὐ πάνυ ἐπιθυμῶ πειραθῆναι.

ΣΩ. Ἴσως γὰρ σὺ μὲν δοκεῖς σπάνιον σεαυτὸν

8. *πᾶσι*] καὶ πᾶσι in rasura Ξ, Ficinus. 17. *οὐ πάνυ*] καὶ πάνυ Mudge.

μέλλω πράττειν, προτρέπει δὲ οὔποτε. In quibus synonyma θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον copulantur, quo magis dilucida sit locutio (ad 12 B); accusatores enim δαιμόνιον pro substantivo acceperant (apol. 24 D ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά). Ad apol. 27 C.

1. *ἑκάστοτε*, ad Theag. 126 B.

γίγνεσθαι. Hoc verbo Socrates uti solet. Apol. l. l. Phaedr. 242 B τὸ εἰωθὸς σημεῖόν μοι γίγνεσθαι ἐγένετο. Euthyd. 272 E Theag. 129 B.

7. *καίτοι — ἀλλ' ὅμως* ut Phaedon. 68 E 69 A symp. 177 E Ar. ran. 43 καίτοι δάκνω γ' ἐμαυτόν· ἀλλ' ὅμως γελῶ. STALLB.

8. *φθονοῦσιν*. Xen. apol. 14 οἱ δικασταὶ ἐθορύβουν — οἱ δὲ καὶ φθονοῦντες, εἰ καὶ παρὰ θεῶν μειζόνων ἢ αὐτοὶ τυγχάνοι. Thuc. II 35 (WELLS) διὰ φθόνον, εἴ τι ὑπὲρ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἀκούοι. Ad Menon. 71 D.

ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις. Nam etiam Euthyphro se divinitus afflatum esse arbitratur. Ita Plato facete significat Socratem cum omnibus nugarum auctoribus eodem loco haberi. Xen. mem. I 3 ὁ δ' οὐδὲν καινότερον εἰσέφερε τῶν ἄλλων, ὅσοι μαντικὴν νομίζοντες οἰωνοῖς τε χρῶνται καὶ φήμαις καὶ συμβόλοις καὶ θυσίαις.

9. *ὁμόσε ἰέναι*, *cominus ire*, per metaphoram etiam Euthyd. 294 D ὁμόσε ᾔτην. ib. ὁμόσε ὠθούμενοι. „Haec loquendi ratio fluxit ab Hom. Il. *N* 337 ὣς ἄρα τῶν ὁμόσ' ἦλθε μάχη.“ RUHNKEN ad Tim. lex. s. v. „Phaedon. 95 B Ὁμηρικῶς ἐγγὺς ἰόντες πειρώμεθα.“ WOHLRAB.

13. *ὃν δ' ἂν — θυμοῦνται*. Sententia relativa vice dativi fungitur. Vice accusativi 4 A. WOHLRAB.

16. *τούτου*. Per synesin (Menon. 71 B) intellegitur cupiditas docendi. WOHLRAB.

παρέχειν καὶ διδάσκειν οὐκ ἐθέλειν τὴν σεαυτοῦ σοφίαν· ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι, μὴ ὑπὸ φιλανθρωπίας δοκῶ αὐτοῖς ὅτιπερ ἔχω ἐκκεχυμένως παντὶ ἀνδρὶ λέγειν, οὐ μόνον ἄνευ μισθοῦ, ἀλλὰ καὶ προστιθεὶς ἂν ἡδέως, εἴ τίς μου ἐθέλοι ἀκούειν. εἰ μὲν οὖν, ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, μέλλοιέν μου καταγελᾶν, ὥσπερ σὺ φῂς σαυτοῦ, οὐδὲν ἂν εἴη E
ἀηδὲς παίζοντας καὶ γελῶντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ διαγαγεῖν· εἰ δὲ σπουδάσονται, τοῦτ' ἤδη ὅπῃ ἀποβήσεται ἄδηλον πλὴν ὑμῖν τοῖς μάντεσιν.

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἴσως οὐδὲν ἔσται, ὦ Σώκρατες, πρᾶγμα, ἀλλὰ σύ τε κατὰ νοῦν ἀγωνιεῖ τὴν δίκην, οἶμαι δὲ καὶ ἐμὲ τὴν ἐμήν.

IV. ΣΩ. Ἔστιν δὲ δή σοι, ὦ Εὐθύφρον, τίς ἡ δίκη; φεύγεις αὐτὴν ἢ διώκεις;

ΕΥΘ. Διώκω.

ΣΩ. Τίνα;

ΕΥΘ. Ὃν διώκων αὖ δοκῶ μαίνεσθαι. 4

ΣΩ. Τί δέ; πετόμενόν τινα διώκεις;

8. *σπουδάσονται*] σπουδάζοντας 𝔄[1]𝔗[1]Π[1]. *ὅπῃ*] ὅποι b[1]b, superscr. r[1]. 9. *πλὴν*] παντὶ πλὴν Wohlrab, Jahrb. f. Philol. 1873 p. 33. 10. *ἴσως οὐδὲν* a pars b *Wlf.*, ἴσως οὐδὲν ἴσως TZ[r] adefghi, οὐδὲν ἴσως Ξiς. 11. *σύ τε*] σύ γε Stephanus *Fsch.* 17. *ὃν*] ἣν Graser, Z. f. d. Altertumsw. 1842 p. 569. 18. *δέ*] δαί 𝔄[2]Γt[1]oe[cor] *Bkk. Hsch.* Proll. p. 169 sq.

4. *προστιθείς* absolute (om. τι) ut de rep. X 607 D κερδανοῦμεν, Phileb. 34 D ἀπολοῦμεν, symp. 184 D ξυμβάλλεσθαι. Ad remp. I 339 B. STALLB. Menon. 94 D δαπανώμενον. Thuc. VII 48, 5 ἀναλίσκοντας. — Socratis abstinentia commemoratur etiam Hipp. mai. 300 D apol. 19 E.

8. *ὅπῃ ἀποβήσεται.* Lys. 206 A τὸ μέλλον ὅπῃ ἀποβήσεται. Hdt. VIII 67 κῇ ἀποβήσεται. Xen. Cyr. V 2, 24 ὅπῃ τὸ μέλλον ἀποβήσοιτο. Hell. VI 4, 20 πῇ τὸ μέλλον ἀποβήσοιτο. STALLB.

9. *ἄδηλον.* Apol. 42 ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ. H. l. παντί omittitur ut οὐδενί Xen. de rep. Lac. XI 7 οὐκέτι ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν πλὴν τοῖς — πεπαιδευμένοις.

11. *σύ τε — οἶμαι δέ.* De δέ post τέ illato ad Menon. 93 C.

οἶμαι δὲ καὶ ἐμέ. Lach. 180 A ἐγὼ μὲν κοινωνεῖν ἕτοιμος· οἶμαι δὲ καὶ Λάχητα τόνδε. symp. 176 A. HEIND. ad Prot. 314 B. Frequens ellipsis; ad Lach. 180 A Herbst ad Xen. symp. II 10 VIII 7.

17. *αὖ.* 3 C καταγελῶσιν ὡς μαινομένου.

δοκῶ, familiaribus (4 D).

18. *πετόμενον.* „Videtur proverbii usum habuisse formula τὰ πετόμενα διώκειν. Arist. metaph. III 18 τὰ πετόμενα διώκειν dicit eos, qui versantur in rebus obscuris et ad investigandum difficillimis. Hom. Il. *P* 75 θέεις ἀκίχητα διώκων.“ STALLB. Aesch. Ag. 394 διώκει παῖς ποτανὸν ὄρνιν. Euthyd. 291 B γελοῖοι

ΕΥΘ. *Πολλοῦ γε δεῖ πέτεσθαι, ὅς γε τυγχάνει ὢν εὖ μάλα πρεσβύτης.*

ΣΩ. *Τίς οὗτος;*

ΕΥΘ. *Ὁ ἐμὸς πατήρ.*

ΣΩ. *Ὁ σός, ὦ βέλτιστε;*

ΕΥΘ. *Πάνυ μὲν οὖν.*

ΣΩ. *Ἔστιν δὲ τί τὸ ἔγκλημα καὶ τίνος ἡ δίκη;*

ΕΥΘ. *Φόνου, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Ἡράκλεις! ἦ που, ὦ Εὐθύφρον, ἀγνοεῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν ὅπῃ ποτὲ ὀρθῶς ἔχει. οὐ γὰρ οἶμαί γε τοῦ ἐπιτυχόντος ὀρθῶς αὐτὸ πρᾶξαι, ἀλλὰ πόρρω*
B *που ἤδη σοφίας ἐλαύνοντος.*

1. *ὅς γε ab Bkk.*, *ὅς γε δὴ Π²ς*. 7. *δὲ ab Bkk.*, *δὲ δὴ Ξias*. 10. post *ἔχει* excidisse verbi infinitivum suspicatur Madvig, adv. crit. I p. 366, lacunam indicat *Sch.* 11. *ἐπιτυχόντος a¹* Palatinus Creuzeri *Hrm.*, qui *ἐστι* supplendum esse censet, *ἐπιτυχόντος εἶναι ς*.

ὥσπερ τὰ παιδία τὰ τοὺς κορυδοὺς διώκοντα.

1. *πέτεσθαι* etiam de celeri fuga usurpatur. Ar. pac. 1126 *οὐκ ἀποπετήσει θᾶττον;* Lysist. 55 *πετομένας ἥκειν*. 321 *πέτου, πέτου, Νικοδίκη*. STALLB. Aeschin. adv. Ctes. 209. Plut. Crass. 21, 3.

ὅς γε. Phaedon. 96 E *πόρρω που — ἐμὲ εἶναι τοῦ οἴεσθαι περὶ τῶν τοιούτων του τὴν αἰτίαν εἰδέναι, ὅς γε οὐκ ἀποδέχομαι ἐμαυτοῦ*. Gorg. 471 A *πῶς οὐκ ἄδικος, ᾧ γε προσῆκε μὲν τῆς ἀρχῆς οὐδέν, ἣν νῦν ἔχει κ. τ. λ.* 471 B *τὰ μέγιστα ἠδίκηκεν, ὅς γε — ἀπέσφαξεν*. Phaedon. 96 E Phaedr. 257 E. Infra 6 B *τί γὰρ καὶ φήσομεν, οἵ γε καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦμεν περὶ αὐτῶν μηδὲν εἰδέναι;* STALLB. Ad Menon. 81 C.

4. *ὁ ἐμὸς πατήρ*. Eam actionem quam vocant *γραφὴν παρανοίας* non dubium est quin liberis licuerit patri intendere; sunt autem qui putent id genus actionis solum liberis fuisse datum, neque locupletibus auctoribus nixi et adversante hoc ipso Euthyphronis loco, ubi vides caedis actionem patri illatam ita commemorari, ut nullo modo significetur legibus eam non fuisse concessam. MEIER und SCHOEMANN, Der attische Process. p. 570.

9. *ἦ που ἀγνοεῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν*. Socrates alludit ad id quod Euthyphro dixit *ὃν διώκων αὖ δοκῶ μαίνεσθαι*. Quare *ὅπῃ ποτὲ ὀρθῶς ἔχει* ex superioribus subiectum petunt hoc: *τὸ διώκειν πατέρα φόνου*. 15 E *μὴ οὐκ ὀρθῶς αὐτὸ ποιήσοις*.

10. *οἶμαι τοῦ ἐπιτυχόντος*. *τοῦ ἐπιτυχόντος* est genetivus praedicati. Dem. Ol. III 21 *δίκαιον πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι*. De simili structura verborum *νομίζειν, λέγειν, λογίζεσθαι, τιθέναι* al. v. Krüger I § 47, 6, 11.

11. *πόρρω — σοφίας ἐλαύνοντος*. Cratyl. 410 E *ἀλλὰ δῆτα, ὦ Σώκρατες, πολὺ ἐπιδίδως. ΣΩ. Πόρρω ἤδη, οἶμαι, φαίνομαι σοφίας ἐλαύνειν*. Gorg. 486 A *τοὺς πόρρω ἀεὶ φιλοσοφίας ἐλαύνοντας*. Lys. 204 B *πόρρω ἤδη εἶ πορευόμενος τοῦ ἔρωτος*. Euthyd. 294 E *οὕτω πόρρω σοφίας ἥκεις;* Menon. 84 A. Eadem metaphora est in verbo *ἕπεσθαι* 12 A.

ΕΥΘ. Πόρρω μέντοι νὴ Δία, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἔστιν δὲ δὴ τῶν οἰκείων τις ὁ τεθνεὼς ὑπὸ τοῦ σοῦ πατρός; ἢ δῆλα δή· οὐ γὰρ ἄν πού γε ὑπὲρ ἀλλοτρίου ἐπεξῄεισθα φόνου αὐτῷ.

ΕΥΘ. Γελοῖον, ὦ Σώκρατες, ὅτι οἴει τι διαφέρειν, εἴτε ἀλλότριος εἴτε οἰκεῖος ὁ τεθνεώς, ἀλλ' οὐ τοῦτο μόνον δεῖν φυλάττειν, εἴτε ἐν δίκῃ ἔκτεινεν ὁ κτείνας εἴτε μή, καὶ εἰ μὲν ἐν δίκῃ, ἐᾶν, εἰ δὲ μή, ἐπεξιέναι, ἐάνπερ ὁ κτείνας συνέστιός σοι καὶ ὁμοτράπεζος ᾖ. ἴσον γὰρ τὸ μίασμα γίγνεται, ἐὰν ξυνῇς τῷ τοιούτῳ C ξυνειδὼς καὶ μὴ ἀφοσιοῖς σεαυτόν τε καὶ ἐκεῖνον τῇ δίκῃ ἐπεξιών. ἐπεὶ ὅ γε ἀποθανὼν πελάτης τις ἦν ἐμός,

1. *Δία ab Sch. Δί'* ς. 2. *δὲ δὴ ab Fsch.*, δὲ Ξ ς. 3. *ἢ δῆλα δή*: *Bkk.*, ἢ δῆλα δή; Stephanus, ἤ δῆλα δή· (*certissime*) *Fsch. Beck*, ἤ δῆλα δή; *Wlf.* πού γε ὑπὲρ *a*[1]4𝔭*Γ Tur.*, ποτε ὑπὲρ pars *a*, που ὑπέρ γε *b*ς *Bkk.* (που ὑπὲρ ἀλλοτρίου γε *Δg.*) 4. ἐπεξῄεισθα] ἐπεξῇσθα Elmsley ad Eur. suppl. 752 *Hsch.* φόνου *ab Wlf.*, τῷ πατρὶ φόνου Ξiος. 7. δεῖν *ab* Stephanus *Wlf.*, δεῖ Ξ[1]*Δ*iς. 9. ἐάνπερ] καὶ ἐὰν ἄρα vel κἂν ἄρα Graser, Z. f. d. Altertumsw. 1842 p. 569.

2. τῶν οἰκείων. Cognatorum enim et affinium erat in eos, qui caedem perpetrassent, actionem instituere (Dem. XLIII 57). Quocirca qui caedem vellent iudicio persequi, iureiurando confirmare debebant occisum fuisse ipsis cognatum (Dem. XLVII 69. Polluc. VIII 118). Servi autem et familiae annumerabantur et sacrorum domesticorum erant participes (Isaeus VIII 16. Klenze, Das Familienrecht der Cognaten und Agnaten p. 152 sqq.). Videtur igitur Euthyphro mercennarium servi loco habuisse. STALLB. Ex iis, quae sequuntur: *γελοῖον, ὦ Σ., ὅτι οἴει τι διαφέρειν εἴτε ἀλλότριος εἴτε οἰκεῖος ὁ τεθνεώς* elucet Euthyphronem piaculi metu perturbatum leges parum curasse.

3. ἢ δῆλα δή. ἢ corrigit ut 7 B Menon. 87 C. δῆλα neglegenter (ad Menon. 71 C ταῦτα), sed frequentius in hac formula quam δῆλον (Menon. 91 B ἢ δῆλον δή).

οὐ γὰρ ἄν πού γε. Collocatio particulae *γέ* etiam haec esse potuit: *οὐ γὰρ ἂν γέ που.* Cf. de rep. V 478 A *μέν γέ που.* Menon. 80 E *οὔτε γὰρ ἄν γε.*

9. ἐάνπερ, *si quidem.* HIRSCHIG. (Wolf, Ast: *praesertim si;* Schleiermacher, Müller, Drescher cum Ficino: *quamvis licet*, perperam *ἐάνπερ* ex Homeri consuetudine pro *καὶ ἐάν* positum esse putantes.) Euthyphro actionem instituendam esse censet, si contagio fieri possit, eamque solam affert causam.

συνέστιος. „Hor. carm. III 2 vetabo, qui Cereris sacrum volgarit arcanae, sub isdem sit trabibus fragilemve mecum solvat phaselum. Saepe Diespiter neglectus incesto addidit integrum. Liban. progymn. T. I. opp. p. 38 D *οὕτω δὲ δεινὸν καὶ θεοῖς ἐχθρὸν ἡγήσαντο τὸν ἀνδροφόνον, ὥστε κἂν τὸν αὐτὸν ὄροφον ὑπέλθοι τις τῷ τοῦτο τετολμηκότι, κοινωνὸς τῆς ἀδικίας νενόμισται.*" STALLB. Soph. Ant. 372 *μήτ' ἐμοὶ παρέστιος γένοιτο μήτ' ἴσον φρονῶν, ὃς τάδ' ἔρδει.*

12. πελάτης. 15 D *ἀνδρὸς θητός.* Polluc. III 82 *πελάται*

4 καὶ ὡς ἐγεωργοῦμεν ἐν τῇ Νάξῳ, ἐθήτευεν ἐκεῖ παρ' ἡμῖν. παροινήσας οὖν καὶ ὀργισθεὶς τῶν οἰκετῶν τινι τῶν ἡμετέρων ἀποσφάττει αὐτόν. ὁ οὖν πατὴρ συνδήσας τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καταβαλὼν εἰς τάφρον τινὰ πέμπει δεῦρο ἄνδρα πευσόμενον τοῦ ἐξηγητοῦ ὅ τι

3. συνδήσας 𝔅^{1}a^{2}b𝔰 Sch., ξυνδήσας 𝔅^{2}a^{1}a^{3}a^{4} Fsch. Bkk.

δὲ καὶ θῆτες ἐλευθέρων ἐστὶν ὀνόματα διὰ πενίαν ἐπ' ἀργυρίῳ δουλευόντων. Distinguuntur igitur ab οἰκέταις (mox τῶν οἰκετῶν τινι τῶν ἡμετέρων), quamquam „omne genus mercennariorum foeda quadam illiberalitatis infamia laborabat, ita ut ipsi paene servorum instar haberentur, qui iidem ne legum quidem beneficio ita usi esse videntur, ut tuti essent ab iniuriis. Dion. Hal. II 9 Ἀθηναῖοι ὑπεροπτικῶς ἐχρῶντο τοῖς πελάταις ἔργα τε ἐπιτάττοντες οὐ προσήκοντα ἐλευθέροις καὶ πληγὰς ἐντείνοντες καὶ τἄλλα ὥσπερ ἀργυρωνήτοις χρώμενοι. Xen. mem. II 8, 4. Suspendium minitatur aliquis mercennario improbo Alciphr. epist. III 21: κρεμήσεται μὲν ἐκ τῆς πλησίον πίτυος ὁ μισθωτός.“ FROHBERGER, De opificum apud veteres Graecos condicione I p. 15.

1. ἐγεωργοῦμεν ἐν τῇ Νάξῳ. Naxios Athenienses primos omnium sociorum in dicionem redegerunt et colonos in insulam miserunt anno a. Chr. 462 (Thuc. I 98 Plut. Pericl. 11 Diod. Sic. XI 88 Paus. I 27, 6. Clinton, fasti Hell. ed. Krüger p. 268), dominatione autem cesserunt post cladem ad Aegos flumen acceptam. Quare inter eum annum, quo Socratis causa acta est, et illud tempus praeteritum, ad quod ἐγεωργοῦμεν respicit, quinque annorum spatium intercedit. Nam ad Aegos flumen videtur pugnatum esse non post mensem Augustum (Curtius, Gr. Gesch. II^{3} p. 760), pompa autem sollemnis, quae commemoratur Phaedon. 58 A, Delum mittebatur exeunte mense Aprili (Mommsen, Heortologie p. 402). Licebat autem per quinque annos post caedem commissam actionem instituí, priusquam causa vetustate infirmaretur Hermann, Staatsaltert. § 141, 5). Quare aut Euthyphronem per quinque annos gravatum esse putaveris, aut Platonem temporum rationem parum curasse.

2. παροινήσας. „Naxus fuit Cycladum optima, quam vinearum maxime fertilitas ita nobilitavit, ut etiam Dionysias dicta sit. Plin. h. n. IV 12.“ FISCHER.

τῶν οἰκετῶν τινι τῶν ἡμετέρων, hyperbaton ut Phaedr. 274 C τῶν ἐκεῖ παλαιῶν τινα θεῶν. Criton. 53 B εἰς τῶν ἐγγύτατά τινα πόλεων. Gorg. 451 A B. Singularis ratio est Hipp. mai. 300 C τῆς τῶν παρόντων λέξεως λόγων. Thuc. I 106 ἔς του χωρίον ἰδιώτου. STALLB. Hyperbaton orationem efficit numerosam. WOHLRAB. Quintil. VIII 6. 64.

3. συνδήσας τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας. „Ter. Andr. V 2, 24 quadrupedem constringito.“ FISCHER.

5. πευσόμενον τοῦ ἐξηγητοῦ. 9 A παρὰ τῶν ἐξηγητῶν περὶ αὐτοῦ πυθέσθαι, τί χρὴ ποιεῖν. Tim. lex. s. v.: τρεῖς γίνονται πυθόχρηστοι, οἷς μέλει καθαίρειν τοὺς ἄγει τινὶ ἐνισχηθέντας. Religionum interpretes prodierunt e gentibus, quibus avita sacerdotia et munera sacra ex Thesei instituto mandata cum cognitione sacrorum et iuris non perscripti manserunt, unus ex Eupatridis intellegendus ubicunque de expiando sanguine nefando agitur, alter ex Eumolpidarum gente, ex Cerycibus (ἐκ Κηρύκων) tertius, oraculo Delphico designati. Iam Ruhnken

χρείη ποιεῖν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ τοῦ δεδεμένου ὠλιγώρει τε καὶ ἠμέλει ὡς ἀνδροφόνου καὶ οὐδὲν ὂν D πρᾶγμα, εἰ καὶ ἀποθάνοι· ὅπερ οὖν καὶ ἔπαθεν. ὑπὸ γὰρ λιμοῦ καὶ ῥίγους καὶ τῶν δεσμῶν ἀποθνήσκει πρὶν τὸν ἄγγελον παρὰ τοῦ ἐξηγητοῦ ἀφικέσθαι. ταῦτα δὴ οὖν καὶ ἀγανακτεῖ ὅ τε πατὴρ καὶ οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι, ὅτι ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ ἀνδροφόνου τῷ πατρὶ φόνου ἐπεξέρχομαι, οὔτε ἀποκτείναντι, ὥς φασιν ἐκεῖνοι, οὔτ' εἰ ὅ τι μάλιστα ἀπέκτεινεν, ἀνδροφόνου γε ὄντος τοῦ ἀποθανόντος, οὐ δεῖν φροντίζειν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου· ἀνόσιον γὰρ

1. χρείη 𝔄[1]Π[1]D[1]T[1] Suidas s. v. χρή *Fsch. Bkk.*, χρει' ἤ ΨS, χρὴ a[2]a[3]a[4]bς *Stb. Hrm.* 4. ἀποθνήσκει 𝔄Π[1] *Wb.*, ἀποθνῄσκει ς. Proll. p. 170. 8. οὔτ'] οὐδ' Saage, de locis quibusdam p. 8. μάλιστα a[1] *Sch.*, μάλιστ' ς *Bkk.* 10. δεῖν] δέον Stephanus *Hsch.* δεῖν collato πλεῖν participium esse censent Hertlein, Jahrb. f. Philol. 1867 p. 474, Usener ibid. 1872 p. 741, Schanz. Nititur haec participii forma et auctoritate Herodiani et commendatur locis Charm. 164 D Xen. Hell. VII 4, 39 Lys. XIV 7. Cf. Dindorf ad Aristoph. fr. 15, cui adversatur Kock ad fr. 220.

ad Tim. l. l. docuit horum fuisse „monstra et prodigia procurare, ritus in sacris observari solitos docere, expiare homicidas aliosque piaculo obnoxios, dirimere denique lites quae de rebus sacris inciderent;" praeceperunt autem et magistratibus et privatis vel singuli vel in rebus impeditis ex consilii sententia. Cf. C. Petersen, Philol. Supplem. I (1860) p. 155 sqq.

2. ὡς ἀνδροφόνου καὶ οὐδὲν ὂν πρᾶγμα. „h. e. καὶ ὡς οὐδὲν ὂν πρᾶγμα. De rep. X 604 B ὡς οὔτε δήλου ὄντος οὔτε οὐδὲν προβαῖνον. Thuc. VII 25, 7 ὡς τῶν Ἀθηναίων προσδοκίμων ὄντων καὶ τὸ παρὸν στράτευμα αὐτῶν διαπεπολεμησόμενον. Xen. mem. II 2, 13." STALLB.

3. εἰ καὶ ἀποθάνοι, *si vel periret;* καὶ enim ad solam vocem ἀποθάνοι pertinet. Thuc. IV 37 εἰ καὶ ὁποσονοῦν μᾶλλον ἐνδώσουσι. ENGELH. Theag. 130 C erast. 132 C. Aliter polit. 264 C εἰ καὶ (*etiamsi*) μὴ πεπλάνησαι al.

ὅπερ οὖν καὶ ἔπαθεν ut Charm. 155 B ὃ οὖν καὶ ἐγένετο. Euthyd. 283 A ὅπερ οὖν καὶ συνέβη ἡμῖν.

5. ταῦτα ut Dem. VIII 55 ἀγανακτῶ καὶ αὐτὸ τοῦτο. Prot. 310 E αὐτὰ ταῦτα (*propterea*) καὶ νῦν ἥκω. symp. 174 A ταῦτα δὴ ἐκαλλωπισάμην, ἵνα καλὸς παρὰ καλὸν ἴω. 204 A αὐτὸ γὰρ τοῦτό ἐστι χαλεπὸν ἀμαθία. Nam ceteroqui semper dicitur ἀγανακτεῖν τινι, ἐπί τινι. Kühner, Ausf. Gramm. II p. 267.

8. οὔτ' — οὐ δεῖν. Saepius post οὐδὲ negatio repetitur. Ad Theag. 124 A.

10. οὐ δεῖν. „Singulare anacoluthon. Continuata enim constructio est perinde ac si praecessisset οὔτε ἀποκτεῖναι φάσκοντες." STALLB. Ita infinitivus ex parenthesi pendet Phil. 20 D τόδε γε μήν, ὡς οἶμαι, περὶ αὐτοῦ ἀναγκαιότατον εἶναι λέγειν. Cf. ad Phaedr. 272 D. Stein ad Hdt. I 65 (ὡς λέγουσι, — ἀγαγέσθαι). Heine ad Cic. de off. I 7, 22 (ut placet Stoicis, — creari). [Anacoluthon tollitur, structura autem eadem evadit ac paulo ante ἠμέλει ὡς ἀνδροφόνου καὶ οὐδὲν ὂν πρᾶγμα, si δεῖν pro reconditiore forma participii δέον accipitur.]

E εἶναι τὸ υἱὸν πατρὶ φόνου ἐπεξιέναι· κακῶς εἰδότες, ὦ Σώκρατες, τὸ θεῖον ὡς ἔχει τοῦ ὁσίου τε πέρι καὶ τοῦ ἀνοσίου.

ΣΩ. Σὺ δὲ δὴ πρὸς Διός, ὦ Εὐθύφρον, οὑτωσὶ ἀκριβῶς οἴει ἐπίστασθαι περὶ τῶν θείων, ὅπῃ ἔχει, καὶ τῶν ὁσίων τε καὶ ἀνοσίων, ὥστε τούτων οὕτω πραχθέντων, ὡς σὺ λέγεις, οὐ φοβεῖ δικαζόμενος τῷ πατρί, ὅπως μὴ αὖ σὺ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγχάνῃς πράττων;

ΕΥΘ. Οὐδὲν γάρ ἂν μου ὄφελος εἴη, ὦ Σώκρατες, οὐδέ τῳ ἂν διαφέροι Εὐθύφρων τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀκριβῶς εἰδείην.

V. ΣΩ. Ἆρ' οὖν μοι, ὦ θαυμάσιε Εὐθύφρον,

2. τὸ θεῖον ὡς ἔχει om. r. glossema esse putat Schanz. 9. γάρ ἂν bς, γάρ a. μου Heusde, spec. crit. p. 6 *Wlf.*, μοι abς. εἴῃ, ὦ Σώκρατες ab *Bkk.*, ὦ Σώκρατες, εἴη Ξiς. 10. διαφέροι] aut διαφέροιμι aut mox εἰδείην scribendum esse censuit Stephanus.

1. υἱὸν πατρί. 9 A ἐπεξιέναι καὶ ἐπισκήπτεσθαι φόνου τὸν υἱὸν τῷ πατρί. Hoc loco υἱὸν πατρί ut partem infinitivi τὸ υἱὸν πατρὶ — ἐπεξιέναι necesse erat in genere, non de singulo quodam usurpari, quare articulus recte omittitur. De leg. III 687 D φίλος μὲν υἱὸς πατρί, παῖς ὢν ἀνδρί. Menex. 247 B εἶναι μὲν γὰρ τιμὰς γονέων ἐκγόνοις καλὸς θησαυρός. Theag. 127 D.

2. τὸ θεῖον „*ius divinum*" FICIN.

5. περὶ τῶν θείων — καὶ τῶν ὁσίων τε καὶ ἀνοσίων. „Neglegentius ut in confabulatione." ENGELH. Nam καί h. l. non coniungit, sed explicat. Ad erast. 137 D Menon. 90 A.

7. οὐ φοβεῖ — ὅπως μή. Post verbum timendi ὅπως μή est etiam Phaedon. 84 B οὐδὲν δεινὸν μὴ φοβηθῇ — ὅπως μὴ — οἴχηται καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ᾖ, ubi v. Wohlrab.

8. αὖ, *vicissim*, ut 14 E.

9. μου ὄφελος εἴη. „Ferri non potest μοι. Nam ὄφελός μοί ἐστιν est *mihi prodest*; sed ὄφελός μού ἐστιν, *homo frugi sum*. conf. legg. IX 856 C. de rep. VI 489 C. VII 530 C. VIII 567 B. Criton. 46 A. Euthyd. 289 AB. apol. 36 C." STALLB.

10. Εὐθύφρων. Euthyphro nomine suo cum emphasi utitur, sicut Aiax Soph. Ai. 98 οὔκουν Αἴανθ' οἶδ' ἀτιμάσουσ' ἔτι (v. Nauck), Cyrus Xen. an. I 4, 16 μηκέτι με Κῦρον νομίζετε (v. Krüger), Mercurius Ar. Plut. 1121 ὅσ' εἰκός ἐστιν Ἑρμῆν ἐσθίειν (Fischer). „Deinde revertitur ad usum primae personae: quae ratio nihil habet insolentiae. Aesch. Prom. 306 δέρκου θέαμα τόνδε τὸν Διὸς φίλον, τὸν συγκαταστήσαντα τὴν τυραννίδα, οἵαις ὑπ' αὐτοῦ πημοναῖσι κάμπτομαι. Soph. OC. 3 sqq. τίς τὸν πλανήτην Οἰδίπουν καθ' ἡμέραν τὴν νῦν σπανιστοῖς δέξεται δωρήμασι; σμικρὸν μὲν ἐξαιτοῦντα, τοῦ σμικροῦ δ' ἔτι μεῖον φέροντα, καὶ τόδ' ἐξαρκοῦν ἐμοί." STALLB.

τῶν πολλῶν ἀνθρώπων. Additi genetivi ἀνθρώπων exempla suppeditantur ad apol. 29 B Phaedon. 65 A. Theag. 127 A.

12. ἆρ' οὖν assensum poscit: *nonne ergo*, ut 14 D ἆρ' οὖν οὐ. Aliter (*ergone*) 11 E. Ad Menon. 86 A.

κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῷ γενέσθαι καὶ πρὸ τῆς γραφῆς τῆς πρὸς Μέλητον αὐτὰ ταῦτα προκαλεῖσθαι αὐτὸν λέγοντα, ὅτι ἔγωγε καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ τὰ θεῖα περὶ πολλοῦ ἐποιούμην εἰδέναι, καὶ νῦν, ἐπειδή με ἐκεῖνος αὐτοσχεδιάζοντά φησι καὶ καινοτομοῦντα περὶ τῶν θείων ἐξαμαρτάνειν, μαθητὴς δὴ γέγονα σός — καὶ εἰ μέν, ὦ Μέλητε, φαίην ἄν, Εὐθύφρονα ὁμολογεῖς σοφὸν εἶναι τὰ τοιαῦτα, καὶ ὀρθῶς νομίζειν ἐμὲ ἡγοῦ καὶ μὴ B δικάζου· εἰ δὲ μή, ἐκείνῳ τῷ διδασκάλῳ λάχε δίκην πρότερον ἢ ἐμοί, ὡς τοὺς πρεσβυτέρους διαφθείροντι, ἐμέ τε καὶ τὸν αὑτοῦ πατέρα, ἐμὲ μὲν διδάσκοντι, ἐκεῖ-

2. *προκαλεῖσθαι αὐτὸν*] *προκαλεῖσθαί αὐτον* *Wlf.* (ut Hom. Il. *M* 204.) 3. *λέγοντα*] *λέγοντι* Zeune animadverss. ad Anacr. etc. p. 138. 6. *μαθητὴς δὴ* *ab Fsch.*, *μαθητὴς* ΨSΞiΥaEς. 8. *τοιαῦτα, καὶ ὀρθῶς νομίζειν ἐμὲ* *a*¹ *Sch.* proll. ad Euthyd. p. XXVI, *τοιαῦτα καὶ ὀρθῶς νομίζειν, καὶ ἐμὲ* ς *Bkk.* 9. *λάχε δίκην πρότερον* *a*¹*a*³*a*⁴*b*ς *Stb.*, *πρότερον λάχε δίκην* *a*² *Bkk.* 11. *διδάσκοντι, νουθετοῦντι, κολάζοντι* *a*³Ξi, ex corr. 𝔛^rec *B*a, ς *Bkk.* Madvig, adv.

2. *αὐτὰ ταῦτα προκαλεῖσθαι αὐτόν.* 5 B ἃ *προυκαλούμην αὐτόν.* Licuit reo et ante causae dictionem et lite instituta adversarium ad actionem non forensem provocare, qua res occulta et controversa aperiretur, aut condicionem ferre, qua lis componeretur; qua accepta accusator susceptae rei honestatem comprobavit, reiecta autem invidiae crimen meruit. Quare rei quibus condicionibus accusatorem ad paciscendum vocavissent in iudicio protulerunt (5 B *αὐτὰ ταῦτα λέγειν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἃ προυκαλούμην αὐτόν*). Ea provocatio, qua res ad alius cuiusdam testimonium refertur (*πρόκλησις εἰς μαρτυρίαν*), praeter hunc locum commemoratur Antiph. VI 23. Lycurg. in Leocr. 28. Cf. Meier und Schoemann, Der attische Process p. 666. 680 sq.

3. *λέγοντα.* Accusativus post dativum *μαθητῇ* infertur sicut Lach. 186 D *παρακελεύσομαί σοι μὴ ἀφίεσθαι Λάχητος μηδὲ Νικίου, ἀλλ' ἐρωτᾶν λέγοντα,* ubi v. Stallb. Alia congessit Stallb. ad Gorg. 492 B 513 E. de rep. 586 E.

5. *αὐτοσχεδιάζοντα,* „*ἐκ τοῦ αὐτομάτου καὶ προχείρου λέγοντα χωρὶς αἰτίας.*" SCHOL. Inde „*αὐτοσχεδιάζειν* dicuntur ii, qui male et temere agunt (apol. 20 C), qui male et perperam sentiunt de aliqua re, ut h. l. *αὐτ. περὶ τῶν θείων* est *male et perperam sentire de rebus divinis et ad religionem pertinentibus.*" FISCHER.

καινοτομοῦντα περὶ τῶν θείων. 3 B *καινοτομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα.*

6. *καὶ εἰ μὲν* — p. 188, 1 *καὶ κολάζοντι.* Haec interpositionis (*παρενθέσεως*) notis primus circumscripsit H. Wimmer (Wohlrab.² p. 45), postquam Fischer animadvertit infinitivum *λέγειν* pendere a *κράτιστόν ἐστιν*, cuius vis quiescit quodammodo, donec ad institutam structuram redeatur. Thuc. I 26, 2. Lobeck ad Soph. Ai.³ p. 223.

9. *λάχε δίκην.* *κλήρῳ γὰρ εἰσῆγον τὰς δίκας δι' εὐταξίαν.* SCHOL. De ordine causarum trac-

νον δὲ νουθετοῦντί τε καὶ κολάζοντι — καὶ ἂν μή μοι πείθηται μηδ' ἀφίῃ τῆς δίκης ἢ ἀντ' ἐμοῦ γράφηταί σέ, αὐτὰ ταῦτα λέγειν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἃ προυκαλούμην αὐτόν;

ΕΥΘ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, εἰ ἄρα με ἐπι-
C χειρήσειε γράφεσθαι, εὕροιμ' ἄν, ὡς οἶμαι, ὅπῃ σαθρός ἐστιν, καὶ πολὺ ἂν ἡμῖν πρότερον περὶ ἐκείνου λόγος ἐγένετο ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἢ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Καὶ ἐγώ τοι, ὦ φίλε ἑταῖρε, ταῦτα γιγνώσκων μαθητὴς ἐπιθυμῶ γενέσθαι σός, εἰδὼς ὅτι καὶ ἄλλος πού τις καὶ ὁ Μέλητος οὗτος σὲ μὲν οὐδὲ δοκεῖ ὁρᾶν, ἐμὲ δὲ οὕτως ὀξέως καὶ ῥᾳδίως κατεῖδεν, ὥστε ἀσεβείας ἐγράψατο. νῦν οὖν πρὸς Διὸς λέγε μοι, ὃ νῦν δὴ σαφῶς εἰδέναι διισχυρίζου· ποῖόν τι τὸ εὐσεβὲς φῂς εἶναι

crit. I 367, *διδάσκοντα, νουθετοῦντα, κολάζοντα* $a^1a^2a^4b$ Stallbaum olim, *Hrm.* 1. *τε καὶ* 𝔄ΠΤ, Dhp, Δd, gr, Γ *Stb.*, *καὶ* ς *Bkk.* Graser, Z. f. d. Altertumsw. 1842 p. 566. *ἂν* 𝔄 *Sch.*, *ἐὰν* ς *Bkk.* 2. *μηδὲ*] *μηδ'* E ς *Bkk.* 5. *Δία ab Sch.*, *Δί'* ς. *με a*Γ *Tur.*, *ἐμὲ b*ς *Bkk.* 7. *λόγος*] *ὁ λόγος* Heindorf ad Protag. p. 511. 8. *ἐγένετο* a^1a^2Γ *Hrm.*, *γένοιτο* a^3a^4bς *Bkk.* *περὶ*] *ἐκείνῳ περὶ* Tollius ad Longin. p. 131. 12. *ὀξέως a* Cyg, Hu, B^{cor} Stallbaum olim *Ast*, *ὀξέως ἀτεχνῶς b*ς *Bkk.* (Ar. av. 820 *καλὸν γὰρ ἀτεχνῶς καὶ μέγ' ηὗρες τοὔνομα.*) 13. *νῦν δὴ σαφῶς εἰδέναι διισχυρίζου· ποῖόν τι a*Γ *Bkk.*, *νῦν σαφῶς εἰδέναι διισχυρίζου· ποῖον δή τι b*ς (*δή* superscr. t, om. ΞΣ^{rec}), *νῦν δὴ σ. εἰ. διισχυρίζου· ποῖον δή τι Wlf.*

tandarum sorte constituto v. Meier u. Schoemann l. l. p. 596 sqq.

1. *καὶ ἂν μή μοι πείθηται.* „Nunc rursus ad structuram ex *κράτιστόν ἐστιν* suspensam reversus ponit *αὐτὰ ταῦτα λέγειν.*" STALLB.

6. *εὕροιμ' ἂν — ἐγένετο.* „*γένοιτο* utique concinnius; at nolui vividae imaginationis vestigium delere, qua Euthyphro id, quod modo fieri optavit, iam tamquam factum cogitat, idem tamen non revera factum esse maeret." HERMANN. praef. ad h. l. Cf. ad Menon. 89 B.

σαθρός. Phil. 55 C *γενναίως δέ, εἴ πῄ τι σαθρὸν ἔχει, πᾶν περικρούωμεν.* Theaet. 179 D *διακρούοντα εἴτε ὑγιὲς εἴτε σαθρὸν φθέγγεται.* Ad Menon. 89 C.

7. *πολύ*, hyperbaton. Ad 14 B.

λόγος. „Addito articulo ὁ *λόγος* diceretur de oratione certa et in iudicio necessaria, qualis nunc non intellegitur. Eodem modo articulus deest Prot. 322 D Hipp. mai. 293 D de leg. X 907 D." STALLB. Cf. Menon. 93 A ad apol. 26 C.

11. *ὁ Μέλητος οὗτος.* Ad Menon. 89 E. Addito articulo ὁ *Μέλητος οὗτος* non *δεικτικῶς* dicitur (ut de homine absente), sed cum contemptu, ut Alc. I 123 C *οὗτος ὁ Ἀλκιβιάδης.* D ὁ *Ἀλκιβιάδης οὗτος.* Ad Crit. 45 A.

σὲ μὲν οὐδὲ δοκεῖ ὁρᾶν. Euthyphronis enim sapientia tam subtilis et recondita est, ut facile non videatur. WOHLRAB.

14. *τὸ εὐσεβὲς — καὶ τὸ ἀσεβές*, mox *τὸ ὅσιον — καὶ τὸ ἀνόσιον.* Socrates voce *τὸ εὐσεβές* utitur, quia modo dixe-

καὶ τὸ ἀσεβὲς καὶ περὶ φόνου καὶ περὶ τῶν ἄλλων; ἢ οὐ ταὐτόν ἐστιν ἐν πάσῃ πράξει τὸ ὅσιον αὐτὸ αὑτῷ, καὶ D *τὸ ἀνόσιον αὖ τοῦ μὲν ὁσίου παντὸς ἐναντίον, αὐτὸ δὲ αὑτῷ ὅμοιον καὶ ἔχον μίαν τινὰ ἰδέαν κατὰ τὴν ἀνοσιότητα πᾶν, ὅτιπερ ἂν μέλλῃ ἀνόσιον εἶναι;*

ΕΥΘ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες.

VI. *ΣΩ. Λέγε δή, τί φῂς εἶναι τὸ ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον;*

ΕΥΘ. Λέγω τοίνυν, ὅτι τὸ μὲν ὅσιόν ἐστιν ὅπερ ἐγὼ νῦν ποιῶ, τῷ ἀδικοῦντι ἢ περὶ φόνους ἢ περὶ ἱερῶν

3. *παντὸς*] *πάντως* Stephanus, Zeune, animadverss. ad Anacr. etc. p. 138, *πᾶν τὸ* acta eruditt. 1749 p. 22 („non inepte" Fischer), *πᾶν* Schanz, Philologus XXVIII (1869) p. 555. 4. *ἀνοσιότητα*] *ὁσιότητα* 𝔄 *Π*[1] H[b] D *Γ* et superscr. *ἂν Σ*, *ἀν* r. (*ὁσιότητα* scribendum esse censet Yxem, Über P.'s Euthyphron p. 13. *κατὰ τὴν ὁσιότητα* seclus. *Sch.*) 7. *καὶ τὸ* 𝔄[1] *Π*[1] *Hrm.*, *καὶ τί τὸ* ς *Bkk.* 10. *τῷ*] *τὸ τῷ* 𝔗[roc 2], *τὸ* Zeune l. l. p. 138 *Hsch.* *ἀδικοῦντι* del. Schanz, Philol. l. l. p. 556 coll. Dem. LIV 25 *τοὺς ἢ δι' οἶνον ἢ δι' ὀργὴν ἢ τιν' ἄλλην αἰτίαν ἐξαμαρτάνειν ἐπιχειροῦντας.* (*ἀδικοῦντι καὶ ἢ* Fischer.)

rat *ἀσεβείας ἐγράψατο*; facile deinde transitur a pio ad sanctum, *τὸ ὅσιον*, in quo definiendo sermo posthac versatur. Aliquoties postea, iunguntur pium sanctumque (12 E 13 B), semel *ἀσεβῆ* solum usurpatur eadem fere vi atque *ἀνόσια* (14 B); plerumque autem Socrates vocibus *ὅσιον, ἀνόσιον* utitur.

2. *ταὐτὸν — αὐτὸ αὑτῷ*, ut mox *αὐτὸ — αὑτῷ ὅμοιον*.

3. *παντός*. „Cohaeret *πᾶς* ita locatum non proxime cum nomine, sed pertinet ad verbum: unde hic *παντὸς* fere idem est, quod antea *ἐν πάσῃ πράξει*." STALLB. Menon. 79 C *ἀρετὴ τὸ ὅλον*.

ἐναντίον. Cum dativo *ἐναντίος* est *adversus, adversarius*, cum genetivo autem *contrarius*, *prorsus diversus* (11 A *παντάπασιν ἑτέρω ἀλλήλων*). Krüger I § 48, 13, 4. Hipp. min. 369 B *οὐ διάφοροι ἀλλήλων οἱ ἄνδρες οὐδ' ἐναντίοι, ἀλλ' ὅμοιοι*.

4. *ἔχον μίαν — ἀνοσιότητα*, *et una specie, una natura et nota quatenus impium est*, *καθ' ὃ ἀνόσιόν ἐστιν*. v. ad 6 D. Similiter Menon. 72 C virtutum unitas fere ad verbum expressa est: *οὕτω δὴ καὶ περὶ τῶν ἀρετῶν· κἂν εἰ πολλαὶ καὶ παντοδαπαί εἰσιν, ἕν γέ τι εἶδος ταὐτὸν ἅπασαι ἔχουσι, δι' ὃ εἰσιν ἀρεταί*. WOHLRAB. Ut hic additur *κατὰ τὴν ἀνοσιότητα*, ita Menon. 72 E *πρὸς τὸ ἰσχὺς εἶναι*, 73 A *πρὸς τὸ ἀρετὴ εἶναι*.

9. *λέγω τοίνυν*. „Incipit hic sceptica ipsius rei tractatio. Euthyphro, quamquam definitissimis verbis Socrates ipsam pietatis ideam vel notionem ex eo quaerit, singulare aliquid pium responsi loco in medium profert." Ita Hippias (Hipp. mai. 287 E) interrogatus quid sit *τὸ καλόν* respondet: *ἔστι γάρ, ὦ Σώκρατες, εὖ ἴσθι, εἰ δεῖ τἀληθὲς λέγειν, παρθένος καλὴ καλόν*. ENGELH. Cf. Lach. 190 E. Menon. 71 E. Theaet. 146 C. Proll. ad Menon. p. 21 ann. 6.

τοίνυν ut 6 E 12 E 15 E. Ad Menon. 74 A.

ὅπερ ἐγώ. Interfectorem ulcisci a Lysia (XII 24) vocatur *ὅσιον καὶ εὐσεβές*.

10. *τῷ ἀδικοῦντι — ἐπεξιέναι*. Infinitivus ubi explicatio-

κλοπὰς ἤ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἐξαμαρτάνοντι ἐπεξιέναι,
ἐάν τε πατὴρ ὢν τυγχάνῃ ἐάν τε μήτηρ ἐάν τε ἄλλος
E ὁστισοῦν, τὸ δὲ μὴ ἐπεξιέναι ἀνόσιον. ἐπεί, ὦ Σώκρα-
τες, θέασαι, ὡς μέγα σοι ἐρῶ τεκμήριον τοῦ νόμου ὅτι
οὕτως ἔχει, ὃ καὶ ἄλλοις ἤδη εἶπον, ὅτι ταῦτα ὀρθῶς
ἂν εἴη οὕτω γιγνόμενα, μὴ ἐπιτρέπειν τῷ ἀσεβοῦντι
μηδ' ἂν ὁστισοῦν τυγχάνῃ ὤν. αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι
τυγχάνουσι νομίζοντες τὸν Δία τῶν θεῶν ἄριστον καὶ
6 δικαιότατον, καὶ τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸν αὑτοῦ πατέρα
δῆσαι, ὅτι τοὺς υἱεῖς κατέπινεν οὐκ ἐν δίκῃ, κἀκεῖνόν
γε αὖ τὸν αὑτοῦ πατέρα ἐκτεμεῖν δι' ἕτερα τοιαῦτα·
ἐμοὶ δὲ χαλεπαίνουσιν, ὅτι τῷ πατρὶ ἐπεξέρχομαι ἀδι-

4. *νόμου*] ὁσίου *Hsch.* 10. *κατέπινεν*] κατέπιεν ΨS *Stb.* *κἀκεῖνον* a[1]a[3] *Bkk.*, καὶ ἐκεῖνος ς.

nis causa additur plerumque caret articulo. 11 A *πάθος τι* —, *φιλεῖσθαι ὑπὸ πάντων θεῶν*. Ad Menex. 235 B Phaedon. 61 A coll. 92 A. Menon. 80 A *ναρκᾶν*.

ἢ περὶ φόνους — ἐξαμαρτάνοντι „inserviunt explicationi praecedentis *τῷ ἀδικοῦντι*, *ei qui iniuste agit, dum vel caedes vel sacrilegia vel aliud quid committit.*" STALLB.

4. *τοῦ νόμου ὅτι οὕτως ἔχει*. „*τοῦ νόμου* referendum est ad verba *ὅτι οὕτως ἔχει*, et *ὁ νόμος* accipiendus de opinione hominum communi, quod nemini parci oporteat, qui iniuste et impie agat, id quod reliqua Euthyphronis oratio satis declarat." FISCHER.

5. *καὶ ἄλλοις ἤδη*. Quos dicit 6 A *ἐμοὶ δὲ χαλεπαίνουσιν κτλ.*, eorum sensus Euthyphro argutiis capit et corrumpit, non patri solum perniciosus.

εἶπον, ὅτι ταῦτα. „*εἶπον* habet significationem praegnantem, quam vocant, ut sit: *quod etiam aliis attuli ostensurus recte haec ita fieri*, *οὕτω γιγνόμενα* autem condicionem verborum *ὀρθῶς ἂν εἴη* (*recte se habere*) continet, *εἰ οὕτω γίγνοιτο*." STALLB. Ad 8 B 9 D.

6. *μὴ ἐπιτρέπειν*. „Ex *ὁ νόμος οὕτως ἔχει* pendent haec: *μὴ ἐπιτρέπειν τῷ ἀσεβοῦντι κτλ.*, *impie agenti non concedere* (Gorg. 504 C *μὴ ἐπίτρεπε*. 505 B de leg. IV 719B), i. e. *impio actionem impietatis intendere.*" STALLB.

7. *αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι*. „Prorsus eodem modo Ar. nub. 903 *πῶς δῆτα δίκης οὔσης ὁ Ζεὺς οὐκ ἀπόλωλεν, τὸν πατέρ' αὑτοῦ δήσας;* 1080 *μοιχὸς γὰρ ἢν τύχῃς ἁλούς, τάδ' ἀντερεῖς πρὸς αὐτόν, ὡς οὐδὲν ἠδίκηκας· εἶτ' ἐς τὸν Δί' ἐπανενεγκεῖν, κἀκεῖνος ὡς ἥττων ἔρωτός ἐστι καὶ γυναικῶν· καίτοι σὺ θνητὸς ὢν θεοῦ πῶς μεῖζον ἂν δύναιο;*" STALLB.

10. *κατέπινεν*. Saturnus liberos devorabat quotiescunque nati erant. Imperfectum *κατέπινεν*, quod defendi non posse Stallbaumio videbatur, est etiam Hes. theog. 459 *καὶ τοὺς μὲν κατέπινε μέγας Κρόνος, ὅστις ἕκαστος νηδύος ἐξ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γούναθ' ἵκοιτο. — πεύθετο γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ —, οὕνεκά οἱ πέπρωτο ἑῷ ὑπὸ παιδὶ δαμῆναι.* WOHLRAB.

κἀκεῖνον. Saturnus ultus erat Caelum, qui filios ex Tellure natos sub terram condiderat. Hes. theog. 154 sqq. WOHLRAB.

κοῦντι, καὶ οὕτως αὐτοὶ αὑτοῖς τὰ ἐναντία λέγουσι περί τε τῶν θεῶν καὶ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἆρά γε, ὦ Εὐθύφρον, τοῦτ' ἔστιν, οὗ ἕνεκα τὴν γραφὴν φεύγω, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐπειδάν τις περὶ τῶν θεῶν λέγῃ, δυσχερῶς πως ἀποδέχομαι; δι' ἃ δή, ὡς ἔοικε, φήσει τίς με ἐξαμαρτάνειν. νῦν οὖν εἰ καὶ σοὶ ταῦτα ξυνδοκεῖ τῷ εὖ εἰδότι περὶ τῶν τοιούτων, B ἀνάγκη δή, ὡς ἔοικε, καὶ ἡμῖν ξυγχωρεῖν. τί γὰρ καὶ φήσομεν, οἵ γε αὐτοὶ ὁμολογοῦμεν περὶ αὐτῶν μηδὲν εἰδέναι; ἀλλά μοι εἰπὲ πρὸς Φιλίου, σὺ ὡς ἀληθῶς ἡγεῖ ταῦτα οὕτως γεγονέναι;

1. αὐτοῖς 𝔄 pars *ab Wlf.*, ἑαυτοῖς ς. 3. οὗ ἕνεκα] οὗ οὕνεκα 𝔄Π^2H^{b}1, οὗ οὕνεκα Π^1T. 5. δι' ἃ] διὸ ΓB^1ot^1, ἴδια („singularia") Madvig, adv. crit. I 367. (δι' ἃ — ἐξαμαρτάνειν del. *Hrm.*) 9. αὐτοὶ $a^1a^2a^4$ *Hrm.*, καὶ αὐτοὶ a^3b ς *Bkk.* 11, οὕτως γεγονέναι 𝔄 *Sch.*, οὕτω(ς) γεγονέναι *ab*, οὕτω γεγονέναι *Wlf.*, γεγονέναι οὕτως Ξiots.

1. τὰ ἐναντία. De articulo ad Menon. 82 A.

3. ἆρά γε assensum poscit ut 5 A ἆρ' οὖν, Menon. 89 B ἆρα. „Criton. 44 E ἆρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ. de rep. I 328 A ἆρά γε, ἦ δ' ὅς, οὐδ' ἴστε, ὅτι λαμπὰς ἔσται; de leg. X 895 D ἆρά γε τὸ τοιόνδε αὖ βουλόμεθα νῦν λέγειν; symp. 192 D ἆρά γε τοῦδε ἐπιθυμεῖτε; Theag. 124 A ἆρά γε μανθάνω; al. Ar. nub. 465. Plut. 546. al." STALLB. Theag. 124 A.

4. τὰ τοιαῦτα hyperbaton ut Hipparch. 226 E τοῦτο. Cf. 5 C 9 C 14 A 16. WOHLRAB.

5. δυσχερῶς πως ἀποδέχομαι. De rep. II 378 B οὐδὲ λεκτέον νέῳ ἀκούοντι, ὡς ἀδικῶν τὰ ἔσχατα οὐδὲν ἂν θαυμαστὸν ποιοῖ οὐδ' αὖ ἀδικοῦντα πατέρα κολάζων παντὶ τρόπῳ, ἀλλὰ δρῴη ἂν ὅπερ θεῶν οἱ πρῶτοί τε καὶ μέγιστοι. Aesch. Eum. 640 sqq. πατρὸς προτιμᾷ Ζεὺς μόρον τῷ σῷ λόγῳ· αὐτὸς δ' ἔδησε πατέρα πρεσβύτην Κρόνον. πῶς ταῦτα τούτοις οὐκ ἐναντίως λέγεις; WOHLRAB. Cf. Wecklein ad Eur. Herc. fur. 1346 ἀοιδῶν οἵδε δύστηνοι λόγοι. Nägelsbach, Nachhomerische Theologie p. 44 sqq.

πως, *nescio quomodo*. 11 B περιέρχεται γάρ πως ἡμῖν ἀεὶ ὃ ἂν προθώμεθα. Menon. 73 A.

δι' ἅ, *quamobrem*. WOLF, neglegenter pro δι' ὅ ut Hipparch. 229 C, ubi v. ann.

6. εἰ καὶ σοὶ — καὶ ἡμῖν. Ita in comparationibus καί utrimque addi solet. Ad 13 A.

8. καὶ ἡμῖν. Praecedente σοὶ exspectas ἐμοί. At pluralis ita infertur etiam 12 E πειρῶ δὴ καὶ σὺ ἐμὲ οὕτω διδάξαι, τὸ ποῖον μέρος τοῦ δικαίου ὅσιόν ἐστιν, ἵνα καὶ Μελήτῳ λέγωμεν μηκέθ' ἡμᾶς ἀδικεῖν μηδ' ἀσεβείας γράφεσθαι, ὡς ἱκανῶς ἤδη παρὰ σοῦ μεμαθηκότας. 11 B τοῦ ἡμετέρου προγόνου. WOHLRAB. Ad Menon. 71 C. Schneider ad Isocr. IV 14.

τί γὰρ καὶ φήσομεν. Cf. ad 3 A τί καὶ ποιοῦντα. „Qui τί χρὴ λέγειν interrogat, is quid dici, non an aliquid dici debeat quaerit; sed qui τί χρὴ καὶ λέγειν, is non solum quid, sed etiam an aliquid dicendum sit dubitat." HERMANN ad Viger. p. 837. De rep. 434 D ξυγχωρησόμεθα ἤδη· τί γὰρ καὶ ἐροῦμεν; Theag. 122 D erast. 132 C.

9. μηδέν. Ad 12 B.

10. πρὸς Φιλίου. Plenius

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ποιηταί, τοιούτους λόγους περὶ αὐτῶν τῶν θεῶν εἰρήκασιν, οἵους οὐδεὶς ἂν περὶ τῶν ἐχθρῶν εἰπεῖν τολμήσειεν· οὐ γὰρ μόνον κλοπὰς καὶ μοιχείας καὶ παρ' ἀνθρώποις θητείας αὐτοῖς ἀνέθεσαν, ἀλλὰ καὶ παίδων βρώσεις καὶ πατέρων ἐκτομὰς καὶ μητέρων δεσμοὺς καὶ πολλὰς ἄλλας ἀνομίας κατ' αὐτῶν ἐλογοποίησαν, ὑπὲρ ὧν τὴν ἀξίαν δίκην οὐκ ἔδοσαν. — Ὀρφεὺς δ' ὁ μάλιστα τούτων τῶν λόγων ἁψάμενος διασπασθεὶς τὸν βίον ἐτελεύτησεν. WOHLRAB.

ἦ καὶ πόλεμον ἄρα. Similiter de rep. II 378 B οὐδέ γε τὸ παράπαν (λεκτέον), ὡς θεοὶ θεοῖς πολεμοῦσί τε καὶ ἐπιβουλεύουσι καὶ μάχονται· οὐδὲ γὰρ ἀληθῆ· — πολλοῦ δεῖ γιγαντομαχίας τε μυθολογητέον αὐτοῖς καὶ ποικιλτέον, καὶ ἄλλας ἔχθρας πολλὰς καὶ παντοδαπὰς θεῶν τε καὶ ἡρώων πρὸς συγγενεῖς τε καὶ οἰκείους αὐτῶν· — Ἥρας δὲ δεσμοὺς ὑπὸ υἱέος καὶ Ἡφαίστου ῥίψεις ὑπὸ πατρός, μελ- [illegible]

[illegible] Euthyphr. [illegible] E [illegible] converti[illegible], ut mox [illegible]. symp. 201 B apol. 41 C. Ad Menex. 239 C Criton. 47 E.

ἀγαθῶν. Pictores h. l. ἀγαθοὶ vocantur non ita, ut Xen. oec. VI 13 callidos pictores vocavit ζωγράφους ἀγαθούς, sed cum ironia illa, quae in compellationibus ἀγαθέ (11 E, ὦ ἄριστε (13 E, ὦ βέλτιστε latet, ubi urbane aliquis reprehenditur et corrigitur (Cic. de off. II 1, 2 ne quibusdam bonis viris philosophiae nomen sit invisum). Ita Ar. nub. 61 τῇ γυναικὶ τἀγαθῇ. 8 ὁ χρηστὸς οὑτοσὶ νεανίας (ad Theaet. 161 A). symp. 177 B ὁ βέλτιστος Πρόδικος. Phaedr. 266 E Luc. Alexandr. 33. Acerbius Soph. Ant. 31 τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα.

τά τε ἄλλα ἱερά. Pausan. I 20, 2 de Bacchi templo eiusque picturis: λέγεται δὲ καὶ τάδε ὑπὸ Ἑλλήνων, ὡς Ἥρα ῥίψαι γενόμενον Ἥφαιστον (Il. Σ 394 sqq.)· ὁ δέ οἱ μνησικα-

ἱερὰ ἡμῖν καταπεποίκιλται, καὶ δὴ καὶ τοῖς μεγάλοις C Παναθηναίοις ὁ πέπλος μεστὸς τῶν τοιούτων ποικιλμάτων ἀνάγεται εἰς τὴν ἀκρόπολιν; ταῦτα ἀληθῆ φῶμεν εἶναι, ὦ Εὐθύφρον;

ΕΥΘ. Μὴ μόνον γε, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅπερ ἄρτι εἶπον, καὶ ἄλλα σοι ἐγὼ πολλά, ἐάνπερ βούλῃ, περὶ τῶν θείων διηγήσομαι, ἃ σὺ ἀκούων εὖ οἶδ' ὅτι ἐκπλαγήσει.

VII. ΣΩ. Οὐκ ἂν θαυμάζοιμι. ἀλλὰ ταῦτα μέν μοι εἰς αὖθις ἐπὶ σχολῆς διηγήσει· νυνὶ δέ, ὅπερ ἄρτι σε ἠρόμην, πειρῶ σαφέστερον εἰπεῖν. οὐ γάρ με, ὦ ἑταῖρε, τὸ πρότερον ἱκανῶς ἐδίδαξας ἐρωτήσαντα τὸ D ὅσιον, ὅ τι ποτ' εἴη, ἀλλά μοι εἶπες, ὅτι τοῦτο τυγχάνει ὅσιον ὄν, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς, φόνου ἐπεξιὼν τῷ πατρί.

ΕΥΘ. Καὶ ἀληθῆ γε ἔλεγον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἴσως. ἀλλὰ γάρ, ὦ Εὐθύφρον, καὶ ἄλλα πολλὰ φῂς εἶναι ὅσια.

3. ταῦτα] ταῦτ' ς Bkk. 5. μόνον 𝔄[1]Π[1] Sch., μόνα ς Bkk. 7. θείων] θεῶν Δ Eusebius Hsch. 16. εἶναι ὅσια. καὶ γάρ ἐστι bΔ[cor] et ut videtur 4dς Bkk. (qui scr. ἔστιν), εἶναι. καὶ γάρ ἐστιν ὅσια a[1]a[4]h𝔭[1]. (εἶναι ὅσια om. Ψ, ἔστιν ὅσια est etiam in ΨDS.) Apparet igitur ὅσια in a[1]a[2]a[4] non ex glossemate ortum, sed loco suo motum esse, ut 7 A εἴρηται γάρ. (εἶναι ὅσια. καὶ γὰρ ἔστιν ὅσια ut videtur Δ[1] Hrm. Wb.)

κῶν πέμψαι δῶρον χρυσοῦν θρόνον ἀφανεῖς δεσμοὺς ἔχοντα· καὶ τὴν μέν, ἐπείτε ἐκαθέζετο, δεδέσθαι, θεῶν δὲ τῶν μὲν ἄλλων οὐδενὶ τὸν Ἥφαιστον ἐθέλειν πείθεσθαι, Διόνυσος δὲ — μεθύσας εἰς οὐρανὸν ἤγαγε. ταῦτα δὴ γεγραμμένα εἰσί. Ad hanc fabulam alluditur 8 B.

1. τοῖς μεγάλοις Παναθηναίοις. Minervae festi dies anniversarii quinto quoque anno (Olympiadum tertio, Mommsen Heortologie p. 117 sqq.) pompa et apparatu magnificentiore acti insignes fiebant etiam peplo croceo clavis aureis variisque figuris (ποικιλμάτων) distincto, in quo virgines generosae, quae ἐργαστῖναι vocabantur, imaginem deae resque ab illa praesertim cum adversus Gigantes Iovi opem ferret (Eur. Ion. 1528) praeclare gestas intexerant (Eur. Hec. 472. Verg. Ciris 31 magna Giganteis ornantur pepla tropaeis, horrida sanguineo pinguntur proelia cocco). Quod amiculum ad deae vetus simulacrum amiciendum in arcem antiquitus portabatur, post curru vel etiam artificiosiore opere navis evehebatur (ἀνάγεται) instar veli antennae subnexum. Hermann, Gottesdienstliche Altert. § 54, 13. 15. Mommsen l. l. p. 187.

2. τῶν τοιούτων ποικιλμάτων. „Mutatur structura, et loco genetivi οἵων additur τῶν τοιούτων ποικιλμάτων." ENGELH. 7 D περὶ ὧν διενεχθέντες καὶ οὐ δυνάμενοι ἐπὶ ἱκανὴν κρίσιν αὐτῶν ἐλθεῖν. Ad Menon. 77 D.

5. μὴ μόνον γε, int. μὴ ταῦτα μόνον. Menon. 71 C ταῦτα — ἀπαγγέλλωμεν; ΣΩ. μὴ μόνον γε.

14. ἔλεγον post εἶπες varietatis studio; ad Menon. 78 B. Ceterum imperfectum in verbis

6 *ΕΥΘ*. *Καὶ γάρ ἐστι.*

ΣΩ. *Μέμνησαι οὖν, ὅτι οὐ τοῦτό σοι διεκελευόμην, ἕν τι ἢ δύο με διδάξαι τῶν πολλῶν ὁσίων, ἀλλ' ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ εἶδος, ᾧ πάντα τὰ ὅσια ὅσιά ἐστιν; ἔφησθα γάρ που μιᾷ ἰδέᾳ τά τε ἀνόσια ἀνόσια εἶναι καὶ*
E *τὰ ὅσια ὅσια· ἢ οὐ μνημονεύεις;*

ΕΥΘ. *Ἔγωγε.*

ΣΩ. *Ταύτην τοίνυν με αὐτὴν δίδαξον τὴν ἰδέαν, τίς ποτέ ἐστιν, ἵνα εἰς ἐκείνην ἀποβλέπων καὶ χρώμενος αὐτῇ παραδείγματι, ὃ μὲν ἂν τοιοῦτον ᾖ, ὧν ἂν ἢ σὺ ἢ ἄλλος τις πράττῃ, φῶ ὅσιον εἶναι, ὃ δ' ἂν μὴ τοιοῦτον, μὴ φῶ.*

ΕΥΘ. *Ἀλλ' εἰ οὕτω βούλει, ὦ Σώκρατες, καὶ οὕτω σοι φράσω.*

ΣΩ. *Ἀλλὰ μὴν βούλομαί γε.*

ΕΥΘ. *Ἔστι τοίνυν τὸ μὲν τοῖς θεοῖς προσφιλὲς*
7 *ὅσιον, τὸ δὲ μὴ προσφιλὲς ἀνόσιον.*

ΣΩ. *Παγκάλως, ὦ Εὐθύφρον, καὶ ὡς ἐγὼ ἐζήτουν ἀποκρίνασθαί σε, οὕτω νῦν ἀπεκρίνω. εἰ μέντοι ἀληθῶς, τοῦτο οὔπω οἶδα, ἀλλὰ σὺ δῆλον ὅτι ἐπεκδιδάξεις, ὡς ἔστιν ἀληθῆ ἃ λέγεις.*

19. *ἀληθῶς* *a*[1]*a*[4]*Δ*4b[1] *Ast*, *ὡς ἀληθῶς* *b*dς, *ἀληθὲς* *a*[2] *Bkk*.

dicendi usitatum est; 15 A *ἔλεγον*, 5 C *διισχυρίζου*, 6 D *διεκελευόμην*, 8 A 12 C *ἠρώτων*, 15 C *ὡμολογοῦμεν*. Ad Menon. 78 A.

4. *εἶδος*, 5. *ἰδέᾳ*. Proll. p. 150. 159.

9. *εἰς ἐκείνην ἀποβλέπων*. Ad Men. 72 C *ἕν γέ τι εἶδος — εἰς ὃ καλῶς που ἔχει ἀποβλέψαντα — δηλῶσαι.*

χρώμενος αὐτῇ παραδείγματι ut Prot. 316 E *ταῖς τέχναις ταύταις παραπετάσμασιν ἐχρήσαντο*. Sed 315 D *ἐν οἰκήματί τινι, ᾧ — ὡς ταμιείῳ ἐχρῆτο.*

16. *ἔστι τοίνυν*. „Est haec altera pietatis impietatisque explicatio (cf. 5 D), quae, specie minus ridicula, nihil tamen ponit, quo notio pietatis vere definiatur, ut sequenti disquisitione Socrates ostendit; non enim ad ipsam pietatis impietatisque *οὐσίαν* haec pertinent, sed ad *πάθη* vel relationes earum, ut vocant; quod discrimen cum in quavis disquisitione philosophica maximi momenti sit, Plato et hic magna diligentia perspicuitateque exponit et semper respicit.“ ENGELH.

18. *παγκάλως*. Socrates ad respondendi modum, non ad sententiam egregie hoc responsum esse iudicat. WOHLRAB.

19. *οὕτω* breviter resumit ut 7 AB *τοῦτο*, 7 E *ταῦτα*. Ad Menon. 71 B.

ἀληθῶς convenienter cum *παγκάλως*. WOHLRAB. Usitato more 6 D *ἀληθῆ γε ἔλεγον* (ad Menon. 98 B), 8 E *ἀληθὲς λέγεις*. Aliter Phaedon. 79 D *καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις*.

20. *δῆλον ὅτι*. Ad Menon. 77 E. Infra 9 B.

ἐπεκδιδάξεις. Prot. 328 E *σμικρόν τι —, ὃ δῆλον ὅτι Πρω-*

ΕΥΘ. Πάνυ μὲν οὖν..

VIII. ΣΩ. Φέρε δή, ἐπισκεψώμεθα, τί λέγομεν. τὸ μὲν θεοφιλές τε καὶ ὁ θεοφιλὴς ἄνθρωπος ὅσιος, τὸ δὲ θεομισὲς καὶ ὁ θεομισὴς ἀνόσιος· οὐ ταὐτὸν δ' ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ἐναντιώτατον τὸ ὅσιον τῷ ἀνοσίῳ· οὐχ οὕτως;

ΕΥΘ. Οὕτω μὲν οὖν· εἴρηται γάρ.

ΣΩ. Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρῆσθαι;

ΕΥΘ. Δοκῶ, ὦ Σώκρατες. B

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι στασιάζουσιν οἱ θεοί, ὦ Εὐθύφρον, καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις καὶ ἔχθρα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦτο εἴρηται;

ΕΥΘ. Εἴρηται γάρ.

ΣΩ. Ἔχθραν δὲ καὶ ὀργάς, ὦ ἄριστε, ἡ περὶ τίνων

5. οὕτως;] οὕτως εἴρηται; Hermann, qui mox del. εἴρηται γάρ. 6. οὕτω μὲν οὖν· εἴρηται γάρ Maresch, progr. gymn. Pressburg. 1860 p. 11 sq., verba εἴρηται γάρ, quae vulgo post δοκῶ, ὦ Σώκρατες iniciuntur, huc revocans, *Wb.*, οὕτω μὲν οὖν *ab*ς. Loco motum est etiam 6 D ὅσια. (Heller, Z. f. d. Gymnasialwesen XXVIII (1874) p. 791 eandem emendationem protulit.) 7. καὶ εὖ γε — 8. ὦ Σώκρατες· εἴρηται γάρ del. *Sch.*, Philologus XXVIII (1869) p. 723 sq. (Heusde, spec. crit. p. 2 omissis verbis εἴρηται γάρ reliqua ita transponit: ΕΥΘ. Οὕτω μὲν οὖν. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι στασιάζουσιν ...... πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦτο εἴρηται; ΕΥΘ. Εἴρηται γάρ. ΣΩ. Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρῆσθαι; ΕΥΘ. Δοκῶ, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἔχθραν δὲ κτλ. Ast ita verba disponenda esse suspicatur: ΕΥΘ. Οὕτω μὲν οὖν· καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρῆσθαι, δοκῶ, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Εἴρηται γάρ. οὐκοῦν κτλ.) 8. δοκῶ] δοκεῖ Γ^{cor} Schleiermacher. (Badham, Philologus XXI (1864) p. 405 del. Δοκῶ, ὦ Σ., εἴρηται γάρ.) ὦ Σώκρατες. Maresch *Wb.*, ὦ Σώκρατες· εἴρηται γάρ. *ab*ς. 9. θεοί, ὦ Εὐθύφρον *a Bkk.*, ὦ Εὐθύφρον post καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις ponunt *b*ς. 13. περὶ τίνων] περί τινων ΔΣΥ5 Ficinus.

ταγόρας ῥᾳδίως ἐπεκδιδάξει, ἐπειδὴ καὶ τὰ πολλὰ ταῦτα ἐξεδίδαξε. STALLB.[1]

2. τί λέγομεν. „*Quid* sive *quale sit id* (verum necne) *quod dicimus.* 10 D Τί δὴ οὖν λέγομεν περὶ τοῦ ὁσίου;" WOHLRAB. Heindorf ad Hipp. mai. 296 A.

4. ταὐτόν, sc. τὸ ὅσιον τῷ ἀνοσίῳ.

5. τὸ ἐναντιώτατον „*sein entschiedenstes Gegenteil*" Müller. Articuli enim in praedicato eadem vis est ac Prot. 332 A ἀφροσύνην τι καλεῖς; τούτῳ τῷ πράγματι οὐ πᾶν τοὐναντίον ἐστὶν ἡ σοφία; Phileb. 39 E δίκαιος ἀνὴρ καὶ εὐσεβὴς καὶ ἀγαθὸς πάντως ἆρ' οὐ θεοφιλής ἐστιν; — ἄδικός τε καὶ παντάπασι κακὸς ἆρ' οὐ τοὐναντίον ἐκείνῳ; Ad 11 D.

8. δοκῶ affirmantis esse videtur sicut οἶμαι (Menon. 80 C.). WOHLRAB.

10. γε — εἰρῆσθαι post εἴρηται γάρ ut 6 D ἀλλά μοι εἶπες, ὅτι κτλ. — καὶ ἀληθῆ γε ἔλεγον. 13 E τά γε θεῖα κάλλιστα γε φῂς εἰδέναι ἀνθρώπων. — καὶ ἀληθῆ γε λέγω. Menon. 79 D. Ita γε in responsis affirmationem auget etiam 6 B C 9 BD al. MARESCH.

7 διαφορὰ ποιεῖ; ὧδε δὲ σκοπῶμεν. ἆρ' ἂν εἰ διαφεροίμεθα ἐγώ τε καὶ σὺ περὶ ἀριθμοῦ, ὁπότερα πλείω, ἡ περὶ τούτων διαφορὰ ἐχθροὺς ἂν ἡμᾶς ποιοῖ καὶ ὀργίζεσθαι ἀλλήλοις, ἢ ἐπὶ λογισμὸν ἐλθόντες περί γε τῶν τοιούτων ταχὺ ἂν ἀπαλλαγεῖμεν;

C ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ μείζονος καὶ ἐλάττονος εἰ διαφεροίμεθα, ἐπὶ τὸ μετρεῖν ἐλθόντες ταχὺ παυσαίμεθ' ἂν τῆς διαφορᾶς;

ΕΥΘ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ ἐπί γε τὸ ἱστάναι ἐλθόντες, ὡς ἐγᾦμαι, περὶ τοῦ βαρυτέρου τε καὶ κουφοτέρου διακριθεῖμεν ἄν;

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Περὶ τίνος δὲ δὴ διενεχθέντες καὶ ἐπὶ τίνα κρίσιν οὐ δυνάμενοι ἀφικέσθαι ἐχθροί γε ἂν ἀλλήλοις εἶμεν καὶ ὀργιζοίμεθα; ἴσως οὐ πρόχειρόν σοί ἐστιν,

D ἀλλ' ἐμοῦ λέγοντος σκόπει, εἰ τάδε ἐστί, τό τε δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ καλὸν καὶ αἰσχρὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ

1. δὲ] δὴ a^2, δὲ δὴ *Fsch.* 3. ποιοῖ 𝔄 pars *b Bkk.*, ποιοίη *Fsch. Wlf.*, ποιῇ ς. 5. ἀπαλλαγεῖμεν cum 𝔄 $Π^1$T plerique *ab Wlf.*, ἀπαλλαγείημεν ς, διαλλαγεῖμεν *Hsch.* 7. ἐλάττονος *ab Bkk.*, τοῦ ἐλάττονος Ξ t Tας. 8. μετρεῖν] μέτριον $𝔄^s$, μέτρον $Π^1$ H^b Ψh p4 *Sch.* proll. ad Euthyd. p. XXV. Cf. Jordan, Jahrb. f. Philol. 1876 p. 779. 12. διακριθεῖμεν 𝔄 $π^1$ a^2 *Wlf.*, διακριθείημεν ς. 14. τίνα del. Baiter. 15. ἐχθροί γε $𝔄^s$ ΠΤΨDSr *Bkk. Sch. Wb.*, ἐχθροί τε *b*ς Graser, Z. f. d. Altertumsw. 1842 p. 567 *Ast Tur. Hrm.* 16. εἶμεν a^2 pars *b Wlf.*, ἦμεν $a^1 a^3 a^4$ pars *b*, εἴημεν ς (cum E).

1. ὧδε δὲ σκοπῶμεν. Ad Menon. 82 C.

ἆρ' — 4. ἤ, duplex interrogatio non aequabilis. WOHLRAB; Menon. 87 BC.

7. τοῦ μείζονος καὶ ἐλάττονος. Describitur ratio dimensionum, sicut mox ponderum (τὸ βαρύτερόν τε καὶ κουφότερον); item verbis τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον describitur numerus. Similiter 8 D περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων. WOHLRAB. Theaet. 178 D 185 D.

14. τίνα κρίσιν i. q. περὶ τίνος κρίσιν. WOHLRAB. apol. 26 B πρὸς τούτων τῶν θεῶν, ὧν νῦν ὁ λόγος ἐστίν. Theaet. 147 C ἐν τῇ του πηλοῦ ἐρωτήσει.

17. ἐμοῦ λέγοντος σκόπει. „De rep. II 370 A ἐννοῶ γὰρ καὶ αὐτὸς εἰπόντος σοῦ. 383 A οὕτως, ἔφη, ἔμοιγε καὶ αὐτῷ φαίνεται σοῦ λέγοντος. Alc. I 119 B καίτοι ἐννοῶ σοῦ εἰπόντος καὶ συγχωρῶ. Infra 9 C τόδε δὲ σοῦ ἐνενόησα ἅμα λέγοντος.“ STALLB.

τό τε δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ καλόν. De articulo non perpetuato cf. Gorg. 459 D καὶ τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν. Ad Phaedon. 69 B Menon. 74 A. Eadem sententia est Alc. I 112 ABC. Eur. Phoen. 498 (GROTE) εἰ πᾶσι ταὐτὸν καλὸν ἔφυ σοφόν θ' ἅμα, οὐκ ἦν ἂν ἀμφίλεκτος ἀνθρώποις ἔρις.

κακόν. ἆρ' οὐ ταῦτά ἐστιν, περὶ ὧν διενεχθέντες καὶ οὐ δυνάμενοι ἐπὶ ἱκανὴν κρίσιν αὐτῶν ἐλθεῖν ἐχθροὶ ἀλλήλοις γιγνόμεθα, ὅταν γιγνώμεθα, καὶ ἐγὼ καὶ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πάντες;

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἔστιν αὕτη ἡ διαφορά, ὦ Σώκρατες, καὶ περὶ τούτων.

ΣΩ. Τί δέ; οἱ θεοί, ὦ Εὐθύφρον, οὐκ εἴπερ τι διαφέρονται, διὰ ταῦτα διαφέροιντ' ἄν;

ΕΥΘ. Πολλὴ ἀνάγκη.

*ΣΩ. Καὶ τῶν θεῶν ἄρα, ὦ γενναῖε Εὐθύφρον,
ἄλλοι ἄλλα δίκαια ἡγοῦνται κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ* E
*καλὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ κακά· οὐ γὰρ ἄν που
ἐστασίαζον ἀλλήλοις, εἰ μὴ περὶ τούτων διεφέροντο·
ἦ γάρ;*

ΕΥΘ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἅπερ καλὰ ἡγοῦνται ἕκαστοι καὶ ἀγαθὰ καὶ δίκαια, ταῦτα καὶ φιλοῦσιν, τὰ δὲ ἐναντία τούτων μισοῦσιν;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

*ΣΩ. Ταὐτὰ δέ γε, ὥς σὺ φῄς, οἱ μὲν δίκαια ἡγοῦν-
ται, οἱ δὲ ἄδικα· περὶ ἃ καὶ ἀμφισβητοῦντες στασιά-
ζουσί τε καὶ πολεμοῦσιν ἀλλήλοις. ἆρ' οὐχ οὕτω;* 8

2. *ἐχθροὶ*] *ἐχθροί γε ἂν* (ut 196, 15) $a^2 a^4$, *ἐχθροί γε Δ*d pars *b Wlf.* 7. *δέ*] *δαί* pars *b Bkk.* Proll. p. 169 sq. 8. *διὰ ταῦτα a Hrm.*, *δι' αὐτὰ ταῦτα b*ϛ. 10. *Εὐθύφρον* om. Hb, del. Naber, obs. crit. p. 12. 11. *δίκαια*] *δίκαια καὶ ἄδικα Hsch.* Philologus X (1855) p. 186, qui monet etiam Theaet. 172 B *καὶ ἀδίκοις* excidisse in 𝔄Δ. (Post *τὸν σὸν λόγον* Ψmo addunt *καὶ ἄδικα.*) 17. *τούτων ab Bkk.*, *τούτων καὶ* 𝔗rec iEfϛ. 20. *ταὐτὰ* cum Ficino Forster *Fsch.*, *ταῦτα* ϛ.

2. *αὐτῶν.* Ad 6 BC.

3. *ὅταν γιγνώμεθα* ut Phaedon. 68 D *φόβῳ μειζόνων κακῶν ὑπομένουσιν — τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν*, ubi v. ann.

5. *αὕτη*, *eiusmodi*. Socrates duo esse dissensionum (*διαφορῶν*) genera ostendit. In omnibus enim, quae numero mensura pondere continentur et ad certam regulam palam exiguntur, dissensiones non movent inimicitias (*ἔχθρας καὶ ὀργάς*), sed mox conciliantur. Contra ubi quid iustum, quid bonum sit quaeritur, dissensiones cito pariunt discordiam. WOHLRAB.

7. *εἴπερ.* Etiam deinde Socrates hac condicione nunquam non addita indicat, quam haec opinio a se aliena sit. 8 D *εἴπερ στασιάζουσι περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὡς ὁ σὸς λόγος.* 8 E *εἴπερ ἀμφισβητοῦσι θεοί.* WOHLRAB.

16. *οὐκοῦν ἅπερ.* Ex dissensionibus inimicitiae non nascuntur, se dira et studio, quibus ea, de quibus ambigitur, prosequimur. WOHLRAB.

8 *ΕΥΘ.* *Οὕτω.*

ΣΩ. *Ταῦτ' ἄρα, ὡς ἔοικεν, μισεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ φιλεῖται, καὶ θεομισῆ τε καὶ θεοφιλῆ ταῦτ' ἂν εἴη.*

ΕΥΘ. *Ἔοικεν.*

ΣΩ. *Καὶ ὅσια ἄρα καὶ ἀνόσια τὰ αὐτὰ ἂν εἴη, ὦ Εὐθύφρον, τούτῳ τῷ λόγῳ.*

ΕΥΘ. *Κινδυνεύει.*

IX. *ΣΩ.* *Οὐκ ἄρα ὃ ἠρόμην ἀπεκρίνω, ὦ θαυμάσιε. οὐ γὰρ τοῦτό γε ἠρώτων, ὃ τυγχάνει ταὐτὸν ὂν ὅσιόν τε καὶ ἀνόσιον· ὃ δ' ἂν θεοφιλὲς ᾖ, καὶ θεομισές ἐστιν, ὡς ἔοικεν. ὥστε, ὦ Εὐθύφρον, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς τὸν*
B *πατέρα κολάζων, οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ τοῦτο δρῶν τῷ μὲν Διὶ προσφιλὲς ποιεῖς, τῷ δὲ Κρόνῳ καὶ τῷ Οὐρανῷ ἐχθρόν, καὶ τῷ μὲν Ἡφαίστῳ φίλον, τῇ δὲ Ἥρᾳ ἐχθρόν· καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν θεῶν ἕτερος ἑτέρῳ διαφέρεται περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκείνοις κατὰ τὰ αὐτά.*

ΕΥΘ. *Ἀλλ' οἶμαι, ὦ Σώκρατες, περί γε τούτου τῶν*

2. *μισεῖται* $a^1 b \varsigma$, *μισεῖταί τε* $a^2 a^4 \Delta^s$ di *Bkk.* 3. *ταῦτ'* Υ *Bkk.*, *ταὐτὰ* cum Ficino Forster *Fsch.*, *ταῦτ'* *ab*ς. 9. ὃ] ᾧ *Sch.* Z. f. d. Österr. Gymn. XX (1869) p. 86, qui de articuli praetermissione conferri iubet Prot. 351 E; emendationem probat Apelt, Philol. Rundschau I (1881) p. 967. 15. *τῶν θεῶν* *ab* *Fsch.*, *θεῶν* Ξias. 16. *τὰ αὐτά* *a* *Sch.*, *ταὐτά* *b*ς *Bkk.*

3. *ταῦτ' ἂν εἴη.* Et haec et quae sequitur conclusio est certissima; opt. c. *ἄν* ut in imperando, ita in necessariis conclusionibus saepe cum urbanitate ponitur sicut 13 D *ὑπηρετική τις ἄν, ὡς ἔοικεν, εἴη θεοῖς.* 14 C *ἐπιστήμη ἄρα αἰτήσεως καὶ δόσεως θεοῖς ὁσιότης ἂν εἴη.* 14 E *ἐμπορικὴ ἄρα τις ἂν εἴη.* WOHLRAB. Menon. 78 E.

6. *τούτῳ τῷ λόγῳ*, *ista definitione*, ut 9 D 14 D. WOHLRAB. De leg. X 895 E *ᾧ δὴ ψυχὴ τοὔνομα, τίς τούτου λόγος; ἔχομεν ἄλλον πλὴν τὸν νῦν δὴ ῥηθέντα, τὴν δυναμένην αὐτὴν αὑτὴν κινεῖν κίνησιν;*

9. *τυγχάνει — ἀνόσιον*, „*quod idem pium simul et impium esset.*“ WOLF. Ut in praecedentibus *θεομισῆ τε καὶ θεοφιλῆ ταῦτ' ἂν εἴη* et *ὅσια ἄρα καὶ ἀνόσια τὰ αὐτὰ ἂν εἴη* subiectum est *τὰ αὐτά*, praedicata autem *θεομισῆ τε καὶ θεοφιλῆ* et *ὅσια καὶ ἀνόσια*, ita hic quoque *ὅσιόν τε καὶ ἀνόσιον* pro praedicato accipienda sunt [*τυγχάνω* c. adi. Gorg. 502 B *εἰ δέ τι τυγχάνει ἀηδὲς καὶ ὠφέλιμον* al.; *ὄν* non ponitur bis, sed altero loco omittitur ut 11 E *εἶναι*]; *ταὐτὸν ὂν* autem non pendet a *τυγχάνει*, sed ad *ὃ* referendum est: *cum idem sit;* nam id quod diis placet (*ὃ ἂν θεοφιλὲς ᾖ*) idem pium simul et impium esse potest ex illa definitione.

9. *ταὐτὸν ὄν.* 7 A *οὐ ταὐτόν ἐστιν, ἀλλὰ τὸ ἐναντιώτατον τὸ ὅσιον τῷ ὁσίῳ.* Cf. 5 D. WOHLRAB.

14. *τῷ μὲν Ἡφαίστῳ φίλον.* Socrates alludit ad eam fabulam, de qua v. ann. ad 6 B.

θεῶν οὐδένα ἕτερον ἑτέρῳ διαφέρεσθαι, ὡς οὐ δεῖ δίκην διδόναι ἐκεῖνον, ὃς ἂν ἀδίκως τινὰ ἀποκτείνῃ.

ΣΩ. Τί δέ; ἀνθρώπων, ὦ Εὐθύφρον, ἤδη τινὸς ἤκουσας ἀμφισβητοῦντος, ὡς τὸν ἀδίκως ἀποκτείναντα C ἢ ἄλλο ἀδίκως ποιοῦντα ὁτιοῦν οὐ δεῖ δίκην διδόναι;

ΕΥΘ. Οὐδὲν μὲν οὖν παύονται ταῦτα ἀμφισβητοῦντες καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις. ἀδικοῦντες γὰρ πάμπολλα πάντα ποιοῦσι καὶ λέγουσι φεύγοντες τὴν δίκην.

ΣΩ. Ἦ καὶ ὁμολογοῦσιν, ὦ Εὐθύφρον, ἀδικεῖν, καὶ ὁμολογοῦντες ὅμως οὐ δεῖν φασι σφᾶς διδόναι δίκην;

ΕΥΘ. Οὐδαμῶς τοῦτό γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα πᾶν γε ποιοῦσι καὶ λέγουσι. τοῦτο γάρ, οἶμαι, οὐ τολμῶσι λέγειν οὐδ' ἀμφισβητεῖν, ὡς οὐχί, εἴπερ ἀδικοῦσί γε, δοτέον δίκην· ἀλλ', οἶμαι, οὔ D φασιν ἀδικεῖν· ἦ γάρ;

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ἐκεῖνό γε ἀμφισβητοῦσιν, ὡς οὐ τὸν ἀδικοῦντα δεῖ διδόναι δίκην· ἀλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἀμφισβητοῦσι, τὸ τίς ἐστιν ὁ ἀδικῶν καὶ τί δρῶν καὶ πότε.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

3. δέ] δαί 𝔄[2]Γ3𝔬t *Bkk.* *Hsch.* 5. δίκην διδόναι ab *Bkk.*, διδόναι δίκην ΞΨς. 13. πᾶν γε] παντε Π[1s], πάντες Spr[1], πάντες γε a[3]1gh[1], πάντα Π[1c]ΨHu[2] *Bkk.* 15. οὐχί ab *Bkk.*, οὐκ Ξ[1]ς (οὐχ pars *b*). εἴπερ ἀδικοῦσί] ὑπεραδικοῦσί pars *b*, ὑπὲρ ὧν ἀδικοῦσί Forster. 18. οὐκ ἄρα — 21. ἀληθῆ λέγεις (homoeoteleuton) om. 5d, del. Schenkl, Z. f. d. Österr. Gymn. XI (1860) p. 178 *Sch.* ἐκεῖνό γε] ἐκεῖνοί γε 𝔄Π[1]. ὡς οὐ — 19. ἀμφισβητοῦσι (homoeot.) om. 𝔄[1]Π[1]ΨSp. 19. ἀμφισβητοῦσι om. Δd, del. Hirschig (Pl. apol., Crito et Phaedo ed. Hirschig, p. 124).

1. ὡς οὐ δεῖ pendent a διαφέρεσθαι (sc. φάσκοντα), ut mox ab ἀμφισβητοῦντος. Ad 5 E 9 D Menon. 89 D.

6. μὲν οὖν, „*immo, nein, vielmehr*, in responsionibus corrigit id quod alter dixit. Gorg. 466 E ἐγὼ οὔ φημι; φημὶ μὲν οὖν ἔγωγε. symp. 201 C.“ ast. ad Crit. 44 B. v. 12 C erast. 132 B.

8. πάντα ποιοῦσι, formula ut Menon. 89 E.

φεύγοντες, *quibus poenam devitent.* ficin. Apol. 38 D ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν, ὥστε ἀποφυγεῖν τὴν δίκην.

13. πᾶν γε pro πάντα γε ut apol. 39 A πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν et ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν ποιῶν θάνατον. Ad Phaedon. 114 C. Hdt. V 96 πᾶν χρῆμα ἐκίνεε. Nec defugerunt Graeci in talibus dictionis varietatem. stallb.

20. τὸ τίς ἐστιν. Articulus interrogationi praemittitur ut de rep. I 352 D (ὁ λόγος) περὶ τοῦ ὅντινα τρόπον χρὴ ζῆν. IV 431 D de leg. VII 811 B.

8 *ΣΩ. Οὐκοῦν αὐτά γε ταῦτα καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασιν, εἴπερ στασιάζουσι περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὡς ὁ σὸς λόγος, καὶ οἱ μέν φασιν ἀλλήλους ἀδικεῖν, οἱ δὲ οὔ φασιν; ἐπεὶ ἐκεῖνό γε δήπου, ὦ θαυμάσιε, οὐδεὶς*
E *οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώπων τολμᾷ λέγειν, ὡς οὐ τῷ γε ἀδικοῦντι δοτέον δίκην.*

ΕΥΘ. Ναί, τοῦτο μὲν ἀληθὲς λέγεις, ὦ Σώκρατες, τὸ κεφάλαιον.

ΣΩ. Ἀλλ' ἕκαστόν γε, οἶμαι, ὦ Εὐθύφρον, τῶν πραχθέντων ἀμφισβητοῦσιν οἱ ἀμφισβητοῦντες, καὶ ἄνθρωποι καὶ θεοί, εἴπερ ἀμφισβητοῦσιν θεοί· πράξεώς τινος πέρι διαφερόμενοι οἱ μὲν δικαίως φασὶν αὐτὴν πεπρᾶχθαι, οἱ δὲ ἀδίκως· ἆρ' οὐχ οὕτω;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

X. *ΣΩ. Ἴθι νυν, ὦ φίλε Εὐθύφρον, δίδαξον καὶ*
9 *ἐμέ, ἵνα σοφώτερος γένωμαι, τί σοι τεκμήριόν ἐστιν, ὡς πάντες θεοὶ ἡγοῦνται ἐκεῖνον ἀδίκως τεθνάναι, ὃς*

1. *αὐτά γε ταῦτα* 𝔄¹*Π*, *Ψ*D𝔭, *Δ*d, gr, pars *b* *Bkk.*, *ταῦτά γε ταῦτα* pars *b*, *ταὐτά γε ταῦτα Γ*𝔟, *ταῦτά γε ταὐτὰ* ς. 2. *στασιάζουσι a* Hu *Wlf.*, *στασιάζουσί τε b*ς, *στασιάζουσί γε* acta eruditt. 1749 p. 22 *Fsch. Beck.* 3. *σὸς ab Bkk.*, *σός ἐστι* 𝔈 *Ta*ς. *ἀλλήλους ἀδικεῖν ab Wlf.*, *ἀδικεῖν ἀλλήλους* 𝔈ˢ*i*ς. 8. *τὸ κεφάλαιον a Tur.*, *τό γε κεφάλαιον b*ς *Bkk.* Stallbaum, Jahrb. f. Philol. 1840 p. 366. 12. *οἱ μὲν ab Bkk.*, *καὶ οἱ μὲν* 𝔈*io*ς. *φασὶν αὐτὴν ab*¹𝔱ᶜᵒʳς, *αὐτήν φασι b*². Schanz, Platocodex p. 49. 15. *νυν Wb.* Jahrb. f. Philol. 1873 p. 34, *νῦν a Tur.*, *τοίνυν b*ς. Cf. Wohlrab, proll. ad apol. p. 43.

3. *ἀλλήλους*, mira brevitas. Nam animo haec obversantur: *ἀδικοῦσιν ἀλλήλους, καὶ οἱ μέν φασιν (ἀδικεῖσθαι), οἱ δὲ οὔ φασιν (ἀδικεῖν).*

5. *τολμᾷ.* Ad Hipparch. 225 B.

8. *τὸ κεφάλαιον*, *quod caput rei attinet.* STALLB. Criti. 108 E symp. 205 C ad Phileb. 48 C.

9. *ἕκαστον.* De rep. I 339 C *οἱ ἄρχοντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἑκάσταις.* 3 B *ἑκάστοτε.*

11. *πράξεώς τινος.* „Inserviunt haec dilucidandae sententiae proxime praecedenti ideoque de more per asyndeton accedunt." STALLB. Hipparch. 231 C Prot. 340 E ad Menon. 70 C apol. 22 A.

15. *ἴθι νυν* ut Gorg. 451 A Xen. an. VII 2, 26 Ar. ran. 449, cf. *ἴθι δή νυν* apol. 24 D de leg. I 629 B, *ἄκουσον δή νυν* de leg. III 693 D (ut *ἄκουε δή νυν* Ar. eq. 1014 av. 1513). In pedestri sermone imperativis raro additur *νυν*. Breitenbach ad Xen. Hell. IV 1, 39.

16. *τί σοι τεκμήριον.* Socrates cum interrogat, quo argumento credat placere diis id, quod Euthyphro agat, hoc postulat, ut quid *τὸ ὅσιον* re vera sit statuatur, ex quo eluceat diis illud probari. WOHLRAB.

17. *πάντες θεοί.* Ad 9 E. *ἐκεῖνον — ὃς ἄν*, *illum, quicunque fuerit, qui.* STALLB., ut 8 B. (Non recte Wolf: „mercennarium istum.")

ἂν θητεύων ἀνδροφόνος γενόμενος, ξυνδεθεὶς ὑπὸ τοῦ δεσπότου τοῦ ἀποθανόντος, φθάσῃ τελευτήσας διὰ τὰ δεσμά, πρὶν τὸν ξυνδήσαντα παρὰ τῶν ἐξηγητῶν περὶ αὐτοῦ πυθέσθαι, τί χρὴ ποιεῖν, καὶ ὑπὲρ τοῦ τοιούτου δὴ ὀρθῶς ἔχει ἐπεξιέναι καὶ ἐπισκήπτεσθαι φόνου τὸν υἱὸν τῷ πατρί· ἴθι, περὶ τούτων πειρῶ τί μοι σαφὲς ἐνδείξασθαι, ὡς παντὸς μᾶλλον πάντες θεοὶ ἡγοῦνται ὀρθῶς ἔχειν ταύτην τὴν πρᾶξιν· κἄν μοι ἱκανῶς ἐν- B
δείξῃ, ἐγκωμιάζων σε ἐπὶ σοφίᾳ οὐδέποτε παύσομαι.

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἴσως οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐστίν, ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ πάνυ γε σαφῶς ἔχοιμι ἂν ἐπιδεῖξαί σοι.

ΣΩ. Μανθάνω· ὅτι σοι δοκῶ τῶν δικαστῶν δυσμαθέστερος εἶναι· ἐπεὶ ἐκείνοις γε ἐνδείξει δῆλον ὅτι, ὡς ἄδικά τέ ἐστιν καὶ οἱ θεοὶ ἅπαντες τὰ τοιαῦτα μισοῦσιν.

3. ξυνδήσαντα ab[1] *Wlf.*, συνδήσαντα ς. 4. χρὴ] χρείη *Fsch.* 5. ἔχει] ἔχειν *Hsch.* 14. ἅπαντες a *Bkk.*, πάντες b ς.

3. δεσμά, symp. 195 C δεσμοί, polit. 310 A δεσμούς. τὰ δεσμά, quod apud poetas frequens est, hoc uno Platonis loco reperitur. WOHLRAB.

5. τὸν υἱόν, int. τοῦ δεσπότου. Aliter 4 E υἱὸν πατρί.

7. παντὸς μᾶλλον, formula: *utique, schlechterdings.* Phaedr. 228 D παντὸς μᾶλλον τά γε ῥήματα (orationis) οὐκ ἐξέμαθον. Theaet. 190 B Crat. 394 E 398 B Menon. 80 C 96 D.

10. οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐστίν. 14 B πλείονος ἔργον ἐστὶν ἀκριβῶς πάντα ταῦτα ὡς ἔχει μαθεῖν. Euthyphro consilii inopiam sapientiae vana specie (cf. 4 B) dissimulat, quam Socrates iterum ac saepius carpit (12 A 13 E 15 D), quasi ille verum docere nolit (14 B 15 E). WOHLRAB.

11. ἐπεί, *quamquam,* seq. γέ ut Crat. 410 A Theaet. 142 C al. Sed omisso γέ Theag. 128 B ἐπεὶ ἐβουλόμην ἄν.

πάνυ γε σαφῶς. 5 A εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀκριβῶς εἰδείην.

12. Μανθάνω· ὅτι. Ad 3 B.

14. δῆλον ὅτι. 7 A ἀλλὰ σὺ δῆλον ὅτι ἐπεκδιδάξεις. „Δῆλον ὅτι sicubi ita postpositum legitur, per se seorsum accipiendum putamus, quemadmodum etiam εὖ οἶδ' ὅτι et similes formulae usurpantur. Criton. p. 53 A οὕτω σοι ἤρεσκεν ἡ πόλις τε καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι δῆλον ὅτι. Alcib. I p. 114 C ἔστι δὲ ταῦτα δῆλον ὅτι ἃ οἶσθα. Ex quo apparet non necesse esse, ut in talibus scriptura continua δηλονότι utamur, siquidem primaria vis et significatio formulae haudquaquam obsolevit. Posteriore autem Graecitatis aetate factum est, ut germana formulae potestas obscuraretur atque δηλονότι, ut Lat. nimirum et scilicet, pro simplici adverbio haberetur. Itaque in scriptoribus istius aetatis necessario δηλονότι scribendum. Pro adverbio posuit etiam is, qui Alcibiadem secundum consarcinavit. Ibi enim p. 149 B habes haec: τὸν γὰρ θεὸν οὐκ ἐᾶν δηλονότι. Ex quo rursus apparet hunc librum non Platoni, sed scriptori alicui posterioris aetatis tribuendum esse." STALLB. Ad Crit. 53 A.

6 ΕΥΘ. Καὶ ἔτι γε τούτων θαυμασιώτερα, ὦ Σώ-
B κρατες, ἃ οἱ πολλοὶ οὐκ ἴσασιν.

ΣΩ. Καὶ πόλεμον ἄρα ἡγεῖ σὺ εἶναι τῷ ὄντι ἐν τοῖς θεοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἔχθρας γε δεινὰς καὶ μάχας καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά, οἷα λέγεταί τε ὑπὸ τῶν ποιητῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν γραφέων τά τε ἄλλα

2. πολλοὶ] λοιποὶ b[1] et ex corr. pars b[2]. 4. ἔχθρας γε a Wlf., ἔχθρας bς. 5. λέγεταί τε a[1]a[2] Eusebius praep. ev. XIII 4 Wlf., λέγεται ς. 6. ἄλλα ἱερὰ] ἄλλα καὶ τὰ ἱερὰ Stephanus.

Phaedr. 234 E de leg. 321 C πρὸς Διὸς Φιλίου. Socrates Iovem invocat suae cum Euthyphrone amicitiae praesidem, ut Alc. I 109 D μὰ τὸν Φίλιον τὸν ἐμόν τε καὶ σόν.

2. ἃ οἱ πολλοὶ οὐκ ἴσασιν. Haec deorum facinora in carminibus Orphicis tradita fuisse docet Lobeck Aglaopham. I p. 602. Et hanc, inquit, quasi officinam fuisse fabularum abnormium et monstruosarum clarius indicat Isocrates XI 38: (οἱ ποιηταὶ) τοιούτους λόγους περὶ αὐτῶν τῶν θεῶν εἰρήκασιν, οἵους οὐδεὶς ἂν περὶ τῶν ἐχθρῶν εἰπεῖν τολμήσειεν· οὐ γὰρ μόνον κλοπὰς καὶ μοιχείας καὶ παρ' ἀνθρώποις θητείας αὐτοῖς ὠνείδισαν, ἀλλὰ καὶ παίδων βρώσεις καὶ πατέρων ἐκτομὰς καὶ μητέρων δεσμοὺς καὶ πολλὰς ἄλλας ἀνομίας κατ' αὐτῶν ἐλογοποίησαν, ὑπὲρ ὧν τὴν ἀξίαν δίκην οὐκ ἔδοσαν. — Ὀρφεὺς δ' ὁ μάλιστα τούτων τῶν λόγων ἁψάμενος διασπασθεὶς τὸν βίον ἐτελεύτησεν. WOHLRAB.

3. καὶ πόλεμον ἄρα. Similiter de rep. II 378 B οὐδέ γε τὸ παράπαν (λεκτέον), ὡς θεοὶ θεοῖς πολεμοῦσί τε καὶ ἐπιβουλεύουσι καὶ μάχονται· οὐδὲ γὰρ ἀληθῆ· — πολλοῦ δεῖ γιγαντομαχίας τε μυθολογητέον αὐτοῖς καὶ ποικιλτέον, καὶ ἄλλας ἔχθρας πολλὰς καὶ παντοδαπὰς θεῶν τε καὶ ἡρώων πρὸς συγγενεῖς τε καὶ οἰκείους αὐτῶν· — Ἥρας δὲ δεσμοὺς ὑπὸ υἱέος καὶ Ἡφαίστου ῥίψεις ὑπὸ πατρός, μέλλοντος τῇ μητρὶ τυπτομένῃ ἀμύνειν, καὶ θεομαχίας ὅσας Ὅμηρος πεποίηκεν οὐ παραδεκτέον εἰς τὴν πόλιν.

6. καὶ ὑπὸ τῶν — γραφέων, i. e. καὶ οἵοις ὑπὸ τῶν — γραφέων. Pronomen relativum ubi praemittitur verbis diversae constructionis non solet iterari ut Euthyd. 278 E ἐνδείξομαι οἷον αὐτὸ ὑπολαμβάνω καὶ οἷου αὐτοῦ ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι, sed altero loco plerumque aut omittitur aut in demonstrativum convertitur, ut mox τῶν τοιούτων ποικιλμάτων. symp. 201 B apol. 41 C. Ad Menex. 239 C Criton. 47 E.

ἀγαθῶν. Pictores h. l. ἀγαθοὶ vocantur non ita, ut Xen. oec. VI 13 callidos pictores vocavit ζωγράφους ἀγαθούς, sed cum ironia illa, quae in compellationibus ὠγαθέ (11 E), ὦ ἄριστε (13 E), ὦ βέλτιστε latet, ubi urbane aliquis reprehenditur et corrigitur (Cic. de off. II 1, 2 ne quibusdam bonis viris philosophiae nomen sit invisum). Ita Ar. nub. 61 τῇ γυναικὶ τἀγαθῇ. 8 ὁ χρηστὸς οὑτοσὶ νεανίας (ad Theaet. 161 A). symp. 177 B ὁ βέλτιστος Πρόδικος. Phaedr. 266 E Luc. Alexandr. 33. Acerbius Soph. Ant. 31 τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα.

τά τε ἄλλα ἱερά. Pausan. I 20, 2 de Bacchi templo eiusque picturis: λέγεται δὲ καὶ τάδε ὑπὸ Ἑλλήνων, ὡς Ἥρα ῥίψαι γενόμενον Ἥφαιστον (Il. Σ 394 sqq.)· ὁ δέ οἱ μνησικα-

ἱερὰ ἡμῖν καταπεποίκιλται, καὶ δὴ καὶ τοῖς μεγάλοις C Παναθηναίοις ὁ πέπλος μεστὸς τῶν τοιούτων ποικιλμάτων ἀνάγεται εἰς τὴν ἀκρόπολιν; ταῦτα ἀληθῆ φῶμεν εἶναι, ὦ Εὐθύφρον;

ΕΥΘ. Μὴ μόνον γε, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅπερ ἄρτι εἶπον, καὶ ἄλλα σοι ἐγὼ πολλά, ἐάνπερ βούλῃ, περὶ τῶν θείων διηγήσομαι, ἃ σὺ ἀκούων εὖ οἶδ' ὅτι ἐκπλαγήσει.

VII. ΣΩ. Οὐκ ἂν θαυμάζοιμι. ἀλλὰ ταῦτα μέν μοι εἰς αὖθις ἐπὶ σχολῆς διηγήσει· νυνὶ δέ, ὅπερ ἄρτι σε ἠρόμην, πειρῶ σαφέστερον εἰπεῖν. οὐ γάρ με, ὦ ἑταῖρε, τὸ πρότερον ἱκανῶς ἐδίδαξας ἐρωτήσαντα τὸ D ὅσιον, ὅ τι ποτ' εἴη, ἀλλά μοι εἶπες, ὅτι τοῦτο τυγχάνει ὅσιον ὄν, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς, φόνου ἐπεξιὼν τῷ πατρί.

ΕΥΘ. Καὶ ἀληθῆ γε ἔλεγον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἴσως. ἀλλὰ γάρ, ὦ Εὐθύφρον, καὶ ἄλλα πολλὰ φῂς εἶναι ὅσια.

3. ταῦτα] ταῦτ' ς *Bkk.* 5. μόνον 𝔄¹ Π¹ *Sch.*, μόνα ς *Bkk.* 7. θείων] θεῶν Δ Eusebius *Hsch.* 16. εἶναι ὅσια. καὶ γάρ ἐστι b Δ^cor et ut videtur 4 d ς *Bkk.* (qui scr. ἔστιν), εἶναι. καὶ γάρ ἐστιν ὅσια a¹ a⁴ h 𝔭¹. (εἶναι ὅσια om. Ψ, ἔστιν ὅσια est etiam in Ψ D S.) Apparet igitur ὅσια in a¹ a² a⁴ non ex glossemate ortum, sed loco suo motum esse, ut 7 A εἴρηται γάρ. (εἶναι ὅσια. καὶ γὰρ ἔστιν ὅσια ut videtur Δ¹ *Hrm. Wb.*)

κῶν πέμψαι δῶρον χρυσοῦν θρόνον ἀφανεῖς δεσμοὺς ἔχοντα· καὶ τὴν μέν, ἐπείτε ἐκαθέζετο, δεδέσθαι, θεῶν δὲ τῶν μὲν ἄλλων οὐδενὶ τὸν Ἥφαιστον ἐθέλειν πείθεσθαι, Διόνυσος δὲ — μεθύσας εἰς οὐρανὸν ἤγαγε. ταῦτα δὴ γεγραμμένα εἰσί. Ad hanc fabulam alluditur 8 B.

1. τοῖς μεγάλοις Παναθηναίοις. Minervae festi dies anniversarii quinto quoque anno (Olympiadum tertio, Mommsen Heortologie p. 117 sqq.) pompa et apparatu magnificentiore acti insignes fiebant etiam peplo croceo clavis aureis variisque figuris (ποικιλμάτων) distincto, in quo virgines generosae, quae ἐργαστῖναι vocabantur, imaginem deae resque ab illa praesertim cum adversus Gigantes Iovi opem ferret (Eur. Ion. 1528) praeclare gestas intexerant (Eur. Hec. 472. Verg. Ciris 31 magna Giganteis ornantur pepla tropaeis, horrida sanguineo pinguntur proelia cocco). Quod amiculum ad deae vetus simulacrum amiciendum in arcem antiquitus portabatur, post curru vel etiam artificiosiore opere navis evehebatur (ἀνάγεται) instar veli antennae subnexum. Hermann, Gottesdienstliche Altert. § 54, 13. 15. Mommsen l. l. p. 187.

2. τῶν τοιούτων ποικιλμάτων. „Mutatur structura, et loco genetivi οἵων additur τῶν τοιούτων ποικιλμάτων." ENGELH. 7 D περὶ ὧν διενεχθέντες καὶ οὐ δυνάμενοι ἐπὶ ἱκανὴν κρίσιν αὐτῶν ἐλθεῖν. Ad Menon. 77 D.

5. μὴ μόνον γε, int. μὴ ταῦτα μόνον. Menon. 71 C ταῦτα — ἀπαγγέλλωμεν; ΣΩ. μὴ μόνον γε.

14. ἔλεγον post εἶπες varietatis studio; ad Menon. 78 B. Ceterum imperfectum in verbis

6 *ΕΥΘ.* Καὶ γάρ ἔστι.

ΣΩ. Μέμνησαι οὖν, ὅτι οὐ τοῦτό σοι διεκελευόμην, ἕν τι ἢ δύο με διδάξαι τῶν πολλῶν ὁσίων, ἀλλ' ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ εἶδος, ᾧ πάντα τὰ ὅσια ὅσιά ἐστιν; ἔφησθα γάρ που μιᾷ ἰδέᾳ τά τε ἀνόσια ἀνόσια εἶναι καὶ
E τὰ ὅσια ὅσια· ἢ οὐ μνημονεύεις;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ταύτην τοίνυν με αὐτὴν δίδαξον τὴν ἰδέαν, τίς ποτέ ἐστιν, ἵνα εἰς ἐκείνην ἀποβλέπων καὶ χρώμενος αὐτῇ παραδείγματι, ὃ μὲν ἂν τοιοῦτον ᾖ, ὧν ἂν ἢ σὺ ἢ ἄλλος τις πράττῃ, φῶ ὅσιον εἶναι, ὃ δ' ἂν μὴ τοιοῦτον, μὴ φῶ.

ΕΥΘ. Ἀλλ' εἰ οὕτω βούλει, ὦ Σώκρατες, καὶ οὕτω σοι φράσω.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν βούλομαί γε.

ΕΥΘ. Ἔστι τοίνυν τὸ μὲν τοῖς θεοῖς προσφιλὲς
7 ὅσιον, τὸ δὲ μὴ προσφιλὲς ἀνόσιον.

ΣΩ. Παγκάλως, ὦ Εὐθύφρον, καὶ ὡς ἐγὼ ἐζήτουν ἀποκρίνασθαί σε, οὕτω νῦν ἀπεκρίνω. εἰ μέντοι ἀληθῶς, τοῦτο οὔπω οἶδα, ἀλλὰ σὺ δῆλον ὅτι ἐπεκδιδάξεις, ὡς ἔστιν ἀληθῆ ἃ λέγεις.

19. *ἀληθῶς* a[1]a[4]Δ4b[1] *Ast*, ὡς ἀληθῶς *b*dς, ἀληθὲς a[2] *Bkk.*

dicendi usitatum est; 15 A ἔλεγον, 5 C διισχυρίζου, 6 D διεκελευόμην, 8 A 12 C ἠρώτων, 15 C ὡμολογοῦμεν. Ad Menon. 73 A.

4. *εἶδος*, 5. *ἰδέᾳ*. Proll. p. 150. 159.

9. *εἰς ἐκείνην ἀποβλέπων*. Ad Men. 72 C ἕν γέ τι εἶδος — εἰς ὃ καλῶς που ἔχει ἀποβλέψαντα — δηλῶσαι.

χρώμενος αὐτῇ παραδείγματι ut Prot. 316 E ταῖς τέχναις ταύταις παραπετάσμασιν ἐχρήσαντο. Sed 315 D ἐν οἰκήματί τινι, ᾧ — ὡς ταμιείῳ ἐχρῆτο.

16. *ἔστι τοίνυν*. „Est haec altera pietatis impietatisque explicatio (cf. 5 D), quae, specie minus ridicula, nihil tamen ponit, quo notio pietatis vere definiatur, ut sequenti disquisitione Socrates ostendit; non enim ad ipsam pietatis impietatisque οὐσίαν haec pertinent, sed ad πάθη vel relationes earum, ut vocant; quod discrimen cum in quavis disquisitione philosophica maximi momenti sit, Plato et hic magna diligentia perspicuitateque exponit et semper respicit.“ ENGELH.

18. *παγκάλως*. Socrates ad respondendi modum, non ad sententiam egregie hoc responsum esse iudicat. WOHLRAB.

19. *οὕτω* breviter resumit ut 7 AB τοῦτο, 7 E ταῦτα. Ad Menon. 71 B.

ἀληθῶς convenienter cum παγκάλως. WOHLRAB. Usitato more 6 D ἀληθῆ γε ἔλεγον (ad Menon. 98 B), 8 E ἀληθὲς λέγεις. Aliter Phaedon. 79 D καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις.

20. *δῆλον ὅτι*. Ad Menon. 77 E. Infra 9 B.

ἐπεκδιδάξεις. Prot. 328 E σμικρόν τι —, ὃ δῆλον ὅτι Πρω-

ΕΥΘ. *Πάνυ μὲν οὖν.*

VIII. *ΣΩ.* *Φέρε δή, ἐπισκεψώμεθα, τί λέγομεν. τὸ μὲν θεοφιλές τε καὶ ὁ θεοφιλὴς ἄνθρωπος ὅσιος, τὸ δὲ θεομισὲς καὶ ὁ θεομισὴς ἀνόσιος· οὐ ταὐτὸν δ' ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ἐναντιώτατον τὸ ὅσιον τῷ ἀνοσίῳ· οὐχ οὕτως;*

ΕΥΘ. *Οὕτω μὲν οὖν· εἴρηται γάρ.*

ΣΩ. *Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρῆσθαι;*

ΕΥΘ. *Δοκῶ, ὦ Σώκρατες.* B

ΣΩ. *Οὐκοῦν καὶ ὅτι στασιάζουσιν οἱ θεοί, ὦ Εὐθύφρον, καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις καὶ ἔχθρα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦτο εἴρηται;*

ΕΥΘ. *Εἴρηται γάρ.*

ΣΩ. *Ἔχθραν δὲ καὶ ὀργάς, ὦ ἄριστε, ἡ περὶ τίνων*

5. *οὕτως;*] *οὕτως εἴρηται;* Hermann, qui mox del. *εἴρηται γάρ.* 6. *οὕτω μὲν οὖν· εἴρηται γάρ* Maresch, progr. gymn. Pressburg. 1860 p. 11 sq., verba *εἴρηται γάρ*, quae vulgo post *δοκῶ, ὦ Σώκρατες* iniciuntur, huc revocans, *Wb.*, *οὕτω μὲν οὖν* *abς*. Loco motum est etiam 6 D *ὅσια*. (Heller, Z. f. d. Gymnasialwesen XXVIII (1874) p. 791 eandem emendationem protulit.) 7. *καὶ εὖ γε* — 8. *ὦ Σώκρατες· εἴρηται γάρ* del. *Sch.*, Philologus XXVIII (1869) p. 723 sq. (Heusde, spec. crit. p. 2 omissis verbis *εἴρηται γάρ* reliqua ita transponit: *ΕΥΘ. Οὕτω μὲν οὖν. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι στασιάζουσιν* ...... *πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦτο εἴρηται; ΕΥΘ. Εἴρηται γάρ. ΣΩ. Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρῆσθαι; ΕΥΘ. Δοκῶ, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἔχθραν δὲ κτλ.* Ast ita verba disponenda esse suspicatur: *ΕΥΘ. Οὕτω μὲν οὖν· καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρῆσθαι, δοκῶ, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Εἴρηται γάρ. οὐκοῦν κτλ.*) 8. *δοκῶ*] *δοκεῖ* *Γ*cor Schleiermacher. (Badham, Philologus XXI (1864) p. 405 del. *Δοκῶ, ὦ Σ., εἴρηται γάρ.*) *ὦ Σώκρατες.* Maresch *Wb.*, *ὦ Σώκρατες· εἴρηται γάρ.* *abς*. 9. *θεοί, ὦ Εὐθύφρον* *a* *Bkk.*, *ὦ Εὐθύφρον* post *καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις* ponunt *bς*. 13. *περὶ τίνων*] *περί τινων* *ΔΣΥ*5 Ficinus.

ταγόρας ῥᾳδίως ἐπεκδιδάξει, ἐπειδὴ καὶ τὰ πολλὰ ταῦτα ἐξεδίδαξε. STALLB.[1]

2. *τί λέγομεν.* „*Quid* sive *quale sit id* (verum necne) *quod dicimus*. 10 D *Τί δὴ οὖν λέγομεν περὶ τοῦ ὁσίου;*" WOHLRAB. Heindorf ad Hipp. mai. 296 A.

4. *ταὐτόν*, sc. *τὸ ὅσιον τῷ ἀνοσίῳ.*

5. *τὸ ἐναντιώτατον* „*sein entschiedenstes Gegenteil*" Müller. Articuli enim in praedicato eadem vis est ac Prot. 332 A *ἀφροσύνην τι καλεῖς; τούτῳ τῷ πράγματι οὐ πᾶν τοὐναντίον ἐστὶν ἡ σοφία;* Phileb. 39 E *δίκαιος ἀνὴρ καὶ εὐσεβὴς καὶ ἀγαθὸς πάντως ἆρ' οὐ θεοφιλής ἐστιν; — ἄδικός τε καὶ παντάπασι κακὸς ἆρ' οὐ τοὐναντίον ἐκείνῳ;* Ad 11 D.

8. *δοκῶ* affirmantis esse videtur sicut *οἶμαι* (Menon. 80 C.). WOHLRAB.

10. *γε — εἰρῆσθαι* post *εἴρηται γάρ* ut 6 D *ἀλλά μοι εἶπες, ὅτι κτλ. — καὶ ἀληθῆ γε ἔλεγον.* 13 E *τά γε θεῖα κάλλιστά γε φῂς εἰδέναι ἀνθρώπων. — καὶ ἀληθῆ γε λέγω.* Menon. 79 D. Ita *γε* in responsis affirmationem auget etiam 6 B C 9 B D al. MARESCH.

7 διαφορὰ ποιεῖ; ὧδε δὲ σκοπῶμεν. ἆρ᾽ ἂν εἰ διαφεροίμεθα ἐγώ τε καὶ σὺ περὶ ἀριθμοῦ, ὁπότερα πλείω, ἡ περὶ τούτων διαφορὰ ἐχθροὺς ἂν ἡμᾶς ποιοῖ καὶ ὀργίζεσθαι ἀλλήλοις, ἢ ἐπὶ λογισμὸν ἐλθόντες περί γε τῶν τοιούτων ταχὺ ἂν ἀπαλλαγεῖμεν;

C ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ μείζονος καὶ ἐλάττονος εἰ διαφεροίμεθα, ἐπὶ τὸ μετρεῖν ἐλθόντες ταχὺ παυσαίμεθ᾽ ἂν τῆς διαφορᾶς;

ΕΥΘ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ ἐπί γε τὸ ἱστάναι ἐλθόντες, ὡς ἐγᾦμαι, περὶ τοῦ βαρυτέρου τε καὶ κουφοτέρου διακριθεῖμεν ἄν;

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Περὶ τίνος δὲ δὴ διενεχθέντες καὶ ἐπὶ τίνα κρίσιν οὐ δυνάμενοι ἀφικέσθαι ἐχθροί γε ἂν ἀλλήλοις εἶμεν καὶ ὀργιζοίμεθα; ἴσως οὐ πρόχειρόν σοί ἐστιν,
D ἀλλ᾽ ἐμοῦ λέγοντος σκόπει, εἰ τάδε ἐστί, τό τε δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ καλὸν καὶ αἰσχρὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ

1. δὲ] δὴ a^2, δὲ δὴ *Fsch.* 3. ποιοῖ 𝔄 pars *b* *Bkk.*, ποιοίη *Fsch.* *Wlf.*, ποιῇ ς. 5. ἀπαλλαγεῖμεν cum 𝔄Π^1T plerique *ab* *Wlf.*, ἀπαλλαγείημεν ς, διαλλαγεῖμεν *Hsch.* 7. ἐλάττονος *ab* *Bkk.*, τοῦ ἐλάττονος Ξ𝔦Τας. 8. μετρεῖν] μέτριον 𝔄^s, μέτρον Π^1H^b Ψh𝔭4 *Sch.* proll. ad Euthyd. p. XXV. Cf. Jordan, Jahrb. f. Philol. 1876 p. 779. 12. διακριθεῖμεν 𝔄$\pi^1 a^2$ *Wlf.*, διακριθείημεν ς. 14. τίνα del. Baiter. 15. ἐχθροί γε 𝔄^{s}ΠΤΨDSr *Bkk.* *Sch.* *Wb.*, ἐχθροί τε *b*ς Graser, Z. f. d. Altertumsw. 1842 p. 567 *Ast* *Tur.* *Hrm.* 16. εἶμεν a^2 pars *b* *Wlf.*, ἦμεν $a^1 a^3 a^4$ pars *b*, εἴημεν ς (cum E).

1. ὧδε δὲ σκοπῶμεν. Ad Menon. 82 C.
ἆρ᾽ — 4. ἤ, duplex interrogatio non aequabilis. WOHLRAB; Menon. 87 BC.
7. τοῦ μείζονος καὶ ἐλάττονος. Describitur ratio dimensionum, sicut mox ponderum (τὸ βαρύτερόν τε καὶ κουφότερον); item verbis τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον describitur numerus. Similiter 8 D περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων. WOHLRAB. Theaet. 178 D 185 D.
14. τίνα κρίσιν i. q. περὶ τίνος κρίσιν. WOHLRAB. apol. 26 B πρὸς τούτων τῶν θεῶν, ὧν νῦν ὁ λόγος ἐστίν. Theaet. 147 C ἐν τῇ του πηλοῦ ἐρωτήσει.
17. ἐμοῦ λέγοντος σκόπει. „De rep. II 370 A ἐννοῶ γὰρ καὶ αὐτὸς εἰπόντος σοῦ. 383 A οὕτως, ἔφη, ἔμοιγε καὶ αὐτῷ φαίνεται σοῦ λέγοντος. Alc. I 119 B καίτοι ἐννοῶ σοῦ εἰπόντος καὶ συγχωρῶ. Infra 9 C τόδε δὲ σοῦ ἐνενόησα ἅμα λέγοντος.“ STALLB.
τό τε δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ καλόν. De articulo non perpetuato cf. Gorg. 459 D καὶ τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν. Ad Phaedon. 69 B Menon. 74 A. Eadem sententia est Alc. I 112 ABC. Eur. Phoen. 498 (GROTE) εἰ πᾶσι ταὐτὸν καλὸν ἔφυ σοφόν θ᾽ ἅμα, οὐκ ἦν ἂν ἀμφίλεκτος ἀνθρώποις ἔρις.

κακόν. ἆρ' οὐ ταῦτά ἐστιν, περὶ ὧν διενεχθέντες καὶ οὐ δυνάμενοι ἐπὶ ἱκανὴν κρίσιν αὐτῶν ἐλθεῖν ἐχθροὶ ἀλλήλοις γιγνόμεθα, ὅταν γιγνώμεθα, καὶ ἐγὼ καὶ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πάντες;

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἔστιν αὕτη ἡ διαφορά, ὦ Σώκρατες, καὶ περὶ τούτων.

ΣΩ. Τί δέ; οἱ θεοί, ὦ Εὐθύφρον, οὐκ εἴπερ τι διαφέρονται, διὰ ταῦτα διαφέροιντ' ἄν;

ΕΥΘ. Πολλὴ ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ τῶν θεῶν ἄρα, ὦ γενναῖε Εὐθύφρον, ἄλλοι ἄλλα δίκαια ἡγοῦνται κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ E
καλὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ κακά· οὐ γὰρ ἄν που ἐστασίαζον ἀλλήλοις, εἰ μὴ περὶ τούτων διεφέροντο· ἦ γάρ;

ΕΥΘ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἅπερ καλὰ ἡγοῦνται ἕκαστοι καὶ ἀγαθὰ καὶ δίκαια, ταῦτα καὶ φιλοῦσιν, τὰ δὲ ἐναντία τούτων μισοῦσιν;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ταὐτὰ δέ γε, ὥς σὺ φῄς, οἱ μὲν δίκαια ἡγοῦνται, οἱ δὲ ἄδικα· περὶ ἃ καὶ ἀμφισβητοῦντες στασιάζουσί τε καὶ πολεμοῦσιν ἀλλήλοις. ἆρ' οὐχ οὕτω; 8

2. **ἐχθροὶ**] *ἐχθροί γε ἂν* (ut 196, 15) $a^2 a^4$, *ἐχθροί γε Δ*d pars *b Wlf.* 7. **δέ**] *δαί* pars *b Bkk.* Proll. p. 169 sq. 8. **διὰ ταῦτα** *a Hrm.*, *δι' αὐτὰ ταῦτα bς.* 10. **Εὐθύφρον** om. H[b], del. Naber, obs. crit. p. 12. 11. **δίκαια**] *δίκαια καὶ ἄδικα Hsch.* Philologus X (1855) p. 186, qui monet etiam Theaet. 172 B *καὶ ἀδίκοις* excidisse in 𝔄Δ. (Post *τὸν σὸν λόγον* Ψ[m]ɒ addunt *καὶ ἄδικα.*) 17. **τούτων** *ab Bkk.*, *τούτων καὶ* 𝔗[rec]¡E∫ς. 20. **ταὐτὰ** cum Ficino Forster *Fsch.*, *ταῦτα ς.*

2. **αὐτῶν.** Ad 6 BC.

3. **ὅταν γιγνώμεθα** ut Phaedon. 68 D *φόβῳ μειζόνων κακῶν ὑπομένουσιν — τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν*, ubi v. ann.

5. **αὕτη**, *eiusmodi.* Socrates duo esse dissensionum (*διαφορῶν*) genera ostendit. In omnibus enim, quae numero mensura pondere continentur et ad certam regulam palam exiguntur, dissensiones non movent inimicitias (*ἔχθρας καὶ ὀργάς*), sed mox conciliantur. Contra ubi quid iustum, quid bonum sit quaeritur, dissensiones cito pariunt discordiam. WOHLRAB.

7. **εἴπερ.** Etiam deinde Socrates hac condicione nunquam non addita indicat, quam haec opinio a se aliena sit. 8 D *εἴπερ στασιάζουσι περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὥς ὁ σὸς λόγος.* 8 E *εἴπερ ἀμφισβητοῦσι θεοί.* WOHLRAB.

16. **οὐκοῦν ἅπερ.** Ex dissensionibus inimicitiae non nascuntur, se dira et studio, quibus ea, de quibus ambigitur, prosequimur. WOHLRAB.

8 ΕΥΘ. Οὕτω.

ΣΩ. Ταῦτ' ἄρα, ὡς ἔοικεν, μισεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ φιλεῖται, καὶ θεομισῆ τε καὶ θεοφιλῆ ταῦτ' ἂν εἴη.

ΕΥΘ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Καὶ ὅσια ἄρα καὶ ἀνόσια τὰ αὐτὰ ἂν εἴη, ὦ Εὐθύφρον, τούτῳ τῷ λόγῳ.

ΕΥΘ. Κινδυνεύει.

IX. ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὃ ἠρόμην ἀπεκρίνω, ὦ θαυμάσιε. οὐ γὰρ τοῦτό γε ἠρώτων, ὃ τυγχάνει ταὐτὸν ὂν ὅσιόν τε καὶ ἀνόσιον· ὃ δ' ἂν θεοφιλὲς ᾖ, καὶ θεομισές ἐστιν, ὡς ἔοικεν. ὥστε, ὦ Εὐθύφρον, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς τὸν

B πατέρα κολάζων, οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ τοῦτο δρῶν τῷ μὲν Διὶ προσφιλὲς ποιεῖς, τῷ δὲ Κρόνῳ καὶ τῷ Οὐρανῷ ἐχθρόν, καὶ τῷ μὲν Ἡφαίστῳ φίλον, τῇ δὲ Ἥρᾳ ἐχθρόν· καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν θεῶν ἕτερος ἑτέρῳ διαφέρεται περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκείνοις κατὰ τὰ αὐτά.

ΕΥΘ. Ἀλλ' οἶμαι, ὦ Σώκρατες, περί γε τούτου τῶν

2. *μισεῖται* $a^1 b \varsigma$, *μισεῖταί τε* $a^2 a^4 \Delta^s$ di *Bkk.* 3. *ταῦτ'* Υ *Bkk.*, *ταὐτὰ* cum Ficino Forster *Fsch.*, *ταῦτ'* *ab*ς. 9. ὃ] ᾧ *Sch.* Z. f. d. Österr. Gymn. XX (1869) p. 86, qui de articuli praetermissione conferri iubet Prot. 351 E; emendationem probat Apelt, Philol. Rundschau I (1881) p. 967. 15. *τῶν θεῶν* *ab* *Fsch.*, *θεῶν* Ξias. 16. *τὰ αὐτά* *a* *Sch.*, *ταὐτά* *b*ς *Bkk.*

3. *ταῦτ' ἂν εἴη.* Et haec et quae sequitur conclusio est certissima; opt. c. *ἄν* ut in imperando, ita in necessariis conclusionibus saepe cum urbanitate ponitur sicut 13 D *ὑπηρετική τις ἄν, ὡς ἔοικεν, εἴη θεοῖς.* 14 C *ἐπιστήμη ἄρα αἰτήσεως καὶ δόσεως θεοῖς ὁσιότης ἂν εἴη.* 14 E *ἐμπορικὴ ἄρα τις ἂν εἴη.* WOHLRAB. Menon. 78 E.

6. *τούτῳ τῷ λόγῳ*, *ista definitione*, ut 9 D 14 D. WOHLRAB. De leg. X 895 E *ᾧ δὴ ψυχὴ τοὔνομα, τίς τούτου λόγος; ἔχομεν ἄλλον πλὴν τὸν νῦν δὴ ῥηθέντα, τὴν δυναμένην αὐτὴν αὑτὴν κινεῖν κίνησιν;*

9. *τυγχάνει — ἀνόσιον*, „*quod idem pium simul et impium esset.*“ WOLF. Ut in praecedentibus *θεομισῆ τε καὶ θεοφιλῆ ταῦτ' ἂν εἴη* et *ὅσια ἄρα καὶ ἀνόσια τὰ αὐτὰ ἂν εἴη* subiectum est *τὰ αὐτὰ*, praedicata autem *θεομισῆ τε καὶ θεοφιλῆ* et *ὅσια καὶ ἀνόσια*, ita hic quoque *ὅσιόν τε καὶ ἀνόσιον* pro praedicato accipienda sunt [*τυγχάνω* c. adi. Gorg. 502 B *εἰ δέ τι τυγχάνει ἀηδὲς καὶ ὠφέλιμον* al.; *ὂν* non ponitur bis, sed altero loco omittitur ut 11 E *εἶναι*]; *ταὐτὸν ὂν* autem non pendet a *τυγχάνει*, sed ad *ὃ* referendum est: *cum idem sit;* nam id quod diis placet (*ὃ ἂν θεοφιλὲς ᾖ*) idem pium simul et impium esse potest ex illa definitione.

9. *ταὐτὸν ὄν.* 7 A *οὐ ταὐτόν ἐστιν, ἀλλὰ τὸ ἐναντιώτατον τὸ ὅσιον τῷ ὁσίῳ.* Cf. 5 D. WOHLRAB.

14. *τῷ μὲν Ἡφαίστῳ φίλον.* Socrates alludit ad eam fabulam, de qua v. ann. ad 6 B.

θεῶν οὐδένα ἕτερον ἑτέρῳ διαφέρεσθαι, ὡς οὐ δεῖ δίκην διδόναι ἐκεῖνον, ὃς ἂν ἀδίκως τινὰ ἀποκτείνῃ.

ΣΩ. Τί δέ; ἀνθρώπων, ὦ Εὐθύφρον, ἤδη τινὸς ἤκουσας ἀμφισβητοῦντος, ὡς τὸν ἀδίκως ἀποκτείναντα C
ἢ ἄλλο ἀδίκως ποιοῦντα ὁτιοῦν οὐ δεῖ δίκην διδόναι;

ΕΥΘ. Οὐδὲν μὲν οὖν παύονται ταῦτα ἀμφισβητοῦντες καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις. ἀδικοῦντες γὰρ πάμπολλα πάντα ποιοῦσι καὶ λέγουσι φεύγοντες τὴν δίκην.

ΣΩ. Ἦ καὶ ὁμολογοῦσιν, ὦ Εὐθύφρον, ἀδικεῖν, καὶ ὁμολογοῦντες ὅμως οὐ δεῖν φασι σφᾶς διδόναι δίκην;

ΕΥΘ. Οὐδαμῶς τοῦτό γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα πᾶν γε ποιοῦσι καὶ λέγουσι. τοῦτο γάρ, οἶμαι, οὐ τολμῶσι λέγειν οὐδ' ἀμφισβητεῖν, ὡς οὐχί, εἴπερ ἀδικοῦσί γε, δοτέον δίκην· ἀλλ', οἶμαι, οὔ D
φασιν ἀδικεῖν· ἦ γάρ;

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ἐκεῖνό γε ἀμφισβητοῦσιν, ὡς οὐ τὸν ἀδικοῦντα δεῖ διδόναι δίκην· ἀλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἀμφισβητοῦσι, τὸ τίς ἐστιν ὁ ἀδικῶν καὶ τί δρῶν καὶ πότε.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

3. *δέ*] *δαί* 𝔄[2]Γ3ot *Bkk. Hsch.* 5. *δίκην διδόναι ab Bkk.*, *διδόναι δίκην* ΞΨς. 13. *πᾶν γε*] *πάντε* Π[1s], *πάντες* Spr[1], *πάντες γε* a[3]1gh[1], *πάντα* Π[1c]ΨHu[2] *Bkk.* 15. *οὐχί* ab *Bkk.*, *οὐκ* Ξ[1]ς (*οὐχ* pars *b*). *εἴπερ ἀδικοῦσί*] *ὑπεραδικοῦσί* pars *b*, *ὑπὲρ ὧν ἀδικοῦσί* Forster. 18. *οὐκ ἄρα* — 21. *ἀληθῆ λέγεις* (homoeoteleuton) om. 5d, del. Schenkl, Z. f. d. Österr. Gymn. XI (1860) p. 178 *Sch.* *ἐκεῖνό γε*] *ἐκεῖνοί γε* 𝔄Π[1]. *ὡς οὐ* — 19. *ἀμφισβητοῦσι* (homoeot.) om. 𝔄[1]Π[1]ΨSp. 19. *ἀμφισβητοῦσι* om. Δd, del. Hirschig (Pl. apol., Crito et Phaedo ed. Hirschig, p. 124).

1. *ὡς οὐ δεῖ* pendent a *διαφέρεσθαι* (sc. *φάσκοντα*), ut mox ab *ἀμφισβητοῦντος*. Ad 5 E 9 D Menon. 89 D.

6. *μὲν οὖν*, „*immo, nein, vielmehr*, in responsionibus corrigit id quod alter dixit. Gorg. 466 E *ἐγὼ οὔ φημι; φημὶ μὲν οὖν ἔγωγε.* symp. 201 C.“ ᴀsᴛ. ad Crit. 44 B. v. 12 C erast. 132 B.

8. *πάντα ποιοῦσι*, formula ut Menon. 89 E.

φεύγοντες, *quibus poenam devitent.* ғɪᴄɪɴ. Apol. 38 D *ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν, ὥστε ἀποφυγεῖν τὴν δίκην.*

13. *πᾶν γε* pro *πάντα γε* ut apol. 39 A *πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν* et *ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν ποιῶν θάνατον*. Ad Phaedon. 114 C. Hdt. V 96 *πᾶν χρῆμα ἐκίνεε.* Nec defugerunt Graeci in talibus dictionis varietatem. sᴛᴀʟʟʙ.

20. *τὸ τίς ἐστιν.* Articulus interrogationi praemittitur ut de rep. I 352 D (*ὁ λόγος*) *περὶ τοῦ ὅντινα τρόπον χρὴ ζῆν*. IV 431 D de leg. VII 811 B.

8 ΣΩ. Οὐκοῦν αὐτά γε ταῦτα καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασιν, εἴπερ στασιάζουσι περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὡς ὁ σὸς λόγος, καὶ οἱ μέν φασιν ἀλλήλους ἀδικεῖν, οἱ δὲ οὔ φασιν; ἐπεὶ ἐκεῖνό γε δήπου, ὦ θαυμάσιε, οὐδεὶς
E οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώπων τολμᾷ λέγειν, ὡς οὐ τῷ γε ἀδικοῦντι δοτέον δίκην.

ΕΥΘ. Ναί, τοῦτο μὲν ἀληθὲς λέγεις, ὦ Σώκρατες, τὸ κεφάλαιον.

ΣΩ. Ἀλλ' ἕκαστόν γε, οἶμαι, ὦ Εὐθύφρον, τῶν πραχθέντων ἀμφισβητοῦσιν οἱ ἀμφισβητοῦντες, καὶ ἄνθρωποι καὶ θεοί, εἴπερ ἀμφισβητοῦσιν θεοί· πράξεώς τινος πέρι διαφερόμενοι οἱ μὲν δικαίως φασὶν αὐτὴν πεπρᾶχθαι, οἱ δὲ ἀδίκως· ἆρ' οὐχ οὕτω;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

X. ΣΩ. Ἴθι νυν, ὦ φίλε Εὐθύφρον, δίδαξον καὶ
9 ἐμέ, ἵνα σοφώτερος γένωμαι, τί σοι τεκμήριόν ἐστιν, ὡς πάντες θεοὶ ἡγοῦνται ἐκεῖνον ἀδίκως τεθνάναι, ὃς

1. *αὐτά γε ταῦτα* 𝔄¹Π, ΨDp, Δd, gr, pars *b Bkk.*, *ταῦτά γε ταῦτα* pars *b*, *ταὐτά γε ταῦτα* Γ5, *ταῦτά γε ταὐτὰ* ς. 2. *στασιάζουσι a* Hu *Wlf.*, *στασιάζουσί τε b*ς, *στασιάζουσί γε* acta eruditt. 1749 p. 22 *Fsch. Beck.* 3. *σὸς ab Bkk.*, *σός ἐστι* ΞTaς. *ἀλλήλους ἀδικεῖν ab Wlf.*, *ἀδικεῖν ἀλλήλους* Ξ*isς. 8. *τὸ κεφάλαιον a Tur.*, *τό γε κεφάλαιον b*ς *Bkk.* Stallbaum, Jahrb. f. Philol. 1840 p. 366. 12. *οἱ μὲν ab Bkk.*, *καὶ οἱ μὲν* Ξioς. *φασὶν αὐτὴν ab*¹t^cor ς, *αὐτήν φασι b*². Schanz, Platocodex p. 49. 15. *νυν Wb.* Jahrb. f. Philol. 1873 p. 34, *νῦν a Tur.*, *τοίνυν b*ς. Cf. Wohlrab, proll. ad apol. p. 43.

3. *ἀλλήλους*, mira brevitas. Nam animo haec obversantur: *ἀδικοῦσιν ἀλλήλους, καὶ οἱ μέν φασιν (ἀδικεῖσθαι), οἱ δὲ οὔ φασιν (ἀδικεῖν).*

5. *τολμᾷ.* Ad Hipparch. 225 B.

8. *τὸ κεφάλαιον*, *quod caput rei attinet.* STALLB. Criti. 108 E symp. 205 C ad Phileb. 48 C.

9. *ἕκαστον.* De rep. I 339 C *οἱ ἄρχοντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἑκάσταις.* 3 B *ἑκάστοτε.*

11. *πράξεώς τινος.* „Inserviunt haec dilucidandae sententiae proxime praecedenti ideoque de more per asyndeton accedunt." STALLB. Hipparch. 231 C Prot. 340 E ad Menon. 70 C apol. 22 A.

15. *ἴθι νυν* ut Gorg. 451 A Xen. an. VII 2, 26 Ar. ran. 449, cf. *ἴθι δή νυν* apol. 24 D de leg. I 629 B, *ἄκουσον δή νυν* de leg. III 693 D (ut *ἄκουε δή νυν* Ar. eq. 1014 av. 1513). In pedestri sermone imperativis raro additur *νυν*. Breitenbach ad Xen. Hell. IV 1, 39.

16. *τί σοι τεκμήριον.* Socrates cum interrogat, quo argumento credat placere diis id, quod Euthyphro agat, hoc postulat, ut quid *τὸ ὅσιον* re vera sit statuatur, ex quo eluceat diis illud probari. WOHLRAB.

17. *πάντες θεοί.* Ad 9 E. *ἐκεῖνον — ὃς ἄν*, *illum, quicunque fuerit, qui.* STALLB., ut 8 B. (Non recte Wolf: „mercennarium istum.")

ἂν θητεύων ἀνδροφόνος γενόμενος, ξυνδεθεὶς ὑπὸ τοῦ δεσπότου τοῦ ἀποθανόντος, φθάσῃ τελευτήσας διὰ τὰ δεσμά, πρὶν τὸν ξυνδήσαντα παρὰ τῶν ἐξηγητῶν περὶ αὐτοῦ πυθέσθαι, τί χρὴ ποιεῖν, καὶ ὑπὲρ τοῦ τοιούτου δὴ ὀρθῶς ἔχει ἐπεξιέναι καὶ ἐπισκήπτεσθαι φόνου τὸν υἱὸν τῷ πατρί· ἴθι, περὶ τούτων πειρῶ τί μοι σαφὲς ἐνδείξασθαι, ὡς παντὸς μᾶλλον πάντες θεοὶ ἡγοῦνται ὀρθῶς ἔχειν ταύτην τὴν πρᾶξιν· κἄν μοι ἱκανῶς ἐν- B δείξῃ, ἐγκωμιάζων σε ἐπὶ σοφίᾳ οὐδέποτε παύσομαι.

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἴσως οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐστίν, ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ πάνυ γε σαφῶς ἔχοιμι ἂν ἐπιδεῖξαί σοι.

ΣΩ. Μανθάνω· ὅτι σοι δοκῶ τῶν δικαστῶν δυσμαθέστερος εἶναι· ἐπεὶ ἐκείνοις γε ἐνδείξει δῆλον ὅτι, ὡς ἄδικά τέ ἐστιν καὶ οἱ θεοὶ ἅπαντες τὰ τοιαῦτα μισοῦσιν.

3. ξυνδήσαντα ab[1] *Wlf.*, συνδήσαντα ς. 4. χρὴ] χρείη *Fsch.* 5. ἔχει] ἔχειν *Hsch.* 14. ἅπαντες a *Bkk.*, πάντες b ς.

3. δεσμά, symp. 195 C δεσμοί, polit. 310 A δεσμούς. τὰ δεσμά, quod apud poetas frequens est, hoc uno Platonis loco reperitur. WOHLRAB.

5. τὸν υἱόν, int. τοῦ δεσπότου. Aliter 4 E υἱὸν πατρί.

7. παντὸς μᾶλλον, formula: *utique, schlechterdings.* Phaedr. 228 D παντὸς μᾶλλον τά γε ῥήματα (orationis) οὐκ ἐξέμαθον. Theaet. 190 B Crat. 394 E 398 B Menon. 80 C 96 D.

10. οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐστίν. 14 B πλείονος ἔργου ἐστὶν ἀκριβῶς πάντα ταῦτα ὡς ἔχει μαθεῖν. Euthyphro consilii inopiam sapientiae vana specie (cf. 4 B) dissimulat, quam Socrates iterum ac saepius carpit (12 A 13 E 15 D), quasi ille verum docere nolit (14 B 15 E). WOHLRAB.

11. ἐπεί, *quamquam,* seq. γέ ut Crat. 410 A Theaet. 142 C al. Sed omisso γέ Theag. 128 B ἐπεὶ ἐβουλόμην ἄν.

πάνυ γε σαφῶς. 5 A εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀκριβῶς εἰδείην.

12. Μανθάνω· ὅτι. Ad 3 B.

14. δῆλον ὅτι. 7 A ἀλλὰ σὺ δῆλον ὅτι ἐπεκδιδάξεις. „Δῆλον ὅτι sicubi ita postpositum legitur, per se seorsum accipiendum putamus, quemadmodum etiam εὖ οἶδ' ὅτι et similes formulae usurpantur. Criton. p. 53 A οὕτω σοι ἤρεσκεν ἡ πόλις τε καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι δῆλον ὅτι. Alcib. I p. 114 C ἔστι δὲ ταῦτα δῆλον ὅτι ἃ οἶσθα. Ex quo apparet non necesse esse, ut in talibus scriptura continua δηλονότι utamur, siquidem primaria vis et significatio formulae haudquaquam obsolevit. Posteriore autem Graecitatis aetate factum est, ut germana formulae potestas obscuraretur atque δηλονότι, ut Lat. nimirum et scilicet, pro simplici adverbio haberetur. Itaque in scriptoribus istius aetatis necessario δηλονότι scribendum. Pro adverbio posuit etiam is, qui Alcibiadem secundum consarcinavit. Ibi enim p. 149 B habes haec: τὸν γὰρ θεὸν οὐκ ἐᾶν δηλονότι. Ex quo rursus apparet hunc librum non Platoni, sed scriptori alicui posterioris aetatis tribuendum esse.“ STALLB. Ad Crit. 53 A.

9 *ΕΥΘ.* *Πάνυ γε σαφῶς, ὦ Σώκρατες, ἐάνπερ ἀκούωσί γέ μου λέγοντος.*

XI. *ΣΩ.* *'Αλλ' ἀκούσονται, ἐάνπερ εὖ δοκῇς λέ-*
C *γειν. τόδε δέ σου ἐνενόησα ἅμα λέγοντος, καὶ πρὸς ἐμαυτὸν σκοπῶ· εἰ ὅ τι μάλιστά με Εὐθύφρων διδάξειεν, ὡς οἱ θεοὶ ἅπαντες τὸν τοιοῦτον θάνατον ἡγοῦνται ἄδικον εἶναι, τί μᾶλλον ἐγὼ μεμάθηκα παρ' Εὐθύφρονος, τί ποτ' ἐστὶν τὸ ὅσιόν τε καὶ τὸ ἀνόσιον; θεομισὲς μὲν γὰρ τοῦτο τὸ ἔργον, ὡς ἔοικεν, εἴη ἄν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τούτῳ ἐφάνη ἄρτι ὡρισμένα τὸ ὅσιον καὶ μή· τὸ γὰρ θεομισὲς ὂν καὶ θεοφιλὲς ἐφάνη· ὥστε τούτου ἀφίημί σε, ὦ Εὐθύφρον, καὶ εἰ βούλει, πάντες*
D *αὐτὸ ἡγείσθωσαν θεοὶ ἄδικον καὶ πάντες μισούντων. ἀλλ' ἆρα τοῦτο νῦν ἐπανορθώμεθα ἐν τῷ λόγῳ, ὡς ὃ μὲν ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιόν ἐστιν, ὃ δ' ἂν φιλῶσιν, ὅσιον· ὃ δ' ἂν οἱ μὲν φιλῶσιν, οἱ δὲ μισῶσιν,*

4. *ἐνενόησα* *a* B^m C y H u^cor g *Fsch. Bkk.*, *ἐννενόημαι* Ξ Σ 5 c i, *ἔχομαι* rell. *b*, *ἐννενόηκα* ς. 11. *τούτου* *a*¹ *a*² *Δ* g r *Hrm.*, *τούτου μὲν* *b* ς *Bkk.* Jordan, Jahrb. f. Philol. 1876 p. 780. 12. *καὶ εἰ* *b* et ut videtur 𝔄¹ T H^b ς *Bkk.*, *εἰ* *Π*¹ *a*² *a*³ *a*⁴ *Sch.* 13 *αὐτὸ*] *τὸ αὐτὸ* Zeune, animadverss. ad Anacr. etc. p. 139. *ἡγείσθωσαν*] *ἡγείσθων* 𝔄² *a*⁴ Cobet, nov. lect. p. 327 *Hsch.* Cf. Krüger ad Thuc. I 34, 1. 14. *τοῦτο* *b* ς, *τοῦτο ὃ* *a* u^cor H. De quo vitio cf. Theag. 125 D *ποῖα ἃ*, et Menon. 83 B, ubi pro *τούτῳ* 𝔄 *Δ* praebent *τούτῳ ᾧ*. *ἐπανορθώμεθα* Ξ¹ Σ Υ Z^r a¹ c et ut videtur t, Ficinus *Hrm.*, *ἐπανορθούμεθα* *a* *b*² ς *Bkk.*

1. *ἐάνπερ ἀκούωσί γε.* „Satis lepide haec Euthyphro, qui (3 C) se saepius in concione risum esse narraverit.“ STALLB.[1]
3. *εὖ*, hyperbaton. Ad 6 B. WOHLRAB.
4. *σοῦ — ἅμα λέγοντος*, *te verba faciente intellexi*. De genetivo *σοῦ λέγοντος* ad 7 C. STALLB.
πρὸς ἐμαυτὸν σκοπῶ. Apol. 21 D *πρὸς ἐμαυτὸν — ἐλογιζόμην*.
7. *Εὐθύφρονος*, nomen cum emphasi repetitum ut Theag. 128 C *τούτῳ*. Ad leg. VII 792 C. Kühner, Ausf. Gramm. II p. 569. Quamquam in ea re neglegentia quaedam non aliena est a Graeco sermone. Ad Hipparch. 229 A.
10. *τὸ ὅσιον καὶ μή*. 15 E *τό τε ὅσιον καὶ μή*. *τά τε ὅσια καὶ μή*. Repetito articulo 12 E *τά τε εὐσεβῆ καὶ ὅσια καὶ τὰ μή*. STALLB. (ad 15 E). Theaet. 149 C *τὰς κυούσας καὶ μή*. Ad Hipparch. 230 C.
12. *ἀφίημι* verbum iudiciale ut Menon. 99 A *ἀπολέλυται*.
13. *ἡγείσθωσαν*, mox *μισούντων* ut Hipparch. 230 A *ἔστω*.
14. *ἐπανορθώμεθα*, breviloquentia ut Gorg. 493 C *μετατίθεσθαι* *mutata sententia putare*. Sic *ἐλέγχειν* est *refutare ita ut statuas aliud quid*; ad Gorg. 467 B Euthyd. 288 E Theaet. 166 C Phaedr. 273 B Hipp. mai. 288 B al. Lys. 222 B *ἀποβαλεῖν τὸν πρόσθεν λόγον* *priore sententia reiecta existimare*. Phaedr. 241 A al. *μεταβάλλειν* *permutando aliquid sumere*. STALLB. Ad 8 B *διαφέρεσθαι*.

οὐδέτερα ἢ ἀμφότερα; ἆρ' οὕτω βούλει ἡμῖν ὡρίσθαι νῦν περὶ τοῦ ὁσίου καὶ τοῦ ἀνοσίου;

ΕΥΘ. Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐδὲν ἐμέ γε, ὦ Εὐθύφρον, ἀλλὰ σὺ δὴ τὸ σὸν σκόπει, εἰ τοῦτο ὑποθέμενος οὕτω ῥᾷστά με διδάξεις ὃ ὑπέσχου.

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἔγωγε φαίην ἂν τοῦτο εἶναι τὸ ὅσιον, E ὃ ἂν πάντες οἱ θεοὶ φιλῶσιν, καὶ τὸ ἐναντίον, ὃ ἂν πάντες θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιον.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπισκοπῶμεν αὖ τοῦτο, ὦ Εὐθύφρον, εἰ καλῶς λέγεται, ἢ ἐῶμεν καὶ οὕτω ἡμῶν τε αὐτῶν ἀποδεχώμεθα καὶ τῶν ἄλλων, ἐὰν μόνον φῇ τίς τι ἔχειν οὕτω, ξυγχωροῦντες ἔχειν; ἢ σκεπτέον, τί λέγει ὁ λέγων;

ΕΥΘ. Σκεπτέον· οἶμαι μέντοι ἔγωγε τοῦτο νυνὶ καλῶς λέγεσθαι.

XII. ΣΩ. Τάχ', ὠγαθέ, βέλτιον εἰσόμεθα. ἐννόησον

7. τὸ del. *Hsch.*, itemque mox ἀνόσιον, Philologus X (1855) p. 187. 8. πάντες οἱ θεοὶ $a^1a^2$4 et B^2Cyg, u^2H, Z^r∫ *Fsch. Bkk.*, πάντες θεοὶ Δr pars *b*ς. 9. πάντες θεοὶ $𝔄^s Π^s H^b$, Δr pars *b*ς *Sch.*, πάντες οἱ θεοὶ T, DShp, 4, B^1Cyg, u^2H, Z^r∫ *Fsch. Bkk.* ἀνόσιον del. *Hsch.* 12. ἀποδεχώμεθα $𝔄^1 Π a^2$ pars *b*ς, ἀποδεχόμεθα pars *ab*.

1. οὐδέτερα (ut erast. 133 D) neglegenter pro οὐδέτερον. Menon. 82 B ὁπότερα. Ad apol. 22 E ἀμφότερα.

4. οὐδὲν ἐμέ γε. Charm. 163 A τί γὰρ κωλύει; ἔφη. Οὐδὲν ἐμέ γε, ἦν δ' ἐγώ. Aliter Gorg. 458 D τό γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει. Xen. Hell. I 65 οὐ κωλύει τὰ κατ' ἐμέ.

τὸ σόν, *rem tuam, quae tibi agenda est.* ENGELH. De leg. VII 806 D οὐκοῦν τὰ μετὰ ταῦτα ἤδη σχεδὸν ἐμὸν πειρᾶσθαι φράζειν; symp. 188 E εἴ τι ἐξέλιπον, σὸν ἔργον ἀναπληρῶσαι. Menon. 75 D. Aliter Soph. Ai. 124 οὐδὲν τὸ τούτου μᾶλλον ἢ τοὐμὸν σκοπῶν. ib. 1313 ὅρα — τὸ σόν (*cave*).

9. πάντες θεοί ut 9 AC 10 D ὑπὸ θεῶν πάντων. 11 B ὑπὸ πάντων θεῶν. Ut ἄνθρωποι (8 E Menon. 81 D) et θεοί (8 E 10 DE) articulo carere possunt, ubi in genere dicuntur, ita etiam πάντες ἄνθρωποι, πάντες θεοί. Similis inconstantia, atque h. l., est 9 CD πάντες θεοί — πάντες οἱ θεοί. Prot. 321 D τῷ ἀνθρώπῳ — ἀνθρώπῳ. Xen. mem. IV 4, 19 τοῖς ἀνθρώποις — πᾶσιν ἀνθρώποις. Ad 14 C ὁσιότης.

10. οὐκοῦν — λέγων. Prior interrogatio post alteram resumitur. Criton. 49 A οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν ἑκόντας ἀδικητέον εἶναι; ἤ τινι μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὔ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν —; HEINDORF ad soph. 265 B. De leg. II 654 C. Ad Menon. 71 B.

12. ἀποδεχώμεθα. Obiectum latet in verbis ἐὰν μόνον φῇ τις κτλ. De rep. I 329 E 337 B οὐκ ἀποδέξομαί σου, ἐὰν τοιαῦτα φλυαρῇς.

16. τάχα, *mox*, ut Phil. 53 E τάχα δ' ἴσως μαθησόμεθα. Ita in pedestri oratione cum εἴσομαι praesertim; Fritzsche, quaest. Luc. p. 70 sq. (7 C ταχὺ ἂν ἀπαλλαγεῖμεν). Ad Gorg. 450 C.

10 γὰρ τὸ τοιόνδε· ἆρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὅσιόν ἐστιν, φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ ὅτι φιλεῖται, ὅσιόν ἐστιν;

ΕΥΘ. Οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι σαφέστερον φράσαι. λέγομέν τι φερόμενον καὶ φέρον, καὶ ἀγόμενον καὶ ἄγον, καὶ ὁρώμενον καὶ ὁρῶν· καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα μανθάνεις ὅτι ἕτερα ἀλλήλων ἐστὶ καὶ ᾗ ἕτερα;

ΕΥΘ. Ἔγωγέ μοι δοκῶ μανθάνειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ φιλούμενόν τί ἐστιν, καὶ τούτου ἕτερον τὸ φιλοῦν;

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὔ;

B ΣΩ. Λέγε δή μοι, πότερον τὸ φερόμενον, διότι φέρεται, φερόμενόν ἐστιν, ἢ δι' ἄλλο τι;

ΕΥΘ. Οὔκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Καὶ τὸ ἀγόμενον δή, διότι ἄγεται, καὶ τὸ ὁρώμενον, διότι ὁρᾶται;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα διότι ὁρώμενόν γέ ἐστιν, διὰ τοῦτο ὁρᾶται, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον διότι ὁρᾶται, διὰ τοῦτο ὁρώμενον· οὐδὲ διότι ἀγόμενόν ἐστιν, διὰ τοῦτο ἄγεται, ἀλλὰ διότι ἄγεται, διὰ τοῦτο ἀγόμενον· οὐδὲ διότι φερόμενον, φέρεται, ἀλλὰ διότι φέρεται, φερόμενον. ἆρα κατάδηλον, ὦ Εὐθύφρον, ὃ βούλομαι λέγειν; βούλομαι
C δὲ τόδε, ὅτι, εἴ τι γίγνεται ἤ τι πάσχει, οὐχ ὅτι γιγνό-

18. ὁρώμενόν γε a^1 pr *b* et ut videtur Dh, 1g, ς *Bkk.* Graser, Z. f. d. Altertumsw. 1842 p. 567, ὁρώμενον a^3 Z^r (qui γε post ἄρα inserunt) et $\mathfrak{A}^2$ΨS *Tur. Hrm.* 19. τὸ ἐναντίον (ut Menon. 91 D) *a* (Ψ14?) *Sch.*, τοὐναντίον *b*ς *Bkk.* 24. ἤ τι πάσχει $a^1 a^2 \Delta^1$ *Sch.* nov. comm. Plat. p. 104, ἢ εἴ τι πάσχει Δ^2r

1. ἆρα τὸ ὅσιον. „Docetur inde ab his verbis pium non esse ideo pium, quia a diis ametur, sed potius a diis amari propterea, quod pium sit. Enimvero in eo certe, quod pium diis placet, neutiquam eius vis ac natura per se posita est: immo est hic tantum eius effectus aliquis, qui a natura illius proficiscitur. Quocirca apertum est Euthyphronem effectum cum causa permutavisse.“ STALLB.

4. λέγομέν τι. Socrati mos erat in novas res investigandi initium facere et quasi fundamentum struere ita, ut primum rem ipsam, essetne necne, ex altero quaereret. Ad Menon. 75 D.

6. μανθάνεις, *intellegis*, ut de rep. I 351 B μανθάνω ὅτι σὸς οὗτος ἦν ὁ λόγος.

9. καὶ τούτου ἕτερον τὸ φιλοῦν. Activo Plato uti videtur solum ad contrarium τὸ φιλούμενον discernendum; quamquam ex 12 E sq. elucet activam esse pietatis notionem.

μενόν ἐστι, γίγνεται, ἀλλ' ὅτι γίγνεται, γιγνόμενόν ἐστιν· οὐδ' ὅτι πάσχον ἐστί, πάσχει, ἀλλ' ὅτι πάσχει, πάσχον ἐστίν· ἢ οὐ ξυγχωρεῖς οὕτω;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ φιλούμενον ἢ γιγνόμενόν τί ἐστιν ἢ πάσχον τι ὑπό του;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ τοῦτο ἄρα οὕτως ἔχει, ὥσπερ τὰ πρότερα· οὐχ ὅτι φιλούμενόν ἐστιν, φιλεῖται ὑπὸ ὧν φιλεῖται, ἀλλ' ὅτι φιλεῖται, φιλούμενον;

ΕΥΘ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Τί δὴ οὖν λέγομεν περὶ τοῦ ὁσίου, ὦ Εὐ- D
θύφρον; ἄλλο τι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν πάντων, ὡς ὁ σὸς λόγος;

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρα διὰ τοῦτο, ὅτι ὅσιόν ἐστιν, ἢ δι' ἄλλο τι;

ΕΥΘ. Οὔκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Διότι ἄρα ὅσιόν ἐστιν, φιλεῖται, ἀλλ' οὐχ ὅτι φιλεῖται, διὰ τοῦτο ὅσιόν ἐστιν;

ΕΥΘ. Ἔοικεν.

*ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δὴ διότι γε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, φιλούμενόν ἐστι καὶ θεοφιλὲς *τὸ θεοφιλές.*

et ut videtur D, 4d, 1g, u²*H*, 35y, ἢ εἴ τι πάσχει τι bς *Bkk.*, ἤ τι πάσχει τι *Hrm.* 6. πάσχον τι ὑπό του] ὑπό του πάσχον τι *b*¹. 9. ὑπὸ ὧν] ὑφ' ὧν 5𝔬 *Fsch. Hsch.* 12. λέγομεν] λέγωμεν befg Stephanus. 13. ἄλλο τι Ξ𝔬𝔯 Heindorf ad Hipp. mai. 296 A *Wlf.*, ἀλλ' ὅτι *ab*ς. θεῶν 𝔄𝔗Π, Sh, Δd, g𝔯, pars *b* *Stb.* (1821) *Ast Tur.*, τῶν θεῶν pars *ab*ς *Bkk. Hrm.* Ad 9 E. 21. διότι γε 𝔄𝔗ˢΠΔa⁴ pars *b* *Stb.* (1823) *Ast*, διότι pars *ab*ς *Bkk.*, διότι τί γε H. Müller p. 229. θεῶν *ab* *Bkk.*, τῶν θεῶν Ξ𝔦𝔬ς *Hsch.* 22. τὸ θεοφιλές add. Bast, Krit. Versuch über den Text des Plat. Gastmahls (1794) p. 77, *Bkk. Ast Stb. Tur. Hrm.*, om. *ab*ς *Wlf.* Graser, Z. f. d. Altertumsw. 1842 p. 569 sq., *Wb.*

9. ὑπὸ ὧν. De hiatu ad Menon: 77 A.

13. ἄλλο τι, *nonne.* Ad Menon. 82 C.

22. θεοφιλὲς τὸ θεοφιλές. Recte Bast addidit τὸ θεοφιλές. Socrates enim postquam quaestioni a pag. 10 A ἆρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὅσιόν ἐστιν, φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ ὅτι φιλεῖται, ὅσιόν ἐστιν; institutae inseruit explicationem eam, cuius finis est 10 C: (τὸ φιλούμενον) οὐχ ὅτι φιλούμενόν ἐστιν, φιλεῖται ὑπὸ ὧν φιλεῖται, ἀλλ' ὅτι φιλεῖται, φιλούμενον, ad quaestionem institutam reversus (10 D) deducit eam ad duo ὡμολογημένα, quae ab Euthyphrone concessa 10 E distinctis verbis concipiuntur et definiuntur eodem accurate procedendi more, quo etiam 7 A 14 C Euthyphronis

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τὸ θεοφιλὲς ὅσιόν ἐστιν, ὦ Εὐθύφρον, οὐδὲ τὸ ὅσιον θεοφιλές, ὡς σὺ λέγεις, ἀλλ' ἕτερον τοῦτο τούτου.

ΕΥΘ. Πῶς δή, ὦ Σώκρατες;

E *ΣΩ.* Ὅτι ὁμολογοῦμεν τὸ μὲν ὅσιον διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι, ὅτι ὅσιόν ἐστιν, ἀλλ' οὐ διότι φιλεῖται, ὅσιον εἶναι· ἦ γάρ;

ΕΥΘ. Ναί.

XIII. *ΣΩ.* Τὸ δέ γε θεοφιλὲς ὅτι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, αὐτῷ τούτῳ τῷ φιλεῖσθαι θεοφιλὲς εἶναι, ἀλλ' οὐχ ὅτι θεοφιλές, διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλ' εἴ γε ταὐτὸν ἦν, ὦ φίλε Εὐθύφρον, τὸ

5. *δή ab Wlf.*, δὴ σύ Eς. 11. *θεῶν ab Bkk.*, τῶν θεῶν 𝔈ˢigus. αὐτῷ] αὐτῶν 𝔗a²u^cor H et ut videtur 𝔄¹ˢΠ¹ˢ. 14. ἦν, ὦ φίλε *ab Bkk.*, ὦ φίλε, ἦν Eiſς.

sententia conceptis verbis repetitur; quorum alterum est 10 E ὁμολογοῦμεν τὸ μὲν ὅσιον διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι, ὅτι ὅσιόν ἐστιν, ἀλλ' οὐ διότι φιλεῖται, ὅσιον εἶναι (I), alterum ib. τὸ δέ γε θεοφιλὲς ὅτι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, αὐτῷ τούτῳ τῷ φιλεῖσθαι θεοφιλὲς εἶναι, ἀλλ' οὐχ ὅτι θεοφιλές, διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι (II). Et illud quidem (I) Euthyphro concesserat interrogatus 10 D διότι ἄρα ὅσιόν ἐστι, φιλεῖται, ἀλλ' οὐχ ὅτι φιλεῖται, διὰ τοῦτο ὅσιόν ἐστιν; hoc autem (II) nusquam distinctis verbis concesserit nisi hoc loco cum Bastio addideris τὸ θεοφιλές. Ab eo enim quod Euthyphro concesserat 10 C: (τὸ φιλούμενον) οὐχ ὅτι φιλούμενόν ἐστιν, φιλεῖται —, ἀλλ' ὅτι φιλεῖται, φιλούμενον, transitus faciendus est ad τὸ θεοφιλές non tacite, sed aperte, praecipue in hac disquisitione, qua Plato artis logicae elementa quaedam exemplo docere studet, non breviter et strictim, sed tam accurate et plene, ut reliqua Platonica comparanti etiam ultra modum hic commorari et propositam rem exsequi videri possit (v. p. 149 sq.). Accedit quod ipsa verba ὅτι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, φιλούμενόν ἐστι καὶ θεοφιλές ita conformata sunt, ut ad id quod 10 C concessum erat ὅτι φιλεῖται, φιλούμενον respicere videantur. Quare non valet Graseri ratio, qui librorum auctoritatem tuetur censens Socratem verbis 10 D οὐχ ὅτι φιλεῖται, διὰ τοῦτο ὅσιόν ἐστιν addidisse hoc: propterea quod ametur a diis (διότι γε φιλεῖται κτλ.), id quod pium sit esse θεοφιλές. Hoc autem ab illo adici ideo, ut postquam quid verum sit docuerit, qua in re Euthyphronis error lateat monstret; contendere enim Euthyphronem τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ θεῶν causam esse τοῦ ὁσίου, Socratem contra, τὸ φιλεῖσθαι tantummodo causam esse, quam ob causam id, quod pium sit, etiam sit θεοφιλές; quasi dicat: (τὸ ὅσιον) οὐχ ὅτι φιλεῖται, διὰ τοῦτο ὅσιόν ἐστιν, ἀλλὰ διότι γε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, φιλούμενόν ἐστι καὶ θεοφιλές.

4. τοῦτο τούτου ut Menon. 87 C τοῦτο μετὰ τοῦτο.

14. ἀλλ' εἴ γε. „Structura

θεοφιλὲς καὶ τὸ ὅσιον, εἰ μὲν διὰ τὸ ὅσιον εἶναι ἐφι-
λεῖτο τὸ ὅσιον, καὶ διὰ τὸ θεοφιλὲς εἶναι ἐφιλεῖτο ἂν 11
τὸ θεοφιλές· εἰ δὲ διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ θεῶν τὸ θεοφιλὲς
θεοφιλὲς ἦν, καὶ τὸ ὅσιον ἂν διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὅσιον ἦν.
νῦν δὲ ὁρᾷς, ὅτι ἐναντίως ἔχετον, ὡς παντάπασιν ἑτέρω
ὄντε ἀλλήλων. τὸ μὲν γάρ, ὅτι φιλεῖται, ἐστὶν οἷον
φιλεῖσθαι· τὸ δ' ὅτι ἐστὶν οἷον φιλεῖσθαι, διὰ τοῦτο
φιλεῖται. καὶ κινδυνεύεις, ὦ Εὐθύφρον, ἐρωτώμενος τὸ
ὅσιον, ὅ τι ποτ' ἐστίν, τὴν μὲν οὐσίαν μοι αὐτοῦ οὐ
βούλεσθαι δηλῶσαι, πάθος δέ τι περὶ αὐτοῦ λέγειν, ὅ
τι πέπονθε τοῦτο τὸ ὅσιον, φιλεῖσθαι ὑπὸ πάντων θεῶν· B
ὅ τι δὲ ὄν, οὔπω εἶπες. εἰ οὖν σοι φίλον, μή με ἀπο-
κρύψῃ, ἀλλὰ πάλιν εἰπὲ ἐξ ἀρχῆς, τί ποτε ὂν τὸ ὅσιον
εἴτε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν εἴτε ὁτιδὴ πάσχει· οὐ γὰρ περὶ
τούτου διοισόμεθα· ἀλλ' εἰπὲ προθύμως, τί ἐστιν τό τε
ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον;

ΕΥΘ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω ἔγωγε ὅπως σοι

1. *τὸ ὅσιον εἶναι*] *τὸ θεῖον εἶναι* a^1a^2. Ita ΘΕΙΟΝ et ΟΣΙΟΝ saepe permutantur. Cobet, var. lect. p. 7. 3. *ὑπὸ θεῶν*] *ὑπὸ τῶν θεῶν* Z^r *Fsch.* 11. *πάντων θεῶν ab Bkk.*, *πάντων τῶν θεῶν* ΞiΥaς *Hsch.* 14. *ὑπὸ θεῶν ab Bkk.*, *ὑπὸ τῶν θεῶν* ΥuiE∫ς *Ast.* 16. *τὸ ἀνόσιον ab Fsch.*, *ἀνόσιον* CHiς.

hypothetici huius enuntiati haec est: hypothesis primaria et proprie unica, ad quam apodosis refertur, sunt verba: *εἰ ταὐτὸν ἦν τὸ ὅσιον καὶ τὸ θεοφιλές*; apodosis bipartita est, hoc modo, ut aut unum aut alterum sit, prout hoc vel illud ponas; inde alterum et tertium *εἰ* in his *εἰ μέν, εἰ δέ*. Prorsus analoga structura est apol. 33 C." ENGELH.

6. *τὸ μὲν γάρ.* „*Nam alterum propterea, quod amatur, tale est, ut ametur* i. e. *θεοφιλές*; *alterum autem propterea amatur, quod est eiusmodi, ut amari possit*; h. e. *τὸ ὅσιον* autem propter suam ipsius naturam amatur, ita ut hoc ipsum non eius *οὐσίαν* efficiat, sed nihil sit nisi *πάθος* quoddam eius sive accidens." STALLB.

οἷον. Menon. 87 A *τοιοῦτον, οἷον — ἐλλείπειν*, per attractionem pro *τοιοῦτον, ὥστε.*

9. *οὐσίαν.* „Locus admodum memorabilis. Primum enim hic vestigium inter accidentia et ea, quibus inhaerent, quas substantias posteriores appellabant, distinguendi deprehendimus." PEIPERS, ontologia Platonica p. 67 sq.

10. *ὅ τι* post *τι* ut Theag 121 D. Sed cf. etiam Gorg. 508 D *ὁ ἐμός (λόγος), ὅστις πολλάκις μὲν ἤδη εἴρηται.* 453 B *αὐτὸ τοῦτο, περὶ ὅτου ὁ λόγος ἐστί.*

11. *φιλεῖσθαι*, epexegesis post *πάθος τι*, ut 5 E *μὴ ἐπιτρέπειν*, Menon. 70 B *ἀποκρίνεσθαι.*

12. *ὅ τι δὲ ὄν.* Mox *τί ποτε ὂν — φιλεῖται.*

14. *εἴτε ὁτιδὴ πάσχει.* Ut illud, ita omnia accidentia (*πάθη*) in definiendo nullius momenti sunt. WOHLRAB.

11 *εἴπω ὃ νοῶ. περιέρχεται γάρ πως ἡμῖν ἀεὶ ὃ ἂν προθώμεθα καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν, ὅπου ἂν ἱδρυσώμεθα αὐτό.*

ΣΩ. Τοῦ ἡμετέρου προγόνου, ὦ Εὐθύφρον, ἔοικεν
C *εἶναι Δαιδάλου τὰ ὑπὸ σοῦ λεγόμενα. καὶ εἰ μὲν αὐτὰ ἐγὼ ἔλεγον καὶ ἐτιθέμην, ἴσως ἄν με ἐπέσκωπτες, ὡς ἄρα καὶ ἐμοὶ κατὰ τὴν ἐκείνου ξυγγένειαν τὰ ἐν τοῖς λόγοις ἔργα ἀποδιδράσκει καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν, ὅπου ἄν τις αὐτὰ θῇ· νῦν δὲ σαὶ γὰρ αἱ ὑποθέσεις εἰσίν· ἄλλου δή τινος δεῖ σκώμματος. οὐ γὰρ ἐθέλουσι σοὶ μένειν, ὡς καὶ αὐτῷ σοι δοκεῖ.*

ΕΥΘ. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σχεδόν τι τοῦ αὐτοῦ σκώμματος, ὦ Σώκρατες, δεῖσθαι τὰ λεγόμενα· τὸ γὰρ περιιέναι τούτοις τοῦτο καὶ μὴ μένειν ἐν τῷ αὐτῷ οὐκ ἐγώ

1. *ἡμῖν ἀεὶ a* (*ἀεὶ* om. *Δ*d) *Bkk.*, *ἀεὶ ἡμῖν bς Stb.* *προθώμεθα b* 𝔄²𝔗² *Stb. Tur. Hrm.*, *προθυμώμεθα* 𝔄¹𝔗¹*Π*THᵇf *a*²*a*⁴, *προθώμεθα ἢ ὑποθώμεθα Δ*d, *ὑποθώμεθα* in marg. Bygς *Bkk. Ast Hsch.* Graser l. l. p. 568 sq. (cf. 9 D *ὑποθέμενος*, 11 C *ὑποθέσεις*). 6. *ξυγγένειαν* at¹ *Wlf.*, *συγγένειαν bς.* 8. *αἱ ὑποθέσεις ab Beck*, *ὑποθέσεις* ΨSς. 12. *τὰ*] *τάδε a*¹. 13. *τούτοις* 𝔄𝔗*Π*f, DShp, *Γ Hrm.*, del. *Sch.*, *αὐτοῖς* brς *Bkk.*, del. Stallbaum. *τῷ αὐτῷ a* pars *b Fsch.*, *ταὐτῷ* pars *bς Hsch.* *ἐγώ a* pars *b Bkk.*, *ἔγωγέ* pars *bς.*

1. *περιέρχεται*, *ambulat* (*περιπατεῖ*) ut apol. 30 A al., non „in orbem circumit“ (Müller). Cf. 15 B. Similiter Theaet. 203 D *οὕτως ἡμῖν ὁ καλὸς λόγος ἀποδεδρακὼς οἰχήσεται* (Ast).

πως, ad 6 A.

3. *τοῦ ἡμετέρου προγόνου.* Socrates Sophronisci *λιθοξόου* filius et ipse adulescens statuaria arte imbutus etiam Alc. I 121 A genus per iocum repetit a Daedalo statuariorum artis auctore et inde ab Hephaesto, ut Asclepiadae non artem solum, sed genus ab Aesculapio repetebant (Eryximachus medicus symp. 186 E: *ὁ ἡμέτερος πρόγονος Ἀσκληπιός*). *Δαιδαλίδαι* (Steph. Byz.) et *Ἡφαιστιάδαι* (id.) erant pagi (*δῆμοι*) Atticae; etiam gentem (*γένος*) fuisse Daedalidarum, cui se adnumeret Socrates (pago enim erat *Ἀλωπεκῆθεν*), suspicatur Buttm. ad Alc. I l. l. — De Daedali operibus sponte ambulantibus ad Menon. 97 D.

5. *καὶ ἐτιθέμην.* De statuis simul cogitat.

ὡς ἄρα. Ad Menon. 80 E.

6. *κατὰ τὴν ἐκείνου ξυγγένειαν.* Similiter Socrates obstetriciam artem a Phaenareta matre se accepisse saepe profitetur. Theaet. 149 A al. FORSTER.

8. *νῦν δέ.* Qui nobis est modus irrealis, a Graecis tamquam tempus praeteritum cogitatur (*ἔλεγον, ἐτιθέμην*).

νῦν δὲ σαὶ γάρ, *sed enim tuae sunt.* 14 C. „In omni eiusmodi sententia ex antecedentibus patet, quid sequi debeat post *νῦν δέ*, videlicet contrarium eius quod praecesserat, seu 'res aliter se habet'.“ ENGELH. ad apol. 38 B.

13. *τούτοις τοῦτο.* Dativus pendens ab *ἐντιθείς* huc traicitur more illo similia similibus adiungendi, quo rectus verborum ordo saepe turbatur. Menon. 89 E Phaedr. 239 A Hipparch. 232 B. De leg. 770 E *ὑμεῖς ἡμῶν*

εἰμι ὁ ἐντιθείς, ἀλλὰ σύ μοι δοκεῖς ὁ Δαίδαλος· ἐπεὶ D
ἐμοῦ γε ἕνεκα ἔμενεν ἂν ταῦτα οὕτως.

ΣΩ. Κινδυνεύω ἄρα, ὦ ἑταῖρε, ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς
δεινότερος γεγονέναι τὴν τέχνην τοσούτῳ, ὅσῳ ὁ μὲν
τὰ αὑτοῦ μόνα ἐποίει οὐ μένοντα, ἐγὼ δὲ πρὸς τοῖς
ἐμαυτοῦ, ὡς ἔοικε, καὶ τὰ ἀλλότρια. καὶ δῆτα τοῦτό μοι
τῆς τέχνης ἐστὶ κομψότατον, ὅτι ἄκων εἰμὶ σοφός. ἐβου-
λόμην γὰρ ἄν μοι τοὺς λόγους μένειν καὶ ἀκινήτως
ἱδρῦσθαι μᾶλλον ἢ πρὸς τῇ Δαιδάλου σοφίᾳ τὰ Ταντά-
λου χρήματα γενέσθαι. καὶ τούτων μὲν ἅδην· ἐπειδὴ E
δέ μοι δοκεῖς σὺ τρυφᾶν, αὐτός σοι ξυμπροθυμήσομαι

5. *μόνα a* pars *b Bkk.*, *μόνον* pars *b*ς *Ast.* 8. *ἀκινήτως ab Stb.*, *ἀκινήτους* E i ʃ ς *Bkk.* 11. *σὺ τρυφᾶν* ut videtur *a*¹ *Δ*dς, *συντρυφᾶν* Hᵇ4*a*⁴*b*, *ξυντρυφᾶν a*². *ξυμπροθυμήσομαι*] *ξυμπροθήσομαι Σ*, *ξυμπρομηθήσομαι* (om. *δεῖξαι*) Stallbaum.

εἰς ταῦτα ἑκάτερα βλέποντες ἐπαινεῖτε καὶ ψέγετε τοὺς νόμους. Braun, de hyperbato Plat. I 20 sqq. Schneider ad Isocr. I 9.

1. *ὁ ἐντιθείς*, mox *ὁ Δαίδαλος*, 12 E *τὸ λοιπόν*. De articulo in praedicato cf. ad erast. 139 A.

δοκεῖς. „Rarius infinitivus *εἶναι* in verbo *δοκεῖν* omittitur; sic tamen 11 E *οὐκ ἀναγκαῖον δοκεῖ.*“ ENGELH. Theaet. 176 C.

2. *ἐμοῦ γε ἕνεκα*, „*per me, si res ex meo penderet arbitrio*; ad remp. I 329 B. Pflugk ad Eurip. Helen. 1182.“ STALLB.

4. *τοσούτῳ, ὅσῳ* i. q. apol. 21 D *τούτῳ, ὅτι*. Nam *ὅσῳ* per attractionem dicitur sicut 11 A *οἷον*, Menon. 91 D *ὅσον* pro *ὥστε*. Schneider ad Isocr. I 4. Nipperdey ad Tac. an. I 68 *quanto* inopina, tanto maiora.

7. *τῆς τέχνης*, *hoc in arte mea est lepidissimum*. *τῆς τέχνης* ex *τοῦτο* pendet; apol. 17 A *μάλιστα δὲ αὐτῶν ἓν ἐθαύμασα*. STALLB. Menon. 95 C.

8. *ἀκινήτως*, adv. ut Tim. 55 E *στασιμωτέρως βέβηκε*. Crat. 415 C *τὸ ἰσχομένως τε καὶ ἐμποδιζομένως πορεύεσθαι*.

9. *Δαιδάλου — Ταντάλου*, paronomasia. STALLB.

Ταντάλου χρήματα. Isocr. V 144 *τὸν Ταντάλου πλοῦτον*. Plut. amat. 21 *τῶν Ταντάλου λεγομένων ταλάντων*. Photius s. v. *Τ. τάλαντα· πλούσιος ὁ Φρὺξ Τάνταλος διαβεβόητο Πλουτοῦς καὶ Διὸς λεγόμενος*. Leutsch, paroemiogr. II 660. C. Theiss, De proverbio: *Ταντάλου τάλαντα*. Nordhausen 1855. Z. f. d. Gymnasialw. XIX 832. Hoc proverbio utuntur etiam Anacr. fr. 127 Bergk. Menander ap. Stob. flor. XXII 19. Similiter Menon. 90 A *Πολυκράτους χρήματα*.

10. *χρήματα γενέσθαι*. De sententia cf. Phaedr. 228 A *καίτοι ἐβουλόμην γ' ἂν μᾶλλον ἤ μοι πολὺ χρυσίον γενέσθαι*. STALLB. De rep. I 336 E *πρᾶγμα πολλῶν χρυσίων τιμιώτερον*.

11. *τρυφᾶν*, proprie de hominibus luxuriae deditis et molliter viventibus, h. l. est *remissum esse, vires intendere nolle*. 12 A *τρυφᾷς ὑπὸ πλούτου τῆς σοφίας. ἀλλὰ — ξύντεινε σαυτόν*. FISCHER.

ξυμπροθυμήσομαι δεῖξαι, *ipse una tecum prompto paratoque animo ostendere conabor, quomodo me de pietate edocere possis* („so will ich selbst deiner Bereitwilligkeit zu Hülfe kommend dir zeigen etc.“). STALLB.

δεῖξαι, ὅπως ἄν με διδάξαις περὶ τοῦ ὁσίου· καὶ μὴ προαποκάμῃς. ἰδὲ γὰρ εἰ οὐκ ἀναγκαῖόν σοι δοκεῖ δίκαιον εἶναι πᾶν τὸ ὅσιον.

ΕΥΘ. *Ἔμοιγε.*

ΣΩ. *Ἆρ' οὖν καὶ πᾶν τὸ δίκαιον ὅσιον, ἢ τὸ μὲν*
12 *ὅσιον πᾶν δίκαιον, τὸ δὲ δίκαιον οὐ πᾶν ὅσιον, ἀλλὰ τὸ μὲν αὐτοῦ ὅσιον, τὸ δέ τι καὶ ἄλλο;*

ΕΥΘ. *Οὐχ ἕπομαι, ὦ Σώκρατες, τοῖς λεγομένοις.*

ΣΩ. *Καὶ μὴν νεώτερός γέ μου εἶ οὐκ ἐλάττονι ἢ ὅσῳ σοφώτερος· ἀλλ', ὃ λέγω, τρυφᾷς ὑπὸ πλούτου τῆς σοφίας. ἀλλ', ὦ μακάριε, ξύντεινε σαυτόν· καὶ γὰρ οὐδὲ χαλεπὸν κατανοῆσαι ὃ λέγω. λέγω γὰρ δὴ τὸ ἐναντίον ἢ ὁ ποιητὴς ἐποίησεν ὁ ποιήσας·*

1. *δεῖξαι* om. *Δ3a*^{4}, del. *Hrm.*, *δῆσαι* Madvig, adv. crit. I p. 367, *δείξας* Collmann p. 22. *διδάξαις* *Bkk. Stb. Tur.*, *διδάξῃς* *a b ς Hrm.* 2. *εἰ οὐκ* *ab*^{2}*ς Bkk.*, *οὐκ* *b*^{1}*Γ Stb.* (1821) *Ast.* 9. *γέ μου* *a Tur.*, *γ' ἐμοῦ* *bς*. Menon. 80 A erast. 139. *ἐλάττονι* 𝔄^{s}𝔗^s*Π*^{1s} *Sch.* nov. comm. Plat. p. 104, *ἔλαττον* *ς Bkk.*

1. *ὅπως ἄν — διδάξαις* ut de rep. III 393 D *οὐκ αὖ μανθάνεις, ὅπως ἂν τοῦτο γένοιτο.* Si *δεῖξαι* deletur, structura eadem evadit ac Gorg. 481 A *μηχανητέον ὅπως ἂν διαφύγῃ.*

2. *ἀναγκαῖον.* Alterum *εἶναι* omittitur ut Gorg. 505 E *κινδυνεύει ἀναγκαιότατον (εἶναι) εἶναι οὕτως.* Menon. 96 A.

7. *τὸ μὲν — τὸ δέ τι.* Additum *τι* significat *aliquid, nescio quid.* Hipparch. 230 A *τοῦ κέρδους τὸ μέν τι ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δέ τι κακόν.* Phileb. 13 C *τὰς μὲν εἶναί τινας ἡδονὰς ἀγαθάς, τὰς δέ τινας — κακάς.* Ut h. l., de rep. I 339 C (*νόμους*) *τοὺς μὲν ὀρθῶς τιθέασι, τοὺς δέ τινας οὐκ ὀρθῶς;*

8. *ἕπομαι.* „*ἕπεσθαι* saepenumero est *assequi, intellegere.* Prot. 319 A *ἆρ' ἕπομαί σου τῷ λόγῳ;* Phil. 23 E 45 D Theaet. 192 C al. Sed Socrates propriam simul verbi premens significationem facete respondet *καὶ μὴν νεώτερος κτλ.* Inest igitur in his verbis elegans dialogia.“ STALLB. Menon. 76 C *ἀκολουθεῖν.* erast. 135 D *ἐπακολουθῆσαι.* Criti. 107 B *τῇδέ μοι συνεπίσπεσθε.* Frequens eadem metaphora est in vocibus *ὁδός* (Phaedr. 272 C), *μέθοδος, πορεία* (polit. 265 B).

10. *ὃ λέγω, wie gesagt.* Ad apol. 21 A remp. X 595 C. STALLB.

πλούτου τῆς σοφίας, metaphora antiquis scriptoribus minus usitata quam nobis. Cf. Menon. 71 B *συμπένομαι.* Paradoxon Antisthenis est *τοὺς ἀνθρώπους οὐκ ἐν τῷ οἴκῳ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πενίαν ἔχειν, ἀλλ' ἐν ταῖς ψυχαῖς* (Xen. symp. IV 34. 43. Cic. parad. 6. anthol. X 41 *πλοῦτος ὁ τῆς ψυχῆς πλοῦτος μόνος ἐστὶν ἀληθής*), et singularis ratio est Xen. mem. IV 2, 9 *νομίζεις ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐδὲν βελτίους ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους, τὰς δὲ τῶν σοφῶν γνώμας ἀρετῇ πλουτίζειν τοὺς κεκτημένους.* Phaedr. 279 C *πλούσιον δὲ νομίζοιμι τὸν σοφόν.* de rep. VIII 521 A. H. l. Plato non *ὑπὸ περιουσίας* dicit, sed *ὑπὸ πλούτου* propter lusum verbi *τρυφᾶν* (ad 11 E. Isocr. IV 151 *διὰ τοὺς πλούτους τρυφῶντες*).

13. *ἢ ὁ ποιητής.* „Ne quis *ἢ ὃ ὁ ποιητὴς ἐποίησεν* malit. Est enim omissio pronominis relativi

Ζῆνα δὲ τόν θ' ἕρξαντα καὶ ὃς τάδε πάντ' ἐφύτευσεν

Οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν· ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς. B
ἐγὼ οὖν τούτῳ διαφέρομαι τῷ ποιητῇ. εἴπω σοι ὅπῃ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐ δοκεῖ μοι εἶναι, ἵνα δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς· πολλοὶ γάρ μοι δοκοῦσι καὶ νόσους καὶ πενίας καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δεδιότες δεδιέναι μέν, αἰδεῖσθαι δὲ μηδὲν ταῦτα, ἃ δεδίασιν. οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ;

1. θ' ἕρξαντα] ἕρξαντα Δ4 pars *b*, στέρξαντα TH[b] pars *b*, ῥέξαντα in marg. pars *b*, Stob. flor. XXXI 12. 18, Apostolius paroem. X 50. (Cf. Leutsch, paroemiogr. I 257 II 463. 755. Kinkel, fr. epic. Gr. I p. 30.)

in talibus usitata. Ad Phaedr. 275 A." STALLB.

ὁ ποιητής — ὁ ποιήσας. Ἐκ τῶν Στασίνου Κυπρίων. SCHOL. (Apostolius l. l. Welcker, ep. Cyclus II 519.) Non semper Plato voce ὁ ποιητής Homerum significat, sed de leg. X 901 A Hesiodum, Menon. 77 B poetam lyricum; Homeri autem nomine praeter Iliadem et Odysseam nullum carmen designavit. (Sengebusch, Hom. diss. I 126. Heine, de ratione quae Platoni cum poetis Graecorum intercedit p. 16 sq.) „Cypria non solum Stasino, sed nunc Homero, nunc Hegesiae, nunc Halicarnassensi cuidam tribuuntur (Athen. XV 8 p. 682 E). Cum igitur hanc ob causam ἀνωνύμως plerumque a veteribus citentur, idem quoque Platonem fecisse existimo." FOERSTER. Ut Plato, ita etiam Plut. de cohib. ira 11 ὡς ὁ ποιητὴς εἶπεν· ἵνα γὰρ δέος κτλ. Cleom. IX 4 καλῶς ὁ εἰπών· ἵνα γὰρ δέος κτλ., itemque Pausan. IV 2, 5 ὁ δὲ τὰ ἔπη ποιήσας τὰ Κύπρια. Epicharmo adscribitur tetrametri fragmentum ἔνθα δέος, ἐνταῦθα καἰδώς (schol. Soph. Ai. 1074). Poetae verba in proverbium abierant.

1. Ζῆνα δέ. *De Iove, qui et haec fecit et omnes res generavit, Dicere tu non vis: ubi enim timor est, pudor haud deest.* WOLF. Versus propter sententiam memorabiles. Arist. de mundo c. 7 ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς οὐ κακῶς λέγεται· Ζεὺς πρῶτος γένετο, Ζεὺς ὕστατος ἀρχικέραυνος, Ζεὺς κεφαλή, Ζεὺς μέσσα, Διὸς δ' ἐκ πάντα τέτυκται.

3. ἵνα — αἰδώς. Ita αἰδώς et δέος copulantur Il. *O* 657 ἴσχε γὰρ αἰδὼς καὶ δέος. Ω 436 δείδοικα καὶ αἰδέομαι. WELCKER. Phaedr. 251 A οὐ δέδοικεν οὐδ' αἰσχύνεται. 254 E αἰδουμένην τε καὶ δεδοικυῖαν. de rep. V 465 B δέος τε καὶ αἰδώς. VIII 562 E μήτε αἰσχύνεσθαι μήτε δεδιέναι. Crit. 47 D (deum) ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους. Frohberger ad Lys. XXIV 10 (Anhang). Metus et verecundia sunt pars pietatis; quare Stasini versus artificiose iniciuntur (proll. p. 147 ann. 3). Cf. 15 D, ubi Socrates Euthyphronis inceptum impium esse docet: καὶ τοὺς θεοὺς ἂν ἔδεισας παρακινδυνεύειν — καὶ τοὺς ἀνθρώπους ᾐσχύνθης.

4. τούτῳ διαφέρομαι τῷ ποιητῇ, *ab hoc poeta dissentio.* Poetae sententia est: „quia Iovem metuis, eum vereris." Plato autem, qui poetarum verba torquere solet (Lys. 212 E Prot. 339 B sqq. Lach. 191 B), etiam haec plus quam par erat pressit.

8. μηδέν. Nonnunquam Plato infinitivis etiam a δοκεῖν, ἡγεῖσθαι, λέγειν sim. suspensis ne-

12 *ΕΥΘ.* *Πάνυ γε.*

ΣΩ. *Ἀλλ' ἵνα γε αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος εἶναι· ἐπεὶ
ἔστιν ὅστις αἰδούμενός τι πρᾶγμα καὶ αἰσχυνόμενος οὐ
C πεφόβηταί τε καὶ δέδοικεν ἅμα δόξαν πονηρίας;*

ΕΥΘ. *Δέδοικε μὲν οὖν.*

ΣΩ. *Οὐκ ἄρ' ὀρθῶς ἔχει λέγειν· ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς· ἀλλ' ἵνα μὲν αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος, οὐ μέντοι ἵνα γε δέος, πανταχοῦ αἰδώς. ἐπὶ πλέον γάρ, οἶμαι, δέος αἰδοῦς· μόριον γὰρ αἰδὼς δέους, ὥσπερ ἀριθμοῦ περιττόν, ὥστε οὐχ ἵνα περ ἀριθμός, ἔνθα καὶ περιττόν, ἵνα δὲ περιττόν, ἔνθα καὶ ἀριθμός. ἕπει γάρ που νῦν γε;*

ΕΥΘ. *Πάνυ γε.*

ΣΩ. *Τὸ τοιοῦτον τοίνυν καὶ ἐκεῖ λέγων ἠρώτων,
ἆρα ἵνα δίκαιον, ἔνθα καὶ ὅσιον, ἢ ἵνα μὲν ὅσιον, ἔνθα
D καὶ δίκαιον, ἵνα δὲ δίκαιον, οὐ πανταχοῦ ὅσιον· μόριον
γὰρ τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον. οὕτω φῶμεν ἢ ἄλλως σοι δοκεῖ;*

8. *μέντοι ἵνα γε ab Wlf.*, *μέντοι γε ἵνα* 𝔛d, *μέντοι γε ἵνα γε* Ξ[1] *Υας* Stobaeus. 9. *αἰδὼς δέους a* pars *b* Stobaeus *Wlf.*, *δέους αἰδώς* pars *bς Bkk.*

gationem addit *μή*. Prot. 319 B *αὐτὸ ἡγοῦμαι οὐ διδακτὸν εἶναι μηδ' ὑπ' ἀνθρώπων παρασκευαστὸν ἀνθρώποις*. de rep. I 346 E *ἄρτι ἔλεγον μηδένα ἐθέλειν ἑκόντα ἄρχειν*. 6 B Menon. 98 E. Kühner, Ausf. Gramm. II p. 751 sq.

2. *ἀλλ' ἵνα*. Plut. de cohib. ira 11 *οὐ γὰρ ὡς ὁ ποιητὴς εἶπεν· ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς· ἀλλὰ τοὐναντίον αἰδουμένοις ὁ σωφρονίζων ἐγγίνεται φόβος*. Sed idem Cleom. c. 9 *καλῶς ὁ εἰπών· ἵνα γὰρ δέος κτλ.* WELCKER. Verecundia pars timoris est. De leg. II 671 D *ὃν αἰδῶ τε καὶ αἰσχύνην θεῖον φόβον ὠνομάκαμεν.*

4. *πεφόβηταί τε καὶ δέδοικεν*. „Sic utrumque verbum non raro copulatur. Ad Prot. 358 D *καλεῖτέ τι δέος καὶ φόβον;*" STALLB. Perspicuitatis studio synonyma coniunguntur, sicut modo *αἰδούμενος καὶ αἰσχυνόμενος*, de leg. II 671 D *αἰδῶ τε καὶ αἰσχύνην*. Menon. 75 E 97 D.

6. *οὐκ ἄρ' ὀρθῶς*. Similiter Prot. 350 C *ἔγωγε ἐρωτηθεὶς ὑπὸ σοῦ, εἰ οἱ ἀνδρεῖοι θαρραλέοι εἰσίν, ὡμολόγησα· εἰ δὲ καὶ οἱ θαρραλέοι ἀνδρεῖοι, οὐκ ἠρωτήθην· εἰ γάρ με τότε ἤρου, εἶπον ἄν, ὅτι οὐ πάντες.* WOHLRAB.

7. *οὐ μέντοι ἵνα γε*. „*Οὐ μέντοι γε* (de rep. I 329 E Crat. 424 C) esset *non tamen certe*, quod pertineret ad universam sententiam: sed *γε* post *ἵνα* interpositum acuit vim verborum *ἵνα δέος* (Prot. 312 D Crat. 433 C). Herm. ad Viger. p. 842." STALLB.

8. *ἐπὶ πλέον*, *latius patet* metus quam pudor. FISCHER. Euthyd. 290 B Gorg. 453 A. STALLB. *ἐπ' ἔλαττον* Phaedon. 93 B.

14. *ἐκεῖ* ut polit. 280 A *καθάπερ κἀκεῖ τότε (ἐλέγομεν)*. Alc. I 108 D *ὥσπερ ἐκεῖ ἐγώ σοι — ἔλεγον*. Soph. Phil. 395.

17. *οὕτω φῶμεν*. Phaedon. 81 A *οὕτω φῶμεν, ὦ Κέβης, ἢ ἄλλως;* Crat. 433 C.

ΕΥΘ. Οὔκ, ἀλλ' οὕτω· φαίνει γάρ μοι ὀρθῶς λέγειν.

XIV. ΣΩ. Ὅρα δὴ τὸ μετὰ τοῦτο. εἰ γὰρ μέρος τὸ ὅσιον τοῦ δικαίου, δεῖ δὴ ἡμᾶς, ὡς ἔοικεν, ἐξευρεῖν τὸ ποῖον μέρος ἂν εἴη τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον. εἰ μὲν οὖν σύ με ἠρώτας τι τῶν νῦν δή, οἷον ποῖον μέρος ἐστὶν ἀριθμοῦ τὸ ἄρτιον καὶ τίς ὢν τυγχάνει οὗτος ὁ ἀριθμός, εἶπον ἂν ὅτι ὃς ἂν μὴ σκαληνὸς ᾖ, ἀλλ' ἰσοσκελής· ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

ΕΥΘ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Πειρῶ δὴ καὶ σὺ ἐμὲ οὕτω διδάξαι, τὸ ποῖον E
μέρος τοῦ δικαίου ὅσιόν ἐστιν, ἵνα καὶ Μελήτῳ λέγωμεν μηκέθ' ἡμᾶς ἀδικεῖν μηδὲ ἀσεβείας γράφεσθαι, ὡς ἱκανῶς ἤδη παρὰ σοῦ μεμαθηκότας τά τε εὐσεβῆ καὶ ὅσια καὶ τὰ μή.

ΕΥΘ. Τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, τὸ μέρος τοῦ δικαίου εἶναι εὐσεβές τε καὶ ὅσιον, τὸ περὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν· τὸ δὲ περὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἶναι τοῦ δικαίου μέρος.

11. ὅσιον] τὸ ὅσιον *Hsch.*

2. τὸ μετὰ τοῦτο, *quid iam sequatur*. STALLB. erast. 136 E.

4. τὸ ποῖον μέρος. „Articulus ubi pronominibus interrogativis additur, semper refertur ad aliquid, quod praecessit." HERMANN ad Viger. p. 705.

5. ἠρώτας — 7. εἶπον, si *interrogares*, *dicerem*. Aoristus significat actionem ad tempus brevem. Ion. 540 D εἰ ἐτύγχανες ἱππικὸς ὤν —, ἔγνως ἂν ἵππους κτλ. Theag. 123 B ad Menon. 72 B. (Krüger, Gr. Sprachl. I § 54, 10, 5. Aliter Kühner, Ausf. Gramm. II p. 974.)

οἷον, *velut*, ut 13 AB erast. 133 D Menon. 72 B.

7. σκαληνός. „Σκαληνόν proprie est quod habet latera et crura inaequalia; ἰσοσκελές autem, quod habet duo latera, quae etiam crura dicuntur, aequalia. Hinc ἀριθμὸς σκαληνός est *numerus impar*, qui alibi vocatur περιττός, sed ἰσοσκελής idem est atque ἄρτιος. Itaque apparet haec numeri nomina a geometricis petita esse rationibus." STALLB.

11. ὅσιον. Modo τὸ ὅσιον subiectum erat; structura variatur ut 5 D 9 E, quare Hirschigii coniectura non opus est. Cf. quod sequitur τοῦτο τὸ μέρος — εἶναι εὐσεβές τε καὶ ὅσιον.

16. μέρος τοῦ δικαίου. Gorg. 507 B καὶ μὴν περὶ μὲν ἀνθρώπους τὰ προσήκοντα πράττων δίκαι' ἂν πράττοι, περὶ δὲ θεοὺς ὅσια, ubi id, quod h. l. est τὸ δίκαιον, vocatur τὰ προσήκοντα, iustitiae vero angustior est notio. Cic. de nat. deor. I, 41, 116: *est enim pietas iustitia adversum deos.* Sermonis Graeci consuetudine δίκαιον καὶ ὅσιον, νόμιμον καὶ ὅσιον tam saepe coniunguntur (Theaet. 176 B polit. 301 D de rep. IX 861 D X 615 B de leg. II 663 BD al.), ut Euthyphro Socratis definitionem probare non dubitet. WOHLRAB.

17. θεραπείαν. Stoicis placuit (Diog. La. VII 119) εἶναι

XV. *ΣΩ.* Καὶ καλῶς γέ μοι, ὦ Εὐθύφρον, φαίνει
13 λέγειν· ἀλλὰ σμικροῦ τινος ἔτι ἐνδεής εἰμι. τὴν γὰρ θεραπείαν οὔπω ξυνίημι ἥντινα ὀνομάζεις. οὐ γάρ που λέγεις γε, οἷαίπερ καὶ αἱ περὶ τὰ ἄλλα θεραπεῖαί εἰσιν, τοιαύτην καὶ περὶ θεούς. λέγομεν γάρ που — οἷον φαμέν, ἵππους οὐ πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλὰ ὁ ἱππικός· ἢ γάρ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ γάρ που ἱππικὴ ἵππων θεραπεία;

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδέ γε κύνας πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλὰ ὁ κυνηγετικός;

ΕΥΘ. Οὕτω.

ΣΩ. Ἡ γάρ που κυνηγετικὴ κυνῶν θεραπεία;

B *ΕΥΘ.* Ναί.

ΣΩ. Ἡ δὲ βοηλατικὴ βοῶν;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δὲ δὴ ὁσιότης τε καὶ εὐσέβεια θεῶν, ὦ Εὐθύφρον· οὕτω λέγεις;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν θεραπεία γε πᾶσα ταὐτὸν διαπράττεται; οἷον τοιόνδε· ἐπ᾽ ἀγαθῷ τινί ἐστι καὶ ὠφελίᾳ

4. λέγεις γε ab *Wlf.*, λέγεις BCEi∫ς. περὶ] τὴν περὶ *Hsch.* 16. δὲ a *Stb.* (1821), δέ γε bς *Bkk.* 21. θεραπεία γε ab Stephanus *Fsch. Bkk.*, θεραπεία τε ς. 22. τοιόνδε] τὸ τοιόνδε Heusde, spec. crit. p. 7. τινί ἐστι a u^cor H *Wlf.*, τινι ἔσται bς. ὠφελίᾳ 𝔄[1]𝔈t *Wb.*, ὠφελείᾳ ς. Proll. p. 170.

τὴν εὐσέβειαν ἐπιστήμην θεῶν θεραπείας. WOHLRAB.

4. οἷαίπερ καὶ — τοιαύτην καί. Exempla καὶ particulae in comparationibus utrimque additae congessit Stallb. ad Gorg. 457 E Phil. 62 E. Cf. supra 6 A. Aliter 2 A.

5. λέγομεν γάρ που. „Dicturus erat hoc: *Putamus enim, opinor, unumquodque θεραπείας genus suam habere artem, ideoque non posse nisi ab eo exerceri, qui eius peritus sit.* Sed abrumpit orationem ac pro generali sententia singula quaedam proponit rei exempla.“ STALLB.

18. ἡ δὲ δὴ ὁσιότης. „Amat Socrates sic summa imis miscere, quo luculentius sive communis sive diversa rerum ratio appareat. Eam ob causam saepe a sophistis aliisque, quod ἀσχημονέστερον colloqueretur, vituperatus est. Xen. mem. I 2, 37. Hipp. mai. 291 A.“ ENGELH.

22. οἷον τοιόνδε. „*Veluti tale quid dico: ad commodum aliquod et utilitatem rei curatae spectat.* Heusde requirebat οἷον τὸ τοιόνδε, ut Phaedon. 65 AD Charm. 168 D al. Sed eodem modo atque hic articulum omissum deprehendimus Gorg. 464 A οἷον τοιόνδε λέγω· πολλοὶ δοκοῦσιν εὖ ἔχειν. De rep. 331 C

τοῦ θεραπευομένου, ὥσπερ ὁρᾷς δή, ὅτι οἱ ἵπποι ὑπὸ τῆς ἱππικῆς θεραπευόμενοι ὠφελοῦνται καὶ βελτίους γίγνονται· ἢ οὐ δοκοῦσί σοι;

ΕΥΘ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Καὶ οἱ κύνες γέ που ὑπὸ τῆς κυνηγετικῆς καὶ οἱ βόες ὑπὸ τῆς βοηλατικῆς, καὶ τἆλλα πάντα ὡσαύ- C *τως· ἢ ἐπὶ βλάβῃ οἴει τοῦ θεραπευομένου τὴν θεραπείαν εἶναι;*

ΕΥΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐπ' ὠφελίᾳ;

ΕΥΘ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Ἦ οὖν καὶ ἡ ὁσιότης θεραπεία οὖσα θεῶν ὠφελία τέ ἐστι θεῶν καὶ βελτίους τοὺς θεοὺς ποιεῖ; καὶ σὺ τοῦτο ξυγχωρήσαις ἄν, ὡς ἐπειδάν τι ὅσιον ποιῇς, βελτίω τινὰ τῶν θεῶν ἀπεργάζει;

ΕΥΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἐγώ, ὦ Εὐθύφρον, οἶμαί σε τοῦτο λέγειν· πολλοῦ καὶ δέω· ἀλλὰ τούτου δὴ ἕνεκα καὶ ἀνηρόμην, τίνα ποτὲ λέγοις τὴν θεραπείαν τῶν θεῶν, D *οὐχ ἡγούμενός σε τοιαύτην λέγειν.*

ΕΥΘ. Καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες· οὐ γὰρ τοιαύτην λέγω.

ΣΩ. Εἶεν· ἀλλὰ τίς δὴ θεῶν θεραπεία εἴη ἂν ἡ ὁσιότης;

ΕΥΘ. Ἥιπερ, ὦ Σώκρατες, οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότας θεραπεύουσιν.

ΣΩ. Μανθάνω· ὑπηρετική τις ἄν, ὡς ἔοικεν, εἴη θεοῖς.

12. *ἡ ὁσιότης* *ab* *Fsch.*, ὁσιότης 𝔗a^4Σἱς. 17. *οἶμαί σε τοῦτο λέγειν* del. *Hrm.* 19. *λέγοις* 𝔄𝔗^{s}Π^1 *Bkk.*, *λέγεις* T^1$a^2a^3a^4b$ς. 25. *ἥπερ* a^1 *Ast Sch.*, *ἧνπερ* ς *Bkk.* Jordan, Jahrb. f. Philol. 1876 p. 779, *Wb.*

οἷον τοιόνδε λέγω· πᾶς ἄν που εἴποι." STALLB.

18. *πολλοῦ καὶ δέω.* Phavor. *πολλοῦ γε καὶ δεῖ* (Demosth. XXI 71) *λέγουσιν Ἀττικοὶ ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν οὐδαμῶς.* Neque tamen *καί* semper interponitur. Phaedon. 80 E apol. 32 E *πολλοῦ γε δεῖ.* STALLB. 4 A *πολλοῦ γε δεῖ πέτεσθαι.* Menon. 92 A. de rep. III 395 E *πολλοῦ γε καὶ δεήσομεν.*

20. *οὐχ ἡγούμενος*, epexegesis post *τούτου δὴ ἕνεκα.* STALLB.

25. *ἥπερ.* Xen. Hell. II 3, 14 *ἐθεράπευον πάσῃ θεραπείᾳ.* FISCHER.

27. *ὑπηρετικὴ θεοῖς.* 14 D *ἡ ὑπηρεσία τοῖς θεοῖς.* de leg.

ΕΥΘ. *Πάνυ μὲν οὖν.*

XVI. ΣΩ. *Ἔχοις ἂν οὖν εἰπεῖν, ἡ ἰατροῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν τυγχάνει οὖσα ὑπηρετική; οὐκ εἰς ὑγιείας οἴει;*

ΕΥΘ. *Ἔγωγε.*

ΣΩ. *Τί δέ; ἡ ναυπηγοῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετική ἐστιν;*

E ΕΥΘ. *Δῆλον ὅτι, ὦ Σώκρατες, εἰς πλοίου.*

ΣΩ. *Καὶ ἡ οἰκοδόμοις γέ που εἰς οἰκίας;*

ΕΥΘ. *Ναί.*

ΣΩ. *Εἰπὲ δή, ὦ ἄριστε· ἡ δὲ θεοῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετικὴ ἂν εἴη; δῆλον γάρ, ὅτι σὺ οἶσθα, ἐπειδήπερ τά γε θεῖα κάλλιστά γε φῂς εἰδέναι ἀνθρώπων.*

ΕΥΘ. *Καὶ ἀληθῆ γε λέγω, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Εἰπὲ δὴ πρὸς Διός, τί ποτέ ἐστιν ἐκεῖνο τὸ πάγκαλον ἔργον, ὃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται ἡμῖν ὑπηρέταις χρώμενοι;*

ΕΥΘ. *Πολλὰ καὶ καλά, ὦ Σώκρατες.*

14 ΣΩ. *Καὶ γὰρ οἱ στρατηγοί, ὦ φίλε· ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ῥᾳδίως ἂν εἴποις, ὅτι νίκην ἐν τῷ πολέμῳ ἀπεργάζονται· ἢ οὔ;*

ΕΥΘ. *Πῶς δ' οὔ;*

ΣΩ. *Πολλὰ δέ γ', οἶμαι, καὶ καλὰ καὶ οἱ γεωργοί· ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ἐστιν τῆς ἀπεργασίας ἡ ἐκ τῆς γῆς τροφή.*

2. *ἔχοις ἂν*] *ἔχεις ἂν* ghr, *ἔχοις* 𝔄𝔗[1s]*Π*[1], *ἔχεις* *Sch.* 4. *ὑγιείας*] *ὑγείας* *a*[1] et plerique *ab.* 6. *δέ*] *δαί* 𝔄[2]*Γ*ot *Bkk.* 13. *κάλλιστά γε* 𝔄𝔗*Π* *a*[2] 4r Graser l. l. p. 565 *Hrm.*, *κάλλιστα* ς *Bkk.* 24. *πολλὰ δέ* *ab* *Fsch.*, *πολλά* ΥΨς. 25. *τῆς ἀπεργασίας* del. Schanz, Philologus XXVIII (1869) p. 723.

I 633 C *αὐτοῖς ἑαυτῶν διακονήσεις.* de rep. VI 493 D (v. ann.) *διακονία πόλει.* Crat. 437 C *ἀκολουθία τοῖς πράγμασι.* Cic. de leg. I 15: iustitia est obtemperatio scriptis legibus institutisque populorum. STALLB. Ad 14 C apol. 30 A.

2. *ἡ ἰατροῖς ὑπηρετική.* Euthyd. 291 E *πάντων ἄρχουσα ἡ ἰατρική, ὧν ἄρχει, τί ἔργον παρέχεται; οὐ τὴν ὑγίειαν —;*

13. *τά γε θεῖα κάλλιστά γε.* symp. 182 C *τοῦτό γε καὶ ἥ γε φιλοσοφία.* Gorg. 502 A *δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὦ Σ.*, *Κινησίου γε πέρι.* al.

φῄς, 5 A.

20. *καὶ γὰρ*, quod plerumque est etenim, h. l. est *nam etiam.* Ad symp. 176 B. STALLB.

21. *τὸ κεφάλαιον αὐτῶν*, breviloquentia. Mox *τὸ κεφάλαιον αὐτῶν τῆς ἀπεργασίας.*

25. *αὐτῶν*, hyperbaton ut Hipparch. 225 C. Ad 6 A.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δὲ δή; τῶν πολλῶν καὶ καλῶν, ἃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται, τί τὸ κεφάλαιόν ἐστι τῆς ἐργασίας;

ΕΥΘ. Καὶ ὀλίγον σοι πρότερον εἶπον, ὦ Σώκρατες, ὅτι πλείονος ἔργου ἐστὶν ἀκριβῶς πάντα ταῦτα ὡς ἔχει B μαθεῖν· τόδε μέντοι σοι ἁπλῶς λέγω, ὅτι ἐὰν μὲν κεχαρισμένα τις ἐπίστηται τοῖς θεοῖς λέγειν τε καὶ πράττειν εὐχόμενός τε καὶ θύων, ταῦτ' ἐστὶ τὰ ὅσια, καὶ σῴζει τὰ τοιαῦτα τούς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων· τὰ δ' ἐναντία τῶν κεχαρισμένων ἀσεβῆ, ἃ δὴ καὶ ἀνατρέπει ἅπαντα καὶ ἀπόλλυσιν.

XVII. ΣΩ. Ἦ πολύ μοι διὰ βραχυτέρων, ὦ Εὐθύφρον, εἰ ἐβούλου, εἶπες ἂν τὸ κεφάλαιον ὧν ἠρώτων. ἀλλὰ γὰρ οὐ πρόθυμός με εἶ διδάξαι· δῆλος εἶ. καὶ γὰρ νῦν ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῷ ἦσθα, ἀπετράπου· ὃ εἰ ἀπεκρίνω, C

2. δὲ] δαὶ 𝔄² Γt *Bkk.* 3. ἐργασίας a^1hp, Δ, t *Hrm.*, ἀπεργασίας ς *Bkk.* 5. πάντα ταῦτα 𝔄ˢ𝔗ˢ, Δd, 1g, pars *b* *Sch.*, ταῦτα πάντα Π pars *b*ς *Bkk.* 8. σῴζει 𝔄t *Wb.*, σώζει ς. Proll. p. 170. 14. γὰρ οὐ *ab* Schäfer ad Greg. Cor. p. 531 *Bkk.*, γὰρ ὡς οὐ Ξiς. εἶ post με om. pars b^1, Bast olim (Stallb. app. crit. p. 29).

2. τῶν πολλῶν — τῆς ἐργασίας. „Duo genetivi τῶν πολλῶν καὶ καλῶν et τῆς ἐργασίας eodem modo a κεφάλαιον pendent. Eadem grata neglegentia Wolfius: *multorum et pulchrorum, quae dii efficiunt, quaenam summa est effectionis huius?*“ ENGELH.

3. ἐργασίας. „Post compositum ἀπεργάζονται praepositionem iterari non opus est. Phaedon. 104 D ἀπεργάζεται — εἰργάζετο. Theaet. 178 A διαμαρτάνειν — ἁμαρτάνειν. soph. 267 A ἀπονειμώμεθα — νενεμήσθω. polit. 286 A ἀποπληρῶσαι — πληρώσει. Lys. 209 C διακωλύουσι — κωλύουσι etc.“ HERMANN praef. p. VIII. Ad Menon. 97 C Phaedon. 59 B.

4. πρότερον, 9 B.

6. ἁπλῶς, cum λέγειν praesertim, est *plane*, *bündig*. De rep. I 331 C al.

8. εὐχόμενός τε καὶ θύων. Hanc esse summam divini cultus docet etiam polit. 290 C καὶ μὴν καὶ τὸ τῶν ἱερέων αὖ γένος, ὡς τὸ νόμιμόν φησι, παρὰ μὲν ἡμῶν δωρεὰς θεοῖς διὰ θυσιῶν ἐπιστῆμόν ἐστι κατὰ νοῦν ἐκείνοις δωρεῖσθαι, παρὰ δὲ ἐκείνων ἡμῖν εὐχαῖς κτῆσιν ἀγαθῶν αἰτήσασθαι. Theag. 131 A. Nägelsbach, Nachhomerische Theologie p. 194.

σῴζει τὰ τοιαῦτα. Cf. proll. p. 148 sq.

12. πολύ, hyperbaton ut de rep. IX 589 E πολὺ ἐπὶ δεινοτέρῳ ὀλέθρῳ. Crat. 413 C πολὺ ἐν πλείονι ἀπορίᾳ. Lys. 204 C πολὺ ἔτι μᾶλλον. Bornemann ad Xen. symp. I 4. STALLB. 5 C πολὺ ἂν ἡμῖν πρότερον.

14. δῆλος εἶ. Plato familiaris sermonis consuetudinem imitatur. Ar. av. 1407 καταγελᾷς μου, δῆλος εἶ. Lysistr. 919. Krüger, Gr. Sprachl. I § 55, 4, 8.

15. ἐπ' αὐτῷ. De rep. VII 532 B ἐπ' αὐτῷ γίγνεται. Phil. 18 D ἐπ' αὐτῷ γε ἤδη γεγονότες. Ad Crat. 422 A. STALLB., remp. VI 490 D.

14 ἱκανῶς ἂν ἤδη παρὰ σοῦ τὴν ὁσιότητα ἐμεμαθήκη. νῦν δὲ ἀνάγκη γὰρ τὸν ἐρῶντα τῷ ἐρωμένῳ ἀκολουθεῖν, ὅπῃ ἂν ἐκεῖνος ὑπάγῃ· τί δὴ αὖ λέγεις τὸ ὅσιον εἶναι καὶ τὴν ὁσιότητα; οὐχὶ ἐπιστήμην τινὰ τοῦ θύειν τε καὶ εὔχεσθαι;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ θύειν δωρεῖσθαί ἐστι τοῖς θεοῖς, τὸ δ' εὔχεσθαι αἰτεῖν τοὺς θεούς;

ΕΥΘ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐπιστήμη ἄρα αἰτήσεως καὶ δόσεως θεοῖς D ὁσιότης ἂν εἴη ἐκ τούτου τοῦ λόγου.

1. *ἱκανῶς a Stb.* (1821), *ἴσως bς Bkk.* *ἐμεμαθήκη* 𝔄²Π¹ *Wlf.*, *ἐμεμαθήκειν* ς. Cf. proll. p. 170. *νῦν δὲ* 𝔗², u^cor H, E Heusde, spec. crit. p. 7 *Wlf.*, *νῦν δὴ abς.* 2. *ἐρῶντα a¹Γ, B¹*E∫, u¹H, a¹ *Hrm.*, *ἐρωτῶντα Δ*𝔭r¹, Ξi, 𝔤y, 𝔬¹t¹ς *Bkk.* et editt. rell. *ἐρωμένῳ a¹a⁴* (*ἐρομένῳ* 1r𝔬¹), *Γ, B¹*E∫, u¹H, beit, *b¹* (praeter Ξi) *Hrm.*, *ἐρωτωμένῳ* rell. *abς Bkk.* et editt. rell. Ad Menon. 75 D. 3. *ὅπῃ*] *ὅποι* 3𝔬, *οἶπερ* ΨS. 11. *ὁσιότης*

1. *νῦν δὲ ἀνάγκη γάρ.* Ad 11 C.

2. *τὸν ἐρῶντα τῷ ἐρωμένῳ.* Non est cur ab optimorum librorum memoria recedamus. Nam Euthyphro adulescens est (12 A), et Socrates in simili re eadem ironia utitur Menon. 86 D.

3. *ὅπῃ.* Ne quis *ὅποι* requirat, cf. de rep. V 474 C *ἀκολούθησόν μοι τῇδε.* VIII 556 A *ὅπῃ τις βούλεται τρέπειν* (Bkk. *ὅποι*). IX 589 A *ὅπῃ ἂν — ἄγῃ.* Phaedr. 237 D *ᾗ ἂν ἄγητον.* STALLB.

„*ἐκεῖνος* interdum refertur ad nomen propiore loco collocatum. Ad Lys. 210 A." STALLB. Cf. 9 B 14 D.

7. *δωρεῖσθαι τοῖς θεοῖς.* Nomina omnibus temporibus Graecis sollemnia erant *τιμαί, χαριστήρια, δῶρα, δωρεαί, γέρα.* Nägelsbach l. l. p. 195. Cf. 15 A.

8. *αἰτεῖν τοὺς θεούς.* De leg. VII 801 A *εὐχαὶ παρὰ θεῶν αἰτήσεις εἰσί. Εὐχαί* igitur sunt preces, gratias autem reddere est *τοὺς θεοὺς ἐπαινεῖν.* de leg. III 700 B *εἶδος ᾠδῆς εὐχαὶ πρὸς θεούς, ὄνομα δὲ ὕμνοι.* Xen. Cyr. IV 1, 2 *τοὺς θεοὺς ἐγὼ ἐπαινῶ ὅσον δύναμαι —· νίκης τε γὰρ τετυχήκαμεν καὶ σωτηρίας.* Ar. av. 853. Post cenam laudes redduntur; symp. 176 A *ᾄσαντας τὸν θεόν.* Herbst ad Xen. symp. II 1 *ἐπαιάνισαν.*

10. *ἐπιστήμη — θεοῖς.* Hanc fere pietatis definitionem Socratis fuisse testatur Xen. mem. IV 6, 4 *ὁ ἄρα τὰ περὶ τοὺς θεοὺς νόμιμα εἰδὼς ὀρθῶς ἂν ἡμῖν εὐσεβὴς ὡρισμένος εἴη;* WOHLRAB.

δόσεως θεοῖς, ad 15 D. „Aesch. Pers. 523 *γῇ τε καὶ φθιτοῖς δωρήματα.* 1041 *δόσιν κακὰν κακῶν κακοῖς.* Ar. nubb. 305 *οὐρανίοις τε θεοῖς δωρήματα.* al. Sic. Parm. 128 C *βοήθεια τῷ λόγῳ,* Alc. I 116 A *τοῖς φίλοις.* Theaet. 176 B *ὁμοίωσις θεῷ.* Phaedon. 109 A *ὁμοιότης ἑαυτῷ,* Crat. 434 B *ἐκείνοις,* Charm. 166 B *ταῖς ἄλλαις.* de rep. III 401 D *ὁμοιότητα καὶ φιλίαν καὶ ξυμφωνίαν τῷ καλῷ λόγῳ.* IV 444 B *ἐπανάστασις μέρους τινὸς τῷ ὅλῳ.* al." STALLB.

θεοῖς. „Ad *αἰτήσεως* ex *θεοῖς* assumendum est *παρὰ θεῶν.* Xen. Hell. I 3, 9 *ὅρκους ἔδοσαν καὶ ἔλαβον παρὰ Φαρναβάζου.*" STALLB. Ad Menex. 243 D.

11. *ὁσιότης.* Articulus addi-

ΕΥΘ. Πάνυ καλῶς, ὦ Σώκρατες, ξυνῆκας ὃ εἶπον.

ΣΩ. Ἐπιθυμητὴς γάρ εἰμι, ὦ φίλε, τῆς σῆς σοφίας καὶ προσέχω τὸν νοῦν αὐτῇ· ὥστε οὐ χαμαὶ πεσεῖται ὅ τι ἂν εἴπῃς. ἀλλά μοι λέξον, τίς αὕτη ἡ ὑπηρεσία ἐστὶ τοῖς θεοῖς; αἰτεῖν τε φῂς αὐτοὺς καὶ διδόναι ἐκείνοις;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

XVIII. *ΣΩ.* Ἆρ' οὖν οὐ τὸ ὀρθῶς αἰτεῖν ἂν εἴη, ὧν δεόμεθα παρ' ἐκείνων, ταῦτα αὐτοὺς αἰτεῖν;

ΕΥΘ. Ἀλλὰ τί;

ΣΩ. Καὶ αὖ τὸ διδόναι ὀρθῶς, ὧν ἐκεῖνοι τυγχά-
νουσιν δεόμενοι παρ' ἡμῶν, ταῦτα ἐκείνοις αὖ ἀντιδω- E
ρεῖσθαι; οὐ γάρ που τεχνικόν γ' ἂν εἴη δωροφορεῖν
διδόντα τῳ ταῦτα, ὧν οὐδὲν δεῖται.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐμπορικὴ ἄρά τις ἂν εἴη, ὦ Εὐθύφρον, τέχνη ἡ ὁσιότης θεοῖς καὶ ἀνθρώποις παρ' ἀλλήλων.

ΕΥΘ. Ἐμπορική, εἰ οὕτως ἥδιόν σοι ὀνομάζειν.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐδὲν ἥδιον ἔμοιγε, εἰ μὴ τυγχάνει ἀλη-

ab Hrm., ἡ ὁσιότης ΔS, BCyg, ος *Bkk.* 3. χαμαὶ] χαμαί ποτε pars *b Forster Fsch. Beck.* 4. εἴπῃς *Wlf.*, εἴποις ς. 7. οὖν οὐ *ab Forster*, οὖν ς. τὸ *a Stb.*, τό γε *b Bkk.* 9. ἀλλὰ τί *ab* Heindorf ad Hipp. mai. 287 D *Wlf.*, ἄλλο τι ς, ἀλλ' ἔστι Heusde, spec. crit. p. 11. 13. διδόντα del. Cobet, mnemos. 1875 p. 281 sq. Cf. Wohlrab, Jahrb. f. Philol. 1876 p. 125. Lehrs, Wissenschaftl. Monatsblätter 1876 p. 136. 18. οὐδὲν *ab* Ficinus *Wlf.*, οὐδὲ iς.

tur 13 B C D 14 C E. Ad Menon. 70 A.

3. οὐ χαμαὶ πεσεῖται. Ar. vesp. 1012 τὰ μέλλοντ' εὖ λέγεσθαι μὴ πέσῃ φαύλως χαμᾶζε. Pind. Pyth. VI 37 χαμαιπετὲς δ' ἄρ' ἔπος οὐκ ἀπέριψεν. schol. ad Pind. Ol. IX 19 χαμαιπετέων λόγων· χαμαιπετῆ κυρίως ἐστὶ δόρατα ἢ βέλη, ὅτε ἀποτυχόντα τοῦ σώματος χαμαὶ ἔπεσε. Phaedon. 63 A καί μοι δοκεῖ Κέβης εἰς σὲ τείνειν τὸν λόγον. symp. 219 B ταῦτα εἰπὼν καὶ ἀφεὶς ὥσπερ βέλη τετρῶσθαι αὐτὸν ᾤμην.

5. ἐκείνοις. Sic non raro αὐτός et ἐκεῖνος ad idem obiectum refertur. Ad Phaedon. 106 B. STALLB. Ut h. l. Prot. 310 D ἂν αὐτῷ διδῷς ἀργύριον καὶ πείθῃς ἐκεῖνον. Ad 14 C.

9. ἀλλὰ τί; int. τὸ ὀρθῶς αἰτεῖν ἂν εἴη. Ad Phaedon. 89 B Euthyd. 294 A Hipp. mai. 296 A ἀλλὰ τί οἴει; STALLB.

10. αὖ, *vicissim* (4 E), abundantia cum ἀντιδωρεῖσθαι ut Tim. 65 E πάλιν ἀντικάοντα. Ad erast. 137 A αὖθις αὖ.

12. τεχνικόν. Pietas 13 D vocata est ὑπηρετικὴ θεοῖς (int. τέχνη). STALLB.

15. ἐμπορική. symp. 188 B καὶ θυσίαι πᾶσαι καὶ οἷς μαντικὴ ἐπιστατεῖ — ταῦτα δ' ἐστὶν ἡ περὶ θεούς τε καὶ ἀνθρώπους πρὸς ἀλλήλους κοινωνία. WOHLRAB.

ἐμπορικὴ — παρ' ἀλλήλων ut ἐμπορεύεσθαι παρ' ἀλλήλων. Nam talia quoque nomina ver-

θὲς ὄν. φράσον δέ μοι, τίς ἡ ὠφελία τοῖς θεοῖς τυγχάνει οὖσα ἀπὸ τῶν δώρων ὧν παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν· ἃ μὲν γὰρ διδόασι, παντὶ δῆλον· οὐδὲν γὰρ ἡμῖν ἐστιν ἀγαθόν, ὅ τι ἂν μὴ ἐκεῖνοι δῶσιν· ἃ δὲ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν, τί ὠφελοῦνται; ἢ τοσοῦτον αὐτῶν πλεονεκτοῦμεν κατὰ τὴν ἐμπορίαν, ὥστε πάντα τὰ ἀγαθὰ παρ' αὐτῶν λαμβάνομεν, ἐκεῖνοι δὲ παρ' ἡμῶν οὐδέν;

ΕΥΘ. Ἀλλ' οἴει, ὦ Σώκρατες, τοὺς θεοὺς ὠφελεῖσθαι ἀπὸ τούτων, ἃ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν;

ΣΩ. Ἀλλὰ τί δήποτ' ἂν εἴη ταῦτα, ὦ Εὐθύφρον, τὰ παρ' ἡμῶν δῶρα τοῖς θεοῖς;

ΕΥΘ. Τί δ' οἴει ἄλλο ἢ τιμή τε καὶ γέρα καὶ ὅπερ ἐγὼ ἄρτι ἔλεγον, χάρις;

B ΣΩ. Κεχαρισμένον ἄρα ἐστίν, ὦ Εὐθύφρον, τὸ ὅσιον, ἀλλ' οὐχὶ ὠφέλιμον οὐδὲ φίλον τοῖς θεοῖς;

ΕΥΘ. Οἶμαι ἔγωγε πάντων γε μάλιστα φίλον.

ΣΩ. Τοῦτο ἄρ' ἐστὶν αὖ, ὡς ἔοικε, τὸ ὅσιον, τὸ τοῖς θεοῖς φίλον.

ΕΥΘ. Μάλιστά γε.

1. *δέ ab Stb.*, *δή* ai et ut videtur *a² Υ ς Bkk.* *τυγχάνει ab Wlf.*, om. i ς. 3. *ἡμῖν ἐστιν ab¹ Bkk.*, *ἐστιν ἡμῖν b² ς.* 6 *τὰ ἀγαθὰ*] *τἀγαθὰ Sch.* 12. *γέρα a¹a²a³b Bkk.*, *δῶρα Π² a⁴*, *γέρας* i ς. 15. *θεοῖς.* distinxit *Wlf.*

borum suorum sequuntur constructionem. STALLB.

1. *τίς ἡ ὠφελία.* Articulus refertur ad 14 D *ὧν ἐκεῖνοι τυγχάνουσιν δεόμενοι παρ' ἡμῶν.* ENGELH. Ad 12 D.

2. *ἃ μὲν γὰρ διδόασι — δῆλον.* Pronomen *ἅ*, ubi exspectaveris *ἅτινα*, est fere i. q. *οἷα*. Ad Menon. 80 D. (Stallbaumi ratione, qui vertit: „denn das, was sie geben, ist für jeden eine klare Sache", coll. *ταῦτά ἐστι καλόν* sim., neque id genus reliqua expediri possunt et voci *δῆλον* plus quam par est ponderis additur.)

9. *ἀπὸ τούτων.* *ὠφελεῖσθαι*, *ὀνίνασθαι*, *λαβεῖν* (apol. 25 E) cum *ἀπό* iunguntur ad exemplum verbi *καρποῦσθαι.* Ita etiam Phaedon. 83 B *ἔπαθεν ἀπ' αὐτῶν.* Wohlrab, Jahrb. f. Philol. 1876 p. 128 sq. Ad Euthyd. 280 C.

10. „*τί — ἂν εἴη ταῦτα*; significat *cuiusnam generis haec fuerint?* Sed *τίνα δήποτ' ἂν εἴη ταῦτα*; *quaenam haec fuerint?* STALLB. Phaedon. 57 A 58 C interrogatur *τί ἦν τὰ λεχθέντα*; quia res ad singula nondum pervenit; sed 102 A *τίνα δὴ ἦν τὰ μετὰ ταῦτα λεχθέντα*; Hic enim iam ipsa singula quaeque Echecrates cognoscere cupit. ENGELH. Hipp. mai. 285 D.

13. *ἄρτι*, 14 B.

15. *οὐδὲ φίλον* Socrates addit eo consilio, ut Euthyphro ipse sentiat fieri non posse quin a *grato* (*τὸ κεχαρισμένον*) per orbem redeatur ad *τὸ τοῖς θεοῖς φίλον.* WOHLRAB.

17. *τὸ τοῖς θεοῖς φίλον*, epexegesis praedicati *τοῦτο.*

XIX. *ΣΩ.* *Θαυμάσει οὖν ταῦτα λέγων, ἐάν σοι οἱ λόγοι φαίνωνται μὴ μένοντες, ἀλλὰ βαδίζοντες, καὶ ἐμὲ αἰτιάσει τὸν Δαίδαλον βαδίζοντας αὐτοὺς ποιεῖν, αὐτὸς ὢν πολύ γε τεχνικώτερος τοῦ Δαιδάλου καὶ κύκλῳ περιιόντα ποιῶν; ἢ οὐκ αἰσθάνει, ὅτι ὁ λόγος ἡμῖν περιελθὼν πάλιν εἰς ταὐτὸν ἥκει; μέμνησαι γάρ που,* C *ὅτι ἐν τῷ ἔμπροσθεν τό τε ὅσιον καὶ τὸ θεοφιλὲς οὐ ταὐτὸν ἡμῖν ἐφάνη, ἀλλ' ἕτερα ἀλλήλων· ἢ οὐ μέμνησαι;*

ΕΥΘ. *Ἔγωγε.*

ΣΩ. *Νῦν οὖν οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι τὸ τοῖς θεοῖς φίλον φῂς ὅσιον εἶναι; τοῦτο δ' ἄλλο τι ἢ θεοφιλὲς γίγνεται· ἢ οὔ;*

ΕΥΘ. *Πάνυ γε.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν ἢ ἄρτι οὐ καλῶς ὡμολογοῦμεν, ἢ εἰ τότε καλῶς, νῦν οὐκ ὀρθῶς τιθέμεθα.*

ΕΥΘ. *Ἔοικεν.*

XX. *ΣΩ.* *Ἐξ ἀρχῆς ἄρα ἡμῖν πάλιν σκεπτέον, τί ἐστι τὸ ὅσιον· ὡς ἐγώ, πρὶν ἂν μάθω, ἑκὼν εἶναι οὐκ ἀποδειλιάσω. ἀλλὰ μή με ἀτιμάσῃς, ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ,* D *προσέχων τὸν νοῦν ὅ τι μάλιστα, νῦν εἰπὲ τὴν ἀλήθειαν. οἶσθα γάρ, εἴπερ τις ἄλλος ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἀφετέος εἶ, ὥσπερ ὁ Πρωτεύς, πρὶν ἂν εἴπῃς. εἰ γὰρ*

4. *πολύ γε a Fsch. Stb.* (1821), *πολὺ bς Bkk.* 5. *περιιόντα* D𝔭, *Δ*d1, 3𝔬 Winckelmann coll. 11 C, *Hrm.*, *περιόντα* 𝔄[1]𝔗*Π*[1]*Γ*, *περιιόντας ς Bkk.* 7. *ἔμπροσθεν a Stb.* (1821), *πρόσθεν bς Bkk.* 8. *οὐ a* Stallbaum olim, *Ast*, *οὐδὲ bς Bkk.* 11. *ἄλλο*] *οὐκ ἄλλο* Stephanus *Hrm.* *ἢ* del. *Bkk.* ut Menon. 82 D al. 17. *πάλιν σκεπτέον ab Wlf.*, *σκεπτέον πάλιν* E𝔣iς. 18. *ἔστι τὸ a* B[cor] Cy𝔤 *Fsch.*, *ἔστιν bς.* 20. *προσέχων a Fsch.*, *προςσχὼν* et *προσχὼν b*, *προσχὼν ς.* 22. *εἶ ab Fsch.*, *ἂν εἴης* Ξi*Τ*aς.

3. „*τὸν Δαίδαλον* appositio est ad *ἐμέ*, ita tamen, ut quodammodo etiam ab *αἰτιάσει* pendeat.“ ENGELH. Ad Menon. 79 C.

4. *κύκλῳ*, Theaet. 160 E *ἐν κύκλῳ περιθρεκτέον.*

5. *περιιόντα*, int. *ἔργα.* 11 C.

6. *περιελθών.* Theaet. 200 C *εἰς ταὐτὸν περιτρέχειν.* Hipparch. 231 C *περιτρέχεις εἰς τὸ αὐτό.*

11. *ἄλλο τι ἤ*, *nonne.* Ad Menon. 82 C.

19. *παντὶ τρόπῳ*, „*omnimodo, jedenfalls,* Menex. 236 C *οὐδαμῶς* (*καταγελάσομαί σου*), *ἀλλ' εἰπὲ παντὶ τρόπῳ.* Aliud quid est *πάντα τρόπον*, *ad omnem modum, quavis ratione.*“ STALLB. Eadem vi *παντὶ τρόπῳ* in cohortationibus est Theaet. 148 D de rep. 368 C, ut *πάσῃ τέχνῃ* (Kock ad Ar. nub. 885), *πάντως* Prot. 313 B al., sed Phaedon. 85 C *παντὶ τρόπῳ* est *quavis ratione, prorsus*, ut *πάντως* de rep. X 611 D al.

22. *ὁ Πρωτεύς*, Od. *δ* 384 sqq. Ion. 541 E *ὥσπερ ὁ Πρωτεὺς παν-*

15 *μὴ ᾔδησθα, σαφῶς τό τε ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον, οὐκ ἔστιν ὅπως ἄν ποτε ἐπεχείρησας ὑπὲρ ἀνδρὸς θητὸς ἄνδρα πρεσβύτην πατέρα διωκάθειν φόνου, ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς ἂν ἔδεισας παρακινδυνεύειν, μὴ οὐκ ὀρθῶς αὐτὸ ποιήσοις, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ᾐσχύνθης. νῦν δὲ*
E *εὖ οἶδα ὅτι σαφῶς οἴει εἰδέναι τό τε ὅσιον καὶ μή. εἰπὲ οὖν, ὦ βέλτιστε Εὐθύφρον, καὶ μὴ ἀποκρύψῃ ὅ τι αὐτὸ ἡγεῖ.*

ΕΥΘ. Εἰς αὖθις τοίνυν, ὦ Σώκρατες· νῦν γὰρ σπεύδω ποι, καί μοι ὥρα ἀπιέναι.

ΣΩ. Οἷα ποιεῖς, ὦ ἑταῖρε! ἀπ' ἐλπίδος με καταβαλὼν μεγάλης ἀπέρχει, ἣν εἶχον, ὡς παρὰ σοῦ μαθὼν τά τε ὅσια καὶ μὴ καὶ τῆς πρὸς Μέλητον γραφῆς ἀπαλ-

1. *ᾔδησθα Fsch. Bkk.*, *ᾔδεισθα* ς *Sch.* Cf. proll. p. 170. 3. *διωκάθειν abς*, *διωκαθεῖν* Elmsley ad Eur. Med. 186; Cobet, var. lect. p. 390. Cf. Curtius, Verbum II p. 345 sq. 5. *ποιήσοις* a[1]Δa[4]BC3eiu[1] *Bkk.*, *ποιήσῃς* et *ποιήσης* ΨSp4, pars *b*, *ποιήσεις* g[1]i[ς, *ποιήσαις* u[2]H, *ποιήσειας Wlf.* 10. *ποι a Fsch.*, *που bς.* 13. *μὴ καὶ τῆς*] *μὴ τῆς* Hertlein, Jahrb. f. Philol. 1874 p. 155.

τοδαπὸς γίγνει στρεφόμενος ἄνω καὶ κάτω. Euthyd. 288 B *τὸν Πρωτέα μιμεῖσθον τὸν Αἰγύπτιον σοφιστήν.* Etiam vaticinandi arte Euthyphro seni marino similis est.

3. *διωκάθειν*, forma plenior et gravior, ut apol. 32 A *ὑπεικάθοιμι* (v. ann.).

5. *ποιήσοις.* Post omnia tempora verborum *curandi* et *studendi* usitatum est *ὅπως* c. ind. fut., post praeterita autem etiam *ὅπως* c. opt. fut. invenitur. De rep. IV 430 A *μηχανᾶσθαι (τότε), ὅπως — δέξοιντο.* Tim. 18 C *μηχανωμένους, ὅπως — γνώσοιτο.* apol. 36 C *πρὶν — ἐπιμεληθείη, ὅπως — ἔσοιτο.* Isae. II 10 *ἐσκόπει ὅπως — ἔσοιτο — γηροτροφήσοι — θάψοι — ποιήσοι.* Xen. Cyr. VIII 1, 43 al. Post verba *timendi* invenitur *ὅπως μή* c. ind. fut. (ad Menon. 77 A), post praeterita perraro (*ὅπως*) *μή* c. opt. fut., ut h. l. et Isocr. 17, 22 *ἐδεδοίκει — ὅπως μὴ — συλληφθήσοιτο.* Xen. Hell. VI 4, 27 *φοβούμενος, μή τινες — πορεύσοιντο.* Madvig, Bemerkungen über einige Punkte der griech. Wortfügungslehre, Philologus suppl. II p. 27—29.

ᾐσχύνθης. ἄν e superioribus repetendum. Ad erast. 135 C.

6. *σαφῶς οἴει εἰδέναι* ut 4 E *ἀκριβῶς οἴει ἐπίστασθαι.* 14 B.

9. *εἰς αὖθις.* Plenius 6 C *ταῦτα μέν μοι εἰς αὖθις ἐπὶ σχολῆς διηγήσει.* Prot. 357 B *εἰς αὖθις σκεψόμεθα*, 361 E *διέξιμεν*, symp. 174 E *ἀναβαλοῦ*, Gorg. 449 B *ἀποθέσθαι.* al.

10. *σπεύδω ποι*, cf. Menon. 100 B. Euthyphro abit deturbatus fiducia simul et proposito. WOHLRAB. Diog. Laert. vit. Socr. II 29 *Εὐθύφρονα δὲ τῷ πατρὶ γραψάμενον ξενίας δίκην* (proll. p. 154) *περὶ ὁσίου τινὰ διαλεχθεὶς ἀπήγαγε.*

11. *οἷα ποιεῖς*, formula mirantium. Charm. 166 C Alc. I 113 E. STALLB. Phaedon. 117 D *οἷα ποιεῖτε, ὦ θαυμάσιοι.*

ἀπ' ἐλπίδος με καταβαλών. Cf. de leg. III 699 B *ἐπ' ἐλπίδος ὀχεῖσθαι.* v. interpp. (Klotz) ad Eur. Or. 68. STALLB. Kock ad Ar. eq. 1244.

λάξομαι, ἐνδειξάμενος ἐκείνῳ ὅτι σοφὸς ἤδη παρ' Εὐθύ-
φρονος τὰ θεῖα γέγονα καὶ ὅτι οὐκέτι ὑπ' ἀγνοίας αὐτο- 16
σχεδιάζω οὐδὲ καινοτομῶ περὶ αὐτά, καὶ δὴ καὶ τὸν
ἄλλον βίον ὅτι ἄμεινον βιωσοίμην.

4. ὅτι del. *Sch.* Studien p. 34, *Wb.*

3. καὶ δὴ καὶ — βιωσοίμην pendent ab ἐλπίδος — ἣν εἶχον ut καὶ τῆς πρὸς Μέλητον γραφῆς ἀπαλλάξομαι, tamen ut ab indicativo transitus fiat ad optativum, ex oratione recta ad obliquam, eadem modorum enallage, de qua v. ad remp. V 466 A εἴπομεν ὅτι τοῦτο μέν, εἴ που παραπίπτοι, εἰς αὖθις σκεψόμεθα, νῦν δὲ — ποιοῦμεν, τήν τε πόλιν — πλάττοιμεν. Ad Menex. 240 D. Quod perspexerunt Schleiermacher et Engelhardt. — Haec igitur dicit Socrates: „*Et a Meleti accusatione sperabam fore ut liberarer, — et reliquam vitam* sperabam *me rectius victurum esse.*"

4. ὅτι. Hac vocula post intercapedinem ἐνδειξάμενος — καινοτομῶ περὶ αὐτά resumitur oratio obliqua, elegantius quam Xen. Cyr. V 3, 30 ἴσως κἀκεῖνο ἐννοεῖται, ὡς, εἰ οἱ μὲν πρὸς ἡμᾶς ἀφιστάμενοι μηδὲν ὑπ' ἐκείνου κακὸν πείσονται, οἱ δὲ σὺν ἐκείνῳ ὄντες ὑφ' ἡμῶν ἀπολοῦνται, ὅτι τάχα οὐδένα εἰκὸς σὺν αὐτῷ βουλήσεσθαι εἶναι. Inverso ordine ὅτι — ὡς sunt Hipp. mai. 281 C, ubi v. Heindorf, et de rep. V 470 D; ὅτι — ὅτι Xen. An. V 6, 19. VII 4, 5.

PROLEGOMENA

AD

THEAGEM.

De Theage dialogo egerunt[1])
Schleiermacher II. T. III. Bd. 3. Aufl. p. 171—173.
Ast p. 495—497.
Socher p. 92—103.
Platonis dialogi tres. Theages, Amatores, Io. Proll. et annotatione instruxit H. Knebel. Confluentibus 1833. p. 3—10.
Arnold I. T. II. Heft. Berlin 1836. p. 315—321.
Platonis opera omnia. Recensuit et commentariis instruxit G. Stallbaum. Vol. VI sect. II. 1836. p. 215—227. (Stallbaum, G., Iudicium de duobus dialogis vulgo Platoni adscriptis. Lips. 1813. p. 3—20.)
Hermann p. 427—431.
Wagner, F. W., Platons Theages, Nebenbuhler, Hipparchos, Minos und Kleitophon. Griechisch und Deutsch. Leipzig 1857. p. 3—11.
Steinhart VI. Bd. Leipzig 1857. p. 431—443.
Grote vol. I p. 430—441.

I. Argumentum et dispositio dialogi.

Tiedemann, D., Dialogorum Platonis argumenta. Biponti 1786. p. 38.
Hunziker, I., Argumenta dialogorum. (Plat. opera ed. Didot. vol. III. Parisiis 1873) p. 125.

Exordium.

Demodoco cum omnium rerum naturalium tum filii procreatio multo facilior videtur quam educatio. Solli-

---

1) V. supra p. 1.

citat enim eum Theages filius aequalium sermonibus conturbatus, ut sophistica institutione sapientiae compos fiat; quam rem periculosam arbitratus pater, quia filium iam detinere non potest, Socratem consulit. Socrates autem monet primum statuendum esse quid illud esse videatur, de quo deliberetur; quare ipsum filium esse interrogandum.[1])

I. Agitur de sapientia civili.

Theages profitetur se sapientem fieri velle; sapientes concedit esse scientes (*τοὺς ἐπιστήμονας*). Institutus est autem litteris, musica, gymnicis ludis; cuiusnam igitur scientiae indigeat interrogatur. Scire hoc patrem respondet, sed dissimulare; tamen ut ipse dicat, Socrates eum adducit. Deinde ad exempla artium gubernandi et aurigandi, quae suppeditat Socrates, Theages eam se dicit appetere sapientiam, qua sciamus regere homines.[2]) Sed enim etiam arte medica, musica, gymnastica regimus homines; quare Theages eam ponit, qua regamus eos, qui sint in civitate.[3]) At etiam aegroti, quos regit ars medica, sunt in civitate; apparet igitur illum non dicere eam sapientiam, qua singuli reguntur, sicut agricolae vel fabri tignarii, sed eam, qua omnibus imperamus tam artium imperitis quam peritis, et mulieribus et viris.[4])

Transitio. Exemplis Pelei Periandri Archelai Hippiae Socrates docet tyrannorum esse eam artem, quae omnibus imperet, et tyrannidem appeti a Theage; quare per iocum et illum increpat et patrem vituperat, quod filium ad tyrannidis magistrum mittere cunctetur.[5])

II. Agitur de sapientiae civilis magistris.

Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ, inquit Euripides. Qui si dixisset sapientes fieri agricolas coquos luctatores sapientium consuetudine, interrogatus quanam in arte sapientium, respondisset in agricultura, in coquendo, luctando. Nunc vero dicit tyrannos; hos igitur interrogatus diceret sapientes fieri consuetudine eorum, qui tyrannica callerent, sicut Callicrite, cuius mentionem fecit Anacreon.[6]) Irrideri se queritur Theages; non tyrannorum ritu invitis civibus se imperare velle, sed volentibus, sicut fecerint Themistocles Pericles Cimo. Illos igitur adeundos esse viros civiles monet Socrates, qui rerum civilium et administrandarum civitatum periti sint, sicuti rei equestris

1) 121 A — 122 D. 2) 123 E *ἡ σοφία, ᾗ τῶν ἀνθρώπων ἐπιστάμεθα ἄρχειν.* 3) 124 A *ᾗ τῶν ἐν τῇ πόλει (ἐπιστάμεθα ἄρχειν).* 4) 122 E — 124 B. 5) 124 C — 125 A. 6) 125 B — E.

aut iaculandi artis periti adeundi essent, si Theages his artibus studeret. Theages autem recordatur sermones Socratis, qui circumferuntur, filios civilium virorum nihilo meliores esse quam sutorum; quare insipientis esse affirmat putare horum quemquam sibi traditurum esse sapientiam suam.[1]) Tum Socrates non mirandum esse ostendit, si pater nesciat quid faciat eiusmodi filio, qui ab artificibus eius rei, quam discere cupiat, nolit discere; nam alioqui Theagem Atheniensium cuicunque voluerit bono claroque (*καλῷ κἀγαθῷ*) viro tradi posse. Ad quae Theages: Nonne tu quoque, Socrates, bonorum clarorumque es virorum? Si tua uti liceat consuetudine, alium quaeram neminem. Idem omnibus precibus petit Demodocus; semet ipsum suaque omnia Socrati mandat. Socrates autem miratur, cur filium magis iuvaturus esse videatur quam ipse pater, qui et grandior natu sit et honoribus ornatior; magistros adeat suadet Prodicum Gorgiam Polum, qui sapientiam magno venditent. Se nihil fere scire nisi exiguam disciplinam, rem amatoriam; hanc vero se nosse praeter ceteros omnes.[2])

Transitio. Iocari Socratem Theages persuasum habet; nam qui antea nihili fuerint, Socratis consuetudine meliores extitisse omnibus. Quod quomodo se habeat, Socrates Theagem interrogat num noverit; Theages hoc nosse se confirmat, Socrate docente etiam se fieri posse meliorem. Socrates illum nosse negat; se rem explicaturum.[3])

III. Agitur de Socratis daemonio.

Socrati a puero divinum quiddam comitatur saepe dissuadens, nunquam adhortans, idemque etiam amicis Socratem consulentibus prospicit; cui non oboedivisse quam funestum sit experti sunt Charmides et Timarchus, quorum alter in stadium descendit, alter ad Niciam Heroscamandri filium interficiendum profectus est adversus divinam monitionem. Etiam cladem Siciliensis belli Socrates praedixit, eius autem expeditionis, ad quam Thrasyllus profectus est, tristem eventum iam praesagit.[4]) In consuetudine cum Socrate iungenda divinum illud unum valet, multos omnino prohibens, multos neque impediens neque adiuvans, quare nihil proficiunt, alios autem adiuvans, ut celeriter proficiant. Quorum tamen sunt nonnulli, qui proficiunt quamdiu cum Socrate versantur, sed ubi discesserunt meliores sunt nullo, sicut Aristides Lysimachi filius Aristidis nepos. Eum enim, cum in militiam pro-

1) 125 E — 126 D. 2) 126 E — 128 B. 3) 128 BC. 4) 128 D — 129 D.

fectus erat, disputandi facultas paullatim deseruit; donec autem Socratis consuetudine utebatur, quamquam nihil discebat tamen proficiebat, si modo in eadem domo erat, magis autem, si in eodem conclavi, magis etiam, si Socratem intuebatur, maxime vero, si iuxta sedens illum tangebat.[1])

Conclusio. Quare tutius videtur Socrati Theagem ab iis institui, qui compotes sint beneficiorum suorum; precibus autem Theagis et Demodoci permotus adnuit.[2])

II. Quid scriptor in Theage scribendo spectaverit.

Theagem dialogum pro genuino habuerunt Dionysius Halicarnassensis[3]), Thrasyllus[4]), Aelianus[5]), scriptor libelli Plutarchei de fato[6]), Clemens Alexandrinus[7]), non autem Plutarchus, ut videtur; alioqui enim scriptor, qui Platonem sescenties laudat, huius dialogi mentionem fecisset in eo libello, qui est de genio Socratis.[8]) Ex recentioribus autem hunc librum Platoni abiudicaverunt Boeckh[9]), Heindorf[10]), Schleiermacher[11]), Heinr. Ritter[12]), Welcker[13]), Stallbaum[14]), Ast[15]), C. F. Hermann[16]), Wagner[17]), Hunziker[18]), Überweg[19]), Steinhart[20]), Zeller[21]), in suspicionem vocavit Arnold[22]), pro genuino habuerunt Socher[23]), Knebel[24]), Grote[25]), Müller[26]), Hollenberg[27]). Valent

1) 129 E — 130 E. 2) 131 A. 3) Dion. Hal. rhet. V p. 405 Reisk. *παρὰ Πλάτωνι ὁ Δημόδοκος λέγει κτλ.* Totum hunc locum Dionysii spurium esse cum aliis censet Hermann p. 596. 4) Diog. La. III 51. 5) Ael. v. h. VIII 1 *ἔλεγε δήπου Σωκράτης — πρὸς Θεάγην καὶ Δημόδοκον κτλ.* 6) Plut. de fato 10 *οἷς γὰρ ἂν συλλάβηται τῆς συνουσίας ἡ τοῦ δαιμονίου δύναμις, ὥς φησι Σωκράτης* (Theag. 129 E), — *οὗτοί εἰσιν, ὧν καὶ σὺ ᾔσθησαι· ταχὺ γὰρ παραχρῆμα ἐπιδιδόασιν.* 7) Clem. Alex. strom. I 21, 133 (II 108 Dind.). 8) Wagner p. 10. Quamquam fortasse c. 11 ad Theag. 129 C respicitur (v. ann.). 9) In Minoem p. 33. 10) Ad Lysid. 204 B Phaedr. 237 B. 11) II 3 p. 171 (ed. III). 12) Gesch. der Philos. II p. 41 (ed. II). 13) Kl. Schr. II p. 408. 14) Proll. ad Theag. p. 215 sqq. 15) p. 495. 16) Gesch. u. Syst. p. 428.

17) l. l. p. 8 sqq. 18) Plat. opp. ed. Didot. vol. III p. 125.

19) Grundriss der Gesch. der Philos. I p. 137 (ed. VI). 20) p. 436. 21) Die Philos. der Griech. II 1 p. 73 ann. 4 (ed. III).

22) I 2 p. 315. 23) p. 102. 24) Proll. ad Theag. p. 4 sqq.

25) Libro „Plato and the other companions of Socrates“ (vol. I p. 132 sqq.) Grote ostendere conatus est in diiudicandis libris Platonicis valere auctoritatem Thrasylli. Recte vero Stallbaum proll. ad Theag. p. 225: „Veteres critici interdum etiam ea scripta in catalogos suos rettulerunt, quae ipsis de fraude suspecta essent. Cuius rei exemplum erastae praebent, quem librum Thrasyllus etsi teste Laertio II 57 in tetralogias suas rettulit, tamen eodem scriptore IX 37 narrante tamquam suppositicium in suspicionem adulterinae originis adduxit.“ 26) Platons sämtliche Werke VI p. 469.

27) Über die Kritik des Theages. Z. f. d. Gymnasialwesen VII (1853) p. 353—363.

autem ad convellendam libelli auctoritatem gravissima argumenta.

Apud Platonem Socratis daemonium est *sensus quidam eius, quod ei conveniens erat*[1]), a deo ei datus tamquam oraculum[2]), saepe revocans, nunquam impellens.[3]) In hoc autem dialogo oraculum illud non solum Socratis inceptis prospicit, num prospera futura sint, sed etiam amicorum et civitatis[4]), non solum ut divina quaedam vox[5]) vel significatio[6]), sed tamquam genius[7]) precibus et sacrificiis placandus[8]), qui alios a Socratis familiaritate omnino prohibet, alios neque prohibet neque adiuvat, alios mirum quantum adiuvat.[9]) Ineptius etiam scriptor superstitiosissime affinxit Socrati vim quandam magicam, quae in alios manaret, si illum tangerent, si intuerentur, si in eodem conclavi essent, si tantum in iisdem aedibus.[10]) Eiusmodi miracula[11]) Socrati affingere non potuit Plato, qui amici adyta perspexerat quantopere nemo et id laborat, ut intimam cognitionem illius ingenii, quod torpedinis instar vim suam exercebat[12]), nobis impertiat; sed illa tulit posteritatis superstitio, quia hominum mediocritas nativam indolem ingenii ex se fertilis, ut quae insolita et prodigiosa sit, non sui generis, sed supra hominem esse arbitratur.

Reliqua autem disputatio tam tenuis est, tam non fecunda, ut facile appareat superiora omnia nihil esse nisi praecursionem eius declamationis, quae est de genio Socratis[13]); quare recte C. F. Hermann[14]) iudicavit plus philosophiae quam in Theage esse in Hipparcho et Minoe dialogis, quorum non cardines, sed ornamenta sunt declamationes quae inseruntur de Hipparcho tyranno et de Minoe rege. Praeterea declamatio illa de daemonio instituta,

---

1) Wohlrab, proll. apol. p. 18. Zeller, Die Philos. der Gr. II³ p. 72 sqq. 2) Apol. 40 A. 3) Apol. 31 D. 4) 128 D — 129 D. Item Xen. mem. I 1, 4 *πολλοῖς τῶν ξυνόντων προηγόρευε τὰ μὲν ποιεῖν τὰ δὲ μὴ ποιεῖν.* 5) Apol. 31 D *φωνή τις.* 6) Apol. 40 B *σημεῖον.* 7) Schleiermacher p. 172. Genium Socratis finxerunt Apuleius (De deo Socratis) et Maximus Tyrius XIV (*τί τὸ δαιμόνιον Σωκράτους*), XV. Alia eius miracula narrat Plutarchus De genio Socratis. 8) 131 A *παραμυθεῖσθαι εὐχαῖσί τε καὶ θυσίαις.*
9) 129 E. Haec scriptor imitatus est ad exemplum loci Theaet. 151 A, quem locum perperam intellexit. Schleiermacher p. 172. Wagner p. 9. 10) Haec ficta sunt ad similitudinem loci symp. 175 D. 11) Marc. V 30. Act. V 15. 12) Menon. 80 C. 13) Ast p. 495. Stallbaum p. 220. Knebel p. 9. Haec videtur causa fuisse, cur scriptor e Socratis familiaribus eligeret Theagem, cuius nomen est *ἱεροπρεπές* (122 D), sicut Plato Socratem de pulchritudine disputantem fecit cum Hippia *τῷ καλῷ* (ad Hipp. I 281 A). Eandem fortasse ob causam 124 D Bacis Sibylla Amphilytus *χρησμῳδοί* commemorantur. 14) Gesch. u. Syst. p. 427.

omnia quae de propheta praedicat fabula prophetam ipsum de se praedicantem inducit, e tertia persona omnia in primam convertens; qua conversione scriptor effecit, ut narratio piae superstitionis in vanam iactationem abiret, quae cum Socratis modestia mirum in modum discrepat.

Accedit quod scriptor Platonis verba compluribus locis exscripsit.

Theaet. 150 D οἱ δ' ἐμοὶ συγγιγνόμενοι τὸ μὲν πρῶτον φαίνονται ἔνιοι μὲν καὶ πάνυ ἀμαθεῖς, πάντες δὲ προιούσης τῆς συνουσίας, οἷσπερ ἂν ὁ θεὸς παρείκῃ, θαυμαστὸν ὅσον ἐπιδιδόντες, ὡς αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις δοκοῦσι, καὶ τοῦτο ἐναργὲς ὅτι παρ' ἐμοῦ οὐδὲν πώποτε μαθόντες.	Theag. 130 A πολλοὶ δὲ ὅσον ἂν μετ' ἐμοῦ χρόνον ὦσι θαυμάσιον ἐπιδιδόασιν. Theag. 130 D ἐγὼ γὰρ ἔμαθον μὲν παρὰ σοῦ οὐδὲν πώποτε, ὡς αὐτὸς οἶσθα, ἐπεδίδουν δέ, ὁπότε σοι συνείην.
Theaet. 151 A ἐνίοις μὲν τὸ γιγνόμενόν μοι δαιμόνιον ἀποκωλύει συνεῖναι, ἐνίοις δὲ ἐᾷ.	Theag. 129 E πολλοῖς μὲν γὰρ ἐναντιοῦται, — πολλοῖς δὲ συνεῖναι μὲν οὐ διακωλύει.
Theaet. 151 A ὧν εἷς γέγονεν Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου.	Theag. 130 A τοῦτό ποτε ἔπαθεν Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου υἱὸς τοῦ Ἀριστείδου.
Euthyd. 272 E ἤδη ἐν νῷ εἶχον ἀναστῆναι· ἀνισταμένου δέ μου ἐγένετο τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον. πάλιν οὖν ἐκαθεζόμην.	Theag. 129 B μηδαμῶς, ἔφην, ἀναστῇς· γέγονε γάρ μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον. καὶ ὃς ἐπέσχε.
Apol. 19 E τοῦτό γέ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις οἷός τ' εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους ὥσπερ Γοργίας τε ὁ Λεοντῖνος καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ Ἱππίας ὁ Ἠλεῖος. τούτων γὰρ ἕκαστος, ὦ ἄνδρες, οἷός τ' ἐστὶν ἰὼν εἰς ἑκάστην τῶν πόλεων τοὺς νέους, οἷς ἔξεστι τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν προῖκα ξυνεῖναι ᾧ ἂν βούλωνται, τούτους πείθουσι τὰς ἐκείνων ξυνουσίας ἀπολιπόντας	Theag. 127 E οἳ παιδεύειν ἐπαγγέλλονται οἷοί τε εἶναι νέους ἀνθρώπους, ἔστιν ἐνταῦθα καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ Γοργίας ὁ Λεοντῖνος καὶ Πῶλος ὁ Ἀκραγαντῖνος καὶ ἄλλοι πολλοί, οἳ οὕτω σοφοί εἰσιν, ὥστε εἰς τὰς πόλεις ἰόντες πείθουσι τῶν νέων τοὺς γενναιοτάτους τε καὶ πλουσιωτάτους, οἷς ἔξεστιν τῶν πολιτῶν ᾧ ἂν βούλωνται προῖκα συνεῖναι, τούτους πείθουσιν ἀπολείποντας

σφίσιν ξυνεῖναι χρήματα διδόντας καὶ χάριν προσειδέναι.	*τὰς ἐκείνων συνουσίας αὐτοῖς συνεῖναι προσκατατιθέντας ἀργύριον πάνυ πολὺ μισθὸν καὶ χάριν πρὸς τούτοις εἰδέναι.*

Ita Plato nunquam sua repetivit. Alia autem (122 B C) fluxisse videntur ex Phaedr. 237 B, 126 D ex Menon. 93 B sqq. Prot. 319 E sq. Alc. I 118 D, 128 B ex symp. 177 D, 130 E ex symp. 175 D; etiam alia non pauca ex Platone deprompta esse apparebit, ubi libellum non esse Platonis tibi persuaseris.[1]) Locis autem Theaet. 150 D sqq. symp. 175 D scriptor abusus est, cum genium finxit alios adiuvantem, alios prohibentem[2]), et discipulos Socratis consuetudine non ad sapientiam moresque, sed ad artem scitule colloquendi et disputandi emendatos.[3]) Etiam ubi ad Socratis artem amatoriam respicitur[4]), scriptor Platonem non intellexisse videtur; inicit enim eam mentionem ut rei mirae et ita ut haereamus quid ea faciamus.[5]) Quae de filiorum procreatione disserit Demodocus a Platonis venustate aliena esse, itemque illud 126 D *ἢ οἱ τῶν σκυτοτόμων* a Platonis urbanitate, neminem fugit. A sermone autem Platonis nihil videtur alienum esse praeter verbum *ἰδιολογήσασθαι* 121 A et usum singularem vocis *εὐθύ* 129 A[6]), usum non Platonicum vocis *ὁμοῦ* 129 D, dictionis *δοκῶ μοι* 121 D.

Quae si recte disputavimus apparet scriptorem in scribendo Theage hoc spectasse, ut dialogo ad exemplorum Platonicorum similitudinem composito demonstraret *eventum disciplinae et institutionis Socraticae totum pependisse ex divina quadam daemonii vi et efficacia.*[7]) .

III. Quo tempore dialogus scriptus sit.

Antisthenes Socratis discipulus docuit virtutem carere posse doctrina[8]), indigere autem robore Socratis.[9]) Nonne fieri potuit, ut eiusmodi sententia in eam superstitionem

---

1) Ast p. 496. Stallbaum p. 223. 2) Schleiermacher p. 172. 3) 130 A sqq. Stallbaum p. 222. Steinhart p. 439. 4) 128 B ex symp. 177 D. 5) Stallbaum p. 222. Steinhart p. 438. 6) Stallbaumio p. 223 sq. offensioni sunt etiam 121 B *βιῷ*, 121 C *τεκμαίρομαι ἀπό τινος εἴς τι* (pro *τι ἐκ* vel *ἀπό τινος*), 122 D *προσαγορεύωμεν*, 123 C *κυβερνῶσιν*. 7) Verba sunt Stallbaumi p. 220. Cf. Ast p. 495, Wagner p. 3, Steinhart p. 435 sq. Etiam Knebel (p. 9), qui libellum Platonis esse arbitrabatur, hanc dialogi summam esse non negavit. 8) Diog. La. VI 103. Zeller l. l. II³ 1 p. 248. Cf. Theag. 130 D *ἔμαθον μὲν παρὰ σοῦ οὐδέν*. 9) Diog. La. VI 11 *μηδενὸς προσδεομένην ὅτι μὴ Σωκρατικῆς ἰσχύος*.

corrumperetur, quam hic dialogus praebet? Nam Plato ipse Socratis vim et efficientiam cum torpedinis vi electrica comparaverat [1]), et sapientiam cum aqua, quae per lanam ex pleno poculo fluat in vacuum [2]); haec autem est mythorum origo, ut ea, quae per translationem dicta sunt, proprie intellegantur. Praeterea ad eiusmodi fabulas fingendas invitabant ea, quae de Socratis daemonio circumferebantur, neque dubium est, quin post Socratis mortem statim fabulae fingi coeptae sint [3]), cum eius accusatione et causae dictione daemonii fama in vulgus dispersa esset. Quas Platonis discipuli fortasse repudiaverunt [4]), Stoici autem, qui divinationi multum tribuerunt [5]), amplexi sunt et collegerunt. Ab Antipatro enim Tarsensi (a. Chr. n. 150) „permulta collecta sunt, quae mirabiliter a Socrate divinata sunt“ [6]), similia certe iis, quae narrantur a Cicerone [7]) et a Plutarcho. [8]) Ex hoc Antipatri libello Stallbaum [9]) suspicatur scriptorem Theagis sua hausisse primo fere ante Christum saeculo, Steinhart [10]) autem non ita multo post Platonis tempora dialogum scriptum esse censet, Socher [11]) ante Socratis mortem. Ex dialogo ipso hoc solum elucet, ab homine Attici sermonis perito eum scriptum esse, sed non prius, quam superstitiones, quae ferebantur de Socrate, etiam eruditioribus narrari et Platonis nomine venditari potuerunt. [12])

IV. De dialogi personis, occasione, tempore.

Groen van Prinsterer, Platonica prosopographia. Lugd. Bat. 1823. p. 222 sq.

Demodocus [13]) Anagyrasius [14]) agricola [15]) natu grandior quam Socrates [14]) multis iisque summis honoribus publice functus [14]) in honore erat et apud Anagyrasios et apud reliquos cives eo tempore, quo dialogus habitus fingitur. [14])

---

1) Menon. 80 A. 2) Symp. 175 D. 3) Hunziker p. 125.
4) Stallbaum p. 226: „Lustrantes omnem eorum (Academicorum) ordinem — neminem unum invenimus, qui videri possit ita in philosophando versatus esse, ut tales superstitionis foetus ullo modo foverit.“ Speusippus certe Platonis discipulus et successor de Platone Apollinis filio fabulas narravit. Diog. La. III 2. Zeller II³ 1 p. 378 sq. 5) Cic. div. I 3, 6. 6) Cic. div. I 54, 123.
7) div. I 54, 122 sq. 8) De genio Socr. 10 sqq. In Plutarcheis (§ 11) est etiam hoc: *ἀκούω δὲ καὶ τὴν ἐν Σικελίᾳ τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως φθορὰν προειπεῖν αὐτόν*, cf. Theag. 129 D. 9) Stallbaum p. 227, cui assentitur Wagner p. 10. 10) Steinhart p. 443.
11) Socher p. 102, propter p. 129 D. 12) Ex vetere Academia librum prodiisse suspicatur Hunziker p. 125. 13) Demodoci nomen sumptum est ex apol. 33 E; reliqua autem, quae de eo commemorantur, non ex Platone deprompta sunt. 14) 127 E.
15) 121 B.

Etiam locuples fuisse videtur, siquidem pecuniam non admodum curat.[1] Sophistarum institutionem periculosam esse arbitratur[2], Socratem autem, quo familiariter usus esse videtur[3], libentissime consulit[4] atque filium et se ipsum suaque omnia ei commendat.[5]

Theages Demodoci filius Parali frater[6] eo tempore *μειρακίσκος*[7] institutus litteris et arte cithara canendi, luctandi, reliquis artibus palaestricis[8] etiam eam sapientiam appetit, cuius sophistae se magistros profitentur, sollicitatus ab aequalibus et popularibus, qui in urbem descendebant et sermones aliquos referebant.[9] A Platone[10] praeterea accipimus iuvenili ambitione eum a philosophia ad rem publicam avocatum esse, retentum autem tamquam freno corporis aegrotantis curatione. Mortuus erat eo tempore, quo Socrates causam dixit.[11]

De eius institutione Demodocus consuluit Socratem, cum Anagyrunte Athenas venisset puerum alicui sophistarum traditurus.[12] In Iovis liberatoris porticu[13] dialogus habitus fingitur anno a. Chr. 410, quo anno Thrasyllus in Asiam profectus erat.[14]

V. De dialogi inscriptionibus.

Non dubium est quin Platonis imitator libellum ex more Platonis a persona secundaria nuncupaverit Theagem; quae dialogi inscriptio est apud Diogenem Laertium[15] et Clementem Alexandrinum[16] et in libris scriptis. Inscriptio autem ab argumento ducta[17] *περὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου* esse debebat potius quam *περὶ σωφροσύνης* aut *περὶ σοφίας*.[18]

VI. De Theagis emendandi et interpretandi praesidiis.

Platonis diall.[19] ed Bekker. I 1 p. VII sqq. II 3 p. 257 sqq. Comm. crit. I p. V sqq. 430 sqq.

— opp. ed. Stallbaum (ed. Weigeliana). I p. 155 sqq. IX p. 238 sqq. XII p. III sqq.

— — ed. Schanz. VI 1 (Lips. 1882) p. 94 sqq.

---

1) 121 D. 2) 122 A. De qua re cf. proll. ad Menon. p. 29. 3) 121 A. 4) 122 A. 5) 127 BC. 6) Apol. 33 E. 7) 122 C. Idem vocatur 126 D *ὦ βέλτιστε ἀνδρῶν*. 8) 122 E. Anacreontis carmen quoddam novit 125 D. 9) 121 D, ubi v. ann. 10) De rep. VI 496 B. 11) Apol. 33 E. 12) 122 A. 13) 121 A. 14) 129 D. 15) III 51. 16) Strom. I 133 (II 108 Dind.) (*Σωκράτης*) *φησὶν ἐν τῷ Θεάγει*. 17) Cf. proll. ad Menon. p. 34 sq. 18) Cf. ann. crit. 19) De his edd. itemque de Schanzii Iordani Wohlrabi commentationibus v. proll. ad Menon. p. 35.

Ad emendandum Theagem collati sunt libri XX: 𝔄 ab Gaisfordio et Schanzio, *ΓΘΞΣ* B C E F u y e r ab Bekkero, 1 ab Bastio, a b c i o ab F. de Furia, t ab Schanzio. Ex quibus 𝔄 *ΓΞΣ* B C E F r t 1 a b c o commemorati sunt supra p. 36 sq., i u y p. 160, reliqui autem sunt hi:

Θ cod. Vaticanus 226 membr., codicis *Δ*[1]) volumen alterum.[2])

e cod. Palatinus Vaticanus 175 membr. recens.[3])

Horum librorum familia altera (*a*) libris 𝔄 *Θ* 1 r constat, altera (*b*) reliquis[4]); familiae *a* autem partes sunt duae, 𝔄 *Θ* (*a*[1]) et 1 r (*a*[2]).

𝔄 *Θ* 1 r praebent 121 C *τἆλλα*] *τὰ ἄλλα b* (praeter *Γ* i ut videtur). 125 A *κατείρηκέ*] *κατηγόρηκέ b* (praeter *ΓΞ* a?). 129 B *πρὸς ἐμὲ*] *πρός με b*. 𝔄 *Θ* 1 (sil. de r) 129 D *στρατείας*] *πραγματείας b*. 130 D *ἔμαθον μὲν παρὰ*] *ἔμαθον παρὰ b*. 𝔄 *Θ* r (sil. de 1) 124 A *καὶ τρυγώντων*] *καὶ τῶν τρυγώντων b* (praeter t[1]). 𝔄 1 r (sil. de *Θ*) 128 D *προτρέπει οὐδέποτε*] *προτρέπει δὲ οὐδέποτε b*. Duobus autem locis 1 r faciunt cum 𝔄[2]: 125 E *καὶ τῇ πόλει* rell.] *ἐν τῇ πόλει* 𝔄[2] 1 r. 130 E *πολὺ δὴ* rell.] *πολὺ δὲ* 𝔄[2] 1 r.[5]) Quare 1 r in Theage ex 𝔄 descriptos esse suspicaberis; quae suspicio confirmatur locis 123 A *γὰρ ἔτι καὶ ἕτερα καὶ b*] *γὰρ ἔτι καὶ* 𝔄[1] *Θ*, om. *ἕτερα καὶ* (homoeot.), ubi 𝔄[2] in margine addit *ἕτερα*, 1 r autem, tamquam si *ἕτερα* sit correctio vocis *ἔτι*, ponunt *γὰρ ἕτερα καὶ*. 130 E *οἳ ἐγκρατεῖς b*] *ὅτ' ἐγκρατεῖς* vitiose 𝔄 *Θ*, *οἵ τ' ἐγκρατεῖς* 1 r, vitiosam scripturam librorum 𝔄 *Θ* per coniecturam, ut videtur, emendantes.

𝔄 *Θ* omittunt vitiose 121 C *ἢ* (post *γέγονεν*), et ponunt 122 B *συμβουλεύει*] *συμβουλεύῃ b*. 125 D *ποῖα ἂ εἶναι*] *ποῖα ἂν εἶναι b*. 126 D *ἂν οὖν εἴην*] *οὖν ἂν εἴην b*. 129 D *γελᾶν* (pro *γ' ἐλᾶν*)] *ἐλᾶν b*. 130 A *ἔμαθεν*] *ἔπαθεν b*. His locis omnibus quid praebeant 1 r ex Bekkeri et Stallbaumi silentio non elucet. 123 D autem, ubi 𝔄 *Θ* E praebent *ἡνιοχία*, 1 r cum *b* habent *ἡνιοχεία*, itemque 129 A 𝔄 *Θ* soli, ut videtur, praebent *ταῦτα*, r autem cum *b ταυτί*. 129 B *διαλιπὼν* 𝔄, *διαλειπὼν Θ*, *διαλείπων b* r.[6]) — 126 E pro *ὅ τι χρῷο καὶ* 𝔄 praebet *ὅ τι*

1) De quo v. p. 36. 2) Bekker I p. XII. Schanz, Studien p. 2 sqq. 3) Bekker, comm. crit. I p. VII. 4) Cf. supra p. 37 sq. 160 sqq. Schanz, Platocodex p. 53 sq. 56. 5) Etiam 127 B *ἀρέσκοιτο* in 1 r esse videtur, ut in 𝔄[2]. 6) Ceterum 1 r multa propria habent vitia, sicut 122 A *μικρὸν ab*] *μακρὸν* 1 r (cum F). 122 C *συνουσίας*] *συνηθείας*. 123 A *ἐγὼ αὐτῷ*] *αὐτῷ ἐγώ*. ibid. *οὐδενὶ*] *ουδὲν*. 125 B *προσχρησαίμεθα*] *προσχρησόμεθα*. 125 D *σὺ* om. 126 C *ἐπεὶ δὲ δὴ*] *ἐπειδὴ δὲ*. 126 D *παραδοῦναι*] *προδοῦναι*. 126 E *ὅποι*] *ὅπῃ*. 127 B *τε* om. 127 C *διαφθεῖραι*] *διαφθαρῆναι*. 128 A *τούτους* om. 128 E *ἢ* om. 129 C *διαφθορᾶς*]

χρῷ (incipit novum folium) *ὅ, τι καὶ*, ibidem Θ *ὅ τι χρῷ ὅτι καί.* Cum 𝔄[1] facit Θ 127 B om. *λέγεις*. 127 C om. *ὡς*, cum 𝔄[2] 129 D *μοι τὸ σημεῖον* 𝔄[2]Θ] *μοι σημεῖον* rell. 126 B 130 B *τί δαί*; (cum t)] *τί δέ*. 130 C *ἂν ἀνθρώπῳ*] *ἀνθρώπῳ*. Quare etiam Θ in hoc dialogo ex 𝔄 descriptum esse verisimile est.[1])

De scripturis familiae *b* testimonia quae exstant ita sunt comparata, ut hae tantum cognationes cognosci possint.[2])

EF soli praebent 121 C pro *ἐς*] *εἰς*. 122 E *πεπαίδευνται*] *παιδεύονται*. 124 A *ἄρχομεν*] *ἀρχόμεθα*. 125 A *κατείρηκέ a, κατηγόρηκέ b*] *κατηγόρησε*. 128 C *ὀλίγῳ*] *ὀλίγων*. 129 B *τύχω*] *τύχῃ*, et soli omittunt 125 D *σύ*. 126 B *ἂν*. 127 B *σὲ*. Accedunt 124 C *αὐτοῦ*] *αὐτῇ* EF (cum o?). 130 B *οὖν με*] *με οὖν* (cum bc?). 130 E *τύχῃ*] *τύχοι* (cum 1?). 126 D *αἰσθέσθαι*] *ἔσεσθαι* (cum r). 130 E *καθοίμην*] *καθήμην* (cum r). 122 C *αἰσθώμεθα*] *αἰθόμεθα* (cum 1 r). F[1] a reliqua fam. *b* recedens veram scripturam praebet 127 B *ἀρέσκοιτο* (*ἀρκέσοιτο b*). Ex E compluribus locis scriptura vulgata fluxit, sicut 123 B *τίνα*] *τίνα ταύτην* Eς. 128 B *γε σμικροῦ*] *σμικροῦ γε*. 130 B *ἀκούω, ὦ Σώκρατες*] *Σώκρατες, ἀκούω*. 130 C *πρὶν μὲν*] *πρίν με*.

eo cognatos esse elucet ex 122 B *συμβουλεύει*(-*ῃ*)] *βουλεύῃ* eo (cum Ξ). 127 C om. *ἤδη*. ibid. *δέῃ*] *δέοι*. 129 D *Σαννίωνος*] *Σαννέωνος*. 126 B, si quid tribuendum est Bekkeri et Stallbaumi silentio, eo soli cum t[2] pro *οἵ εἰσίν τε ἱππικοὶ* veram scripturam praebent *οἷς εἰσίν τε ἵπποι*. — eo cum ac[3]) cognatos esse elucet ex 123 B om. *ἤ*. 123 C *πότερον*] *πότερον οὖν* aco (lacuna in e). 126 B *Δί'*] *Δία* aco. — Cum eo ac cognatum esse Σ apparet ex 123 A *δὴ* om. Σeaco. 123 B *οἱ* om. Σe. 123 C *πότερον — ἔχειν* (homoeot.) om. Σe. 123 C *οὐχὶ*] *οὐχ* Σc. 124 D *ἡγεῖ τούτων*] *τούτων ἡγῇ* Σc. 127 D *ἂν* om. Σc. 128 B *τι* om. Σbc.

Cy[4]) soli 126 C pro *σέ* exhibent *γέ*, et 127 B pro *ἀπαλλάξετε*] *ἀπαλλάξατε* cum EF et r.

Cy cum EF[1], Σa, Bu[1] 125 D om. *οἶδ'*. Cy cum eo, ac, Γb 130 C pro *αἰσθάνωμαι* praebent *αἴσθωμαι*. Cy cum Σeoac et B[1]b 127 D pro *ἀγαθὸν* exhibent *αὐτὸν ἀγαθόν*.

διαφορᾶς (cum bu). 129 D *Θρασύλλου*] *Θρασύλου*. 130 E *ὁρῴην*] *ὁρώμην*. Quod Schanz coniecit (Philol. 35, 652 sqq.) r ex 1 ortum esse, in Theage probari non potest. 1) Cf. Schanz, Studien p. 55. 2) Schanz censet totam familiam *b* ex t ita esse ortam, ut ΓB fluxerint ex t, ex B autem reliqui. Platocodex p. 53 sq. 56. 58. 3) De quibus v. supra p. 42 sq. 4) De quibus v. supra. p. 168.

*ΓΞ*t artiore quodam cognationis vinculo continentur. Nam cum reliqui omnes praebere videantur[1]) 124 A *γε ἤ*] *γε οἶμαι ἤ* est in 𝔄r et *Ξ*t. 124 C *τί δὲ δή*; rell. ut vid.] *τί δαὶ δή*; 𝔄[2]*Θ* et *Ξ*t. 124 D *τί δέ*; rell. ut vid.] *τί δαί*; 𝔄[2]*Θ* et *ΓΞ*t. 125 A *κατηγόρηκε*(-*σε*) rell. omnes] *κατείρηκε*[1]) *a* et *ΓΞ*ta. 126 D *ἂν ουν* rell. ut vid.] *οὖν ἂν a* et *Ξ*t. 127 A *χρήσεται* codd. Bekkeri omnes praeter *a*[1] et *ΓΞ*[cor], qui cum t exhibent *χρήσηται*, ibid. *ἐθέλεις* codd. Bekkeri[2]) omnes praeter *a*[1] l et *ΓΞ*, qui cum t ponunt *ἐθέλοις*. 127 E *ὁ Κεῖος* rell. ut vid., *οἰκεῖος* E, *ὁ Χεῖος* F[cor]] *ὁ Κῖος ΓΞ*t. 130 C *προύλιπεν* rell. ut vid.] *προύλειπεν a*[1] et *Γ*[1] tu[1]. Haec igitur pars familiae *b* propius quam reliqui ad *a* accedit. 124 A *τῶν* ante *τρυγώντων* cum *a* unus t[1] omittere videtur, idemque 130 B pro *τί δέ* solus ponere *τί δαί*.

De rebus grammaticis haec commemoranda sunt.

τί δαί[3]); pro *τί δέ*; praebent 124 D 𝔄[2]*ΓΘΞ*t, 125 C 130 B 𝔄[2]*Θ*t, 125 E 𝔄[2]*Θ*, 126 B 𝔄[2]*ΘΓ*t, *τί δαὶ* pro *τί δὴ* 126 A 𝔄[2]*Θ*, *τί δαὶ δή*; pro *τί δὲ δή*; 124 C 𝔄[2]*ΘΞ*t.

αἰεί[4]) Vind. 1 praebet 128 BD, t 121 C 128 B, 𝔄t 128 D.

ὠφελία[5]) Schanz revocavit 130 A ex 𝔄t, 130 E ex 𝔄t (abco).

ἕνεκεν[6]) Bekker scripsit 121 A cum 𝔄labco et ut videtur *ΓΘΞΣ*BCFuyer, *ἕνεκα* restituit Schanz.

Praeter libros supra et in annotationibus commemoratos usus sum Platonis operum editionibus, de quibus v. proll. ad Menon. p. 48.

---

1) ex Bekkeri et Stallbaumi silentio. 2) Etiam abco *ἐθέλεις* praebere videntur. 3) Cf. supra p. 46. 169. 4) Cf. supra p. 47. 5) Cf. supra p. 170. 6) Haec forma saeculo a. Chr. III in titulis rarissima saeculo a. Ch. II percrebruit. H. Maassen (Bamberg, Z. f. d. G. 1882, Jahresb. p. 194). Ex libro incertae aetatis eam non eiecissem, nisi paulo post (121 A) esset *ἕνεκα*.

ΘΕΑΓΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΔΗΜΟΔΟΚΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΘΕΑΓΗΣ.

Steph. I. p. 121

CAP. I. ΔΗ. Ὦ Σώκρατες, ἐδεόμην ἄττα σοι ἰδιολογήσασθαι, εἰ σχολή· κἂν εἰ ἀσχολία δὲ μὴ πάνυ τις μεγάλη, ὅμως ἐμοῦ ἕνεκα ποίησαι σχολήν.

ΣΩ. Ἀλλὰ καὶ ἄλλως τυγχάνω σχολάζων, καὶ δὴ σοῦ γε ἕνεκα καὶ πάνυ. ἀλλ' εἴ τι βούλει λέγειν, ἔξεστιν.

ΔΗ. Βούλει οὖν δεῦρο εἰς τὴν τοῦ Διὸς τοῦ ἐλευθερίου στοὰν ἐκποδὼν ἀποχωρήσωμεν;

ΣΩ. Εἴ σοι δοκεῖ.

ΔΗ. Ἴωμεν δή, ὦ Σώκρατες. πάντα τὰ φυτὰ κινδυνεύει τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχειν, καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς B

θεάγης ἢ περὶ σωφροσύνης 𝔄1, *φιλοσοφίας* 𝔄²ᵐˢ, *θεάγης ἢ περὶ σοφίας* tς. *μαιευτικός* add. 𝔄2?ς, cf. Diog. La. III 51. 2. *κἂν εἰ ab Stb.* (1821) *Hrm.*, *κἂν ᾗ* ς cum E ut videtur (cf. supra p. 234. *κἂν ἤ* F) *Bkk. Ast Tur.* *δὲ*] *γε* Ast. 3. *ἕνεκα* (ut mox) Etς, *ἕνεκεν* 𝔄 pars *b Bkk.* Cf. proll. p. 235.

1. *ἰδιολογήσασθαι.* „Huius verbi usum antiquior certe Attica dialectus ignoravit: frequentavit citerior Graecitas, de qua consulas Dorvillium ad Charit. p. 451 ed. Lips. p. 548 et Suicerum Thes. Eccles. T. I p. 1434.“ STALLB.

2. *κἂν — ποίησαι* pro *κἂν — ποιήσαιο*; cf. 130 D, ubi *ἂν* pertinet ad *ἐπεδίδουν*. Ad Menon. 72 C. *κἂν — δὲ* autem, ut *καὶ — δὲ*, est *verum etiam*.

κἂν εἰ ἀσχολία. „Phaedon. 58 D Echecrates: *ταῦτα δὴ πάντα προθυμήθητι — ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι, εἰ μή τίς σοι ἀσχολία τυγχάνει οὖσα.* Cui Phaedo respondet: *ἀλλὰ σχολάζω γε — καὶ γὰρ τὸ μεμνῆσθαι Σωκράτους — ἔμοιγε ἀεὶ πάντων ἥδιστον.*“ STALLB.

5. *ἀλλά* iteratur ut Phaedon. 63 E, ubi v. ann.

6. *Διὸς τοῦ ἐλευθερίου.* Porticus Iovis liberatoris in memoriam pugnae apud Plataeas commissae (Plut. Arist. 20, 4) aedificata in Ceramico et picturis ornata describitur Paus. I 3, 2. Ibi Socratem colloquentem facit etiam Xenophon oecon. VII 1 sqq. et auctor Eryxiae init.

9. *πάντα.* Asyndeton ut Phaedon. 91 C *ἀλλ' ἰτέον, ἔφη. πρῶτόν με ὑπομνήσατε ἃ ἐλέγετε κτλ.*

φυτά, τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα καὶ τὰ ζῷα; mox autem redit vulgaris significatio. Heindorf ad soph. 233 E: de leg. VI 765 E *παντὸς γὰρ δὴ φυτοῦ ἡ πρώτη βλάστη —, τῶν τε ἄλλων φυτῶν καὶ τῶν ζῴων, ἡμέρων καὶ ἀγρίων καὶ ἀνθρώπων.* KNEBEL. De rep. VI 491 D *παντὸς σπέρματος πέρι ἢ φυτοῦ, εἴτε ἐγγείων εἴτε τῶν ζῴων.*

121 φυόμενα καὶ τὰ ζῷα, τά τε ἄλλα καὶ ἄνθρωπος. καὶ γὰρ ἐν τοῖς φυτοῖς ῥᾷστον ἡμῖν τοῦτο γίγνεται, ὅσοι τὴν γῆν γεωργοῦμεν, τὸ παρασκευάσασθαι πάντα τὰ πρὸ τοῦ φυτεύειν καὶ αὐτὸ τὸ φυτεῦσαι· ἐπειδὰν δὲ τὸ φυτευθὲν βιῷ, μετὰ τοῦτο θεραπεία τοῦ φύντος καὶ πολλὴ καὶ χαλεπὴ καὶ δύσκολος γίγνεται. οὕτω δὲ ἔχειν
C ἔοικε καὶ τὸ περὶ τῶν ἀνθρώπων· ἀπὸ τῶν ἐμαυτοῦ ἐγὼ πραγμάτων τεκμαίρομαι καὶ ἐς τἆλλα. καὶ γὰρ ἐμοὶ ἡ τοῦ υἱέος τουτουί, εἴτε φυτείαν εἴτε παιδοποιίαν δεῖ αὐτὴν ὀνομάζειν, πάντων ῥᾴστη γέγονεν, ἡ δὲ τροφὴ δύσκολός τε καὶ ἀεὶ ἐν φόβῳ περὶ αὐτοῦ δεδιότι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα πολλὰ ἂν εἴη λέγειν, ἡ δὲ νῦν παροῦσα ἐπιθυμία τούτῳ πάνυ με φοβεῖ. ἔστι μὲν γὰρ οὐκ ἀγεννής, σφαλερὰ δέ. ἐπιθυμεῖ γὰρ δὴ οὗτος ἡμῖν, ὦ
D Σώκρατες, ὥς φησι, σοφὸς γενέσθαι. δοκῶ γάρ μοι, τῶν

1. *ἄνθρωπος*] ἅνθρωπος *Sch.* 8. ἐς *ab Bkk.*, εἰς EFς. τἆλλα *a Bkk.*, τὰ ἄλλα *bς.* 15. *δοκῶ*] δοκεῖ Stephanus Stallbaum *Beck Sch.*

5. *βιῷ.* Cic. Tusc. I 24, 56 tam—hominis vitam sustentari, quam vitis, quam arboris; haec enim etiam dicimus vivere. STALLB. Ar. eth. Nic. I 6 *ζῆν κοινὸν εἶναι φαίνεται καὶ τοῖς φυτοῖς.* Stallbaum iudicavit verbum a Platonis consuetudine alienum arguere scriptorem rhetorissantem; sed similitudo, quam scriptor cogitavit, videtur verbum suppeditasse.

7. *ἀπὸ τῶν*, asyndeton tamquam in epexegesi. Euthyphr. 8 E.

ἀπὸ τῶν ἐμαυτοῦ — ἐς τἆλλα, rarior structura. Theaet. 206 B *εἰ δεῖ ἀπὸ τούτων τεκμαίρεσθαι καὶ εἰς τὰ ἄλλα.*

τῶν ἐμαυτοῦ, *τῶν γεωργικῶν.* Athenienses etiam vites coluerunt (124 A) et oleas.

9. *ἡ — εἴτε φυτείαν* ut apol. 20 E *τῆς ἐμῆς, εἰ δή τίς ἐστι σοφία καὶ οἵα.* Dem. XVIII 20 *ἡ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, εἴτε χρὴ κακίαν εἴτ' ἄγνοιαν εἴτε καὶ ἀμφότερα ταῦτ' εἰπεῖν.* Kühner, Ausf. Gr. II p. 518 sq.

τουτουί, Theagis.

φυτείαν. Dion. Hal. art. rhet. V p. 405 (STALLB.): *ἐπειδὴ ὁ Δημόδοκος ἐργατικὸς καὶ γεωργός, φωνὰς ἀφίησι τῆς τέχνης.* De liberorum procreatione *φυτεύειν* frequens est metaphora. Criton. 50 D Ar. vesp. 1133.

11. *ἐν φόβῳ*, *timoris plena*, adiectivi circumlocutio ut Lach. 189 B *ἐν δόξῃ*, Gorg. 512 C *ἐν ὀνείδει*, de rep. I 328 C *ἐν δυνάμει.* KNEBEL. Phaedr. 240 D *ἐν ὥρᾳ.*

12. *πολλὰ — λέγειν* ut Xen. Ag. VII 1 *καθ' ἓν μὲν ἕκαστον μακρὸν ἂν εἴη γράφειν.* Criti. 119 B. Ad Menex. 239 B. Krüger ad Thuc. I 50, 4 (*νῆες*) *ὀλίγαι ἀμύνειν.* („*εἴη* i. q. *ἐξείη*" Stb.)

15. *δοκῶ γάρ μοι, — διαταράττουσιν.* Structurae confunduntur. Ex Platonis enim consuetudine aut *δοκῶ γάρ*, om. *μοι*, dicendum erat (ad Men. 94 B *δοκῶ μέν, ἐβούλετο*), aut *δοκεῖ γάρ μοι*, ut Prot. 314 C *δοκεῖ οὖν μοι, ὁ θυρωρός — κατήκουεν ἡμῶν.* Thuc. I 3, 1 *δοκεῖ δέ μοι, οὐδὲ τοὔνομα — εἶχεν.* Sed ut h. l., Lynceus ap. Athen.

ἡλικιωτῶν τινες αὐτοῦ καὶ δημοτῶν, εἰς τὸ ἄστυ καταβαίνοντες, λόγους τινὰς ἀπομνημονεύοντες διαταράττουσιν αὐτόν· οὓς ἐζήλωκεν καὶ πάλαι μοι πράγματα παρέχει, ἀξιῶν ἐπιμεληθῆναί με ἑαυτοῦ καὶ χρήματα τελέσαι τινὶ τῶν σοφιστῶν, ὅστις αὐτὸν σοφὸν ποιήσει. ἐμοὶ δὲ τῶν μὲν χρημάτων καὶ ἔλαττον μέλει, ἡγοῦμαι δὲ τοῦτον οὐκ εἰς μικρὸν κίνδυνον ἰέναι οἷ σπεύδει. τέως μὲν οὖν 122
αὐτὸν κατεῖχον παραμυθούμενος· ἐπειδὴ δὲ οὐκέτι οἷός τέ εἰμι, ἡγοῦμαι κράτιστον εἶναι πείθεσθαι αὐτῷ, ἵνα μὴ πολλάκις ἄνευ ἐμοῦ συγγενόμενός τῳ διαφθαρῇ. νῦν οὖν ἥκω ἐπ' αὐτὰ ταῦτα, ἵνα τῳ τούτων τῶν σοφιστῶν δοκούντων εἶναι συστήσω τουτονί. σὺ οὖν ἡμῖν εἰς καλὸν παρεφάνης, ᾧ ἂν ἐγὼ μάλιστα ἐβουλόμην περὶ τῶν τοιούτων μέλλων πράξειν συμβουλεύσασθαι. ἀλλ' εἴ τι ἔχεις συμβουλεύειν ἐξ ὧν ἐμοῦ ἀκήκοας, ἔξεστί τε καὶ χρή.

5. *αὐτὸν* ϛ, *αὐτῶν* a[1] pars *b*. 7. *μικρὸν* 𝔄 *Stb.*, *σμικρὸν* pars bϛ. *σπεύδει σπεύδοντα Sch.* Facilius erat scribere *ἰέναι ἰόντα* (Phaedon. 58 E *ἰόντα — ἰέναι*). Knebel locum non tentavit. 13. *μάλιστα*] *μάλιστ' Γ Bkk.*

IV 129 A *ἐπεισβάλλουσιν αὐλητρίδες —, ἐμοὶ μὲν γυμναὶ δοκῶ, πλὴν ἔλεγόν τινες αὐτὰς ἔχειν χιτῶνας.* Xen. Cyr. V 4, 37 (Dind. corr.).

1. *δημοτῶν*, *'Αναγυρασίων* (127 E).

εἰς τὸ ἄστυ καταβαίνοντες, rure Athenas. Alciphr. III 31 *εἰς ἄστυ καταβάς*. Anagyrus pagus ad Hymettum montem situs erat. Bursian, Geogr. v. Griechenland I p. 358.

2. *λόγους — ἀπομνημονεύοντες*, sicut Phaedrus Lysiae orationem illam didicit, Phaedr. 228 A sqq. Cf. etiam 126 C, ubi Theages dicit *ἀκήκοα γάρ, ὦ Σώκρατες, οὕς σέ φασι λέγειν τοὺς λόγους*.

5. *ὅστις* post *τις* ut Ar. eccl. 479 *ἆρ' ἔστι τῶν ἀνδρῶν τις, ἡμῖν ὅστις ἐπακολουθεῖ*; Elmsley ad Eur. Med. 775. STALLB. erast. 135 A Euthyphr. 11 A *πάθος δέ τι —, ὅ τι πέπονθε.* Post *τίς* erast. 137 D.

6. *καί*, *vel*. Charm. 175 D *τὸ μὲν οὖν ἐμὸν καὶ ἧττον ἀγανακτῶ· ὑπὲρ δὲ σοῦ — πάνυ ἀγανακτῶ.*

7. *οἷ*, *τοῦτον οἷ*. Pronomen demonstr. ante relativa saepe omittitur. 123 A B. Kühner, Ausf. Gr. II p. 908.

10. *πολλάκις*, *forte*, post *εἰ* (*ἐάν*) et *μή*, ut mox (122 B) *μὴ γὰρ πολλάκις*. Ad Phaedr. 238 D. KNEBEL. Originem locutionis cognoscas ex Verg. Aen. I 148: ac veluti magno in populo cum *saepe* coorta est seditio. BUTTM. ind. ad Menon.

11. *ταῦτα* neglegenter pro *τοῦτο*. 125 D 126 E 131 A. Ad Menon. 71 C.

12. *δοκούντων εἶναι*, *qui habentur*, ut Phileb. 51 A Parm. 135 D. De contempto sophistarum nomine ad Menon. 91 B.

συστήσω propria vox (123 AB 127 A) ut *συγγίγνεσθαι* (122 A 126 C), *συνεῖναι* (125 D 128 A sqq.). KNEBEL. Ad Charm. 155 B.

13. *εἰς καλόν* ut Menon. 89 E.

16. *χρή*, *πρέπει*, *καθήκει*. Hesych. Menex. 236 D (STALLB.)

B II. ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δή, ὦ Δημόδοκε, καὶ λέγεταί
122 γε συμβουλὴ ἱερὸν χρῆμα εἶναι. εἴπερ οὖν καὶ ἄλλη
ἡτισοῦν ἐστιν ἱερά, καὶ αὕτη ἂν εἴη, περὶ ἧς σὺ νῦν
συμβουλεύει· οὐ γάρ ἐστι περὶ ὅτου θειοτέρου ἂν ἄν-
θρωπος βουλεύσαιτο ἢ περὶ παιδείας καὶ αὑτοῦ καὶ
τῶν αὑτοῦ οἰκείων. πρῶτον μὲν οὖν ἐγώ τε καὶ σὺ
συνομολογήσωμεν, τί ποτε οἰόμεθα τοῦτο εἶναι, περὶ
οὗ βουλευόμεθα· μὴ γὰρ πολλάκις ἐγὼ μὲν ἄλλο τι
C αὐτὸ ὑπολαμβάνω, σὺ δὲ ἄλλο, κἄπειτα πόρρω που τῆς
συνουσίας αἰσθώμεθα γελοῖοι ὄντες, ἐγώ τε ὁ συμβου-
λεύων καὶ σὺ ὁ συμβουλευόμενος, μηδὲν τῶν αὐτῶν
ἡγούμενοι.

ΔΗ. Ἀλλά μοι δοκεῖς ὀρθῶς λέγειν, ὦ Σώκρατες, καὶ ποιεῖν χρὴ οὕτω.

ΣΩ. Καὶ λέγω γε ὀρθῶς, οὐ μέντοι παντάπασί γε· σμικρὸν γάρ τι μετατίθεμαι. ἐννοῶ γάρ, μὴ καὶ ὁ μειρακίσκος οὗτος οὐ τούτου ἐπιθυμῇ, οὗ ἡμεῖς αὐτὸν οἰόμεθα

3. αὔτη ab Bkk., αὐτὴ pars bς. 7. τοῦτο] τοῦτ' Γ Bkk. 17. ἐπιθυμῇ ut videtur Ξς, ἐπιθυμεῖ ab.

ὅ τε νόμος προστάττει — καὶ χρή. 239 D καὶ δίκαιον καὶ χρή.

2. συμβουλὴ ἱερὸν χρῆμα. Παροιμία ἱερὸν συμβουλή. — μέμνηται δ' αὐτῆς καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ἀμφιαράῳ. SCHOL. epist. V 321 C ξενικὴν καὶ ἱερὰν ξυμβουλὴν λεγομένην. KNEBEL. Xen. an. V 6, 4 ἡ ἱερὰ συμβουλὴ λεγομένη. WAGN. ἱερὸν ἀληθῶς ἐστιν ἡ συμβουλία. Menand. monostich. 256. Leutsch, paroemiogr. II p. 34.

καὶ ἄλλη — καὶ αὕτη. Heindorf ad Phaedon. 66 A οὗτος — εἴπερ τις καὶ ἄλλος. Ar. nub. 356 εἴπερ τινὶ κἄλλῳ — κἀμοί. Xen. Cyr. III 3, 42. V 1, 6. mem. III 6, 2. an. I 3, 15. II 4, 6. symp. II 6. STALLB. Ad Euthyphron. 6 A.

6. πρῶτον μὲν οὖν. Heindorf intellexit haec ducta esse ex Phaedr. 237 B περὶ παντός, ὦ παῖ, μία ἀρχὴ τοῖς μέλλουσι καλῶς βουλεύεσθαι· εἰδέναι δεῖ περὶ οὗ ἂν ᾖ ἡ βουλή, ἢ ἅπαντος ἁμαρτάνειν ἀνάγκη. τοὺς δὲ πολλοὺς λέληθεν ὅτι οὐκ ἴσασι τὴν οὐσίαν ἑκάστου· ὡς οὖν εἰδότες οὐ διομολογοῦνται ἐν ἀρχῇ τῆς σκέψεως, προελθόντες δὲ τὸ εἰκὸς ἀποδιδόασιν· οὔτε γὰρ ἑαυτοῖς οὔτε ἀλλήλοις ὁμολογοῦσιν.

9. πόρρω που τῆς συνουσίας ut Menon. 84 A οὐ — τοῦ ἀναμιμνῄσκεσθαι. Ad Euthyphr. 4 B πόρρω — σοφίας ἐλαύνοντος.

13. δοκεῖς ὀρθῶς λέγειν — καὶ ποιεῖν χρή, loquendi formula frequens in diall. Platonis et Luciani. Ad Phaedr. 275 C ὀρθῶς ἐπέπληξας, καί μοι δοκεῖ. — Hipp. min. 367 B μέμνημαι, καὶ ἐλέχθη οὕτως. STALLB.

16. ἐννοῶ — μή. In verbo ἐννοεῖν saepe curandi notio inest et fere cavendi. Krüger ad Xen. an. III 5, 3. Ad remp. X 609 C ἐννόει, μὴ ἐξαπατηθῶμεν. de leg. I 642 A σκοπῶ δή, μὴ δόξαν — παράσχωμαι.

ἐπιθυμεῖν, ἀλλ' ἑτέρου, εἶτ' αὖ ἡμεῖς ἔτι ἀτοπώτεροι D
ὦμεν περὶ ἄλλου του βουλευόμενοι. ὀρθότατον οὖν μοι δοκεῖ εἶναι ἀπ' αὐτοῦ τούτου ἄρχεσθαι, διαπυνθανομένους ὅ τι καὶ ἔστιν οὗ ἐπιθυμεῖ.

ΔΗ. Κινδυνεύει γοῦν οὕτω βέλτιστον εἶναι ὡς σὺ λέγεις.

III. ΣΩ. Εἰπὲ δή μοι, τί καλὸν ὄνομα τῷ νεανίσκῳ; τί αὐτὸν προσαγορεύωμεν;

ΔΗ. Θεάγης ὄνομα τούτῳ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Καλόν γε, ὦ Δημόδοκε, τῷ υἱεῖ τὸ ὄνομα ἔθου καὶ ἱεροπρεπές. εἰπὲ δὴ ἡμῖν, ὦ Θέαγες, ἐπιθυμεῖν φῂς σοφὸς γενέσθαι, καὶ ἀξιοῖς σου τὸν πατέρα τόνδε E
ἐξευρεῖν ἀνδρός τινος συνουσίαν τοιούτου, ὅστις σε σοφὸν ποιήσει;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Σοφοὺς δὲ καλεῖς πότερον τοὺς ἐπιστήμονας, περὶ ὅτου ἂν ἐπιστήμονες ὦσιν, ἢ τοὺς μή;

ΘΕ. Τοὺς ἐπιστήμονας ἔγωγε.

7. *καλὸν* del. Baiter, Wagner, *Sch.* 8. *προσαγορεύωμεν* a[1]b *Bkk.*, *προσαγορεύομεν* a[2]ΞΕς. 9. *τούτῳ*] *τουτῳί* *Hsch.* (121 C *τουτουί*. 122 A *τουτονί*).

1. *εἶτα* usitatum est pro *καὶ εἶτα*. Ad apol. 23 C.

4. *καί* ut Euthyphr. 3 A erast. 136 C.

7. *καλὸν ὄνομα*. Lusus ex more Platonis; cf. Prot. 362 A *Καλλίας ὁ καλός*, ad Euthyphr. 2 D. De Atheniensium diligentia in nominibus eligendis cf. Ar. nub. 62 sqq. Vocem *καλόν*, quae Stallbaumio displicuit, non eiciendam esse elucet etiam ex iis, quae Stallbaum de verbi *προσαγορεύειν* vi subiectiva exposuit: „Schleiermacher non sine causa offendit in verbis *τί αὐτὸν προσαγορεύωμεν*; nam usus loquendi Platonicus postulabat sane: *τί αὐτὸν ὀνομάζωμεν*; vel *καλῶμεν*; si quidem *προσαγορεύειν* fere usurpatur, ubi de alicuius munere, negotio, virtute sermo est. Phil. 12 B *καὶ νῦν τὴν μὲν Ἀφροδίτην ὅπῃ ἐκείνῃ φίλον, ταύτῃ προσαγορεύω*, ubi de voluptatis nomine agitur. ib. 13 A *προσαγορεύεις αὐτὰ ἀνόμοια ὄντα ἑτέρῳ ὀνόματι*. de rep. I 340 E V 463 A *τί ὁ — δῆμος τοὺς ἄρχοντας προσαγορεύει*; X 597 E *τοῦτο ἔμοιγε δοκεῖ μετριώτατ' ἂν προσαγορεύεσθαι, μιμητὴς οὗ ἐκεῖνοι δημιουργοί*.“ Ita Stallbaum docuisse videtur locum non modo sanum esse, sed etiam verbi *προσαγορεύειν* usum prorsus Platonicum, quoniam nominis significatio spectatur.

10. *καλόν γε*. Etiam ex Attico sermone intellegebatur *Θεάγης* esse fere i. q. *θεοσεβής* (*ἄγος, ἅζομαι, εὐαγής*). Cf. *ἀγής* (i. q. *ἀσεβής*) Hippon. fr. 11 Bergk. Proll. p. 228, 13. Similia nomina *τῶν εὐσεβῶν* Plato commemorat Crat. 394 E.

12. *σου τὸν πατέρα* ut erast. 138 C *αὐτοῦ ἡ οἰκία*. Ad Menon. 94 D.

16. *σοφοὺς — τοὺς ἐπιστήμονας*. Xen. mem. IV 6, 7 *ἄλλο*

ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἐδιδάξατό σε ὁ πατὴρ καὶ ἐπαίδευσεν ἅπερ ἐνθάδε οἱ ἄλλοι πεπαίδευνται, οἱ τῶν καλῶν κἀγαθῶν πατέρων υἱεῖς, οἷον γράμματά τε καὶ κιθαρίζειν καὶ παλαίειν καὶ τὴν ἄλλην ἀγωνίαν;

ΘΕ. Ἐμέ γε.

128 ΣΩ. Ἔτι οὖν οἴει τινὸς ἐπιστήμης ἐλλείπειν, ἧς προσήκει ὑπὲρ σοῦ τὸν πατέρα ἐπιμεληθῆναι;

ΘΕ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τίς ἐστιν αὕτη; εἰπὲ καὶ ἡμῖν, ἵνα σοι χαρισώμεθα.

ΘΕ. Οἶδεν καὶ οὗτος, ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ πολλάκις ἐγὼ αὐτῷ εἴρηκα· ἀλλὰ ταῦτα ἐξεπίτηδες πρὸς σὲ λέγει, ὡς δὴ οὐκ εἰδὼς οὗ ἐγὼ ἐπιθυμῶ. τοιαῦτα γὰρ ἔτι καὶ ἕτερα καὶ πρὸς ἐμὲ μάχεταί τε καὶ οὐκ ἐθέλει με οὐδενὶ συστῆσαι.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὰ μὲν ἔμπροσθέν σοι ἦν πρὸς τοῦτον
B ῥηθέντα ὥσπερ ἄνευ μαρτύρων λεγόμενα· νυνὶ δὲ ἐμὲ ποίησαι μάρτυρα καὶ ἐναντίον ἐμοῦ κάτειπε, τίς ἐστιν αὕτη ἡ σοφία, ἧς ἐπιθυμεῖς. φέρε γάρ, εἰ ἐπεθύμεις ταύτης, ᾗ οἱ ἄνθρωποι τὰ πλοῖα κυβερνῶσιν, καὶ ἐγώ σε ἐτύγχανον ἀνερωτῶν· Ὦ Θέαγες, τίνος ἐνδεὴς ὢν σοφίας μέμφει τῷ πατρί, ὅτι οὐκ ἐθέλει σε συνιστάναι

2. *πεπαίδευνται ab Bkk.*, παιδεύονται EFς. 14. ἕτερα καὶ om. *a*[1] (v. proll. p. 233). 17. νυνὶ *a* pars *b Bkk.*, νῦν ς. 19. ἐπεθύμεις *Γ*[cor] Schleiermacher *Beck*, ἐπιθυμεῖς *ab*ς. 21. ἀνερωτῶν *ab Bkk.*, ἐρωτῶν ΣΕς.

τι σοφίαν οἴει εἶναι ἢ ᾧ σοφοί εἰσιν; Οὐκ ἔγωγε. Ἐπιστήμη ἄρα σοφία ἐστίν.

1. ἐπαίδευσεν. Ad Menon. 94 B.

2. καλῶν κἀγαθῶν, optimatium. De rep. VIII 569 A τῶν πλουσίων τε καὶ καλῶν κἀγαθῶν λεγομένων. Plut. Per. XI 2 οὐ γὰρ εἴασε τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς καλουμένους — συμμεμῖχθαι πρὸς τὸν δῆμον. STALLB. Ad Menon. 92 E.

3. οἷον γράμματα. Xen. de rep. Lac. II 1 τῶν — ἄλλων Ἑλλήνων οἱ φάσκοντες κάλλιστα τοὺς υἱεῖς παιδεύειν — πέμπουσιν εἰς διδασκάλων μαθησομένους καὶ γράμματα καὶ μουσικὴν καὶ τὰ ἐν παλαίστρᾳ. Schol. Ar. eq. 189 οἱ γὰρ ἀξιώματος ἀντιποιούμενοι τὴν ἐγκύκλιον μάλιστα ἐπαιδεύοντο παιδείαν. Prot. 325 E sqq.

13. ὡς δή cum irrisione. Ad Menon. 86 D.

τοιαῦτα γάρ, *nam id genus etiam alia mihi quoque opponit.* Soph. Ai. 1346 σὺ ταῦτ', Ὀδυσσεῦ, τοῦδ' ὑπερμαχεῖς ἐμοί;

19. ἐπεθύμεις — ἀπεκρίνω, mox ἐμέμφου — ἀπεκρίνω, 126 B ἐτύγχανες — φῄθης. De temporum enallage ad Euthyphron. 12 D.

παρ' ὧν ἂν σὺ σοφὸς γένοιο; τί ἂν μοι ἀπεκρίνω; τίνα αὐτὴν εἶναι; ἆρα οὐ κυβερνητικήν;

ΘΕ. *Ναί.*

ΣΩ. *Εἴ δὲ ἐπιθυμῶν ταύτην τὴν σοφίαν εἶναι* C *σοφός, ᾗ τὰ ἅρματα κυβερνῶσιν, εἶτ' ἐμέμφου τῷ πατρί, ἐμοῦ αὖ ἐρωτῶντος τίς ἐστιν αὕτη ἡ σοφία, τίνα ἂν ἀπεκρίνω αὐτὴν εἶναι; ἆρ' οὐχὶ ἡνιοχικήν;*

ΘΕ. *Ναί.*

ΣΩ. *Ἧς δὲ δὴ νῦν τυγχάνεις ἐπιθυμῶν, πότερον ἀνώνυμός τίς ἐστιν ἢ ἔχει ὄνομα;*

ΘΕ. *Οἶμαι ἔγωγε ἔχειν.*

IV. ΣΩ. *Πότερον οὖν αὐτὴν μὲν οἶσθα, οὐ μέντοι τό γε ὄνομα, ἢ καὶ τὸ ὄνομα;*

ΘΕ. *Καὶ τὸ ὄνομα ἔγωγε.*

ΣΩ. *Τί οὖν ἐστιν; εἰπέ.*

ΘΕ. *Τί δὲ ἄλλο, ὦ Σώκρατες, αὐτῇ ὄνομά τις* D *φαίη ἂν εἶναι ἀλλ' ἢ σοφίαν;*

ΣΩ. *Οὐκοῦν καὶ ἡ ἡνιοχεία σοφία ἐστίν; ἢ ἀμαθία δοκεῖ σοι εἶναι;*

ΘΕ. *Οὐκ ἔμοιγε.*

ΣΩ. *Ἀλλὰ σοφία;*

ΘΕ. *Ναί.*

ΣΩ. *Ἧι τί χρώμεθα; οὐχ ᾗ ἵππων ἐπιστάμεθα ζεύγους ἄρχειν;*

ΘΕ. *Ναί.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν καὶ ἡ κυβερνητικὴ σοφία ἐστίν;*

1. *ὧν ab Bkk.*, ᾧ Ε𝔲ϛ. 2. *αὐτὴν ab Bkk.*, *ταύτην αὐτὴν* Εϛ. *ἆρα*] *ἆρ' Γ Bkk.* 8. *τίνα*] *τίν' Γ Bkk.* 18. *ἡνιοχεία a²b Bkk.*, *ἡνιοχία a¹*Εϛ.

1. *παρ' ὧν*, *τούτοις παρ' ὧν*. Xen. mem. I 2, 6 *ἀναγκαῖον — διαλέγεσθαι παρ' ων ἂν λάβοιεν τὸν μισθόν*. Ad 121 D Menon. 94 D.

5. *ἅρματα κυβερνῶσιν*, dictio insolita, quamquam Attici imaginibus a re navali petitis familiarissime utebantur. KNEBEL. Soph. fr. 129 Dind. *ἵπποισιν ἢ κύμβαισι ναυστολεῖς χθόνα*; Eur. Hipp. 36. Ar. fr. 192 Dind. Mart. IX 23 virga gubernat equum. Senec. Hippol. 1069 sq. at ille, qualis turbido rector mari ratem retentat, — haud aliter citos currus gubernat.

εἶτα post partic. ut *ἔπειτα* 125 A. *οὕτω* Men. 80 C.

16. *ἄλλο — ἀλλ' ἤ*. Ad Menon. 76 B. *τί — ἀλλ' ἢ* erast. 132 D.

ὄνομα — σοφίαν. Dativus non est Graecorum. Prot. 315 E *ἔδοξα ἀκοῦσαι ὄνομα αὐτῷ εἶναι Ἀγάθωνα*. HEINDORF ad Crat. 384 C.

23. *τί*. De iust. 372 *φράσον ὅτι δίκαιόν ἐστιν ᾧ τί χρώμεθα;* 126 D.

123 *ΘΕ.* Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἆρ' οὐχ αὕτη, ᾗ πλοίων ἐπιστάμεθα ἄρχειν;

ΘΕ. Αὕτη μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἧς δὲ δὴ σὺ ἐπιθυμεῖς, ἡ σοφία τίς ἐστιν; ᾗ τίνος ἐπιστάμεθα ἄρχειν;

E *ΘΕ.* Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ᾗ τῶν ἀνθρώπων.

ΣΩ. Μῶν ᾗ τῶν καμνόντων;

ΘΕ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἰατρικὴ γὰρ αὕτη ἐστίν· ἦ γάρ;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλ' ᾗ τῶν ᾀδόντων ἐπιστάμεθα ἐν τοῖς χοροῖς ἄρχειν;

ΘΕ. Οὔ.

ΣΩ. Μουσικὴ γὰρ αὕτη γε.

ΘΕ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀλλ' ᾗ τῶν γυμναζομένων ἐπιστάμεθα ἄρχειν;

ΘΕ. Οὔ.

ΣΩ. Γυμναστικὴ γὰρ αὕτη γε.

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλ' ᾗ τῶν τί ποιούντων; προθυμοῦ εἰπεῖν, ὥσπερ ἐγὼ σοὶ τὰ ἔμπροσθεν.

124 *ΘΕ.* Ἧι τῶν ἐν τῇ πόλει, ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν τῇ πόλει εἰσὶν καὶ οἱ κάμνοντες;

ΘΕ. Ναί, ἀλλ' οὐ τούτων λέγω μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῇ πόλει.

ΣΩ. Ἆρά γε μανθάνω ἣν λέγεις τέχνην; δοκεῖς γάρ μοι λέγειν οὐχ ᾗ τῶν θεριζόντων ἐπιστάμεθα ἄρχειν καὶ τρυγώντων καὶ τῶν φυτευόντων καὶ σπειρόν-

2. οὐχ αὕτη 𝔄[2s] *Bkk.*, οὐκ αὐτὴ *ab*ς. 14. μουσικὴ F[cor] *Beck*, μουσικῆς *ab*ς. (Cf. Alc. I 125 C κυβερνητικὴ *a*, κυβερνητικῆς *b*ς.) γε; olim distinxit *Stb.*, itemque mox. 28. τρυγώντων at[1] *Tur.*, τῶν τρυγώντων *b*ς.

4. ἧς δὲ — ἡ σοφία. Relativum praemittitur ut erast. 137 A ὃν σὺ λέγεις τὸν τρόπον, ubi v. ann.

22. τῶν ἐν τῇ πόλει, sicut Meno (73 C) virtutem esse ponit ἄρχειν οἷόν τ' εἶναι τῶν ἀνθρώπων. Quam artem sophistae docturos se pollicebantur; ad Menon. 73 C 91 A.

26. ἆρά γε fere i. q. οὐκοῦν. Ad Euthyphr. 6 A. Quare γάρ sequitur; erast. 135 D.

27. τῶν θεριζόντων — καὶ σπειρόντων. Articulus non continuatur ut Euthyphr. 7 D.

των καὶ ἀλοώντων· αὕτη μὲν γὰρ γεωργική, ᾗ τούτων ἄρχομεν. ἢ γάρ;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδέ γε, οἶμαι, ᾗ τῶν πριζόντων καὶ τρυ- B
πώντων καὶ ξεόντων καὶ τορνευόντων ξυμπάντων ἐπιστάμεθα ἄρχειν, οὐ ταύτην λέγεις· αὕτη μὲν γὰρ οὐ τεκτονική;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλ' ἴσως ᾗ τούτων τε πάντων καὶ αὐτῶν τῶν γεωργῶν καὶ τῶν τεκτόνων καὶ τῶν δημιουργῶν ἁπάντων καὶ τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, ταύτην ἴσως λέγεις τὴν σοφίαν.

ΘΕ. Ταύτην πάλαι, ὦ Σώκρατες, βούλομαι λέγειν.

V. *ΣΩ. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν, Αἴγισθος ὁ Ἀγαμέμνονα ἀποκτείνας ἐν Ἄργει ἆρα τούτων ἦρχεν ὧν σὺ λέγεις,* C
τῶν τε δημιουργῶν καὶ ἰδιωτῶν καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ξυμπάντων, ἢ ἄλλων τινῶν;

ΘΕ. Οὔκ, ἀλλὰ τούτων.

ΣΩ. Τί δὲ δή; Πηλεὺς ὁ Αἰακοῦ ἐν Φθίᾳ οὐ τῶν αὐτῶν τούτων ἦρχεν;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Περίανδρον δὲ τὸν Κυψέλου ἄρχοντα ἐν Κορίνθῳ ἤδη ἀκήκοας γενέσθαι;

ΘΕ. Ἔγωγε.

1. *ἀλοώντων* 𝔄 *Tur.*, *ἀλοώντων* ς. 4. *γε οἶμαι ᾗ* a Ξt *Tur.*, *γε ᾗ* ς. 6. *μὲν* *ab*, om. ς cum E ut videtur. *οὐ* (post *γὰρ*) *ab*, om. *Sch.* 19. *δὲ* 𝔄[1] et ut videtur *b* ς, *δαὶ* 𝔄[2s] Θ Ξt *Bkk.*

1. *ἀλοώντων.* Xen. oec. XVIII 3 *οὐκοῦν τοῦτο μὲν οἶσθα, ὅτι ὑποζυγίοις ἀλοῶσι τὸν σῖτον.*

4. *οἶμαι* interpositum ut Gorg. 483 C *ἡ δέ γε, οἶμαι, φύσις.* De rep. VIII 564 A *ἐξ, οἶμαι, τῆς ἀκροτάτης ἐλευθερίας.* 125 E. Ad Menon. 94 B.

6. *οὐ* post *οὐδέ* repetitum ut de rep. IV 426 B *οὐδ' ἂν ἡ πόλις ἄρα, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, ὅλη τοιοῦτον ποιῇ, οὐκ ἐπαινέσει* (v. ann.). STALLB. Crat. 398 E *οὐδ' εἴ τι οἷός τ' ἂν εἴην εὑρεῖν, οὐ συντείνω.* Hipparch. 231 B. Post *οὔτε* Euthyphr. 4 D.

11. *ἰδιωτῶν*, h. l. *artium imperitorum.* Ion. 531 C *ἰδιωτῶν καὶ δημιουργῶν.* KNEBEL. „Nam est hoc vocabulum in numero eorum, quae pro varia oppositionis ratione variam habent vim et significationem.“ STALLB. ad symp. 178 B.

22. *Περίανδρον*, qui vulgo inter septem Graeciae sapientes numeratur, a Platone vero ex sapientium numero eximitur (Prot. 343 A) et inter superbos tyrannos recensetur (de rep. I 336 A). KNEBEL. Hdt. V 92, 6 *ὁ τοίνυν Περίανδρος κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἠπιώτερος τοῦ πατρός, ἐπείτε δὲ ὡμίλησε δι' ἀγγέλων*

124 ΣΩ. Οὐ τῶν αὐτῶν τούτων ἄρχοντα ἐν τῇ αὐτοῦ πόλει;

D ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; Ἀρχέλαον τὸν Περδίκκου, τὸν νεωστὶ τοῦτον ἄρχοντα ἐν Μακεδονίᾳ, οὐ τῶν αὐτῶν ἡγεῖ τούτων ἄρχειν;

ΘΕ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἱππίαν δὲ τὸν Πεισιστράτου ἐν τῇδε τῇ πόλει ἄρξαντα τίνων οἴει ἄρξαι; οὐ τούτων;

ΘΕ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Εἴποις ἂν οὖν μοι τίνα ἐπωνυμίαν ἔχει Βάκις τε καὶ Σίβυλλα καὶ ὁ ἡμεδαπὸς Ἀμφίλυτος;

1. *αὐτοῦ ab Bkk.*, *αὐτῇ* EFς. 4. *δέ* 𝔄[1] et ut videtur *b*ς, *δαί* 𝔄[2]ΘΓΞt *Bkk.* 5. *τοῦτον* F[cor] Ast, *τούτων ab*ς, del. Stephanus *Beck Tur. Hrm. Sch.*, sed v. ann.

Θρασυβούλῳ τῷ Μιλήτου τυράννῳ, πολλῷ ἔτι ἐγένετο Κυψέλου μιαιφονώτερος.

4. *Ἀρχέλαον.* Archelaus regnum Macedonum scelere et flagitio occupatum (Gorg. 470 D sqq.) non solum oppidis conditis, stratis viis, institutis et disciplina militari munivit (Thuc. II 100, 1), sed etiam cultu et humanitatis studio ornavit. Athenis Agathonem et Euripidem poetas arcessivit, Sophoclem et Socratem (ad Menon. 71 C) invitavit. Occisus est (Alc. II 141 D) eodem anno quo Socrates obiit (Diod. XIV 37). Curtius, Griech. Gesch. III² 409 sqq.

νεωστί. Diodorus l. l.: *ἔν τινι κυνηγίῳ πληγεὶς ἀκουσίως ὑπὸ Κρατεροῦ τοῦ ἐρωμένου τὸν βίον μετήλλαξε βασιλεύσας ἔτη ἑπτά*: idem XIII 49 iam Ol. 92, 3 (a. Ch. 410) eum regem fuisse testatur. Quare Ritschl (De Agathonis vita p. 17) Diodorum ex Syncello correxit, qui Archelao XIV annos tribuit. Ita efficitur, ut ille regnaverit a. Chr. 413—399. Hermann, Gesch. u. Syst. p. 586. Dialogus autem habitus fingitur a. Chr. 410 (129 D).

5. *τοῦτον* (ad 128 D) positum ut Phaedon. 69 C *οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες.*

8. *Ἱππίαν.* Non modo tyranni, sed flagitiis infames manifesto deliguntur; quare magis etiam miraberis quid sit Peleo cum ceteris. Hipparch. 229 B de Hippia: *ταῦτα μόνον τὰ ἔτη* (tria) *τυραννὶς ἐγένετο ἐν Ἀθήναις.* Apparet in suppositiciis his dialogis eam esse notionem tyrannidis, de qua v. Isocr. VIII 91.

11. *Βάκις.* Post Musaei vaticinia ab Onomacrito interpolata (Hdt. VII 6) iam inde a belli Persici temporibus (Hdt. VIII 20. 77. 96. IX 43) Athenis celebrabantur oracula Bacidis Boeotii (*ἐξ Ἐλεῶνος τῆς Βοιωτίας*, schol. Ar. av. 962) nomine inventa, quorum auctoritas belli Peloponnesiaci perturbatione et libidine aucta ingravescente malo perniciosior exstitit (Ar. eq. 123. 997. av. 962). Cuius nominis quanta fuerit auctoritas ex eo elucet, quod alia vaticinia collecta Bacidis Attici et B. Arcadis nominibus inscribebantur (schol. Ar. pac. 1071); quamquam Boeotius praeter ceteros valuit (Cic. div. I 18, 34. Paus. X 12, 6).

12. *Σίβυλλα*, Erythraea. Paus. X 12, 4 *εἰμὶ δ' ἐγὼ γεγαυῖα — μητρόθεν Ἰδογενής, πατρὶς δέ*

ΘΕ. Τίνα γὰρ ἄλλην, ὦ Σώκρατες, πλήν γε χρησμῳδοί;

ΣΩ. Ὀρθῶς λέγεις. ἀλλὰ καὶ τούσδε μοι οὕτω E πειρῶ ἀποκρίνασθαι, τίνα ἐπωνυμίαν ἔχει Ἱππίας καὶ Περίανδρος διὰ τὴν αὐτὴν ἀρχήν;

ΘΕ. Οἶμαι μὲν τύραννοι· τί γὰρ ἄλλο;

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅστις ἐπιθυμεῖ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ πόλει ξυμπάντων ἄρχειν, τῆς αὐτῆς ἀρχῆς τούτοις ἐπιθυμεῖ, τυραννικῆς, καὶ τύραννος εἶναι;

ΘΕ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν ταύτης ἐπιθυμεῖν σὺ φῄς;

ΘΕ. Ἔοικέν γε ἐξ ὧν ἐγὼ εἶπον.

ΣΩ. Ὦ μιαρέ, τυραννεῖν ἄρα ἡμῶν ἐπιθυμῶν πάλαι ἐμέμφου τῷ πατρί, ὅτι σε οὐκ ἔπεμπεν εἰς διδασκάλου 125 τυραννοδιδασκάλου τινός; Καὶ σύ, ὦ Δημόδοκε, οὐκ αἰσχύνει πάλαι εἰδὼς οὗ ἐπιθυμεῖ οὗτος; καὶ ἔχων οἷ

4. τίνα] τίν' Γ *Bkk.* 5. αὐτὴν] αὐτῶν Baiter *Sch.* 14. διδασκάλου del. Schleiermacher *Beck Sch.* 16. οἷ Cobet nov. lect. 624 *Sch.*, ὅθι *ab* (ut Phaedon. 108 B) ς, ὅποι (ut

μοί ἐστιν ἐρυθρὴ Μάρπησσος. Schol. Phaedr. 244 B ἡ δὲ Ἐρυθραία τῶν ἄλλων ἐξαίρετος. Cic. div. l. l. Etiam Plato de Sibylla tamquam una loquitur Phaedr. 244 B Σίβυλλάν τε καὶ ἄλλους, ὅσοι μαντικῇ χρώμενοι κτλ., quamquam vates variae variis temporibus et locis appellativo hoc nomine nuncupatae sunt (schol. Phaedr. l. l. Bergk, Gr. Lit. I p. 342 sqq.). Temporibus belli Peloponnesiaci cum Bacidis vaticiniis Sibyllae oracula circumferebantur. Ar. eq. 61 pac. 1095. 1116.

ὁ ἡμεδαπὸς Ἀμφίλυτος. Hdt. I 62 ἐνθαῦτα (Pallenae) θείῃ πομπῇ χρεόμενος παρίσταται Πεισιστράτῳ Ἀμφίλυτος ὁ Ἀκαρνὰν χρησμολόγος ἀνήρ, ὅς οἱ προσιὼν χρᾷ ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ τάδε λέγων .... Πεισίστρατος δὲ συλλαβὼν τὸ χρηστήριον καὶ φὰς δέκεσθαι τὸ χρησθὲν ἐπῆγε τὴν στρατιήν. Quodsi ex his apparet Amphilytum Pisistrati amicitiam captasse vatum fautoris (Hdt. V 90. 93. VII 6), verisimile est eum Athenis diutius fuisse.

1. χρησμῳδοί, mox τύραννοι. ἐπωνυμίαν ἔχουσι est i. q. καλοῦνται. STALLB.

3. τούσδε. Ad Menon. 71 A. erast. 136 B.

5. τὴν αὐτήν, τῶν τε δημιουργῶν κτλ. (124 C).

13. ὦ μιαρέ. „Socrates primum se iratum esse puero simulat, tum vero iocans ad Demodocum se convertit, qui itidem iocose respondet.“ KNEBEL.

14. οὐκ ἔπεμπεν, impf. ut 128 E διεκώλυον. erast. 134 C.

15. τυραννοδιδασκάλου, appositio rhetorissans ut λύκος αἰνόλυκος in oraculo apud Zosim. II 37, ὦ πάτερ αἰνόπατερ (cf. Od. ψ 97) Aesch. choeph. 315. Similis abundantia est in adiectivis Eur. Phoen. 1549 πόδα σὸν τυφλόπουν. fr. 53 Dind. περισσόμυθος ὁ λόγος. Lobeck, paralip. p. 536.

126 b πέμψας αὐτὸν δημιουργὸν ἂν ἐποίησας τῆς σοφίας ἧς ἐπιθυμεῖ, ἔπειτα φθονεῖς τε αὐτῷ καὶ οὐκ ἐθέλεις πέμπειν; ἀλλὰ νῦν, ὁρᾷς, ἐπειδὴ ἐναντίον ἐμοῦ κατείρηκέ σου, κοινῇ βουλευώμεθα ἐγώ τε καὶ σύ, ἐς τίνος ἂν αὐτὸν πέμποιμεν καὶ διὰ τὴν τίνος συνουσίαν σοφὸς ἂν γένοιτο τύραννος;

B ΔΗ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, βουλευώμεθα δῆτα, ὡς δοκεῖ γέ μοι βουλῆς δεῖν περὶ τούτου οὐ φαύλης.

VI. ΣΩ. Ἔασον, ὠγαθέ. διαπυθώμεθα αὐτοῦ πρῶτον ἱκανῶς.

ΔΗ. Πυνθάνου δή.

ΣΩ. Τί οὖν ἄν, εἰ Εὐριπίδῃ τι προσχρησαίμεθα, ὦ Θέαγες; Εὐριπίδης γάρ πού φησιν·

σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ.

εἰ οὖν ἔροιτό τις τὸν Εὐριπίδην· Ὦ Εὐριπίδη, τῶν τί
C σοφῶν συνουσίᾳ φῂς σοφοὺς εἶναι τοὺς τυράννους; ὥσπερ ἂν εἰ εἰπόντα

σοφοὶ γεωργοὶ τῶν σοφῶν συνουσίᾳ

ἠρόμεθα τῶν τί σοφῶν, τί ἂν ἡμῖν ἀπεκρίνατο; ἆρ' ἂν ἄλλο τι ἢ τῶν τὰ γεωργικά;

ΘΕ. Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτο.

ΣΩ. Τί δέ; εἰ εἶπε

σοφοὶ μάγειροι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ,

126 E) *Bkk.* Elmsley ad Eur. Iph. Taur. 35 docuit particulae ὄθι a pedestri sermone alienae ne apud poetas tragicos quidem ullum praeter Soph. El. 709 exemplum reperiri nisi in carminibus melicis. 3. κατείρηκέ] κατηγόρηκέ pars *b* (v. proll. p. 235). 4. ἐς τίνος *Bkk.*, ἐς τίνα Γ^{cor}, ἔστιν οἱ *abg*. 19. τί ἂν ἡμῖν ἀπεκρίνατο] τί ἂν οἴει αὐτὸν ἀποκρίνασθαι e et in margine 𝔄^{t} pars *b*. Ficinus, Stallbaum, *Tur*. 22. δέ] δαί 𝔄^{cor} Θ t *Bkk.*

1. δημιουργόν ut 126 E. Ad erast. 135 D.

2. ὁρᾷς. Anacr. 9 (14) 15 καὶ νῦν, ὁρᾷς, ἐκείνου ἐπιστολὰς κομίζω. KNEBEL. ὁρᾷς orationi interponitur ex cotidiani sermonis consuetudine. Kock ad Ar. nub. 355. Ad Hipparch. 227 D.

9. ἔασον. „Abrumpit S. facetam confabulationem, quae a primario fine colloquium abducere videbatur.“ KNEBEL.

12. τί οὖν ἄν, int. οἴοιο. Symp. 211 D τί δῆτα, ἔφη, οἰόμεθα, εἴ τῳ γένοιτο αὐτὸ τὸ καλὸν ἰδεῖν —; Dem. XXII 53.

14. σοφοὶ τύραννοι. Versiculum Sophoclis (Ai. Locr. fr. 12 Dind.) per errorem Plato (de rep. VIII 568 A) Euripidi tribuit. Schol. Ar. Thesm. 21 καὶ Ἀντισθένης καὶ Πλάτων Εὐριπίδου αὐτὸ εἶναι ἡγοῦνται οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὅ τι παθόντες.

25. τῶν τὶ σοφῶν ut Alc. I 124 E οἱ τὶ ἀγαθοί; 127 A erast. 136 D Menon. 92 D.

εἰ ἠρόμεθα τῶν τί σοφῶν, τί ἂν ἡμῖν ἀπεκρίνατο; οὐχ ὅτι τῶν μαγειρικῶν;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ', εἰ

σοφοὶ παλαισταὶ τῶν σοφῶν συνουσίᾳ

εἶπεν, εἰ ἠρόμεθα τῶν τί σοφῶν, ἆρα οὐκ ἂν τῶν παλαίειν ἔφη;

ΘΕ. Ναί. D

ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ εἶπε

σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ,

ἡμῶν ἐρωτώντων· Τῶν τί σοφῶν λέγεις, ὦ Εὐριπίδη; τί ἂν φαίη; ποῖα εἶναι ταῦτα;

ΘΕ. Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ οἶδ' ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ βούλει ἐγώ σοι εἴπω;

ΘΕ. Εἰ σὺ βούλει.

ΣΩ. Ταῦτ' ἐστὶν ἅπερ ἔφη Ἀνακρέων τὴν Καλλικρίτην ἐπίστασθαι· ἢ οὐκ οἶσθα τὸ ᾆσμα;

ΘΕ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν; τοιαύτης τινὸς καὶ σὺ συνουσίας ἐπιθυμεῖς ἀνδρός, ὅστις τυγχάνει ὁμότεχνος ὢν Καλλικρίτῃ τῇ Κυάνης καὶ ἐπίσταται τυραννικά, ὥσπερ ἐκείνην ἔφη ὁ ποιητής, ἵνα καὶ σὺ ἡμῖν τύραννος γένῃ καὶ τῇ πόλει; E

ΘΕ. Πάλαι, ὦ Σώκρατες, σκώπτεις καὶ παίζεις πρός με.

1. *τί ἂν ἡμῖν ἀπεκρίνατο ab Stb.*, *τί ἂν οἴει αὐτὸν ἀποκρίνασθαι* ς. 2. *τῶν μαγειρικῶν* ς, *τῶν μαγείρων a* pars *b*, *τῶν τὰ μαγειρικά Hsch.* 6. *ἆρα*] *ἄρ' Γ Bkk.* 11. *τῶν ab Bkk.*, om. ς. 12. *ποῖα Hrm.*, *ποῖα ἂ a*[1], *ποῖα ἂν* ut videtur *a*[2]*b*ς (*ποῖαν e*). Vitium geminatione vocalis ortum est, ut Euthyphron. 9 D *τοῦτο ὃ*, erast. 136 B. Similiter 123 B *τίνα αὐτὴν εἶναι;* 15. *σὺ ab Bkk.*, om. ς cum E ut videtur. 16. *Καλλικρίτην* u Bergk Anacr. fr. 118 *Hrm.*, *Καλλικρήτην ab*ς. Cf. *Μηδοκρίτη Ναυσικρίτη Ξενοκρίτη Πολυκρίτη.* 21. *Κυάνης* 𝔄 *Stb.*, *Κυανῆς* ς. Cf. *Χρύση.* Göttling, Lehre vom Accent d. griech. Sprache p. 161.

16. *Ἀνακρέων*, fr. 118 Bergk. Neque de Cyane neque de filia aliunde quidquam constat. I. S. Müller (Sechs auserlesene Gespräche Platons. Hamburg 1736. p. 432) suspicatur Calliсriten sicut Aspasiam (Menex. 235 E) artem civilem docuisse. Sed comparari potest etiam Soph. fr. 678, 15 Dind. (*Κύπρις*) *Διὸς τυραννεῖ πλευμόνων*, quin etiam Iuv. VI 30 ferre potes dominam salvis tot restibus ullam?

25. *πρός με* ut 128 C *πρὸς*

ΣΩ. Τί δέ; οὐ ταύτης φῂς τῆς σοφίας ἐπιθυμεῖν, ἧ πάντων ἂν τῶν πολιτῶν ἄρχοις; τοῦτο δὲ ποιῶν ἄλλο τι ἢ τύραννος ἂν εἴης;

ΘΕ. Εὐξαίμην μὲν ἄν, οἶμαι, ἔγωγε τύραννος γενέσθαι, μάλιστα μὲν πάντων ἀνθρώπων, εἰ δὲ μή, ὡς
126 πλείστων· καὶ σύ γ' ἄν, οἶμαι, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι· ἔτι δέ γε ἴσως μᾶλλον θεὸς γενέσθαι· ἀλλ' οὐ τούτου ἔλεγον ἐπιθυμεῖν.

ΣΩ. Ἀλλὰ τί δή ἐστί ποτε, οὗ ἐπιθυμεῖς; οὐ τῶν πολιτῶν φῂς ἄρχειν ἐπιθυμεῖν;

ΘΕ. Οὐ βίᾳ γε οὐδ' ὥσπερ οἱ τύραννοι, ἀλλ' ἑκόντων, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐν τῇ πόλει ἐλλόγιμοι ἄνδρες.

ΣΩ. Ἆρά γε λέγεις ὥσπερ Θεμιστοκλῆς καὶ Περικλῆς καὶ Κίμων καὶ ὅσοι τὰ πολιτικὰ δεινοὶ γεγόνασιν;

ΘΕ. Νὴ Δία τούτους λέγω.

VII. *ΣΩ.* Τί οὖν; εἰ τὰ ἱππικὰ ἐτύγχανες ἐπιθυ-
B μῶν σοφὸς γενέσθαι, παρὰ τίνας ἂν ἀφικόμενος ᾠήθης δεινὸς ἔσεσθαι ἱππεύς; ἢ παρ' ἄλλους τινὰς ἢ τοὺς ἱππικούς;

ΘΕ. Μὰ Δία οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ παρ' αὐτοὺς αὖ τοὺς δεινοὺς ὄντας ταῦτα, καὶ οἷς εἰσίν τε ἵπποι καὶ χρῶνται ἑκάστοτε καὶ οἰκείοις καὶ ἀλλοτρίοις πολλοῖς;

ΘΕ. Δῆλον ὅτι.

ΣΩ. Τί δέ; εἰ τὰ ἀκοντιστικὰ σοφὸς ἐβούλου γενέσθαι, οὐ παρὰ τοὺς ἀκοντιστικοὺς ᾤου ἂν ἐλθὼν σο-

1. δέ abς, δαί 𝔄^{2}Θ *Bkk.* 9. δή b *Stb.*, δὲ abς, δαὶ 𝔄^{2}Θ *Bkk.* (τί δή ποτ' ἐστὶν *Hsch.*) 12. οἱ ἄλλοι οἱ ἐν ab *Bkk.*, οἱ ἄλλοι ἐν ς cum E ut videtur, ἄλλοι οἱ ἐν *Hrm.* 21. παρ' αὐτοὺς αὖ τοὺς δεινούς] παρὰ τοὺς αὐτοὺς δεινοὺς *Hsch.* 22. οἷς t^2 1^m a^m et ut videtur ϱος, οἳ *ab.* ἵπποι t^2 1^m a^m et ut videtur ϱος, ἱππικοὶ *ab.* 25. δέ 𝔄^1 et ut videtur a^2 b ς, δαί 𝔄^2 Θ Γ t *Bkk.*

ἡμᾶς. Menon. 79 A. σκώπτειν εἴς τι Ar. pac. 740. ὑβρίζειν πρός τινα Plut. sept. sap. 3.

5. μάλιστα μὲν — εἰ δὲ μή, formula. De rep. V 461 C 473 B IX 590 D. STALLB. Ad apol. 34 A.

17. ᾠήθης mox ᾤου. Ad 123 B.

22. χρῶνται. „χρῆσθαι significantius usurpatum, ut valeat *scite uti, zu gebrauchen wissen.*" KNEBEL.

ἑκάστοτε, cum occasio tulit. Euthyphr. 3 A τὸ δαιμόνιον φῂς σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι. Symp. 177 A Φαῖδρος γὰρ ἑκάστοτε (per omnem occasionem) πρός με — λέγει. Hipparch. 226 D.

φὸς ἔσεσθαι, τούτους οἷς ἔστιν τε ἀκόντια καὶ πολλοῖς καὶ ἀλλοτρίοις καὶ οἰκείοις ἑκάστοτε χρῶνται ἀκοντίοις; C

ΘΕ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Λέγε δή μοι· ἐπεὶ δὲ δὴ τὰ πολιτικὰ βούλει σοφὸς γενέσθαι, οἴει παρ' ἄλλους τινὰς ἀφικόμενος σοφὸς ἔσεσθαι ἢ τοὺς πολιτικοὺς τούτους, τούς αὐτούς τε δεινοὺς ὄντας τὰ πολιτικὰ καὶ χρωμένους ἑκάστοτε τῇ τε αὑτῶν πόλει καὶ ἄλλαις πολλαῖς, καὶ Ἑλληνίσιν προσομιλοῦντας πόλεσιν καὶ βαρβάροις; ἢ δοκεῖς ἄλλοις τισὶν συγγενόμενος σοφὸς ἔσεσθαι ταῦτα, ἅπερ οὗτοι, ἀλλ' οὐκ αὐτοῖς τούτοις;

ΘΕ. Ἀκήκοα γάρ, ὦ Σώκρατες, οὓς σέ φασιν λέγειν τοὺς λόγους, ὅτι τούτων τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν οἱ D υἱεῖς οὐδὲν βελτίους εἰσὶν ἢ οἱ τῶν σκυτοτόμων· καί μοι δοκεῖς ἀληθέστατα λέγειν ἐξ ὧν ἐγὼ δύναμαι αἰσθέσθαι. ἀνόητος ἂν οὖν εἴην, εἰ οἰοίμην τινὰ τούτων ἐμοὶ μὲν ἂν παραδοῦναι τὴν αὑτοῦ σοφίαν, τὸν δὲ υἱὸν τὸν αὑτοῦ μηδὲν ὠφελῆσαι, εἴ τι οἷός τ' ἦν εἰς ταῦτα ὠφελεῖν ἄλλον ὁντιναοῦν ἀνθρώπων.

VIII. ΣΩ. Τί οὖν ἄν, ὦ βέλτιστε ἀνδρῶν, χρήσαιο [σαυτῷ], εἴ σοι ἐπειδὴ γένοιτο υἱὸς τοιαῦτα πράγματα

2. ἀκοντίοις del. *Hsch.* 4. ἐπεὶ δὲ δὴ] ἐπειδὴ δὲ a[2]. 9. βαρβάροις] βαρβαρικοῖς (-καῖς?) Knebel ex Criton. 53 A τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐδὲ τῶν βαρβαρικῶν. 16. ἂν οὖν a[1] *Tur.*, οὖν ἂν ς. 18. μηδὲν] μηδὲν ἂν Hirschig. 20. οὖν ἂν a Ξt *Tur.*, ἂν οὖν ς. 21. σαυτῷ abς, αὑτῷ Schleiermacher *Beck* Baiter *Sch.* Interpretamentum seclusi.

9. βαρβάροις. „Barbari omnino Graeciensibus civitatibus opponuntur." STALLB. Alc. I 104 B *Περικλέα — ὃς οὐ μόνον ἐν τῇδε τῇ πόλει δύναται πράττειν ὅ τι ἂν βούληται, ἀλλ' ἐν πάσῃ τῇ Ἑλλάδι καὶ τῶν βαρβάρων ἐν πολλοῖς καὶ μεγάλοις γένεσι.*

12. ἀκήκοα. Charm. 156 A Charmides adulescens: *οὐ γάρ τί σου* (Socr.) *ὀλίγος λόγος ἐστὶν ἐν τοῖς ἡμετέροις ἡλικιώταις.*

13. ὅτι τούτων. „Saepenumero Plato Socratem fecit disputantem et arguentem viros in republica claros adeo civili prudentia destitui, ut suos ipsorum filios non potuerint ad sapientiam et virtutem instituere. Menon. 93 D sqq. Prot. 319 E sqq. Gorg. 519 C. Alc. I 118 C sqq. Hos igitur locos scriptor ob oculos habuit." STALLB. Ad Menon. 94 A.

18. εἰς ταῦτα, 127 D *πρὸς τὸ πολίτην ἀγαθὸν γενέσθαι*, ut Menon. 98 C *ὠφελίμη εἰς*, de rep. X 607 D *ὠφελίμη πρός.*

21. σαυτῷ non solum quia mox sequitur *αὐτῷ* aegre fertur, sed quia pronomen reflexivum additum nimis attingit subiectum. Additur enim, ubi de subiecti incommodo aut periculo agitur, sicut Criton. 45 B Gorg. 465 C 486 B ep. VII 347 B

E παρέχοι, καὶ φαίη μὲν ἂν ἐπιθυμεῖν ἀγαθὸς γενέσθαι ζωγράφος, καὶ μέμφοιτο σοὶ τῷ πατρί, ὅτι οὐκ ἐθέλεις ἀναλίσκειν εἰς αὐτὸν τούτων αὐτῶν ἕνεκα ἀργύριον, τοὺς δὲ δημιουργοὺς αὐτοῦ τούτου, τοὺς ζωγράφους, ἀτιμάζοι τε καὶ μὴ βούλοιτο παρ' αὐτῶν μανθάνειν; ἢ τοὺς αὐλητάς, βουλόμενος αὐλητὴς γενέσθαι, ἢ τοὺς κιθαριστάς; ἔχοις ἂν αὐτῷ ὅ τι χρῷο καὶ ὅποι πέμποις ἄλλοσε μὴ ἐθέλοντα παρὰ τούτων μανθάνειν;

ΘΕ. Μὰ Δία οὐκ ἔγωγε.

127 ΣΩ. Νῦν οὖν ταὐτὰ ταῦτα αὐτὸς πρὸς τὸν πατέρα ποιῶν θαυμάζεις καὶ μέμφει, εἰ ἀπορεῖ, ὅ τι σοι χρήσηται καὶ ὅποι πέμπῃ; ἐπεὶ Ἀθηναίων γε τῶν καλῶν κἀγαθῶν τὰ πολιτικὰ ὅτῳ ἂν βούλῃ συστήσομέν σε, ὅς σοι προῖκα συνέσται· καὶ ἅμα μὲν ἀργύριον οὐκ ἀναλώσεις, ἅμα δὲ πολὺ μᾶλλον εὐδοκιμήσεις παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ἢ ἄλλῳ τῳ συνών.

ΘΕ. Τί οὖν, ὦ Σώκρατες; οὐ καὶ σὺ τῶν καλῶν κἀγαθῶν εἶ ἀνδρῶν; εἰ γάρ σύ μοι ἐθέλοις συνεῖναι, ἐξαρκεῖ καὶ οὐδένα ἄλλον ζητῶ.

11. *χρήσηται* a[1] Γ Ξ t *Bkk.*, *χρήσεται* b ς. 12. *πέμπῃ* *Bkk.*, *πέμπει* r, *πέμποι* a b ς. Item 128 C *ἐθέλοι* a pars b. 13. *τὰ πολιτικὰ* del. Wagner. 16. *ἀνθρώποις* del. *Hsch.* 18. *ἐθέλοις* a Γ Ξ t *Bkk.*, *ἐθέλεις* b ς.

Thuc. IV 34, 3. Aeschin. III 90, aut de eius moribus, sicut Xen. Ag. II 25. Ceteroqui omittitur, sicut Lys. 213 C *τί οὖν δὴ χρησώμεθα, εἰ μήτε οἱ φιλοῦντες φίλοι ἔσονται κτλ.* De rep. II 368 B *ἀπορῶ ὅ τι χρήσωμαι· οὔτε γὰρ ὅπως βοηθῶ ἔχω — οὔτ' αὖ ὅπως μὴ βοηθήσω.* Prot. 321 C (*καταναλώσας τὰς δυνάμεις*) *ἠπόρει ὅ τι χρήσαιτο.* Dem. VIII 74 *τί χρήσεσθε καὶ τί δεῖ ποιεῖν;* Quare *σαυτῷ* inducere malueris quam scribere *αὐτῷ*, quod ita subiecto praemitti posse Stallbaum recte negavit.

3. *τούτων αὐτῶν* neglegenter pro *τούτου αὐτοῦ*, ut Euthyphron. 3 B.

4. *τούτου, τῆς ζωγραφίας,* per synesin. erast. 137 A Phaedon. 58 C ad remp. II 370 E. KNEBEL. Menon. 71 B.

12. *καλῶν κἀγαθῶν* sq. acc., in quo Wagner offendit, ut apol. 20 A *καλώ τε κἀγαθὼ τὴν προσήκουσαν ἀρετήν.* Gorg. 526 A.

14. *προῖκα συνέσται.* „Ob oculos habuit apol. 19 E.“ STALLB. 128 A.

ἅμα μὲν — ἅμα δέ ut Phaedon. 108 D Gorg. 452 D Prot. 310 E al. Liv. XXXI 46 *simul minarum, simul promissionum — memores.*

16. *ἀνθρώποις* additum ut Euthyphr. 5 A.

18. *συνεῖναι* de Socrate magistro, in quo Schleiermacher offendit, est etiam Theaet. 151 A de rep. I 328 D. „Tam de discipulo (ad 122 A) quam de magistro usurpatur.“ AST.

ΣΩ. Τί τοῦτο λέγεις, Θέαγες; B

IX. ΔΗ. Ὦ Σώκρατες, οὐ μέντοι κακῶς λέγει, καὶ ἅμα μὲν ἐμοὶ χαριεῖ· ὡς ἐγὼ οὐκ ἔσθ' ὅ τι τούτου μεῖζον ἂν ἕρμαιον ἡγησαίμην, ἢ εἰ οὗτός τε ἀρέσκοιτο τῇ σῇ συνουσίᾳ καὶ σὺ ἐθέλοις τούτῳ συνεῖναι. καὶ μέντοι καὶ αἰσχύνομαι λέγειν ὡς σφόδρα βούλομαι. ἀλλ' ἐγὼ ἀμφοτέρων ὑμῶν δέομαι, σέ τ' ἐθέλειν τούτῳ συνεῖναι καὶ σὲ μὴ ζητεῖν ἄλλῳ μηδενὶ συγγενέσθαι ἢ Σωκράτει· καί με πολλῶν καὶ φοβερῶν ἀπαλλάξετε φροντίδων· ὡς C νῦν πάνυ φοβοῦμαι ὑπὲρ τούτου, μή τινι ἄλλῳ ἐντύχῃ οἵῳ τοῦτον διαφθεῖραι.

ΘΕ. Μηκέτι νῦν, ὦ πάτερ, ὑπέρ γ' ἐμοῦ φοβοῦ, εἴπερ οἷός τ' εἶ πεῖσαι τοῦτον τὴν ἐμὴν συνουσίαν προσδέξασθαι.

ΔΗ. Πάνυ καλῶς λέγεις. Ὦ Σώκρατες, πρὸς σὲ δ' ἂν ἤδη εἴη ὁ μετὰ τοῦτο λόγος. ἐγὼ γάρ σοι ἕτοιμός εἰμι, διὰ βραχέων εἰπεῖν, καὶ ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ ὡς οἷόν τε οἰκειότατα παρέχειν, ὅτου ἂν δέῃ ἔμβραχυ,

1. *λέγεις* om. 𝔄¹Θ. 4. *ἀρέσκοιτο* F¹𝔄² (etiam Θ1re ut videtur) ς, *ἀρκέσοιτο* 𝔄¹*b*. 7. *τ' ἐθέλειν* *Bkk.*, *τε θέλειν* libri plerique ς. 9. *ἀπαλλάξετε* *ab* Schleiermacher *Beck*, *ἀπαλλάξατε* pars *b*rς. 16. *τοῦτο* Σ *Bkk.*, *τοῦτον* *ab*ς. 17. *διὰ* 𝔄¹Θ *Sch.*, *ὡς διὰ* ς cum *a²b* ut videtur. 18. *ἔμβραχυ* del. Ast.

1. *Θέαγες.* *ὦ* omittere admirantis est (Kühner, Ausf.Gram. II p. 43 sq.); quare Demodocus: *οὐ μέντοι κακῶς λέγει.* Aliter 129 C.

3. *ἅμα μὲν ἐμοί.* Inutile erat addere *ἅμα δὲ τούτῳ.*

4. *ἕρμαιον.* Symp. 217 A *ἕρμαιον — καὶ εὐτύχημα.* Mercurius et sortibus praeerat (Ar. pac. 365) et omnibus quae obviam fiunt (Aesch. sept. 490), rebus et inveniendis (Aesch. suppl. 887) et inventis. Welcker, Griech. Götterlehre II 458 sq.

ἢ εἰ, epexegesis post *τούτου.* Ad Criton. 44 C. Engelhardt, anacoluthorum Plat. spec. I 23 sq.

8. *σέ*, acc. c. inf. ut Lys. fr. V 2 *δέομαι ὑμᾶς συγγνώμην ἔχειν.* Kühner, Ausf. Gram. II p. 592.

11. *οἵῳ*, *τοιούτῳ ὥστε.* erast. 136 A. Ad Menon. 87 A.

14. *προσδέξασθαι* proprium de magistro. Euthyd. 272 C 295 D (*φοιτητήν*).

15. *πρὸς σέ.* „Schäfer ad Eur. Or. 485 *πρὸς τόνδε σοφίας τίς ἂν ἀγὼν ἥκοι πέρι*; similia comparavit haec: Eur. Heracl. 116 *πρὸς τοῦτον ἀγὼν ἆρα τοῦδε τοῦ λόγου μάλιστ' ἂν εἴη.* Med. 252 *οὐ γὰρ αὑτὸς πρὸς σὲ κἀμ' ἥκει λόγος.*" STALLB.

σὲ δ'. „Non infrequens est hoc *δέ* post vocativum. Ad leg. X 890 E Euthyd. 293 B. Xen. mem. II 1, 26. 9, 2." STALLB. Ad Theaet. 188 D.

17. *τὰ ἐμά.* Lach. 181 A *ὦ Σώκρατες, — οἰκεῖα τά τε σὰ ἡμῖν ὑπάρξει καὶ σοὶ τὰ ἡμέτερα.*" STALLB.

18. *ἔμβραχυ*, *συντόμως καὶ ἁπλῶς.* SCHOL. „*ἔμβραχυ* eodem fere modo, quo *ὡς ἔπος εἰπεῖν*, orationi modeste restringendae

D ἐὰν Θεάγη τουτονὶ ἀσπάζῃ τε καὶ εὐεργετῇς ὅ τι ἂν
127 οἷός τε ᾖς.
X. ΣΩ. Ὦ Δημόδοκε, τὸ μὲν ἐσπουδακέναι σε οὐ
θαυμάζω, εἴπερ οἴει ὑπ' ἐμοῦ μάλιστ' ἂν σοι τοῦτον
ὠφεληθῆναι· οὐ γὰρ οἶδα ὑπὲρ ὅτου ἄν τις νοῦν ἔχων
μᾶλλον σπουδάζοι ἢ ὑπὲρ υἱέος αὐτοῦ, ὅπως ὡς βέλτι-
στος ἔσται· ὁπόθεν δὲ ἔδοξέ σοι τοῦτο, ὡς ἐγὼ ἂν μᾶλ-
λον τὸν σὸν υἱὸν οἷός τε ἦν ὠφελῆσαι πρὸς τὸ πολίτην
ἀγαθὸν γενέσθαι ἢ σὺ αὐτός, καὶ ὁπόθεν οὗτος ᾠήθη
ἐμὲ μᾶλλον ἢ σὲ αὐτὸν ὠφελήσειν, τοῦτο πάνυ θαυμάζω.
E σὺ γὰρ πρῶτον μὲν πρεσβύτερος εἶ ἐμοῦ, ἔπειτα πολλὰς
ἤδη ἀρχὰς καὶ τὰς μεγίστας Ἀθηναίοις ἦρξας, καὶ τιμᾷ
ὑπὸ Ἀναγυρασίων τε τῶν δημοτῶν πολὺ μάλιστα καὶ
ὑπὸ τῆς ἄλλης πόλεως οὐδενὸς ἧττον· ἐμοὶ δὲ τούτων
οὐδὲν ἐνορᾷ οὐδέτερος ὑμῶν. ἔπειτα εἰ ἄρα τῆς μὲν
τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν συνουσίας Θεάγης ὅδε κατα-
φρονεῖ, ἄλλους δέ τινας ζητεῖ, οἳ παιδεύειν ἐπαγγέλλον-
ται οἷοί τε εἶναι νέους ἀνθρώπους, ἔστιν ἐνταῦθα καὶ
Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ Γοργίας ὁ Λεοντῖνος καὶ Πῶλος
128 ὁ Ἀκραγαντῖνος καὶ ἄλλοι πολλοί, οἳ οὕτω σοφοί εἰσιν,
ὥστε εἰς τὰς πόλεις ἰόντες πείθουσι τῶν νέων τοὺς
γενναιοτάτους τε καὶ πλουσιωτάτους, οἷς ἔξεστιν τῶν

8. ἦν] εἴην Ast.

inservit, nisi quod ὡς ἔπος εἰπεῖν ante οὐδέν (128 B) et πάντες inferri solet, hoc ante ὅστις ἄν, ὅστις βούλει, ὅπουπερ (Ar. Thesm. 390), et talia." HEINDORF ad Gorg. 457 A.

1. Θεάγη τουτονί, 127 E Θεάγης ὅδε, 128 D Χαρμίδην τουτονί. De articulo omisso ad Menon. 89 E.

11. ἔπειτα. De omisso δέ ad Menon. 95 A. erast. 133 C.

12. τὰς μεγίστας. Quare verisimile est hunc esse illum, cuius mentio fit Thuc. IV 75, 1 (a. Chr. 424) οἱ τῶν ἀργυρολόγων Ἀθηναίων στρατηγοὶ Δημόδοκος καὶ Ἀριστείδης.

13. Ἀναγυρασίων. Ἀναγυροῦς pagus erat tribus Erechtheidis. Hermann, Gr. Staatsalt.[5] p. 799. Cf. Φλιοῦς, Φλιάσιος.

15. ἄρα ad superiora respicit; Menon. 81 D.

18. ἔστιν ἐνταῦθα. Haec descripta esse ex apol. 19 E monuit Heindorf ad Prot. 316 D.

19. Πρόδικος, ad Menon. 75 E proll. p. 22.

Γοργίας, ad Menon. 70 C 71 C proll. p. 12.

Πῶλος, Gorgiae discipulus (Gorg. 448 A sqq.), qui artem rhetoricam conscripsit (Gorg. 462 B. ad Phaedr. 267 C). Non bene scriptor Platonem mutavit, a quo principes sophistarum enumerantur (apol. 19 E): Γοργίας τε ὁ Λεοντῖνος (clarissimus et maximus natu, cuius discipulus Prodicus fuisse dicitur, schol. ad remp. X 600 C) καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ Ἱππίας δὲ ὁ Ἠλεῖος. Welcker, Kl. Schr. II p. 408.

πολιτῶν ᾧ ἂν βούλωνται προῖκα συνεῖναι, τούτους πείθουσιν ἀπολείποντας τὰς ἐκείνων συνουσίας αὑτοῖς συνεῖναι προσκατατιθέντας ἀργύριον πάνυ πολὺ μισθόν, καὶ χάριν πρὸς τούτοις εἰδέναι. τούτων τινὰς εἰκὸς ἦν προαιρεῖσθαι καὶ τὸν υἱόν σου καὶ αὐτὸν σέ, ἐμὲ δ' οὐκ εἰκός· οὐδὲν γὰρ τούτων ἐπίσταμαι τῶν μακαρίων B τε καὶ καλῶν μαθημάτων, ἐπεὶ ἐβουλόμην ἄν· ἀλλὰ καὶ λέγω δήπου ἀεί, ὅτι ἐγὼ τυγχάνω, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν ἐπιστάμενος πλήν γε σμικροῦ τινος μαθήματος, τῶν ἐρωτικῶν. τοῦτο μέντοι τὸ μάθημα παρ' ὁντινοῦν *ἀντιποιοῦμαι δεινὸς εἶναι καὶ τῶν προγεγονότων ἀνθρώπων καὶ τῶν νῦν.

ΘΕ. Ὁρᾷς, ὦ πάτερ, ὅτι Σωκράτης οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τι ἐθέλειν ἐμοὶ συνδιατρίβειν; ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν ἕτοιμον, ἐὰν οὗτος ἐθέλῃ· ἀλλὰ ταῦτα παίζων πρὸς C ἡμᾶς λέγει. ἐπεὶ ἐγὼ οἶδα τῶν ἐμῶν ἡλικιωτῶν καὶ

3. *ἀργύριον πάνυ πολὺ μισθόν* Beck *Bkk.*, *ἀργύριον πάνυ πολὺν μισθόν abς*, *[ἀργύριον] πάνυ πολὺν μισθόν Sch.* 9. *γε σμικροῦ ab Bkk.*, *σμικροῦ γέ Eς.* 11. *ἀντιποιοῦμαι* scripsi, *ποιοῦμαι abς*, „fuit qui *οἴομαι* aut *προσποιοῦμαι* legendum putaret" Stallb., *προσποιοῦμαι* Turicenses *Hsch.*, *οἴομαι Sch.* *ἀντιποιοῦμαι* aptius est ad sententiam, quam *προσποιοῦμαι*, *ἀντι* autem post *ὁντινοῦν* excidere potuit. Quod conicias *που οἶμαι* (cf. Wohlrab ad Phaedon. 85 B) modestius esse videtur quam hic locus patitur. 14. *δοκεῖ τι e Bkk.*, *δοκεῖ τι ἔτι abς*, *δοκεῖ ἔτι Σ*bcu[cor] *Stb.*

3. *πάνυ πολύ*, ad Menon. 91 D. Ar. fr. 489 Dind. *λάβραξ ὁ πάντων ἰχθύων σοφώτατος.*

5. *αὐτὸν σέ* ut 130 E Alc. I 105 A; sed Gorg. 472 B *σὲ αὐτόν*. Ad Euthyd. 273 B *αὐτὸν ἐμέ*.

6. *οὐδὲν γὰρ τούτων.* „Similiter apol. 19 C." STALLB.

μακαρίων ut de rep. VI 496 C *μακάριον τὸ κτῆμα*. epin. 992 C *μαθήματος — μακαρίου*. Phaedr. 250 B *μακαρίαν ὄψιν*. Menon. 71 A.

7. *ἐπεί*, *quamquam*, ut mox *ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν ἕτοιμον*. Euthyphron. 9 B.

10. *τῶν ἐρωτικῶν.* „Symp. 177 D *οὐδέν φημι ἄλλο ἐπίστασθαι ἢ τὰ ἐρωτικά*. Ad Lys. 204 B." STALLB. Wohlrab, S. als Erotiker. Verhandl. der 35. Vers. deutscher Philologen u. Schulm. 1881 p. 42 sqq. Ad Menon. 76 C.

10. *παρά*, *praeter*, *magis quam*. Apol. 28 C Lach. 183 C Ion. 539 E. KNEBEL.

11. *ἀντιποιοῦμαι*, *mihi attribuo*, *vindico*, seq. inf. ut Hipp. min. 363 A *οἳ μάλιστ' ἂν ἀντιποιησαίμεθα μετεῖναι ἡμῖν τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ διατριβῆς*. Menon. 91 C *τῶν ἀντιποιουμένων τι ἐπίστασθαι εὐεργετεῖν*.

13. *οὐ πάνυ — τι* (cf. Euthyphron. 2 B *οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι*) distractum est ut Phaedon. 63 E *σχεδὸν μέν τι*, symp. 201 E *σχεδὸν γάρ τι*, Theaet. 169 B *κατ' Ἀνταῖόν τί μοι μᾶλλον*. Cf. Lys. 204 E *οὐ γὰρ πάνυ, ἔφη, τι*.

14. *ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν ἕτοιμον* ut de rep. VII 533 A *ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν οὐδὲν ἂν προθυμίας ἀπολίποι*. Charm. 176 B *τό γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει*.

15. *πρὸς ἡμᾶς* ut 125 E.

128 ὀλίγῳ πρεσβυτέρων οἳ πρὶν μὲν τούτῳ συνεῖναι οὐδενὸς ἄξιοι ἦσαν, ἐπειδὴ δὲ συνεγένοντο τούτῳ, ἐν πάνυ ὀλίγῳ χρόνῳ πάντων βελτίους φαίνονται ὧν πρότερον χείρους.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν οἷον τοῦτό ἐστιν, ὦ παῖ Δημοδόκου;

ΘΕ. Ναὶ μὰ Δία ἔγωγε, ὅτι ἐὰν σὺ βούλῃ, καὶ ἐγὼ οἷός τ' ἔσομαι τοιοῦτος γενέσθαι, οἷοίπερ καὶ ἐκεῖνοι.

D XI. ΣΩ. Οὔκ, ὠγαθέ, ἀλλά σε λέληθεν, οἷον τοῦτ' ἔστιν, ἐγὼ δέ σοι φράσω. ἔστι γάρ τι θείᾳ μοίρᾳ παρεπόμενον ἐμοὶ ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον δαιμόνιον. ἔστι δὲ τοῦτο φωνή, ἣ ὅταν γένηται, ἀεί μοι σημαίνει, ὃ ἂν μέλλω πράττειν, τούτου ἀποτροπήν, προτρέπει δὲ οὐδέποτε. καὶ ἐάν τίς μοι τῶν φίλων ἀνακοινῶται καὶ γένηται ἡ φωνή, ταὐτὸν τοῦτο ἀποτρέπει καὶ οὐκ ἐᾷ πράττειν. καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. Χαρμίδην

8. *φαίνονται*] ἐφαίνοντο Schleiermacher. 11. *δὲ* bς, om. *a*.

1. *τούτῳ* repetitur cum emphasi. Gorg. 510 D.

3. *φαίνονται*, non ἐφαίνοντο. „Transit enim Theages repente a rerum praeteritarum commemoratione ad cogitationem eorum, qui cum olim Socratis institutione usi essent, etiam nunc sapientia et virtute excellere videantur. Opportune autem Schleiermacher ad ipsam rem conferri iussit Theaet. 150 D εἰμὶ δὴ οὖν αὐτὸς μὲν οὐ πάνυ τις σοφός, οὐδέ τί μοί ἐστιν εὕρημα τοιοῦτο γεγονὸς τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἔκγονον· οἱ δέ μοι συγγιγνόμενοι τὸ μὲν πρῶτον φαίνονται ἔνιοι μὲν καὶ πάνυ ἀμαθεῖς, πάντες δὲ προϊούσης τῆς συνουσίας, οἷσπερ ἂν ὁ θεὸς παρείκῃ, θαυμαστὸν ὅσον ἐπιδιδόντες, ὡς αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις δοκοῦσι· καὶ τοῦτο ἐναργὲς ὅτι παρ' ἐμοῦ οὐδὲν πώποτε μαθόντες, ἀλλ' αὐτοὶ παρ' αὑτῶν πολλὰ καὶ καλὰ εὑρόντες καὶ κατέχοντες. τῆς μέντοι μαιείας ὁ θεός τε καὶ ἐγὼ αἴτιος κτλ. Qui locus universae huic disputationi tanquam fundamentum subiectus est.“ STALLB.

4. *ὦ παῖ Δημοδόκου*. Menon. 76 E ὦ παῖ Ἀλεξιδήμου. Charm. 158 B ὦ φίλε παῖ Γλαύκωνος. Lys. 204 B ὦ παῖ Ἱερωνύμου Ἱππόθαλες. 204 E πατρόθεν ἐπονομάζεται διὰ τὸ σφόδρα τὸν πατέρα γιγνώσκεσθαι αὐτοῦ.

6. *οἷοίπερ καί*. De καί addito ad 122 B Euthyphr. 13 A. erast. 132 D.

8. *ἔστι γάρ* sqq. ex apol. 31 D exscripta sunt. SCHLEIERM.

12. *καὶ ἐάν τις*. Haec scriptor non ex Platone petivit, qui nusquam testatur Socratem etiam amicis praesagivisse. Sed cf. Xen. mem. I 1, 4 καὶ πολλοῖς τῶν ξυνόντων προηγόρευε τὰ μὲν ποιεῖν τὰ δὲ μὴ ποιεῖν ὡς τοῦ δαιμονίου προσημαίνοντος· καὶ τοῖς μὲν πειθομένοις αὐτῷ συνέφερε, τοῖς δὲ μὴ πειθομένοις μετέμελε. Zeller, Philos. d. Griechen II[3] 1 p. 74 sq.

ἀνακοινῶται, *consulit de rebus suis*. Xen. an. III 1, 5 ὁ μέντοι Ξενοφῶν ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν ἀνακοινοῦται Σωκράτει τῷ Ἀθηναίῳ περὶ τῆς πορείας. STALLB.

13. *ταὐτὸν τοῦτο*, *pariter*. Ad symp. 178 E ταὐτὸν δὲ τοῦτο καὶ τὸν ἐρώμενον ὁρῶμεν ὅτι — αἰσχύνεται. Menon. 90 E. Cf. 130 C Euthyphr. 10 B τοὐναντίον.

14. *Χαρμίδην*. Charmides,

γὰρ τουτονὶ γιγνώσκετε τὸν καλὸν γενόμενον, τὸν Γλαύκωνος. οὗτός ποτε ἐτύγχανεν ἐμοὶ ἀνακοινούμενος μέλ- E
λων ἀσκήσειν στάδιον εἰς Νεμέαν· καὶ εὐθὺς αὐτοῦ ἀρχομένου λέγειν, ὅτι μέλλοι ἀσκεῖν, ἐγένετο ἡ φωνή. καὶ ἐγὼ διεκώλυόν τε αὐτὸν καὶ εἶπον ὅτι Λέγοντός σου μεταξὺ γέγονέ μοι ἡ φωνὴ ἡ τοῦ δαιμονίου· ἀλλὰ μὴ ἄσκει. Ἴσως, ἔφη, σημαίνει σοι, ὅτι οὐ νικήσω· ἐγὼ δὲ κἂν μὴ μέλλω νικᾶν, γυμνασάμενός γε τοῦτον τὸν χρόνον ὠφεληθήσομαι. ταῦτα εἰπὼν ἤσκει. ἄξιον οὖν πυθέσθαι αὐτοῦ, ἃ αὐτῷ ξυνέβη ἀπὸ ταύτης τῆς ἀσκή- 129
σεως. εἰ δὲ βούλεσθε τὸν Τιμάρχου ἀδελφὸν Κλειτόμαχον ἐρέσθαι, τί εἶπεν αὐτῷ Τίμαρχος ἡνίκα ἀποθανούμενος ᾔει εὐθὺ τοῦ δαιμονίου, ἐκεῖνός τε καὶ Εὔαθλος ὁ σταδιοδρομῶν, ὃς Τίμαρχον ὑπεδέξατο φεύγοντα· ἐρεῖ γὰρ ὑμῖν, ὅτι εἶπεν αὐτῷ ταῦτα.

ΘΕ. Τί;

4. *μέλλοι ab*, *μέλλει* pars *b* r ς. 12. *ἐρέσθαι ab* ς, *ἔρεσθε Γ*cor r Wagner *Sch.* *ἡνίκα*] *ἡνίκ' Γ Bkk.* 13. *ᾔει*] *ᾔειν Sch.*, itemque 129 C. ad 130 A. *δαιμονίου*] *δημοσίου* Baiter *Hrm. Sch.*, *δημίου* Baiter olim. 15. *ταῦτα a*¹ *Bkk.*, *ταυτί b* ς.

dialogi cognominis persona, Platonis avunculus (Proclus ad Tim. p. 25 *Γλαύκωνος δὲ Χαρμίδης καὶ Περικτιόνη* (*ἐγένοντο*), *τῆς δὲ Περικτιόνης ὁ Πλάτων*), adulescens formosus (Charm. 154 A), ad rem publicam accessit suadente Socrate (Xen. mem. III 7, 1). De eius morte Xen. Hell. II 4, 19. Bornemann ad Xen. symp. I 3.

1. *τουτονί*, quem omnes noverunt (Charm. 154 A *τοῦ δοκοῦντος καλλίστου εἶναι τά γε δὴ νῦν*). Gorg. 472 A *ἐν Πυθοῖ τοῦτο τὸ καλὸν ἀνάθημα.* erast. 134 A. Hipparch. 228 C (*οἶδε*). Menon. 76 A. Nam eum non coram adesse elucet ex accuratiore quae additur descriptione.

3. *στάδιον* ubi significat *cursum* ut vox abstracta articulo plerumque caret. Xen. an. IV 8, 27 *ἠγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν στάδιον —, δόλιχον δὲ Κρῆτες —, πάλην δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγκράτιον ἕτεροι.* Sed de leg. VIII 833 A *ὁ τὸ στάδιον ἁμιλλησόμενος —, ὁ τὸν δίαυλον, κτλ.*

Νεμέαν per metonymiam pro *Νέμεα*. Cf. Isae. VII 36 *γεγυμνασιάρχηκα εἰς Προμήθεια.*

11. *βούλεσθε*, *mavultis.* Menon. 71 D. De Timarcho ceterisque aliunde nihil constat.

13. *εὐθύ*, *recta adversus*, „usus ob raritatem notandus." RUHNKEN ad Tim. s. v. „Vulgo enim *recta ad* (129 D), apud inferioris aetatis scriptores saepius *contra*, ut Max. Tyr. diss. XV 7 *νῆσον οἰκεῖ εὐθὺ Ἴστρου.*" KNEBEL.

14. *ὑπεδέξατο φεύγοντα.* Haec triginta tyrannorum temporibus gesta esse, si modo gesta sunt, ex hoc loco non elucet. De leg. XII 955 B *φυγάδος δὲ ὑποδοχῆς θάνατος ἔστω ζημία.*

ἐρεῖ γάρ. Apodosis (*ἔξεστιν*) omissa est ut in familiari sermone. Ad Gorg. 454 B 456 A. Cf. Faesi ad Il. Φ 487.

129 ΣΩ. Ὦ Κλειτόμαχε, ἔφη, ἐγὼ μέντοι ἔρχομαι ἀποθανούμενος νυνί, διότι Σωκράτει οὐκ ἤθελον πείθεσθαι. τί δὴ οὖν ποτε τοῦτο εἶπεν ὁ Τίμαρχος; ἐγὼ φράσω.
B ὅτε ἀνίστατο ἐκ τοῦ συμποσίου ὁ Τίμαρχος καὶ Φιλήμων ὁ Φιλημονίδου ἀποκτενοῦντες Νικίαν τὸν Ἡροσκαμάνδρου, ἠπιστάσθην μὲν αὐτὼ μόνω τὴν ἐπιβουλήν, ὁ δὲ Τίμαρχος ἀνιστάμενος πρὸς ἐμὲ εἶπεν, Τί λέγεις, ἔφη, ὦ Σώκρατες; ὑμεῖς μὲν πίνετε, ἐμὲ δὲ δεῖ ποι ἐξαναστῆναι· ἥξω δὲ ὀλίγον ὕστερον, ἐὰν τύχω. καί μοι ἐγένετο ἡ φωνή, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Μηδαμῶς, ἔφην, ἀναστῇς· γέγονε γάρ μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον. καὶ ὃς ἐπέσχε. καὶ διαλιπὼν χρόνον αὖθις ὡρμᾶτο
C ἰέναι, καὶ ἔφη, Εἶμι δή, Σώκρατες. αὖθις ἐγένετο ἡ φωνή· αὖθις οὖν αὐτὸν ἠνάγκασα ἐπισχεῖν. τὸ τρίτον, βουλόμενός με λαθεῖν, ἀνέστη οὐκέτι εἰπών μοι οὐδέν, ἀλλὰ λαθών, ἐπιτηρήσας ἄλλοσε τὸν νοῦν ἔχοντα· καὶ οὕτως ᾤχετο ἀπιὼν καὶ διεπράξατο ἐξ ὧν ᾔει ἀποθανούμενος. ὅθεν δὴ τοῦτο εἶπεν πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὅπερ νῦν ὑμῖν ἐγώ, ὅτι ἴοι ἀποθανούμενος διὰ τὸ ἐμοὶ ἀπιστῆσαι.

7. *πρὸς ἐμὲ a Bkk.*, *πρός με b ς.* 11. *τὸ δαιμόνιον* del. Wagner. Sed cf. Euthyd. 272 E. 12. *διαλιπὼν 𝔄 Bkk.*, *διαλείπων b ς.* 17. *ᾤχετο*] *ᾤχετ' Γ Bkk.* 18. *τοῦτο*] *τοῦτ' Γ Bkk.*

3. *τί δή*, interrogatio interiecta ut Menon. 97 E.
τοῦτο ut Menon. 80 E.

4. *ἀνίστατο — ἀποκτενοῦντες.* Xen. an. II 4, 16 *ἔπεμψέ με Ἀριαῖος καὶ Ἀρτάοζος πιστοὶ ὄντες.* Lys. 207 D. Ad Menon. 79 E.

6. *ἀποκτενοῦντες — ἠπιστάσθην* ut Phaedr. 261 B *σχολάζοντες συνεγραψάτην*, Xen. mem. I 2, 33 *καλέσαντες — ἐδεικνύτην*; h. l. aptissime.

7. *εἶπεν — ἔφη*, mox *εἶπον — ἔφην* ut erast. 132 B 135 A. Menon. 95 E.

8. *ποι ἐξαναστῆναι.* Phaedon. 116 A *ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι.* Prot. 311 A *δεῦρο ἐξαναστῶμεν.*

9. *ἐὰν τύχω*, *si forte* („*wenn das Glück will*"). Sim. Theaet. 179 C *ἀνάλωτοι γάρ, εἰ ἔτυχον* (*fortasse*), *εἰσίν.* Hipp. min. 367 A *εἰ τύχοι.*

11. *γέγονε — δαιμόνιον.* Euthyd. 272 E *ἐγένετο τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον.*

12. *διαλιπών.* Phaedon. 117 E 118 A *ὀλίγον χρόνον διαλιπών.* ib. 59 E *οὐ πολὺν — χρόνον ἐπισχών.* STALLB.

13. *Σώκρατες* ut Men. 98 A *Μένων ἑταῖρε.* Aliter 127 B *Θέαγες.*
αὖθις ἐγένετο. Anaphorae gravitatem auget asyndeton. Gorg. 510 C *οὗτος μέγα — δυνήσεται, τοῦτον οὐδεὶς χαίρων ἀδικήσει.* KNEBEL. Ar. av. 76 sqq.

19. *ἀπιστῆσαι.* *ἀπιστεῖν τὸ ἀπειθεῖν. οὕτω Πλάτων.* Phavor. Hipparch. 229 B. Ad apol. 29 C.

ἔτι τοίνυν περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ πολλῶν ἀκούσεσθον, ἃ ἐγὼ ἔλεγον περὶ τῆς διαφθορᾶς τοῦ στρατοπέδου. καὶ τὰ μὲν παρεληλυθότα τῶν εἰδότων ἔστιν ἀκοῦσαι· πεῖραν δ' ἔξεστι νυνὶ λαβεῖν τοῦ σημείου, εἰ ἄρα τι λέγει. ἐπὶ γὰρ τῇ ἐπὶ στρατείαν ἐξορμῇ Σαννίωνος τοῦ καλοῦ ἐγένετό μοι τὸ σημεῖον, οἴχεται δὲ νῦν μετὰ Θρασύλλου στρατευσόμενος εὐθὺ Ἐφέσου καὶ Ἰωνίας. ἐγὼ οὖν οἴομαι ἐκεῖνον ἢ ἀποθανεῖσθαι ἢ ὁμοῦ τι τούτῳ γ' ἐλᾶν, καὶ περί γε τῆς πραγματείας τῆς ἄλλης πάνυ φοβοῦμαι. D

XII. *Ταῦτα δὴ πάντα εἴρηκά σοι, ὅτι ἡ δύναμις αὕτη τοῦ δαιμονίου τούτου καὶ εἰς τὰς συνουσίας τῶν μετ' ἐμοῦ συνδιατριβόντων τὸ ἅπαν δύναται. πολλοῖς μὲν γὰρ ἐναντιοῦται, καὶ οὐκ ἔστι τούτοις ὠφεληθῆναι* E

6. *καλοῦ ς Stb.*, *Καλοῦ* Cornar. Ficin. Bipont. *Bkk. Sch.* (Scribendum erat *Κάλου*, cf. *Κλύτος*, *Σόφος* et quae enumerat Lehrs, De Aristarchi stud. Hom.[2] p. 279 sqq.) *τὸ* 𝔄[2]*Θ Bkk.*, om. *abς*.
9. *γ' ἐλᾶν Hrm.*, *γελᾶν a*[1], *ἐλᾶν bς*. *πραγματείας bς Bkk.*, *στρατείας a Hrm.*

1. *τῶν ἐν Σικελίᾳ.* „Referenda sunt haec ad expeditionem in Siciliam Ol. 91, 2 (a. Ch. 415) ab Atheniensibus susceptam; Thuc. VI 8 sqq.“ KNEBEL. Plut. de genio Socr. 11: *ἀκούω δὲ καὶ τὴν ἐν Σικελίᾳ τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως φθορὰν προειπεῖν αὐτόν.*
πολλῶν, *εἰδότων.*
4. *εἰ ἄρα*, *ecquid.* Phaedr. 268 A Prot. 343 C de rep. I 433 A *ἄκουε εἴ τι ἄρα λέγω.* Phaedon. 70 C *εἴτ' ἄρα — εἴτε καὶ οὔ.* Erast. 137 B.
5. *Σαννίωνος*, de quo nihil aliunde constat.
7. *Θρασύλλου.* Agide rege a moenibus Athenarum reiecto Thrasylli apud populum gratia adeo aucta est, ut M peditibus, C equitibus, L navibus eum praeficerent (Xen. Hell. I 1, 33 sq.). Quibus copiis ille Samum profectus (a. Ch. 410) Pygela, Ioniae oppidum, oppugnavit, Milesiorum manum vicit, Notium et Colophonem cepit, Lydiam vastavit; apud Ephesum autem cladem accepit magnam, qua illius expeditionis spes ad irritum cecidit. Hinc illud *εὐθὺ Ἐφέσου* et *πάνυ φοβοῦμαι* vaticinium ex eventu.
8. *ὁμοῦ τι*, *prope.* Dion. Hal. ant. I 78, 198 *ὁμοῦ τι τῷ τίκτειν εἶναι τὴν κόρην.* Ael. de nat. an. IV 36 *τοὺς — ὁμοῦ τῷ θανάτῳ ὄντας.* De addito *τι*, *fere*, cf. Hipparch. 229 B *ἐγγύς τι.* Apud Platonem *ὁμοῦ* est *una.*
9. *ἐλᾶν.* Euthyphr. 4 A *πόρρω που — σοφίας ἐλαύνοντος.* Eur. Heracl. 904 *ἐγγὺς μανιῶν ἐλαύνει.* Vertas igitur: *aut saltem* (*γε*) *prope ad hoc accessurum*, h. e. *simile quid perpessurum esse.* (Ast.)
„*πραγματείας*, *negotio*, h. e. de tota illa expeditione.“ STALLB.
13. *μετ' ἐμοῦ συνδιατριβόντων*, mox *τούτοις συνδιατρίβειν.* Ad Menon. 80 D *μετὰ σοῦ — συζητῆσαι.*
πολλοῖς μὲν γάρ. Proxima petita sunt ex Theaet. 150 D — 151 A; proll. p. 229.
14. *τούτοις* pro *τούτους.* Ad apol. 30 D. Aliter Menon. 91 A.

μετ' ἐμοῦ διατρίβουσιν, ὥστε οὐχ οἷόν τέ μοι τούτοις συνδιατρίβειν· πολλοῖς δὲ συνεῖναι μὲν οὐ διακωλύει, ὠφελοῦνται δὲ οὐδὲν συνόντες. οἷς δ' ἂν συλλάβηται τῆς συνουσίας ἡ τοῦ δαιμονίου δύναμις, οὗτοί εἰσιν ὧν καὶ σὺ ᾔσθησαι· ταχὺ γὰρ παραχρῆμα ἐπιδιδόασιν. καὶ τούτων αὖ τῶν ἐπιδιδόντων οἱ μὲν καὶ βέβαιον ἔχουσι
130 καὶ παραμόνιμον τὴν ὠφελίαν· πολλοὶ δὲ ὅσον ἂν μετ' ἐμοῦ χρόνον ὦσιν, θαυμάσιον ἐπιδιδόασιν, ἐπειδὰν δέ μου ἀπόσχωνται, πάλιν οὐδὲν διαφέρουσιν ὁτουοῦν. τοῦτό ποτε ἔπαθεν Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου υἱὸς τοῦ Ἀριστείδου. διατρίβων γὰρ μετ' ἐμοῦ πάμπολυ ἐπεδεδώκει ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ· ἔπειτα αὐτῷ στρατεία τις ἐγένετο καὶ ᾤχετο ἐκπλέων· ἥκων δὲ κατελάμβανε μετ' ἐμοῦ διατρίβοντα Θουκυδίδην τὸν Μελησίου υἱὸν τοῦ Θουκυ-
B δίδου. ὁ δὲ Θουκυδίδης τῇ προτεραίᾳ μοι δι' ἀπεχθείας ἐν λόγοις τισὶν ἐγεγόνει. ἰδὼν οὖν με ὁ Ἀριστείδης, ἐπειδὴ ἠσπάσατό τε καὶ τἆλλα διελέχθη, Θουκυδίδην δέ,

7. *ὠφελίαν* 𝔄 et ut videtur t *Sch.*, *ὠφέλειαν* ϛ. Item 130 E. Cf. proll. p. 235. 10. *ἔπαθεν* bϛ *Bkk.*, *ἔμαθεν* a[1]. *υἱὸς* del. Ast, itemque statim *υἱὸν*. 11. *ἐπεδεδώκει*, mox *ἐγεγόνει*] *ἐπεδεδώκειν*, *ἐγεγόνειν* *Sch.* Cf. Cobet, mnemos. nov. ser. III p. 196 sq. Schanz, Plat. op. XII 1 proll. p. 13 sq. 16. *οὖν με* ab *Stb.*, *με οὖν* ut videtur EFϛ *Bkk.*

2. *διακωλύει*, int. *ἐμέ*. Theaet. 151 B *ἐνίοις μὲν τὸ γιγνόμενόν μοι δαιμόνιον ἀποκωλύει ξυνεῖναι, ἐνίοις δὲ ἐᾷ.* („multi vero sunt quos non impedit quominus mecum versentur." Ast, itemque Schleiermacher, Wagner, Hirschig. Oppositum est *οὐχ οἷόν τέ μοι τούτοις συνδιατρίβειν*.)

3. *συλλάβηται τῆς συνουσίας*, *adiuvat in consuetudine mecum iungenda.* AST. De structura cf. Phaedr. 237 A *ξύμ μοι λάβεσθε τοῦ μύθου.* Frequentius est activum.

4. *οὗτοι* ut 127 D *τοῦτο.* Menon. 71 B erast. 137 C Hipparch. 228 D.

10. *Ἀριστείδης.* De Aristide filio illius Lysimachi, de quo v. ad Menon. 94 A, Aristidis Iusti nepote, item de Thucydide Melesiae filio Thucydidis maioris (ad Menon. 94 C) nepote erudiendis agitur cum Socrate Lach. 179 A sqq. KNEBEL. Quo factum est, ut scriptor cum Aristidis mentione ex Theaet. 150 E repetita Thucydidis mentionem consociaret. SCHLEIERM.

13. *ἥκων.* Ar. ran. 1157 *ἥκω δὲ ταὐτόν ἐστι τῷ κατέρχομαι.* Crat. 440 E *εἰσαῦθις — διδάξεις, ἐπειδὰν ἥκῃς· νῦν δὲ — πορεύου εἰς ἀγρόν.* Krüger ad Xen. an. II 1, 9.

15. *δι' ἀπεχθείας — ἐγεγόνει*, *odium in me conceperat.* AST., vi activa ut Eur. Hipp. 1164 (*τέθνηκε*) *πρὸς τοῦ; δι' ἔχθρας μῶν τις ἦν ἀφιγμένος, ὅτου κατῄσχυν' ἄλοχον —;* Aliter Aesch. Prom. 121, ubi v. Wecklein. Ad Phaedon. 82 E Alc. I 103 A.

17. *ἠσπάσατο — διελέχθη.* Charm. 153 B *πόρρωθεν ἠσπά-*

ἔφη, ἀκούω, ὦ Σώκρατες, σεμνύνεσθαι ἄττα πρὸς σὲ καὶ χαλεπαίνειν ὥς τι ὄντα. Ἔστι γάρ, ἔφην ἐγώ, οὕτως. Τί δέ; οὐκ οἶδεν, ἔφη, πρὶν σοὶ συγγενέσθαι οἷον ἦν τὸ ἀνδράποδον; Οὐκ ἔοικέν γε, ἔφην ἐγώ, νὴ τοὺς θεούς. Ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτός γε, ἔφη, καταγελάστως ἔχω, ὦ Σώκρατες. Τί μάλιστα; ἔφην ἐγώ. Ὅτι, ἔφη, πρὶν C μὲν ἐκπλεῖν, ὁτῳοῦν ἀνθρώπῳ οἷός τ' ἦ διαλέγεσθαι καὶ μηδενὸς χείρων φαίνεσθαι ἐν τοῖς λόγοις, ὥστε καὶ ἐδίωκον τὰς συνουσίας τῶν χαριεστάτων ἀνθρώπων· νυνὶ δὲ τοὐναντίον φεύγω, ἄν τινα καὶ αἰσθάνωμαι πεπαιδευμένον· οὕτως αἰσχύνομαι ἐπὶ τῇ ἐμαυτοῦ φαυλότητι. Πότερον δέ, ἦν δ' ἐγώ, ἐξαίφνης σε προύλιπεν αὕτη ἡ δύναμις ἢ κατὰ σμικρόν; Κατὰ σμικρόν, ἦ δ' ὅς. Ἡνίκα δέ σοι παρεγένετο, ἦν δ' ἐγώ, πότερον μα- D θόντι παρ' ἐμοῦ τι παρεγένετο, ἤ τινι ἄλλῳ τρόπῳ; Ἐγώ σοι ἐρῶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες· ἄπιστον μὲν νὴ τοὺς θεούς, ἀληθὲς δέ. ἐγὼ γὰρ ἔμαθον μὲν παρὰ σοῦ οὐδὲν πώποτε, ὡς αὐτὸς οἶσθα· ἐπεδίδουν δέ, ὁπότε σοι συνείην, κἂν εἰ ἐν τῇ αὐτῇ μόνον οἰκίᾳ εἴην, μὴ ἐν τῷ αὐτῷ δὲ οἰκήματι· μᾶλλον δὲ ὁπότε ἐν τῷ αὐτῷ οἰκήματι. καὶ ἔμοιγε ἐδόκουν πολὺ μᾶλλον ὁπότε ἐν τῷ αὐτῷ οἰκήματι ὢν λέγοντός σου βλέποιμι πρὸς σέ, μᾶλ-

1. ἀκούω, ὦ Σώκρατες ab Bkk., Σώκρατες, ἀκούω Eς. 3. δέ $\mathfrak{A}^1$ς Hrm., δαί $\mathfrak{A}^2$Θt Bkk. 6. μάλιστα] μάλιστ' Γ Bkk. πρὶν μὲν ab Bkk., πρίν με Eς. 7. ἦ pars b et ut videtur $\mathfrak{A}^s$ Bkk., ἦν ς. ἀνθρώπῳ $\mathfrak{A}^1$ Tur., ἀνθρώπων ut videtur bς Bkk. 12. προύλιπεν ς, προύλειπεν a¹ pars b. 16. ἐρῶ, ἔφη abς Tur., ἔφη, ἐρῶ Σc Bkk. 17. ἔμαθον μὲν a Bkk., ἔμαθον ut videtur bς.

ζοντο. ib. 153 C παρακαθεζόμενος οὖν ἠσπαζόμην τόν τε Κριτίαν καὶ τοὺς ἄλλους καὶ διηγούμην αὐτοῖς τὰ ἀπὸ στρατοπέδου, ὅ τι μέ τις ἀνέροιτο.

2. τι. Apol. 41 E ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι μηδὲν ὄντες. Alc. I 122 D Clit. 408 C. Ad remp. VIII 562 D. 129 D τι λέγει erast. 133 C.

4. ἀνδράποδον. „Illiberalem hominis vituperat animum, qui quid Socrati deberet non sentire aut meminisse videatur. Xen. mem. IV 2, 39 Εὐθύδημος — πάνυ ἀθύμως ἔχων ἀπῆλθε καὶ καταφρονήσας ἑαυτοῦ καὶ νομίσας τῷ ὄντι ἀνδράποδον εἶναι.“ STALLB. Alc. I 120 B.

6. τί μάλιστα; *cur tandem?* Ad Menon. 76 B 80 B. Aliter Hipparch. 228 B.

9. χαριεστάτων de hominibus elegantis ingenii (mox πεπαιδευμένον). Lach. 180 D erast. 135 D. KNEBEL.

10. τοὐναντίον ut Hipparch. 228 A.

17. ἔμαθον — οὐδέν. Theaet. 150 D ἐπιδιδόντες — καὶ τοῦτο ἐναργὲς ὅτι παρ' ἐμοῦ οὐδὲν πώποτε μαθόντες.

19. κἄν. Ad 121 A.

E λον ἢ ὁπότε ἄλλοσε ὁρῴην. πολὺ δὲ μάλιστα καὶ πλεῖστον ἐπεδίδουν, ὁπότε παρ' αὐτόν σε καθοίμην ἐχόμενός σου καὶ ἁπτόμενος. νῦν δέ, ἦ δ' ὅς, πᾶσα ἐκείνη ἡ ἕξις ἐξερρύηκε.

XIII. Ἔστιν οὖν, ὦ Θέαγες, τοιαύτη ἡ ἡμετέρα συνουσία· ἐὰν μὲν τῷ θεῷ φίλον ᾖ, πάνυ πολὺ ἐπιδώσεις καὶ ταχύ, εἰ δὲ μή, οὔ. ὅρα οὖν μή σοι ἀσφαλέστερον ᾖ παρ' ἐκείνων τινὶ παιδεύεσθαι, οἳ ἐγκρατεῖς αὐτοί εἰσιν τῆς ὠφελίας ἣν ὠφελοῦσιν τοὺς ἀνθρώπους, μᾶλλον ἢ παρ' ἐμοῦ ὅ τι ἂν τύχῃ, τοῦτο πρᾶξαι.

181 ΘΕ. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἡμᾶς οὑτωσὶ ποιῆσαι, ἀποπειραθῆναι τοῦ δαιμονίου τούτου συνόντας ἀλλήλοις. καὶ ἐὰν μὲν παρείκῃ ἡμῖν, ταῦτα βέλτιστα· εἰ δὲ μή, τότε ἤδη παραχρῆμα βουλευσόμεθα ὅ τι δράσομεν, εἴτε ἄλλῳ συνεσόμεθα, εἴτε καὶ αὐτὸ τὸ θεῖον τὸ σοὶ γιγνόμενον πειρασόμεθα παραμυθεῖσθαι

1. δὲ $\mathfrak{A}^2 a^2$ *Bkk.*, δή $a^1 b$ς. 2. καθοίμην *ab Bkk.*, καθήμην EFrς. 3. δέ *ab Stb.*, δή ς *Bkk.* 8. οἳ ut videtur *b*ς, ὅτ' a^1, οἵ τ' a^2. 10. ἐμοῦ] ἐμοὶ *Hrm.* τύχῃ *ab Bkk.*, τύχοι EFς, τύχης Bekker *Sch.* 13. ταῦτα βέλτιστα del. *Hsch.* dubitans: „Sed num auctor Graece scivit?"

3. ἁπτόμενος. Imitatus est symp. 175 D εὖ ἂν ἔχοι — εἰ τοιοῦτον εἴη ἡ σοφία, ὥστ' ἐκ τοῦ πληρεστέρου εἰς τὸν κενώτερον ῥεῖν ἡμῶν, ἐὰν ἁπτώμεθα ἀλλήλων, ὥσπερ τὸ ἐν ταῖς κύλιξιν ὕδωρ τὸ διὰ τοῦ ἐρίου ῥέον ἐκ τῆς πληρεστέρας εἰς τὴν κενωτέραν. STALLB. Inde ἐξερρύηκε.

6. τῷ θεῷ. Alc. I 105 D διὸ δὴ καὶ πάλαι οἴομαί με τὸν θεὸν (103 A τι δαιμόνιον ἐναντίωμα) οὐκ ἐᾶν διαλέγεσθαί σοι. Ad Theaet. 150 CD.

10. μᾶλλον. „Saepissime fit, ut post alium comparativum a particula ἤ paulo remotiorem ante hanc particulam perspicuitatis gratia μᾶλλον invehatur. Phaedon. 79 E." KNEBEL.

παρ' ἐμοῦ ὅ τι ἂν τύχῃ. „H. e. *ea uti fortuna, quae tibi per me contigerit.*" STALLB. Verba ἐμοῦ et τύχῃ sana esse videntur, siquidem alterum alterum tuetur. Nam si servatur τύχῃ, structura est ut Diod. XIII 26 εἰ μὲν αὐτοῖς ἐκ ταύτης τῆς πράξεως ἔπαινοι τυγχάνουσι; sin scripseris ἐμοί, necessarium videtur τύχης coll. Crit. 45 D ὅ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράξουσιν. Prot. 353 A Gorg. 522 C symp. 181 B al. Varia πάθη eorum, qui Socratis consuetudine utuntur, tria enumerantur 129 E sq.

13. ταῦτα βέλτιστα. Plerumque in hac structura apodosis omittitur. Prot. 311 D 325 D de rep. IX 575 D Gorg. 503 C. Sed ut h. l., Hipp. mai. 295 B ἐὰν μὲν εὕρωμεν, κάλλιστα ἕξει· εἰ δὲ μή κτλ.

14. εἰ δὲ μή. Post ἐὰν μέν exspectaveris ἐὰν δὲ μή, ut de rep. IX 575 D ἐὰν μὲν ἑκόντες ὑπείκωσιν· ἐὰν δὲ μὴ κτλ. Sed frequentius est εἰ δὲ μή, quod in formulam abiit *(sin aliter)*.

15. συνεσόμεθα, pluralis ut Menon. 71 C.

εὐχαῖσί τε καὶ θυσίαις καὶ ἄλλῳ ὅτῳ ἂν οἱ μάντεις ἐξηγῶνται.

ΔΗ. Μηκέτι πρὸς ταῦτα ἀντείπῃς, ὦ Σώκρατες, τῷ μειρακίῳ· εὖ γὰρ λέγει Θεάγης.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ δοκεῖ χρῆναι οὕτω ποιεῖν, οὕτω ποιῶμεν.

1. εὐχαῖσι. Vetus terminatio lege nulla accedit. Tim. 74 E ταῖς καμπαῖσιν, de leg. 690 E τοῖσι δήμοις, al. Menex. 244 A εὐχαῖς καὶ θυσίαις. de rep. X 885 B θυσίαις τε καὶ εὐχαῖς. εὐχαῖσί τε καὶ θυσίαις. Ad Euthyphr. 14 B.

2. ἐξηγῶνται. Ad Euthyphr. 4 C.

PROLEGOMENA

AD

ERASTAS.

De erastis egerunt[1])
Schleiermacher II T. III. Bd. 3. Aufl. p. 189—191.
Ast p. 497—498.
Stutzmann, I. I., Plato de philosophia, vel dialogus qui inscribitur ἐρασταί. Ed. II. Erlangae 1818. p. 22—24.
Socher p. 127—129.
Knebel[2]) p. 53—54.
Arnold I. T. II. Heft. Berlin 1836. p. 322—327.
Stallbaum vol. VI. sect. II. p. 265—267. (Stallbaum, G., Iudicium de duobus dialogis vulgo Platoni adscriptis. Lipsiae 1836. p. 20—22.)
Hermann p. 421—422.
Wagner[2]) p. 49—52.
Steinhart VI. Bd. Leipzig 1857. p. 477—485.
Grote vol. I p. 442—453.

I. Argumentum et dispositio dialogi.

Tiedemann, D., Dialogorum Platonis argumenta. Biponti 1786. p. 38—40.

Hunziker, I., Argumenta dialogorum (Plat. opera ed. Didot. Vol. III. Parisiis 1873). p. 3—4.

Exordium.

In Dionysii grammatici ludum ingressus Socrates adulescentulos duos conspicit de rebus caelestibus disceptantes eorumque amatores. Interroganti, quid contendant, unus ex amatoribus, qui rei gymnicae operam dedit,

1) V. supra p. 1.   2) V. supra p. 224.

nugari illos philosophantes respondet; quare Socrates eum interrogat, nonne pulchrum sit philosophari. Rivalis autem eius, qui artibus liberalibus vacavit, Socratem cavere iubet, ne frustra interroget somnolentum luctatorem; ipse interrogatus philosophari pulchrum sibi videri respondet. Idem concedit fieri non posse, ut dicatur quale aliquid sit, priusquam quid sit convenerit. Quare Socrates eum interrogat, quid sit philosophari.[1])

I. Docetur quid philosophia non sit.

Solo dixit se senescere semper multa discentem; quare amatori philosophia esse videtur rerum multarum scientia (πολυμαθία). Interrogatus autem concedit philosophiam non solum pulchrum esse, sed etiam bonum, itemque reliquas artes, velut gymnicam; in qua non multos labores, sed moderatos utiles esse Socrates ostendit. Itemque omnia, et quae ad corpus et quae ad animum spectent, conducere si moderata, non multa sint amator concedit. At quis dicat qui modus in discendo moderatus sit?[2]) Quare hoc quaerendum est, quae potissimum disciplinae discendae sint, quoniam non omnes discendae sunt. Videntur amatori discendae esse eae, ex quibus maximam aliquis gloriam capere possit; maximam autem capere eum, qui videatur artium peritus aut omnium aut quam plurimarum et praestantissimarum. Socrates interrogat, num ita hoc dicat, sicut architectus pluris aestimandus sit quam tignarius; ita enim non duas artes disci posse, nedum plures. Amator autem censet non oportere philosophum artem ullam penitus nosse, sed ut sententiam suam conferre et omnium sapientissimus videri possit. Ita quinquertiones reliquis athletis praestare, luctatoribus autem et cursoribus cedere Socrates ostendit; quod praeclare dictum amator collaudat.[3]) Quaerit autem Socrates, postquam amator concessit bonos utiles esse, pravos inutiles, num utiles sint philosophi in omnibus artibus secundarii. Homo enim aegrotus non philosophi operam desiderat, sed medici, fluctibus iactatus non philosophi, sed gubernatoris, itemque reliqui omnes non philosophi, sed opificis; quare donec sunt opifices, inutilis est philosophus. Sunt autem opifices, quare philosophus inutilis est; inutiles autem pravos esse concessum est. Quare quamdiu artifices sunt, philosophi pravi sunt.[4])

Transitio. Videndum est igitur, ne aliud quid sit philosophia atque artium omnium scientia.[5])

1) 132 A — 133 C. 2) 133 C — 135 A. 3) 135 A — 136 B. 4) 136 B — 137 A. 5) 137 B.

II. Docetur quid philosophia sit.

Et equos et canes et homines ea ars recte castigat, quae meliores reddit, eademque bonos et pravos discernit et multos et singulos. Quae vero recte castigat ars est iudiciaria sive iustitia; ea igitur boni et pravi discernuntur tam multi quam singuli. Nam singulos cognoscit aut ignorat quales sint, qui multos, et multos, qui singulos. Quare ignorat alios, qui semet ipse ignorat, et hoc suadet Delphica inscriptio, ut prudentiam (*σωφροσύνην*) colamus et iustitiam. Nam prudentia, qua bonos et malos discernimus, eadem est atque iustitia, qua recte castigamus. Civitates autem recte administrantur, si iniusti puniuntur, itemque singulae domus, si domini iusti sunt; quare etiam civilis sapientia (*πολιτική*) sive regia et tyrannica ars eadem est, et idem est rex, tyrannus, vir civilis, administrator, dominus, prudens, iustus. In hac arte non licet philosophum quinquertionem esse et paene summum, sive secundarium et inutilem donec illorum aliquis exstat, sed turpe est secundarium reperiri. Haud quaquam igitur philosophia est multarum rerum scientia.

Conclusio. Quibus rebus expositis sapiens ille amator erubescens tacuit, reliqui dicta laudaverunt.[1])

II. Quid scriptor in scribendis erastis spectaverit.

De erastarum auctoritate iam dubitavit grammaticus ceterum haud quaquam suspiciosus Thrasyllus[2]); libellum a Platone abiudicaverunt Boeckh[3]), Schleiermacher[4]), Ast[5]), Socher[6]), Knebel[7]), Stallbaum[8]), K. F. Hermann[9]), Wagner[10]), Steinhart[11]) Hunziker[12]), Überweg[13]), Zeller[14]), quia neque sententia dialogi neque argumenti tractatio ea est, ut Platonis manum agnoscamus.

Nam postquam quaestio proposita est, quid sit philosophari[15]), disputationis parte priore refutatur vulgaris illa opinio sophistarum vanitate confirmata[16]) philosophiam

---

1) 137 B — 139 A. 2) Diog. La. IX 37 *εἴπερ οἱ Ἀντερασταὶ Πλάτωνός εἰσι, φησὶ Θρασύλλος.* Cf. etiam Clem. Alex. strom. I 19, 93 (II 77 Dind.) *κἂν τῷ Δημοδόκῳ* (erast. 137 B), *εἰ δὴ τοῦ Πλάτωνος τὸ σύγγραμμα· „μηδὲ ἢ τοῦτο φιλοσοφεῖν κτλ.“*
3) In Minoem p. 33. 4) l. l. p. 189. 5) l. l. p. 497. 6) l. l. p. 129. 7) l. l. p. 53. 8) Plat. opp. VI 2 p. 265. 9) l. l. p. 421.
10) l. l. p. 50. 11) l. l. p. 486. 12) l. l. p. 3. 13) Grundriss der Gesch. der Philos. I[6] p. 187. 14) Die Philosophie der Griechen II[3] 1 p. 418. Pro genuino libellum habuerunt F. A. Wolf (Vorr. zum Gastmahl p. 88), A. M. Kraft (De notione philosophiae in Platonis *Ἐρασταῖς* obvia. Lips. 1786), Stutzmann, Grote (cf. Theag. proll. p. 227 ann. 25). 15) 133 C. 16) Ad 133 E. Aptissime homo *πάνσοφος* cum quinquertione comparatur 135 E.

esse multarum rerum scientiam (πολυμαθίαν), posteriore autem docetur philosophum compotem esse debere eius sapientiae civilis, quae temperantia et iustitia contineatur, quibus res publicae et domesticae bene administrentur. Haec autem est neque Platonica neque Socratica philosophiae definitio.[1])

Deinde neque in describendis colloquentium moribus neque in disputandi ratione Platonis artem agnoscimus. In describenda enim morum diversitate hominis musici et palaestrici nimius fuit scriptor, quare miramur eiusmodi homines adulescentium nobilium et ingeniosorum esse amatores[2]); Socratis autem urbanitatem et facetam irrisionem sophistarum, qua Plato indicasset quorsum prior disputationis pars spectaret[3]), omnino desideramus.[4]) In disputando autem scriptor ita versatur, ut ubi concessum est *ὅτι τὰ μέτρια ὠφελεῖ, ἀλλ' οὐ τὰ πολλά*[5]), non progrediatur ad demonstrandum illud quod Plato docuit de leg. VII 819 A: *μᾶλλον δ' ἔτι δέδοικα τοὺς ἡμμένους μὲν αὐτῶν τούτων τῶν μαθημάτων, κακῶς δ' ἡμμένους. οὐδαμοῦ γὰρ δεινὸν οὐδὲ σφοδρὸν ἀπειρία τῶν πάντων οὐδὲ μέγιστον κακόν, ἀλλ' ἡ πολυπειρία καὶ πολυμαθία μετὰ κακῆς ἀγωγῆς γίγνεται πολὺ τούτων μείζων ζημία.* Sed interpositis illis prorsus supervacaneis 134 E *τίνα οὖν ἐρόμενοι* — 135 A *ἐντενεῖ τὸ τόξον*; quaestionem dimittit et re denuo tractata minus quam superioribus efficit.[6]) Minus etiam Platone digna est altera dialogi pars, qua virtutum unitas, quam Plato docuit, quodammodo demonstratur, sed ita, ut fortitudo (*ἀνδρεία*) et prudentia (*φρόνησις*) omittantur, temperantia (*σωφροσύνη*) cum prudentia ita confundatur, ut *σωφροσύνης* vocabulum vocis *φρόνησις* loco positum esse videatur[7]), iustitia (*δικαιοσύνη*) autem cum arte iudiciaria (*δικαστική*) confundatur.[8])

Quare non a Platone, sed ab alio quodam Socratis discipulo hunc dialogum conscriptum esse suspicati sunt Socher[9]), Knebel[10]), Steinhart[11]); cui sententiae suffragari videtur quod Stallbaum[12]) animadvertit „hunc libellum genus dicendi habere purum, castum, elegans, nihil ut inveniri possit, quod a Platonis vel Xenophontis elegantia

---

1) Steinhart p. 477 sq. 2) Schleiermacher p. 189. Steinhart p. 478 sq. 3) Ad Democritum philosophum hanc disputationem spectare non bene coniecit Thrasyllus ap. Diog. La. IX 37. Cf. Stallbaum p. 266. 4) Schleiermacher p. 189. 5) 134 E. 6) 135 A — 137 A. Schleiermacher p. 190. 7) 138 AB prudentiae et temperantiae notiones in eam coaluerunt, quam nos dicimus *Besonnenheit*. 8) 137 D. Wagner p. 50 sq. 9) l. l. p. 129. 10) l. l. p. 53. 11) l. l. p. 485. 12) l. l. p. 265.

abhorreat".[1]) Attamen non Socratis auditorem, sed diligentem et memorem Platonis lectorem composuisse libellum apparebit, si comparaveris 133 A cum apol. 17 A, 133 B cum Menon. 71 B, 133 C cum Lach. 188 B, 134 B cum Phaedr. 276 B, 136 D cum Alc. II 147 A, 138 A cum Charm. 164 D Alc. I 133 C, 138 B cum leg. III 696 C, 138 C cum polit. 259 B.[2])

Charm. 164 D (*οὔποτε*) *συγχωρήσαιμ' ἂν ἀγνοοῦντα αὐτὸν ἑαυτὸν ἄνθρωπον σωφρονεῖν. σχεδὸν γάρ τι ἔγωγε αὐτὸ τοῦτό φημι εἶναι σωφροσύνην, τὸ γιγνώσκειν ἑαυτόν, καὶ ξυμφέρομαι τῷ ἐν Δελφοῖς ἀναθέντι τὸ τοιοῦτον γράμμα.* ibid. *οὐδὲ δεῖν τοῦτο (τὸ χαίρειν) παρακελεύεσθαι ἀλλήλους, ἀλλὰ σωφρονεῖν.*	erast. 138 A *τὸ δ' ἑαυτὸν ἀγνοεῖν σωφρονεῖν ἐστιν ἢ μὴ σωφρονεῖν; Μὴ σωφρονεῖν. Τὸ ἑαυτὸν ἄρα γιγνώσκειν ἐστὶ σωφρονεῖν; Φημί, ἔφη. Τοῦτο ἄρα, ὡς ἔοικε, τὸ ἐν Δελφοῖς γράμμα παρακελεύεται, σωφροσύνην ἀσκεῖν καὶ δικαιοσύνην.*

Neque igitur dubium est quin hoc scriptor propositum habuerit, ut imitando Platone sollertiae suae specimen ederet. De philosophia autem ut dialogum conscriberet eo fortasse factum est, quod ipse Plato soph. 253 E polit. 257 A quaestionem de philosopho instituendam promiserat.[3]) De scriptoris tempore nihil constat, quamquam sermonis elegantia adducimur, ut non ita multo post Platonis tempora libellum scriptum esse credamus.[4])

III. De dialogi personis et occasione.

Platonis aetate diversa studia Athenis floruerunt, cum alii ex patrio more Achillem summae perfectionis imaginem animo concepissent, alii mansuetioribus Musis vacarent. Coronam Olympiacam appetebat Achilleum genus, artibus liberalibus Apollinea proles vacabat; non raro ita utrique, ut appareret vitium esse, quod nimium esset. Quare Plato suum utrisque tribuens de rep. III 411 E: *ἐπὶ δὴ δύ' ὄντε τούτω*, inquit, *δύο τέχνα θεὸν ἔγωγ' ἄν τινα φαίην δεδωκέναι τοῖς ἀνθρώποις, μουσικήν τε καὶ γυμναστικὴν ἐπὶ τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ φιλόσοφον.* — *τὸν*

---

1) Quamquam Plato non utitur dictione *ἀεί ποτε* (133 A).
2) Hermann p. 588. 3) Wagner p. 50. 4) Hermann p. 422 a philosopho Academico libellum compositum esse censet eo tempore, quo Academia iam degeneravisset. Boeckh (In Minoem p. 33) suspicatus est eiusdem scriptoris esse erastas ac Theagem ex omnibus dialogis spuriis inter se simillimos.

κάλλιστ' ἄρα μουσικῇ γυμναστικὴν κεραννύντα καὶ μετριώτατα τῇ ψυχῇ προσφέροντα, τοῦτον ὀρθότατ' ἂν φαῖμεν εἶναι τελέως μουσικώτατον καὶ εὐαρμοστότατον. Huius autem dialogi scriptor utriusque generis exemplum proposuit ad poetarum comicorum similitudinem ita depravatum, ut alter non Achillem sibi imitandum proposuisse videatur, sed Herculem quem poetae comici fingunt luctatorem tumidum voracem stolidum[1]), alter adnumerandus sit philosophorum discipulis quos Aristophanes descripsit.[2]) Non homines, sed personas induci elucet etiam ex eo, quod uterque nomine caret.

Quod dialogus in Dionysii[3]) grammatistae ludo habitus fingitur, a Socratis moribus non alienum est. Xenophon enim haec testatur: *ἐκεῖνός γε* (Socrates) *ἀεὶ μὲν ἦν ἐν τῷ φανερῷ· πρωί τε γὰρ εἰς τοὺς περιπάτους καὶ τὰ γυμνάσια ᾔει καὶ πληθούσης ἀγορᾶς ἐκεῖ φανερὸς ἦν, καὶ τὸ λοιπὸν ἀεὶ τῆς ἡμέρας ἦν ὅπου πλείστοις μέλλοι συνέσεσθαι.* Quare ille gymnasia praecipue frequentabat[4]) et opificum officinas, *εἰσελθὼν — πρὸς Παρράσιον τὸν ζωγράφον*[5]), *πρὸς Κλείτωνα τὸν ἀνδριαντοποιόν*[6]), *πρὸς Πιστίαν τὸν θωρακοποιόν*[7]), in Simonis sutoris officinam.[8]) Ludos autem litterarios patuisse etiam intempestive accedentibus elucet ex Theophr. charact. 7 (*δεινὸς ὁ λάλος*) *καὶ εἰς τὰ διδασκαλεῖα δὲ καὶ εἰς τὰς παλαίστρας εἰσιὼν κωλύειν τοὺς παῖδας προμανθάνειν.*

Quo tempore dialogus habitus esse putandus sit non constat.

IV. De dialogi inscriptionibus.

Ea libelli inscriptione, quam libri scripti praebent, *ἐρασταί*, utitur etiam Olympiodorus[9]) itemque scriptor incertus vitae Platonis[10]); Thrasyllus[11]) autem et Diogenes Laertius[12]), Stobaeus[13]), Proclus[14]), Theodoretus[15]) accuratius dialogum nuncupant *ἀντερασταί*. Ipse scriptor utrum nomine *ἐρασταί* usus sit, an *ἀντερασταί*, an *περὶ*

---

1) Ad 132 C. Cf. Welcker, Griech. Götterlehre II p. 765. 786.
2) Ad 134 B. Cf. Ar. nub. 101 *μεριμνοφροντισταί.* 103 *τοὺς ὠχριῶντας.* 153 *λεπτότητος τῶν φρενῶν.* Ast p. 498. Morum descriptio aut nulla est aut ex adversariorum sermonibus et conviciis petenda; nam aliam scriptor non suppeditavit. 3) Ad 132 A. 4) Ad Euthyphr. 2 A. 5) Xen. mem. III 10, 1. 6) ibid. III 10, 6. 7) ibid. III 10, 9. 8) Cf. proll. ad Hipparch. cap. III.
9) Vit. Plat. c. II (Plat. diall. ed. Hermann vol. VI p. 191).
10) Diog. La. ed. Cobet. append. p. 6. vers. 39. 11) Apud Diog. La. IX 37. 12) III 50. 59. 13) Floril. XXI 20. 14) In Euclid. p. 19. 15) p. 672 ed. Sirmond. (Stallbaum p. 271).

φιλοσοφίας [1]), quam inscriptionem libri priori subiciunt, non liquet. Quare inscriptionem breviorem et usitatiorem, quamquam minus accuratam illam retinuimus.

V. De dialogi emendandi et interpretandi praesidiis.

Platonis diall.[2]) ed. Bekker. I 1 p. VII sqq. II 3 p. 281 sqq. Comm. crit. I p. V sqq. 435 sqq.
— opp. ed. Stallbaum (ed. Weigeliana). I p. 173 sqq. IX p. 246 sqq. XII p. III sqq.
— — ed. Schanz. VI 1 (Lips. 1882) p. 84 sqq.

Ad emendandos erastas collati sunt libri XXII: 𝔄 ab Gaisfordio et Schanzio, *ΘΠΣ*B ab Bastio et Bekkero, *ΓΞ*CEFuye ab Bekkero, 1 ab Bastio, abcdino ab F. de Furia, t ab Schanzio. Ex quibus 𝔄*ΓΞΣ*BCEF1abcnot commemorati sunt supra p. 36 sq., *Π*diuy p. 160, *Θ*e p. 233.

Horum librorum familia altera (*a*) continetur libris 𝔄*ΘΠ*, altera (*b*) reliquis.

𝔄*ΘΠ* soli praebent 132 A *γράφειν*] *γράφοντες* *b*. 132 B *ὅτου*] *ὅ*. ibid. *οὗτοι*] *οὗτοί γε*. 132 C *φιλοσοφίαν εἶναι*] *εἶναι φιλοσοφίαν*. ibid. *τοῦτον*] *αὐτόν*. ibid. *σὺ τί αὐτὸν ᾤου*] *τί σοι οἴει αὐτὸν* *b*. ibid. *ἀποκρινεῖσθαι*] *ἀποκρίνεσθαι*. 132 D *ἀλλ' ἤ*] *ἄλλο ἤ*. ibid. *σοφώτατον*] *σοφώτερον*. ibid. *κάλλιον*] *κάλλιον ἄν*. 133 B *δοκεῖ σοι οἷόν τ' εἶναι*] *δοκεῖ σοι*. 133 C *πάνυ γε*] *καὶ μάλα, ἔφη*. ibid. om. *δ'*. ibid. *ἔπειτα*] *εἶτα*. 133 D *εἶναι*] om. *εἶναι*. ibid. *ἐν τοῖς*] *ἐν*. ibid. *ἡγεῖ καλὸν*] *καλὸν ἡγῇ*. ibid. *ἔφη*] *εἶπε*. ibid. *δὲ*] *μέντοι*. ibid. *ὁμολογῶ καὶ καλὸν εἶναι καὶ ἀγαθὸν*] *καὶ καλὸν κἀγαθὸν ὁμολογῶ εἶναι*. 133 E *ἡγοῦμαι γὰρ ὀρθῶς. ἠρώτησα οὖν ἐγώ.*] *ἆρ' οὖν*. ibid. *ἡγεῖ τι* (*ἡγοῖτ'* *Θ*)] *ἡγεῖ*. ibid. *ὥσπερ γε*] *ὥσπερ*. ibid. *κἀγὼ*] *καὶ ἐγὼ*. 134 A *ἀπό γε ὀλίγων*] *ἀπ' ὀλίγων γε*. ibid. *τούτου ταῦτα*] *ταῦτα τούτου*. 134 B *ἐπεγέλασεν*] *ἐγέλασεν*. 134 D *ὠφελιμώτατα εἶναι μέτρια*] *τὰ μέτρια μάλιστα ὠφελεῖν*. 134 E *μέτριοι πόνοι*] *πόνοι μέτριοι*. ibid. *ὅτι*] *ἤ*. ibid. *σπερμάτων*] *σπέρματος*. 135 A *αὐτὰ τοπάζομεν*] *τοπάζομεν ἄττα*. ibid. *φιλοσοφοῦντα*] *φιλόσοφον*. ibid. *ἐπειδὴ*] *ἐπεὶ*. 135 B *μάλα*] *μάλιστα*. 135 C *γίγνοιντο*] *γίγνονται*. ibid. om. *τι* (cum *Ξ*[1]). ibid. *αὐτοῦ*] *αὐτὸς*. ibid. *λέγειν τοιοῦτον*] *τοιοῦτον λέγειν*. ibid. *μόνας*] *μόνον*. 136 A *δοκεῖ*] *δοκεῖς*. ibid. om. *οἷος*. 136 B *ἀλλ' ὥσ(περ) οἱ δημιουργοὶ*] *ὥσπερ οἱ δημιουργοί*,

---

1) Cf. proll. ad Hipparch. cap. IV. 2) De his editionibus et de commentationibus Schanzii Iordani Wohlrabi v. p. 35.

ἀλλά. ibid. *οἱ χρήσιμοι*] *χρήσιμοι.* 136 C *εἰ*] *εἰ σύ.* ibid. *ὧν*] *οὗ.* ibid. *βουλόμενος κτήσασθαι*] *κτήσασθαι βουλόμενος.* ibid. *τὸν σοφὸν*] *τὸν φιλόσοφον.* 136 D *τε καὶ*] *γε καί.* ibid. *ὁ φιλόσοφος*] *φιλόσοφος.* 136 E *ἐστιν ὁ φιλόσοφος*] *ὁ φιλόσοφός ἐστιν.* ibid. *γὰρ ἡμῖν*] *γάρ.* ibid. *ζητῶν*] *ζητῶ.* ibid. *καλὸν εἶναι*] *εἶναι καλόν.* 137 B *κτυπάζοντα*] *κυπτάζοντα.* ibid. *ἐπεὶ ἐγὼ*] *ἐπεί γε.* 137 C *ἡ αὐτὴ δὲ καὶ*] *αὕτη καί.* 137 D *οὐκοῦν καὶ*] *οὐκοῦν.* ibid. *εἴτις — εἴτις*] *ἥτις — ἥτις.* ibid. *καλεῖς καὶ*] *καλεῖς.* ibid. *οὐκ ἀλλὰ ταύτην*] *οὐκ ἄλλην.* 137 E *τοὺς μοχθηρούς*] (*τοὺς*) *πονηρούς.* ibid. *ἵππους*] om. *ἵππους.* ibid. *τις ὧν*] *ὧν τις.* ibid. *καὶ μοχθηροὺς*] *καὶ πονηρούς.* 138 A *ἀγνοοῖ*] *ἀγνοεῖ.* ibid. *ἐστιν ἢ μὴ σωφρονεῖν; μὴ*] *ἢ οὐ σωφρονεῖν ἐστιν; οὐ.* ibid. *τὸ*] *καὶ τό.* ibid. *ναί* (om. *Π*)] *φημί.* 138 B *ἄλλους*] *ἄλλον.* ibid. *αἱ πόλεις*] *πόλεις.* ibid. *ἡ αὐτή*] *αὕτη.* ibid. *ὄνομά γε*] *ὄνομα.* 138 C *κἄλλῃ*] *ἄλλῃ.* ibid. om. *δεσποτική.* ibid. *φαίνεται, ἔφη, οὕτως*] *φαίνεται.* ibid. *πότερον*] *τί.* 138 D *ἰατρὸς*] *ὁ ἰατρός.* ibid. *μηδὲν περὶ τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων καὶ*] *μηδὲν καί.* ibid. *διεληλύθαμεν*] *διήλθομεν.* 138 E *ὑπακρον καὶ ταύτης μὲν τὰ*] *ὕπακρον τά.* ibid. *ἔχοντα*] *δ' ἔχοντα.* ibid. *ἕως ἂν*] *ἕως.* ibid. *ἢ* (cum E[1])] *ἢ ἤ.* 139 A *ἄρα*] *ἄρα δεῖ.* Tanta in hoc dialogo est familiarum *a b* diversitas, ut compluribus locis non vitio, sed recensionis diversitate discrepare videantur.[1])

Ubi 𝔄 et *Π* non consentiunt inter se, *Θ* cum 𝔄 facit. Etiam 𝔄[2] *Θ* consentiunt his locis: 132 D *ἐρώμενον* 𝔄[1] *Π*, *ἐρόμενον* 𝔄[2] *Θ.* ibid. *ἀποκρίνεσθαι*] *ἀποκρινεῖσθαι.* 133 C *τοῦ Σόλωνος*] *τὸ Σόλωνος.* 134 E 135 A 137 C *δὲ*] *δαί.* 136 D *ἐγὼ*] *ἔγωγ'.* Quare verisimile est quod Schanz coniecit *Θ* ex 𝔄 ortum esse.[2])

Ex libris familiae *b* cognatiores esse *Γ*d ex his locis elucet. 133 A *τοι* reliqui] *σοι Γ*d. 135 A *μὴ ἀξιούντων εἶναί τινα ἄλλον*] *ἀξιούντων μὴ εἶναι ἄλλόν τινα.* 135 E *οἷον*] *οἷοι Γ*[cor] d. 136 B *λέγοι*] *λέγειν Γ*, *λέγει* d. 136 C *πρός γε*] *πρός γε τούτοις Γ*d. 136 D *πάντα*] *πάνθ'.* 136 E *ἄλλο*] *ἄλλος Γ*[1], *ἄλλως* d[1]. 137 C *φαίνεταί μοι .... ὀρθῶς* (homoeot.) om. *ΘΠ* et *Γ*d. 138 B *διδῶσιν*] *δώσουσιν Γ*, *δόσουσαν* d. Schanz putat *Γ* ex t descriptum esse[3]), et d ex *Γ*.[4]) Quod quam non verum sit apparebit, si haec perlustraveris. 133 B *μεγάλη aΓ*d l n] *μέγα* t cum *b*. 134 A *βοηθήσῃ aΓ*d] *βοηθήσειε* t cum *b*. 133 E *δὲ a*d] *δὲ δὴ b*, *δὲ δεῖ Γ*t. 135 E *κατὰ* 𝔄[1] *Π*di] *κατὰ τὰ* rell. 136 A *φαίνει* (*φαίνῃ*) *ὑπολαμβάνειν a*d]

1) Schanz, Studien p. 48. 2) Cf. supra p. 234. 3) Platocodex p. 40 sqq. 4) Platocodex p. 46.

δοκεῖς ὑπολαβεῖν t cum *b*. 136 C *ἑκάστου τε a*d] *ἑκάστου γε* t cum *b*. ibid. *φέρε δὴ a*d l b u^cor] *φέρε δὲ* t cum *b*. 137 A *πάνυ γε, ἦ δ' ὅς a*d] *πάνυ, ἔφη* t cum *b*, *ἔφη πάνυ Γ*. 137 E *τοὺς χρηστοὺς καὶ πονηροὺς ἵππους* 𝔄Θd] *τοὺς πονηροὺς καὶ τοὺς χρηστοὺς* (om. *ἵππους*) t cum *b*, lacuna in *Γ*. ibid. *ἑαυτὸν a*d] *αὐτὸν* t, lacuna in *Γ*. 138 C *εἰσὶν ἐκείναις a*d] *ἐκείναις εἰσίν* t cum *b*. Non descriptum esse d ex *Γ* etiam ex eo elucet, quod verba 137 E *εἰ ἄρα ἵππος ὢν ἀγνοοῖ τοὺς χρηστοὺς καὶ πονηροὺς ἵππους, κἂν ἑαυτὸν ἀγνοοῖ, ποῖός τίς ἐστιν; Φημί*, quae *Γ* omittit, in d reperiuntur. Neque igitur *Γ* ex t neque d ex *Γ* descriptus esse potest, sed apparet *Γ*d, utpote qui compluribus locis a reliqua familia *b* secedentes cum fam. *a* faciant, medium inter utramque familiam locum tenere. Eiusmodi libros iam Stobaei temporibus exstitisse elucet ex verbis 137 E *τί δ'; ἐπειδὰν* .... 138 B *ἀληθῆ λέγεις*, quae Stobaeus flor. XXI 20 ita affert, ut orationem ex familiis *ab* mixtam exhibeat. 137 E *μοχθηροὺς a* Stob., *πονηροὺς b*. 138 A *ἐστιν ἢ μὴ σωφρονεῖν; μὴ a*, *ἢ οὐ σωφρονεῖν ἐστιν; οὐ b* Stob. ibid. *τὸ a, καὶ τὸ b* Stob. ibid. *ναί* 𝔄Θ, *φημί b* Stob. 138 B *ἄλλους a* Stob., *ἄλλον b*. ibid. *αἱ πόλεις a* Stob., *πόλεις b*.

Similiter liber l, quem librum ex t non posse derivari supra[1]) demonstratum est, ad familiam *a* compluribus locis accedit. 132 A *ἐφαινέσθην a* l] *ἐφαίνεσθον* t cum *b*. 132 B *μέγα τι a* l] *τι μέγα* t cum *b*. 133 B *μεγάλη aΓ*d l n] *μέγα* t cum *b*. 136 C *δὴ a* l b d u^cor] *δὲ* t cum *b*. Praeter locos 133 B 136 C his locis d facit cum l : 132 A *γραμματιστοῦ* rell., *γραμματικοῦ* l d ex Stallbaumi silentio. 134 C *μὴ*] *μηδὲ* l d. 137 B *μὴ δὴ* (*μηδ' ἢ*)] *μηδὲ* l, *μὴ δὲ* d. Praeter locum allatum 133 B n cum d facit 134 E, ubi reliqui praebent *ὡμολογοῦμεν μὲν τρεῖς*, dn autem soli recte *ὡμολογοῦμεν τρεῖς*.

EF[2]) soli consentiunt 133 E *εὖ ἔχειν*] *ἔχειν εὖ* EF. 134 B om. *γε*. 137 C *φημί, ἦ δ' ὅς*] *ἦ δ' ὅς φημι* F, *ἦδ' ὥς φημί* E. 137 D *δὴ*] *δὲ* EF (cum B^e, non B^a).

*Σ*c[3]) soli praebent 135 B pro *δόξαν ἔχοι*] *ἔχοι δόξαν*. *Σ*ac soli 136 D pro *καὶ τὰ*] *κατὰ*. *Σ*^1 aco 138 B cum *a* *καὶ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη*.

Praeterea commemorandum est librum t, quem Schanz totius familiae *b* archetypum esse putat, nonnullis locis a tota familia *b* secedentem facere cum *a*. 137 D, ubi *b* praebet *πονηρούς*, Schanz testatur librum t cum *a* prae-

1) p. 38 sq. Cf. proll. ad Hipparchum cap. V. 2) Cf. supra p. 42. 234. 3) Cf. supra p. 166. 234.

bere *μοχθηρούς*. 135 E, ubi in *b* est *πελταστάς*, 𝔄[s]t cum *ΘΠ* praebent *παλαιστάς* (ex Schanzii silentio), itemque 136 E in at est *τοὺς δὲ μοχθηροὺς*, ubi *b* exhibet *τοὺς δὲ πονηροὺς*. 135 B autem, ubi t pro *γε καὶ* vitiose praebet *τε καὶ*, hoc vitium ab omnibus fere libris familiae *b*, quos Bekker contulit, videtur alienum esse.[1]) Quis igitur librum t in hoc dialogo familiae *b* archetypum esse credat? Immo ex Schanzii testimonio apparet in erastis illum, sicut *Γ*d l n et Stobaei librum, medium inter familias *ab* locum tenere.

Restat ut commemorentur haec, quae ad rem grammaticam spectant.

τί δαί;[2]) praebent 136 B 𝔄[2] *ΘΠ*, 137 C 𝔄[2] *Θ*, ibid. 𝔄[2] t *Π*[a] *Σ*[a] B[a] l a c d i o, 138 B 𝔄[2] *Θ*; *τί δαὶ τὰ* 134 C 𝔄[2] *ΘΠ* t, *τίνα δαὶ περὶ* 134 E (bis) 𝔄[2] *Θ*, *ποῖα δαὶ μάλιστα* 135 A 𝔄[2] *Θ*.

αἰεί[3]) 133 A Stephanus exhibet cum omnibus libris praeter *Θ* B[a] d; corr. Bekker. 133 C *αἰεί* est in 𝔄[1s] B[a] t l, 135 D in 𝔄[1s] *Π*[a] t, 137 A in 𝔄[1s] *Π*[a] B[a] t.

De *πολυμαθία*[4]), *πολυμάθεια* v. ann. ad 133 D 139 A; de scriptura *νῶϊν*[5]) ann. ad 134 B.

Praeter libros supra et in annotationibus laudatos usus sum iis editionibus, quas commemoravi proll. ad Menon. p. 48, et Forsteri editione (v. proll. ad Euthyphr. p. 171).

---

1) Bekker testatur *τε καὶ* esse in *Γ*C[1]u[1]y[1]. 2) V. supra p. 46 sq. 169 sq. 235. 3) V. supra p. 47. 235. 4) Cf. supra p. 170. 235 *ὠφελία*. 5) Cf. supra p. 171 *ᾄδδην*, *ἴσον*.

ΕΡΑΣΤΑΙ.

CAP. I. *Εἰς Διονυσίου τοῦ γραμματιστοῦ εἰσῆλθον,* Steph. I. p. 132 *καὶ εἶδον αὐτόθι τῶν τε νέων τοὺς ἐπιεικεστάτους δοκοῦντας εἶναι τὴν ἰδέαν καὶ πατέρων εὐδοκίμων, καὶ τούτων ἐραστάς. ἐτυγχανέτην οὖν δύο τῶν μειρακίων ἐρίζοντε, περὶ ὅτου δέ, οὐ σφόδρα κατήκουον· ἐφαινέσθην μέντοι ἢ περὶ Ἀναξαγόρου ἢ περὶ Οἰνοπίδου ἐρίζειν· κύκλους γοῦν γράφοντες ἐφαινέσθην καὶ ἐγκλίσεις τινὰς* B

ἐρασταὶ ἢ περὶ φιλοσοφίας a pars *b*, *ἠθικός* add. $\mathfrak{A}^{2}\Theta$. *ἀντερασταὶ* $\mathfrak{A}^{2ms}$. 1. *γραμματιστοῦ ab Bkk.*, *γραμματικοῦ ς.* 7. *γράφοντες bς*, *γράφειν a.* *ἐφαινέσθην a* 1 *Bkk.*, *ἐφαίνεσθον bς*, *σφαίρας* coni. Heusde spec. crit. p. 24.

1. *εἰς Διονυσίου.* Plut. phil. c. princ. I 3 *Σίμων δὲ γένωμαι σκυτοτόμος ἢ Διονύσιος ὁ γραμματιστής, — ἵνα μοι προσδιαλέγηται καὶ προσκαθίζῃ ὁ Σωκράτης ὡς ἐκείνοις.* De Socrate in officinis versante Xen. mem. III 10, 1. 6. 9. Dionysium Platonis praeceptorem fuisse fortasse ex h. l. coniecerunt Olympiod. vit. Pl. 2 *πρῶτον μὲν ἐφοίτησε Διονυσίῳ τῷ γραμματιστῇ πρὸς μάθησιν κοινῶν γραμμάτων, οὗ καὶ ἐν Ἐρασταῖς μέμνηται, ἵνα μηδὲ Διονύσιος ὁ διδάσκαλος ἄμοιρος εἴη τῆς παρὰ Πλάτωνι μνήμης.* Diog. La. III 5. proll. phil. Plat. 2. — Similia sunt Charmidis et Lysidis exordia.

4. *ἐραστάς.* Theophr. charact. 7 (*δεινὸς ὁ λάλος*) *καὶ εἰς τὰ διδασκαλεῖα δὲ καὶ εἰς τὰς παλαίστρας εἰσιὼν κωλύειν τοὺς παῖδας προμανθάνειν.* Becker, Charikles I p. 39.

6. *Ἀναξαγόρου.* Diog. La. III 10 (Anaxagoras) *ἐρωτηθείς ποτε εἰς τί γεγένηται, Εἰς θεωρίαν, ἔφη, ἡλίου καὶ σελήνης καὶ οὐρανοῦ.* Stellarum orbes censuit olim non fastigatos fuisse et sub horizontem depressos, sed aequos, qualis aspectus est caeli sub polo, donec tellus aliqua de causa ad meridiem inclinaretur. Diog. La. III 9 *τὰ δ' ἄστρα κατ' ἀρχὰς μὲν θολοειδῶς ἐνεχθῆναι, ὥστε κατὰ κορυφὴν τῆς γῆς τὸν ἀεὶ φαινόμενον εἶναι πόλον, ὕστερον δὲ τὴν ἔγκλισιν λαβεῖν.* Plut. plac. phil. II 8 *ἐγκλιθῆναί πως τὸν κόσμον ἐκ τοῦ αὐτομάτου ἐς τὸ μεσημβρινὸν αὐτοῦ μέρος· ἴσως ὑπὸ προνοίας, ἵνα ἃ μέν τινα ἀοίκητα γένηται, ἃ δ' οἰκητά.*

Οἰνοπίδου. Oenopides Chius mathematicus, Anaxagorae fere aequalis (Diog. La. IX 41), de orbis ecliptici obliquitate disputavit. Diod. Sic. I 98 *τόν τε Οἰνοπίδην ὁμοίως συνδιατρίψαντα τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἀστρολόγοις* (Aegyptiis), *μαθεῖν ἄλλα τε καὶ μάλιστα τὸν ἡλιακὸν κύκλον ὡς λοξὴν μὲν ἔχει τὴν πορείαν κτλ.* Plut. plac. phil. II 12 *Πυθαγόρας πρῶτος ἐπινενοηκέναι λέγεται τὴν λόξωσιν τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου, ἥντινα Οἰνοπίδης ὁ Χῖος ὡς ἰδίαν ἐπίνοιαν σφετερίζεται.*

7. *κύκλους — γράφοντες.* Ar. nub. 177 *κατὰ τῆς τραπέζης*

132 ἐμιμοῦντο τοῖν χεροῖν ἐπικλίνοντε καὶ μάλ' ἐσπουδακότε. κἀγώ — καθήμην γὰρ παρὰ τὸν ἐραστὴν τοῦ ἑτέρου αὐτοῖν — κινήσας οὖν αὐτὸν τῷ ἀγκῶνι ἠρόμην, ὅ τι ποτὲ οὕτως ἐσπουδακότε τὼ μειρακίω εἴτην, καὶ εἶπον· Ἦ που μέγα τι καὶ καλόν ἐστι, περὶ ὅτου τοσαύτην σπουδὴν πεποιημένω ἐστόν; ὁ δ' εἶπε, Ποῖον, ἔφη, μέγα καὶ καλόν; ἀδολεσχοῦσι μὲν οὖν οὗτοι περὶ τῶν μετεώρων καὶ φλυαροῦσι φιλοσοφοῦντες. καὶ ἐγὼ θαυμάσας
C αὐτοῦ τὴν ἀπόκρισιν εἶπον· Ὦ νεανία, αἰσχρὸν δοκεῖ σοι εἶναι τὸ φιλοσοφεῖν; ἢ τί οὕτως χαλεπῶς λέγεις; καὶ ὁ ἕτερος — πλησίον γὰρ καθήμενος ἐτύγχανεν αὐτοῦ, ἀντεραστὴς ὤν — ἀκούσας ἐμοῦ τε ἐρομένου κἀκείνου ἀποκρινομένου, Οὐ πρός σοῦ γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες,

1. *μάλ'* 𝔄·Θ·Γ *Bkk.*, *μάλα* ς. 4. *ποτὲ*] *ποθ'* Γ *Bkk.* *εἴτην* *ab* *Bkk.*, *ἤτην* ς. 5. *μέγα τι* *a* 1 *Bkk.*, *τι μέγα* *b*ς. *ὅτου* *a* *Bkk.*, *ὃ* *b*ς. 7. *μὲν οὖν* 𝔄Θ pars *b* *Bkk.*, *μὲν* Πuye, *οὖν* ς. *οὗτοι* *a* *Bkk.*, *οὗτοί γε* *b*ς.

καταπάσας λεπτὴν τέφραν, — *εἶτα διαβήτην λαβών*. Ad Menon. 82 B.

1. *τοῖν χεροῖν* non „cubito innixi“ (Hirschig), sed iungendum cum *ἐμιμοῦντο*: *inclinationes quasdam manibus imitabantur, inclinati* in mensam *et animis intenti* (Plut. Marcell. 19, 4 *τῇ θεωρίᾳ δεδωκὼς ἅμα τήν τε διάνοιαν καὶ τὴν πρόσοψιν*).

2. *κἀγώ — οὖν*. „*Οὖν* post parenthesin usurpari, ut significetur abruptum orationis filum denuo resumi, ad Prot. 327 B Lys. 323 B observavimus.“ STALLB. Idem est usus voculae *δή*, ad Menex. 240 D. Parenthesis ut erast. 135 D.

3. *κινήσας*. Ad 134 A.

6. *εἶπε — ἔφη*. Theag. 129 B.

ποῖον, formula negandi cum irrisione. Ad Menon. 80 D.

7. *μὲν οὖν*, *immo vero*. Euthyd. 304 E *ἀλλὰ μέντοι, ἔφην, χαρίεν γέ τι πρᾶγμά ἐστιν ἡ φιλοσοφία. Ποῖον, ἔφη, χαρίεν, ὦ μακάριε; οὐδενὸς μὲν οὖν ἄξιον*. KNEBEL. Euthyphr. 8 C.

ἀδολεσχοῦσι — καὶ φλυαροῦσι, vulgare in philosophos omnes convicium. Phaedr. 270 A *ἀδολεσχίας καὶ μετεωρολογίας φύσεως πέρι*. Crat. 401 B *οἱ πρῶτοι τὰ ὀνόματα τιθέμενοι — μετεωρολόγοι τινὲς καὶ ἀδολέσχαι*. de rep. VI 488 C *τὸν ὡς ἀληθῶς κυβερνητικὸν οὐχ ἡγεῖ ἂν τῷ ὄντι μετεωροσκόπον τε καὶ ἀδολέσχην καὶ ἄχρηστόν σφισι καλεῖσθαι*; polit. 299 B Phaedon. 70 C apol. 18 B Ar. nub. 188 sqq. Xen. oec. XI 3 mem. I 2, 31. STALLB. Euthyd. 304 E Parm. 135 D. — Isocr. XV 261 *ἡγοῦμαι γὰρ καὶ τοὺς περὶ τὴν ἀστρολογίαν καὶ γεωμετρίαν καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν μαθημάτων διατρίβοντας οὐ βλάπτειν, ἀλλ' ὠφελεῖν τοὺς συνόντας· — οἱ μὲν γὰρ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων ὑπειλήφασιν ἀδολεσχίαν καὶ μικρολογίαν εἶναι τὰ τοιαῦτα τῶν μαθημάτων*. Tamen Platonis temporibus etiam adulescentuli geometriae operam dederunt, sicut Theaetetus (Theaet. 147 D sqq.) et Meno (proll. p. 43).

13. *οὐ πρὸς σοῦ — ποιεῖς*, *non e re tua est, quod facis*. Brunck ad Soph. Oed. r. 1434. Hipp. mai. 285 B *δοκεῖς — πρὸς ἐμοῦ λέγειν*. KNEBEL.

ποιεῖς τὸ καὶ ἀνερέσθαι τοῦτον, εἰ αἰσχρὸν ἡγεῖται φιλοσοφίαν εἶναι. ἢ οὐκ οἶσθα τοῦτον, ὅτι τραχηλιζόμενος καὶ ἐμπιπλάμενος καὶ καθεύδων πάντα τὸν βίον διατετέλεκεν; ὥστε σὺ τί αὐτὸν ᾤου ἀποκρινεῖσθαι ἀλλ' ἢ D *ὅτι αἰσχρόν ἐστι φιλοσοφία; ἦν δὲ οὗτος μὲν τοῖν ἐρασταῖν περὶ μουσικὴν διατετριφώς, ὁ δ' ἕτερος, ὃν ἐλοιδόρει, περὶ γυμναστικήν. καί μοι ἔδοξε χρῆναι τὸν μὲν ἕτερον ἀφιέναι, τὸν ἐρωτώμενον, ὅτι οὐδ' αὐτὸς προσεποιεῖτο περὶ λόγων ἔμπειρος εἶναι, ἀλλὰ περὶ ἔργων, τὸν δὲ σοφώτερον προσποιούμενον εἶναι διερωτῆσαι, ἵνα καὶ εἴ τι δυναίμην παρ' αὐτοῦ ὠφεληθείην. εἶπον οὖν ὅτι Εἰς κοινὸν μὲν τὸ ἐρώτημα ἠρόμην· εἰ δὲ σὺ οἴει τοῦδε κάλλιον ἂν ἀποκρίνασθαι, σὲ ἐρωτῶ τὸ*

1. *φιλοσοφίαν εἶναι a Bkk.*, *εἶναι φιλοσοφίαν bς.* 2. *τοῦτον a Stb.*, *αὐτὸν bς Bkk.* 3. *ἐμπιπλάμενος*] *ἐμπιμπλάμενος Sch.* (cum t?). Forma antiquior (cf. Kock ad Ar. av. 1310) incertum est num locum habeat in libro incertae aetatis. 4. *σὺ τί αὐτὸν ᾤου a Bkk.*, *τί σοι οἴει αὐτὸν bς.* *ἀποκρινεῖσθαι a* Stephanus *Bkk.*, *ἀποκρίνεσθαι bς*, *ἂν ἀποκρίνεσθαι* Mudge *Beck.* *ἀλλ' ἢ* a *Bkk. Stb.* al. (cf. ad Menon. 76 B), *ἄλλ' ἢ Tur. Sch.* *ἄλλο ἢ bς.*
8. *τὸν ἐρωτώμενον* Schleiermacher suadente Ficino: „quem prius interrogaveram“ (cf. ad Menon. 75 D) *Bkk.*, *τὸν ἐρώμενον ab*, *τὸν ἐρόμενον* $\mathfrak{A}^2 \Theta \Gamma E^2 F^2$ς, *τὸν ἐρρωμένον* Mudge, *ὃν ἠρόμην* Ast. 10. *σοφώτερον* (ut 135 A) *bς Bkk.*, *σοφώτατον a Stb.*
12. *οὖν*] *γ' οὖν a.* 13. *ἂν ἀποκρίνασθαι* n Stephanus *Sch.*, *ἂν ἀποκρίνεσθαι bς*, *ἀποκρίνεσθαι* $\mathfrak{A}^1 \Pi$, *ἀποκρινεῖσθαι* $\mathfrak{A}^2 \Theta$ *Bkk.*

1. *καί.* Ne interrogandus quidem est. Symp. 218 B *Φαίδρους, Ἀγάθωνας, — Ἀριστοφάνας· Σωκράτη δὲ αὐτὸν τί δεῖ καὶ λέγειν;* Cic. Verr. V 29, 74 quam ob rem sciebas? quam ob rem *etiam* suspicabare? 136 C.

2. *τοῦτον* cum contemptu. Crit. 45 A symp. 181 E. STALLB. Ad Menon. 92 C. Prolepsis ut 133 B Menon. 71 A.

τραχηλιζόμενος, *collo prehensus*, opp. 134 B *ἀτριβὴς τὸν τράχηλον.* Plut. Ant. 33 *ἐγυμνασιάρχει — καὶ διαλαμβάνων τοὺς νεανίσκους ἐτραχήλιζεν.* Teles ap. Stob. fl. V 67 *τὰ τοῦ ἰσχυροῦ, φορτία βαστάζειν καὶ διατραχηλίζεσθαι.*

3. *ἐμπιπλάμενος.* „Galen. ad Thrasyb. 37 *ὅλον γὰρ ἑωρῶμεν αὐτῶν* (athletarum) *τὸν βίον ἐν ταύτῃ τῇ περιόδῳ συστρεφομένων ἢ ἐσθιόντων ἢ πινόντων ἢ κοιμωμένων ἢ ἀποπατούντων ἢ κυλινδουμένων ἐν κόνει τε καὶ πηλῷ.* At largam similium de voracitate, somnolentia hebetique athletarum ingenio testimoniorum messem collegerunt rei gymn. scriptores aliique alibi.“ FORSTER. Athen. X 4sqq. Quare poetae comici etiam Herculem voracem et stolidum finxerunt. Ar. ran. 62. 511.

4. *ἀλλ' ἤ.* Ad Menon. 76 B.

6. *μουσικήν.* De rep. II 376 E *ἔστι δέ που ἡ μὲν ἐπὶ σώμασι (παιδεία) γυμναστική, ἡ δ' ἐπὶ ψυχῇ μουσική.* De leg. VII 795 D. Ar. eq. 188. Ael. v. h. XII 50. FORSTER.

αὐτὸ ὅπερ καὶ τοῦτον, εἰ δοκεῖ σοι τὸ φιλοσοφεῖν καλὸν εἶναι ἢ οὔ.

133 II. Σχεδὸν οὖν ταῦτα λεγόντων ἡμῶν ἐπακούσαντε τὼ μειρακίω ἐσιγησάτην, καὶ αὐτὼ παυσαμένω τῆς ἔριδος ἡμῶν ἀκροαταὶ ἐγενέσθην. καὶ ὅ τι μὲν οἱ ἐρασταὶ ἔπαθον, οὐκ οἶδα, αὐτὸς δ' οὖν ἐξεπλάγην· ἀεὶ γάρ ποτε ὑπὸ τῶν νέων τε καὶ καλῶν ἐκπλήττομαι. ἐδόκει μέντοι μοι καὶ ὁ ἕτερος οὐχ ἧττον ἐμοῦ ἀγωνιᾶν· οὐ μὴν ἀλλ' ἀπεκρίνατό γέ μοι καὶ μάλα φιλοτίμως. Ὁπότε γάρ τοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τὸ φιλοσοφεῖν αἰσχρὸν ἡγησαίμην

B εἶναι, οὐδ' ἂν ἄνθρωπον νομίσαιμι ἐμαυτὸν εἶναι, οὐδ' ἄλλον τὸν οὕτω διακείμενον, ἐνδεικνύμενος εἰς τὸν ἀντεραστήν, καὶ λέγων μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ἵνα αὐτοῦ κατακούοι τὰ παιδικά. καὶ ἐγὼ εἶπον, Καλὸν ἄρα δοκεῖ σοι τὸ φιλοσοφεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν; ἐγὼ ἔφην· ἦ δοκεῖ σοι οἷόν τ' εἶναι εἰδέναι πρᾶγμα ὁτιοῦν εἴτε καλὸν εἴτε αἰσχρόν ἐστιν, ὃ μὴ εἰδείη τις τὴν ἀρχὴν ὅ τι

C ἐστίν; Οὐκ ἔφη. Οἶσθα ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὅ τι ἐστὶν τὸ φιλοσοφεῖν; Καὶ μάλα, ἔφη. Τί οὖν ἐστιν; ἔφην ἐγώ.

6. δ' οὖν] γ' οὖν a B[a]. ἀεὶ ΘB[a]d *Bkk.*, αἰεὶ ς. 7. μέντοι ab Stephanus *Beck*, μέν τι Eς. 12. ἐνδεικνύμενος ab *Bkk.*, αἰνιττόμενος ς 13. μεγάλῃ τῇ aΓd1n *Bkk.*, μέγα τῇ bς (ut Prot. 310 B τῇ φωνῇ μέγα λέγων, Stallb.), μεγάλῃ coni. *Beck.* ἵνα 𝔄[a]Π, ἵν' ς *Bkk.* 14. καὶ ἐγὼ a *Stb.*, κἀγὼ ς *Bkk.* post δοκεῖ σοι a addit οἷόν τ' εἶναι, quod ex proximis irrepsit. 16. ἦ ab *Bkk.*, εἰ Euς. 18. οὐκ ἔφη] οὔκ, ἔφη *Ast.* οἶσθα] οἶσθ' Γ *Bkk.* τὸ φιλοσοφεῖν 𝔄[2]nς, τι φιλοσοφεῖν ab. 19. καὶ μάλα, ἔφη bς *Sch.*, καὶ μάλ', ἔφη Γd *Bkk.*, πάνυ γε (om. ἔφη) a, πάνυ γε, ἔφη *Hrm.*

1. καί ut 137 D Theag. 128 C.

6. δ' οὖν, *certe.* Apol. 17 A. KNEBEL. Menon. 98 B.

ἀεὶ — ἐκπλήττομαι. Cf. Charm. 154 BC σχεδὸν γάρ τί μοι πάντες οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ καλοὶ φαίνονται. 155 BC. KNEBEL.

ἀεὶ γάρ ποτε. ἀεί ποτε, non ita rarum apud Thucydidem (Krüger ad I 13, 3) et Xenophontem (Breitenbach ad Hell. III 5, 11 ed. lat. Herbst ad symp. VIII 41), alienum est a Platone.

8. οὐ μὴν ἀλλά, *attamen.* Gorg. 449 C al. De formulae origine cf. Menon. 86 C οὐ μέντοι, ἀλλά.

9. ὁπότε, *si quando.* FICIN. Apol. 41 B Xen. Cyr. I 3, 11.

12. ἄλλον τόν ut Menon. 98 C ἀνὴρ ὁ ἔχων.

13. μεγάλῃ τῇ φωνῇ ut Phaedr. 242 B γυμνῇ τῇ κεφαλῇ. STALLB. Polit. 268 B ψιλῷ τῷ στόματι. De leg. IX 880 A ψιλαῖς ταῖς χερσίν. Krüger, Gr. Spr. I § 50, 11, 1.

15. ἐγὼ ἔφην. 133 C 134 C 135 B al. de more ἔφην ἐγώ. Sed Prot. 317 D ὁ Καλλίας ἔφη. de rep. V 450 A ὁ Γλαύκων ἔφη. STALLB.

Τί δ' ἄλλο γε, ἢ κατὰ τὸ Σόλωνος; Σόλων γάρ που εἶπε

γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος·

καὶ ἐμοὶ δοκεῖ οὕτως ἀεὶ χρῆναι ἕν γέ τι μανθάνειν τὸν μέλλοντα φιλοσοφήσειν, καὶ νεώτερον ὄντα καὶ πρεσβύτερον, ἵν' ὡς πλεῖστα ἐν τῷ βίῳ μάθῃ. καί μοι τὸ μὲν πρῶτον ἔδοξέν τι εἰπεῖν, ἔπειτά πως ἐννοήσας ἠρόμην αὐτόν, εἰ τὴν φιλοσοφίαν πολυμαθίαν ἡγοῖτο εἶναι. D *κἀκεῖνος, Πάνυ, ἔφη. Ἡγεῖ δὲ δὴ καλὸν εἶναι μόνον τὴν φιλοσοφίαν ἢ καὶ ἀγαθόν; ἦν δ' ἐγώ. Καὶ ἀγαθόν, ἔφη, πάνυ. Πότερον οὖν ἐν φιλοσοφίᾳ τι τοῦτο ἴδιον ἐνορᾷς, ἢ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν; οἷον φιλογυμναστίαν οὐ μόνον ἡγεῖ καλὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀγαθόν; ἢ οὔ; Ὁ δὲ καὶ μάλα εἰρωνικῶς εἶπε δύο· Πρὸς μὲν τόνδε μοι εἰρήσθω, ὅτι οὐδέτερα· πρὸς μέντοι σέ, ὦ Σώκρατες, ὁμολογῶ καὶ καλὸν εἶναι καὶ ἀγαθόν. Ἆρ' οὖν καὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις τὴν πολυπονίαν φιλογυ-* E

1. τὸ Σόλωνος 𝔄^2 Θ Γ^2 d Ξ B^a b *Bkk.*, τοῦ Σόλωνος 𝔄^1 Π rell. *b*, τὸ τοῦ Σόλωνος t^2 F^2 (τούτου Σόλ. n), τὸν Σόλωνα E F^1 ς. 2. δ' om. *a*. αἰεὶ ς, ἀεὶ pars *b Bkk.* 3. οὕτως ἀεὶ 𝔄^2 Γ Θ Π^e C y b d n t *Bkk.*, οὕτω ἀεὶ 𝔄^1 Π^a Ξ, ἀεὶ οὕτω pars *b* ς (αἰεὶ est in 𝔄^{1s} B^a 1 t). 5. ἵν' 𝔄^a Γ d *Bkk.*, ἵνα ς. 6. ἔπειτά *a Bkk.*, εἶτά *b* ς. 7. πολυμαθίαν hic et 133 E *ab Stb.* olim, *Ast*, πολυμάθειαν ς *Bkk.* εἶναι add. *a Bkk.*, om. *b* ς *Sch.* 8. πάνυ] πάνυ γ' *Hsch.* dubitans: „sed num auctor Graece scivit?“ δὲ δὴ *ab Bkk.*, δὴ Γ, δὲ E F ς. 11. ἐνορᾷς *ab Bkk.*, ὁρᾷς E ς. ἐν τοῖς *a Bkk.*, ἐν *b* ς. 12. φιλογυμναστίαν *ab Bkk.*, φιλογυμνασίαν E ς. ἡγεῖ καλὸν *a Bkk.*, καλὸν ἡγῇ *b* ς. 13. εἶπε *b* ς *Bkk.*, ἔφη *a Hrm.* 14. μέντοι *b* ς *Bkk.* (ut 134 C), δὲ *a Hrm.* 15. ὁμολογῶ καὶ καλὸν εἶναι καὶ ἀγαθόν *a Ast*, ὁ. κ. κ. εἶναι κἀγαθόν *Bkk.*, καὶ καλὸν κἀγαθὸν ὁμολογῶ εἶναι *b* ς. 16. ἆρ' οὖν καὶ *b* ς *Bkk.*, ἡγοῦμαι γὰρ ὀρθῶς. ἠρώτησα οὖν ἐγώ. καὶ *a*,

1. δέ ut 138 D. „Ita solet in exclamatione et interrogatione δέ poni cum indignationis vel admirationis significatione.“ SCHOEMANN ad Isae. VIII 24.

Σόλων γάρ. „Abrupta oratio est, quae accuratius ita debebat procedere: ἢ κατὰ τὸ Σόλωνος ἀεὶ ἕν γέ τι μανθάνειν. Σόλων γάρ που εἶπε κτλ.“ STALLB.

2. γηράσκω. Solonis fr. 18 Bergk. Versus saepe laudatus; Lach. 188 B de rep. VII 536 B.

6. τι, Theag. 130 B. 134 C οὐδέν.

ἔπειτα, om. δέ, ut 138 E Hipparch. 228 D. Ad Menon. 95 A.

πως ἐννοήσας, *cum rem quodammodo mecum reputassem.*

8. πάνυ. Usitatius est πάνυ γε et πάνυ μὲν οὖν. Sed ut h. l., Xen. mem. II 6, 2 οὐ δοκεῖ σοι καὶ οὗτος χαλεπὸς φίλος εἶναι; Πάνυ, ἔφη. Ar. Plut. 393 παρὰ σοί (ἐστιν); Πάνυ. Euthyd. 299 D.

10. πάνυ, int. ἡγοῦμαι. Quamquam πάνυ etiam ubi ad adiect. pertinet, ita collocari potest. Hipp. mai. 282 E ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πάνυ.

11. οἷον ut Euthyphr. 12 D erast. 225 B.

14. οὐδέτερα plurale neglegenter ut Euthyphr. 9 D.

16. ἐν τοῖς γυμνασίοις, non „in gymnasiis“ (Wagner), sed

μναστίαν ἡγεῖ εἶναι; κἀκεῖνος ἔφη, Πάνυ γε, ὥσπερ γε καὶ ἐν τῷ φιλοσοφεῖν τὴν πολυμαθίαν φιλοσοφίαν ἡγοῦμαι εἶναι. κἀγὼ εἶπον, Ἡγεῖ δὲ τοὺς φιλογυμναστοῦντας ἄλλου του ἐπιθυμεῖν ἢ τούτου, ὅ τι ποιήσει αὐτοὺς εὖ ἔχειν τὸ σῶμα; Τούτου, ἔφη. Ἦ οὖν οἱ πολλοὶ πόνοι τὸ σῶμα, ἦν δ' ἐγώ, ποιοῦσιν εὖ ἔχειν;
134 Πῶς γὰρ ἄν, ἔφη, ἀπό γε ὀλίγων πόνων τὸ σῶμά τις εὖ ἔχοι; καί μοι ἔδοξεν ἤδη ἐνταῦθα κινητέος εἶναι ὁ φιλογυμναστής, ἵνα μοι βοηθήσῃ διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῆς γυμναστικῆς· κἄπειτα ἠρόμην αὐτόν, Σὺ δὲ δὴ τί σιγᾷς ἡμῖν, ὦ λῷστε, τούτου ταῦτα λέγοντος; ἦ καὶ σοὶ δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι εὖ τὰ σώματα ἔχειν ἀπὸ τῶν πολλῶν πόνων, ἢ ἀπὸ τῶν μετρίων; Ἐγὼ μέν, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ᾤμην τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο κἂν ὗν γνῶναι, ὅτι

ἡγοῦμαι γὰρ ὀρθῶς. ἠρώτησα οὖν ἐγώ, Ἆρ' οὖν καὶ *Hrm.* (Etiam 283, 10 *Πότερον οὖν ἐν φιλοσοφίᾳ κτλ.* verba esse Socratis non significatur.) 1. ἡγεῖ] ἡγεῖ τι 𝔄Π, ἡγοῖτ' Θ. ὥσπερ γε *a Bkk*, ὥσπέρ t, ὥσπερ *b*ς. 3. κἀγὼ *a Bkk.*, καὶ ἐγὼ *b*ς. δὲ *a* d *Stb.*, δὲ δὴ (ut 133 D) *b*ς *Bkk.* (δὲ δεῖ t). 5. εὖ ἔχειν *ab Bkk.*, ἔχειν εὖ EFς. τούτου, ἔφη *a*Ξd Heusde, spec. crit. p. 24, *Beck*, τοῦτο, ἔφη ut videtur *b*ς. 7. ἀπό γε ὀλίγων *a Stb.*, ἀπό γ' ὀλίγων *Bkk.*, ἀπ' ὀλίγων γε *b*ς. 9. βοηθήσῃ *a*Γd *Hrm.*, βοηθήσειε *b*ς *Bkk.* 11. τούτου ταῦτα *a Bkk.*, ταῦτα τούτου *b*ς. 14. κἂν ὗν *Hrm.*, καὶ νῦν *ab*ς, καὶ τουτονὶ Schleiermacher.

in exercitationibus. 134 C τὰ μέτρια γυμνάσια.

2. πολυμαθίαν. Heraclit. ap. Diog. La. IX 1 πουλυμαθίη νόον οὐ διδάσκει. Sophistarum vanitas doctrinae copiam iactabat. Cic. de or. III 32, 127: „Eleus Hippias cum Olympiam venisset maxima illa quinquennali celebritate ludorum, gloriatus est cuncta paene audiente Graecia, nihil esse ulla in arte rerum omnium, quod ipse nesciret, nec solum has artes, quibus liberales doctrinae atque ingenuae continerentur, geometriam, musicam, litterarum cognitionem et poetarum atque illa, quae de naturis rerum, quae de hominum moribus, quae de rebus publicis dicerentur, sed anulum, quem haberet, pallium, quo amictus, soccos, quibus indutus esset, se sua manu confecisse." Proll. ad Hipp. mai. p. 175 sq. Ad 135 B.

8. κινητέος, *ad dicendum excitandus.* Ion. 533 D ad remp. I 329 D Heindorf ad Lys. 223 A. KNEBEL.

11. ἡμῖν ut 139 A Theag. 121 C Hipparch. 226 C αὐτῷ.

13. ἐγὼ μέν, non sequente δέ, proprie cum modestia, h. l. cum ironia. Frohberger ad Lys. XIII 74. Hipparch. 225 C. Lys. 222 E Charm. 169 A.

14. κἂν ὗν. Lach. 196 E κατὰ τὴν παροιμίαν ἄρα τῷ ὄντι οὐκ ἂν πᾶσα ὗς γνοίη. De rep. VII 535 E ὥσπερ θηρίον ὕειον ἐν ἀμαθίᾳ μολύνηται. De leg. VII 819 D. Photius: ὑηνία· σκαιότης καὶ ἀμαθία. Cf. proverbium ἡ ὗς τὴν Ἀθηνᾶν (Plut. Dem. 11, 5), *sus Minervam* docet (Cic. Acad. I 5, 18).

οἱ μέτριοι πόνοι εὖ ποιοῦσιν ἔχειν τὰ σώματα, πόθεν B
δὴ οὐχὶ ἄνδρα γε ἄγρυπνόν τε καὶ ἄσιτον καὶ ἀτριβῆ
τὸν τράχηλον ἔχοντα καὶ λεπτὸν ὑπὸ μεριμνῶν; καὶ
αὐτοῦ ταῦτα εἰπόντος ἥσθη τὰ μειράκια καὶ ἐπεγέλασε,
ὁ δ' ἕτερος ἠρυθρίασε. καὶ ἐγὼ εἶπον, Τί οὖν; σὺ ἤδη
συγχωρεῖς μήτε πολλοὺς μήτε ὀλίγους πόνους εὖ ποι-
εῖν ἔχειν τὰ σώματα τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τοὺς μετρίους;
ἢ διαμαχεῖ δυοῖν ὄντοιν νῷν περὶ τοῦ λόγου; κἀκεῖνος,
Πρὸς μὲν τοῦτον, ἔφη, κἂν πάνυ ἡδέως διαγωνισαίμην, C
καὶ εὖ οἶδ' ὅτι ἱκανὸς ἂν γενοίμην βοηθῆσαι τῇ ὑπο-
θέσει, ἣν ὑπεθέμην, καὶ εἰ ταύτης ἔτι φαυλοτέραν ὑπε-
θέμην· οὐδὲν γάρ ἐστιν· πρὸς μέντοι σὲ οὐδὲν δέομαι
παρὰ δόξαν φιλονικεῖν, ἀλλ' ὁμολογῶ μὴ τὰ πολλά,
ἀλλὰ τὰ μέτρια γυμνάσια τὴν εὐεξίαν ἐμποιεῖν τοῖς ἀν-
θρώποις. Τί δὲ τὰ σιτία; τὰ μέτρια ἢ τὰ πολλά; ἔφην
ἐγώ. Καὶ τὰ σιτία ὡμολόγει. ἔτι δὲ κἀγὼ προσηνάγκα-
ζον αὐτὸν ὁμολογεῖν καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ περὶ τὸ D
σῶμα ὠφελιμώτατα εἶναι μέτρια, ἀλλὰ μὴ τὰ πολλὰ

1. σώματα, πόθεν δὴ οὐχὶ distinxit *Hrm.*, σώματα. πόθεν δή; οὐχὶ ς, σώματα, πόθεν δὲ οὐχί; Heusde, spec. crit. p. 25, σώματα. Πόθεν δ' οὐχ οἱ πολλοί; Οὐχὶ Schleiermacher, σώματα. Πόθεν δή; Οὐχὶ οἱ πολλοὶ Beck, σώματα. Πόθεν δή; Οὐχὶ („post οὐχὶ subaudi ὁρᾷς") Forster. 2. ἄνδρα γε *ab Bkk.*, ἄνδρα EFς. ἀτριβῆ *ab Bkk.*, ἀστραβῆ ς, εὐστραβῆ Heusde, spec. crit. p. 25. 4. ἐπεγέλασε 𝔄[1s], ἐπεγέλασεν *ΘΠ Bkk.*, ἐγέλασεν *b*ς. 6. συγχωρεῖς *an Sch.*, ξυγχωρεῖς *b*ς *Bkk.* 8. διαμαχεῖ *Hsch.*, διαμάχει 𝔄Π[1]t *Bkk.*, διαμάχῃ ς. νῷν *Bkk.*, νῶϊν 𝔄[s]tς. 13. φιλονικεῖν *Sch.*, φιλονεικεῖν *ab*ς *Bkk.* Cf. Schanz, Plat. opp. VI 1 p. VII sqq. Schneider ad Isocr. I 31. 15. δὲ 𝔄[1s]ς *Stb.*, δαὶ 𝔄[2s]ΘΠt *Bkk.* 17. τὰ ἄλλα *a*, τἄλλα ς, τἄλλα *Bkk.* 18. ὠφελιμώτατα εἶναι μέτρια *a Hrm.*, τὰ μέτρια μάλιστα ὠφελεῖν *b*ς *Bkk.*, ὠφελιμώτατα εἶναι τὰ μέτρια *Sch.*

1. εὖ, hyperbaton ut mox et 138 C Euthyphr. 9 B Menon. 74 E. πόθεν cum admiratione: *qui illum nescire credam?* Euthyd. 291 B ad symp. 172 C, cf. ποῖον 132 B. Formula ex vulgari sermone petita, Kock ad Ar. ran. 1455.

2. ἄγρυπνόν τε. Haec respondent illis 132 C τραχηλιζόμενος καὶ ἐμπιπλάμενος καὶ καθεύδων. STALLB.

3. μεριμνῶν de philosophorum meditationibus ut Ar. nub. 1404. FORSTER. De rep. X 607 C οἱ λεπτῶς μεριμνῶντες ex poeta comico. Kock ad Ar. nub. 101. Vox poetica irrisioni inservit.

6. μήτε. Ad Euthyphr. 12 B.

8. δυοῖν ὄντοιν. Ad proverbium πρὸς δύο οὐδ' Ἡρακλῆς alluditur etiam Phaedon. 89 C Euthyd. 297 C.

12. οὐδέν, *nihili*. Menon. 79 E.

16. προσηνάγκαζον imperf. ut Theag. 128 E διεκώλυον. Nam dubius erat eventus. Frohberger ad Lys. XII 16 ἔφευγον.

μηδὲ τὰ ὀλίγα· καί μοι ὡμολόγει τὰ μέτρια. Τί δ', ἔφην, τὰ περὶ τὴν ψυχήν; τὰ μέτρια ὠφελεῖ ἢ τὰ ἄμετρα τῶν προσφερομένων; Τὰ μέτρια, ἔφη. Οὐκοῦν ἓν τῶν προσφερομένων ψυχῇ ἐστι καὶ τὰ μαθήματα; Ὡμολόγει. Καὶ τούτων ἄρα τὰ μέτρια ὠφελεῖ, ἀλλ' οὐ τὰ πολλά; Συνέφη.

E III. Τίνα οὖν ἐρόμενοι ἂν δικαίως ἐροίμεθα, ὁποῖοι μέτριοι πόνοι καὶ σιτία πρὸς τὸ σῶμά ἐστιν; Ὡμολογοῦμεν τρεῖς ὄντες, ὅτι ἰατρὸν ἢ παιδοτρίβην. Τίνα δ' ἂν περὶ σπερμάτων σπορᾶς, ὁπόσον μέτριον; Καὶ τούτου τὸν γεωργὸν ὡμολογοῦμεν. Τίνα δὲ περὶ μαθημάτων εἰς ψυχὴν φυτεύσεώς τε καὶ σπορᾶς ἐρωτῶντες δικαίως ἂν ἐροίμεθα, ὁπόσα καὶ ὁποῖα μέτρια; 135 τοὐντεῦθεν ἤδη ἀπορίας μεστοὶ ἦμεν ἅπαντες· κἀγὼ προσπαίζων αὐτοὺς ἠρόμην, Βούλεσθε, ἔφην, ἐπειδὴ ἡμεῖς ἐν ἀπορίᾳ ἐσμέν, ἐρώμεθα ταυτὶ τὰ μειράκια; ἢ ἴσως αἰσχυνόμεθα, ὥσπερ ἔφη τοὺς μνηστῆρας Ὅμηρος, μὴ ἀξιούντων εἶναί τινα ἄλλον, ὅστις ἐντενεῖ τὸ τόξον;

Ἐπειδὴ οὖν μοι ἐδόκουν ἀθυμεῖν πρὸς τὸν λόγον, ἄλλῃ ἐπειρώμην σκοπεῖν, καὶ εἶπον, Ποῖα δὲ μάλιστα ἅττα τοπάζομεν εἶναι τῶν μαθημάτων, ἃ δεῖ τὸν φιλοσοφοῦντα μανθάνειν, ἐπειδὴ οὐχὶ πάντα οὐδὲ πολλά;

2. *ὠφελεῖ* ς, ὠφελεῖν *ab*. 7. *τίνα*] τίν' E *Bkk*. 8. *μέτριοι πόνοι a Bkk*., πόνοι μέτριοι *b*ς. *ὡμολογοῦμεν* 𝔄Θ Mudge *Beck*, ὁμολογοῦμεν Π*b*ς. Item mox. 9. *τρεῖς* dn *Bkk*., μὲν τρεῖς *ab*ς. *ὅτι a*1[cor] *Bkk*., ἢ *b*ς. 10. *σπερμάτων a Bkk*., σπέρματος *b*ς. *καὶ τούτου*] καὶ τοῦτο Ast, κἂν τούτῳ Schanz. 11. *περὶ μαθημάτων* 𝔄ς, μαθημάτων ΘΠ*b*. 13. *ὁπόσα καὶ ὁποῖα*] ὁποῖα καὶ ὁπόσα Γ *Hsch*. 18. *ἀξιούντων ab Hrm*., ἀξιοῦντας 𝔄²ς *Bkk*. 20. *μάλιστα ἅττα τοπάζομεν Sch*., μάλιστ' ἅττα τοπάζομεν *Bkk*., μάλιστα αὐτὰ τοπάζομεν *a*, μάλιστα τοπάζομεν ἅττα *b*ς. 21. *φιλοσοφοῦντα a Bkk*., φιλόσοφον *b*ς. 22. *ἐπειδὴ a Bkk*., ἐπεὶ *b*ς.

1. *τί δὲ — ψυχήν* ut Menon. 93 E *τί δὲ τόδε;*

10. *τούτου*. Praepositio ex superioribus repetenda. Ad Menon. 80 C. Theaet. 64 D de rep. IV 428 C.

14. *ἀπορίας μεστοί*. Ad Menon. 80 A *μεστὸς ἀπορίας*.

17. *Ὅμηρος*, Od. φ 285 sqq. *μὴ ἀξιούντων*. De negat. *μή* ad Euthyphr. 12 B.

18. *ἀξιούντων* ut Phaedr. 254 D *οὐκ ἐθέλοντας προσιέναι ἀναγκάζων μόγις συνεχώρησε, δεομένων εἰσαῦθις ὑπερβαλέσθαι*. „*Μὴ ἀξιοῦντας* causam pudoris contineret: *quia nollent; μὴ ἀξιούντων* est *tum cum nolebant*.“ HERMANN. Kühner, Ausf. Gram. II p. 666.

20. *μάλιστα* ut Menon. 80 B Hipparch. 228 B.

21. *αττα*, *fere*, interrogationibus adicitur ut *τις* Menon. 82 D. Kock ad Ar. av. 1514 *πηνίκα ἅττα*.

ὑπολαβὼν οὖν ὁ σοφώτερος εἶπεν, ὅτι κάλλιστα ταῦτ' B εἴη τῶν μαθημάτων καὶ προσήκοντα, ἀφ' ὧν ἂν πλείστην δόξαν ἔχοι τις εἰς φιλοσοφίαν· πλείστην δ' ἂν ἔχοι δόξαν, εἰ δοκοίη τῶν τεχνῶν ἔμπειρος εἶναι πασῶν, εἰ δὲ μή, ὡς πλείστων γε καὶ μάλιστα τῶν ἀξιολόγων, μαθὼν αὐτῶν ταῦτα, ἃ προσήκει τοῖς ἐλευθέροις μαθεῖν, ὅσα ξυνέσεως ἔχεται, μὴ ὅσα χειρουργίας. Ἆρ' οὖν οὕτως λέγεις, ἔφην ἐγώ, ὥσπερ ἐν τῇ τεκτονικῇ; καὶ γὰρ ἐκεῖ τέκτονα μὲν ἂν πρίαιο πέντε ἢ ἓξ μνῶν, ἄκρον C δὲ ἀρχιτέκτονα οὐδ' ἂν μυρίων δραχμῶν· ὀλίγοι γε μὴν καὶ ἐν πᾶσι τοῖς Ἕλλησι γίγνοιντο. ἆρα μὴ τοιοῦτον λέγεις; καὶ ὃς ἀκούσας μου ξυνεχώρει καὶ αὐτὸς λέγειν τοιοῦτον.

3. δ' ἂν ἔχοι] δ' ἔχοι *Sch.* 5. γε καὶ *a*ς, τε καὶ pars *b*. μάλιστα *b*ς, μάλα *a*. 9. μνῶν, ἄκρον δὲ ἀρχιτέκτονα] μνῶν, ἄκρον δ' ἀρχιτέκτονα, Naber, obss. crit. in Plat. p. 17, μνῶν ἄκρον, ἀρχιτέκτονα δὲ *ab*ς *Bkk.*, μνῶν, ἄκρον ἀρχιτέκτονα δὲ *Sch.* 11. καὶ ἐν] κἂν ἐν Stallbaum *Sch.* γίγνοιντο *a* (γίγνοιτο *Π*) *Bkk.*, γίγνονται *b*ς *Ast.* μὴ *a*Ξ[1] *Hrm.*, μή τι *b*ς *Bkk.* 12. ξυνεχώρει *a Bkk.*, συνεχώρει ς. αὐτὸς *b*ς, αὐτοῦ *a*. λέγειν τοιοῦτον *a Bkk.*, τοιοῦτον λέγειν *b*ς.

1. *κάλλιστα — καὶ προσήκοντα*, positivus cum superlativo consociatus ut Lycurg. 29 *πολὺ δοκεῖ δικαιότατον καὶ δημοτικὸν εἶναι.* Kühner, Ausf. Gr. II p. 23.

3. *εἰς φιλοσοφίαν* ut *ἐπαινεῖν τινα εἴς τι* Lach. 181 B. KNEBEL.

ἂν ἔχοι, optativus pro inf., quia ad rectam orationem transitur. Ad Phaedon. 86 A Charm. 155 E. STALLB.

4. *τῶν τεχνῶν — πασῶν.* Diog. La. IX 37 de Democrito: *ἦν ὡς ἀληθῶς ἐν φιλοσοφίᾳ πένταθλος· ἤσκητο γὰρ τὰ φυσικὰ καὶ τὰ ἠθικά, ἀλλὰ καὶ τὰ μαθηματικὰ καὶ τοὺς ἐγκυκλίους λόγους καὶ περὶ τεχνῶν πᾶσαν εἶχεν ἐμπειρίαν.* Vide etiam quae de sua in artibus quibuscunque peritia Hippias sophista iactitat Hipp. min. 368 B sqq. FORSTER. Ad 133 E.

7. *ξυνέσεως — χειρουργίας*, „discrimen artium liberalium et sordidarum." STALLB.

ἔχεται. Ad Menon. 93 E.

8. *τεκτονικῇ.* Accuratius Socrates rem illustrat; fabri enim opus praescriptum mauuum labore perficiunt, architectus autem mentis et intelligentiae ope omnia designat atque ordinat. STALLB.

9. *τέκτονα.* Xen. mem. II 5, 2 *τῶν γὰρ οἰκετῶν ὁ μέν που δύο μναῖν ἄξιός ἐστιν, ὁ δὲ οὐδ' ἡμιμναίου, ὁ δὲ πέντε μνῶν, ὁ δὲ καὶ δέκα· Νικίας δὲ ὁ Νικηράτου λέγεται ἐπιστάτην εἰς τἀργύρεια πρίασθαι ταλάντου.* Dem. XXVII 9 *μαχαιροποιοὺς — ἀνὰ πέντε μνᾶς καὶ ἕξ, τοὺς δ' οὐκ ἐλάττονος ἢ τριῶν μνῶν ἀξίους.* Boeckh, Staatshaushaltung der Ath. I² p. 95 sqq.

ἄκρον, *perfectum*, opp. *φαῦλον* (de leg. VI 753 E). De rep. II 360 E *κυβερνήτης ἄκρος ἢ ἰατρός.* De leg. XII 965 B *τόν γε πρὸς ἕκαστα ἄκρον δημιουργόν.* polit. 292 E *ἄκροι πεττευταί.*

11. *γίγνοιντο. ἂν* e superioribus repetendum ut 136 D Phaedon. 87 E Euthyphr. 15 D. Krüger ad Xen. an. IV 6, 13.

τοιοῦτον, om. *τι*, ut Gorg.

135 IV. *Ἠρόμην δ' αὐτόν, εἰ οὐκ ἀδύνατον εἴη δύο μόνας τέχνας οὕτω μαθεῖν τὸν αὐτόν, μὴ ὅτι πολλὰς καὶ μεγάλας. ὁ δέ, Μὴ οὕτως μου, ἔφη, ὑπολάβῃς, ὦ Σώκρατες, ὡς λέγοντος, ὅτι δεῖ ἑκάστην τῶν τεχνῶν*
D *τὸν φιλοσοφοῦντα ἐπίστασθαι ἀκριβῶς, ὥσπερ αὐτὸν τὸν τὴν τέχνην ἔχοντα, ἀλλ' ὡς εἰκὸς ἄνδρα ἐλεύθερόν τε καὶ πεπαιδευμένον, ἐπακολουθῆσαί τε τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ οἷόν τ' εἶναι διαφερόντως τῶν παρόντων, καὶ αὐτὸν ξυμβάλλεσθαι γνώμην, ὥστε δοκεῖν χαριέστατον εἶναι καὶ σοφώτατον τῶν ἀεὶ παρόντων ἐν τοῖς λεγομένοις τε καὶ πραττομένοις περὶ τὰς τέχνας. κἀγώ — ἔτι γὰρ αὐτοῦ ἠμφεγνόουν τὸν λόγον ὅ τι ἐβούλετο — Ἆρα ἐννοῶ, ἔφην, οἷον λέγεις τὸν φιλόσοφον*
E *ἄνδρα; δοκεῖς γάρ μοι λέγειν οἷον ἐν τῇ ἀγωνίᾳ εἰσὶν οἱ πένταθλοι πρὸς τοὺς δρομέας ἢ τοὺς παλαιστάς. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τούτων μὲν λείπονται κατὰ τὰ τούτων ἆθλα*

2. *μόνας a Stb., μόνον bς Bkk.* 10. *τῶν ἀεὶ* $\mathfrak{A}^{2s}$ *Θ Bkk., τῶν αἰεὶ* $\mathfrak{A}^{1s}$ *Π*[a] (*τῶν ἀεὶ τῶν Π*[s]), *αἰεὶ τῶν* B[a]t, *ἀεὶ τῶν bς.* 12. *ἠμφεγνόουν* $\mathfrak{A}^{1}$*Π*F1bit *Bkk., ἠμφηγνόουν ΓΣ*[1]Bac, *ἠμφιγνόουν* corr. 𝔄*ΞΣ*uς. 13. *ἆρα* bcn Stephanus *Beck, ἄρα* t, *ἄρα a*B[a]ς, *ἆρ' Γ*d, *ἄρ' Bkk.* 14. *οἷον abς Bkk. Stb. Tur. Hrm., οἷοι Γ*[cor]d Ast *Sch.* 15. *παλαιστάς ΘΠ* et ut videtur $\mathfrak{A}^{s}$t Clericus apud Forsterum *Beck, πελταστάς bς.*

511 C *ὅταν εἰς τοιοῦτον ἐμπέσωσιν.* HERMANN. Menon. 86 E.

7. *ἐπακολουθῆσαι*, 138 D *ἕπεσθαι*. Ad Euthyphr. 12 A. Infinitivi *ἐπακολουθῆσαι* et *ξυμβάλλεσθαι* sunt epexegesis verbi *ἐπίστασθαι* ex superioribus supplendi. KNEBEL.

8. *δημιουργοῦ*, quem modo dixit *τὸν τὴν τέχνην ἔχοντα* („*Meister*"); Theag. 125 A.

10. *χαριέστατον* ut Hipparch. 229 B. Ad Theag. 130 C. *ἀεί* i. q. *ἑκάστοτε*. Apol. 25 C.

12. *ἐβούλετο*, int. *ὁ λόγος*. Frequens prosopopoeia. Parm. 127 E *ἆρα τοῦτό ἐστιν ὃ βούλονταί σου οἱ λόγοι*; Theaet. 156 C 169 D. De leg. I 630 C *τί φανερόν ποτε ποιῆσαι βουληθεὶς* (*ὁ λόγος*) *λέγει ταῦτα*; V 741 A.

13. *ἆρα* ut 136 B Theag. 124 A.

14. *οἷον*, h. e. *τοιοῦτον οἷοι*. STALLB., attractio rara et incerta. Ar. Ach. 601 *νεανίας δ' οἵους σὺ διαδεδρακότας* (editt. *οἷος σύ*). Breitenbach ad Xen. Hell. I 16 *τῶν οἵωνπερ αὐτὸς ὄντων*. Dem. XXIV 185 *οἵοισπερ* (Dind. recte *οἷόσπερ*) *σὺ χρώμενοι συμβούλοις*.

15. *πένταθλοι*. *πένταθλος οὗτος τοῖς νέοις ἀγωνία· πάλη, σίγυννος, ἅλμα, δίσκος καὶ δρόμος.* SCHOL. Eaedem quinquertii partes enumerantur in epigrammate anthol. Planud. I 3 *ἅλμα, ποδωκείην, δίσκον, ἄκοντα, πάλην*. Krause, Gymnastik u. Agonistik p. 476 sqq., qui pugillationem (*πυγμήν*) nunquam quinquertii fuisse censet.

16. *τούτων μὲν λείπονται.* „Simili etiam de causa Eratosthenes Cyrenaeus *Βῆτα* et *πένταθλος* cognominatus erat *διὰ τὸ δευτερεύειν ἐν παντὶ εἴδει παιδείας τοῖς ἄκροις ἐγγίσαντα*. Suid. s. v." FORSTER.

καὶ δεύτεροί εἰσι πρὸς τούτους, τῶν δ' ἄλλων ἀθλητῶν
πρῶτοι καὶ νικῶσιν αὐτούς. τάχ' ἂν ἴσως τοιοῦτόν τι
λέγοις καὶ τὸ φιλοσοφεῖν ἀπεργάζεσθαι τοὺς ἐπιτηδεύ-
οντας τοῦτο τὸ ἐπιτήδευμα· τῶν μὲν πρώτων εἰς ξύνεσιν 136
περὶ τὰς τέχνας ἐλλείπεσθαι, τὰ δευτερεῖα δ' ἔχοντας
τῶν ἄλλων περιεῖναι, καὶ οὕτως γίγνεσθαι περὶ πάντα
ὕπακρόν τινα ἄνδρα τὸν πεφιλοσοφηκότα. τοιοῦτόν τινά
μοι δοκεῖς ἐνδείκνυσθαι. Καλῶς γέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
φαίνει ὑπολαμβάνειν τὰ περὶ τοῦ φιλοσόφου, ἀπεικάσας
αὐτὸν τῷ πεντάθλῳ. ἔστιν γὰρ ἀτεχνῶς τοιοῦτος, οἷος
μὴ δουλεύειν μηδενὶ πράγματι μηδ' εἰς τὴν ἀκρίβειαν
μηδὲν διαπεπονηκέναι, ὥστε διὰ τὴν τοῦ ἑνὸς τούτου
ἐπιμέλειαν τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀπολελεῖφθαι, ὥσπερ B
οἱ δημιουργοί, ἀλλὰ πάντων μετρίως ἐφῆφθαι.

V. Μετὰ ταύτην δὴ τὴν ἀπόκρισιν ἐγὼ προθυμού-
μενος σαφῶς εἰδέναι ὅ τι λέγοι, ἐπυνθανόμην αὐτοῦ
τοὺς ἀγαθοὺς πότερον χρησίμους ἢ ἀχρήστους εἶναι ὑπο-
λαμβάνοι. Χρησίμους δήπου, ὦ Σώκρατες, ἔφη. Ἆρ'
οὖν, εἴπερ οἱ ἀγαθοὶ χρήσιμοι, οἱ πονηροὶ ἄχρηστοι;
Ὡμολόγει. Τί δέ; τοὺς φιλοσόφους ἄνδρας χρησίμους
ἡγεῖ ἢ οὔ; Ὁ δὲ ὡμολόγει χρησίμους, καὶ πρός γε ἔφη C
χρησιμωτάτους εἶναι ἡγεῖσθαι. Φέρε δὴ γνῶμεν, εἰ ἀληθῆ
λέγεις, ποῦ καὶ χρήσιμοι ἡμῖν εἰσιν οἱ ὕπακροι οὗτοι;
δῆλον γὰρ ὅτι ἑκάστου γε τῶν τὰς τέχνας ἐχόντων

9. φαίνει 𝔄Π Stb., φαίνῃ Θ[2]d, δοκεῖς bς Bkk. ὑπολαμβάνειν ad[1] Stb., ὑπολαβεῖν bς Bkk. 10. οἷος om. a. 13. ὥσπερ οἱ δημιουργοί, ἀλλὰ bς, ἀλλ' ὥσπερ (ὡς Π) οἱ δημιουργοὶ a. 19. οἱ ἀγαθοὶ χρήσιμοι bς, οἱ ἀγαθοὶ οἱ χρήσιμοι a. 20. δέ] δαί 𝔄[2]ΘΠ[c] Bkk. (δέ Π[a]). 22. εἰ a Stb., εἰ σὺ bς Bkk. 23. ποῦ ab Bkk., πῶς ς Hsch. 24. γε] τε ad.

7. ὕπακρον, *qui non cedat nisi primo.* STALLB. 136 C 138 E. Cf. 135 C ἄκρον. Vocabulum alibi nusquam, ut videtur, obvium ex hoc loco repetivit Longin. de sublim. § 34, 1 πλείους ἀρετὰς ἔχων καὶ σχεδὸν ὕπακρος ἐν πᾶσιν, ὡς ὁ πένταθλος, ὥστε τῶν μὲν πρωτείων ἐν ἅπασι τῶν ἄλλων ἀγωνιστῶν λείπεσθαι, πρωτεύειν δὲ τῶν ἰδιωτῶν. (Forster.)

10. οἷος. Ad Menon. 87 A.

13. ἀπολελεῖφθαι, opp. ἐφῆφθαι, *praetermisisse.* De rep. V 475 D οὔτε τῶν κατὰ πόλεις (Διονυσίων) οὔτε τῶν κατὰ κώμας ἀπολειπόμενοι. KNEBEL. Aliter Isocr. IX 47 οὕτως ηὔξησε τὴν πόλιν, ὥστε μηδὲ μιᾶς τῶν Ἑλληνίδων ἀπολελεῖφθαι (ubi v. Schneider).

17. τοὺς ἀγαθούς ut Theag. 124 E τούσδε.

21. πρός, ad Menon. 90 E.

23. ποῦ *in quibusnam rebus,* ut Lach. 181 E ἄλλοθι. STALLB., apol. 29 B ἐνταῦθα. Prot. 323 B Euthyd. 299 B ἐκεῖ.

καί ut Theag. 122 D.

136 φαυλότερός ἐστιν ὁ φιλόσοφος. Ὡμολόγει. Φέρε δὴ σύ, ἦν δ' ἐγώ, εἰ τύχοις ἢ αὐτὸς ἀσθενήσας ἢ τῶν φίλων τις τῶν σῶν, περὶ οὗ σὺ σπουδὴν μεγάλην ἔχοις, πότερον ὑγίειαν βουλόμενος κτήσασθαι τὸν ὕπακρον ἐκεῖνον

D τὸν φιλόσοφον εἰσάγοις ἂν εἰς τὴν οἰκίαν ἢ τὸν ἰατρὸν λάβοις; Ἀμφοτέρους ἔγωγ' ἄν, ἔφη. Μή μοι, εἶπον ἔγωγ', ἀμφοτέρους λέγε, ἀλλ' ὁπότερον μᾶλλόν τε καὶ πρότερον. Οὐδεὶς ἄν, ἔφη, τοῦτό γε ἀμφισβητήσειεν, ὡς οὐχὶ τὸν ἰατρὸν καὶ μᾶλλον καὶ πρότερον. Τί δ'; ἐν νηὶ χειμαζομένῃ ποτέρῳ ἂν μᾶλλον ἐπιτρέποις σεαυτόν τε καὶ τὰ σεαυτοῦ, τῷ κυβερνήτῃ ἢ τῷ φιλοσόφῳ; Τῷ κυβερνήτῃ ἔγωγε. Οὐκοῦν καὶ τἆλλα πάντα οὕτως, ἕως ἄν τις δημιουργὸς ᾖ, οὐ χρήσιμός ἐστιν ὁ φιλόσοφος;

E Φαίνεται, ἔφη. Οὐκοῦν νῦν ἄχρηστός τις ἡμῖν ἐστιν ὁ φιλόσοφος; εἰσὶ γὰρ ἡμῖν ἀεί που δημιουργοί· ὡμολογήσαμεν δὲ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς χρησίμους εἶναι, τοὺς δὲ μοχθηροὺς ἀχρήστους. Ἠναγκάζετο ὁμολογεῖν.

1. *δὴ* a 1 b d u[cor] *Bkk.*, *δὲ* *bς*. 3. *οὗ* *bς* *Bkk.*, *ὧν* *a* *Stb.*, *ὃν* *Hsch.* *ἔχοις* Stephanus, *ἔχεις* *abς* et editores reliqui. Cf. de hoc vitio ann. ad p. 128, 5. 222, 5. 254, 12. 259, 4. 293, 14. 16. 4. *ὑγίειαν* *Bkk.* (cum libris?), *ὑγείαν* a t ς *Hrm.*, *ὑγιείαν* *Sch.* *βουλόμενος κτήσασθαι* *a* *Bkk.*, *κτήσασθαι βουλόμενος* *bς*. 5. *τὸν φιλόσοφον* *bς* *Bkk.*, *τὸν σοφὸν* *a*, *φιλόσοφον* Stephanus *Sch.* *εἰσάγοις*] *εἰσαγάγοις* 𝔄[2] *Sch.* 6. *λάβοις* (ad 135 C) 𝔄 *Θ* *Hrm.*, *ἂν λάβοις* *bς* *Bkk.*, del. *Hsch.* *εἶπον ἔγωγ'* *bς* *Sch.*, *εἶπον ἐγώ τ'* 𝔄[1s], *εἶπον ἐγὼ* 𝔄[2] *Θ Π* *Bkk.* 7. *τε καὶ* *a* *Bkk.*, *γε καὶ* *bς*. 10. *σεαυτόν* bd, *σαυτόν* *Γ*[cor] *Ξ* *Bkk.*, *ἑαυτόν* *a* *Stb.*, *αὑτόν* *Beck*, *αὐτόν* *bς*. Ita saepius ex Alexandrinorum consuetudine (Kühner, Ausf. Gr. II p. 495 sq.) *ἑαυτόν* in locum pron. *σεαυτόν*, *ἐμαυτόν* substitutum in Platonis libros irrepsit, sicut Alc. I 128 D Phaedon. 91 C, fortasse etiam Phaedon. 78 B, praesertim post voces in ς cadentes, sicut Prot. 312 A Lach. 200 B Hipp. mai. 291 B. Stallbaum ad Alc. II 143 C. Kroschel ad Prot. 312 A. 12. *πάντα*] *πάνθ'* *Γ*d *Bkk.* 13. *ὁ φιλόσοφος* *a* *Bkk.*, *φιλόσοφος* *bς*. 14. *ἐστιν ὁ φιλόσοφος* *a* *Bkk.*, *ὁ φιλόσοφός ἐστιν* *bς*. 15. *γὰρ ἡμῖν* *a* *Bkk.*, *γὰρ* *bς*. *ἀεί που* *Hrm.*, *δή που* *abς*. Cf. 137 A *δημιουργοὺς δὲ ἀεὶ εἶναι*. 17. *μοχθηροὺς* (ut 137 CE. Ad 137 E) *a*(t?) *Tur.*, *πονηροὺς* ut videtur *bς* *Bkk.* *ἀχρήστους* 𝔄[1] *ΘΓΣ*bd et in marg. pars *b* *Bkk.*, *ἀχρείους* *Π*[e] rell. *bς*.

3. *ἔχοις*, om. *ἄν*, ut Xen. an. I 3, 17 *ὀκνοίην μὲν ἂν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, ἃ ἡμῖν δοίη.* Krüger, Gr. Spr. I § 54, 14, 3. 4.

9. *ὡς οὐχί* post *ἀμφισβητεῖν* ut de rep. V 457 D 476 D. ad VI 502 A Parm. 135 A STALLB., cf. *ἀπιστεῖν ὅτι οὐκ* Menon. 89 D, *διαφέρεσθαι ὡς οὐ* Euthyphr. 8 B.

12. *τἆλλα — χρήσιμος* ut Gorg. 480 B *οὐ χρήσιμος οὐδέν.* Charm. 165 C *τί ἡμῖν χρησίμη.* Xen. an. II 5, 23 *ὅσα δ' ἐμοὶ ὑμεῖς χρήσιμοί ἐστε.* Aliter Menon. 90 C *καὶ τἆλλα οὕτως;*

13. *ᾖ*, verbum substantivum, ut 137 A.

VI. *Τί οὖν μετὰ τοῦτο; ἔρωμαί σε ἢ ἀγροικότερόν ἐστιν ἐρέσθαι; Ἐροῦ ὅ τι βούλει. Οὐδὲν δή, ἔφην ἐγώ, ζητῶν ἄλλο ἢ ἀνομολογήσασθαι τὰ εἰρημένα. ἔχει δέ πως ὡδί. ὡμολογήσαμεν καλὸν εἶναι τὴν φιλοσοφίαν [καὶ αὐτοὶ φιλόσοφοι εἶναι], τοὺς δὲ φιλοσόφους ἀγα-* 137 *θούς, τοὺς δὲ ἀγαθοὺς χρησίμους, τοὺς δὲ πονηροὺς ἀχρήστους. αὖθις δ' αὖ τοὺς φιλοσόφους ὡμολογήσαμεν, ἕως ἂν δημιουργοὶ ὦσιν, ἀχρήστους εἶναι, δημιουργοὺς δὲ ἀεὶ εἶναι. οὐ γὰρ ταῦτα ὡμολόγηται; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς. Ὡμολογοῦμεν ἄρα, ὡς ἔοικε, κατά γε τὸν σὸν λόγον, εἴπερ τὸ φιλοσοφεῖν ἐστι περὶ τὰς τέχνας ἐπιστήμονας εἶναι ὃν σὺ λέγεις τὸν τρόπον, πονηροὺς αὐτοὺς εἶναι καὶ ἀχρήστους, ἕως ἂν ἐν ἀνθρώποις τέχναι* B

1. *τί οὖν μετὰ τοῦτο; ἔρωμαί σε ἢ* distinxit *Hrm.*, *τί οὖν μετὰ τοῦτο ἔρωμαι σε; ἢ* a b ς *Bkk.*, *τὸ οὖν μ. τ. ἔ. σε; ἢ* (coll. 133 C) Baiter *Hsch. Sch.*, *τί οὖν; τὸ μ. τ. ἔ. σε; ἢ* Stephanus *Beck*, *τὶ οὖν μ. τ. ἔ. σε; ἢ* Schmidt, epist. ad Turic. Plat. editt. p. 11 *Wgn.* 3. *ζητῶν* a *Tur.*, *ζητῶ* b ς *Bkk.* 4. *καλὸν εἶναι* a *Bkk.*, *εἶναι καλὸν* b ς. 5. *καὶ αὐτοὶ φιλόσοφοι εἶναι* e glossemate orta esse censuit Stallbaum, del. *Sch.*, *καὶ αὖ τὸ φιλόσοφον εἶναι* Schmidt l. l. 8. *οἱ δημιουργοὶ* a b ς *Bkk. Hrm.*, *δημιουργοὶ* Heusde, spec. crit. p. 26, Schleiermacher, *Beck Stb. Tur.* 9. *πάνυ γε, ἦ δ' ὅς* a d *Bkk.*, *πάνυ, ἔφη* b ς. 10. *ὡμολογοῦμεν* ΠΓΞBCuyi¹ et *Ast Tur. Hrm.*, *ὁμολογοῦμεν* 𝔄ˢ et ut videtur pars b, ς *Bkk. Stb.* *ἄρα*] *ἄρ'* Γ *Bkk.* 12. *ὃν σὺ* Γ^cor Schleiermacher *Bkk.*, *ὧν σὺ* Γ¹y Forster, *ὡς σὺ* Ξς, *ὧν ὡς σὺ* a et rell. b (*ὡς σὺ λέγεις, τινὰ τρόπον* Ast.) *πονηροὺς αὐτοὺς εἶναι*] *πονηροὺς αὖ τοὺς φιλοσόφους εἶναι* Heusde l. l., *καὶ πονηροὺς αὐτοὺς εἶναι, ἕως* (om. *καὶ ἀχρήστους*) Stallbaum, *πονηροὺς αὖ αὐτοὺς εἶναι* Wagner. 13. *καὶ ἀχρήστους, ἕως ἂν ἐν ἀνθρώποις τέχναι ὦσιν* del. *Sch.* Sed ad haec respicitur 138 E: *ἕως ἂν τούτων τις ᾖ.* *τέχναι*] *τεχνῖται* Heusde l. l., quod probaverunt Beck Stallbaum Wagner.

1. *μετὰ τοῦτο*, „*ex his consequitur.* Euthyphr. 12 D." STALLB.

3. *ἀνομολογήσασθαι*, *concessa repetere*, ut symp. 200 E *ἀνομολογησώμεθα τὰ εἰρημένα.*

4. *καλόν*, 133 D.

5. *καὶ αὐτοὶ — εἶναι.* „De hac re in superioribus ne verbum quidem factum est. Videntur verba e glossemate orta esse." STALLB.

7. *αὖθις δ' αὖ*, frequens abundantia. Prot. 351 C *καὶ αὖθις αὖ τὰ ἀνιαρὰ ὡσαύτως οὕτως.* Hipparch. 281 C *πάλιν αὖ.* Ad Euthyphr. 14 E (ubi leg. 11 *αὖ*).

8. *ὦσιν*, mox *εἶναι* ut 136 D *ᾖ*.

10. *ὡμολογοῦμεν* post *ὡμολογήσαμεν* varietatis studio, ad Menon. 78 B.

12. *ὃν σὺ λέγεις τὸν τρόπον.* De relativo praemisso cf. Theag. 123 D *ἧς — ἐπιθυμεῖς ἡ σοφία τίς ἐστιν*; de rep. V 477 C *μανθάνεις ὃ βούλομαι λέγειν τὸ εἶδος* (quam notionem). Schneidewin ad Soph. Ant. 404. De articulo addito ad Hipparch. 227 D.

13. *τέχναι*, opp. *ψευδοτεχνίαι*, cum emphasi: *donec artes re vera sint.* Aptius quam *τεχνῖται.*

137 ὦσιν· ἀλλὰ μὴ οὐχ οὕτως, ὦ φίλε, ἔχωσι, μηδ' ᾖ τοῦτο φιλοσοφεῖν, περὶ τὰς τέχνας ἐσπουδακέναι, οὐδὲ πολυπραγμονοῦντα κυπτάζοντα ζῆν, οὐδὲ πολυμαθοῦντα, ἀλλ' ἄλλο τι, ἐπεὶ ἐγὼ ᾤμην καὶ ὄνειδος εἶναι τοῦτο καὶ βαναύσους καλεῖσθαι τοὺς περὶ τὰς τέχνας ἐσπουδακότας.

VII. Ὧδε δὲ σαφέστερον εἰσόμεθα, εἰ ἄρα ἀληθῆ λέγω, ἐὰν τοῦτο ἀποκρίνῃ. τίνες ἵππους ἐπίστανται
C κολάζειν ὀρθῶς; πότερον οἵπερ βελτίους ποιοῦσιν ἢ ἄλλοι; Οἵπερ βελτίους. Τί δέ; κύνας οὐχ οἳ βελτίους ἐπίστανται ποιεῖν, οὗτοι καὶ κολάζειν ὀρθῶς ἐπίστανται; Ναί. Ἡ αὐτὴ ἄρα τέχνη βελτίους τε ποιεῖ καὶ κολάζει ὀρθῶς; φαίνεταί μοι, ἦ δ' ὅς. Τί δέ; πότερον ἥπερ βελτίους τε ποιεῖ καὶ κολάζει ὀρθῶς, ἡ αὐτὴ δὲ καὶ γιγνώσκει τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς μοχθηρούς, ἢ ἑτέρα τις; Ἡ αὐτή, ἔφη. Ἐθελήσεις οὖν καὶ κατ' ἀνθρώπους

1. *ἔχωσι* aΓ^{corr}dΞ Mudge *Beck*, *ἔχουσι* bϛ. *μηδ' ᾖ* Mudge (*μὴ δ' ἢ* Ξ^{corr}), *μὴ δὴ* abϛ. 4. *ἐπεὶ ἐγὼ* a *Bkk.*, *ἐπεί γε* bϛ. 6. *ἄρα*] *ἄρ'* Γ *Bkk.* 8. *βελτίους ποιοῦσιν* ΞB^{a}abcdinoe *Bkk.*, *βελτίστους ποιοῦσιν* 𝔄ΓΘΠΣB^{a}CEFuytϛ *Hrm.* 9. *οἵπερ βελτίους* b *Bkk.*, *οἵπερ βελτίστους* 𝔄(?)ΘΠΣEϛ *Hrm.* *δέ*] *δαί* 𝔄^{2}Θ *Bkk.* *οἳ βελτίους* ty^{corr} *Bkk.*, *οἳ βελτίστους* ut videtur abϛ *Hrm.* „Etiam posthac, quoties recurrit *βελτίους*, plerique cum ϛ *βελτίστους*.“ Bekker. Etiam deinceps *Hrm.* scripsit *βελτίστους*. 12. *φαίνεταί μοι* 𝔄 (om. ΘΠΓd) et in marg. pars b *Hrm.*, *φημί* bϛ. *δέ* 𝔄^{a}bn Ast *Hrm.*, *δαί* 𝔄^{2}Θ^{a}Π^{a} pars bϛ *Bkk.* 13. *ἡ αὐτὴ δὲ καὶ* a *Hrm.*, *αὕτη καὶ* bϛ *Bkk.*, *ἡ αὐτὴ καὶ Stb.*, *αὐτὴ καὶ Sch.* 14. *καὶ τοὺς*] *καὶ* ϛ. *ἑτέρα τις* aΓd et in marg. pars b *Bkk.*, *ἄλλη* bϛ. 15. *ἀνθρώπους* abϛ *Bkk. Stb. Tur. Hrm.*, *ἀνθρώπων* Stephanus *Beck Sch.*

2. *ἐσπουδακέναι* epexegesis ut Menon. 70 B Hipparch. 227 D.

3. *κυπτάζοντα*. Ar. nub. 191 *τί γὰρ οἵδε δρῶσιν οἱ σφόδρ' ἐγκεκυφότες*; ubi schol.: *τοιαῦτα γὰρ τῶν ἄγαν φροντιζόντων καὶ περὶ τὴν διάνοιαν ἐχόντων σχήματα.* STALLB. Epicrat. com. III 371 (Mein.): *κύψαντες χρόνον οὐκ ὀλίγον διεφρόντιζον. κᾆτ' ἐξαίφνης ἔτι κυπτόντων καὶ ζητούντων — τις ἔφη.*

πολυμαθοῦντα. Plato verbo *πολυμαθεῖν* non utitur.

4. *καί*, *vel*, ut Theag. 121 D.

6. *εἰ ἄρα* ut Theag. 129 D.

7. *τοῦτο* pro *πρὸς τοῦτο*. STEPH., ut Criton. 48 E al., Heind. ad Hipp. mai. 287 B. KNEBEL. Ad Theaet. 147 B.

8. *κολάζειν* dicitur „cum poena adhibetur castigandi atque emendandi gratia“ (Gell. VI 14). Ar. rhet. I 10, 17 *διαφέρει δὲ τιμωρία καὶ κόλασις· ἡ μὲν γὰρ κόλασις τοῦ πάσχοντος ἕνεκά ἐστιν, ἡ δὲ τιμωρία τοῦ ποιοῦντος.*

13. *δέ* „singulare quidem, sed non illegitimum, si quidem ita quoque sententia conformari poterat: *κολάζει μὲν ὀρθῶς, ἡ αὐτὴ δὲ κτλ.*“ HERM.

15. *κατ' ἀνθρώπους*, mox *καθ' ἵππων* ut Menon. 88 E *κατὰ πάντων*, sed Hdt. II 3 *κατὰ μὲν δὴ τὴν τροφὴν τῶν παιδίων τοσαῦτα ἔλεγον.* De casuum in-

τοῦτο ὁμολογεῖν, ἥπερ βελτίους ἀνθρώπους ποιεῖ, ταύτην D εἶναι καὶ τὴν κολάζουσαν ὀρθῶς καὶ διαγιγνώσκουσαν τοὺς χρηστούς τε καὶ τοὺς μοχθηρούς; Πάνυ γε, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἥτις ἕνα, καὶ πολλούς, καὶ ἥτις πολλούς, καὶ ἕνα; Ναί. Καὶ καθ' ἵππων δὴ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων οὕτως; Φημί. Τίς οὖν ἐστιν ἡ ἐπιστήμη, ἥτις τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἀκολασταίνοντας καὶ παρανομοῦντας ὀρθῶς κολάζει; οὐχ ἡ δικαστική; Ναί. Ἢ ἄλλην οὖν τινα καλεῖς καὶ δικαιοσύνην ἢ ταύτην; Οὔκ, ἀλλὰ ταύτην. Οὐκοῦν ᾗπερ κολάζουσιν ὀρθῶς, ταύτῃ E καὶ γιγνώσκουσιν τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς μοχθηρούς; Ταύτῃ. Ὅστις δὲ ἕνα γιγνώσκει, καὶ πολλοὺς γνώσεται; Ναί. Καὶ ὅστις γε πολλοὺς ἀγνοεῖ, καὶ ἕνα; Φημί. Εἰ ἄρα ἵππος ὢν ἀγνοοῖ τοὺς χρηστοὺς καὶ πονηροὺς ἵππους, κἂν ἑαυτὸν ἀγνοοῖ, ποῖός τίς ἐστιν; Φημί. Καὶ εἰ βοῦς ὢν ἀγνοοῖ τοὺς πονηροὺς καὶ χρηστοὺς *βοῦς,

1. τοῦτο] τοῦθ' Γ *Bkk.* 3. καὶ τοὺς μοχθηρούς a *Bkk.*, καὶ μοχθηρούς t, καὶ τοὺς πονηροὺς by, καὶ πονηρούς bς. 4. οὐκοῦν καὶ a *Hrm.*, οὐκοῦν bς *Stb.* ἥτις — ἥτις bς, εἴτις — εἴτις a. 5. δὴ ab *Bkk.*, δὲ EFς. 9. καλεῖς καὶ a *Stb.*, καλεῖς bς *Bkk.* οὐκ ἀλλὰ ταύτην a *Stb.*, οὐκ ἄλλην bς *Bkk.* 10. ᾗπερ] ᾗπερ καὶ n. 11. καὶ τοὺς μοχθηρούς a *Bkk.*, καὶ τοὺς πονηρούς Σb, καὶ πονηρούς bς. 14. ἀγνοοῖ ad *Bkk.*, ἀγνοεῖ bς. 14. τοὺς χρηστοὺς καὶ πονηροὺς ἵππους 𝔄Θd, τοὺς πονηροὺς καὶ τοὺς χρηστοὺς ἵππους Π, τοὺς πονηροὺς καὶ τοὺς χρηστοὺς bς, τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς πονηροὺς ἵππους *Bkk.* 15. ἑαυτὸν ad *Sch.*, αὑτὸν bς *Bkk.* 16. ὢν ἀγνοοῖ Θ[a]Π[a]i *Bkk.*, ὢν ἀγνοεῖ 𝔄[a]tς, ὢν ἀγνοοίη pars b *Hsch.* καὶ] καὶ τοὺς e *Tur.* χρηστοὺς βοῦς *Bkk.*, χρηστούς abς.

constantia cf. de rep. III 392 E Tim. 40 A κατὰ ὅλον, Menon. 77 A κατὰ ὅλου. Euthyphr. 3 B καινοτομοῦντος — περὶ τὰ θεῖα. ib. 5 A καινοτομοῦντα περὶ τῶν θείων. Heind. ad Euthyd. 275 B.

4. καὶ ἥτις. „Graeci καὶ in utroque comparationis membro iterant." HERM. Ad Euthyphr. 13 A.

7. ἥτις post τίς, quia *id genus* scientia quaeritur. Ad Theag. 121 D.

καί hic non coniungit, sed explicat. Apol. 26 A τῶν τοιούτων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων KNEBEL. Euthyphr. 4 E. Menon. 90 A οὐδέ.

9. καὶ δικαιοσύνην. *An aliam vocas etiam iustitiam atque illam?* „Vis sententiae haec est, ut non δικαστικὴν solum, sed *etiam* δικαιοσύνην appellemus." HERMANN. De sententia cf. Clit. 408 B ἣν δὴ σὺ πολιτικήν, ὦ Σ., ἐπονομάζεις πολλάκις, τὴν αὐτὴν δὴ ταύτην δικαστικήν τε καὶ δικαιοσύνην ὡς ἔστι λέγων. Gorg. 464 B de rep. I 332 CD ἡ δικαιοσύνη vocatur τέχνη. Tamen Plato iustitiam et artem iudiciariam non tam inconsulte confundit.

14. τοὺς χρηστοὺς καὶ πονηρούς, mox τοὺς πονηροὺς καὶ χρηστούς, 294, 3 τοὺς χρηστοὺς καὶ μοχθηρούς, sed supra τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς μοχθη-

κἂν αὐτὸν ἀγνοοῖ, ποῖός τίς ἐστι; Ναί, ἔφη. Οὕτω δὴ
καὶ εἰ κύων; Ὡμολόγει. Τί δ'; ἐπειδὰν ἄνθρωπός τις
138ὢν ἀγνοῇ τοὺς χρηστοὺς καὶ μοχθηροὺς ἀνθρώπους,
ἆρ' οὐχ ἑαυτὸν ἀγνοεῖ, πότερον χρηστός ἐστιν ἢ πονηρός,
ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἄνθρωπός ἐστιν; Ξυνεχώρει. Τὸ δ'
ἑαυτὸν ἀγνοεῖν σωφρονεῖν ἐστιν ἢ μὴ σωφρονεῖν; Μὴ
σωφρονεῖν. Τὸ ἑαυτὸν ἄρα γιγνώσκειν ἐστὶ σωφρονεῖν;
Φημί, ἔφη. Τοῦτο ἄρα, ὡς ἔοικε, τὸ ἐν Δελφοῖς γράμμα
παρακελεύεται, σωφροσύνην ἀσκεῖν καὶ δικαιοσύνην.
Ἔοικε. Τῇ αὐτῇ δὲ ταύτῃ καὶ κολάζειν ὀρθῶς ἐπι-
στάμεθα; Ναί. Οὐκοῦν ᾗ μὲν κολάζειν ὀρθῶς ἐπιστά-
B μεθα, δικαιοσύνη αὕτη ἐστίν, ᾗ δὲ διαγιγνώσκειν καὶ
ἑαυτὸν καὶ ἄλλους, σωφροσύνη; Ἔοικεν, ἔφη. Ταὐτὸν
ἄρα ἐστὶ καὶ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη; Φαίνεται.

VIII. Καὶ μὴν οὕτω γε καὶ αἱ πόλεις εὖ οἰκοῦνται, ὅταν οἱ ἀδικοῦντες δίκην διδῶσιν. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη.

1. *ἀγνοοῖ* a ς *Bkk.*, *ἀγνοοίη* b *Hsch.* *ποῖός τίς* abi *Bkk.*, *ποῖός* b ς. 2. *τις ὢν* a *Bkk.*, *ὢν τις* b ς. 3. *καὶ μοχθηροὺς* a *Tur.*, *καὶ τοὺς μοχθηροὺς* Stobaeus flor. XXI 20 Baiter *Sch.*, *καὶ πονηροὺς* b ς *Bkk.* 4. *πονηρός*] *μοχθηρός* Stobaeus. 6. *δ' ἑαυτὸν* ut videtur b ς, *δὲ αὐτὸν* 𝔄Θn Stobaeus *Sch.* *ἐστιν ἢ μὴ σωφρονεῖν; μὴ* a *Bkk.*, *ἢ οὐ σωφρονεῖν ἐστιν; οὐ* b Stobaeus ς. 8. *τὸ* a *Tur.*, *καὶ τὸ* b Stobaeus ς *Bkk.* 11. *ναί* 𝔄Θ *Hrm.*, om. *Π*, *φημί* b Stobaeus ς *Bkk.* 13. *ἄλλους* a Stobaeus *Beck*, *ἄλλον* b ς. 14. *ἄρα*] *ἆρ'* *Γ* *Bkk.* *καὶ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη* aΣ^1aco *Tur.*, *δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη* ut videtur E ς *Bkk.*, *καὶ δικαιοσύνη* (vel -*η*) *σωφροσύνη* B[2]Cuye, *δικαιοσύνη* (vel -*η*) *σωφροσύνη* *ΓΞ*Σ^{cor}B[1]Fibdt. 15. *αἱ πόλεις* a Stobaeus *Bkk.*, *πόλεις* b ς.

ρούς. De variatione verborum v. ad Menon. 73 A 78 B, de articulo in oppositionibus non iterato ad Euthyphr. 9 C Hipparch. 230 C. Krüger ad Thuc. I 7, 2.

5. *τὸ δ' ἑαυτόν.* Haec videntur deprompta esse ex Charm. 164 D, cf. proll. p. 270. Alc. I 129 A 131 B 133 C *τὸ γιγνώσκειν αὑτὸν ὁμολογοῦμεν σωφροσύνην εἶναι.* (Heindorf ad Charm. l. l.)

8. *τὸ ἐν Δελφοῖς γράμμα.* Prot. 343 B *οὗτοι* (septem sapientes) *καὶ κοινῇ ξυνελθόντες ἀπαρχὴν τῆς σοφίας ἀνέθεσαν τῷ Ἀπόλλωνι εἰς τὸν νεὼν τὸν ἐν Δελφοῖς, γράψαντες ταῦτα, ἃ δὴ πάντες ὑμνοῦσι, γνῶθι σαυτόν, καὶ μηδὲν ἄγαν.* Paus. X 26. Septem sapientibus antiquiora esse illa censuit Aristoteles (Stob. flor. XXI 26). Ad Prot. l. l. Bergk, Gr. Lit. I p. 362.

13. *ἑαυτόν.* „Exspectaveris *ἡμᾶς αὐτούς*. Sed ad superiora respiciens *ἑαυτόν* infert.“ KNEBEL. Phaedon. 101 C *σὺ δὲ δεδιὼς ἄν τὸ λεγόμενον τὴν ἑαυτοῦ σκιάν.*

14. *φαίνεται* fortius quam id quod praecedit *ἔοικεν*. Quare coniunguntur Alc. I 116 D *φαίνομαι, ὡς ἔοικα.* Similis gradatio est Lys. 218 A *δοκεῖ, ἔοικε, φαίνεται.*

15. *οἰκοῦνται,* sed mox *διοικῇ*. Ad Menon. 71 E.

Καὶ πολιτικὴ ἄρα ἡ αὐτή ἐστιν. Συνεδόκει. Τί δέ; ὅταν εἷς ἀνὴρ ὀρθῶς πόλιν διοικῇ, ὄνομά γε τούτῳ οὐ τύραννός τε καὶ βασιλεύς; Φημί. Οὐκοῦν βασιλικῇ τε καὶ τυραννικῇ τέχνῃ διοικεῖ; Οὕτως. Καὶ αὗται ἄρα αἱ αὐταὶ τέχναι εἰσὶν ἐκείναις; Φαίνονται. Τί δ'; ὅταν C *εἷς ὢν ἀνὴρ οἰκίαν διοικῇ ὀρθῶς, τί ὄνομα τούτῳ ἐστίν; οὐκ οἰκονόμος τε καὶ δεσπότης; Ναί. Πότερον οὖν καὶ οὗτος δικαιοσύνῃ εὖ ἂν τὴν οἰκίαν διοικοῖ ἢ κἄλλῃ τινὶ τέχνῃ; Δικαιοσύνῃ. Ἔστιν ἄρα ταὐτό, ὡς ἔοικεν, βασιλεύς, τύραννος, πολιτικός, οἰκονόμος, δεσπότης, σώφρων, δίκαιος· καὶ μία τέχνη ἐστὶν βασιλική, τυραννική, πολιτική, δεσποτική, οἰκονομική, δικαιοσύνη, σωφροσύνη. Φαίνεται, ἔφη, οὕτως.*

IX. *Πότερον οὖν τῷ φιλοσόφῳ, ὅταν μὲν ἰατρὸς* D *περὶ τῶν καμνόντων τι λέγῃ, αἰσχρὸν μήθ' ἕπεσθαι τοῖς λεγομένοις δύνασθαι μήτε ξυμβάλλεσθαι μηδὲν περὶ τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων, καὶ ὁπόταν ἄλλος τις τῶν δημιουργῶν, ὡσαύτως· ὅταν δὲ δικαστὴς ἢ βασιλεὺς ἢ ἄλλος τις ὧν νῦν δὴ διεληλύθαμεν, οὐκ αἰσχρὸν περὶ τούτων μήτε ἕπεσθαι δύνασθαι μήτε συμβάλλεσθαι περὶ αὐτῶν; Πῶς δ' οὐκ αἰσχρόν, ὦ Σώκρατες, περί γε τοσούτων πραγμάτων μηδὲν ἔχειν συμβάλλεσθαι; Πότερον οὖν καὶ περὶ ταῦτα λέγωμεν, ἔφην, πένταθλον αὐτὸν* E

1. *ἡ αὐτή a Bkk., αὕτη bς, αὐτή Sch.* *συνεδόκει* 𝔄ˢ *Sch., ξυνεδόκει ς Bkk.* *δέ] δαί Θ Bkk.* 2. *ὄνομά γε a Bkk., ὄνομα* bς. 4. *ἄρα] ἄρ' Γ Bkk.* 5. *εἰσὶν ἐκείναις* ad *Bkk., ἐκείναις εἰσί bς.* 7. *οὐκ* om. *a.* 8. *κἄλλῃ a Sch., ἄλλῃ bς.* 9. *ταὐτὸ* ut videtur *bς Bkk., τοῦτο a, ταὐτὸν* d *Sch.* 12. *δεσποτική* om. *a.* 13. *ἔφη, οὕτως* add. *a Bkk.,* om. *bς.* 14. *πότερον a Bkk., τί bς.* *μὲν ἰατρὸς a Bkk., μὲν ὁ ἰατρὸς bς.* 16. *περὶ τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων* add. *a Bkk.,* om. *bς.* 19. *νῦν δὴ ab Bkk., νῦν* ut videtur *Γ*EFς. *διεληλύθαμεν a Tur., διήλθομεν bς Bkk.* 20. *μήτε] μήθ' Γ*b *Bkk.* *συμβάλλεσθαι] ξυμβάλλεσθαι ΓΣ*ac *Bkk.*

6. *εἷς ὢν ἀνήρ*, modo *εἷς ἀνήρ*. De participio *ὤν* numeralibus addito cf. ad Menon. 99 A.

οἰκίαν, proprie *οἶκον*. KNEBEL. Xen. oec. I 5 *οἶκος δὲ δὴ τί δοκεῖ ἡμῖν εἶναι; ἆρα ὅσπερ οἰκία, ἢ καὶ ὅσα τις ἔξω τῆς οἰκίας κέκτηται, πάντα τοῦ οἴκου ταῦτά ἐστιν; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ — πάντα τοῦ οἴκου εἶναι, ὅσα τις κέκτηται.* Schmidt, Synonymik II p. 513 sqq.

15. *μήθ' ἕπεσθαι.* Respicitur ad 135 D.

20. *συμβάλλεσθαι*, modo *ξυμβάλλεσθαι*. Xen. Hier. VI 2 *ξυνῆν μὲν ἡλικιώταις ἡδόμενος ἡδομένοις ἐμοί, συνῆν δὲ ἐμαυτῷ.* Etiam in titulis Atticis frequens est haec inconstantia.

21. *δέ*, ad 133 C.

δεῖν εἶναι καὶ ὕπακρον, τὰ δευτερεῖα ἔχοντα πάντων τὸν φιλόσοφον, καὶ ἀχρεῖον εἶναι, ἕως ἂν τούτων τις ᾖ· ἢ πρῶτον μὲν τὴν αὑτοῦ οἰκίαν οὐκ ἄλλῳ ἐπιτρεπτέον οὐδὲ τὰ δευτερεῖα ἐν τούτῳ ἑκτέον, ἀλλ' αὐτὸν κολαστέον δικάζοντα ὀρθῶς, εἰ μέλλει εὖ οἰκεῖσθαι αὐτοῦ ἡ οἰκία; Ξυνεχώρει δή μοι. Ἔπειτά γε δήπου ἐάν τε οἱ φίλοι αὐτῷ διαίτας ἐπιτρέπωσιν, ἐάν τε ἡ πόλις τι προσ-
139*τάττῃ διακρίνειν ἢ δικάζειν, αἰσχρὸν ἐν τούτοις, ὦ ἑταῖρε, δεύτερον φαίνεσθαι ἢ τρίτον καὶ μὴ οὐχ ἡγεῖσθαι; Δοκεῖ μοι. Πολλοῦ ἄρα δεῖ ἡμῖν, ὦ βέλτιστε, τὸ φιλοσοφεῖν πολυμαθία τε εἶναι καὶ ἡ περὶ τὰς τέχνας πραγματεία.*

Εἰπόντος δέ μου ταῦτα ὁ μὲν σοφὸς αἰσχυνθεὶς τοῖς προειρημένοις ἐσίγησεν, ὁ δὲ ἀμαθὴς ἔφη ἐκείνως εἶναι. καὶ οἱ ἄλλοι ἐπῄνεσαν τὰ εἰρημένα.

1. *τὰ*] *καὶ ταύτης μὲν τὰ a Wgn.*, *καὶ ἐν τούτοις τὰ* (vel *κἀνταῦθα τὰ*) *Hrm.* Verba *καὶ ταύτης μὲν τὰ — τούτων τις ᾖ* seclus. *Sch.* *ἔχοντα* $\mathfrak{A}^2$*ΘΠ Bkk.*, *ἔχοντας* $\mathfrak{A}^{1s}$, *δ' ἔχοντα bς.* *πάντων*] *πάντως* Wagner. 2. *ἕως ἂν a Bkk.*, *ἕως bς.* 3. *ᾖ· ἢ πρῶτον bς Bkk.*, *ᾖ· πρῶτον a*E[1] *Stb.* 10. *δεῖ* om. *a.* 11. *πολυμαθία a Ast*, *πολυμάθεια Bkk.*, *φιλομαθία b*, *φιλομάθεια* ut videtur Eς. *ἡ* om. *Sch.* 12. *δέ μου* $\mathfrak{A}^s$tς ut Theag. 130 A, cf. *δέ μοι* Euthyphr. 11 E 14 E Menon. 82 E, *δ' ἐμοῦ Bkk.* et editores reliqui. Ad Menon. 80 A. 13. *ἐκείνως*] *ἐκεῖνος* 𝔄*Π* pars *b.*

2. *τὸν φιλόσοφον*, epexegesis post *αὐτόν* ut Menon. 87 D, cum ironia quadam ut Euthyphr. 2 D *τοὺς — διαφθείροντας.*

ἀχρεῖον εἶναι. Respicitur ad 137 A.

5. *αὐτοῦ ἡ οἰκία.* Ad Menon. 94 D.

6. *ἔπειτά γε* post *πρῶτον μέν* ut de rep. VIII 550 E. Ad Menon. 95 A.

7. *διαίτας.* „Duo fuerunt Athenis arbitrorum genera: publice constituti (*κληρωτοί*), qui ex singulis tribubus quotannis sorte ducebantur, et privatim lecti (*κατ' ἐπιτροπὴν διαιτηταί*), qui ab litigantibus ex amicis eligebantur.“ KNEBEL. Hermann, Gr. Privatalt. § 69, 14.

9. *μὴ οὐχ.* „Post *αἰσχρόν ἐστι* interdum simplex *μή*, frequentius multo *μὴ οὐ* c. inf. reperies. In voce *αἰσχρόν* latet *οὐ καλόν*, *οὐκ ἀνεκτόν*, postquae, uti omnino post praemissam negationem, legitime infertur *μὴ οὐ*.“ HEIND. ad Prot. 352 D. Ad Theaet. 151 D.

11. *ἡ περὶ τὰς τέχνας πραγματεία*, „*illa de qua diximus* circa artes occupatio.“ STALLB. De eadem articuli in praedicato vi cf. Euthyphr. 11 D Hipparch. 231 E.

PROLEGOMENA

AD

HIPPARCHUM.

De Hipparcho egerunt[1])
Schleiermacher I. T. II Bd. p. 227—230.
Ast p. 498—500.
Socher p. 122—126.
Arnold I. T. II. Heft. Berlin 1836. p. 328—331.
Stallbaum vol. VI sect. II. 1836. p. 295—296.
Wagner[2]) p. 81 sq.
Steinhart VIII. Bd. Leipzig 1866. p. 3—14.
Grote vol. I p. 403—429.

I. Argumentum et dispositio dialogi.

Tiedemann, D., Dialogorum Platonis argumenta. Biponti 1786. p. 151—152.
Hunziker, I., Argumenta dialogorum. (Platonis opera ed. Didot. vol. III. Parisiis 1873.) p. 26.

I. Quaeritur quid sit lucri cupiditas.

Prima definitio. Socrati interroganti, quid sit lucri cupiditas, amicus respondet eos esse lucri cupidos, qui lucrari cupiant ex rebus nullius pretii.[3])

Refutatio. Interrogatus utrum insipientes dicat lucri cupidos, qui nesciant illas res nullius pretii esse, an scientes, scientes se dicere amicus affirmat; Socrates autem allatis exemplis agricolae, hominis rei equestris periti, gubernatoris, imperatoris, tibicinis, aliorum docet neminem vili instrumento lucrum se facturum arbitrari.[4]) Neminem igitur ex hac definitione lucri cupidum esse.

---

1) V. supra p. 1. 2) V. supra p. 224. 3) 225 A οἳ ἂν κερδαίνειν ἀξιῶσιν ἀπὸ τῶν μηδενὸς ἀξίων. 4) 225 A — 226 C.

Secunda definitio. Lucri cupidi sunt ii, qui cupiditate commoti etiam res admodum exigui et nullius pretii vehementer appetunt et lucro gaudent.[1])

Refutatio. Arbitrantur igitur illi res, quae nullius pretii sunt, magni esse. Lucrum autem appetentes appetunt contrarium damni; damnum vero est malum, contrarium damni bonum; bonum est igitur lucrum, et lucrum amantes bonum amant. At ipse amicus et Socrates et omnes homines bona amant omnia; lucrum autem est bonum; omnes igitur ex hac definitione lucri cupidi sunt.[2])

Tertia definitio. Lucri cupidus est is, qui ex iis rebus studiose lucrum quaerit, ex quibus lucrum quaerere homines boni erubescunt.[3])

Refutatio. Concessum est lucrari esse utilitatem capere, praeterea omnes appetere bona et semper; etiam boni igitur omnia lucra appetunt.

Contradictio. Boni non appetunt ea lucra, ex quibus detrimentum capturi sunt.

Refutatio. Detrimentum capere est damnum facere; damnum autem ex lucro pravo fieri non potest; nam pravum lucrum non est, siquidem res bona non est prava; lucrum autem damno, ut malo, contrarium esse concessum est, et eam ob causam bonum esse.[4])

Transitio. Socrates amicum insimulat se decipere conari, qui pugnantia secum consulto posuerit; amicus rursus Socratem fallaciae arguit. Socrates autem Hipparcho se obtemperare affirmat.[5])

II. Episodium.

Laudatio Hipparchi. Hipparchus Pisistrati filiorum natu maximus et sapientissimus non solum populum urbanum educavit Homeri poematis, quae primus Athenas invexit et ordine recitanda Panathenaeis curavit, et poetis arcessitis Anacreonte et Simonide Ceo, sed etiam homines rusticos instituit Hermis in viis positis in medio urbis et pagorum singulorum[6]), in quibus sapientiae suae specimina inscripserat primum ne Delphicas inscriptiones admirarentur cives, deinde ut illa legentes ex agris allicerentur ad reliqua doctrinae instituta. In quibus cum alia tum hoc est praeclare monitum: Amicum ne decipito. Cui praecepto fieri non potest quin oboediatur viri

1) 226 D οἳ ἑκάστοτε ὑπὸ ἀπληστίας καὶ πάνυ σμικρὰ καὶ ὀλίγου ἄξια καὶ οὐδενὸς γλίχονται ὑπερφυῶς καὶ φιλοκερδοῦσιν. 2) 226 E — 227 C. 3) 227 D ὃς ἂν σπουδάζῃ ἐπὶ τούτοις καὶ ἀξιοῖ κερδαίνειν ἀπ' αὐτῶν, ἀφ' ὧν οἱ χρηστοὶ οὐ τολμῶσι κερδαίνειν. 4) 227 D — 228 A. 5) 228 AB. 6) 228 D κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐν μέσῳ τοῦ ἄστεως καὶ τῶν δήμων.

tam egregii, ut vera tyrannis Athenis non fuerit nisi post illius mortem, nam antea Athenienses vixerunt tamquam Saturno regnante. Neque vera sunt quae de eius morte vulgo feruntur; neque enim propter ignominiam Harmodii sorori illatam, sed aemulationis odio occisus est. Nam Aristogito, qui Harmodium amasionem educaverat, gloria et aemulatione Hipparchi in arte instituendi ardebat; quare cum adulescens quidam pulcher et ingenuus Harmodiique deliciae, qui Harmodium et Aristogitonem tamquam sapientes admiratus erat, ad Hipparchi amicitiam conversus illos despicere coepisset, indignati illi Hipparchum occiderunt.[1])

Transitio. Sed tamen amicus a Socrate se decipi persuasum habet; quare ille quae concessa sunt repetit, ut amico quidvis dictorum remittat. Qui unum rogat remittatur quod concesserat omne lucrum bonum esse; videri enim sibi lucrum aliquod bonum esse, aliquod malum.[2])

III. Quaeritur quid sit lucrum.

Quaestio proponitur. Si aliquod lucrum bonum est, aliquod malum, tamen utrumque est lucrum, sicut cibus vel potus vel homo et bonus et malus utique cibus vel potus vel homo est. Quodsi neutrum nec magis nec minus lucrum est, utrumque aeque lucrosum est. Quaerendum est igitur quid idem in utroque sit, quare utrumque lucrum appelletur, sicut in bono et malo cibo vel potu hoc est, quare cibus vel potus nominentur, quod siccum vel humidum corporis alimentum utrumque est.[3])

Definitio. Lucrum est quidquid aliquis acquirit aut nihil impendens aut minus quam accipit.[4])

Refutatio. a) Si quis nihil impendens morbum acquirit epulando, non facit lucrum; sin sanitatem, lucrum facit. Neque igitur quodcunque acquirere lucrum est, sed rem bonam lucrum, malam damnum; quare quaestio ad illud revolvitur, lucrum bonum esse, damnum malum.[5]) b) Si quis auri pondus dimidium impendens duplum accipit argenti, plus accipiens tamen damnum facit. Quare, ne damnum fiat lucro, accedat pretium necesse est; nam id solum, quod pretium habet, lucrosum est; quod non habet, non lucrosum. Pretium autem (*ἀξίαν*) id dicitur habere, quod dignum (*ἄξιον*) est quod acquiratur; dignum quod acquiratur est id, quod utile est; quod utile, bonum est; rursus igitur illud redit, lucrosum esse quod bonum sit.[6])

---

1) 228 B — 229 D. 2) 229 D — 230 A. 3) 230 A — 231 A. 4) 231 A *πᾶν κτῆμα ὃ ἄν τις κτήσηται ἢ μηδὲν ἀναλώσας ἢ ἔλαττον ἀναλώσας πλέον λάβῃ.* 5) 231 A — C. 6) 231 C — 232 A.

Conclusio. Contenderat amicus non omnia lucra a bonis appeti, sed bona, non mala; concedere autem coactus est omnia lucra bona esse. Boni autem homines omnia bona appetunt, sicuti mali omnia lucra. Ex quibus efficitur omnes homines lucri cupidos esse, et non licere cuiquam tales vituperare; ipsum enim esse talem.[1])

II. Quid scriptor in Hipparcho scribendo spectaverit.

Hipparchum dialogum a Thrasyllo[2]) in Platonicorum operum numero relatum iam Hadriani imperatoris temporibus grammaticis suspectum fuisse Aelianus[3]) indicavit; recentioribus autem temporibus doctorum hominum consensus[4]) hunc librum Platoni abiudicavit, siquidem post Valckenarium[5]) eum repudiaverunt cum alii tum F. A. Wolf[6]), Schleiermacher[7]), Boeckh[8]), Ast[9]), Socher[10]), Groen van Prinsterer[11]), Stallbaum[12]), K. F. Hermann[13]), F. W. Wagner[14]), Steinhart[15]), Überweg[16]), Zeller[17]). Quare in libri auctoritatem, quae nulla iam est, profusius invehendo operae pretium me non facturum existimabam neque Stallbaumi annotationes plerasque iterandas censebam, quibus ille „fraudem insulsi tenebrionis“, „sententiarum iuncturam scabram et hiulcam“, „argumentorum conclusiones argutas et inficetas“, „declamandi inanem pruritum“ iis qui legerent indicavit. Quis enim adibit hunc dialogum, in quo nullus sit sensus Platonicae venustatis? Quare satis est ea, quae a Platonis arte et consilio recedunt, in brevi conspectu posuisse.

Plato Socratem non facit amicos argutiis captantem et fallentem, sed ubi illi irretitos se sentiunt et vertigine correptos vel torpore affectos[18]), salutaris illa *ἀπορία* effi-

---

1) 232 A — C. 2) Diog. La. III 59. Minoem autem dialogum Hipparcho tam similem, ut eiusdem scriptoris esse videatur, Thrasyllus spurium esse iudicavit. 3) Ael. v. h. VIII 2 *λέγει δὲ Πλάτων ταῦτα* (de Hipparcho tyranno), *εἰ δὴ ὁ Ἵππαρχος Πλάτωνός ἐστι τῷ ὄντι.* 4) Arnold I 2 p. 315 dubitat, Grote autem etiam hunc dialogum tuetur; cf. proll. ad Theag. p. 227 ann. 25. Etiam Yxem (Über Platons Kleitophon. Berl. 1846. p. 8) Hipparchum Platoni tribuit. 5) De fragm. Callimachi p. 22. Ad Hdt. p. 398. In Eurip. fragm. p. 291. 6) Proll. ad Hom. p. 154 sq. 7) Schleiermacher p. 227 sq. 8) In Minoem et legg. p. 34 sqq. 9) Ast p. 498 sqq. 10) Socher p. 122 sqq. 11) Plat. prosopographia p. 28. 12) Stallbaum p. 295 sq. 13) Hermann p. 419. 596. 14) Platons Theages etc. p. 81 sq. 15) Steinhart p. 3 sqq. 16) Grundriss der Gesch. der Philos. I p. 137 (ed. VI). 17) Die Philosophie der Griechen II³ 1 p. 418. 18) ut Menon. 80 A Euthyphr. 11 B, cf. Menon. proll. p. 31.

citur, ex qua veritas nascitur. Quare ubi amici talia profitentur, res adducta est in discrimen et tamquam in fastigium[1]; in hoc autem dialogo amicus recte intellegit per tres definitiones se in orbem compulsum[2]) nihil omnino profecisse hac obstetriciae artis, quam Socrates exercebat, sterili imitatione.[3])

Plato veritatem dissimulat, non celat. Quare ubi in Platonis dialogis pertractata quaestione Socrates nihil quaerendo effectum esse confitetur remque denuo esse iterandam, urbana ille dissimulatione utitur[4]), qua animi sollicitantur ad veritatem sua sponte investigandam; in superioribus autem curavit, ut quaerentibus ianua adesset, si non patens, at aliquantulum adaperta vel rimam passa. In huius autem dialogi fine amico nulla ianua patefacta est, sed ludificatus abit tristis, non in veritatem sollicitatus, sed ad eiusmodi sermones cautus et tardatus.

Plato non haeret in vulgaribus opinionibus, sed ab iis proficiscitur ad doctrinae suae fundamenta. Ethicae autem Platonis doctrinae hoc est fundamentum, nihil ab hominibus appeti nisi bona, mala autem scientem appetere neminem; quare qui peccent peccare per errorem. Hanc igitur quaestionem fieri non potuit quin Plato a lucri cupiditate ad boni amorem deduceret, demonstrans „lucri cupidos vulgo eos appellari, qui propter inscitiam mala sibi acquirant bona esse opinantes“.[5]) Scriptor autem huius dialogi ubi ad hanc Platonis doctrinam alludit[6]), aperte ostendit minime se eam intellexisse, et per totum deinde dialogum in vulgaribus opinionibus haeret, quin communem sensum magis etiam confundit et decipit.

Platonica ars est dramatica, id quod cernitur primum in universa librorum compage, deinde in adumbratis colloquentium ingeniis, tum in scenico apparatu. Et universa quidem librorum compages ita est comparata, ut omnia vel diversissima ad unum finem conducant et iis, qui animadvertant, appareat singularum partium tam inter se quam cum communi fine nexus[7]); quod conspicuum est in venustis illis episodiis, quae a proposito aliena videntur, re vera autem novos praebent aspectus et mirum quantum lucis intellegentibus offundunt. Hoc Platonis artificium non perspexerat, qui ad episodiorum Platonicorum similitudinem in quaestionem de lucri cupiditate institutam declamationem illam inseruit de laudibus Hipparchi a proposito prorsus alienam. Neque in adumbrandum amici colloquentis ingenium ullam operam scriptor contulit;

1) Steinhart p. 7 sq. 2) 228 A. 3) Schleiermacher p. 228. 4) Cf. Menon. proll. p. 26. 5) Verba sunt Hunzikeri p. 26. Cf. Schleiermacher p. 227. 6) 226 E. 7) Boeckh, In Minoem p. 64.

quare de hac dialogi persona, quae etiam nomine caret [1]), nihil dici potest nisi adulescentem [2]) eum esse Socratis amicum. [3]) Plato autem in moribus describendis eo maiorem operam consumere solet, quo minus difficilem explicat quaestionem, itemque scenico apparatu in exili argumento locupletiore utitur; hic autem dialogus eiusmodi apparatu adeo caret, ut neque locus neque tempus neque occasio colloquii significetur. [4])

Quodsi ex his satis superque apparet, quam hic libellus a Platonis ingenio alienus sit, tamen hoc simul elucet, scriptorem Platonis artem, quam miserandum in modum non intellexerat, imitandam sibi proposuisse. Quod idem elucet ex orationis conformatione, qua quo magis Platonis verba audire videmur, eo magis arguitur quam parum reliqua Platone digna sint. [5])

Ex quibus scriptorem in Hipparcho scribendo hoc spectavisse apparet, ut quaestione ethica non ita difficili ad Platonicorum exemplorum similitudinem instituta sollertiae specimen ederet. Cuius imitationis perfectio erat, ut libello Platonis nomen inscriberet; malae enim fraudis in subornando libro insimulari [6]), non convinci potest. [7])

III. Quo tempore dialogus scriptus sit.

Diogenes Laertius [8]) de Simone Socratico haec commemorat: *Σίμων Ἀθηναῖος, σκυτοτόμος. οὗτος ἐρχομένου Σωκράτους ἐπὶ τὸ ἐργαστήριον καὶ διαλεγομένου τινά, ὧν ἐμνημόνευε ὑποσημειώσεις ἐποιεῖτο, ὅθεν σκυτικοὺς αὐτοῦ τοὺς διαλόγους καλοῦσιν. εἰσὶ δὲ τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐν ἑνὶ φερόμενοι βιβλίῳ.* Deinde dialogorum inscriptiones enumerat, in quibus sunt *περὶ δικαίου, περὶ ἀρετῆς ὅτι οὐ διδακτόν, περὶ νόμου, περὶ φιλοκερδοῦς.* Cum Platonis autem dialogis spurii circumferuntur *περὶ τοῦ δικαίου, περὶ ἀρετῆς, Μίνως ἢ περὶ νόμου, Ἵππαρχος ἢ περὶ φιλοκερδοῦς.* Et Hipparchi quidem cum Minoe similitudo tanta est, ut vix dubitari possit, quin ab eodem scriptore uterque manaverit [9]); omnes autem eo consentiunt, quod amicus cum Socrate collo-

---

1) Schleiermacher p. 229. Ast p. 498. Cf. proll. c. IV. 2) 225 D. 3) 229 B. 4) Schleiermacher p. 228 sq. Steinhart p. 4. 5) Steinhart p. 13 sq. Hermann, Gesch. u. Syst. p. 596. Etiam singulos Platonis locos nonnullos scriptor fortasse imitatus est; Ast p. 499. 6) Stallbaum ad 225 B. Steinhart p. 14. 7) Socher p. 126. 8) Diog. La. II 122 sq. 9) Boeckh, In Minoem p. 34: „Supervacaneam rem agerem, si Minoem et Hipparchum ostenderem ab eodem conscriptos esse, quippe quo nihil apertius est.“

quens nomine caret eaque de causa inscriptio dialogi fit non ab illo, sed ab argumento; eo deinde, quod scenico ornatu destituti sunt; praecipue autem eo, quod disputandi genus in omnibus idem est, verbosum et nihil efficiens, simillimaque in omnibus exemplorum copia. Quare Boeckh[1]), quamquam intellexit Minoem et Hipparchum habere aliquid suci ac sanguinis, reliquos autem macie paene confectos esse[2]), tamen censuit hos quattuor Simonis esse dialogos, et peculiari libro exprimendos curavit.[3])

Haec Boeckhium non recte sibi persuasisse perspexit Stallbaum, qui huic quaestioni copiose et acute satisfecit.[4]) Testatur enim Diogenes Simonem eorum, quae a Socrate audivisset, commentariolos fecisse, sicut Xenophon fecit; verum dialogi de iusto pag. 372 E — 373 E ex Euthyphrone, dialogi de virtute fere dimidia pars ex Menone et Protagora non modo hausta, sed exscripta est, Hipparchus autem et Minos dialogi ad Platonicorum librorum similitudinem compositi disputationes referunt sophisticas, non Socraticas, cum declamationibus rhetoricis. Praeterea Diogenes docet Simonem Periclis aetate floruisse et omnium primum Socraticos dialogos edidisse; quare Platonem mortuum certe exscribere non potuit, vivum autem ab eo exscriptum esse idque tam copiose, vix credideris. Diogenis igitur testimonium Boeckhii sententiae non suffragatur, sed obstat; reliqua autem, quae Boeckh protulit, non tanti sunt, ut Diogeni non credamus. Nam de iusto, de virtute, de lege, de lucri cupiditate etiam alios scripsisse cum per se verisimile est tum ipsius Laertii testimonio probatur[5]); exemplorum autem copia quod in omnibus fere eadem est non mirum est, siquidem Socratis morem in vulgus notum imitari sibi videbantur, qui exempla inferebant ex ipso Platone petita *γεωργόν*, *αὐλητήν*, *κιθαριστήν*, *ἰατρόν*, *ἱππικόν* alia, quare etiam alii dialogi spurii eadem praebent.[6]) Neque mirum est quod in omnibus prava est et sutoria Platonis imitatio; nam etiam alii Platonicos dialogos non meliores consarcinaverunt.

Quia Minos et Hipparchus dialogi sicut alii spurii exordio carent, K. F. Hermann[7]) suspicatus est a Pasiphonte Eretriensi, cuius dialogi *ἀκέφαλοι* a Diogene[8]) commemorantur, eos subornatos esse; quod commemorasse satis est, quoniam nihil de ea re constat.

1) In Minoem et leges (1806) p. 34 sqq. 2) In Minoem p. 35. 3) Simonis Socratici, ut videtur, dialogi quatuor. Heidelberg 1810. 4) Proll. ad Minoem p. 344—355. 5) Stallbaum l. l. p. 353. 6) Stallbaum l. l. p. 346 sq. 7) Gesch. u. Syst. p. 419. 8) Diog. La. II 60.

Macedonica aetate Hipparchum scriptum esse Steinhart[1]) ex eo concludit, quod laudatione illa rhetorica et Hipparchus tyrannus vulgo Atheniensium invisus[2]) praedicatur et interfectorum laus vulgo celebratissima imminuitur. Quocum optime convenit quod scriptor ipse indicavit sua aetate aurum duodecies tantum valuisse atque argentum.[3])

IV. De dialogi inscriptionibus.

Quia Plato dialogis fere omnibus a secundariis personis nomina indidit, veteres editores et interpretes aliique homines docti etiam huius dialogi inscriptione, quae est apud Diogenem Laertium[4]) et Aelianum[5]) et in libris scriptis, nomen adulescentis colloquentis indicari putaverunt, sicut Ficinus, Stephanus, I. A. Fabricius[6]), Tiedemann, Groen van Prinsterer[7]), ex recentioribus Hunziker; verisimilius autem est quod Boeckh[8]) et Socher[9]) suspicati sunt Hipparchi nomen ex tyranni laudatione ab grammaticis sumptum esse, qui iidem dialogum de lege, in quo Minois regis laudatio est, Minoem inscripserunt.[10]) De qua re non est quod addam hisce verbis Boeckhii[11]): „Num in Hipparcho de vetere Hipparcho iuvenis Hipparchus, in Minoe de prisco Minoe Minos iuvenis colloquetur? Facetum Socratem fingitis, qui adulescentulos suos tam callide exquisierit; sed inficetum iidem redditis, non Platonicum, qui cum similitudines nominum variorum origo leporum iocorumque esse potuerint, quod ipse Plato Theaet. 147 C soph. 218 B polit. 257 D in iuniore Socrate non aspernatus est, id praetermiserit tam frigide.“ Ab ipso autem scriptore dialogus videtur inscriptus esse *φιλοκερδής*[12]), sicut a Platone dialogus, qui est de sophista, inscriptus est *σοφιστής*, qui de viro civili, *πολιτικός*. Sed tamen inscriptionem vulgatam mutare nolebam cum aliis de causis tum quia narratio illa de Hipparcho inserta, postquam dialogus propter Platonis nomen legi desitus est, sola causa est, quapropter libellus hodie adeatur et in hanc editionem a Stallbaumio receptus sit.

---

1) Steinhart p. 8. 14. Quamquam fortasse Academiae discipulus Hipparchi ut Academiae quodammodo conditoris laudationem scripsit. Suid. II 2, 1162 Bhdy. *Ἵππαρχος ὁ Πεισιστράτου περὶ τὴν Ἀκαδημίαν τεῖχος ᾠκοδόμησε.* 2) Thuc. I 20. 3) 231 D, ubi v. ann.
4) Diog. La. III 59 *Ἵππαρχος ἢ φιλοκερδής.* 5) Ael. v. h. VIII 2 *εἰ δὴ ὁ Ἵππαρχος Πλάτωνός ἐστι.* 6) Boeckh, In Minoem p. 9.
7) Prosopogr. Plat. p. 226. 8) l. l. p. 9. 9) Socher p. 125.
10) Similiter Alcyon dialogus a fabula in eo commemorata nomen accepit. 11) l. l. p. 9. 12) Cf. annot. crit. init.

V. De Hipparchi emendandi et interpretan praesidiis.

Platonis diall.[1]) ed Bekker. I 1 p. VII sqq. 2 p. 231 sqq. Comm. crit. I p. V·sqq. 154 sqq.
— opp. ed. Stallbaum (ed. Weigeliana). IV p. 155 sqq. XI p. 126 sqq. XII p. III sqq.
— — ed. Schanz. VI 1 (Lips. 1882) p. 73 sqq.

Ad emendandum Hipparchum libri XXIII collati sunt. Librum 𝔄 contulerunt Gaisford et Schanz, libros *ΓΔΞΠΣ*BCEFGwye Bekker, abcinop F. de Furia, l Bast, t Schanz. Ex quibus 𝔄*ΓΔΞΣ*BCEFabcnolt commemorati sunt supra pag. 36 sq., *Π*iy pag. 160, e pag. 233; reliqui autem sunt hi.

G cod. Parisiensis 1813 bombyc.

p cod. Florentinus bibl. Laur. plut. 80, 27. saec. XV.

w cod. Angelicus bibl. ord. erem. S. P. Augustini Rom. C 1, 9 membr.

Horum librorum familia altera (*a*) continetur libris 𝔄*ΔΠ*G, altera (*b*) reliquis.[2])

𝔄*ΔΠ*G soli praebent 225 C *ὥρα καὶ χώρα*] *χώρα καὶ ὥρα* rell. 226 D *γάρ που*] *γὰρ δή που*. 227 A *ὑπὸ τῆς ζημίας ἄρα*] *ἄρα ὑπὸ τῆς ζημίας*. 227 B *πάντα τὰ ἀγαθὰ*] *πάντα ἀγαθά*. ibid. *ἅπαντες*] *πάντες*. 227 D *πάντας*] *ἅπαντας*. 228 C *παιδεύειν*] *πείθειν*. ibid. *ὄντων αὐτῶν*] *αὐτῶν ὄντων*. 228 D om. *ἅ*. 228 E *ἑκάστου*] *ἑκάστου ὃ*. 229 A *ὁ ἐν*] *ἐν*. 229 B *μόνον*] *μόνα*. 229 C *καλῶν καὶ γενναίων*] *γενναίων καὶ καλῶν*. 229 D *ὅντινα μέντοι* 𝔄*Δ*, *ὅντινα μὲν τὸν Π*, *ὅντινα μὲν* G] *ὅντινα*. 230 A *ἐναντίον*] *ἐναντίον ὄν*. ibid. *ἔστιν*] *ἐστί(ν) τι*. 230 B *ταὐτὰ* (*ταῦτα*)] *τὰ αὐτά*. 230 C *τὸ πονηρὸν καὶ τὸ χρηστόν*] *τὸ χρηστὸν καὶ τὸ πονηρόν*. 230 D *οὔτε — οὔτε*] *οὐδὲ — οὐδέ*. ibid. *προσείη*] *προσῇ*. ibid. *τουτὶ*] *τοῦτ᾿ ἔτι*. 231 C *ζημίαν κτήσηται* (cum *Ξ*[1])] *ζημίαν κτήσεται*. 231 D *διστάσιμον* (*Π διπλάσιμον*)] *διστάσιον*. ibid. *σὺ φῂς*] *φῄς*. 232 A *οὖν*] *γοῦν*. 232 B *πεπείκει* (G *ἐπεπείκει*)] *πέπεικεν*. ibid. *τἀγαθὰ* (cum wn)] *τὰ ἀγαθά*. 232 C *πάντες*] *ἅπαντες*.

𝔄*ΔΠ*Gp soli praebent 225 B *γεωργικὸς*] *γεωργὸς* rell. 225 D *με* (*Π μοι*) *ἐπιχείρει*] *ἐπιχείρει με*. 226 C *στρατείᾳ* 𝔄[1]*Π*G, *στρατειᾷ* 𝔄[2]p] *στρατιᾷ*. 227 A *μανικούς γε* 𝔄*ΔΠ*G, *μανικούς τε* p] *μανικοὺς δέ*. 228 A *σύ με*] *σὺ ἐμέ*. 228 B *Ὁμήρου ἔπη*] *Ὁμήρου*.

---

1) De his edd. et de Schanzii Iordani Wohlrabi commentationibus v. p. 35 sq. 2) Schanz, Platocodex p. 56 etiam librum p familiae *a* tribuit.

𝔄ΔΠG1 his locis consentiunt. 225 C *ἐμβαλομένων* 𝔄G1, *ἐμβαλλομένων* ΔΠ] *ἐμβάλ(λ)ωμεν ὤν* b (*ἐκβάλωμεν ὤν* E). 229 D *ἐμὲ* 𝔄ΔΠ1] *με* Gb. 230 D *ὁμολογεῖς* 𝔄^{cor}ΔΠΞ, *ὁμολογῇς* G1] *ὁμολογοῖς* b. 232 A *ἠμφισβήτησας* 𝔄ΔΠG1Γ^{cor}] *ἢ* (*ἦ*, *ἤ*) *ἀμφισβητήσας* b. 225 A *ἀξιῶσιν* 𝔄ΔΠG et ut videtur[1]) 1] *ἀξιώσωσιν* b.

𝔄ΔΠGE et ut videtur[1]) p1 soli praebent 231 C *μέλλω τοῦτο*] *τοῦτο μέλλω* b.

𝔄^{1}ΠG soli praebent 230 A *τὸ κακὸν*] *τῷ κακῷ* rell. 230 B *τοῦτό*] *τούτῳ*. 230 D *τὸ αὐτὸν*] *ταὐτὸν* 𝔄^{2}Δ, *τὸ αὐτὸ* b. 231 B *κτήσεσθαι*] *κτήσασθαι* rell. 227 D *εἶναι .... προσωμολογήσαμεν* (homoeot.) om. 𝔄^{1}ΠGw. 227 E *ζημιώσεσθαι* praebent 𝔄ΠGy, Δ autem cum reliquis *ζημιωθήσεσθαι*.

Praeterea Δ cum 𝔄^2 facit his locis. 227 D *αὐτῷ* 𝔄^{2}Δ] *αὐτὸ* rell. 230 D *ταὐτὸν* 𝔄^{2}Δ] *τὸ αὐτὸν* 𝔄^{1}ΠG, *τὸ αὐτὸ* b. 𝔄Δ soli omittunt 231 C *πλέον*. Δ ex 𝔄 ortum esse in hoc dialogo verisimile est.[2])

𝔄ΔΠ^1 soli praebent 228 D *τῆς σοφίας*] *ὑπὸ σοφίας* Π^{2}Gb. Ex Bekkeri silentio G his locis cum b facere videtur: 229 A *τῶν ποιημάτων δὲ* 𝔄^{g}ΔΠ] *δὲ τῶν ποιημάτων* b.[3]) 231 B *τοῦτό γέ* 𝔄ΔΠ] *τοῦτό* b. 231 C *ἔτι γὰρ* 𝔄ΔΠ] *ἔτι δὲ* b.

G cum Π^2 facit et loco allato 228 D et 231 D, ubi Π^{2}GE praebent *ἥμισυ*, rell. *ἥμισυν*, ΠG autem soli exhibent 227 E *ὦν σε*] *ὦν γε* rell. 228 E *ἐπαριστερὰ*] *ἐπ' ἀριστερᾷ*. 229 D *μὲν τὸν* Π, *μὲν* G] *μέν τοι* 𝔄Δ (om. b). 228 C *κίον* Πt^1, *κίονα* G] *κεῖον* rell. Tamen Schanz[4]) non recte videtur statuisse G descriptum esse ex Π; complures enim sunt loci, quibus G discedens ab Π cum 𝔄 faciat. 228 C *πεντηκόντορον*] *πεντηκοντότερον* G et ut videtur 𝔄^1. 228 D *αὖ τοὺς*] *αὑτοὺς* 𝔄G. 229 A *ἐπιδεξιὰ* Π] *ἐπὶ δεξιᾷ* 𝔄ΔGb. 229 C *ἐρῶντα*] *ῶν* ex emend. 𝔄, *ἔρωτα* G. 230 D *ὁμολογοῖς*] *ὁμολογεῖς* 𝔄 cum ΔΠΞ, sed *εῖ* ex emend., *ὁμολογῇς* G1. 231 D *οὐ*] *οὗ* 𝔄G. 225 C *ἐμβάλωμεν, ὦν*] *ἐμβαλομένων* 𝔄G1, *ἐμβαλλομένων* ΔΠ. 231 B *κέρδος κτήσεται* Π recte cum b, *κέρδος κτήσηται* perperam G cum 𝔄ΔB. Locis 228 C 229 C 230 D Schanz suspicatur libri G scripturam fuisse in 𝔄. Accedit quod Π 226 D praebet *φίλους φιλοκερδεῖς* (rell. *φιλοκερδεῖς*), 229 E *τῷ ζημιοῦσθαι καὶ ἡ ζημία οὐ κακὸν καὶ τὸ κέρδος* (rell. *τῷ ζημιοῦσθαι τὸ κέρδος*), 230 D *ὅμως* (recte *ὁμοίως*), 231 D *σταθμοῦ* (rell. *σταθμὸν*),

1) Ex Stallbaumi silentio. 2) Cf. supra p. 37 sq. 233 sq. 3) Ubi tamen Schanz: „*δὲ τῶν π.* 𝔄, *τῶν π. δὲ* t." 4) Philologus 35, p. 647.

231 D καθίστανται (rell. καθίσταται), quibus locis omnibus, si quid tribuendum est silentio Bekkeri, vitium non est in G. 225 D autem, ubi *Π* vitiose praebet μοι, Bekker testatur veram scripturam με esse in G.

Ex libris familiae *b* praeter p l, qui supra commemorati sunt, ad familiam *a* compluribus locis accedit t. 228 C ἀεὶ περὶ αὐτὸν (αὑτὸν) praebent *a Γ*t[1])] περὶ αὐτὸν ἀεὶ *b* (praeter C y). 231 C περιτρέχεις *a* o e t[1])] περιτρέχει *b*. 232 B οὐκοῦν νῦν *a* t[1])] οὐκοῦν *b*. Praeterea 230 E, ubi t cum *Π* non veram scripturam ὁμοίως praebet, sed ὅμως, l b ὁμῶς, Bekker ex nullo libro familiae *b* hoc vitium enotavit. Haec non suffragantur Schanzii sententiae, qui totam familiam *b* ex t descriptam esse putat.[2])

ΞEF soli praebent 226 B πηδάλια καὶ ἱστία] ἱστία καὶ πηδάλια rell. ΞEFi 225 C, ubi reliqua familia *b* praebet ἐμβάλλωμεν, soli veram scripturam exhibent ἐμβάλωμεν (E ἐκβάλωμεν). ΞEFw 227 D soli ponunt σπουδάζοι] σπουδάζῃ rell. 232 B ἠνάγκασε] ἠνάγκακε rell. ΞEFwC soli 226 E μηδενὸς] οὐδενὸς rell.

ΞF soli 227 A μανικοὺς] μανικοὺς δὲ *b*, μανικούς γε *a*. 229 B ὡς] ὥσπερ rell. 231 D οὐ ut videtur cum E²*a*] om. *b*. 232 C om. γε. ibid. om. cum C αὐτοὺς (l. αὐτὸς). Ξ¹F soli 228 D om. τῆς. 232 A om. ὦ. ibid. om. πάλιν.

EF[3]) soli 228 B Ἱππάρχων] Ἱππάρχῳ rell. 232 A ἦ] ἧ (ἢ) *b*, om. *a*. EFi 231 B ἄρα] ἔτι rell.

Cy[4]) soli 228 C ἀεὶ εἶχε περὶ αὐτὸν] περὶ αὐτὸν ἀεὶ εἶχε *b*, ἀεὶ π. α. εἶχε *a*. Cy cum G 231 A om. κέρδος.

De scripturis ad rem grammaticam pertinentibus haec commemoranda sunt.

δύω 228 E praebent 𝔄t et omnes libri a Bekkero collati praeter y e; quam scripturam in ordinem receperunt Turicenses, Hermann, Wagner. Platoni hanc formam non tribuendam esse docuerunt Schneider ad civ. II 100 sq. Wecklein, curae epigr. p. 28. Schanz, Plat. opp. VII proll. p. X.

ἄστεος 228 D 229 A in omnibus, ut videtur, libris est praeter w; ἄστεως reposuit Schanz. Cf. Bamberg Z. f. d. Gymnasialwesen 1874 p. 5. Usener, Jahrb. f. Philol. 1873 p. 159. Schanz, Plat. opp. XII proll. p. X.

τὸ αὐτόν formam inscriptionum testimoniis confirmatam[5]) Schanz 230 D ex 𝔄¹*Π*G revocavit.

---

1) t ex Schanzii silentio. 2) Schanz Platocodex p. 53. 56 censet ex t ortos esse *Γ*B l, ex B reliquos. 3) Cf. supra p. 42. 4) Cf. supra p. 168. 5) Wecklein, curae epigr. p. 29.

τί δαί[1]) pro *τί δέ* praebet *Δ* 226 AB, *Γ* 226 A.

αἰεί[2]) in 𝔄tn est 227 D, in 𝔄t 228 C.

ἐξηῦρεν[3]) Schanz scripsit 228 D, ubi libri omnes, ut videtur, praebent *ἐξεῦρεν*.

Praeter libros supra et in annotationibus commemoratos usus sum Platonis operum editionibus, de quibus v. proll. ad Menon. p. 48. De Boeckhii editione cf. proll. p. 303 ann. 3.

1) V. supra p. 46 sq. 169 sq. 235. 275. Ar. Ach. 912 perperam in libris scriptum esse *τί δαί* metro evincitur. 2) V. supra p. 47. 235. 275. 3) V. supra p. 47.

ΙΠΠΑΡΧΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΤΑΙΡΟΣ.

CAP. I. *ΣΩ.* Τί γὰρ τὸ φιλοκερδές; τί ποτέ ἐστιν, καὶ τίνες οἱ φιλοκερδεῖς; Steph. II. p. 225

ET. Ἐμοὶ μὲν δοκοῦσιν, οἳ ἂν κερδαίνειν ἀξιῶσιν ἀπὸ τῶν μηδενὸς ἀξίων.

ΣΩ. Πότερον οὖν σοι δοκοῦσι γιγνώσκοντες, ὅτι οὐδενός ἐστιν ἄξια, ἢ ἀγνοοῦντες; εἰ γὰρ ἀγνοοῦντες, ἀνοήτους λέγεις τοὺς φιλοκερδεῖς.

ET. Ἀλλ' οὐκ ἀνοήτους λέγω, ἀλλὰ πανούργους καὶ πονηροὺς καὶ ἥττους τοῦ κέρδους, γιγνώσκοντας ὅτι B οὐδενὸς ἄξιά ἐστιν ἀφ' ὧν τολμῶσι κερδαίνειν, ὅμως τολμᾶν φιλοκερδεῖν δι' ἀναισχυντίαν.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν τοιόνδε λέγεις τὸν φιλοκερδῆ, οἷον ἐὰν φυτεύων γεωργικὸς ἀνὴρ καὶ γιγνώσκων ὅτι οὐδενὸς

ἵππαρχος ἢ φιλοκερδής 𝔄ˢt1, *ἠθικός* add. 𝔄²(?). 1. *τί γάρ; τὸ φιλοκερδὲς τί ποτέ ἐστι, καὶ* distinxit *Boeckh*, *τί γὰρ τὸ φιλοκερδὲς, τί ποτέ ἐστι; καὶ* ς, *τί γὰρ τὸ φιλοκερδές; τί ποτέ ἐστι; καὶ Bkk.*, *τί γὰρ τὸ φιλοκερδές; τί ποτέ ἐστι καὶ Hrm.* 3. *ἀξιῶσιν a Bkk.*, *ἀξιώσωσιν b*ς. 13. *γεωργικὸς a Bkk.*, *γεωργὸς b*ς.

1. *τί γάρ.* „Vel abruptum hoc dialogi initium impostoris fraudem arguit, sicuti recte iudicavit Valckenaer in Callim. fr. p. 22.“ STALLB.

τί ποτε. „Neque haec anadiplosis Platonica est.“ STALLB. Similia, quae afferri possunt (Euthyd. init. *τίς ἦν, ὦ Σ., ᾧ χθὲς — διελέγου; — τίς ἦν;* Ad 225 B), per epanalepsin fiunt; h. l. non intellegitur, cur interrogatio ad vehementiam geminetur.

3. *ἐμοὶ μέν* modeste („de aliis nihil statuo“). 225 D *ἐγὼ μέν*. erast. 134 A.

οἳ ἄν. „Definitio vix digna insipienti adulescentulo. Quidni enim lucri studiosus statim dicatur undecunque ac vel e vilissimis rebus lucrum capere velle?“ STALLB.

ἀξιῶσιν — ἀξίων. Verborum lusus, deinde aliquoties repetitus. STALLB.

10. *οὐδενὸς ἄξια* non solum res nullius pretii, sed etiam nequitiam significat *(wertlos: nichtswürdig).*

τολμῶσι, a se impetrant, non erubescunt. STALLB. 227 D.

11. *τολμᾶν*, leve anacoluthon, siquidem infinitivus tamquam per epexegesin ad praedicata *πανούργους — ἥττους* accedit. Cf. Menon. 72 D.

12. *οἷον, velut.* Menon. 72 B.

225 ἄξιον τὸ φυτόν, ἀξιοῖ ἀπὸ τούτου ἐκτραφέντος κερδαίνειν; ἆρα τοιοῦτον αὐτὸν λέγεις;

ET. Ἀπὸ παντὸς ὅ γε φιλοκερδής, ὦ Σώκρατες, οἴεται δεῖν κερδαίνειν.

ΣΩ. Μή μοι οὕτως εἰκῇ, ὥσπερ τι ἠδικημένος ὑπό C τινος, ἀλλὰ προσέχων ἐμοὶ τὸν νοῦν ἀπόκριναι, ὥσπερ ἂν εἰ ἐξ ἀρχῆς πάλιν ἠρώτων. οὐχὶ ὁμολογεῖς τὸν φιλοκερδῆ ἐπιστήμονα εἶναι περὶ τῆς ἀξίας τούτου, ὅθεν κερδαίνειν ἀξιοῖ;

ET. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τίς οὖν ἐπιστήμων περὶ φυτῶν τῆς ἀξίας, ἐν ὁποίᾳ ἄξια φυτευθῆναι καὶ ὥρᾳ καὶ χώρᾳ; ἵνα τι καὶ ἡμεῖς τῶν σοφῶν ῥημάτων ἐμβάλωμεν, ὧν οἱ δεξιοὶ περὶ τὰς δίκας καλλιεποῦνται.

12. ὥρᾳ καὶ χώρᾳ a *Bkk.*, χώρᾳ καὶ ὥρᾳ *b*ς. 13. ἐμβάλωμεν ὧν ΞFi *Bkk.*, ἐκβάλωμεν ὧν Eς, ἐμβάλλωμεν ὧν reliqui *b*, ἐμβαλομένων 𝔄G1, ἐμβαλλομένων ΔΠ.

2. ἆρα — λέγεις; interrogatio iterata ut Menon. 71 B, ubi v. ann.

4. οἴεται δεῖν. 225 D 226 D. Ad Menon. 86 B.

5. μή μοι οὕτως. Ad 229 E Menon. 74 D.

ὥσπερ τι ἠδικημένος. „Nihil profecto respondit interlocutor, quo animum suum aliquo modo offensum esse significaverit. Hoc unum sibi sumpsit, quod utique per summam modestiam et urbanitatem licebat, ut in superiore persisteret sententia, quippe nondum idoneis argumentis refutata illa vel labefactata. Quid vero Socrates? Nempe is moleste fert, quod ille sibi non statim concesserit, ideoque eum severo imperio ad id attendere iubet, quod iamiam dicturus sit. Enimvero hoc dignum est sane morosioris alicuius ludimagistri tristitia, non Socratis Platonici elegantia et urbanitate." STALLB.

11. φυτῶν, hyperbaton ut Euthyphr. 14 A.

12. ἄξια, *digna* sunt (τὰ φυτά). „Confundit homo temere τῆς ἀξίας (pretii et dignitatis) notionem cum altera illa, quam habet adi. ἄξιον ita c. inf. coniunctum." STALLB. Similiter 231 E.

ὥρᾳ καὶ χώρα, *in welchen Tagen und Lagen* (Müller), (de rep. VI 491 D μηδ' ὥρας μηδὲ τόπου), paronomasia non aliena a Platone. De leg. VIII 837 C ὥρας καθάπερ ὀπώρας. ib. ὁρῶν δὲ μᾶλλον ἢ ἐρῶν. VII 792 E ἦθος διὰ ἔθος. Lach. 188 B οὐδὲν ἀηθες οὐδ' αὖ ἀηδές. Phaedon. 83 D ὁμότροπός τε καὶ ὁμότροφος. de rep. III 369 E χρόνον τε καὶ πόνον. Ad Euthyphron. 2 D. Indigna autem Platone sunt ea quae sequuntur verba inficeta ἵνα τι κτλ.

13. ἡμεῖς, plur. ut Menon. 71 C.

ὧν — καλλιεποῦνται. Apol. 17 B κεκαλλιεπημένους γε λόγους, ὥσπερ οἱ τούτων (τῶν ῥητόρων), ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν.

δεξιοὶ περὶ τὰς δίκας, quod apud Platonem non legitur, a Platonis usu omnino abhorrere censet Stallbaum. Menex. 235 C οὕτως ἡμῖν οἱ ῥήτορες δεξιοί εἰσιν. Crat. 407 A οἱ νῦν περὶ Ὅμηρον δεινοί. ib. 424 C οἱ δεινοὶ περὶ τούτων (de rebus grammaticis).

ΕΤ. *Ἐγὼ μὲν οἶμαι γεωργόν.* D

ΣΩ. *Τὸ οὖν ἀξιοῦν κερδαίνειν ἄλλο τι λέγεις ἢ οἴεσθαι δεῖν κερδαίνειν;*

ΕΤ. *Τοῦτο λέγω.*

ΣΩ. *Μή τοίνυν με ἐπιχείρει ἐξαπατᾶν, ἄνδρα πρεσβύτερον ἤδη οὕτω νέος ὤν, ἀποκρινόμενος ὥσπερ* 226 *νῦν δή, ἃ οὐδ' αὐτὸς οἴει· ἀλλ' ὡς ἀληθῶς εἰπέ· ἆρ' ἔστιν ὅντινα οἴει γεωργικὸν ἄνδρα γιγνόμενον καὶ γιγνώσκοντα, ὅτι οὐδενὸς ἄξιον φυτεύει τὸ φυτόν, οἴεσθαι ἀπὸ τούτου κερδαίνειν;*

ΕΤ. *Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.*

ΣΩ. *Τί δέ; ἱππικὸν ἄνδρα γιγνώσκοντα, ὅτι οὐδενὸς ἄξια σιτία τῷ ἵππῳ παρέχει, ἀγνοεῖν αὐτὸν οἴει, ὅτι τὸν ἵππον διαφθείρει;*

ΕΤ. *Οὐκ ἔγωγε.*

ΣΩ. *Οὐκ ἄρα οἴεταί γε ἀπὸ τούτων κερδαίνειν* B *τῶν σιτίων τῶν μηδενὸς ἀξίων.*

ΕΤ. *Οὐχί.*

ΣΩ. *Τί δέ; κυβερνήτην μηδενὸς ἄξια ἱστία καὶ πηδάλια τῇ νηὶ παρεσκευασμένον ἀγνοεῖν οἴει, ὅτι ζημιωθήσεται καὶ κινδυνεύσει καὶ αὐτὸς ἀπολέσθαι καὶ τὴν ναῦν ἀπολέσαι καὶ ἃ ἂν ἄγῃ πάντα;*

ΕΤ. *Οὐκ ἔγωγε.*

ΣΩ. *Οὐκ ἄρα οἴεταί γε κερδαίνειν ἀπὸ τῶν σκευῶν τῶν μηδενὸς ἀξίων.* C

ΕΤ. *Οὐ γάρ.*

2. *τὸ οὖν ἀξιοῦν* Etwall (ed. Oxon. 1771), Schleiermacher, *Bkk.*, *τὸ οὖν ἄξιον* ς, *τὸν οὖν ἄξιον ab.* 5. *με ἐπιχείρει a* (*μοι Π*), *Bkk.*, *ἐπιχείρει με b* ς. 7. *εἰπέ· ἆρ'* post Ficinum („responde quam verissime potes. An censes agricultorem quempiam etc.") *Boeckh*, In Plat. Minoem et legg. p. 121, *εἴπερ ab.* 9. *φυτεύει* ς, *φυτεύειν ab.* 12. *δέ] δαί ΓΔ Bkk.* 19. *δέ] δαί Δ Bkk.* *ἱστία καὶ πηδάλια ab Bkk.*, *πηδάλια καὶ ἱστία* ΞEFς. 20. *παρεσκευασμένον ab Bkk.*, *παρασκευασάμενον* Eς.

7. *ἃ οὐδ' αὐτὸς οἴει.* „Crediderat antea interlocutor lucri studiosos *ἀπὸ τῶν μηδενὸς ἀξίων* utilitatem capere velle; nunc eosdem concessit iis rebus, unde lucraturi sint, aliquid pretii statuere. Ex quo Socrates (non urbane) fraudis criminationem repetit." STALLB.

13. *αὐτόν* per pleonasmum infertur perspicuitatis causa ut Phaedr. 269 A Theaet. 155 E al. Engelhardt, anacoluth. Plat. I p. 7.

20. *ζημιωθήσεται*, *βλαβήσεται* (227 E).

226 ΣΩ. Ἀλλὰ στρατηγὸς γιγνώσκων, ὅτι ἡ στρατιὰ αὐτῷ οὐδενὸς ἄξια ὅπλα ἔχει, οἴεται ἀπὸ τούτων κερδαίνειν καὶ ἀξιοῖ κερδαίνειν;

ΕΤ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλ' αὐλητὴς αὐλοὺς οὐδενὸς ἀξίους ἔχων ἢ κιθαριστὴς λύραν ἢ τοξότης τόξον, ἢ ἄλλος ὁστισοῦν συλλήβδην τῶν δημιουργῶν ἢ τῶν ἄλλων τῶν ἐμφρόνων ἀνδρῶν μηδενὸς ἄξια ὄργανα ἢ ἄλλην παρασκευὴν ἡντιναοῦν ἔχων, ἀπὸ τούτων οἴεται κερδαίνειν;

D ΕΤ. Οὔκουν φαίνεταί γε.

II. ΣΩ. Τίνας οὖν ποτε λέγεις τοὺς φιλοκερδεῖς; οὐ γάρ που τούτους γε, οὓς διεληλύθαμεν, οἵτινες γιγνώσκοντες τὰ οὐδενὸς ἄξια ἀπὸ τούτων οἴονται δεῖν κερδαίνειν. ἀλλ' οὕτω μέν, ὦ θαυμάσιε, ὡς σὺ λέγεις, οὐκ ἔστ' ἀνθρώπων οὐδεὶς φιλοκερδής.

ΕΤ. Ἀλλ' ἐγώ, ὦ Σώκρατες, βούλομαι λέγειν τούτους φιλοκερδεῖς εἶναι, οἳ ἑκάστοτε ὑπὸ ἀπληστίας καὶ πάνυ σμικρὰ καὶ ὀλίγου ἄξια καὶ οὐδενὸς γλίχονται
E ὑπερφυῶς καὶ φιλοκερδοῦσιν.

ΣΩ. Οὐ δήπου, ὦ βέλτιστε, γιγνώσκοντες, ὅτι οὐδενὸς ἄξιά ἐστιν· τοῦτο μὲν γὰρ ἤδη ἡμᾶς αὐτοὺς τῷ λόγῳ ἐξηλέγξαμεν ὅτι ἀδύνατον.

ΕΤ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

12. γάρ που a Tur., γὰρ δή που bs.

5. *οὐδενὸς ἀξίους.* Mira est inconstantia, qua ad negationem obiectivam transitur, statim autem μηδενός resumitur. Prot. 319 B ὅθεν δὲ αὐτὸ (virtutem) ἡγοῦμαι οὐ διδακτὸν εἶναι μηδ' ὑπ' ἀνθρώπων παρασκευαστὸν ἀνθρώποις, δίκαιός εἰμι εἰπεῖν.

17. *ἑκάστοτε* ut Theag. 126 B.

18. *σμικρὰ — γλίχονται.* Structura ad similitudinem verbi ποθεῖν (cf. Alexis ap. Ath. III 124 A γλιχόμεθα μὲν τὴν μᾶζαν), qua scriptor usus est, ne genetivi cumularentur. Eandem ob causam de leg. II 664 E τάξεως δ' αἴσθησιν τούτων ἀμφοτέρων τῶν ἄλλων μὲν ζῴων οὐδὲν ἐφάπτοιτο. Cf. Wolff ad Soph. Ant. 546. 962.

καὶ οὐδενός. „In his καί auget atque corrigit verbum ὀλίγου." STALLB. ad apol. 23 A.

19. *φιλοκερδοῦσιν* de turpi lucro. Xen. Cyrop. I 6, 32 πρὸς τὸ εὖ πλεονεκτεῖν, ἴσως δὲ καὶ πρὸς τὸ φιλοκερδεῖν οὐκ ἀφυεῖς ὄντες. Plato hoc verbo non utitur.

21. *τοῦτο* hyperbaton ut 232 B πάντα τὰ κέρδη, Euthyphr. 6 A τὰ τοιαῦτα.

ἡμᾶς αὐτούς. Scriptor h. l. Socraticam consuetudinem recte imitatus est. Lys. 222 D τοῦτό γε ᾠόμεθα ἐξελέγξαι ἡμᾶς αὐτούς.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ γιγνώσκοντες, δῆλον ὅτι ἀγνοοῦντες, οἰόμενοι δὲ τὰ οὐδενὸς ἄξια πολλοῦ ἄξια εἶναι.

ΕΤ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν οἵ γε φιλοκερδεῖς φιλοῦσι τὸ κέρδος;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Κέρδος δὲ λέγεις ἐναντίον τῇ ζημίᾳ;

ΕΤ. Ἔγωγε. 227

ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅτῳ ἀγαθόν ἐστι ζημιοῦσθαι;

ΕΤ. Οὐδενί.

ΣΩ. Ἀλλὰ κακόν;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Βλάπτονται ὑπὸ τῆς ζημίας ἄρα ἄνθρωποι.

ΕΤ. Βλάπτονται.

ΣΩ. Κακὸν ἄρα ἡ ζημία.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Ἐναντίον δὲ τῇ ζημίᾳ τὸ κέρδος.

ΕΤ. Ἐναντίον.

ΣΩ. Ἀγαθὸν ἄρα τὸ κέρδος.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Τοὺς οὖν τὸ ἀγαθὸν φιλοῦντας φιλοκερδεῖς B καλεῖς.

ΕΤ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐ μανικούς γε, ὦ ἑταῖρε, λέγεις τοὺς φιλοκερδεῖς. ἀλλὰ σὺ αὐτὸς πότερον φιλεῖς ὃ ἂν ἀγαθὸν ᾖ, ἢ οὐ φιλεῖς;

ΕΤ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἔστι δέ τι ἀγαθόν, ὃ οὐ φιλεῖς, ἀλλὰ κακόν;

ΕΤ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

2. *οὐδενὸς a* pars *b Bkk.*, μηδενὸς ΞCEFwς. 13. *ὑπὸ τῆς ζημίας ἄρα a Stb.*, ἄρα ὑπὸ τῆς ζημίας *b*ς. *ἄνθρωποι*] ἄνθρωποι *Hsch.*, itemque 227 E. Ad Menon. 81 D Euthyphr. 9 E. 24. *μανικούς γε a Bkk.*, μανικοὺς δὲ *b*ς.

4. *ἄλλο τι*, *nonne,* Menon. 82 C. Plenius ἄλλο τι ἢ 301 D. 13. *βλάπτονται — ἄνθρωποι. ET. Βλάπτονται.* His carere malueris. 21. *τοὺς οὖν τὸ ἀγαθὸν φιλοῦντας.* „Quod quoniam in omnes omnino homines cadat, Socrates neminem vult reperiri, quin lucro studeat. Facile apparet fallaciam argumentationis in eo latere, quod ex eo, quod lucrum est bonum quiddam, colligitur denique φιλοκερδεῖς εἶναι τοὺς τὸ ἀγαθὸν φιλοῦντας." STALLB. 28. *ἀλλὰ κακόν* (accus.) additur, ne responsio haereat.

227 ΣΩ. Ἀλλὰ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἴσως φιλεῖς.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Ἐροῦ δὴ καὶ ἐμέ, εἰ οὐ καὶ ἐγώ· ὁμολογήσω
γὰρ καὶ ἐγώ σοι φιλεῖν τὰ ἀγαθά. ἀλλὰ πρὸς ἐμοὶ καὶ
C σοὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἅπαντες οὐ δοκοῦσί σοι τἀγαθὰ
φιλεῖν, τὰ δὲ κακὰ μισεῖν;

ΕΤ. Ἔμοιγε φαίνεται.

ΣΩ. Τὸ δὲ κέρδος ἀγαθὸν ὡμολογήσαμεν;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Πάντες αὖ φιλοκερδεῖς φαίνονται τοῦτον τὸν τρόπον· ὃν δὲ τὸ πρότερον ἐλέγομεν, οὐδεὶς ἦν φιλοκερδής. ποτέρῳ οὖν ἄν τις τῷ λόγῳ χρώμενος οὐκ ἂν ἐξαμαρτάνοι;

ΕΤ. Εἴ τις, ὦ Σώκρατες, οἶμαι, ὀρθῶς λαμβάνοι
τὸν φιλοκερδῆ. ὀρθῶς δ' ἐστὶ τοῦτον ἡγεῖσθαι φιλο-
D κερδῆ, ὃς ἂν σπουδάζῃ ἐπὶ τούτοις καὶ ἀξιοῖ κερδαίνειν
ἀπ' αὐτῶν, ἀφ' ὧν οἱ χρηστοὶ οὐ τολμῶσι κερδαίνειν.

III. ΣΩ. Ἀλλ' ὁρᾷς, ὦ γλυκύτατε, τὸ κερδαίνειν ἄρτι ὡμολογήσαμεν εἶναι ὠφελεῖσθαι.

ΕΤ. Τί οὖν δὴ τοῦτο;

1. πάντα τὰ ἀγαθὰ a Stb., πάντα τἀγαθὰ Bkk., πάντα ἀγαθὰ bς. 4. τὰ ἀγαθά] τἀγαθά Γ Bkk. Sch. (cum 𝔄[s] t?). 5. ἅπαντες a Bkk., πάντες bς. 16. σπουδάζῃ ab Bkk., σπουδάζοι ΞEFwς. 17. ἀπ' αὐτῶν] ἀπὸ τῶν Naber, obs. crit. in Plat. p. 17, collatis de leg. VI 761 E περὶ τοὺς ὧν ἐπιμελοῦνται. IX 866 E 871 E X 905 B.

1. ἴσως pro ὁμοίως ut epinom. 991 A ἴσως δὲ τοῦ ἐλάττονος πλέον ἔλαττόν τε τοῦ μείζονος. Propter praecedens ἴση de leg. VII 805 A ἴση προστεταγμένη ἴσως ἀσκεῖται.

15. ὀρθῶς δ' ἐστί. Interpretatio vocis ὀρθῶς ut Euthyphron. 2 C de leg. III 697 B διανέμειν ὀρθῶς· ἔστι δὲ ὀρθῶς ἄρα κτλ. Crat. 388 C καλῶς χρήσεται· καλῶς δ' ἐστὶν ὑφαντικῶς. De articulo modo posito (de rep. I 339 C τιθέασι — οὐκ ὀρθῶς; τὸ δὲ ὀρθῶς — ἐστι κτλ.), modo omisso ad Menon. 97 A.

18. ἀλλ' ὁρᾷς — ὡμολογήσαμεν. Ἀλλ' ὁρᾷς ita praemittitur ex consuetudine cotidiani sermonis. 228 A Ar. pac. 330 ἀλλ' ὁρᾶτ', οὔπω πέπαυσθε. Prot. 336 B ἀλλ' ὁρᾷς, ἔφη, ὦ Σ., δίκαια δοκεῖ λέγειν Πρωταγόρας. Xen. Cyr. IV 5, 45 Hier. I 16. HEIND. ad Prot. l. l. Cf. ὁρᾷς mediae orationi interpositum Theag. 125 A.

ὦ γλυκύτατε. „Hanc compellationem apud ipsum Platonem nusquam reperias." STALLB. ὡς γλυκὺς εἶ est Hipp. mai. 288 B, ἡδὺς εἶ Euthyd. 300 A al., ὦ ἥδιστε de rep. I 348 C. „Quicunque Atticorum urbaniores dici haberique volebant, quem stolidum et fatuum dicere verebantur, leni blandoque nomine ἡδύν, γλυκύν, εὐήθη, χρηστόν appellabant." RUHNKEN ad Tim. s. v. ἡδύς.

ΣΩ. Ὅτι καὶ τόδε αὐτῷ προσωμολογήσαμεν, βούλεσθαι τὰ ἀγαθὰ πάντας καὶ ἀεί.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οἱ ἀγαθοὶ πάντα τὰ κέρδη βούλονται ἔχειν, εἴπερ ἀγαθά γέ ἐστιν.

ΕΤ. Οὐκ ἀφ' ὧν γε μέλλουσιν, ὦ Σώκρατες, βλα- E
βήσεσθαι τῶν κερδῶν.

ΣΩ. Βλαβήσεσθαι δὲ λέγεις ζημιώσεσθαι ἢ ἄλλο τι;

ΕΤ. Οὔκ, ἀλλὰ ζημιώσεσθαι λέγω.

ΣΩ. Ὑπὸ τοῦ κέρδους οὖν ζημιοῦνται ἢ ὑπὸ τῆς ζημίας ἄνθρωποι;

ΕΤ. Ὑπὸ ἀμφοτέρων· καὶ γὰρ ὑπὸ τῆς ζημίας ζημιοῦνται καὶ ὑπὸ τοῦ κέρδους τοῦ πονηροῦ.

ΣΩ. Ἦ δοκεῖ οὖν τί σοι χρηστὸν καὶ ἀγαθὸν πρᾶγμα πονηρὸν εἶναι;

ΕΤ. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὡμολογήσαμεν ὀλίγον πρότερον τὸ 228
κέρδος τῇ ζημίᾳ κακῷ ὄντι ἐναντίον εἶναι;

ΕΤ. Φημί.

ΣΩ. Ἐναντίον δὲ ὂν κακῷ ἀγαθὸν εἶναι;

ΕΤ. Ὡμολογήσαμεν γάρ.

IV. ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν; ἐπιχειρεῖς με ἐξαπατᾶν, ἐπίτηδες ἐναντία λέγων οἷς ἄρτι ὡμολογήσαμεν.

ΕΤ. Οὐ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ τοὐναντίον

1. *αὐτῷ* 𝔄²Δ *Bkk.*, *αὐτὸ* 𝔄¹ΠG*b*ς. 2. *τὰ ἀγαθὰ*] *τἀγαθὰ Γ Bkk.* *πάντας a Bkk.*, *ἅπαντας b*ς. 9. *ζημιώσεσθαι* 𝔄ˢΠGy *Bkk.*, *ζημιωθήσεσθαι Δb*ς. 14. *ἢ ab Bkk.*, *εἰ* Cς. 24. *Δία*] *Δί' Bkk.*

1. *βούλεσθαι* epexegesis ut erast. 137 B.

7. *τῶν κερδῶν* post *ἀφ' ὧν* per epexegesin adicitur; quare articulus additur. Krüger, Gr. Sprachl. I § 51, 12 A. Ad erast. 137 A *ὃν σὺ λέγεις τὸν τρόπον.*

8. *ζημιώσεσθαι*, 226 B *ζημιωθήσεται.* Frequens in hoc verbo inconstantia. Krüger ad Thuc. III 40, 2. Similiter Plato ex antiquiore consuetudine *ἀπατήσεσθαι* dicit Phaedr. 262 A, ex recentiore *ἐξαπατηθήσεσθαι* Gorg. 499 C.

18. *κακῷ ὄντι.* De participio *ὢν* praedicato accommodato ad Menon. 79 E.

19. *φημί.* „Recte Schleiermacher hoc *φημί* abhorrere iudicavit ab usu Platonis, qui dicturus fuerat potius *ὡμολογήσαμεν.* Nam *φημί* ita tantum locum habiturum esset, si interlocutor eam, quam ipse defenderat, sententiam nunc denuo confirmaret.“ STALLB.

22. *ἐπίτηδες*, *consulto;* cf. 226 A *ἃ οὐδ' αὐτὸς οἴει.* (Kreussler in Pass. lex.: *„geradezu“.*)

228 *σύ με ἐξαπατᾷς καὶ οὐκ οἶδα ὅπῃ ἐν τοῖς λόγοις ἄνω καὶ κάτω στρέφεις.*

B *ΣΩ. Εὐφήμει· οὐ μεντἂν καλῶς ποιοίην, οὐ πειθόμενος ἀνδρὶ ἀγαθῷ καὶ σοφῷ.*

ΕΤ. Τίνι τούτῳ; καὶ τί μάλιστα;

ΣΩ. Πολίτῃ μὲν ἐμῷ τε καὶ σῷ, Πεισιστράτου δὲ υἱεῖ τοῦ ἐκ Φιλαϊδῶν, Ἱππάρχῳ, ὃς τῶν Πεισιστράτου παίδων ἦν πρεσβύτατος καὶ σοφώτατος. ὃς ἄλλα τε πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα σοφίας ἀπεδείξατο, καὶ τὰ Ὁμήρου ἔπη πρῶτος ἐκόμισεν εἰς τὴν γῆν ταυτηνί, καὶ ἠνάγκασε τοὺς ῥαψῳδοὺς Παναθηναίοις ἐξ ὑπολήψεως ἐφεξῆς

1. *σύ με a Stb.*, *σὺ ἐμὲ bς.* 7. *Φιλαϊδῶν ab* Valesius (Bekker, com. crit. I p. XI), Meursius (Pisistr. p. 4), Boeckh, *Bkk.*, *Φιλαΐδωνος ς.* 9. *ἀπεδείξατο abς*, *ἐπεδείξατο* 1eno Stephanus, *Stb.* olim, *Hsch.* 10. *ἔπη* add. *a Bkk.*, om. *bς.*

1. *ἄνω καὶ κάτω στρέφεις*, „*in omnes te partes convertis.*" AST. Ad Euthyd. 302 B. *στρέφεις* intr. ut Xen. an. IV 3, 26. 29. 32 al. Plato medio utitur Lach. 196 B *στρέφεται ἄνω καὶ κάτω ἐπικρυπτόμενος τὴν αὑτοῦ ἀπορίαν.* Ion. 541 E *ὥσπερ ὁ Πρωτεὺς παντοδαπὸς γίγνει στρεφόμενος ἄνω καὶ κάτω.* De sententia cf. Euthyphr. 11 B *περιέρχεται γάρ πως ἡμῖν ἀεὶ ὃ ἂν προθώμεθα.*

5. *τί* ut Phaedr. 242 A *πρὶν ὑπὸ σοῦ τι μεῖζον ἀναγκασθῆναι.* Eur. Or. 593 *ᾧ πειθόμεσθα πάνθ' ὅσ' ἂν κεῖνος λέγῃ.*

μάλιστα ut Menon. 80 B.

7. *Φιλαϊδῶν. Φιλαΐδαι, δῆμος Αἰγηΐδος.* SCHOL. Plut. Sol. X 2: *ὅθεν ἦν Πεισίστρατος.*

8. *πρεσβύτατος*, non recte, sed convenienter cum vulgari Atheniensium opinione. Thuc. I 20, 1 *Ἱππίας μὲν πρεσβύτατος ὢν ἦρχε τῶν Πεισιστράτου υἱέων, Ἵππαρχος δὲ καὶ Θεσσαλὸς ἀδελφοὶ ἦσαν αὐτοῦ.* VI 54, 2 *οὐχ Ἵππαρχος, ὥσπερ οἱ πολλοὶ οἴονται, ἀλλ' Ἱππίας πρεσβύτατος ὢν ἔσχε τὴν ἀρχήν.* 55, 3 *Ἱππάρχῳ δὲ ξυνέβη τοῦ πάθους τῇ δυστυχίᾳ ὀνομασθέντα καὶ τὴν δόξαν τῆς τυραννίδος ἐς τὰ ἔπειτα προσλαβεῖν.*

9. *ἀπεδείξατο* ut Alc. I 119 E *καλόν τι ἔργον ἀποδείξασθαι διανοεῖ καὶ ἄξιον σαυτοῦ τε καὶ τῆς πόλεως.* Hipparchus patri socius et administer erat ad urbem ornandam. Curtius, Gr. Gesch. I[3] 335.

10. *πρῶτος ἐκόμισεν.* Quod reliqui testes omnes (Sengebusch, Hom. diss. II p. 27 sqq.) patri tribuunt et Soloni, id scriptor Hipparcho tribuit, in declamatione scilicet ad eius laudem composita. Wolff, proll. ad Hom. p. 153. Bergk, Gr. Lit. I p. 500. Etiam eo res vitiose augetur, quod scriptor verbo *ἐκόμισεν* utitur, cum reliqui Pisistratum libros confusos antea ordine disposuisse auctores sint (Cic. de or. III 34, 137).

11. *Παναθηναίοις*, int. *τοῖς μεγάλοις.* Lycurg. in Leocr. § 102 *ὑμῶν οἱ πατέρες — νόμον ἔθεντο καθ' ἑκάστην πεντετηρίδα τῶν Παναθηναίων μόνου τῶν ἄλλων ποιητῶν ῥαψῳδεῖσθαι τὰ ἔπη.* Mommsen, Heortologie p. 122. Welcker, Ep. Cycl. I p. 389, qui Iliadem solam censet esse recitatam.

ἐξ ὑπολήψεως, *ita ut alter alterum ordine exciperet.* Soloni auctori hoc institutum tribuit Dieuchidas ap. Diog. La. I 57 *τά τε Ὁμήρου ἐξ ὑποβολῆς γέγραφε ῥαψῳδεῖσθαι,*

αὐτὰ διιέναι, ὥσπερ νῦν ἔτι οἵδε ποιοῦσιν. καὶ ἐπ' C
Ἀνακρέοντα τὸν Τήιον πεντηκόντορον στείλας ἐκόμισεν
εἰς τὴν πόλιν· Σιμωνίδην δὲ τὸν Κεῖον ἀεὶ περὶ αὐτὸν
εἶχεν μεγάλοις μισθοῖς καὶ δώροις πείθων. ταῦτα δ'
ἐποίει βουλόμενος παιδεύειν τοὺς πολίτας, ἵν' ὡς βελ-
τίστων ὄντων αὐτῶν ἄρχοι, οὐκ οἰόμενος δεῖν οὐδενὶ
σοφίας φθονεῖν, ἅτε ὢν καλός τε καὶ ἀγαθός. ἐπειδὴ
δὲ αὐτῷ οἱ περὶ τὸ ἄστυ τῶν πολιτῶν πεπαιδευμένοι
ἦσαν καὶ ἐθαύμαζον αὐτὸν ἐπὶ σοφίᾳ, ἐπιβουλεύων αὖ D
τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς παιδεῦσαι ἔστησεν αὐτοῖς Ἑρμᾶς
κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐν μέσῳ τοῦ ἄστεως καὶ τῶν δήμων

3. *ἀεὶ περὶ αὐτὸν Bkk.* cum *a Γ*t, *περὶ αὐτὸν ἀεὶ bς.* 5. *παιδεύειν a* Schleiermacher *Bkk.*, *πείθειν bς.* *ἵνα*] *ἵν' Γ Bkk.* 6. *ὄντων αὐτῶν a Bkk.*, *αὐτῶν ὄντων bς.* *ἄρχοι ab Bkk.*, *ἄρχῃ* Eς. 7. *καὶ ἀγαθός*] *κἀγαθός Sch.* cum t ut videtur. Cf. Schanz, Plat. op. II 2 p. 5. Nov. comment. Platonicae p. 101. 11. *ἄστεως Sch.*, *ἄστεος abς*, itemque 229 A. Proll. p. 307.

οἷον ὅπου ὁ πρῶτος ἔληξεν, ἐκεῖθεν ἄρχεσθαι τὸν ἐχόμενον. μᾶλλον οὖν Σόλων Ὅμηρον ἐφώτισεν ἢ Πεισίστρατος, ὥς φησι Διευχίδας ἐν πέμπτῳ Μεγαρικῶν. Wolff, proll. ad Hom. p. 140. STALLB. Quamquam de vera significatione verborum *ἐξ ὑποβολῆς* alii alia sentiunt; Bernhardy, Grundr. d. Gr. Lit. II p. 72 sq. Bergk, Gr. Lit. I p. 499.

1. *οἵδε* ut Theag. 128 D *τουτονί.* Cf. 228 E *ταῦτα.*

ἐπ' Ἀνακρέοντα. „Eadem de Anacreonte et Simonide refert Aelianus v. h. VIII 2.“ STALLB., ita tamen, ut ex h. l. ea deprompta esse appareat. Anacreontem Athenis fuisse elucet etiam ex Charm. 157 E; statuam eius, quae erat in arce, describit Paus. I 25, 1.

2. *πεντηκόντορον.* Thuc. I 14, 3 (*πρὸ τῆς Ξέρξου στρατιᾶς Ἀθηναῖοι*) *βραχέα* (parvas naves) *ἐκέκτηντο καὶ τούτων τὰ πολλὰ πεντηκοντόρους.*

4. *μεγάλοις μισθοῖς.* De Simonidis avaritia in vulgus nota (Ar. pac. 698. Plutarch. an seni sit ger. resp. V 2) cf. Ar. rhet. III 2, 14 *ὁ Σιμωνίδης, ὅτε μὲν ἐδίδου μισθὸν ὀλίγον αὐτῷ ὁ νικήσας τοῖς ὀρεῦσιν (Ἀναξίλας Μεσσήνιος), οὐκ ἤθελε ποιεῖν ὡς δυσχεραίνων εἰς ἡμιόνους ποιεῖν· ἐπεὶ δ' ἱκανὸν ἔδωκεν, ἐποίησε „χαίρετ' ἀελλοπόδων θύγατρες ἵππων.“*

6. *οὐκ οἰόμενος δεῖν.* Aeschin. adv. Tim. 28 *τίνας δ'* (*ὁ νομοθέτης*) *οὐκ ᾤετο δεῖν λέγειν; τοὺς αἰσχρῶς βεβιωκότας· τούτους οὐκ ἐᾷ δημηγορεῖν.* Krüger, Gr. Spr. 167, 1, 2.

7. *καλός τε καὶ ἀγαθός* ut Theaet. 142 B *καλόν τε καὶ ἀγαθόν* (*ἄνδρα*). apol. 20 A *καλώ τε καὶ ἀγαθώ* (quod Schanz non mutavit). Praeterea *τε* additur Euthyd. 284 D Gorg. 515 A Prot. 315 E al.

8. *οἱ περί* de incolis ut Theaet. 179 E *τοῖς περὶ τὴν Ἔφεσον.*

9. *ἐπιβουλεύων* ut Xen. Cyr. I 4, 13 *ὁ Κῦρος — εἰσῆλθεν ἐπιβουλεύσας ὅπως ἂν ἀλυπότατα εἴποι πρὸς τὸν πάππον.*

10. *Ἑρμᾶς. Ἱππάρχειοι Ἑρμαῖ* commemorantur etiam comic. inc. IV 651 (Mein.) et ab Hesychio s. v. Cf. C. I. G. I p. 32, 880.

228ἑκάστων, κἄπειτα τῆς σοφίας τῆς αὑτοῦ, ἥν τ' ἔμαθεν καὶ ἣν αὐτὸς ἐξηῦρεν, ἐκλεξάμενος ἃ ἡγεῖτο σοφώτατα εἶναι, ταῦτα αὐτὸς ἐντείνας εἰς ἐλεγεῖον, αὑτοῦ ποιήματα καὶ ἐπιδείγματα τῆς σοφίας ἐπέγραψεν, ἵνα πρῶτον
E μὲν τὰ ἐν Δελφοῖς γράμματα τὰ σοφὰ ταῦτα μὴ θαυμάζοιεν οἱ πολῖται αὐτοῦ, τό τε Γνῶθι σαυτὸν καὶ τὸ Μηδὲν ἄγαν καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ τὰ Ἱππάρχου ῥήματα μᾶλλον σοφὰ ἡγοῖντο, ἔπειτα παριόντες ἄνω καὶ κάτω καὶ ἀναγιγνώσκοντες καὶ γεῦμα λαμβάνοντες αὐτοῦ τῆς σοφίας φοιτῷεν ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ ἐπὶ τὰ λοιπὰ παιδευθησόμενοι. ἐστὸν δὲ δύο τὠπιγράμματε· ἐν μὲν
229τοῖς ἐπ' ἀριστερὰ τοῦ Ἑρμοῦ ἑκάστου ἐπιγέγραπται λέγων

1. τῆς σοφίας 𝔄ΔΠ[1] *Bkk.*, ὑπὸ σοφίας Π[2]G*b*ς. 2. ἐξηῦρεν *Sch.*, ἐξεῦρεν ut videtur *ab*ς. Proll. ad Menon. p. 47. 11. δύο yες *Bkk.*, δύω *ab Tur. Hrm. Wgn.* Proll. p. 307. τὠπιγράμματε *a* pars *b*, τοὐπιγράμματε Eς. 12. ἐπ' ἀριστερὰ *Bkk.*, ἐπαριστερὰ ΠG, ἐπ' ἀριστερᾶ 𝔄Δ*b*ς. ἑκάστου ἐπιγέγραπται *a Bkk.*, ἑκάστου ὃ ἐπιγέγραπται *b*ς.

1. ἔμαθεν — ἐξηῦρεν. Sic Plato non uno loco, Crat. 438 A ἢ μεμαθηκὼς ἢ ηὑρηκώς. ib. 439 B Phaedon. 85 C Alc. I 106 D 112 D. STALLB. Significantur duae veri adipiscendi rationes.

3. ἐντείνας, verbum proprium; ad Phaedon. 60 D. Cf. Hdt. I 47 ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ, 174 ἐν τριμέτρῳ τόνῳ. Plut. de mus. 28, 3 τὴν εἰς τοὺς οὐχ ὁμογενεῖς ῥυθμοὺς ἔντασιν.

ἐλεγεῖον de pentametro usitatum scriptoribus metricis: Hephaest. c. 15. 16, p. 96 T. I Gsf. Plut. de mus. 28, 4. al. G. Dindorf ad Steph. thes. s. v. LEUTSCH, Philologus XXX (1870) p. 128. Fortasse rectius Boeckh, C. I. G. I p. 32 distichon pro pentametro per neglegentiam dici putat.

4. ἐπέγραψεν. Is mos erat Graecorum. Diogenianus praef. prov. (Leutsch, paroem. I 177): οἱ ἄνθρωποι, ὅσα κοινωφελῆ εὕρισκον, ταῦτα κατὰ λεωφόρους ἀνέγραφον ὑπὲρ τοῦ πλείονας ἐντυγχάνοντας τῆς ὠφελείας μεταλαμβάνειν. Bergk, Gr. Lit. I 362.

5. τὰ ἐν Δελφοῖς γράμματα. Ad erast. 138 A.

μὴ θαυμάζοιεν. De Hipparchi cum oraculo Delphico simultate cf. Hdt. V 62 sqq. LEUTSCH l. l. (Ad loci Prot. 343 C similitudinem haec conformata esse putat Schleiermacher.)

8. μᾶλλον σοφά, elegiaco scilicet versu composita, quod genus poeseos gnomicae eodem fere tempore inventum est ab Hipparcho et a Theognide. LEUTSCH. l. l.

ἔπειτα, om. δέ ut 229 D τέως μὲν — ἔπειτα. Ad Menon. 95 A.

10. φοιτῷεν, verbum proprium de discipulis.

τὰ λοιπά, *reliqua doctrinae instituta.* FICIN. Poetis ad cives erudiendos Hipparchum usum esse scriptor indicavit. Voluptatum varietate tyranni civium animos et cogitationes a republica et novarum rerum studio revocaverunt. Ath. XII 44 Ἰδομενεὺς δέ φησι καὶ τοὺς Πεισιστρατίδας Ἱππίαν καὶ Ἵππαρχον εὑρεῖν θαλίας καὶ κώμους.

ὁ Ἑρμῆς, ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ ἄστεως καὶ τοῦ δήμου ἕστηκεν, ἐν δὲ τοῖς ἐπὶ δεξιά

μνῆμα τόδ' Ἱππάρχου· στεῖχε δίκαια φρονῶν

φησιν. ἔστι δὲ τῶν ποιημάτων καὶ ἄλλα ἐν ἄλλοις Ἑρμαῖς πολλὰ καὶ καλὰ ἐπιγεγραμμένα· ἔστι δὲ δὴ καὶ τοῦτο ἐπὶ τῇ Στειριακῇ ὁδῷ, ἐν ᾧ λέγει

μνῆμα τόδ' Ἱππάρχου· μὴ φίλον ἐξαπάτα. B

ἐγὼ οὖν σὲ ἐμοὶ ὄντα φίλον οὐ δήπου τολμῴην ἂν ἐξαπατᾶν καὶ ἐκείνῳ τοιούτῳ ὄντι ἀπιστεῖν, οὗ καὶ ἀποθανόντος τρία ἔτη ἐτυραννεύθησαν Ἀθηναῖοι ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἱππίου, καὶ πάντων ἂν τῶν παλαιῶν ἤκουσας, ὅτι ταῦτα μόνον τὰ ἔτη τυραννὶς ἐγένετο ἐν Ἀθήναις, τὸν δ' ἄλλον χρόνον ἐγγύς τι ἔζων Ἀθηναῖοι ὥσπερ ἐπὶ Κρόνου βασιλεύοντος. λέγεται δὲ ὑπὸ τῶν χαριεστέρων ἀνθρώπων καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ γενέσθαι C

2. *ἐπὶ δεξιά Bkk.*, *ἐπιδεξιὰ Π*, *ἐπιδεξιᾶ* 𝔄[s]t, *ἐπὶ δεξιᾶ* *Δ*G*b*ς. 4. *δὲ τῶν ποιημάτων* *b*ς (𝔄[s]?), *τῶν ποιημάτων δὲ* 𝔄[s] *Δ Π*(t?). 12. *μόνον a Bkk.*, *μόνα b*ς.

1. ὁ Ἑρμῆς. „Male, si rem spectes e nostri sermonis usu, nomen proprium h. l. iteratur: quam neglegentiam non respuit sermo Graecus. Cf. Lycurg. § 48. 87. Krüger ad Xen. An. I 3, 14." MAETZNER ad Antiph. I 14.

ἐν μέσῳ. Corp. Inscr. Att. I 522 [ἐν] μέσῳ [γ]ε Θρίης τε καὶ ἄστεος, ἀνερ, ὅθ' (i. e. ὅδ') Ἑρμῆς.

2. *ἐν δὲ τοῖς* — 4. *φησιν.* Oratio neglegenter conformata, siquidem scriptor versiculum modo exempli causa posuit. STALLB.

3. *μνῆμα* non referendum ad lapidem (Steinhart), sed id esse videtur quod ὑπόμνημα (*praeceptum*, Ast). C. I. A. III 2, 3822: μνῆμα τόδε Φρόντωνος· ἐς Ἄιδος εὐθὺ νεοίμην πρὶν χρυσὸν δέχθαι πρήχματος (sic) οὐχ ὁσίου.

6. *τοῦτο* — *ἐν ᾧ.* Etiam singuli versus *ποιήματα* vocantur. Dion. H. ant. I 41 τὰ δὲ ποιήματα ὧδε ἔχει· (sequuntur tres versus).

Στειριακῇ. Στειριὰ δῆμος Πανδιονίδος, ἐφ' οὗ ἡ ὁδὸς οὕτω καλεῖται. SCHOL. Hermann, Gr. Staatsalt.[5] p. 311.

9. *ἀπιστεῖν* ut Theag. 129 C.

οὗ καί. Animo haec obversantur: οὗ καὶ ἀποθανόντος ἐδηλώθη ὁ τρόπος οἷος ἦν.

10. *τρία ἔτη.* Hdt. V 55 μετὰ ταῦτα (post Hipparchum occisum) ἐτυραννεύοντο Ἀθηναῖοι ἐπ' ἔτεα τέσσερα οὐδὲν ἧσσον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἢ πρὸ τοῦ. Accuratius Thuc. VI 59 τυραννεύσας ἔτη τρία Ἱππίας ἔτι Ἀθηναίων καὶ παυσθεὶς ἐν τῷ τετάρτῳ.

12. *τυραννίς.* De hac tyrannidis notione cf. ad Theag. 124 D.

13. *ἐγγύς τι* ut Phaedon. 65 A. Cf. Theag. 129 D ὁμοῦ τι.

14. *ἐπὶ Κρόνου.* Hes. opp. et d. 109 χρύσεον μὲν πρώτιστα γένος μερόπων ἀνθρώπων ἀθάνατοι ποίησαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες· οἳ μὲν ἐπὶ Κρόνου ἦσαν — ὥς τε θεοὶ δ' ἔζωον ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες.

15. *χαριεστέρων*, a *sincerioribus*. CORNAR. Ad Theag. 130 C. „Aliter rem narrat Thuc. VI 55—59." STALLB.

229 οὐ δι' ἃ οἱ πολλοὶ ᾠήθησαν, διὰ τὴν τῆς ἀδελφῆς ἀτι-
μίαν τῆς κανηφορίας, ἐπεὶ τοῦτό γε εὔηθες, ἀλλὰ τὸν
μὲν Ἁρμόδιον γεγονέναι παιδικὰ τοῦ Ἀριστογείτονος καὶ
πεπαιδεῦσθαι ὑπ' ἐκείνου. μέγα δ' ἐφρόνει ἄρα καὶ ὁ
Ἀριστογείτων ἐπὶ τῷ παιδεῦσαι ἄνθρωπον, καὶ ἀνταγωνι-
στὴν ἡγεῖτο εἶναι τὸν Ἵππαρχον. ἐν ἐκείνῳ δὲ τῷ χρόνῳ
αὐτὸν τὸν Ἁρμόδιον τυγχάνειν ἐρῶντά τινος τῶν νέων
D τε καὶ καλῶν καὶ γενναίων τῶν τότε· καὶ λέγουσι τοὔ-
νομα αὐτοῦ, ἐγὼ δὲ οὐ μέμνημαι. τὸν οὖν νεανίσκον
τοῦτον τέως μὲν θαυμάζειν τόν τε Ἁρμόδιον καὶ τὸν
Ἀριστογείτονα ὡς σοφούς, ἔπειτα συγγενόμενον τῷ Ἱπ-
πάρχῳ καταφρονῆσαι ἐκείνων, καὶ τοὺς περιαλγήσαντας
ταύτῃ τῇ ἀτιμίᾳ οὕτως ἀποκτεῖναι τὸν Ἵππαρχον.

V. ΕΤ. Κινδυνεύεις τοίνυν, ὦ Σώκρατες, ἢ οὐ
φίλον με ἡγεῖσθαι ἤ, εἰ ἡγεῖ φίλον, οὐ πείθεσθαι Ἱπ-
πάρχῳ· ἐγὼ γὰρ ὅπως οὐ σὺ ἐμὲ ἐξαπατᾷς — οὐκ οἶδ'
E ὅντινα μέντοι τρόπον — ἐν τοῖς λόγοις, οὐ δύναμαι πει-
σθῆναι.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν καὶ ὥσπερ πεττεύων ἐθέλω σοι ἐν

1. διὰ a pars b Bkk., οὐ διὰ ς. 2. κανηφορίας Cornarius Bkk., Κανηφορίας ς, κανηφόρου Stephanus. 8. καλῶν καὶ γενναίων a Bkk., γενναίων καὶ καλῶν bς. 16. σὺ ἐμὲ 𝔄ΔΠ1 Bkk., σύ με Gbς. 17. μέντοι 𝔄Δ Bkk., μὲν τὸν Π, μὲν G, om. bς. (οὐκ οἶδα· ὅντινα μέντοι τρόπον, ἐν τοῖς λόγοις οὐ Stallbaum.)

1. δι' ἃ pro δι' ὅ. Cf. Thuc. IV 13, 3 οὔτε ἃ διενοήθησαν, φράξαι τοὺς ἔσπλους, ἔτυχον ποιήσαντες (quod Krüger toleravit, Classen mutavit). Euthyphr. 6 A. Frequentior est haec neglegentia in pronominibus demonstrativis (ad Menon. 71 C), usitata autem in formula ἀνθ' ὧν (Krüger, Gr. Spr. I § 51, 10, 4).
τὴν τῆς ἀδελφῆς ἀτιμίαν. Thuc. VI 56, 1 ἀδελφὴν γὰρ αὐτοῦ (Harmodii) κόρην, ἐπαγγείλαντες ἥκειν κανοῦν οἴσουσαν ἐν πομπῇ τινι, ἀπήλασαν (tyranni) λέγοντες οὐδὲ ἐπαγγεῖλαι τὴν ἀρχὴν διὰ τὸ μὴ ἀξίαν εἶναι.
ἀτιμίαν τῆς κανηφορίας. De leg. VI 774 B τιμῆς — ἄτιμος πάσης. Thuc. III 58, 4 ἀτίμους γερῶν. Frohberger ad Lys. XII 21.

4. δὲ — ἄρα. H. l. ἄρα post δέ est *nempe*. Ad apol. 34 C. Aliter Menon. 91 E.
10. τέως μὲν — ἔπειτα (om. δέ) ut 228 D πρῶτον μὲν — ἔπειτα.
12. καὶ τούς. Ita post μὲν — δέ, καί, οὔτε — οὔτε. Symp. 174 A καὶ τὸν εἰπεῖν. 213 A καὶ τὸν ἰέναι. Xen. Cyr. I 3, 9 καὶ τὸν κελεῦσαι. Euthyd. 303 C πολλὰ μὲν — καλὰ ἔχουσιν, ἐν δὲ τοῖς καὶ τοῦτο. Ad 227 D Phaedr. 263 B ἐν μὲν ἄρα τοῖς συμφωνοῦμεν, ἐν δὲ τοῖς οὔ. de leg. III 701 E οὔτε τοῖς οὔτε τοῖς.
13. οὕτως ut Menon. 80 C.
19. ὥσπερ πεττεύων — ἀναθέσθαι. Similiter Gorg. 461 D καὶ ἐγὼ ἐθέλω, τῶν ὡμολογημένων εἴ τί σοι δοκεῖ μὴ καλῶς ὡμολογῆσθαι, ἀναθέσθαι ὅ τι ἂν σὺ βούλῃ (Ast). Eur. suppl.

τοῖς λόγοις ἀναθέσθαι ὅ τι βούλει τῶν εἰρημένων, ἵνα μὴ οἴῃ ἐξαπατᾶσθαι. πότερον γάρ τοῦτό σοι ἀναθῶμαι, ὡς οὐχὶ τῶν ἀγαθῶν πάντες ἐπιθυμοῦσιν ἄνθρωποι;

ΕΤ. Μή μοί γε.

ΣΩ. Ἀλλ' ὡς τὸ ζημιοῦσθαι καὶ ἡ ζημία οὐ κακόν;

ΕΤ. Μή μοί γε.

ΣΩ. Ἀλλ' ὡς οὐ τῇ ζημίᾳ καὶ τῷ ζημιοῦσθαι τὸ κέρδος καὶ τὸ κερδαίνειν ἐναντίον;

ΕΤ. Μηδὲ τοῦτο. 230

ΣΩ. Ἀλλ' ὡς ἐναντίον ὂν τῷ κακῷ οὐκ ἀγαθόν ἐστι τὸ κερδαίνειν;

ΕΤ. Οὔτι πᾶν γε τουτί μοι ἀνάθου.

ΣΩ. Δοκεῖ ἄρα σοι, ὡς ἔοικε, τοῦ κέρδους τὸ μέν τι ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δέ τι κακόν.

ΕΤ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀνατίθεμαι τοίνυν σοι τοῦτο· ἔστω γὰρ δὴ κέρδος τι ἀγαθὸν καὶ ἕτερον κέρδος τι κακόν· κέρδος δέ γε οὐδὲν μᾶλλόν ἐστιν αὐτῶν τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ κακόν· ἦ γάρ;

ΕΤ. Πῶς με ἐρωτᾷς;

ΣΩ. Ἐγὼ φράσω. σιτίον ἔστιν ἀγαθόν τε καὶ κακόν;

ΕΤ. Ναί. B

ΣΩ. Ἆρ' οὖν μᾶλλόν τι αὐτῶν ἐστι τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου σιτίον, ἢ ὁμοίως τοῦτό γε, σιτία, ἐστὸν ἀμφότερα καὶ ταύτῃ γε οὐδὲν διαφέρει τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου, κατὰ τὸ σιτίον εἶναι, ἀλλὰ ᾗ τὸ μὲν αὐτῶν ἀγαθόν, τὸ δὲ κακόν;

6. *μή μοί γε* ab ς, *μὴ ἔμοιγε* Bkk. Item mox. 18. *αὐτῶν* ab Bkk., *αὐτὸ* ς. 21. *ἔστιν* a Bkk., *ἐστί(ν) τι* b ς. 24. *τοῦτό γε* 𝔄[1]ΠG Bkk., *τούτῳ γε* Δb, *τούτω γε* ς.

409 *ἓν μὲν τόδ' ἡμῖν ὥσπερ ἐν πεσσοῖς δίδως κρεῖσσον.* Ad Menon. 89 D, ubi *ἀναθέσθαι* non est *remittere*, sed *retractare*.

2. *πότερον γάρ.* Respicitur ad 227 BC, mox ad 227 A.

6. *μή μοί γε* (non *μὴ ἔμοιγε*) ut Ar. Lys. 922 *ποία ψίαθος; μή μοί γε.* vesp. 1400 *μὰ Δία μή μοί γ', ὦ μέλε.* Teuffel ad nub. 84. Particula *γέ* in respondendi formulis frequentissima negationis vis augetur (opp. *μάλα γε, σφόδρα γε, πάνυ γε*). Cf. Ar. eq. 19 *μή μοί γε, μή μοι.* Verisimilius est formulam *μή μοι* (Prot. 331 C) in unam quasi vocem coaluisse sicut *μήπω* (*μήπω γε* Phaedr. 242 A), quam scribendum esse *μὴ 'μοί γε* (Kock).

13. *τὸ μέν τι.* De addito *τι* cf. Euthyphr. 12 A.

16. *ἔστω* ut Menon. 92 D *ἔστωσαν*, Euthyphr. 9 C *ἡγείσθωσαν, μισούντων*.

23. *μᾶλλόν τι* ut 229 B *ἐγγύς τι*.

230 ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ποτὸν καὶ τἆλλα πάντα, ὅσα τῶν ὄντων ταὐτὰ ὄντα τὰ μὲν πέπονθεν ἀγαθὰ εἶναι, τὰ δὲ κακά, οὐδὲν ἐκείνῃ γε διαφέρει τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου, ᾗ τὸ αὐτό ἐστιν; ὥσπερ ἄνθρωπος δήπου ὁ μὲν χρηστός
C ἐστιν, ὁ δὲ πονηρός.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλὰ ἄνθρωπός γε, οἶμαι, οὐδέτερος οὐδετέρου οὔτε μᾶλλον οὔτε ἧττόν ἐστιν, οὔτε ὁ χρηστὸς τοῦ πονηροῦ οὔτε ὁ πονηρὸς τοῦ χρηστοῦ.

ΕΤ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω καὶ περὶ τοῦ κέρδους διανοώμεθα, ὡς κέρδος γε ὁμοίως ἐστὶ καὶ τὸ πονηρὸν καὶ τὸ χρηστόν;

ΕΤ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα μᾶλλον κερδαίνει ὁ τὸ χρηστὸν κέρδος ἔχων ἢ τὸ πονηρόν. οὔκουν μᾶλλόν γε κέρδος
D φαίνεται οὐδέτερον ὄν, ὡς ὁμολογοῦμεν.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδετέρῳ γὰρ αὐτῶν οὔτε τὸ μᾶλλον οὔτε τὸ ἧττον πρόσεστιν.

ΕΤ. Οὐ γὰρ δή.

ΣΩ. Τῷ δὴ τοιούτῳ πράγματι πῶς ἄν τις μᾶλλον ἢ ἧττον ὁτιοῦν ἂν ποιοῖ ἢ πάσχοι, ᾧ μηδέτερον τούτων προσείη;

ΕΤ. Ἀδύνατον.

VI. ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν κέρδη μὲν ὁμοίως ἐστὶν ἀμφότερα καὶ κερδαλέα, τουτὶ δὴ δεῖ ἡμᾶς ἐπισκέψασθαι,

3. ταὐτὰ 𝔄^{2}ΔΠ *Bkk.*, ταῦτα 𝔄^{1}G, τὰ αὐτὰ *b*ς. 9. οὔτε ἧττόν] οὐθ' ἧττόν Γ *Bkk.* 13. τὸ πονηρὸν καὶ τὸ χρηστόν *a Bkk.*, τὸ χρηστὸν καὶ τὸ πονηρόν *b*ς. 17. ἢ τὸ] ἢ ὁ τὸ Stephanus Boeckh *Hsch.* οὔκουν Boeckh *Bkk.*, οὐκοῦν ς. 20. οὔτε — οὔτε *a Bkk.*, οὐδὲ — οὐδὲ *b*ς. 23. δὴ] δὲ Ast Wagner. 25. προσείη *a Bkk.*, πρόσῇ *b*ς. 28. τουτὶ *a Bkk.*, τοῦτ' ἔτι *b*ς.

17. ἢ τὸ πονηρόν. De articulo non iterato cf. Antiphon. tetral. I 4, 7 τοῦ δὲ θεράποντος πῶς χρὴ πιστοτέραν τὴν μαρτυρίαν ἢ τῶν ἐλευθέρων ἡγεῖσθαι; Ad Euthyphr. 9 C.

μᾶλλον, *in höherem Grade:* ad Phaedon. 93 B. STALLB.

23. τοιούτῳ πράγματι, int. κέρδει. ποιοῖ ἢ πάσχοι, int. κερδαίνοι (ad quod statim respicitur: καὶ κερδαλέα).

24. ᾧ — προσείη. Ad Menon. 89 E er. 136 C.

διὰ τί ποτε ἀμφότερα αὐτὰ κέρδος καλεῖς, τί τὸ αὐτὸν ἐν ἀμφοτέροις ὁρῶν; ὥσπερ ἂν εἰ σύ με ἠρώτας τὰ νῦν E *δή, διὰ τί ποτε καὶ τὸ ἀγαθὸν σιτίον καὶ τὸ κακὸν σιτίον ὁμοίως ἀμφότερα σιτία καλῶ, εἶπον ἄν σοι, διότι ἀμφότερα ξηρὰ τροφὴ σώματός ἐστιν, διὰ τοῦτο ἔγωγε. τοῦτο γὰρ εἶναι σιτίον κἂν σύ που ἡμῖν ὁμολογοῖς· ἢ γάρ;*

ET. *Ἔγωγε.*

ΣΩ. *Καὶ περὶ ποτοῦ οὖν ὁ αὐτὸς ἂν τρόπος εἴη τῆς ἀποκρίσεως, ὅτι τῇ τοῦ σώματος ὑγρᾷ τροφῇ, ἐάν τε χρηστὴ ἐάν τε πονηρὰ ᾖ, τοῦτο τὸ ὄνομά ἐστι, ποτόν·* 231 *καὶ τοῖς ἄλλοις ὡσαύτως. πειρῶ οὖν καὶ σὺ ἐμὲ μιμεῖσθαι οὕτως ἀποκρινόμενον. τὸ χρηστὸν κέρδος καὶ τὸ πονηρὸν κέρδος κέρδος φῂς ἀμφότερον εἶναι τί τὸ αὐτὸ ἐν αὐτοῖς ὁρῶν, ὅτι δὴ καὶ τοῦτο κέρδος ἐστίν; εἰ δ᾽ αὖ μὴ αὐτὸς ἔχεις ἀποκρίνασθαι, ἀλλ᾽ ἐμοῦ λέγοντος σκόπει. ἆρα κέρδος λέγεις πᾶν κτῆμα, ὃ ἄν τις κτήσηται ἢ μηδὲν ἀναλώσας, ἢ ἔλαττον ἀναλώσας πλέον λάβῃ;*

ET. *Ἔμοιγε δοκῶ τοῦτο καλεῖν κέρδος.* B

ΣΩ. *Ἆρα καὶ τὰ τοιάδε λέγεις; ἐάν τις ἑστιαθείς, μηδὲν ἀναλώσας ἀλλ᾽ εὐωχηθείς, νόσον κτήσηται;*

1. *καλεῖς, τί*] *καλεῖς, καὶ τί* Stallbaum. *τὸ αὐτὸν* 𝔄[1]*Π*G *Sch.* (cf. proll. p. 307), *ταὐτὸν* 𝔄[2]*Δ* *Bkk.*, *τὸ αὐτὸ* *b*ς. 2. *εἰ σύ* Schleiermacher *Stb.*, *εἰ ἃ σύ* *ab*ς. 14. *ἐν αὐτοῖς* *ab* *Bkk.*, *ἐν τοῖς αὐτοῖς* ΣEς. *ὅτι δή*] *ὅτι δεῖ* 𝔄[s]t.

1. *τί τὸ αὐτόν* (231 A *τί τὸ αὐτό*), ut Menon. 72 C *ἓν εἶδος ταὐτὸν ἔχουσι.*

2. *ἠρώτας — εἶπον.* De temporum enallage ad Menon. 72 B.

τὰ νῦν δή ut de rep. VI 508 A *τὸν ἥλιον γὰρ δῆλον ὅτι ἐρωτᾷς.* Erast. 136 B.

5. *ξηρὰ τροφή*, quia inter se opponi solent *σιτία καὶ ποτά.* Heind. ad Phaedon. 64 C. Ad Euthyd. 280 B.

6. *που*, *opinor.* Ad Menon. 72 C.

11. *τοῖς ἄλλοις* neglegenter pro *περὶ τῶν ἄλλων.*

καὶ σὺ ἐμὲ μιμεῖσθαι breviter pro *καὶ σὺ ἐμὲ μιμούμενους ἀποκρίνεσθαι.* Similis brevitas est 231 C (*ἐρήσεσθαι*) Menon. 79 E. Ad Euthyphr. 5 E.

14. *ὅτι*, brevitas non solum Homerica (Od. ε 340 al. Kühner, Ausf. Gr. II p. 965, 5), sed etiam ab Attico sermone non aliena. Euthyphr. init. *τί νεώτερον, ὦ Σ., γέγονεν, ὅτι σὺ — ἐνθάδε νῦν διατρίβεις;*

τοῦτο, int. *τὸ πονηρὸν κέρδος.*

15. *ἀλλά* ut Menon. 84 A.

17. *πλέον λάβῃ*, anacoluthon. „Poterat omitti istud *πλέον λάβῃ*, quod tamen accomodate ad verba *ἢ ἔλαττον ἀναλώσας* non male additum.“ STALLB.

20. *νόσον κτήσηται* ut Eur. Or. 305 *νόσον κτήσει.* De leg. XI 936 B *ἄν τινα ξυμφορὰν — κεκτῆται.* De rep. II 382 A.

231 *ΕΤ.* Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ὑγίειαν δὲ κτησάμενος ἀπὸ ἑστιάσεως κέρδος ἂν κτήσαιτο ἢ ζημίαν;

ΕΤ. Κέρδος.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τοῦτό γέ ἐστι κέρδος, τὸ ὁτιοῦν κτῆμα κτήσασθαι.

ΕΤ. Οὐ μέντοι.

ΣΩ. Πότερον οὔκ, ἐὰν κακόν; ἢ οὐδ' ἂν ἀγαθὸν ὁτιοῦν κτήσηται, οὐ κέρδος κτήσεται;

ΕΤ. Φαίνεται ἐάν γε ἀγαθόν.

C *ΣΩ.* Ἐὰν δὲ κακόν, οὐ ζημίαν κτήσεται;

ΕΤ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν, ὡς πάλιν αὖ περιτρέχεις εἰς τὸ αὐτό; τὸ μὲν κέρδος ἀγαθὸν φαίνεται, ἡ δὲ ζημία κακόν.

ΕΤ. Ἀπορῶ ἔγωγε ὅ τι εἴπω.

ΣΩ. Οὐκ ἀδίκως γε σὺ ἀπορῶν. ἔτι γὰρ καὶ τόδε ἀπόκριναι. ἐάν τις ἔλαττον ἀναλώσας πλέον κτήσηται, φῂς κέρδος εἶναι;

ΕΤ. Οὔτι κακόν γε λέγω, ἀλλ' ἐὰν χρυσίον ἢ ἀργύριον ἔλαττον ἀναλώσας πλέον λάβῃ.

ΣΩ. Καὶ ἐγὼ μέλλω τοῦτο ἐρήσεσθαι. φέρε γάρ, ἐάν τις χρυσίου σταθμὸν ἥμισυν ἀναλώσας διπλάσιον
D λάβῃ ἀργυρίου, κέρδος ἢ ζημίαν εἴληφεν;

3. *κτήσαιτο* ab *Bkk.*, *κτήσαιο* ς. 5. *γέ ἐστι* 𝔄ΔΠ *Sch.*, *γ' ἐστὶ* *Bkk.*, *ἐστι* bς. 8. *οὔκ, ἐὰν κακόν; ἢ* distinxit *Hrm.*, *οὐκ ἐὰν κακὸν ἢ* *Bkk.*, *οὖν ἐὰν κακὸν ἢ* Stephanus Ast Stallbaum. 9. *κέρδος κτήσεται* Πb Stephanus *Bkk.*, *κέρδος κτήσηται* 𝔄ΔGBς. 13. *περιτρέχεις* a o et *Bkk.*, *περιτρέχει* bς. 16. *ἔτι γὰρ* 𝔄ΔΠ *Hrm.*, *ἔτι δὲ* bς. Ad Menon. 73 D. 21. *μέλλω τοῦτο* a Eς *Stb.*, *τοῦτο μέλλω* b *Bkk.* 22. *ἥμισυν* 𝔄Δb Stephanus *Bkk.*, *ἥμισυ* Π²GEς.

9. *οὐ* post *οὐδέ* ut Theag. 124 B.

13. *ὁρᾷς* ut Menon. 80 E.

πάλιν αὖ, frequens abundantia ut 232 A *αὖ πάλιν*, erast. 137 A *αὖθις αὖ*. Ad Euthyphr. 14 E *αὖ ἀντιδωρεῖσθαι.*

περιτρέχεις εἰς τὸ αὐτό. Theaet. 200 C *ἀναγκασθήσεσθε εἰς ταὐτὸν περιτρέχειν.* Euthyphron. 15 B.

14. *τὸ μὲν κέρδος*, asyndeton ut in epexegi. Ad Menon. 70 C. Euthyphr. 8 E Theag. 121 C.

16. *οὐκ ἀδίκως γε σὺ ἀπορῶν*, formula ut Menon. 73 E *ὀρθῶς γε λέγων σύ.* Hipp. mai. 228 A *καλῶς γε σὺ νομίζων.* Ad symp. 174 E *καλῶς γε ποιῶν σύ.* De hoc participii usu cf. Frohberger ad Lys. XIII 70 *φησὶν αὐτὸν Ἀθηναῖον τὸν δῆμον ποιήσασθαι, ψευδόμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί.*

21. *τοῦτο*, int. *ἐὰν χρυσίον ἢ ἀργύριον ἔλαττον ἀναλώσας πλέον λάβῃ* (non malam rem, ut tu suspicaris). De qua brevitate (*ἐρήσεσθαι* „dicere interrogans") cf. 231 A ad Euthyphr. 5 E.

ET. *Ζημίαν δήπου, ὦ Σώκρατες· ἀντὶ δωδεκαστασίου γὰρ διστάσιον αὐτῷ καθίσταται τὸ χρυσίον.*

ΣΩ. *Καὶ μὴν πλέον γ' εἴληφεν. ἢ οὐ πλέον ἐστὶ τὸ διπλάσιον τοῦ ἡμίσεος;*

ET. *Οὔτι τῇ ἀξίᾳ γε ἀργύριον χρυσίου.*

ΣΩ. *Δεῖ ἄρα, ὡς ἔοικε, τῷ κέρδει τοῦτο προσεῖναι, τὴν ἀξίαν. νῦν γοῦν τὸ μὲν ἀργύριον πλέον ὂν τοῦ χρυσίου οὐ φῂς ἄξιον εἶναι, τὸ δὲ χρυσίον ἔλαττον ὂν ἄξιον φῂς εἶναι.*

ET. *Σφόδρα· ἔχει γὰρ οὕτως.* E

ΣΩ. *Τὸ μὲν ἄξιον ἄρα κερδαλέον ἐστίν, ἐάν τε σμικρὸν ᾖ ἐάν τε μέγα, τὸ δὲ ἀνάξιον ἀκερδές.*

ET. *Ναί.*

ΣΩ. *Τὸ δὲ ἄξιον λέγεις ἄξιον εἶναι ἄλλο τι ἢ κεκτῆσθαι;*

ET. *Ναί, κεκτῆσθαι.*

ΣΩ. *Τὸ δὲ ἄξιον αὖ λέγεις κεκτῆσθαι τὸ ἀνωφελὲς ἢ τὸ ὠφέλιμον;*

ET. *Τὸ ὠφέλιμον δήπου.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν τὸ ὠφέλιμον ἀγαθόν ἐστιν;* 232

ET. *Ναί.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν, ὦ ἀνδρειότατε πάντων, οὐ τὸ κερ-*

4. *ἡμίσεος ab Bkk.*, *ἡμίσεως* Gς. 6. *ἄρα*] *ἆρ'* *Γ Bkk.* 8. *χρυσίου οὐ* E² et ut videtur FΞς, *χρυσίου οὐ σὺ* (𝔄G *οὐ σὺ*) *a*, *χρυσίου b*. 14. *ἄλλο τι ἢ*] *ἄλλο τι* G *Bkk.* 17. *τὸ δὲ ἄξιον αὖ λέγεις κεκτῆσθαι τὸ ab Bkk.*, *τί δὲ ἄξιον αὖ λέγεις κεκτῆσθαι; τὸ* ΣEwyς.

1. *δωδεκαστασίου.* Herodoti ratio est (III 95) *τὸ χρυσίον τρισκαιδεκαστάσιον λογιζόμενον*, Lysiae et Xenophonti aurum decies tantum valet atque argentum, Alexandri temporibus rationem fuisse $11^1/_2$: 1 ex Lycurgi Atheniensis inscriptione elucet. Boeckh, Staatshaush. I² p. 42. Hultsch, Metrologie § 30. Quare hunc dialogum Macedonica aetate scriptum esse verisimile est. Cf. proll. p. 304.

2. *καθίσταται*, *fit.* Aurum expensum redit, ex duodecuplo duplum factum.

14. *ἄξιον — κεκτῆσθαι.* Modo *ἄξιον* erat *τὸ ἀξίαν ἔχον.* „Quam significationem vocabuli deinde Socrates cum vulgari illa atque usitata permutans sic loquitur: '*τὸ ἄξιον autem nonne* (*ἄλλο τι ἤ*, ad Menon. 82 C) *dignum esse dicis adeptione?*' Digna sane hoc scriptore vocabulorum ambiguitas.“ STALLB. Similiter 225 C.

17. *τὸ δὲ ἄξιον. Dignum autem dicis adeptione id quod inutile est, an id quod utile?* De articulo in praedicato (*τὸ ἄξιον κεκτῆσθαι*) ad Menon. 78 C, de verborum traiectione *ἄξιον — κεκτῆσθαι* ad Euthyphr. 6 A.

22. *ὦ ἀνδρειότατε πάντων* ut polit. 263 D de leg. X 905 C *ὦ πάντων ἀνδρειότατε.* Constantia laudatur.

232 δαλέον ἀγαθὸν αὖ πάλιν τρίτον ἢ τέταρτον ἥκει ἡμῖν ὁμολογούμενον;

ΕΤ. Ἔοικεν.

VII. ΣΩ. Μνημονεύεις οὖν, ὅθεν ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος γέγονεν;

ΕΤ. Οἶμαί γε.

ΣΩ. Εἰ δὲ μή, ἐγώ σε ὑπομνήσω. ἠμφισβήτησάς μοι τοὺς ἀγαθοὺς μὴ πάντα τὰ κέρδη βούλεσθαι κερδαίνειν, ἀλλὰ τῶν κερδῶν τἀγαθά, τὰ δὲ πονηρὰ μή.

ΕΤ. Ναίχι.

B ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν πάντα τὰ κέρδη ὁ λόγος ἡμᾶς ἠνάγκακε καὶ σμικρὰ καὶ μεγάλα ὁμολογεῖν ἀγαθὰ εἶναι;

ΕΤ. Ἠνάγκακε γάρ, ὦ Σώκρατες, μᾶλλον ἐμέ γε ἢ πέπεικεν.

ΣΩ. Ἀλλ' ἴσως μετὰ τοῦτο καὶ πείσειεν ἄν. νῦν δ' οὖν, εἴτε πέπεισαι εἴτε ὁπωσδὴ ἔχεις, σύμφῃς γοῦν ἡμῖν πάντα τὰ κέρδη ἀγαθὰ εἶναι, καὶ σμικρὰ καὶ μεγάλα.

ΕΤ. Ὁμολογῶ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Τοὺς δὲ χρηστοὺς ἀνθρώπους βούλεσθαι τἀ-
C γαθὰ ὁμολογεῖς ἅπαντα ἅπαντας· ἢ οὔ;

ΕΤ. Ὁμολογῶ.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δὴ τούς γε πονηροὺς αὐτὸς εἶπες ὅτι καὶ σμικρὰ καὶ μεγάλα κέρδη φιλοῦσιν.

ΕΤ. Εἶπον.

ΣΩ. Οὐκοῦν κατὰ τὸν σὸν λόγον πάντες ἄνθρωποι φιλοκερδεῖς ἂν εἶεν, καὶ οἱ χρηστοὶ καὶ οἱ πονηροί.

ΕΤ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ὀνειδίζει, εἴ τίς τῳ ὀνειδίζει φιλοκερδεῖ εἶναι· τυγχάνει γὰρ καὶ ὁ ταῦτα ὀνειδίζων αὐτὸς τοιοῦτος ὤν.

4. *οὖν a Bkk.*, *γοῦν bς*. 7. *ἠμφισβήτησας a* 1 *Γ*cor *Bkk.*, ἢ (ΞΣC ἤ, EFt ἦ) *ἀμφισβητήσας b*, ἢ *ἠμφισβήτησας ς*, *ἠμφεσβήτησας* Cobet, nov. lectt. p. 157 *Sch.* 11. *οὐκοῦν νῦν a* et ut videtur t *Bkk.*, *οὐκοῦν bς*. 12. *ἠνάγκακε ab Bkk.*, *ἠνάγκασε* ΞEFwς. 19. *τἀγαθὰ a* wn *Bkk.*, *τὰ ἀγαθὰ bς*. 22. *αὐτὸς Bkk.*, *αὐτοὺς ab*, om. ΞCFς. 25. *πάντες a Bkk.*, *ἅπαντες bς*.

1. *ἥκει*, *redit*. Euthyphr. 15 C Theag. 130 A Euthyd. 302 B.
10. *ναίχι*. Voculae *ναίχι* et *μήχι* (Bekk. an. 108, 14 *μήχι ὡς ναίχι καὶ οὐχί. Εὔβουλος Δαιδάλῳ*) ad similitudinem negationis *οὐχί* fictae sunt, sicut *μηκέτι* ad similitudinem vocis *οὐκέτι*. Cf. Hesych. *νήχι· ναὶ μήν*. Plato voce *ναίχι* non utitur.
20. *ἅπαντα ἅπαντας*. De hyperbato ad Euthyphr. 11 C.
28. *οὐκ ἄρα ὀρθῶς ὀνειδίζει*. Respicitur ad 225 A B.

I. Index Graecus.

Notis Ed. M. Eph. Th. er. H. significantur dialogi Euthydemus Meno Euthyphro Theages erastae Hipparchus.

II. Index Latinus.

Corrigenda. p. 48 extr. leg. scripturae vulgatae. p. 54 ann. crit. 13 leg. *ἀπαγγέλωμεν*. p. 85 ann. 4 leg. Euthyphr. 9 E (non 10 C). p. 93 ann. crit. 4 leg. *αὕτη ἡ*. p. 197 ann. 16 leg. sed ira. p. 219 ann. 10. *αὖ* leg. 11. *αὖ*. p. 250 ann. 25. *τῶν τί* leg. 15. *τῶν τί*.

PLATONIS
OPERA OMNIA.

RECENSUIT

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

INSTRUXIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. VIII. SECT. I.

CONTINENS

THEAETETUM.

EDITIO ALTERA.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXIX.

PLATONIS

THEAETETUS.

RECOGNOVIT

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

INSTRUXIT

MARTINUS WOHLRAB,

IN SCHOLA DRESDENSI QUAE EST AD AEDEM ST. CRUCIS PRAECEPTOR.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXIX.

ALFREDO FLECKEISENO

GRATI ANIMI ERGO.

PRAEFATIO.

Non licere mihi putavi hanc Theaeteti editionem dicere Stallbaumii. Multum enim eius liber differt a meo.

Prolegomena ab integro conscripsi. Stallbaumiana enim iam non satis sunt Platonis studiosis, postquam de iis rebus, quae eo loco tractari solent, non pauci libri scripti sunt. Quorum copiae etsi fortasse non respondent nova et vera, quae iis allata sunt, tamen sunt permulta, quae sine dubio neglegi non possunt.

In lectionibus variantibus delectum institui. Qui quamvis haud ignorem quam inutilis sit iis, qui artem criticam exercent, eum tamen spero iis non ingratum fore, qui in legendo et explicando hoc sermone versantur. Quamobrem hanc mihi scripsi legem, ut nullam fere scripturae discrepantiam neglegerem, quae pertineret ad scriptoris sententiam, de omnibus autem, quae in singularum vocum formis novanda mihi viderentur, in prolegomenis dicerem.

In commentariis scribendis plura me debere Heindorfio quam Stallbaumio mirum nemini videbitur. Heindorfius enim, ut taceam de iis, quae in Platone emendando magna fecit memorandaque, et fundamentum iecit Platonis explicandi una cum Schleiermachero et

hac in re tantum consecutus est quantum nemo reliquorum interpretum omnium. Quamquam Stallbaumii operam ut in aliis dialogis, ita in Theaeteto interpretando minime spernendam esse et satis constat et ex iis puto apparere, quae in commentariis ipsis ex eius libro in meum transtuli.

Scribebam DRESDAE m. Dec. a. MDCCCLXVIII.

M. Wohlrab.

PROLEGOMENA.

Platons Werke von F. Schleiermacher. II. Thl. 1. Bd. 2. Aufl. Berlin. 1818. p. 171—186.
Friedrich Ast, Platon's Leben und Schriften. Leipzig. 1816. p. 167—193.
Joseph Socher, Ueber Platons Schriften. München. 1820. p. 248—258.
Frid. Ant. Rigler, De Platonis Theaeteto. Bonn. 1822.
Godofredus Stallbaumius, De argumento et artificio Theaeteti Platonici ex temporum rationibus iudicando. Lipsiae. MDCCCXXXVIII.
Platonis Theaetetus. Recensuit et prolegomenis atque commentariis illustravit Godofredus Stallbaum. Gothae et Erfordiae. MDCCCXXXIX. p. 3—31.
Karl Fr. Hermann, Geschichte und System der Platonischen Philosophie. I. Thl. Heidelberg. 1839. p. 496—499.
D. Burger iunior, Prolegomena et annotatio in Theaetetum, Platonis dialogum. Lugduni Batavorum. MDCCCXLIII.
Platon's sämmtliche Werke. Uebersetzt von Hieronymus Müller, mit Einleitungen begleitet von Karl Steinhart. 3. Bd. Leipzig. 1852. p. 3—100.
Franz Susemihl, Die genetische Entwickelung der platonischen Philosophie. I. Thl. Leipzig. 1855. p. 175—211.
Eduard Munk, Die natürliche Ordnung der platonischen Schriften. Berlin. 1857. p. 390—421.
Fr. Michelis, Die Philosophie Platons in ihrer inneren Beziehung zur geoffenbarten Wahrheit. 1. Abth. Münster. 1859. p. 156—182.
Friedrich Ueberweg, Untersuchungen über die Echtheit und Zeitfolge Platonischer Schriften. Wien. 1861. p. 227—237.
The Theaetetus of Plato, with a revised text and English notes, by the Rev. Lewis Campbell. Oxford. MDCCCLXI. p. IX—LXXXVII.
Heinrich von Stein, Sieben Bücher zur Geschichte des Platonismus. I. Thl. Göttingen. 1862. p. 137—160.
Sigurd Ribbing, Genetische Darstellung der Platonischen Ideenlehre. I. Thl. Leipzig. 1863. p. 114—179. II. Thl. Leipzig. 1864. p. 220—255.

I. De prooemio.

Theaetetus Platonis dialogus orditur a brevi Euclidis et Terpsionis colloquio, cuius argumentum est triplex. Primum enim Theaeteti laus celebratur, deinde narratur, unde liber originem trahat, denique de forma eius exponitur.

Prima igitur prooemii parte Theaetetum se praestitisse virum fortissimum et in aliis quoque rebus praestantissimum commemoratur. Haec laus ei ab Euclide et Terpsione ita impertitur, ut quae Socrates de eo praedixisset, ea revera facta esse significetur. Socrates enim Theaetetum post colloquium cum eo habitum, quod ab Euclide conscriptum inde a secundo capite legi fingitur, dixerat virum fore eximium, si in aetatem venisset.

Deinde librum Plato fingit ita esse ortum, ut Euclides sermonem inter Socratem, Theodorum et Theaetetum habitum et sibi a Socrate narratum primum summatim perscripserit, deinde per otium retractaverit et longiore oratione prosecutus sit. Colloquium igitur hoc loco dicitur Socraticum. Quae enim hoc dialogo Socrates disserit non ita multum ab eius doctrina recedunt neque eius imago a Platone depicta ei ipsi non est similis[1]). Neque vero hic dialogus ipse, quem legimus, totus est Socratis. Plato enim Socratem fecit quae cum Theodoro et Theaeteto collocutus esset narrantem Euclidi, qui litteris ea consignaverit. Quam rem Plato ita videtur instituisse, quod Socratem delectabat aliis narrare disputationes[2]). Fortasse autem hac re simul significavit post Socratis se etiam Megaricorum cognovisse doctrinam, cum Theaetetum scriberet[3]). Sed cum in aliis Plato dialogis Socratem ipsum inducat narrantem, in hoc servum fingit sermonem Socratis ab Euclide conscriptum recitare. Disputatio enim cum tota fere esset de notionibus rimandis rebusque infinitis quaerendis, eam Socrates quidem, qui harum rerum magnam haberet exercitationem, facile potuit referre Euclidi, Euclides vero Socrati hac in re impar idem facere non potuit; quare sermonem Socraticum dicitur diligentissime litteris mandasse[4]).

Postremo de forma dialogi Plato loquitur. Disputationes enim, quo commodius explicarentur, sic se exposuisse dicit, quasi res agatur, non quasi narretur. Quod scribendi genus convenientissimum sane est et rebus, quae hoc libro tractantur, et viro illi, qui disputationem memoriae mandavisse dicitur[5]).

---

1) Steinhartus p. 30 sq. 2) Sauppe, Einleitung zu Platons Protag. p. 18. 3) Susemihlius p. 177. 4) Steinhartus p. 28 et Susemihlius p. 177 sermonem propter res, quae tractantur, melius legi quam narrari dixerunt. Qua in re viri doctissimi non tenuerunt hunc ipsum sermonem a Socrate Euclidi iam narratum esse.
5) Platonem propter interpositum illud 'inquam' et 'inquit' vituperatum a quibusdam fuisse suspicantur Socherus p. 251, Steinhartus p. 28, Susemihlius p. 178.

Euclides et Terpsio, qui hoc prooemio colloquentes producuntur, Megarenses erant, fidissimi quondam Socratis discipuli, cui etiam moribundo aderant[1], ambo Theaetetum Atheniensem magni fecerunt. Sed de Terpsione cum praeter haec nihil memoriae traditum sit, Euclidem narrant, ut Socratem audiret, Athenas ventitasse idque vel cum vitae discrimine fecisse[2]. Cuius cum tantum esset Socratis studium, mirum profecto non est, quod Plato ab eo finxit disputationes Socraticas summa diligentia expositas esse, praecipue eas, quae fuerint de scientiae notione. In notionibus enim inquirendis magnam et eum ipsum et scholam, cuius auctor erat, consumpsisse operam satis constat.

Restat, ut dicamus cur Plato ea omnia, quae praefanda sibi visa sint, hoc sermone inter Euclidem et Terpsionem habito exposuerit. Atque ante omnia hic tenendum erit Platonem Socrate mortuo Megara confugisse atque diu Euclidis eiusque amicorum hospitio usum esse et consuetudine[3]. Videtur igitur hoc Theaeteti exordium quasi monumentum quoddam esse illius temporis, quod Plato Megaris exegit, atque quaestionum, quas in illo otio instituit[4]. Quae cum ita se habeant, verisimilis est opinio eorum, qui hoc prooemium dedicationis loco habendum esse suspicati sunt[5].

II. Argumentum dialogi.

Diet. Tiedemann, Dialogorum Platonis argumenta exposita et illustrata. Biponti. MDCCLXXXVI. p. 40—53.
G. Fehmer, Theaeteti Platonici enarratio. Zeitz. 1855.
J. F. Serno, Platons Dialog Theaetetos. 1. Thl. Entwickelung des Inhalts. Landsberg a. d. W. 1855.

Socrates Theodoro Cyrenaico, cum Athenis mathematicam doceret, in gymnasio quodam obviam factus eum interrogat de indole adolescentium scholas eius frequentantium. Laudat Theodorus prae ceteris omnibus Theaetetum Atheniensem; eum enim esse optime moratum similemque Socrati oris forma. Interim ipse intrat Theaetetus et a Theodoro et Socrate invitatus iis assidet. Eum protenus Socrates appellat atque Theodoro de utriusque forma iudicanti, cum eius rei non sit peritus, nihil esse tribuendum dicit. Sed Theaeteti virtutes animi quoniam magnifice laudasset Theodorus, sibi quidem convenire laudatum considerare, laudato autem se praebere ad considerandum[6]. Quod

1) Theaet. p. 142C Phaed. 59C. 2) Gell. noct. Att. VII 10. 3) Diog. Laert. II 106. 4) Socherus p. 250, Stallbaumius, de arg. p. 15, prol. p. 9, Susemihlius p. 177. 5) Hermannus p. 492, Steinhartus p. 27, Susemihlius p. 177, Zellerus, Die Philosophie der Griechen II p. 298 not. 1. 6) c. II.

Theaetetus cum concessisset, Socrates eum rogat, quasnam res a Theodoro discat, deinde omnino in hoc uno se haerere dicit, quid id sit, quod discendo assequamur sive quid sit scientia. Quod Theodorus recusat respondere, Theaetetum autem, ut id faciat, hortatur[1]).

Itaque Theaetetus rei periculum facit atque recenset singulas quasdam scientiae species. Cui Socrates ita adversatur, ut demonstret definitionem scientiae non contineri enumeratione singularum eius partium. Velut si quis interroget quid sit lutum, non recte responderi esse lutum figulorum, tegulariorum, aliorum opificum, sed esse terram aqua mixtam[2]). Theaetetus autem cum hac in re lapsum se esse perspexisset, statim suspicatur, quale sit quod Socrates desideraverit, quod quidem exemplo quodam geometrico declarare studet. Cognovisse enim se ait, cum Theodorus exposuisset de singulorum numerorum quadratorum natura, eos in duo digeri posse genera, quorum utrumque communi quadam notione comprehendatur; esse enim numeros rationales et irrationales. Quo ingenii specimine Socrates valde gaudet hortaturque Theaetetum, ut eadem ratione quid sit scientia definiat[3]).

Theaeteto autem querenti de huius rei difficultate Socrates respondet hos esse parturientis ingenii dolores; peropportune igitur fieri, ut ipse obstetricis filius artem factitet obstetriciam. Hanc enim inter se et obstetrices esse similitudinem, primum nihil se, cum annis provectior sit, iam amplius parere ipsum, deinde facile se discernere, quinam sint gravidi, qui non, tum lenire se posse parturientium dolores, denique nuptiarum se esse conciliatorem. Hac autem in re obstetrices se esse inferiores, quod iis nunquam sit diiudicandum, utrum partus sit verus annon[4]). Ceterum hoc se differre ab obstetricibus, quod non feminis adsit in pariendo, sed viris, non corporibus, sed animis. Summum autem esse in sua arte, quod diiudicare possit, utrum quid veri proferat animus, an falsi. Hinc fieri, quod omnes sibi crimini dent, ut alios interroget, ipse nihil respondeat. Omnes enim, qui se utantur, magnos facere progressus, omnia autem oblivisci, si praemature se deserant. Qui autem sibi non praegnantes esse videantur, eos se despondere aliis, ut Prodico. Quae cum ita sint, Theaetetum Socrates adhortatur, ut se sibi tradat neve irascatur, si falsum non admittat[5]).

Hac Socratis oratione erectus Theaetetus de scientia denuo interrogatus respondet eam esse perceptionem sensuum. Qua in re cum Protagora consentit hominem docente omnium rerum

1) c. III p. 143C—146C. 2) c. IV. 3) c. V p. 146C—148D. cf. Phil. Guil. van Heusde, init. phil. Plat. II 1 p. 20—28.
4) c. VI. 5) c. VII p. 148E—151D. cf. van Heusdius II 1 p. 52 sq.

esse mensuram. Homo enim si revera est mensura rerum, res sunt tales, quales homini apparent. Perceptio autem si est scientia, refertur ad id, quod est atque idcirco res tales esse liquet, quales percipiuntur. Iam vero apparere et percipi sibi respondent. Utraque igitur sententia res non sunt per se, sed ex hominis sensu pendent[1]),

Quod confirmatur causis ex interiore Protagorae doctrina repetitis, qua negatur per se quidquam esse unum et ulli rei aliquid recte posse attribui, sed omnia docetur quae esse dicimus ex mutua rerum mixtione et motione nasci, ita ut omnia non esse, sed fieri dicendum sit. Eadem docuisse praeter Parmenidem omnes fere philosophos, Protagoram, Heraclitum Empedoclemque neque minus poetarum summos, Homerum et Epicharmum[2]).

Motu omnia fieri et conservari, quiete autem interire multis firmatur argumentis. Primum enim motus sunt agitatio et fricatio, quibus fiunt calor et ignis; his autem cum omnia alia gignuntur et conservantur, tum animalia. Deinde et corpori et animo salutaris est motio et exercitatio, otium autem et inertia perniciosa. Atque etiam in rerum natura omnia malacia et tranquillitate putrescunt. Denique solis et universi circuitu omnia humana atque divina sunt et servantur, quae si fieri posset ut unquam quasi vincta starent, omnia corruerent[3]).

Itaque etiam sensuum perceptiones motu quodam fiunt. Color enim per se est nullus neque extra oculos neque in oculis, ita ut locus ei non sit tribuendus, sed oritur potius e concursione oculorum agitationisque iis convenientis extrinsecus oblatae. Quare nemo asseveraverit, qualis sibi appareat color, talem etiam cani et cuilibet bestiae apparere vel alii homini vel sibimet ipsi omnibus temporibus. Itaque omnino nec res subiectae sensibus nec sensus ipsi suam constantemque naturam habent, alioquin expertes essent mutationis et vicissitudinis. Veluti sex tali, si conferuntur cum quatuor, sesquialtero plures sunt, sin vero cum duodecim, dimidio pauciores; unde efficitur ne numeros quidem, cum sint modo maiores modo minores, certam magnitudinem habere. Haec permira sane videntur esse et plena dubitatione atque Socrates, cum non sophistarum more contentionis cupidior sit, quam veritatis, quae contra dici possint exponit[4]). Sunt autem haec tria, primum nihil vel maius vel minus fieri posse, quamdiu idem maneat, deinde cui nec addatur aliquid nec dematur, id neque augeri neque minui, sed aequale semper esse, denique quod ante non fuerit, id postea esse non posse nisi fiat et factum sit. Sed haec tria ipsa inter se repu-

1) p. 151D—152C. 2) c. VIII p. 152C—E. van Heusdius II 3 p. 142 sq. 3) c. IX p. 153A—D. cf. van Heusdius II 3 p. 144 sq. 4) c. X.

gnant, si vel cum iis contuleris quae modo de talis dicta sunt, vel dixeris Socratem senem maiorem Theaeteto adolescente eodem anno futurum esse illo minorem ipsius mole non imminuta. Hac enim ratione Socrates postea est quod antea non fuit, etsi non factus est[1]).

Quod Theaetetus se mirari cum diceret, Socrates valde gavisus est; admirationem enim philosophiae esse initium. Ut autem haec dubitatio tollatur, penetrandum esse ait in Protagorae doctrinam intimam[2]) neglectis eorum opinionibus, qui nihil nisi quod manibus contrectari possit revera esse putent. Haec igitur Protagoras docet eiusque assectatores. Universum erat motio, motionis autem duo genera, alterum agens, patiens alterum. Coëuntia autem inter se et sensum generant et sensile. Sensus sunt et corporis et animi innumerabiles. Respondent iis sensilia, visui colores, aliis alia. Iam vero motio aut celeris aut tarda est. Quidquid igitur tardum est, eodem loco et ad appropinquantia movetur et ita gignit; quae autem hoc modo gignuntur, celeriora sunt; agitantur enim et in agitatione eorum fit motio. Ita oculus cum aliqua re, quae sub oculos cadit, congressus gignit albitudinem et alba cernendi sensum. Agitantur enim et visus, qui est in oculis, et albitudo, quae est in re una cum oculis colorem edente, et ita oculus impletur visu atque exsistit oculus videns, quod autem cum oculo gignit colorem, albitudine circumfunditur ac fit album quiddam. Eadem ratione ceterorum quoque sensuum perceptiones accipiendae sunt. Omnino igitur nec quod agit nec quod patitur per se constat; alterum enim sine altero nullo modo esse potest atque si quid cum re quadam congreditur et agens est, id, simulatque in aliud incidit, protenus ipsum pati apparet. Ex quibus omnibus efficitur, ut omnia fieri alicui, nihil unquam esse existimandum sit, etsi ex consuetudine et inscientia eo verbo multum utamur. Neque ullum nomen cuiquam rei vindicandum est, quae ei perpetuam constantemque naturam tribuat, sed naturae convenienter dicendum res fieri et effici et corrumpi et mutari. Iam vero non tantum de rebus singulis ita statuendum est, sed etiam de earum generibus[3]).

Haec philosophorum praecepta postquam Theaetetus mirum quantum approbavit, restare Socrates animadvertit, ut de sensuum mendaciis dicatur, quibus homines in somniis aut morbis aut insaniis in errorem inducantur, cum tantum absit, ut quae perperam percipiantur revera sint quae esse videantur, ut eorum nihil fere sit. At somniantes et vigiles certis notis distingui non possunt; somnia enim respondent ex altera parte vigiliis. Cum autem par fere sit utriusque condicionis tempus,

---

1) p. 153D—155C. cf. van Heusdius II 3 p. 147 sq. 2) c. XI.
3) c. XII p. 155D—157C. cf. van Heusdius II 3 p. 146 sq. 148 sq.

animus semper praesentes sibi opiniones pro veris habet. Eadem est ratio morborum et insaniarum, nisi quod eorum tempus non aequale est; atqui e temporis diuturnitate aut brevitate veritas iudicari non potest[1]).

Sed etiam aliter demonstrari potest quod cuique videatur ipsi verum esse. Quodcunque enim omnino diversum est ab altero, id nulla ex parte potest idem esse atque alterum et dissimile esse necesse est. Iam vero innumerabilia sunt agentia itemque patientia atque aliud cum alio commixtum non eadem, sed diversa gignit. Sequitur igitur, quoniam Socrates valens aegrotanti sit dissimilis, ut quodcunque cum Socrate valente concurrat aliud gignat, quam quod cum Socrate aegrotante. Itaque si sanus bibit vinum, dulce ei videtur esse, amarum, si aegrotus. Nulla igitur alia res eodem modo percipitur sensibus; alius enim alius rei est sensus et diversum alia res reddit sentientem; neque illud quod aliquem afficit cum alio congressum idem gignens tale fiet; ex alio autem aliud gignens fiet diversum. Neque vero agens potest esse nullo patiente aut patiens nullo agente, ita ut utrumque necessitudine quadam coniunctum sit. Quamobrem quando quod sensu aliquo me afficit mihi exstat, non alii cuiquam, vera mihi est mea perceptio, quippe quae meae naturae propria sit. Ergo si ego sum iudex rerum, utrum mihi sint necne[2]), nunquam errans quae sentio etiam scio. Praeclare igitur dictum est a Theaeteto scientiam esse sensuum perceptionem atque eodem redit quod Homerus et Heraclitus docent omnia quasi flumina moveri itemque Protagorae ratio hominem dicentis omnium rerum esse mensuram[3]).

Iam vero postquam quid sit scientia declaratum est, Socrates id agendum esse dicit, ut examinetur utrum recte sit declaratum necne[4]). Atque in Protagorae quidem praeceptis hoc mirum esse dicit, quod non perinde suem vel simiam vel quamvis bestiam, cum sensus habeant, dixerit rerum mensuram ostendens se ipsum quamvis sapientissimum, tamen non magis sapere, quam ranam, nedum quempiam hominem. Si autem quaecunque opinetur quisque, recta et vera ei essent, non esse cur Protagoras docere se profiteatur. Quae cum ita sint, eum iocari sumendum esse, alioquin omne disserendi et refellendi studium fore vanum[5]).

Quibus rebus expositis Theodorus disputandi munus detrectat amicitiam quae sibi sit cum Protagora excusans et aetatem ad certandum minus idoneam. Quare Socratem, ut cum Theaeteto in haec inquirat, valde rogat[6]). Hunc igitur Socrates interrogat, num miretur sapientia se nullo homine, imo ne deo quidem evasisse inferiorem. Quod Theaetetus dubitationem sibi

1) c. XIII p. 157C—158E. 2) c. XIV. 3) p. 158E—160E. 4) c. XV. 5) p. 160E—162A. 6) c. XVI.

afferre cum concessisset, Socrates facile esse dicit eam tollere e Protagorae doctrina. Nam primum iniuria disputari de diis, cum de iis neque ut sint neque ut non sint Protagoras habeat dicere. Deinde quod dictum sit, sapientia hominem bestiolae cuique parem esse existimandum, id non tam ex re et veritate, quam mero arbitrio et probabili coniectura ita statui [1]).

Occurrere autem aliud Socrates dicit rationi Protagorae. Si enim idem est scientia et sensuum perceptio, concedendum sane est quaecunque auribus vel oculis percipiantur simul etiam sciri. Nihilominus si externum audimus sermonem, audimus quidem eum neque tamen intellegimus. Item si litterarum ignari eas videmus, non simul cognoscimus. Facile autem ea refutat Theaetetus. Litterarum enim formas quidem et colores si videmus itemque voces graves vel acutas si audimus, etiam scimus; reliqua vero quae de iis docentur omnino nec sensibus percipimus nec scimus [2]).

Sed quiddam aliud Socrates contra Protagorae rationem profert. Memoria enim tenemus quae aliquando didicimus vel sensibus percepimus. Iam vero quae memoria tenemus, ea non sentimus. Sequitur igitur, cum scire sit sentire, ut quae meminerimus nesciamus. Ita cum quis clausis oculis alicuius quod vidit meminit, contingit, ut quod scit, id ipsum simul nesciat, cum non videat. Ex iis igitur, quae Protagoras posuit, absurda consequi videntur. Sed cavendum esse Socrates monet, ne quasi profligato Protagora triumphent, cum speciosius quam verius videantur disputavisse. Praeceptorum autem Protagorae Socrates Theodorum rogat ut suscipiat patrocinium. Quod Theodorus cum detrectet, ut qui philosophiae studio deserto ad geometriam confugerit, Socrates ipse Protagorae causam agere conatur. Sed antequam hoc facit, iis, quae iam prolata essent, absurdiora concedenda esse ostendit [3]). Nam ea quidem condicione, ut videre idem sit quod scire, fieri potest, ut quis sciens id ipsum quod scit nesciat. Si quis enim clauso altero oculo aliquid videt altero, simul videt et non videt, unde efficitur eundem idem simul scire et nescire. Deinde si scientia sensibus continetur, videmur etiam acute et obtuse, comminus et eminus, vehementer et leniter scire posse, quoniam eadem sensibus tribuuntur [4]).

Haec omnia vero Socrates inducit Protagoram sic refellentem. 'Risisti me, o Socrates, cum puerulo collocutus qui prae metu quae concedenda erant non concessit. Ego vero ita tantum revincor, ut qui meas partes agit respondeat quae ego respondeam, sin alia, revincitur ipse. Nemo autem concedet meminisse idem esse atque percipere vel cunctabitur concedere fieri posse, ut idem eandem rem sciat et nesciat. Qui enim dis-

1) p. 162 A—E. 2) c. XVII p. 163 A—C. 3) c. XVIII. 4) c. XIX p. 163 C—165 A.

similis fit, non est idem, quam priusquam mutatus est. Omnino autem homo non est unus, sed cum alius sit aliis temporibus, innumeri exsistunt. Neque hoc refutari poterit proprios cuique esse sensus et propterea quod cuique appareat, id illi soli esse vel fieri, cui appareat, ita ut mensura sit quisque rerum. Nimium quantum enim alius ab alio differt hoc ipso, quod alii alia sunt et videntur. Sapiens autem is est, qui efficit, ut cui videantur mala et sint, ei sint et videantur bona. Aegrotanti enim supra diximus amara videri et esse quae edat, bene valenti autem contraria. Quorum neuter sapientior fieri potest vel rudis aut sapiens vocari, sed nitendum est, ut qui est peiore condicione, sit meliore. Medicus autem ut medicaminibus, ita sophista in educatione utitur sermonibus. Quamquam nemo falsa opinantem reddere potest vera opinantem; neque quae non sunt opinari licet neque alia praeter ea, quibus quis afficitur; haec autem semper vera sunt. Sed iudicium est qualis mens, quae fert iudicium, perversum, si mens est perversa, rectum, si mens est recta. Opiniones autem ab imperitis tantum dicuntur verae, ego vero aliis alias meliores dico, veriores neutiquam. Quemadmodum igitur agricolae sapientes, si plantae languent, faciunt ut vigeant, ita sapientes oratores efficiunt, ut civitatibus pro pravis utilia iusta esse videantur. Nam quae civitati cuique videntur iusta et honesta, illi etiam sunt, quamdiu ita statuit. Itidem sophista, qui educandos moderari potest, sapiens est et magna dignus mercede. Quae cum ita sint, alii aliis sunt sapientiores neque tamen quisquam falsa opinatur atque quisque mensura est. Attamen si tu, o Socrates, aliquid contra hanc rationem disputare cogitas, aut continua oratione exponas aut interrogando excutias; noli tamen captioso disputandi genere uti, sed omissa omni certatione, qua iocando alter in errores inducitur, serio disputa et eos tantum ostende errores, in quos ipse ille, quocum colloqueris, per se et ex prioribus sermonibus raptus est. Quod si facies, qui tecum colloquentur, te sequentur et diligent, se vero ad philosophiae studium conferent, quo alii fiant quam ante fuerint, sin autem aliter facies, philosophiae odium habebunt. Benigne igitur attenteque considera, quid velim omnia moveri dicens et quod cuique videatur tam singulis tam civitatibus, verum esse atque his accurate perpensis inquire, utrum idem sit scientia et sensuum perceptio necne, deserto quotidiano dicendi usu, qui hominibus affert difficultates maximas.' Haec est defensio, quam Socrates Protagorae suppeditat [1]).

Protagoras in oratione quam modo habuit Socratem reprehenderat, quod pueruli metu utens per iocum potius quam serio rationem suam impugnasset. Quod ne iure sibi iterum obiiciatur,

1) c. XX p. 165E—168C.

Socrates Theodorum ut secum hanc rem excutiat adhortatur atque eo tantum pollicetur disputationem se perducturum esse, ut cognoscatur sitne Theodorus ipse rerum geometricarum mensura an quisque aeque idoneus ad artes, quibus ipse excellat. Quod Theodorus facturum se esse promittit Socratem, qui omnes ut secum disputarent cogebat, cum Scirrhone et Antaeo comparans. His autem viris se Socrates dicit validiorem, confectos enim esse ab Hercule Theseoque, se autem quamvis ab innumeris Herculibus et Theseis graviter contusum tamen non desistere ab illo certaminis genere [1]).

Socrates igitur repetit quae antea Protagoram fecerat disputantem, homines quamvis sufficiant ad sapientiam, differre tamen condicione et qui ea utantur meliore sapientes esse. Quod ne videatur ipse statuisse, satius fore censet ex ipsius Protagorae sermone elicere eius consensum. Protagoras igitur dixit quod cuique videatur, id ei etiam esse. Vulgo autem existimant unumquemque aliis in rebus se ipsum ceteris sapientiorem, in aliis vero alios se sapientiores habere; praesertim qui in magnis versantur periculis, ab iis tamquam a diis salutem sperant, qui eam sibi afferre possint. Atque omnino in omnibus negotiis praeceptores ducesque quaeruntur. Inde efficitur, ut homines ipsi et scientiam et inscientiam penes se esse putent. Cum autem scientiam verum existiment iudicium, inscientiam falsum, homines dicendum erit modo vera opinari, modo falsa. Quod concedendum sane erit ei, qui omnium rerum mensuram dicit hominem. Si quis igitur iudicium quoddam facit, id ipsi certe verum est, aliis vero procul dubio de eius iudicio licet ferre iudicium eumque lapsum esse putare. Quare si neque Protagoras ipse hominem mensuram esse putaret neque multitudo, sicut non putant, nemini necesse est id verum esse. Si vero ipse quidem haberet verum, multitudo non item, primum quanto plures sunt, quibus id videtur, quam quibus non videtur, tanto magis non est, quam est. Deinde Protagoras quemvis ea quae sunt opinari statuens ipse eorum opinionem, qui sibi contraria iudicent quique mentiri se existiment, veram esse concedit; illi vero suo se iure errare negant. Utique igitur, imprimis a Protagora conceditur, cum contraria dicentem vera dicere concedat, neque canem neque hominem quemlibet ullius rei esse mensuram, quam non didicerat. Itaque veritas eius, quoniam ab omnibus impugnatur, neque alii cuiquam neque ipsi vera est [2]).

Attamen Socrates nescire se dicit, an non penitus perspexerint quid Protagoras senserit, at ipsis quae sibi videantur esse dicenda. E communi autem consensu hoc est statuendum alios aliis esse sapientiores [3]). Quamquam enim in meris sensuum perceptionibus Protagorae ratio non est improbanda, in rebus tamen

1) c. XXI p. 168C—169D. 2) p. 169D—171C. 3) c. XXII.

salutaribus et perniciosis alius ab alio differt. Itidem in rebus civilibus quae civitas de honestate, de iustitia, de pietate sancit, ea etiam sunt revera unicuique neque in his vel privatus privato vel civitas civitate est sapientior; ubi vero constituendum est quid civitati conducat, quid non, inter eos, qui publice aliquid vel suadent vel dissuadent, multum interest neque quisquam dixerit, quaecunque civitas utilia sibi existimans statuerit, ea omnino ei profutura. De rebus enim iustis et iniustis, sanctis et impiis, cum nihil sint per se, quaecunque vel singulis vel civitatibus placent, ea ipsis vera sunt, quando et quamdiu placent. Atque hunc fere in modum ii quoque philosophantur, qui non omnino amplectuntur Protagorae rationem[1].

Hic Socrates repente sermonem abrumpens sese sentit ab alio dicendi argumento ad aliud delapsum esse. Quod Theodorus postquam dixit ita factum esse, quod otiosi essent, Socrates: 'animadverti', inquit, 'eos qui in philosophia multum tempus consumpserint, in iudicia adductos ridiculos reperiri oratores. Videntur enim qui a pueris in foro sunt, serviliter, qui philosophiae se dederunt, liberaliter educati esse. Ut enim philosophi, cum semper fruantur otio, sive prolixius sive brevius de rebus quibuslibet disputant, sic contra oratores temporis angustiis inclusi tantum quae ad causam pertineant contionantur; contiones autem semper habentur pro conservo et coram domino iudice et saepe vita ipsa periclitatur. Qua servitutis consuetudine omnis ex animo eorum eximitur liberalitas et ingenuitas et ad fraudes et mendacia confugere coacti corrumpuntur ac depravantur, ita ut de animi sanitate sint deturbati, cum evaserunt viri, ipsi quidem perquam ingeniosos et versutos se existimantes'[2].

'Longe alia ratio verorum philosophorum est. Loquuntur, ut iis placet, neque quisquam iis praefectus est[3]. Res civiles enim non curant, honores non petunt, generis nobilitatem parvi faciunt, aliorum res domesticas prorsus ignorant. Corpore enim tantum in civitate adsunt, mente vero illa omnia contemnentes universam rerum naturam perlustrant. Propter hanc rerum quotidianarum inscitiam vulgo sunt ludibrio, ut Thaletem, cum stellas observans in puteum incidisset, Thracia quaedam ancilla scita risisse dicitur, quod coelestia quidem cuperet cognoscere, quae vero ante pedes posita essent ignoraret. Revera enim philosophus singulorum hominum non attingit negotia, sed quae sit hominis natura perscrutatur quidque ei conveniat. Talis igitur ubi in publicum prodit atque de rebus tritis disserit, risum movet vulgo atque turbae, cui videtur stupidus esse. Neque enim cuiquam potest maledicere, quippe cui talia curae non sint; aliorum vero iactationes cum risu excipiat, nugator habetur; tyrannorum enim et regum potentiam aeque despicit atque

---

1) p. 171C—172B. 2) p. 172C—173B. 3) c. XXIII.

latifundiorum possessores. In generis autem nobilitate et vetustate gloriari pusilli animi esse ei videtur; genus enim quodque repetitur ab homine, qui unus erat de multis[1]). Si quis vero relictis illis controversiis vulgaribus eo philosophum sequatur, ut quae iustitiae et iniustitiae sit natura quaerere instituat, vel missis illis de singulorum hominum felicitate opinionibus considerationem intendat in ipsam humanam felicitatem et miseriam, risui est omnibus harum rerum peritis, ut philosophi a vulgo ridentur. Stolidi enim sane videntur, cum servorum ministeriis funguntur, quae vero hominem decent liberum, illis nemo melius obit. Et certe si philosophi omnibus se probarent, plus pacis haberemus ac minus malorum'[2]).

'Sed mala e rebus humanis nunquam tolli possunt, quoniam aliquid bono contrarium sit necesse est, ad deos tamen non pertinent. Quamobrem nitendum est, ut quam citissime ex hac terra effugiamus ad deum ipsum, hoc est ut deo quam simillimi fieri conemur. Ad dei autem similitudinem ita accedimus, ut iustitiam et pietatem colamus cum sapientia, non ita, ut bonorum virorum prae nobis feramus speciem. Est enim deus iustissimus, ut nemo nisi iustissimus ei similis sit. Hac igitur in re posita est vera virtus, rerum vero civilium aliarumque cognitio quiddam humile et vulgare videtur. Itaque quamquam qui his artibus instructi sunt, sibi mirum quantum sapere videntur, tamen revera desipiunt; ignorant enim iniustos manere poenas, quas effugere non possint. A divino enim, quod unum summam affert beatitudinem, desciscentes ad id, quod divini est contrarium ideoque miserrimum poenas ita pendunt, ut mali malis laborent. Haec autem illi, qui callidos et versutos se habent, quasi ab insipientibus quibusdam dicta sint, audient. Unum tamen illis usu venit, ut, cum ipsis ratio reddenda sit opinionis suae, omnis eorum sapientia evanescat, ita ut a pueris nihil videantur differre.' Haec igitur Socrates quasi praeteriens de philosophorum et rhetorum discrimine[3]).

Socrates ad propositum revertitur, a quo declinaverat eo, quod dixerat Protagoram eosque, qui ab eo profecti sint, illud certe non ausuros esse affirmare, quaecunque civitas, cum utilia sibi ea fore existimaverit, legibus sanxerit, ea etiam futura semper utilia. Saepe enim fit, ut quae profutura esse putentur, cum leges dentur, revera postea non sint. Atque rem ita se habere, clarius ex ipsa notione eius, quod utile appellatur, intellegi potest. Nam quidquid utile est, id etiam ad temporis futuri rationes refertur. Ad quas ipsas etiam civitas in legibus faciendis spectat. Iam vero si homo rerum est mensura, etiam de rebus futuris ei iudicandum est. At enim facile est ad animadvertendum eos, qui rerum habeant scientiam atque usum,

1) c. XXIV. 2) p. 173C—176A. 3) c. XXV p. 176B—177C.

imperitis multo rectius iudicare. Quod etiam ipsius Protagorae exemplo affirmatur. Is enim sese de orationum effectu melius ceteris omnibus iudicare posse profitebatur. Quod nisi persuasisset discipulis, ei non magnam pecuniam solvissent. Quae cum ita sint, Protagorae ipsi concedendum erit non solum alium alio esse sapientiorem, sed etiam sapientem unum rerum esse mensuram [1]).

Sed videndum esse Socrates dicit, num praesentes cuique affectiones, sensus, opiniones verae sint [2]). Haec vero sententia cum ex Heracliteorum praeceptis fluxerit, ab iis ordiendam esse disputationem. Quod Theodorus quamquam concessit, tamen cum Heracliteis ipsis quemquam colloqui posse negat. Deesse enim iis omnem tranquillitatem et constantiam in disputando, deinde uti eos sermone admodum obscuro et inaudito, quo magis audientium animos percutiant, quam verum aperiant, deinde nihil unquam ab iis absolvi, cum nihil omnino pro certo dicant. Suspicante autem Socrate eos fortasse discipulis se patefacere, Theodorus nullos apud eos esse discipulos dicit, sed illos sponte crescere, quare fieri, ut alter alterum nihil scire existimet. Itaque quae illi dicant quasi problema quoddam esse consideranda. Iam Socrates Heracliteorum illam doctrinam ab antiquis repetit, qui quidem poetica oratione eam occultaverint, a recentioribus vero eam esse divulgatam, ita ut vel sutores eam capere possint. Horum vero contraria praecipere Melissum et Parmenidem eorumque discipulos. Quae cum ita sint, praestare Socrati videtur primum eorum examinare rationem, qui omnia moveri statuant; quae si minus placeat, ad eos confugiendum esse, qui universum unum et immobile esse dicant; si vero utrique errare videantur, ridiculos se ipsos fore, cum sapientissimis illis viris se haberent sapientiores [3]).

Iam Socrates quaestionis ipsius initium ducit a motione, cuius duo discernit genera, alterum, quod positum est in loci mutatione et in eodem versatione (*περιφορά*), alterum, quod in mutatione rerum (*ἀλλοίωσις*). Iam vero omnia utroque modo moveri necesse est, alioquin simul movebuntur atque consistent. Demonstratum autem erat supra primum sensuum perceptiones ita fieri, ut motio inter id, quod patitur, et id, quod efficit, intercedat, qua motione patiens evadere sentiens, non sensum, efficiens autem quale aliquid, non qualitatem. Deinde demonstratum erat neque patiens neque efficiens esse per se, sed ex utroque coeunte fieri et sensus et sensa. Quae cum ita sint, omnia, quoniam et moventur et mutantur, perpetuae mutationi obnoxia sunt. Velut album dum movetur, etiam mutatur, et visus item. Quocirca nihil neque album dici potest nec non album nihilque est, quod et videre te et non videre recte dicere

---

1) p. 177 C—179 B. 2) c. XXVI. 3) c. XXVII p. 179 C—181 B.

nequeas. Scientia igitur si in sensuum perceptione posita est, non magis scientia est, quam non scientia dicenda neque quidquam est, quod non recte responderi possit. Quid quod neque ita nec non ita dici oportet, quandoquidem his vocabulis motio tollitur. Nova igitur illis philosophis utendum erit oratione, nisi forte hoc dicant: ne ulla quidem ratione, quod ut infinite dictum maxime iis congruat. Rebus sic se habentibus Socrates Protagorae non concedit quemquam rerum esse mensuram, nisi sit prudens neque magis scientiam esse in sensibus[1]).

His expositis Theodorus a disputando desistit eiusque partes Theaetetus rursus suscipit. Qui quamquam Socratem et Theodorum rogat, ut etiam rationem eorum, qui omnia stare dicant, eodem modo explicent quo Heracliteorum, Socrates tamen se ei non obtemperaturum esse dicit. Vereri enim se non Melissum quidem aliosque eiusdem sectae, sed unum Parmenidem, qui tanta sit ingenii altitudine, ut vix quae ille senserit assequi possint. Maxime autem verendum esse, ne quaestio de scientia instituta talibus sermonibus penitus obruatur[2]).

Socrates igitur Theaeteti illud, perceptionem sensuum esse scientiam, retractat. 'Percipimus', inquit, 'res, si accurate, ut par est, dicimus, non sensibus, sed per sensus[3]). Sensus enim sunt instrumenta quaedam, quibus omnia ad unam quandam animi vim referuntur. Deinde sunt corporis et unicuique eorum certa quaedam subiecta sunt rerum genera, ita ut aliud per alium cognoscamus. Si quid igitur de duabus rebus sentimus, fieri non potest per unum sensum. Huius generis sunt quae dicimus vel eadem aut diversa esse vel unum aut plura vel similia aut dissimilia. Quae rebus igitur sunt communia, eorum nihil assequimur per sensus, ut facile appareat unam mentem esse, qua ea concipiantur[4]). Quare alia sunt, quae per sensus percipiuntur, alia, quae mens res inter se comparando cognoscit. Huc accedit, quod sentimus simul ut nati sumus, comparandi vero et ratiocinandi facultatem multa demum exercitatione assequimur. Iam vero si nescimus, sitne aliquid an non, id verum esse dicere non possumus, quod autem dicere non possumus verumne sit annon, id scire non possumus. Sequitur igitur sensuum perceptionem, quippe qua non possumus cognoscere, num quid sit vel verum sit, prorsus diversam esse a scientia'[5]).

Repertum igitur cum sit scientiam non esse in sensuum perceptionibus, Socrati videtur restare, ut quaeratur in iis, quae mens agit i. e. in opinando[6]). Quare Theaetetus denuo de scientia interrogatus omnem opinionem dicere non audens scientiam, quod etiam falsae sint opiniones, veram esse respondet. Quod

1) c. XXVIII p. 181 B—183 D. 2) p. 183 D—184 A. 3) Cf. van Heusdius II 1 p. 44 sq. 4) c. XXIX. 5) p. 184 B—186 E. Cf. van Heusdius II 3 p. 156 sq. 6) c. XXX.

fortiter responsum Socrates laudat, sed dubium semper se haesisse dicit, quid de falsa opinione statueret. Quidquid enim opinor, inquit, aut inter ea referendum est quae scimus aut inter ea, quae nescimus. Cum autem fieri non possit, ut quis sciens aliquid idem nesciat vel nesciens sciat, falsa opinio neque ita exsistere potest, ut quis ea quae sciat arbitretur alia quaedam esse ex iis, quae sciat, neque ita, ut ea quae nesciat alia quaedam esse arbitretur ex iis, quae nesciat, neque ita, ut quae sciat esse putet quae nesciat aut quae nesciat esse quae sciat. Quare non est concedendum quemquam falsa opinari[1]).

At fortasse falsa opinio ad id referenda est, quod non est. Sed nusquam tale quid fieri potest. Quemadmodum enim qui sensibus aliquid percipit, non potest percipere nihil, ita etiam qui opinatur, aliquid certe opinetur necesse est, quique nihil opinatur, is plane nullam habeat opinionem[2]).

Forsitan autem quispiam dixerit falsa opinari, qui res opinando inter se confundat. Quod qui facit, aut ambas res opinatur aut alterutram. Opinatio autem sermo est, quem mens secum ipsa tacite habet. Cum autem certam alicuius rei notionem habet, tum eam opinari dicimus. Iam vero nunquam accidere potest, ut quis alterum, quod opinetur, dicat esse alterum, quod opinetur idem. Quare ambae res inter se confundi non possunt neque alterutra. Neque ei, qui alteram solam opinatur, tribui potest falsa opinio; alioquin quod non opinatur eum opinari dicendum esset[3]).

Quae cum ita se habeant, falsae opinioni locus non videtur relictus esse. Sed ea prorsus sublata valde verendum est, ne multa absurda concedenda sint. Unum vero restat, quo error deprehendi possit. Iniuria enim antea dictum esse videtur fieri non posse, ut quis quae sciat ea esse opinetur quae nesciat. Nimirum disci possunt quae quis ante ignoravit. Iam mentibus fingamus massam cerae inhaerere aliis aliam, Musarum matris Mnemosynes donum, in qua signa rerum quae percipiuntur sensibus imprimantur. Quod autem ita expressum est, memoria tenemus et scimus, quamdiu menti eius inest imago; quod vero deletum est aut exprimi non potuit, obliviscimur et nescimus[4]). Quod si ita ponimus, falsa opinio et error ita potest nasci, ut quis quae sciat modo esse ea opinetur, quae sciat, modo ea, quae nesciat. Quatuor autem sunt genera modorum, quibus quae sciuntur vel percipiuntur confundi non possunt. Atque primo quidem generi hoc est commune, ut agatur de sola mentis notitia quae memoria tenetur perceptione exclusa, in altero agitur de sola perceptione sensuum exclusa memoria, in tertio notitia et perceptio ita ponuntur coniunctae, ut ea, quae nunc

1) p. 187 A—188 C. 2) c. XXXI p. 188 D—189 B. 3) c. XXXII p. 189 B—190 E. 4) Cf. van Heusdius II 3 p. 162 sq.

ipsum fit per sensum perceptio ad suam ac propriam imaginem memoria servatam referatur, in quarto denique utraque et perceptio et mentis notitia abesse ponitur. Error autem ita locum habet, ut sensuum perceptio non satis accurata sit aut scientia obscurior quaedam[1]). Veluti Theodorum et Theaetetum si novi eorumque teneo memoriam, fieri potest, ut nonnumquam videam utrumque vel audiam vel alio sensu percipiam, nonnumquam non, nihilominus autem utrumque noverim. Iam errare ita possum, ut Theodorum et Theaetetum cognoscam quidem, sed cum e longinquo ac vix conspiciam, utrique suam adhibere conans imaginem Theaetetum putem esse Theodorum, aut ut alterutrum tantum conspiciam, sed licet utriusque imagines menti impressae sint, alterius simulacrum ad alterum transferam et ita Theaetetum, quem conspicor, Theodorum esse putem. Omnino igitur falsa opinio non versatur in rebus, quas plane ignoramus vel non sentimus, sed in iis solis, quas scimus et sentimus. Vera autem opinari honestum, falsa vero turpe est[2]).

Cuius rei causam hanc esse perhibent. Si cera illa, quam animis inesse finximus, multa et bene praeparata est, veras diuturnasque imagines suscipit, sin sordidior est aut mollior aut durior, imagines obscuriores et facile evanescentes suscipit; unde fit, ut alii sint dociles, memores, erroris expertes, alii hebetes, obliviosi, erroris pleni. Quae cum ita sint, et veras et falsas opiniones esse concedendum erit[3]).

His vero ita expositis falsam opinionem docetur non solum oriri e sensuum perceptionis et mentis notitiarum confusione, sed etiam ita exsistere posse, ut mentis notitiae inter se confundantur. Accidit enim, ut quis septem et quinque quid efficiant computans undecim esse existimet, unde facile apparet ipsas numerorum notitias animo comprehensas ab eo inter se confundi. Cum vero utrumque noverit, et duodecim et undecim, relinquitur, ut aut nullam omnino falsam esse opinionem statuamus, aut fieri utique posse censeamus, ut quis quod sciat idem nesciat. Neutrum autem quoniam ratio admittit, ad id redeundum erit, quod ab initio ad quaerendum propositum erat, ad ipsius scientiae vim ac naturam declarandam. Quae nisi explorata sit, falsa opinio quid sit, inveniri non potest[4]).

Volunt igitur nunc quidam scire esse scientiam habere. Praestat tamen dicere: scientiam possidere. Habere enim et possidere hoc inter se differunt, quod quae habemus, iis iam utimur, sed quae possidemus, iis ad libidinem vel utimur vel non utimur. Quod columbarii exemplo illustratur. Columbae enim, quae in eo habitant, possidentur, quae vero de iis captae

---

1) c. XXXIII. 2) p. 190 E—194 C. 3) c. XXXIV p. 194 C—195 B. Cf. van Heusdius II 3 p. 164 sq. 4) c. XXXV p. 195 C—197 A.

sunt, habentur. Avibus igitur mentis notitiae similes sunt. Cuius enim rei sive discendo sive inveniendo scientiam habemus, eam quasi saepto quodam continemus et ita scimus. Alia vero est ratio notitiarum mentis, quas venamur, quamquam menti insunt. Veluti qui arithmeticae peritus est, quamquam omnium numerorum rationes cognovit, fieri tamen potest, ut quantus sit numerus quidam quaerat. Itaque tamquam insciens quaerit quod iam novit[1]). Inde apparet duplicem esse quasi venationem notitiarum, alteram, antequam possidemus, possidendi causa, alteram, quamquam possidemus, ut iis in praesenti utamur. Hoc qui facit, aut sciens quae dudum scit discere cupit aut rerum, quas eum scire concessimus, insciens est. Sed hoc utut est, quoniam habere et possidere inter se differunt, certe quae quis possidet non potest non possidere neque quae scit nescire. Falsa autem opinio ita oritur, ut quis e mentis notitiis, quas possidet, aliquam aucupans aliam pro ea, quam voluit, capiat eoque modo fallatur. Qui vero quam voluit, eam prehendit, erroris expers est et quae revera sunt opinatur[2]).

Sed si falsa opinio e notitiarum, quas animus hausit, confusione repetitur, permirum videtur, quod cuius rei habemus scientiam, eam nihilominus ignoramus et aliam pro alia habemus. Neque aliter res se habet, si quis rerum notitias non solum veras, sed etiam falsas menti inesse sumpserit. Nam qui falsa opinatur, certe minime sibi videtur falsas rerum notitias cum veris confudisse. Ita ad primam difficultatem redimus; quae quis enim scit cum iis quae nescit confundi non possunt. Quamobrem rursus id agendum est, ut, antequam falsae opinionis ratio exquiratur, quae sit scientia accuratius declaretur[3]).

Fortasse autem non decedendum est de sententia ante proposita, qua scientia in recta opinione continetur; nam erroris expers est. Sed facile iudicis et oratoris exemplo doceri potest inter scientiam et rectam opinionem multum interesse. Oratores enim iudices non docent, sed iis persuadent, ut quae ipsi velint opinentur. Persuadere autem est opinionem inculcare. Quodsi iudicibus recte persuasum est de iis, quae nemo nisi qui ipse viderit scire possit, veram opinionem sequentes recte iudicant, non scientiam nacti. Si vero idem esset recta opinio et scientia, perfectus iudex sine scientia nunquam recte opinaretur. Itaque inter utrumque apparet aliquod esse discrimen[4]).

Dicit autem quidam scientiam esse veram opinionem *μετὰ λόγου*; *λόγου* enim quae sint expertia, ea sciri non posse, quae vero *λόγον* habeant, ea posse sciri[5]). Iam vero definitionem quae h. l. voce *λόγου* significatur, ille ait non admittere simplicissima quaeque rerum elementa, e quibus omnia composita

---

1) c. XXXVI. 2) p. 197 B—199 C. 3) c. XXXVII p. 199 C—200 D. 4) p. 200 D—201 C. 5) c. XXXVIII.

sint; alioquin iis tribui aliquid, quod ab iis alienum sit. Ea igitur non posse nisi nominari; explicationem autem in compositis demum rebus suum habere locum. Itaque elementa rerum solis sensibus percipi; ex iis vero quae conflata sint, ea admittere et veram opinionem et cognitionem et definitionem i. e. scientiam[1]).

Unum vero in hac philosophandi ratione displicet, quod rerum principia cognosci non posse, quae vero ex iis composita sint cognosci posse dicuntur. Quod quo magis perspiciatur, iuvabit vocabula eorumque elementa i. e. litteras considerare[2]). Etenim syllaba quaeque litteris, ex quibus constat, cognoscitur et definitur, litterae vero ipsae percipiuntur quidem, sed explicationem non admittunt neque, cum vocem tantum habeant et sonum, mente cognoscuntur. Quare syllaba si nihil est aliud nisi summa elementorum, consequens est, ut sciatur earum partium summa, quae singulae partes nesciuntur[3]).

Sin autem syllabam putaveris esse simplicem quandam et unam formam, quae e coniunctione elementorum nascatur, sed ab iis sit diversa, apparebit partes eius esse non posse. Cuius enim sunt partes, totum (ὅλον) esse necesse est omnes partes. Sed fortasse totum, quamquam e partibus constat, unum quoddam est diversum a partibus. Quod si statuitur, quaerendum est num totum et omne (πᾶν) inter se differant[4]). Iam vero omnia et omne idem sunt. Ubique enim omnis alicuius rei numerus et res ipsa idem significant, veluti exercitum exercitus numerus efficit. Numerus autem rei cuiusque nihil aliud est nisi omnes eius partes; omnes partes vero sunt omne. Totum igitur esset omne, si partibus constaret. Attamen si omne est cui nihil deest, totum esse idem apparet; cui enim aliquid deest, neque totum neque omne est. Totum igitur, ut omne, omnes sunt partes. Quamobrem syllaba si idem est atque vocum singularum summa, aeque cognosci potest[5]).

Quod ne fiat, sumendum erit syllabae non esse partes, sed omnino unam esse eam ac simplicem formam. Iam vero si res ita se habet, in syllabam idem cadit, quod in elementa. Potest enim, quia est simplex atque individuum quoddam, nec definiri nec sciri[6]).

Aliter sentiet qui meminerit, quomodo prima litterarum elementa didicerit. In omni enim arte primum elementa rerum traduntur, deinde ea quae ex iis composita sunt, atque quo quis clariorem habet elementorum cognitionem, eo perfectius disciplinam quamque percipit[7]).

Sed redeamus ad id, quod propositum est, scientiam esse veram opinionem *μετὰ λόγου*. Iam haec vox triplici modo ac-

1) p. 201 C—202 D. 2) c. XXXIX. 3) p. 202 D—203 D. 4) c. XL. 5) p. 203 E—205 B. 6) p. 205 C—E. 7) c. XLI p. 206 A—B.

cipi potest. Primum enim oratio est, qua cogitata aperiuntur. Sed quoniam homo quisque fere quid de quaque re sentiat eloqui potest, hac vocis interpretatione tollitur omne discrimen, quod inter scientiam et veram opinionem intercedit [1]).

Deinde *μετὰ λόγου* significare potest: ita ut totum elementis, quibus constat, percensendis explicetur, velut cum quis de curru interrogatus singulas eius partes enumerat vel cum de Socratis nomine rogatus singulas eius litteras et syllabas recenset. Sed quamvis quis litterarum notitiam habeat, tamen in syllabis digerendis vel in vocabulis scribendis errare potest. Quod qui facit non est sciens, quamquam elementorum gnarus scribit et recte opinatur. Quare rectam opinionem cum elementorum enumeratione coniunctam nondum licebit appellare scientiam [2]).

Restat tertia ratio, qua illud *λόγος* accipiunt. Potest enim explicatio esse notarum, quibus res quaeque a ceteris omnibus differat. Sed ita si dicimus, sequitur, ut qui hominem quempiam probe noverit, nisi notas omnes perspectas habeat, quibus a reliquis discernatur, eum plane non noverit, id quod certe nemo erit qui concedat. Nam cum recta opinione ubique necesse est coniunctam esse notarum, quibus res distinguantur, notitiam. Deinde si sciendum nobis est quomodo res inter se differant, scientia est recta opinio cum scientia coniuncta, qua explicandi ratione nihil sane explicatur [3]).

His scientiae definitionibus confutatis Socrates disputandi finem facit magni esse ducens quae nesciantur sciri non arbitrari. Sibi vero ait nunc in porticum regiam abeundum esse; cras mane autem pergendum esse [4]).

III. De scaena dialogi et de tempore, quo habitus esse fingitur.

Socrates et Theodorus Cyrenaicus in aliquo gymnasio Atheniensi [5]) fortuito convenisse finguntur. Videtur enim Theodorus, quo tempore hic sermo habitus est, Athenis artes mathematicas pueris tradidisse. Hunc igitur Socrates de adolescentium eius scholas frequentantium indole interrogavit. Theodorus autem prae ceteris omnibus laudat Theaetetum adolescentem. Qui cum ipse protenus cum amicis nonnullis intraret, Socrates cum eo colloqui coepit. Finito autem colloquio gymnasium relinquit, ut in porticum regiam iret [6]).

De tempore, quo Plato dialogum habitum esse fingat, ambigi non potest. In prooemio [7]) enim Euclides Socratem, paullo ante-

1) p. 206C—E. 2) c. XLII p. 206E—208B. 3) c. XLIII p. 208C—210B. 4) p. 210CD. 5) p. 144C. 6) p. 210D. 7) p. 142C.

quam mortuus sit, cum Theaeteto narrat congressum esse et hunc sermonem habuisse. Atque finito colloquio Socrates ipse a Meleto se iam accusatum esse significat[1]). Id tempus minus idoneum cuipiam videatur esse ad sermonem de scientiae vi habendum. Sed minime haec res a Socratis moribus abhorret. Xenophon[2]) enim Hermogene auctore Socratem narrat, etiam postquam accusatus sit, de omnibus aliis rebus disseruisse, de accusatione minime locutum esse.

IV. De personis dialogi.

Socrates inducitur senex a Meleto iam accusatus. In omnibus igitur artibus, quibus excellit, quam maxime est perfectus, ita ut eum intuentes sapientiam ipsam cernere nobis videamur. Atque ut ipse sapientissimus est, ita etiam viam, qua quis sapiens fieri possit, monstrare potest. Quare et digna et idonea est eius persona, quae sit in hac disputatione princeps. Insignis enim eius est sollertia, qua notitias rerum menti humanae innatas elicere potest. Quis est enim, qui artem eius obstetriciam[3]) ignoret in hoc libro celebratam, qua quidem ita fieri dicit Socrates, ut ipse ex se nihil procreet, animis autem parturientium adsit in parturiendo atque si quid falsi protulerint, id tollat? Duplex igitur eius est ars; explicat aliorum sententias et utrum verae sint necne iudicium facit, ipse vero rationes certas et praecepta dat nulla[4]). Deinde insatiabili est disputandi cupiditate, propter quam cum Scirrhone et Antaeo comparatur[5]); ut enim ille viatores singulari crudelitate de rupibus praecipitavit, hic quoscunque potuit ut secum luctarentur coegit, ita Socrates pepercit nemini, neminem a se dimisit, nisi si ante quid valeret in disputando comperisset. Disputationibus autem cum omnes homines petiit, tum maxime sectatus est adolescentes bene moratos, quos in sermones vocaret[6]). Notissimum est quoque Socratem in ironia dissimulantiaque longe lepore et humanitate omnibus praestitisse. Utitur autem omnino ea dialectica, quae mirifice respondeat moribus et opinionibus eorum, quos refellit. Saepe ex aliorum mente disputat, ut eos suis ipsorum laqueis irretiat, saepe iisdem argutiis indulget, quibus adversarii uti consueverunt. Neque aliis in rebus petulante dicendi genere abstinet et hilarem se ostendit et promptum ad iocandum.

Neque tamen omnia, quae Socrates de se profitetur, ad eum ipsum pertinent. Quamquam enim reipublicae admini-

---

1) p. 210 D. 2) mem. IV 8, 4. Cf. Munkius p. 390. 3) De Socratis arte obstetricia qui scripserunt, eos cognoscas ex Hermanno p. 327 n. 310. 4) p. 150 C. 5) p. 169 AB. cf. p. 183 D. 6) p. 143 D.

strandae potestatem, quantum per leges fieri licuit, aliis concessit, tamen tantum abfuit, ut ab hominum se societate segregaret, ut ea omnino carere non posset. Quare imago veri philosophi magis ad similitudinem Platonis quam Socratis videtur depicta [1]).

Cum Socrate, qui omni sapientia instructissimum se praebet, colloquens inducitur Theodorus vir gravissimus quidem, sed unis fere disciplinis mathematicis deditus [2]). Cyrenaicus erat et Platonem fertur, cum Cyrenis commoraretur, mathematicam docuisse [3]). Quam artem quamquam prae ceteris coluit, tamen a philosophiae studiis non erat alienus; probavit enim Protagorae opiniones [4]). Sed mox philosophiae studio misso ad geometriam maxime sese applicuisse videtur [5]). Quare non mirum est Heracliteos ab eo improbari et carpi propter inconstantiam [6]). In omnibus autem studiis ita versatus esse videtur, ut de rebus certis tantum et definitis dissereret [7]). Animi videtur fuisse severi et prope morosi [8]). Plato autem quamquam eum in tribus dialogis Theaeteto sophista politico inducit, tamen audientis magis partes ei quam disserentis tribuit. Erat enim in Socratica disserendi ratione minus exercitatus et aetate provectior, quam ut ea assuesceret [9]). Itaque invitus et multa reluctans in disputationis societatem venit et patrocinium Protagorae ita gessit, ut confutatum eum esse omnibus appareat [10]).

Praeter Socratem et Theodorum in hoc sermone colloquentem cognoscimus Theaetetum adolescentem ardentissimo sciendi studio incensum et optime moratum. Filius erat Euphronii Suniensis viri spectatissimi, qui magnas divitias ei reliquerat; quarum quamquam maximam partem tutorum perversitate deperdiderat, tamen erat liberalitate maxima [11]). Discipulus erat Theodori, qui eum dicit Socrati esse non dissimilem et oris deformitate et ingenii acie et animi candore; naso enim eum esse simo oculisque prominentibus, excellere autem non minus docilitate alacritate fortitudine constantia quam lenitate modestia memoria [12]). Tantis Theodori laudibus Theaetetus non indignus erat. Fortissimum enim et constantissimum se praestitit in pugna aliqua facta apud Corinthum, ex qua vulneratus et torminibus affectus rediit [13]). Acerrimum autem se praebet, ubi respondet Socrati, modestissimum [14]), ubi ab eo refutatur, affluentem ingenio, ubi aliquid cogitando inveniendum est [15]). Imprimis

---

1) Steinhartus p. 25. 2) p. 145 A, 162 E. 3) Diog. La. II 103, III 6. Apul. de hab. doctr. Pl. I init. 4) p. 161 B, 162 A, 164 E sq. 5) p. 165 A. 6) p. 179 E sq. 7) C. F. Hermannus p. 658 n. 488. 8) p. 145 C. 9) p. 146 B, 162 B. 10) Groen van Prinsterer, pros. Pl. p. 190. 11) p. 144 CD. 12) p. 143 E—144 B. 13) p. 142 A—C. 14) p. 161 A *οὐδαμῶς γὰρ δύσκολος*, p. 144 B *μετὰ πολλῆς πρᾳότητος*. 15) Steinhartus p. 205 n. 26. Quiddam quod contra Protagoram dici possit bene refellit p. 163 BC.

mathematicae operam dedit; quare quae de numeris rationalibus et irrationalibus in hoc libro exposita sunt, ab eo excogitata esse Plato fingit[1]). Atque dicitur Theaetetus etiam *τὰ πέντε καλούμενα στερεὰ γράψαι*[2]). Neque a philosophia alienus erat[3]), sed ingenium habebat ad eius subtilitatem satis idoneum.

Praeter has tres personas pueri quidam colloquio affuerunt[4]). Eorum unus Socrates natu minor dicitur[5]) Theaeteti familiaris, qui in politico interloquentis partes habet.

V. Nonnulla de philosophorum, qui in Theaeteto commemorantur, vitis et praeceptis.

Plato in libro, qui est de scientiae vi, duo philosophorum genera tractanda et examinanda duxit, alterum eorum, qui omnia esse unum, alterum eorum, qui omnia fieri statuerent[6]). Illos constat appellatos esse Eleatas, hos maxime ad Heraclitum referendos esse. Sed philosophorum Eleaticorum decreta, quia difficillima essent intellectu, Plato in hoc sermone noluit examinare, ne longius a proposito aberraret[7]). Ita factum est, ut in multo maiore dialogi parte versatus sit in Heracliteorum opinionibus exponendis et iudicandis.

Philosophorum Eleaticorum primus fuit Xenophanes Colophonius, longe maximus autem Parmenides Veliensis. Athenas hic venisse fertur ad Panathenaeorum magnorum celebrationem atque annos natus circiter quinque et sexaginta collocutus esse cum Socrate admodum adolescentulo[8]). Summo eum afficit Plato honore[9]), ita ut magnum eum appellet[10]) dicitque mente tam alta eum fuisse, ut quae senserit intellegere difficillimum sit[11]). Praecepta autem Parmenides carmine tradidit, quod *περὶ φύσεως* inscribitur. Cuius versum Plato laudat in hoc dialogo[12]).

Parmenides quae docuit leviter in Theaeteto tanguntur. Dissidere enim dicitur ab Heraclito Protagora Empedocle[13]), qui omnia moveri voluerunt. Parmenides vero omnia dixit esse unum atque, cum non habeat quo moveatur, in se ipso consistere[14]).

Parmenide inferior erat Melissus Samius. Qui cum eadem

---

1) Schleiermacherus p. 186 '*Was Theaitetos hier von den Quadratwurzeln vorträgt, hat ganz das Ansehn damals etwas Neues gewesen zu sein, ob aber eine Erfindung des Theaitetos selbst oder eine des Platon, womit er seinen Schüler ausschmükt, möchte ich nicht leicht bestimmen.*' 2) Boeckh, Philolaus p. 163. 3) p. 152A. 4) p. 144C, 146B, 168D. 5) p. 147D. 6) p. 183C sq. 7) p. 183D sq. Fecisse id postea videtur in sophista. Schleiermacherus p. 181, Steinhartus p. 205 n. 25. 8) p. 183E, Parm. 127BC, soph. 217C. 9) p. 183E. 10) soph. p. 237A. 11) p. 184A. 12) p. 180E. 13) p. 152E. 14) p. 180E.

fere sentiret atque Parmenides[1]), minore tamen praeditus fuisse videtur mentis acumine, ita ut Plato adversus eum minorem reverentiam adhiberet, quam adversus Parmenidem[2]).

Eorum philosophorum, qui omnia semper fieri docuerunt, principes dicuntur Heraclitus eiusque discipulus Protagoras et Empedocles. Videntur autem hi tres viri in his consensisse: nihil esse unum per se; quare certam et definitam naturam nulli rei attribui posse. Continuo enim motu et virium contrariarum congressu omnia gigni, quae minus recte dicere soleamus esse; nihil enim esse, omnia fieri[3]).

Heraclitus Ephesius princeps videtur fuisse eorum philosophorum, qui nihil unquam esse docuerunt. Omnia igitur cum semper fieri putaret, rerum naturam flumini comparavit[4]), quamquam Plato hoc decretum ad Orpheum[5]) et Homerum[6]) retulit. Heraclìteum quoque est quod ignis dicitur rerum initium[7]) neque dubium erat Schleiermachero[8]), quin illud ἡ ἀνάγκη τὴν οὐσίαν συνδεῖ[9]) ab eodem repetendum sit. Etiam hoc prorsus ex Heracliti mente dictum est quietem esse perniciei causam[10]); comparavit enim totam rerum naturam cinno, quippe qui statim in singulas suas partes discedat atque corrumpatur, nisi agitetur rutabulo.

Heracliti discipuli Socratis et Platonis temporibus multi erant in Ionia et maxime Ephesi. Qui cum illud tantum amplecterentur, omnia semper fieri, nihil omnino esse, omnem scientiam sustulerunt[11]). Quare non mirum, quod inconstantes et obscuri erant et suis se acúminibus ipsi compunxerunt[12]). Plato eos non sine irrisione τοὺς ῥέοντας appellat[13]).

Ex illo fonte et capite Heraclito philosophia fluxit Protagorae. Natus est sophista ille clarissimus Abderis in Thraciae oppido circiter anno a. Chr. n. CCCCLXXX, aetate igitur maior erat Socrate[14]), quem anno CCCCLXIX in lucem editum esse plerumque perhibent. Mortuus est anno CCCCXI paene septuagenarius[15]); e vita iam decesserat, cum Theaetetus dialogus habitus est[16]). Triginta fere annos natus Graecorum urbes obire coepit atque primus sapientiae virtutisque magistrum se professus mercedem a discipulis exegit[17]). Aliquoties Athenis erat, ubi litterarum studium illis temporibus maxime florebat, ibique scholas habuit celeberrimas. Athenis Protagoras tanta in admiratione erat[18]), ut Plato[19]) eum narret auditores tantum

---

1) p. 180E. 2) p. 183E. 3) p. 152DE. 4) p. 160D. 5) cf. annot. ad p. 179E. 6) p. 152E, 160D, 179E. 7) p. 153A. 8) Wolf u. Buttmann, Mus. d. Alterthumsw. I p. 428. Cf. Brandis, Handb. I p. 177. 9) p. 160B. 10) p. 153C. Cf. Bernays, Heraclitea I p. 6. 11) p. 157A, 183A. 12) p. 179D—180C. 13) p. 181A. 14) p. 171C, Prot. 317C. 15) Meno p. 91E. 16) p. 164E, 168CE, 171D. 17) p. 161DE, 178E sq. 18) p. 161C. 19) de rep. X 600CD.

non capitibus tulisse. Inde non mirum est, quod magna sui fiducia et ingenti spiritu erat[1]). Cum autem librum de diis composuisset, in quo utrum dii sint necne nescire se dixerat[2]), impietatis reus factus, parvae cymbae se commisit, sed ipsa in fuga undis periit.

Protagorae liber, qui est de rerum natura, quamquam non mansit ad nostram memoriam, argumentum tamen eius e Theaeteto Platonis coniicere licet[3]). Inscriptum eum fuisse *ἀλήθεια* scholiasta[4]) tradidit. Cui si fortasse non multum tribuendum est, at omnes fere Platonis interpretes putant complures Theaeteti locos[5]), nisi hoc sumatur, non penitus posse intellegi. Eidem libro etiam inscriptionem fuisse *καταβάλλοντες* (sc. *λόγοι*) Iacobus Bernays[6]) ex Sexto Empirico[7]) collegit atque eam quidem unam qui veram habent[8]), Protagoram statuunt saepissime usum esse voce *ἀληθείας* ad suam philosophiam significandam[9]).

Protagoras autem, si Platonem sequimur, quocum alii consentiunt[10]), haec fere docuit. Omnes res semper moventur. Rerum autem sese moventium duo sunt genera, alterum agens, patiens alterum, utrumque autem numero infinitum[11]). Neque vero agens neque patiens est per se, alterum enim sine altero esse non potest. Quod autem cum aliqua re congressum agens est, idem, si cum alia coit, fit patiens[12]). Alterum igitur ubi cum altero congreditur et commiscetur, res oriuntur, quae variae sint necesse est pro agentium et patientium varietate[13]). Quae cum ita sint, nihil unquam est, omnia semper fiunt neque dici potest, quales sint res[14]).

Ut res omnes, quae sentiuntur, ita sensus ipsi ex utroque rerum sese moventium genere gignuntur. Si qua res enim

---

1) p. 166AD, 168C. 2) p. 162DE. 3) Ioannes Frei, quaestiones Protagoreae. Bonnae. 1845. Otto Weber, quaestiones Protagoreae. Marburgi. 1850. Anne Iohan Vitringa, disquisitio de Protagorae vita et philosophia. Groningae. 1852. R. Wecklein, Die Sophisten und die Sophistik nach den Angaben Platos. Würzburg. 1866. p. 1—38. Martin Schanz, Beiträge zur vorsokratischen Philosophie aus Plato. 1. Hft. Göttingen. 1867. G. Grote in libro Plato and the other Companions of Socrates e Platonis Theaeteto quae fuerit Protagorae philosophia cognosci posse negaverat. Cui adversatus est E. M. Cope, Plato's Theaetetus and Mr Grote's criticisms. Cambridge. 1866. 4) ad p. 161C *τὸ τοῦ Πρωταγόρου σύγγραμμα, ἐν ᾧ ταῦτα δοξάζει, ἀλήθεια ἐκαλεῖτο ὑπὸ Πρωταγόρου.* 5) p. 161C, 162A, 166D, 170E. Cf. Cratyl. 386C. 6) Rhein. Mus. 1850. VII p. 464 sq. 7) adv. mathem. VII 560 *ἐναρχόμενος γοῦν τῶν καταβαλλόντων ἀνεφώνησε· πάντων χρημάτων μέτρον ἐστὶν ἄνθρωπος.* 8) Zeller, Philos. d. Griech. I p. 760 not. Wecklein, Soph. p. 8. 9) p. 152C, 155E, 166D. 10) Sext. Empir. hypot. Pyrrh. I 216—19, adv. math. VII 59—64, 369—88, Diog. La. IX 8. 11) p. 156A. 12) p. 157A. 13) p. 156AD, 152D. 14) p. 151AB, 152D.

ita cum sensu congreditur, ut illa fiat agens, hic patiens, sensus fit percipiens et qualis sit res cognoscit. Sensus autem sunt non solum corporis, ut visus et auditus et olfactus, sed etiam animi, ut dolor et voluptas et metus[1]). Sentimus igitur, quamdiu quidem ambo illa congrediuntur. Neque enim oculus est videns, si non coit cum re, quae videri potest, neque res videtur, si non congreditur cum oculo[2]). Quare res non sunt aut fiunt per se, sed sentientibus tantum[3]) et sunt tales sentientibus, quales sunt ipsi. Si quis enim aegrotus est, aliter res percipit atque si est sanus[4]). Itaque rerum mensura est homo atque earum quidem quae sunt, ut sint, earum vero quae non sunt, ut non sint[5]).

Quae cum ita sint, nihil verum est per se; falsum vero aut perversum iudicium omnino esse non potest[6]). Quod enim non est, sentiri non potest, quod autem sentitur, tale est quale nobis videtur[7]). Sed corporis et animi condiciones sunt meliores et deteriores. Praeceptoris igitur est quod deterius est reddere melius[8]). Quemadmodum autem verum, ita etiam bonum et iustum et utile nihil est per se, sed cuique est, quod et quamdiu ei videtur esse[9]).

Atque haec quidem de Protagora. Sed eos quoque, qui hunc philosophum non omni ex parte secuti sunt, Plato videtur respexisse[10]).

Empedocles Agrigentinus ut in Theaeteto[11]), ita in sophista[12]) una cum Heraclito commemoratur, quamquam hunc philosophum non unum secutus est, sed etiam Parmenidem et Pythagoram. Docuit enim elementa quidem rerum ipsa non posse mutari, sed vario modo coniungi et disiungi, quae vero ex iis composita sint, oriri et interire et omnino omni modo mutari.

Plato pingues illos homines relinquendos esse censuit, qui nihil volunt esse nisi quod manibus contrectari possit[13]). Atomistas eos esse putant Stallbaumius[14]) et C. F. Hermannus[15]). Iis Schleiermacherus[16]) annumerat Aristippum. Steinhartus[17]) vero Democritum h. l. notari negat, sed putat Hipponem Critiam significari, quos Aristoteles[18]) φορτικοὺς dicit.

---

1) p. 156B. 2) p. 156DE. 3) p. 157A, 160B. 4) p. 157E. Quamquam Zellerus (Philos. d. Griech. I p. 759 not. 2) dubitat, utrum hoc sit Platonicum an Protagoreum. 5) p. 152A, 160C. Protagoras illud dixit in exordio eius libri, quem ἀλήθεια inscripsit. cf. p. 161C. 6) p. 160CD. 7) p. 152A, 170A. 8) p. 166E sq. 9) p. 172A. 10) p. 172B. 11) p. 152E. 12) p. 242D. 13) p. 155E. 14) cf. ad soph. 246A. 15) l. l. p. 153, 282 n. 53, 652 n. 459. 16) II 2 p. 141. 17) p. 49, 205 n. 23. 18) de an. I 2.

VI. De compositione dialogi.

Theodorus Lenz, commentatio argumentum Theaeteti ita exponens, ut inde appareat, quaenam Platonis de scientia sit sententia et quibus rationibus opposita philosophorum placita refellat. Lovan. 1844.

Eduard Alberti, Zur Dialektik des Platon. Vom Theaetet bis zum Parmenides. Leipzig. 1855. p. 4—18.

Platon's Werke. Dritte Gruppe: Dialektische Gespräche. Uebersetzt von Julius Deuschle. 2. Bd. Theaitetos. Stuttgart. 1856. p. 150—154.

H. Bonitz, Platonische Studien. I. Sitzungsberichte der Wiener Akadem. Philos. histor. Cl. XXVII. Bd. 1858. p. 279—316 [1]).

R. A. R. Kleinpaul, Der Begriff der Erkenntniss in Plato's Theaetet. Gotha 1867.

In principio dialogi personae producuntur et describuntur [2]).

Deinde proponitur de quo disceptetur: τί ἐστιν ἐπιστήμη; [3])

Antequam scientia definitur, explicatur quomodo definiri non possit. Eius enim notitia non ita aperitur, ut species quaedam eius afferantur [4]). Docetur quid sit definitio et exemplis [5]) illustratur [6]).

Deinde de via et ratione, qua in hac disputatione progrediendum sit, exponitur. Socrates enim arte sua obstetricia omnia se in lucem proditurum esse dicit quaeque in lucem sint edita examinaturum [7]).

A. Prima scientiae definitio: ἡ αἴσθησις ἐπιστήμη [8]).

I. Haec definitio convenit cum Protagorae et Heracliti praeceptis.

Prima haec scientiae definitio idem significat quod Protagoreum illud πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος [9]) atque quod praeter Eleatas omnes fere philosophi, imprimis Heraclitus docent, omnia fieri, nihil esse [10]). Quod ita confirmatur, ut ubique omnia quae sint moveri doceatur, quae non moveantur, interire [11]). Itaque nec res sensibus subiectae nec sensus ipsi sunt per se neque dici omnino potest quales sint res; res enim ipsae pro varietate rerum, quibuscum congrediuntur, sunt variae [12]). Perceptio autem sensuum oritur motionibus quibusdam, quae

---

1) Bonitzium in hoc et in septimo prolegomenorum capite ducem unum secutus sum. 2) p. 143D—145C. 3) p. 145C—146C. 4) Cf. Meno 71E sq., Lach. 191D, Zeller, Phil. d. Griech. II p. 391 n. 4. 5) Hac ratione Plato saepe exemplis utitur. Cf. Gorg. 448B sq. 449D. Zeller l. l. p. 392 n. 3. 6) p. 146C—148D. 7) p. 148E—151D. 8) p. 151E. Fortasse nemo ante Platonem his verbis usus erat. Steinhartus p. 10, 45. 9) p. 151E—152C. 10) p. 152D—E. 11) p. 153A—D. 12) p. 153D—155C.

inter sensum et rem, quae sentitur, fiunt[1]). Quod his opponi potest, insanos et somniantes non recte percipere ante occupatur[2]). Ut cuiusque natura est, ita sensibus percipit; cuique igitur quoniam verum est quod sentit, omnis error tollitur atque quae sentiuntur sciuntur[3]).

Postquam igitur Theaetetum Protagoram Heraclitum idem docere declaratum est, restat, ut eorum ratio examinetur[4]).

II. Nonnulla, quae contra hanc rationem dici possint, ante occupantur[5]).

Si perceptio sensuum esset scientia, omnes homines aeque saperent atque eadem ratione qua homines etiam bestiae et dii scientes essent. Sed hoc probabile tantum est, non potest certis demonstrari argumentis[6]).

Si quae percipiuntur etiam scirentur, intellegeremus etiam peregrinorum sermones, quos audimus, vel litteras ignotas, quas videmus. At revera tantum sciuntur vocum soni et litterarum formae, alia omnia ne percipiuntur quidem[7]).

Si quae sentiuntur tantum sciuntur, efficitur ea ignorari, quae perceptione facta momoria tenemus ideoque etiam sciri dicimus. Quid quod multo absurdiora concedenda sunt. Qui enim uno oculo clauso aliquid videt altero, simul videre et non videre ideoque scire et nescire dicendus est[8]).

Sed scire non idem est quod meminisse, qua in re perceptioni nullus est locus. Deinde idem sciri et nesciri potest. Qui enim sentit non semper idem est, sed alius aliis temporibus. Tum suos quisque habet sensus, alius autem ab alio mirum quantum differt. Sapiens is est, qui efficit, ut qui peiore est animi condicione, meliore fiat. Qualis enim est animus, tale iudicium. Vera autem et falsa nemo potest opinari, sed cuique verum est quod sentit[9]).

Quae hactenus prolata sunt contra Protagorae rationem refutata sunt. Cum Theaeteto Socrates colloqui desinit, incipit cum Theodoro, quo gravior sit disputatio. Expositurus est enim quae contra Protagoram hominem rerum mensuram esse docentem vere dici possint[10]).

III. Ratio Protagorae refutatur.

Protagoras quod quisque opinatur, id ei verum esse dicit. Iam vero homines contraria opinantur; ergo contraria iis vera

---

1) p. 155E—157C. 2) p. 157E—158E. 3) p. 158E—160E. 4) p. 160E—161B. 5) Ribbingius I p. 125 not. 252 et p. 152 not. 310 hanc dialogi partem dicit a Bonitzio minus recte sic inscriptam esse: '*Gegen den Satz des Protagoras werden die zunächst sich darbietenden, aber nicht stichhaltigen Einwendungen vorgebracht.*' Sed hoc tantum viro doctissimo concedendum erit iis quae hac operis parte disseruntur simul quid Protagoras de sensuum perceptionibus senserit magis illustrari. 6) p. 161B—162E. 7) p. 163A—C. 8) p. 163C—165E. 9) p. 166A—168C. 10) p. 168C—169C.

sunt. Cum igitur non solum scientiam esse existiment, sed etiam inscientiam, etiam falsa opinantur. Ratio autem Protagorae quoniam multitudini non probatur, ei vera non est. Quare Protagoras cum neminem falsa opinari dicat, ne suam quidem rationem veram esse concedere putandus est[1]).

Non omnia vera esse quae quisque opinetur, inde maxime cognoscitur, quod non omnes aeque iudicare possunt, quid conducat, quid non[2]). Licet enim cuique verum sit quod sensibus percipit vel quod est iustum et pulchrum, tamen in rebus futuris, ad quas etiam res utiles pertinent, recte iudicandis inter peritos multum interest atque imperitos[3]).

Haec argumentatio interrumpitur[4]) comparatione philosophorum cum oratoribus. Oratores non liberaliter educati, temporis angustiis semper inclusi de rebus vilibus sermocinantur, corrupti ac depravati sunt. Contra philosophi nihil curant res vulgares et tritas et vanas, quibus alii homines gaudent, vera utuntur animi libertate, de rebus maximis disserunt, dignitate sunt egregii, quamquam multitudini videntur esse stolidi. Hominum autem salus et beatitudo summa in eo posita est, quod philosophi maxime sectantur, ut deo fiant quam simillimi[5]).

Iam Protagorae ratio postquam refutata est, in examen Socrates vocandum dicit Heracliti praeceptum omnia moveri docentis[6]).

IV. Heracliti ratio refutatur.

Heraclitei ut docent omnia moveri, ita in eorum sermonibus constantia omnino desideratur, nihil enim pro certo habere videntur. Iis contrarii sunt Eleatae[7]).

Si omnia omni ratione moventur neque quidquam est per se, sed omnes res motione quadam, quae inter patiens et efficiens intercedit, et sentiuntur et tales fiunt, quales esse nobis videntur, dici omnino non potest, qualis sit res, cum perceptio semper mutetur neque ullo temporis momento eadem permaneat. Quare nulli rei quidquam potest tribui neque quidquam potest sciri[8]).

Eleatarum rationes non examinantur, ne a proposito nimis aberretur[9]).

---

1) p. 169D—171C. 2) p. 171D—172B. 3) p. 177C—179B. 4) Embolium hoc esse e Platonis verbis ipsis cognoscitur. p. 173B *τοὺς δὲ τοῦ ἡμετέρου χοροῦ πότερον βούλει διελθόντες ἢ ἐάσαντες πάλιν ἐπὶ τὸν λόγον τρεπώμεθα, ἵνα μὴ καί, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, λίαν πολὺ τῇ ἐλευθερίᾳ καὶ μεταλήψει τῶν λόγων καταχρώμεθα;* p. 177B *περὶ μὲν οὖν τούτων, ἐπειδὴ καὶ πάρεργα τυγχάνει λεγόμενα, ἀποστῶμεν· εἰ δὲ μή, πλείω ἀεὶ ἐπιρρέοντα καταχώσει ἡμῶν τὸν ἐξ ἀρχῆς λόγον· ἐπὶ δὲ τὰ ἔμπροσθεν ἴωμεν, εἰ καὶ σοὶ δοκεῖ.* Quae cum ita sint, quae antea exposita erant p. 177C repetuntur. Cf. Bonitzius p. 297 sq.
5) p. 172C—177C. 6) p. 179B—C. 7) p. 179C—181B.
8) p. 181B—183D. 9) p. 183D—184A.

Protagoras et Heraclitus refutati sunt. Theodorus sermocinantis partes detrectat, suscipit Theaetetus. Examinandum est enim quod dixerat scientiam esse sensuum perceptionem[1]).

V. Theaeteti praeceptum refutatur[2]).

Unum quoddam per unum sensum percipitur. Quae per plures sensus percipiuntur, non sensibus, sed mente cognoscuntur, quae una num qua res sit annon iudicare potest. Scientia vero quoniam versatur in rebus quae sunt cognoscendis non posita est in sensuum perceptione[3]).

Scientia cum in sensuum perceptione non cernatur, in mentis opinionibus posita esse videtur[4]).

B. Secunda scientiae definitio: *ἡ ἀληθὴς δόξα ἐπιστήμη.*

I. Quaeritur quid sit falsa opinio, *τὸ ψευδῆ δοξάζειν*[5]).

1. Falsa opinio nulla videtur esse. Nam quidquid opinamur, aut referendum est ad ea, quae scimus, aut ad ea, quae nescimus. Quae vero aut sciuntur aut nesciuntur falsam opinionem excludunt[6]). Neque false opinari is dici potest, qui quod non est opinatur; nam qui opinatur, aliquid certe opinetur necesse est[7]). Neque falsa opinio cerni potest in opinionum confusione quadam. Quod enim quis opinatur, non esse aliud, quod opinetur idem, potest putare[8]).

2. Nihilominus falsa opinio omnino tolli non potest. Quaerendum igitur est, ubi deprehendatur. Iam vero quae scimus aut sentimus aut, postquam cognovimus, memoria tenemus. Itaque fieri potest, ut quod sensibus percipimus, arbitremur esse quiddam, quod meminimus, quamquam diversum est, atque ita nos errare apparet[9]). Quo quis igitur sensus habet hebetiores et quo minus memoria valet, eo proclivior est ad errorem[10]).

Sed non omnis error hac ratione explicari potest. Confundimus enim etiam solas mentis notitias. Inde manifestum esse videtur falsam opinionem non posse accurate definiri nisi explorata scientiae vi[11]).

3. Scire igitur ponamus esse scientiam possidere. Quae autem possidemus, iis vel utimur vel non utimur. Error igitur ita potest nasci, ut quis ex omnibus, quas possidet, mentis notitiis aliquam quaerens, ut ea utatur, aliam pro ea, quam voluit, apprehendat eoque modo in delectu, quem instituit, fallatur[12]).

Sed si mentis notitiae ita confundi possent, quae scimus etiam nesciremus. Si quis autem praeter opiniones veras menti

---

1) p. 183B—184B. 2) Aliter de hac dialogi parte sentit Ribbingius I p. 153 not. 310. 3) p. 184B—186E. 4) p. 187A. 5) p. 187B—E. Cf. Zeller II p. 369, Michelis I p. 175 sq., Alberti in Fleckeiseni annal. 1864 p. 703. 6) p. 188A—C. 7) p. 188D—189B. 8) p. 189B—190E. 9) p. 190E—194C. 10) p. 194C—195B. 11) p. 195C—197A. 12) p. 197B—199C.

tribuerit falsas, tamen nunquam qui falsas confundit cum veris, falsa se opinari arbitrabitur neque quae nescit nescire sibi videbitur [1]).

Non prius igitur quid sit falsa opinio cognosci poterit, quam scientiae vim aperuerimus [2]).

II. Rectam opinionem multum distare a scientia inde apparere docetur, quod plerumque iudices, quamquam quae facta sunt nesciunt, tamen vera opinantes recte decernunt [3]).

C. Tertia scientiae definitio: *ἡ μετὰ λόγου ἀληθὴς δόξα ἐπιστήμη.*

I. *Λόγον* i. e. definitionem elementa rerum excludunt; possunt enim, cum solis sensibus percipiantur, tantum nominari. Sed quae ex iis composita sunt, ea afferendis illis ipsis elementis explicari et cognosci possunt [4]).

Quae res si ita se habet, permirum est, quod elementis ignotis tamen sciuntur quae ex iis conflata sunt [5]).

Sed fortasse quod ex elementis congruentibus compositum est, totum (*ὅλον*) quoddam est ab elementis ipsis diversum. Quod si ita esset, totum diversum esset ab omni (*πᾶν*). Sed quod et totum et omne est cui nihil deest, etiam totum idem est quod omnes partes [6]). Sin vero conflatum illud una est et simplex forma, pariter atque elementa cognosci non potest [7]).

Ubique quae primo discimus, non elementorum sunt complexiones, sed elementa ipsa, atque quo quis eorum habet cognitionem accuratiorem, eo melius quae ex iis composita sunt perspicit [8]).

II. Sed ut iam examinemus definitionem ipsam, videndum nobis est, quid sit illud *μετὰ λόγου. Λόγον* enim triplici modo interpretantur [9]).

1. *Λόγος* est oratio. Quae quoniam omnibus tribuitur, scientia semper esset coniuncta cum vera opinione [10]).

2. *Λόγος* est elementorum enumeratio, quibus res quaeque constat. Sed quoniam nemo recte opinatur nisi qui rerum elementa ordine enumerare potest, recta opinio cum elementorum enumeratione coniuncta non idem est quod scientia [11]).

3. *Λόγος* est explicatio notarum, quibus quomodo res quaeque ab aliis differat cognoscitur. Potest autem ne talis quidem explicatio a vera opinione unquam abesse. Si autem explicatio eo pertinet, ut quis habeat rei scientiam, scientia dicitur recta opinio cum scientia coniuncta [12]).

Quae cum ita sint, neque sensuum perceptio neque vera opinio neque definitio cum vera opinione coniuncta scientia est dicenda. Itaque quae nescimus non arbitrabimur scire [13]).

---

1) p. 199C—200C. 2) p. 200CD. 3) p. 200D—201C. 4) p. 201C—202D. 5) p. 202D—203D. 6) p. 203E—205B. 7) p. 205C—E. 8) p. 206A—B. 9) p. 206C. 10) p. 206DE. 11) p. 206E—208B. 12) p. 208C—210B. 13) p. 210CD.

Summa arte dialogus ita compositus est, ut partes et totum sibi respondeant[1]). Ut enim definitio quaeque in angustiorem semper locum concluditur, ita procedente sermone quid scientia sit magis circumscribitur et definitur. Ut in partis cuiusque fine, ita finito toto sermone negatur scientiam esse inventam. Orditur dialogus a vulgari hominum opinione, qua scientiam volunt in sensu positam esse, transit ad politius illud et verisimilius, scientiam esse veram opinionem, pervenit ad id, quod simillimum sane est scientiae ipsi, veram opinionem scientiam esse cum definitione coniunctam. Ut igitur a iudicio imperfectiore transitus fit ad perfectius, ita definitio scientiae quaeque tanta diligentia elaborata est, ut quae primo temere ac nulla ratione dicta videntur, progrediente disputatione veri speciem quandam habeant.

Sententia illa de homine rerum mensura fortasse a Platone accuratius exposita et illustrata est quam ab auctore ipso[2]). Neque minus quae de erroris ortu, de *λόγου* rationibus disputata sunt, disserendi subtilitate insignia sunt.

VII. Quo consilio Plato Theaetetum conscripserit.

Maximilianus Schneidewin, disquisitionum philosopharum de Platonis Theaeteti parte priori specimen. Gottingae. MDCCCLXV.

Non ambigi potest quid sit quod Platoni propositum fuerit in Theaeteto scribendo. In eius enim principio Socrates de quo disceptetur hoc ponit: *τί ἐστιν ἐπιστήμη;*[3]) Ad hanc quaestionem omnia videmus in hoc opere pertinere. Extremo tamen sermone non quid sit scientia inventum esse Plato ipse profitetur, sed quid non sit.

Ad hanc quidem quaestionem tractandam Plato non tantum eius gravitate et magnitudine, sed etiam eo videtur impulsus esse, quod iam inter aequales ea res multum disceptata et in varias partes versata erat[4]). Tractaverunt enim eam physici Eleatae sophistae neque ea lis inter ipsos Socraticos conticuit; magnus enim fuit eorum numerus, qui de scientia et veritate commentati sunt. Commemorantur enim libri Critonis *περὶ τοῦ γνῶναι ἢ περὶ ἐπιστήμης, τί τὸ ἐπίστασθαι;*[5]), Simonis *περὶ ἐπιστήμης*[6]), Simmiae Thebani *περὶ ἀληθείας* et *περὶ τοῦ εἰδέναι;*[7]) alia eius generis opera aliis Socraticis tribuuntur[8]).

Triplici modo quid sit scientia Plato conatur explicare.

1) Schleiermacherus p. 177 sq. 2) Socherus p. 255. 3) p. 145 E. 4) Plato ipse significavit aequalium esse opiniones, quas convincere studeat. Cf. annot. ad p. 194 C. 5) Diog. La. II 121, Suid. v. *Κρίτων*. 6) Diog. La. II 122. 7) Ibid. 124. 8) Cf. Stallbaumius de arg. 4, 11, proleg. 1, 8.

Atque primum quod omnem scientiam in sensibus constituit, manare id docet ex Heracliti et Protagorae praeceptis[1]). Quam alteram ponit definitionem, scientiam esse veram opinionem, ea unde repetenda sit nescimus. In hac vero dialogi parte quod maxime tractatur, quis sit erroris natura et ortus, multum illis temporibus a Megaricis et Eleatis[2]) videtur disceptatum esse neque alienum fuit ab eo, de quo multae disputationes instituebantur, quid sit discere[3]). Quod vero tertio loco dicitur, scientiam esse veram opinionem cum definitione coniunctam, eam nonnulli[4]) suspicantur esse Antisthenis discipuli Socratis.

Tres igitur illae opiniones de scientiae natura priusquam labefactantur et convelluntur, planissime explicantur et examinantur. Itaque in prima quaestionis parte primum Theaeteti illud scientiam esse sensuum perceptionem demonstratur quam apte cohaereat cum Protagorae et Heracliti de homine rerum mensura et de perpetua rerum mutatione praeceptis. Deinde eorum rationes, postquam nonnulla, quae contra eas dici possint, ante occupata sunt, diligenter examinantur. His vero radicitus excussis Plato ad id aggreditur, quod maxime quaeritur, num scientia sit in sensibus posita. In altera parte primum de erroris natura disputatur et quomodo is in animo nasci possit quaeritur. Definitio tertia ita tractatur, ut quod auctor eius ad eam explicandam protulisse videtur antea diligentissime exponatur et examinetur.

Has definitionum considerationes sequuntur refutationes. Atque prima quidem ita labefactatur, ut scientia doceatur abducta a sensibus cogitationis ipsius et mentis esse[5]). Deinde scientiam non esse rectam opinionem ita demonstratur, ut etiam qui non sit sciens recte opinari possit[6]). Denique ne definitione quidem accedente veram opinionem idem valere quod scientiam ita docetur, ut a vera opinione definitio unquam abesse negetur[7]). Hae igitur partes primariae existimandae sunt totius dialogi.

Quod extremo dialogo quid sit scientia sciri negatur, iam ante significatum atque excusatum erat. Primum enim quo loco de Socratis arte obstetricia sermo erat, fortasse verum non in-

---

1) Praeter Protagoram p. 172B etiam respiciuntur, qui ab eius sententia paullulum recedebant. Brandis, Handb. II 1 p. 203. Quod Schleiermacherus p. 183 sq. et Stallbaumius de arg. p. 9 sq., prol. p. 7 Aristippum Protagorae persona significari suspicati erant, recte videtur negavisse Zellerus, Die Philos. d. Griech. II p. 253. Cf. Steinhartus p. 15 sq., 45. 2) Cf. Socherus p. 254, Steinhartus p. 68. 3) Bonitzius p. 313. 4) Schleiermacherus p. 185 sq., Brandisius, Handb. II 1 p. 202 sq., Zellerus, Philos. d. Griech. II p. 211, Susemihlius I p. 200, Bonitzius p. 313. Antisthenem significari negaverunt C. F. Hermannus p. 496, 657 not. 483 et Steinhartus p. 81. 5) p. 184B—187C. 6) p. 200E—201D. 7) p. 206C—210.

ventum iri dictum erat neque ei irascendum esse, cui falsae opiniones eripiantur [1]). Deinde multis locis legimus, quanti sit faciendum ut quis sciat quae nesciat ideoque quae nesciat se scire non arbitretur [2]). Neque hoc praetermittendum philosopho, qui prorsus nova praecipiat, refutationem rationum contrariarum momenti esse maximi [3]). Atque etiam verbis dialogi ultimis *ἕωθεν δέ, ὦ Θεόδωρε, δεῦρο πάλιν ἀπαντῶμεν* significatur rem, de qua disceptari coeptum sit, nondum esse absolutam [4]). Adiungitur enim huic sermoni is, qui sophista inscriptus est, his verbis: *Κατὰ τὴν χθὲς ὁμολογίαν, ὦ Σώκρατες, ἥκομεν αὐτοί τε κοσμίως καὶ τόνδε τινὰ ξένον ἄγομεν, τὸ μὲν γένος ἐξ Ἐλέας, ἑταῖρον δὲ τῶν ἀμφὶ Παρμενίδην καὶ Ζήνωνα, μάλα δὲ ἄνδρα φιλόσοφον.*

Neque vero omnino locus desideratur, ex quo philosophi quae fuerit mens divinari possit. Toto enim sermone cum eorum error coarguatur, qui ad sensus et opiniones omne iudicium veritatis revocabant, quaerendum sane est, quinam sint illi, qui philosophorum nomine digni sint. Tales autem viri embolio illo clarissimo [5]) describuntur, quod est de philosophorum dignitate et de aliorum hominum imprimis oratorum vita vilissima. Veri enim philosophi cognoscere gestiunt, quid quaeque res sit per se et e corporum vinculis tanquam e carcere ad deorum sedem effugere.

Neque Plato in adversariorum opinionibus refutandis ita versatus est, ut omnino veri nihil protulerit. Quae enim de per-

---

1) p. 151 C. 2) p. 187 A C E, 210 C. 3) Bonitzius p. 314. 4) Socherus p. 257 sq. Schleiermacherus II 1 p. 325 sq. II 2 p. 148. Brandisius, Handb. II p. 208 not. a. Steinhartus p. 39. Zellerus, Phil. d. Gr. II p. 336 not. 1. 5) Schleiermacherus p. 180 '*Wie fast bei jeder Behandlung einer einzelnen Frage in diesem Gespräch eine Abschweifung vorkommt, in welcher grade auf das Wahre und Rechte, welches in der Abhandlung selbst nirgends hervortritt, deutlich hingewiesen wird: so ist auch in das Ganze selbst eine grosse Abschweifung gesetzt, welche diese Andeutungen in Masse enthält, für die unmittelbare Fortschreitung des Gesprächs aber eine höchst willkührliche Unterbrechung zu sein scheint, nicht ungezwungener herbeigeführt und nicht besser in Maass und Zügel gehalten, als jene wol mit Recht so sehr getadelte im Phaidros, die ganze Stelle nemlich vor der letzten Widerlegung des Protagoreischen Sazes, wo der Unterschied zwischen den Zöglingen der Philosophie und denen der Rhetorik und ähnlicher Künste gezeichnet wird, und das Göttliche, Wahre und Gute in seiner eigenthümlichen, der Beschränktheit auf das Persönliche ganz entgegengesezten Natur hervortritt. Und zwar absichtlich scheint diese Abschweifung bald an den Anfang gestellt, damit wenigstens der aufmerksame Leser einen hellen Punkt habe, vermittelst dessen er sich in den verschlungenen Irrgängen des Gesprächs zurechtfinden könnte.*' Stallbaumius prol. p. 10 sq. hoc loco philosophum arbitratur eorum calumnias repulisse, qui crimini ei dabant, quod missis negotiis publicis uni philosophiae vacabat. Rectius fortasse C. F. Hermannus p. 38 ex hoc loco coniici posse dicit, quantum taedii Socrate mortuo Platoni respublica Atheniensium attulerit.

ceptionis ortu et natura exposuit non temere dicta esse facile perspicitur. Aristoteles certe quae de eadem re praecipit, non sunt dissimilia rationi a Platone explicatae[1]). Neque minus Aristoteles quod Plato discrimen constituit inter ea, quae habemus et ea quae possidemus[2]) amplexus est; idem enim inter *κτῆσιν* et *ἕξιν* videtur interesse quod inter *δύναμιν* et *ἐνέργειαν*. Rectissime etiam de errore quaedam disputata sunt; error enim non deprehenditur in singulis notionibus, sed in earum coniunctione[3]). Quid? si ne locus quidem desideratur, quo philosophus ubi scientia reperiatur significet? Id enim dicit unum posse sciri, quod singulis rebus commune sit et inde cognosci earum naturam[4]).

Exstiterunt tamen, qui Platonem quid de scientiae natura revera senserit in Theaeteto declaravisse putaverunt. Atque primus quidem C. F. Hermannus[5]) tertia *λόγου* definitione quid sit scientia explicatum esse dixit. Sed rectissime Zellerus[6]) rectam opinionem negavit accedente definitione esse scientiam. Neque audiendus erit Steinhartus[7]), qui hoc dialogo qua ratione mentis vis et excitetur et adolescat declaratum esse existimat. Non enim quomodo scientia oriatur expositum est, sed hoc tantum demonstratum, scientiam diversum quoddam esse a sensuum perceptionibus atque ab opinionibus[8]).

VIII. Quo tempore dialogus scriptus sit.

Duae sunt opiniones de tempore, quo liber scriptus sit. Alii[9]) enim non ita multo post Socratis obitum in secessu illo

---

1) de anima III 2, 3. Steinhartus p. 48. 2) p. 197B sq. 3) p. 192D sq. 4) p. 185B *Ταῦτα δὴ πάντα διὰ τίνος περὶ αὐτοῖν διανοεῖ; οὔτε γὰρ δι' ἀκοῆς οὔτε δι' ὄψεως οἷόν τε τὸ κοινὸν λαμβάνειν περὶ αὐτῶν*, ibid. C *ἡ δὲ δὴ διὰ τίνος δύναμις τό τ' ἐπὶ πᾶσι κοινὸν καὶ τὸ ἐπὶ τούτοις δηλοῖ σοι;* p. 186D *Ἐν μὲν ἄρα τοῖς παθήμασιν οὐκ ἔνι ἐπιστήμη, ἐν δὲ τῷ περὶ ἐκείνων συλλογισμῷ· οὐσίας γὰρ καὶ ἀληθείας ἐνταῦθα μέν, ὡς ἔοικε, δυνατὸν ἅψασθαι, ἐκεῖ δὲ ἀδύνατον.* Cf. Zellerus, Phil. d. Gr. II p. 421. 5) p. 659 not. 492. Hermannum praeter alios nuper secutus est Brandisius, Gesch. d. Entw. d. griech. Philos. I p. 300; antea autem (Handb. d. Gesch. d. griech. röm. Philos. II 1 p. 192) Platonem in Theaeteto scientiae naturam aperuisse negaverat. 6) l. l. p. 370 not. 3. 7) p. 19 '*Die wesentliche Aufgabe und der alle Theile beherrschende Grundgedanke des Dialogs ist mithin die Nachweisung des Ganges, auf welchem die Seele durch immer zunehmende Läuterung und Vergeistigung ihrer Vorstellungen zur Erkenntniss der Wahrheit gelangt, oder, von der künstlerischen Seite aufgefasst, das Bild des werdenden Denkens.*' 8) Zellerus l. l. p. 370 not. 9) Astius p. 184 sq. C. F. Hermannus p. 384 sq. Steinhartus p. 24, 99. Susemihlius p. 211. Zellerus, Phil. d. Gr. II p. 298 not. 1. Schleiermacherus p. 185 non ante mediam Ol. XCVI Theaetetum scriptum esse putat.

Megarensi id factum esse volunt vel in itineribus, quae Plato deinceps fecit, alii[1]), postquam ex illis itineribus redux Athenis docere coepit.

Hanc opinionem qui habent, coniecturam facere posse sibi videntur e mentione pugnae, in qua Theaetetus virum fortissimum se praebuisse dicitur. In initio enim dialogi commemoratur Theaetetum vulneratum Corintho Athenas vectum esse. Vulneratum autem eum esse Heindorfius[2]) putavit in illa pugna, quae a Demosthene[3]) vocatur *ἡ μεγάλη μάχη πρὸς Λακεδαιμονίους ἡ ἐν Κορίνθῳ*, commissa illa Ol. XCVI 2 = a. 394. Quae res dubitationem attulit Schleiermachero[4]), qui Platonis animo obversatam esse dicit memoriam alius cuiusdam proelii, quod fortasse Iphicrate duce in agro Corinthio factum sit. Neque vero satisfecit Munkio[5]), qui Platonem significare suspicatus est proelium multo posterius, quo Ol. CII 4 = a. 368 Athenienses Chabria ducente Thebanos apud Corinthum repulerunt[6]). Ei assensus est Ueberwegius[7]) maxime propterea, quod Theaetetum, cum rediret ex illa pugna, praeter fortitudinem etiam aliis rebus iam clarum fuisse appareat ex iis, quae in principio sermonis Platonici leguntur, quare eum putat fuisse aetate iam provectiorem. Theaetetus autem cum paullo ante Socratis obitum esset *μειράκιον*, sequi illam pugnam multis annis post Socratis mortem factam esse.

Quae etsi acute disputata sunt, tamen nonnulla obstant, quominus ad Munkii et Ueberwegii sententiam accedamus. Terpsio enim cognovisse se narrat de illo libro ab Euclide paullo ante Socratis mortem confecto, sed diu cunctatum esse, antequam eum oravisset, ut eum sibi ostenderet. Iam si pugna in initio dialogi commemorata anno 368 facta esset, plus triginta annis Terpsio cunctatus esset, quod sane vix cuiquam persuaseris. Quae cum ita se habeant, restat, ut Platonem significasse putemus proelium quoddam, quod in bello Corinthio commissum est. Neque mirum sane esset, si Plato laudes, quibus Theaetetus ornatus erat posterioribus temporibus, anticipasset; nam in omni historia eum non fuisse curiosum satis constat. Sed ne hoc quidem sumendum est. Iniuria enim Munkius et Ueberwegius quo tempore prooemium scriptum sit Theaetetum putant iam virum fuisse clarissimum. Qua in re non viderunt Theaetetum laudari ab Euclide et Terpsione. Qui quod eum noverunt et dilexerunt, admirari sane eum potuerunt quo tempore aliis hominibus ignotus erat. Deinde si Euclidi dicenti: *εἶπέ τε*

1) Stallbaumius de arg. p. 14, prol. p. 10. Munkius p. 397. Ueberwegius p. 237. 2) ad p. 142 A. 3) Lept. 52. Cf. Xen. Hell. IV 2, 18 sq. Diod. XIV 83 ibique Wesselingius. 4) p. 185. 5) p. 394 sq. 6) Xen. Hell. VII 1, 8. Diod. XV 68 sq. 7) p. 229 sq.

(*Σωκράτης*) *ὅτι πᾶσα ἀνάγκη εἴη τοῦτον ἐλλόγιμον γενέσθαι, εἴπερ εἰς ἡλικίαν ἔλθοι* Terpsio respondet: *Καὶ ἀληθῆ γε, ὡς ἔοικεν, εἶπεν*, hic quae modo dicta sunt ita potest affirmare, ut revera se putare dicat fore, ut Theaetetus, si in aetatem veniat, vir sit excellens. Theaetetum autem vulneribus et morbo confectum esse temere ac nulla ratione a Sochero[1]) et Munkio[2]) dictum est[3]).

Quae cum ita se habeant, satis apparet ex hoc prooemii loco non posse concludi dialogum, postquam Plato Athenas redierit, scriptum esse; imo non ita multo post Socratis obitum id factum esse necessarium est. Nam primum Terpsionis illud *ἤκουσά σου καὶ πρότερον καὶ μέντοι ἀεὶ μέλλων κελεύσειν ἐπιδεῖξαι διατέτριφα δεῦρο* non accipi potest nisi de paucis annis, qui cunctandi spatium dabant maximum. Deinde ex toto prooemio cognoscitur, quanta necessitudine Plato Megarensibus adiunctus fuerit; summam autem eam fuisse verisimillimum est quibus temporibus Megaris degebat et paullo post id otium.

IX. De Theaeteti Platonis emendandi et explicandi praesidiis.

Codicum, quibus Theaetetus continetur, adhuc collati sunt viginti unus, quorum tamen quatuor singulis locis tantum sunt inspecti. Collati autem sunt

1. a Thoma Gaisfordio (lection. Platonicae. Oxonii. 1820. p. 37—50)

𝔄 codex Oxoniensis sive Clarkianus sive Bodleianus membranaceus scriptus anno DCCCXCVI. In eo Theaetetus legitur inde a p. 83 usque ad p. 112. Post Gaisfordium hunc dialogum comparavit Campbellius atque quae ab illo praetermissa videret in editione sua huius dialogi cum viris doctis communicavit. Quas notavit Campbellius lectiones significavimus 𝔄[c].

2. ab Immanuele Bekkero libri duodecim integri, unus nonnullis locis

Δ codex membranaceus bibliothecae Vaticanae n. 225

Γ codex bombycinus Coislinianus 115 bibliothecae imperialis Parisiensis

Veneti quatuor, quorum sunt membranacei duo *Λ* (n. 8) et *Ξ* (n. 184)

„ „ bombycini duo *Π* (n. 185) et *Σ* (n. 189),

Parisienses quinque, quorum est membranaceus unus C (n. 1809)

---

1) p. 249. 2) p. 392. 3) Steinhartus p. 206 not. 28.

quorum sunt bombycini duo B (n. 1808) et E (n. 1811)
„ „ chartacei duo F (n. 1812) et H (n. 1814)

Υ codex Vindobonensis membranaceus n. 31

𝔟 codex Palatinus Vaticanus 173 membranaceus, quo loci excerpti e Theaeteto continentur.

3. a Francisco de Furia libri Florentini quatuor

a codex bibliothecae Laurentianae plut. 59, 1
b „ „ „ „ 85, 6
c „ „ „ „ 85, 9
i codex abbatiae Florentinae olim n. 51, nunc 2795.

4. ab A. F. W. Rudolpho

Zr codex bibliothecae senatus Zittaviensis chartaceus.

5. a Friderico Creuzero (Melet. antiq. discipl. 1)

Dc codex Darmstadinus
Pc „ Palatinus.

Ex libris duodecim a Bekkero collatis comparati sunt quatuor etiam a Friderico Iacobo Bastio, cuius lectiones inde enotatas una cum copiis a Furia paratis Godofredus Stallbaumius in editione Weigeliana (Lipsiae 1821—25) foras dedit. Sunt autem hi libri *Δ*, *Σ* Stallbaumio Ven. a 1), *Π* Stallbaumio Ven. b dictus, B, quem simpliciter Par. nominat. Nos lectiones a Bekkero solo enotatas significavimus addito e, ut *Δ*e *Π*e, lectiones a Bastio solo commemoratas addito a, ut *Δ*a *Π*a. Ubi nihil adiecimus, ambo consentiunt. Praeterea Bastius passim ad Theaetetum codicis cuiusdam Vindobonensis lectiones commemoravit, quas Stallbaumius suspicatur ex *Υ* esse excerptas.

Librorum a Furia collatorum tres priores Bekkerus quoque inspexit et nonnullis locis pauca quaedam ex iis excerpsit. Quos libros Stallbaumius a b c nominat, eos Bekkerus z 𝔞 𝔠 dicit.

1 2 signis librorum additum primam vel alteram manum significat,
m „ „ „ marginem.

---

1) Quamquam haec res videtur dubia esse. Stallbaumius enim in Phaedonis editione quarta p. 70 Bastium putat fasciculum variarum lectionum errore quodam numero 189 inscripsisse, cum vellet 184, qui numerus est libri *Ξ*. Sed lectiones ex Ven. a et *Ξ* enotatae in Theaeteto tantum discrepant, ut nulla ratione de eodem exemplari exscripta esse possint, cum lectiones variae e Ven. a et *Σ* commemoratae fortasse erroribus quibusdam virorum librum comparantium ortae sint. Scilicet idem fere interest inter Bekkeri et Bastii collationem cod. *Π*. Ven. a autem, ut nonnulla afferam, cum *Ξ* discrepat p. 146B (*Ξ* ὁ add., Ven. a om.), 152C (*Ξ* πάνσοφος, Ven. a *Σ* πᾶνσοφος), 155D (*Ξ* θαμάντος, Ven. a *Σ* θαύ^ον^ματος), 156D (*Ξ* τούτων, Ven. a *Σ* τοιούτων), 157C (*Ξ* πότερα, Ven. a *Σ* πότε^ω^ρα), 158A (*Ξ* λέγειν, Ven. a *Σ*2 λέγειν).

Gaisfordio Bekkero Bastio autem quamquam gratia debetur summa propter diligentiam et assiduitatem maximam, qua in libris conferendis utebantur, tamen nonnunquam, id quod in tanto opere haud mirum sane est, ut diligentiores fuerint optaveris. Quod quisque concedet, qui cum messe Gaisfordii spicilegium Campbellii contenderit vel Bastii eorundem librorum collationem cum Bekkeriana. Bekkerum enim non vitupero, quod accentus varios commemorare eum taeduit, cui rei Bastius operam videtur tribuisse inutilem, sed maxime in litteris finalibus notandis neglegentior fuit quam Bastius. Atque etiam in libro Bodleiano post Campbellii operam quaedam desiderantur non levissima. Hunc librum enim a nonnullis correctum et auctum esse e Gaisfordii lectionibus satis apparet neque tamen quisquam quot sint manus corrigentium distinxit. Quod sane magnopere dolendum est, cum ita quid singulis manibus tribuendum sit iudicari nequeat. Neque e Gaisfordii et Campbellii silentio audeam coniecturam facere, ne mihi accidat quod C. F. Hermanno. Qui cum p. 161 E *καὶ ταῦτα πῶς* scribendum esse duceret, illud *καὶ* suspicatus est esse in 𝔄, quod Campbellio teste in eo non est [1]).

Librorum Platonicorum unam exstare familiam C. G. Cobetus [2]) arbitratur eiusque principes esse 𝔄*ΔΠ*. Ceteri codices quae habent meliora quam illi tres, non deprompta ea esse ex antiquioribus exemplaribus, sed legentium vel scribentium ingeniis deberi. Hoc Cobeti iudicium falsum esse non difficile est ad demonstrandum. Notissima enim est in Theaeteto lacuna maior inde a p. 208 D *Πάνυ μὲν οὖν* usque ad p. 209 A *προσλάβω τὸν σὸν λόγον*, quae est in 𝔄*ΔΠ*^{1} e. Expleta est illa iis quae ceteris libris suppeditantur. Iam nemo, quantum scio, fuit aut est, qui hoc loco scribas quosdam sua pro Platonicis reposuisse

1) Theaet. 174 C Bekkerus eumque secutus Stallbaumius in 𝔄 esse dixerunt *οὐδένα λοιδορεῖν οὐδὲν* atque Hermannus hunc verborum ordinem restituit. Sed Gaisfordius nihil de hac re commemorat, ut ignorem unde hoc sumpserint viri docti. 2) mnemos. (1860) IX p. 337 'supersunt Platonis Codices Mss. et plurimi et in ea copia nonnulli antiquissimi summa cura et studio in pulcherrimis membranis elegantissima et peritissima manu *κεκαλλιγραφημένοι*, quorum scripturae passim reliquorum testium omnium auctoritatem sua praestantia prorsus obruunt. In unoquoque dialogo passim soli Platonis manum servant in caeteris manifesto errore vel fraude aut vitiatam aut interpolatam, eaque res tam perspicua est et evidens, ut satius sit abiectis reliquorum omnium discrepantibus scripturis nullum omnino usum habentibus Platonis textum, quem vocant, illis solis libris veluti firmissimis fundamentis superstruere. Si quid enim ex reliquis testibus hic illic profertur boni in iis locis, ubi meliores titubant aut hallucinantur, debetur vera lectio non fidelioribus libris antiquis olim deperditis, unde illi manaverunt, sed sollerti coniecturae et felici emendationi, quales semper acutior aliquis inter legendum excogitare et reperire solet.'

censeat. Nec desunt similes loci. Theaet. p. 192 E 𝔄[1]Δ[e] non habent verba ἔστι δὲ αἰσθάνεσθαι usque ad μηδὲ αἰσθάνεσθαι, quae in aliis libris leguntur. P. 192 B ἔχων τὸ μνημεῖον ὀρθῶς usque ad καὶ αἰσθάνεται omittuntur in 𝔄Δ, 𝔄 autem haec habet in margine: ἐν ἄλλοις καὶ ταῦτα. τὸ μνημεῖον ὀρθῶς — καὶ αἰσθάνεται ἔχων, unde intellegitur ex aliis exemplaribus haec transcripta esse. Nemo autem, opinor, ab homine quodam, qui librum deteriorem scripsit, quae desunt suppleta esse putabit. Contrarium accidit p. 190 C, ubi 𝔄ΔΠΓ verbis abundant; addita enim iis sunt haec: ῥῆμα ἐπὶ τῶν ἐν μέρει, ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα ἕτερον τῷ ἑτέρῳ κατὰ ῥῆμα ταὐτόν ἐστιν, quae verba ΣBCa in margine habent, alii libri recte omittunt.

Cobetum igitur etsi hac in re sequi non possumus, tamen ex iis, quae a nobis modo exposita sunt, tres illos codices 𝔄ΔΠ, quibus plerumque accedit Γ, ex communi quodam fonte prodiisse satis apparebit. Itaque hi libri praestantior codicum familia habenda est et iam diu ab omnibus hominibus doctis habita. Deterior est familia reliquorum librorum, qui quomodo inter se cohaereant difficillimum est dictu. Plurimi enim sunt et variantes eorum scripturae non tanta diligentia sunt descriptae, ut satis de iis sciatur. Eo accedit, quod similitudo eorum est maxima. Inter utramque autem familiam vinculum quoddam est, quod non cognosceremus, nisi Bekkerus maiore diligentia quam Bastius librum Π excussisset. Prima enim huius codicis manus plurimis locis cum 𝔄Δ consentit, altera eius manus lectiones praebet sumptas e libris deterioris ordinis.

Quae cum ita se habeant, si quid trium illorum codicum testimonio gravissimo confirmatum est, satis esse duxi neglectis aliis libris eorum signa apposuisse; si autem in iis error manifestus deprehenditur, alii testes nonnunquam adhibendi sunt.

His rebus de codicum rationibus et auctoritate expositis nonnulla placet de minutiis quibusdam exponere, quae melius uno in conspectu ponuntur, quam in commentario ipso suo quidque loco disperguntur.

Atque primum quidem nonnulla de eo libro dicturus sum, qui si et aetatem spectas et praestantiam, omnium longe princeps est, de codice Clarkiano. Non pauca enim sunt, quae uni huic libro debentur.

Huius libri auctoritati parui, cum infinitivis in ἂν et ἦν cum Astio Stallbaumio Hirschigio ι ἀνεκφώνητον detraherem, quamquam id retinent Bekkerus Turicenses Hermannus. Eam enim litteram nunquam adscriptam esse Gaisfordius[1]) testatur. Neque eam in Par. A notari meminit Schneiderus[2]).

Aliis tamen vocibus haec littera libro Clarkiano suadente

1) annot. ad Euthyphr. 3 D. 2) praef. ad civ. I p. LVIII sq.

reddenda erat. Scripsi igitur ἀδολεσχίαν (p. 195 C), προμνήστριαι (p. 149 D), προμνηστικήν (p. 150 A), ἀναμιμνῄσκου (p. 190 B), ἀναμιμνησκόμενος (p. 143 A), ἀνεμνήσθην (p. 142 C), ἀναμνήσθητι (p. 166 E), σῴζει (p. 153 C), σῴζεται (p. 153 B, 167 D), ᾠδε (p. 166 E, 176 B al.). Quibus de vocibus egregia est Hermanni Useneri dissertatio [1]). Praeterea cum Hirschigio illud ι addidi voci ζῷον (p. 153 B, 154 A, 157 C), quamvis perperam id fieri censeat Schneiderus [2]).

P. 144 A non delevi cum Bekkero ι in πρᾳον et ibidem B in πρᾳότητος, quamquam in 𝔄 hoc substantivum sine ι legitur et Schneiderus [3]) alii id omittunt. Turicenses Hermannus Campbellius scribunt πραότητος, sed πρᾷον, ι etiam substantivo addunt Heindorfius Stallbaumius Hirschigius. πρᾳότητος praetuli, quod legitur in optimis reliquis libris Δ^a Π^a Σ^a B^a a b c i et rationibus etymologicis commendatur. Cf. G. Curtius, Etym. p. 255.

N finale nonnullis locis addendum erat. Addidi in fine enuntiati p. 142 D (ἤθελεν cum Hermanno), p. 144 C (κατέλιπεν), p. 150 C (ὀνειδίζουσιν), ante virgulam p. 144 C (ἐστίν, καί), mediis in commatis etiam ante consonantes [4]) p. 144 D (φησὶν γάρ), p. 145 D (ἐστὶν τό), p. 147 B (συνίησίν τινος, οἶδέν τι), p. 155 E (ἐστὶν δὲ cum Δ^a Π^a), p. 156 A (εἰσὶν γάρ), p. 159 D (ἐποίησεν καί). Haec in initio dialogi a Gaisfordio commemorata sunt, sed nemini dubium erit, quin etiam in reliqua parte multa eius generis novanda sint, quae silente illo teste novari non potuerunt.

Coronidis signum, ubi in 𝔄 deest, sustuli, in verbis compositis, ut in προὔπεμψα p. 143 B. Haec enim ad veram crasin non pertinent.

Quoniam de emendationibus dixi, quae libro Bodleiano debentur, nunc de vitiis, quae in eo sunt, pauca dicam. Nonnunquam eadem syllaba bis posita est: p. 168 D ποιούμενοι οἱ τῷ pro ποιούμενοι τῷ, p. 168 E αὐτοῦ τὸν τὸν pro αὐτοῦ τόν, p. 194 E τοῦτο τό pro τοῦ τό. Semper scriptum est Παρμενείδης [5]) et Πρωταγόριος [6]). Denique saepissime reperitur φᾶναι [7]).

Venio ad emendationes orthographiae, quas optimis libris suadentibus feci. Quos qui sequitur, saepissime sane inconstantiae [8]) accusari potest; sed in hoc crimen venire malui, quam

---

1) in Fleckeiseni annal. 1865 p. 236 sq. 2) annot. ad civ. I 344 A. 3) ad civ. VIII 558 A. 4) Etiam papyri Hyperidei eo modo ν finale usurpatum esse testantur. Cf. Schneidewini scholia p. 68 ad p. 24, 17. 5) p. 152 E, 183 A. Cf. Stallbaumius ad soph. 216 A. 6) p. 162 C, 164 D. Cf. Schneiderus ad civ. X 600 B. 7) p. 165 A, 166 D, 171 E, 197 E, 210. Cf. Buttmann, ausf. Gramm. I p. 543. 8) De orthographiae Graecae inconstantia scripsit Lobeckius, path. Gr. serm. elem. II p. 339—55.

eorum abripi fervore, qui nihil antiquius habent, quam ut Platonem ad aequalitatem stili revocent. Qua de re qui considerate iudicare studet, ei litterarum tempora discernenda sunt. Satis enim constat harum minutiarum eos fuisse scriptores curiosissimos, qui optimos secuti sunt. Quare Platonem videntur e Platone expellere, qui in rebus tam pusillis eum certis se legibus adstrinxisse rati omnia inconstantiae vestigia delere student. Floruit enim Plato iis litterarum Graecarum temporibus, quibus formarum antiquiorum et recentiorum confusiones non admodum rarae erant. Neque hoc praetermittendum, philosophum nonnunquam poetarum imitatum esse orationem, ita ut etiam ea de causa mirum sane esset, si plane abstinuisset eorum formis.

Quo in genere primum quidem dicam de vocalium elisione, quam Platoni a R. B. Hirschigio ubique obtrudi satis constat. Sed neminem video eum secutum esse neque secuturum esse puto. Crebram enim vocum hiulcarum et asperarum concursionem esse in Platone iam Cicero[1]) testatur neque destituitur testimonium eius librorum optimorum, qui nobis servati sunt, auctoritate. Eos enim si sequeris, manifestum est in iisdem vocibus admitti elisionem et non admitti, ita ut de ea legem vix scripseris. Ego quae in hac re novavi, non ita multa sunt. P. 143 C cum Stallbaumio retinui *καὶ ἐγὼ ἔφην*, quod est in 𝔄 *Δ*ᵃ *Π*ᵃ aliis libris. Bekkerus, quem recentiores omnes secuti sunt, edidit *κἀγὼ ἔφην*. Cum 𝔄 *Δ*ᵃ *Π*ᵃ scripsi p. 148 E *οὐδὲ ἀπαλλαγῆναι*, p. 159 B *τἆλλα ἤδη*, p. 185 E *καὶ ἀγαθός*. Neque dubium est, quin pluribus locis elisio tollenda sit. Saepe enim Bastius in *Δ* et *Π* vocalium concursionem inveniri commemoravit, ubi de 𝔄 et Gaisfordius et Campbellius idem dicere fortasse neglexerunt. In *Δ*ᵃ et *Π*ᵃ legitur p. 157 D *εἴτε ἀνεμιαῖον*, p. 160 A *οὔτε ἐκεῖνο*, p. 180 D *δὲ ὅτι*, p. 193 B *τινα εἶναι*, p. 195 C *οὔτε ἐν*, p. 197 A *τε ἄν*, p. 204 E *ἄρα οὐκ*.

Hirschigius Atticas optativi formas semper posuit, nisi quod p. 179 A *ὁμολογοῖ* non correxit. Qua in re quae forma in libris sit, non laboravit; tantum *ξυγχωροίη* p. 171 B habet *Γ*. Cuius rationem ne sequerer, Schneiderus[2]) prohibuit, qui optime de hac re disseruit.

Μόλις retinui cum Turicensibus et Hermanno p. 142 B et p. 160 E, ubi Bekkerus et Hirschigius *μόγις* scribunt, quamquam *γ* p. 192 B tantum in CEFci superscriptum est et p. 160 E in CH et cor. Bac invenitur. *μόγις* enim forma antiquior, quamvis Platoni familiarior sit[3]), tamen *μόλις*, quoniam apud scriptores, qui Platonis temporibus florebant, longe fuit frequentatissimum[4]), e Platone, ubi librorum auctoritate firmatur, non erat removendum.

---

1) Or. 44, 150 sq. 2) ad civ. IV 428 D. 3) Cf. Schneider, civ. II p. 208. Lobeckius ad Soph. Ai. 306. 4) Cf. L. Dindorfius in Stephani thes. s. v.

Neque tamen in omnibus rebus Hirschigius sibi constitit. Recte enim cum recentioribus editoribus omnibus ἤ scripsit p. 142 A et 155 C, sed p. 197 A retinuit ἦν, ubi Bekkerus ᾔ posuit[1]).

P. 198 D legitur *πρὶν ἐκτῆσθαι — τοῦ κεκτῆσθαι — δὲ κεκτημένῳ*, p. 199 A *τὸ κεκτῆσθαι — τις ἔκτηται μὴ κεκτῆσθαι*. P. 198 D pro *ἐκτῆσθαι* scriptum est *κεκτῆσθαι* in E F $Γ^2 Π^{2e}$ b^2, p. 199 A *ἔκτηται* in $𝔄 Δ^1 Π^{1e}$. Cur Plato in his variaverit, recte videtur animadvertisse C. G. Cobetus[2]). 'Ubi enim, inquit, praecedit vocalis, semper *κέκτημαι* ponit, ubi consonans, promiscue *κεκτῆσθαι* et *ἐκτῆσθαι*.' P. 199 C legitur *γὰρ κεκτήμεθα*, p. 200 C *ἂν κέκτηται*.

C. G. Cobetus[3]) p. 147 D *προσεροῦμεν* pro *προσαγορεύσομεν*, p. 200 D *ἀπαγορεύῃς* pro *ἀπαγορεύσῃς* ponendum censet; verbi enim *προσαγορεύειν* futurum apud Atticos esse *προσερῶ*, verbi *ἀπαγορεύειν* aoristum *ἀπεῖπον*. Cf. p. 152 D. Ei obtemperavi Turicenses secutus p. 200 D, ubi quod Bekkerus retinuit *ἀπαγορεύσῃς* invenitur in uno Z^r. *ΓΔ* habent *ἀπαγορεύσῃς*, *ἀπαγορεύῃς* *ϛ[4]).

P. 151 B scripsi cum Bekkero *κύοντα* ex 𝔄ΔΠ (*κυοῦντα* ϛ), quamquam p. 184 A *κυεῖ* (𝔄ϛ, *κύει* $Δ^a Π^a$) et p. 210 B *κυοῦμεν* recte legitur. *κύειν* enim et *κυεῖν* promiscue sine ulla significationis diversitate usurpantur[5]).

De formarum *ἀεὶ* et *αἰεὶ* confusione recte fortasse iudicavit Fridericus Astius[6]). 'Formam Ionicam *αἰεί*, inquit, apud Platonem quoque pluribus locis optimi praestant libri — atque haud scio an plenam formam illam, si librorum commendetur auctoritate ipsiusque particulae praesertim in orationis fine positae vis emineat, praeferri oporteat vulgari *ἀεί*, quam Bekkerus tacite usquequaquam orationi Platonicae intulit.' Stallbaumius p. 157 A *αἰεὶ* cum $𝔄^1$ retinuit; eadem de causa p. 155 A (*αἰαὶ* Z^r) retinendum erat. P. 175 A *αἰεὶ* habent $Δ^a Π^a B^a$ ϛ, p. 176 A *ἀεὶ* in $Γ B^a$ a b c i esse commemoratur, *αἰεὶ* in *ϛ. *αἰεὶ* habent p. 177 A $Δ^a Π^a Σ^a B^a$ a b c i, p. 177 B $Δ^a Π^a$, p. 177 C $Δ^a Π^a Σ^a$ $Z^r B^a$.

P. 145 D pro *σμικρὸν* scripsi *μικρὸν* secutus $𝔄 Δ^a$[7]).

P. 192 E editores omnes praeter Astium inde a Bekkero et Stallbaumio scripserunt *μαθέ*, p. 166 E autem *μάθε* retinuerunt. Cuius inconstantiae cum causam attulerint nullam, etiam priore loco *μάθε* posui.

In adverbio *οὕτως* litteram finalem aut addidi aut detraxi optimos libros secutus. *οὕτως* ante consonantem (*ταῦτα*) scripsi

1) Cf. Schneideri praef. ad civ. I p. XXXXIIII sq. 2) mnemos. XI p. 168. Cf. Astius ad Prot. 340 D. 3) mnemos. XI p. 136. 4) '*The Bodl. has ἀπαγορεύῃς with an erasure.*' Campbellius. 5) Cf. Lobeckius ad Ai. v. 239, paralip. p. 556. 6) in Stephani thes. I p. 730. 7) Cf. Schneider. Pl. civ. I p. 287.

p. 144B cum 𝔄$\Delta^a$$\Pi^a$[1]), cum iisdem libris *οὕτω* ante vocalem p. 152B *οὕτω ἑκατέρῳ*, p. 209C *οὕτω ἐξ*. In fine enuntiati plerumque legitur *οὕτως*; sed non dubitavi cum Stallbaumio *οὕτω* retinere p. 147B, 195E, 198C, cum nescirem, qua de causa Bekkerus alii *οὕτως* scripsissent. P. 152A et p. 178B *οὕτω* cum 𝔄Δ^a reposui. Hoc in adverbio rectissime Lehrsius[2]) animadvertendum esse dixit, quid ei respondeat. Ubique enim legendum erit: *πῶς* — *οὕτως* (p. 182C, 188E, 199C), *οὕτως* — *ἄλλως* (p. 169E, 182C, 202C) atque eadem ratione p. 184D *οὕτως* — *ἐκείνως* (cf. p. 203E), p. 183A *οὕτω* — *οὕτω*, p. 203A *οὕτως* — *οὕτως* scribendum erit.

Atque haec hactenus; videamus nunc de singulis quibusdam vocibus.

Nominis *Σωκράτης* ubique in Theaeteto accusativus est *Σωκράτη*. Atque p. 144D, 159BC et 183D ab omnibus editoribus haec forma posita est. P. 143A Bekkerus plurimos, non optimos libros secutus scripserat *Σωκράτην*; recte igitur Turicenses accusativum in *η* Platoni reddiderunt, qui est in $\Delta^a$$\Pi^a$a et, si e Gaisfordii et Campbellii silentio iudicare licet, in 𝔄. Stallbaumius etiam p. 143D *Σωκράτην* scripserat, sed solus Par. F hanc formam habet.

P. 187C Bekkerus et Hirschigius bis ediderunt *δυεῖν*; *δυεῖν* prius legitur tantum in $\Delta\Sigma$bci, in ceteris omnibus *δυοῖν*. Servavimus igitur cum omnibus aliis editoribus illud *δυοῖν*[3]).

Ὀμφαλητομίᾳ p. 149D Bekkerus recte Platoni reddidit pro *ὀμφαλοτομίᾳ*[4]).

Φιλόλογος p. 161A cum Hermanno scripsi, ceteri editores omnes *φιλολόγος* retinuerunt.

P. 162A *βύβλου* restitui cum Campbellio. Est enim *βύβλου* in 𝔄[1]$\Pi^{1a}$$B^{1a}$$Z^r$, *κύκλου* in $\Delta\Pi^{1e}$, *βίβλου* in 𝔄[2] et marg. $\Pi^a$$B^a$. Etiam polit. 288E *βύβλων* legitur in 𝔄$\Gamma\Delta$$Z^r$b, *κύκλων* in $\Delta^e$$\Pi^{1e}$, Phaed. 98B *βύβλους* in Z^r. Polybio hanc formam nuper reddidit Hultschius.

P. 173D cum Hermanno scripsi *ἑταιριῶν*; in ς est *ἑταιρειῶν*. De hac voce Stallbaumius[5]) ad h. l. '*ἑταιριῶν*, inquit, $\Delta\Pi$𝔄^m cum Clem. Al. strom. V p. 249, quam formam in Isocrate fere praebet Urbinas. Neque apud Demosthenem exempla desunt optimorum codicum de ea consensionis. v. Baiter. ad Isocr. paneg. § 79,

P. 183E Hirschigius vulgatum *ἑστὼς* retinuit, quamquam iam Bekkerus ex $\Delta\Pi^1$[6]) restituit *ἑστός*, de qua forma optime disseruit Schneiderus[7]).

---

1) Cf. Stallbaumius ad Prot. 351B. 2) in Iahni annal. 1827 II p. 157. 3) Cf. Schneiderus ad civ. V 470B. 4) Cf. Lobeckius ad Phrynich. p. 651, G. Curtius, Erläut. zur Gramm. p. 140. 5) qui v. etiam ad leg. IX 856B. 6) quibus Campbellio teste accedit 𝔄, '*though rather doubtfully*'. 7) ad civ. VIII 564D.

P. 176 A *ἱδρῦσθαι* pro *ἱδρύσθαι* recte scripsit F. W. Wagnerus.

P. 172 D *τετράφθαι* pro *τεθράφθαι* habent 𝔄 *Δ Π*^{1e} *Γ*[1]).

P. 168 B Turicenses *ἐρρέθη* scripserunt pro *ἐρρήθη*. Nemo eos secutus est praeter Campbellium, qui hanc formam Protagorae fuisse propriam suspicatur. *ἐρρήθη* autem est in *ΓΔ* B C F H, *ἐρρ*$\overset{ή}{έ}$*θη* in Ξ, *ἐρρέθη* in *ϛ. Sed *ἐρρέθη* retinendum esse Schneiderus docuit[2]).

Ἀπὸ p. 143 C habent *ΣΥ* atque Bekkeri et Stallbaumii plerique omnes, *ἄπο* 𝔄^{c} *Δ*^{a} *Π*^{a}, p. 179 C quid sit in libris nescio, p. 187 E Z^{r} habet *ἀποκαιροῦ*. Stallbaumius et Hermannus ubique scripserunt *ἄπο*, quod praeter alios Boeckhius[3]) et Buttmannus[4]) probaverunt. Secutus sum tamen Bekkeri Turicensium Hirschigii rationem *ἀπὸ* ponentium[5]). Campbellius sibi non constitit; p. 143 C enim scribit *ἄπο*, *ἀπὸ* autem p. 179 C et 187 E.

Νυνδή, modo, paullo ante, C. G. Cobetus[6]) quinque locis in Theaeteto vitiatum aut mutilatum esse putat. Restituendum esse igitur p. 158 C pro *νυνί*, p. 159 B et p. 162 C pro *νῦν*, p. 162 A bis pro *νῦν δή*.

Reliquum est, ut enumerem libros, qui praeter eos, quos iam laudavi, in Theaeteto et emendando et explicando usui mihi erant. Sunt autem hi:

Platonis dialogi duo Cratylus et Theaetetus Graece e rec. H. Stephani varietate lectionis animadversionibusque criticis brevibus illustrati ab Ioh. Frider. Fischero. Lipsiae. 1770.

Iani Cornarii eclogae in dialogos Platonis omnes nunc primum separatim editae cura Ioh. Frider. Fischeri. 1771. Lipsiae.

Phil. Guil. van Heusde, Specimen criticum in Platonem. Lugd. Bat. 1803.

Lud. Frid. Heindorfii ad Eichstaedtium epistola critica in Platonis Theaetetum. (Scripta 1803.) In: Nova acta societatis latinae Ienensis. Ed. Eichstaedt. 1806. Vol. I p. 17—36.

Platonis dialogi selecti cura Lud. Frid. Heindorfii. Vol. II: Gorgias et Theaetetus. Emendavit et annotatione instruxit L. F. Heindf. Accedit auctarium animadversionum Philippi Buttmanni. Berolini. 1805. Editio huius libri secunda prodiit Berolini 1829. In ea ad apparatum I. Bekkeri lectionem denuo emendavit Philippus Buttmannus.

De editione Heindorfiana praeter alios iudicium fecit Ludolphus Dissenius in Göttingische gelehrte Anzeigen. 1813. 62. St.

---

1) Cf. Stallbaumius ad Gorg. 525 A. 2) ad civ. V 450 A. Cf. Lobeckius ad Ai. 235 not. 3) Jen. Allg. Lit. Ztg. 1808 N. 176 p. 183. 4) ausf. Gramm. II p. 379. 5) Cf. Nitzschius ad Od. XI 343. Krueger § 68, 16, 1. 6) mnemos. IX p. 364.

Repetitum est illud in: Kleine lateinische und deutsche Schriften von L. Dissen. p. 203—209.

D. H. Hoenebeek Hissink, Animadversiones criticae in Platonis aliquot dialogos. Daventriae. 1845.

Hermannus Bonitz, E. Hoffmann, G. Linker, Spicilegium criticum philologis et paedagogis Germaniae a. 1858 Vindobonae conventum agentibus xenion obtulerunt. p. 22—27.

Carolus Badham, Epistola ad senatum Lugdunensem Batavorum praefixa Platonis Euthyd. et Lacheti. Londin. 1865.

Martinus Schanz, Specimen criticum ad Platonem et Censorinum pertinens. Gottingae. 1867.

Sequuntur notae editorum aliorumque virorum doctorum, quorum emendationes frequentius laudandae fuerunt:

Ast.: Platonis quae exstant opera. Rec. Fridericus Astius. Tom. II. Lipsiae. 1820.

Bkk.: Platonis dialogi Graece et Latine ex rec. Immanuelis Bekkeri. Part. II vol. 1. Berolini. 1817.

Btt.: Philippi Buttmanni animadversiones, quae in editione Heindorfii leguntur.

Cpl.: Lewis Campbell, cuius editionem p. 1 laudavimus.

Hdf.: Lud. Frid. Heindorfius. Cf. p. 44.

Hrm.: Platonis dialogi secundum Thrasylli tetralogias dispositi. Ex recognitione Caroli Friderici Hermanni. Vol. I. Lipsiae. 1856.

Hsch.: Platonis opera ex recensione R. B. Hirschigii. Graece et Latine. Vol. I. Parisiis. 1856.

Stb.: Godofredus Stallbaumius. Cf. p. 1.

Tur.: Platonis opera quae feruntur omnia. Recognoverunt Io. Georgius Baiterus Io. Caspar Orellius Aug. Guilielmus Winckelmannus. Turici. 1839.

Wg.: Platons Werke. Griechisch und Deutsch mit kritischen und erklärenden Anmerkungen. XX. Thl.: Theaetetos (von F. W. Wagner). Leipzig. 1855.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΕΡΨΙΩΝ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ.

Ed. Fisch. Ed. Steph. I

cap. I. Ἄρτι, ὦ Τερψίων, ἢ πάλαι ἐξ ἀγροῦ; p. 142

ΤΕΡ. Ἐπιεικῶς πάλαι. καὶ σέ γε ἐζήτουν κατ' ἀγορὰν καὶ ἐθαύμαζον ὅτι οὐχ οἷός τ' ἦ εὑρεῖν.

ΕΥ. Οὐ γὰρ ἦ κατὰ πόλιν.

ΤΕΡ. Ποῦ μήν;

ΕΥ. Εἰς λιμένα καταβαίνων Θεαιτήτῳ ἐνέτυχον φερομένῳ ἐκ Κορίνθου ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου Ἀθήναζε.

ΤΕΡ. Ζῶντι ἢ τετελευτηκότι;

ΕΥ. Ζῶντι καὶ μάλα μόλις· χαλεπῶς μὲν γὰρ ἔχει B καὶ ὑπὸ τραυμάτων τινῶν, μᾶλλον μὴν αὐτὸν αἱρεῖ τὸ γεγονὸς νόσημα ἐν τῷ στρατεύματι.

Θεαίτητος ἢ περὶ ἐπιστήμης: πειραστικός 𝔄 (Gaisford. cat. cod. Clark. p. 69) ϛ Diog. Laert. III 58, πειραστικός om. $Δ^a$ B^a.
10 αἱρεῖ. Serranus: εἷλε.

1 Ἄρτι — ἢ πάλαι. Crito. p. 43 A Ἄρτι δὲ ἥκεις ἢ πάλαι; — Ἐπιεικῶς πάλαι. Stb. Eadem ellipsis infra p. 144 D Θεαίτητε, δεῦρο παρὰ Σωκράτη.

2 Ἐπιεικῶς πάλαι. Phaed. 80 C ἐπιεικῶς συχνὸν ἐπιμένει χρόνον. ἐπιεικῶς h. l. est sanequam. — κατ' ἀγοράν. Graeci in foro et locis foro vicinis certis diei horis commorari consueverunt cum amicis colloquentes varia negotia administrantes. Hermann, Privatalt. § 17, 14.

4 κατὰ πόλιν. Cf. proleg. p. 3.

6 Εἰς λιμένα. Articulus ut est omissus in ἐξ ἀγροῦ, κατ' ἀγοράν, κατὰ πόλιν (Rauchenstein. ad Lys. XIII 80), ita etiam in εἰς λιμένα. Portus Megarorum erat Nisaea, quae longis muris cum iis coniuncta erat. Göttling, Ges. Abhandl. I p. 121.

7 ἐκ Κορίνθου ἀπὸ τοῦ στρ. Charm. 153 A Ἧκον μὲν τῇ προτεραίᾳ ἑσπέρας ἐκ Ποτιδαίας ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου. Cpl. Cf. proleg. p. 35.

10 μήν praecedente μέν est tamen, ut Phaedr. 286 E epist. VII 326 D.

αἱρεῖ. Quae schol. dicit: καταλαμβάνει, νῦν δὲ τὸ καταπονεῖ, ea ad explicandum hunc locum aeque inventa esse patet atque nostratium interpretationes: 'conficit eum, *greift ihn an.*' αἱρεῖν h. l. est tenere, ut Il. Γ 446 ὥς σεο νῦν ἔραμαι καί με γλυκὺς ἵμερος αἱρεῖ. Soph. Ant. 606. — τὸ γεγονὸς νόσημα ἐν τῷ στρατεύματι. De collocatione verborum cf. Krueger. § 50, 10, 2.

142 *ΤΕΡ.* *Μῶν ἡ δυσεντερία;*

ΕΥ. *Ναί.*

ΤΕΡ. *Οἷον ἄνδρα λέγεις ἐν κινδύνῳ εἶναι.*

ΕΥ. *Καλόν τε καὶ ἀγαθόν, ὦ Τερψίων· ἐπεί τοι καὶ νῦν ἤκουόν τινων μάλα ἐγκωμιαζόντων αὐτὸν περὶ τὴν μάχην.*

ΤΕΡ. *Καὶ οὐδέν γ' ἄτοπον, ἀλλὰ πολὺ θαυμαστότε-*
C *ρον, εἰ μὴ τοιοῦτος ἦν. ἀτὰρ πῶς οὐκ αὐτοῦ Μεγαροῖ κατέλυεν;*

ΕΥ. *Ἠπείγετο οἴκαδε· ἐπεὶ ἔγωγ' ἐδεόμην καὶ συνεβούλευον, ἀλλ' οὐκ ἤθελεν. καὶ δῆτα προπέμψας αὐτόν,*

7 *Καὶ οὐδέν γ' — τοιοῦτος ἦν* Ficinus tribuit Euclidi. *γ'* 𝔄*Δ*ᵃ*Π*ᵃ *Stb.* Schol. ad Phaed. 60 B, *γε* ς, *γὰρ* Thom. Mag. s. *ἄτοπον* p. 36, 8R. *θαυμαστότερον ἦν* Schol. l. l. Thom. Mag. l. l. Schäfer, appar. ad Dem. II p. 324.

7 *Καὶ οὐδέν γ' — τοιοῦτος ἦν* quominus Euclidi tribuantur, impedit *ἀτὰρ* particula sequens. cf. p. 142 D.

θαυμαστότερον. De omisso imperfecto *ἦν* v. Schneiderum ad civ. VI 503 B, Scheibium, vind. Lys. p. 17.

8 *πῶς οὐκ αὐτοῦ Μεγαροῖ κατέλυεν;* 'h. e. qui factum est, ut non hic Megaris deverterit? Eandem breviloquentiam habes Criton. p. 43 B *εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με;* Ibid. A *θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμωτηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι;* ubi v. ann.' Stallbaumius.

αὐτοῦ Μεγαροῖ. 'Euthyd. p. 271 C *οὗτοι τὸ μὲν γένος — ἐντεῦθέν ποθέν εἰσιν ἐκ Χίου.* Phaedr. p. 229 B, ubi v. ann.' Stallb. cf. ad. p. 167 B.

10 *ἐπεὶ ἔγωγ' ἐδεόμην.* Theaetetus cum domum properaret, Terpsio suspicari poterat eum non esse invitatum ab Euclide, sed id factum esse Euclides asseverat. Quae cum ita sint, facile intellegitur Euclidem ut sibi aliquid concedatur optare et *ἐπεὶ* idem significare quod Latinum quamquam: domum properabat; quamquam ego eum obsecravi et hortatus sum ut huc deverteret; sed ille noluit. Loci huius consimiles hi sunt in Theaeteto: p. 150 A *φεύγουσι καὶ τὴν προμνηστικὴν ἅτε σεμναὶ οὖσαι αἱ μαῖαι, φοβούμεναι μὴ εἰς ἐκείνην τὴν αἰτίαν διὰ ταύτην ἐμπέσωσιν· ἐπεὶ ταῖς γε ὄντως μαίαις μόναις που προσήκει καὶ προμνήσασθαι ὀρθῶς.* ibid. B *Τῇ δέ γ' ἐμῇ τέχνῃ τῆς μαιεύσεως τὰ μὲν ἄλλα ὑπάρχει ὅσα ἐκείναις, διαφέρει δὲ τῷ τε ἄνδρας ἀλλὰ μὴ γυναῖκας μαιεύεσθαι καὶ τῷ τὰς ψυχὰς αὐτῶν τικτούσας ἐπισκοπεῖν ἀλλὰ μὴ τὰ σώματα . . . . ἐπεὶ τόδε γε καὶ ἐμοὶ ὑπάρχει, ὅπερ ταῖς μαίαις.* p. 158 A *Ἐγὼ μέν . . . ὀκνῶ εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἔχω τί λέγω, διότι μοι νῦν δὴ ἐπέπληξας εἰπόντι αὐτό. ἐπεὶ ὡς ἀληθῶς γε οὐκ ἂν δυναίμην ἀμφισβητῆσαι κτλ.* p. 167 A *ἀλλ' ὁ μὲν ἰατρὸς φαρμάκοις μεταβάλλει, ὁ δὲ σοφιστὴς λόγοις. ἐπεὶ οὔ τί γε ψευδῆ δοξάζοντά τίς τινα ὕστερον ἀληθῆ ἐποίησε δοξάζειν.* Cf. apol. 19 E Euthyphr. 4 C 9 B Gorg. 471 E Prot. 333 C symp. 187 A Dem. Phil. III 29, 40. His locis omnibus *ἐπεὶ* concessive usurpatur; videtur autem hac significatione non poni nisi *γε* particula sequente. Quamquam etiam *ἐπεὶ — γε* causale est, ut p. 154 B 167 C 173 C. Cf. Wyttenbach. ad Plut. de recta aud. rat. p. 37 E.

*ἀπιὼν πάλιν ἀνεμνήσθην καὶ ἐθαύμασα Σωκράτους ὡς
μαντικῶς ἄλλα τε δὴ εἶπε καὶ περὶ τούτου. δοκεῖ γάρ μοι
ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου ἐντυχεῖν αὐτῷ μειρακίῳ ὄντι, καὶ
συγγενόμενός τε καὶ διαλεχθεὶς πάνυ ἀγασθῆναι αὐτοῦ
τὴν φύσιν. καί μοι ἐλθόντι Ἀθήναζε τούς τε λόγους οὓς
διελέχθη αὐτῷ διηγήσατο καὶ μάλα ἀξίους ἀκοῆς, εἰπέ τε* D
*ὅτι πᾶσα ἀνάγκη εἴη τοῦτον ἐλλόγιμον γενέσθαι, εἴπερ εἰς
ἡλικίαν ἔλθοι.*

*ΤΕΡ. Καὶ ἀληθῆ γε, ὡς ἔοικεν, εἶπεν. ἀτὰρ τίνες
ἦσαν οἱ λόγοι; ἔχοις ἂν διηγήσασθαι;*

*ΕΥ. Οὐ μὰ τὸν Δία, οὔκουν οὕτω γε ἀπὸ στόματος·
ἀλλ' ἐγραψάμην μὲν τότ' εὐθὺς οἴκαδ' ἐλθὼν ὑπομνή-* 143
ματα, ὕστερον δὲ κατὰ σχολὴν ἀναμιμνησκόμενος ἔγραφον,

9 *Καὶ ἀληθῆ — εἶπεν* 𝔄c *ΔΠ*a *Hdf.* tribuunt Terpsioni, Euclidi ς. 12 *μὲν* om. 𝔄*ΔΠ*.

1 *ἐθαύμασα Σωκράτους ὡς.* Eadem antiptosis p. 195 C *εὕρηκας δὴ ψευδῆ δόξαν ὅτι οὔτε ἐν ταῖς αἰσθήσεσίν ἐστι.*

2 *δοκεῖ γάρ μοι*, 'nam si bene memini. Sic fere verterim hoc *δοκεῖν*, saepe ita de rebus factis, quarum quis meminit, adhibitum. p. 144 D *τὴν μέντοι οὐσίαν δοκοῦσί μοι ἐπίτροποί τινες διεφθαρκέναι.* Prot. 314 C symp. 173 B Euthyd. 273 A.' Heindorfius.

5 *τε* — 6 *τε*, ut p. 160 A 174 CD 183 BC.

7 *εἴπερ εἰς ἡλικίαν ἔλθοι* 'h. e. ad aetatem maturam, si adolevisset. v. ad Charm. p. 154 A.' Stallb. Meno 89 B *ἐπειδὴ ἀφίκοιντο εἰς τὴν ἡλικίαν, χρήσιμοι γίγνοιντο ταῖς πόλεσιν.*

9 '*Καὶ ἀληθῆ — εἶπεν*, quae vulgo ad praegressam Euclidis orationem trahuntur, Terpsioni adscripsi, postulante et ratione et usu vocabulae *ἀτάρ*. Paullo ante p. 142 B *Καὶ οὐδέν γ' ἄτοπον —. ἀτὰρ πῶς οὐκ αὐτοῦ Μεγαροῖ κατέλυεν;* p. 154 D *Εὖ γε νὴ τὴν Ἥραν, ὦ φίλε, καὶ θείως. ἀτάρ, ὡς ἔοικεν, ἐὰν ἀποκρίνῃ ὅτι ἔστιν, Εὐριπίδειόν τι ξυμβήσεται.*' Heindorfius. Cf. p. 144 E 147 C. Heusde, spec. crit. p. 27.

11 *οὕτω*, sic ut nunc sum, sic statim. P. 147 C '*Ῥᾴδιον . . . νῦν γε οὕτω φαίνεται.* p. 158 B *εἴ τις ἔροιτο νῦν οὕτως ἐν τῷ παρόντι.* p. 202 D *Ἆρ — νῦν οὕτω τῇδε τῇ ἡμέρᾳ εἰλήφαμεν.* p. 162 C *εἰ ἐξαίφνης οὕτως ἀναφανήσει μηδὲν χείρων κτλ. ἀπὸ στόματος* 'est memoriter, libro non adhibito. Vid. Tim. lex. p. 43 ibique Ruhnk.' Heindorfius, qui comparat Xen. mem. III 6, 9 *Οὐκ ἂν ἔχοιμί σοι οὕτω γε ἀπὸ στόματος εἰπεῖν.*

12 *ὑπομνήματα.* 'A principio *ὑπομνήματα* ista composita esse ad labantem memoriam sustentandam et Antisthenes apud Diog. L. VI 1, 5 et Plato in Phaedro p. 276 D docent *ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐν γράμμασι κήπους, ὡς ἔοικε, παιδιᾶς χάριν σπερεῖ τε καὶ γράφει, ὅταν γράφῃ ἑαυτῷ τε ὑπομνήματα θησαυριζόμενος εἰς τὸ λήθης γῆρας ἐὰν ἵκηται καὶ παντὶ τῷ ταὐτὸν ἴχνος μετιόντι κ. λ.* Eodem modo etiam Euclides Platonicus in Theaeteto.' Koepkius, De hypomnemat. Graec. Berl. 1842 p. 2.

143 καὶ ὁσάκις Ἀθήναζε ἀφικοίμην, ἐπανηρώτων τὸν Σωκράτη ὧν μὴ ἐμεμνήμην, καὶ δεῦρο ἐλθὼν ἐπηνωρθούμην. ὥστε μοι σχεδόν τι πᾶς ὁ λόγος γέγραπται.

ΤΕΡ. Ἀληθῆ· ἤκουσά σου καὶ πρότερον, καὶ μέντοι ἀεὶ μέλλων κελεύσειν ἐπιδεῖξαι διατέτριφα δεῦρο. ἀλλὰ τί
C κωλύει νῦν ἡμᾶς διελθεῖν; πάντως ἔγωγε καὶ ἀναπαύσασθαι δέομαι ὡς ἐξ ἀγροῦ ἥκων.

B ΕΥ. Ἀλλὰ μὲν δὴ καὶ αὐτὸς μέχρι Ἐρινοῦ Θεαίτητον προὔπεμψα, ὥστε οὐκ ἂν ἀηδῶς ἀναπαυοίμην. ἀλλ' ἴωμεν, καὶ ἡμῖν ἅμα ἀναπαυομένοις ὁ παῖς ἀναγνώσεται.

ΤΕΡ. Ὀρθῶς λέγεις. —

ΕΥ. Τὸ μὲν δὴ βιβλίον, ὦ Τερψίων, τουτί· ἐγραψάμην δὲ δὴ οὑτωσὶ τὸν λόγον, οὐκ ἐμοὶ Σωκράτη διηγούμενον ὡς διηγεῖτο, ἀλλὰ διαλεγόμενον οἷς ἔφη διαλε-

4 Ἀληθῆ] Ἀλλ' ἤδη coni. *Hdf.* 8 ἐρείνου 𝔄ΔΞΣΤ Z[r] Γ[cor.], ἐρεῖν οὐ ΔΗ, αἱρεῖν οὐ i, ἐρινεοῦ F, ἐρεινειοῦ H[m], Ἐρινοῦ *Bkk.*, ἐρινεοῦ S.

2 ἐπηνωρθούμην. Verbum ἐπανορθοῦσθαι corrigendi notione usurpatum illustravit Astius annot. ad Gorg. p. 461 C. Plat. opp. T. XI p. 106. Stb. Cf. p. 146 C 167 E.

4 Ἀληθῆ· ἤκουσα. Frequens asyndeton, ubi superioribus vel illustrandis vel confirmandis aliquid adicitur. Stb. Cf. p. 147 E 172 D 171 A 175 D 191 B.

καὶ μέντοι — διατέτριφα δεῦρο 'atque semper te hortaturus, ut librum mihi ostenderes, hucusque moratus es.' Buttmannus. Recte. Comparabilis usus verbi [illegible] sine ulla adiectione saepe ponitur [illegible] tempus terere, [illegible] cunctari, ut [illegible] V 472 B [illegible] λέγε καὶ μὴ διατρῖβε. Thuc. VII 42 [illegible]. Deinde idem vir doctus [illegible] δεῦρο [illegible] quod [illegible] insolens est (Valckenar ad Eur. Phoen. 1215), ita accipit, ut [illegible] notionem hic habet; compara Tim. 21 D διὰ δὲ χρόνον καὶ φθορὰν τῶν ἐργασαμένων οὐ διήρκεσε δεῦρο ὁ λόγος, ubi δεῦρο est ad hanc memoriam, hucusque.

6 πάντως. 'De hoc asyndeto, quod non raro in asseveratione locum habet, ubi sententia a πάντως orditur, v. Tim. p. 26 E symp. p. 173 B de rep. VI p. 504 E.' Stallb. Cf. infra p. 162 A 169 C.

8 Ἐρινοῦν prope Eleusinem situm erat, ubi viam sacram Cephissus Eleusinus scindit. Preller, Dem. u. Perseph. p. 132 sq.

10 ὁ παῖς non puer aliquis, ut interpretatur Ficinus, sed is puer, cui legendi munus erat iniunctum, id quod apparet ex articulo nomini addito. Ita Plut. Alex. 54 memoratur ὁ ἀναγνώστης τοῦ Καλλισθένους.

11 'Mox post ὀρθῶς λέγεις intellege utrumque aedes ingressum, ubi librum promit Euclides.' Heindorfius.

12 μὲν δὴ — δὲ δή leguntur etiam p. 170 D.

13 διηγούμενον — διαλεγόμενον participia addita sunt ad οὑτωσί illustrandum et pendent ex ἐγραψάμην. Apol. 19 C ταῦτα γὰρ ἑωρᾶτε καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀρι-

χθῆναι· ἔφη δὲ τῷ τε γεωμέτρῃ Θεοδώρῳ καὶ τῷ Θεαι- 143
τήτῳ. ἵνα οὖν ἐν τῇ γραφῇ μὴ παρέχοιεν πράγματα αἱ C
μεταξὺ τῶν λόγων διηγήσεις, περὶ αὑτοῦ τε ὁπότε λέγοι ὁ Σωκράτης, οἷον καὶ ἐγὼ ἔφην ἢ καὶ ἐγὼ εἶπον, ἢ αὖ περὶ τοῦ ἀποκρινομένου, ὅτι συνέφη ἢ οὐχ ὡμολόγει, τούτων ἕνεκα ὡς αὐτὸν αὐτοῖς διαλεγόμενον ἔγραψα ἐξελὼν τὰ τοιαῦτα.

ΤΕΡ. Καὶ οὐδέν γε ἀπὸ τρόπου, ὦ Εὐκλείδη.

ΕΥ. Ἀλλά, παῖ, λαβὲ τὸ βιβλίον καὶ λέγε. —

II. ΣΩ. Εἰ μὲν τῶν ἐν Κυρήνῃ μᾶλλον ἐκηδόμην, ὦ Θεόδωρε, τὰ ἐκεῖ ἄν σε καὶ περὶ ἐκείνων ἂν ἠρώτων, D
εἴ τινες αὐτόθι περὶ γεωμετρίαν ἤ τινα ἄλλην φιλοσοφίαν εἰσὶ τῶν νέων ἐπιμέλειαν ποιούμενοι· νῦν δὲ ἧττον γὰρ ἐκείνους ἢ τούσδε φιλῶ, καὶ μᾶλλον ἐπιθυμῶ εἰδέναι τίνες ἡμῖν τῶν νέων ἐπίδοξοι γενέσθαι ἐπιεικεῖς· ταῦτα δὴ αὐτός τε σκοπῶ καθ' ὅσον δύναμαι, καὶ τοὺς ἄλλους ἐρωτῶ οἷς ἂν ὁρῶ τοὺς νέους ἐθέλοντας ξυγγίγνεσθαι. σοὶ

3 αὑτοῦ *Hdf.* cum Buttmanno, αὐτοῦ libri. 11 ἂν ἠρώτων 𝔄ΔΠ *Hrm.*, ἠρώτων BF, ἀνηρώτων ς.

στοφάνους κωμῳδίᾳ, Σωκράτη τινὰ ἐκεῖ περιφερόμενον, φάσκοντα κτλ. Cpl. Cf. ad p. 151 B.

2 ἵνα οὖν ἐν τῇ γραφῇ. Cic. Lael. 1, 3 *Eius disputationis sententias memoriae mandavi, quas hoc libro exposui arbitratu meo; quasi enim ipsos induxi loquentes, ne inquam et inquit saepius interponeretur, atque ut tamquam a praesentibus coram haberi sermo videretur.* Hdf.

3 τε — ἢ αὖ. Eandem particularum confusionem habes p. 203 B τε — δ' αὖ. cf. Stallbaumius ad Meno. p. 95 B.

8 ἀπὸ τρόπου. Cf. prol. 44.

9 λαβὲ τὸ βιβλίον καὶ λέγε. Fortasse facete dictum. Videtur enim λέγειν recitandi significatione in usu fuisse oratorum, qui in iudicio decretum aliquod recitari iusserunt. Dem. de cor. 28 λέγε τοίνυν μοι τὸ ψήφισμα τουτὶ λαβών, 305 λέγε μοι ταυτὶ καὶ ἀνάγνωθι λαβών. Aristocr. 22 λαβὲ δὴ τοὺς νόμους αὐτοὺς καὶ λέγε, al.

11 τὰ ἐκεῖ ἂν — ἂν ἠρώτων. De rep. VII 526 C οὐκ ἂν ῥᾳδίως οὐδὲ πολλὰ ἂν εὕροις. Cpl. Meno. p. 89 E εἰκότως δ' ἂν μεταδοῖμεν ἄν.

12 φιλοσοφίαν. 'Auctore Cicerone de or. III 16, 60 ante Socratem *omnis rerum optimarum cognitio atque in iis exercitatio philosophia nominata est* et docet tractatio veterum scriptorum omnibus disciplinis hoc nomen commune fuisse.' Morus ad Is. paneg. c. 1 extr. Hinc in Menex. p. 234 A παιδεύσεως καὶ φιλοσοφίας ἐπὶ τέλει ἡγεῖ εἶναι; Stb. Cf. p. 172 C οἱ ἐν ταῖς φιλοσοφίαις πολὺν χρόνον διατρίψαντες.

13 νῦν δὲ — γάρ, *nun aber — ja*, eadem ratione iunguntur qua ἀλλὰ — γάρ. Lorum satis congessit Heusdius, spec. crit. p. 7 sq.

15 ἡμῖν. Her. I 89 τάδε τοι ἐξ αὐτέων ἐπίδοξα γενέσθαι.

ἐπίδοξοι. Moeris p. 471 ἐπίδοξος οὐχὶ ὁ ἔνδοξος, ἀλλ' ὁ προσδόκιμος, ubi v. Pierson.

δὴ οὐκ ὀλίγιστοι πλησιάζουσι, καὶ δικαίως· ἄξιος γάρ τά
E τε ἄλλα καὶ γεωμετρίας ἕνεκα. εἰ δὴ οὖν τινι ἐνέτυχες
ἀξίῳ λόγου, ἡδέως ἂν πυθοίμην.

ΘΕΟ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, ἐμοί τε εἰπεῖν καὶ σοὶ
ἀκοῦσαι πάνυ ἄξιον, οἵῳ ὑμῖν τῶν πολιτῶν μειρακίῳ ἐντε-
τύχηκα. καὶ εἰ μὲν ἦν καλός, ἐφοβούμην ἂν σφόδρα λέγειν,
μή καί τῳ δόξω ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ εἶναι· νῦν δέ, καὶ μή
μοι ἄχθου, οὐκ ἔστι καλός, προσέοικε δὲ σοὶ τήν τε σιμό-
τητα καὶ τὸ ἔξω τῶν ὀμμάτων· ἧττον δὲ ἢ σὺ ταῦτ᾽ ἔχει.
144 ἀδεῶς δὴ λέγω. εὖ γὰρ ἴσθι ὅτι ὧν δὴ πώποτε ἐνέτυχον,
καὶ πάνυ πολλοῖς πεπλησίακα, οὐδένα πω ᾐσθόμην οὕτω
θαυμαστῶς εὖ πεφυκότα. τὸ γὰρ εὐμαθῆ ὄντα, ὡς ἄλλῳ
χαλεπόν, πρᾷον αὖ εἶναι διαφερόντως καὶ ἐπὶ τούτοις
ἀνδρεῖον παρ᾽ ὁντινοῦν, ἐγὼ μὲν οὔτ᾽ ἂν ᾤόμην γενέσθαι

1 δή 𝔄 Δ Π *Bkk.*, δὲ ς. 5 ἡμῖν Stephanus. 12 ἄλλως coni. *Ast.* 13 αὖ om. *ΓΛΞΣΥ* FHZ^r b i.

1 πλησιάζειν de iis dicitur, qui ad alicuius disciplinam se adiungunt. Lach. 197 D ὁ δὲ Δάμων τῷ Προδίκῳ πολλὰ πλησιάζει. Cf. Welcker, kl. Schr. II p. 419 n. 75.

ἄξιος. De εἰ omisso v. Sauppius ad Protag. p. 351 E.

2 ἕνεκα. Cf. p. 148 D Προθυμίας μὲν ἕνεκεν φανεῖται.

5 ὑμῖν. 'Dativi usus hodie pervulgatus, de quo v. Astius animadv. in Pl. leg. p. 9.' Stallb. cf. p. 163 A 186 B.

7 ἐν ἐπιθυμίᾳ τινὸς εἶναι, amore alicuius teneri. Prot. 318 A Ἱπποκράτης γὰρ ὅδε τυγχάνει ἐν ἐπιθυμίᾳ ὢν τῆς σῆς συνουσίας. Epist. VII 338 B ὡς Διονύσιος θαυμαστῶς φιλοσοφίας ἐν ἐπιθυμίᾳ πάλιν εἴη γεγονώς. Cf. ad p. 147 C.

καὶ μή μοι ἄχθου. Gorg. 486 A καίτοι, ὦ φίλε Σώκρατες, καί μοι μηδὲν ἀχθεσθῇς· εὐνοίᾳ γὰρ ἐρῶ τῇ σῇ, οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ σοι εἶναι οὕτως ἔχειν. Cpl.

8 De Socratis facie vide quos laudavit Stallbaumius ad symp. p. 215 A.

9 τὸ ἔξω τῶν ὀμμάτων. Infra p. 209 C Socrates dicitur ἐξόφθαλμος.

10 ὧν. De hac relativi assimilatione cf. Gorg. 509 A ὧν ἐγὼ ἐντετύχηκα, ὥσπερ νῦν, οὐδεὶς οἷός τ᾽ ἐστίν. Prot. 361 E ὧν ἐντυγχάνω πολὺ μάλιστα ἄγαμαί σε.

12 τὸ γὰρ εὐμαθῆ ὄντα. Quod enim quis, cum docilis sit — egregie mitis est ac praeterea fortis magis, quam quivis alius: ego talem hominem neque putarem exstitisse neque video tales exsistere. 'Potest hoc τὸ — εἶναι a reliqua structura seiunctum explicari quod attinet ad etc., ad γενέσθαι autem subaudiri τοιοῦτόν τινα.' Heindorfius. Cf. p. 199 D. ὡς ἄλλῳ χαλεπὸν recte Heindorfius explicat: ὡς ἄλλον εἶναι χαλεπόν i. e. tam docilis, quam alium esse difficile est.

14 παρ᾽ ὁντινοῦν 'est magis quam quivis alius. Lach. p. 183 C οὗτοι δ᾽, ὡς ἔοικε, παρὰ τοὺς ἄλλους — δεδυστυχήκασιν. Ion. p. 539 E ἃ τῷ ῥαψῳδῷ προσήκει καὶ σκοπεῖσθαι καὶ διακρίνειν παρὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Theag. p. 128 B τοῦτο μέντοι τὸ μάθημα παρ᾽ ὁντινοῦν ποιοῦμαι δεινὸς εἶναι.' Stallb.

οὔτε ὁρῶ γιγνομένους· ἀλλ' οἵ τε ὀξεῖς ὥσπερ οὗτος καὶ 144 *ἀγχίνοι καὶ μνήμονες ὡς τὰ πολλὰ καὶ πρὸς τὰς ὀργὰς ὀξύρροποί εἰσι, καὶ ἄττοντες φέρονται ὥσπερ τὰ ἀνερμάτιστα πλοῖα, καὶ μανικώτεροι ἢ ἀνδρειότεροι φύονται, οἵ* B *τε αὖ ἐμβριθέστεροι νωθροί πως ἀπαντῶσι πρὸς τὰς μαθήσεις καὶ λήθης γέμοντες. ὁ δὲ οὕτω λείως τε καὶ ἀπταίστως καὶ ἀνυσίμως ἔρχεται ἐπὶ τὰς μαθήσεις τε καὶ ζητήσεις μετὰ πολλῆς πραότητος, οἷον ἐλαίου ῥεῦμα ἀψοφητὶ ῥέοντος, ὥστε θαυμάσαι τὸ τηλικοῦτον ὄντα οὕτως ταῦτα διαπράττεσθαι.*

ΣΩ. Εὖ ἀγγέλλεις. τίνος δὲ καὶ ἔστι τῶν πολιτῶν;

ΘΕΟ. Ἀκήκοα μὲν τοὔνομα, μνημονεύω δὲ οὔ. ἀλλὰ γάρ ἐστι τῶνδε τῶν προσιόντων ὁ ἐν τῷ μέσῳ. ἄρτι γὰρ C *ἐν τῷ ἔξω δρόμῳ ἠλείφοντο ἑταῖροί τέ τινες οὗτοι αὐτοῦ καὶ αὐτός, νῦν δέ μοι δοκοῦσιν ἀλειψάμενοι δεῦρο ἰέναι. ἀλλὰ σκόπει εἰ γιγνώσκεις αὐτόν.*

ΣΩ. Γιγνώσκω· ὁ τοῦ Σουνιέως Εὐφρονίου ἐστίν, καὶ πάνυ γε, ὦ φίλε, ἀνδρὸς οἷον καὶ σὺ τοῦτον διηγεῖ, καὶ

8 *ἐλαίου* 𝔄 *Δ*ᵃ *Π*ᵃ *Hdf.* cum Ficino, *ἐλέου* ς. 11 *ἀγγέλλεις* Ξᶜ *Π*ᵃ, *ἀγγελεῖς* *Λ*BCEFHabci, *λέγεις* *Γ*ᶜᵒʳ· Cf. Schneiderum ad civ. IV 432D.

1 *τε — τε αὖ* in partitione ita usurpatum, ut fere particulis *μὲν — δὲ* respondeat. Soph. Ant. 725 *ἄναξ, σέ τ' εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει, μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ'.* Cf. ad p. 143C.

'Quod *ὀξεῖς, ἀγχίνοι* et *μνήμονες* iunguntur, audias anonymum de vita Pythag. 18 ed. Kiessl. *Ὅτι τρία μέρη εὐμαθίας· ἀγχίνοια, μνήμη, ὀξύτης. μνήμη μὲν οὖν ἐστι τήρησις ὧν ἔμαθέ τις, ὀξύτης δὲ ἡ ταχύτης τῆς διανοίας, ἀγχίνοια δὲ τὸ ἐξ ὧν ἔμαθέ τις ἃ μὴ ἔμαθε θηρεύειν.* Charmid. p. 160A *ἡ δὲ ἀγχίνοια οὐχὶ ὀξύτης τίς ἐστι τῆς ψυχῆς;* Tria illa philosophus coniunxit etiam de rep. VI p. 503C, quo loco item monet homines cogitandi celeritate insignes ingenii impetum non facile posse compescere, adeoque ad superbiam esse prochiviores.' Stallb.

3 *ἄττοντες.* De rep. X 621B *καὶ ἐντεῦθεν ἐξαπίνης ἄλλον ἄλλῃ φέρεσθαι ἄνω εἰς τὴν γένεσιν ἄττοντας ὥσπερ ἀστέρες,* ubi v. Schneiderum.

5 *πως.* cf. p. 177B.

9 *ὥστε. θαυμάσαι* 'sc. *τινά.* Aristoph. Plut. 810 *τὰ σκευάρια πλήρη 'στίν, ὥστε θαυμάσαι;*' Heindorfius. Cf. Stallbaumium ad Gorg. p. 456D.

14 *ἐν τῷ ἔξω δρόμῳ.* Heindorfius, qui scholiastam hariolantem correxit, *τὸν ἔξω δρόμον* intellexit de *ξυστῷ*, Stallbaumius Ruhnkenium ad Tim. p. 89 secutus de ambulacris. Rectius fortasse F. Haasius, Palaestrik in Hall. Encycl. III 9 p. 361 *ὁ ἔξω δρόμος* idem esse suspicatur atque *ἡ ἔξω αὐλή*, qua putat palaestram circumdatam esse. Pl. Lys. 206E. Becker, Charikl. II p. 183.

ἠλείφοντο. 'Adolescentes corpus unxerunt, quippe et ipsi cum aliis iuvenibus certaturi.' Stallb. C. F. Hermann, Privatalterth. § 37, 18.

ἄλλως εὐδοκίμου καὶ μέντοι καὶ οὐσίαν μάλα πολλὴν κατέλιπεν. τὸ δ᾽ ὄνομα οὐκ οἶδα τοῦ μειρακίου.

D *ΘΕΟ. Θεαίτητος, ὦ Σώκρατες, τό γε ὄνομα· τὴν μέντοι οὐσίαν δοκοῦσί μοι ἐπίτροποί τινες διεφθαρκέναι. ἀλλ᾽ ὅμως καὶ πρὸς τὴν τῶν χρημάτων ἐλευθεριότητα θαυμαστός, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. Γεννικὸν λέγεις τὸν ἄνδρα. καί μοι κέλευε αὐτὸν ἐνθάδε παρακαθίζεσθαι.

ΘΕΟ. Ἔσται ταῦτα. Θεαίτητε, δεῦρο παρὰ Σωκράτη.

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Θεαίτητε, ἵνα κἀγὼ ἐμαυτὸν ἀνασκέψωμαι, ποῖόν τι ἔχω τὸ πρόσωπον. φησὶν γὰρ Θεό-
E *δωρος ἔχειν με σοὶ ὅμοιον. ἀτὰρ εἰ νῷν ἐχόντοιν ἑκατέρου λύραν ἔφη αὐτὰς ἡρμόσθαι ὁμοίως, πότερον εὐθὺς ἂν ἐπιστεύομεν ἢ ἐπεσκεψάμεθ᾽ ἂν εἰ μουσικὸς ὢν λέγει;*

ΘΕΑΙ. Ἐπεσκεψάμεθ᾽ ἄν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοιοῦτον μὲν εὑρόντες ἐπειθόμεθ᾽ ἄν, ἄμουσον δέ, ἠπιστοῦμεν;

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Νῦν δέ γ᾽, οἶμαι, εἴ τι μέλει ἡμῖν τῆς τῶν προσ-
145 *ώπων ὁμοιότητος, σκεπτέον εἰ γραφικὸς ὢν λέγει ἢ οὔ.*

1 εὐδόκιμον Δ, εὐδοκίμον (ου suprascr.) 𝔄Π°. 9 ἔστι 𝔄ΔΠ.

1 *καὶ μέντοι καὶ — κατέλιπεν* apte coniungendum est cum genetivo *εὐδοκίμου*. Cf. p. 168 C *τοῦ Πρωταγόρου καὶ ὀνειδίζοντος ἡμῖν — καὶ χαριεντισμόν τινα ἀποκαλῶν — σπουδάσαι ἡμᾶς διεκελεύσατο*. Bernhardy, Synt. p. 473.

7 *τὸν ἄνδρα*. Theaetetus, quem Theodorus p. 143 E *μειράκιον*, Protagoras p. 166 A (cf. p. 168 D) contemtim dicit *παιδίον*, a Socrate eum admirante appellatur *ἀνήρ*.

8 *παρακαθίζεσθαι*. In gymnasiis sedes erant, in quibus philosophi rhetores reliquique, qui studiis delectabantur, sedentes disputabant. Cf. Charm. 155 C Euthyd. 274 B.

9 *ἔσται ταῦτα* locum habet, ubi alicui roganti aliquid promittitur, *ἔστι ταῦτα*, ubi aliquid simpliciter affirmatur, *ἔστω, ἔστω οὕτως* (p. 191 E 197 E), ubi aliquid sumitur vel conceditur.

Θεαίτητε. Vocativus sine *ὦ* est imperantis vel adhortantis (cf. 143 C), cum *ὦ* est blande alloquentis. Quare Socrates: *Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Θεαίτητε κτλ.* Krueger. § 45, 3, 1. 2.

13 *νῷν — ἑκατέρου*. P. 150 D *οἱ δ᾽ ἐμοὶ ξυγγιγνόμενοι τὸ μὲν πρῶτον φαίνονται ἔνιοι μὲν — πάντες δέ κτλ.* P. 151 A *οἷς — ἐνίοις μὲν — ἐνίοις δέ*. P. 162 B *πρὸς τὰς παλαίστρας ἀξιοῖς ἂν ἄλλους θεώμενος γυμνούς, ἐνίους φαύλους*.

15 De aoristo *ἐπεσκεψάμεθ᾽ ἂν* post imperfectum usurpato v. Stallbaumium ad Menon. p. 72 B et ad Gorg. 514 D.

18 *ἄμουσος* h. l. est musicae imperitus, p. 156 A artium liberalium, imprimis philosophiae expers.

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ μοι. 145

ΣΩ. Ἡ οὖν ζωγραφικὸς Θεόδωρος;

ΘΕΑΙ. Οὔχ, ὅσον γέ με εἰδέναι.

ΣΩ. Ἆρ' οὐδὲ γεωμετρικός;

ΘΕΑΙ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἦ καὶ ἀστρονομικὸς καὶ λογιστικός τε καὶ μουσικὸς καὶ ὅσα παιδείας ἔχεται;

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Εἰ μὲν ἄρα ἡμᾶς τοῦ σώματός τι ὁμοίους φησὶν εἶναι ἐπαινῶν πῃ ἢ ψέγων, οὐ πάνυ αὐτῷ ἄξιον τὸν νοῦν προσέχειν.

ΘΕΑΙ. Ἴσως οὔ.

ΣΩ. Τί δ', εἰ ποτέρου τὴν ψυχὴν ἐπαινοῖ πρὸς ἀρετήν τε καὶ σοφίαν; ἆρ' οὐκ ἄξιον τῷ μὲν ἀκούσαντι προθυμεῖσθαι ἀνασκέψασθαι τὸν ἐπαινεθέντα, τῷ δὲ προθύμως ἑαυτὸν ἐπιδεικνύναι; B

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.

III. *ΣΩ.* Ὥρα τοίνυν, ὦ φίλε Θεαίτητε, σοὶ μὲν ἐπιδεικνύναι, ἐμοὶ δὲ σκοπεῖσθαι· ὡς εὖ ἴσθι ὅτι Θεόδωρος πολλοὺς δὴ πρός με ἐπαινέσας ξένους τε καὶ ἀστοὺς οὐδένα πω ἐπήνεσεν ὡς σὲ νῦν δή·

ΘΕΑΙ. Εὖ ἂν ἔχοι, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅρα μὴ παίζων ἔλεγεν. C

ΣΩ. Οὐχ οὗτος ὁ τρόπος Θεοδώρου. ἀλλὰ μὴ ἀναδύου τὰ ὡμολογημένα σκηπτόμενος παίζοντα λέγειν τόνδε,

3 γέ με 𝔄^{c} ς, γ' ἐμέ BC^{cor} ac *Bkk.* 9 ὁμοίους φησὶν 𝔄ΔΠ B^{a} *Stb.*, φησὶν ὁμοίους ς. 12 ὁποτέρου CHB^{2a} abc. 16 οὖν om. c i ς, retinet cum ceteris libris Fischerus.

3 *Οὔχ, ὅσον γέ με εἰδέναι.* 'Sic Aristoph. nub. 1252 *οὔχ, ὅσον γέ μ' εἰδέναι.*' Stb. Cum vi positum est pronomen Phaed. 89B *Οὔκ, ἄν γε ἐμοὶ πείθῃ.*

7 *ὅσα παιδείας ἔχεται.* Similiter dictum p. 185D *ὅσα τούτοις ἕπεται.*

12 *πότερος* h. l. est alteruter, ut p. 178C *κατὰ τὴν ποτέρου δόξαν φῶμεν τὸ μέλλον ἀποβήσεσθαι ἢ κατὰ τὴν ἀμφοτέρων*; cf. ad p. 189E.

13 *ἆρ' οὐκ ἄξιον.* Errat Astius *ἆρ' οὐκ ἂν ἄξιον*, quod coniecit, esse putans apodosin membri antecedentis *εἰ ποτέρου — σοφίαν*, quod potius apte coniungendum est cum *τί δέ. Τί δέ* autem elliptice positum.

17 *Ὥρα τοίνυν.* 'Eandem prorsus orationis formam habes apolog. 42A *ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι, ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις.*' Stallb., quem v. ad Phil. 62E.

21 *ἀλλ' ὅρα.* Lepide Theaetetus respicit initium orationis Socratis *ὥρα τοίνυν. μή* h. l. est oblique interrogantis, ut p. 196B *ἐνθυμοῦ μή τι τότε γίγνεται ἄλλο.*

23 *ἀναδύου.* 'Sic Euthyd. 302E *οὐκ ἔστι γάρ μοι ἀνάδυσις.*' Stallb.

145 ἵνα μὴ καὶ ἀναγκασθῇ μαρτυρεῖν· πάντως γὰρ οὐδεὶς ἐπισκήψει αὐτῷ. ἀλλὰ θαρρῶν ἔμμενε τῇ ὁμολογίᾳ.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ χρὴ ταῦτα ποιεῖν, εἰ σοὶ δοκεῖ.

ΣΩ. Λέγε δή μοι· μανθάνεις που παρὰ Θεοδώρου γεωμετρίας ἄττα;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

D ΣΩ. Καὶ τῶν περὶ ἀστρονομίαν τε καὶ ἁρμονίας καὶ λογισμούς;

ΘΕΑΙ. Προθυμοῦμαί γε δή.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἐγώ, ὦ παῖ, παρά γε τούτου καὶ παρ' ἄλλων, οὓς ἂν οἴωμαί τι τούτων ἐπαΐειν. ἀλλ' ὅμως τὰ μὲν ἄλλα ἔχω περὶ αὐτὰ μετρίως, μικρὸν δέ τι ἀπορῶ, ὃ μετὰ σοῦ τε καὶ τῶνδε σκεπτέον. καί μοι λέγε· ἆρ' οὐ τὸ μανθάνειν ἐστὶν τὸ σοφώτερον γίγνεσθαι περὶ ὃ μανθάνει τις;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Σοφίᾳ δέ γ' οἶμαι σοφοὶ οἱ σοφοί.

ΘΕΑΙ. Ναί.

E ΣΩ. Τοῦτο δὲ μῶν διαφέρει τι ἐπιστήμης;

10 γε libri *Stb.*, τε *Hdf.* cum Ficino. 14 τὸ om E *Hsch.*

1 ἵνα μὴ καὶ ἀναγκ. μαρτ., '*damit er nicht genöthiget werde ordentlich Zeugniss einzulegen*' Schleierm. Cf. p. 144 D 163 C 173 B. Engelhardt. ad Pl. Lach. 194 A.

2 ἐπισκήψει. Hunc locum Heindorfius, quem omnes recentiores secuti sunt, ita interpretatus est, ut ἐπισκήπτειν idem diceret esse quod ἐγκαλεῖν ψευδομαρτυρίων (cf. p. 148 B). Nec vero fugit virum doctissimum hoc significatu mediam vocem ἐπισκήπτεσθαι adhiberi, cuius loco activam hic usurpatam eodem modo arbitratur quo Aesch. Tim. 130 ἢ οὐδὲ ψευδομαρτυριῶν θέμις ἐστὶν ἐπισκῆψαι. At Aeschini ex optimis libris omnibus redditum est ἐπισκήψασθαι. Quae cum ita sint, formae activae amplectenda erit interpretatio, quae legitur in Stephani thesauro III p. 1775 nemo refellet eius testimonium. ἐπισκήπτειν autem improbandi notione recte asciscit dativum. Krueger. § 48, 11, 5.

10 παρά γε τούτου καὶ παρ' ἄλλων. 'Commemorat Socrates primum Theodorum cum insignis laudis significatione. Tum addit etiam alios, qui easdem artes teneant, ita quidem, ut se ne ab his quidem significet discere dedignaturum esse.' Stallbaumius. Cf. p. 146 D 152 E 155 E 165 E 189 A.

11 ἀλλ' ὅμως. 'Voculam ὅμως ad sequentia illa potissimum pertinere opinor μικρὸν δέ τι ἀπορῶ etc., ut neglegentiore paullulum structura haec dici videantur pro ἀλλ' ὅμως, τὰ μὲν ἄλλα ἔχων περὶ αὐτὰ μετρίως, μικρόν τι ἀπορῶ, sed tamen, quamquam ceterarum mihi rerum satis prompta est cognitio, paullulum aliquod ambigo.' Heindorfius.

13 ἆρ' οὐ τὸ μανθάνειν ἐστὶν etc. 'apte comparavit Schneiderus simillimo Xenophontis loco mem. Socr. IV 6, 7.' Heind.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ἡ σοφία. ἦ οὐχ ἅπερ ἐπιστήμονες, ταῦτα καὶ σοφοί;

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Ταὐτὸν ἄρα ἐπιστήμη καὶ σοφία;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τοῦτ' αὐτὸ τοίνυν ἐστὶν ὃ ἀπορῶ καὶ οὐ δύναμαι λαβεῖν ἱκανῶς παρ' ἐμαυτῷ, ἐπιστήμη ὅ τί ποτε τυγχάνει ὄν. ἆρ' οὖν δὴ ἔχομεν λέγειν αὐτό; τί φατέ; τίς 146 ἂν ἡμῶν πρῶτος εἴποι; ὁ δὲ ἁμαρτών, καὶ ὃς ἂν ἀεὶ ἁμαρτάνῃ, καθεδεῖται, ὥσπερ φασὶν οἱ παῖδες οἱ σφαιρίζοντες, ὄνος· ὃς δ' ἂν περιγένηται ἀναμάρτητος, βασιλεύσει ἡμῶν καὶ ἐπιτάξει ὅ τι ἂν βούληται ἀποκρίνεσθαι. τί σιγᾶτε; οὔ τί που, ὦ Θεόδωρε, ἐγὼ ὑπὸ φιλολογίας ἀγροικίζομαι, προθυμούμενος ἡμᾶς ποιῆσαι διαλέγεσθαι καὶ φίλους τε καὶ προσηγόρους ἀλλήλοις γίγνεσθαι;

ΘΕΟ. Ἥκιστα μέν, ὦ Σώκρατες, τὸ τοιοῦτον ἂν εἴη B ἄγροικον, ἀλλὰ τῶν μειρακίων τι κέλευέ σοι ἀποκρίνεσθαι. ἐγὼ μὲν γὰρ ἀήθης τῆς τοιαύτης διαλέκτου, καὶ οὐδ'

4 ἐπιστήμη καὶ σοφία 𝔄 Δ Π *Stb.*, σοφία καὶ ἐπιστήμη ς. 7 ἐμαυτοῦ coni. *Ast.* et Badham, Pl. Euthyd. et Lach. p. XXIV. 14 ἡμᾶς 𝔄 Δ Π[e] *Bkk.*, ὑμᾶς ς. 16 μέν add. 𝔄 Δ Π *Bkk.* 17 τι 𝔄 Δ Π[1e] *Bkk.*, τινὰ ς *Hsch.* ἀποκρίνεσθαι Δ[a] Π[a] *Bkk.*, ἀποκρίνασθαι ς.

2 καὶ σοφοί 'Int. ἐσμέν. De qua ellipsi v. ad remp. VI 499 D.' Stallb.

7 'λαβεῖν τι παρ' ἑαυτῷ est animo aliquid comprehendere et intellegere, quod alibi etiam dicitur λόγῳ vel νῷ τι λαβεῖν. Phileb. p. 50 C ἆρ' οὐ πίστεως χάριν, ὅτι τήν γε ἐν τοῖς φόβοις καὶ ἔρωσι καὶ τοῖς ἄλλοις ῥᾴδιον κρᾶσιν ἐπιδεῖξαι, λαβόντα δὲ τοῦτο παρὰ σαυτῷ ἀφεῖναί με κ. τ. λ. h. e. hoc autem intellecto dimissurum esse me etc.' Stallbaumius.

11 Schol. R S Ὄνος κάθου, ἐπὶ τῶν ἐν πράγματι ἡττωμένων. εἴρηται δὲ ἀπὸ τῶν παίδων τῶν σφαιριζόντων καὶ τὸν νικηθέντα εἰς ὄνον καθιζόντων. Schol. O... τῶν οὖν παιζόντων ταῦτα (τὰ διὰ σφαίρας) τοὺς μὲν νικῶντας βασιλεῖς ἐκάλουν, καὶ ὅ τι ἂν προσέτασσον τοῖς ἄλλοις ὑπήκουον, τοὺς δ' ἡττωμένους ὄνους. Leutsch. ad Apost. XII 83 b.

11 βασιλεύσει. Mant. prov. I 34 βασιλεὺς ἢ ὄνος: ἤγουν νικῶν ἢ ἡττώμενος, ubi v. Leutschius.

13 φιλολογίας. cf. ad p. 161 A.

14 ἡμᾶς. 'Nempe sua potissimum causa colloquium hoc instituere se significavit paullo ante Socrates verbis illis ἀλλ' ὅμως τὰ μὲν ἄλλα etc. p. 145 D, neque erat sane cur cuperet Theodorum et Theaetetum ceterosque, qui aderant, inter se φίλους et προσηγόρους facere, cum Theodorus magister esset Theaeteti ceterique iuvenes eiusdem familiares p. 144 C.' Heindorfius.

18 τῆς τοιαύτης διαλέκτου, eius disputandi rationis, qua philologi utuntur. De rep. V 454 A ἔριδι, οὐ διαλέκτῳ πρὸς ἀλλήλους χρώμενοι. Aliter διάλεκτος p. 183 B usurpatur, ubi est dicendi ratio, sermo.

146 *αὖ συνεθίζεσθαι ἡλικίαν ἔχω· τοῖσδε δὲ πρέποι τε ἂν τοῦτο καὶ πολὺ πλεῖον ἐπιδιδοῖεν. τῷ γὰρ ὄντι ἡ νεότης εἰς πᾶν ἐπίδοσιν ἔχει. ἀλλ', ὥσπερ ἤρξω, μὴ ἀφίεσο τοῦ Θεαιτήτου, ἀλλ' ἐρώτα.*

ΣΩ. Ἀκούεις δή, ὦ Θεαίτητε, ἃ λέγει Θεόδωρος, ᾧ
C *ἀπιστεῖν, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὔτε σὺ ἐθελήσεις, οὔτε θέμις περὶ τὰ τοιαῦτα ἀνδρὶ σοφῷ ἐπιτάττοντι νεώτερον ἀπειθεῖν. ἀλλ' εὖ καὶ γενναίως εἰπέ· τί σοι δοκεῖ εἶναι ἐπιστήμη;*

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ χρή, ὦ Σώκρατες, ἐπειδήπερ ὑμεῖς κελεύετε. πάντως γάρ, ἄν τι καὶ ἁμάρτω, ἐπανορθώσετε.

IV. *ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν, ἄνπερ γε οἷοί τε ὦμεν.*

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ τοίνυν μοι καὶ ἃ παρὰ Θεοδώρου ἄν τις μάθοι ἐπιστῆμαι εἶναι, γεωμετρία τε καὶ ἃς νῦν δὴ
D *σὺ διῆλθες, καὶ αὖ σκυτοτομική τε καὶ αἱ τῶν ἄλλων δημιουργῶν τέχναι, πᾶσαί τε καὶ ἑκάστη τούτων, οὐκ ἄλλο τι ἢ ἐπιστήμη εἶναι.*

ΣΩ. Γενναίως γε καὶ φιλοδώρως, ὦ φίλε, ἓν αἰτηθεὶς πολλὰ δίδως καὶ ποικίλα ἀνθ' ἁπλοῦ.

ΘΕΑΙ. Πῶς τί τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἴσως μὲν οὐδέν· ὃ μέντοι οἶμαι, φράσω. ὅταν λέγῃς σκυτικήν, μή τι ἄλλο φράζεις ἢ ἐπιστήμην ὑποδημάτων ἐργασίας;

5 *λέγει ὁ Θεόδωρος* Ξς, *ὁ* om. 𝔄ΔΠ *Bkk.* 12 *γε* om. EFς. 14 *ἐπιστήμη Hrm.* *δὴ* om. ΔΠΞF, ante *νῦν* ponit *Λ.* 17 *ἐπιστῆμαι Γ.* 18 *γε*] *μοι* ς.

2 *τῷ ὄντι* saepe additur proverbiis. Cf. Wyttenbach. annot. in Phaed. p. 156 sq. Proverbium autem legitur apud Apost. XVII 46a, ubi v. Leutschius.

6 *ἀπιστεῖν. τὸ ἀπειθεῖν. οὕτω Πλάτων.* Phavor.

οὔτε θέμις — ἀπειθεῖν adiecta tantum sunt praecedentibus, non coniuncta. Similis est enuntiatorum coniunctio p. 179B *ἁλισκόμενος καὶ ταύτῃ, ᾗ τὰς τῶν ἄλλων δόξας κυρίας ποιεῖ, αὗται δὲ* (cum tamen) *ἐφάνησαν τοὺς ἐκείνου λόγους οὐδαμῇ ἀληθεῖς ἡγούμεναι.* P. 157E *οἶσθα γάρ που ὅτι — ἐλέγχεσθαι δοκεῖ ὃν ἄρτι διῇμεν λόγον, ὡς παντὸς μᾶλλον ἡμῖν ψευδεῖς αἰσθήσεις ἐν αὐτοῖς γιγνομένας, καὶ πολλοῦ δεῖ τὰ φαινόμενα ἑκάστῳ ταῦτα καὶ εἶναι.*

8 *εὖ καὶ γενναίως.* cf. ad p. 151E.

14 *ἐπιστῆμαι.* Theaetetus cum nesciat quid sit definitio, enumerationem putat a se exigi artium, quae voce *ἐπιστήμη* contineantur. Quare non mireris pluralem *ἐπιστῆμαι*, quem numerum Plato paullo infra non posuit, 'cum in talibus posterius potissimum vocabulum respicere soleant veteres.' (Hdf.)

20 *Πῶς τί τοῦτο λέγεις;* P. 208E *Πῶς τί τοῦτο;* Cf. Stallbaumium ad Hipp. mai. 297E et G. Hermannum praef. ad Soph. Ant. p. VI sq. ed 3.

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Τί δ', ὅταν τεκτονικήν; μή τι ἄλλο ἢ ἐπιστήμην E τῆς τῶν ξυλίνων σκευῶν ἐργασίας;

ΘΕΑΙ. Οὐδὲ τοῦτο.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν ἀμφοῖν, οὗ ἑκατέρα ἐπιστήμη, τοῦτο ὁρίζεις;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δ' ἐπερωτηθέν, ὦ Θεαίτητε, οὐ τοῦτο ἦν, τίνων ἡ ἐπιστήμη, οὐδὲ ὁπόσαι τινές. οὐ γὰρ ἀριθμῆσαι αὐτὰς βουλόμενοι ἠρόμεθα, ἀλλὰ γνῶναι ἐπιστήμην αὐτὸ ὅ τί ποτ' ἐστίν. ἢ οὐδὲν λέγω;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς.

ΣΩ. Σκέψαι δὴ καὶ τόδε. εἴ τις ἡμᾶς τῶν φαύλων 147 τι καὶ προχείρων ἔροιτο, οἷον περὶ πηλοῦ, ὅ τί ποτ' ἐστίν, εἰ ἀποκριναίμεθα αὐτῷ πηλὸς ὁ τῶν χυτρέων καὶ πηλὸς ὁ τῶν ἰπνοπλαθῶν καὶ πηλὸς ὁ τῶν πλινθουργῶν, οὐκ ἂν γελοῖοι εἶμεν;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΣΩ. Πρῶτον μέν γέ που οἰόμενοι συνιέναι ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀποκρίσεως τὸν ἐρωτῶντα, ὅταν εἴπωμεν πηλός, εἴτε ὁ τῶν κοροπλαθῶν προσθέντες εἴτε ἄλλων ὡντινων- B οὖν δημιουργῶν. ἢ, οἴει, τίς τι συνίησίν τινος ὄνομα, ὃ μὴ οἶδεν τί ἐστιν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

8 δ' ς *Tur.*, δέ γε ΓC a b c i B[m] *Bkk.*, δέ γ' ἐρωτηθέν *Hsch.* 16 ἰπνοπλαθῶν] κοροπλάθων γρ. Π[e] (Π[2a]) B E F a c ς. 17 εἶμεν 𝔄Δ et fortasse Π[1e] *Hdf.*, ὦμεν ς.

4 Οὐδὲ τοῦτο sc. ἄλλο τι φράζω.

10 αὐτὸ nomini generis femini iunctum, ut de rep. II 363 A οὐκ αὐτὸ δικαιοσύνην ἐπαινοῦντες. Hdf.

13 φαύλων καὶ προχείρων. P. 147 C coniunguntur φαύλως καὶ βραχέως ἀποκρίνασθαι et φαῦλόν που καὶ ἁπλοῦν εἰπεῖν, unde patet φαῦλον h. l. dici de rebus non arduis. Diog. La. III 63 ὁ γοῦν φαῦλος λέγεται παρ' αὐτῷ (Πλάτωνι) καὶ ἐπὶ τοῦ ἁπλοῦ. Cf. Pl. de rep. VII 527 D τὸ δ' ἔστιν οὐ πάνυ φαῦλον, ἀλλὰ χαλεπὸν πιστεῦσαι. Arist. nub. 778 φαυλότατα καὶ ῥᾷστα. Ruhnken. ad Tim. p. 268 sq.

16 ἰπνοπλαθῶν. 'Quod mox τῶν κοροπλαθῶν iniicitur mentio, cum tamen hic ἰπνοπλάθαι cum aliis memorentur, in eo profecto nemo offendet, nisi qui putaverit non licuisse Socrati exemplorum varietate pro arbitrio abuti.' Stallb. Cf. ad p. 157 D.

22 τίς, ecquis. Hermannus ad Viger. p. 730.

147 ΣΩ. Οὐδ' ἄρα ἐπιστήμην ὑποδημάτων συνίησιν ὁ ἐπιστήμην μὴ εἰδώς.

ΘΕΑΙ. Οὐ γάρ.

ΣΩ. Σκυτικὴν ἄρα οὐ συνίησιν ὃς ἂν ἐπιστήμην ἀγνοῇ, οὐδέ τινα ἄλλην τέχνην.

ΘΕΑΙ. Ἔστιν οὕτω.

ΣΩ. Γελοία ἄρα ἡ ἀπόκρισις τῷ ἐρωτηθέντι ἐπιστήμη τί ἐστιν, ὅταν ἀποκρίνηται τέχνης τινὸς ὄνομα. τινὸς γὰρ
C ἐπιστήμην ἀποκρίνεται οὐ τοῦτ' ἐρωτηθείς.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἔπειτά γέ που ἐξὸν φαύλως καὶ βραχέως ἀποκρίνασθαι περιέρχεται ἀπέραντον ὁδόν. οἷον καὶ ἐν τῇ τοῦ πηλοῦ ἐρωτήσει φαῦλόν που καὶ ἁπλοῦν εἰπεῖν ὅτι γῆ ὑγρῷ φυραθεῖσα πηλὸς ἂν εἴη, τὸ δ' ὅτου ἐὰν χαίρειν.

V. ΘΕΑΙ. Ῥᾴδιον, ὦ Σώκρατες, νῦν γε οὕτω φαίνεται· ἀτὰρ κινδυνεύεις ἐρωτᾶν οἷον καὶ αὐτοῖς ἡμῖν ἔναγχος εἰσῆλθε διαλεγομένοις, ἐμοί τε καὶ τῷ σῷ ὁμω-
D νύμῳ τούτῳ Σωκράτει.

ΣΩ. Τὸ ποῖον δή, ὦ Θεαίτητε;

ΘΕΑΙ. Περὶ δυνάμεών τι ἡμῖν Θεόδωρος ὅδε ἔγραφε, τῆς τε τρίποδος πέρι καὶ πεντέποδος, ἀποφαίνων ὅτι μήκει οὐ ξύμμετροι τῇ ποδιαίᾳ, καὶ οὕτω κατὰ μίαν ἑκάστην

8 ἀποκρίνεσθαί τι est 1. respondere aliquid, *etwas, mit etwas antworten*, ut h. l. et p. 182E Οὐδὲν ἄρα ἐπιστήμην μᾶλλον ἢ μὴ ἐπιστήμην ἀπεκρινάμεθα, p. 187B καί μοι τοῦτο ἀποκεκρίσθω. 2. respondere ad aliquid, *etwas beantworten*, ut p. 148B ὅ γε ἐρωτᾷς περὶ ἐπιστήμης, οὐκ ἂν δυναίμην ἀποκρίνασθαι, al.

12 ἐν τῇ τοῦ πηλοῦ ἐρωτήσει. P. 164D καὶ οὕτω δὴ μῦθος ἀπώλετο . . . ὁ τῆς ἐπιστήμης καὶ αἰσθήσεως. Krueger. § 47, 7, 6.

13 γῆ ὑγρῷ φυραθεῖσα. Lobeckius ad Aiac. 239 p. 182 ed. 2 'Εἰκῇ πάντα φύρειν, πάντα φύρων καὶ συγχέων dici solet, non φυρᾶν. v. Plat. Phaed. 97B legg. XII 950A Phileb. 15E, sed massam aqua aliove liquore imbuere φυρᾶν, ut Aesch. sept. 48. Arist. nub. 979. Aristot. probl. XXI 11 et 16. Themist. orat. XXXII 359D totque aliis locis, ut contraria exempla aut antiquitate auctoris excusentur aut mendi suspicionem afferant.' Stb.

18 τούτῳ: cf. prol. p. 22.

20 Δύναμις est quadratum. Itaque δύναμις τρίπους est quadratum tripedale, πεντέπους quinquepedale. Iam has δυνάμεις Theodorus demonstravit esse μήκει οὐ ξύμμετροι τῇ ποδιαίᾳ. ξύμμετρα vero μεγέθη λέγεται τὰ διὰ τῶν αὐτῶν μέτρων μετρούμενα. Heron. def. 128. Quare μήκει ξύμμετροι sunt δυνάμεις, quarum latera sunt commensurabilia. Quae cum ita se habeant, apparet latera quadrati tripedalis vel quinquepedalis non commensurabilia esse lateri quadrati pedalis 'i. e. si rem ad numeros rettuleris, quadrata radix numeri ternarii aut quinarii est irrationalis.' (Hdf.)

προαιρούμενος μέχρι τῆς ἑπτακαιδεκάποδος· ἐν δὲ ταύτῃ πως ἐνέσχετο. ἡμῖν οὖν εἰσῆλθέ τι τοιοῦτον, ἐπειδὴ ἄπειροι τὸ πλῆθος αἱ δυνάμεις ἐφαίνοντο, πειραθῆναι ξυλλαβεῖν εἰς ἕν, ὅτῳ πάσας ταύτας προσαγορεύσομεν τὰς δυνάμεις. E

ΣΩ. Ἦ καὶ εὕρετέ τι τοιοῦτον;

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε δοκοῦμεν. σκόπει δὲ καὶ σύ.

ΣΩ. Λέγε.

ΘΕΑΙ. Τὸν ἀριθμὸν πάντα δίχα διελάβομεν. τὸν μὲν δυνάμενον ἴσον ἰσάκις γίγνεσθαι τῷ τετραγώνῳ τὸ σχῆμα ἀπεικάσαντες τετράγωνόν τε καὶ ἰσόπλευρον προσείπομεν.

ΣΩ. Καὶ εὖ γε.

ΘΕΑΙ. Τὸν τοίνυν μεταξὺ τούτου, ὧν καὶ τὰ τρία καὶ τὰ πέντε καὶ πᾶς ὃς ἀδύνατος ἴσος ἰσάκις γενέσθαι, ἀλλ' 148

4 προσαγορεύσομεν 𝔄ΠΛΤΞΣBEFHZ[r] ci, προσαγορεύομεν ΔC, προσαγορεύσαιμεν Γ, προσαγορεύσωμεν ς. 8 τὸν 𝔄ΔΠ *Hdf.* de Steph. correctione, τὸ ς. 13 ὧν 𝔄Δ[a]Π[a] *Hdf.*, ᾧ Λς. 14 ἴσος ἰσάκις ΔΠΓ *Bkk.*, ἰσάκις ἴσος ς.

2 πως significat non consilio, sed casu Theodorum in quadrato septem et decem pedum substitisse, ita ut hoc non sit premendum.

3 ξυλλαβεῖν εἰς ἕν. 'ἕν τι εἶδος quaeritur, quod hoc δυνάμεων nomine appelletur, velut post Socrates ait p. 148D πειρῶ μιμούμενος τὴν περὶ τῶν δυνάμεων ἀπόκρισιν, ὥσπερ ταύτας πολλὰς οὔσας ἑνὶ εἴδει περιέλαβες, οὕτω καὶ τὰς πολλὰς ἐπιστήμας ἑνὶ λόγῳ προσειπεῖν.' Heindorfius.

8 Τὸν ἀριθμὸν πάντα, 'totam numerorum seriem, ut Phaed. 104 A ὁ ἥμισυς τοῦ ἀριθμοῦ ἅπας.' Heindorfius.

τὸν μὲν δυνάμενον. Theon. Smyrn. arith. XXI p. 56 Bu. τῶν ἀριθμῶν οἱ μὲν ἰσάκις ἴσοι τετράγωνοί εἰσιν, οἱ δὲ ἀνισάκις ἄνισοι ἑτερομήκεις καὶ προμήκεις· καὶ ἁπλῶς οἱ διχῶς πολλαπλασιαζόμενοι ἐπίπεδοι, οἱ δὲ τριχῶς στερεοί. λέγονται δὲ ἐπίπεδοι ἀριθμοὶ καὶ τρίγωνοι καὶ τετράγωνοι καὶ στερεοὶ καὶ τἆλλα οὐ κυρίως, ἀλλὰ καθ' ὁμοιότητα τῶν χωρίων ἃ καταμετροῦσιν. Ibid. XIX p. 49 Bu. τὸ ἓν πρῶτον τετράγωνον· ἔστι γὰρ ἅπαξ ἓν ἕν. εἶτα περισσὸς ὁ τρία· τοῦτον ἂν προσθῇς τὸν γνώμονα τῷ ἑνί, ποιήσεις τετράγωνον ἰσάκις ἴσον· ἔσται γὰρ κατὰ μῆκος β' καὶ κατά πλάτος β'.

α α
α
α α

13 Τὸν τοίνυν μεταξὺ τούτου. Theon. Smyrn. arith. XIX p. 48 Bu. πρώτη δυὰς ἔστω ἄλφα ἐκκείμενα δύο τάδε, τὸ σχῆμα αὐτῶν ἔσται ἑτερόμηκες· κατὰ γὰρ τὸ μῆκός ἐστιν ἐπὶ δύο, κατὰ δὲ τὸ πλάτος ἐφ' ἕν. μετὰ δὲ δύο ἐστὶν ἄρτιος ὁ δ', ἃ ἢν προσθῶμεν τοῖς πρώτοις δύο ἄλφα καὶ περιθῶμεν τὰ δ' τοῖς β', γίνεται ἑτερόμηκες τὸ τῶν ς' σχῆμα· κατὰ γὰρ τὸ μῆκος γίνεται ἐπὶ τρία, κατὰ δὲ τὸ πλάτος ἐπὶ δύο.

α α α
α α
α α α

13 ὧν refertur ad τὸν sc. ἀριθμόν. Pluralis pronominis relativi post nomen singulare non nunquam infertur. P. 179C περὶ δὲ τὸ παρὸν ἑκάστῳ πάθος, ἐξ ὧν αἱ αἰσθήσεις καὶ αἱ κατὰ ταύτας δόξαι γίγνονται. Cf. ad p. 209A.

148 ἢ πλείων ἐλαττονάκις ἢ ἐλάττων πλεονάκις γίγνεται, μείζων δὲ καὶ ἐλάττων ἀεὶ πλευρὰ αὐτὸν περιλαμβάνει, τῷ προμήκει αὖ σχήματι ἀπεικάσαντες προμήκη ἀριθμὸν ἐκαλέσαμεν.

ΣΩ. Κάλλιστα. ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο;

ΘΕΑΙ. Ὅσαι μὲν γραμμαὶ τὸν ἰσόπλευρον καὶ ἐπίπεδον ἀριθμὸν τετραγωνίζουσι, μῆκος ὡρισάμεθα, ὅσαι B δὲ τὸν ἑτερομήκη, δυνάμεις, ὡς μήκει μὲν οὐ ξυμμέτρους ἐκείναις, τοῖς δ' ἐπιπέδοις ἃ δύνανται. καὶ περὶ τὰ στερεὰ ἄλλο τοιοῦτον.

ΣΩ. Ἄριστά γ' ἀνθρώπων, ὦ παῖδες· ὥστε μοι δοκεῖ ὁ Θεόδωρος οὐκ ἔνοχος τοῖς ψευδομαρτυρίοις ἔσεσθαι.

ΘΕΑΙ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, ὅ γε ἐρωτᾷς περὶ ἐπιστήμης, οὐκ ἂν δυναίμην ἀποκρίνασθαι ὥσπερ περὶ τοῦ μήκους καὶ τῆς δυνάμεως. καίτοι σύ γέ μοι δοκεῖς τοιοῦτόν τι ζητεῖν· ὥστε πάλιν αὖ φαίνεται ψευδὴς ὁ Θεόδωρος.

C ΣΩ. Τί δαί; εἴ σε πρὸς δρόμον ἐπαινῶν μηδενὶ οὕτω δρομικῷ ἔφη τῶν νέων ἐντετυχηκέναι, εἶτα διαθέων

15 μήκους καὶ 𝔄ΔΠ° Bkk., μήκους τε καὶ ς. 18 δαί Δ[a]B[a] 𝔄[2] ς, δέ 𝔄[1]ΠΔb. 19 ἔφη post δρομικῷ ponunt 𝔄ΔΠ Bkk., post μηδενὶ ς.

1 μείζων δέ. Membro relativo additur absolutum particula δέ. Cf. Stallbaumius ad Gorg. 452 D.

6 'γραμμαὶ nunc esse videntur quae alias vocari solent πλευραί, pro quibus Plato γραμμαὶ dixit propterea, quod statim τὸν ἰσόπλευρον ἀριθμὸν memorat.' Stallbaumius. πλευρὰς autem sive γραμμὰς quadrati esse radices satis apparet.

ἐπίπεδον. Theon. Smyrn. arith. VII p. 34 Bu. τῶν δὲ συνθέτων τοὺς μὲν ὑπὸ δύο ἀριθμῶν περιεχομένους καλοῦσιν ἐπιπέδους, ὡς κατὰ δύο διαστάσεις θεωρουμένους καὶ οἷον ὑπὸ μήκους καὶ πλάτους περιεχομένους· τοὺς δὲ ὑπὸ τριῶν στερεοὺς ὡς καὶ τὴν τρίτην διάστασιν προσειληφότας.

7 μῆκος igitur significat numerum, quem nos dicimus rationalem.

ὅσαι δὲ τὸν ἑτερομήκη sc. ἀριθμὸν τετραγωνίζουσι, 'quaecunque autem lineae latera sunt eius quadrati, in quod redigi potest numerus oblongus.' Heindorfius. ἑτερομήκης h. l. non aliter accipi potest quam προμήκης.

8 δυνάμεις, potentiae, h. l. sunt numeri, quos nos irrationales appellamus.

9 ἃ δύνανται sc. αἱ γραμμαί, areis, quas efficiunt.

11 ἀνθρώπων superlativis apponitur, ut eorum vis augeatur. P. 195 B Ὀρθότατα ἀνθρώπων. Similiter p. 170 E οἵ γέ μοι τὰ ἐξ ἀνθρώπων πράγματα (mirum quanta negotia) παρέχουσιν. Astius, lex. Plat. I p. 178.

12 οὐκ ἔνοχος τοῖς ψευδομ. Cf. p. 145 C. Hdf.

19 διαθέων 'h. e. in cursus certamine. Est enim multis verbis cum διά compositis haec

τοῦ ἀκμάζοντος καὶ ταχίστου ἡττήθης, ἧττόν τι ἂν οἴει ἀληθῆ τόνδ' ἐπαινέσαι; 148

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὴν ἐπιστήμην, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, σμικρόν τι οἴει εἶναι ἐξευρεῖν καὶ οὐ τῶν πάντῃ ἄκρων;

ΘΕΑΙ. Νὴ τὸν Δί' ἔγωγε καὶ μάλα γε τῶν ἀκροτάτων.

ΣΩ. Θάρρει τοίνυν περὶ σαυτῷ καὶ τὶ οἴου Θεόδωρον λέγειν, προθυμήθητι δὲ παντὶ τρόπῳ τῶν τε ἄλλων D *πέρι καὶ ἐπιστήμης λαβεῖν λόγον, τί ποτε τυγχάνει ὄν.*

ΘΕΑΙ. Προθυμίας μὲν ἕνεκεν, ὦ Σώκρατες, φανεῖται.

VI. *ΣΩ. Ἴθι δή· καλῶς γὰρ ἄρτι ὑφηγήσω· πειρῶ μιμούμενος τὴν περὶ τῶν δυνάμεων ἀπόκρισιν, ὥσπερ ταύτας πολλὰς οὔσας ἑνὶ εἴδει περιέλαβες, οὕτω καὶ τὰς πολλὰς ἐπιστήμας ἑνὶ λόγῳ προσειπεῖν.*

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες, πολλάκις δὴ E *αὐτὸ ἐπεχείρησα σκέψασθαι ἀκούων τὰς παρὰ σοῦ ἀποφερομένας ἐρωτήσεις· ἀλλὰ γὰρ οὔτ' αὐτὸς δύναμαι πεῖσαι ἐμαυτὸν ὡς ἱκανῶς τι λέγω, οὔτ' ἄλλου ἀκοῦσαι λέγοντος οὕτως, ὡς σὺ διακελεύει, οὐ μὲν δὴ αὖ οὐδὲ ἀπαλλαγῆναι τοῦ μέλειν.*

2 *ἀληθῆ* 𝔄 *Δ*ª *Π*ª *Bkk.*, *ἀληθῶς* ς. 5 *ἀκρῶν Π*ᵐª ς, *ἀκριβῶν* 𝔄, *ἀκριβῶν Δ Π Tur.* 22 *μέλειν* 𝔄 *Δ Π* F *Tur.*, *μέλλειν* ς, *εὑρεῖν γρ.* BCE a c.

vis et significatio, ut certaminis notionem contineant. v. G. Hermann. ad Viger. p. 854.' Stallbaumius. De repentina subiecti mutatione v. Stallb. ad Gorg. 510B.

4 '*ὥσπερ νῦν δὴ ἔλεγον* pertinent ad seq. *ἐξευρεῖν*, ea, qua modo dicebam, ratione invenire.' Heindorfius.

5 *ἄκρων*. 'Winckelmannus ad Euthyd. p. 166 *ἄκρων* putat ob sequens *τῶν ἀκροτάτων* invectum esse. Enimvero hoc ipsum profecto eiusmodi est, ut scripturam *ἄκρων* omnino postulet atque flagitet. Nam si *ἀκριβῶν* scribatur, perquam inepte deinde subsequatur *καὶ μάλα γε τῶν ἀκροτάτων*.' Stallbaumius, quem v. in Jahni annal. 1840 XXVIII p. 362.

8 *Θάρρει—περὶ σαυτῷ*. Phaed. 114D *θαρρεῖν χρὴ περὶ τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ ἄνδρα*. Krueger. ad Thuc. VI 9, 2.

13 *ὑφηγήσω*. Cf. ad p. 179D.

16 *ἑνὶ λόγῳ προσειπεῖν*. Soph. 220C *Τὸ δὲ ἀγκίστροις καὶ τριόδουσι πληγῇ γιγνόμενον ἕτερον μὲν ἐκεῖνον, πληκτικὴν δέ τινα θήραν ἡμᾶς προσειπεῖν ἑνὶ λόγῳ νῦν χρεών*.

21 *οὐδὲ ἀπαλλαγῆναι τοῦ μέλειν* sc. *δύναμαι*, ne desistere quidem possum ab hac re sedulo tractanda. Heindorfius *μέλλειν* retinuit et ita explicavit, ut mente repeteret *λέγειν οὕτως*,

ΣΩ. Ὠδίνεις γάρ, ὦ φίλε Θεαίτητε, διὰ τὸ μὴ κενὸς ἀλλ' ἐγκύμων εἶναι.

ΘΕΑΙ. Οὐκ οἶδα, ὦ Σώκρατες· ὃ μέντοι πέπονθα λέγω.

149 ΣΩ. Εἶτα, ὦ καταγέλαστε, οὐκ ἀκήκοας ὡς ἐγώ εἰμι υἱὸς μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς Φαιναρέτης;

ΘΕΑΙ. Ἤδη τοῦτό γε ἤκουσα.

ΣΩ. Ἆρα καὶ ὅτι ἐπιτηδεύω τὴν αὐτὴν τέχνην ἀκήκοας;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλ' εὖ ἴσθ' ὅτι· μὴ μέντοι μου κατείπῃς πρὸς τοὺς ἄλλους. λέληθα γάρ, ὦ ἑταῖρε, ταύτην ἔχων τὴν τέχνην· οἱ δέ, ἅτε οὐκ εἰδότες, τοῦτο μὲν οὐ λέγουσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲ ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν. ἢ καὶ τοῦτο ἀκήκοας;

B ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Εἴπω οὖν σοι τὸ αἴτιον;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

6 βλοσυρᾶς 𝔄, βλοσσυρᾶς ΓΞ EFb, σοβαρᾶς coni. Stephanus. 15 ἀπορώτατος *Stb.* ad Meno. 80 A.

ὡς σὺ διακελεύει, qui frequens sane est scriptorum usus. cf. p. 185 C. Ei assensus est Stallbaumius in Jahni annal. 1840 XXVIII p. 362 sq.

6 γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς. Casaubonus ad Athen. V 219 a interpretatur generosae et ferocis, Schweighaeuserus autem ad eundem locum h. l. βλοσυρὰ accipit pro σεμνή. Atque σεμνὰς Socrates dicit μαίας p. 150 A. Cf. de rep. VII 535 B ζητητέον μὴ μόνον γενναίους τε καὶ βλοσυροὺς τὰ ἤθη, ubi v. Stallbaumius. G. Curtius, Stud. zur griech. u. lat. Gram. I 2 p. 295 βλοσυρὸς interpretatur *stattlich, hochansehnlich.*

12 κατείπῃς. De rep. X 595 B οὐ γάρ μου κατερεῖτε πρὸς τοὺς τῆς τραγῳδίας ποιητάς.

15 ἄτοπα sunt in Socrate 'omnia, quae cum vel a communi hominum consuetudine vel a sensu more ratione Graecorum vel ab ipsius Socratis ingenio universo notabilem in modum discrepare viderentur, animos hominum quodammodo feriebant atque vel risum vel admirationem excitabant.' M. Fleischeri de Socrat. atopia syntagma. Emmerich 1855 p. 8. Inde facile cognoveris talem hominem ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν. Apte Stallbaumius contulit Meno. p. 79 E Ὦ Σώκρατες, ἤκουον μὲν ἔγωγε πρὶν καὶ συγγενέσθαι σοι, ὅτι σὺ οὐδὲν ἄλλο ἢ αὐτός τε

ΣΩ. Ἐννόησον δὴ τὸ περὶ τὰς μαίας ἅπαν ὡς ἔχει, 149 καὶ ῥᾷον μαθήσει ὃ βούλομαι. οἶσθα γάρ που ὡς οὐδεμία αὐτῶν ἔτι αὐτὴ κυϊσκομένη τε καὶ τίκτουσα ἄλλας μαιεύεται, ἀλλ' αἱ ἤδη ἀδύνατοι τίκτειν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Αἰτίαν δέ γε τούτου φασὶν εἶναι τὴν Ἄρτεμιν, ὅτι ἄλοχος οὖσα τὴν λοχείαν εἴληχε. στερίφαις μὲν οὖν ἄρα οὐκ ἔδωκε μαιεύεσθαι, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἀσθε- C νεστέρα ἢ λαβεῖν τέχνην ὧν ἂν ᾖ ἄπειρος· ταῖς δὲ δι' ἡλικίαν ἀτόκοις προσέταξε τιμῶσα τὴν αὑτῆς ὁμοιότητα.

ΘΕΑΙ. Εἰκός.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τόδε εἰκός τε καὶ ἀναγκαῖον, τὰς κυούσας καὶ μὴ γιγνώσκεσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν μαιῶν ἢ τῶν ἄλλων;

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ διδοῦσαί γε αἱ μαῖαι φαρμάκια καὶ ἐπᾴδουσαι δύνανται ἐγείρειν τε τὰς ὠδῖνας καὶ μαλθακωτέρας, ἂν βούλωνται, ποιεῖν, καὶ τίκτειν τε D

2 ὡς 𝔄 Δ^e Γ C abci *Tur.*, ὃ ὡς *H*, ὅτι (ὡς) Ξ, ὅτι ς. 18 ἂν] 𝔄 Δ^a Π^a *Bkk.*, ὧν ἂν E B^ma ς.

ἀπορεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖς ἀπορεῖν.

1 Ἐννόησον — καὶ ῥᾷον μαθήσει. Eadem protasis paratactica p. 154 C *Σμικρὸν λαβὲ παράδειγμα, καὶ πάντα εἴσει ἃ βούλομαι.* p. 183 D *ἐρώτα οὖν, καὶ ἀκούσει.* p. 198 A *σκόπει τίνων δεῖται ὀνομάτων —· μαθήσει δ' ἐντεῦθεν σαφέστερον τί λέγω.*

2 οἶσθα — ὡς. Phil. 48 A *Τὴν δ' ἐν ταῖς κωμῳδίαις διάθεσιν ἡμῶν τῆς ψυχῆς, ἆρ' οἶσθ' ὡς ἔστιν κἀν τούτοις μῖξις λύπης τε καὶ ἡδονῆς;*

6 *Ἄρτεμιν.* De hac Artemide Ilithyia cf. Welcker, kl. Schrift. III p. 203 sq.

7 *ἄλοχος.* Pollux III 15 *Πλάτων δὲ τὴν παρθένον, ὡς οὔπω λοχευθεῖσαν, ἄλοχον καλεῖ.* Fischerus. De voc. *στερίφαι* Timaeus p. 238 *στεῖραι, παρὰ τὸ στερεὰν ἔχειν τὴν ὑστέραν,* ubi v. Ruhnken.

8 *ἔδωκε.* Dii enim quibus ipsi insignes sunt artibus, eas hominibus impertire possunt.

10 *τιμῶσα τὴν αὑτ. ὁμ.*, similitudini sui id tribuens. De leg. VII 796 C *ἃ δὴ πάντως μιμεῖσθαι πρέπον ἂν εἴη κόρους τε ἅμα καὶ κόρας, τὴν τῆς θεοῦ χάριν τιμῶντας, πολέμου τ' ἐν χρείᾳ καὶ ἑορτῶν ἕνεκα.* Heindorfius.

13 *ἢ τῶν ἄλλων.* Post ἢ omissum est *ὑπό*, ut Phaedr. 255 A *ὑπὸ ξυμφοιτητῶν ἤ τινων ἄλλων.*

16 *φαρμάκια*, *Mittelchen*, cui formae aliquid contemptus inesse videbatur Buttmanno ad Phaedr. 268 C. Obstetrices autem quod medicamenta puerperis praebebant, dictae sunt etiam *ἀκέστριαι* sive *ἀκεστρίδες*. Cf. Welcker, kl. Schr. III p. 194.

17 *ἐπᾴδουσαι.* De carminibus, quibus obstetrices parturientium dolores leniebant et partum accelerabant, v. Welcker l. l. p. 70.

149 *δὴ τὰς δυστοκούσας, καὶ ἐὰν νέον ὂν δόξῃ ἀμβλίσκειν, ἀμβλίσκουσιν;*

ΘΕΑΙ. *Ἔστι ταῦτα.*

ΣΩ. *Ἆρ' οὖν ἔτι καὶ τόδε αὐτῶν ᾔσθησαι, ὅτι καὶ προμνήστριαί εἰσι δεινόταται, ὡς πάσσοφοι οὖσαι περὶ τοῦ γνῶναι ποίαν χρὴ ποίῳ ἀνδρὶ συνοῦσαν ὡς ἀρίστους παῖδας τίκτειν;*

ΘΕΑΙ. *Οὐ πάνυ τοῦτο οἶδα.*

ΣΩ. *Ἀλλ' ἴσθ' ὅτι ἐπὶ τούτῳ μεῖζον φρονοῦσιν ἢ ἐπὶ*
E *τῇ ὀμφαλητομίᾳ. ἐννόει γάρ· τῆς αὐτῆς ἢ ἄλλης οἴει τέχνης εἶναι θεραπείαν τε καὶ ξυγκομιδὴν τῶν ἐκ γῆς καρπῶν καὶ αὖ τὸ γιγνώσκειν εἰς ποίαν γῆν ποῖον φυτόν τε καὶ σπέρμα καταβλητέον;*

1 *νέον ὂν*] *νεογνὸν* Abresch. auct. Thuc. p. 237, *δέον* Heindorfius, *ἀνεμιαῖον* Heusdius spec. crit. p. 28, *αὖ* Dissenius, kl. Schr. p. 206., *μόνον* Astius, *ἀναγκαῖον* Stallbaumius, *κυούμενον* Winckelmannus, *γε ὅσιον* C. F. Hermannus, *γε γόνον* sive *ἄγονον* sive *νεοττὸν* F. W. Wagnerus. Ph. Buttmannus in verbo *νέον* aliud aliquod delituisse pro certo habuit, quo abiiciendi partum causa significaretur, ut *νοσῶδες ὄν*. 2 *ἀμβλίσκουσιν* circumscripsit *Hrm*.

1 *νέον ὄν*. Stephanus in margine: 'Durius fuerit dictum hic *νέον ὂν* ideoque suspicione non caret apud me hic locus.' Dubitavit enim an *νέον* de fetu in matris utero usurpari possit, eumque secuti editores longe plurimi aliquid novi protulerunt; sed nulla adhuc medela omnium assensu comprobata est. Abreschium enim refutavit Fischerus, Heusdium Buttmannus (auctar. p. 496. cf. Heusdii init. phil. Pl. II 1 p. 55), Heindorfius non satisfecit Dissenio et Stallbaumio, Stallbaumius et Hermannus non Wagnero. Quod vero in libris omnibus traditur *νέον ὄν*, eius defensionem suscepit Steinhartus, qui l. l. p. 207 n. 38 *νέον* interpretatur '*allzu jung*', ita ut absolutum comparativi loco sit. Sed desideratur, si *νέον* ita accipitur, infinitivus, qui vix suppleri poterit. Matthiae § 448. Quae cum ita sint, locus videtur nondum satis expeditus esse.

2 *ἀμβλίσκουσιν*. 'Quod *ἀμβλίσκουσι* scripsit pro *ἀμβλίσκειν*, et lenis est structurae mutatio et necessaria prorsus propter proxime praecedens illud *ἀμβλίσκειν*.' Heindorfius. Propter structuram mutatam significatio verbi *ἀμβλίσκειν* fortasse mutata est. Nam si pro *ἀμβλίσκουσι* positus esset infinitivus *ἀμβλίσκειν*, suspensus is esset e verbis *δύναται ποιεῖν*, unde etiam *τίκτειν* pendet, et significaret simpliciter abortiri, non abortiri facere. Cf. Poll. IV 208 *ἀμβλίσκουσι δὲ τὸ ἀμβλίσκειν ποιοῦσιν, φησὶν ὁ Πλάτων*. Buttmann, ausf. gr. Spr. II p. 111 ed. 2.

4 *τόδε αὐτῶν*. P. 182 A *Σκόπει δή μοι τόδε αὐτῶν*. P. 163 B *Αὐτό γε — τοῦτο αὐτῶν, ὅπερ ὁρῶμέν τε καὶ ἀκούομεν, ἐπίστασθαι φήσομεν*. P. 161 B *ὃ θαυμάζω τοῦ ἑταίρου σου*.

5 *προμνήστριαι, αἱ συνάγουσαι τὸν γάμον*. Poll. III 31. Stb. Cf. C. F. Hermann, Privatalterth. § 30. 4.

6 *ποίαν χρὴ — τίκτειν*, qualem oporteat quali viro iugare, ut quam optimos liberos procreent. Krueger. § 56, 10, 5. Cf. Dem. in Neaer. 122 *τὰς*

ΘΕΑΙ. Οὔκ, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς.

ΣΩ. Εἰς γυναῖκα δέ, ὦ φίλε, ἄλλην μὲν οἴει τοῦ τοιούτου, ἄλλην δὲ ξυγκομιδῆς;

ΘΕΑΙ. Οὔκουν εἰκός γε.

ΣΩ. Οὐ γάρ. ἀλλὰ διὰ τὴν ἄδικόν τε καὶ ἄτεχνον 150 ξυναγωγὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ᾗ δὴ προαγωγεία ὄνομα, φεύγουσι καὶ τὴν προμνηστικὴν ἅτε σεμναὶ οὖσαι αἱ μαῖαι, φοβούμεναι μὴ εἰς ἐκείνην τὴν αἰτίαν διὰ ταύτην ἐμπέσωσιν· ἐπεὶ ταῖς γε ὄντως μαίαις μόναις που προσήκει καὶ προμνήσασθαι ὀρθῶς.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τὸ μὲν τοίνυν τῶν μαιῶν τοσοῦτον, ἔλαττον δὲ τοῦ ἐμοῦ δράματος. οὐ γὰρ πρόσεστι γυναιξὶν ἐνίοτε μὲν εἴδωλα τίκτειν, ἔστι δ᾽ ὅτε ἀληθινά, τοῦτο δὲ μὴ ῥᾴ- B διον εἶναι διαγνῶναι. εἰ γὰρ προσῆν, μέγιστόν τε καὶ κάλλιστον ἔργον ἦν ἂν ταῖς μαίαις τὸ κρίνειν τὸ ἀληθές τε καὶ μή. ἢ οὐκ οἴει;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

VII. *ΣΩ.* Τῇ δέ γ᾽ ἐμῇ τέχνῃ τῆς μαιεύσεως τὰ μὲν ἄλλα ὑπάρχει ὅσα ἐκείναις, διαφέρει δὲ τῷ τε ἄνδρας

2 τοῦ τοιούτου] τούτου *Hsch.* 6 προαγωγεία *Δ*[1a] *Hdf.*, προαγωγία 𝔄 *Δ*[a] *Π*[a], προαγωγίᾳ *Δ*[c] *Π*[c], προαγωγείᾳ ς.

δὲ γυναῖκας (ἔχομεν) τοῦ παιδοποιεῖσθαι γνησίως καὶ τῶν ἔνδον φύλακα πιστὴν ἔχειν.

2 τοῦ τοιούτου i. e. τοῦ γιγνώσκειν ποῖον σπέρμα καταβλητέον sc. τέχνην.

6 προαγωγεία est ἄδικος; extremum enim supplicium lenocinio constitutum erat. Aesch. Tim. 184 τοὺς προαγωγοὺς γράφεσθαι κελεύει, κἂν ἁλῶσι, θανάτῳ ζημιοῦν. Deinde dicitur esse ἄτεχνος. Lenones enim non id spectant, qualis mulier quali viro iuncta optimos pariat liberos, sed sunt turpilucricupidi. De nominativo προαγωγεία cf. Krueger. § 48, 3, 6. Similiter p. 157 B dictum est ᾧ δὴ ἀθροίσματι ἄνθρωπόν τε τίθενται καὶ λίθον καὶ ἕκαστον ζῷόν τε καὶ εἶδος. Aliis locis additum est ὄνομα. Cf. Stallbaumius ad Cratyl. 392 B.

13 τοῦ ἐμοῦ δράματος. 'Non vulgari significatu h. l. δρᾶμα adhibetur de negotio seu munere, quo quis fungitur. Simili, sed alio tamen modo p. 169 B σὺ δὲ κατ᾽ Ἀνταῖόν τί μοι μᾶλλον δοκεῖς τὸ δρᾶμα δρᾶν, et de rep. V 451 C μετὰ ἀνδρεῖον δρᾶμα παντελῶς διαπερανθὲν τὸ γυναικεῖον αὖ περαίνειν.' Heind.

ἐνίοτε μὲν — ἔστι δ᾽ ὅτε. Similiter p. 191 C τῷ μὲν — τῷ δὲ — ἐνίοις δὲ — ἔστι δ᾽ οἷς. Cf. ad p. 207 D.

14 εἴδωλα ut h. l. ἀληθινοῖς opponuntur, ita contraria sunt inter se C εἴδωλον καὶ ψεῦδος et γόνιμόν τε καὶ ἀληθὲς et E ψευδῆ καὶ εἴδωλα et τὸ ἀληθές. Eodem modo dictum soph. 266 B εἴδωλα, ἀλλ᾽ οὐκ αὐτά. symp. 212 A τίκτειν οὐκ εἴδωλα ἀρετῆς, ἅτε οὐκ εἰδώλου ἐφαπτομένῳ, ἀλλ᾽ ἀληθῆ, ἅτε τοῦ ἀληθοῦς ἐφαπτομένῳ.

150 *ἀλλὰ μὴ γυναῖκας μαιεύεσθαι καὶ τῷ τὰς ψυχὰς αὐτῶν*
τικτούσας ἐπισκοπεῖν ἀλλὰ μὴ τὰ σώματα. μέγιστον δὲ
τοῦτ' ἔνι τῇ ἡμετέρᾳ τέχνῃ, βασανίζειν δυνατὸν εἶναι
C *παντὶ τρόπῳ, πότερον εἴδωλον καὶ ψεῦδος ἀποτίκτει τοῦ*
νέου ἡ διάνοια ἢ γόνιμόν τε καὶ ἀληθές. ἐπεὶ τόδε γε καὶ
ἐμοὶ ὑπάρχει ὅπερ ταῖς μαίαις· ἄγονός εἰμι σοφίας, καὶ
ὅπερ ἤδη πολλοί μοι ὠνείδισαν, ὡς τοὺς μὲν ἄλλους ἐρωτῶ,
αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀποκρίνομαι περὶ οὐδενὸς διὰ τὸ μηδὲν
ἔχειν σοφόν, ἀληθὲς ὀνειδίζουσιν. τὸ δὲ αἴτιον τούτου
τόδε· μαιεύεσθαί με ὁ θεὸς ἀναγκάζει, γεννᾶν δὲ ἀπεκώ-

5 τε 𝔄 *Hdf.*, τι ς Burger. p. 47. 8 *διὰ τὸ — σοφόν* seclusit *Hsch.*

4 *ψεῦδος.* Opponitur *ἀληθές*, ut p. 151 D *ἀλλά μοι ψεῦδός τε ξυγχωρῆσαι καὶ ἀληθὲς ἀφανίσαι οὐδαμῶς θέμις.* Cf. Heindorfius ad Crat. 385 C.

6 *ἄγονός εἰμι σοφίας.* P. 157 C *ΣΩ. Οὐ μνημονεύεις, ὅτι ἐγὼ μὲν οὔτ' οἶδα οὔτε ποιοῦμαι τῶν τοιούτων οὐδὲν ἐμόν, ἀλλ' εἰμὶ αὐτῶν ἄγονος, σὲ δὲ μαιεύομαι καὶ τούτου ἕνεκα ἐπᾴδω τε καὶ παρατίθημι ἑκάστων τῶν σοφῶν ἀπογεύσασθαι, ἕως ἂν εἰς φῶς τὸ σὸν δόγμα ξυνεξαγάγω· ἐξαχθέντος δέ, τότ' ἤδη σκέψομαι εἴτ' ἀνεμιαῖον εἴτε γόνιμον ἀναφανήσεται.* P. 161 B *ΣΩ. . . . τὸ δὲ γιγνόμενον οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι οὐδεὶς τῶν λόγων ἐξέρχεται παρ' ἐμοῦ ἀλλ' ἀεὶ παρὰ τοῦ ἐμοὶ προσδιαλεγομένου, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἐπίσταμαι πλέον πλὴν βραχέος, ὅσον λόγον παρ' ἑτέρου σοφοῦ λαβεῖν καὶ ἀποδέξασθαι μετρίως.* Cf. de rep. I 337 A, III 394 D, symp. 212 D. Cf. proleg. p. 20.

10 *μαιεύεσθαι.* De hoc loco est Plutarchi quaestio Platonica prima *τί δήποτε τὸν Σωκράτην ὁ θεὸς μαιοῦσθαι μὲν ἐκέλευσεν ἑτέρους, αὐτὸν δὲ γεννᾶν ἀπεκώλυσεν; ὡς ἐν Θεαιτήτῳ λέγεται.* Huius rei Plutarchus caussam esse dicit, quod qui gignant ipsi, non sint iusti iudices eorum, quae ab aliis gignantur; sua enim cuique maxime probari. Socratem igitur, ut integrum veritatis iudicem se praebeat, nihil de suis se dicere profiteri. Deinde Socratem, quam unam existimet sapientiam, eius in hominibus nullam esse generationem, nullam inventionem putare, sed unam reminiscentiam. *Ὅθεν οὐδὲν ἐδίδασκε Σωκράτης, ἀλλὰ ἐνδιδοὺς ἀρχὰς ἀποριῶν ὥσπερ ὠδίνων τοῖς νέοις ἐπήγειρε καὶ ἀνεκίνει καὶ ξυνεξῆγε τὰς ἐμφύτους νοήσεις· καὶ τοῦτο μαιωτικὴν τέχνην ὠνόμαζεν οὐκ ἐντιθεῖσαν ἔξωθεν, ὥσπερ ἕτεροι προσεποιοῦντο, νοῦν τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ἀλλ' ἔχοντας οἰκεῖον ἐν ἑαυτοῖς, ἀτελῆ δὲ καὶ συγκεχυμένον καὶ δεόμενον τοῦ τρέφοντος καὶ βεβαιοῦντος ἐπιδεικνύθουσαν.* p. 1000 E.

ὁ θεός. Plut. l. l. p. 999 E *Πότερον οὖν τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ὡς κριτικωτέραν ἢ γονιμωτέραν οὖσαν θεὸν προσεῖπε; καθάπερ Μένανδρος· 'ὁ νοῦς γὰρ ἡμῶν ὁ θεός' καὶ Ἡράκλειτος· 'ἦθος ἀνθρώπου δαίμων'. Ἦ θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον ὡς ἀληθῶς αἴτιον ὑφηγήσατο Σωκράτει τοῦτο τῆς φιλοσοφίας τὸ γένος, ᾧ τοὺς ἄλλους ἐξετάζων ἀεὶ τύφου καὶ πλάνης καὶ ἀλαζονείας καὶ τοῦ βαρεῖς εἶναι πρῶτον μὲν αὐτοῖς, εἶτα καὶ τοῖς συνοῦσιν ἀπήλλαττεν;* Stallbaumius Socratem putaverat arti obstetriciae suae Apollinem praefecisse, prouti obstetrices praesidem Dianam habeant Apollinis sororem. Sed fortasse curiosiores sunt, qui dei

λυσεν. εἰμὶ δὴ οὖν αὐτὸς μὲν οὐ πάνυ τις σοφός, οὐδέ τί 150
μοι ἔστιν εὕρημα τοιοῦτο, γεγονὸς τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἔκγο- D
νον· οἱ δ' ἐμοὶ ξυγγιγνόμενοι τὸ μὲν πρῶτον φαίνονται
ἔνιοι μὲν καὶ πάνυ ἀμαθεῖς, πάντες δὲ προϊούσης τῆς
ξυνουσίας, οἷσπερ ἂν ὁ θεὸς παρείκῃ, θαυμαστὸν ὅσον
ἐπιδιδόντες, ὡς αὑτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις δοκοῦσι, καὶ τοῦτο
ἐναργὲς ὅτι παρ' ἐμοῦ οὐδὲν πώποτε μαθόντες, ἀλλ' αὐτοὶ
παρ' αὑτῶν πολλὰ καὶ καλὰ εὑρόντες τε καὶ κατέχοντες. τῆς
μέντοι μαιείας ὁ θεός τε καὶ ἐγὼ αἴτιος. ᾧδε δὲ δῆλον· πολλοὶ
ἤδη τοῦτο ἀγνοήσαντες καὶ ἑαυτοὺς αἰτιασάμενοι, ἐμοῦ E
δὲ καταφρονήσαντες, ἢ αὐτοὶ ἢ ὑπ' ἄλλων πεισθέντες,
ἀπῆλθον πρωιαίτερον τοῦ δέοντος, ἀπελθόντες δὲ τά τε
λοιπὰ ἐξήμβλωσαν διὰ πονηρὰν ξυνουσίαν καὶ τὰ ὑπ'
ἐμοῦ μαιευθέντα κακῶς τρέφοντες ἀπώλεσαν, ψευδῆ καὶ
εἴδωλα περὶ πλείονος ποιησάμενοι τοῦ ἀληθοῦς, τελευ-
τῶντες δ' αὑτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἔδοξαν ἀμαθεῖς εἶναι.

1 *τις* 𝔄ΔΠ *Hrm.*, *τι* ϛ. 3 *δ' ἐμοὶ* 𝔄Δ *Bkk.*, *δέ μοι**ϛ. 4 *ἐνίοτε* 𝔄, *ἐνίοτε* ΔΠ^{1e}. 5 *παρείκοι* E ϛ. 8 *κατέχοντες*] *τεκόντες* Π^{2a} 𝔟 Schanz. l. l. p. 29, *ἑκόντες* Π^{2e}. Fortasse *ἔχοντες* legendum est. 10 *ἤδη ἢ τοῦτο* Schleiermacherus. 11 *ἢ αὐτοὶ ἢ* Heusdius p. 30 et *Hdf.*, *αὐτοὶ ἢ* P 𝔟, *ἢ αὐτοὶ* *Bkk.* cum ceteris libris et ϛ, *ἢ αὐτὸ* *Ast.* coni.

nomen, quod Plato non tradidit, anquirere studènt, praesertim cum ὁ θεὸς etiam alias ita positum inveniatur, ut quem deum philosophus significaverit vix dici possit. Cf. apol. 19 A *ὅμως τοῦτο μὲν ἴτω ὅπῃ τῷ θεῷ φίλον*, ibid. 35 D *καὶ ὑμῖν ἐπιτρέπω καὶ τῷ θεῷ κρῖναι περὶ ἐμοῦ*, ibid. 42 *ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.* Huc referendum etiam illud *ἐὰν θεὸς θέλῃ.*

1 '*πάνυ τις σοφὸς* satis tuebuntur exempla ab Astio ad Protag. 340 D collata impr. Phaedr. 228 B *εἰ μὴ πάνυ τις ἦν μακρός.*' C. F. Hermannus.

5 *ὁ θεός.* Auctor Theagis, qui hunc locum imitatus est, hunc deum Socratis esse daemonium arbitratus est. Quod quam absurdum sit, Schleiermacherus II 3 p. 254 sq. ed. 2. ostendit.

6 *καὶ τοῦτο*, et id quidem, quamquam. Matthiae § 470. 6.

7 *ἐναργὲς ὅτι* eodem modo usurpatum esse liquet quo *δῆλον ὅτι.* Quare cum C. F. Hermanno comma delevi inter *ἐναργὲς* et *ὅτι* positum.

8 *εὑρόντες τε καὶ κατέχοντες.* P. 164 D *μαθὼν καὶ μεμνημένος.* symp. 175 D *δῆλον γὰρ ὅτι εὗρες αὐτὸ καὶ ἔχεις.*

10 *ἑαυτοὺς αἰτιασάμενοι κτλ.*, se ipsos auctores illius sapientiae praedicantes, quam colloquentes cum Socrate adepti erant, Socratem autem ipsum contemnentes, nimirum quae ipsius sit ars ignorantes.

11 *ἢ αὐτοὶ ἢ ὑπ' ἄλλων πεισθέντες.* L. Dissenius (kl. Schrift. p. 206 sq.) probata Heindorfii ratione *τοῦτο ἀγνοήσαντες* non ad dichotomiam pertinere putans locum sic interpretatur: *Viele, indem sie dieses nicht wussten, und entweder aus eige-*

151 ὧν εἷς γέγονεν Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου καὶ ἄλλοι πάνυ πολλοί. οἷς, ὅταν πάλιν ἔλθωσι δεόμενοι τῆς ἐμῆς ξυνουσίας καὶ θαυμαστὰ δρῶντες, ἐνίοις μὲν τὸ γιγνόμενόν μοι δαιμόνιον ἀποκωλύει ξυνεῖναι, ἐνίοις δὲ ἐᾷ, καὶ πάλιν αὐτοὶ ἐπιδιδόασι. πάσχουσι δὲ δὴ οἱ ἐμοὶ ξυγγιγνόμενοι καὶ τοῦτο ταὐτὸν ταῖς τικτούσαις· ὠδίνουσι γὰρ καὶ ἀπορίας ἐμπίπλανται νύκτας τε καὶ ἡμέρας πολὺ μᾶλλον ἢ ἐκεῖναι. ταύτην δὲ τὴν ὠδῖνα ἐγείρειν τε καὶ ἀποπαύειν ἡ
B ἐμὴ τέχνη δύναται. καὶ οὗτοι μὲν δὴ οὕτως. ἐνίοτε δέ, ὦ Θεαίτητε, οἵ ἂν μοι μὴ δόξωσί πως ἐγκύμονες εἶναι, γνοὺς ὅτι οὐδὲν ἐμοῦ δέονται, πάνυ εὐμενῶς προμνῶμαι καί, ξὺν θεῷ εἰπεῖν, πάνυ ἱκανῶς τοπάζω οἷς ἂν ξυγγενόμενοι ὄναιντο. ὧν πολλοὺς μὲν δὴ ἐξέδωκα Προδίκῳ, πολλοὺς δὲ ἄλλοις σοφοῖς τε καὶ θεσπεσίοις ἀνδράσι.

2 οἷς Π^{2a}, οὓς Δ^{e}ΓΠ^{1}. 5 αὐτοὶ 𝔄Δ *Hrm.*, οὗτοι ς. 12 ξὺν Δ𝔄^{2}, om. 𝔄^{1}Π^{1e}. 14 ἄλλοις Δ𝔄^{2}Π^{2e} *Hdf.*, ἄλλους ς.

nem Wahn, oder durch Andere überredet sich selbst alles zuschrieben, mich aber verachteten, gingen fort.

1 Ἀριστείδης Lysimachi filius, nepos Aristidis illius, qui cognomine Iustus est appellatus. Memoratur etiam Lach. 178A. Inepte de eo disserit scriptor Theag. p. 130A, ubi v. Schleiermacherus.

3 καὶ θαυμαστὰ δρῶντες. Similiter symp. 213D οὑτοσὶ ζηλοτυπῶν με καὶ φθονῶν θαυμαστὰ ἐργάζεται καὶ λοιδορεῖταί τε καὶ τὼ χεῖρε μόγις ἀπέχεται. Stb. Apol. 35A θαυμάσια ἐργαζομένους, ὡς δεινόν τι οἰομένους πείσεσθαι.

4 δαιμόνιον ἀποκωλύει. De hoc daemonio prohibente v. Stallbaumius ad apol. 31D.

5 ʻοὗτοι speciose; at vide ne illud Socrates urgeat, in illorum profectibus nullam suam operam cerni.ʼ C. F. Hermannus.

11 προμνῶμαι. Xen. symp. III 10 Σὺ δὲ δή, ἔφη ὁ Καλλίας, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς, ὦ Σώκρατες; καὶ ὃς μάλα σεμνῶς ἀνασπάσας τὸ πρόσωπον· ἐπὶ μαστροπείᾳ εἶπεν. cf. IV 36 sq.

12 ξὺν θεῷ εἰπεῖν. Usurpatur haec formula multum variata (Lobeck. ad Ai. 779), si quis in narratione rerum egregie gestarum deorum invidiam avertere vult. Cf. Sauppius ad Prot. 317B.

13 Προδίκῳ. De Antisthene haec narrat Socrates apud Xen. symp. IV 62 Οἶδα μέν, ἔφη, σε Καλλίαν τουτονὶ προαγωγεύσαντα τῷ σοφῷ Προδίκῳ, ὅτε ἑώρας τοῦτον μὲν φιλοσοφίας ἐρῶντα, ἐκεῖνον δὲ χρημάτων δεόμενον· οἶδα δέ σε Ἱππίᾳ τῷ Ἠλείῳ, παρ' οὗ οὗτος καὶ τὸ μνημονικὸν ἔμαθεν.

14 ἄλλοις σοφοῖς τε καὶ θεσπεσίοις ἀνδρ. Welckerus (kl. Schr. II p. 401) a Platone putat significari Evenum Parium, qui apol. 20B τῆς ἀνθρωπίνης τε καὶ πολιτικῆς ἀρετῆς ἐπιστήμων fuisse dicitur. Atque Prodico et Eveno a Socrate eos suspicatur traditos esse adolescentes, qui minus in studio, plus in rebus atque usu versarentur. Prodicus dicitur Protag. 315E πάσσοφος καὶ θεῖος; Evenus Phaedr. 267, Protagoras Theaet. 152A dicitur σοφός. σοφοὶ saepe appellabantur, qui eius eruditionis et doctrinae partici-

ταῦτα δή σοι, ὦ ἄριστε, ἕνεκα τοῦδε ἐμήκυνα, ὑποπτεύων 151
σε, ὥσπερ καὶ αὐτὸς οἴει, ὠδίνειν τι κύοντα ἔνδον. προσ-
φέρου οὖν πρός με ὡς πρὸς μαίας υἱὸν καὶ αὐτὸν C
μαιευτικόν, καὶ ἃ ἂν ἐρωτῶ, προθυμοῦ ὅπως οἷός τ' εἶ,
οὕτως ἀποκρίνασθαι. καὶ ἐὰν ἄρα σκοπούμενός τι ὧν
ἂν λέγῃς ἡγήσωμαι εἴδωλον καὶ μὴ ἀληθές, εἶτα ὑπεξ-
αιρῶμαι καὶ ἀποβάλλω, μὴ ἀγρίαινε ὥσπερ αἱ πρωτοτό-
κοι περὶ τὰ παιδία. πολλοὶ γὰρ ἤδη, ὦ θαυμάσιε, πρός
με οὕτω διετέθησαν, ὥστε ἀτεχνῶς δάκνειν ἕτοιμοι εἶναι,
ἐπειδάν τινα λῆρον αὐτῶν ἀφαιρῶμαι, καὶ οὐκ οἴονταί με
εὐνοίᾳ τοῦτο ποιεῖν, πόρρω ὄντες τοῦ εἰδέναι ὅτι οὐδεὶς
θεὸς δύσνους ἀνθρώποις, οὐδ' ἐγὼ δυσνοίᾳ τοιοῦτον οὐδὲν D
δρῶ, ἀλλά μοι ψεῦδός τε ξυγχωρῆσαι καὶ ἀληθὲς ἀφανίσαι
οὐδαμῶς θέμις.

VIII. *Πάλιν δὴ οὖν ἐξ ἀρχῆς, ὦ Θεαίτητε, ὅ τί ποτ' ἐστὶν ἐπιστήμη πειρῶ λέγειν· ὡς δ' οὐχ οἷός τ' εἶ, μηδέποτ' εἴπῃς. ἐὰν γὰρ θεὸς ἐθέλῃ καὶ ἀνδρίζῃ, οἷός τ' ἔσει.*

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μέντοι, ὦ Σώκρατες, σοῦ γε οὕτω
παρακελευομένου αἰσχρὸν μὴ οὐ παντὶ τρόπῳ προθυμεῖ-
σθαι ὅ τί τις ἔχει λέγειν. δοκεῖ οὖν μοι ὁ ἐπιστάμενός τι E
αἰσθάνεσθαι τοῦτο ὃ ἐπίσταται, καὶ ὥς γε νυνὶ φαίνεται,
οὐκ ἄλλο τί ἐστιν ἐπιστήμη ἢ αἴσθησις.

6 *ὑπεξαιρῶμαι Bkk.*, *ὑπεξαίρωμαι* libri. 8 *ἤδη*] *δὴ* Plut. quaest. Plat. 999 D. 10 *με* add. *Hdf.* e Plut. l. l.

pes erant, qua illis temporibus sophistae floruerunt, maxime qui eloquentia insignes (*θεσπέσιοι*) erant.

1 *ὑποπτεύων*. 'De participio post *ἕνεκα τοῦδε* explicationis causa illato Protag. 348 D, Phaed. 102 D.' Stallbaumius.

2 *ὥσπερ καὶ αὐτὸς οἴει*: p. 148 E.

6 '*εἶτα* pro *καὶ εἶτα* positum, de quo usu v. ad apol. p. 23 C.' Stallbaumius.

8 *πολλοὶ ἤδη* et *πολλοὶ δὴ* non ita possunt pariter usurpata fuisse, ut *πολλοὶ ἤδη* plenior forma iure dicatur, quae est Stallbaumii (ad Phaed. 108 C) opinio. Suam enim vim et potestatem servat utraque particula; est igitur *πολλοὶ ἤδη* iam multi, *viele schon*, et frequentatur, ubi res a multis iam factae vel fieri solitae narrantur, *πολλοὶ δὴ* autem est multi sane, *wirklich viele*, ita ut *δὴ* habeat vim confirmandi et asseverandi.

20 *αἰσχρὸν μὴ οὐ*. 'Prot. 352 D *αἰσχρόν ἐστι καὶ ἐμοὶ σοφίαν καὶ ἐπιστήμην μὴ οὐχὶ πάντων κράτιστον φάναι εἶναι*. Erast. 139 A *αἰσχρὸν ἐν τούτοις — μὴ οὐχ ἡγεῖσθαι*. Xen. Cyrop. II 2, 20, de rep. Lac. VI 2. Sic etiam post *αἰσχύνεσθαι*, *αἰσχύνην εἶναι* aliasque formulas, in quibus latet negatio, *μὴ οὐ* infertur.' Stallbaumius.

ΣΩ. *Εὖ γε καὶ γενναίως, ὦ παῖ· χρὴ γὰρ οὕτως ἀποφαινόμενον λέγειν. ἀλλὰ φέρε δὴ αὐτὸ κοινῇ σκεψώμεθα, γόνιμον ἢ ἀνεμιαῖον τυγχάνει ὄν. αἴσθησις, φῄς, ἐπιστήμη;*

ΘΕΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Κινδυνεύεις μέντοι λόγον οὐ φαῦλον εἰρηκέναι*
152 *περὶ ἐπιστήμης, ἀλλ' ὃν ἔλεγε καὶ Πρωταγόρας. τρόπον δέ τινα ἄλλον εἴρηκε τὰ αὐτὰ ταῦτα. φησὶ γάρ που πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπον εἶναι, τῶν μὲν ὄντων, ὡς ἔστι, τῶν δὲ μὴ ὄντων, ὡς οὐκ ἔστιν. ἀνέγνωκας γάρ που;*

ΘΕΑΙ. *Ἀνέγνωκα καὶ πολλάκις.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν οὕτω πως λέγει, ὡς οἷα μὲν ἕκαστα ἐμοὶ φαίνεται, τοιαῦτα μέν ἐστιν ἐμοί, οἷα δὲ σοί, τοιαῦτα δὲ αὖ σοί· ἄνθρωπος δὲ σύ τε κἀγώ;*

ΘΕΑΙ. *Λέγει γὰρ οὖν οὕτω.*

B *ΣΩ.* *Εἰκὸς μέντοι σοφὸν ἄνδρα μὴ ληρεῖν· ἐπακολουθήσωμεν οὖν αὐτῷ. ἆρ' οὐκ ἐνίοτε πνέοντος ἀνέμου τοῦ αὐτοῦ ὁ μὲν ἡμῶν ῥιγοῖ, ὁ δ' οὔ; καὶ ὁ μὲν ἠρέμα, ὁ δὲ σφόδρα;*

ΘΕΑΙ. *Καὶ μάλα.*

ΣΩ. *Πότερον οὖν τότε αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ τὸ πνεῦμα*

15 *δὲ* ante *αὖ* add. 𝔄 *Δ Π Hdf.*, om. ς. 17 *μέντοι* 𝔄 *Δ*ᵃ *Π*ᵃ *Hdf.*, *μέν σοι* ς. 22 *ἑαυτοῦ* J. Frei, quaest. Prot. p. 89 not. *Hsch.*, *ἑαυτὸ* libri *Stb.*, *ἑαυτῷ* ς *Hdf. Bkk.*

1 *Εὖ γε καὶ γενναίως*, probe et libere. '*γενναίως* notionem *παρρησίας* habet.' Heindorfius. P. 146 C *ἀλλ' εὖ καὶ γενναίως εἰπέ.* P. 157 D *εὖ καὶ ἀνδρείως ἀποκρίνου.* P. 166 C *γενναιοτέρως ἐπ' αὐτὸ ἐλθὼν — ἐξέλεγξον.*

3 *γόνιμον.* In priore interrogationis disiunctivae parte non nunquam deest particula. Cf. p. 161 D, 169 D, 173 D, 203 A.

ἀνεμιαῖον etiam p. 157 D opponitur *γόνιμον*: *εἴτε ἀνεμιαῖον εἴτε γόνιμον.* P. 161 A coniunguntur *ἀνεμιαῖόν τε καὶ ψεῦδος*, p. 210 B *ἀνεμιαῖα — καὶ οὐκ ἄξια τροφῆς.*

8 *πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρ.* cf. prol. p. 25.

12 '*καὶ* ante *πολλάκις* vim habet intendendi et augendi, ut in formulis *καὶ πάνυ, καὶ μάλα, καὶ μάλιστα, καὶ σφόδρα.* v. ad Protag. 315 D. Simillimum est *καὶ πολύ, καὶ πολλά*, de quo v. ad remp. VI 500 C, VIII 562 C.' Stb.

13 *Οὐκοῦν οὕτω πως λέγει.* Cratyl. 385 E *ὥσπερ Πρωταγόρας ἔλεγε λέγων πάντων χρημάτων μέτρον εἶναι ἄνθρωπον, ὡς ἄρα οἷα μὲν ἂν ἐμοὶ φαίνηται τὰ πράγματα εἶναι, τοιαῦτα μέν ἐστιν ἐμοί, οἷα δ' ἂν σοί, τοιαῦτα δ' αὖ σοί.*

22 *ἐφ' ἑαυτοῦ.* 'Cf. p. 160 B.' Turicenses.

ψυχρὸν ἢ οὐ ψυχρὸν φήσομεν; ἢ πεισόμεθα τῷ Πρωταγόρᾳ ὅτι τῷ μὲν ῥιγοῦντι ψυχρόν, τῷ δὲ μὴ οὔ; 152

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ φαίνεται οὕτω ἑκατέρῳ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δέ γε φαίνεται αἰσθάνεσθαί ἐστιν;

ΘΕΑΙ. Ἔστι γάρ.

ΣΩ. Φαντασία ἄρα καὶ αἴσθησις ταὐτὸν ἔν τε θερ- C
μοῖς καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις. οἷα γὰρ αἰσθάνεται ἕκαστος, τοιαῦτα ἑκάστῳ καὶ κινδυνεύει εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Αἴσθησις ἄρα τοῦ ὄντος ἀεί ἐστι καὶ ἀψευδές, ὡς ἐπιστήμη οὖσα.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν πρὸς Χαρίτων πάσσοφός τις ἦν ὁ Πρωταγόρας, καὶ τοῦτο ἡμῖν μὲν ἠνίξατο τῷ πολλῷ συρφετῷ, τοῖς δὲ μαθηταῖς ἐν ἀπορρήτῳ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγεν;

ΘΕΑΙ. Πῶς δή, ὦ Σώκρατες, τοῦτο λέγεις; D

ΣΩ. Ἐγὼ ἐρῶ καὶ μάλ' οὐ φαῦλον λόγον, ὡς ἄρα ἓν μὲν αὐτὸ καθ' αὐτὸ οὐδέν ἐστιν, οὐδ' ἄν τι προσεί-

6 *φαίνεται* (σθ superscr.) FH. *αἰσθάνεται* coni. *Ast.*, in textum recepit *Hsch.* 12 *ἀψευδές* 𝔄 *Δ Π Bkk.*, *ἀψευδής* ς.

6 *Τὸ δέ γε φαίνεται κτλ.*, illud, quod modo dixi *φαίνεται*, est sensibus percipere. Quod antea positum erat, eadem forma repetitur. Cf. Heindorfius ad soph. 264 A. 'Alia longe ratio est infra p. 164 B *Τὸ δέ γε οὐχ ὁρᾷ οὐκ ἐπίσταταί ἐστιν, εἴπερ καὶ τὸ ὁρᾷ ἐπίσταται.*' Heind. Cf. ad p. 183 A.

15 *Ἆρ' οὖν*, nonne igitur, ut p. 200 C.

πρὸς Χαρίτων. Idem Socratis iusiurandum legitur Arist. nub. 773 *σοφῶς γε νὴ τὰς Χάριτας.* Cf. Welcker, Gr. Götterl. III p. 201 not. 8.

πάσσοφος h. l. Protagoras dicitur propter calliditatem, qua cum discipulis arcana placita sua communicavit, multitudini autem occultavit.

16 *ἠνίξατο*. Protagoras perplexa oratione videtur usus esse plenaque obscuritatis. cf. ad p. 194 C.

17 *τοῖς δὲ μαθηταῖς*. Ut aliorum philosophorum, ita Protagorae doctrina interior discipulis tradita sermonibus secreto habitis distinguitur ab exteriore et populari. Cf. Wyttenbachi annot. in Phaed. p. 134 sq. Etiam Prot. 315 A discernuntur discipuli Protagorae et auditores. Quare Socrates p. 155 E, ubi hanc interiorem Protagorae disciplinam (*τὰ μυστήρια* p. 156 A) explicaturus est, homines non initiatos arcendos esse dicit.

20 *οὐδὲν — οὐδ' — οὐδ'* non sublata, sed confirmata vi negandi dicitur, ut p. 185 A *Εἴ τι ἄρα περὶ ἀμφοτέρων διανοεῖ, οὐκ ἂν διά γε τοῦ ἑτέρου ὀργάνου, οὐδ' αὖ διὰ τοῦ ἑτέρου περὶ ἀμφοτέρων αἰσθάνοι' ἄν.*

ποις ὀρθῶς οὐδ' ὁποιονοῦν τι, ἀλλ' ἐὰν ὡς μέγα προσαγορεύῃς, καὶ σμικρὸν φανεῖται, καὶ ἐὰν βαρύ, κοῦφον, ξύμπαντά τε οὕτως, ὡς μηδενὸς ὄντος ἑνὸς μήτε τινὸς μήτε ὁποιουοῦν· ἐκ δὲ δὴ φορᾶς τε καὶ κινήσεως καὶ κράσεως πρὸς ἄλληλα γίγνεται πάντα ἃ δή φαμεν εἶναι, οὐκ ὀρθῶς προσαγορεύοντες· ἔστι μὲν γὰρ οὐδέποτ' οὐδέν, ἀεὶ δὲ
E *γίγνεται. καὶ περὶ τούτου πάντες ἑξῆς οἱ σοφοὶ πλὴν Παρμενίδου ξυμφέρεσθον, Πρωταγόρας τε καὶ Ἡράκλειτος καὶ Ἐμπεδοκλῆς, καὶ τῶν ποιητῶν οἱ ἄκροι τῆς ποιήσεως ἑκατέρας, κωμῳδίας μὲν Ἐπίχαρμος, τραγῳδίας δὲ Ὅμηρος, ὃς εἰπὼν*

Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθὺν

πάντα εἴρηκεν ἔκγονα ῥοῆς τε καὶ κινήσεως. ἢ οὐ δοκεῖ τοῦτο λέγειν;

ΘΕΑΙ. *Ἔμοιγε.*

153 IX. *ΣΩ.* *Τίς οὖν ἂν ἔτι πρός γε τοσοῦτον στρατόπεδον καὶ στρατηγὸν Ὅμηρον δύναιτο ἀμφισβητήσας μὴ καταγέλαστος γενέσθαι;*

2 *βαρὺ καὶ κοῦφον* C E a c $\Pi^2 \Gamma^2 B^2$. 7 *πάντες* om. Υ Z[r], post *σοφοὶ* ponunt $\Sigma\, \Xi^2$. *ἑξῆς οἱ*] *ἐξαίσιοι* 𝔄 $\Delta\, \Pi$. 8 *ξυμφερέσθων* $\Delta\, \Sigma$ Y Z[r] Euseb. praep. ev. XIV 4 *Bkk.* probante Schleiermachero. '*In the Bodleian Ms. there is an erasure to the left of the omicron, which seems originally to have been ω. An accent on the penultimate has also been erased. Thus ξυμφερέσθων is supported by the Bodleian p. m.*' Cpl., *συμφέρεσθαι* Π^a, *ξυμφέρεσθον* * ς, *ξυμφέρονται* Stob. ecl. phys. I 19, 9. 11 *ὃς εἰπὼν Hdf.*, *εἰπὼν γάρ* C H a b c B^{2o} *Bkk.*, *εἰπὼν* ς. 17 *μὴ οὐ* Stob. l. l. ς, *οὐ* om. 𝔄 $\Delta\, \Pi^1$ *Hrm.*

8 *ξυμφέρεσθον*. Dualis positus propter dichotomiam, quae sequitur. Dicit enim Plato in hac re omnino consentire inter se non solum Protagoram Heraclitumque, quem secutus est, sed etiam Empedoclem. Cf. Krueger. § 63, 3, 1. De his philosophis v. prol. c. V.

9 *οἱ ἄκροι*. Epicharmus et Homerus dicuntur fons et caput comoediae et tragoediae. Cf. Bernhardy in Erschii encycl. I 35. p. 352 not. 27. *ἄκρος* est summus p. 148 C et 201 C.

10 *Ἐπίχαρμος* Siculus comoediae Doricae princeps in philosophia maxime Pythagoram videtur secutus esse. Quem Plato cum dicit eadem fere docuisse, quae Heraclitus eiusque secta, respexit fortasse versus, quos Alcimus nobis servavit apud Diog. Laert. III 10, 11, ubi legitur: *ἐν μεταλλαγᾷ δὲ πάντες ἐντὶ πάντα τὸν χρόνον*. Sed cum e comoedia quadam fortasse sumpti sint, verisimilius est iis rideri Heraclitum, quam laudari. Cf. Lorenz, Epicharm. p. 103. 115.

11 *Ὅμηρος* dicitur de rep. X 595 B *τῶν καλῶν ἁπάντων τούτων τῶν τραγικῶν πρῶτος διδάσκαλός τε καὶ ἡγεμών*, p. 598 D *ἡγεμὼν τῆς τραγῳδίας*, p. 607 A *πρῶτος τῶν τραγῳδιοποιῶν*. Heraclitea etiam p. 179 E 180 D ab Homero repetuntur.

12 Il. ξ 201. 302.

17 '*μὴ οὐ* necessarium non esse

ΘΕΑΙ. Οὐ ῥᾴδιον, ὦ Σώκρατες. 153

ΣΩ. Οὐ γάρ, ὦ Θεαίτητε. ἐπεὶ καὶ τάδε τῷ λόγῳ σημεῖα ἱκανά, ὅτι τὸ μὲν εἶναι δοκοῦν καὶ τὸ γίγνεσθαι κίνησις παρέχει, τὸ δὲ μὴ εἶναι καὶ ἀπόλλυσθαι ἡσυχία· τὸ γὰρ θερμόν τε καὶ πῦρ, ὃ δὴ καὶ τἆλλα γεννᾷ καὶ ἐπιτροπεύει, αὐτὸ γεννᾶται ἐκ φορᾶς καὶ τρίψεως· τούτω δὲ κινήσεις. ἢ οὐχ αὗται γενέσεις πυρός;

ΘΕΑΙ. Αὗται μὲν οὖν. B

ΣΩ. Καὶ μὴν τό γε τῶν ζῴων γένος ἐκ τῶν αὐτῶν τούτων φύεται.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Τί δέ; ἡ τῶν σωμάτων ἕξις οὐχ ὑπὸ ἡσυχίας μὲν καὶ ἀργίας διόλλυται, ὑπὸ γυμνασίων δὲ καὶ κινήσεων ἐπὶ πολὺ σῴζεται;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ δ' ἐν τῇ ψυχῇ ἕξις οὐχ ὑπὸ μαθήσεως μὲν καὶ μελέτης κινήσεων ὄντων κτᾶταί τε μαθήματα καὶ

6 τούτω $\mathfrak{A}$ (*The ω of τούτῳ [ω?] is partially erased. But the note Δυϊκῶς in the margin is in the ancient hand.*' Cpl. In alt. marg. τοῦτο.) *Δ Bkk.*, τοῦτο Π^{a} ϛ. κινήσεις $\mathfrak{A}$ Δ Π^{1} *Tur.*, κινήση vel κινήσει coni. *Bkk.*, κίνησις $\mathfrak{A}^{m}$ Π^{2a} Stob. l. l. ϛ. 12 δέ *Π Γ Stb.*, δαί $\mathfrak{A}^{2}$ ϛ. 14 ὡς ἐπὶ πολὺ ϛ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ *Hdf.*, ἐπὶ τὸ πολὺ Stob. l. l., ἐπὶ πολὺ *Hrm.* ὡς om. $\mathfrak{A}$ Δ Π^{1e}. τὸ add. *Δ Π.* 17 κινήσεων οὐσῶν Schaefer. ad Lamb. Bos, de ellips. p. 281, Bernhardy, paral. synt. gr. p. 37, κινησέοιν ὄντοιν *Btt.*

probet geminus locus soph. 241 E σχολῇ ποτέ τις οἷός τε ἔσται — μὴ καταγέλαστος εἶναι τὰ ἐναντία ἀναγκαζόμενος αὐτῷ λέγειν.' C. F. Hermannus.

3 ὅτι. 'Pendet ὅτι a praegresso τῷ λόγῳ et σημεῖα haec exponuntur mox verbis τὸ γὰρ θερμὸν etc.' Heindorfius. Recte. Nam quod Stallbaumius alii ὅτι pertinere ad καὶ τάδε σημεῖα ἱκανὰ voluerunt, id propterea fieri nequit, quod illud τὸ μὲν εἶναι — παρέχει iam paullo ante p. 152 D ita dictum erat ἐκ δὲ δὴ φορᾶς τε καὶ κινήσεως καὶ κράσεως πρὸς ἄλληλα γίγνεται πάντα ἃ δή φαμεν εἶναι. Quod autem h. l. adiectum est τὸ δὲ μὴ εἶναι καὶ ἀπόλλυσθαι ἡσυχία, id eiusmodi est, ut ex antecedentibus facile intellegatur, cum merum sit contrarium. σημεῖα illa afferri verbis τὸ γὰρ θερμὸν etc. etiam ex addita particula γὰρ cognoscitur.

6 τούτω. cf. p. 195 B. Krueger. § 58, 1, 3.

7 κινήσεις. Krueger. § 63, 3.

14 'ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ esset plerumque; at vide ne significantius sit longe sive valde, ut Cratyl. 415 A ἄνειν ἐπὶ πολύ.' C. F. Hermannus. Cf. Classen. ad Thuc. 1 12, 2.

17 κινήσεων ὄντων. Participium masculinum pro feminino subrepsit. Quae res cum probabili ratione videretur destituta esse, Schaeferus et Bernhardyus οὐσῶν praetulerunt, quod terminationes participiorum in codicibus saepissime in deterius mutatae sint. Aliter visum est G. Hermanno ad Viger. p. 715, qui

153 C *σῴζεται καὶ γίγνεται βελτίων, ὑπὸ δ' ἡσυχίας ἀμελετησίας τε καὶ ἀμαθίας οὔσης οὔτε τι μανθάνει ἅ τε ἂν μάθῃ ἐπιλανθάνεται;*

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Τὸ μὲν ἄρα ἀγαθὸν κίνησις κατά τε ψυχὴν καὶ κατὰ σῶμα, τὸ δὲ τοὐναντίον;

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἔτι οὖν σοι λέγω νηνεμίας τε καὶ γαλήνας καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὅτι αἱ μὲν ἡσυχίαι σήπουσι καὶ ἀπολλύασι, τὰ δ' ἕτερα σῴζει; καὶ ἐπὶ τούτοις τὸν κολοφῶνα ἀναγκάζω προσβιβάζων τὴν χρυσῆν σειρὰν ὡς οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸν
D *ἥλιον Ὅμηρος λέγει, καὶ δηλοῖ ὅτι ἕως μὲν ἂν ἡ περιφορὰ ᾖ κινουμένη καὶ ὁ ἥλιος, πάντα ἔστι καὶ σῴζεται τὰ ἐν θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις· εἰ δὲ σταίη τοῦτο ὥσπερ δεθέν, πάντα χρήματ' ἂν διαφθαρείη καὶ γένοιτ' ἂν τὸ λεγόμενον ἄνω κάτω πάντα;*

5 *κίνησις* del. *Hsch.* Philol. X p. 187. 9 *αἱ μὲν ἡσυχίαι* del. *Hsch.* 11 *προσβιβάζων Hdf.* e Stob. l. l., qui habet *προβιβάζων*, et schol., *προβιβάζων* 𝔄 *Δ Π*[c] (*Π*[a] *προσβιβάζων*), *προσβιάζων* ς.

participium masculinum in plurali numero coniunctum cum nomine feminino ita excusavit, ut vel aliud masculinum nomen animo scriptoris obversatum esse dicat vel pluralem, quippe natura sua plerumque magis infinitum, potioris generis notationem habere. Huic accessit Lobeckius, qui Aglaoph. 216 sq. et paralip. p. 550 sq. participiorum non motorum exempla e scriptoribus posteriorum temporum satis multa congessit. Cf. Krueger. § 58, 1, 3.

1 *σῴζεται* 'servat, tenet. Nam *σῴζεσθαι* proprium est de memoria vocabulum. P. 163 D *ἔτι ἔχοντα μνήμην αὐτοῦ τούτου καὶ σῳζόμενον.*' Heindorfius.

5 *κίνησις* perspicuitatis causa additum post *τὸ μέν*. Cf. p. 172D *Ἧι τοῖς μὲν τοῦτο, ὃ σὺ εἶπες, ἀεὶ πάρεστι σχολή*. Stallbaumius ad Gorg. 501A.

8 *νηνεμίας τε καὶ γαλήνας* 'ex Homero (Od. V 391 XII 168) sumpsit Plato.' C. Schmidtius, epist. ad Tur. p. 14 sq.

10 *τὸν κολοφῶνα προσβιβάζειν*, pro quo plerumque dicitur *ἐπιτιθέναι, ἐπάγειν τῷ λόγῳ* (Ruhnken. apud Heusd. spec. p. 33 Wyttenbach. ad Plut. de ser. n. v. p. 549D) de eo usurpatur, qui rem ad finem et exitum perducit. Aliam huius adagionis originem narrat schol. ad h. l., aliam Strab. XIV 1, 28. Cf. Leutsch. ad Greg. Cypr. II 86.

'*ἀναγκάζω* probandi h. l. et evincendi vim habet, ut saepe. Sic p. 196B *τούτῳ αὐτῷ ἠναγκάζομεν μὴ εἶναι ψευδῆ δόξαν.*' Heindorfius.

11 *τὴν χρυσῆν σειράν*, de qua v. Il. VIII 17 sq.

12 '*ἡ περιφορά* h. l. est rerum universitas, quae circumvertitur, ut de rep. X 616C *εἶναι γὰρ τοῦτο τὸ φῶς ξύνδεσμον τοῦ οὐρανοῦ, οἷον τὰ ὑποζώματα τῶν τριήρων, οὕτω πᾶσαν ξυνέχον τὴν περιφοράν.*' Heindorfius.

16 *ἄνω κάτω πάντα.* Schol. *Παροιμία, ἄνω κάτω πάντα, ἐπὶ τῶν τὴν τάξιν μεταστρεφόντων.*

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ταῦτα δηλοῦν, ἅπερ λέγεις.

X. *ΣΩ.* Ὑπόλαβε τοίνυν, ὦ ἄριστε, οὑτωσί. κατὰ τὰ ὄμματα πρῶτον, ὃ δὴ καλεῖς χρῶμα λευκόν, μὴ εἶναι αὐτὸ ἕτερόν τι ἔξω τῶν σῶν ὀμμάτων μηδ' ἐν τοῖς ὄμμασι· μηδέ τιν' αὐτῷ χώραν ἀποτάξῃς. ἤδη γὰρ ἂν εἴη τε ὂν E που ἐν τάξει καὶ μένοι καὶ οὐκ ἂν ἐν γενέσει γίγνοιτο.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ πῶς;

ΣΩ. Ἑπώμεθα τῷ ἄρτι λόγῳ μηδὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἓν ὂν τιθέντες· καὶ ἡμῖν οὕτω μέλαν τε καὶ λευκὸν καὶ ὁτιοῦν ἄλλο χρῶμα ἐκ τῆς προσβολῆς τῶν ὀμμάτων πρὸς τὴν προσήκουσαν φορὰν φανεῖται γεγενημένον, καὶ ὃ δὴ ἕκαστον εἶναί φαμεν χρῶμα, οὔτε τὸ προσβάλλον οὔτε τὸ προσβαλλόμενον ἔσται, ἀλλὰ μεταξύ τι ἑκάστῳ ἴδιον γεγο- 154 νός. ἢ σὺ διισχυρίσαιο ἂν ὡς οἷόν σοι φαίνεται ἕκαστον χρῶμα, τοιοῦτον καὶ κυνὶ καὶ ὁτῳοῦν ζῴῳ;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἄλλῳ ἀνθρώπῳ ἆρ' ὅμοιον καὶ σοὶ φαίνεται ὁτιοῦν; ἔχεις τοῦτο ἰσχυρῶς, ἢ πολὺ μᾶλλον, ὅτι οὐδὲ σοὶ αὐτῷ ταὐτὸν διὰ τὸ μηδέποτε ὁμοίως αὐτὸν σεαυτῷ ἔχειν;

ΘΕΑΙ. Τοῦτο μᾶλλόν μοι δοκεῖ ἢ ἐκεῖνο.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν ὃ παραμετρούμεθα ἢ οὗ ἐφαπτό- B μεθα, μέγα ἢ λευκὸν ἢ θερμὸν ἦν, οὐκ ἄν ποτε ἄλλῳ

3 *κατὰ* Bª 𝔄ᵐ ς, *καὶ* 𝔄 *ΔΠ*. 6 *ὄν Bkk.* auctore Heindorfio, *ἂν* libri. *ἐν τῇ γενέσει* Ξ ς. 23 *ὃ Hdf.* cum Ficino Cornario Salvinio obs. misc. II p. 274, *ὦ* libri ς *Hrm.* 24 *ἄλλῳ*] *ἄλλο* 𝔄 *ΔΠ*ᵉ. *ἄλλῳ τῳ προσπ.* ς, *τῳ* om. *Tur.* cum libris omnibus.

Μένανδρος Ἐγχειριδίῳ καὶ ἐν Χήρᾳ· Τὸ λεγόμενον τοῦτ' ἐστὶ νῦν Τἄνω κάτω, φασί, τὰ κάτω δ' ἄνω. ἄνω κάτω omissa copula, ut p. 195 C.

4 *μὴ εἶναι αὐτὸ ἕτερόν τι*, 'non esse id aliud aliquid (h. e. a ceteris rebus diversum suamque ac propriam tenens *οὐσίαν*) extra oculos tuos aut in oculis.' Heindorfius.

9 *τῷ ἄρτι λόγῳ:* p. 152 D.

12 *προσήκουσαν*. Schol. *ἀντὶ τοῦ σύμμετρον*. Cf. p. 156 D *ἄλλο τι τῶν τούτῳ ξυμμέτρων*.

14 *μεταξύ τι* instar substantivi positum. Krueger. § 66, 1, 2. Cf. Stallbaum. ad symp. 202 A.

19 *ἔχεις — ἰσχυρῶς*. 'De *ἔχεις ἰσχυρῶς*, quod idem fere est atque *διισχυρίζει*, v. ad Phaedon. p. 71 B.' Stallb.

23 *Οὐκοῦν κτλ*. Haec dicit Plato: res, quas metimur vel sensibus percipimus, certam quantitatem vel qualitatem non habent; ideo si aliae res ad eas accedunt, mutantur. Neque secus quod metitur vel sensibus percipit, certam quantitatem vel

154 *προσπεσὸν ἄλλο ἂν ἐγεγόνει, αὐτό γε μηδὲν μεταβάλλον· εἰ δὲ αὖ τὸ παραμετρούμενον ἢ ἐφαπτόμενον ἕκαστον ἦν τούτων, οὐκ ἂν αὖ ἄλλου προσελθόντος ἤ τι παθόντος αὐτὸ μηδὲν παθὸν ἄλλο ἂν ἐγένετο. ἐπεὶ νῦν γε, ὦ φίλε, θαυμαστά τε καὶ γελοῖα εὐχερῶς πως ἀναγκαζόμεθα λέγειν, ὡς φαίη ἂν Πρωταγόρας τε καὶ πᾶς ὁ τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ ἐπιχειρῶν λέγειν.*

ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ καὶ ποῖα λέγεις;

C *ΣΩ. Σμικρὸν λαβὲ παράδειγμα, καὶ πάντα εἴσει ἃ βούλομαι. ἀστραγάλους γάρ που ἕξ, ἂν μὲν τέτταρας αὐτοῖς προσενέγκῃς, πλείους φαμὲν εἶναι τῶν τεττάρων καὶ ἡμιολίους, ἐὰν δὲ δώδεκα, ἐλάττους καὶ ἡμίσεις· καὶ οὐδὲ ἀνεκτὸν ἄλλως λέγειν. ἢ σὺ ἀνέξει;*

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν; ἂν σε Πρωταγόρας ἔρηται ἤ τις ἄλλος· ὦ Θεαίτητε, ἔσθ' ὅπως τι μεῖζον ἢ πλέον γίγνεται ἄλλως ἢ αὐξηθέν; τί ἀποκρινεῖ;

ΘΕΑΙ. Ἐὰν μέν, ὦ Σώκρατες, τὸ δοκοῦν πρὸς τὴν D *νῦν ἐρώτησιν ἀποκρίνωμαι, ὅτι οὐκ ἔστιν· ἐὰν δὲ πρὸς τὴν προτέραν, φυλάττων μὴ ἐναντία εἴπω, ὅτι ἔστιν.*

ΣΩ. Εὖ γε νὴ τὴν Ἥραν, ὦ φίλε, καὶ θείως. ἀτάρ, ὡς ἔοικεν, ἐὰν ἀποκρίνῃ ὅτι ἔστιν, Εὐριπίδειόν τι ξυμβήσεται· ἡ μὲν γὰρ γλῶττα ἀνέλεγκτος ἡμῖν ἔσται, ἡ δὲ φρὴν οὐκ ἀνέλεγκτος.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

qualitatem habet, quapropter pro rebus, quas metitur vel sentit, varium apparet.

2 *εἰ δὲ αὖ — οὐκ ἂν αὖ. αὖ* repetitum, ut non solum protasis protasi, sed etiam apodosis apodosi opposita sit.

ἕκαστον 'i. e. *μέγα ἢ λευκὸν ἢ θερμόν*.' Heind.

4 *ἐπεὶ νῦν γε.* Cf. p. 157 B *τὸ δ' εἶναι πανταχόθεν ἐξαιρετέον, οὐχ ὅτι ἡμεῖς πολλὰ καὶ ἄρτι ἠναγκάσμεθα ὑπὸ συνηθείας καὶ ἀνεπιστημοσύνης χρῆσθαι αὐτῷ.*

5 '*εὐχερῶς* pertinet ad *λέγειν*, parum considerate dicere. Sic infra p. 184 B *Τὸ δὲ εὐχερὲς τῶν ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων καὶ μὴ δι' ἀκριβείας ἐξεταζόμενον*.' Heindorfius. Adverbia saepe cum emphasi quadam a suis vocibus seiunguntur.

11 *προσενέγκῃς* 'i. e. apponas comparandi causa.' Heind.

19 'Post *ἀποκρίνωμαι* mente iterandum *ἀποκρινοῦμαι*.' Heind.

πρὸς τὴν προτέραν 'sc. *τὴν περὶ τῶν ἀστραγάλων*.' Heind.

20 *φυλάττων μὴ ἐναντία εἴπω*, vitans ne pugnantia loquar, ut p. 180 A *εὖ πάνυ φυλάττουσι τὸ μηδὲν βέβαιον ἐᾶν εἶναι*. Cf. Astius ad Gorg. 461 D.

22 *Εὐριπίδειον.* Hippol. 612 *ἡ γλῶσσ' ὀμώμοχ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος.*

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν δεινοὶ καὶ σοφοὶ ἐγώ τε καὶ σὺ ἦμεν πάντα τὰ τῶν φρενῶν ἐξητακότες, ἤδη ἂν τὸ λοιπὸν ἐκ περιουσίας ἀλλήλων ἀποπειρώμενοι, ξυνελθόντες σοφιστικῶς εἰς μάχην τοιαύτην ἀλλήλων τοὺς λόγους τοῖς λόγοις E ἐκρούομεν· νῦν δὲ ἅτε ἰδιῶται πρῶτον βουλησόμεθα θεάσασθαι αὐτὰ πρὸς αὐτά, τί ποτ' ἐστὶν ἃ διανοούμεθα, πότερον ἡμῖν ἀλλήλοις ξυμφωνεῖ ἢ οὐδ' ὁπωστιοῦν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν ἔγωγε τοῦτ' ἂν βουλοίμην.

XI. *ΣΩ.* Καὶ μὴν ἐγώ. ὅτε δ' οὕτως ἔχει, ἄλλο τι ἢ ἠρέμα ὡς πάνυ πολλὴν σχολὴν ἄγοντες πάλιν ἐπανασκεψόμεθα, οὐ δυσκολαίνοντες, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμᾶς αὐτοὺς 155 ἐξετάζοντες, ἅττα ποτ' ἐστὶ ταῦτα τὰ φάσματα ἐν ἡμῖν; ὧν πρῶτον ἐπισκοποῦντες φήσομεν, ὡς ἐγὼ οἶμαι, μηδέποτε μηδὲν ἂν μεῖζον μηδὲ ἔλαττον γενέσθαι μήτε ὄγκῳ μήτε ἀριθμῷ, ἕως ἴσον εἴη αὐτὸ ἑαυτῷ. οὐχ οὕτως;

1 τε *Hdf.*, γε ς. 5 ἐκρούομεν Fischerus ex Ald. et Bas. 1 2, ἐκκρούομεν Zr ς, ἐξεκρούομεν coni. *Hdf.* 6 αὐτά 𝔄 *Hdf.*, αὑτά ς. 9 μὴν καὶ ἐγώ *Ast.* coni., μὴν κἄγωγε *Hsch.* ἐγώ ς, ἔγωγε Δ𝔄² *Hrm.* 10 ἢ om. Γ² *Bkk.* 15 ἴσον εἴη 𝔄ΔΠ *Bkk.*, ἴσον ἂν εἴη ς.

1 *δεινοὶ καὶ σοφοί.* P. 173B *δεινοί τε καὶ σοφοί.* P. 177A iunctim dicit Plato *δεινοὶ καὶ πανοῦργοι. πανουργίαν* autem *τῇ σοφίᾳ* opponit Menex. 246E. Infra autem p. 164C *δεινοὶ* opponuntur *φιλοσόφοις*. Cf. Heindorfius ad Phaedr. 245C.

3 *ἀποπειρᾶσθαι* frequens est de sophistarum tentationibus. Cf. p. 157C Prot. 341D.

5 *κρούειν*, quod de armis usurpatur, quae concutiuntur (Xen. an. VI 1, 10 Thuc. III 22, 2), h. l. translate dictum de *λόγοις*, quae sunt arma sophistarum. Cf. ad p. 165D.

ἰδιῶται sunt Socrates et Theaetetus quippe imperiti artis sophistarum. Eadem de causa p. 197A Socrates se ipsum et Theaetetum *φαύλους* dicit. cf. ad p. 178C.

6 *τί ποτ' ἐστὶν ἃ διαν.*, quid tandem sit quae sentimus. Non quaerit enim, quaenam eae res sint, quas sentiant (*τίνα ποτ' ἐστὶν ἃ δ.*), sed quaenam earum rerum, quas sentiant, sit vis atque natura. P. 155C *τί ποτ' ἐστὶ ταῦτα.* Cf. Frankius ad Dem. IV 10.

7 *πότερον ἡμῖν ἀλλήλ. ξυμφ.*, 'utrum nobis illa inter se coëant. Cf. p. 155B *ταῦτα δή — ὁμολογήματα τρία μάχεται αὐτὰ αὑτοῖς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ.*' Heindorfius.

9 *Καὶ μὴν ἐγώ.* '*καὶ* ad *ἐγὼ* referri licet, sicuti fit in *καὶ γάρ*, quod non tantum est etenim, sed etiam nam etiam. v. ad Menon. 97E.' Stallbaumius. Cf. p. 145D.

10 *σχολὴν ἄγειν* liberi et ingenui hominis est. P. 175D *ἐν ἐλευθερίᾳ τε καὶ σχολῇ τεθραμμένου.*

12 *φάσματα.* 'De verbo *φάσματα* satisfacit, opinor, scholiastae explicatio: *φάσματα λέγει ταῦτα, ὡς τῶν ψυχῶν ἀπατηλά, εἰ μή τις ὀρθῶς αὐτὰ μεταλάβοι.* Quippe phantasmata illa dicit quamvis per se certissima, quoniam nisi quis ea probe exploret, facile mentem decipere queant, ut in illo de talis exemplo accidisse vidimus.' Buttmannus.

155 ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Δεύτερόν δέ γε, ᾧ μήτε προστίθοιτο μήτε ἀφαιροῖτο, τοῦτο μήτε αὐξάνεσθαί ποτε μήτε φθίνειν, ἀεὶ δὲ ἴσον εἶναι.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

B ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ καὶ τρίτον, ὃ μὴ πρότερον ἦν, ἀλλὰ ὕστερον τοῦτο εἶναι ἄνευ τοῦ γενέσθαι καὶ γίγνεσθαι ἀδύνατον;

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ γε δή.

ΣΩ. Ταῦτα δή, οἴομαι, ὁμολογήματα τρία μάχεται αὐτὰ αὑτοῖς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ, ὅταν τὰ περὶ τῶν ἀστραγάλων λέγωμεν, ἢ ὅταν φῶμεν ἐμὲ τηλικόνδε ὄντα, μήτε αὐξηθέντα μήτε τοὐναντίον παθόντα, ἐν ἐνιαυτῷ σοῦ τοῦ νέου νῦν μὲν μείζω εἶναι, ὕστερον δὲ ἐλάττω, μηδὲν τοῦ ἐμοῦ C ὄγκου ἀφαιρεθέντος ἀλλὰ σοῦ αὐξηθέντος. εἰμὶ γὰρ δὴ ὕστερον ὃ πρότερον οὐκ ἦ, οὐ γενόμενος· ἄνευ γὰρ τοῦ γίγνεσθαι γενέσθαι ἀδύνατον, μηδὲν δὲ ἀπολλὺς τοῦ ὄγκου οὐκ ἄν ποτε ἐγιγνόμην ἐλάττων. καὶ ἄλλα δὴ μυρία ἐπὶ μυρίοις οὕτως ἔχει, εἴπερ καὶ ταῦτα παραδεξόμεθα. ἕπει γάρ που, ὦ Θεαίτητε; δοκεῖς γοῦν μοι οὐκ ἄπειρος τῶν τοιούτων εἶναι.

ΘΕΑΙ. Καὶ νὴ τοὺς θεούς γε, ὦ Σώκρατες, ὑπερ-

7 ὕστερον ἀλλὰ libri omnes. 9 δή] δοκεῖ 𝔄ΔΠ. 10 οἴομαι 𝔄$Δ^a$ $Π^a$ Wb., οἶμαι ς. 15 ἀλλὰ σοῦ αὐξηθέντος om. Δ. 20 ἕπει Hdf., εἰπέ libri. γοῦν μοι 𝔄ΔΠ Bkk., μοι γοῦν ς.

2 προστιθέναι sine obiecto legitur etiam de rep. I 339 B Euthyphr. 8 D, ubi v. Stallbaumius. προσθεῖναι et ἀφελεῖν adiecto pronomine τὶ sibi opponuntur Phaed. 95 E, Cratyl. 432 A.

6 ὃ μὴ πρότερον κτλ. 'Sensum hunc esse liquet: quod ante non erat, postea tamen id esse ἄνευ τοῦ γεν. etc., ἀδύνατον, velut post p. 155 C εἰμὶ γὰρ δὴ ὕστερον ὃ πρότερον οὐκ ἦ, οὐ γενόμενος.' Heindorfius.

10 οἴομαι interpositum, ut de leg. VII 798 D.

ὁμολογήματα nunc dicit Socrates, quae antea dixerat φάσματα, quod Theaetetus de illis tribus rebus ei assensus est.

15 ἀλλὰ σοῦ αὐξηθέντος fortasse secludenda sunt. Adscripta enim esse videntur ad hunc locum explicandum.

20 ἕπεσθαι h. l. idem quod μανθάνειν. P. 174 B μανθάνεις γάρ που, ὦ Θεόδωρε, ἢ οὔ;' Heindorfius. Cf. p. 192 C νῦν μὲν γὰρ οὐχ ἕπομαι. p. 193 B καὶ περὶ αἰσθήσεων κατὰ ταὐτά, εἰ ἄρα ἕπει. ΘΕΑΙ. Ἕπομαι. p. 192 E Ἰδὲ δὴ ἐάν τι μᾶλλον νῦν ἐπίσπῃ. p. 185 D Τηρέσω — ἀκολουθεῖς. p. 201 D λέγοντος μέντἂν ἑτέρου — ἀκολουθήσαιμι. Post ὦ Θεαίτητε interrogandi signum posui. Conf. p. 152 A 200 D.

φυῶς ὡς θαυμάζω τί ποτ' ἐστὶ ταῦτα, καὶ ἐνίοτε ὡς ἀληθῶς βλέπων εἰς αὐτὰ σκοτοδινιῶ. 155

ΣΩ. Θεόδωρος γάρ, ὦ φίλε, φαίνεται οὐ κακῶς D τοπάζειν περὶ τῆς φύσεώς σου. μάλα γὰρ φιλοσόφου τοῦτο τὸ πάθος, τὸ θαυμάζειν· οὐ γὰρ ἄλλη ἀρχὴ φιλοσοφίας ἢ αὕτη, καὶ ἔοικεν ὁ τὴν Ἶριν Θαύμαντος ἔκγονον φήσας οὐ κακῶς γενεαλογεῖν. ἀλλὰ πότερον μανθάνεις ἤδη διὸ ταῦτα τοιαῦτ' ἐστὶν, ἐξ ὧν τὸν Πρωταγόραν φαμὲν λέγειν, ἢ οὔπω;

ΘΕΑΙ. Οὔπω μοι δοκῶ.

ΣΩ. Χάριν οὖν μοι εἴσει, ἐάν σοι ἀνδρός, μᾶλλον δὲ ἀνδρῶν ὀνομαστῶν τῆς διανοίας τὴν ἀλήθειαν ἀποκεκρυμμένην συνεξερευνήσωμαι αὐτῶν; E

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ εἴσομαι, καὶ πάνυ γε πολλήν;

XII. ΣΩ. Ἄθρει δὴ περισκοπῶν, μή τις τῶν ἀμυήτων ἐπακούῃ. εἰσὶν δὲ οὗτοι οἱ οὐδὲν ἄλλο οἰόμενοι εἶναι

1 ὡς ante θαυμ. *Bkk.* add. ex 𝔄ΔΠ. 6 θαύμαντος Π[1a], θαύ-
ἢν ῶν
ματος ΔΠ², θάμάντος ΓΞ, ἀθάματος 𝔄[m]. 13 αὐτῶν E, αὐτὴν C, αὐτὴν B[c], αὐτῶν del. *Hsch.*, ζητῶν *Hrm.* 16 ὑπακούῃ coni. *Hdf.*

4 μάλα γὰρ φιλοσόφου τοῦτο τὸ π. 'Arist. metaph. I 2 διὰ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ τὸ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀπόρων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες. ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἴεται ἀγνοεῖν. Et conf. Davis. ad Cic. de nat. deor. I 1 p. 3.' Heindorf. φιλοσοφίας γὰρ ἀρχὴ τὸ θαῦμα. Olympiod. ad Alc. p. 24 et 164. Procl. in Alc. p. 42, ubi v. Creuzer. C. F. Hermannus, Gesch. d. Plat. Phil. p. 153 h. l. notari putat Democritum, qui ἀθαυμασίαν summum esse philosophiae finem statuerat.

6 ἔοικεν ὁ — φήσας, Hesiod. theog. 780 παῦρα δὲ Θαύμαντος θυγάτηρ πόδας ὠκέα Ἶρις.

11 ἀνδρός. 'Apertum est Socratem generaliter et infinite loqui, quamquam de Protagora eiusque familiaribus cogitat.' Stallbaumius. Eodem modo Phaed. 98 B ὁρῶ ἄνδρα τῷ μὲν νῷ οὐδὲν χρώμενον, ubi Anaxagoras significatur. Cf. ad p. 162 A.

13 αὐτῶν. 'De pronomine αὐτῶν post ipsum nomen sic illato v. ad symp. 195 A et Gorg. 482 D.' Stallbaumius. Cf. Dissenius ad Pind. Ol. I 57.

15 ἀμυήτων. Cf. ad p. 152 C.

16 εἰσὶν δὲ οὗτοι. Soph. 246 A Οἱ μὲν εἰς γῆν ἐξ οὐρανοῦ καὶ τοῦ ἀοράτου πάντα ἕλκουσι, ταῖς χερσὶν ἀτεχνῶς πέτρας καὶ δρῦς περιλαμβάνοντες. τῶν γὰρ τοιούτων ἐφαπτόμενοι πάντων διισχυρίζονται τοῦτο εἶναι μόνον, ὃ παρέχει προσβολὴν καὶ ἐπαφήν τινα, ταὐτὸν σῶμα καὶ οὐσίαν ὁριζόμενοι, τῶν δὲ ἄλλων εἴ τίς τί φησι μὴ σῶμα ἔχον εἶναι, καταφρονοῦντες τὸ παράπαν καὶ οὐδὲν ἐθέλοντες ἄλλο ἀκούειν. Hdf. Cf. prol. p. 25.

ἢ οὗ ἂν δύνωνται ἀπρὶξ τοῖν χεροῖν λαβέσθαι, πράξεις δὲ καὶ γενέσεις καὶ πᾶν τὸ ἀόρατον οὐκ ἀποδεχόμενοι ὡς ἐν οὐσίας μέρει.

ΘΕΑΙ. Καὶ μὲν δή, ὦ Σώκρατες, σκληρούς γε λέγεις
156 καὶ ἀντιτύπους ἀνθρώπους.

ΣΩ. Εἰσὶν γάρ, ὦ παῖ, μάλ' εὖ ἄμουσοι. ἄλλοι δὲ πολὺ κομψότεροι, ὧν μέλλω σοι τὰ μυστήρια λέγειν. ἀρχὴ δέ, ἐξ ἧς καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν πάντα ἤρτηται, ἥδε αὐτῶν, ὡς τὸ πᾶν κίνησις ἦν καὶ ἄλλο παρὰ τοῦτο οὐδέν, τῆς δὲ κινήσεως δύο εἴδη, πλήθει μὲν ἄπειρον ἑκάτερον, δύναμιν δὲ τὸ μὲν ποιεῖν ἔχον, τὸ δὲ πάσχειν. ἐκ δὲ τῆς τούτων ὁμιλίας τε καὶ τρίψεως πρὸς ἄλληλα γίγνεται ἔκ-
B γονα πλήθει μὲν ἄπειρα, δίδυμα δέ, τὸ μὲν αἰσθητόν, τὸ δὲ αἴσθησις, ἀεὶ συνεκπίπτουσα καὶ γεννωμένη μετὰ τοῦ αἰσθητοῦ. αἱ μὲν οὖν αἰσθήσεις τὰ τοιάδε ἡμῖν ἔχουσιν

1 *τοῖν Δ𝔄^{1}Π^{1o} Bkk., ταῖν* ς. 7 *πολὺ 𝔄ΔΠ Bkk., πολλοὶ* *ς. 8 *ἑξῆς ἐξ ἧς* Ficinus. Cf. Vitringa de Protag. p. 83. 14 *συνεκτίκουσα* coni. *Ast.*

1 *ἀπρίξ*. Schol. R *προσπεφυκότως, ἰσχυρῶς, ὃ οὐχ οἷόν τε πρῖσαι διὰ τὴν σύμφυσιν*. Conf. Ruhnk. ad Tim. p. 47. Hdf.

2 *ὡς ἐν οὐσίας μέρει*. De participio omisso v. Krueger § 56, 7, 4.

4 *σκληρούς*. Cf. ad p. 162 B.

5 *ἀντιτύπους*. Cf. Ruhnken. ad Tim. p. 157.

6 *μάλ' εὖ ἄμουσοι*, ut p. 169 B *μάλ' εὖ ξυγκεκόφασιν*. Hdf. Cf. p. 152 D *μάλ' οὐ φαῦλον λόγον*.

7 *κομψότεροι*. Cf. Hipp. mai. 288 D *Τοιοῦτός τις — οὐ κομψός, ἀλλὰ συρφετός*, de quo v. p. 152 C.

τὰ μυστήρια Steinhartus p. 208 not. 42 refert ad obscuram Protagorae orationem. Sed v. ad p. 152 C.

9 *ἦν* recte Heindorfius negat posse ad praegressam aliquam disputationem referri. Nam p. 152 D, quem locum Stallbaumius putavit respici, dictum erat omnia motu oriri et omnia semper fieri; sed utrumque non est idem, quod universum est motus. De hoc imperfecto Vitringa, disquis. de Prot. vita et phil. p. 83 apte comparavit Anaxagoreum illud apud Simplic. in Aristot. phys. p. 36 b *Ἀναξαγόρας λέγων ἀπ' ἀρχῆς· ὁμοῦ πάντα χρήματα ἦν* et Democriteum apud eundem l. l. p. 73 b *καὶ ὡς Δημόκριτός φησιν· ἦν ὁμοῦ πάντα δυνάμει, ἐνεργείᾳ δ' οὔ*. Socrates modo dixerat Protagorae eiusque sectae mysteria se enuntiaturum esse. Quare suspicor Protagoram discipulis tradidisse *πᾶν ἦν κίνησις*, auditoribus *πάντα κινεῖται* (cf. p. 156 C 181 C). Conf. quae disputavi in Fleckeiseni annal. 1868 p. 28.

11 *δύναμιν τὸ μὲν ποιεῖν ἔχον, τὸ δὲ πάσχειν* breviter dicitur p. 157 A *τὸ ποιοῦν* et *τὸ πάσχον*.

12 *ὁμιλίας τε καὶ τρίψεως*. Concursionem rei agentis et patientis philosophus his verbis significat: p. 156 D *πλησιάζειν, ἔρχεσθαι πρός τι*, 157 A *ἡ πρὸς ἄλληλα ὁμιλία, ξυνελθεῖν τινι* (p. 160 A), *προσπίπτειν τινί*, p. 159 A *συμμίγνυσθαι*, p. 159 C *λαβεῖν τινα*, ib. D *προσελθεῖν τινι*. Cf. p. 152 D *φορά τε καὶ κίνησις καὶ κρᾶσις*

ὀνόματα, ὄψεις τε καὶ ἀκοαὶ καὶ ὀσφρήσεις καὶ ψύξεις τε 156
καὶ καύσεις καὶ ἡδοναί γε δὴ καὶ λῦπαι καὶ ἐπιθυμίαι καὶ
φόβοι κεκλημέναι καὶ ἄλλαι, ἀπέραντοι μὲν αἱ ἀνώνυμοι,
παμπληθεῖς δὲ αἱ ὠνομασμέναι· τὸ δ' αὖ αἰσθητὸν γένος
τούτων ἑκάσταις ὁμόγονον, ὄψεσι μὲν χρώματα παντοδα-
παῖς παντοδαπά, ἀκοαῖς δὲ ὡσαύτως φωναί, καὶ ταῖς ἄλ- C
λαις αἰσθήσεσι τὰ ἄλλα αἰσθητὰ ξυγγενῆ γιγνόμενα. τί δὴ
οὖν ἡμῖν βούλεται οὗτος ὁ μῦθος, ὦ Θεαίτητε, πρὸς τὰ
πρότερα; ἆρα ἐννοεῖς;

ΘΕΑΙ. Οὐ πάνυ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' ἄθρει ἐάν πως ἀποτελεσθῇ. βούλεται γὰρ
δὴ λέγειν ὡς ταῦτα πάντα μέν, ὥσπερ λέγομεν, κινεῖται,
τάχος δὲ καὶ βραδυτὴς ἔνι τῇ κινήσει αὐτῶν. ὅσον μὲν
οὖν βραδύ, ἐν τῷ αὐτῷ καὶ πρὸς τὰ πλησιάζοντα τὴν
κίνησιν ἴσχει καὶ οὕτω δὴ γεννᾷ, τὰ δὲ γεννώμενα οὕτω δὴ D

1 τε om. Δ^{a}. τε om. Δ^{e}. 5 ἑκάστης 𝔄ΔΠ. χρώματα παντοδαπαῖς 𝔄ΔΠ Bkk., παντοδαπαῖς χρώματα ς. 15 Post οὕτω δὴ Cornarius addidit βραδύτερά ἐστιν· ὅσον δὲ αὖ ταχύ, πρὸς τὰ πόρρωθεν τὴν κίνησιν ἴσχει καὶ οὕτω γεννᾷ, τὰ δὲ γεννώμενα οὕτω

πρὸς ἄλληλα, p. 153 A φορὰ καὶ τρίψις.

1 'Nominativi ὄψεις τε καὶ ἀκοαὶ κτλ. ideo ponuntur, quia ἔχουσιν ὀνόματα idem est quod ὀνομάζονται. Phaed. 102 C ὁ Σιμμίας ἐπωνυμίαν ἔχει σμικρός τε καὶ μέγας εἶναι.' Stallbaumius.

καὶ ὀσφρήσεις καὶ ψύξεις. 'Ficinus: olfactus, gustus, tactusque frigidorum et calidorum, unde, opinor, Cornarius duorum hic sensuum nomina deesse legendumque καὶ ὀσφρήσεις καὶ γεύσεις καὶ θίξεις καὶ ψύξεις coniecit.' Heindorfius. Sed rectissime Schleiermacherus comparavit locum geminum p. 186 D Τί οὖν δὴ ἐκείνῳ ἀποδίδως ὄνομα, τῷ ὁρᾶν, ἀκούειν, ὀσφραίνεσθαι, ψύχεσθαι, θερμαίνεσθαι;

2 καὶ ἡδοναί γε δὴ καὶ λ. 'Sic γὲ et γὲ δὴ in complurium rerum recensione usurpari solet, ubi cum vi et gravitate quadam diversae ab reliquis notiones deinceps enumerantur. Vide quae de eodem usu voculae γε notavimus ad Hipp. mai. 301 A et apolog. 34 D.' Stallb.

8 πρὸς τὰ πρότερα: p. 153 D Ὑπόλαβε τοίνυν — p. 155 C εἴπερ καὶ ταῦτα παραδεξόμεθα. Cpl.

11 ἄθρει ἐάν πως ἀποτελεσθῇ. P. 192 E Ἰδὲ δὴ ἐάν τι μᾶλλον νῦν ἐπίσπῃ. Cf. G. Hermannus ad Viger. p. 832 sq. Socrates quae antea exposuit pluribus est explicaturus et absoluturus. In omnium rerum motu, inquit, est tarditas et celeritas. Iam vero motui agendi et patiendi vim habenti i. e. motui utrique, qui est generans, tarditas tribuitur; generans enim eodem loco movetur motumque exercet in res accedentes. Iis autem quae generantur i. e. αἰσθήσεσιν et αἰσθητοῖς tribuitur celeritas; sensus enim et quae sensibus percipiuntur celeri motu feruntur.

12 κινεῖσθαι significat et moveri et mutari. P. 181 C ἆρα κινεῖσθαι καλεῖς, ὅταν τι χώραν ἐκ χώρας μεταβάλλῃ ἢ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ στρέφηται.

156 θάττω ἐστί. φέρεται γὰρ καὶ ἐν φορᾷ αὐτῶν ἡ κίνησις πέφυκεν. ἐπειδὰν οὖν ὄμμα καὶ ἄλλο τι τῶν τούτῳ ξυμμέτρων πλησιάσαν γεννήσῃ τὴν λευκότητά τε καὶ αἴσθησιν αὐτῇ ξύμφυτον, ἃ οὐκ ἄν ποτε ἐγένετο ἑκατέρου ἐκείνων πρὸς ἄλλο ἐλθόντος, τότε δὴ μεταξὺ φερομένων τῆς μὲν ὄψεως πρὸς τῶν ὀφθαλμῶν, τῆς δὲ λευκότητος
E πρὸς τοῦ συναποτίκτοντος τὸ χρῶμα, ὁ μὲν ὀφθαλμὸς ἄρα ὄψεως ἔμπλεως ἐγένετο καὶ ὁρᾷ δὴ τότε καὶ ἐγένετο οὔ τι ὄψις ἀλλὰ ὀφθαλμὸς ὁρῶν, τὸ δὲ ξυγγεννῆσαν τὸ χρῶμα λευκότητος περιεπλήσθη καὶ ἐγένετο οὐ λευκότης αὖ ἀλλὰ

δή. Hanc interpolationem primus aspernatus est S. Voegelinus in praef. ed. Theaet. Turic. a. 1844. Cf. commentationem meam in Fleckeiseni annal. 1868 p. 27—30.

1 φέρεται γάρ. 'Adduntur haec, ut motus intellegatur in spatio neu κίνησις accipiatur de mutatione.' Heindorfius.

2 ἐπειδὰν οὖν ὄμμα. Socrates quae modo explicuit exemplo videndi illustrat. Si quid igitur videmus, et oculus et res, quae videtur, tardum motum habent, quod eodem loco moventur et res accedentes exspectant; oculus enim exspectat, dum visus ei affertur, res autem, quae videtur, exspectat, dum color quidam ei affertur, id quod uno eodemque temporis momento fit. Hac igitur in re sunt

I. τὰ γεννῶντα
  1. τὸ πάσχον: ὄμμα
  2. τὸ ποιοῦν: ἄλλο τι τῶν τούτῳ ξυμμέτρων
II. τὰ γεννώμενα
  1. ἡ αἴσθησις: ὄψις
  2. τὸ αἰσθητόν: λευκότης.

ἄλλο τι τῶν τούτῳ ξυμμέτρων, res, quae videri potest. In Tim. 67 C Plato colorem dicit φλόγα τῶν σωμάτων ἑκάστων ἀπορρέουσαν ὄψει ξύμμετρα μόρια ἔχουσαν πρὸς αἴσθησιν. Cpl.

3 πλησιάσαν. 'Alio sensu dictum hoc πλησιάσαν pro ὁμιλῆσαν, quam illud τὰ πλησιάζοντα.' Heindorfius.

4 'ἑκάτερον est alterutrum, sive ὄμμα sive ἄλλο τι τῶν τούτῳ συμμέτρων.' Stallbaumius. Generantia enim si sunt alia, aliae generantur res.

6 τῆς μὲν ὄψεως πρὸς τῶν ὀφθαλμῶν 'sc. οὔσης. Nam ὄψις, quae in hoc motu exsistit quaque impletur oculus (ὁ μὲν ὀφθαλμὸς ἄρα ὄψεως ἔμπλεως ἐγένετο), causam suam et principium in oculis, albedo autem, qua res obiecta oculis impletur, in hac ipsa re habet. Plenam his lucem afferent illa p. 159 C Ἐγέννησε γὰρ δὴ ἐκ τῶν προωμολογημένων τό τε ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον γλυκύτητά τε καὶ αἴσθησιν, ἅμα φερόμενα ἀμφότερα, καὶ ἡ μὲν αἴσθησις πρὸς τοῦ πάσχοντος οὖσα αἰσθανομένην τὴν γλῶσσαν ἀπειργάσατο, ἡ δὲ γλυκύτης πρὸς τοῦ οἴνου περὶ αὐτὸν φερομένη γλυκὺν τὸν οἶνον τῇ ὑγιαινούσῃ γλώσσῃ ἐποίησε καὶ εἶναι καὶ φαίνεσθαι.' Heindorfius.

8 ἔμπλεως ἐγένετο καὶ ὁρᾷ. De hoc aoristi et praesentis usu cf. de rep. V 462 C ὅταν που ἡμῶν δάκτυλός του πληγῇ, πᾶσα ἡ κοινωνία — ᾔσθετό τε καὶ πᾶσα ἅμα ξυνήλγησε μέρους πονήσαντος ὅλη, καὶ οὕτω δὴ λέγομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ. De aoristo cf. infra p. 159 CD 167 AC.

λευκόν, εἴτε ξύλον εἴτε λίθος εἴτε ὁτουοῦν ξυνέβη σχῆμα χρωσθῆναι τῷ τοιούτῳ χρώματι. καὶ τἆλλα δὴ οὕτω, σκληρὸν καὶ θερμὸν καὶ πάντα, τὸν αὐτὸν τρόπον ὑποληπτέον, αὐτὸ μὲν καθ' αὑτὸ μηδὲν εἶναι, ὃ δὴ καὶ τότε ἐλέγομεν, ἐν δὲ τῇ πρὸς ἄλληλα ὁμιλίᾳ πάντα γίγνεσθαι 157
καὶ παντοῖα ἀπὸ τῆς κινήσεως, ἐπεὶ καὶ τὸ ποιοῦν εἶναί τι καὶ τὸ πάσχον αὐτῶν ἐπὶ ἑνὸς νοῆσαι, ὥς φασιν, οὐκ εἶναι παγίως. οὔτε γὰρ ποιοῦν ἐστί τι, πρὶν ἂν τῷ πάσχοντι ξυνέλθῃ, οὔτε πάσχον, πρὶν ἂν τῷ ποιοῦντι· τό τέ τινι ξυνελθὸν καὶ ποιοῦν ἄλλῳ αὖ προσπεσὸν πάσχον ἀνεφάνη. ὥστε ἐξ ἁπάντων τούτων, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, οὐδὲν εἶναι ἓν αὐτὸ καθ' αὑτό, ἀλλά τινι ἀεὶ γίγνεσθαι, τὸ δ' εἶναι πανταχόθεν ἐξαιρετέον, οὐχ ὅτι ἡμεῖς πολλὰ B
καὶ ἄρτι ἠναγκάσμεθα ὑπὸ συνηθείας καὶ ἀνεπιστημοσύ-

1 *ὁτουοῦν* 𝔄ΔΠΓ, *ὁτουοῦν* E, *ὁτωοῦν* F. *χρῶμα* E, *σῶμα* H^{m}, *χρῶμα* * ς. *ὁτιοῦν — χρῶμα* ς, *ὁτιοῦν — χρώματι χρωσθῆναι τῷ τοιούτῳ* *Ast.*, *ὁτιοῦν — [χρῶμα]* *Hrm.*, *ὁτῳοῦν — [χρῶμα]* *Cpl.*, *ὁτιοῦν — χρῆμα* Cornarius *Hdf.*, *ὁτουοῦν — χρῆμα* *Tur.*, *ὁτουοῦν — σχῆμα* Schanzius. 7 *αὐτῶν*] *αὖ τι* Cornarius ς, *αὐτὸν* Π^{1e}, *αὐτῶν* *Hrm.* cum Π^{2e} et ceteris omnibus. 8 *εἶναι*] *ἐστι* Cornarius ς. *ἂν τῳ* Carol. Schmidt, epist. ad Tur. p. 17.

1 *ὁτουοῦν — σχῆμα.* Color et figura inter se arctissime sunt nexa, ita ut nequeat res altera sine altera cogitari. Meno 75 B *ἔστω γὰρ δὴ ἡμῖν τοῦτο σχῆμα, ὃ μόνον τῶν ὄντων τυγχάνει χρώματι ἀεὶ ἑπόμενον.* Theaet. 163 B *τῶν μὲν γὰρ τὸ σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα ὁρᾶν τε καὶ ἐπίστασθαι.* M. Schanz, spec. crit. p. 26.

4 *καὶ τότε*, 'et ante, prius. Respiciuntur illa p. 153 E.' Heind. Stallbaumius ad Phil. 38 E.

6 *ἐπεὶ καὶ τὸ ποιοῦν κτλ.* Verba sic sunt iungenda: *ἐπεὶ οὐκ εἶναι παγίως νοῆσαι ἐπὶ ἑνὸς αὐτῶν τὸ ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον εἶναί τι.* Socrates demonstraverat neque *αἴσθησιν* (*ὄψιν*) neque *αἰσθητὸν* (*λευκότητα*) sive *τὰ γεννώμενα* per se constare, sed adhaerescere *αἴσθησιν τῷ πάσχοντι* (*ὄμματι*), *αἰσθητὸν* autem *τῷ ποιοῦντι* (*ἄλλῳ τινὶ τῶν τούτῳ ξυμμέτρων*). Iam transit ad *τὰ γεννῶντα* atque ne haec quidem per se exsistere dicit. Quae cum ita sint, *εἶναί τι* non potest pendere a *τὸ ποιοῦν*, sed a *νοῆσαι*. Concedendum enim sane est Schleiermachero *τὸ ποιοῦν εἶναί τι* dici alterum illud non posse, quippe quod per se non efficit quidquam, sed simpliciter et absolute *τὸ ποιοῦν*.

7 *νοῆσαι — παγίως* terminum technicum Heracliteorum fuisse O. Weberus, quaest. Prot. p. 35 putat atque Heracliteos verbis *ὥς φασιν* significatos esse. Ubi enim praeter hunc locum legatur apud Platonem (de rep. IV 434 D, V 479 C, Tim. 49 D) et Aristotelem (metaph. 1008 a, 1062 b, 1068 a, de caelo III 1), de Heraclito eiusque discipulis sermonem esse.

12 'Post *ἀλλὰ* ex praecedenti *οὐδὲν* int. *πάντα* vel *ἕκαστον* more loquendi fere constanti ac legitimo, de quo v. ad sympos. 192 E.' Stallbaumius. Cf. ad p. 204 C, 205 A.

157 *νης χρῆσθαι αὐτῷ. τὸ δ' οὐ δεῖ, ὡς ὁ τῶν σοφῶν λόγος, οὔτε τι ξυγχωρεῖν οὔτε του οὔτ' ἐμοῦ οὔτε τόδε οὔτ' ἐκεῖνο οὔτε ἄλλο οὐδὲν ὄνομα ὅ τι ἂν ἱστῇ, ἀλλὰ κατὰ φύσιν φθέγγεσθαι γιγνόμενα καὶ ποιούμενα καὶ ἀπολλύμενα καὶ ἀλλοιούμενα· ὡς ἐάν τί τις στήσῃ τῷ λόγῳ, εὐέλεγκτος ὁ τοῦτο ποιῶν. δεῖ δὲ καὶ κατὰ μέρος οὕτω λέγειν καὶ περὶ πολλῶν ἀθροισθέντων, ᾧ δὴ ἀθροίσματι ἄνθρω-*
C *πόν τε τίθενται καὶ λίθον καὶ ἕκαστον ζῷόν τε καὶ εἶδος. ταῦτα δή, ὦ Θεαίτητε, ἆρ' ἡδέα δοκεῖ σοι εἶναι, καὶ γεύοιο ἂν αὐτῶν ὡς ἀρεσκόντων;*

ΘΕΑΙ. Οὐκ οἶδα ἔγωγε, ὦ Σώκρατες· καὶ γὰρ οὐδὲ περὶ σοῦ δύναμαι κατανοῆσαι, πότερα δοκοῦντά σοι λέγεις αὐτὰ ἢ ἐμοῦ ἀποπειρᾷ.

ΣΩ. Οὐ μνημονεύεις, ὦ φίλε, ὅτι ἐγὼ μὲν οὔτ' οἶδα οὔτε ποιοῦμαι τῶν τοιούτων οὐδὲν ἐμόν, ἀλλ' εἰμὶ αὐτῶν ἄγονος, σὲ δὲ μαιεύομαι καὶ τούτου ἕνεκα ἐπᾴδω τε καὶ
D *παρατίθημι ἑκάστων τῶν σοφῶν ἀπογεύσασθαι, ἕως ἂν εἰς φῶς τὸ σὸν δόγμα ξυνεξαγάγω· ἐξαχθέντος δέ, τότ' ἤδη*

8 Schleiermacher. coni. *καὶ ζῶον, ἕκαστόν τε καὶ εἶδος* vel *καθ' ἕκαστόν τε καὶ κατ' εἶδος*. Astius mavult *καὶ ζῶον καὶ ἕκαστον εἶδος*, Stallbaumius eiecto *ζῶον*: *καὶ λίθον καθ' ἕκαστόν τε καὶ κατ' εἶδος*, Steinhartus p. 209 *ζῶον καὶ εἶδος* deleto *τε* aut *ἀνθρώπου τε τίθενται καὶ λίθου καὶ ἑκάστου ζώου εἶδος*. 12 *πότερα* 𝔄ΔΠ *Bkk.*, *πότερον* ϛ. 17 *ἀπογεύσασθαι* 𝔄ΔΠ *Bkk.*, *ἀπογεύεσθαι* ϛ.

1 '*τὸ δ' οὐ δεῖ*, cum tamen non oporteat etc. Sexcenties ita hoc *τὸ δὲ* usurpatur, ut contrariam praegressis sententiam indicet vertique possit cum tamen. Cf. p. 183 B, 207 B.' Heindorfius. Cf. p. 166 A (Stb.), 200 C.

3 '*ὅ τι ἂν ἱστῇ*, quod *στάσιν* quandam perpetuamque *οὐσίαν* rebus tribuat, cuiusmodi vocabula dicuntur Cratyl. 438 C *ὀνόματα ἐπὶ τὴν στάσιν ἄγοντα*.' Heindorfius.

6 *καὶ κατὰ μέρος — καὶ περὶ πολλῶν ἀθροισθέντων*. P. 182 A *οὐ μανθάνεις ἀθρόον λεγόμενον· κατὰ μέρη οὖν ἄκουε*.

8 *καὶ ἕκαστον ζῷόν τε καὶ εἶδος*: cui rerum comprehensioni hominis nomen imponunt (cf. ad p. 150 A) et lapidis et non tantum singulorum animalium nomina, sed etiam generum eorum. Ex illa igitur rerum comprehensione oriuntur non solum speciei notiones et nomina, sed etiam generis.

9 '*ἡδέα* non vacare videtur irrisione, de quo usu voc. v. Ruhnken ad Tim. p. 131 sq.' Stallbaumius. Cf. p. 161 C, 209 E.

14 *Οὐ μνημονεύεις*. Cf. p. 150 C.

15 '*οὔτε ποιοῦμαι — οὐδὲν ἐμόν*, neque quidquam tamquam proprium mihi vindico, velut dicitur *ποιεῖσθαί τινα υἱόν*.' Heindorfius.

18 *ἐξαχθέντος*. Pronomen omissum, ut p. 187 E *ψευδῆ φαμὲν ἑκάστοτε εἶναι δόξαν καί τινα ἡμῶν δοξάζειν ψευδῆ, τὸν δ' αὖ ἀληθῆ, ὡς φύσει οὕτως ἐχόντων*.

τότ' ἤδη post participium ma-

σκέψομαι εἴτ' ἀνεμιαῖον εἴτε γόνιμον ἀναφανήσεται. ἀλλὰ θαρρῶν καὶ καρτερῶν εὖ καὶ ἀνδρείως ἀποκρίνου ἃ ἂν φαίνηταί σοι περὶ ὧν ἂν ἐρωτῶ.

ΘΕΑΙ. Ἐρώτα δή.

XIII. *ΣΩ. Λέγε τοίνυν πάλιν, εἴ σοι ἀρέσκει τὸ μή τι εἶναι ἀλλὰ γίγνεσθαι ἀεὶ ἀγαθὸν καὶ καλὸν καὶ πάντα ἃ ἄρτι διῇμεν.*

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἔμοιγε, ἐπειδὴ σοῦ ἀκούω οὕτω διεξιόντος, θαυμασίως φαίνεται ὡς ἔχειν λόγον καὶ ὑποληπτέον ᾗπερ διελήλυθας.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν ἀπολίπωμεν ὅσον ἐλλεῖπον αὐτοῦ. E
λείπεται δὲ ἐνυπνίων τε πέρι καὶ νόσων, τῶν τε ἄλλων καὶ μανίας, ὅσα τε παρακούειν ἢ παρορᾶν ἤ τι ἄλλο παραισθάνεσθαι λέγεται. οἶσθα γάρ που ὅτι ἐν πᾶσι τούτοις ὁμολογουμένως ἐλέγχεσθαι δοκεῖ ὃν ἄρτι διῇμεν λόγον, ὡς παντὸς μᾶλλον ἡμῖν ψευδεῖς αἰσθήσεις ἐν αὐτοῖς γιγνο- 158
μένας, καὶ πολλοῦ δεῖ τὰ φαινόμενα ἑκάστῳ ταῦτα καὶ εἶναι, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον οὐδὲν ὧν φαίνεται εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις, ὦ Σώκρατες.

3 ἂν om. ς. 13 τι ἄλλο 𝔄ΔΠ^a *Bkk.*, ἄλλο τι ς. 17 δεῖν ex Heindorfii coniectura *Hsch.* 18 ὧν] ὃν 𝔄 (ὧν in marg.) ΔΠ.

gna vi inferuntur. Cf. p. 165E, 191A.

6 *ἀγαθὸν καὶ καλόν.* Heindorfius miratus est, quod Plato has notiones intulerit, cum antea non nisi formas rerum in sensus cadentes adhibuerit. Sed primum Plato saepe de eadem re dicens variis utitur exemplis. Ita p. 147A post *χυτρέας, ἰπνοπλάθους, πλινθουργοὺς* producit *κοροπλάθους*, p. 171C canem infert, postquam antea (p. 161C) suem et simiam nominavit. Cf. ad p. 166E. Deinde recte Campbellius animadvertit transitum ad has notiones eo factum esse, quod p. 156B iam commemoratae sint *ἡδοναὶ καὶ λῦπαι καὶ ἐπιθυμίαι καὶ φόβοι*, quae res sane non cadunt in sensus.

9 *θαυμασίως φαίνεται ὡς.* 'Iungendum *θαυμασίως ὡς φαίνεται*, mirum quantum videtur esse consentaneum. Sympos. 200B *θαυμαστῶς δοκεῖ, ὦ Ἀγάθων, ὡς ἀνάγκη εἶναι.* Phaedon. 95A *θαυμαστῶς μοι εἶπες ὡς παρὰ δόξαν.*' Sallbaumius.

11 *ὅσον ἐλλεῖπον* sc. *ἐστίν.* Cf. soph. 219A *ὅση περὶ τὸ θνητὸν πᾶν σῶμα θεραπεία.* Phaed. 110C *τὴν δὲ (γῆν) ὅση λευκή.*

12 *λείπεται — πέρι*, restat, ut dicatur de somniis et morbis. Ut membrum relativum subiectum est verbi *λείπεται*, ita exspectaveris etiam posita esse *ἐνύπνια καὶ νόσοι.* Sed maluit scriptor usu frequenti subiecti loco ponere *περὶ* c. gen. Ita dicitur *ἐρέσθαι τι* et *περί τινος* (p. 147A) et *ἀναλαβεῖν τι* (p. 203A) et *περί τινος* (p. 187C). Cf. ad p. 194B.

17 *καὶ πολλοῦ δεῖ.* Cf. ad p. 146C.

158 ΣΩ. Τίς δὴ οὖν, ὦ παῖ, λείπεται λόγος τῷ τὴν αἴσθησιν ἐπιστήμην τιθεμένῳ καὶ τὰ φαινόμενα ἑκάστῳ ταῦτα καὶ εἶναι τούτῳ ᾧ φαίνεται;

ΘΕΑΙ. Ἐγὼ μέν, ὦ Σώκρατες, ὀκνῶ εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἔχω τί λέγω, διότι μοι νῦν δὴ ἐπέπληξας εἰπόντι αὐτό.
B ἐπεὶ ὡς ἀληθῶς γε οὐκ ἂν δυναίμην ἀμφισβητῆσαι, ὡς οἱ μαινόμενοι ἢ οἱ ὀνειρώττοντες οὐ ψευδῆ δοξάζουσιν, ὅταν οἱ μὲν θεοὶ αὐτῶν οἴωνται εἶναι, οἱ δὲ πτηνοί τε, καὶ ὡς πετόμενοι ἐν τῷ ὕπνῳ διανοῶνται.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐδὲ τὸ τοιόνδε ἀμφισβήτημα ἐννοεῖς περὶ αὐτῶν, μάλιστα δὲ περὶ τοῦ ὄναρ τε καὶ ὕπαρ;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὃ πολλάκις σε οἶμαι ἀκηκοέναι ἐρωτώντων, τί ἄν τις ἔχοι τεκμήριον ἀποδεῖξαι, εἴ τις ἔροιτο νῦν οὕτως ἐν τῷ παρόντι, πότερον καθεύδομεν καὶ πάντα ἃ διανοούμεθα ὀνειρώττομεν, ἢ ἐγρηγόραμέν τε καὶ ὕπαρ ἀλλήλοις
C διαλεγόμεθα.

ΘΕΑΙ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, ἄπορόν γε ὅτῳ χρὴ ἐπιδεῖξαι τεκμηρίῳ. πάντα γὰρ ὥσπερ ἀντίστροφα τὰ αὐτὰ παρακολουθεῖ. ἅ τε γὰρ νυνὶ διειλέγμεθα, οὐδὲν

7 οὐ *Hdf.*, εὖ 𝔖. 18 ὅτωι χρόνωι, χρὴ 𝔄, ὅτῳ χρόνῳ χρὴ ΔΠ, ὅτῳ χρώμενον χρὴ Schanz. p. 13, ὅτῳ χρεὼν [χρὴ] Fr. Hultsch.

1 *τὴν αἴσθησιν ἐπιστήμην τιθεμένῳ.* Eodem modo quo media forma (cf. p. 172 A, 189 D), etiam activa *τιθέναι* construitur potissimum addito ad nomen participio. p. 165 B *εἰ τὸ ὁρᾶν γε ἐπίστασθαι θήσεις.* p. 209 B *θὲς γάρ με διανοούμενον.* Cf. p. 165 D, 190 A. Graser. spec. adv. p. 21 not.

5 *ἐπέπληξας.* 'Verbis superioribus p. 157 C *Οὐ μνημονεύεις* etc. Nam *ἐπιπλήττειν* saepissime sic adhibetur de reprehensione lenissima. Cf. de rep. VII 528 E, de leg. VII 805 B, VIII 832 B, polit. 257 B.' Heindorfius.

6 *οὐκ ἂν δυναίμην ἀμφισβητῆσαι ὡς — οὐ.* cf. Krueger. § 67, 12, 2.

8 *οἱ δὲ πτηνοί τε* 'h. e. *οἱ δὲ πτηνοί τε οἴωνται εἶναι καὶ διανοῶνται ὡς πετόμενοι,* alii se credant alatos esse et volare in somno sibi videantur. De verbis sciendi et sentiendi cum *ὡς* et participio iunctis v. Matthiae § 569, 7.' Stallbaumius.

13 *Ὃ πολλάκις σε οἶμαι.* 'Fuit haec tum philosophorum quaestio, de qua conf. Aristot. metaph. VII 5.' Heindorfius.

18 *ἄπορόν γε ὅτῳ.* Soph. 236 E *ὅπως γὰρ εἰπόντα χρὴ ψευδῆ λέγειν ἢ δοξάζειν ὄντως εἶναι, καὶ τοῦτο φθεγξάμενον ἐναντιολογίᾳ μὴ συνέχεσθαι, παντάπασιν χαλεπόν.*

19 *ἀντίστροφος* utique apud Platonem est quasi ex altera parte respondens (cf. Cic. or. 32, 114), par. Cf. p. 175 D. Wyttenbach. ad Plut. de aud. poet. 17 F.

κωλύει καὶ ἐν τῷ ὕπνῳ δοκεῖν ἀλλήλοις διαλέγεσθαι· καὶ ὅταν δὴ ὄναρ ὀνείρατα δοκῶμεν διηγεῖσθαι, ἄτοπος ἡ ὁμοιότης τούτων ἐκείνοις. 158

ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν ὅτι τό γε ἀμφισβητῆσαι οὐ χαλεπόν, ὅτε καὶ πότερόν ἐστιν ὕπαρ ἢ ὄναρ ἀμφισβητεῖται, καὶ δὴ D ἴσου ὄντος τοῦ χρόνου ὃν καθεύδομεν ᾧ ἐγρηγόραμεν, ἐν ἑκατέρῳ διαμάχεται ἡμῶν ἡ ψυχὴ τὰ ἀεὶ παρόντα δόγματα παντὸς μᾶλλον εἶναι ἀληθῆ, ὥστε ἴσον μὲν χρόνον τάδε φαμὲν ὄντα εἶναι, ἴσον δὲ ἐκεῖνα, καὶ ὁμοίως ἐφ' ἑκατέροις διισχυριζόμεθα.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ νόσων τε καὶ μανιῶν ὁ αὐτὸς λόγος, πλὴν τοῦ χρόνου, ὅτι οὐχὶ ἴσος;

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.

ΣΩ. Τί οὖν; πλήθει χρόνου καὶ ὀλιγότητι τὸ ἀληθὲς ὁρισθήσεται;

ΘΕΑΙ. Γελοῖον μεντἂν εἴη πολλαχῇ. E

ΣΩ. Ἀλλά τι ἄλλο ἔχεις σαφὲς ἐνδείξασθαι, ὁποῖα τούτων τῶν δοξασμάτων ἀληθῆ;

ΘΕΑΙ. Οὔ μοι δοκῶ.

XIV. ΣΩ. Ἐμοῦ τοίνυν ἄκουε οἷα περὶ αὐτῶν ἂν λέγοιεν οἱ τὰ ἀεὶ δοκοῦντα ὁριζόμενοι τῷ δοκοῦντι εἶναι ἀληθῆ. λέγουσι δέ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὕτως ἐρωτῶντες· ὦ Θεαίτητε, ὃ ἂν ἕτερον ᾖ παντάπασι, μή πῃ τινα δύναμιν τὴν αὐτὴν ἕξει τῷ ἑτέρῳ; καὶ μὴ ὑπολάβωμεν τῇ μὲν ταὐτὸν εἶναι ὃ ἐρωτῶμεν, τῇ δὲ ἕτερον, ἀλλ' ὅλως ἕτερον.

1 τῷ om. *Hsch.* probante Cobeto; mnemos. IX p. 368. ὕπνῳ 𝔄ΔΓΠ^{1e} *Tur.*, ἐνυπνίῳ ς. 2 ὀνείρατα] ἄττα coni. *Hdf.*, recepit *Hsch.* probante Cobeto l. l. διηγήσασθαι Δ^{a}E, διαλέγεσθαι Cobetus l. l. 18 Ἀλλά τι *Hdf.*, Ἀλλά τί ς.

1 ἐν τῷ ὕπνῳ iure Platoni redditum. Non est enim cur h. l. tempus quo somniamur significari non possit, ut paullo ante καὶ ὡς πετόμενοι ἐν τῷ ὕπνῳ διανοῶνται.

δοκεῖν. Cf. p. 201 D Ἄκουε δὴ ὄναρ ἀντὶ ὀνείρατος. ἐγὼ γὰρ αὖ ἐδόκουν ἀκούειν τινῶν.

2 ὀνείρατα. Heindorfius non tolerandum esse censuit; sibi enim nondum accidisse dicit, ut in somnio somnia narrare videretur. Sed aliis accidisse audio.

22 τὰ ἀεὶ δοκοῦντα — τῷ δοκοῦντι. 'Eodem modo p. 162 C τὸ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι τῷ δοκοῦντι.' Heind. Sed p. 170 A τὸ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναί φησί που ᾧ δοκεῖ;

25 καὶ μὴ ὑπολ. 'epexegesin facere apparet praegressi παντάπασι.' Heind.

ΘΕΑΙ. *Ἀδύνατον τοίνυν ταὐτόν τι ἔχειν ἢ ἐν δυνά-*
159 *μει ἢ ἐν ἄλλῳ ὁτῳοῦν, ὅταν ᾖ κομιδῇ ἕτερον.*

ΣΩ. *Ἆρ' οὖν οὐ καὶ ἀνόμοιον ἀναγκαῖον τὸ τοιοῦτον ὁμολογεῖν;*

ΘΕΑΙ. *Ἔμοιγε δοκεῖ.*

ΣΩ. *Εἰ ἄρα τι ξυμβαίνει ὅμοιόν τῳ γίγνεσθαι ἢ ἀνόμοιον, εἴτε ἑαυτῷ εἴτε ἄλλῳ, ὁμοιούμενον μὲν ταὐτὸν φήσομεν γίγνεσθαι, ἀνομοιούμενον δὲ ἕτερον;*

ΘΕΑΙ. *Ἀνάγκη.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν πρόσθεν ἐλέγομεν ὡς πολλὰ μὲν εἴη τὰ ποιοῦντα καὶ ἄπειρα, ὡσαύτως δέ γε τὰ πάσχοντα;*

ΘΕΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Καὶ μὴν ὅτι γε ἄλλο ἄλλῳ συμμιγνύμενον καὶ ἄλλῳ οὐ ταὐτὰ ἀλλ' ἕτερα γεννήσει;*

B *ΘΕΑΙ.* *Πάνυ μὲν οὖν.*

ΣΩ. *Λέγωμεν δὴ ἐμέ τε καὶ σὲ καὶ τἆλλα ἤδη κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, Σωκράτη ὑγιαίνοντα καὶ Σωκράτη αὖ ἀσθενοῦντα. πότερον ὅμοιον τοῦτ' ἐκείνῳ ἢ ἀνόμοιον φήσομεν;*

ΘΕΑΙ. *Ἆρα τὸν ἀσθενοῦντα Σωκράτη, ὅλον τοῦτο λέγεις ὅλῳ ἐκείνῳ, τῷ ὑγιαίνοντι Σωκράτει;*

ΣΩ. *Κάλλιστα ὑπέλαβες· αὐτὸ τοῦτο λέγω.*

ΘΕΑΙ. *Ἀνόμοιον δήπου.*

ΣΩ. *Καὶ ἕτερον ἄρα οὕτως ὥσπερ ἀνόμοιον;*

ΘΕΑΙ. *Ἀνάγκη.*

C *ΣΩ.* *Καὶ καθεύδοντα δὴ καὶ πάντα ἃ νῦν διήλθομεν, ὡσαύτως φήσεις;*

2 *ὅταν*] *ὅ τι ἂν* Dobreeus, advers. I p. 152, *ὃ ἂν* *Hsch.* 7 *ἑαυτοῦ* *Π.* *ἄλλου* *Π.* 10 *ἔμπροσθεν* ΞΣΥΖ[r], *ἐν τοῖς πρόσθεν* *Hsch.* 11 *γε τὰ* 𝔄*ΔΠ*[e] *Bkk.*, *γε καὶ τὰ* ς. 19 *τοῦτον* *Π.* 22. 23 *δήπου καὶ ἕτερον.* *ΣΩ.* *Ἆρα* ς. Recte distinxit *Hdf.* suffragante *Δ*[a]. 25 *καθεύδοντι* 𝔄, *καθεύδοντι* *ΔΠ*[a]. *καθεύδοντα καὶ ἐγρηγοροῦντα* F[m], *καθεύδοντα δὴ καὶ ἐγρηγορότα καὶ* cum Ficino Cornarius (ad marg. Ald. suae), *καθεύδοντα δὴ ἐγρηγορότι* coni. *Cpl.* *νῦν δὴ* ex Heindorfii coniectura *Hsch.*

8 *ἀνομοιοῦσθαι* debetur philosopho, qui, ut verba verbis respondeant, quemadmodum *ὁμοιοῦσθαι* ab *ὅμοιος* ductum est, ita *ἀνομοιοῦσθαι* deduxit ab *ἀνόμοιος*. Cf. Buttmann, ausf. gr. Sprachl. II p. 473.

10 *πρόσθεν*: cf. p. 156 A. 'Soph. 259 C *Ὃ καὶ πρόσθεν εἴρηται.*' Cpl.

14 *γεννήσει.* 'Futurum h. l. optativi vicem explere videtur.' Heind.

18 *πότερον.* Cf. ad p. 193 A.

25 *Καὶ καθεύδοντα.* Socrates postquam hominem aegrotantem

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε. 159

ΣΩ. Ἕκαστον δὴ τῶν πεφυκότων τι ποιεῖν ἄλλο τι, ὅταν μὲν λάβῃ ὑγιαίνοντα Σωκράτη, ὡς ἑτέρῳ μοι χρήσεται, ὅταν δὲ ἀσθενοῦντα, ὡς ἑτέρῳ;

ΘΕΑΙ. Τί δ᾽ οὐ μέλλει;

ΣΩ. Καὶ ἕτερα δὴ ἐφ᾽ ἑκατέρου γεννήσομεν ἐγώ τε ὁ πάσχων καὶ ἐκεῖνο τὸ ποιοῦν;

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Ὅταν δὴ οἶνον πίνω ὑγιαίνων, ἡδύς μοι φαίνεται καὶ γλυκύς;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἐγέννησε γὰρ δὴ ἐκ τῶν προωμολογημένων τό τε ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον γλυκύτητά τε καὶ αἴσθησιν, ἅμα D
φερόμενα ἀμφότερα, καὶ ἡ μὲν αἴσθησις πρὸς τοῦ πάσχοντος οὖσα αἰσθανομένην τὴν γλῶσσαν ἀπειργάσατο, ἡ δὲ γλυκύτης πρὸς τοῦ οἴνου περὶ αὐτὸν φερομένη γλυκὺν τὸν οἶνον τῇ ὑγιαινούσῃ γλώττῃ ἐποίησεν καὶ εἶναι καὶ φαίνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν τὰ πρότερα ἡμῖν οὕτως ὡμολόγητο.

ΣΩ. Ὅταν δὲ ἀσθενοῦντα, ἄλλο τι πρῶτον μὲν τῇ ἀληθείᾳ οὐ τὸν αὐτὸν ἔλαβεν; ἀνομοίῳ γὰρ δὴ προσῆλθεν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἕτερα δὴ αὖ ἐγεννησάτην ὅ τε τοιοῦτος Σωκρά- E
της καὶ ἡ τοῦ οἴνου πόσις, περὶ μὲν τὴν γλῶτταν αἴσθησιν

21 τι ἢ πρῶτον Ξς, ἢ om. *Bkk.*

diversum esse ab homine valente statuit, non in eo moratur idem cadere in hominem dormientem et vigilantem, in hominem sanum et insanum. Cf. p. 157 C. Etiam aliis locis in exemplorum enumeratione aliquid desideratur. P. 156 B Cornario videbatur deesse *καὶ γεύσεις καὶ θίξεις*, Heindorfio *καὶ γεύσεις*, p. 178 B Cornarius, Stephanus, Heindorfius, alii post *λευκῶν* excidisse existimaverunt *μελάνων*. Platoni satis visum est res quasdam significasse.

12 *ἐκ τῶν προωμολογημένων*, v. p. 156 D E. Hdf.

H. l. sunt:

I. *τὰ γεννῶντα*
  1. *τὸ πάσχον*: *Σωκράτης*
  2. *τὸ ποιοῦν*: *οἶνος*

II. *τὰ γεννώμενα*
  1. *ἡ αἴσθησις*
  2. *τὸ αἰσθητόν*: *γλυκύτης*.

Desideratur h. l. gustus notio; sed voce *γεύσεως* Plato videtur non usus esse. Cf. ad p. 156 B.

21 *Ὅταν δὲ ἀσθενοῦντα* 'sc. *λάβῃ*, quod repetendum e praegressis illis licet remotioribus *ὅταν μὲν λάβῃ ὑγιαίνοντα Σωκράτη*.' Heindorfius.

πικρότητος, περὶ δὲ τὸν οἶνον γιγνομένην καὶ φερομένην
πικρότητα, καὶ τὸν μὲν οὐ πικρότητα ἀλλὰ πικρόν, ἐμὲ δὲ
οὐκ αἴσθησιν ἀλλ' αἰσθανόμενον;

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐγώ τε οὐδὲν ἄλλο ποτὲ γενήσομαι οὕ-
τως αἰσθανόμενος· τοῦ γὰρ ἄλλου ἄλλη αἴσθησις, καὶ
160 ἀλλοῖον [καὶ] ἄλλο ποιεῖ τὸν αἰσθανόμενον· οὔτ' ἐκεῖνο
τὸ ποιοῦν ἐμὲ μή ποτ' ἄλλῳ συνελθὸν ταὐτὸν γεννῆσαν
τοιοῦτον γένηται· ἀπὸ γὰρ ἄλλου ἄλλο γεννῆσαν ἀλλοῖον
γενήσεται.

ΘΕΑΙ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐδὲ μὴν ἔγωγε ἐμαυτῷ τοιοῦτος, ἐκεῖνό τε
ἑαυτῷ τοιοῦτον γενήσεται.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ἀνάγκη δέ γε ἐμέ τε τινὸς γίγνεσθαι, ὅταν αἰ-
σθανόμενος γίγνωμαι· αἰσθανόμενον γάρ, μηδενὸς δὲ αἰ-
σθανόμενον ἀδύνατον γίγνεσθαι· ἐκεῖνό τε τινὶ γίγνεσθαι,
B ὅταν γλυκὺ ἢ πικρὸν ἤ τι τοιοῦτον γίγνηται· γλυκὺ γάρ,
μηδενὶ δὲ γλυκὺ ἀδύνατον γίγνεσθαι.

1 *πικρότητος* delendum putat R. Hirzelius, de bonis in fine Phil. enum. p. 79. 5 *Οὔκουν Hrm. Hsch.* *γεννήσομαι* 𝔄ΔΠ^{a}. 7 *καὶ ἄλλον ποιεῖ τὸν Bkk.*, *καὶ ἄλλο ποιεῖ τὸν Hdf.*, *[καὶ ἄλλον] ποιεῖ τὸ Hrm.*, *[καὶ] ἄλλο ποιεῖ τὸν Wb.* *ἄλλον* 𝔄ΔΣYF, *ἄλλο* *ς. *τὸ* 𝔄ΔΠ^{a}B^{1e}E^{1}. 15 *τε* om. 𝔄ΔΠ^{e}. 19 *γίγνεσθαι* coni. *Hdf.*, receperunt *Tur.*, *γενέσθαι* libri.

5 *Οὐκοῦν ἐγώ τε — οὕτως αἰσθανόμενος* primus recte interpretatus est Campbellius, qui *οὐδὲν ἄλλο* pervidit pendere ab *γενήσομαι οὕτως αἰσθανόμενος*. Itaque Socrates: nulla alia, inquit, res unquam erit, quam ita percipiam, sc. ut rem, quam percipio. De *γίγνεσθαι* cum participio iuncto v. Stallbaumius ad leg. II 670B. Cf. infra p. 164A *Ὁ δέ γε ὁρῶν καὶ ἐπιστήμων γεγονώς.*

6 *τοῦ γὰρ ἄλλου.* Duae afferuntur causae, quod aliam rem ita percipiam. Primum enim alius rei alius est sensus, deinde diversum alia res reddit percipientem. Quae igitur generant, *τὸ πάσχον* et *τὸ ποιοῦν*, nunquam *ἄλλα* fiunt, sed tantum *ἀλλοῖα* (cf. p. 156E, 159E), sed quae generantur pro generantium diversitate diversa evadunt. Conf. quae de hac re disserui in Fleckeiseni annal. 1868 p. 30 sq.

7 *οὔτε — μή ποτ' — γένηται*, gravior quidam modus negandi. De rep. X 609B *οὐ γὰρ τό γε ἀγαθὸν μή ποτέ τι ἀπολέσῃ οὐδὲ αὖ τὸ μήτε κακὸν μήτε ἀγαθόν.* Cf. Graseri spec. adv. p. 57, Frankii de part. neg. III p. 27.

8 *τὸ ποιοῦν ἐμὲ* 'sc. *οὕτως αἰσθανόμενον.*' Heind.

9 *τοιοῦτον.* Oppositum est ei *ἀλλοῖον*, ut de rep. VIII 559B *ἡ πέρα τούτων καὶ ἀλλοίων ἐδεσμάτων ἢ τοιούτων ἐπιθυμία.*

12 *Οὐδὲ μήν.* Neque *τὸ πάσχον* affici potest neque *τὸ ποιοῦν* afficere hunc vel illum in modum

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν. 160

ΣΩ. Λείπεται δή, οἶμαι, ἡμῖν ἀλλήλοις, εἴτ' ἐσμέν, εἶναι, εἴτε γιγνόμεθα, γίγνεσθαι, ἐπείπερ ἡμῶν ἡ ἀνάγκη τὴν οὐσίαν συνδεῖ μέν, συνδεῖ δὲ οὐδενὶ τῶν ἄλλων, οὐδ' αὖ ἡμῖν αὐτοῖς. ἀλλήλοις δὴ λείπεται συνδεδέσθαι. ὥστε εἴτε τις εἶναί τι ὀνομάζει, τινὶ εἶναι ἢ τινὸς ἢ πρός τι ῥητέον αὐτῷ, εἴτε γίγνεσθαι· αὐτὸ δὲ ἐφ' αὑτοῦ τι ἢ ὂν ἢ γιγνόμενον οὔτε αὐτῷ λεκτέον οὔτ' ἄλλου λέγοντος ἀποδεκτέον, ὡς ὁ λόγος ὃν διεληλύθαμεν σημαίνει. C

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅτε δὴ τὸ ἐμὲ ποιοῦν ἐμοί ἐστι καὶ οὐκ ἄλλῳ, ἐγὼ καὶ αἰσθάνομαι αὐτοῦ, ἄλλος δ' οὔ;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Ἀληθὴς ἄρα ἐμοὶ ἡ ἐμὴ αἴσθησις· τῆς γὰρ ἐμῆς οὐσίας ἀεί ἐστι. καὶ ἐγὼ κριτὴς κατὰ τὸν Πρωταγόραν τῶν τε ὄντων ἐμοί, ὡς ἔστι, καὶ τῶν μὴ ὄντων, ὡς οὐκ ἔστιν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

XV. ΣΩ. Πῶς ἂν οὖν ἀψευδὴς ὢν καὶ μὴ πταίων D τῇ διανοίᾳ περὶ τὰ ὄντα ἢ γιγνόμενα οὐκ ἐπιστήμων ἂν εἴην ὧνπερ αἰσθητής;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ὅπως οὔ.

7 γίγνεσθαι, γίγνεσθαι· J. Frei, quaest. Prot. p. 84. 8 ἀπολεκτέον 𝔄° Δ. 19 ἂν οὖν 𝔄 Δ Π Bkk., οὖν ἂν ceteri praeter F; is
οὐ
enim cum ς om. ἄν. 22 ὅπως οὔ Ξ Bkk., ὅπως οὖν E F, ὁπωσοῦν * ς.

sublata necessitudine, quae inter utrumque intercedit.

2 εἴτ' ἐσμέν, εἶναι, εἴτε γιγν. Ita etiam paullo post περὶ τὰ ὄντα ἢ γιγνόμενα. Nimirum εἶναι nobis dicendum erit, si vulgarem hominum consuetudinem sequemur, si philosophorum rationem, γίγνεσθαι. Cf. p. 157 AB.

3 'ἡμῶν cohaeret cum τὴν οὐσίαν.' Stallb.

4 τῶν ἄλλων 'praeter τὸν αἰσθανόμενον et τὸ ποιοῦν αἰσθάνεσθαι.' Heind.

6 εἴτε τις εἶναί τι ὀνομάζει: 'p. 166 C εἰ εἶναι δεῖ ὀνομάζειν.' Hdf. Cf. p. 198 B Καὶ καλοῦμέν γε παραδιδόντα μὲν διδάσκειν, παραλαμβάνοντα δὲ μανθάνειν, ἔχοντα δὲ δὴ — ἐπίστασθαι. Verba nominandi usurpata sunt dicendi potestate.

7 εἴτε γίγνεσθαι. Repetendum τινὶ γίγνεσθαι ἢ τινὸς etc. Similem in modum postposita reperies p. 175 B καὶ ὁ πεντηκοστὸς ἀπ' αὐτοῦ. Hdf.

8 ἄλλου λέγοντος ἀποδεκτέον: p. 206 A τοὐναντίον λέγοντος ἆρ' οὐ μᾶλλον ἂν ἀποδέξαιο. Cf. ad p. 168 C.

15 καὶ ἐγὼ κριτής. Cf. p. 152 AC.

20 οὐκ ἐπιστήμων ἂν εἴην ὧνπερ αἰσθητής. P. 208 E αὐτοῦ ἐπιστήμων γεγονὼς ἔσται, οὗ πρότερον ἦν δοξαστής.

ΣΩ. Παγκάλως ἄρα σοι εἴρηται ὅτι ἐπιστήμη οὐκ ἄλλο τί ἐστιν ἢ αἴσθησις, καὶ εἰς ταὐτὸν συμπέπτωκε, κατὰ μὲν Ὅμηρον καὶ Ἡράκλειτον καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον φῦλον οἷον ῥεύματα κινεῖσθαι τὰ πάντα, κατὰ δὲ Πρωταγόραν τὸν σοφώτατον πάντων χρημάτων ἄνθρωπον μέτρον εἶναι,
E *κατὰ δὲ Θεαίτητον τούτων οὕτως ἐχόντων αἴσθησιν ἐπιστήμην γίγνεσθαι. ἦ γάρ, ὦ Θεαίτητε; φῶμεν τοῦτο σὸν μὲν εἶναι οἷον νεογενὲς παιδίον, ἐμὸν δὲ μαίευμα; ἢ πῶς λέγεις;*

ΘΕΑΙ. Οὕτως ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν δή, ὡς ἔοικε, μόλις ποτὲ ἐγεννήσαμεν, ὅ τι δή ποτε καὶ τυγχάνει ὄν. μετὰ δὲ τὸν τόκον τὰ ἀμφιδρόμια αὐτοῦ ὡς ἀληθῶς ἐν κύκλῳ περιθρεκτέον τῷ λόγῳ, σκοπουμένους μὴ λάθῃ ἡμᾶς οὐκ ἄξιον ὂν τροφῆς
161 *τὸ γιγνόμενον, ἀλλὰ ἀνεμιαῖόν τε καὶ ψεῦδος. ἢ σὺ οἴει πάντως δεῖν τό γε σὸν τρέφειν καὶ μὴ ἀποτιθέναι; ἢ καὶ ἀνέξει ἐλεγχόμενον ὁρῶν, καὶ οὐ σφόδρα χαλεπανεῖς, ἐάν τις σοῦ ὡς πρωτοτόκου αὐτὸ ὑφαιρῇ;*

ΘΕΟ. Ἀνέξεται, ὦ Σώκρατες, Θεαίτητος· οὐδαμῶς γὰρ δύσκολος. ἀλλὰ πρὸς θεῶν εἰπέ, ἦ αὖ οὐχ οὕτως ἔχει;

ΣΩ. Φιλόλογός γ' εἶ ἀτεχνῶς καὶ χρηστός, ὦ Θεό-

5 *ἄνθρωπον μέτρον* 𝔄 *Δ Π Bkk.*, *μέτρον ἄνθρωπον* ς. 12 *καὶ* om. *Δ Π.* 16 *ἀποτιθέναι Bkk.* cum libris, *ἐκτιθέναι* ς. 18 *τίς σου* *Δ*ᵃ *Π*ᵃ Bᵃ, de 𝔄 Gaisfordius: ‘credo *τί σου* a p. m.’, Campbellius: ‘Bodl. p. m. *τίστου?*’ 20 *ἦ* *Δ*ᵉ *Π*ᵉ *Γ*c *Bkk.*, *ἢ* 𝔄 (in marg. *εἰ* et *ἢ αὖ οὕτως ἔχει*) *Δ*ᵃ, *ἢ* Bᵃ, *ἡ* BᵉC, *εἰ* bis *Hdf.*

2 *κατὰ μὲν Ὅμ. καὶ Ἡράκλ.* V. p. 152DE.

6 *τούτων οὕτως ἐχόντων.* Socrates significat, si quae Heraclitus et Protagoras docent vera sint, etiam quae Theaetetus dicit concedenda esse.

11 *μόλις ποτέ*, ‘vix tandem, tandem aliquando; v. ad Protag. 314E et 348C.’ Stallb.

12 *τὰ ἀμφιδρόμια.* Schol. R. S. *ἡμέρα πέμπτη τοῖς βρέφεσιν ἐκ γενέσεως οὕτω κληθεῖσα, παρ' ὅσον ἐν ταύτῃ καθαίρουσι τὰς χεῖρας αἱ συνεφαψάμεναι τῆς μαιώσεως καὶ τὸ βρέφος περὶ τὴν ἑστίαν φέρουσι τρέχουσαι κύκλῳ καὶ τοὔνομα τίθενται τούτῳ δῶρά τε πέμπουσι τῷ παιδίῳ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πολύποδας καὶ σηπίας οἵ τε φίλοι καὶ οἰκεῖοι καὶ ἁπλῶς οἱ προσήκοντες.* Cf. C. F. Hermann, Privatalterth. § 32.

15 *ἢ σὺ οἴει.* cf. p. 151C.

21 *φιλόλογος.* Plato ‘cum *λόγους* praecipue et proprie de philosopha disputatione dicere consueverit, huic mori vocem *φιλόλογος* adaptavit.’ K. Lehrsius, anal. gram. in append. ad Herod. script. tria. p. 381. Itaque *φιλόλογος* est disputandi cupidus. Eandem significationem habet *φιλολογία* p. 146A.

καὶ χρηστός, ‘*und recht gutmüthig*’, quod non vacat leni quadam cavillatione, de quo

δωρε, ὅτι με οἴει λόγων τινὰ εἶναι θύλακον καὶ ῥᾳδίως 161
ἐξελόντα ἐρεῖν ὡς οὐκ αὖ ἔχει οὕτω ταῦτα. τὸ δὲ γιγνό- B
μενον οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι οὐδεὶς τῶν λόγων ἐξέρχεται παρ' ἐμοῦ ἀλλ' ἀεὶ παρὰ τοῦ ἐμοὶ προσδιαλεγομένου, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἐπίσταμαι πλέον πλὴν βραχέος, ὅσον λόγον παρ' ἑτέρου σοφοῦ λαβεῖν καὶ ἀποδέξασθαι μετρίως. καὶ νῦν τοῦτο παρ' τοῦδε πειράσομαι, οὔ τι αὐτὸς εἰπεῖν.

ΘΕΟ. Σὺ κάλλιον, ὦ Σώκρατες, λέγεις· καὶ ποίει οὕτως.

XVI. *ΣΩ.* Οἶσθ' οὖν, ὦ Θεόδωρε, ὃ θαυμάζω τοῦ ἑταίρου σου Πρωταγόρου;

ΘΕΟ. Τὸ ποῖον; C

ΣΩ. Τὰ μὲν ἄλλα μοι πάνυ ἡδέως εἴρηκεν, ὡς τὸ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ ἔστι· τὴν δ' ἀρχὴν τοῦ λόγου τεθαύμακα, ὅτι οὐκ εἶπεν ἀρχόμενος τῆς ἀληθείας ὅτι πάντων χρημάτων μέτρον ἐστὶν ὗς ἢ κυνοκέφαλος ἤ τι ἄλλο ἀτοπώτερον τῶν ἐχόντων αἴσθησιν, ἵνα μεγαλοπρεπῶς καὶ πάνυ καταφρονητικῶς ἤρξατο ἡμῖν λέγειν, ἐνδεικνύμενος ὅτι ἡμεῖς μὲν αὐτὸν ὥσπερ θεὸν ἐθαυμάζομεν ἐπὶ σοφίᾳ, ὁ δ' ἄρα ἐτύγχανεν ὢν εἰς φρόνησιν οὐδὲν βελτίων βατράχου γυρίνου, μὴ ὅτι ἄλλου του ἀνθρώπων. D

2 *αὖ οὐκ Hsch.* *αὖ* om. *Tur. Hrm.* *ἂν ἔχοι* F. 8 *ΘΕΟ.* auctore Cornario *Hdf.* 21 *βατράχου* de glossemate suspectum Heindorfio, Valckenario, Cobeto (mnemos. IX p. 352).

usu voc. v. Phaedr. 264 C *χρηστὸς εἶ, ὅτι με ἡγεῖ ἱκανὸν εἶναι τὰ ἐκείνου οὕτως ἀκριβῶς διιδεῖν.* Infra p. 166 A *οὗτος δὴ ὁ Σωκράτης ὁ χρηστός*, bonus iste, h. e. fatuus. conf. Ruhnken. ad Tim. p. 132.' STALLB.

2 *ὡς οὐκ αὖ ἔχει οὕτω ταῦτα.* Socrates non profitetur artem sophistarum, qui in utramque partem disputant.

τὸ γιγνόμενον, id quod fieri solet, 'id quod res est, verum. P. 175 B *Παντάπασι τὰ γιγνόμενα λέγεις.*' HEIND. Cf. ad p. 179 C.

3 *παρ' ἐμοῦ.* Menex. 235 B *οὕτως ἔναυλος ὁ λόγος τε καὶ ὁ φθόγγος παρὰ τοῦ λέγοντος ἐνδύεται εἰς τὰ ὦτα κτλ.*

5 *λόγον — λαβεῖν καὶ ἀποδέξασθαι*, tractandum et explorandum suscipere.' HDF. Cf. Stallbaumius ad remp. VII 531 E.

8 *Σὺ κάλλιον — λέγεις.* 'Probandi haec formula saepe occurrit, ut Arist. Lysistr. 76 *πολὺ σὺ κάλλιον λέγεις.*' HEIND.

15 *ἀληθείας*: cf. proleg. p. 24.

17 *ἵνα — ἤρξατο.* Krueger. § 54, 8, 8.

μεγαλοπρεπῶς. Cf. p. 168 C *εἰ δ' αὐτὸς ἔζη, μεγαλειότερον ἂν τοῖς αὑτοῦ ἐβοήθησεν.* Cf. prol. p. 24.

21 *βατράχου γυρίνου.* '*γυρῖνος* est *τὸ ἐκ τοῦ βατράχου παιδίον*, ut ait schol. cf. Plin. hist. nat. IX 51, Hesych. et Suid. in voc. Quidni vero nomini generis per appositionem addere liceat

ἢ πῶς λέγωμεν, ὦ Θεόδωρε; εἰ γὰρ δὴ ἑκάστῳ ἀληθὲς
ἔσται ὃ ἂν δι' αἰσθήσεως δοξάζῃ, καὶ μήτε τὸ ἄλλου πά-
θος ἄλλος βέλτιον διακρινεῖ, μήτε τὴν δόξαν κυριώτερος
ἔσται ἐπισκέψασθαι ἕτερος τὴν ἑτέρου, ὀρθὴ ἢ ψευδής,
ἀλλ' ὃ πολλάκις εἴρηται, αὐτὸς τὰ αὑτοῦ ἕκαστος μόνος
δοξάσει, ταῦτα δὲ πάντα ὀρθὰ καὶ ἀληθῆ, τί δή ποτε, ὦ
ἑταῖρε, Πρωταγόρας μὲν σοφός, ὥστε καὶ ἄλλων διδάσκα-
E λος ἀξιοῦσθαι δικαίως μετὰ μεγάλων μισθῶν, ἡμεῖς δὲ
ἀμαθέστεροί τε καὶ φοιτητέον ἡμῖν ἦν παρ' ἐκεῖνον, μέτρῳ
ὄντι αὐτῷ ἑκάστῳ τῆς αὑτοῦ σοφίας; [καὶ] ταῦτα πῶς μὴ
φῶμεν δημούμενον λέγειν τὸν Πρωταγόραν; τὸ δὲ δὴ
ἐμόν τε καὶ τῆς ἐμῆς τέχνης τῆς μαιευτικῆς σιγῶ, ὅσον
γέλωτα ὀφλισκάνομεν· οἶμαι δὲ καὶ ξύμπασα ἡ τοῦ διαλέ-
γεσθαι πραγματεία. τὸ γὰρ ἐπισκοπεῖν καὶ [ἐπιχειρεῖν]
ἐλέγχειν τὰς ἀλλήλων φαντασίας τε καὶ δόξας ὀρθὰς ἑκά-
162 στου οὔσας οὐ μακρὰ μὲν καὶ διωλύγιος φλυαρία, εἰ

1 λέγωμεν Δ𝔄^{1}Π^{1e} *Tur.*, λέγομεν B^{a}𝔄^{2}ς. 5 μόνος 𝔄Δ^{e}Π^{e} *Bkk.*, μόνον *ς. 10 καὶ om. 𝔄^{c}ΔΠ *Bkk.*, retinuit cum ς *Hrm.* 14 ἐπιχειρεῖν om. 𝔄ΔΠ^{1e} *Bkk.*, retinuerunt cum ς *Stb. Hsch.*

vocabulum formae, quo illius notio accuratius definiatur? Similiter certe Strabo XV p. 706 θηρίων ἀλωπέκων. Pausan. IX 2 νόσον λύσσαν, quae cum his contendit Bernhardy, Syntax. p. 193.' Stallbaumius. Cf. Lobecki path. elem. II p. 363.

1 ἢ πῶς λέγομεν; eodem modo etiam p. 182 C dictum. Aliter p. 187 E τί δὴ καὶ λέγομεν;

εἰ — ἀληθὲς ἔσται, *wenn für Jeden wahr sein soll.* εἰ cum indicativo futuri saepe rem fortasse non esse indicat. Quare non mirum, quod in apodosi est φοιτητέον ἡμῖν ἦν.

8 μετὰ μεγάλων μισθῶν. Meno 91 D οἶδα γὰρ ἄνδρα ἕνα Πρωταγόραν πλείω χρήματα κτησάμενον ἀπὸ ταύτης τῆς σοφίας ἢ Φειδίαν τε, ὃς οὕτω περιφανῶς καλὰ ἔργα εἰργάζετο, καὶ ἄλλους δέκα τῶν ἀνδριαντοποιῶν. Hdf. Diog. La IX 52 οὗτος (Protagoras) πρῶτος μισθὸν εἰσεπράξατο μνᾶς ἑκατόν. Fischerus. Cf. ad p. 165 E et Welcker, kl. Schr. II p. 416—17.

11 δημούμενον. Schol. R. δημοκοποῦντα, παίζοντα, θωπεύοντα. Cf. Ruhnken ad Tim. p. 78.

13 οἶμαι δὲ. Cf. ad p. 207 A.

16 'μὲν in interrogatione sic usurpatum affirmationem alterius exspectat: opinor, haud dubie. Vid. Charm. 153 C Eur. Med. 676. Monuit hoc sua ad Charmidae locum retractans Heindorfius. Differt autem haec interrogandi forma ab illa per πού eo, quod πού in re aliunde satis certa alterius assensum exspectat, istud μὲν autem aliquid ut consentaneum et necessarium poscit.' Buttmannus ad Meno. 82 A. Cf. ad p. 163 E et de πού p. 152 A 155 C.

διωλύγιος. Schol. R. μεγάλη ἢ ἐπὶ πολὺ διήκουσα. Cf. Ruhnken. ad Tim. p. 88.

ἀληθὴς ἡ ἀλήθεια Πρωταγόρου, ἀλλὰ μὴ παίζουσα ἐκ τοῦ 162 ἀδύτου τῆς βύβλου ἐφθέγξατο;

ΘΕΟ. Ὦ Σώκρατες, φίλος ἀνήρ, ὥσπερ σὺ νῦν δὴ εἶπες. οὐκ ἂν οὖν δεξαίμην δι' ἐμοῦ ὁμολογοῦντος ἐλέγχεσθαι Πρωταγόραν, οὐδ' αὖ σοὶ παρὰ δόξαν ἀντιτείνειν. τὸν οὖν Θεαίτητον πάλιν λαβέ. πάντως καὶ νῦν δὴ μάλ' ἐμμελῶς σοι ἐφαίνετο ὑπακούειν.

ΣΩ. Ἆρα κἂν εἰς Λακεδαίμονα ἐλθών, ὦ Θεόδωρε, πρὸς τὰς παλαίστρας ἀξιοῖς ἂν ἄλλους θεώμενος γυμνούς, B ἐνίους φαύλους, αὐτὸς μὴ ἀντεπιδεικνύναι τὸ εἶδος παραποδυόμενος;

ΘΕΟ. Ἀλλὰ τί μὴν δοκεῖς, εἴπερ μέλλοιέν μοι ἐπιτρέψειν καὶ πείσεσθαι; ὥσπερ νῦν οἶμαι ὑμᾶς πείσειν ἐμὲ μὲν ἐᾶν θεᾶσθαι καὶ μὴ ἕλκειν πρὸς τὸ γυμνάσιον σκληρὸν ἤδη ὄντα, τῷ δὲ δὴ νεωτέρῳ τε καὶ ὑγροτέρῳ ὄντι προσπαλαίειν.

XVII. ΣΩ. Ἀλλ' εἰ οὕτως, ὦ Θεόδωρε, σοὶ φίλον, οὐδ' ἐμοὶ ἐχθρόν, φασὶν οἱ παροιμιαζόμενοι. πάλιν δὴ οὖν C ἐπὶ τὸν σοφὸν Θεαίτητον ἰτέον. λέγε δή, ὦ Θεαίτητε,

3 ἀνήρ Bkk., ἀνὴρ ς. 6 νῦν δὴ 𝔄ΔΠ Bkk., δὴ νῦν ς.
9 γυμνούς, ἐν οἷς ἐνίους A. Riese, Zeitschr. f. d. Gymn. 1864 p. 255.

1 ἐκ τοῦ ἀδύτου. Eur. Andr. 1147 πρὶν δή τις ἀδύτων ἐκ μέσων ἐφθέγξατο δεινόν τι καὶ φρικῶδες. Tur.

3 ἀνήρ articulo caret, ubi certus aliquis venuste et cum irrisione quadam significatur (cf. p. 155D), quod non cadere in hunc locum quisque videt.

9 παλαίστρας Lacedaemoniorum praeter Platonem nullus scriptor videtur commemorare. Haase, Palaestrik in Hall. Encl. III 9 p. 374. Hac de re Hermannus, Privatalterth. p. 360: '*Bei Pl. Th.* 162 *sind die* παλαῖστραι *in Sparta nur auf Ringplätze, nicht auf Ringschulen zu beziehen.*'

γυμνούς. 'Lacedaemonii enim, qui πρῶτοι ἐγυμνώθησαν καὶ ἐς τὸ φανερὸν ἀποδύντες λίπα μετὰ τοῦ γυμνάζεσθαι ἠλείψαντο, ut ait Thucyd. I 6 (cf. Plat. de rep. V 452C), nudato plane corpore certare in palaestris solebant. vid. Perizon. ad Ael. v. h. III 38.' Heindorfius.

10 ἐνίους: cf. ad p. 144E et Sauppius ad Dem. Ol. III 11.

14 'σκληρὸς dicitur is, cuius membra prae senectute non amplius sunt flexibilia, sed rigida et dura.' Winckelmannus, Plat. Euth. p. 223. σκληρὸς ut h. l., ita etiam p. 191 C ὑγρῷ oppositus est; p. 155E translate usurpatur de homine rudi.

17 εἰ οὕτως — ἐμοὶ ἐχθρόν. 'Eodem utitur proverbio Aristaenetus epist. XXI p. 98 ed. Boiss., ad quem locum videndi sunt interpretes p. 518 sqq.' Stallb.

19 τὸν σοφόν, 'qui scientiam αἴσθησιν esse ponendo repente sapiens evasit.' Heindorf.

162 πρῶτον μὲν ἃ νῦν δὴ διήλθομεν, ἆρα οὐ συνθαυμάζεις εἰ
ἐξαίφνης οὕτως ἀναφανήσει μηδὲν χείρων εἰς σοφίαν
ὁτουοῦν ἀνθρώπων ἢ καὶ θεῶν; ἢ ἧττόν τι οἴει τὸ Πρω-
ταγόρειον μέτρον εἰς θεοὺς ἢ εἰς ἀνθρώπους λέγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. καὶ ὅπερ γε ἐρωτᾷς, πάνυ
θαυμάζω. ἡνίκα γὰρ διῇμεν ὃν τρόπον λέγοιεν τὸ δοκοῦν
D ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι τῷ δοκοῦντι, πάνυ μοι εὖ ἐφαίνετο
λέγεσθαι· νῦν δὲ τοὐναντίον τάχα μεταπέπτωκεν.

ΣΩ. Νέος γὰρ εἶ, ὦ φίλε παῖ· τῆς οὖν δημηγορίας
ὀξέως ὑπακούεις καὶ πείθει. πρὸς γὰρ ταῦτα ἐρεῖ Πρω-
ταγόρας ἤ τις ἄλλος ὑπὲρ αὐτοῦ· ὦ γενναῖοι παῖδές τε καὶ
γέροντες, δημηγορεῖτε ξυγκαθεζόμενοι, θεούς τε εἰς τὸ
μέσον ἄγοντες, οὓς ἐγὼ ἔκ τε τοῦ λέγειν καὶ τοῦ γράφειν
E περὶ αὐτῶν, ὡς εἰσὶν ἢ ὡς οὐκ εἰσίν, ἐξαιρῶ· καὶ ἃ οἱ
πολλοὶ ἂν ἀποδέχοιντο ἀκούοντες, λέγετε ταῦτα, ὡς δει-
νὸν εἰ μηδὲν διοίσει εἰς σοφίαν ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων
βοσκήματος ὁτουοῦν· ἀπόδειξιν δὲ καὶ ἀνάγκην οὐδ' ἡν-

1 δὴ post νῦν om. *Stb.* 8 δὲ αὖ τοὐναντίον EHς, αὖ om. *Bkk.* τάχα 𝔄^{c} Δ^{e} Π^{1e} *Bkk.*, ταχὺ ς. 9 ταῖς — δημηγορίαις *Hrm.* 13 λέγοντες 𝔄 Δ Π^{1e} probante Winckelmanno ad Euth. 293 C. 14 περὶ αὐτῶν — οὐκ εἰσὶν *Stb.* putavit glossema esse. Adversantur ei Hoenebeek Hissink p. 68, Krische, Theol. Lehren d. gr. Denk. p. 134. ἐξαιρῶ *Hdf.*, ἐξαίρω ς. 15 ἂν post ἃ ponunt Eς, post πολλοὶ *Bkk.*

2 ἐξαίφνης οὕτως. Cf. ad p. 142 D.

3 ἢ ἧττόν τι οἴει. De leg. IV 716 C ὁ δὴ θεὸς ἡμῖν πάντων χρημάτων μέτρον ἂν εἴη μάλιστα, καὶ πολὺ μᾶλλον ἤ πού τις, ὥς φασιν, ἄνθρωπος.

9 Νέος γὰρ εἶ. Parmen. 130 E νέος γὰρ εἶ ἔτι, φάναι τὸν Παρμενίδην, ὦ Σώκρατες, καὶ οὔπω σου ἀντείληπται φιλοσοφία, ὡς ἔτι ἀντιλήψεται κατ' ἐμὴν δόξαν, ὅτε οὐδὲν αὐτῶν ἀτιμάσεις· νῦν δὲ ἔτι πρὸς ἀνθρώπων ἀποβλέπεις δόξας διὰ τὴν ἡλικίαν. Stb.

δημηγορία est ἃ οἱ πολλοὶ ἂν ἀποδέχοιντο ἀκούοντες, ταῦτα λέγειν (p. 162 E).

13 οὓς ἐγὼ — ἐξαιρῶ. 'Protagorae haec de diis verba laudat Diog. Laert. IX 51 Περὶ μὲν θεῶν οὐκ ἔχω εἰδέναι εἴθ' ὡς εἰσὶν εἴθ' ὡς οὐκ εἰσίν· πολλὰ γὰρ τὰ κωλύοντα εἰδέναι, ἥ τε ἀδηλότης καὶ βραχὺς ὢν ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου, ubi v. Menagius.' Heind.

14 καὶ — λέγετε. 'Ut supra p. 149 D infinitivus ἀμβλίσκειν ponendus erat loco verbi finiti ἀμβλίσκουσι, quod tamen scriptor ob praecedentem infinitivum perspicuitatis causa praetulit, sic hic participio, quod ut prius ἄγοντες verbo δημηγορεῖτε annectendum erat, verbum finitum scriptor praetulit, inceptae structurae de industria oblitus; participium enim post proxime praecedens ἀκούοντες obscuram sane orationem reddidisset aeque atque infinitivus ἀμβλίσκειν loco superiori.' Engelhardtus, anacol. Plat. sp. I p. 35.

17 'ἀνάγκη est: argumentatio, qua quis aliquid concedere cogitur: *zwingende Be-*

τινοῦν λέγετε, ἀλλὰ τῷ εἰκότι χρῆσθε, ᾧ εἰ ἐθέλοι Θεόδωρος ἢ ἄλλος τις τῶν γεωμετρῶν χρώμενος γεωμετρεῖν, ἄξιος οὐδ' ἑνὸς μόνου ἂν εἴη. σκοπεῖτε οὖν σύ τε καὶ Θεόδωρος εἰ ἀποδέξεσθε πιθανολογίαις τε καὶ εἰκόσι περὶ 163
τούτων λεγομένους λόγους.

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' οὐ δίκαιον, ὦ Σώκρατες, οὔτε σὺ οὔτε ἂν ἡμεῖς φαῖμεν.

ΣΩ. Ἄλλῃ δὴ σκεπτέον, ὡς ἔοικεν, ὡς ὅ τε σὸς καὶ ὁ Θεοδώρου λόγος.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν ἄλλῃ.

ΣΩ. Τῇδε δὴ σκοπῶμεν, εἰ ἄρα ἐστὶν ἐπιστήμη τε καὶ αἴσθησις ταὐτὸν ἢ ἕτερον. εἰς γὰρ τοῦτό που πᾶς ὁ λόγος ἡμῖν ἔτεινε, καὶ τούτου χάριν τὰ πολλὰ καὶ ἄτοπα ταῦτα ἐκινήσαμεν. οὐ γάρ;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἦ οὖν ὁμολογήσομεν, ἃ τῷ ὁρᾶν αἰσθανόμεθα B
ἢ τῷ ἀκούειν, πάντα ταῦτα ἅμα καὶ ἐπίστασθαι; οἷον τῶν

3 *οὐδενὸς* 𝔄 Δ[a] Π[a] *Stb.*, *οὐδ' ἑνὸς* schol. ς. *μόνου*] *λόγου* Bonitzius, spic. crit. Vindob. 1858 p. 25. 4 *πιθανολογίαις* '*The Bodleian reading in the ancient hand.*' Cpl. ('ex emend.' Gaisf.) 5 *τούτων* 𝔄 Δ Π[1] *Tur.*, *τηλικούτων* ς. 8 *Ἄλλῃ δὴ* 𝔄 Δ Π *Bkk.*, *Ἀλλ' ἤδη* ς. *ἔοικεν ὡς* 𝔄 Δ Π *Bkk.*, *ἔοικεν ἄλλῃ ὡς* ς. 9 *λόγος* post *Θεοδώρου* ponunt 𝔄 Δ Π *Stb.*, post *σὸς* ς. 11 *Τῇδε* ς, *τί δὲ* Δ Π, *τί δαὶ* 𝔄[2]. 12 *ἢ ἕτερον*] *πότερον* 𝔄 Δ Π[1e]. *τοῦτόν* 𝔄 Δ[a].

weisführung; quemadmodum supra p. 153 C *ἀναγκάζειν* probandi ac demonstrandi potestate positum vidimus.' Stallb.

1 *τῷ εἰκότι*, 'quo maxime rhetores et rhetorissantes sophistae utebantur. v. Phaedr. 267 A 272 DE Euthyd. 305 D, Phaed. 92 C.' Stallbaumius. Cf. Wyttenbach. ad Phaed. 92 C.

3 *ἄξιος οὐδ' ἑνὸς μόνου* Wyttenbachius epist. crit. ad Ruhnken. p. 29 referri putavit ad proverbium natum ex Homerico Il. ϑ 234 *νῦν δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν Ἕκτορος*. Cui assensus est Stallbaumius. Sed recte Bonitzius l. l. *ἄξιος* apud Atticos ea vi usurpatum esse negat, ut coniunctum cum genetivo personae eum significet, qui virtute dignitate auctoritate alium aequet, atque in tali sententia quid sit *εἷς μόνος* unus exclusus reliquis (cf. Gorg. 475 E Alc. 131 E Prot. 360 E) explicari posse. Meliorem explicandi rationem monstrat scita quam Heindorfius dicit scholiastae annotatio: *ἐκ τῆς τῶν κυβευόντων συνηθείας ἔλαβε τὸ οὐδ' ἑνὸς μόνου, ὅταν ἐκεῖ πέσῃ ἐν τῷ παίζειν ἓν τὸ ἐλάχιστον.* Cf. Suid. h. v. Bekkeri anecd. p. 413, 8. A talorum autem lusu cum compluria proverbia repetenda sint, id quoque quod hic ponitur ad eum esse referendum satis est probabile. Cf. Leutschii not. crit. in Apost. III 25.

6 *Ἀλλ' οὐ δίκαιον* 'i. e. nos perinde, Socrates, atque tu negabimus id fieri oportere sc. tales sermones admitti.' Heind.

14 *ἐκινήσαμεν*. 'Infra p. 184 A *ἐγείρειν* sic dicitur.' Stallb. Cf. interpr. ad Diog. VII 42.

163 βαρβάρων πρὶν μαθεῖν τὴν φωνὴν πότερον οὐ φήσομεν
ἀκούειν, ὅταν φθέγγωνται, ἢ ἀκούειν τε καὶ ἐπίστασθαι
ἃ λέγουσι; καὶ αὖ γράμματα μὴ ἐπιστάμενοι, βλέποντες
εἰς αὐτὰ πότερον οὐχ ὁρᾶν ἢ ἐπίστασθαι, εἴπερ ὁρῶμεν,
διισχυριούμεθα;

ΘΕΑΙ. Αὐτό γε, ὦ Σώκρατες, τοῦτο αὐτῶν, ὅπερ
ὁρῶμέν τε καὶ ἀκούομεν, ἐπίστασθαι φήσομεν· τῶν μὲν
γὰρ τὸ σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα ὁρᾶν τε καὶ ἐπίστασθαι, τῶν
C δὲ τὴν ὀξύτητα καὶ βαρύτητα ἀκούειν τε ἅμα καὶ εἰδέναι·
ἃ δὲ οἵ τε γραμματισταὶ περὶ αὐτῶν καὶ οἱ ἑρμηνεῖς δι-
δάσκουσιν, οὔτε αἰσθάνεσθαι τῷ ὁρᾶν ἢ ἀκούειν οὔτε ἐπί-
στασθαι.

ΣΩ. Ἄριστά γ', ὦ Θεαίτητε, καὶ οὐκ ἄξιόν σοι πρὸς
ταῦτα ἀμφισβητῆσαι, ἵνα καὶ αὐξάνῃ.

XVIII. Ἀλλ' ὅρα δὴ καὶ τόδε ἄλλο προσιόν, καὶ
σκόπει πῇ αὐτὸ διωσόμεθα.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δή;

D ΣΩ. Τὸ τοιόνδε· εἴ τις ἔροιτο, ἆρα δυνατόν, ὅτου τις
ἐπιστήμων γένοιτό ποτε, ἔτι ἔχοντα μνήμην αὐτοῦ τούτου
καὶ σῳζόμενον, τότε ὅτε μέμνηται μὴ ἐπίστασθαι αὐτὸ
τοῦτο, ὃ μέμνηται. μακρολογῶ δέ, ὡς ἔοικε, βουλόμενος
ἐρέσθαι, εἰ μαθών τίς τι μεμνημένος μὴ οἶδε.

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς, ὦ Σώκρατες; τέρας γὰρ ἂν εἴη ὃ
λέγεις.

ΣΩ. Μὴ οὖν ἐγὼ ληρῶ; σκόπει δέ. ἆρα τὸ ὁρᾶν οὐκ
αἰσθάνεσθαι λέγεις καὶ τὴν ὄψιν αἴσθησιν;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ ἰδών τι ἐπιστήμων ἐκείνου γέγονεν ὃ
E εἶδε κατὰ τὸν ἄρτι λόγον;

8 σχῆμα καὶ 𝔄ΔΠ *Bkk.*, σχῆμά τε καὶ ς. 19 ἔτι ἔχοντα] ἐπέχοντα 𝔄ΔΠ[1e]. 29 εἶδε libri J. Grovius, οἶδε ς.

7 τῶν μὲν 'i. e. τῶν γραμμάτων, τῶν δὲ i. e. τούτων ἃ οἱ βάρβαροι φθέγγονται.' Heind.

14 ἵνα καὶ αὐξάνῃ, 'ut animo augeare et magis tibi confidas. Lys. 206 A οἱ καλοί, ἐπειδάν τις αὐτοὺς ἐπαινῇ καὶ αὔξῃ, φρονήματος ἐμπίπλανται καὶ μεγαλαυχίας.' Heind.

19 ἔτι ἔχοντα. Quod est in libris optimis ἐπέχοντα Schanzius p. 12 tueri conatus est. Sed vereor, ne ἐπέχειν μνήμην τινὸς aeque dici nequeat atque memoriam alicuius rei cohibere. Neque facile vocabulo ἔτι carueris. conf. p. 164 B Συμβαίνει ἄρα, οὗ τις ἐπιστήμων ἐγένετο, ἔτι μεμνημένον αὐτὸν μὴ ἐπίστασθαι, ἐπειδὴ οὐχ ὁρᾷ.

23 τέρας. Cf. p. 164 B 188 C.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; μνήμην οὐ λέγεις μέντοι τι;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πότερον οὐδενὸς ἢ τινός;

ΘΕΑΙ. Τινὸς δήπου.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὧν ἔμαθε καὶ ὧν ᾔσθετο, τοιουτωνί τινων;

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Ὃ δὴ εἶδέ τις, μέμνηταί που ἐνίοτε;

ΘΕΑΙ. Μέμνηται.

ΣΩ. Ἦ καὶ μύσας; ἢ τοῦτο δράσας ἐπελάθετο;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ δεινόν, ὦ Σώκρατες, τοῦτό γε φάναι.

ΣΩ. Δεῖ γε μέντοι, εἰ σώσοιμι τὸν πρόσθε λόγον· εἰ 164
δὲ μή, οἴχεται.

ΘΕΑΙ. Καὶ ἐγώ, νὴ τὸν Δία, ὑποπτεύω, οὐ μὴν ἱκανῶς γε συννοῶ· ἀλλ' εἰπὲ πῇ.

ΣΩ. Τῇδε· ὁ μὲν ὁρῶν ἐπιστήμων, φαμέν, τούτου γέγονεν οὗπερ ὁρῶν· ὄψις γὰρ καὶ αἴσθησις καὶ ἐπιστήμη ταὐτὸν ὡμολόγηται.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὁ δέ γε ὁρῶν καὶ ἐπιστήμων γεγονὼς οὗ ἑώρα, ἐὰν μύσῃ, μέμνηται μέν, οὐχ ὁρᾷ δὲ αὐτό. ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δέ γε οὐχ ὁρᾷ οὐκ ἐπίσταταί ἐστιν, εἴπερ B
καὶ τὸ ὁρᾷ ἐπίσταται.

2 δὲ 𝔄 (δαὶ ex emen.) *ΔΠ Tur.*, δαὶ ς. 6 τουτωνί τινων in ς tribuuntur Theaeteto, illa autem: Τί μήν; Socrati. Recte iam Ald. et Bass. 11 ἢ καὶ τοῦτο F ς, καὶ om. *Hdf.* 13 σώσομεν Dissenius kl. Schr. p. 207. 18 ὁρῶν 𝔄 *ΔΠ*[1c] *Tur.*, ὁρᾷ ς, ὁρῴη *Hrm.*, ὁρῷ idem, praef. ad Pl. dial. vol. VI p. XXXVI.

2 Τί δέ; Meno 76A Τί δ'; ἐπίπεδον καλεῖς τι; De similibus locis v. Stallbaumius ad Prot. 358D Cratyl. 399D.

οὐ — μέντοι 'in interrogationibus sic dicitur, ut videatur aliquis rem negare, quo certius ea ab respondente affirmetur.' G. Hermannus ad Vig. p. 841. Exempla Platonica congessit Stallbaumius ad Prot. 309A.

5 Τινὸς δήπου. Cf. p. 160A.

6 'Ad ἔμαθε — ᾔσθετο int. τις.' Stallb., quem v. ad leg. II 654B.

13 'τὸν λόγον σῴζειν frequenti usu dicitur de eo, qui sententiam aliquam tenet, tuetur ac servat. Contrarium est οἴχεται ὁ λόγος, h. e. periit.' Stallbaumius, quem v. ad Phil. 14A. Cf. p. 203D ὁ καλὸς λόγος ἀποδεδρακὼς οἰχήσεται. p. 164D μῦθος ἀπώλετο ὁ Πρωταγόρειος.

18 ὁρῶν sc. γέγονεν. Cf. p. 159D.

164 *ΘΕΑΙ.* *Ἀληθῆ.*

ΣΩ. *Συμβαίνει ἄρα, οὔ τις ἐπιστήμων ἐγένετο, ἔτι μεμνημένον αὐτὸν μὴ ἐπίστασθαι, ἐπειδὴ οὐχ ὁρᾷ· ὃ τέρας ἔφαμεν ἂν εἶναι εἰ γίγνοιτο.*

ΘΕΑΙ. *Ἀληθέστατα λέγεις.*

ΣΩ. *Τῶν ἀδυνάτων δή τι ξυμβαίνειν φαίνεται, ἐάν τις ἐπιστήμην καὶ αἴσθησιν ταὐτὸν φῇ εἶναι.*

ΘΕΑΙ. *Ἔοικεν.*

ΣΩ. *Ἄλλο ἄρα ἑκάτερον φατέον.*

ΘΕΑΙ. *Κινδυνεύει.*

C *ΣΩ.* *Τί οὖν δῆτ' ἂν εἴη ἐπιστήμη, πάλιν ἐξ ἀρχῆς, ὡς ἔοικε, λεκτέον. καίτοι τί ποτε μέλλομεν, ὦ Θεαίτητε, δρᾶν;*

ΘΕΑΙ. *Τίνος πέρι;*

ΣΩ. *Φαινόμεθά μοι ἀλεκτρυόνος ἀγεννοῦς δίκην, πρὶν νενικηκέναι, ἀποπηδήσαντες ἀπὸ τοῦ λόγου ᾄδειν.*

ΘΕΑΙ. *Πῶς δή;*

ΣΩ. *Ἀντιλογικῶς ἐοίκαμεν πρὸς τὰς τῶν ὀνομάτων ὁμολογίας ἀνομολογησάμενοι καὶ τοιούτῳ τινὶ περιγενόμενοι τοῦ λόγου ἀγαπᾶν, καὶ οὐ φάσκοντες ἀγωνισταὶ ἀλλὰ*
D *φιλόσοφοι εἶναι λανθάνομεν ταὐτὰ ἐκείνοις τοῖς δεινοῖς ἀνδράσι ποιοῦντες.*

ΘΕΑΙ. *Οὔπω μανθάνω ὅπως λέγεις.*

3 *αὐτὸ Hsch.* 11 *ἐπιστήμη μὴ πάλιν* 𝔄 (marg. *ἐν ἑτέρῳ λείπει τὸ μὴ*) *Δ Π*[1e]. 21 *φιλόσοφοι* 𝔄 *Π Γ Bkk.*, *σοφοὶ* ς.

15 *ἀλεκτρυόνος — δίκην.* Lys. 205 D *Ὦ καταγέλαστε Ἱππόθαλες, πρὶν νενικηκέναι ποιεῖς τε καὶ ᾄδεις εἰς σαυτὸν ἐγκώμιον,* ubi schol. R. *πρὸ τῆς νίκης ᾄδεις τὸ ἐγκώμιον ἐπὶ τῶν τὰ πράγματα προλαμβανόντων.* Hdf. Cf. Stallbaumius ad Lys. 211 E, de leg. VII 789 B.

18 *ἀντιλογική*, cui opposita est philosophorum *διαλεκτική*, ars est in contrarias partes disputandi, quam qui factitant non verum invenire cupiunt, sed verborum delectantur concertationibus et captationibus. *ἀντιλογιῶν δύο* Protagoram scripsisse Diog. La. IX 55 tradit. Quam artem quod exercebant sophistae, *σοφιστικῶς* idem est quod *ἀντιλογικῶς*. Cf. p. 154 D. Sophistae autem propter hanc certandi cupiditatem saepe dicuntur *ἀγωνισταί*. Cf. p. 167 E.

πρὸς τὰς — ἀνομολ. Confutavit Socrates eo potissimum adversarium, quod sumpserat meminisse et scire idem esse, quod longe secus se habet. Cf. p. 166 B.

19 *περιγενόμενοι — ἀγαπᾶν.* De rep. V 473 B *ἢ οὐκ ἀγαπήσεις τούτων τυγχάνων.* Ib. 475 B *ὑπὸ σμικροτέρων καὶ φαυλοτέρων τιμώμενοι ἀγαπῶσιν.*

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι δηλῶσαι περὶ αὐτῶν ὅ γε δὴ νοῶ. ἠρόμεθα γὰρ δὴ εἰ μαθὼν καὶ μεμνημένος τίς τι μὴ ἐπίσταται, καὶ τὸν ἰδόντα καὶ μύσαντα μεμνημένον ὁρῶντα δὲ οὒ ἀποδείξαντες, οὐκ εἰδότα ἀπεδείξαμεν καὶ ἅμα μεμνημένον· τοῦτο δ' εἶναι ἀδύνατον. καὶ οὕτω δὴ μῦθος ἀπώλετο ὁ Πρωταγόρειος, καὶ ὁ σὸς ἅμα ὁ τῆς ἐπιστήμης καὶ αἰσθήσεως, ὅτι ταὐτόν ἐστι.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται. E

ΣΩ. Οὔ τι ἄν, οἶμαι, ὦ φίλε, εἴπερ γε ὁ πατὴρ τοῦ ἑτέρου μύθου ἔζη, ἀλλὰ πολλὰ ἂν ἤμυνε· νῦν δὲ ὀρφανὸν αὐτὸν ἡμεῖς προπηλακίζομεν. καὶ γὰρ οὐδ' οἱ ἐπίτροποι, οὓς Πρωταγόρας κατέλιπε, βοηθεῖν ἐθέλουσιν, ὧν Θεόδωρος εἷς ὅδε. ἀλλὰ δὴ αὐτοὶ κινδυνεύσομεν τοῦ δικαίου ἕνεκ' αὐτῷ βοηθεῖν.

ΘΕΟ. Οὐ γὰρ ἐγώ, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ μᾶλλον Καλλίας ὁ Ἱππονίκου τῶν ἐκείνου ἐπίτροπος· ἡμεῖς δέ πως 165
θᾶττον ἐκ τῶν ψιλῶν λόγων πρὸς τὴν γεωμετρίαν ἀπενεύσαμεν. χάριν γε μέντοι ἕξομεν, ἐὰν αὐτῷ βοηθῇς.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις, ὦ Θεόδωρε. σκέψαι οὖν τήν γ' ἐμὴν βοήθειαν. τῶν γὰρ ἄρτι δεινότερα ἄν τις ὁμολογήσειε μὴ προσέχων τοῖς ῥήμασι τὸν νοῦν, ᾗ τὸ πολὺ εἰθίσμεθα φάναι τε καὶ ἀπαρνεῖσθαι. σοὶ λέγω ὅπῃ, ἢ Θεαιτήτῳ;

1 ἁπλῶσαι 𝔄ΔΠ, δηλῶσαι Π[2a]. 5 δὴ ὁ μῦθος *Hdf. Hsch.* 18 μέντοι σοι ἕξομεν ς, σοι om. 𝔄ΔΠ[e] *Tur.* 21 προσέχων 𝔄ΔΠ *Bkk.*, προσχὼν ς.

6 μῦθος. 'Articulum ante μῦθος inseruerat Hdf. non necessarium ob sequens ὁ Πρωτ.' Buttmannus.

μῦθος ἀπώλετο; παροιμία ἐπὶ τῶν τὴν διήγησιν μὴ ἐπὶ πέρας ἀγόντων. Schol. R. Cf. ad p. 164 A.

ὁ τῆς ἐπιστήμης: cf. ad p. 147 C.

9 Οὔ τι ἂν 'sc. ἀπώλετο'. Hdf.

ὁ πατήρ, auctor. Cf. Heindorfius ad Phaedr. 257 B.

11 οἱ ἐπίτροποι. Non intellegendi sunt rei familiaris administratores, sed doctrinae parente orbae tutores et defensores. Steinhartus p. 206 n. 30.

13 αὐτοί, 'nos ipsi, qui antea contra diximus.' Stallb.

15 Καλλίας ὁ Ἱππονίκου, homo divitissimus, a quo sophistas magnis pecuniis locupletatos esse constat (Stallbaum. ad apol. 20 A), imprimis Protagorae deditus et familiaris erat.

17 ψιλὸς λόγος ut aliis locis prosam orationem modis carentem significat (Stallbaum. ad leg. II 669 D), ita h. l. ψιλοὶ λόγοι dicuntur de meris philosophorum disputationibus, quae non adminicula quaedam habent, ut geometria figuris utitur.

165 *ΘΕΟ. Εἰς τὸ κοινὸν μὲν οὖν, ἀποκρινέσθω δὲ ὁ νεώ-*
B *τερος· σφαλεὶς γὰρ ἧττον ἀσχημονήσει.*

XIX. *ΣΩ. Λέγω δὴ τὸ δεινότατον ἐρώτημα. ἔστι δέ, οἶμαι, τοιόνδε τι· ἆρα οἷόν τε τὸν αὐτὸν εἰδότα τι τοῦτο ὃ οἶδε μὴ εἰδέναι;*

ΘΕΟ. Τί δὴ οὖν ἀποκρινούμεθα, ὦ Θεαίτητε;

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατόν που, οἶμαι ἔγωγε.

ΣΩ. Οὔκ, εἰ τὸ ὁρᾶν γε ἐπίστασθαι θήσεις. τί γὰρ χρήσει ἀφύκτῳ ἐρωτήματι, τὸ λεγόμενον ἐν φρέατι συνεχόμενος, ὅταν ἐρωτᾷ ἀνέκπληκτος ἀνὴρ καταλαβὼν τῇ χειρὶ σοῦ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν, εἰ ὁρᾷς τὸ ἱμάτιον τῷ
C *κατειλημμένῳ.*

ΘΕΑΙ. Οὐ φήσω, οἶμαι, τούτῳ γε, τῷ μέντοι ἑτέρῳ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁρᾷς τε καὶ οὐχ ὁρᾷς ἅμα ταὐτόν;

ΘΕΑΙ. Οὕτω γέ πως.

ΣΩ. Οὐδὲν ἐγώ, φήσει, τοῦτο οὔτε τάττω οὔτ' ἠρόμην τὸ ὅπως, ἀλλ' εἰ, ὃ ἐπίστασαι, τοῦτο καὶ οὐκ ἐπίστασαι. νῦν δὲ ὃ οὐχ ὁρᾷς, ὁρῶν φαίνει. ὡμολογηκὼς δὲ τυγχάνεις τὸ ὁρᾶν ἐπίστασθαι καὶ τὸ μὴ ὁρᾶν μὴ ἐπίστασθαι. ἐξ οὖν τούτων λογίζου τί σοι συμβαίνει.

D *ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ λογίζομαι ὅτι τἀναντία οἷς ὑπεθέμην.*

ΣΩ. Ἴσως δέ γ', ὦ θαυμάσιε, πλείω ἂν τοιαῦτ' ἔπαθες, εἴ τίς σε προσηρώτα εἰ ἐπίστασθαι ἔστι μὲν ὀξύ, ἔστι δὲ ἀμβλύ, καὶ ἐγγύθεν μὲν ἐπίστασθαι, πόρρωθεν δὲ μή, καὶ σφόδρα καὶ ἠρέμα τὸ αὐτό, καὶ ἄλλα μυρία, ἃ ἐλλοχῶν ἂν πελταστικὸς ἀνὴρ μισθοφόρος ἐν λόγοις ἐρόμενος,

6 *ἀποκριναίμεθα* Eς Reisig. de *ἂν* part. p. 134, *ἀποκρινούμεθα* *Bkk.* 9 *συνεχόμενος* 𝔄ΔΠ *Bkk.*, *συσχόμενος γρ.* 𝔄Δ[a]ς. 17 *εἰ, ὃ*] *εἴ τε* Δ[c] (*εἴτ* Δ[a]) Π, *εἴτ'* 𝔄. *τοῦτο — ἐπίστασαι* om. Δ. 19 *καὶ — ἐπίστασθαι* om. Π[c]. 23 *ἔστι μὲν* 𝔄Π[a] *Bkk.*, *ἔστι καὶ* ς.

9 *ἀφύκτῳ.* Euthyd. 276 E *πάντα — τοιαῦτα ἡμεῖς ἐρωτῶμεν ἄφυκτα.* Heind. '*ἐν φρέατι συνέχεσθαι*, in puteo constrictum teneri, apparet de iis commode dici, qui in eas angustias redacti sunt, ut extricare sese ex difficultatibus nullo modo possint. conf. p. 174 C.' Stallbaumius. Cf. Leutschius ad Zenob. III 45.

16 *Οὐδὲν ἐγώ.* 'Minime ego hoc nunc iubeo neque interrogabam, quomodo (*τὸ ὅπως*) idem videres et non videres, sed etc.' Stallbaumius.

20 *ξυμβαίνειν*, consequi, ut p. 170 C.

26 *πελταστικὸς ἀνήρ.* Sophistas h. l. notari apparet. Dicuntur milites levis armaturae. Uti enim solebant fallacibus et captiosis interrogationibus et versari in verborum disceptationibus

*ἡνίκ' ἐπιστήμην καὶ αἴσθησιν ταὐτὸν ἔθου, ἐμβαλὼν ἂν
εἰς τὸ ἀκούειν καὶ ὀσφραίνεσθαι καὶ τὰς τοιαύτας αἰσθή-
σεις, ἤλεγχεν ἂν ἐπέχων καὶ οὐκ ἀνιείς, πρὶν θαυμάσας* E
*τὴν πολυάρατον σοφίαν ξυνεποδίσθης ὑπ' αὐτοῦ, οὗ δή
σε χειρωσάμενός τε καὶ ξυνδήσας ἤδη ἂν τότε ἐλύτρου
χρημάτων ὅσων σοί γε κἀκείνῳ ἐδόκει. τίν' οὖν δὴ ὁ
Πρωταγόρας, φαίης ἂν ἴσως, λόγον ἐπίκουρον τοῖς αὑτοῦ
ἐρεῖ; ἄλλο τι πειρώμεθα λέγειν;*

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

XX. *ΣΩ. Ταῦτά τε δὴ πάντα ὅσα ἡμεῖς ἐπαμύνον-
τες αὐτῷ λέγομεν, καὶ ὁμόσε, οἶμαι, χωρήσεται καταφρο-* 166
*νῶν ἡμῶν καὶ λέγων· οὗτος δὴ ὁ Σωκράτης ὁ χρηστός,
ἐπειδὴ αὐτῷ παιδίον τι ἐρωτηθὲν ἔδεισεν, εἰ οἷόν τε τὸν
αὐτὸν τὸ αὐτὸ μεμνῆσθαι ἅμα καὶ μὴ εἰδέναι, καὶ δεῖσαν
ἀπέφησε διὰ τὸ μὴ δύνασθαι προορᾶν, γέλωτα δὴ τὸν ἐμὲ
ἐν τοῖς λόγοις ἀπέδειξε. τὸ δέ, ὦ ῥαθυμότατε Σώκρατες,
τῇδ' ἔχει· ὅταν τι τῶν ἐμῶν δι' ἐρωτήσεως σκοπῇς, ἐὰν
μὲν ὁ ἐρωτηθεὶς οἷάπερ ἂν ἐγὼ ἀποκριναίμην ἀποκρινά-*

4 *πολυάρατον* Π^{e} (correcto utroque *α*), *πολυήρατον* coni. *Hdf.*, *πολύκροτον Btt.* (coll. schol. ad Arist. nub. 361), *πολυάρρατον* coni. *Ast.* 6 *γε* 𝔄*ΔΠ Wb.*, *τε* ϛ. 15 *δὴ τὸν* $\Delta\mathfrak{A}^{1}\Pi^{1}$ *Bkk.*, *δῆτα* ϛ. 18 *ἂν* om. ϛ, add. 𝔄*ΔΠ Bkk.* *ἀποκρινάμενος ΔΠ Bkk.*, *ἀποκρινόμενος* ϛ *Hrm.*

neque veritatem ipsam explorabant, sed tantum speciem eius captabant. Cf. p. 164C. Deinde iidem comparantur *μισθοφόροις*, quod erant *ἀνδραποδισταὶ ἑαυτῶν*. Xen. mem. I 2, 6.

4 '*πολυάρητον*, multum votis expetitum, quo usus Homerus est Od. V 280 XIX 404. Plato tamen Ionicum *πολυάρητον* fortasse mutavit in *πολυάρατον*. Certe quidem Themistius orat. XXII p. 325 19. ed. Df. dixit: *τὸν πολυάρατον πλοῦτον τί ἂν καὶ λέγοιμεν ὁποίων ἀγωνοθέτης πολέμων ἐστίν*;' Stallbaumius.

6 *σοί γε κἀκείνῳ*. De *γε — καὶ* cf. ad p. 145D. Protagoras narratur discipulos quanti aestimarent institutiones suas interrogasse tantumque ex iis exegisse, ita ut earum pretium a discipulis potissimum constitueretur. Arist. eth. Nic. IX 1 p. 1164 a 25. Paullo aliter res narratur Prot. 328B.

10 *Ταῦτά τε δὴ πάντα* 'sc. *ἐρεῖ*, quod e proxime praecedentibus *ἀπὸ κοινοῦ* repetendum recte monet schol.' Heind.

11 *ὁμόσε — χωρήσεται* fluxit ab Homero Il. XIII 337 *ὣς ἄρα τῶν ὁμόσ' ἦλθε μάχη*. Cf. Ruhnken. ad Tim. p. 191.

12 '*οὗτος ἀνήρ* cum indignatione aut contemtu usurpari solitum.' Stallbaumius, quem v. ad Gorg. 467B.

δή. 'Ironice hoc *δὴ* pronuntiandum.' Heind.

χρηστός: cf. ad p. 161A.

13 *παιδίον*: cf. ad p. 144D.

15 *τὸν ἐμέ*, me virum illum clarissimum. Stallbaumius ad Phileb. 20A.

166B μενος σφάλληται, ἐγὼ ἐλέγχομαι, εἰ δὲ ἀλλοῖα, αὐτὸς ὁ ἐρωτηθείς. αὐτίκα γὰρ δοκεῖς τινά σοι ξυγχωρήσεσθαι μνήμην παρεῖναί τῳ ὧν ἔπαθε τοιοῦτόν τι οὖσαν πάθος, οἷον ὅτε ἔπασχε, μηκέτι πάσχοντι; πολλοῦ γε δεῖ. ἢ αὖ ἀποκνήσειν ὁμολογεῖν οἷόν τ' εἶναι εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι τὸν αὐτὸν τὸ αὐτό; ἢ ἐάνπερ τοῦτο δείσῃ, δώσειν ποτὲ τὸν αὐτὸν εἶναι τὸν ἀνομοιούμενον τῷ πρὶν ἀνομοιοῦσθαι ὄντι; μᾶλλον δὲ τὸν εἶναί τινα, ἀλλ' οὐχὶ τούς, καὶ τούτους γιγνομένους ἀπείρους, ἐάνπερ ἀνομοίωσις γίγνηται,
C εἰ δὴ ὀνομάτων γε δεήσει θηρεύσεις διευλαβεῖσθαι ἀλλήλων; ἀλλ', ὦ μακάριε, φήσει, γενναιοτέρως ἐπ' αὐτὸ ἐλθὼν ὃ λέγω, εἰ δύνασαι, ἐξέλεγξον ὡς οὐχὶ ἴδιαι αἰσθήσεις ἑκάστῳ ἡμῶν γίγνονται, ἢ ὡς ἰδίων γιγνομένων οὐδέν τι ἂν μᾶλλον τὸ φαινόμενον μόνῳ ἐκείνῳ γίγνοιτο, ἢ εἰ εἶναι δεῖ ὀνομάζειν, εἴη ᾧπερ φαίνεται. ὗς δὲ δὴ καὶ κυνοκεφάλους λέγων οὐ μόνον αὐτὸς ὑηνεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀκούοντας τοῦτο δρᾶν εἰς τὰ συγγράμματά μου ἀνα-
D πείθεις, οὐ καλῶς ποιῶν. ἐγὼ γάρ φημι μὲν τὴν ἀλήθειαν ἔχειν ὡς γέγραφα· μέτρον γὰρ ἕκαστον ἡμῶν εἶναι τῶν τε

4 ἢ Δ^{a}Π^{a} *Hdf.*, ἦ ς. 9 ἀνομοίως 𝔄Δ^{a}. 13 ἑκάστῳ ἡμῶν 𝔄ΔΠ *Bkk.*, ἡμῶν ἑκάστῳ ς. 15 δεῖ ὀνομάζειν, J. Grovius, δεῖ, ὀνομάζειν ς. δὲ καὶ EFς, δὲ δὴ καὶ *Bkk.* ex ceteris libris et Suid. v. ὑηνεῖς. 17 εἰς] 'πρὸς emenda ex antiquo scholio in Platonem a Photio servato v. ὑηνεῖς.' C. G. Cobetus, mnemos. V p. 103.

2 αὐτίκα, ut exemplum afferam. Cf. Ruhnken. ad Tim. p. 56.

6 ἢ ἐάνπερ τοῦτο δείσῃ 'quoniam videtur ἐναντίωμα aliquod inesse in hoc τὸν αὐτὸν τὸ αὐτὸ εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι, quod si quis vitare velit, is omnino istud τὸν αὐτὸν locum habere negabit, ac ne istud quidem τὸν singulari numero tolerabit in perpetua illa omnium rerum mutatione et ἀνομοιώσει.' Heindorfius.

8 μᾶλλον δὲ, vel potius concessurum eum esse aliquem esse τὸν nec vero τοὺς i. e. plures. Alia percipiendo qui percipit fit alius, ut non unus, sed plures exsistere videantur. Cf. p. 157AB.

10 εἰ δὴ ὀνομάτων, 'siquidem verborum aucupia inter nos vitare oportuerit. v. ad Gorg. 489B, ubi Astius rectissime: 'Dicitur verba aucupari vel captare, qui alterius quocum disputat verba urget, ut eum pugnantia loquentem faciat vel refellat.' Stallbaumius.

12 ἐξέλεγξον ὡς οὐχί 'coargue me ac doce non proprios sensus cuique nostrum exsistere. Tractavimus hoc genus loquendi ad Gorg. 467 A.' Stallbaumius. Eodem modo p. 179C usurpatum Πολλαχῇ — καὶ ἄλλῃ ἂν τό γε τοιοῦτον ἁλοίη, μὴ πᾶσαν παντὸς ἀληθῆ δόξαν εἶναι.

14 γίγνοιτο — εἴη. Cf. ad p. 160B.

15 ὗς — καὶ κυνοκεφάλους 'spectant ad illa p. 161C.' Stallb. Cf. ad p. 157D.

16 ὑηνεῖς: ὑικόν τι καὶ ζωῶδες ποιεῖς. Schol. R. Cf. Ruhnken. ad Tim. p. 262.

ὄντων καὶ μή· μυρίον μέντοι διαφέρειν ἕτερον ἑτέρου αὐτῷ τούτῳ, ὅτι τῷ μὲν ἄλλα ἔστι τε καὶ φαίνεται, τῷ δὲ ἄλλα. καὶ σοφίαν καὶ σοφὸν ἄνδρα πολλοῦ δέω τὸ μὴ φάναι εἶναι, ἀλλ' αὐτὸν τοῦτον καὶ λέγω σοφόν, ὃς ἄν τινι ἡμῶν, ᾧ φαίνεται καὶ ἔστι κακά, μεταβάλλων ποιήσῃ ἀγαθὰ φαίνεσθαί τε καὶ εἶναι. τὸν δὲ λόγον αὖ μὴ τῷ ῥήματί μου δίωκε, ἀλλ' ὧδε ἔτι σαφέστερον μάθε τί λέγω. E
οἷον γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγετο ἀναμνήσθητι, ὅτι τῷ μὲν ἀσθενοῦντι πικρὰ φαίνεται ἃ ἐσθίει καὶ ἔστι, τῷ δὲ ὑγιαίνοντι τἀναντία ἔστι καὶ φαίνεται. σοφώτερον μὲν οὖν τούτων οὐδέτερον δεῖ ποιῆσαι· οὐδὲ γὰρ δυνατόν· οὐδὲ κατηγορητέον ὡς ὁ μὲν κάμνων ἀμαθής, ὅτι τοιαῦτα δο- 167
ξάζει, ὁ δὲ ὑγιαίνων σοφός, ὅτι ἀλλοῖα· μεταβλητέον δ' ἐπὶ θάτερα· ἀμείνων γὰρ ἡ ἑτέρα ἕξις. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ παιδείᾳ ἀπὸ ἑτέρας ἕξεως ἐπὶ τὴν ἀμείνω μεταβλητέον. ἀλλ' ὁ μὲν ἰατρὸς φαρμάκοις μεταβάλλει, ὁ δὲ σοφιστὴς λόγοις. ἐπεὶ οὔ τί γε ψευδῆ δοξάζοντά τίς τινα ὕστερον ἀληθῆ ἐποίησε δοξάζειν. οὔτε γὰρ τὰ μὴ ὄντα δυνατὸν δοξάσαι, οὔτε ἄλλα παρ' ἃ ἂν πάσχῃ· ταῦτα δὲ ἀεὶ ἀληθῆ. ἀλλ' οἶμαι, πονηρᾶς ψυχῆς ἕξει δοξάζοντας συγ- B

3 τὸ 𝔄 Δ Π *Stb.*, τοῦ coni. Stephanus, τῷ ϛ, om. *Hdf.* 5 ποιήσῃ *Hdf.*, ποιήσει (η superscr.) Ξ, ποιήσοι E, ποιήσει ϛ. 8 πρόσθεν 𝔄 Δ Π *Bkk.*, ἔμπροσθεν ϛ. 10 ἔστι καὶ φαίνεται del. *Hsch.* Philol. X p. 188. 17 οὔ τί 𝔄 Δ[a] Π *Hdf.*, οὔτε τι ϛ *Bkk.* 18 οὐδὲ γὰρ Boeckhius in Min. p. 193. 20 πονηρᾶς Bekkeri omnes, Stallbaumi plerique, *Hrm.* δοξάζονταϛ̈ 𝔄 (tria puncta in marg. ·.·), δοξάζοντας Δ[e] Π[e] *Stb.*, δοξάζοντα ϛ.

3 πολλοῦ δέω τὸ μὴ φάναι. 'Nimirum πολλοῦ δέω μὴ φάναι in tanto otiosae negationis apud Atticos usu videri poterat idem velle quod πολλοῦ δέω φάναι.' Buttmannus. De infinitivo sic cum articulo coniuncto Stallbaumius conferri iubet Matthiae § 543.

4 καὶ λέγω, 'hunc ipsum vel maxime dico sapientem.' Heind.

6 μὴ τῷ ῥήματί μου δίωκε, ne verborum tantummodo rationem habens rebus ipsis neglectis persequere. v. ad Gorg. 450 E. Euthyd. 304 E.' Stallbaumius.

8 ἐν τοῖς πρόσθεν: p. 159 C. Hdf. Cf. ad p. 157 D.

18 τὰ μὴ ὄντα. 'Nam ψευδῆ sunt nonnisi τὰ μὴ ὄντα, ea autem non possunt δοξάζεσθαι.' Heind.

20 πονηρᾶς ψυχῆς ἕξει δοξ. 'Quia pravam animam habent, huic affinia homines opinantur; quia autem id ipsum prava anima efficit, non ei, sed sibi affinia Plato dixit.' C. F. Hermannus. ἕξις igitur h. l. est habere, ut p. 197 A, cum p. 153 B sit habitus. De ἑαυτῆς autem ad πονηρᾶς ψυχῆς relato v. Krueger § 51, 2, 6.

δοξάζοντας. 'Transitur ad plu-

167 γενῇ ἑαυτῆς χρηστῇ ἐποίησε δοξάσαι ἕτερα τοιαῦτα, ἃ δή τινες τὰ φαντάσματα ὑπὸ ἀπειρίας ἀληθῆ καλοῦσιν, ἐγὼ δὲ βελτίω μὲν τὰ ἕτερα τῶν ἑτέρων, ἀληθέστερα δὲ οὐδέν. καὶ τοὺς σοφούς, ὦ φίλε Σώκρατες, πολλοῦ δέω βατράχους λέγειν, ἀλλὰ κατὰ μὲν σώματα ἰατροὺς λέγω, κατὰ δὲ φυτὰ γεωργούς. φημὶ γὰρ καὶ τούτους τοῖς φυτοῖς ἀντὶ πονηρῶν αἰσθήσεων, ὅταν τι αὐτῶν ἀσθενῇ, χρη-
C στὰς καὶ ὑγιεινὰς αἰσθήσεις τε καὶ ἀληθεῖς ἐμποιεῖν, τοὺς δέ γε σοφούς τε καὶ ἀγαθοὺς ῥήτορας ταῖς πόλεσι τὰ χρηστὰ ἀντὶ τῶν πονηρῶν δίκαια δοκεῖν εἶναι ποιεῖν. ἐπεὶ οἷά γ᾽ ἂν ἑκάστῃ πόλει δίκαια καὶ καλὰ δοκῇ, ταῦτα καὶ εἶναι αὐτῇ, ἕως ἂν αὐτὰ νομίζῃ· ἀλλ᾽ ὁ σοφὸς ἀντὶ πονηρῶν ὄντων αὐτοῖς ἑκάστων χρηστὰ ἐποίησεν εἶναι καὶ δοκεῖν. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ὁ σοφιστὴς τοὺς παιδευομένους οὕτω δυνάμενος παιδαγωγεῖν σοφός τε καὶ
D ἄξιος πολλῶν χρημάτων τοῖς παιδευθεῖσι. καὶ οὕτω σοφώτεροί τέ εἰσιν ἕτεροι ἑτέρων καὶ οὐδεὶς ψευδῆ δοξάζει,

ῆ
1 αὐτῆς e Stephani coniectura *Hdf.*, ἑαυτῇ Π[1e], ἑαυτῆς E, ἑαυτῆς *ς *Hrm.* ἡ χρηστὴ *Hsch.* χρηστῇ *Hdf.* probante Dissenio (kl. Schr. p. 207 sq.). 5 μὲν σώματα 𝔄Δ[e]Π[1e] *Bkk.*, μὲν τὰ σώματα ς. 6 δὲ τὰ φυτὰ ΓΠ[2]. 8 ὑγιεινάς τε αἰσθήσεις καὶ ἀληθεῖς aut ὑγιεινάς τε καὶ ἀληθεῖς αἰσθήσεις coni. *Hdf.*, αἰσθήσεις [τε καὶ ἀληθεῖς] *Ast.*, [αἰσθήσεις τε καὶ ἀληθείας] *Hsch.* ἀληθείας e Schleiermacheri coniectura rec. *Stb.* 10 δοκεῖν καὶ εἶναι *Hrm.* ex Heindorfii coniectura. 11 οἷά γ᾽] ἅττ᾽ C. G. Cobetus, mnemos. V p. 105.

ralem numerum usu non rarissimo.' Stallb. Cf. p. 176 D τῷ οὖν ἀδικοῦντι καὶ ἀνόσια λέγοντι ἢ πράττοντι μακρῷ ἄριστ᾽ ἔχει τὸ μὴ συγχωρεῖν δεινῷ ὑπὸ πανουργίας εἶναι. ἀγάλλονται γὰρ τῷ ὀνείδει.

1 ἃ — τὰ φαντάσματα. Quae ad notionem aliquam explicandam accuratiusque significandam per epexegesin adduntur, saepe aliquo intervallo ab notione illa seiunguntur. Cf. p. 196 A ἃ φαμεν ἐκεῖ μνημεῖα ἐν τῷ ἐκμαγείῳ εἶναι. Cf. Braun. de hyperb. Plat. p. 19.

4 βατράχους. Cf. p. 161 D. Hdf.

8 ὑγιεινὰς αἰσθήσεις τε καὶ ἀληθεῖς. De τε traiecto Engelhardtus ad Lach. 195 C conferri iubet Charmid. 166 E 167 A Meno. 99 C et ind. ad tom. IV dial. Plat. ed. Heindorf.

10 δοκεῖν εἶναι. 'Bonorum rhetorum esse dicit, facere ut utilia loco malorum civitati iusta esse videantur; nam quae iusta illi videantur, iusta etiam illi esse. Atque sic pervenit demum in proximis ad illud εἶναι καὶ δοκεῖν.' Buttmannus.

13 αὐτοῖς i. e. τοῖς πολίταις, quod ex πόλει eliciendum.

16 ἄξιος πολλῶν χρημάτων. Summo igitur iure Protagoras aliique sophistae pecuniam acceperunt pro institutione.

*καὶ σοί, ἐάν τε βούλῃ ἐάν τε μή, ἀνεκτέον ὄντι μέτρῳ·
σῴζεται γὰρ ἐν τούτοις ὁ λόγος οὗτος. ᾧ σὺ εἰ μὲν ἔχεις
ἐξ ἀρχῆς ἀμφισβητεῖν, ἀμφισβήτει λόγῳ ἀντιδιεξελθών,
εἰ δὲ δι' ἐρωτήσεων βούλει, δι' ἐρωτήσεων· οὐδὲ γὰρ
τοῦτο φευκτέον, ἀλλὰ πάντων μάλιστα διωκτέον τῷ νοῦν
ἔχοντι. ποίει μέντοι οὑτωσί· μὴ ἀδίκει ἐν τῷ ἐρωτᾶν. καὶ* E
*γὰρ πολλὴ ἀλογία ἀρετῆς φάσκοντα ἐπιμελεῖσθαι μηδὲν
ἀλλ' ἢ ἀδικοῦντα ἐν λόγοις διατελεῖν. ἀδικεῖν δ' ἐστὶν ἐν
τῷ τοιούτῳ, ὅταν τις μὴ χωρὶς μὲν ὡς ἀγωνιζόμενος τὰς
διατριβὰς ποιῆται, χωρὶς δὲ διαλεγόμενος, καὶ ἐν μὲν τῷ
παίζῃ τε καὶ σφάλλῃ καθ' ὅσον ἂν δύνηται, ἐν δὲ τῷ
διαλέγεσθαι σπουδάζῃ τε καὶ ἐπανορθοῖ τὸν προσδιαλεγό-
μενον, ἐκεῖνα μόνα αὐτῷ ἐνδεικνύμενος τὰ σφάλματα, ἃ
αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν προτέρων συνουσιῶν παρεκέ-* 168
*κρουστο. ἂν μὲν γὰρ οὕτω ποιῇς, ἑαυτοὺς αἰτιάσονται οἱ
προσδιατρίβοντές σοι τῆς αὐτῶν ταραχῆς καὶ ἀπορίας,
ἀλλ' οὐ σέ, καὶ σὲ μὲν διώξονται καὶ φιλήσουσιν, αὐτοὺς
δὲ μισήσουσι καὶ φεύξονται ἀφ' ἑαυτῶν εἰς φιλοσοφίαν,
ἵν' ἄλλοι γενόμενοι ἀπαλλαγῶσι τῶν οἳ πρότερον ἦσαν·
ἐὰν δὲ τἀναντία τούτων δρᾷς ὥσπερ οἱ πολλοί, τἀναντία
ξυμβήσεταί σοι καὶ τοὺς ξυνόντας ἀντὶ φιλοσόφων μισοῦν-*

2 *ὁ λόγος ὁ λέγων μέτρον πάντων εἶναι τὸν ἄνθρωπον.* Schol. R.

3 *λόγῳ* 'continua oratione, quae opponitur *ἐρωτήσεσι*. Soph. 217 C *τοσόνδε δ' ἡμῖν φράζε· πότερον εἴωθας ἥδιον αὐτὸς ἐπὶ σαυτοῦ μακρῷ λόγῳ διεξιέναι λέγων τοῦτο, ὃ ἂν ἐνδείξασθαί τῳ βουληθῇς, ἢ δι' ἐρωτήσεων.*' Heind.

4 *οὐδὲ γὰρ τοῦτο* 'sc. *τὸ δι' ἐρωτήσεων διεξιέναι.* conf. Prot. 329 A *Πρωταγόρας δὲ ὅδε ἱκανὸς μὲν μακροὺς λόγους καὶ καλοὺς εἰπεῖν, ὡς αὐτὸ δηλοῖ, ἱκανὸς δὲ καὶ ἐρωτηθεὶς ἀποκρίνασθαι κατὰ βραχὺ καὶ ἐρόμενος περιμεῖναί τε καὶ ἀποδέξασθαι τὴν ἀπόκρισιν.*' Stallb.

7 *μηδὲν ἀλλ' ἢ*, nihil nisi, nihil praeterquam h. e. hoc unum, tantum. *ἢ* videtur redundare et plerumque deest. P. 202 B *οὐ γὰρ εἶναι αὐτὸ ἀλλ' ἢ ὀνομάζεσθαι μόνον.*

9 *χωρὶς μὲν — χωρὶς δέ.* 'In talibus locis *χωρὶς* non tam seiunctionem quam oppositionem et diversitatem denotat. v. ad Prot. 336 B.' Stallb.

ἀγωνιζόμενος: cf. ad p. 164 C.

10 *διαλεγόμενος*. De *ὡς*, quod ante *διαλεγόμενος* deest, Heindorfius comparat de rep. IX 576 A *πάντα σχήματα τολμῶντες ποιεῖν ὡς οἰκεῖοι, διαπραξάμενοι δὲ ἀλλότριοι;*

11 *ἐν δὲ τῷ διαλέγεσθαι.* Post *τὸ μὲν* Plato in altero orationis membro saepe nomen ipsum infert. Cf. Heindorfius ad Charm. 161 A.

15 *ἑαυτοὺς αἰτιάσονται*: cf. ad p. 150 E.

19 *τῶν οἳ πρότερον ἦσαν.* P. 204 C *ἔν γε τοῖς ὅσα ἐξ ἀριθμοῦ ἐστι.*

168B τας τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἀποφανεῖς, ἐπειδὰν πρεσβύτεροι γένωνται. ἐὰν οὖν ἐμοὶ πείθῃ, ὃ καὶ πρότερον ἐρρήθη, οὐ δυσμενῶς οὐδὲ μαχητικῶς, ἀλλ' ἵλεῳ τῇ διανοίᾳ ξυγκαθεὶς ὡς ἀληθῶς σκέψει τί ποτε λέγομεν κινεῖσθαί τε ἀποφαινόμενοι τὰ πάντα τό τε δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι ἰδιώτῃ τε καὶ πόλει. καὶ ἐκ τούτων ἐπισκέψει εἴτε ταὐτὸν εἴτε καὶ ἄλλο ἐπιστήμη καὶ αἴσθησις, ἀλλ' οὐχ, ὥσπερ
C ἄρτι, ἐκ συνηθείας ῥημάτων τε καὶ ὀνομάτων, ἃ οἱ πολλοὶ ὅπῃ ἂν τύχωσιν ἕλκοντες ἀπορίας ἀλλήλοις παντοδαπὰς παρέχουσι. ταῦτα, ὦ Θεόδωρε, τῷ ἑταίρῳ σου εἰς βοήθειαν προσηρξάμην κατ' ἐμὴν δύναμιν, σμικρὰ ἀπὸ σμικρῶν· εἰ δ' αὐτὸς ἔζη, μεγαλειότερον ἂν τοῖς αὑτοῦ ἐβοήθησεν.

XXI. *ΘΕΟ.* Παίζεις, ὦ Σώκρατες· πάνυ γὰρ νεανικῶς τῷ ἀνδρὶ βεβοήθηκας.

ΣΩ. Εὖ λέγεις, ὦ ἑταῖρε. καί μοι εἰπέ· ἐνενόησάς που λέγοντος ἄρτι τοῦ Πρωταγόρου καὶ ὀνειδίζοντος ἡμῖν
D ὅτι πρὸς παιδίον τοὺς λόγους ποιούμενοι τῷ τοῦ παιδὸς

9 τύχωσιν ἕλκοντες] τύχωσι καλοῦντες *Hsch.* 11 προσηρκεσάμην Schneiderus Saxo in lex. gr. v. προσαρκέω, προσήρκεσα μὲν *Hrm.* e coniectura Corais (προδρ. βιβλ. Ἑλλ. σελ. πβ') *Hrm.*, cuius v. not. ad Tim. 39B.

1 τοῦτο τὸ πρᾶγμα 'sc. τὴν σοφίαν, quod petendum ex φιλοσόφων.' Heind. Cf. ad p. 167C.

2 πρότερον: p. 166C.

3 συγκαθιέναι, considere, absolute positum. Krueger. § 58, 2, 8. 'Infra p. 173E addito pronomine legimus ἡ δὲ διάνοια — εἰς τῶν ἐγγὺς οὐδὲν αὐτὴν συγκαθιεῖσα.' Stallb.

8 ἐκ συνηθείας ῥημ., e quotidiano dicendi usu, qui etiam p. 157B pariter atque ἀνεπιστημοσύνη vituperatur.

9 ἕλκοντες. 'Quid sid ἕλκειν ὀνόματα, docebunt quae leguntur p. 195C et 199A.' Stallb.

11 προσηρξάμην 'Vulgatae lectionis patrocinium Buttmannus suscepit lexilog. I 26, 4, ubi ἄρχεσθαι et κατάρχεσθαι docuit solemniter usurpari de initiis sacrificiorum; deinde de sacrificandis primitiis; denique omnino de iis, qui quid de integra aliqua re demant, ut id alteri offerant.' Stallb. Dissenius, kl. Schr. p. 208 confert hym. Hom. in Apoll. 124 ἀλλὰ Θέμις νέκταρ τε καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινὴν ἀθανάτοις χείλεσσιν ἐπήρξατο.

17 λέγοντος — Πρωταγόρου pendet ex ἐνενόησας. Cf. de rep. II 370A ἐννοῶ γὰρ καὶ αὐτὸς εἰπόντος σοῦ. Alc. I 119B ἐννοῶ σου εἰπόντος καὶ συγχωρῶ. Euthyphr. 9C τόδε δέ σου ἐνενόησα ἅμα λέγοντος. Similia congessit Stallbaumius ad leg. I 640A. Krueger. § 47, 10, 13.

18 τῷ τοῦ παιδὸς φόβῳ, 'metu pueri illius utentes eoque velut praesidio quodam adiuti, in quo oxymori aliquid inest. Significat Socrates illa, quae p. 166A loquentem fecit Protagoram.' Heind.

φόβῳ ἀγωνιζόμεθα εἰς τὰ ἑαυτοῦ, καὶ χαριεντισμόν τινα ἀποκαλῶν, ἀποσεμνύνων δὲ τὸ πάντων μέτρον, σπουδάσαι ἡμᾶς διεκελεύσατο περὶ τὸν αὐτοῦ λόγον;

ΘΕΟ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐνενόησα, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Τί οὖν; κελεύεις πείθεσθαι αὐτῷ;

ΘΕΟ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν ὅτι τάδε πάντα πλὴν σοῦ παιδία ἐστίν; εἰ οὖν πεισόμεθα τῷ ἀνδρί, ἐμὲ καὶ σὲ δεῖ ἐρωτῶντάς τε καὶ ἀποκρινομένους ἀλλήλοις σπουδάσαι αὐτοῦ περὶ τὸν E λόγον, ἵνα μή τοι τοῦτό γε ἔχῃ ἐγκαλεῖν, ὡς παίζοντες πρὸς μειράκια διεσκεψάμεθ' αὐτοῦ τὸν λόγον.

ΘΕΟ. Τί δ'; οὐ πολλῶν τοι Θεαίτητος μεγάλους πώγωνας ἐχόντων ἄμεινον ἂν ἐπακολουθήσειε λόγῳ διερευνωμένῳ;

ΣΩ. Ἀλλ' οὔ τι σοῦ γε, ὦ Θεόδωρε, ἄμεινον. μὴ οὖν οἴου ἐμὲ μὲν τῷ σῷ ἑταίρῳ τετελευτηκότι δεῖν παντὶ τρόπῳ ἐπαμύνειν, σὲ δὲ μηδενί, ἀλλ' ἴθι, ὦ ἄριστε, ὀλίγον ἐπί- 169 σπου, μέχρι τούτου αὐτοῦ ἕως ἂν εἰδῶμεν εἴτε ἄρα σὲ δεῖ διαγραμμάτων πέρι μέτρον εἶναι, εἴτε πάντες ὁμοίως σοὶ ἱκανοὶ ἑαυτοῖς εἴς τε ἀστρονομίαν καὶ τἆλλα ὧν δὴ σὺ πέρι αἰτίαν ἔχεις διαφέρειν.

ΘΕΟ. Οὐ ῥᾴδιον, ὦ Σώκρατες, σοὶ παρακαθήμενον

1 ἀγωνιζόμεθα ΔΠ *Tur.*, ἀγωνιζοίμεθα ς. 7 οὖν] οὐχ coni. F. W. Wagnerus. 10 μή τοι 𝔄ΔΠ *Stb.*, τοι om. ς. 11 αὐτοῦ Γ[1], coni. Schleiermacherus, rec. *Hsch.*, αὐτοῦ τὸν 𝔄[c]. 13 λόγου διερευνωμένου (ος supra) ΔΣΥZ[r], λόγῳ διερευνωμένῳ E, λόγῳ διερευνώμενος (ω supra) F, λόγῳ διερευνώμενος Hb. 15 οὔ τοι Ξ *Bkk.*, οὔτις Π[1e], οὔ τι *ς *Tur.*

1 καὶ χαριεντισμόν τινα ἀποκ. 'idque (concertationis genus) iocum quendam appellans (verbis illis p. 166A γέλωτα δὴ τὸν ἐμὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀπέδειξε).' Heindorfius. Scriptor postquam sic est exorsus ἐνενόησάς που λέγοντος ἄρτι τοῦ Πρωταγόρου, ita eum perrecturum esse exspectaveris ἀποκαλοῦντος — διακελευσαμένου; sed ne participiis cumulatis molesta fieret structura, eorum loco verbum finitum inferre maluit tamquam si antea scriptum sit ἐνενόησάς που ὅτι ἔλεγε Πρωταγόρας. Cf. p. 149D.

7 τάδε πάντα: cf. prol. p. 22.

8 ἐρωτῶντάς τε καὶ ἀποκρινομένους. Cf. ad p. 189E.

9 αὐτοῦ περὶ τὸν λόγον. De αὐτοῦ ante praepositionem posito cf. Phaed. 89B εἰώθει γάρ, ὁπότε τύχοι, παίζειν μου εἰς τὰς τρίχας.

21 αἰτίαν ἔχεις, in quibus perhiberis excellere. Cf. Heindorfius ad Gorg. 503B.

169 μὴ διδόναι λόγον, ἀλλ' ἐγὼ ἄρτι παρελήρησα φάσκων σε ἐπιτρέψειν μοι μὴ ἀποδύεσθαι, καὶ οὐχὶ ἀναγκάσειν καθάπερ Λακεδαιμόνιοι· σὺ δέ μοι δοκεῖς πρὸς τὸν Σκείρωνα
B μᾶλλον τείνειν. Λακεδαιμόνιοι μὲν γὰρ ἀπιέναι ἢ ἀποδύεσθαι κελεύουσι, σὺ δὲ κατ' Ἀνταῖόν τί μοι μᾶλλον δοκεῖς τὸ δρᾶμα δρᾶν· τὸν γὰρ προσελθόντα οὐκ ἀνίης, πρὶν ἀναγκάσῃς ἀποδύσας ἐν τοῖς λόγοις προσπαλαῖσαι.

ΣΩ. Ἄριστά γε, ὦ Θεόδωρε, τὴν νόσον μου ἀπείκασας· ἰσχυρικώτερος μέντοι ἐγὼ ἐκείνων. μυρίοι γὰρ ἤδη μοι Ἡρακλέες τε καὶ Θησέες ἐντυγχάνοντες καρτεροὶ πρὸς τὸ λέγειν μάλ' εὖ ξυγκεκόφασιν, ἀλλ' ἐγὼ οὐδέν τι μᾶλ-
C λον ἀφίσταμαι· οὕτω τις ἔρως δεινὸς ἐνδέδυκε τῆς περὶ ταῦτα γυμνασίας. μὴ οὖν μηδὲ σὺ φθονήσῃς προσανατριψάμενος σαυτόν τε ἅμα καὶ ἐμὲ ὀνῆσαι.

ΘΕΟ. Οὐδὲν ἔτι ἀντιλέγω, ἀλλὰ λέγε ὅπῃ ἐθέλεις· πάντως τὴν περὶ ταῦτα εἱμαρμένην, ἣν ἂν σὺ ἐπικλώσῃς, δεῖ ἀνατλῆναι ἐλεγχόμενον. οὐ μέντοι περαιτέρω γε ὧν προτίθεσαι οἷός τ' ἔσομαι παρασχεῖν ἐμαυτόν σοι.

3 σκείρωνα 𝔄 ('ex emend. prius credo ut ed.' Gaisf.) Πcor. *Tur.*, σκίρωμα ΓΒ, κλήρωνα Δe, σκίῤῥωνα ς. 7 πρὶν ἂν ἀναγκάσῃς *Hdf.* ἀποδύσασθαι Δ2e Π2, ἀποδύντ' *Hsch.* 10 ἐντυγχάνοντες 𝔄 Δa Π *Stb.*, ἐντυχόντες ς. 15 ἀλλὰ λέγε 𝔄 Δe Πe *Hrm.*, ἀλλ' ἄγε ς. Cf. Winckelmannus ad Euthyd. 298 C. 16 ἂν Δa Π2a (Π1) *Hdf.*, om. ς.

1 **διδόναι λόγον**, dare vices loquendi et percontandi et vicissim respondere percontanti, ut explicat Budaeus l. gr. com. p. 94. Hdf.

φάσκων: p. 162 B. Stb.

3 **Σκείρωνα**. Plut. Thes. 10 Σκείρωνα δὲ πρὸ τῆς Μεγαρικῆς ἀνεῖλε ῥίψας κατὰ τῶν πετρῶν, ὡς μὲν ὁ πολὺς λόγος λῃστεύοντα τοὺς παριόντας, ὡς δ' ἔνιοι λέγουσιν ὕβρει καὶ τρυφῇ προτείνοντα τὼ πόδε τοῖς ξένοις καὶ κελεύοντα νίπτειν, εἶτα λακτίζοντα καὶ ἀπωθοῦντα νίπτοντας εἰς τὴν θάλατταν.

5 **Ἀνταῖον**. Schol. R. ad leg. VII 796 B Ἀνταῖος ὁ Ποσειδῶνος Λιβύης βασιλεύς, ὃς τοὺς ξένους ἀναγκάζων παλαίειν αὐτῷ ἀνῄρει. Cf. prol. p. 20.

'τι ante μοι pertinet ad μᾶλλον, ut dici solet μᾶλλόν τι, ἧττόν τι.' Heind.

6 **δρᾶμα**: Cf. ad p. 150 A.

7 **πρὶν**. De ἂν omisso v. Krueger. § 54, 17, 3. Similia congessit Stallbaumius ad Phaed. 62 C.

8 **τὴν νόσον μου**, 'vehementissimam hanc meam certandi cupiditatem, ut dicitur νοσῶν περὶ λόγων ἀκοὴν Phaedr. 228 B.' Heind.

10 **Ἡρακλέες τε καὶ Θησέες**. Schol. R. οἱ Θρασύμαχοι, Καλλικλεῖς, Διονυσόδωροι, Εὐθύδημοι καὶ οἱ τοιοῦτοι. Formas a Platone non contractas esse Buttmannus, ausf. gr. Sprachl. I p. 193 putat, ne quis, cum pluralis nominum propriorum numerus raro inveniatur, de iis ambigat.

16 **τὴν — εἱμαρμένην**. 'Sententia significationem habet adagii illius τὴν εἱμαρμένην οὐδεὶς ἐκφεύγει Gorg. 512 E.' Heind.

ΣΩ. Ἀλλ' ἀρκεῖ καὶ μέχρι τούτων. καί μοι πάνυ τή-
ρει τὸ τοιόνδε, μή που παιδικόν τι λάθωμεν εἶδος τῶν
λόγων ποιούμενοι, καί τις πάλιν ἡμῖν αὐτὸ ὀνειδίσῃ. D

ΘΕΟ. Ἀλλὰ δὴ πειράσομαί γε καθ' ὅσον ἂν δύνωμαι.

XXII. ΣΩ. Τοῦδε τοίνυν πρῶτον πάλιν ἀντιλαβώ-
μεθα οὗπερ τὸ πρότερον, καὶ ἴδωμεν, ὀρθῶς ἢ οὐκ ὀρθῶς
ἐδυσχεραίνομεν ἐπιτιμῶντες τῷ λόγῳ, ὅτι αὐτάρκη ἕκαστον
εἰς φρόνησιν ἐποίει, καὶ ἡμῖν ξυνεχώρησεν ὁ Πρωταγόρας,
περί τε τοῦ ἀμείνονος καὶ χείρονος διαφέρειν τινάς, οὓς
δὴ καὶ εἶναι σοφούς. οὐχί;

ΘΕΟ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ μὲν τοίνυν αὐτὸς παρὼν ὡμολόγει, ἀλλὰ μὴ
ἡμεῖς βοηθοῦντες ὑπὲρ αὐτοῦ ξυνεχωρήσαμεν, οὐδὲν ἂν E
πάλιν ἔδει ἐπαναλαβόντας βεβαιοῦσθαι· νῦν δὲ τάχ' ἄν
τις ἡμᾶς ἀκύρους τιθείη τῆς ὑπὲρ ἐκείνου ὁμολογίας. διὸ
καλλιόνως ἔχει σαφέστερον περὶ τούτου αὐτοῦ διομολογή-
σασθαι· οὐ γάρ τι σμικρὸν παραλλάττει οὕτως ἔχον ἢ
ἄλλως.

ΘΕΟ. Λέγεις ἀληθῆ.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν δι' ἄλλων, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐκείνου λό-
γου ὡς διὰ βραχυτάτων λάβωμεν τὴν ὁμολογίαν. 170

ΘΕΟ. Πῶς;

1 πᾶν ὑπήρει Δ, πᾶν ὑπείρετο 𝔄 ('sunt tria puncta in marg. ∴' Gaisf.), πάνυ τήρει Π[2e] * ς. 4 δὴ] μὴν Hsch. 6 εἰδῶμεν 𝔄 Δ probante Winckelmanno. 9 καὶ τοῦ χείρονος Ξ Σ Υ ς, τοῦ om. Bkk. 10 οὐχὶ δή Ξ ς, δή om. Bkk. 16 καλλιόνως 𝔄 Δ Π Bkk., κάλλιον, ὡς ς. αὐτοὺς coni. Hdf.

2 λάθωμεν — ποιούμενοι. P. 160 E μὴ λάθῃ ἡμᾶς οὐκ ἄξιον ὂν τροφῆς τὸ γιγνόμενον. Aoristi λαθεῖν cum participio praesentis iuncti exempla v. apud Stallbaumium ad Phaed. 76 D.

8 ἐποίει. Eadem ratione imperfectum usurpatum est p. 182 E 193 A 198 D 208 C 209 A.

καὶ ἡμῖν ξυνεχ. recte Heindorfius pervidit pendere ex praecedente ἴδωμεν. Socrates enim hoc sane esse quaerendum paullo post dicit, cum ambigi possit, utrum Protagoras, si viveret, concederet necne.

14 ἐπαναλαβόντας 'h. e. iterum, denuo.' Heindorfius; qui comparat Phaedr. 228 A πολλάκις ἐπαναλαμβάνων ἐκέλευέν οἱ λέγειν.

16 καλλιόνως legitur etiam de leg. II 660 D. Cf. Krueger. ad Thuc. I 130, 2.

διομολογεῖσθαι, persequendo et perlustrando singulas alicuius rei partes et rationes efficere, ut de ea conveniat, diligentius explicavit Graserus spec. adv. p. 78 sq.

17 παραλλάττει, impersonaliter dictum et cum participio coniunctum, ut διαφέρει de leg. VII 794 E ἐν ὅσοις μὲν γὰρ τῶν ἔργων μὴ μέγα διαφέρει, λύρᾳ μὲν ἐν ἀριστερᾷ χρώμενον, πλήκτρῳ δὲ ἐν δεξιᾷ, πρᾶγμα οὐδὲν καὶ ὅσα τοιαῦτα.

170 *ΣΩ. Οὑτωσί. τὸ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναί φησί που ᾧ δοκεῖ;*

ΘΕΟ. Φησὶ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Πρωταγόρα, καὶ ἡμεῖς ἀνθρώπου, μᾶλλον δὲ πάντων ἀνθρώπων δόξας λέγομεν, καὶ φαμὲν οὐδένα ὅντινα οὐ τὰ μὲν αὑτὸν ἡγεῖσθαι τῶν ἄλλων σοφώτερον, τὰ δὲ ἄλλους ἑαυτοῦ, καὶ ἔν γε τοῖς μεγίστοις κινδύνοις, ὅταν ἐν στρατείαις ἢ νόσοις ἢ ἐν θαλάττῃ χειμάζωνται, ὥσπερ πρὸς θεοὺς ἔχειν τοὺς ἐν ἑκάστοις ἄρ-
B *χοντας, σωτῆρας σφῶν προσδοκῶντας, οὐκ ἄλλῳ τῳ διαφέροντας ἢ τῷ εἰδέναι. καὶ πάντα που μεστὰ τἀνθρώπινα ζητούντων διδασκάλους τε καὶ ἄρχοντας ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἄλλων ζῴων τῶν τε ἐργασιῶν, οἰομένων τε αὖ ἱκανῶν μὲν διδάσκειν, ἱκανῶν δὲ ἄρχειν εἶναι. καὶ ἐν τούτοις ἅπασι τί ἄλλο φήσομεν ἢ αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ἡγεῖσθαι σοφίαν καὶ ἀμαθίαν εἶναι παρὰ σφίσιν;*

ΘΕΟ. Οὐδὲν ἄλλο.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὴν μὲν σοφίαν ἀληθῆ διάνοιαν ἡγοῦνται, τὴν δὲ ἀμαθίαν ψευδῆ δόξαν;

C *ΘΕΟ. Τί μήν;*

ΣΩ. Τί οὖν, ὦ Πρωταγόρα, χρησόμεθα τῷ λόγῳ; πότερον ἀληθῆ φῶμεν ἀεὶ τοὺς ἀνθρώπους δοξάζειν, ἢ ποτὲ μὲν ἀληθῆ, ποτὲ δὲ ψευδῆ; ἐξ ἀμφοτέρων γάρ που ξυμβαίνει μὴ ἀεὶ ἀληθῆ ἀλλ' ἀμφότερα αὐτοὺς δοξάζειν. σκόπει γάρ, ὦ Θεόδωρε, εἰ ἐθέλοι ἄν τις τῶν ἀμφὶ Πρω-

6 *ὅντινα οὐ* 𝔄 Δ Π *Hdf.* e Stephani coniectura, *ὁντιναοῦν* ς. 8 *ἢ ἐν νόσοις* Π^{2}. 9 *ὥσπερ* 𝔄 Δ Π^{e} *Bkk.*, *ὡς* ς. 11 *μεστα* Δ^{a}, *μεστὰ* 𝔄^{c} Ξ H et γρ. F *Hdf.*, *μετὰ* ς. 21 ὦ] *τῷ* 𝔄 (in marg. ὦ) Δ^{e} Π^{1c}. *Πρωταγόραι* 𝔄. 23 *δὲ καὶ ψευδῆ* Δ^{e} (Δ^{a} om. *καὶ*) Ξ ς, *καὶ* om. *Bkk.*

5 *καὶ φαμέν.* 'Post *δόξας* cum ita pergere vellet, *ὅτι τὰ μὲν αὐτοὶ τῶν ἄλλων σοφώτεροί εἰσι, τὰ δὲ ἄλλοι ἑαυτῶν*, mutatur paullulum sermonis tenor, dum additur *καὶ φαμὲν κ. τ. λ.*' Heind.

8 '*χειμάζεσθαι* cum proprie de tempestatibus dicatur, tum etiam in universum significat agitari malis atque periculis. v. Monck. ad Eur. Hipp. 315.' Stallb.

9 *ὥσπερ πρὸς θεοὺς ἔχειν τοὺς — ἄρχοντας.* Altera praepositio post particulas *ὡς*, *οἷον*, *ὥσπερ*, *καθάπερ* omitti solet. Cf. Cobeti var. lect. p. 163 sq.

21 *τῷ λόγῳ: αὐτάρκη ἕκαστον εἰς φρόνησιν εἶναι*, p. 169 D.

25 *σκόπει γάρ.* Demonstrandum est, etiamsi cum Protagora vera semper homines opinari statuamus, inde tamen effici eos etiam falsa opinari. Quod Socrates ita facit, ut quam plurimos esse dicat, quibus alii videantur ignorantes esse falsaque opinari.

ταγόραν ἢ σὺ αὐτὸς διαμάχεσθαι ὡς οὐδεὶς ἡγεῖται ἕτερος ἕτερον ἀμαθῆ τε εἶναι καὶ ψευδῆ δοξάζειν.

ΘΕΟ. Ἀλλ' ἄπιστον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Καὶ μὴν εἰς τοῦτό γε ἀνάγκης ὁ λόγος ἥκει ὁ D
πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπον λέγων.

ΘΕΟ. Πῶς δή;

ΣΩ. Ὅταν σὺ κρίνας τι παρὰ σαυτῷ πρός με ἀποφαίνῃ περί τινος δόξαν, σοὶ μὲν δὴ τοῦτο κατὰ τὸν ἐκείνου λόγον ἀληθὲς ἔστω, ἡμῖν δὲ δὴ τοῖς ἄλλοις περὶ τῆς σῆς κρίσεως πότερον οὐκ ἔστι κριταῖς γενέσθαι, ἢ ἀεί σε κρίνομεν ἀληθῆ δοξάζειν; ἢ μυρίοι ἑκάστοτέ σοι μάχονται ἀντιδοξάζοντες, ἡγούμενοι ψευδῆ κρίνειν τε καὶ οἴεσθαι;

ΘΕΟ. Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, μάλα μυρίοι δῆτα, E
φησὶν Ὅμηρος, οἵ γέ μοι τὰ ἐξ ἀνθρώπων πράγματα παρέχουσιν.

ΣΩ. Τί οὖν; βούλει λέγωμεν ὡς σὺ τότε σαυτῷ μὲν ἀληθῆ δοξάζεις, τοῖς δὲ μυρίοις ψευδῆ;

ΘΕΟ. Ἔοικεν ἔκ γε τοῦ λόγου ἀνάγκη εἶναι.

ΣΩ. Τί δὲ αὐτῷ Πρωταγόρᾳ; ἆρ' οὐχὶ ἀνάγκη, εἰ μὲν μηδὲ αὐτὸς ᾤετο μέτρον εἶναι ἄνθρωπον μηδὲ οἱ πολλοί, ὥσπερ οὐδὲ οἴονται, μηδενὶ δὴ εἶναι ταύτην τὴν
ἀλήθειαν ἣν ἐκεῖνος ἔγραψεν; εἰ δὲ αὐτὸς μὲν ᾤετο, τὸ 171
δὲ πλῆθος μὴ συνοίεται, οἶσθ' ὅτι πρῶτον μὲν ὅσῳ πλείους οἷς μὴ δοκεῖ ἢ οἷς δοκεῖ, τοσούτῳ μᾶλλον οὐκ ἔστιν ἢ ἔστιν.

ΘΕΟ. Ἀνάγκη, εἴπερ γε καθ' ἑκάστην δόξαν ἔσται καὶ οὐκ ἔσται.

7 με 𝔄 Δ Π *Stb.*, ἐμὲ ς. 10 ἀεὶ σὲ 𝔄 *Hrm.*, ἀεί (αἰεί Δ[e]) σε Δ[a] *Bkk.*, αἰεὶ σὲ Π, σὲ ἀεὶ ς. 19 δαὶ Δ F i 𝔄[2] *Bkk.* Cf. Schneiderus ad civ. V 468 A. 24 ἢ οἷς δοκεῖ 𝔄 in marg. sed a vet. m.

4 εἰς τοῦτό γε ἀνάγκης '*zu dem Punkte, Momente des Zwanges, in eine so unausweichliche Collision.*' Kruegerus ad Thuc. I 49, 6.

7 πρός με. De forma pronominis enclitica v. Stallbaumius ad Prot. 335 A.

13 μάλα μυρίοι. 'Od. π 122 ρ 422 τ 78.' Fischerus.

14 τὰ ἐξ ἀνθρώπων πράγματα 'sunt ingentia, immensa negotia, de quo loquendi genere vid. Taylor. ad Lys. p. 494 R., Reisk. ad Aeschin. p. 83 imprimisque Hemsterhus. ad Thom. Mag. p. 359. Respondet vulgare illud nostratium: *alle menschenmögliche.*' Heindorfius. Cf. ad p. 148 B.

19 Τί δὲ αὐτῷ Πρωταγόρᾳ 'sc. ἀνάγκη ἐστίν;' Heind.

22 ἀλήθειαν: Cf. prol. p. 24.

171 ΣΩ. Ἔπειτά γε τοῦτ' ἔχει κομψότατον· ἐκεῖνος μὲν περὶ τῆς αὑτοῦ οἰήσεως τὴν τῶν ἀντιδοξαζόντων οἴησιν, ᾗ ἐκεῖνον ἡγοῦνται ψεύδεσθαι, ξυγχωρεῖ που ἀληθῆ εἶναι ὁμολογῶν τὰ ὄντα δοξάζειν ἅπαντας.

ΘΕΟ. Πάνυ μὲν οὖν.

B ΣΩ. Οὐκοῦν τὴν αὑτοῦ ἂν ψευδῆ ξυγχωροῖ, εἰ τὴν τῶν ἡγουμένων αὐτὸν ψεύδεσθαι ὁμολογεῖ ἀληθῆ εἶναι;

ΘΕΟ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οἱ δέ γ' ἄλλοι οὐ ξυγχωροῦσιν ἑαυτοῖς ψεύδεσθαι;

ΘΕΟ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ὁ δέ γ' αὖ ὁμολογεῖ καὶ ταύτην ἀληθῆ τὴν δόξαν ἐξ ὧν γέγραφε.

ΘΕΟ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἐξ ἁπάντων ἄρα ἀπὸ Πρωταγόρου ἀρξαμένων ἀμφισβητήσεται, μᾶλλον δὲ ὑπό γε ἐκείνου ὁμολογήσεται, ὅταν τῷ τἀναντία λέγοντι ξυγχωρῇ ἀληθῆ αὐτὸν δοξάζειν, C τότε καὶ ὁ Πρωταγόρας αὐτὸς ξυγχωρήσεται μήτε κύνα

9 ἑαυτοὺς $Π^2$ *Hdf.* de Buttmanni coniectura, ἑαυτοῖς * ς. 13 ὧν γε γέγραφε coni. Buttmannus. 14 Φαίνεται om. 𝔄 Δ. 15 ἐξ] ὑφ' coni. *Hdf.* 17 τῷ om. ς, *Bkk.* restituit ex omnibus libris.

1 ἔχει. 'Potest in his ex praegressis subaudiri ἡ ἀλήθεια, sed malim in universum subaudire τοῦτο sc. τὸ πρᾶγμα. Sic p. 191 B 196 B.' Heindorfius. Cf. p. 187 C. Stb.

κομψότατον. 'Plerisque locis apud Platonem vox habet aliquid ironiae Socraticae, ut non tam de vera et naturali, sed de nimia et adscititia venustate capienda videatur. Sophistae imprimis, etiam cum ridentur, κομψοὶ appellantur p. 156 A 202 D.' Ruhnkenius ad Tim. p. 162.

ἐκεῖνος. Cf. ad p. 143 A.

μὲν. 'Hoc μὲν ne ἀνανταπόδοτον existimes, respondet ei deinde δέ in verbis Οἱ δέ γ' ἄλλοι οὐ ξυγχωροῦσιν.' Stallb.

9 ἑαυτοῖς. 'Non raro fieri solet, ut verbum infinitivo loco subiecti vel obiecti adiunctum anticipatione quadam aut verbo infinitivum moderanti accommodetur aut subiectum fiat universae enuntiationis.' Schanzius, spec. cr. p. 9. Krueger. § 61, 6, 8.

15 ἀπὸ Πρωταγόρου ἀρξαμένων. Exempla Platonica participii ἀρξάμενος ita usurpati dedit Heindorfius ad Gorg. 471 C.

18 τότε καὶ ὁ Πρ. — ξυγχωρήσεται. His verbis ita repetuntur quae antecedentibus ἐξ ἁπάντων — ὁμολογήσεται dicta sunt, ut ipsa illa repetitione sermonis structura non amplius sibi constet. Praeter structurae autem tenorem impeditum nonnulla alia sunt quae offendant. Atque primum quidem φαίνεται abest a duobus libris optimis; deinde ἐξ praepositio insolenter usurpata est, significat *von Seiten*, sed paullo infra dictum est ἀμφισβητήσεται ὑπὸ πάντων; denique ἀμφισβητεῖται et ὁμολογήσεται futura media pro passivis posita sunt. Quae cum ita sint, nescio an locus sit corruptus.

κύνα. Cf. ad p. 157 D.

μήτε τὸν ἐπιτυχόντα ἄνθρωπον μέτρον εἶναι μηδὲ περὶ ἑνὸς οὗ ἂν μὴ μάθῃ. οὐχ οὕτως; 171

ΘΕΟ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ ἀμφισβητεῖται ὑπὸ πάντων, οὐδενὶ ἂν εἴη ἡ Πρωταγόρου ἀλήθεια ἀληθής, οὔτε τινὶ ἄλλῳ οὔτ' αὐτῷ ἐκείνῳ.

ΘΕΟ. Ἄγαν, ὦ Σώκρατες, τὸν ἑταῖρόν μου καταθέομεν.

ΣΩ. Ἀλλά τοι, ὦ φίλε, ἄδηλον εἰ καὶ παραθέομεν τὸ ὀρθόν. εἰκός γε ἄρα ἐκεῖνον πρεσβύτερον ὄντα σοφώτερον ἡμῶν εἶναι· καὶ εἰ αὐτίκα ἐντεῦθεν ἀνακύψειε μέχρι τοῦ αὐχένος, πολλὰ ἂν ἐμέ τε ἐλέγξας ληροῦντα, ὡς τὸ εἰκός, καὶ σὲ ὁμολογοῦντα, καταδὺς ἂν οἴχοιτο ἀποτρέχων. ἀλλ' ἡμῖν ἀνάγκη, οἶμαι, χρῆσθαι ἡμῖν αὐτοῖς, ὁποῖοί τινές ἐσμεν, καὶ τὰ δοκοῦντα ἀεὶ ταῦτα λέγειν. καὶ δῆτα καὶ νῦν ἄλλο τι φῶμεν ὁμολογεῖν ἂν τουτό γε ὁντινοῦν, τὸ εἶναι σοφώτερον ἕτερον ἑτέρου, εἶναι δὲ καὶ ἀμαθέστερον; D

ΘΕΟ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ.

XXIII. ΣΩ. Ἦ καὶ ταύτῃ ἂν μάλιστα ἵστασθαι τὸν

10 γε ἄρα 𝔄ΔΠ *Bkk.*, γὰρ ς. 13 ἀποτρέχων circumscripsit *Hsch.* (Philol. IX p. 384) probante C. G. Cobeto, mnemos. IV p. 236. 19 Ἐμοὶ γοῦν Π[a] *Bkk.*, Ἔμοιγ' οὖν ς.

4 ἀμφισβητεῖται 'sc. τὸ μήτε κύνα μήτε τὸν ἐπιτυχόντα ἄνθρωπον μέτρον εἶναι etc., nisi malis hoc ἀμφισβητεῖται trahere ad seq. ἡ Πρωταγόρου ἀλήθεια, ut p. 194 A ὅταν — τὸ τῆς ἀπούσης αἰσθήσεως τῇ παρούσῃ προσαρμόσῃ, πάντῃ ταύτῃ ψεύδεται ἡ διάνοια.' Heindorfius.

7 τὸν ἑταῖρόν μου καταθέομεν 'h. e. in amicum nostrum invehimur. Apte comparat Heindorfius legg. VII 806 C τί δράσομεν, ὦ Κλεινία; τὸν ξένον ἐάσομεν τὴν Σπάρτην ἡμῖν οὕτω καταδραμεῖν laudato Menagio ad Diog. Laert. VII 187.' Stallb.

10 πρεσβύτερον. Cf. prol. p. 23.

11 ἀνακύψειε μέχρι τοῦ αὐχένος. Krischius, Theol. Lehr. d. Griech. Denk. p. 141 ad Protagorae fugam et mortem haec refert. Dicitur enim Protagoras Athenis impietatis reus factus, cum periculum fuga evitare constituisset, parvae se cymbae commisisse, ut Siciliam peteret, sed undis periisse. Sed multo magis Steinharti mihi arridet explicatio, qui III p. 26 et 206 n. 32 Protagorae umbram h. l. significari putat scalis Charoniis in saenam escendentem et postquam dicenda dixerit descendentem, ut in Graecorum theatris fieri solebat.

15 τὰ δοκοῦντα ἀεὶ ταῦτα λέγειν. 'Sic p. 172 B τὸ κοινῇ δόξαν τοῦτο γίγνεται ἀληθές.' Heind. Cf. Stallbaumius ad Charm. 163 C.

καὶ δῆτα καὶ νῦν dictum ut p. 187 C καὶ δὴ καὶ νῦν, quod multo frequentius est.

E λόγον, ᾗ ἡμεῖς ὑπεγράψαμεν βοηθοῦντες Πρωταγόρᾳ, ὡς τὰ μὲν πολλὰ ᾗ δοκεῖ, ταύτῃ καὶ ἔστιν ἑκάστῳ, θερμά, ξηρά, γλυκέα, πάντα ὅσα τοῦ τύπου τούτου· εἰ δέ που ἔν τισι ξυγχωρήσεται διαφέρειν ἄλλον ἄλλου, περὶ τὰ ὑγιεινὰ καὶ νοσώδη ἐθελῆσαι ἂν φάναι μὴ πᾶν γύναιον καὶ παιδίον καὶ θηρίον δὲ ἱκανὸν εἶναι ἰᾶσθαι αὑτὸ γιγνῶσκον ἑαυτῷ τὸ ὑγιεινόν, ἀλλὰ ἐνταῦθα δὴ ἄλλον ἄλλου διαφέρειν, εἴπερ που;

ΘΕΟ. Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως.

172 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ πολιτικῶν, καλὰ μὲν καὶ αἰσχρὰ καὶ δίκαια καὶ ἄδικα καὶ ὅσια καὶ μή, οἷα ἂν ἑκάστη πόλις οἰηθεῖσα θῆται νόμιμα αὑτῇ, ταῦτα καὶ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ ἑκάστῃ, καὶ ἐν τούτοις μὲν οὐδὲν σοφώτερον οὔτε ἰδιώτην ἰδιώτου οὔτε πόλιν πόλεως εἶναι; ἐν δὲ τῷ ξυμφέροντα ἑαυτῇ ἢ μὴ ξυμφέροντα τίθεσθαι, ἐνταῦθ', εἴπερ που, αὖ ὁμολογήσει ξύμβουλόν τε ξυμβούλου διαφέρειν καὶ πόλεως δόξαν ἑτέραν ἑτέρας πρὸς ἀλήθειαν, καὶ οὐκ
B ἂν πάνυ τολμήσειε φῆσαι, ἃ ἂν θῆται πόλις ξυμφέροντα οἰηθεῖσα αὑτῇ, παντὸς μᾶλλον ταῦτα καὶ ξυνοίσειν. ἀλλ' ἐκεῖ οὗ λέγω, ἐν τοῖς δικαίοις καὶ ἀδίκοις καὶ ὁσίοις καὶ ἀνοσίοις, ἐθέλουσιν ἰσχυρίζεσθαι ὡς οὐκ ἔστι φύσει αὐ-

11 καὶ ante δίκαια om. ς, e libris reduxit *Bkk.* 20 καὶ ἀδίκοις om. 𝔄Δ[a]. Cf. R. B. Hirschigius, philol. X p. 187.

3 *τοῦ τύπου τούτου*: cf. ad p. 194 B.

εἰ — ξυγχωρήσεται 'sc. *τις*, quod apud animum repetendum e praegresso *ὁντινοῦν*. Pendent enim haec *εἰ δέ που ἔν τισι — ἐθελῆσαι ἂν φάναι* etc. a praecedente illo *φῶμεν*.' Heindorfius.

6 *καὶ — δὲ* usurpantur, ubi novum quiddam magna cum vi antecedentibus additur. Bäumlein, Part. p. 148 sq. Exempla collegit Astius ad leg. p. 54.

10 *Οὐκοῦν καὶ περὶ τῶν πολ.* Calida sicca dulcia omnia, quae sub sensus cadunt, conceditur esse, ut cuique videantur; itemque iusta iniusta pia impia alia eius generis; aliam vero esse rationem rerum, quae sive singulis sive civitati utiles et salutares sint.

11 *οἷα κτλ.* 'Iunge: *οἷα ἂν ἑκάστη πόλις θῆται οἰηθεῖσα αὑτῇ νόμιμα*.' Heind.

12 *εἶναι*, ut *ἐθελῆσαι ἂν φάναι* (p. 171 E) pendet ex praecedente illo *φῶμεν* p. 171 D. Quare etiam in extremo hoc membro interrogandi signum posui.

21 *ἐθέλουσιν ἰσχυρίζεσθαι*, 'prompto animo s. sine dubitatione asseverant.' Stallb. Cf. p. 177 C *ἐθέλειν διισχυρίζεσθαι*. 'Ad pluralem autem numerum transit oratio, quoniam profertur communis quaedam vulgi opinio, sophistarum imprimis, qui nihil natura iustum aut sanctum statuerent. Cf. Gorg. 483 A de rep. II 358 E.' Heind.

τῶν οὐδὲν οὐσίαν ἑαυτοῦ ἔχον, ἀλλὰ τὸ κοινῇ δόξαν τοῦτο 172
γίγνεται ἀληθὲς τότε, ὅταν δόξῃ καὶ ὅσον ἂν δοκῇ χρό-
νον. καὶ ὅσοι γε δὴ μὴ παντάπασι τὸν Πρωταγόρου λόγον
λέγουσιν, ὧδέ πως τὴν σοφίαν ἄγουσι. λόγος δὲ ἡμᾶς, ὦ
Θεόδωρε, ἐκ λόγου μείζων ἐξ ἐλάττονος καταλαμβάνει. C
ΘΕΟ. Οὐκοῦν σχολὴν ἄγομεν, ὦ Σώκρατες;
ΣΩ. Φαινόμεθα. καὶ πολλάκις μέν γε δή, ὦ δαιμό-
νιε, καὶ ἄλλοτε κατενόησα, ἀτὰρ καὶ νῦν, ὡς εἰκότως οἱ
ἐν ταῖς φιλοσοφίαις πολὺν χρόνον διατρίψαντες εἰς τὰ
δικαστήρια ἰόντες γελοῖοι φαίνονται ῥήτορες.
ΘΕΟ. Πῶς δὴ οὖν λέγεις;
ΣΩ. Κινδυνεύουσιν οἱ ἐν δικαστηρίοις καὶ τοῖς τοιού-
τοις ἐκ νέων κυλινδούμενοι πρὸς τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ
τῇ τοιᾷδε διατριβῇ τεθραμμένους ὡς οἰκέται πρὸς ἐλευ- D
θέρους τεθράφθαι.
ΘΕΟ. Πῇ δή;
ΣΩ. Ἧι τοῖς μὲν τοῦτο, ὃ σὺ εἶπες, ἀεὶ πάρεστι
σχολὴ καὶ τοὺς λόγους ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ σχολῆς ποιοῦνται,
ὥσπερ ἡμεῖς νυνὶ τρίτον ἤδη λόγον ἐκ λόγου μεταλαμβά-
νομεν, οὕτω κἀκεῖνοι, ἐὰν αὐτοὺς ὁ ἐπελθὼν τοῦ προκει-
μένου μᾶλλον, καθάπερ ἡμᾶς, ἀρέσῃ· καὶ διὰ μακρῶν ἢ

4 λέγουσιν EFH *Hdf.*, λέγωσιν *ς. 13 κυλινδούμενοι 𝔄ΔΠ *Bkk.*, καλινδούμενοι ς.

3 ὅσοι. Cf. prol. p. 25.
4 τὴν σοφίαν ἄγουσιν. Heindorfius ἄγειν h. l. aestimandi vim habere putat, ut in illo ἐντίμως τι ἄγειν in honore aliquid habere (de rep. VII 528 C), θεὸν ἄγειν τινά, pro deo aliquem habere (Luc. Gall. 18) aliisque id genus loquendi formulis. Sed recte fortasse Stallbaumius hanc verbi significationem ab hoc loco abhorrere dicit et Ficinum secutus locum interpretatus est: isto fere modo philosophiam tractant i. e. philosophantur.
8 νῦν. Socrates iam accusatus erat.
9 φιλοσοφίαις: Cf. ad p. 143 D.
10 γελοῖοι φαίνονται ῥήτορες. Apol. 17 D νῦν ἐγὼ πρῶτον ἐπὶ δικαστήριον ἀναβέβηκα ἔτη γεγονὼς πλείω ἑβδομήκοντα· ἀτεχνῶς οὖν ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως.
12 τοῖς τοιούτοις 'ὄχλοις, συλλόγοις, ut Gorg. 454 E ἐν δικαστηρίοις τε καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὄχλοις. Cf. Theaet. 173 D.' Heind.
18 σχολή: cf. ad p. 153 C.
19 'ὥσπερ ἡμεῖς etc. pendet a praegresso illo ᾗ, uti et illa deinceps οἱ δὲ ἐν ἀσχολίᾳ etc.' Heind. De asyndeto cf. ad p. 143 A.
20 οὕτω κἀκεῖνοι 'repetendum λόγον ἐκ λόγου μεταλαμβάνουσιν. Cf. ad p. 159 E.' Heind.
21 ἀρέσκειν cum accusativo constructum est conciliare, ut p. 202 C Ἀρέσκει οὖν σε καὶ τίθεσαι ταύτῃ, p. 202 D ἔν μέντοι τί με τῶν ῥηθέντων ἀπαρέσκει (cf. Heindorf. ad Crat. 391 C), cum dativo placere, ut p. 157 C.

βραχέων μέλει οὐδὲν λέγειν, ἂν μόνον τύχωσι τοῦ ὄντος·
οἱ δὲ ἐν ἀσχολίᾳ τε ἀεὶ λέγουσι· κατεπείγει γὰρ ὕδωρ
E *ῥέον καὶ οὐκ ἐγχωρεῖ περὶ οὗ ἂν ἐπιθυμήσωσι τοὺς λό-*
γους ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἀνάγκην ἔχων ὁ ἀντίδικος ἐφέστηκε
καὶ ὑπογραφὴν παραναγιγνωσκομένην, ὧν ἐκτὸς οὐ ῥη-
τέον· [ἣν ἀντωμοσίαν καλοῦσιν·] οἱ δὲ λόγοι ἀεὶ περὶ
ὁμοδούλου πρὸς δεσπότην καθήμενον, ἐν χειρί τινα δίκην
ἔχοντα, καὶ οἱ ἀγῶνες οὐδέποτε τὴν ἄλλως ἀλλ' ἀεὶ τὴν
περὶ αὐτοῦ· πολλάκις δὲ καὶ περὶ ψυχῆς ὁ δρόμος· ὥστ' ἐξ
173 *ἁπάντων τούτων ἔντονοι καὶ δριμεῖς γίγνονται, ἐπιστάμενοι*
τὸν δεσπότην λόγῳ τε θωπεῦσαι καὶ ἔργῳ χαρίσασθαι,
σμικροὶ δὲ καὶ οὐκ ὀρθοὶ τὰς ψυχάς. τὴν γὰρ αὔξην καὶ
τὸ εὐθύ τε καὶ τὸ ἐλεύθερον ἡ ἐκ νέων δουλεία ἀφῄρηται,
ἀναγκάζουσα πράττειν σκολιά, μεγάλους κινδύνους καὶ

5 *παραναγιγνωσκομένην* 𝔄 *Δ*ª *Π*ª b, *παραγιγνωσκομένην* *Δ*ᵉ *Π*¹ᵉ *Γ*¹, *ἀναγιγνωσκομένην* H. 6 *ἣν ἀντωμοσίαν καλοῦσιν* de glossemate suspecta sunt Abreschio, auctar. diluc. Thuc. p. 425, Heindorfio, Brauno, de hyperb. Plat. II p. 9, aliis. 7 *τινα* 𝔄 *Δ* *Π*¹ probante Winckelmanno *Cpl.*, *τὴν* *ς. 9 *αὑτοῦ* *Hdf.* de Stephani coniectura. 11 *χαρίσασθαι*] *ὑπελθεῖν* C. G. Cobetus, mnemos. XI p. 232, ut est in Themist.

2 *ὕδωρ ῥέον*, clepsydra, quae saepissime *ὕδωρ* dicitur. Cf. p. 201 B *πρὸς ὕδωρ σμικρόν*.

4 '*ἀνάγκην* intellegit fortasse ipsam clepsydram, qua tempus dicendo concessum definiebatur. Hesych. *Ἀνάγκη· ἡ δικαστικὴ κλεψύδρα*. Poll. VIII 17 *ἔνιοι δὲ οἴονται καὶ ἀνάγκην σκεῦος εἶναι δικαστικόν*. v. Valesius ad Harpocr. p. 456. ed. Lips.' Stallbaumius. Campbellius autem *ἀνάγκην* significare putat '*the strong arm of the law*.'

5 *ὑπογραφὴ* est quod lineis circumscriptum est, intra quas pueri litterarum formas pingebant. Cf. Sauppius ad Prot. 326 D. Tali *ὑπογραφῇ* aptissime comparatur *ἀντωμοσία*, libellus. Ut enim pueri scribentes lineis ductis excedere vetiti erant, ita oratoribus non licuit *ἔξω τοῦ πράγματος λέγειν*. Cf. de leg. XII 949 B.

6 *περὶ ὁμοδούλου*. Et accusator et reus sunt quasi conservi quidam; eorum autem dominus est iudex, penes quem est arbitrium.

7 *τινα δίκην*, ius quoddam, quod vulgus habet ius, philosophi non item. Cf. p. 173 D.

8 *τὴν περὶ αὐτοῦ* 'h. e. ita ut de ipsa re, quae cummaxime agitur, dicendum sit. Nam *αὐτὸ* saepe sic dicitur de re maximi momenti sive de eo, quod caput est atque summum in aliqua re. v. ad Lys. 204 B.' Stallb.

10 *ἔντονοι καὶ δριμεῖς*. P. 175 D *τὴν ψυχὴν καὶ δριμὺν καὶ δικανικόν*.

12 '*τὴν αὔξην* refertur ad praegresssum *σμικροὶ τὰς ψυχάς*, *τὸ εὐθὺ* autem et *τὸ ἐλεύθερον* pertinent ad *οὐκ ὀρθοί*.' Stallb.

14 *μεγάλους*. 'Stephanus coni. *καὶ μεγάλους* aut *μεγάλους τε*. At nec his coniecturis opus est. Nam verbis *μεγάλους — ἐπιβάλλουσα* ostenditur modus, quo *ἡ ἐκ νέων δουλεία* cogat *πράττειν σκολιά*.' Fischerus.

φόβους ἔτι ἁπαλαῖς ψυχαῖς ἐπιβάλλουσα, οὓς οὐ δυνάμε- 173
νοι μετὰ τοῦ δικαίου καὶ ἀληθοῦς ὑποφέρειν, εὐθὺς ἐπὶ
τὸ ψεῦδός τε καὶ τὸ ἀλλήλους ἀνταδικεῖν τρεπόμενοι πολλὰ
κάμπτονται καὶ συγκλῶνται, ὥσθ' ὑγιὲς οὐδὲν ἔχοντες B
τῆς διανοίας εἰς ἄνδρας ἐκ μειρακίων τελευτῶσι, δεινοί
τε καὶ σοφοὶ γεγονότες, ὡς οἴονται. καὶ οὗτοι μὲν δὴ τοι-
οῦτοι, ὦ Θεόδωρε· τοὺς δὲ τοῦ ἡμετέρου χοροῦ πότερον
βούλει διελθόντες ἢ ἐάσαντες πάλιν ἐπὶ τὸν λόγον τρεπώ-
μεθα, ἵνα μὴ καί, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, λίαν πολὺ τῇ ἐλευ-
θερίᾳ καὶ μεταλήψει τῶν λόγων καταχρώμεθα;

ΘΕΟ. Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ διελθόντες.
πάνυ γὰρ εὖ τοῦτο εἴρηκας, ὅτι οὐχ ἡμεῖς οἱ ἐν τῷ τοιῷδε C
χορεύοντες τῶν λόγων ὑπηρέται, ἀλλ' οἱ λόγοι οἱ ἡμέτεροι
ὥσπερ οἰκέται, καὶ ἕκαστος αὐτῶν περιμένει ἀποτελεσθῆ-
ναι ὅταν ἡμῖν δοκῇ· οὔτε γὰρ δικαστὴς οὔτε θεατὴς ὥσ-
περ ποιηταῖς ἐπιτιμήσων τε καὶ ἄρξων ἐπιστατεῖ παρ'
ἡμῖν.

XXIV. *ΣΩ.* Λέγωμεν δή, ὡς ἔοικεν, ἐπεί σοί γε δοκεῖ, περὶ τῶν κορυφαίων· τί γὰρ ἄν τις τούς γε φαύλως διατρίβοντας ἐν φιλοσοφίᾳ λέγοι; οὗτοι δέ που ἐκ

5 τελῶσι Loersius ad Menex. 249 A. 8 τραπώμεθα Γ *Bkk.*, τρεπώμεθα *ς *Tur.* 13 οἱ om. *Hsch.* 14 καὶ om. *Δ.*

3 πολλὰ κάμπτονται καὶ ξυγκλῶνται, valde depravantur et confringuntur. 'Ut de rep. VI 495 E τὰς ψυχὰς συγκεκλασμένοι τε καὶ ἀποτεθρυμμένοι appellantur opifices.' Heind.

5 δεινοί τε καὶ σοφοί. Cf. de rep. III 409 C ὁ δὲ δεινὸς ἐκεῖνος καὶ καχύποπτος ὁ πολλὰ αὐτὸς ἠδικηκὼς καὶ πανοῦργός τε καὶ σοφὸς οἰόμενος εἶναι. Cf. ad p. 154 D.

7 χοροῦ. 'Similiter Euthyd. 279 B τὴν δὲ σοφίαν ποῦ χοροῦ τάξομεν; Metaphora servatur etiam in iis quae mox sequuntur; spectant enim huc οἱ ἐν τῷ τοιῷδε χορεύοντες et οἱ κορυφαῖοι.' Stallb.

8 τρεπώμεθα. De leg. X 887 A ἢ χαίρειν ἐάσαντες ἐπὶ τοὺς νόμους τρεπώμεθα πάλιν;

9 ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, p. 172 D. Hdf.

13 οἱ ἡμέτεροι cum οἱ λόγοι coniungendum est: nostri quidem sermones. Magna vi toto hoc loco (ὅτι οὐχ ἡμεῖς) philosophorum sermones opponuntur orationibus iudiciorum.

15 δικαστής. Apud Athenienses iudices (κριταὶ οἱ ἐκ Διονυσίων) constituerunt, qui poetarum fabulas dantium praemiis afficiendi essent. Bernhardy, Gr. Lit. II 2 p. 126.

20 οὗτοι δέ που. Gorg. 484 C *ΚΑΛ* . . . ἐὰν γὰρ καὶ πάνυ εὐφυὴς ᾖ καὶ πόρρω τῆς ἡλικίας φιλοσοφῇ, ἀνάγκη πάντων ἄπειρον γεγονέναι ἐστίν, ὧν χρὴ ἔμπειρον εἶναι τὸν μέλλοντα καλὸν κἀγαθὸν καὶ εὐδόκιμον ἔσεσθαι ἄνδρα. καὶ γὰρ τῶν νόμων

νέων πρῶτον μὲν εἰς ἀγορὰν οὐκ ἴσασι τὴν ὁδόν, οὐδὲ
D *ὅπου δικαστήριον ἢ βουλευτήριον ἤ τι κοινὸν ἄλλο τῆς πόλεως συνέδριον· νόμους δὲ καὶ ψηφίσματα λεγόμενα ἢ γεγραμμένα οὔτε ὁρῶσιν οὔτε ἀκούουσι· σπουδαὶ δὲ ἑταιριῶν ἐπ' ἀρχὰς καὶ σύνοδοι καὶ δεῖπνα καὶ σὺν αὐλητρίσι κῶμοι, οὐδὲ ὄναρ πράττειν προσίσταται αὐτοῖς. εὖ δὲ ἢ κακῶς τις γέγονεν ἐν πόλει, ἤ τί τῳ κακόν ἐστιν ἐκ προγόνων γεγονὸς ἢ πρὸς ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, μᾶλλον αὐτὸν λέληθεν ἢ οἱ τῆς θαλάττης λεγόμενοι χόες. καὶ ταῦτα*
E *πάντ' οὐδ' ὅτι οὐκ οἶδεν, οἶδεν· οὐδὲ γὰρ αὐτῶν ἀπέχεται τοῦ εὐδοκιμεῖν χάριν, ἀλλὰ τῷ ὄντι τὸ σῶμα μόνον ἐν τῇ πόλει κεῖται αὐτοῦ καὶ ἐπιδημεῖ, ἡ δὲ διάνοια, ταῦτα πάντα ἡγησαμένη σμικρὰ καὶ οὐδέν, ἀτιμάσασα πανταχῇ φέρεται κατὰ Πίνδαρον, τά τε γᾶς ὑπένερθε καὶ τὰ ἐπίπεδα γεωμετροῦσα, οὐρανοῦ τε ὕπερ ἀστρονομοῦσα,*
174 *καὶ πᾶσαν πάντῃ φύσιν ἐρευνωμένη τῶν ὄντων ἑκάστου ὅλου, εἰς τῶν ἐγγὺς οὐδὲν αὐτὴν συγκαθιεῖσα.*

7 *κακῶς*] *ἑτέρως* Valckenarius, diatr. in Eur. p. 112 ex Iambl. protrept. 14 p. 84. *τις* *ΛΣ*YZ[r] CEFHbabci *Hdf.* e Clem. Alex. strom. V p. 249, *τί*[s] B[e], *τι* * ς. *ἐν τῇ πόλει* b *Hsch.* *τί τῷ* coni. *Hdf.* 10 *οἶδεν* ô *εἶδεν* 𝔄*Δ*[a]. 13 *σμικρὰ καὶ οὐδέν, ἀτ.* *Hdf.*, *σμικρά, καὶ οὐδὲν ἀτ.* ς. 14 *φέρεται*] *πέτεται* b et *γρ.* 𝔄B[e] C a c. 15 *ἐπίπεδα* 𝔄*ΔΠ* *Bkk.*, *ἐπίπερθεν* ς. 16 *ὢν ὄντων* 𝔄, *ὢν ὄντα Δ.* *τῶν ὄντων, ὅλως εἴς τι τῶν* Valckenarius, diatr. in Eur. p. 27. 17 *εἰς τῶν* 𝔄*Δ* (*τὸν*) *Π*[1c] *Bkk.*, *εἴς τι τῶν* ς.

ἄπειροι γίγνονται τῶν κατὰ τὴν πόλιν καὶ τῶν λόγων, οἷς δεῖ χρώμενον ὁμιλεῖν ἐν τοῖς συμβολαίοις τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, καὶ τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν τῶν ἀνθρωπείων καὶ συλλήβδην τῶν ἠθῶν παντάπασιν ἄπειροι γίγνονται.

4 *σπουδαὶ — σύνοδοι.* Cf. p. 178C *οἷον θερμά, ἆρ' ὅταν τις οἰηθῇ ἰδιώτης αὐτὸν πυρετὸν λήψεσθαι καὶ ἔσεσθαι ταύτην τὴν θερμότητα κτλ.* De his nominativis absolutis cf. Krueger § 45, 2, 1.

ἑταιρίαι sunt factiones, *ξυνωμοσίαι οὖσαι ἐπὶ δίκαις καὶ ἀρχαῖς* Thuc. VIII 54, 3. Hermann, Staatsalterth. § 70.

7 *ἤ τί τῳ κακόν ἐστιν*, 'ut infamia scelerumque illa *παλαιῶν ἐκ μηνιμάτων τῶν θεῶν* in posteris poena (Phaedr. 244D).' Heindorfius.

8 *αὐτὸν* infertur post *αὐτοῖς* frequente transitu a numero plurali ad singularem. Cf. ad p. 167B.

9 *οἱ τῆς θαλάττης λεγ. χόες· παροιμία ἐπὶ τοῦ πολυμαθοῦς καὶ ἐμπείρου.* Schol. R. Cf. Leutschius ad Greg. Cypr. Leid. II 76.

11 *τὸ σῶμα* et *ἡ διάνοια* non nunquam inter se opponuntur. Cf. Stallbaumius ad leg. XI 916A.

14 *κατὰ Πίνδαρον* in Pindari editione Boeckhiana fragm. 226, in Bergkii poet. lyr. fr. Pind. 277. Boeckhio videntur hoc Pindari loco physiologi describi.

16 *ἑκάστου ὅλου.* 'Buttmannus *ἕκαστον ὅλον* accipit de re,

ΘΕΟ. *Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;* 174

ΣΩ. *Ὥσπερ καὶ Θαλῆν ἀστρονομοῦντα, ὦ Θεόδωρε,*
καὶ ἄνω βλέποντα, πεσόντα εἰς φρέαρ, Θρᾷττά τις ἐμμε-
λὴς καὶ χαρίεσσα θεραπαινὶς ἀποσκῶψαι λέγεται, ὡς τὰ
μὲν ἐν οὐρανῷ προθυμοῖτο εἰδέναι, τὰ δ' ἔμπροσθεν αὐ-
τοῦ καὶ παρὰ πόδας λανθάνοι αὐτόν. ταὐτὸν δὲ ἀρκεῖ
σκῶμμα ἐπὶ πάντας ὅσοι ἐν φιλοσοφίᾳ διάγουσι. τῷ γὰρ B
ὄντι τὸν τοιοῦτον ὁ μὲν πλησίον καὶ ὁ γείτων λέληθεν, οὐ
μόνον ὅ τι πράττει, ἀλλ' ὀλίγου καὶ εἰ ἄνθρωπός ἐστιν ἤ
τι ἄλλο θρέμμα· τί δέ ποτ' ἐστὶν ἄνθρωπος καὶ τί τῇ
τοιαύτῃ φύσει προσήκει διάφορον τῶν ἄλλων ποιεῖν ἢ
πάσχειν, ζητεῖ τε καὶ πράγματ' ἔχει διερευνώμενος. μαν-
θάνεις γάρ που, ὦ Θεόδωρε, ἢ οὔ;

ΘΕΟ. *Ἔγωγε· καὶ ἀληθῆ λέγεις.*

ΣΩ. *Τοιγάρτοι, ὦ φίλε, ἰδίᾳ τε συγγιγνόμενος ὁ*
τοιοῦτος ἑκάστῳ καὶ δημοσίᾳ, ὅπερ ἀρχόμενος ἔλεγον, C
ὅταν ἐν δικαστηρίῳ ἤ που ἄλλοθι ἀναγκασθῇ περὶ τῶν
παρὰ πόδας καὶ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς διαλέγεσθαι, γέλωτα
παρέχει οὐ μόνον Θρᾴτταις ἀλλὰ καὶ τῷ ἄλλῳ ὄχλῳ εἰς

7 *πάντα* 𝔄Δ°Π¹°. 10 *ἄνθρωπος* C. G. Cobetus, mnemos. IX p. 369.

quae in universum generatimque spectatur, velut deinde p. 174B Socrates dicit eiusmodi philosophum ignorare propemodum, an vicinus suus sit homo; quid vero homo sit in universum (*τοῦτο ὅλον*) quaeque humanae naturae conveniant, id eum sedulo investigare. De eodemque mentis habitu Plato de rep. VI 486A *ἐναντιώτατον — σμικρολογία ψυχῇ μελλούσῃ τοῦ ὅλου καὶ παντὸς ἀεὶ ἀπορέξεσθαι θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου.* Hoc ipsum cum non statim intellegeret Theodorus, haec subiicit: *Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;* quae non subiecisset, opinor, si Socrates dixisset *ὅλως* vel *ἑκάστου τοῦ ὅλου.*' Heindorfius.

3 '*Θρᾷτταν* a patria ancillam hanc dicit. V. Bergler. ad Arist. Ach. 272, Spanhem. ad eiusdem Plut. 521. Fabellam hinc fortasse duxit Laert. I 34.' Heind.

6 *παρὰ πόδας.* P. 175B *τὰ ἐν ποσίν.*

ταὐτὸν δὲ ἀρκεῖ σκῶμμα Schleiermacherus comparat Euthyphr. 11B *Τοῦ ἡμετέρου προγόνου, ὦ Εὐθύφρον, ἔοικεν εἶναι Δαιδάλου τὰ ὑπὸ σοῦ λεγόμενα. καὶ εἰ μὲν αὐτὰ ἐγὼ ἔλεγον καὶ ἐτιθέμην, ἴσως ἄν με ἐπέσκωπτες, ὡς ἄρα καὶ ἐμοὶ κατὰ τὴν ἐκείνου ξυγγένειαν τὰ ἐν τοῖς λόγοις ἔργα ἀποδιδράσκει καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἄν τις αὐτὰ θῇ· νῦν δέ, σαὶ γὰρ αἱ ὑποθέσεις εἰσίν, ἄλλου δή τινος δεῖ σκώμματος.*

7 *διάγειν* sc. *τὸν βίον*, ut etiam substantivum *διαγωγὴ* p. 177A reperitur sine genetivo *βίου* positum.

16 *ὅπερ ἀρχόμενος ἔλεγον*: p. 172C.

19 *εἰς φρέατα — ἐμπ.* 'Heindorfius conferri iubet p. 165B *τὸ λεγόμενον ἐν φρέατι συνεχόμε-*

174 φρέατά τε καὶ πᾶσαν ἀπορίαν ἐμπίπτων ὑπὸ ἀπειρίας, καὶ ἡ ἀσχημοσύνη δεινή, δόξαν ἀβελτερίας παρεχομένη. ἔν τε γὰρ ταῖς λοιδορίαις ἴδιον ἔχει οὐδὲν οὐδένα λοιδορεῖν, ἅτ' οὐκ εἰδὼς κακὸν οὐδὲν οὐδενὸς ἐκ τοῦ μὴ μεμελετηκέναι·
D ἀπορῶν οὖν γελοῖος φαίνεται· ἔν τε τοῖς ἐπαίνοις καὶ ταῖς τῶν ἄλλων μεγαλαυχίαις οὐ προσποιήτως, ἀλλὰ τῷ ὄντι γελῶν ἔνδηλος γιγνόμενος ληρώδης δοκεῖ εἶναι. τύραννόν τε γὰρ ἢ βασιλέα ἐγκωμιαζόμενον ἕνα τῶν νομέων, οἷον συβώτην ἢ ποιμένα ἤ τινα βουκόλον ἡγεῖται ἀκούειν εὐδαιμονιζόμενον πολὺ βδάλλοντα· δυσκολώτερον δὲ ἐκείνων ζῷον καὶ ἐπιβουλότερον ποιμαίνειν τε καὶ βδάλλειν νομίζει αὐτούς· ἄγροικον δὲ καὶ ἀπαίδευτον ὑπὸ ἀσχολίας οὐ-
E δὲν ἧττον τῶν νομέων τὸν τοιοῦτον ἀναγκαῖον γίγνεσθαι, σηκὸν ἐν ὄρει τὸ τεῖχος περιβεβλημένον. γῆς δὲ ὅταν μυρία πλέθρα ἢ ἔτι πλείω ἀκούσῃ ὥς τις ἄρα κεκτημένος θαυμαστὰ πλήθει κέκτηται, πάνσμικρα δοκεῖ ἀκούειν εἰς ἅπασαν εἰωθὼς τὴν γῆν βλέπειν. τὰ δὲ δὴ γένη ὑμνούν-

2 τε *ΔΠ Hdf.*, γε ς. 4 μεμελετηκέναι *ΔΠ Hdf.*, [με]μελετηκέναι 𝔄, ἐμμεμελετηκέναι ς. 16 πάνσμικρα 𝔄Δ[c] (πᾶν σμικρὰ Δ[a]) *ΠΓ Bkk.*, πάνυ σμικρὰ ς.

των. Mihi istud εἰς φρέατά τε interpositum videtur ob praegressam modo de Thalete narrationem.' Stallbaumius.

2 τε — 5 τε. Cf. ad p. 142 C.

8 'τε particula spectat ad ea, quae mox subiiciuntur γῆς δὲ ὅταν μυρ. κτλ.' Stallb., quem v. ad symp. 186 E.

ἐγκωμιαζόμενον sc. ἀκούων, quod supplendum est ex ἀκούειν, quod sequitur. Cf. Krueger. § 56, 16.

οἷον συβώτην. 'Socrates tyrannum h. l. pastori comparat quam plurimos sibi fructus ex gregibus suis quaerenti; quam comparationem quo contemptius proferat, non acquiescens in generali illa pastoris mentione (ἕνα τῶν νομέων) singula addit genera, συβώτην ποιμένα βουκόλον. Iam βδάλλοντα hoc etsi proprie pertinet ad proximum βουκόλον, tamen quae in eo latet fructuum ex gregibus percipiendorum notio ad priora itidem illa συβώτην et ποιμένα spectat. Vernaculus sermo loci vim optime ita expresserit: *Preist man einen Tyrannen, so dünkt es ihm, als ob er irgend einen Hirten, etwa einen Schweinhirt oder Schäfer oder tapfer melkenden Kuhhirt loben hörte.*' Buttmannus.

13 ἀναγκαῖον 'sc. εἶναι νομίζει.' Heind.

14 σηκὸν ἐν ὄρ. — περιβεβλ. 'muro (in arce) circumdatum tamquam in monte stabulo.' Heind. σηκὸν est appositio vocabuli τὸ τεῖχος.

17 ὑμνούντων Heindorfius putat pertinere ad ἐπαινῶν atque σεμνυνομένων καὶ ἀναφερόντων ad sequens σμικρολογίας, Stallbaumius vero ad ὑμνούντων assumendum esse pronomen indefinitum τινῶν, ut genetivus absolutus locum habeat. Neque aliter accipit σεμνυνομένων καὶ ἀναφερόντων.

των, ὡς γενναῖός τις ἑπτὰ πάππους πλουσίους ἔχων ἀπο-
φῆναι, παντάπασιν ἀμβλὺ καὶ ἐπὶ σμικρὸν ὁρώντων
ἡγεῖται τὸν ἔπαινον, ὑπὸ ἀπαιδευσίας οὐ δυναμένων εἰς 175
τὸ πᾶν ἀεὶ βλέπειν οὐδὲ λογίζεσθαι ὅτι πάππων καὶ προ-
γόνων μυριάδες ἑκάστῳ γεγόνασιν ἀναρίθμητοι, ἐν αἷς
πλούσιοι καὶ πτωχοὶ καὶ βασιλεῖς καὶ δοῦλοι βάρβαροί τε
καὶ Ἕλληνες πολλάκις μυρίοι γεγόνασιν ὁτῳοῦν, ἀλλ᾽ ἐπὶ
πέντε καὶ εἴκοσι καταλόγῳ προγόνων σεμνυνομένων καὶ
ἀναφερόντων εἰς Ἡρακλέα τὸν Ἀμφιτρύωνος ἄτοπα αὐτῷ
καταφαίνεται τῆς σμικρολογίας, ὅτι δὲ ὁ ἀπ᾽ Ἀμφιτρύω-
νος εἰς τὸ ἄνω πεντεκαιεικοστὸς τοιοῦτος ἦν, οἵα συνέ- B

2 ἀμβλὺ 𝔄ΔΠ *Hdf.*, ἀμβλὺν ς. 11 οἷα 𝔄[c] Δ[a].

1 *ἑπτὰ πάππους.* 'Septenarium proavorum numerum in civitate alicubi decori fuisse docet Hesychius. *Ἐνδοιίτιναι· οἱ ἀπὸ ἑπτὰ πατέρων καὶ μητέρων ἀστῶν κατάγοντες τὸ γένος.* Morem istum proavorum computandorum ridet Menander fragm. inc. IV: *οἷς ἂν τῇ φύσει ἀγαθὸν ὑπάρχῃ μηδὲν οἰκεῖον προσόν, ἐκεῖσε καταφεύγουσιν, εἰς τὰ μνήματα καὶ τὸ γένος, ἀριθμοῦσίν τε τοὺς πάππους ὅσοι, οὐδὲν δ᾽ ἔχουσι πλεῖον, οὐδ᾽ ἐρεῖς ὅτῳ οὐκ εἰσὶ πάπποι· πῶς γὰρ ἐγένοντ᾽ ἄν ποτε; εἰ μὴ λέγειν δ᾽ ἔχουσι τούτους, διά τινα τόπου μεταβολὴν ἢ φίλων ἐρημίαν, τί τῶν λεγόντων εἰσὶ δυσγενέστεροι; ὃς ἂν εὖ γεγονὼς ᾖ τῇ φύσει πρὸς τἀγαθά, κἂν Αἰθίοψ ᾖ, μῆτερ, ἐστὶν εὐγενής. Σκύθης τις ὄλεθρος; ὁ δ᾽ Ἀνάχαρσις οὐ Σκύθης;* (Meineke, fragm. com. IV p. 229).' Welckeri prol. ad Theogn. p. LI sq.

πλουσίους. Arist. pol. IV 8 p. 1294[a] 21 *ἡ γὰρ εὐγένειά ἐστιν ἀρχαῖος πλοῦτος ἢ ἀρετή.* ibid. V 1 p. 1301[b] 4 *εὐγενεῖς γὰρ εἶναι δοκοῦσιν, οἷς ὑπάρχει προγόνων ἀρετὴ καὶ πλοῦτος.* Saepe ubi *πλούσιοι* positum est, intellegendi sunt *ἀρχαιόπλουτοι.* Cf. de rep. VIII 569 A *ἀπὸ τῶν πλουσίων τε καὶ καλῶν κἀγαθῶν λεγομένων ἐν τῇ πόλει.* ibid. III 407 A *πότερον μελετητέον τοῦτο τῷ πλουσίῳ καὶ ἀβίωτον τῷ μὴ μελετῶντι.* Cf. Welckeri prol. ad Theogn. p. XX et LIX.

5 *μυριάδες — ἀναρίθμητοι.* Leg. VII 804 E *οἶδα ὅτι μυριάδες ἀναρίθμητοι γυναικῶν εἰσὶ τῶν περὶ τὸν Πόντον, ἃς Σαυρομάτιδας καλοῦσιν.* Stallb.

9 *ἀναφερόντων* 'sc. *τὸ γένος,* quemadmodum *ἀναφέρειν* sine casu, quamquam in re alia, adhibetur Alc. I 110 E *Οὐκ εἰς σπουδαίους γε διδασκάλους καταφεύγεις εἰς τοὺς πολλοὺς ἀναφέρων* et ibid. 111 A *οὐκ ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν ἐμαυτοῦ διδάσκαλον, ἀλλ᾽ εἰς τοὺς αὐτοὺς ἀναφέρω, οὓς σὺ φῂς οὐ σπουδαίους εἶναι διδασκάλους.* Cratyl. 425 D Phaedr. 237 D.' Heindorfius. Graecorum nobiles genera repetere amabant ab heroibus deorum filiis. Ita Alcibiades originem ab Aiace traxit Iovis progenie. Alc. I 121 A. Becker, Charikl. I p. 22 sq.

ἄτοπα — τῆς σμικρολογίας plus habet gravitatis quam *ἄτοπος σμικρολογία.* Apol. 41 C *ἀμήχανον ἂν εἴη εὐδαιμονίας.*

11 *οἷα συνέβαινεν αὐτῷ τύχη* 'idem fere est quod *οἷος ἔτυχεν.*' Heind.

175 *βαινεν αὐτῷ τύχῃ, καὶ ὁ πεντηκοστὸς ἀπ' αὐτοῦ, γελᾷ οὐ δυναμένων λογίζεσθαί τε καὶ χαυνότητα ἀνοήτου ψυχῆς ἀπαλλάττειν. ἐν ἅπασι δὴ τούτοις ὁ τοιοῦτος ὑπὸ τῶν πολλῶν καταγελᾶται, τὰ μὲν ὑπερηφάνως ἔχων, ὡς δοκεῖ, τὰ δ' ἐν ποσὶν ἀγνοῶν τε καὶ ἐν ἑκάστοις ἀπορῶν.*

ΘΕΟ. Παντάπασι τὰ γιγνόμενα λέγεις, ὦ Σώκρατες.

XXV. *ΣΩ. Ὅταν δέ γέ τινα αὐτός, ὦ φίλε, ἑλκύσῃ*
C *ἄνω, καὶ ἐθελήσῃ τις αὐτῷ ἐκβῆναι ἐκ τοῦ τί ἐγὼ σὲ ἀδικῶ ἢ σὺ ἐμὲ εἰς σκέψιν αὐτῆς δικαιοσύνης τε καὶ ἀδι-*

1 *τύχῃ* 𝔄. *καὶ ὁ π. — αὐτοῦ* glossema esse suspicatus est Schleiermacherus. *ἀπ' αὐτοῦ*] *αὖ ταὐτὸν* Schanzius p. 25.
2 *δυναμένῳ ΓΛΣΞ*ΥΒΗΕ[1]abci, *δυναμένω* Z[r], *δυνάμενον Hdf.*
7 *αὐτὸς* 𝔄*ΔΠ* Fischerus, *αὐτὸν* ς, *αὐτῶν* coni. Heusdius p. 41 et Heindorfius. 8 *ἄνω* om. 𝔄*Δ*. *αὐτῷ* 𝔄*ΔΠ Bkk.*, *αὐτῶν* ς.
9 *αὐτῆς Bkk.*, *αὐτῆς τῆς Hdf.*, *αὖ τῆς* ς.

1 *ἀπ' αὐτοῦ* sc. *Ἀμφιτρύωνος*. Cf. ad p. 160 B.

6 *τὰ γιγνόμενα λέγεις*. Cf. ad p. 161 A et p. 179 C.

7 *τινὰ* 'aliquem de vulgo, *τῶν πολλῶν* significat. *αὐτὸς* refertur ad praegressum illud *ὁ τοιοῦτος*.' Heind.

ἑλκύσῃ ἄνω. De rep. VII 529 B *ἐγὼ — οὐ δύναμαι ἄλλο τι νομίσαι ἄνω ποιοῦν ψυχὴν βλέπειν μάθημα ἢ ἐκεῖνο, ὃ ἂν περὶ τὸ ὄν τε ᾖ καὶ τὸ ἀόρατον· ἐὰν δέ τις ἄνω κεχηνὼς ἢ κάτω συμμεμυκὼς τῶν αἰσθητῶν ἐπιχειρῇ τι μανθάνειν, οὔτε μαθεῖν ἄν ποτέ φημι αὐτόν — ἐπιστήμην γὰρ οὐδὲν ἔχειν τῶν τοιούτων — οὔτε ἄνω ἀλλὰ κάτω αὐτοῦ βλέπειν τὴν ψυχήν, κἂν ἐξ ὑπτίας νέων ἐν γῇ ἢ ἐν θαλάττῃ μανθάνῃ.*

8 '*τί ἐγὼ σὲ ἀδικῶ ἢ σὺ ἐμὲ* recto sermone accipi non possunt. Quid enim? Haeccine ullius esse potuit iudicialis orationis summa: quanam ego te iniuria affeci aut tu me? Quae verba nisi philosophi sunt, hominis tamen sunt ab huiusmodi controversiis forensibus prorsus alieni, qui illud etiam neget se ab altero iniuriae quidquam passum. Contra optime illa se habent, si obliquo ea sermone acceperis verterisque, in quo ego te laeserim aut tu me, ut non orationis cuiusdam, sed causarum omnino iudicialium summam contineant. Par igitur sermonis ratio in his est verbis *εἰ βασιλεὺς εὐδαίμων* etc., quibus non problema aliquod, sed encomii potius eiusmodi summa et argumentum significatur. Quamvis enim certum exploratumque haberent vulgares illi oratores, regem propter divitias suas unice beatum putandum esse, tamen rem ita in encomiis tractabant, ut, quasi dubia ea videri posset, multis eam argumentis exemplisque probarent. Quidni igitur v. c. encomii alicuius in Croesum argumentum his verbis indicari potuerit: *εἰ Κροῖσος εὐδαίμων?*' Buttmannus. Campbellius bene animadvertit duas has quaestiones illis respondere, quae antea dicta erant. *τί ἐγὼ σὲ κτλ.* enim spectat ad *ὅταν ἐν δικαστηρίῳ* p. 174 C, *εἰ βασιλεὺς εὐδαίμων* ad *τύραννόν τε γὰρ ἢ βασιλέα* p. 174 D.

9 *αὐτῆς δικαιοσύνης*, iustitiae per se spectatae, absolutae sive ideae iusti. Ita p. 196 A *αὐτὰ πέντε καὶ ἑπτὰ* opponuntur *ἀνθρώποις ἑπτὰ καὶ πέντε. αὐτὸς* enim nomini appositum saepe ideam significat. Cf. Stallbaumius ad Phaedr. 247 E.

κίας, τί τε ἑκάτερον αὐτοῖν καὶ τί τῶν πάντων ἢ ἀλλήλων 175 *διαφέρετον, ἢ ἐκ τοῦ εἰ βασιλεὺς εὐδαίμων κεκτημένος τ' αὖ πολὺ χρυσίον, βασιλείας πέρι καὶ ἀνθρωπίνης ὅλως εὐδαιμονίας καὶ ἀθλιότητος ἐπὶ σκέψιν, ποίω τέ τινε ἐστὸν καὶ τίνα τρόπον ἀνθρώπου φύσει προσήκει τὸ μὲν κτήσασθαι αὐτοῖν, τὸ δὲ ἀποφυγεῖν, — περὶ τούτων ἁπάντων ὅταν αὖ δέῃ λόγον διδόναι τὸν σμικρὸν ἐκεῖνον τὴν ψυχὴν* D *καὶ δριμὺν καὶ δικανικόν, πάλιν αὖ τὰ ἀντίστροφα ἀποδίδωσιν· ἰλιγγιῶν τε ἀπὸ ὑψηλοῦ κρεμασθεὶς καὶ βλέπων μετέωρος ἄνωθεν ὑπὸ ἀηθείας ἀδημονῶν τε καὶ ἀπορῶν καὶ βαρβαρίζων γέλωτα Θρᾴτταις μὲν οὐ παρέχει οὐδ'*

2 *εἰ* om. *ΣΥΖ*ʳ *Bkk.* *τ' αὖ* circumscripsit *Hrm.*, *πάνυ* Heusdius p. 42. *τ' αὖ πολὺ*] *πάμπολυ Hsch.* 3 *πολὺ* om. 𝔄 *Δ Π*¹ᵉ. *χρυσίον βασιλείας* 𝔄 *Δ Π*¹ᵉ *Bkk.*, *χρυσίον, εἰς βασιλείας* ς. 4 *ἐπὶ σκέψιν Bkk.*, *ἐπίσκεψιν* libri et ς. 5 *τρόπον* 𝔄 *Δ Π Hdf.*, *τύπον* ς. *κτήσεσθαι* 𝔄 *Δ Π*ᵉ. 6 *τούτων ἁπάντων* 𝔄 *Δ Π Bkk.*, *πάντων τούτων* ς. 9 *τὲ γὰρ ἀπὸ Ξ*ς, *γὰρ* om. *Bkk.* 10 *ἄνωθεν, ὑπὸ* Hemsterhusius ad Luc. dial. mar. IX. 11 *βατταρίζων* Piersonus ad Moer. p. 197 probante C. G. Cobeto, mnemos. XI p. 424, *καρηβαρῶν* Valckenarius apud Piersonum l. l.

2 *εἰ βασιλεὺς εὐδαίμων.* De regum felicitate disceptandi Socratis temporibus occasionem dedisse videtur Archelaus Macedoniae rex. Quaeritur enim in Gorg. 470 D sq. num rex ille iniustissimus felix sit habendus et Antisthenis erat liber *Ἀρχέλαος ἢ περὶ βασιλείας.* Diog. La. VI 1, 18.

3 *βασιλείας πέρι — ἐπὶ σκέψιν.* Sic p. 181 B *τῆς σκέψεως κινήσεως πέρι.* Hdf.

5 *ἀνθρώπου φύσει.* Conf. p. 174 B *τί δέ ποτ' ἐστὶν ἄνθρωπος καὶ τί τῇ τοιαύτῃ φύσει προσήκει διάφορον τῶν ἄλλων ποιεῖν ἢ πάσχειν.* Stb.

8 *τὰ ἀντίστροφα ἀποδίδωσιν,* similem poenam reddit. Risum enim movet omnibus harum rerum peritis, ut philosophi a vulgo ridentur. Phaedr. 237 C *ὡς οὖν εἰδότες οὐ διομολογοῦνται ἐν ἀρχῇ τῆς σκέψεως, προελθόντες δὲ τὸ εἰκὸς ἀποδιδόασιν*, ubi v. Stallbaumius.

9 *ἰλιγγιῶν τε* epexegesis causa additum, quare caret coniunctione. Cf. ad p. 143 A.

ἀπὸ ὑψηλοῦ κρεμασθείς. Philosophus eum sursum devexerat.

11 *βαρβαρίζων.* 'mihi videtur idem prope quod *βατταρίζων* illud sonare, hominem obscure titubanterque et invenuste loquentem ac barbari instar balbutientem. Servorum enim Athenas peregre adductorum proprium est hoc *βαρβαρίζειν.* Alc. I 120 B *οἳ τὰ τῆς πόλεως πράττειν ἐπιχειροῦσιν ἔτι τὴν ἀνδραποδώδη, φαῖεν ἂν αἱ γυναῖκες, τρίχα ἔχοντες ἐν τῇ ψυχῇ ὑπ' ἀμουσίας καὶ οὔπω ἀποβεβληκότες, ἔτι δὲ βαρβαρίζοντες ἐληλύθασι κολακεύσοντες τὴν πόλιν, οὐκ ἄρξοντες*, indeque *παιδαγωγοὶ* illi *ὑποβαρβαρίζοντες* in Lys. p. 223 A. Servile autem ingenium et serviles mores istius modi homini a philosophia alieno per totam fere hanc disputationem a Socrate tribuuntur.' Heindorfius. Recte Buttmannus manifestum esse dicit nominis *Θρᾴτταις* ad *βαρβαρίζειν* respectus. Barbare loquens Thressis sane risum non movet.

175 ἄλλῳ ἀπαιδεύτῳ οὐδενί, οὐ γὰρ αἰσθάνονται, τοῖς δ' ἐναντίως ἢ ὡς ἀνδραπόδοις τραφεῖσιν ἅπασιν. οὗτος δὴ ἑκατέρου τρόπος, ὦ Θεόδωρε, ὁ μὲν τῷ ὄντι ἐν ἐλευθερίᾳ
E τε καὶ σχολῇ τεθραμμένου, ὃν δὴ φιλόσοφον καλεῖς, ᾧ ἀνεμέσητον εὐήθει δοκεῖν καὶ οὐδενὶ εἶναι, ὅταν εἰς δουλικὰ ἐμπέσῃ διακονήματα, οἷον στρωματόδεσμον μὴ ἐπισταμένου συσκευάσασθαι μηδὲ ὄψον ἡδῦναι ἢ θῶπας λόγους· ὁ δ' αὖ τὰ μὲν τοιαῦτα πάντα δυναμένου τορῶς τε καὶ ὀξέως διακονεῖν, ἀναβάλλεσθαι δὲ οὐκ ἐπισταμένου ἐπιδέξια ἐλευθέρως οὐδέ γ' ἁρμονίαν λόγων λαβόντος

2 ἅπασιν 𝔄ΔΠ *Bkk.*, πᾶσιν *ς. 6 ἐπισταμένου 𝔄ΔΠ *Tur.*, ἐπιστάμενος ς. 10 ἐπιδέξια 𝔄Δ[a]Π[a] Casaubonus ad Athen. I 21 b, ἐπὶ δεξιὰ ς. ἐλευθέρως seclusit *Hsch.* probante C. G. Cobeto,

4 ᾧ ἀνεμέσητον. 'Verba sic inter se cohaerent: ᾧ ἀνεμέσητόν (ἐστιν) δοκεῖν εὐήθει καὶ οὐδενὶ εἶναι. Formulam οὐδὲν εἶναι, nihili faciendum esse, ad remp. VIII 562 D illustravimus.' Stallb.

6 στρωματόδεσμον — συσκευάσασθαι, 'stragulas vestes loris fasciisque convincire et in saccum constipare domino iter facturo. Cuiusmodi sarcinas unus aliquis validus servus in itinere gerebat.' Heind. Cf. Becker, Char. I p. 19.

7 'θῶπας λόγους ab Euripide vel Epicharmo sumtum putat Ruhnkenius ad Tim. p. 146. Dictionem a posterioris aetatis scriptoribus maximeque Philone admodum frequentatam esse idem copiose ostendit. Recte schol. R. interpretatur ἀπατηλούς. Quod vero ad θῶπας λόγους repetendum est ἡδῦναι, ea metaphora apud Platonem quidem tanto minus habet offensionis, quod etiam in Gorgia ars oratoria cum arte coquinaria comparatur, veluti p. 467 E sqq.' Stallb.

9 ἀναβάλλεσθαι — ἐπιδέξια. Tribuuntur h. l. homini a philosophia alieno serviles mores, philosopho autem soli mores ingenui. Stolidus igitur philosophus videtur esse, si negotia servilia ei iniunguntur, non idem qui philosophiam neglegit. Itaque ut servus in constringendis callet sarcinis, ita philosophus scit pallium componere; ut illiberalis est hominis blandis orationibus plausum captare audientium, ita philosophus ut vir vere liberalis oratione concinna deorum beatorum virorumque celebrat vitam. Haec Stallbaumii est interpretatio loci. ἀναβάλλεσθαι igitur ἐπιδέξια ἐλευθέρως cum Heindorfio putat significare: vestem dextre decenterque hominum liberorum more componere, quae verba doctissime explicuit Casaubonus ad Athen. I 21 B. Amictum autem illum liberalem describit Beckerus, Charicl. III p. 171. Fuerunt autem et sunt qui ἀναβάλλεσθαι ἐπιδέξια dici statuant de cantu, qualis in Graecorum conviviis esse solebat. Cf. symp. 177 D. Sed ut alia taceam, tollitur ea interpretatione omnis loci concinnitas.

10 ἐλευθέρως. 'Supra p. 173 A τὸ εὐθύ τε καὶ τὸ ἐλεύθερον ἡ ἐκ νέου δουλεία ἀφῄρηται. Gorg. 485 C ἡγοῦμαι ἐλεύθερόν τινα εἶναι τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, τὸν δὲ μὴ φιλοσοφοῦντα ἀνελεύθερον.' Stallb. ἐλευθέρως eadem ratione h. l. adiectum est qua αὐτῷ ἐναντίως p. 189 D εἰ οἷόν τε ταχὺ βραδέως ἢ κοῦφον βαρέως ἢ ἄλλο τι ἐναντίον μὴ κατὰ τὴν αὑτοῦ φύσιν ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ ἐναντίου γίγνεσθαι αὑτῷ ἐναντίως.

ἁρμονίαν λόγων λαβόντος.

ὀρθῶς ὑμνῆσαι θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν εὐδαιμόνων βίον 176
ἀληθῆ.

ΘΕΟ. Εἰ πάντας, ὦ Σώκρατες, πείθοις ἃ λέγεις, ὥσ-
περ ἐμέ, πλείων ἂν εἰρήνη καὶ κακὰ ἐλάττω κατ' ἀνθρώ-
πους εἴη.

ΣΩ. Ἀλλ' οὔτ' ἀπολέσθαι τὰ κακὰ δυνατόν, ὦ Θεό-
δωρε· ὑπεναντίον γάρ τι τῷ ἀγαθῷ ἀεὶ εἶναι ἀνάγκη· οὔτ'
ἐν θεοῖς αὐτὰ ἱδρῦσθαι, τὴν δὲ θνητὴν φύσιν καὶ τόνδε
τὸν τόπον περιπολεῖ ἐξ ἀνάγκης. διὸ καὶ πειρᾶσθαι χρὴ
ἐνθένδε ἐκεῖσε φεύγειν ὅ τι τάχιστα. φυγὴ δὲ ὁμοίωσις B
θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν· ὁμοίωσις δὲ δίκαιον καὶ ὅσιον μετὰ
φρονήσεως γενέσθαι. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄριστε, οὐ πάνυ ῥάδιον
πεῖσαι ὡς ἄρα οὐχ ὧν ἕνεκα οἱ πολλοί φασι δεῖν πονηρίαν
μὲν φεύγειν, ἀρετὴν δὲ διώκειν, τούτων χάριν τὸ μὲν ἐπι-
τηδευτέον, τὸ δ' οὔ, ἵνα μὴ κακὸς καὶ ἵνα ἀγαθὸς δοκῇ
εἶναι, ταῦτα γάρ ἐστιν ὁ λεγόμενος γραῶν ὕθλος, ὡς ἐμοὶ
φαίνεται· τὸ δὲ ἀληθὲς ὧδε λέγωμεν. θεὸς οὐδαμῇ οὐδα-
μῶς ἄδικος, ἀλλ' ὡς οἷόν τε δικαιότατος, καὶ οὐκ ἔστιν C
αὐτῷ ὁμοιότερον οὐδὲν ἢ ὃς ἂν ἡμῶν αὖ γένηται ὅ τι δι-
καιότατος. περὶ τούτου καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς δεινότης ἀνδρὸς
καὶ οὐδενία τε καὶ ἀνανδρία. ἡ μὲν γὰρ τούτου γνῶσις
σοφία καὶ ἀρετὴ ἀληθινή, ἡ δὲ ἄγνοια ἀμαθία καὶ κακία

var. lect. p. 299, ἐλευθερίως Creuzerus ad Plot. III p. 400. 1 ἀν-δρῶν] ἀνθρώπων C. G. Cobetus mnemos. XI p. 242 auctoribus Athenaeo l. l. et Themist. p. 263 D. 2 ἀληθῆ eliminandum censet Cobetus l. l. Athenaeus id non agnovit et Themistius omisso ἀληθῆ post λόγων ponit ἀληθινήν. 12 πάνυ τι ς, τι om. 𝔄 Δ Π^{1e} *Tur.* 15 ἵνα δὴ ς, δὴ om. 𝔄 Δ^{1e} (Δ^{a}) Π^{1e} *Hrm.* 16 ταῦτα μὲν ς, μὲν om. 𝔄 Δ Π *Stb.* 17 λέγωμεν 𝔄 Δ Π *Bkk.*, λέγομεν ς. 20 παρὰ τοῦτο Stephanus, schediasm. var. libr. III p. 94, περὶ τοῦτο *Hsch.* de coniectura Rueckerti, ecl. Plat. p. 25.

Haec verba, sive e poeta aliquo deprompta sive Platonis ipsius sunt, quam maxime conveniunt in hunc locum, quo philosophi dignitas atque amplitudo praedicatur.

1 *βίον ἀληθῆ*, vitam veram i. e. vitam, quae revera dici possit vita.

10 *ὁμοίωσις θεῷ*, Phaed. 107 C *ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὖσα (ἡ ψυχή), οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν οὐδὲ σωτηρία πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι.* Cf. de rep. VI 501 B X 613 A sq. de leg. IV 716 B C.

11 *μετὰ φρονήσεως*. Veram virtutem a sapientia disiungi non posse Plato docet etiam Phaed. 69 B.

14 *τὸ μὲν* sc. *πονηρίαν* — *τὸ δὲ* sc. *ἀρετήν*. P. 176 D *ἀγνοοῦσι γὰρ ζημίαν ἀδικίας, ὃ δεῖ ἥκιστα ἀγνοεῖν.*

15 *δοκῇ* sc. *ὁ ἐπιτηδεύων*.

16 *γραῶν ὕθλος*: *ἐπὶ τῶν μάτην ληρούντων.* Zenob. III 5, ubi v. Leutschius.

*ἐναργής· αἱ δ' ἄλλαι δεινότητές τε δοκοῦσαι καὶ σοφίαι
ἐν μὲν πολιτικαῖς δυναστείαις γιγνόμεναι φορτικαί, ἐν δὲ
τέχναις βάναυσοι. τῷ οὖν ἀδικοῦντι καὶ ἀνόσια λέγοντι ἢ
D πράττοντι μακρῷ ἄριστ' ἔχει τὸ μὴ συγχωρεῖν δεινῷ ὑπὸ
πανουργίας εἶναι. ἀγάλλονται γὰρ τῷ ὀνείδει καὶ οἴονται
ἀκούειν ὅτι οὐ λῆροί εἰσι, γῆς ἄλλως ἄχθη, ἀλλ' ἄνδρες
οἵους δεῖ ἐν πόλει τοὺς σωθησομένους. λεκτέον οὖν τἀληθές, ὅτι τοσούτῳ μᾶλλόν εἰσιν οἷοι οὐκ οἴονται, ὅτι οὐχὶ
οἴονται· ἀγνοοῦσι γὰρ ζημίαν ἀδικίας, ὃ δεῖ ἥκιστα ἀγνοεῖν.
οὐ γάρ ἐστιν ἣν δοκοῦσι, πληγαί τε καὶ θάνατοι, ὧν
ἐνίοτε πάσχουσιν οὐδὲν ἀδικοῦντες, ἀλλὰ ἣν ἀδύνατον ἐκ-
E φυγεῖν.*

ΘΕΟ. Τίνα δὴ λέγεις;

*ΣΩ. Παραδειγμάτων, ὦ φίλε, ἐν τῷ ὄντι ἑστώτων,
τοῦ μὲν θείου εὐδαιμονεστάτου, τοῦ δὲ ἀθέου ἀθλιωτάτου, οὐχ ὁρῶντες ὅτι οὕτως ἔχει, ὑπὸ ἠλιθιότητός τε καὶ
τῆς ἐσχάτης ἀνοίας λανθάνουσι τῷ μὲν ὁμοιούμενοι διὰ
177 τὰς ἀδίκους πράξεις, τῷ δὲ ἀνομοιούμενοι. οὗ δὴ τίνουσι
δίκην ζῶντες τὸν εἰκότα βίον ᾧ ὁμοιοῦνται. ἐὰν δ' εἴπωμεν ὅτι, ἂν μὴ ἀπαλλαγῶσι τῆς δεινότητος, καὶ τελευτή-*

1 *σοφαὶ* 𝔄*ΔΠ*[1e]. 11 *οὐδὲν πάσχουσιν Hsch.* 14 *ὄντι*] *παντὶ Π*[2].

1 *αἱ δ' ἄλλαι δεινότητες.* Aristot. Eudem. I 4 *λέγω δὲ φορτικὰς μὲν τέχνας τὰς πρὸς δόξαν πραγματευομένας μόνον, βαναύσους δὲ τὰς ἑδραίας καὶ μισθαρνικάς, χρηματιστικὰς δὲ τὰς πρὸς ἀγορὰς καὶ πράσεις καπηλικάς.* Hdf. Cf. Xen. oecon. IV 2.

5 *ἀγάλλονται.* Cf. ad p. 167 B.

6 *λῆροι.* Charm. 176 A *συμβουλεύσαιμι ἐμὲ μὲν λῆρον ἡγεῖσθαι εἶναι καὶ ἀδύνατον λόγῳ ὁτιοῦν ζητεῖν.* Hdf.

γῆς ἄλλως ἄχθη. Hom. Il. XVIII 104 *ἀλλ' ἧμαι παρὰ νηυσὶν ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης.* Od. XX 379 *ἀλλ' αὔτως ἄχθος ἀρούρης.*

7 *οἵους δεῖ* 'sc. *εἶναι*, quales oportet eos esse, qui velint salvi et incolumes in re publica permanere nec de vita saluteque in iudiciis et contionibus periclitari. *σῴζεσθαι* eodem intellectu adhibitum apol. 36 B *ἀμελήσας ὧνπερ οἱ πολλοί, χρηματισμοῦ τε καὶ οἰκονομίας καὶ στρατηγιῶν καὶ δημηγοριῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν καὶ ξυνωμοσιῶν καὶ στάσεων τῶν ἐν τῇ πόλει γιγνομένων, ἡγησάμενος ἐμαυτὸν τῷ ὄντι ἐπιεικέστερον εἶναι ἢ ὥστε εἰς ταῦτ' ἰόντα σῴζεσθαι.* Conf. Gorg. 512 D.' Heind.

10 *ὧν* pendet ab *οὐδέν.* Hdf. Cf. p. 201 B.

15 *τοῦ μὲν θείου — τοῦ δὲ ἀθέου* sc. *παραδείγματος*: cum exempla sint in rerum natura, exemplum divini ut summae pleni beatitudinis, exemplum vero impii ut maximae pleni miseriae.

19 *ἐὰν δ' εἴπωμεν.* Huic membro respondet *ταῦτα δὴ — ἀκούσονται.*

σαντας αὐτοὺς ἐκεῖνος μὲν ὁ τῶν κακῶν καθαρὸς τόπος 177
οὐ δέξεται, ἐνθάδε δὲ τὴν αὐτοῖς ὁμοιότητα τῆς διαγωγῆς
ἀεὶ ἕξουσι, κακοὶ κακοῖς συνόντες, ταῦτα δὴ καὶ παντά-
πασιν ὡς δεινοὶ καὶ πανοῦργοι ἀνοήτων τινῶν ἀκού-
σονται.

ΘΕΟ. Καὶ μάλα δή, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οἶδά τοι, ὦ ἑταῖρε. ἓν μέντοι τι αὐτοῖς συμβέ- B
βηκεν, ὅτι ἂν ἰδίᾳ λόγον δέῃ δοῦναί τε καὶ δέξασθαι περὶ
ὧν ψέγουσι, καὶ ἐθελήσωσιν ἀνδρικῶς πολὺν χρόνον ὑπο-
μεῖναι καὶ μὴ ἀνάνδρως φεύγειν, τότε ἀτόπως, ὦ δαιμόνιε,
τελευτῶντες οὐκ ἀρέσκουσιν αὐτοὶ αὑτοῖς περὶ ὧν λέγουσι,
καὶ ἡ ῥητορικὴ ἐκείνη πως ἀπομαραίνεται, ὥστε παίδων
μηδὲν δοκεῖν διαφέρειν. περὶ μὲν οὖν τούτων, ἐπειδὴ καὶ
πάρεργα τυγχάνει λεγόμενα, ἀποστῶμεν· εἰ δὲ μή, πλείω
ἀεὶ ἐπιρρέοντα καταχώσει ἡμῶν τὸν ἐξ ἀρχῆς λόγον· ἐπὶ C
δὲ τὰ ἔμπροσθεν ἴωμεν, εἰ καὶ σοὶ δοκεῖ.

ΘΕΟ. Ἐμοὶ μὲν τὰ τοιαῦτα, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἀηδέ-

3 *καὶ* om. C *Hsch.* 8 *ὅτε* F^{m}, *ὅταν* (om. *ἂν*) b *Hsch.* 10 *φυγεῖν* b *Hsch.* 12 *πως*] 'penitus' Ficinus, *πάντως* coni. *Hdf.*, *οὕτως* coni. *Ast.*

1 *τῶν κακῶν: πλάνης καὶ ἀνοίας καὶ φόβων καὶ ἀγρίων ἐρώτων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀνθρωπείων.* Phaed. 81 A. Cpl.

3 *κακοῖς* (neutr.) *συνόντες.* Verba convictum et contubernium significantia apud Graecos frequentissime transferuntur ad vitae condicionem. Cf. Schoemannus ad Plut. Ag. 17, 2.

4 *δεινοὶ καὶ πανοῦργοι.* Cf. ad p. 154 D.

7 *Οἶδά τοι*, ita sane est. His verbis Socrates ipse quae modo de hominibus a philosophia alienis dixerat expertum se scire, non opinari significat.

8 *λόγον δοῦναί τε καὶ δέξασθαι.* P. 202 C *τὸν μὴ δυνάμενον δοῦναί τε καὶ δέξασθαι λόγον ἀνεπιστήμονα εἶναι περὶ τούτου· προσλαβόντα δὲ λόγον δυνατόν τε ταῦτα πάντα γεγονέναι καὶ τελείως πρὸς ἐπιστήμην ἔχειν.* De Socrate ipso dicitur Prot. 336 B *τοῦ δὲ διαλέγεσθαι οἷός τε εἶναι καὶ ἐπίστασθαι λόγον τε δοῦναι καὶ δέξασθαι θαυμάζοιμ' ἂν εἴ τῳ ἀνθρώπων παραχωρεῖ.*

12 *πως.* Cf. p. 144 B *οἵ τε αὖ ἐμβριθέστεροι νωθροί πως ἀπαντῶσι πρὸς τὰς μαθήσεις.*

παίδιων — διαφέρειν. 'Haec formula usum habet proverbialem. Phaedr. 279 A *εἰ — πλέον ἢ παίδων διενέγκοι.* Legg. IX 864 D Alcib. I 122 C. conf. Wyttenbach. ad Phaed. p. 181 sq. Similis formula est *κἂν παῖς γνοίη.* Ceterum his verbis quid significetur, Calliclis in Gorgia exemplum docebit.' Stallbaumius.

15 *ἐπιρρέοντα.* Similis est metaphora verbi *ἐπιχεῖν* polit. 302 C *τοῦ νῦν ἐπικεχυμένου λόγου.* De leg. VII 793 B *ὁ νῦν δὴ λόγος ἡμῖν ἐπιχυθείς.*

καταχώσει. Gorg 512 B *καίτοι εἰ βούλοιτο λέγειν, ὦ Καλλίκλεις, ἅπερ ὑμεῖς, σεμνύνων τὸ πρᾶγμα, καταχώσειεν ἂν ὑμᾶς τοῖς λόγοις, λέγων καὶ παρακαλῶν ἐπὶ τὸ δεῖν γίγνεσθαι μηχανοποιούς.* Stb.

177 στερα ἀκούειν· ὁρῶ γὰρ τηλικῷδε ὄντι ἐπακολουθεῖν· εἰ μέντοι δοκεῖ, πάλιν ἐπανίωμεν.

XXVI. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐνταῦθά που ἦμεν τοῦ λόγου, ἐν ᾧ ἔφαμεν τοὺς τὴν φερομένην οὐσίαν λέγοντας καὶ τὸ ἀεὶ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι τούτῳ ᾧ δοκεῖ, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἐθέλειν διισχυρίζεσθαι καὶ οὐχ ἥκιστα περὶ τὰ
D δίκαια, ὡς παντὸς μᾶλλον, ἃ ἂν θῆται πόλις δόξαντα αὑτῇ, ταῦτα καὶ ἔστι δίκαια τῇ θεμένῃ, ἕωσπερ ἂν κέηται· περὶ δὲ τἀγαθοῦ οὐδένα ἀνδρεῖον ἔθ' οὕτως εἶναι, ὥστε τολμᾶν διαμάχεσθαι ὅτι καὶ ἃ ἂν ὠφέλιμα οἰηθεῖσα πόλις ἑαυτῇ θῆται, καὶ ἔστι τοσοῦτον χρόνον ὅσον ἂν κέηται ὠφέλιμα, πλὴν εἴ τις τὸ ὄνομα λέγοι· τοῦτο δέ που σκῶμμ' ἂν εἴη πρὸς ὃ λέγομεν. οὐχί;

ΘΕΟ. Πάνυ γε.

E ΣΩ. Μὴ γὰρ λεγέτω τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὃ ὀνομαζόμενον θεωρεῖται.

ΘΕΟ. Μὴ γάρ.

ΣΩ. Ἀλλ' ὃ ἂν τοῦτο ὀνομάζῃ, τούτου δήπου στοχάζεται νομοθετουμένη, καὶ πάντας τοὺς νόμους, καθ' ὅσον

6 τὰ om 𝔄 $\Delta \Pi^{1e}$. 8 τῇ θεμένῃ Δ^{e} (Δ^{2a}) Πb *Hdf.*, τιθεμ$\overset{\eta}{\epsilon}$νῃ E, τιθεμένῃ *ς. 9 τἀγαθοῦ 𝔄 $\Delta^{a} \Pi^{1a}$ ΓB *Bkk.*, τὰ ἀγαθὰ H, τἀγαθὰ *Hsch.*, τοῦ ἀγαθοῦ *ς. 12 λέγοι 𝔄 Δ Π *Bkk.*, λέγει ς. 13 λέγομεν 𝔄 Δ^{1e} (Δ^{a}) Π^{1e} *Bkk.*, ἐλέγομεν ς. 15 μὴ γὰρ λεγέτω 𝔄 Δ Π *Hrm.*, μὴ ἄρα λεγέτω Winckelmannus, μή γ' ἄρα λεγέτω Wagnerus, μὴ δὴ λεγέτω Stallbaumius. 17 *Μὴ γάρ* vulgo Socrati tributa Heindorfius reddidit Theodoro.

1 *τηλικῷδε ὄντι.* P. 146B *ἐγὼ μὲν γὰρ ἀήθης τῆς τοιαύτης διαλέκτου καὶ οὐδ' αὖ συνεθίζεσθαι ἡλικίαν ἔχω.*

3 *ἐνταῦθα — τοῦ λόγου*: p. 172A.

9 *ἀνδρεῖον — οὕτως.* Eodem modo *ουτως* post adiectivum positum p. 201A *δεινούς τινας οὕτω διδασκάλους.* Euthyd. 299A *σοφοὺς υἱεῖς οὕτως.* Charm. 157B *πλούσιον οὕτω.* Phaedr. 256E *Ταῦτα τοσαῦτα — καὶ θεῖα οὕτω.* De rep. VI 500A *χαλεπὴν οὕτω φύσιν.* Hac verborum collocatione adverbii vis augeri videtur. Cf. ad p. 198B.

12 *πλὴν εἴ τις — λέγοι*, 'nisi si quis vocabulum (*τοῦ ὠφελίμου*) usurpet, de eo nihil quaerens, an re vera utilia sint civitati. Quippe quamdiu civitas talia *ὠφέλιμα* sibi esse profitetur, tamdiu nomen habent *τοῦ ὠφελίμου.*' Heindorfius.

15 *Μὴ γὰρ λεγέτω.* 'Particula explicat, cur *τὸ ὄνομα λέγειν σκῶμμα* futurum sit, nimirum quia non nomen sed rem memorari oporteat.' C. F. Hermannus.

17 *Μὴ γάρ.* Eadem respondendi forma infra p. 205E de rep. II 381E IX 584C X 597A. Hdf. Euthyd. 298C.

18 *τοῦτο* 'sc. *τὸ ὠφέλιμον.*' Heindorfius.

οἴεταί τε καὶ δύναται, ὡς ὠφελιμωτάτους ἑαυτῇ τίθεται. ἢ πρὸς ἄλλο τι βλέπουσα νομοθετεῖται;

ΘΕΟ. Οὐδαμῶς. 178

ΣΩ. Ἦ οὖν καὶ τυγχάνει ἀεί, ἢ πολλὰ καὶ διαμαρτάνει ἑκάστη;

ΘΕΟ. Οἶμαι ἔγωγε καὶ ἁμαρτάνειν.

ΣΩ. Ἔτι τοίνυν ἐνθένδε ἂν μᾶλλον πᾶς τις ὁμολογήσειε ταὐτὰ ταῦτα, εἰ περὶ παντός τις τοῦ εἴδους ἐρωτῴη, ἐν ᾧ καὶ τὸ ὠφέλιμον τυγχάνει ὄν. ἔστι δέ που καὶ περὶ τὸν μέλλοντα χρόνον. ὅταν γὰρ νομοθετώμεθα, ὡς ἐσομένους ὠφελίμους τοὺς νόμους τιθέμεθα εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον. τοῦτο δὲ μέλλον ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν.

ΘΕΟ. Πάνυ γε. B

ΣΩ. Ἴθι δή, οὑτωσὶ ἐρωτῶμεν Πρωταγόραν ἢ ἄλλον τινὰ τῶν ἐκείνῳ τὰ αὐτὰ λεγόντων· πάντων μέτρον ἄνθρωπός ἐστιν, ὡς φατέ, ὦ Πρωταγόρα, λευκῶν βαρέων κούφων οὐδενὸς ὅτου οὐ τῶν τοιούτων. ἔχων γὰρ αὐτῶν τὸ κριτήριον ἐν αὑτῷ, οἷα πάσχει τοιαῦτα οἰόμενος, ἀληθῆ τε οἴεται αὑτῷ καὶ ὄντα. οὐχ οὕτω;

ΘΕΟ. Οὕτω.

*ΣΩ. Ἦ καὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, φήσομεν, ὦ
Πρωταγόρα, ἔχει τὸ κριτήριον ἐν αὑτῷ, καὶ οἷα ἂν οἰηθῇ* C
ἔσεσθαι, ταῦτα καὶ γίγνεται ἐκείνῳ τῷ οἰηθέντι; οἷον

4 *ἢ πολλὰ* 𝔄ΔΠ *Bkk.*, *ἢ καὶ πολλὰ* ς. 6 *ἁμαρτάνειν* 𝔄ΔΠ *Hrm.*, *διαμαρτάνειν* ς. 9 *που καὶ*] *που τὸ Hrm.* 12 *μέλλον Hdf.* cum schol. R., [*μέλλον*] *Cpl.*, *μᾶλλον* 𝔄ΔΠZ[r], *μέλλει μᾶλλον* Γ, *μέλλον μᾶλλον* *ς. 16 Post *λευκῶν* Cornarius Stephanus Heindorfius *μελάνων* excidisse existimant. 23 *ταῦτα*] *τοιαῦτα Hdf.*

6 *ἁμαρτάνειν.* Verbum simplex sic positum, ut ex praecedenti composito praepositio repetenda sit. C. F. Hermannus, qui ad Euthyphr. 14A eius rei exempla nonnulla collegit, apte h. l. comparat Euthyd. 281C *οὐκ ἐλάττω πράττων ἐλάττω ἂν ἐξαμαρτάνοι, ἐλάττω δὲ ἁμαρτάνων ἧττον ἂν κακῶς πράττοι.*

8 *περὶ παντὸς — τοῦ εἴδους* 'sc. *περὶ τούτου, ὃ τὸ μέλλον λέγεσθαι δύναται.*' Heind.

16 *λευκῶν.* Cf. ad p. 159B.

22 *οἷα — ταῦτα.* Similiter de leg. IV 713E *ὅσον ἐν ἡμῖν ἀθανασίας ἔνεστι, τούτῳ πειθομένους κτλ.* Cf. ad p. 191C.

23 *οἷον θερμά, ἆρ' ὅταν.* 'Structurae eadem ratio est Crat. 393E *οἷον τὸ βῆτα, ὁρᾷς ὅτι τοῦ η καὶ τοῦ τ καὶ τοῦ α προστεθέντων οὐδὲν ἐλύπησεν, ὥστε μὴ οὐχὶ τὴν ἐκείνου τοῦ στοιχείου φύσιν δηλῶσαι ὅλῳ τῷ ὀνόματι οὐ ἐβούλετο ὁ νομοθέτης*, et Euthyd. 302A *οἷον βοῦς καὶ πρόβατον, ἆρ' ἂν ἡγοῖο ταῦτα σὰ εἶναι, ἅ σοι ἐξείη καὶ ἀποδόσθαι καὶ δοῦναι καὶ θῦσαι etc.*' Heindorfius. Cf. ad p. 173D et Bernhardy, Synt. p. 68 sq.

178 θερμά, ἆρ' ὅταν τις οἰηθῇ ἰδιώτης αὐτὸν πυρετὸν λήψεσθαι καὶ ἔσεσθαι ταύτην τὴν θερμότητα, καὶ ἕτερος, ἰατρὸς δέ, ἀντοιηθῇ, κατὰ τὴν ποτέρου δόξαν φῶμεν τὸ μέλλον ἀποβήσεσθαι, ἢ κατὰ τὴν ἀμφοτέρων, καὶ τῷ μὲν ἰατρῷ οὐ θερμὸς οὐδὲ πυρέττων γενήσεται, ἑαυτῷ δὲ ἀμφότερα;

ΘΕΟ. Γελοῖον μέντ' ἂν εἴη.

ΣΩ. Ἀλλ', οἶμαι, περὶ οἴνου γλυκύτητος καὶ αὐστη- D ρότητος μελλούσης ἔσεσθαι ἡ τοῦ γεωργοῦ δόξα, ἀλλ' οὐχ ἡ τοῦ κιθαριστοῦ κυρία.

ΘΕΟ. Τί μήν;

ΣΩ. Οὐδ' ἂν αὖ περὶ ἀναρμόστου τε καὶ εὐαρμόστου ἐσομένου παιδοτρίβης ἂν βέλτιον δοξάσειε μουσικοῦ, ὃ καὶ ἔπειτα αὐτῷ τῷ παιδοτρίβῃ δόξει εὐάρμοστον εἶναι.

ΘΕΟ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τοῦ μέλλοντος ἑστιάσεσθαι μὴ μαγειρικοῦ ὄντος, σκευαζομένης θοίνης, ἀκυροτέρα ἡ κρίσις τῆς τοῦ ὀψοποιοῦ περὶ τῆς ἐσομένης ἡδονῆς. περὶ μὲν γὰρ E τοῦ ἤδη ὄντος ἑκάστῳ ἡδέος ἢ γεγονότος μηδέν πω τῷ λόγῳ διαμαχώμεθα, ἀλλὰ περὶ τοῦ μέλλοντος ἑκάστῳ καὶ δόξειν καὶ ἔσεσθαι πότερον αὐτὸς αὑτῷ ἄριστος κριτής, ἢ σύ, ὦ Πρωταγόρα, τό γε περὶ λόγους πιθανὸν ἑκάστῳ ἡμῶν ἐσόμενον εἰς δικαστήριον βέλτιον ἂν προδοξάσαις ἢ τῶν ἰδιωτῶν ὁστισοῦν;

ΘΕΟ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες, τοῦτό γε σφόδρα ὑπισχνεῖτο πάντων διαφέρειν αὐτός.

ΣΩ. Νὴ Δία, ὦ μέλε· ἢ οὐδείς γ' ἂν αὐτῷ διελέ-

1 αὐτὸν ΥBᵃ a b c i *Stb.*, αὑτὸν ς. 9 οὐχ ἡ τοῦ 𝔄 Π *Tur.*, οὐχὶ ἡ τοῦ Δ *Bkk.*, οὐχὶ τοῦ ς. 12 ἂν add. 𝔄 Δ Π *Bkk.*, om. ς. 18 γὰρ δὴ τοῦ E ς, δὴ om. 𝔄 Δ Π *Bkk.* 20 διαμαχώμεθα 𝔄 Δ Π *Bkk.*, διαμαχόμεθα ς. 22 γε Γ Υ B C E F H a b c i *Hdf.* de Stephani coniectura, τε *ς.

1 ἰδιώτης oppositus est aut πόλει (p. 168 B 172 A), ita ut sit privatus, aut τέχνην τινὰ ἔχοντι (soph. 221 C), ut h. l. ἰατρῷ (p. 154 E).

3 ποτέρου: cf. ad p. 145 A.

12 περὶ ἀναρμόστου τε καὶ εὐαρμόστου. His duobus nominibus res inter se oppositas significantibus musici munus describitur, ut Gorg. 451 B ἡ ἀριθμητικὴ τέχνη dicitur esse τῶν περὶ τὸ ἄρτιόν τε καὶ περιττόν.

23 εἰς δικαστήριον, apud iudices, *vor Gericht*.

26 ὑπισχνεῖτο, quamdiu vixit.

27 ὦ μέλε, uno hoc loco apud Platonem usurpatum in blanda et amica compellatione ponitur.

ἢ οὐδείς γ' ἄν. Ut coquus so-

γετο διδοὺς πολὺ ἀργύριον, εἰ μὴ τοὺς συνόντας ἔπειθεν 179
ὅτι καὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαί τε καὶ δόξειν οὔτε μάντις οὔτε
τις ἄλλος ἄμεινον κρίνειεν ἂν ἢ αὐτὸς [αὑτῷ].

ΘΕΟ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αἱ νομοθεσίαι καὶ τὸ ὠφέλιμον περὶ
τὸ μέλλον ἐστί, καὶ πᾶς ἂν ὁμολογοῖ νομοθετουμένην πό-
λιν πολλάκις ἀνάγκην εἶναι τοῦ ὠφελιμωτάτου ἀποτυγ-
χάνειν;

ΘΕΟ. Μάλα γε.

ΣΩ. Μετρίως ἄρα ἡμῖν πρὸς τὸν διδάσκαλόν σου εἰ-
ρήσεται, ὅτι ἀνάγκη αὐτῷ ὁμολογεῖν σοφώτερόν τε ἄλλον B
ἄλλου εἶναι καὶ τὸν μὲν τοιοῦτον μέτρον εἶναι, ἐμοὶ δὲ τῷ
ἀνεπιστήμονι μηδὲ ὁπωστιοῦν ἀνάγκην εἶναι μέτρῳ γίγνε-
σθαι, ὡς ἄρτι με ἠνάγκαζεν ὁ ὑπὲρ ἐκείνου λόγος, εἴτ'
ἐβουλόμην εἴτε μή, τοιοῦτον εἶναι.

ΘΕΟ. Ἐκείνῃ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, μάλιστα ἁλί-
σκεσθαι ὁ λόγος, ἁλισκόμενος καὶ ταύτῃ, ᾗ τὰς τῶν ἄλλων
δόξας κυρίας ποιεῖ, αὗται δὲ ἐφάνησαν τοὺς ἐκείνου λό-
γους οὐδαμῇ ἀληθεῖς ἡγούμεναι.

ΣΩ. Πολλαχῇ, ὦ Θεόδωρε, καὶ ἄλλῃ ἂν τό γε τοι- C

1 εἴ πη *Hdf.* 3 αὑτῷ circumscripsit *Hrm.*, delendum esse vidit Schleiermacherus, neque Ficinus agnovit. 13 εἶναι post μέτρῳ ponit *Π.* μέτρον *Δ.* 14 εἰτεβουλοίμην 𝔄 'ι videtur postea adieetum' Gaisf.

lus ante epulas de ciborum suavitate iudicare potest, ita Protagoras melius se, qui sit futurus orationis effectus, praevidere posse profitebatur quam quemquam alium. Nec vero quisquam mercedem ei solvisset magnam, nisi discipulis persuasisset etiam de rebus futuris neque vatem neque quemquam alium melius posse iudicare quam se ipsum. Ita iam Ficinus locum interpretatus est. Verbis igitur ἢ οὐδεὶς κτλ. Schleiermacherus recte animadvertit a Socrate repeti et confirmari quae modo a Theodoro dicta erant. Quod autem statim post ὀψοποιικὴν Protagorae ars commemoratur, fortasse propterea factum est, quod Plato eam habuit partem quandam ὀψοποιικῆς. Gorg. 465 D.

'διαλέγεσθαι h. l. de discipulo magistrum sectante, ut soph. 232 D Οὐδεὶς γὰρ ἂν αὐτοῖς, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διελέγετο μὴ τοῦτο ὑπισχνουμένοις.' Heind.

1 ἔπειθεν. Deuschlius requiri arbitratus est plusquamperfectum. Sed eius vicem h. l. obtinet imperfectum. Krueger. § 54, 10, 3.

11 ὅτι ἀνάγκη. P. 167 D καὶ οὕτω σοφώτεροί τέ εἰσιν ἕτεροι ἑτέρων καὶ οὐδεὶς ψευδῆ δοξάζει, καὶ σοί, ἐάν τε βούλῃ ἐάν τε μή, ἀνεκτέον ὄντι μέτρῳ.

17 ἁλισκόμενος καὶ ταύτῃ: p. 171 sq.

18 αὗται δέ. Cf. ad p. 146 C.

179 οὗτον ἀλοίη, μὴ πᾶσαν παντὸς ἀληθῆ δόξαν εἶναι· περὶ δὲ τὸ παρὸν ἑκάστῳ πάθος, ἐξ ὧν αἱ αἰσθήσεις καὶ αἱ κατὰ ταύτας δόξαι γίγνονται, χαλεπώτερον ἑλεῖν ὡς οὐκ ἀληθεῖς. ἴσως δὲ οὐδὲν λέγω· ἀνάλωτοι γάρ, εἰ ἔτυχον, εἰσί, καὶ οἱ φάσκοντες αὐτὰς ἐναργεῖς τε εἶναι καὶ ἐπιστήμας τάχα ἂν ὄντα λέγοιεν, καὶ Θεαίτητος ὅδε οὐκ ἀπὸ σκοποῦ εἴρηκεν αἴσθησιν καὶ ἐπιστήμην ταὐτὸν θέμενος.
D προσιτέον οὖν ἐγγυτέρω, ὡς ὁ ὑπὲρ Πρωταγόρου λόγος ἐπέταττε, καὶ σκεπτέον τὴν φερομένην ταύτην οὐσίαν διακρούοντα, εἴτε ὑγιὲς εἴτε σαθρὸν φθέγγεται. μάχη δ' οὖν περὶ αὐτῆς οὐ φαύλη οὐδ' ὀλίγοις γέγονε.

XXVII. *ΘΕΟ.* *Πολλοῦ καὶ δεῖ φαύλη εἶναι, ἀλλὰ περὶ μὲν τὴν Ἰωνίαν καὶ ἐπιδίδωσι πάμπολυ. οἱ γὰρ τοῦ Ἡρακλείτου ἑταῖροι χορηγοῦσι τούτου τοῦ λόγου μάλα ἐρρωμένως.*

6 *ἂν τὰ ὄντα* *Hsch.* ex Astii coniectura. 9 *ἀκούοντα* 𝔄ΔΠ^{1}.

1 *μὴ* positum propter *ἀλοίη ἄν*, quod antecedit: multis aliis modis talis sententia coarguatur et doceatur non omnium opinionem esse veram. Cf. ad p. 166 C.

2 *ἐξ ὧν*. Cf. ad p. 147 E.

4 *εἰ ἔτυχον*, 'fortasse, ut Cratyl. 439 C *τὸ δέ, εἰ ἔτυχεν, οὐχ οὕτως ἔχει.*' Heind.

6 *ὄντα λέγοιεν*. Infra p. 199 B *τὰ ὄντα δοξάζειν*. Stb. Supra p. 178 B *ἀληθῆ τε οἴεται αὐτῷ καὶ ὄντα*. Cpl.

ἀπὸ σκοποῦ. Hom. Od. XI 344 *ὦ φίλοι, οὐ μὰν ἧμιν ἀπὸ σκοποῦ οὐδ' ἀπὸ δόξης μυθεῖται βασίλεια περίφρων*. Hdf. Cf. Pl. Tim. 25 E *οὐκ ἀπὸ σκοποῦ ξυνηνέχθης*. Stb.

8 *ὡς ὁ ὑπὲρ Πρωταγ. λόγ. ἐπέταττε*: p. 166 C 168 B.

9 *σκεπτέον — διακρούοντα*. 'Accusativus *διακρούοντα* ex *σκεπτέον* pendet, h. e. *σκέπτειν δεῖ*, de qua structura v. ad Criton. 49 A.' Stallbaumius.

διακρούοντα, εἴτε — φθέγγεται. 'Comparatio ducta a vasibus, quae pulsantur ab inquirentibus integra an vitiosa sint, ut ex reddito sono cognoscantur.' Wyttenbachius ad Plut. de disc. adul. ab amico p. 64 D. Eadem metaphora Phil. 55 C *γενναίως δὲ εἴ πῄ τι σαθρὸν ἔχει πᾶν περικρούωμεν*.

14 *χορηγοῦσι τούτου τοῦ λόγου* 'h. e. huius sententiae quasi duces sunt ac principes. Nam *χορηγεῖν* fere idem est quod *ἡγεῖσθαι* s. *χορηγὸν εἶναι*, unde genetivi ratio repetenda, quae fugiebat Heindorfium. Dicebantur quidem proprie *χορηγεῖν*, qui choris instruendis adornandisque sumptum praebebant; sed priscis temporibus etiam dicti sunt qui ipsi chorum ducebant, de quo usu verbi Demetrius Byzantius apud Athen. XIV 633[a] *ἐκάλουν δὲ καὶ χορηγούς, ὥς φησιν ὁ Βυζάντιος Δημήτριος, — οὐχ ὥσπερ νῦν τοὺς μισθουμένους τοὺς χορούς, ἀλλὰ τοὺς καθηγουμένους τοῦ χοροῦ, καθάπερ αὐτὸ τοὔνομα σημαίνει*, ubi v. Casaubon. p. 433. Aristot. problem. XIX 15 *αἴτιον δὲ ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ ἐλεύθεροι ἐχόρευον αὐτοί*. conf. Pollux IX 41 Suidas et Hesych. in v. *χορηγός*. Aliquoties Plato hoc verbo sic usus est, ut sit choro praeesse, veluti

ΣΩ. Τῷ τοι, ὦ φίλε Θεόδωρε, μᾶλλον σκεπτέον καὶ ἐξ ἀρχῆς, ὥσπερ αὐτοὶ ὑποτείνονται. E

ΘΕΟ. Παντάπασι μὲν οὖν. καὶ γάρ, ὦ Σώκρατες, περὶ τούτων τῶν Ἡρακλειτείων, ἢ ὥσπερ σὺ λέγεις Ὁμηρείων, καὶ ἔτι παλαιοτέρων, αὐτοῖς μὲν τοῖς περὶ τὴν Ἔφεσον, ὅσοι προσποιοῦνται ἔμπειροι εἶναι, οὐδὲν μᾶλλον οἷόν τε διαλεχθῆναι ἢ τοῖς οἰστρῶσιν. ἀτεχνῶς γὰρ κατὰ τὰ συγγράμματα φέρονται, τὸ δ' ἐπιμεῖναι ἐπὶ λόγῳ καὶ ἐρωτήματι καὶ ἡσυχίως ἐν μέρει ἀποκρίνασθαι καὶ ἐρέσθαι ἧττον αὐτοῖς ἔνι ἢ τὸ μηδέν· μᾶλλον δὲ ὑπερβάλλει τὸ 180
οὐδ' οὐδὲν πρὸς τὸ μηδὲ σμικρὸν ἐνεῖναι τοῖς ἀνδράσιν ἡσυχίας· ἀλλ' ἄν τινά τι ἔρῃ, ὥσπερ ἐκ φαρέτρας ῥημα-

1 καὶ ἐξαρχῆς 𝔄, καὶ ἐξ ἀρχῆς Δ^{a} Π^{a} *Stb.*, καὶ om. ς. 6 ἔμπειροι εἶναι] ἐμπειρίαν coni. Orellius coll. Prot. 323 B. εἶναι om. 𝔄 ΔΠΓΛBCHabci. 7 κατὰ 𝔄ΔΠ *Hdf.* ex Euseb. et schol., καὶ ς. 12 τι 𝔄ΔΠ *Hdf.* e Ficino, τις ς.

Gorg. 482 B Legg. II 651 A.' Stallbaumius.

1 Τῷ, idcirco, poetis hoc significatu usitatum omnibus (cf. Hermannus ad Viger. p. 706) legitur etiam soph. 230 B.

2 ὑποτείνονται idem fere quod ὑφηγοῦνται. Cf. p. 148 D καλῶς γὰρ ἄρτι ὑφηγήσω.

4 περὶ τούτων τῶν Ἡρακλειτείων, 'quod ad Heracliteos attinet, de quo usu loquendi v. ad Phaedr. 250 C.' Stallbaumius. Heindorfius autem potius exististimat περὶ τούτων τῶν Ἡρακλειτείων neutro genere accipere: de Heracliteis hisce dogmatis.

Ὁμηρείων. Cf. p. 152 C.

5 ἔτι παλαιοτέρων. 'Orpheum intellegit. Cf. Cratyl. 402 A sq.' Heind. Cf. Lobecki Aglaoph. p. 948.

τοῖς περὶ τὴν Ἔφεσον. Ephesi Heraclitus et natus erat et floruerat.

7 κατὰ τὰ συγγρ. φέρονται, 'huc illuc feruntur scriptorum suorum instar, huiusmodi ῥοῇ et μεταβολῇ plenorum.' Hdf.

10 ἢ τὸ μηδέν 'est quam si nihil insit, quod dicitur universe et ὑποθετικῶς'. Stallb.

μᾶλλον δὲ ὑπερβάλλει. 'Corrigit quod modo dixerat ἢ τὸ μηδέν. Vult enim minus etiam quam nihil hoc in genere iis tribuendum esse. Quod quidem sic exprimit: aut potius τὸ οὐδ' οὐδὲν h. e. id, quod ne nihil quidem est, exsuperat (prae illo μηδέν) ratione eius habita, quod ne tantillum quidem quietis in iis inest.' Stallbaumius. Similis hyperbole invenitur p. 192 B ἀδυνατώτερον ἔτι ἐκείνων, εἰ οἷόν τε et ibidem C πάντα ταῦτα ὑπερβάλλει ἀδυναμίᾳ τοῦ ἐν αὐτοῖς ψευδῆ τινα δοξάσαι.

12 ὥσπερ ἐκ φαρέτρας. 'Satis frequens est loquendi haec ratio, qua acute et acerbe vel acriter omnino dicta telis comparantur.' Heindorfius. Cf. Stallbaumius ad symp. 219 B. De re ipsa cf. Cratyl. 413 B καὶ ἐπιχειροῦσι βουλόμενοι ἀποπιμπλάναι με ἄλλος ἄλλα ἤδη λέγειν καὶ οὐκέτι συμφωνοῦσιν. ὁ μὲν γάρ τίς φησι τοῦτο εἶναι δίκαιον κτλ.

ῥηματίσκια — ἀνασπῶντες. Soph. Ai. 302 λόγους ἀνέσπα. Cpl.

180 *τίσκια αἰνιγματώδη ἀνασπῶντες ἀποτοξεύουσι, κἂν τούτου ζητῇς λόγον λαβεῖν, τί εἴρηκεν, ἑτέρῳ πεπλήξει καινῶς μετωνομασμένῳ, περανεῖς δὲ οὐδέποτε οὐδὲν πρὸς οὐδένα αὐτῶν· οὐδέ γε ἐκεῖνοι αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους, ἀλλ' εὖ*
B *πάνυ φυλάττουσι τὸ μηδὲν βέβαιον ἐᾶν εἶναι μήτ' ἐν λόγῳ μήτ' ἐν ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς ἡγούμενοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, αὐτὸ στάσιμον εἶναι· τούτῳ δὲ πάνυ πολεμοῦσι, καὶ καθ' ὅσον δύνανται πανταχόθεν ἐκβάλλουσιν.*

ΣΩ. Ἴσως, ὦ Θεόδωρε, τοὺς ἄνδρας μαχομένους ἑώρακας, εἰρηνεύουσι δὲ οὐ συγγέγονας· οὐ γάρ σοι ἑταῖροί εἰσιν. ἀλλ', οἶμαι, τὰ τοιαῦτα τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ σχολῆς φράζουσιν, οὓς ἂν βούλωνται ὁμοίους αὐτοῖς ποιῆσαι.

ΘΕΟ. Ποίοις μαθηταῖς, ὦ δαιμόνιε; οὐδὲ γίγνεται
C *τῶν τοιούτων ἕτερος ἑτέρου μαθητής, ἀλλ' αὐτόματοι ἀναφύονται, ὁπόθεν ἂν τύχῃ ἕκαστος αὐτῶν ἐνθουσιάσας, καὶ τὸν ἕτερον ὁ ἕτερος οὐδὲν ἡγεῖται εἰδέναι. παρὰ μὲν οὖν τούτων, ὅπερ ᾖα ἐρῶν, οὐκ ἄν ποτε λάβοις λόγον οὔτε ἑκόντων οὔτε ἀκόντων· αὐτοὺς δὲ δεῖ παραλαβόντας ὥσπερ πρόβλημα ἐπισκοπεῖσθαι.*

ΣΩ. Καὶ μετρίως γε λέγεις. τό γε δὴ πρόβλημα ἄλλο

1 *κἂν του* coni. *Hdf.* 10 *γὰρ σοὶ Hdf.* 15 *τύχῃ* 𝔄 *Δ Π Bkk.*, *τύχοι* ς. 17 *ὅπεριηιάἔρῶν* 𝔄 (in marg. *ὅπερ ἤια ἐρῶν*), *ὅπεριηαέρων Δ*ᵃ. *ᾖα* Bᵃ Fischerus, *ᾖ* Y, *ἡ Σ*Zʳ, *ἦα* ς. 20 *γε* post *μετρίως* om. *Π Σ*YFZʳ*Ξ*ˡ.

2 *πεπλήξει.* Euthyd. 303 A *ἐγὼ μὲν οὖν — ὥσπερ πληγεὶς ὑπὸ τοῦ λόγου ἐκείμην ἄφωνος.* Cf. Stallbaumius ad Phil. 22 E.

4 *οὐδέ γε ἐκεῖνοι κτλ.* Heraclitum ipsum Theophrasto auctore Diogenes La. IX 6 narrat *ὑπὸ μελαγχολίας τὰ μὲν ἡμιτελῆ, τὰ δ' ἄλλοτ' ἄλλως ἔχοντα γράψαι.*

7 *αὐτὸ* 'intellege *τὸ βέβαιον.*' Hdf.

στάσιμον [Plut.] plac. phil. I 23, Stob. eclog. phys. I 396 *Ἡράκλειτος ἠρεμίαν μὲν καὶ στάσιν ἐκ τῶν ὅλων ἀνῄρει.*

10 *εἰρηνεύουσι.* De pronomine omisso cf. p. 187 B *ἐὰν γὰρ μὴ φανῇ προϊοῦσιν ὥσπερ τὸ νῦν, ἄλλο τι πειρασόμεθα λέγειν.* Cf. ad p. 157 D.

11 *τὰ τοιαῦτα* 'sc. *εἰρηνικά.*' Heind.

13 *Ποίοις μαθηταῖς;* quos discipulos mihi narras? Irridentis vel indignantis haec est interrogatio Platoni frequentata. Cf. Stallbaumius ad Gorg. 490 D.

17 *ᾖα ἐρῶν.* P. 198 E *ὅταν ἀριθμήσων ἴῃ ὁ ἀριθμητικὸς* et ibidem *πάλιν ἔρχεται μαθησόμενος παρ' ἑαυτοῦ ἃ ἐπίσταται.*

18 *αὐτοὺς δὲ δεῖ.* 'Verum oportet nos quae illi dicunt perpendere (vel examinare) tamquam aliquod problema.' Stephanus.

ὥσπερ πρόβλημα. Schol. R. *γεωμετρικῶς δεῖ, φησίν, ἐκθεμένους τὸ πρόβλημα ζητεῖν ἀποδεικτικῶς, πότερον πάντα κινεῖται ἢ οὔ.*

τι παρειλήφαμεν παρὰ μὲν τῶν ἀρχαίων μετὰ ποιήσεως ἐπικρυπτομένων τοὺς πολλούς, ὡς ἡ γένεσις τῶν ἄλλων D πάντων Ὠκεανός τε καὶ Τηθὺς ῥεύματα τυγχάνει καὶ οὐδὲν ἕστηκε, παρὰ δὲ τῶν ὑστέρων ἅτε σοφωτέρων ἀναφανδὸν ἀποδεικνυμένων, ἵνα καὶ οἱ σκυτοτόμοι αὐτῶν τὴν σοφίαν μάθωσιν ἀκούσαντες καὶ παύσωνται ἠλιθίως οἰόμενοι τὰ μὲν ἑστάναι, τὰ δὲ κινεῖσθαι τῶν ὄντων, μαθόντες δ' ὅτι πάντα κινεῖται τιμῶσιν αὐτούς; ὀλίγου δὲ ἐπελαθόμην, ὦ Θεόδωρε, ὅτι ἄλλοι αὖ τἀναντία τούτοις ἀπεφήναντο, οἷον ἀκίνητον τελέθειν ᾧ πάντ' ὄνομ' εἶναι, E καὶ ἄλλα ὅσα Μέλισσοί τε καὶ Παρμενίδαι ἐναντιούμενοι πᾶσι τούτοις διισχυρίζονται, ὡς ἕν τε πάντα ἐστὶ καὶ ἕστηκεν αὐτὸ ἐν αὑτῷ οὐκ ἔχον χώραν ἐν ᾗ κινεῖται. τούτοις οὖν, ὦ ἑταῖρε, πᾶσι τί χρησόμεθα; κατὰ σμικρὸν γὰρ προϊόντες λελήθαμεν ἀμφοτέρων εἰς τὸ μέσον πεπτωκότες, καὶ ἂν μή πῃ ἀμυνόμενοι διαφύγωμεν, δίκην δώσομεν 181

1 παρειλήφαμεν παρὰ ΔΠ^{e}ΓΛBCHbci *Bkk.*, παρειλήφαμεν ἢ παρὰ ς. 7 μαθόντες δ' om. ΓΞΣΥΕΗZ^{r}biB^{1a}F^{1}. 10 οἷον ἀκίνητον τελέθειν, ᾧ πάντ' ὄνομ' εἶναι sive οἷον ἀκίνητόν τε πέλειν, τῷ πάντ ὄνομ' ἐστίν Buttmannus. οἷον] 'Fortasse ὅλον latet in οἷον.' Winckelmannus. τελέθει τῷ παντὶ ς. 14 χρησόμεθα 𝔄ΔΠ *Hdf.* de Stephani coniectura, χρησώμεθα ς.

1 παρὰ μὲν τῶν ἀρχαίων: p. 152 E 160 D.

5 'Post ἀποδεικνυμένων quod statim addi debebat ὅτι πάντα κινεῖται, huius significatio infertur in sequentibus μαθόντες δὲ ὅτι πάντα κινεῖται.' Heindorfius. Cf. ad p. 203 C.

οἱ σκυτοτόμοι 'vilissimum prope βαναύσων genus, adeo ut in proverbium abierint. De rep. V 456 D ἐν οὖν τῇ πόλει, ἣν ᾠκίζομεν, πότερον οἴει ἡμῖν ἀμείνους ἄνδρας ἐξειργάσθαι τοὺς φύλακας τυχόντας ἧς διήλθομεν παιδείας, ἢ τοὺς σκυτοτόμους τῇ σκυτικῇ παιδευθέντας; Γελοῖον, ἔφη, ἐρωτᾷς.' Heindorfius ad Charm. 163 B.

10 οἷον ἀκίνητον τελέθειν. Parmenidea illa, quae Plato h. l. respexit, leguntur apud Simplicium in Arist. phys. fol. 7^{a} 19 a 31 b et a Karstenio, Parm. reliqu. p. 38 sic edita sunt:

οὐδὲν γὰρ ἔστιν ἢ ἔσται
ἄλλο παρὲξ τοῦ ἐόντος· ἐπεὶ
τό γε μοῖρ' ἐπέδησεν
οἷον ἀκίνητον τελέθειν τῷ
παντὶ ὄνομ' εἶναι,
ὅσσα βροτοὶ κατέθεντο πεποιθότες εἶναι ἀληθῆ,
γίγνεσθαί τε καὶ ὄλλυσθαι, εἶναί τε καὶ οὐκί.

Mullachius fragm. phil. Gr. I p. 124 Buttmannum secutus scripsit:

οἷον ἀκίνητόν τ' ἔμεναι, τῷ
πάντ' ὄνομ' ἐστίν.

C. G. Cobetus autem, mnemos. IX p. 383:

οὖλον ἀκίνητον τελέθειν τῷ
πᾶν ὄνομ' εἶναι.

13 οὐκ ἔχον χώραν. Arist. phys. IV 6 Μέλισσος μὲν οὖν καὶ δείκνυσιν ὅτι τὸ πᾶν ἀκίνητον ἐκ τούτων· εἰ γὰρ κινήσεται, ἀνάγκη εἶναι, φησί, κενόν· τὸ δὲ κενὸν οὐ τῶν ὄντων. Hdf.

181 ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς παλαίστραις διὰ γραμμῆς παίζοντες, ὅταν
ὑπ' ἀμφοτέρων ληφθέντες ἕλκωνται εἰς τἀναντία. δοκεῖ
οὖν μοι τοὺς ἑτέρους πρότερον σκεπτέον, ἐφ' οὕσπερ ὡρ-
μήσαμεν, τοὺς ῥέοντας, καὶ ἐὰν μέν τι φαίνωνται λέγον-
τες, συνέλξομεν μετ' αὐτῶν ἡμᾶς αὐτούς, τοὺς ἑτέρους
ἐκφυγεῖν πειρώμενοι· ἐὰν δὲ οἱ τοῦ ὅλου στασιῶται ἀλη-
θέστερα λέγειν δοκῶσι, φευξόμεθα παρ' αὐτοὺς ἀπ' αὖ
B τῶν τὰ ἀκίνητα κινούντων. ἀμφότεροι δ' ἂν φανῶσι μη-
δὲν μέτριον λέγοντες, γελοῖοι ἐσόμεθα ἡγούμενοι ἡμᾶς μέν
τι λέγειν φαύλους ὄντας, παμπαλαίους δὲ καὶ πασσόφους
ἄνδρας ἀποδεδοκιμακότες. ὅρα οὖν, ὦ Θεόδωρε, εἰ λυσι-
τελεῖ εἰς τοσοῦτον προϊέναι κίνδυνον.

ΘΕΟ. Οὐδὲν μὲν οὖν ἀνεκτόν, ὦ Σώκρατες, μὴ οὐ διασκέψασθαι τί λέγουσιν ἑκάτεροι τῶν ἀνδρῶν.

XXVIII. ΣΩ. Σκεπτέον ἂν εἴη σοῦ γε οὕτω προ-

7 ἀπ' αὐτῶν τῶν παρ' αὐτοὺς 𝔄ΔΠ, παρ' αὐτοὺς ἀπ' αὐτῶν *ς, παρ' αὐτοὺς ἀπ' αὖ τῶν *Tur.* de coniectura Schleiermacheri et Heindorfii (ad soph. 262 A), παρ' αὐτοὺς αὖ ἀπὸ τῶν καὶ *Bkk*, παρ' αὐτοὺς ἀπὸ τούτων τῶν καὶ *Stb.*, παρ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν αὐτὰ Buttmannus. 8 καὶ ante τά, quod est in ς, om. 𝔄ΔΠ. 9 μέν τι 𝔄Δ Π *Hdf.*, μέν τὶ *Hrm.*, μέντοι ς.

1 ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς παλ. Hunc lusum Heindorfius putavit eundem esse qui appellatur ἑλκυστίνδα vel διελκυστίνδα et a Polluce IX 112 describitur. Sed alium h. l. significari Schleiermachero et Steinharto p. 207 not. 33 visum est. Apparet enim tres ludentium ordines esse statuendos, quorum qui erant medii propugnantes elabi studuerunt et caverunt, ne ab utrisque aliis correpti in diversas partes distraherentur. Simile quiddam accidit Socrati et Theodoro. Inciderunt enim in medium quendam locum inter Heracliteos et discipulos Parmenidis nescii utros sequantur. Iam vero quorum rationes probabiliores iis videbuntur, cum illis consociati se ipsos ad illos trahent fugientes alios. Quae si ita se habent, duo ludentium ordines h. l. sumi non possunt.

4 τοὺς ῥέοντας Socrates lepide dicit Heracliteos, ut mox Parmenidem eiusque sectam τοὺς τοῦ ὅλου στασιώτας. Cf. ad p. 193 C.

6 οἱ τοῦ ὅλου στασιῶται. Sext. Empir. adv. math. X 2, 46 οἱ περὶ Παρμενίδην καὶ Μέλισσον, οὓς ὁ Ἀριστοτέλης στασιώτας τε τῆς φύσεως καὶ ἀφυσίκους κέκληκεν· στασιώτας μὲν ἀπὸ τῆς στάσεως, ἀφυσίκους δὲ ὅτι ἀρχὴ κινήσεώς ἐστιν ἡ φύσις. Cf. ad p. 157 B.

8 τὰ ἀκίνητα κινούντων. Schol. R. παροιμία καθ' ὑπερβολήν, ὅτι μὴ δεῖ ἔδη μηδὲ βωμοὺς κινεῖν ἢ τάφους ἢ ὅρους. Cf. Leutschius ad Zenob. I 55.

10 παμπαλαίους, 'Orpheum Homerumque. cf. p. 179 E.' Hdf.

15 Σκεπτέον ἂν εἴη. Simile asyndeton p. 183 A Καλὸν ἂν ἡμῖν συμβαίνοι τὸ ἐπανόρθωμα.

σοῦ γε οὕτω προθ. Theodorus multum reluctans in disputationis societatem venerat.

*θυμουμένου. δοκεῖ οὖν μοι ἀρχὴ εἶναι τῆς σκέψεως κινή- 181
σεως πέρι, ποῖόν τί ποτε ἄρα λέγοντες φασὶ τὰ πάντα C
κινεῖσθαι. βούλομαι δὲ λέγειν τὸ τοιόνδε· πότερον ἕν τι
εἶδος αὐτῆς λέγουσιν ἢ, ὥσπερ ἐμοὶ φαίνεται, δύο; μὴ μέν-
τοι μόνον ἐμοὶ δοκείτω, ἀλλὰ συμμέτεχε καὶ σύ, ἵνα κοινῇ
πάσχωμεν, ἄν τι καὶ δέῃ. καί μοι λέγε· ἆρα κινεῖσθαι κα-
λεῖς, ὅταν τι χώραν ἐκ χώρας μεταβάλλῃ ἢ καὶ ἐν τῷ
αὐτῷ στρέφηται;*

ΘΕΟ. Ἔγωγε.

*ΣΩ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἓν ἔστω εἶδος. ὅταν δὲ ᾖ μὲν
ἐν τῷ αὐτῷ, γηράσκῃ δὲ ἢ μέλαν ἐκ λευκοῦ ἢ σκληρὸν ἐκ* D
*μαλακοῦ γίγνηται, ἤ τινα ἄλλην ἀλλοίωσιν ἀλλοιῶται, ἆρα
οὐκ ἄξιον ἕτερον εἶδος φάναι κινήσεως;*

ΘΕΟ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀναγκαῖον μὲν οὖν. δύο δὴ λέγω τούτω εἴδη κινήσεως, ἀλλοίωσιν, τὴν δὲ περιφοράν.

ΘΕΟ. Ὀρθῶς γε λέγων.

*ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν οὕτω διελόμενοι διαλεγώμεθα ἤδη
τοῖς τὰ πάντα φάσκουσι κινεῖσθαι καὶ ἐρωτῶμεν· πότερον
πᾶν φατε ἀμφοτέρως κινεῖσθαι φερόμενόν τε καὶ ἀλλοιού-* E
μενον, ἢ τὸ μέν τι ἀμφοτέρως, τὸ δ' ἑτέρως;

ΘΕΟ. Ἀλλὰ μὰ Δί' ἔγωγε οὐκ ἔχω εἰπεῖν· οἶμαι δ' ἂν φάναι ἀμφοτέρως.

1 *ἡ ἀρχὴ Hsch.* de Heindorfii coniectura. 2 *φασὶ* om. *ΓΛΞ ΣΥBCEFHZ*[r] abci. 16 *τὴν μὲν ἀλλοίωσιν Γ Hsch.* *περιφοράν*] *φοράν Hsch.* de Heindorfii coniectura.

1 *ἀρχὴ* 'praedicati partes agit.' Stallb.

16 *τὴν δὲ* antea omisso *τὴν μέν*. Cf. p. 192 D *καὶ ἀκούω ἤ τινα ἄλλην αἴσθησιν αἰσθάνομαι, τοτὲ δ' αἴσθησιν μὲν οὐδεμίαν ἔχω κτλ.*

περιφοράν. Heindorfio cum voce hic opus esse videretur motum in universum, non aliquam *φορᾶς* partem significante, *φορὰν* reponendum putavit. Laudat autem Parm. 138 C *κινούμενόν γε ἢ φέροιτο ἢ ἀλλοιοῖτο ἂν* (sc. *τὸ ἕν*). — *Καὶ μὴν εἰ φέροιτο τὸ ἕν, ἤτοι ἐν τῷ αὐτῷ ἂν περιφέροιτο κύκλῳ ἢ μεταλλάττοι χώραν ἑτέραν ἐξ ἑτέρας*. Potuit etiam afferre locum, qui est supra p. 156 D sq., ubi de eadem re semper ponuntur simplicia *φορὰ* et *φέρεσθαι*. Steinhartus vero p. 210 not. 56 *περιφορὰν* ita defendit, ut eam idcirco positam esse dicat, quod sit Platoni omnium motionum perfectissima.

17 *Ὀρθῶς γε λέγων*. Pronomen *σὺ* omissum, ut Alc. I 131 D *Εὖ γε ποιῶν, ὦ Σώκρατες* (Hdf.), de leg. X 901 A *Ὀρθότατά γε εἰπών* (Stb.).

21 *τὸ μέν τι — τὸ δ'*. Cf. de rep. IV 436 C *τὸ μέν τι αὐτοῦ ἕστηκε, τὸ δὲ κινεῖται*. Cf. Stallbaumius ad Phil. 13 B.

ΣΩ. Εἰ δέ γε μή, ὦ ἑταῖρε, κινούμενά τε αὐτοῖς καὶ ἑστῶτα φανεῖται, καὶ οὐδὲν μᾶλλον ὀρθῶς ἕξει εἰπεῖν ὅτι κινεῖται τὰ πάντα ἢ ὅτι ἕστηκεν.

ΘΕΟ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ κινεῖσθαι αὐτὰ δεῖ, τὸ δὲ μὴ
182 *κινεῖσθαι μὴ ἐνεῖναι μηδενί, πάντα δὴ πᾶσαν κίνησιν ἀεὶ κινεῖται.*

ΘΕΟ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Σκόπει δή μοι τόδε αὐτῶν· τῆς θερμότητος ἢ λευκότητος ἢ ὁτουοῦν γένεσιν οὐχ οὕτω πως ἐλέγομεν φάναι αὐτούς, φέρεσθαι ἕκαστον τούτων ἅμα αἰσθήσει μεταξὺ τοῦ ποιοῦντός τε καὶ πάσχοντος, καὶ τὸ μὲν πάσχον αἰσθητὴν ἀλλ' οὐκ αἴσθησιν ἔτι γίγνεσθαι, τὸ δὲ ποιοῦν ποιόν τι ἀλλ' οὐ ποιότητα; ἴσως οὖν ἡ ποιότης ἅμα ἀλλόκοτόν τε φαίνεται ὄνομα καὶ οὐ μανθάνεις ἀθρόον λεγό-
B *μενον· κατὰ μέρη οὖν ἄκουε. τὸ γὰρ ποιοῦν οὔτε θερμότης οὔτε λευκότης, θερμὸν δὲ καὶ λευκὸν γίγνεται, καὶ τἆλλα οὕτω. μέμνησαι γάρ που καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ὅτι*

1 *αὐτοῖς Hdf.*, *ἑαυτοῖς* ς cum libris, om. *Cpl.* 6 *ἓν εἶναι ΔΠΓΞΣ*YBCEFHZ[r]abci𝔄[1]*Λ*[1], *ἐνεῖναι* 𝔄[2] Cornarius. 13 *αἰσθητὴν* Buttmannus, *αἰσθανόμενον Hsch.* de Heindorfii coniectura, *αἰσθητικὸν* b[2] *Ast.* coni., *αἰσθητὸν* ς cum libris. 14 *ποιόν* cum ςE supra versum et F in marg. Cornarius, *ποιοῦν* ceteri libri.
ὸν
16 *ποιοῦν* E. 18 *καὶ* add. 𝔄 *Hrm.*

1 *Εἰ δέ γε μὴ* 'subaudito *φήσουσιν ἀμφοτέρως*. Quippe non utroque, sed alterutro tantum modo aliquid moveri statuant, idem hoc et movebitur et non movebitur; altero enim modo movebitur, altero quiescet.' Heindorfius.

10 *ἐλέγομεν*: p. 156 D sq.

13 *αἰσθητήν. αἰσθητὸν* ratione non admitti Heindorfius omnibus fere demonstravit. Recte enim *αἰσθητὰ* h. l. esse *ποιοῦντα* dicit, quae sensu aliquo afficiant (cf. sect. B *τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰ αἰσθητὰ ἀποτίκτοντα* et p. 184 B), contra *τὰ πάσχοντα* esse *αἰσθανόμενα*. Quod Buttmannus coniecit *αἰσθητὴν*, iam supra p. 160 D legitur.

οὐκ αἴσθησιν ἔτι. τὸ πάσχον si congreditur cum *τῷ ποιοῦντι*, *αἴσθησις* excitatur, quae erat apud *τὸ πάσχον*, et ita *τὸ πάσχον* fit *αἰσθανόμενον* sive *αἰσθητής*.

14 *ἀλλόκοτον* 'h. l. insolitum, de quo usu v. Ruhnk. ad Tim. p. 24. Est autem hic unus Platonis locus, in quo vocabulo *ποιότης* usus est. Cic. acad. I 7, 25 *Qualitates igitur appellavi, quas ποιότητας Graeci vocant, quod ipsum apud Graecos non est vulgi verbum, sed philosophorum atque id in multis.* Dicitur vero nunc sic adhiberi, ut res sit *ἀθρόον τι λεγόμενον*, h. e. ut universe enuntietur, non per partes illustretur. Etenim qualitatis notio est generalis, cui tanquam partes subiectae sunt *θερμότης, λευκότης*.' Stallbaumius.

18 *καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν*: p. 156 E sq.

οὕτως ἐλέγομεν, ἓν μηδὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ εἶναι, μηδ' αὖ 182 τὸ ποιοῦν ἢ πάσχον ἀλλ' ἐξ ἀμφοτέρων πρὸς ἄλληλα συγγιγνομένων τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰ αἰσθητὰ ἀποτίκτοντα τὰ μὲν ποιά ἄττα γίγνεσθαι, τὰ δὲ αἰσθανόμενα.

ΘΕΟ. Μέμνημαι· πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Τὰ μὲν τοίνυν ἄλλα χαίρειν ἐάσωμεν, εἴτε ἄλλως C εἴτε οὕτως λέγουσιν· οὗ δ' ἕνεκα λέγομεν, τοῦτο μόνον φυλάττωμεν ἐρωτῶντες· κινεῖται καὶ ῥεῖ, ὡς φατέ, τὰ πάντα; ἦ γάρ;

ΘΕΟ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀμφοτέρας ἃς διειλόμεθα κινήσεις, φερόμενά τε καὶ ἀλλοιούμενα;

ΘΕΟ. Πῶς δ' οὔ; εἴπερ γε δὴ τελέως κινήσεται.

ΣΩ. Εἰ μὲν τοίνυν ἐφέρετο μόνον, ἠλλοιοῦτο δὲ μή, εἴχομεν ἄν που εἰπεῖν, οἷα ἄττα ῥεῖ τὰ φερόμενα. ἢ πῶς λέγωμεν;

ΘΕΟ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ τοῦτο μένει, τὸ λευκὸν ῥεῖν τὸ D ῥέον, ἀλλὰ μεταβάλλει, ὥστε καὶ αὐτοῦ τούτου εἶναι ῥοήν, τῆς λευκότητος, καὶ μεταβολὴν εἰς ἄλλην χρόαν, ἵνα μὴ ἁλῷ ταύτῃ μένον, ἆρά ποτε οἷόν τέ τι προσειπεῖν χρῶμα, ὥστε καὶ ὀρθῶς προσαγορεύειν;

ΘΕΟ. Καὶ τίς μηχανή, ὦ Σώκρατες; ἢ ἄλλο γέ τι τῶν τοιούτων, εἴπερ ἀεὶ λέγοντος ὑπεξέρχεται ἅτε δὴ ῥέον.

ΣΩ. Τί δὲ περὶ αἰσθήσεως ἐροῦμεν ὁποιασοῦν, οἷον τῆς τοῦ ὁρᾶν ἢ ἀκούειν; μένειν ποτὲ ἐν αὐτῷ τῷ ὁρᾶν ἢ E ἀκούειν;

13 δὴ 𝔄 Δ Π *Hdf.*, δεῖ ς. 16 λέγωμεν 𝔄 Δ Π *Bkk.*, λέγομεν ς. 23 ἢ ἄλλο] ἢ χρῶμα vel ἢ τοῦτο ἢ ἄλλο coni. *Hdf.*, ἢ καλῶ Schanzius p. 27.

1 ἓν μηδὲν — εἶναι. Cf. p. 153 E Ἑπώμεθα τῷ ἄρτι λόγῳ μηδὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἓν ὂν τιθέντες. Hdf.

15 οἷα ἄττα — φερόμενα, 'qualia quaedam sint, dum fluunt, quae moventur.' Heind.

23 Καὶ τίς μηχανή; 'est assentientis alteri qui vel ipse interrogando negarat. Sed post hanc assentiendi formulam Theodorus ipse mentioni χρώματος a Socrate factae subiicit haec: ἢ ἄλλο γέ τι etc., perinde ac si dicat: nequaquam sane, o Socrates; neque aliud quidquam huiusmodi, si quidem etc.' Buttmannus. De re ipsa Campbellius apte confert Crat. 439 D Ἆρ' οὖν οἷόν τε προσειπεῖν αὐτὸ ὀρθῶς, εἰ ἀεὶ ὑπεξέρχεται, πρῶτον μὲν ὅτι ἐκεῖνό ἐστιν, ἔπειτα ὅτι τοιοῦτον, ἢ ἀνάγκη ἅμα ἡμῶν λεγόντων ἄλλο αὐτὸ εὐθὺς γίγνεσθαι καὶ ὑπεξιέναι καὶ μηκέτι οὕτως ἔχειν;

ΘΕΟ. Οὔκουν δεῖ γε, εἴπερ πάντα κινεῖται.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ὁρᾶν προσρητέον τι μᾶλλον ἢ μὴ ὁρᾶν, οὔτε τιν' ἄλλην αἴσθησιν μᾶλλον ἢ μή, πάντων γε πάντως κινουμένων.

ΘΕΟ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Καὶ μὴν αἴσθησίς γε ἐπιστήμη, ὡς ἔφαμεν ἐγώ τε καὶ Θεαίτητος.

ΘΕΟ. Ἦν ταῦτα.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα ἐπιστήμην μᾶλλον ἢ μὴ ἐπιστήμην ἀπεκρινάμεθα ἐρωτώμενοι ὅ τί ἐστιν ἐπιστήμη.

183 ΘΕΟ. Ἐοίκατε.

ΣΩ. Καλὸν ἂν ἡμῖν συμβαίνοι τὸ ἐπανόρθωμα τῆς ἀποκρίσεως, προθυμηθεῖσιν ἀποδεῖξαι ὅτι πάντα κινεῖται, ἵνα δὴ ἐκείνη ἡ ἀπόκρισις ὀρθὴ φανῇ· τὸ δ', ὡς ἔοικεν, ἐφάνη, εἰ πάντα κινεῖται, πᾶσα ἀπόκρισις, περὶ ὅτου ἂν τις ἀποκρίνηται, ὁμοίως ὀρθὴ εἶναι, οὕτω τ' ἔχειν φάναι καὶ μὴ οὕτω, εἰ δὲ βούλει, γίγνεσθαι, ἵνα μὴ στήσωμεν αὐτοὺς τῷ λόγῳ.

ΘΕΟ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Πλήν γε, ὦ Θεόδωρε, ὅτι οὕτω τε εἶπον καὶ οὐχ οὕτω. δεῖ δὲ οὐδὲ τοῦτο οὕτω λέγειν· οὐδὲ γὰρ ἂν ἔτι
B κινοῖτο οὕτω· οὐδ' αὖ μὴ οὕτω· οὐδὲ γὰρ τοῦτο κίνησις·

3 οὔτε *Bkk.*, οὐδὲ ς cum libris. 18 ἑαυτοὺς Buttmannus, αὖ τοῦτο Schleiermacherus, αὐτὸ vel αὐτὴν coni. *Stb.* 20 τε 𝔄ΔΠ *Hdf.*, τι ς. 21 τοῦτο τὸ οὕτω *Tur.* e Schleiermacheri coniectura. 22 κινοῖτο τὸ οὕτω *Tur.* e Schleiermacheri coniectura, κινοῖ τὸ οὕτω coni. *Hdf.* coll. p. 157 B ὄνομα ὅτι ἂν ἱστῇ.

3 οὔτε τιν' ἄλλην. 'Quod de visu loquitur Plato, exempli causa fecit, nam idem pariter de omnibus sensibus valet (τί δὲ περὶ αἰσθήσεως ἐροῦμεν ὁποιασοῦν), ita ut, qua ratione a visu alium quemcunque sensum ut potiorem distinguere potuerit, non intellegatur.' Fr. Frankius, de usu part. οὐδὲ et οὔτε. p. 17 sq.

8 Ἦν ταῦτα. Cf. ad p. 169 D.

9 Οὐδὲν — ἐπιστήμην — ἀπεκρινάμεθα. Cf. p. 184 B αἴσθησιν γὰρ δὴ ἐπιστήμην ἀπεκρίνω. Cf. ad p. 183 C et 187 C.

12 Καλὸν ἂν ἡμῖν συμβ. 'Habet asyndeton locum suum etiam in repentina ad aliam sententiam vel argumentationem transitione, qualis haec ipsa est.' Stallbaumius, quem v. ad remp. X 602 A, Phaed. 91 C. Cf. Theaet. p. 181 B 195 B 203 E.

14 ἐκείνη ἡ ἀπόκρισις: ἐπιστήμην εἶναι αἴσθησιν.

17 εἰ δὲ βούλει, aut si mavis. Cf. Rueckertus ad symp. 177 B.

18 αὐτούς: τοὺς φάσκοντας, τοὺς ἀποκρινομένους.

21 οὕτω. τὸ non est additum, ut soph. 244 A τί ποτε βούλεσθε σημαίνειν ὁπόταν ὂν φθέγγησθε. Lehrsius in Iahni annal. 1827. II p. 155. Cf. ad p. 152 B.

ἀλλά τιν' ἄλλην φωνὴν θετέον τοῖς τὸν λόγον τοῦτον λέ- 183
γουσιν, ὡς νῦν γε πρὸς τὴν αὐτῶν ὑπόθεσιν οὐκ ἔχουσι ῥήματα, εἰ μὴ ἄρα τὸ οὐδ' ὅπως. μάλιστα δ' οὕτως ἂν αὐτοῖς ἁρμόττοι, ἄπειρον λεγόμενον.

ΘΕΟ. Οἰκειοτάτη γοῦν διάλεκτος αὕτη αὐτοῖς.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Θεόδωρε, τοῦ τε σοῦ ἑταίρου ἀπηλλάγμεθα, καὶ οὔπω συγχωροῦμεν αὐτῷ πάντ' ἄνδρα πάντων χρημάτων μέτρον εἶναι, ἂν μὴ φρόνιμός τις ᾖ· ἐπι- C
στήμην τε αἴσθησιν οὐ συγχωρησόμεθα κατά γε τὴν τοῦ πάντα κινεῖσθαι μέθοδον, εἰ μή τί πως ἄλλως Θεαίτητος ὅδε λέγει.

ΘΕΟ. Ἄριστ' εἴρηκας, ὦ Σώκρατες· τούτων γὰρ περανθέντων καὶ ἐμὲ δεῖ ἀπηλλάχθαι σοι ἀποκρινόμενον κατὰ τὰς συνθήκας, ἐπειδὴ τὸ περὶ τοῦ Πρωταγόρου λόγου τέλος σχοίη.

XXIX. *ΘΕΑΙ.* Μή, πρίν γ' ἄν, ὦ Θεόδωρε, Σωκράτης τε καὶ σὺ τοὺς φάσκοντας αὖ τὸ πᾶν ἑστάναι διέλ- D
θητε, ὥσπερ ἄρτι προὔθεσθε.

ΘΕΟ. Νέος ὤν, ὦ Θεαίτητε, τοὺς πρεσβυτέρους ἀδικεῖν διδάσκεις ὁμολογίας παραβαίνοντας; ἀλλὰ παρασκευάζου ὅπως τῶν ἐπιλοίπων Σωκράτει δώσεις λόγον.

ΘΕΑΙ. Ἐάνπερ γε βούληται. ἥδιστα μέντ' ἂν ἤκουσα περὶ ὧν λέγω.

5 *γοῦν* 𝔄ΔΠ *Bkk.*, *οὖν* *ς. 7 *οὔπω* ΓΛΞΣΥZ[r]BCFHabciΠ[2] Fischerus, *οὕτω* ς. 9 *τε*] *δὲ* *Ast.* 10 *εἰ* *Hdf.* cum Ficino, *ἢ εἰ* ς cum libris. *τί*] *ἔτι* coni. *Hdf.* 20 *παρασκευάζου σὺ* coni. *Hdf.* 'accingere tu' Ficinus. 22 *Ἐάνπερ γε βούληται* Ficinus ad Theodori orationem traxit. *βούληται* 𝔄ΔΠ[2e] *Hdf.*, *βούλεται* ς.

1 *ἀλλά τιν' ἄλλην φωνὴν θετέον.* P. 157 A *ὥστε — οὐδὲν εἶναι ἓν αὐτὸ καθ' αὑτό, ἀλλά τινι αἰεὶ γίγνεσθαι, τὸ δ' εἶναι πανταχόθεν ἐξαιρετέον, οὐχ ὅτι ἡμεῖς πολλὰ καὶ ἄρτι ἠναγκάσμεθα ὑπὸ συνηθείας καὶ ἀνεπιστημοσύνης χρῆσθαι αὐτῷ.*

5 *διάλεκτος.* Cf. ad p. 146 B.

9 *συγχωρεῖσθαι* eodem modo cum duplici accusativo coniunctum Tim. 86 B *νόσον μὲν δὴ ψυχῆς ἄνοιαν ξυγχωρητέον.*

10 *εἰ μή τί πως — λέγει.* 'Formula haec frequentissima est. De rep. VI 497 A *ἐμοὶ μὲν δοκεῖ μετρίως εἰρῆσθαι, εἰ μὴ ἔτ' ἄλλο λέγεις τι σύ.*' Heindorfius. Cf. Stallbaumius ad remp. IV 430 B.

14 *κατὰ τὰς συνθήκας* sc. *ἐμὲ ἀπαλλαχθῆναί σοι ἀποκρινόμενον, ἐπειδὴ — σχοίη.* De pactione ipsa cf. p. 169 C.

17 *τοὺς φάσκοντας.* Eleaticos dicit philosophos. Cf. prol. p. 22.

21 *τῶν ἐπιλοίπων* 'quae praeter illam Protagorae sententiam afferri possunt ad tuendum illud *ἐπιστήμην εἶναι αἴσθησιν.*' Hdf.

ΘΕΟ. Ἱππέας εἰς πεδίον προκαλεῖ Σωκράτη εἰς λόγους προκαλούμενος· ἐρώτα οὖν καὶ ἀκούσει.

ΣΩ. Ἀλλά μοι δοκῶ, ὦ Θεόδωρε, περί γε ὧν κελεύει
E Θεαίτητος οὐ πείσεσθαι αὐτῷ.

ΘΕΟ. Τί δὴ οὖν οὐ πείσεσθαι;

ΣΩ. Μέλισσον μὲν καὶ τοὺς ἄλλους, οἳ ἓν ἑστὸς λέγουσι τὸ πᾶν, αἰσχυνόμενος μὴ φορτικῶς σκοπῶμεν, ἧττον αἰσχύνομαι ἢ ἕνα ὄντα Παρμενίδην. Παρμενίδης δέ μοι φαίνεται, τὸ τοῦ Ὁμήρου, αἰδοῖός τέ μοι εἶναι ἅμα δεινός τε. συμπροσέμιξα γὰρ δὴ τῷ ἀνδρὶ πάνυ νέος πάνυ πρεσβύτῃ, καί μοι ἐφάνη βάθος τι ἔχειν παντάπασι γεν-
184 ναῖον. φοβοῦμαι οὖν μὴ οὔτε τὰ λεγόμενα ξυνιῶμεν, τί τε διανοούμενος εἶπε πολὺ πλέον λειπώμεθα, καὶ τὸ μέγιστον, οὗ ἕνεκα ὁ λόγος ὥρμηται, ἐπιστήμης πέρι, τί ποτ' ἐστίν, ἄσκεπτον γένηται ὑπὸ τῶν ἐπεισκωμαζόντων λόγων, εἴ τις αὐτοῖς πείσεται· ἄλλως τε καὶ ὃν νῦν ἐγείρομεν πλήθει ἀμήχανον, εἴτε τις ἐν παρέργῳ σκέψεται, ἀνάξι' ἂν πάθοι, εἴτε ἱκανῶς, μηκυνόμενος τὸ τῆς ἐπιστήμης ἀφα-
B νιεῖ. δεῖ δὲ οὐδέτερα, ἀλλὰ Θεαίτητον ὧν κυεῖ περὶ ἐπιστήμης πειρᾶσθαι ἡμᾶς τῇ μαιευτικῇ τέχνῃ ἀπολῦσαι.

7 σκοπῶμεν 𝔄 Δᵃ Πᵃ *Bkk.*, σκώπτωμεν ς auctore Cornario. 9 μοι εἶναι ἅμα Δᵃ Πᵃ Bᵃ Zʳ ς *Tur.*, εἶναι om. *Hdf. Bkk.* 16 ὂν 𝔄 Δ Π *Bkk.*, ὃ ς. 19 ὂν 𝔄 Δ Πᵉ.

1 Ἱππέας εἰς πεδίον προκαλεῖ. Schol. R. Ἱππεῖς προκαλεῖσθαι εἰς πεδίον, ἐπὶ τῶν τοὺς ἔν τισι βελτίους καὶ ἐπιστημονικωτέρους αὐτῶν εἰς ἔριν προκαλουμένων. Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ καὶ Μένανδρος Καταψευδομένῳ. γράφεται δὲ καὶ ἵππον εἰς πεδίον προκαλεῖσθαι ἐπὶ τῶν εἰς ἃ βούλεταί τις προκαλούντων. Cf. Leutschius ad Diog. V.`II 96.

3 Ἀλλά μοι δοκῶ — οὐ πείσεσθαι. 'Non placet mihi s. non lubet — obsequi. Loquendi genus illustravimus ad Phaedr. 230E.' Heind.

6 Μέλισσον. Cf. prol. p. 22 sq.

9 τὸ τοῦ Ὁμήρου. Il. III 172 αἰδοῖός τέ μοί ἐσσι, φίλε ἑκυρέ, δεινός τε. Od. VIII 22 δεινός τ' αἰδοῖός τε.

10 συμπροσέμιξα. Cf. prol. p. 22.

12 τί τε διαν. — λειπώμεθα, ne simus multo inferiores, quam qui assequamur quid sentiat. Eodem modo p. 192D ἀπολείπεσθαι dictum est: Νῦν πολὺ πλεῖον ἀπελείφθην ἢ τότε. Cf. ad p. 155C.

16 ἄλλως τε καί. Particula καὶ plane non pertinet ad ἄλλως τε, sed coniungenda est cum sequentibus. ἄλλως τε autem est aliterque, praetereaque, adde quod et Germanice verti potest *und vollends*. Phaed. 87 D ἀλλὰ γὰρ ἂν φαίη ἑκάστην τῶν ψυχῶν πολλὰ σώματα κατατρίβειν, ἄλλως τε καὶ εἰ πολλὰ ἔτη βιῴη. Cf. G. Hermannus ad Viger. 779 sq.

ἐγείρομεν. Cf. ad p. 163A.

19 δεῖ δὲ οὐδέτερα. Gorg. 491D ἢ τοῦτο μὲν οὐδὲν δεῖ αὐτὸν ἑαυτοῦ ἄρχειν, τῶν δὲ ἄλλων.

ὧν κυεῖ. Cf. p. 151B ταῦτα

ΘΕΟ. Ἀλλὰ χρή, εἰ δοκεῖ, οὕτω ποιεῖν. 184

ΣΩ. Ἔτι τοίνυν, ὦ Θεαίτητε, τοσόνδε περὶ τῶν εἰρημένων ἐπίσκεψαι. αἴσθησιν γὰρ δὴ ἐπιστήμην ἀπεκρίνω. ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν τίς σε ὧδ' ἐρωτῴη· τῷ τὰ λευκὰ καὶ μέλανα ὁρᾷ ἄνθρωπος καὶ τῷ τὰ ὀξέα καὶ βαρέα ἀκούει; εἴποις ἄν, οἶμαι, ὄμμασί τε καὶ ὠσίν.

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὐχερὲς τῶν ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων C
καὶ μὴ δι' ἀκριβείας ἐξεταζόμενον τὰ μὲν πολλὰ οὐκ ἀγεννές, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τούτου ἐναντίον ἀνελεύθερον, ἔστι δὲ ὅτε ἀναγκαῖον, οἷον καὶ νῦν ἀνάγκη ἐπιλαβέσθαι τῆς ἀποκρίσεως ἣν ἀποκρίνει, ᾗ οὐκ ὀρθή· σκόπει γάρ, ἀπόκρισις ποτέρα ὀρθοτέρα, ᾧ ὁρῶμεν, τοῦτο εἶναι ὀφθαλμούς, ἢ δι' οὗ ὁρῶμεν, καὶ ᾧ ἀκούομεν, ὦτα, ἢ δι' οὗ ἀκούομεν;

ΘΕΑΙ. Δι' ὧν ἕκαστα αἰσθανόμεθα, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, μᾶλλον ἢ οἷς.

ΣΩ. Δεινὸν γάρ που, ὦ παῖ, εἰ πολλαί τινες ἐν ἡμῖν, D
ὥσπερ ἐν δουρείοις ἵπποις, αἰσθήσεις ἐγκάθηνται, ἀλλὰ μὴ εἰς μίαν τινὰ ἰδέαν, εἴτε ψυχὴν εἴτε ὅ τι δεῖ καλεῖν, πάντα ταῦτα ξυντείνει, ᾗ διὰ τούτων οἷον ὀργάνων αἰσθανόμεθα ὅσα αἰσθητά.

ΘΕΑΙ. Ἀλλά μοι δοκεῖ οὕτως μᾶλλον ἢ ἐκείνως.

1 *ΘΕΟ. Hdf.*, *ΘΕΑΙ.* ς. 21 ὅ τι 𝔄 Δ Π *Bkk.*, ὃ *ς.

δή σοι, ὦ ἄριστε, ἕνεκα τοῦδε ἐμήκυνα, ὑποπτεύων σε, ὥσπερ καὶ αὐτὸς οἴει, ὠδίνειν τι κύοντα ἔνδον.

10 *Τὸ δὲ εὐχερὲς κτλ.* Plato suam scribendi rationem videtur defendere. Cf. Stallbaumius ad remp. VII 533E.

ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων. Cf. ad p. 206D.

12 *τὸ τούτου ἐναντίον ἀνελεύθερον.* 'Tangit Socrates h. l. Protagorae *ὀρθοέπειαν* illam (Phaedr. 267B) et Prodici *ὀνομάτων διαίρεσιν* (Charm. 163D).' Heindorfius.

20 *ὥσπερ ἐν δουρείοις ἵπποις.* Referenda haec sunt ad *δουράτεον ἵππον*, qui Odyss. VIII 492 commemoratur, maxime autem celebratus erat in Leschae poematis. Graecorum enim, qui in illo equo inclusi erant, per se quisque quae percipi possent percepit, non erat communis quaedam omnium perceptio. Cum iis igitur comparandi essent sensus, si per eos solos mente non simul adhibita res perciperemus.

21 *ἰδέα* latiori sensu accipiendum est, nam angustiori *ψυχὴ* non est idea. Cf. Zeller, Phil. d. Griech. II p. 422, 494, 532.

*ΣΩ. Τοῦ δέ τοι ἕνεκα αὐτά σοι διακριβοῦμαι; εἴ τινι
ἡμῶν αὐτῶν τῷ αὐτῷ διὰ μὲν ὀφθαλμῶν ἐφικνούμεθα
λευκῶν τε καὶ μελάνων, διὰ δὲ τῶν ἄλλων ἑτέρων αὖ τι-*
E *νῶν, καὶ ἕξεις ἐρωτώμενος πάντα τὰ τοιαῦτα εἰς τὸ σῶμα
ἀναφέρειν; ἴσως δὲ βέλτιον σὲ λέγειν αὐτὰ ἀποκρινόμενον
μᾶλλον ἢ ἐμὲ ὑπὲρ σοῦ πολυπραγμονεῖν. καί μοι λέγε·
θερμὰ καὶ σκληρὰ καὶ κοῦφα καὶ γλυκέα δι' ὧν αἰσθάνει,
ἆρα οὐ τοῦ σώματος ἕκαστα τίθης; ἢ ἄλλου τινός;*

ΘΕΑΙ. Οὐδενὸς ἄλλου.

ΣΩ. Ἦ καὶ ἐθελήσεις ὁμολογεῖν, ἃ δι' ἑτέρας δυνά-
185 *μεως αἰσθάνει, ἀδύνατον εἶναι δι' ἄλλης ταῦτ' αἰσθέσθαι,
οἷον ἃ δι' ἀκοῆς, δι' ὄψεως, ἢ ἃ δι' ὄψεως, δι' ἀκοῆς;*

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐθελήσω;

ΣΩ. Εἴ τι ἄρα περὶ ἀμφοτέρων διανοεῖ, οὐκ ἂν διά γε τοῦ ἑτέρου ὀργάνου, οὐδ' αὖ διὰ τοῦ ἑτέρου περὶ ἀμφοτέρων αἰσθάνοι' ἄν.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Περὶ δὴ φωνῆς καὶ περὶ χρόας πρῶτον μὲν αὐτὸ τοῦτο περὶ ἀμφοτέρων διανοεῖ, ὅτι ἀμφοτέρω ἐστόν;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι ἑκάτερον ἑκατέρου μὲν ἕτερον, ἑαυτῷ δὲ ταὐτόν;

B *ΘΕΑΙ. Τί μήν;*

ΣΩ. Καὶ ὅτι ἀμφοτέρω δύο, ἑκάτερον δὲ ἕν;

ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτο.

1 *Τοῦ δέ Bkk., Τοῦδέ* ς. 2 *ἐφικνούμεθα* 𝔄Δ[a]Π[a] *Bkk., διικνούμεθα* ς. 7 *σκληρὰ* 𝔄ΔΠ *Bkk., ξηρὰ* *ς. 8 *ἆρα τοῦ* coni. *Hdf.* 11 *εἶναι*, om. in Cς, Platoni reddidit Fischerus. *ταῦτ'* 𝔄ΔΠ *Bkk., ταύτης* ceteri, *τούτων* ς. 19 *ἀμφοτέρων* ˋ*ἢ* 𝔄 ('sunt tria puncta in marg.' Gaisf.), *ἀμφοτέρων ἢ* ΓΣΥΕ *Tur., ἀμφοτέρων ἢ* F, *ἀμφοτέρων οὐ* CHB², *ἀμφοτέρων ἢ* ς, *ἢ* om. *Hdf.*

1 *διακριβεῖσθαι* idem est quod paullo ante dictum erat *δι' ἀκριβείας ἐξετάζειν*. Cf. ad p. 162D.

εἴ τινι. Supple ante haec verba: nempe ut hac ratione exploremus. Cf. Stallbaumius ad Phil. 14B.

τινι ἡμῶν αὐτῶν τῷ αὐτῷ h. e. *μιᾷ τινι ἰδέᾳ, εἰς ἣν πάντα ταῦτα ξυντείνει.*

7 *θερμὰ καὶ σκληρά.* 'Verba sic ordinanda: *ἆρα οὐχ ἕκαστα, δι' ὧν αἰσθάνει θερμὰ καὶ σκληρὰ — γλυκέα, τίθης τοῦ σώματος;*' Heind.

8 *τοῦ σώματος ἕκαστα τίθης.* Cf. p. 186A *Ποτέρων οὖν τίθης τὴν οὐσίαν;*

14 *οὐκ — οὐδ'*. Cf. ad. p. 152D. *οὐκ ἂν* 'Int. *διανοοῖο.*' Stb.

ΣΩ. *Οὐκοῦν καὶ εἴτε ἀνομοίω εἴτε ὁμοίω ἀλλήλοιν,* 185 *δυνατὸς εἶ ἐπισκέψασθαι;*

ΘΕΑΙ. *Ἴσως.*

ΣΩ. *Ταῦτα δὴ πάντα διὰ τίνος περὶ αὐτοῖν διανοεῖ; οὔτε γὰρ δι' ἀκοῆς οὔτε δι' ὄψεως οἷόν τε τὸ κοινὸν λαμβάνειν περὶ αὐτῶν. ἔτι δὲ καὶ τόδε τεκμήριον περὶ οὗ λέγομεν· εἰ γὰρ δυνατὸν εἴη ἀμφοτέρω σκέψασθαι, ἆρ' ἐστὸν ἁλμυρὼ ἢ οὔ, οἶσθ' ὅτι ἕξεις εἰπεῖν ᾧ ἐπισκέψει, καὶ τοῦτο οὔτε ὄψις οὔτε ἀκοὴ φαίνεται, ἀλλά τι ἄλλο.* C

ΘΕΑΙ. *Τί δ' οὐ μέλλει; ἥ γε διὰ τῆς γλώττης δύναμις.*

ΣΩ. *Καλῶς λέγεις. ἡ δὲ δὴ διὰ τίνος δύναμις τό τ' ἐπὶ πᾶσι κοινὸν καὶ τὸ ἐπὶ τούτοις δηλοῖ σοι, ᾧ τὸ ἔστιν ἐπονομάζεις καὶ τὸ οὐκ ἔστι καὶ ἃ νῦν δὴ ἠρωτῶμεν περὶ αὐτῶν; τούτοις πᾶσι ποῖα ἀποδώσεις ὄργανα, δι' ὧν αἰσθάνεται ἡμῶν τὸ αἰσθανόμενον ἕκαστα;*

ΘΕΑΙ. *Οὐσίαν λέγεις καὶ τὸ μὴ εἶναι καὶ ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα καὶ τὸ ταὐτόν τε καὶ τὸ ἕτερον, ἔτι δὲ ἕν τε καὶ τὸν ἄλλον ἀριθμὸν περὶ αὐτῶν. δῆλον δὲ ὅτι καὶ* D *ἀρτιόν τε καὶ περιττὸν ἐρωτᾷς, καὶ τἆλλα ὅσα τούτοις ἕπεται, διὰ τίνος ποτὲ τῶν τοῦ σώματος τῇ ψυχῇ αἰσθανόμεθα.*

ΣΩ. *Ὑπέρευ, ὦ Θεαίτητε, ἀκολουθεῖς, καὶ ἔστιν ἃ ἐρωτῶ αὐτὰ ταῦτα.*

ΘΕΑΙ. *Ἀλλὰ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν, πλήν γ' ὅτι μοι δοκεῖ τὴν ἀρχὴν οὐδ' εἶναι*

6 *περὶ οὗ* 𝔄 *ΔΠ Bkk.*, *οὗ* ς. 12 *δὲ δὴ διὰ* 𝔄 *ΔΠ Hdf.*, *δὲ διὰ* ς. 14 *καὶ* ante *ἃ* add. *Π*[2] *Bkk.*, addendum esse iam *Hdf.* viderat. *δὴ ἠρωτῶμεν*] *διηρωτῶμεν* Z[r], *διερωτῶμεν ΣΥ*, *δὴ πρώτωι μὲν* 𝔄 *Δ*[e] *Π*[1e], *δὴ πρώτω μὲν Δ*[a].

6 *τεκμήριον περὶ οὗ λέγομεν.* Hipp. mai. 283 A *τοῦτο μὲν οὖν μοι δοκεῖς καλὸν τεκμήριον ἀποφαίνειν περὶ σοφίας.* Hdf.

10 *Τί δ' οὐ μέλλει* sc. *τοῦτο ἄλλο τι φαίνεσθαι; φαίνεται γὰρ ἥ γε διὰ τῆς γλ. δ.* Eadem formula legitur de rep. VIII 566 D X 605 C.

13 *ᾧ τὸ ἔστιν ἐπονομάζεις.* Phaed. 75 D *οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο, ὃ ἔστι.* De hoc loquendi genere *ἐπονομάζειν τινί τι* cf. Stallbaumius ad remp. IX 580 E.

18 *τὸ ταὐτὸν* a Platone fictum in usum philosophiae, ut *ὁμοιότης, ἀνομοιότης, ποιότης*, al.

20 *ἄρτιόν τε καὶ περιττόν.* Cf. ad p. 178 D.

23 *Ὑπέρευ* hoc uno loco apud Platonem legitur.

ἀκολουθεῖς. Cf. ad p. 155 C.

τοιοῦτον οὐδὲν τούτοις ὄργανον ἴδιον ὥσπερ ἐκείνοις, ἀλλ'
E αὐτὴ δι' αὑτῆς ἡ ψυχὴ τὰ κοινά μοι φαίνεται περὶ πάντων ἐπισκοπεῖν.

ΣΩ. Καλὸς γὰρ εἶ, ὦ Θεαίτητε, καὶ οὐχ, ὡς ἔλεγε Θεόδωρος, αἰσχρός· ὁ γὰρ καλῶς λέγων καλός τε καὶ ἀγαθός. πρὸς δὲ τῷ καλῷ εὖ ἐποίησάς με μάλα συχνοῦ λόγου ἀπαλλάξας, εἰ φαίνεταί σοι τὰ μὲν αὐτὴ δι' αὑτῆς ἡ ψυχὴ ἐπισκοπεῖν, τὰ δὲ διὰ τῶν τοῦ σώματος δυνάμεων. τοῦτο γὰρ ἦν ὃ καὶ αὐτῷ μοι ἐδόκει, ἐβουλόμην δὲ καὶ σοὶ δόξαι.

186 ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὴν φαίνεταί γε.

XXX. ΣΩ. Ποτέρων οὖν τίθης τὴν οὐσίαν; τοῦτο γὰρ μάλιστα ἐπὶ πάντων παρέπεται.

ΘΕΑΙ. Ἐγὼ μὲν ὧν αὐτὴ ἡ ψυχὴ καθ' αὑτὴν ἐπορέγεται.

ΣΩ. Ἦ καὶ τὸ ὅμοιον καὶ τὸ ἀνόμοιον καὶ τὸ ταὐτὸν καὶ ἕτερον;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δὲ καλὸν καὶ αἰσχρὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν;

ΘΕΑΙ. Καὶ τούτων μοι δοκεῖ ἐν τοῖς μάλιστα πρὸς ἄλληλα σκοπεῖσθαι τὴν οὐσίαν, ἀναλογιζομένη ἐν ἑαυτῇ
B τὰ γεγονότα καὶ τὰ παρόντα πρὸς τὰ μέλλοντα.

1 ὀργανίδιον 𝔄^{c} Δ^{e} Π^{1e}. 16 καὶ τὸ ἕτερον Γ *Hsch.* 18 δαὶ ΔΣc𝔄^{2} *Bkk.*, δὲ ς.

1 ὥσπερ ἐκείνοις, rebus, quae sentiuntur.

4 ὡς ἔλεγε Θεόδωρος: p. 143E.

5 καλός τε καὶ ἀγαθός. Euthyd. 284C εἰσὶ γάρ τινες, οἳ λέγουσι τὰ πράγματα ὡς ἔχει; εἰσὶ μέντοι — οἱ καλοί τε κἀγαθοὶ καὶ οἱ τἀληθῆ λέγοντες. Hdf.

6 πρὸς δὲ τῷ καλῷ sc. εἶναι, quod ex praecedentibus καλὸς γὰρ εἶ mente repetendum est. Cf. Sauppium ad Prot. 358D.

εὖ ἐποίησας — ἀπαλλάξας. Euthyd. 282C εὖ ἐποίησας ἀπαλλάξας με σκέψεως πολλῆς. ἀπαλλάσσειν τινά τινος est aliquem a re molesta odiosaque liberare. Cf. Heindorfius ad Hipp. mai. 291B.

18 καλὸν καὶ αἰσχρόν. Articulus in his notionum diversarum paribus non repetitus est ut saepe apud Platonem. Cf. Stallbaumius ad Alc. I, 117A.

19 ἐν τοῖς μάλιστα cum feminino coniunctum. Cf. G. Hermannus ad Viger. p. 786.

20 τὴν οὐσίαν hic et paullo post τὴν οὐσίαν τῆς ἐναντιότητος Plato ampliore sensu posuit, ut non sit idem quod τὸ εἶναι, sed idem quod τὸ ὅ τι ἐστίν; significat enim vim naturamque rerum. Contra Ribbingius I p. 153 discrimen inter τὴν οὐσίαν et τὸ ὅτι ἐστίν esse negat.

ἀναλογιζομένη κτλ. Ita addita haec esse Schleiermacherus putat, ut tantum ad ἀγαθὸν καὶ κακὸν referenda et haec quidem accipienda sint de ὠφέλιμον καὶ διαφθεῖρον. Cf. Meno p. 87E πάντα γὰρ ἀγαθὰ ὠφέλιμα. Hac ratione concinunt cum iis, quae

ΣΩ. Ἔχε δή· ἄλλο τι τοῦ μὲν σκληροῦ τὴν σκληρότητα διὰ τῆς ἐπαφῆς αἰσθήσεται καὶ τοῦ μαλακοῦ τὴν μαλακότητα ὡσαύτως; 186

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὴν δέ γε οὐσίαν καὶ ὅ τι ἐστὸν καὶ τὴν ἐναντιότητα πρὸς ἀλλήλω καὶ τὴν οὐσίαν αὖ τῆς ἐναντιότητος αὐτὴ ἡ ψυχὴ ἐπανιοῦσα καὶ συμβάλλουσα πρὸς ἄλληλα κρίνειν πειρᾶται ἡμῖν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὲν εὐθὺς γενομένοις πάρεστι φύσει αἰσθάνεσθαι ἀνθρώποις τε καὶ θηρίοις, ὅσα διὰ τοῦ σώ- C ματος παθήματα ἐπὶ τὴν ψυχὴν τείνει, τὰ δὲ περὶ τούτων ἀναλογίσματα πρός τε οὐσίαν καὶ ὠφέλειαν μόγις καὶ ἐν χρόνῳ διὰ πολλῶν πραγμάτων καὶ παιδείας παραγίγνεται οἷς ἂν καὶ παραγίγνηται;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Οἷόν τε οὖν ἀληθείας τυχεῖν ᾧ μηδὲ οὐσίας;

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Οὗ δὲ ἀληθείας τις ἀτυχήσει, ποτὲ τούτου ἐπιστήμων ἔσται;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἄν, ὦ Σώκρατες; D

ΣΩ. Ἐν μὲν ἄρα τοῖς παθήμασιν οὐκ ἔνι ἐπιστήμη, ἐν δὲ τῷ περὶ ἐκείνων συλλογισμῷ· οὐσίας γὰρ καὶ ἀληθείας ἐνταῦθα μέν, ὡς ἔοικε, δυνατὸν ἅψασθαι, ἐκεῖ δὲ ἀδύνατον.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

17 οὗ *Hsch.* de Heindorfi coniectura. 26 φαίνεται ἢ οὔ: ταὐτὸν 𝔄Δ[a].

supra p. 178 A 179 A de utili ad futurum tempus relato disputata sunt atque fortasse etiam referendum est huc, quod p. 186 C sequitur *πρός τε οὐσίαν καὶ ὠφέλειαν*.

13 *ἐν χρόνῳ* 'multo post.' Astius. Fortasse rectius Schleiermacherus: *mit der Zeit*.

17 *ᾧ*. 'Ad dat. hunc repetendum est *οἷόν τε*, potestne illud verum assequi, quod ne *οὐσίαν* quidem assequi potest?, ut declarant illa mox *Ξύμπαν ἄρ' αὐτὸ καλεῖς αἴσθησιν; Ἀνάγκη. Ὧι γε, φαμέν, οὐ μέτεστιν ἀληθείας ἅψασθαι· οὐδὲ γὰρ οὐσίας*.' Heindorfius. Sed fortasse praestat *ᾧ* habere masculinum.

19 *Οὗ δὲ ἀληθείας*. Tria h. l. a Platone distingui manifestum est, *οὐσίαν ἀλήθειαν ἐπιστήμην*. Atque *οὐσία* quidem est *τὸ εἶναι*, *das objective Sein*, *ἀλήθεια* est *οὐσία* mente percepta, ita ut idem fere sit quod *σοφία* p. 145 E *das subjectiv erfasste Sein*. Qui autem verum assecutus est, ei tribuitur *ἐπιστήμη*.

ΣΩ. *Ἦ οὖν ταὐτὸν ἐκεῖνό τε καὶ τοῦτο καλεῖς, τοσαύτας διαφορὰς ἔχοντε;*

ΘΕΑΙ. *Οὔκουν δὴ δίκαιόν γε.*

ΣΩ. *Τί οὖν δὴ ἐκείνῳ ἀποδίδως ὄνομα, τῷ ὁρᾶν ἀκούειν ὀσφραίνεσθαι ψύχεσθαι θερμαίνεσθαι;*

E *ΘΕΑΙ.* *Αἰσθάνεσθαι ἔγωγε· τί γὰρ ἄλλο;*

ΣΩ. *Ξύμπαν ἄρ' αὐτὸ καλεῖς αἴσθησιν;*

ΘΕΑΙ. *Ἀνάγκη.*

ΣΩ. *Ὧι γε, φαμέν, οὐ μέτεστιν ἀληθείας ἅψασθαι· οὐδὲ γὰρ οὐσίας.*

ΘΕΑΙ. *Οὐ γὰρ οὖν.*

ΣΩ. *Οὐδ' ἄρ' ἐπιστήμης.*

ΘΕΑΙ. *Οὐ γάρ.*

ΣΩ. *Οὐκ ἄρ' ἂν εἴη ποτέ, ὦ Θεαίτητε, αἴσθησίς τε καὶ ἐπιστήμη ταὐτόν.*

ΘΕΑΙ. *Οὐ φαίνεται, ὦ Σώκρατες. καὶ μάλιστά γε νῦν καταφανέστατον γέγονεν ἄλλο ὂν αἰσθήσεως ἐπιστήμη.*

187 *ΣΩ.* *Ἀλλ' οὔ τι μὲν δὴ τούτου γε ἕνεκα ἠρχόμεθα διαλεγόμενοι, ἵνα εὕρωμεν τί ποτ' οὐκ ἔστ' ἐπιστήμη, ἀλλὰ τί ἔστιν. ὅμως δὲ τοσοῦτόν γε προβεβήκαμεν, ὥστε μὴ ζητεῖν αὐτὴν ἐν αἰσθήσει τὸ παράπαν, ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ τῷ ὀνόματι, ὅ τι ποτ' ἔχει ἡ ψυχή, ὅταν αὐτὴ καθ' αὑτὴν πραγματεύηται περὶ τὰ ὄντα.*

ΘΕΑΙ. *Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε καλεῖται, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐγᾦμαι, δοξάζειν.*

ΣΩ. *Ὀρθῶς γὰρ οἴει, ὦ φίλε. καὶ ὅρα δὴ νῦν πάλιν*

1 *ἢ οὔ Π*[1e]. *τοῦτο] ταυτὸν* 𝔄 *ΔΠ*[1e]. 3 *Οὔκουν ἂν δὴ* ϛ, *ἂν* omittendum cum 𝔄 vidit *Bkk.*, om. etiam *Δ*[a] *Π*[a]. Sed v. Sauppii epist. crit. p. 72. 5 *θερμαίνεσθαι, αἰσθάνεσθαι;: ἔγωγε Δ*[a] *Π*[a] B[a] Ficinus. 6 *μῶν αἰσθάνεσθαι* F[2]. 9 *γε* 𝔄 *ΔΠ Bkk.*, coni. *Hdf.*, *τε* ϛ. 16 *καὶ μάλιστα — ἐπιστήμη* Theaeteto continuant *Δ*[a] *ΓΛΞ* ΣΥB[a]EH *Bkk.*, vulgo relata sunt ad Socratis orationem. 20 *εὕροιμεν Hsch.*

19 *ἠρχόμεθα διαλεγόμενοι, ἵνα εὕρωμεν.* 'Versatur enim adhuc in hac *ζητήσει* Socrates cum Theaeteto.' Heindorfius. Cf. infra p. 205 B *Οὐκοῦν τοῦτο ἵνα μὴ γένηται, ἕτερον αὐτῶν αὐτὴν ἐθέμεθα;* Stb.

22 *ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ τῷ ὀνόματι.* Cf. p. 185 D *ἀλλ' αὐτὴ δι' αὑτῆς ἡ ψυχὴ τὰ κοινά μοι φαίνεται περὶ πάντων ἐπισκοπεῖν.* Cic. acad. II 46, 142 *Plato autem omne iudicium veritatis veritatemque ipsam abductam ab opinionibus et sensibus cogitationis ipsius et mentis esse voluit.*

ἐξ ἀρχῆς πάντα τὰ πρόσθεν ἐξαλείψας, εἴ τι μᾶλλον καθορᾷς, ἐπειδὴ ἐνταῦθα προελήλυθας. καὶ λέγε αὖθις τί ποτ' ἐστὶν ἐπιστήμη. 187 B

XXXI. ΘΕΑΙ. Δόξαν μὲν πᾶσαν εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, ἀδύνατον, ἐπειδὴ καὶ ψευδής ἐστι δόξα· κινδυνεύει δὲ ἡ ἀληθὴς δόξα ἐπιστήμη εἶναι, καί μοι τοῦτο ἀποκεκρίσθω. ἐὰν γὰρ μὴ φανῇ προϊοῦσιν, ὥσπερ τὸ νῦν, ἄλλο τι πειρασόμεθα λέγειν.

ΣΩ. Οὕτω μέντοι χρή, ὦ Θεαίτητε, λέγειν προθύμως μᾶλλον, ἢ ὡς τὸ πρῶτον ὤκνεις ἀποκρίνεσθαι. ἐὰν γὰρ οὕτω δρῶμεν, δυοῖν θάτερα, ἢ εὑρήσομεν ἐφ' ὃ ἐρχόμεθα, C ἢ ἧττον οἰησόμεθα εἰδέναι ὃ μηδαμῇ ἴσμεν· καίτοι οὐκ ἂν εἴη μεμπτὸς μισθὸς ὁ τοιοῦτος. καὶ δὴ καὶ νῦν τί φῄς; δυοῖν ὄντοιν εἰδέοιν δόξης, τοῦ μὲν ἀληθινοῦ, ψευδοῦς δὲ τοῦ ἑτέρου, τὴν ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην ὁρίζει;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε· τοῦτο γὰρ αὖ νῦν μοι φαίνεται.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἔτ' ἄξιον περὶ δόξης ἀναλαβεῖν πάλιν;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

ΣΩ. Θράττει μέ πως νῦν τε καὶ ἄλλοτε δὴ πολλάκις, D ὥστ' ἐν ἀπορίᾳ πολλῇ πρὸς ἐμαυτὸν καὶ πρὸς ἄλλον γεγονέναι, οὐκ ἔχοντα εἰπεῖν τί ποτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ πάθος παρ' ἡμῖν καὶ τίνα τρόπον ἐγγιγνόμενον.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δή;

11 θάτερα 𝔄 Δ Π *Stb.*, θάτερον ς. 14 ἰδέαιν libri.

7 'Ad φανῇ intellegendum est illud ipsum ἀληθὴς δόξα ἐπιστήμη εἶναι.' Buttmannus.

'Post ὥσπερ τὸ νῦν mente repetendum est ποιοῦμεν et sequentibus hoc applicandum.' Buttmannus.

10 ἢ ὡς τὸ πρ. — ἀποκρίνεσθαι. 'Breviter hoc dictum pro ἤ, ὡς τὸ πρῶτον ἐποίησας, ὀκνεῖν ἀποκρίνεσθαι.' Heindorfius.

11 θάτερα. De numero plurali cf. p. 196 C νῦν δὲ ἤτοι οὐκ ἔστι ψευδὴς δόξα, ἢ ἅ τις οἶδεν, οἷόν τε μὴ εἰδέναι· καὶ τούτων πότερα αἱρεῖ;

12 καίτοι οὐκ ἂν εἴη μ. Alc. I 118 A αὕτη ἄρα ἡ ἄγνοια (sc. τῶν μὴ εἰδότων οἰομένων δ' εἰδέναι) τῶν κακῶν αἰτία καὶ ἡ ἐπονείδιστος ἀμαθία.

15 ὁρίζει cum dupplici accusativo, ut p. 208 B ἴσως γὰρ οὐ τοῦτό τις αὐτὸν ὁριεῖται. εἶναι additum est p. 158 E οἱ τὰ ἀεὶ δοκοῦντα ὁριζόμενοι τῷ δοκοῦντι εἶναι ἀληθῆ et p. 190 D εἴ τις ὁριεῖται δόξαν εἶναι ψευδῆ τὸ ἑτεροδοξεῖν.

19 Θράττει. 'Eodem modo Parm. 130 D ἤδη μέντοι ποτέ με καὶ ἔθραξε μή τι ᾖ περὶ πάντων ταὐτόν. Nam in Phaedr. 242 C additum est τι.' Heindorfius. Cf. ad p. 171 A.

20 πρὸς ἐμαυτόν. Cf. apol. 21 D πρὸς ἐμαυτὸν δ' οὖν ἀπιὼν ἐλογιζόμην, ubi v. Stallbaumius.

ΣΩ. Τὸ δοξάζειν τινὰ ψευδῆ. σκοπῶ δή καὶ νῦν ἔτι διστάζων, πότερον ἐάσωμεν αὐτὸ ἢ ἐπισκεψώμεθα ἄλλον τρόπον ἢ ὀλίγον πρότερον.

ΘΕΑΙ. Τί μήν, ὦ Σώκρατες, εἴπερ γε καὶ ὁπῃοῦν φαίνεται δεῖν; ἄρτι γὰρ οὐ κακῶς γε σὺ καὶ Θεόδωρος ἐλέγετε σχολῆς πέρι, ὡς οὐδὲν ἐν τοῖς τοιοῖσδε κατεπείγει.

E ΣΩ. Ὀρθῶς ὑπέμνησας. ἴσως γὰρ οὐκ ἀπὸ καιροῦ πάλιν ὥσπερ ἴχνος μετελθεῖν. κρεῖττον γάρ που σμικρὸν εὖ ἢ πολὺ μὴ ἱκανῶς περᾶναι.

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Πῶς οὖν; τί δὴ καὶ λέγομεν; ψευδῆ φαμὲν ἑκάστοτε εἶναι δόξαν, καί τινα ἡμῶν δοξάζειν ψευδῆ, τὸν δ' αὖ ἀληθῆ, ὡς φύσει οὕτως ἐχόντων;

ΘΕΑΙ. Φαμὲν γὰρ δή.

188 ΣΩ. Οὐκοῦν τόδε γ' ἔσθ' ἡμῖν περὶ πάντα καὶ καθ' ἕκαστον, ἤτοι εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι; μανθάνειν γὰρ καὶ ἐπιλανθάνεσθαι μεταξὺ τούτων ὡς ὄντα χαίρειν λέγω ἐν τῷ παρόντι· νῦν γὰρ ἡμῖν πρὸς λόγον ἐστὶν οὐδέν.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Σώκρατες, ἄλλο γ' οὐδὲν λείπεται περὶ ἕκαστον πλὴν εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἤδη ἀνάγκη τὸν δοξάζοντα δοξάζειν ἢ ὧν τι οἶδεν ἢ μὴ οἶδεν;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ μὴν εἰδότα γε μὴ εἰδέναι τὸ αὐτὸ ἢ μὴ εἰ-
B δότα εἰδέναι ἀδύνατον.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

1 δὲ *Hrm.* de Buttmanni coniectura. 2 ἐάσωμεν — ἐπισκεψώμεθα 𝔄ΔΠ *Bkk.*, ἐάσομεν — ἐπισκεψόμεθα *ϛ. 4 ὅπηι γ' οὖν 𝔄, ὅπῃ γοῦν ΔΠ. 5 καὶ ὁ θεόδωρος ΞΣΥϛ *Hsch.*, ὁ om. *Bkk.*

3 πρότερον: p. 182D sq.

5 ἄρτι: p. 172C sq.

6 ἐν τοῖς τοιοῖσδε, in talibus sermonibus quales ii sunt, quos serimus.

8 ἴχνος μετελθεῖν dicitur ut μετιέναι ἴχνος (Phaedr. 276B) et μεταθεῖν ἴχνος (soph. 226A polit. 301E).

13 ἐχόντων. Cf. ad p. 157D.

16 μανθάνειν — χαίρειν λέγω. 'Phileb. 36D Χαίρειν τοίνυν δεῖ λέγειν τοῖς ἄλλοις μήκεσιν ἢ καὶ ὁτῳοῦν τῶν παρὰ τὸ προσῆκον λεγομένων, ac solent sane plerumque haec χαίρειν λέγειν εἰπεῖν φράζειν tertio casu iungi.' Heindorfius. λέγειν vero iubere etiam accusativum adsciscit. Krueger. § 55, 3, 13.

17 ὡς legitime positum ante participium. Cf. Heindorfius ad soph. 242C.

18 πρὸς λόγον ἐστὶν οὐδέν. De hac locutione v. Stallbaumius ad Prot. 343D.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ὁ τὰ ψευδῆ δοξάζων, ἃ οἶδε, ταῦτα οἴεται οὐ ταῦτα εἶναι ἀλλὰ ἕτερα ἄττα ὧν οἶδε, καὶ ἀμφότερα εἰδὼς ἀγνοεῖ ἀμφότερα; 188

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἀδύνατον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' ἆρα, ἃ μὴ οἶδεν, ἡγεῖται αὐτὰ εἶναι ἕτερα ἄττα ὧν μὴ οἶδε, καὶ τοῦτ' ἔστι τῷ μήτε Θεαίτητον μήτε Σωκράτη εἰδότι εἰς τὴν διάνοιαν λαβεῖν ὡς ὁ Σωκράτης Θεαίτητος ἢ ὁ Θεαίτητος Σωκράτης;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἄν; C

ΣΩ. Ἀλλ' οὐ μήν, ἅ γέ τις οἶδεν, οἴεταί που ἃ μὴ οἶδεν αὐτὰ εἶναι, οὐδ' αὖ ἃ μὴ οἶδεν, ἃ οἶδε.

ΘΕΑΙ. Τέρας γὰρ ἔσται.

ΣΩ. Πῶς οὖν ἄν τις ἔτι ψευδῆ δοξάσειεν; ἐκτὸς γὰρ τούτων ἀδύνατόν που δοξάζειν, ἐπείπερ πάντ' ἢ ἴσμεν ἢ οὐκ ἴσμεν, ἐν δὲ τούτοις οὐδαμοῦ φαίνεται δυνατὸν ψευδῆ δοξάσαι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ ταύτῃ σκεπτέον ὃ ζητοῦμεν, κατὰ τὸ εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι ἰόντας, ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶναι καὶ μή; D

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Μὴ ἁπλοῦν ᾖ ὅτι ὁ τὰ μὴ ὄντα περὶ ὁτουοῦν δοξάζων οὐκ ἔσθ' ὡς οὐ ψευδῆ δοξάσει, κἂν ὁπωσοῦν ἄλλως τὰ τῆς διανοίας ἔχῃ.

ΘΕΑΙ. Εἰκός γ' αὖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Πῶς οὖν; τί ἐροῦμεν, ὦ Θεαίτητε, ἐάν τις ἡμᾶς

3 ἀγνοεῖ ἀμφ. 𝔄ΔΠ Tur., ἀγνοεῖ οὖν ἀμφ. ΛEF, ἀγνοεῖ αὖ ἀμφ. ς. 8 ὁ add. 𝔄ΔΠ Bkk., om. ς. 11 ἃ οἶδε om. 𝔄Δ[e] Π[1e]. 12 Τέρας γὰρ ἔσται Socrati tribuunt 𝔄Δ[a]Π[a]B[a]. 13 τις add. 𝔄ΔΠ Bkk., om. ς. 14 πάντ' ἢ Bkk., πάντῃ 𝔄ΔΠ[1e], πάντων ἢ Γ, πάντα ἢ ς. 18 Ἆρ' οὖν coni. Hdf. ὃ ζητοῦμεν] ἐζητοῦμεν 𝔄ΔΠ. 19 εἶναι] εἰδέναι 𝔄ΔΠ[e]ΣYBEFHZ[r]ab et fortasse Ξ.

2 ἕτερα ἄττα ὧν οἶδε. Recte Heindorfius: sed alia quaedam ex iis quae novit. Non recte Wagnerus in Germanicum vertit: *etwas von dem, was er weiss, Verschiedenes*, cui interpretationi non convenit ἀμφότερα εἰδώς.

22 ἁπλοῦν semper est simplex, ut p. 147C φαῦλόν που καὶ ἁπλοῦν εἰπεῖν, ubi paullo ante φαύλως καὶ βραχέως ἀποκρίνασθαι dictum erat. Oppositum ei est, quod varium est ac multiplex; p. 146D ἓν αἰτηθεὶς πολλὰ δίδως καὶ ποικίλα ἀνθ' ἁπλοῦ. Cf. H. Bonitzius, Zeitschr. f. d. öster. Gymn. 1866 p. 726 sq., Hermes II p. 308 sq.

ἀνακρίνῃ· δυνατὸν δὲ ὁτῳοῦν ὃ λέγεται καί τις ἀνθρώπων τὸ μὴ ὂν δοξάσει, εἴτε περὶ τῶν ὄντων του εἴτε αὐτὸ καθ' αὑτό; καὶ ἡμεῖς δή, ὡς ἔοικε, πρὸς ταῦτα φήσομεν·
E *ὅταν γε μὴ ἀληθῆ οἴηται οἰόμενος. ἢ πῶς ἐροῦμεν;*

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἦ οὖν καὶ ἄλλοθί που τὸ τοιοῦτόν ἐστι;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Εἴ τις ὁρᾷ μέν τι, ὁρᾷ δὲ οὐδέν.

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν εἰ ἕν γέ τι ὁρᾷ, τῶν ὄντων τι ὁρᾷ. ἢ σὺ οἴει ποτὲ τὸ ἓν ἐν τοῖς μὴ οὖσιν εἶναι;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ὁ ἄρα ἕν γέ τι ὁρῶν ὄν τι ὁρᾷ.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

189 *ΣΩ. Καὶ ὁ ἄρα τι ἀκούων ἕν γέ τι ἀκούει καὶ ὂν ἀκούει.*

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὁ ἁπτόμενος δή του ἑνός γέ του ἅπτεται καὶ ὄντος, εἴπερ ἑνός;

ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτο.

ΣΩ. Ὁ δὲ δὴ δοξάζων οὐχ ἕν τι δοξάζει;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ὁ δ' ἕν τι δοξάζων οὐκ ὄν τι;

ΘΕΑΙ. Ξυγχωρῶ.

1 *δὴ* coni. *Hdf.* *λέγετε Bkk.* de Buttmanni coniectura. *καί τις Hdf.*, *καὶ τίς Hsch.* cum ϛ. 4 *μὴ ἀληθῆ* 𝔄ΔΠ *Tur.*, *ἀληθῆ μὴ* ϛ. 8 *Εἴ*] *Ἦ* coni. *Hdf.* 13 *ἕν*] *ὂν* 𝔄Δ B^{a}. 15 *γέ*] *τέ Bkk.* 18 *δή που* 𝔄 Δ^{e} Π^{e} *Bkk.*, *δὴ τούτου* E, *δὴ* F, *δή του* *ϛ. *γέ*] *τέ Bkk.* 19 *ὄντος* 𝔄 Δ^{a} B^{a} Z^{r} *Bkk.*, *ὄντος ἅπτεται* ΞΣϛ.

1 *δὲ* est obloquentis et poni solet etiam in interrogationibus praegresso verbo, quo tolli videtur adhibendae huius particulae necessitas. G. Hermannus ad Viger. p. 843. Euthyd. 282A *Ἔτι τοίνυν, ἔφην, τὸ λοιπὸν ἐπισκεψώμεθα· ἐπειδὴ δὲ εὐδαίμονες μὲν εἶναι προθυμούμεθα πάντες κτλ.*, ubi v. Winckelmannus.

λέγεται sc. *ὑφ' ἡμῶν*. Cf. Stallbaumius ad Phil. 39B.

3 *καὶ ἡμεῖς δή*, et nos quidem, qui diximus *ὅτι ὁ τὰ μὴ ὄντα δοξάζων ψευδῆ δοξάζει*, respondebimus.

8 *Εἴ τις — οὐδέν.* 'Explicatur his verbis pronomen *τὸ τοιοῦτον* et *τὸ ποῖον*; ut hic sensus eorum sit: Num etiam alibi tale quid usu venit? Th. Quale tandem? So. Quale hoc est, si quis videt quidem aliquid et tamen nihil videt.' Stallbaumius.

15—18 *γε — καί.* Cf. ad p. 145D.

ΣΩ. Ὁ ἄρα μὴ ὂν δοξάζων οὐδὲν δοξάζει. 189

ΘΕΑΙ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ὅ γε μηδὲν δοξάζων τὸ παράπαν οὐδὲ δοξάζει.

ΘΕΑΙ. Δῆλον, ὡς ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα οἷόν τε τὸ μὴ ὂν δοξάζειν, οὔτε περὶ B
τῶν ὄντων οὔτε αὐτὸ καθ' αὑτό.

ΘΕΑΙ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Ἄλλο τι ἄρ' ἐστὶ τὸ ψευδῆ δοξάζειν τοῦ τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Ἄλλο ἔοικεν.

ΣΩ. Οὔτ' ἄρ' οὕτως οὔτε ὡς ὀλίγον πρότερον ἐσκοποῦμεν, ψευδής ἐστι δόξα ἐν ἡμῖν.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν δή.

XXXII. ΣΩ. Ἀλλ' ἄρα ὧδε γιγνόμενον τοῦτο προσαγορεύομεν;

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΣΩ. Ἀλλοδοξίαν τινὰ οὖσαν ψευδῆ φαμὲν εἶναι δό-
ξαν, ὅταν τίς τι τῶν ὄντων ἄλλο αὖ τῶν ὄντων ἀνταλλα- C
ξάμενος τῇ διανοίᾳ φῇ εἶναι. οὕτω γὰρ ὂν μὲν ἀεὶ δοξάζει, ἕτερον δὲ ἀνθ' ἑτέρου, καὶ ἁμαρτάνων οὗ ἐσκόπει δικαίως ἂν καλοῖτο ψευδῆ δοξάζων.

ΘΕΑΙ. Ὀρθότατά μοι νῦν δοκεῖς εἰρηκέναι. ὅταν γάρ τις ἀντὶ καλοῦ αἰσχρὸν ἢ ἀντὶ αἰσχροῦ καλὸν δοξάζῃ, τότε ὡς ἀληθῶς δοξάζει ψευδῆ.

ΣΩ. Δῆλος εἶ, ὦ Θεαίτητε, καταφρονῶν μου καὶ οὐ δεδιώς.

12 *Οὔτ' ἄρ' Bkk.* de Heusdii coniectura, *Οὔ [τε] γὰρ Cpl., Οὐ γὰρ* ς cum libris. 14 *οὖν*] *οὐ* 𝔄ΔΠ[1e]. 15 *γιγνόμενον τοῦτο* 𝔄ΔΠΓ *Bkk.*, *τοῦ γιγνομένου* ΣΥZ[r], *τοῦτο γιγνόμενον* *ς. 19 *τι*] *του* E[2], om. ceteri.

12 *Οὔτ' ἄρ'.* 'Similiter infra p. 190D *Οὔτ' ἄρ' ἀμφότερον οὔτε τὸ ἕτερον δοξάζοντι ἐγχωρεῖ ἀλλοδοξεῖν*, p. 210A *οὔτε ἄρα αἴσθησις — οὔτε δόξα ἀληθὴς οὔτε μετ' ἀληθοῦς δόξης λόγος προσγιγνόμενος ἐπιστήμη ἂν εἴη.*' Heusdius, spec. crit. p. 46 sq.

15 *Ἀλλ' ἄρα ὧδε γιγν.* 'Num vero hoc modo oriens illud eo nomine (falsae opinionis) appellamus? Stallbaumius. Cf. ad p. 147D.

18 *Ἀλλοδοξίαν τινὰ οὖσαν*, 'quatenus *ἀλλοδοξία* quaedam est opinio aliqua, falsam eam esse dicimus.' Heindorfius.

26 *Δῆλος εἶ.* 'Premit Socrates Theaeteti illud *ὡς ἀληθῶς* vocabulo *ψευδῆ* adiunctum. Confi-

189 ΘΕΑΙ. Τί μάλιστα;

ΣΩ. Οὐκ ἄν, οἶμαι, σοὶ δοκῶ τοῦ ἀληθῶς ψεύδους
D ἀντιλαβέσθαι, ἐρόμενος εἰ οἷόν τε ταχὺ βραδέως ἢ κοῦφον βαρέως ἢ ἄλλο τι ἐναντίον μὴ κατὰ τὴν αὑτοῦ φύσιν ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ ἐναντίου γίγνεσθαι ἑαυτῷ ἐναντίως. τοῦτο μὲν οὖν, ἵνα μὴ μάτην θαρρήσῃς, ἀφίημι. ἀρέσκει δέ, ὡς φῄς, τὸ τὰ ψευδῆ δοξάζειν ἀλλοδοξεῖν εἶναι;

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα κατὰ τὴν σὴν δόξαν ἕτερόν τι ὡς ἕτερον καὶ μὴ ὡς ἐκεῖνο τῇ διανοίᾳ τίθεσθαι.

ΘΕΑΙ. Ἔστι μέντοι.

ΣΩ. Ὅταν οὖν τοῦθ' ἡ διάνοιά του δρᾷ, οὐ καὶ
E ἀνάγκη αὐτὴν ἤτοι ἀμφότερα ἢ τὸ ἕτερον διανοεῖσθαι;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἤτοι ἅμα γε ἢ ἐν μέρει;

ΘΕΑΙ. Κάλλιστα.

ΣΩ. Τὸ δὲ διανοεῖσθαι ἆρ' ὅπερ ἐγὼ καλεῖς;

ΘΕΑΙ. Τί καλῶν;

ΣΩ. Λόγον ὃν αὐτὴ πρὸς αὑτὴν ἡ ψυχὴ διεξέρχεται περὶ ὧν ἂν σκοπῇ. ὥς γε μὴ εἰδώς σοι ἀποφαίνομαι.

2 ψεύδους ΔΠ[1e] *Bkk.*, ψευδοῦς ς. 15 Ἤτοι — μέρει Theaeteto, 16 Κάλλιστα Socrati tribuit R. Hirzelius, de bonis in fine Phil. enum. p. 79. 16 Κάλλιστα] Καὶ μάλιστα Heusdius.

denter, inquit, locutus es nihil me veritus. Non me putas illud tuum ἀληθῶς ψευδὲς reprehensurum, cum tamen, ut ταχὺ non potest fieri βραδέως aut κοῦφον βαρέως, ita ne ψευδὲς quidem aliquid ἀληθῶς possit δοξάζεσθαι. Nam ψευδὲς et ἀληθῶς inter se repugnant. Sed tamen, ut aliquid ex ista confidentia proficias, missum hoc faciam.' Heindorfius.

6 ἵνα μὴ μάτην θαρρήσῃς. P. 163C οὐκ ἄξιόν σοι πρὸς ταῦτα ἀμφισβητῆσαι, ἵνα καὶ αὐξάνῃ. Cpl.

13 τὸ ἕτερον h. l. est alterutrum, ut p. 190C ἐατέον δὲ καὶ σοὶ τὸ ῥῆμα περὶ τοῦ ἑτέρου, ib. D Οὔτ' ἄρ' ἀμφότερα οὔτε τὸ ἕτερον δοξάζοντι ἐγχωρεῖ ἀλλοδοξεῖν.

15 Ἤτοι ἅμα — μέρει; Si quis ambas res confundit, eas simul cogitet, si alterutram confundit, unam post alteram cogitet necesse est. Plato hoc addit, quo magis quae modo dixerat intellegantur.

19 Λόγον. 'Eandem rei definitionem habes sophist. 263E Οὐκοῦν διάνοια μὲν καὶ λόγος ταὐτόν, πλὴν ὁ μὲν ἐντὸς τῆς ψυχῆς πρὸς αὑτὴν διάλογος ἄνευ φωνῆς γιγνόμενος τοῦτ' αὐτὸ ἡμῖν ἐπωνομάσθη, διάνοια;' Stallb.

τοῦτο γάρ μοι ἰνδάλλεται διανοουμένη οὐκ ἄλλο τι ἢ διαλέγεσθαι, αὐτὴ ἑαυτὴν ἐρωτῶσα καὶ ἀποκρινομένη, καὶ 190 *φάσκουσα καὶ οὐ φάσκουσα. ὅταν δὲ ὁρίσασα, εἴτε βραδύτερον εἴτε καὶ ὀξύτερον ἐπαΐξασα, τὸ αὐτὸ ἤδη φῇ καὶ μὴ διστάζῃ, δόξαν ταύτην τίθεμεν αὐτῆς. ὥστ᾽ ἔγωγε τὸ δοξάζειν λέγειν καλῶ καὶ τὴν δόξαν λόγον εἰρημένον, οὐ μέντοι πρὸς ἄλλον οὐδὲ φωνῇ, ἀλλὰ σιγῇ πρὸς αὑτόν. σὺ δὲ τί;*

ΘΕΑΙ. Κἀγώ.

ΣΩ. Ὅταν ἄρα τις τὸ ἕτερον ἕτερον δοξάζῃ, καὶ φησίν, ὡς ἔοικε, τὸ ἕτερον ἕτερον εἶναι πρὸς ἑαυτόν.

ΘΕΑΙ. Τί μήν; B

ΣΩ. Ἀναμιμνῄσκου δὴ εἰ πώποτ᾽ εἶπες πρὸς σεαυτὸν ὅτι παντὸς μᾶλλον τό τοι καλὸν αἰσχρόν ἐστιν ἢ τὸ ἄδικον δίκαιον, ἢ καί, τὸ πάντων κεφάλαιον, σκόπει εἴ ποτ᾽ ἐπεχείρησας σεαυτὸν πείθειν ὡς παντὸς μᾶλλον τὸ ἕτερον ἕτερόν ἐστιν, ἢ πᾶν τοὐναντίον οὐδ᾽ ἐν ὕπνῳ πώποτε ἐτόλμησας εἰπεῖν πρὸς σεαυτὸν ὡς παντάπασιν ἄρα τὰ περιττὰ ἄρτιά ἐστιν ἤ τι ἄλλο τοιοῦτον.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἄλλον δέ τινα οἴει ὑγιαίνοντα ἢ μαινόμενον τολ- C

4 *καὶ* post *εἴτε* add. 𝔄 *Δ Π Bkk.*, om. ς. 14 '*τοι* malim abesse.' Winckelmannus. 15 *ποτ᾽*] *τ᾽* 𝔄 *Δ*[e] *Π*[1e]. 21 'alium quempiam sive prudentem sive insanum.' Ficinus. *ὑγιαίνοντα* delendum putavit *Hdf.*, *ἢ μαινόμενον* glossema habet Hoenebeek Hissink p. 60.

1 *οὐκ ἄλλο τι* sc. *ποιεῖν ἤ*, nihil aliud quam. *ἢ* refertur ad *ἄλλο*, ita ut res inter se comparentur. Cf. p. 195 E *τὰ ἕνδεκα, ἃ μηδὲν ἄλλο ἢ διανοεῖταί τις*, p. 206 A *Ὡς οὐδὲν ἄλλο* (sc. *ποιῶν*) *μανθάνων διετέλεσας ἢ τὰ στοιχεῖα κτλ.* Aliter dictum est *μηδὲν ἀλλ᾽ ἢ* p. 167 E.

διαλέγεσθαι. Pro *διαλέγεσθαι* Plato saepe usurpat *ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι*, ut p. 168 D. Cf. Stallbaumius ad Phaed. 75 D.

14 *τό τοι καλόν.* Sophist. 261 C *νῦν δ᾽ ἐπεὶ — τοῦτο ὃ λέγεις διαπεπέρανται, τό τοι μέγιστον ἡμῖν τεῖχος ᾑρημένον ἂν εἴη.* Leg. IX 859 E *ἴδωμεν δὲ ὡς, εἰ πάντ᾽ ἐστὶ καλά, ὅσα δικαιοσύνης ἔχεται, τῶν πάντων τοι καὶ τὰ παθήματα ἡμῖν ἐστι σχεδὸν τοῖς ποιήμασιν ἴσα.* Hdf.

21 *Ἄλλον δέ τινα.* Socrates non Theaetetum solum, sed etiam alium quemquam, qualiscunque is sit, res diversas confundere non posse magna orationis vi dicit.

ὑγιαίνοντα ἢ μαινόμενον. 'Iniuria Heindorfius *ὑγιαίνοντα* expunxit, nam sententiam comparare voluit ex hoc membro solo, neglecto altero. At si contraria inter se iuncta explicantur, iis apparet interrogativum 'unquam' circumscribi. Cf. C. F. Hermannus ad remp. VII 529 B.' Schanzius, sp. crit. p. 23 sq.

190 μῆσαι σπουδῇ πρὸς ἑαυτὸν εἰπεῖν ἀναπείθοντα αὐτὸν ὡς ἀνάγκη τὸν βοῦν ἵππον εἶναι ἢ τὰ δύο ἕν;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ τὸ λέγειν πρὸς ἑαυτὸν δοξάζειν ἐστίν, οὐδεὶς ἀμφότερά γε λέγων καὶ δοξάζων καὶ ἐφαπτόμενος ἀμφοῖν τῇ ψυχῇ εἴποι ἂν καὶ δοξάσειεν ὡς τὸ ἕτερον ἕτερόν ἐστιν. ἐατέον δὲ καὶ σοὶ τὸ ῥῆμα περὶ τοῦ ἑτέρου. λέγω γὰρ αὐτὸ τῇδε, μηδένα δοξάζειν ὡς τὸ αἰσχρὸν καλὸν
D ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων.

ΘΕΑΙ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, ἐῶ τε καί μοι δοκεῖ ὡς λέγεις.

ΣΩ. Ἄμφω μὲν ἄρα δοξάζοντα ἀδύνατον τὸ ἕτερον ἕτερον δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τὸ ἕτερόν γε μόνον δοξάζων, τὸ δὲ ἕτερον μηδαμῇ, οὐδέποτε δοξάσει τὸ ἕτερον ἕτερον εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις· ἀναγκάζοιτο γὰρ ἂν ἐφάπτεσθαι καὶ οὗ μὴ δοξάζει.

ΣΩ. Οὔτ' ἄρ' ἀμφότερα οὔτε τὸ ἕτερον δοξάζοντι ἐγ-
E χωρεῖ ἀλλοδοξεῖν. ὥστ' εἴ τις ὁριεῖται δόξαν εἶναι ψευδῆ τὸ ἑτεροδοξεῖν, οὐδὲν ἂν λέγοι· οὔτε γὰρ ταύτῃ οὔτε κατὰ τὰ πρότερα φαίνεται ψευδὴς ἐν ἡμῖν οὖσα δόξα.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

XXXIII. ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι, ὦ Θεαίτητε, εἰ τοῦτο μὴ φανήσεται ὄν, πολλὰ ἀναγκασθησόμεθα ὁμολογεῖν καὶ ἄτοπα.

2 βοῦν ἵππον 𝔄ΔΠ *Bkk.*, ἵππον βοῦν ς. 5 γε add. 𝔄ΔΠ *Bkk.*, om. ς. 7 ῥῆμα] ῥῆμα ἐπὶ τῶν ἐν μέρει, ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα ἕτερον τῷ ἑτέρῳ κατὰ ῥῆμα ταὐτόν ἐστι (ἐστιν 𝔄[1c]) 𝔄ΔΠΓ et marg. ΣBCa. In textum recepit omissis περὶ τοῦ ἑτέρου quae sequuntur *Hrm.* 8 αὐτὸ τῇδε,] αὖ, τῇδε Schleiermacherus. 12 τὸ] τό τε 𝔄ΔΠ. 17 ἀναγκάζοιτο — δοξάζει Theaeteto reddidit *Hdf.*, Socrati tribuerat ς.

7 ἐατέον δὲ καὶ σοὶ τὸ ῥ., sed etiam mittendum est tibi quod de re alterutra dictum erat. Socrates enim p. 189E duas res ita posse confundi dixerat, ut quis ambas cogitet aut alterutram. Iam hoc loco postquam fieri posse negavit ut quis ambas res cogitans unam putet esse alteram, dicendum ei est de re alterutra. Quod sibi licere putat praeterire; nimirum nihil fere interest, utrum ambo confundas an alterutrum. Id enim agit Socrates, ut alterum doceat non posse esse alterum. Cf. quae de hoc loco disserui in Fleckeiseni annal. 1868 p. 32 sq.

ΘΕΑΙ. *Τὰ ποῖα δή;*

ΣΩ. *Οὐκ ἐρῶ σοι πρὶν ἂν πανταχῇ πειραθῶ σκοπῶν. αἰσχυνοίμην γὰρ ἂν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐν ᾧ ἀποροῦμεν, ἀναγκαζομένων ὁμολογεῖν οἷα λέγω. ἀλλ' ἐὰν εὕρωμεν καὶ ἐλεύ-* 191 *θεροι γενώμεθα, τότ' ἤδη περὶ τῶν ἄλλων ἐροῦμεν ὡς πασχόντων αὐτά, ἐκτὸς τοῦ γελοίου ἑστῶτες· ἐὰν δὲ πάντῃ ἀπορήσωμεν, ταπεινωθέντες, οἶμαι, τῷ λόγῳ παρέξομεν ὡς ναυτιῶντες πατεῖν τε καὶ χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούληται. ᾗ οὖν ἔτι πόρον τινὰ εὑρίσκω τοῦ ζητήματος ἡμῖν, ἄκουε.*

ΘΕΑΙ. *Λέγε μόνον.*

ΣΩ. *Οὐ φήσω ἡμᾶς ὀρθῶς ὁμολογῆσαι, ἡνίκα ὡμολογήσαμεν, ἅ τις οἶδεν, ἀδύνατον δοξάσαι ἃ μὴ οἶδεν εἶναι αὐτά, καὶ ψευσθῆναι· ἀλλά πῃ δυνατόν.* B

ΘΕΑΙ. *Ἆρα λέγεις ὃ καὶ ἐγὼ τότε ὑπώπτευσα, ἡνίκ' αὐτὸ ἔφαμεν, τοιοῦτον εἶναι, ὅτι ἐνίοτ' ἐγὼ γιγνώσκων Σωκράτη, πόρρωθεν δὲ ὁρῶν ἄλλον ὃν οὐ γιγνώσκω,*

2 *σκοπεῖν Hsch.* 6 *αὐτὰ* om. ΣYB[a] (*αὐτὰ* in marg.) EFZ[r] bi Ξ[1], *αὐτὸ αὐτοὶ* coni. *Hdf.*, *αὐτοὶ Tur.* ex Astii coniectura. ‘utpote ipsi ab huiusmodi ridiculo errore penitus alieni.’ Ficinus.

2 *πειραθῶ σκοπῶν.* *πειρᾶσθαι* cum nominativo participii coniunctum, ita ut participium de eadem persona intellegatur, de qua verbum, Herodoto est usitatissimum (Schweighaeuserus ad Her. I 77), apud Platonem autem reperitur etiam Phil. 21 A *Οὐκοῦν ἐν σοὶ πειρώμεθα βασανίζοντες ταῦτα;* (Hdf.) 60 C *Οὐκοῦν τῷ λόγῳ ἐπειράθημεν χωρὶς ἑκάτερον ἑκατέρου τιθέντες εἰς τὸν βίον ἑκάστων;*

6 *αὐτὰ* sc. *τὸ ἀναγκάζεσθαι ὁμολογεῖν τοιαῦτα.* De pronominis numero plurali cf. apol. 19 D *φράζετε οὖν ἀλλήλοις εἰ πώποτε ἢ σμικρὸν ἢ μέγα ἤκουσέ τις ὑμῶν ἐμοῦ περὶ τῶν τοιούτων διαλεγομένου· καὶ ἐκ τούτων γνώσεσθε κτλ.*, ubi v. not. Stallbaumii.

ἐκτὸς — ἑστῶτες ‘epexegesin continent verborum *τότ' ἤδη*.’ Stallb.

7 *παρέξομεν.* *παρέχειν* intransitive saepe usurpatur de aegrotis, qui medicorum se committunt curationi. Gorg. 456 B *πολλάκις γὰρ ἤδη ἔγωγε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἰατρῶν εἰσελθὼν παρά τινα τῶν καμνόντων οὐχὶ ἐθέλοντα ἢ φάρμακον πιεῖν ἢ τεμεῖν ἢ καῦσαι παρασχεῖν τῷ ἰατρῷ.* p. 475 D *ἀλλὰ γενναίως τῷ λόγῳ ὥσπερ ἰατρῷ παρέχων ἀποκρίνου.* p. 480 C *ἀλλὰ παρέχειν μύσαντα καὶ ἀνδρείως, ὥσπερ τέμνειν καὶ κάειν ἰατρῷ κτλ.* Prot. 348 A Charm. 176 B. ‘Tractavit hunc locum Wyttenbachius bibl. crit. II 2 p. 46, ubi docte observavit Platoni obversatum esse locum Sophoclis Aiac. 1142 sqq. *Ἤδη ποτ' εἶδον ἄνδρ' ἐγὼ γλώσσῃ θρασὺν ναύτας ἐφορμήσαντα χειμῶνος τὸ πλεῖν, ᾧ φθέγμ' ἂν οὐκ ἂν εὗρες, ἡνίκ' ἐν κακῷ χειμῶνος εἴχετ', ἀλλ' ὑφ' εἵματος κρυφεὶς πατεῖν παρεῖχε τῷ θέλοντι ναυτίλων.* Ad quae cate admodum Lobeckius: Vel Sophoclis versum, inquit, vel proverbium tritum Plato expressit.’ Stallbaumius.

191 φήθην εἶναι Σωκράτη ὃν οἶδα; γίγνεται γὰρ δὴ ἐν τῷ
τοιούτῳ οἷον λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀπέστημεν αὐτοῦ, ὅτι ἃ ἴσμεν ἐποίει ἡμᾶς εἰδότας μὴ εἰδέναι;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Μὴ γὰρ οὕτω τιθῶμεν, ἀλλ' ᾧδε· ἴσως πη ἡμῖν
C συγχωρήσεται, ἴσως δὲ ἀντιτενεῖ. ἀλλὰ γὰρ ἐν τοιούτῳ ἐχόμεθα, ἐν ᾧ ἀνάγκη πάντα μεταστρέφοντα λόγον βασανίζειν. σκόπει οὖν εἴ τι λέγω. ἆρα ἔστι μὴ εἰδότα τι πρότερον ὕστερον μαθεῖν;

ΘΕΑΙ. Ἔστι μέντοι.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αὖθις ἕτερον καὶ ἕτερον;

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὔ;

ΣΩ. Θὲς δή μοι λόγου ἕνεκα ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐνὸν κήρινον ἐκμαγεῖον, τῷ μὲν μεῖζον, τῷ δ' ἔλαττον, καὶ τῷ μὲν καθαρωτέρου κηροῦ, τῷ δὲ κοπρωδεστέρου
D καὶ σκληροτέρου, ἐνίοις δὲ ὑγροτέρου, ἔστι δ' οἷς μετρίως ἔχοντος.

ΘΕΑΙ. Τίθημι.

ΣΩ. Δῶρον τοίνυν αὐτὸ φῶμεν εἶναι τῆς τῶν Μουσῶν μητρὸς Μνημοσύνης, καὶ εἰς τοῦτο, ὅ τι ἂν βουλη-

6 ὤιδε· ἴσως 𝔄^{c} *Cpl.*, ὧδε ἴσως ΔΠ^{1e} *Tur.*, ὧδε. καὶ ἴσως ς. 7 συγχωρήσεταί τις coni. *Hdf.*, συγχωρήσει τις Buttmannus e schol. et Ficino. ἐν τοιούτῳ 𝔄ΔΠ *Tur.*, ἐν τῷ τοιούτῳ ς. 8 ἐν ᾧ] νῷ 𝔄Δ^{e} (νῶ Δ^{a}) Π^{1e}. 15 ἐνὸν 𝔄ΔΠ *Bkk.*, ἓν ς.

3 ἀπέστημεν: p. 188 C.

6 ἀλλ' ᾧδε· ἴσως. Cf. ad p. 143 A.

7 συγχωρήσεται. Cf. ad p. 171 A.

ἐν τοιούτῳ — ἐν ᾧ. Cf. p. 197 A Οὐδένα ὤν γε ὃς εἰμί. Cf. Schneiderus ad civ. VI 484 A. Similiter p. 178 B οἷα ἂν οἰηθῇ ἔσεσθαι, ταῦτα καὶ γίγνεται ἐκείνῳ τῷ οἰηθέντι.

8 μεταστρέφοντα. 'Eodem modo Phaedr. 272 B χρὴ πάντας τοὺς λόγους ἄνω καὶ κάτω μεταστρέφοντα ἐπισκοπεῖν.' Stallb.

15 ἐκμαγεῖον significat 1. imaginem expressam exemplaris, quod Graeci appellant ἀρχέτυπον, ut p. 194 D σαφῆ γὰρ καὶ ἐν εὐρυχωρίᾳ ὄντα ταχὺ διανέμουσιν ἐπὶ τὰ αὑτῶν ἕκαστα ἐκμαγεῖα, ἃ δὴ ὄντα καλεῖται, ibid. E οἷ δὲ δὴ (τὸ κέαρ) λάσιον καὶ τραχὺ λιθῶδές τε ἢ γῆς ἢ κόπρου συμμιγείσης ἔμπλεων ἔχοντες ἀσαφῆ τὰ ἐκμαγεῖα ἴσχουσιν. (Cf. Stallbaumius ad Tim. 50 C.) 2. rem ipsam, quae aut imaginem recepit aut eius recipiendae capax est, ut hoc loco et p. 196 A αὐτὰ πέντε καὶ ἑπτά, ἅ φαμεν ἐκεῖ μνημεῖα ἐν τῷ ἐκμαγείῳ εἶναι. Hanc notionem Plato a Pythagoreis videtur mutuatus esse. Cf. Hemsterhusius ad Poll. IX 130.

17 ἐνίοις δὲ. Cf. ad p. 150 A.

21 Μνημοσύνης. Euthyd. 275 D καθάπερ οἱ ποιηταὶ δέομαι ἀρχόμενος τῆς διηγήσεως Μούσας τε καὶ Μνημοσύνην ἐπικαλεῖ-

θῶμεν μνημονεῦσαι ὧν ἂν ἴδωμεν ἢ ἀκούσωμεν ἢ αὐτοὶ ἐννοήσωμεν, ὑπέχοντας αὐτὸ ταῖς αἰσθήσεσι καὶ ἐννοίαις, ἀποτυποῦσθαι, ὥσπερ δακτυλίων σημεῖα ἐνσημαινομένους· καὶ ὃ μὲν ἂν ἐκμαγῇ, μνημονεύειν τε καὶ ἐπίστασθαι, ἕως ἂν ἐνῇ τὸ εἴδωλον αὐτοῦ· ὃ δ' ἂν ἐξαλειφθῇ ἢ μὴ οἷόν τε γένηται ἐκμαγῆναι, ἐπιλελῆσθαί τε καὶ μὴ ἐπίστασθαι. E

ΘΕΑΙ. Ἔστω οὕτως.

ΣΩ. Ὁ τοίνυν ἐπιστάμενος μὲν αὐτά, σκοπῶν δέ τι ὧν ὁρᾷ ἢ ἀκούει, ἄθρει εἰ ἄρα τοιῷδε τρόπῳ ψευδῆ ἂν δοξάσαι.

ΘΕΑΙ. Ποίῳ δή τινι;

ΣΩ. Ἃ οἶδεν, οἰηθεὶς εἶναι τοτὲ μὲν ἃ οἶδε, τοτὲ δὲ ἃ μή. ταῦτα γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν οὐ καλῶς ὡμολογήσαμεν ὁμολογοῦντες ἀδύνατα.

ΘΕΑΙ. Νῦν δὲ πῶς λέγεις;

ΣΩ. Δεῖ ὧδε λέγεσθαι περὶ αὐτῶν ἐξ ἀρχῆς διοριζομένους, ὅτι ὃ μέν τις οἶδεν ἔχων αὐτοῦ μνημεῖον ἐν τῇ ψυχῇ, αἰσθάνεται δὲ αὐτὸ μή, τοῦτο οἰηθῆναι ἕτερόν τι 192

1 *εἰδῶμεν* 𝔄 *Δ Π.* *ἀκούωμεν* 𝔄 *Δ Γ Λ* Be C H a b c i *Π*1e F1, *ἀκούομεν* E F2, *ἀκούσωμεν* *Π*a Zr. 2 *ὑπέχοντας* 𝔄 *Δ Π*1e *Tur.*, *ὑπέχοντες* ς. 5 *ὃ δ' ἂν* *Π*2 *Tur.*, *ὅταν* 𝔄 (*'The Bodl. has δ' in the margin by a later hand'* Cpl.) *Δ*a *Π*e, *ὅταν δὲ* ς. 17 *σχὼν* 𝔄 *Δ Π*1e *Cpl.* 18 *τοῦτο* add. 𝔄 *Δ Π* *Bkk.*, om. ς.

σθαι. Stb. Mnemosyne iam apud Hesiodum theog. 54, 915 et in hymno in Merc. 429 Musarum mater dicitur. Rem ipsam philosophus similiter illustrat Phil. 39 B.

7 *Ἔστω οὕτως.* Cf. ad p. 144 D.

8 *ἐπιστάμενος μὲν αὐτὰ* 'i. e. *αὐτὰ ἃ ὁρᾷ ἢ ἀκούει, σκοπῶν δέ τι αὐτῶν* s. *τούτων.*' Heindorfius.

16 *διοριζομένους*, quasi antecessisset *δεῖ ἡμᾶς λέγειν*; sed fortius dictum videtur *λέγεσθαι.* Cf. Engelhardtus l. l. p. 36.

17 *ὅτι ὃ μέν τις κτλ.* Optime hunc locum L. Dissenius signis illustravit in indice scholarum Gottingensium a. 1836, quae dissertatio repetita est in eius scriptis minoribus p. 151—160. Sit igitur *ὅ τις οἶδε* + A, *ὅ τις μὴ οἶδε* — A; iam apparet non posse confundi

+ A cum + A
+ A „ — A
— A „ — A
— A „ + A.

P. 200 A ordine paullum mutato idem redit.

μνημεῖον. Quod perceptionis animo imprimitur vestigium multifariam significatur. Dicitur enim *μνημεῖον*, monumentum (p. 196 A 209 C), *σφραγίς* i. e. *δακτυλίου σημεῖον* (p. 191 D), *τύπος*, exemplar (cf. ad p. 194 B), *σημεῖον*, signum (p. 193 C), *ἴχνος*, vestigium (p. 193 C), *ἀποτύπωμα*, imago expressa (p. 194 B), *ἐκμαγεῖον*, de quo v. ad p. 191 C.

18 *αἰσθάνεται δὲ αὐτὸ μή*, ut statim *μηδ' ἔχει αὐτοῦ σφραγῖδα* et dein *καὶ ἔχει αὖ καὶ*

192 ὧν οἶδεν, ἔχοντα καὶ ἐκείνου τύπον, αἰσθανόμενον δὲ μή, ἀδύνατον. καὶ ὃ γε οἶδεν αὖ, οἰηθῆναι εἶναι ὃ μὴ οἶδε μηδ' ἔχει αὐτοῦ σφραγῖδα· καὶ ὃ μὴ οἶδεν, ὃ μὴ οἶδεν αὖ· καὶ ὃ μὴ οἶδεν, ὃ οἶδε· καὶ ὃ αἰσθάνεταί γε, ἕτερόν τι ὧν αἰσθάνεται οἰηθῆναι εἶναι· καὶ ὃ αἰσθάνεται, ὧν τι B μὴ αἰσθάνεται· καὶ ὃ μὴ αἰσθάνεται, ὧν μὴ αἰσθάνεται· καὶ ὃ μὴ αἰσθάνεται, ὧν αἰσθάνεται. καὶ ἔτι γε αὖ ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται καὶ ἔχει τὸ σημεῖον κατὰ τὴν αἴσθησιν, οἰηθῆναι αὖ ἕτερόν τι ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται καὶ ἔχει αὖ καὶ ἐκείνου τὸ σημεῖον κατὰ τὴν αἴσθησιν, ἀδυνατώτερον ἔτι ἐκείνων, εἰ οἷόν τε. καὶ ὃ οἶδε καὶ [ὃ] αἰσθάνεται ἔχων τὸ μνημεῖον ὀρθῶς, ὃ οἶδεν οἰηθῆναι ἀδύνατον· καὶ ὃ οἶδε καὶ αἰσθάνεται ἔχων κατὰ ταὐτά, ὃ αἰσθάνεται· C καὶ ὃ αὖ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθάνεται, ὃ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθάνεται· καὶ ὃ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθάνεται, ὃ μὴ οἶδε· καὶ ὃ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθάνεται, ὃ μὴ αἰσθάνεται· πάντα ταῦτα ὑπερβάλλει ἀδυναμίᾳ τοῦ ἐν αὐτοῖς ψευδῆ τινα δοξάσαι.

3 ἔχειν *Π*², ἔχῃ 𝔄. 4 γε — 5 ὃ αἰσθάνεται om. *Δ*ᵉ. 7 αὖ ὧν] αὖ καὶ ὧν *Γ*, αὖ καὶ ὃ *Π*²ᵉ (*Π*ᵃ), αὖ ὃ coni. *Ast*. 11 ὃ ante αἰσθάνεται delendum esse Bonitzius spicil. p. 22 ostendit. 12 ἔχων — 13 αἰσθάνεται om. 𝔄*Δ*, sed 𝔄 in marg. habet tanquam in aliis libris lecta. 13 καὶ αἰσθάνεται *Π*𝔄ᵐ *Bkk.*, καὶ ὃ αἰσθάνεται ς. 14 μηδὲ 𝔄*Δ*ᵃ *Hdf.*, μὴ ς.

ἐκείνου τὸ σημεῖον et p. 193E καὶ τὴν γνῶσιν αὖ καὶ ἐκείνου ἔχει. Structura relativa in priore tantum est orationis membro, in altero sive parenthetice id accipis sive alio modo, structura directa locum relativae occupat. Cf. Engelhardtus l. l. p. 9, 36. Cf. p. 195D ἵππον — ὃν αὖ οὔτε ὁρῶμεν οὔτε ἁπτόμεθα, διανοούμεθα δὲ μόνον καὶ ἄλλ' οὐδὲν αἰσθανόμεθα περὶ αὐτοῦ; p. 198D οὕτω δὲ καὶ ὧν πάλαι ἐπιστῆμαι ἦσαν αὐτῷ μαθόντι καὶ ἠπίστατο αὐτά.

2 καὶ ὅ γε οἶδεν αὖ. 'Supplendum ad haec e praegressis αἰσθάνεται δὲ αὐτὸ μή.' Heindorfius.

4 καὶ ὃ αἰσθάνεταί γε. Eadem, quae de mentis notitia dicta erant, valent etiam de sensuum perceptione.

5 ὧν τι μὴ αἰσθάνεται 'i. e. τὶ τούτων ἃ μὴ αἰσθάν.' Hdf.

7 καί ἔτι γε κτλ. Si ὅ τις οἶδε est A, ὅ τις αἰσθάνεται B, non possunt confundi

A + B cum A + B
A + B „ A
A + B „ B.

Omnes modos Plato hic noluit enumerare, ut antea fecit, ut in hac maiori compositione inutilem verborum strepitum vitaret. Cf. Dissenius p. 5.

11 ὅ recte vidit Bonitzius librariis esse tribuendum; nam omnis vis in eo posita est, ut ad eandem rem et perceptio referatur et memoria.

14 καὶ ὃ αὖ μὴ οἶδε. Post modos positivos Plato eodem ordine proponit negativos, qui errorem excludunt.

17 ὑπερβάλλει eodem modo intransitive positum, ut p. 180A μᾶλλον δὲ ὑπερβάλλει τὸ οὐδ' οὐδὲν πρὸς τὸ μηδὲ σμικρὸν ἐνεῖναι τοῖς ἀνδράσιν ἡσυχίας.

λείπεται δὴ ἐν τοῖς τοιοῖσδε, εἴπερ που ἄλλοθι, τὸ τοιοῦτον γενέσθαι.

ΘΕΑΙ. Ἐν τίσι δή; ἐὰν ἄρα ἐξ αὐτῶν τι μᾶλλον μάθω· νῦν μὲν γὰρ οὐχ ἕπομαι.

ΣΩ. Ἐν οἷς οἶδεν, οἰηθῆναι αὐτὰ ἕτερ' ἄττα εἶναι ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται· ἢ ὧν μὴ οἶδεν, αἰσθάνεται δέ· ἢ ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται, ὧν οἶδεν αὖ καὶ αἰσθάνεται. D

ΘΕΑΙ. Νῦν πολὺ πλεῖον ἀπελείφθην ἢ τότε.

XXXIV. *ΣΩ. Ὧιδε δὴ ἀνάπαλιν ἄκουε. ἐγὼ εἰδὼς Θεόδωρον καὶ ἐν ἐμαυτῷ μεμνημένος οἷός ἐστι, καὶ Θεαίτητον κατὰ ταὐτά, ἄλλο τι ἐνίοτε μὲν ὁρῶ αὐτούς, ἐνίοτε δὲ οὔ, καὶ ἅπτομαί ποτ' αὐτῶν, τοτὲ δ' οὔ, καὶ ἀκούω ἤ τινα ἄλλην αἴσθησιν αἰσθάνομαι, τοτὲ δ' αἴσθησιν μὲν οὐδεμίαν ἔχω περὶ ὑμῶν, μέμνημαι δὲ ὑμᾶς οὐδὲν ἧττον καὶ ἐπίσταμαι αὐτὸς ἐν ἐμαυτῷ;*

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν. E

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν πρῶτον μαθὲ ὧν βούλομαι δηλῶσαι, ὡς ἔστι μὲν ἃ οἶδε μὴ αἰσθάνεσθαι, ἔστι δὲ αἰσθάνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἃ μὴ οἶδε, πολλάκις μὲν ἔστι μηδὲ αἰσθάνεσθαι, πολλάκις δὲ αἰσθάνεσθαι μόνον;

ΘΕΑΙ. Ἔστι καὶ τοῦτο.

ΣΩ. Ἰδὲ δὴ ἐάν τι μᾶλλον νῦν ἐπίσπῃ. Σωκράτης ἐπιγιγνώσκει Θεόδωρον καὶ Θεαίτητον, ὁρᾷ δὲ μηδέτερον, 193

9 *δὲ δὴ* 𝔄. *ἀνάπαλιν* 𝔄*ΔΠ Bkk.*, *αὖ πάλιν* ς. 15 *ἐν* add. 𝔄*Δ*ᶜ *Hdf.*, om. ς. 18 *ἔστι δὲ* — 21 *μηδὲ αἰσθάνεσθαι* om. *Δ*ᵉ, in marg. habet 𝔄.

3 *ἐὰν ἄρα*, si forte omisso verbo, unde pendeat. Cf. ad p. 156 C et 184 D.

5 *Ἐν οἷς οἶδεν.* Error omnino excluditur, ubi *ὅ τις οἶδε* et *ὅ τις αἰσθάνεται* simpliciter ponitur, si utrumque genus coniungitur, deprehenditur.

6 *καὶ αἰσθάνεται.* Omittitur *ἔχων τὸ μνημεῖον ὀρθῶς* sive simile quid, quod antea additum erat. Sumitur igitur h. l. neque cognitionem neque perceptionem esse accuratam.

ἢ ὧν μὴ οἶδεν, αἰσθ. δέ h. e. *ἢ ἐν οἷς οἶδεν, ἕτερ' ἄττα εἶναι ὧν μὴ οἶδεν, αἰσθάνεται δέ.*

8 *ἀπελείφθην* respondet illi *οὐχ ἕπομαι*, quo Theaetetus modo usus erat. Cf. ad p. 184 A.

9 *Ὧιδε δὴ ἀνάπαλιν ἄκουε.* Plato quae modo docuerat exemplis illustraturus est.

25 *μηδέτερον*, *μηδέ.* Particulae *μὴ* usus ex suppositionis vi prodit. Cf. G. Hermannus, Allg. Schulz. 1832 p. 64.

193 μηδὲ ἄλλη αἴσθησις αὐτῷ πάρεστι περὶ αὐτῶν· οὐκ ἄν ποτε ἐν ἑαυτῷ δοξάσειεν ὡς ὁ Θεαίτητός ἐστι Θεόδωρος. λέγω τι ἢ οὐδέν;

ΘΕΑΙ. Ναί, ἀληθῆ γε.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐκείνων πρῶτον ἦν ὧν ἔλεγον.

ΘΕΑΙ. Ἦν γάρ.

ΣΩ. Δεύτερον τοίνυν, ὅτι τὸν μὲν γιγνώσκων ὑμῶν, τὸν δὲ μὴ γιγνώσκων, αἰσθανόμενος δὲ μηδέτερον, οὐκ ἄν ποτε αὖ οἰηθείην ὃν οἶδα εἶναι ὃν μὴ οἶδα.

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.

ΣΩ. Τρίτον δέ, μηδέτερον γιγνώσκων μηδὲ αἰσθα- B νόμενος οὐκ ἂν οἰηθείην, ὃν μὴ οἶδα, ἕτερόν τιν' εἶναι ὧν μὴ οἶδα. καὶ τἆλλα τὰ πρότερα πάνθ' ἑξῆς νόμιζε πάλιν ἀκηκοέναι, ἐν οἷς οὐδέποτ' ἐγὼ περὶ σοῦ καὶ Θεοδώρου τὰ ψευδῆ δοξάσω, οὔτε γιγνώσκων οὔτε ἀγνοῶν ἄμφω, οὔτε τὸν μέν, τὸν δ' οὐ γιγνώσκων. καὶ περὶ αἰσθήσεων κατὰ ταὐτά, εἰ ἄρα ἕπει.

ΘΕΑΙ. Ἕπομαι.

ΣΩ. Λείπεται τοίνυν τὰ ψευδῆ δοξάσαι ἐν τῷδε, ὅταν γιγνώσκων σὲ καὶ Θεόδωρον καὶ ἔχων ἐν ἐκείνῳ τῷ κη- C ρίνῳ ὥσπερ δακτυλίων σφῷν ἀμφοῖν τὰ σημεῖα, διὰ μακροῦ καὶ μὴ ἱκανῶς ὁρῶν ἄμφω προθυμηθῶ, τὸ οἰκεῖον ἑκατέρου σημεῖον ἀποδοὺς τῇ οἰκείᾳ ὄψει, ἐμβιβάσας προσαρμόσαι εἰς τὸ ἑαυτῆς ἴχνος, ἵνα γένηται ἀναγνώρισις, εἶτα τούτων ἀποτυχὼν καὶ ὥσπερ οἱ ἔμπαλιν ὑποδού-

8 *γιγνώσκων* uncis inclusit *Hsch.* 19 *τὰ*] *τὸ* coni. F. W. Wagnerus. 21 *δακτυλίων* 𝔄ΔΠ *Hdf.*, *δακτυλίῳ* ς. *ἀμφοῖν*] *αὐτοῖν* 𝔄ΔΠ.

1 *οὐκ ἄν ποτε.* 'Apodosin haec quandam faciunt ad praecedentia. Eodem modo p. 203 C Ὅρα δὴ ἐπὶ δυοῖν, σῖγμα καὶ ὦ· ἀμφότερά ἐστιν ἡ πρώτη συλλαβὴ τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος· ἄλλο τι ὁ γιγνώσκων αὐτὴν τὰ ἀμφότερα γιγνώσκει; Et conf. p. 159 B.' Heindorfius. Cf. ad p. 149 B.

5 *πρῶτον ἦν*: cf. p. 192 A.

19 *Λείπεται.* Socrates quem errandi modum p. 192 C posuerat ultimum, primum illustrat.

20 *κηρίνῳ.* Accuratius dictum est p. 191 C *κήρινον ἐκμαγεῖον*, p. 197 D *κήρινόν τι — οὐκ οἶδ' ὅτι πλάσμα*, p. 200 B *κήρινα πλάσματα.* Simplex *κηρὸς* p. 194 C legitur.

21 *διὰ μακροῦ* 'e longinquo.' Heind. P. 172 D *διὰ μακρῶν* copiose. — Sensuum igitur perceptio h. l. ponitur non accurata.

23 *ἀποδούς.* P. 191 D *ὑπέχοντας αὐτὸ ταῖς αἰσθήσεσι καὶ ἐννοίαις.*

ἐμβιβάσας προσαρμ. 'sc. αὐτήν, τὴν ὄψιν.' Heind.

25 *ὥσπερ οἱ ἐμπ. ὑποδούμενοι*, velut qui calceos perperam ac sinistrum pro dextro induxerunt.

*μενοι παραλλάξας προσβάλω τὴν ἑκατέρου ὄψιν πρὸς τὸ
ἀλλότριον σημεῖον, ἢ καὶ οἷα τὰ ἐν τοῖς κατόπτροις τῆς
ὄψεως πάθη, δεξιὰ εἰς ἀριστερὰ μεταρρεούσης, ταὐτὸν
παθὼν διαμάρτω· τότε δὴ συμβαίνει ἡ ἑτεροδοξία καὶ τὸ* D
ψευδῆ δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικε γάρ, ὦ Σώκρατες, θαυμασίως ὡς λέγεις τὸ τῆς δόξης πάθος.

ΣΩ. Ἔτι τοίνυν καὶ ὅταν ἀμφοτέρους γιγνώσκων τὸν μὲν πρὸς τῷ γιγνώσκειν αἰσθάνωμαι, τὸν δὲ μή, τὴν δὲ γνῶσιν τοῦ ἑτέρου μὴ κατὰ τὴν αἴσθησιν ἔχω, ὃ ἐν τοῖς πρόσθεν οὕτως ἔλεγον καί μου τότε οὐκ ἐμάνθανες.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

*ΣΩ. Τοῦτο μὴν ἔλεγον, ὅτι γιγνώσκων τὸν ἕτερον
καὶ αἰσθανόμενος καὶ τὴν γνῶσιν κατὰ τὴν αἴσθησιν αὐ-* E
*τοῦ ἔχων οὐδέποτε οἰήσεται εἶναι αὐτὸν ἕτερόν τινα ὧν
γιγνώσκει τε καὶ αἰσθάνεται καὶ τὴν γνῶσιν αὖ καὶ ἐκεί-
νου ἔχει κατὰ τὴν αἴσθησιν. ἦν γὰρ τοῦτο;*

ΘΕΑΙ. Ναί.

*ΣΩ. Παρελείπετο δέ γέ που τὸ νῦν λεγόμενον, ἐν ᾧ
δὴ φαμὲν τὴν ψευδῆ δόξαν γίγνεσθαι τὸ ἄμφω γιγνώ-
σκοντα καὶ ἄμφω ὁρῶντα ἢ τινα ἄλλην αἴσθησιν ἔχοντα* 194

3 *δεξιᾶς εἰς ἀριστερὰν* coni. *Ast.* *μεταφερούσης Hrm.* de Buttmanni coniectura, *μεταιρούσης* Baiterus, *μεταστρεφούσης* Winckelmannus. 6 *ὡς* 𝔄 *Δ Π Tur.*, *ᾧ* ς. 9 *τῷ*] *τὸ* 𝔄 *Δ*[a]. 13 *ὅτι ὁ γιγν. Hsch.* de Heindorfii coniectura. 15 *ὧν*] *ὃν* 𝔄 *Δ Π*[e] *Cpl.* 21 *αἴσθησιν αἰσθανόμενον, ἔχοντα ἀμφοῖν* Heusdius, *αἴσθησιν ἔχοντα ἀμφοῖν, καὶ ἔχοντα ἀμφοῖν* Buttmannus.

3 *δεξιὰ — μεταρρεούσης*, facientis, ut dextra sinistrorsus fluant. *ῥεῖν* enim verbum et simplex et cum praepositionibus iunctum factitiva potestate quartum casum adsciscere docuit Lobeckius ad Ai. 40 p. 79 ed. 3. Neque aliter accipiendi *οἱ ῥέοντες* p. 181 A; sunt enim qui omnia fluere ponunt.

8 *Ἔτι τοίνυν.* 'Repetenda apud animum e praegressis apodosis haec: *Τότε δὴ συμβαίνει ἡ ἑτεροδοξία καὶ τὸ ψευδῆ δοξάζειν.*' Heindorfius. Est errandi modus, quem Socrates p. 192 C posuerat alterum. Primum autem neglexit, ut iam antea omnia errandi genera, quibus error exclusus est, eum taeduit exemplis illustrare.

10 *ἐν τοῖς πρόσθεν*: p. 192 B.

19 *Παρελείπετο.* Plato repetit quae p. 193 B dixerat: *Λείπεται τοίνυν τὰ ψευδῆ δοξάσει.* Sed antea sumpserat utrumque non recte posse percipi, h. l. priorem rerum cognitionem obscuriorem quandam ponit.

194 *ἀμφοῖν τὸ σημεῖον μὴ κατὰ τὴν αὐτοῦ αἴσθησιν ἑκάτερον ἔχειν, ἀλλ' οἷον τοξότην φαῦλον ἱέντα παραλλάξαι τοῦ σκοποῦ καὶ ἁμαρτεῖν, ὃ δὴ καὶ ψεῦδος ἄρα ὠνόμασται.*

ΘΕΑΙ. Εἰκότως γε.

ΣΩ. Καὶ ὅταν τοίνυν τῷ μὲν παρῇ αἴσθησις τῶν σημείων, τῷ δὲ μή, τὸ δὲ τῆς ἀπούσης αἰσθήσεως τῇ παρούσῃ προσαρμόσῃ, πάντῃ ταύτῃ ψεύδεται ἡ διάνοια. καὶ ἑνὶ λόγῳ, περὶ ὧν μὲν μὴ οἶδέ τις μηδὲ ᾔσθετο πώποτε, οὐκ
B *ἔστιν, ὡς ἔοικεν, οὔτε ψεύδεσθαι οὔτε ψευδὴς δόξα, εἴ τι νῦν ἡμεῖς ὑγιὲς λέγομεν· περὶ δὲ ὧν ἴσμεν τε καὶ αἰσθανόμεθα, ἐν αὐτοῖς τούτοις στρέφεται καὶ ἑλίττεται ἡ δόξα ψευδὴς καὶ ἀληθὴς γιγνομένη, καταντικρὺ μὲν καὶ κατὰ τὸ εὐθὺ τὰ οἰκεῖα συνάγουσα ἀποτυπώματα καὶ τύπους ἀληθής, εἰς πλάγια δὲ καὶ σκολιὰ ψευδής.*

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν καλῶς, ὦ Σώκρατες, λέγεται;

C *ΣΩ. Ἔτι τοίνυν καὶ τάδε ἀκούσας μᾶλλον αὐτὸ ἐρεῖς. τὸ μὲν γὰρ τἀληθὲς δοξάζειν καλόν, τὸ δὲ ψεύδεσθαι αἰσχρόν.*

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

1 *τὸ σημεῖον* 𝔄 *Δ*[e] *Π*[1e] *Hrm.*, *τῶ σημείω*[ν] (ὸ supra) E, *τὼ σημείω Bkk.* auctore Heusdio, *τῷ σημείῳ* ς. *ἑκάτερον* circumscripsit *Cpl.*, *ἑκατέρου* coni. *Stb.* 2 *ἔχηι* 𝔄 *ΔΠ.* 8 *ἐπείσθετο ΔΠ*[1e], *ἐπήσθετο* 𝔄[2]. 13 *τύπους* 𝔄 *ΔΠ*[1e] *Hdf.* de Schleiermacheri correctione, *τυποῦσα* * ς.

1 *τὸ σημεῖον ἑκάτερον μὴ κατὰ τὴν αὐτοῦ* (sc. *ἑκατέρου*) *αἴσθησιν ἔχειν* 'ita dicta ut supra dixit p. 192B *καὶ ἔχει αὖ καὶ ἐκείνου τὸ σημεῖον κατὰ τὴν αἴσθησιν.* Quod idem p. 194D dicit *παραλλάττειν τῶν αἰσθήσεων τὰ σημεῖα.*' Heindorfius.

5 *Καὶ ὅταν.* Iteratur alter errandi modus, qui iam p. 193D *Ἔτι τοίνυν καὶ ὅταν ἀμφ. γιγν.* illustratus erat.

'*τῷ μὲν* pertinet ad sq. *τῶν σημείων.*' Heind. Genetivus, qui potioris est momenti, orationem claudit. P. 180A *μᾶλλον δὲ ὑπερβάλλει τὸ οὐδ' οὐδὲν πρὸς τὸ μηδὲ σμικρὸν ἐνεῖναι τοῖς ἀνδράσιν ἡσυχίας.* p. 173E *ἀλλὰ τῷ ὄντι τὸ σῶμα μόνον ἐν τῇ πόλει κεῖται αὐτοῦ.* Cf. Braunius, de hyperb. I p. 25.

7 *προσαρμόσῃ.* Cf. ad p. 171C.

10 *αἰσθάνεσθαι περί τινος* h. l. dicitur, ut saepe apud Platonem verba *εἰδέναι, ἐπαΐειν* cum *περὶ* et genetivo inveniuntur constructa. Cf. ad p. 157E et Stallbaumius ad Gorg. 464D.

12 *καταντικρὺ μέν.* 'Conveniunt haec fere cum iis, quae Tim. 37A sqq. de origine falsae ac verae opinionis disseruntur.' Stallbaumius.

13 *τύπος*, ut Latinum exemplar et exemplum, et id est, quod ad imitandum proponitur, ut h.l., et id, quod imitando confectum est, ut idem fere sit quod h. l. dicitur *ἀποτύπωμα* (cf. ad p. 192A). Cf. quae p. 191C de voce *ἐκμαγεῖον* dixi. Similiter p. 171E *πάντα ὅσα τοῦ τύπου τούτου*, omnia eius generis.

ΣΩ. *Ταῦτα τοίνυν φασὶν ἐνθένδε γίγνεσθαι. ὅταν* 194
μὲν ὁ κηρός του ἐν τῇ ψυχῇ βαθύς τε καὶ πολὺς καὶ λεῖος
καὶ μετρίως ὠργασμένος ᾖ, τὰ ἰόντα διὰ τῶν αἰσθήσεων,
ἐνσημαινόμενα εἰς τοῦτο τὸ τῆς ψυχῆς κέαρ, ὃ ἔφη Ὅμη-
ρος αἰνιττόμενος τὴν τοῦ κηροῦ ὁμοιότητα, τότε μὲν καὶ
τούτοις καθαρὰ τὰ σημεῖα ἐγγιγνόμενα καὶ ἱκανῶς τοῦ D
βάθους ἔχοντα πολυχρόνιά τε γίγνεται καὶ εἰσὶν οἱ τοιοῦ-
τοι πρῶτον μὲν εὐμαθεῖς, ἔπειτα μνήμονες, εἶτα οὐ παραλ-
λάττουσι τῶν αἰσθήσεων τὰ σημεῖα, ἀλλὰ δοξάζουσιν
ἀληθῆ. σαφῆ γὰρ καὶ ἐν εὐρυχωρίᾳ ὄντα ταχὺ διανέμου-
σιν ἐπὶ τὰ αὑτῶν ἕκαστα ἐκμαγεῖα, ἃ δὴ ὄντα καλεῖται.
καὶ σοφοὶ δὴ οὗτοι καλοῦνται. ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

ΘΕΑΙ. *Ὑπερφυῶς μὲν οὖν.*

ΣΩ. *Ὅταν τοίνυν λάσιόν του τὸ κέαρ ᾖ, ὃ δὴ ἐπῄ-* E
νεσεν ὁ πάντα σοφὸς ποιητής, ἢ ὅταν κοπρῶδες καὶ μὴ

2 *του* *Hdf.*, *τοῦ* ς. 3 *ὠργασμένος ᾖ, τὰ* Fischerus e Timaeo et Suida, *εἰργασμένον τὰ* ΣΥΖ^r, *εἰργασμένος ᾖ τὰ* *ς *Bkk.* 10 *διαβαίνουσιν* Δ^e𝔄 'ex emend. credo *διανέμουσιν* a p. m.' Gaisf. 11 *ἕκαστα τὰ ἐκμ.* *Hsch.* 15 *καὶ μὴ — κηροῦ* seclusit *Hsch.*

1 *φασίν.* Plato nonnumquam aequalium nescimus quorum respicit opiniones. P. 197 A *Ἀκήκοας οὖν ὃ νῦν λέγουσι τὸ ἐπίστασθαι;* p. 201 C *Ὅ γε ἐγώ — εἰπόντος του ἀκούσας ἐπελελήσμην.* p. 201 D *ἐγὼ γὰρ αὖ ἐδόκουν ἀκούειν τινῶν.* p. 208 D *λόγον, ὥς φασί τινες, λήψει.*

3 *μετρίως ὠργασμένος· ἀντὶ τοῦ μεμαλαγμένος ἢ δεδευμένος.* Tim., ad quem v. Ruhnkenius, p. 179. Cf. Cobetus, mnemos. IX p. 36 sq.

4 '*ὃ* pertinet ad *κέαρ*, quod ab Homero usurpari Socrates dicit illo *τοῦ κηροῦ* significatu. Quamquam cur Homericum *κῆρ* h. l. in *κέαρ* mutarit Plato, non assequor, praesertim cum illud ad vocem *κηρὸν* propius accederet.' Heindorfius.

5 *αἰνίττεσθαι* passim dicuntur poetae. Cf. de rep. I 332 B *Ἠνίξατο ἄρα — ὁ Σιμωνίδης ποιητικῶς τὸ δίκαιον ὃ εἴη.*

τότε μὲν καὶ τούτοις. Constructio paullum mutata propter membrum relativum, quo absolutum dirimitur. Pro participio enim *τὰ ἰόντα διὰ τῶν αἰσθήσεων*, quod antea erat subiectum, hic substituitur nomen antea significatum *τὰ σημεῖα.*

6 *ἱκανῶς τοῦ βάθους.* Articulus plerumque deest, ut Phil. 62 A *οὗτος ἱκανῶς ἐπιστήμης ἔχει.* Euthyd. 305 D al.

8 *παραλλάττειν* h. l. transitive usurpatum: confundere. Eodem modo p. 196 C dicitur *διανοίας πρὸς αἴσθησιν παραλλαγή.* P. 194 A cum genetivo iunctum, ut *ἁμαρτάνειν, ψεύδεσθαι*, significat aberrare ab aliqua re. P. 169 E impersonaliter dictum est.

10 *διανέμουσιν — ἐκμ.* 'Haec sic iungenda: *διανέμουσιν ἕκαστα ἐπὶ τὰ αὑτῶν ἐκμαγεῖα.*' Heind.

15 *ὁ πάντα σοφὸς ποιητής.* 'Il. β 851 π 554.' Fischerus. *Τὸ λάσιον ὁ φιλόσοφος ἀντὶ τοῦ τραχὺ ἀκούει. τὸ δὲ πάνσοφος εἰωθυῖα τοῦ Σωκράτους εἰρωνεία. τὸ γὰρ λάσιον καὶ τραχὺ οὐκ ἔστιν ἐπαινετόν, ὥστε σκώ-*

καθαροῦ τοῦ κηροῦ ἢ ὑγρὸν σφόδρα ἢ σκληρόν, ὧν μὲν ὑγρόν, εὐμαθεῖς μέν, ἐπιλήσμονες δὲ γίγνονται, ὧν δὲ σκληρόν, τἀναντία. οἱ δὲ δὴ λάσιον καὶ τραχὺ λιθῶδές τε ἢ γῆς ἢ κόπρου συμμιγείσης ἔμπλεων ἔχοντες ἀσαφῆ τὰ ἐκμαγεῖα ἴσχουσιν. ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ σκληρά· βάθος γὰρ οὐκ ἔνι. ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ ὑγρά· ὑπὸ γὰρ τοῦ συγ-
195 χεῖσθαι ταχὺ γίγνεται ἀμυδρά. ἐὰν δὲ πρὸς πᾶσι τούτοις ἐπ' ἀλλήλων συμπεπτωκότα ᾖ ὑπὸ στενοχωρίας, ἐάν του σμικρὸν ᾖ τὸ ψυχάριον, ἔτι ἀσαφέστερα ἐκείνων. πάντες οὖν οὗτοι γίγνονται οἷοι δοξάζειν ψευδῆ. ὅταν γάρ τι ὁρῶσιν ἢ ἀκούωσιν ἢ ἐπινοῶσιν, ἕκαστα ἀπονέμειν ταχὺ ἑκάστοις οὐ δυνάμενοι βραδεῖς τέ εἰσι καὶ ἀλλοτριονομοῦντες παρορῶσί τε καὶ παρακούουσι καὶ παρανοοῦσι πλεῖστα, καὶ καλοῦνται αὖ οὗτοι ἐψευσμένοι τε δὴ τῶν ὄντων καὶ ἀμαθεῖς.

B ΘΕΑΙ. Ὀρθότατα ἀνθρώπων λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Φῶμεν ἄρα ἐν ἡμῖν ψευδεῖς δόξας εἶναι;

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Καὶ ἀληθεῖς δή;

ΘΕΑΙ. Καὶ ἀληθεῖς.

ΣΩ. Ἤδη οὖν οἰόμεθα ἱκανῶς ὡμολογῆσθαι ὅτι παντὸς μᾶλλον ἐστὸν ἀμφοτέρα τούτω τὼ δόξα;

ΘΕΑΙ. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν.

XXXV. ΣΩ. Δεινόν τε, ὦ Θεαίτητε, ὡς ἀληθῶς κινδυνεύει καὶ ἀηδὲς εἶναι ἀνὴρ ἀδολέσχης.

3 λιθῶδές τε *Bkk.* cum Ficino, λιθῶγέστιν Δ, λιθῶδές τι *ς. 11 ἕκαστα *Hdf.* cum Ficino, ἕκαστοι[α] F, ἕκαστοι *ς. 24 τε 𝔄ΔΠ *Bkk.*, γε *ς.

πτει τὸν ἐπαινέσαντα Ὅμηρον. Schol. R. S. Eodem modo non sine ironia Homerus laudatur p. 153 A Τίς οὖν ἂν ἔτι πρός γε τοσοῦτον στρατόπεδον καὶ στρατηγὸν Ὅμηρον δύναιτο ἀμφισβητήσας μὴ καταγέλαστος γενέσθαι; Cf. Sengebuschii diss. Hom. I p. 119.

2 εὐμαθεῖς μέν, ἐπιλήσμονες δέ. Hinc quoque cognoscas, quam admirabilis sit Theaeteti indoles a Theodoro p. 144 A maximis laudibus elata.

12 ἀλλοτριονομοῦντες· ἐναλλαγὴν ὀνομάτων ποιοῦντες ἢ ὅλως τισί τινα μὴ προσηκόντως διανέμοντες. Tim., ad quem v. Ruhnkenius p. 25.

14 καλοῦνται αὖ. Respondent p. 194 D καὶ σοφοὶ δὴ οὗτοι καλοῦνται. Cpl.

24 Δεινόν τε. Orationi praecisae convenit asyndeton. Cf. ad p. 183 A.

25 ἀνὴρ ἀδολέσχης. ἀνὴρ non est epitheton otiosum, sed procul dubio aetatem significat. Vi-

ΘΕΑΙ. Τί δαί; πρὸς τί τοῦτ' εἶπες; 195

ΣΩ. Τὴν ἐμαυτοῦ δυσμαθίαν δυσχεράνας καὶ ὡς C ἀληθῶς ἀδολεσχίαν. τί γὰρ ἄν τις ἄλλο θεῖτο ὄνομα, ὅταν ἄνω κάτω τοὺς λόγους ἕλκῃ τις ὑπὸ νωθείας οὐ δυνάμενος πεισθῆναι, καὶ ᾖ δυσαπάλλακτος ἀφ' ἑκάστου λόγου;

ΘΕΑΙ. Σὺ δὲ δὴ τί δυσχεραίνεις;

ΣΩ. Οὐ δυσχεραίνω μόνον, ἀλλὰ καὶ δέδοικα ὅ τι ἀποκρινοῦμαι, ἄν τις ἔρηταί με· ὦ Σώκρατες, εὕρηκας δὴ ψευδῆ δόξαν ὅτι οὔτε ἐν ταῖς αἰσθήσεσίν ἐστι πρὸς ἀλλήλας οὔτ' ἐν ταῖς διανοίαις, ἀλλ' ἐν τῇ συνάψει αἰ- D σθήσεως πρὸς διάνοιαν; φήσω δὲ ἐγώ, οἶμαι, καλλωπιζόμενος ὥς τι εὑρηκότων ἡμῶν καλόν.

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, οὐκ αἰσχρὸν εἶναι τὸ νῦν ἀποδεδειγμένον.

ΣΩ. Οὐκοῦν, φήσει, λέγεις ὅτι αὖ τὸν ἄνθρωπον ὃν διανοούμεθα μόνον, ὁρῶμεν δ' οὔ, ἵππον οὐκ ἄν ποτε οἰηθείημεν εἶναι, ὃν αὖ οὔτε ὁρῶμεν οὔτε ἁπτόμεθα, διανοούμεθα δὲ μόνον καὶ ἄλλ' οὐδὲν αἰσθανόμεθα περὶ αὐτοῦ; ταῦτα, οἶμαι, φήσω λέγειν.

ΘΕΑΙ. Καὶ ὀρθῶς γε.

ΣΩ. Τί οὖν, φήσει, τὰ ἕνδεκα, ἃ μηδὲν ἄλλο ἢ δια- E νοεῖταί τις, ἄλλο τι ἐκ τούτου τοῦ λόγου οὐκ ἄν ποτε οἰηθείη δώδεκα εἶναι, ἃ μόνον αὖ διανοεῖται; ἴθι οὖν δή, σὺ ἀποκρίνου.

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἀποκρινοῦμαι, ὅτι ὁρῶν μὲν ἄν τις ἢ ἐφαπτόμενος οἰηθείη τὰ ἕνδεκα δώδεκα εἶναι, ἃ μέντοι ἐν

1 δαί ΔΓ𝔄² *Bkk.*, δέ ϛ *Tur.* 9 ὅτι om. 𝔄Δ^{e}Π^{1e}. 15 φήσει Fϛ, φησὶ ceteri. αὖ τὸν] αὐτὸν τὸν coni. *Hdf.* 17 ὃν] ὃ ΓΔB^{a} CEFHZ^{r}abci. αὖ 𝔄ΔΠ *Bkk.*, νῦν *ϛ. 21 φήσει ϛ, φὴις 𝔄, φῇς Δ^{e}Π^{e} (φήις Δ^{a}Π^{a}), φησί ceteri. 23 οὖν δή 𝔄ΔΠ *Bkk.*, δὴ οὖν ϛ. 24 ἀποκρίνου *Bkk.*, ἀποκρινοῦ ϛ.

rum enim minime decet nugari. Cf. Lobecki pathol. II p. 365.

4 ἄνω κάτω — ἕλκῃ (cf. ad p. 168C). Phil. 57D sophistae dicuntur δεινοὶ περὶ λόγων ὁλκήν. Cf. ad p. 164C.

7 δέδοικα ὅτι. Haud raro interrogatio pendet e verbis timendi. Hipp. mai. 296A φοβοῦμαι τί ποτ' αὖ λέγομεν. Cf. ad p. 145B.

17 ὃν αὖ οὔτε ὁρῶμεν, 'quem (equum) itidem non videmus, ut mox ἃ μόνον αὖ διανοεῖται.' BUTTMANNUS.

18 καὶ ἄλλ' — περὶ αὐτοῦ. Cf. ad p. 192A.

25 μὲν — 26 μέντοι, ut p. 199AC.

τῇ διανοίᾳ ἔχει, οὐκ ἄν ποτε περὶ αὐτῶν ταῦτα δοξάσειεν οὕτω.

ΣΩ. Τί οὖν; οἴει τινὰ πώποτε αὐτὸν ἐν αὑτῷ πέντε
196 καὶ ἑπτά, λέγω δὲ μὴ ἀνθρώπους ἑπτὰ καὶ πέντε προθέ-
μενον σκοπεῖν μηδ᾽ ἄλλο τοιοῦτον, ἀλλ᾽ αὐτὰ πέντε καὶ
ἑπτά, ἅ φαμεν ἐκεῖ μνημεῖα ἐν τῷ ἐκμαγείῳ εἶναι καὶ
ψευδῆ ἐν αὐτοῖς οὐκ εἶναι δοξάσαι, ταῦτα αὐτὰ εἴ τις ἀν-
θρώπων ἤδη πώποτε ἐσκέψατο λέγων πρὸς αὑτὸν καὶ ἐρω-
τῶν πόσα ποτ᾽ ἐστί, καὶ ὁ μέν τις εἶπεν οἰηθεὶς ἕνδεκα
αὐτὰ εἶναι, ὁ δὲ δώδεκα, ἢ πάντες λέγουσί τε καὶ οἴονται
δώδεκα αὐτὰ εἶναι;

ΘΕΑΙ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἀλλὰ πολλοὶ δὴ καὶ ἕνδεκα.
B ἐὰν δέ γε ἐν πλείονι ἀριθμῷ τις σκοπῆται, μᾶλλον σφάλ-
λεται. οἶμαι γάρ σε περὶ παντὸς μᾶλλον ἀριθμοῦ λέγειν.

ΣΩ. Ὀρθῶς γὰρ οἴει. καὶ ἐνθυμοῦ μή τι τότε γίγνεται ἄλλο ἢ αὐτὰ τὰ δώδεκα τὰ ἐν τῷ ἐκμαγείῳ ἕνδεκα οἰηθῆναι.

ΘΕΑΙ. Ἔοικέ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰς τοὺς πρώτους πάλιν ἀνήκει λόγους;
ὁ γὰρ τοῦτο παθών, ὃ οἶδεν, ἕτερον αὐτὸ οἴεται εἶναι ὧν
αὖ οἶδεν, ὃ ἔφαμεν ἀδύνατον, καὶ τούτῳ αὐτῷ ἠναγκάζο-
C μεν μὴ εἶναι ψευδῆ δόξαν, ἵνα μὴ τὰ αὐτὰ ὁ αὐτὸς ἀναγ-
κάζοιτο εἰδὼς μὴ εἰδέναι ἅμα.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄλλ᾽ ὁτιοῦν δεῖ ἀποφαίνειν τὸ τὰ ψευδῆ δοξάζειν ἢ διανοίας πρὸς αἴσθησιν παραλλαγήν. εἰ γὰρ τοῦτ᾽ ἦν, οὐκ ἄν ποτε ἐν αὐτοῖς τοῖς διανοήμασιν ἐψευδόμεθα· νῦν δὲ ἤτοι οὐκ ἔστι ψευδὴς δόξα, ἢ ἅ τις οἶδεν, οἷόν τε μὴ εἰδέναι. καὶ τούτων πότερα αἱρεῖ;

3 οὖν; οὐκ οἴει coni. *Hdf.* 5 αὖ τὰ B^{a}F Z^{r}a c i, αὐτὰ τὰ *Hdf.* 10 ἢ 𝔄^{c}Δ^{a} *Hdf.*, ἡ ς. 14 μᾶλλον ἀριθμοῦ 𝔄ΔΠ *Bkk.*, ἀριθμοῦ μᾶλλον ς. 15 τότε *Bkk.* de Heindorfii coniectura, ποτε ς. γίγνεται 𝔄ΔΠ *Bkk.*, γίγνηται ς. 25 ἄλλοτιοῦν Δ^{a}, ἀλλ᾽ ὁτιοῦν cor. ΓΗ *Hdf.*, ἄλλο τι αὖ coni. Stephanus, ἄλλο τι οὖν ς. 28 ψευδὴς ἡ δόξα 𝔄ΔΠ. 29 ποτέραν 𝔄Δ^{e}Π^{1e}.

5 αὐτὰ πέντε. Cf. ad p. 175 C.
7 ταῦτα αὐτὰ. ‘Pergere debebat ita: ταῦτα αὐτὰ τὸν μὲν εἰπεῖν ἕνδεκα εἶναι, τὸν δὲ δώδεκα, sed inceptae structurae οἴει de industria oblitus, ut etiam expressius et definitius pronuntiaret quid vellet, ita pergit, quasi dixisset ἐρωτῶ, interrogo, num quis etc.’ ENGELHARDTUS, anac. Pl. I p. 36.
15 ἐνθυμοῦ μὴ — γίγνεται. Cf. ad p. 145 B.
19 ἀνήκει. Cf. ad p. 171 A.

ΘΕΑΙ. Ἄπορον αἵρεσιν προτίθης, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι ἀμφότερά γε κινδυνεύει ὁ λόγος D οὐκ ἐάσειν. ὅμως δέ, πάντα γὰρ τολμητέον, τί εἰ ἐπεχειρήσαμεν ἀναισχυντεῖν;

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΣΩ. Ἐθελήσαντες εἰπεῖν ποῖόν τί ποτ᾽ ἐστὶ τὸ ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Καὶ τί τοῦτο ἀναίσχυντον;

ΣΩ. Ἔοικας οὐκ ἐννοεῖν ὅτι πᾶς ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος ζήτησις γέγονεν ἐπιστήμης ὡς οὐκ εἰδόσι τί ποτ᾽ ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Ἐννοῶ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἔπειτ᾽ οὐκ ἀναιδὲς δοκεῖ, μὴ εἰδότας ἐπιστήμην ἀποφαίνεσθαι τὸ ἐπίστασθαι οἷόν ἐστιν; ἀλλὰ γάρ, ὦ Θεαίτητε, πάλαι ἐσμὲν ἀνάπλεῳ τοῦ μὴ καθαρῶς διαλέ- E γεσθαι. μυριάκις γὰρ εἰρήκαμεν τὸ γιγνώσκομεν καὶ οὐ γιγνώσκομεν, καὶ ἐπιστάμεθα καὶ οὐκ ἐπιστάμεθα, ὥς τι συνιέντες ἀλλήλων ἐν ᾧ ἔτι ἐπιστήμην ἀγνοοῦμεν. εἰ δὲ βούλει, καὶ νῦν ἐν τῷ παρόντι κεχρήμεθ᾽ αὖ τῷ ἀγνοεῖν τε καὶ συνιέναι, ὡς προσῆκον αὐτοῖς χρῆσθαι, εἴπερ στερόμεθα ἐπιστήμης.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ τίνα τρόπον διαλέξει, ὦ Σώκρατες, τούτων ἀπεχόμενος;

ΣΩ. Οὐδένα ὤν γε ὃς εἰμί· εἰ μέντοι ἦν ἀντιλογικός, 197 οἷος ἀνὴρ εἰ καὶ νῦν παρῆν, τούτων τ᾽ ἂν ἔφη ἀπέχεσθαι

3 ἐπεχειρήσαμεν Steinhartus p. 211 n. 66, ἐπιχειρήσομεν Λ, ἐπιχειρήσαιμεν ς.

3 πάντα γὰρ τολμητέον, omnia enim sunt sustinenda. τολμᾶν enim idem quoque significat, quod τλᾶν. Conf. Boeckhius in Minoem p. 142.

ἐπεχειρήσαμεν. Non de futuro quodam conatu Plato loquitur, sed de eo, qui iam effectus est. Cui rei optime convenit ἐθελήσαντες, quamquam hoc participium etiam aliter explicari potest. Cf. Graseri spec. p. 73.

15 ἀνάπλεως· ἀναπεπλησμένος. χρῆται δὲ ἐπὶ τοῦ μεμολυσμένου. Tim., ad quem v. Ruhnk. p. 31.

καθαρῶς διαλέγεσθαι. Phaedr. 237 B Περὶ παντὸς — μία ἀρχὴ τοῖς μέλλουσι καλῶς βουλεύεσθαι· εἰδέναι δεῖ περὶ οὗ ἂν ᾖ ἡ βουλὴ ἢ παντὸς ἁμαρτάνειν ἀνάγκη.

24 ὃς idem fere quod οἷος. Cf. ad p. 191 C.

ἀντιλογικός. Cf. ad p. 164 C.

25 τούτων τ᾽ ἂν ἔφη. 'Prior structura εἰ μέντοι ἦν ἀντιλογικὸς propter additum οἷος ἀνὴρ εἰ καὶ νῦν παρῆν prorsus relinquitur et apodosis alteri huic enuntiato additur priore prorsus neglecto.' ENGELHARDTUS, anac. Pl. I p. 36.

ἂν ἔφη ἀπέχεσθαι. Inter-

197 καὶ ἡμῖν σφόδρ' ἂν ἃ ἐγὼ λέγω ἐπέπληττεν. ἐπειδὴ οὖν ἐσμεν φαῦλοι, βούλει τολμήσω εἰπεῖν οἷόν ἐστι τὸ ἐπίστασθαι; φαίνεται γάρ μοι προὔργου τι ἂν γενέσθαι.

ΘΕΑΙ. Τόλμα τοίνυν νὴ Δία. τούτων δὲ μὴ ἀπεχομένῳ σοι ἔσται πολλὴ συγγνώμη.

XXXVI. ΣΩ. Ἀκήκοας οὖν ὃ νῦν λέγουσι τὸ ἐπίστασθαι;

ΘΕΑΙ. Ἴσως· οὐ μέντοι ἔν γε τῷ παρόντι μνημονεύω.

B ΣΩ. Ἐπιστήμης που ἕξιν φασὶν αὐτὸ εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Ἡμεῖς τοίνυν σμικρὸν μεταθώμεθα καὶ εἴπωμεν ἐπιστήμης κτῆσιν.

ΘΕΑΙ. Τί οὖν δὴ φήσεις τοῦτο ἐκείνου διαφέρειν;

ΣΩ. Ἴσως μὲν οὐδέν· ὃ δ' οὖν δοκεῖ, ἀκούσας συνδοκίμαζε.

ΘΕΑΙ. Ἐάνπερ γε οἷός τ' ὦ.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν μοι ταὐτὸν φαίνεται τῷ κεκτῆσθαι τὸ ἔχειν. οἷον εἰ ἱμάτιον πριάμενός τις καὶ ἐγκρατὴς ὢν μὴ φοροῖ· ἔχειν μὲν οὐκ ἂν αὐτὸν αὐτό, κεκτῆσθαι δέ γε φαῖμεν.

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς γε.

C ΣΩ. Ὅρα δὴ καὶ ἐπιστήμην εἰ δυνατὸν οὕτω κεκτημένον μὴ ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ εἴ τις ὄρνιθας ἀγρίας, περι-

17 τῷ κεκτῆσθαι τὸ 𝔄ΔΠ *Tur.*, τὸ κεκτῆσθαι τῷ ς. 18 εἰ om. 𝔄ΔΓΛΞΣΥFZ^{r}biΠ^{1e}B^{1e} *Stb.* 19 φορῶι$^{\nu}$ 𝔄, φορῷ Δ^{a}, φορῷ$^{\eta}$ Γ. Eiecto εἰ Winckelmannus, Pl. Euthyd. p. XIV coniecit φορῶν, Campbellius φορεῖ. δέ γε] γε δὴ 𝔄ΔΠ, γε$^{\delta\grave{\epsilon}}$ F, γε ΓΞΣΥBCEaci, om. Z^{r}. 21 Ὀρθῶς 𝔄ΔΠ *Tur.*, Καὶ ὀρθῶς ς. 23 ἀγρίας ἢ περιστ. Π^{a}Γ^{2}.

pretes omnes praeter Schleiermacherum erraverunt, quod ἔφη acceperunt iubendi potestate, quae apud Atticos rarissima est. Cf. Krueger. Dial. poet. Synt. § 55, 3, 13. Nunquam enim sophistae omnes res, priusquam de iis disputaretur, definiendo explicari iusserunt; verbis enim tantum rixabantur. Inde facti sunt eorum sermones, quibus exitus imponebatur nullus. Cf. Gorg. 457CD Phaedr. 237C. Socrates igitur h. l. dicit: quae mea est natura, nulla re definita disputare non possum; si vero adesset sophista, talibus se abstinere asseveraret eumque, qui talia dicit, valde increparet.

2 φαῦλοι. Cf. ad p. 154E.

9 Ἐπιστήμης που ἕξιν. Euthyd. 277B Τὸ δ' ἐπίστασθαι — ἄλλο τι ἢ ἔχειν ἐπιστήμην ἤδη ἐστίν; Cpl.

23 περιστεράς. 'Etiam περιστε-

στερὰς ἤ τι ἄλλο θηρεύσας οἴκοι κατασκευασάμενος περι- 197
στερεῶνα τρέφοι. τρόπον μὲν γὰρ ἄν πού τινα φαῖμεν αὐτὸν αὐτὰς ἀεὶ ἔχειν, ὅτι δὴ κέκτηται. ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τρόπον δέ γ' ἄλλον οὐδεμίαν ἔχειν, ἀλλὰ δύναμιν μὲν αὐτῷ περὶ αὐτὰς παραγεγονέναι, ἐπειδὴ ἐν οἰκείῳ περιβόλῳ ὑποχειρίους ἐποιήσατο, λαβεῖν καὶ σχεῖν, ἐπειδὰν βούληται, θηρευσαμένῳ ἣν ἂν ἀεὶ ἐθέλῃ, καὶ D
πάλιν ἀφιέναι· καὶ τοῦτο ἐξεῖναι ποιεῖν, ὁποσάκις ἂν δοκῇ αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Πάλιν δή, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν κήρινόν τι ἐν ταῖς ψυχαῖς κατεσκευάζομεν οὐκ οἶδ' ὅ τι πλάσμα, νῦν αὖ ἐν ἑκάστῃ ψυχῇ ποιήσωμεν περιστερεῶνά τινα παντοδαπῶν ὀρνίθων, τὰς μὲν κατ' ἀγέλας οὔσας χωρὶς τῶν ἄλλων, τὰς δὲ κατ' ὀλίγας, ἐνίας δὲ μόνας διὰ πασῶν ὅπῃ ἂν τύχωσι πετομένας.

ΘΕΑΙ. Πεποιήσθω δή. ἀλλὰ τί τοὐντεῦθεν; E

ΣΩ. Παιδίων μὲν ὄντων φάναι χρὴ εἶναι τοῦτο τὸ ἀγγεῖον κενόν, ἀντὶ δὲ τῶν ὀρνίθων ἐπιστήμας νοῆσαι· ἣν δ' ἂν ἐπιστήμην κτησάμενος καθείρξῃ εἰς τὸν περίβολον, φάναι αὐτὸν μεμαθηκέναι ἢ εὑρηκέναι τὸ πρᾶγμα οὗ ἦν αὕτη ἡ ἐπιστήμη, καὶ τὸ ἐπίστασθαι τοῦτ' εἶναι.

3 ὅτι δὴ *Hdf.*, ὅ, τι δὴ ς, ὅτι δὲ δὴ Δ[e] Π[e]. 7 σχεῖν 𝔄 Δ Π *Bkk.*, ἔχειν *ς, ἴσχειν *Tur.* de Winckelmanni coniectura. 17 πετομένας 𝔄 Δ Π *Hdf.*, πετωμένας ς. 21 καθείρξῃ 𝔄 Δ Π *Hdf.* de Stephani coniectura, καθείρξει Δ H ς.

ραὶ natura ferae sunt aves, non tantum πελειάδες. Arist. histor. V 13 ἔστι γὰρ ἕτερον πελειὰς καὶ περιστερά. ἐλάττων μὲν οὖν ἡ πελειάς, τιθασσὸν δὲ γίνεται μᾶλλον ἡ περιστερά etc.' Hdf.

2 τρόπον μὲν γάρ. Haec usque ad Ἔστι ταῦτα accipienda sunt quasi per parenthesin dicta essent.

6 μέν. 'Prorsus ita p. 201 B Οὐδαμῶς ἔγωγε οἶμαι, ἀλλὰ πεῖσαι μέν.' Heindorfius. 'Videtur in talibus μὲν nihil aliud esse quam attenuatum μήν, quod quia post secundum demum tertiumve enuntiati vocabulum infertur, de vi sua non nihil amisisse putare licet.' Stallbaumius.

15 τὰς μὲν — οὔσας. ποιεῖν fingere cum accusativo et participio iungitur etiam Gorg. 525 E Θερσίτην δὲ — οὐδεὶς πεποίηκε μεγάλαις τιμωρίαις συνεχόμενον ὡς ἀνίατον. Cf. ad p. 158 A.

16 μόνας διὰ πασῶν, 'per omnes, ita ut non volent seorsum χωρὶς τῶν ἄλλων, velut illae κατ' ἀγέλας οὖσαι, sed modo per hunc, modo per illum gregem vagentur.' Heind.

22 μεμαθηκέναι ἢ εὑρηκέναι.

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

198 *ΣΩ.* Τὸ τοίνυν πάλιν ἣν ἂν βούληται τῶν ἐπιστημῶν θηρεύειν καὶ λαβόντα ἴσχειν καὶ αὖθις ἀφιέναι σκόπει τίνων δεῖται ὀνομάτων, εἴτε τῶν αὐτῶν ὧν τὸ πρῶτον, ὅτε ἐκτᾶτο, εἴτε ἑτέρων· μαθήσει δ' ἐντεῦθεν σαφέστερον τί λέγω. ἀριθμητικὴν μὲν γὰρ λέγεις τέχνην;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ταύτην δὴ ὑπόλαβε θήραν ἐπιστημῶν ἀρτίου τε καὶ περιττοῦ παντός.

ΘΕΑΙ. Ὑπολαμβάνω.

ΣΩ. Ταύτῃ δή, οἶμαι, τῇ τέχνῃ αὐτός τε ὑποχει-
B ρίους τὰς ἐπιστήμας τῶν ἀριθμῶν ἔχει καὶ ἄλλῳ παραδίδωσιν ὁ παραδιδούς.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ καλοῦμέν γε παραδιδόντα μὲν διδάσκειν, παραλαμβάνοντα δὲ μανθάνειν, ἔχοντα δὲ δὴ τῷ κεκτῆσθαι ἐν τῷ περιστερεῶνι ἐκείνῳ ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τῷ δὲ δὴ ἐντεῦθεν ἤδη πρόσσχες τὸν νοῦν. ἀριθμητικὸς γὰρ ὢν τελέως ἄλλο τι πάντας ἀριθμοὺς ἐπίσταται; πάντων γὰρ ἀριθμῶν εἰσιν αὐτῷ ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστῆμαι.

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

C *ΣΩ.* Ἦ οὖν ὁ τοιοῦτος ἀριθμοῖ ἄν ποτέ τι ἢ αὐτὸς πρὸς αὑτὸν αὐτὰ ἢ ἄλλο τι τῶν ἔξω ὅσα ἔχει ἀριθμόν;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

5 ἐντεῦθεν 𝔄 Δ Π *Stb.*, ἐνθένδε ς. 16 δὲ ante δὴ om. 𝔄 Δ Π. δὴ om. Π^{1e}. 19 δὲ add. 𝔄 Δ^{a} Π *Tur.*, om. ς. πρόσσχες B^{a} (B^{1e}) ab *Bkk.*, πρόσχες ς. 20 ἐπίστασαι 𝔄 Δ^{e} Π^{1e}. 25 αὐτὰ libri omnes praeter Δ, qui om. Reposuit *Bkk.*, seclusit *Hrm.*, ἐντὸς ς de Cornarii coniectura. ἢ αὐτὰ πρὸς αὑτὸν ἢ ἄλλο τι Schleiermacherus.

Alc. I 106D *Οὐκοῦν ταῦτα μόνον οἶσθα, ἃ παρ' ἄλλων ἔμαθες ἢ αὐτὸς ἐξεῦρες;*

8 *θήραν ἐπιστημῶν ἀρτίου.* Gorg. 451B *ἡ ἀριθμητικὴ τέχνη* — (ἐστὶ) *τῶν περὶ τὸ ἄρτιόν τε καὶ περιττόν, ὅσα ἂν ἑκάτερα τυγχάνῃ ὄντα.*

12 *ἔχει* 'sc. *ὁ ἔχων*, quod omisit Plato statim illud *ὁ παραδιδοὺς* additurus.' Heind.

15 *καλοῦμεν.* Cf. ad p. 160B.

20 *ἀριθμητικὸς γὰρ ὢν τελέως.* Adverbium subiicitur, cum vi sua emineat. Cf. p. 194E *ἢ ὑγρὸν σφόδρα*, p. 207C *κατὰ μεῖζον ἔτι.* Cf. ad p. 177D.

25 *αὐτὰ* Schleiermacherus ita explicat, ut sit pro *αὐτοὺς τοὺς ἀριθμοὺς* et opponatur verbis *ἄλλο τι τῶν ἔξω ὅσα ἔχει ἀριθμόν.*

ΣΩ. *Τὸ δὲ ἀριθμεῖν γε οὐκ ἄλλο τι θήσομεν τοῦ σκοπεῖσθαι πόσος τις ἀριθμὸς τυγχάνει ὤν.*

ΘΕΑΙ. *Οὕτω.*

ΣΩ. *Ὃ ἄρα ἐπίσταται, σκοπούμενος φαίνεται ὡς οὐκ εἰδώς, ὃν ὡμολογήκαμεν ἅπαντα ἀριθμὸν εἰδέναι. ἀκούεις γάρ που τὰς τοιαύτας ἀμφισβητήσεις.*

ΘΕΑΙ. *Ἔγωγε.*

XXXVII. *ΣΩ.* *Οὐκοῦν ἡμεῖς ἀπεικάζοντες τῇ τῶν περιστερῶν κτήσει τε καὶ θήρᾳ ἐροῦμεν ὅτι διττὴ ἦν ἡ* D *θήρα, ἡ μὲν πρὶν ἐκτῆσθαι τοῦ κεκτῆσθαι ἕνεκα, ἡ δὲ κεκτημένῳ τοῦ λαβεῖν καὶ ἔχειν ἐν ταῖς χερσὶν ἃ πάλαι ἐκέκτητο. οὕτω δὲ καὶ ὧν πάλαι ἐπιστῆμαι ἦσαν αὐτῷ μαθόντι καὶ ἠπίστατο αὐτά, πάλιν ἔστι καταμανθάνειν ταὐτὰ ταῦτα ἀναλαμβάνοντα τὴν ἐπιστήμην ἑκάστου καὶ ἴσχοντα, ἣν ἐκέκτητο μὲν πάλαι, πρόχειρον δ' οὐκ εἶχε τῇ διανοίᾳ;*

ΘΕΑΙ. *Ἀληθῆ.*

ΣΩ. *Τοῦτο δὴ ἄρτι ἠρώτων, ὅπως χρὴ τοῖς ὀνόμασι* E *χρώμενον λέγειν περὶ αὐτῶν, ὅταν ἀριθμήσων ἴῃ ὁ ἀριθμητικὸς ἤ τι ἀναγνωσόμενος ὁ γραμματικός. ὡς ἐπιστάμενος ἄρα ἐν τῷ τοιούτῳ πάλιν ἔρχεται μαθησόμενος παρ' ἑαυτοῦ ἃ ἐπίσταται;*

ΘΕΑΙ. *Ἀλλ' ἄτοπον, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Ἀλλ' ἃ οὐκ ἐπίσταται φῶμεν αὐτὸν ἀναγνώσεσθαι καὶ ἀριθμήσειν, δεδωκότες αὐτῷ πάντα μὲν γράμματα, πάντα δὲ ἀριθμὸν ἐπίστασθαι;* 199

ΘΕΑΙ. *Ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἄλογον.*

ΣΩ. *Βούλει οὖν λέγωμεν ὅτι τῶν μὲν ὀνομάτων οὐ-*

13 *καὶ* add. CH*Γ*²B²ᵉF²b² *Bkk.*, *ἢ* *Π*² *Tur.*, *ἢ* a, *ἢ* *Hdf.* cum Ficino ('quaeve antea novi'), om. cum ceteris libris ς. *ἠπίστατό τε* E², *ἐπίστατο* 𝔄*Δ*ᵃΣYZʳB¹ᵃ.

9 *ἦν*: p. 197 C.

13 *καὶ ἠπίστατο αὐτά.* Cf. ad p. 192 A.

ἔστι καταμανθάνειν — ἀναλαμβάνοντα. Cf. p. 201 B *περὶ ὧν ἰδόντι μόνον ἔστιν εἰδέναι.*

18 *Τοῦτο δὴ ἄρτι ἠρώτων*, 'hoc igitur erat quod interrogabam, quibusnam oporteat uti vocabulis eum qui de his loquatur. Apte contulit Heindorfius de rep. II 377 A *τοῦτο δὴ ἔλεγον ὅτι μουσικῆς πρότερον ἁπτέον ἢ γυμναστικῆς.* Alcib. I 129 D *τοῦτο τοίνυν ἄρτι ἠρώτων εἰ ὁ χρώμενός τε καὶ ᾧ χρῆται ἀεὶ δοκεῖ ἕτερον εἶναι.*' STALLBAUMIUS.

199 δὲν ἡμῖν μέλει, ὅπῃ τις χαίρει ἕλκων τὸ ἐπίστασθαι καὶ μανθάνειν, ἐπειδὴ δὲ ὡρισάμεθα ἕτερον μέν τι τὸ κεκτῆσθαι τὴν ἐπιστήμην, ἕτερον δὲ τὸ ἔχειν, ὃ μέν τις ἔκτηται μὴ κεκτῆσθαι ἀδύνατόν φαμεν εἶναι, ὥστε οὐδέποτε συμβαίνει ὅ τις οἶδε μὴ εἰδέναι, ψευδῆ μέντοι δόξαν οἷόν τ' εἶναι περὶ αὐτοῦ λαβεῖν; μὴ γὰρ ἔχειν τὴν ἐπιστήμην
B τούτου οἷόν τε, ἀλλ' ἑτέραν ἀντ' ἐκείνης, ὅταν θηρεύων τινὰ ἀπ' αὐτοῦ ἐπιστήμην διαπετομένων ἀνθ' ἑτέρας ἑτέραν ἁμαρτὼν λάβῃ, ὅτε ἄρα τὰ ἕνδεκα δώδεκα ᾠήθη εἶναι, τὴν τῶν ἕνδεκα ἐπιστήμην ἀντὶ τῆς τῶν δώδεκα λαβὼν τὴν ἐν ἑαυτῷ οἷον φάτταν ἀντὶ περιστερᾶς.

ΘΕΑΙ. Ἔχει γὰρ οὖν λόγον.

ΣΩ. Ὅταν δέ γε ἣν ἐπιχειρεῖ λαβεῖν λάβῃ, ἀψευδεῖν τε καὶ τὰ ὄντα δοξάζειν τότε, καὶ οὕτω δὴ εἶναι ἀληθῆ τε
C καὶ ψευδῆ δόξαν, καὶ ὧν ἐν τοῖς πρόσθεν ἐδυσχεραίνομεν οὐδὲν ἐμποδὼν γίγνεσθαι; ἴσως οὖν μοι συμφήσεις. ἢ πῶς ποιήσεις;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

1 ἕλκων] καλῶν *Hsch.* 4 συμβαίνειν *Hsch.* de Heindorfii coniectura. 8 τινὰ τῶν ἐπ' αὐτῷ ἐπιστημῶν διαπετομένων coni. *Hdf.*, τινὰ τῶν ἀπ' αὐτοῦ ἐπιστημῶν διαπετομένων aut τινὰ τῶν ἀπ' αὐτοῦ διαπετομένων coni. *Stb.*, τινά πού ποτ' ἐπιστήμην διαπετομένων cod. quidam Vind. Bastii. 'Ficinus videtur legisse: τινὰ ἀπ' ἀδύτου ἐπιστήμην.' Winckelmannus. διαπετομένων *Hdf.* de Fischeri coniectura, διαπετωμένων C, διαπεπταμένων ς. 9 ὅτε ἄρα — 11 λαβὼν *Stb.*, ὅτε ἄρα — 11 περιστερᾶς *Hsch.* glossema habet. ᾠήθη 𝔄ΔΠ *Bkk.*, οἰηθῆναι (om. εἶναι) F^1, οἰηθῇ *ς. 11 ἑαυτῷ 𝔄ΔΠ *Bkk.*, αὐτῷ ς. 13 ἐπιχειρεῖ 𝔄ΔΠ *Hdf.*, ἐπιχειρῇ E ς. 15 πρόσθεν 𝔄ΔΠ *Bkk.*, ἔμπροσθεν *ς.

4 φαμεν 'nexum a praegresso ὅτι.' Heind.

7 τούτου, huius rei ad contemplandum propositae.

οἷόν τε 'sc. εἶναι.' Heind.

8 τινὰ ἀπ' αὐτοῦ ἐπιστήμην διαπετομένων. Haec verba Platonica non esse omnes fere concedunt, quamquam quid iis significetur ambigi non potest. Stallbaumius ea ita interpretatus est, quasi legerentur quae legenda esse suspicatus est. Sed recte Heindorfius ἀπ' αὐτοῦ neque ad θηρεύων neque ad διαπετομένων apte trahi posse vidit aliterque haec legisse videri Ficinum, cum vertat: 'quando aliquis nostrum unam quandam ex internis scientiis aucupans.' Hinc dubium esse non potest, quin corruptionis sedes sit in verbis ἀπ' αὐτοῦ. Recte fortasse omnia se haberent, si legeretur: τινὰ τῶν αὐτοῦ ἐπιστημῶν διαπετομένων.

11 τὴν ἐν ἑαυτῷ Heindorfius sublata hypostigme traxit ad seq. φάτταν. Schleiermacherus: *gleichsam seine Holztaube statt einer Kropftaube.*

*ΣΩ. Καὶ γὰρ τοῦ μὲν ἃ ἐπίσταται μὴ ἐπίστασθαι
ἀπηλλάγμεθα· ἃ γὰρ κεκτήμεθα μὴ κεκτῆσθαι οὐδαμοῦ
ἔτι συμβαίνει, οὔτε ψευσθεῖσί τινος οὔτε μή. δεινότερον
μέντοι πάθος ἄλλο παραφαίνεσθαί μοι δοκεῖ —*

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Εἰ ἡ τῶν ἐπιστημῶν μεταλλαγὴ ψευδὴς γενήσεταί ποτε δόξα.

ΘΕΑΙ. Πῶς δή;

ΣΩ. Πρῶτον μὲν τό τινος ἔχοντα ἐπιστήμην τοῦτο D
*αὐτὸ ἀγνοεῖν μὴ ἀγνωμοσύνῃ ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ ἐπιστήμῃ·
ἔπειτα ἕτερον αὖ τοῦτο δοξάζειν, τὸ δ' ἕτερον τοῦτο, πῶς
οὐ πολλὴ ἀλογία, ἐπιστήμης παραγενομένης γνῶναι μὲν
τὴν ψυχὴν μηδέν, ἀγνοῆσαι δὲ πάντα; ἐκ γὰρ τούτου τοῦ
λόγου κωλύει οὐδὲν καὶ ἄγνοιαν παραγενομένην γνῶναί
τι ποιῆσαι καὶ τυφλότητα ἰδεῖν, εἴπερ καὶ ἐπιστήμη
ἀγνοῆσαί ποτέ τινα ποιήσει.*

ΘΕΑΙ. Ἴσως γάρ, ὦ Σώκρατες, οὐ καλῶς τὰς ὄρνι- E
*θας ἐτίθεμεν ἐπιστήμας μόνον τιθέντες, ἔδει δὲ καὶ ἀν-
επιστημοσύνας τιθέναι ὁμοῦ συνδιαπετομένας ἐν τῇ ψυχῇ,
καὶ τὸν θηρεύοντα τοτὲ μὲν ἐπιστήμην λαμβάνοντα, τοτὲ
δ' ἀνεπιστημοσύνην τοῦ αὐτοῦ πέρι ψευδῆ μὲν δοξάζειν
τῇ ἀνεπιστημοσύνῃ, ἀληθῆ δὲ τῇ ἐπιστήμῃ.*

*ΣΩ. Οὐ ῥᾴδιόν γε, ὦ Θεαίτητε, μὴ ἐπαινεῖν σε. ὃ
μέντοι εἶπες, πάλιν ἐπίσκεψαι. ἔστω μὲν γὰρ ὡς λέγεις·
ὁ δὲ δὴ τὴν ἀνεπιστημοσύνην λαβὼν ψευδῆ μέν, φῄς,* 200
δοξάσει. ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐ δήπου καὶ ἡγήσεταί γε ψευδῆ δοξάζειν.

1 *ἐπίσταται* Π^{1c} *Hdf.*, *ἐπίστανται* *ς *Hrm.* 4 *παρεμφαίνεσθαι* Ξ Σ Υ Z^{r} *Hsch.* 6 *μεταλλαγὴ* 𝔄 Δ Π *Bkk.*, *ἐπαλλαγὴ* ς. 20 *τότε — τότε* Δ^{a} Π^{a}.

1 *ἃ ἐπίσταται* 'sc. *τις*.' Hdf. Cf. ad p. 163E.
5 *Τὸ ποῖον;* Theaetetus valde avens scire quid sit illud gravius, intempestive Socratis orationem interrumpit; Socrates autem, priusquam ei respondet, quae dicturus est, dicit plene.
9 *Πρῶτον μὲν τό τινος ἔχ.* Primum quod quis, cum habeat scientiam alicuius rei eam ipsam nesciat..., deinde quod hanc rem habeat pro alia, aliam autem pro hac: quidni multae sit temeritatis animum, cum scientia adsit, nihil cognoscere, sed omnia ignorare? Eadem structurae ratio, quae est p. 144A.

200 ΘΕΑΙ. Πῶς γάρ;

ΣΩ. Ἀλλ' ἀληθῆ γε, καὶ ὡς εἰδὼς διακείσεται περὶ ὧν ἔψευσται.

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Ἐπιστήμην ἄρα οἰήσεται τεθηρευκὼς ἔχειν, ἀλλ' οὐκ ἀνεπιστημοσύνην.

ΘΕΑΙ. Δῆλον.

ΣΩ. Οὐκοῦν μακρὰν περιελθόντες πάλιν ἐπὶ τὴν πρώτην πάρεσμεν ἀπορίαν. ὁ γὰρ ἐλεγκτικὸς ἐκεῖνος γε-
B λάσας φήσει· πότερον, ὦ βέλτιστοι, ἀμφοτέρας τις εἰδώς, ἐπιστήμην τε καὶ ἀνεπιστημοσύνην, ἣν οἶδεν, ἑτέραν αὐτὴν οἴεταί τινα εἶναι ὧν οἶδεν; ἢ οὐδετέραν αὐτοῖν εἰδώς, ἣν μὴ οἶδε, δοξάζει ἑτέραν ὧν οὐκ οἶδεν; ἢ τὴν μὲν εἰδώς, τὴν δ' οὔ, ἣν οἶδεν, ἣν μὴ οἶδεν; ἢ ἣν μὴ οἶδεν, ἣν οἶδεν ἡγεῖται; ἢ πάλιν αὖ μοι ἐρεῖτε ὅτι τῶν ἐπιστημῶν καὶ ἀνεπιστημοσυνῶν εἰσὶν αὖ ἐπιστῆμαι, ἃς ὁ κεκτημένος ἐν ἑτέροις τισὶ γελοίοις περιστερεῶσιν ἢ κηρίνοις
C πλάσμασι καθείρξας, ἕωσπερ ἂν κεκτῆται, ἐπίσταται, καὶ ἐὰν μὴ προχείρους ἔχῃ ἐν τῇ ψυχῇ; καὶ οὕτω δὴ ἀναγκασθήσεσθε εἰς ταὐτὸν περιτρέχειν μυριάκις οὐδὲν πλέον ποιοῦντες; τί πρὸς ταῦτα, ὦ Θεαίτητε, ἀποκρινούμεθα;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ ἔχω τί χρὴ λέγειν.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἡμῖν, ὦ παῖ, καλῶς ὁ λόγος ἐπιπλήττει καὶ ἐνδείκνυται ὅτι οὐκ ὀρθῶς ψευδῆ δόξαν προτέραν
D ζητοῦμεν ἐπιστήμης ἐκείνην ἀφέντες; τὸ δ' ἐστὶν ἀδύνατον γνῶναι, πρὶν ἄν τις ἐπιστήμην ἱκανῶς λάβῃ τί ποτ' ἐστίν.

οἷν
11 τε om. Δ[a]. 12 αὐτοῖν Hb Bkk., αὐτὴν E, αὐταῖν Hdf. de Stephani coniectura, αὐτὴν *ς. 25 προτέραν] ἑτέραν 𝔄 Δ Π[1e]. 27 λάβῃ 𝔄 Δ Π Bkk., λάβοι ς.

8 ἐπὶ τὴν πρώτην πάρεσμεν ἀπορίαν, ad primam pervenimus difficultatem. Cf. p. 188 sq. Sauppius ad Dem. Ol. I 8.

9 ὁ γὰρ ἐλεγκτικὸς ἐκεῖνος 'quem loquentem induxerat p. 195 C ἄν τις ἔρηταί με· ὦ Σώκρ.' Heind.

10 πότερον, ὦ βέλτ. Si ὅ τις οἶδεν est +A, ὅ τις μὴ οἶδεν —A, p. 192 A paullum alio ordine demonstratum erat confundi non posse

+A cum +A
—A „ —A
+A „ —A
—A „ +A.

20 εἰς ταὐτὸν περιτρέχειν dictum ut p. 160 E ἐν κύκλῳ περιτρέχειν.

25 οὐκ ὀρθῶς ψ. δ. Cf. p. 196 D.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ παρόντι ὡς λέγεις οἴεσθαι.

XXXVIII. *ΣΩ.* Τί οὖν τις ἐρεῖ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἐπιστήμην; οὐ γάρ που ἀπεροῦμέν γέ πω;

ΘΕΑΙ. Ἥκιστα, ἐάνπερ μὴ σύ γε ἀπαγορεύῃς.

ΣΩ. Λέγε δή, τί ἂν αὐτὸ μάλιστα εἰπόντες ἥκιστ' ἂν ἡμῖν αὐτοῖς ἐναντιωθεῖμεν;

ΘΕΑΙ. Ὅπερ ἐπεχειροῦμεν, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ E πρόσθεν· οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε ἄλλο οὐδέν.

ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΘΕΑΙ. Τὴν ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην εἶναι. ἀναμάρτητόν γέ πού ἐστι τὸ δοξάζειν ἀληθῆ, καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γιγνόμενα πάντα καλὰ καὶ ἀγαθὰ γίγνεται.

ΣΩ. Ὁ τὸν ποταμὸν καθηγούμενος, ὦ Θεαίτητε, ἔφη ἄρα δείξειν αὐτό· καὶ τοῦτο ἐὰν ἰόντες ἐρευνῶμεν, τάχ' ἂν ἐμπόδιον γενόμενον αὐτὸ φήνειε τὸ ζητούμενον, μέ- 201 νουσι δὲ δῆλον οὐδέν.

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς λέγεις· ἀλλ' ἴωμέν γε καὶ σκοπῶμεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτό γε βραχείας σκέψεως· τέχνη γάρ σοι ὅλη σημαίνει μὴ εἶναι ἐπιστήμην αὐτό.

ΘΕΑΙ. Πῶς δή; καὶ τίς αὕτη;

ΣΩ. Ἡ τῶν μεγίστων εἰς σοφίαν, οὓς δὴ καλοῦσι ῥήτοράς τε καὶ δικανικούς. οὗτοι γάρ που τῇ ἑαυτῶν

4 γάρ που Π^{a} *Stb.*, γάρ πω ς. γέ πω] 'Immo γέ που.' Baiterus. γε, ὦ Θεαίτητε. ΘΕΑΙ. Ἥκιστα coni. *Hdf.* 7 ἂν] ἂν αὐτὸ ΔΠ^{1e}. 12 γάρ που *Hsch.* 17 δὴ *Tur. Hrm.* 20 ὅλη τις coni. *Hdf.* 22 Ἡ om. 𝔄ΔΠ^{1e}.

4 πω particula nonnunquam remotior a praegressa negatione. Exempla congessit Stallbaumius ad Euthyd. p. 283 C.

8 ἐν τῷ πρόσθεν: p. 187 B.

13 πάντα καλὰ habet usum fere proverbialem. Cf. Boeckhius ad Mino. p. 89, Winckelmannus ad Euthyd. 293 D.

15 ἄρα δείξειν αὐτό: ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς πείρας γιγνωσκομένων. κατιόντων γάρ τινων εἰς ποταμὸν πρὸς τὸ διαπεράσαι ἤρετό τις τὸν προηγούμενον εἰ βάθος ἔχει τὸ ὕδωρ. ὁ δὲ ἔφη· αὐτὸ δείξει. Schol. R. Cf. Leutschius ad Greg. Cypr. Leid. II 92. Formula legitur etiam Prot. 329 B et Hipp. mai. 288 B. 'Pro ἄρα δείξειν αὐτὸ exspectabas δείξειν ἄρα αὐτό. At nimirum de ἄρα quoque valet quod de πού, τοίνυν, δή, aliis voculis scripsimus ad Phaedr. p. 258 A.' STALLBAUMIUS.

καὶ τοῦτο ἐὰν ἰόντες. 'Illa ἐμπόδιον γενόμενον pertinent haud dubie ad praegressum τοῦτο, τὸ ζητούμενον autem quarto casu est positum pendens a verbo φήνειε.' HEINDORFIUS.

23 οὗτοι γάρ που. Polit. 304 C τίνι τὸ πειστικὸν οὖν ἀποδώσο-

201 τέχνῃ πείθουσιν οὐ διδάσκοντες, ἀλλὰ δοξάζειν ποιοῦντες
ἃ ἂν βούλωνται. ἢ σὺ οἴει δεινούς τινας οὕτω διδασκά-
B λους εἶναι, ὥστε οἷς μὴ παρεγένοντό τινες ἀποστερουμέ-
νοις χρήματα ἤ τι ἄλλο βιαζομένοις, τούτοις δύνασθαι
πρὸς ὕδωρ σμικρὸν διδάξαι ἱκανῶς τῶν γενομένων τὴν
ἀλήθειαν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ἔγωγε οἶμαι, ἀλλὰ πεῖσαι μέν.

ΣΩ. Τὸ πεῖσαι δ' οὐχὶ δοξάσαι λέγεις ποιῆσαι;

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅταν δικαίως πεισθῶσι δικασταὶ περὶ
ὧν ἰδόντι μόνον ἔστιν εἰδέναι, ἄλλως δὲ μή, ταῦτα τότε
C ἐξ ἀκοῆς κρίνοντες, ἀληθῆ δόξαν λαβόντες, ἄνευ ἐπιστή-
μης ἔκριναν, ὀρθὰ πεισθέντες, εἴπερ εὖ ἐδίκασαν;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκ ἄν, ὦ φίλε, εἴ γε ταὐτὸν ἦν δόξα τε ἀληθὴς [καὶ δικαστήρια] καὶ ἐπιστήμη, ὀρθά ποτ' ἂν δικαστὴς ἄκρος ἐδόξαζεν ἄνευ ἐπιστήμης· νῦν δὲ ἔοικεν ἄλλο τι ἑκάτερον εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ὅ γε ἐγώ, ὦ Σώκρατες, εἰπόντος του ἀκούσας ἐπελελήσμην, νῦν δ' ἐννοῶ. ἔφη δὲ τὴν μὲν μετὰ
D λόγου ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην εἶναι, τὴν δὲ ἄλογον ἐκτὸς
ἐπιστήμης· καὶ ὧν μὲν μή ἐστι λόγος, οὐκ ἐπιστητὰ εἶναι,
οὑτωσὶ καὶ ὀνομάζων, ἃ δ' ἔχει, ἐπιστητά.

4 τούτοις 𝔄[c] Δ[e] Π[1e] *Stb.*, τούτους ς. 7 ἀλλὰ πεῖσαι μέν Socrati tribuunt Δ[a] Π[a] B[a]. 16 καὶ δικαστήρια seclusit *Bkk.* δικαστήρια 𝔄ΔΠ, δικαστήριον *ς, δικαστικὴ Buttmannus, δικάστρια Winckelmannus coll. Euthyd. 297C, δικαστοῦ ἀξία coni. *Cpl.* 22 ὧι 𝔄, ὧ ΔΠ[1e]. 23 ὀνομάζω 𝔄Δ[e] (ὀνομάζων Δ[a]) Π[1e]. ἃ δ'] ἀλλ 𝔄Δ[a].

μεν ἐπιστήμῃ πλήθους τε καὶ ὄχλου διὰ μυθολογίας ἀλλὰ μὴ διὰ διδαχῆς; — Φανερόν, οἶμαι, καὶ τοῦτο ῥητορικῇ δοτέον ὄν. Phaedr. 272D τὸ παράπαν γὰρ οὐδὲν ἐν τοῖς δικαστηρίοις τούτων ἀληθείας μέλειν οὐδενί, ἀλλὰ τοῦ πιθανοῦ. τοῦτο δ' εἶναι τὸ εἰκός, ᾧ δεῖν προσέχειν τὸν μέλλοντα τέχνῃ ἐρεῖν. Cf. Gorg. 454E.

3 τινες 'sc. iudices.' Heind.

4 τούτοις iungendum cum τῶν γενομένων. De hyperbato cf. p. 176D.

7 ἀλλὰ πεῖσαι μέν. Cf. ad p. 197C.

16 καὶ δικαστήρια. 'Fortasse aliquis ad δικαστὴς ἄκρος adscripserat in margine καὶ δικαστήριον, quod dein per errorem in alienum locum translatum et ipsis Platonis verbis insertum est.' Stallbaumius. Sed I. Braunus de hyperb. Pl. p. 27 dicta haec putat pro δόξα τε ἀληθὴς καὶ ἐπιστήμη, ὀρθά ποτ' ἂν δικαστὴς ἄκρος καὶ δικαστήριον ἐδόξαζεν. Eundem locum etiam Schleiermacherus verbis omissis tribuit.

23 οὑτωσὶ καὶ ὀνομάζειν. 'Vocabulum ἐπιστητὸν Platonis aetate novatum fuisse, argumento

ΣΩ. Ἦ καλῶς λέγεις. τὰ δὲ δὴ ἐπιστητὰ ταῦτα καὶ μὴ πῇ διῄρει, λέγε, εἰ ἄρα κατὰ ταὐτὰ σύ τε κἀγὼ ἀκηκόαμεν.

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' οὐκ οἶδα εἰ ἐξευρήσω· λέγοντος μέντ' ἂν ἑτέρου, ὡς ἐγᾦμαι, ἀκολουθήσαιμι.

XXXIX. *ΣΩ.* Ἄκουε δὴ ὄναρ ἀντὶ ὀνείρατος. ἐγὼ
γὰρ αὖ ἐδόκουν ἀκούειν τινῶν ὅτι τὰ μὲν πρῶτα οἱονπερεὶ E
στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἡμεῖς τε συγκείμεθα καὶ τἆλλα, λόγον οὐκ ἔχοι. αὐτὸ γὰρ καθ' αὐτὸ ἕκαστον ὀνομάσαι μόνον εἴη, προσειπεῖν δὲ οὐδὲν ἄλλο δυνατόν, οὔθ' ὡς ἔστιν, οὔθ'
ὡς οὐκ ἔστιν· ἤδη γὰρ ἂν οὐσίαν ἢ μὴ οὐσίαν αὐτῷ προσ- 202
τίθεσθαι, δεῖν δὲ οὐδὲν προσφέρειν, εἴπερ αὐτὸ ἐκεῖνο μόνον τις ἐρεῖ. ἐπεὶ οὐδὲ τὸ αὐτὸ οὐδὲ τὸ ἐκεῖνο οὐδὲ τὸ ἕκαστον οὐδὲ τὸ μόνον οὐδὲ τὸ τοῦτο προσοιστέον οὐδ' ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα. ταῦτα μὲν γὰρ περιτρέχοντα πᾶσι προσφέρεσθαι ἕτερα ὄντα ἐκείνων οἷς προστίθεται, δεῖν δέ, εἴπερ ἦν δυνατὸν αὐτὸ λέγεσθαι καὶ εἶχεν οἰκεῖον αὐτοῦ λόγον, ἄνευ τῶν ἄλλων ἁπάντων λέγεσθαι. νῦν δὲ
ἀδύνατον εἶναι ὁτιοῦν τῶν πρώτων ῥηθῆναι λόγῳ· οὐ γὰρ B
εἶναι αὐτὸ ἀλλ' ἢ ὀνομάζεσθαι μόνον· ὄνομα γὰρ μόνον ἔχειν· τὰ δὲ ἐκ τούτων ἤδη συγκείμενα ὥσπερ αὐτὰ

5 ἀκολουθήσαιμι ΛΞΣΥZ[r]CHB[2e] (B[a]) *Bkk.*, ἀκολουθησαίμην *ς. 7 οἷονπερ εἰ 𝔄, οἱονπερεὶ ΔΠ *Bkk.*, οἱαπερεὶ ς. 12 δεῖν Δ[a]Π[1a] *Hdf.*, δεῖ ς. 14 τὸ τοῦτο *Hdf.* de coniectura, τὸ τὸ Buttmannus, τοῦτο ς. 17 αὑτοῦ *Hdf.*, αὐτοῦ ς 20 αὐτὸ H. Bonitzius, spic. p. 24, αὐτῷ ς cum libris. 21 ἔχει 𝔄ΔΠ.

est, opinor, additamentum hoc *οὑτωσὶ καὶ ὀνομάζων.* De structura huius loci conf. simillimum locum in Gorg. 493 B.' Heind.

6 *ὄναρ ἀντὶ ὀνείρατος.* Plato etiam Crat. 439 C, ubi de ideis expositurus est, dicit: *σκέψαι γάρ — ὃ ἔγωγε πολλάκις ὀνειρώττω.*

8 *λόγος* h. l. est definitio, explicatio, quae suum locum habet in compositis demum rebus; simplicissima autem quaeque elementa non possunt nisi nominari.

11 *ἤδη γάρ*: 'alioquin enim iam *οὐσίαν* et *μὴ οὐσίαν* huic additum iri.' Heind.

15 *περιτρέχοντα*, quae ubique locum habent, vulgaria. Cf. Phil. 15 D *Φαμέν που ταὐτὸν ἓν καὶ πολλὰ ὑπὸ λόγων γιγνόμενα περιτρέχειν πάντῃ καθ' ἕκαστον τῶν λεγομένων.*

19 *ῥηθῆναι λόγῳ* 'dicuntur quae explicantur definitione, quod opponitur *τῷ ὀνομάζεσθαι μόνον.* v. ad Crat. 399 A.' Stallb.

οὐ γὰρ εἶναι i. e. *οὐ γὰρ εἶναι* (= *δυνατὸν εἶναι*) *ἀλλ' ἢ ὀνομάζεσθαι μόνον αὐτό.* Ita conformatione plane inter se concinunt duo illa enuntiata, quae deinceps posita idem et affirmando et negando significant: *ἀδύνατον εἶναι ὁτιοῦν κτλ.*, *οὐ γὰρ εἶναι αὐτὸ κτλ.*

202 *πέπλεκται, οὕτω καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν συμπλακέντα λόγον γεγονέναι· ὀνομάτων γὰρ συμπλοκὴν εἶναι λόγου οὐσίαν. οὕτω δὴ τὰ μὲν στοιχεῖα ἄλογα καὶ ἄγνωστα εἶναι, αἰσθητὰ δέ, τὰς δὲ συλλαβὰς γνωστάς τε καὶ ῥητὰς καὶ ἀληθεῖ δόξῃ δοξαστάς. ὅταν μὲν οὖν ἄνευ λόγου τὴν ἀληθῆ δόξαν τινός τις λάβῃ, ἀληθεύειν μὲν αὐτοῦ τὴν*
C *ψυχὴν περὶ αὐτό, γιγνώσκειν δ' οὔ· τὸν γὰρ μὴ δυνάμενον δοῦναί τε καὶ δέξασθαι λόγον ἀνεπιστήμονα εἶναι περὶ τούτου· προσλαβόντα δὲ λόγον δυνατόν τε ταῦτα πάντα γεγονέναι καὶ τελείως πρὸς ἐπιστήμην ἔχειν. οὕτως σὺ τὸ ἐνύπνιον ἢ ἄλλως ἀκήκοας;*

ΘΕΑΙ. Οὕτω μὲν οὖν παντάπασιν.

ΣΩ. Ἀρέσκει οὖν σε καὶ τίθεσαι ταύτῃ, δόξαν ἀληθῆ μετὰ λόγου ἐπιστήμην εἶναι;

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

D *ΣΩ. Ἆρ', ὦ Θεαίτητε, νῦν οὕτω τῇδε τῇ ἡμέρᾳ εἰλήφαμεν ὃ πάλαι καὶ πολλοὶ τῶν σοφῶν ζητοῦντες πρὶν εὑρεῖν κατεγήρασαν;*

ΘΕΑΙ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, καλῶς λέγεσθαι τὸ νῦν ῥηθέν.

ΣΩ. Καὶ εἰκός γε αὐτὸ τοῦτο οὕτως ἔχειν· τίς γὰρ ἂν καὶ ἔτι ἐπιστήμη εἴη χωρὶς τοῦ λόγου τε καὶ ὀρθῆς δόξης; ἕν μέντοι τί με τῶν ῥηθέντων ἀπαρέσκει.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δή;

ΣΩ. Ὃ καὶ δοκεῖ λέγεσθαι κομψότατα, ὡς τὰ μὲν
E *στοιχεῖα ἄγνωστα, τὸ δὲ τῶν συλλαβῶν γένος γνωστόν.*

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν ὀρθῶς;

6 *τις λάβῃ* 𝔄 *Δ Π Hdf.*, *λάβῃ τις* E ς. 10 *γεγονέναι* 𝔄 *Δ Π Bkk.*, *γε γνῶναι* ς cum Cornario. 13 *τίθεσαι* 𝔄 *Δ Π Hdf.*, *τίθεσθαι* ς. 19 *Ἐμοὶ γοῦν* 𝔄 Δ^a Π^a *Bkk.*, *Ἔμοιγ' οὖν* ς. 21 *αὐτὸ*] *αὖ Hdf.* 22 *χωρὶς τοῦ λόγου* 𝔄 *Δ* Π^c *Γ Tur.*, *χωρὶς λόγου* ς.

4 '*συλλαβὰς* h. l. dicit omnino *τὰ ἐκ στοιχείων συμπλακέντα*, non litterarum comprehensiones.' Heind.

9 '*ταῦτα πάντα* accusativus est, qui pendet ex *δυνατόν*: de qua constructione diximus ad Protag. 335C.' Stallb.

13 *Ἀρέσκει — σε.* Cf. ad p. 172D.

17 *καὶ πολλοὶ* 'sanequam multi; nam *καὶ* non copulat, sed intendit. v. ad Hipp. mai. 282E.' Stallb.

18 *κατεγήρασαν.* Antisthenem significari suspicatur Susemihlius p. 200.

ΣΩ. *Ἰστέον δή· ὥσπερ γὰρ ὁμήρους ἔχομεν τοῦ λόγου τὰ παραδείγματα, οἷς χρώμενος εἶπε πάντα ταῦτα.*

ΘΕΑΙ. *Ποῖα δή;*

ΣΩ. *Τὰ τῶν γραμμάτων στοιχεῖά τε καὶ συλλαβάς. ἢ οἴει ἄλλοσέ ποι βλέποντα ταῦτα εἰπεῖν τὸν εἰπόντα ἃ λέγομεν;*

ΘΕΑΙ. *Οὔκ, ἀλλ' εἰς ταῦτα.*

XL. *ΣΩ.* *Βασανίζωμεν δὴ αὐτὰ ἀναλαμβάνοντες,* 203
μᾶλλον δὲ ἡμᾶς αὐτούς, οὕτως ἢ οὐχ οὕτως γράμματα ἐμάθομεν. φέρε πρῶτον· ἆρ' αἱ μὲν συλλαβαὶ λόγον ἔχουσι, τὰ δὲ στοιχεῖα ἄλογα;

ΘΕΑΙ. *Ἴσως.*

ΣΩ. *Πάνυ μὲν οὖν καὶ ἐμοὶ φαίνεται. Σωκράτους γοῦν εἴ τις ἔροιτο τὴν πρώτην συλλαβὴν οὑτωσί· ὦ Θεαίτητε, λέγε τί ἐστι σω, τί ἀποκρινεῖ;*

ΘΕΑΙ. *Ὅτι σῖγμα καὶ ὦ.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν τοῦτον ἔχεις λόγον τῆς συλλαβῆς;*

ΘΕΑΙ. *Ἔγωγε.*

ΣΩ. *Ἴθι δή, οὕτως εἰπὲ καὶ τὸν τοῦ σῖγμα λόγον.* B

ΘΕΑΙ. *Καὶ πῶς τοῦ στοιχείου τις ἐρεῖ στοιχεῖα; καὶ γὰρ δή, ὦ Σώκρατες, τό τε σῖγμα τῶν ἀφώνων ἐστί, ψόφος τις μόνον, οἷον συριττούσης τῆς γλώττης· τοῦ δ' αὖ βῆτα οὔτε φωνὴ οὔτε ψόφος, οὐδὲ τῶν πλείστων στοιχείων. ὥστε πάνυ εὖ ἔχει τὸ λέγεσθαι αὐτὰ ἄλογα, ὧν γε τὰ ἐναργέστατα αὐτὰ τὰ ἑπτὰ φωνὴν μόνον ἔχει, λόγον δὲ οὐδ' ὁντινοῦν.*

3 *Τὰ ποῖα Hsch.* 4 *καὶ τὰς συλλαβάς Hsch.* 24 *εὖ ἔχει τὸ* 𝔄*ΔΠ Hdf.*, *ἔχει εὖ τὸ* H, *ἔχει τὸ εὖ* *ς. 25 *ἐνεργέστατα* 𝔄*ΔΠ.* *αὐτὰ τὰ ἑπτὰ* 𝔄*ΔΠ Stb.*, *αὐτὰ ΛΞΣ*ΥΗ$Z^r$$B^{1e}$ *Bkk.*, *ἑπτὰ* C$B^{2e}$$Ξ^2$aci *Hsch.*, *ἑστὰ αὐτὰ Γ*, *ἑπτὰ αὐτὰ* *ς. *μόνον ἔχει ΔΠΓ*BCEFH

1 *Ἰστέον.* '*εἰδέναι* noscendi, cognoscendi significatu saepe usurpatur, ubi aliis linguis videndi notio magis est familiaris, ut in formula *ἵν' εἰδῆτε*, ut videatis. v. gramm. ampl. in v. *εἴδω*.' Buttmannus.

2 *εἶπε* 'sc. *ὁ ταῦτα λέγων*.' Stb.

21 *τό τε σῖγμα κτλ.* 'Cratyl. 424C collato cum Phileb. 18B et Theaet. 203B apparet a Platone discerni primum litteras vocales, deinde semivocales, denique consonas. Vocales *γράμματα φωνήεντα* vocantur, semivocales vulgo *ἡμίφωνα* videntur dicta esse, sed Plato dixit *φωνῆς μὲν οὔ, φθόγγου δὲ μετέχοντα* vel *ἄφωνα μέν, οὐκ ἄφθογγα δέ*, consonas vulgo quidem Plato *ἄφωνα* dicta esse in Philebo dicit, sed ipse accuratius nominat *ἄφωνα καὶ ἄφθογγα*, quae et voce et sono careant.' H. Sauppius, ep. crit. ad G. Hermannum p. 146.

25 *λόγον* litterae omnino non

203 ΣΩ. Τουτὶ μὲν ἄρα, ὦ ἑταῖρε, κατωρθώκαμεν περὶ ἐπιστήμης.

ΘΕΑΙ. Φαινόμεθα.

C ΣΩ. Τί δέ; τὸ μὴ γνωστὸν εἶναι τὸ στοιχεῖον, ἀλλὰ τὴν συλλαβὴν ἆρ' ὀρθῶς ἀποδεδείγμεθα;

ΘΕΑΙ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Φέρε δή, τὴν συλλαβὴν πότερον λέγομεν τὰ ἀμφότερα στοιχεῖα, καὶ ἐὰν πλείω ᾖ ἢ δύο, τὰ πάντα, ἢ μίαν τινὰ ἰδέαν γεγονυῖαν συντεθέντων αὐτῶν;

ΘΕΑΙ. Τὰ ἅπαντα ἔμοιγε δοκοῦμεν.

ΣΩ. Ὅρα δὴ ἐπὶ δυοῖν, σῖγμα καὶ ὦ. ἀμφότερά ἐστιν ἡ πρώτη συλλαβὴ τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος. ἄλλο τι ὁ γιγνώσκων αὐτὴν τὰ ἀμφότερα γιγνώσκει;

D ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Τὸ σῖγμα καὶ τὸ ὦ ἄρα γιγνώσκει.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ'; ἑκάτερον ἄρ' ἀγνοεῖ, καὶ οὐδέτερον εἰδὼς ἀμφότερα γιγνώσκει;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ δεινὸν καὶ ἄλογον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι εἴ γε ἀνάγκη ἑκάτερον γιγνώσκειν, εἴπερ ἀμφότερά τις γνώσεται, προγιγνώσκειν τὰ στοιχεῖα ἅπασα ἀνάγκη τῷ μέλλοντί ποτε γνώσεσθαι συλλαβήν, καὶ οὕτως ἡμῖν ὁ καλὸς λόγος ἀποδεδρακὼς οἰχήσεται.

E ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα γε ἐξαίφνης.

ΣΩ. Οὐ γὰρ καλῶς αὐτὸν φυλάττομεν. χρῆν γὰρ ἴσως τὴν συλλαβὴν τίθεσθαι μὴ τὰ στοιχεῖα, ἀλλ' ἐξ ἐκείνων

Bkk., ἔχει μόνον *Λ*, μόνην ἔχει *ς. 4 δὲ δή ΞΣς, δὴ cum reliquis libris om. *Hrm.* 5 ἀποδεδέγμεθα $Γ^2$ E^2 *Hdf.*, ἀποδεδείγμεθα *ς. 7 λέγωμεν 𝔄 $Δ^e$ Π *Hrm.* 10 ἅπαντα 𝔄 Δ $Π^a$ *Bkk.*, πάντα ς. 17 δ' 𝔄 Δ Π *Hdf. Bkk.*, δ' εἰ ς. ἄρ' ΠΛΞΣΥZ^rBCFHabci *Bkk.*, ἆρ' *ς. 23 οὗτος 𝔄 Δ Π. 24 γε 𝔄 Δ Π *Hdf.*, om. ς.

habent. Nam vocalibus tribuitur tantum φωνή, semivocalibus ψόφος, consonantibus ne hic quidem.

5 ἀποδεδεῖχθαι pro verbo medio declarandi potestate usurpatur a Xen. anab. V 2, 9 οἱ γὰρ μάντεις ἀποδεδειγμένοι ἦσαν, ὅτι μάχη μὲν ἔσται, τὸ δὲ τέλος καλὸν τῆς ἐξόδου. Lys. c. Eratosth. 27 γνώμην ἀποδεδειγμένος. v. Bernhardy, Syntax. p. 345. Stallb. Campbellius contulit Theaet. 180 D ἀναφανδὸν ἀποδεικνυμένων.

12 ἄλλο τι. Cf. ad p. 193 A.

23 ἀποδεδρακὼς οἰχήσεται. Cf. ad p. 164 A.

ἕν τι γεγονὸς εἶδος ἰδέαν μίαν αὐτὸ αὑτοῦ ἔχον, ἕτερον δὲ τῶν στοιχείων.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν· καὶ τάχα γ' ἂν μᾶλλον οὕτως ἢ ἐκείνως ἔχοι.

ΣΩ. Σκεπτέον καὶ οὐ προδοτέον οὕτως ἀνάνδρως μέγαν τε καὶ σεμνὸν λόγον.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ἐχέτω δὴ ὡς νῦν φαμέν, μία ἰδέα ἐξ ἑκάστων 204 τῶν συναρμοττόντων στοιχείων γιγνομένη ἡ συλλαβή, ὁμοίως ἔν τε γράμμασι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν μέρη αὐτῆς οὐ δεῖ εἶναι.

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΣΩ. Ὅτι οὗ ἂν ᾖ μέρη, τὸ ὅλον ἀνάγκη τὰ πάντα μέρη εἶναι. ἢ καὶ τὸ ὅλον ἐκ τῶν μερῶν λέγεις γεγονὸς ἕν τι εἶδος ἕτερον τῶν πάντων μερῶν;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τὸ δὲ δὴ πᾶν καὶ τὸ ὅλον πότερον ταὐτὸν καλεῖς ἢ ἕτερον ἑκάτερον; B

ΘΕΑΙ. Ἔχω μὲν οὐδὲν σαφές, ὅτι δὲ κελεύεις προθύμως ἀποκρίνασθαι, παρακινδυνεύων λέγω ὅτι ἕτερον.

ΣΩ. Ἡ μὲν προθυμία, ὦ Θεαίτητε, ὀρθή· εἰ δὲ καὶ ἡ ἀπόκρισις, σκεπτέον.

ΘΕΑΙ. Δεῖ δέ γε δή.

8 *μίαν ἰδέαν — γιγνομένην Hsch.* de Heindorfii coniectura.
24 *Δεῖ δέ γε*] *δέ* om. *Tur.* auctore Heindorfio.

1 '*εἶδος* h. l. genus dicit, *ἰδέαν* generalem quandam notionem. Quamquam utrumque alias eodem prorsus significatu promiscue usurpatur Platoni. Euthyphr. 6 D *Μέμνησαι οὖν, ὅτι οὐ ταὖτό σοι διεκελευόμην, ἕν τι ἢ δύο με διδάξαι τῶν πολλῶν ὁσίων, ἀλλ' ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ εἶδος, ᾧ πάντα τὰ ὅσια ὅσιά ἐστιν; ἔφησθα γάρ που μιᾷ ἰδέᾳ τά τε ἀνόσια ἀνόσια εἶναι καὶ τὰ ὅσια ὅσια.* Et sic centies alias.' Heindorfius. Cf. Zeller, Phil. d. Gr. II p. 421 not. 1.

8 *Ἐχέτω.* Turicenses, quos secutus est Wagnerus, *ἐχέτω — γιγνομένη* idem esse putant quod *γιγνέσθω*, quamquam Wagnerus locum aliter vertit in Germanicum. Sed omnibus locis, quos attulerunt (Phaedr. 257 C soph. 227 C de leg. VII 793 B) participium aoristi coniunctum est cum *ἔχειν*. Cf. Krueger. § 56, 3, 6. Quare praestat cum Campbellio *μία ἰδέα κτλ.* pro appositione habere, ut de rep. VII 517 B *τὰ δ' οὖν ἐμοὶ φαινόμενα οὕτω φαίνεται, ἐν τῷ γνωστῷ τελευταία ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα καὶ μόγις ὁρᾶσθαι.*

24 *Δεῖ δέ γε δή.* 'At oportet quidem certe eam rectam

204 XLI. *ΣΩ.* *Οὐκοῦν διαφέροι ἂν τὸ ὅλον τοῦ παντός, ὡς ὁ νῦν λόγος;*

ΘΕΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Τί δὲ δή; τὰ πάντα καὶ τὸ πᾶν ἔσθ' ὅ τι διαφέρει; οἷον ἐπειδὰν λέγωμεν ἕν, δύο, τρία, τέτταρα, πέντε,*
C *ἕξ, καὶ ἐὰν δὶς τρία ἢ τρὶς δύο ἢ τέτταρά τε καὶ δύο ἢ τρία καὶ δύο καὶ ἕν, πότερον ἐν πᾶσι τούτοις τὸ αὐτὸ ἢ ἕτερον λέγομεν;*

ΘΕΑΙ. *Ταὐτόν.*

ΣΩ. *Ἆρ' ἄλλο τι ἢ ἕξ;*

ΘΕΑΙ. *Οὐδέν.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν ἐφ' ἑκάστης λέξεως πάντα τὰ ἓξ εἰρήκαμεν;*

ΘΕΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Πάλιν δ' οὐδὲν λέγομεν τὸ πᾶν αὐτὰ λέγοντες;*

ΘΕΑΙ. *Ἀνάγκη.*

ΣΩ. *Ἦ ἄλλο τι ἢ τὰ ἕξ;*

ΘΕΑΙ. *Οὐδέν.*

D *ΣΩ.* *Ταὐτὸν ἄρα ἔν γε τοῖς ὅσα ἐξ ἀριθμοῦ ἐστι τό τε πᾶν προσαγορεύομεν καὶ τὰ ἅπαντα;*

ΘΕΑΙ. *Φαίνεται.*

ΣΩ. *Ὧιδε δὴ περὶ αὐτῶν λέγωμεν. ὁ τοῦ πλέθρου ἀριθμὸς καὶ τὸ πλέθρον ταὐτόν. ἦ γάρ;*

4 *δὲ*] *δαὶ* *ΓΛ*BCHabci *Bkk.* 7 Post *ἓν* Cornarius add. *ἢ πέντε καὶ ἕν.* 12 *πᾶν τι τὰ* coni. *Hdf.*, *τὸ πᾶν τὰ* coni. *Ast.*, *πᾶν τὰ* *Tur.*, *τὰ πάντα* *Hrm.* *εἰρήκαμεν* 𝔄*ΔΠ* *Bkk.*, *εὑρήκαμεν* ς. 15 *Πάλιν*] *Πᾶν* coni. *Cpl.* *ἄλλο δ' οὐδὲν* Cornarius, *οὐδὲν ἄλλο* coni. *Hdf.* *οὐδὲν*] *οὐχ ἓν* *Hrm.* *τὸ πᾶν αὐτὰ* *Wb.*, *τὸ πᾶν* coni. Schleiermacherus, *τὰ πάντα* ς. 17 *Ἦ* *Bkk.*, *Ἢ* ς. *ἢ* *Bkk.*, *ἢ* *Δ*° (*ἢ* *Δ*ᵃ) om. *ς, *τὰ πάντα ἢ* coni. *Hdf.* 20 *ἅπαντα*] *πάντα* *Hsch.* de Heindorfii coniectura. 22 *λέγομεν* *ΠΛΞ*b *Stb.*, *λέγωμεν* ς. 23 *τὸ* 𝔄*ΔΠ* *Bkk.*, om. ς.

esse.' Stallb. Cf. Winckelmannus ad Euthyd. 280 E.

5 *οἷον*. Numerus senarius vel numerando vel multiplicando vel addendo efficitur.

15 *τὸ πᾶν αὐτά*. Rectissime Campbellius a plurali numero vidit transeundum esse ad singularem. Nam postquam quae partes sint numeri senarii demonstratum est, eum esse multitudinem quandam satis apparet. Deinde *τὰ πάντα* si una comprehensione complectimur, *τὸ πᾶν* efficiunt. In Hermanni emendatione desideratur illud *πᾶν*, quod abesse vix potest.

16 'Ad *Ἀνάγκη* liquidum est ex praegresso *οὐδὲν λέγομεν* repetendum esse *λέγειν τι*.' Stallb.

22 *λέγωμεν* 'quia ab iis, quae de *παντὶ* et *πᾶσι* dicenda erant, ad *πᾶν* et *ὅλον* transitur.' C. F. Hermannus.

ΘΕΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Καὶ ὁ τοῦ σταδίου δὴ ὡσαύτως;*

ΘΕΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Καὶ μὴν καὶ ὁ τοῦ στρατοπέδου γε καὶ τὸ στρατόπεδον, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ὁμοίως; ὁ γὰρ ἀριθμὸς πᾶς τὸ ὂν πᾶν ἕκαστον αὐτῶν ἐστι.*

ΘΕΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Ὁ δὲ ἑκάστων ἀριθμὸς μῶν ἄλλο τι ἢ μέρη ἐστίν;* E

ΘΕΑΙ. *Οὐδέν.*

ΣΩ. *Ὅσα ἄρα ἔχει μέρη, ἐκ μερῶν ἂν εἴη;*

ΘΕΑΙ. *Φαίνεται.*

ΣΩ. *Τὰ δέ γε πάντα μέρη τὸ πᾶν εἶναι ὁμολογεῖται, εἴπερ καὶ ὁ πᾶς ἀριθμὸς τὸ πᾶν ἔσται.*

ΘΕΑΙ. *Οὕτω.*

ΣΩ. *Τὸ ὅλον ἄρ' οὐκ ἔστιν ἐκ μερῶν. πᾶν γὰρ ἂν εἴη τὰ πάντα ὂν μέρη.*

ΘΕΑΙ. *Οὐκ ἔοικε.*

ΣΩ. *Μέρος δ' ἔσθ' ὅτου ἄλλου ἐστὶν ὅπερ ἐστὶν ἢ τοῦ ὅλου;*

ΘΕΑΙ. *Τοῦ παντός γε.*

ΣΩ. *Ἀνδρικῶς γε, ὦ Θεαίτητε, μάχει. τὸ πᾶν δὲ* 205 *οὐχ ὅταν μηδὲν ἀπῇ, αὐτὸ τοῦτο τὸ πᾶν ἐστιν;*

ΘΕΑΙ. *Ἀνάγκη.*

ΣΩ. *Ὅλον δὲ οὐ ταὐτὸν τοῦτο ἔσται, οὗ ἂν μηδαμῇ μηδὲν ἀποστατῇ; οὗ δ' ἂν ἀποστατῇ, οὔτε ὅλον οὔτε πᾶν ἅμα γενόμενον ἐκ τοῦ αὐτοῦ τὸ αὐτό;*

ΘΕΑΙ. *Δοκεῖ μοι νῦν οὐδὲν διαφέρειν πᾶν τε καὶ ὅλον.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν ἐλέγομεν ὅτι οὗ ἂν μέρη ᾖ, τὸ ὅλον τε καὶ πᾶν τὰ πάντα μέρη ἔσται;*

4 *καὶ* ante *ὁ* *ΔΠΕ Bkk.*, om. ς. 6 *τὸ πᾶν ὂν* coni. *Hdf.* *ἑκάστου Hsch.* de Stallbaumii coniectura. 8 *ἑκάστου Hsch.* 13 *ὁμολογεῖται* 𝔄 *ΔΠ Stb.*, *ὡμολόγηται* ς. 23 *τοῦτο τὸ πᾶν Hdf.*

5 *ὁ γὰρ ἀριθμὸς πᾶς.* Ex iis, quae sequuntur, supplendum est *ἕκαστος*: eorum unusquisque numerus omnis est unumquodque *ὂν* omne.

26 *ἀποστατῇ* 'sc. *τι.*' Hdf. Cf. ad p. 204 C.

οὔτε πᾶν ἅμα γεν. 'neque *πᾶν*, quod (*πᾶν*) simul (cum *τῷ ὅλῳ*) existit idem (*τῷ ὅλῳ*) ex eodem i. e. ex omnibus partibus.' Heind.

30 *ἐλέγομεν*: p. 204 A.

205 *ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.*

ΣΩ. Πάλιν δή, ὅπερ ἄρτι ἐπεχείρουν, οὐκ, εἴπερ ἡ

B *συλλαβὴ μὴ τὰ στοιχεῖά ἐστιν, ἀνάγκη αὐτὴν μὴ ὡς μέρη ἔχειν ἑαυτῆς τὰ στοιχεῖα, ἢ ταὐτὸν οὖσαν αὐτοῖς ὁμοίως ἐκείνοις γνωστὴν εἶναι;*

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτο ἵνα μὴ γένηται, ἕτερον αὐτῶν αὐτὴν ἐθέμεθα;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ'; εἰ μὴ τὰ στοιχεῖα συλλαβῆς μέρη ἐστίν, ἔχεις ἄλλ' ἄττα εἰπεῖν, ἃ μέρη μέν ἐστι συλλαβῆς, οὐ μέντοι στοιχεῖά γ' ἐκείνης;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς· εἰ γάρ, ὦ Σώκρατες, μόρια ταύτης συγχωροίην, γελοῖόν που τὰ στοιχεῖα ἀφέντα ἐπ' ἄλλα ἰέναι.

C *ΣΩ. Παντάπασι δή, ὦ Θεαίτητε, κατὰ τὸν νῦν λόγον μία τις ἰδέα ἀμέριστος συλλαβὴ ἂν εἴη.*

ΘΕΑΙ. Ἔοικε.

ΣΩ. Μέμνησαι οὖν, ὦ φίλε, ὅτι ὀλίγον ἐν τῷ πρόσθεν ἀπεδεχόμεθα ἡγούμενοι εὖ λέγεσθαι ὅτι τῶν πρώτων οὐκ εἴη λόγος, ἐξ ὧν τἆλλα σύγκειται, διότι αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἕκαστον εἴη ἀσύνθετον, καὶ οὐδὲ τὸ εἶναι περὶ αὐτοῦ ὀρθῶς ἔχοι προσφέροντα εἰπεῖν, οὐδὲ τὸ τοῦτο, ὡς ἕτερα καὶ ἀλλότρια λεγόμενα, καὶ αὕτη δὴ ἡ αἰτία ἄλογόν τε καὶ ἄγνωστον αὐτὸ ποιοῖ;

ΘΕΑΙ. Μέμνημαι.

D *ΣΩ. Ἦ οὖν ἄλλη τις ἢ αὕτη ἡ αἰτία τὸ μονοειδές τι καὶ ἀμέριστον αὐτὸ εἶναι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὁρῶ ἄλλην.*

10 *ἐστίν, ἔχεις*] *ἐστιν* 𝔄 *Π*, *ἔχῃς ἔστιν Δ Π*[1]. 13 *εἰ γὰρ* add. 𝔄 *Δ Π Bkk.*, om. ς. 23 *τὸ τοῦτο Tur.* de Heindorfii coniectura, *τοιοῦτό τι* coni. *Hdf.*, *τοιοῦτον* coni. *Stb.*, *τὸ τὸ* coni. *Btt.* 25 *τε* 𝔄 *Δ Π Bkk.*, *τι* ς. 27 *αὕτη* 𝔄 *Δ Hdf.*, *αυτη Π*[1e], *αὐτὴ* ς. *ἡ* om. *Π*[e]. *τὸ* Bonitzius, *τοῦ* ς.

2 *ἄρτι*: p. 203 E.
4 *ὁμοίως ἐκείνοις γν.* Cf. p. 205 D *ὁμοίως αἵ τε συλλαβαὶ γνωσταὶ καὶ ῥηταὶ καὶ τὰ στοιχεῖα.* Heind.
7 *ἵνα μὴ γένηται.* Cf. ad p. 187 A.
19 *ἐν τῷ πρόσθεν*: p. 201 E. Heind.
23 *τὸ τοῦτο.* Cf. p. 202 A.
27 *Ἦ οὖν ἄλλη τις.* 'Num quid aliud in causa est (nimirum *τοῦ ἄλογόν τε καὶ ἄγνωστον αὐτὸ εἶναι*) nisi illud, quod ali-

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν δὴ φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰς ταὐτὸν ἐμπέπτωκεν ἡ συλλαβὴ εἶδος ἐκείνῳ, εἴπερ μέρη τε μὴ ἔχει καὶ μία ἐστὶν ἰδέα;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Εἰ μὲν ἄρα πολλὰ στοιχεῖα ἡ συλλαβή ἐστι καὶ ὅλον τι, μέρη δ' αὐτῆς ταῦτα, ὁμοίως αἵ τε συλλαβαὶ γνωσταὶ καὶ ῥηταὶ καὶ τὰ στοιχεῖα, ἐπείπερ τὰ πάντα μέρη τῷ ὅλῳ ταὐτὸν ἐφάνη.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα. E

ΣΩ. Εἰ δέ γε ἕν τε καὶ ἀμερές, ὁμοίως μὲν συλλαβή, ὡσαύτως δὲ στοιχεῖον ἄλογόν τε καὶ ἄγνωστον· ἡ γὰρ αὐτὴ αἰτία ποιήσει αὐτὰ τοιαῦτα.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔχω ἄλλως εἰπεῖν.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν ἄρα μὴ ἀποδεχώμεθα, ὃς ἂν λέγῃ συλλαβὴν μὲν γνωστὸν καὶ ῥητόν, στοιχεῖον δὲ τοὐναντίον.

ΘΕΑΙ. Μὴ γάρ, εἴπερ τῷ λόγῳ πειθόμεθα.

ΣΩ. Τί δ' αὖ; τοὐναντίον λέγοντος ἆρ' οὐ μᾶλλον ἂν 206 ἀποδέξαιο ἐξ ὧν αὐτὸς σύνοισθα σαυτῷ ἐν τῇ τῶν γραμμάτων μαθήσει;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὡς οὐδὲν ἄλλο μανθάνων διετέλεσας ἢ τὰ στοιχεῖα ἔν τε τῇ ὄψει διαγιγνώσκειν πειρώμενος καὶ ἐν τῇ

15 *ἄγνωστὸν* 𝔄 primo, sed *α* extritum, *ἄγνωστον* *ΔΠ*. *δὲ* 𝔄 *ΔΠ* *Hdf.* cum Stephano, om. ς. 16 *πειθόμεθα* 𝔄*ΔΠ* *Bkk.*, *πεισόμεθα* ς. 22 *τε* add. *Π*[2e] (*Π*[a]) et cod. Vindob. quidam Bastii, *Bkk.*, om. ς.

quid simplex est et individuum? Non agitur de ea causa, cur aliquid sit simplex atque individuum (*αἰτία τοῦ μονοειδὲς — εἶναι*), sed cur *λόγον* ac proinde scientiam non admittat; nimirum si quid est simplex atque individuum, nec definiri nec sciri potest, *αὕτη ἡ αἰτία* (sc. *διότι αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἕκαστον εἴη ἀσύνθετον*) *ἄλογόν τε καὶ ἄγνωστον αὐτὸ ποιοῖ*.' H. Bonitzius, spic. crit. Vindob. p. 25.

2 *εἶδος ἐκείνῳ* 'sc. *τῷ τῶν πρώτων εἴδει, ἐξ ὧν τὰ ἄλλα σύγκειται*.' Heind.

10 *ὁμοίως μὲν — ὡσαύτως δέ*. Phaedr. 275E *ὁμοίως παρὰ τοῖς ἐπαΐουσιν, ὡς δ' αὕτως παρ' οἷς οὐδὲν προσήκει*.

14 *ὃς ἂν λέγῃ* 'h. e. *ἐάν τις λέγῃ*.' Buttmannus. Cf. Stallbaumius ad Phaed. 68B.

18 *ἀποδέξαιο*. Cf. ad p. 160C.

21 *οὐδὲν ἄλλο*. Cf. ad p. 189E. De rep. III 402A *Ὥσπερ ἄρα — γραμμάτων πέρι τότε ἱκανῶς εἴχομεν, ὅτε τὰ στοιχεῖα μὴ λανθάνοι ἡμᾶς ὀλίγα ὄντα ἐν ἅπασιν οἷς ἔστι περιφερόμενα, καὶ οὔτ' ἐν σμικρῷ οὔτ' ἐν μεγάλῳ ἠτιμάζομεν αὐτά, ὡς οὐ δέοι αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ πανταχοῦ προυθυμούμεθα διαγιγνώσκειν, ὡς οὐ πρότερον ἐσόμενοι γραμματικοὶ πρὶν οὕτως ἔχοιμεν*.

206 ἀκοῇ αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἕκαστον, ἵνα μὴ ἡ θέσις σε ταράττοι λεγομένων τε καὶ γραφομένων.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Ἐν δὲ κιθαριστοῦ τελέως μεμαθηκέναι μῶν ἄλλο
B τι ἦν ἢ τὸ τῷ φθόγγῳ ἑκάστῳ δύνασθαι ἐπακολουθεῖν, ποίας χορδῆς εἴη· ἃ δὴ στοιχεῖα πᾶς ἂν ὁμολογήσειε μουσικῆς λέγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Οὐδὲν ἄλλο.

ΣΩ. Ὧν μὲν ἄρ' αὐτοὶ ἔμπειροί ἐσμεν στοιχείων καὶ συλλαβῶν, εἰ δεῖ ἀπὸ τούτων τεκμαίρεσθαι καὶ εἰς τὰ ἄλλα, πολὺ τὸ τῶν στοιχείων γένος ἐναργεστέραν τε τὴν γνῶσιν ἔχειν φήσομεν καὶ κυριωτέραν τῆς συλλαβῆς πρὸς τὸ λαβεῖν τελέως ἕκαστον μάθημα, καὶ ἐάν τις φῇ συλλαβὴν μὲν γνωστόν, ἄγνωστον δὲ πεφυκέναι στοιχεῖον, ἑκόντα ἢ ἄκοντα παίζειν ἡγησόμεθ' αὐτόν.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

C XLII. ΣΩ. Ἀλλὰ δὴ τούτου μὲν ἔτι κἂν ἄλλαι φανεῖεν ἀποδείξεις, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ· τὸ δὲ προκείμενον μὴ ἐπιλαθώμεθα δι' αὐτὰ ἰδεῖν, ὅ τι δή ποτε καὶ λέγεται τὸ μετὰ δόξης ἀληθοῦς λόγον προσγενόμενον τὴν τελεωτάτην ἐπιστήμην γεγονέναι.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χρὴ ὁρᾶν.

ΣΩ. Φέρε δή, τί ποτε βούλεται τὸν λόγον ἡμῖν σημαίνειν; τριῶν γὰρ ἕν τί μοι δοκεῖ λέγειν.

ΘΕΑΙ. Τίνων δή;

D ΣΩ. Τὸ μὲν πρῶτον εἴη ἂν τὸ τὴν αὑτοῦ διάνοιαν ἐμφανῆ ποιεῖν διὰ φωνῆς μετὰ ῥημάτων τε καὶ ὀνομάτων, ὥσπερ εἰς κάτοπτρον ἢ ὕδωρ τὴν δόξαν ἐκτυπούμενον εἰς τὴν διὰ τοῦ στόματος ῥοήν. ἢ οὐ δοκεῖ σοι τὸ τοιοῦτον λόγος εἶναι;

1 ταράττοι 𝔄ΔΠ *Hdf.*, ταράττῃ ς. 5 τὸ om. ΔΠ^{e}. 6 ἃ δὴ] ἄλλη Δ^{e}Π^{1e}, ἀλλ' ἢ 𝔄. 17 ἔτι κἂν om. ΣΥZ^{r}BCEFHabciΞ^{1}, in marg. habet Λ. 23 τί 𝔄ΔΠ *Bkk.*, τίνα ς. τὸ λόγος coni. *Ast.* 26 αὑτοῦ *Hdf.*, αὐτοῦ ς.

4 Ἐν — κιθαριστοῦ. Cf. Sauppius ad Prot. 326 C.

23 τί ποτε β., 'quid hoc nobis illum λόγον esse significet.' Buttmannus.

27 ῥῆμα de praedicato, ὄνομα de subiecto accipiendum est. Cf. p. 184 C. Deuschle, plat. Sprachphil. p. 8.

28 εἰς τὴν διὰ τοῦ στόματος ῥοήν. Tim. 75 E τὸ δὲ λόγων νᾶμα ἔξω ῥέον καὶ ὑπηρετοῦν φρονήσει κάλλιστον καὶ ἄριστον πάντων ναμάτων. Cpl.

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε. τὸν γοῦν αὐτὸ δρῶντα λέγειν φαμέν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτό γε πᾶς ποιεῖν δυνατὸς θᾶττον ἢ σχολαίτερον, τὸ ἐνδείξασθαι τί δοκεῖ περὶ ἑκάστου αὐτῷ, ὁ μὴ ἐνεὸς ἢ κωφὸς ἀπ᾽ ἀρχῆς· καὶ οὕτως ὅσοι τι ὀρθὸν δοξάζουσι, πάντες αὐτὸ μετὰ λόγου φανοῦνται ἔχοντες, E
καὶ οὐδαμοῦ ἔτι ὀρθὴ δόξα χωρὶς ἐπιστήμης γενήσεται.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν ῥᾳδίως καταγιγνώσκωμεν τὸ μηδὲν εἰρηκέναι τὸν ἀποφηνάμενον ἐπιστήμην ὃ νῦν σκοποῦμεν. ἴσως γὰρ ὁ λέγων οὐ τοῦτο ἔλεγεν, ἀλλὰ τὸ ἐρωτηθέντα τί ἕκαστον δυνατὸν εἶναι τὴν ἀπόκρισιν διὰ τῶν στοιχείων ἀποδοῦναι τῷ ἐρομένῳ. 207

ΘΕΑΙ. Οἷον τί λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οἷον καὶ Ἡσίοδος περὶ ἁμάξης λέγει τὸ ἑκατὸν δέ τε δούραθ᾽ ἁμάξης. ἃ ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν δυναίμην εἰπεῖν, οἶμαι δὲ οὐδὲ σύ· ἀλλ᾽ ἀγαπῷμεν ἂν ἐρωτηθέντες ὅ τί ἐστιν ἅμαξα, εἰ ἔχοιμεν εἰπεῖν τροχοί, ἄξων, ὑπερτερία, ἄντυγες, ζυγόν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ὁ δέ γε ἴσως οἴοιτ᾽ ἂν ἡμᾶς, ὥσπερ ἂν τὸ σὸν

1 *τὸν οὖν — φαμέν* in *Δ*ª et a Ficino Socrati tribuuntur. Post ea Buttmannus posuit *ΘΕΑΙ. Φαμέν.*, Heusdius p. 48 *Φαμὲν γάρ.* *γοῦν Stb.* cum Vindob. Bastii, *οὖν* ς. 2 *Οὐκοῦν αὖ τοῦτο Stb.* cum *Π*ª et Vind. Bastii. 4 *ἢ κωφὸς ἀπ᾽ ἀρχῆς* seclusit C. G. Cobetus, mnem. V p. 99. 5 *μετὰ λόγου φανοῦνται* 𝔄 *Δ Π Stb.*, *φανοῦνται μετὰ λόγου* ς. 9 *τοῦ ἀποφηναμένου* coni. *Hdf.* 17 *ὑπερτερία Hdf.* auctore Kuhnio ad Poll. I 253, *ὑπερτηρία* libri, *ὑπερτήρια* ς. 18 *ζυγόν* 𝔄 *Δ*ᵉ *Π Bkk.*, *ζυγός* ς.

8 *καταγιγνώσκωμεν.* Recte Buttmannus *καταγιγνώσκειν* dicit hic respectu personae absolute dictum esse, accusativum autem *τὸν ἀποφηνάμενον* pertinere ad infinitivum. Verba enim condemnandi cum accusativo iungi docuit Lobeckius ad Ai. 802. Cf. Heindorfius ad soph. 234 B.

13 *Οἷον τί λέγεις.* P. 208 C *Οἷον τίνα τίνος ἔχεις μοι λόγον εἰπεῖν;* Heind.

14 *Ἡσίοδος*: op. et di. 455 sq. *φησὶ δ᾽ ἀνὴρ φρένας ἀφνειὸς πήξασθαι ἅμαξαν, νήπιος, οὐδὲ τό γ᾽ οἶδ᾽· ἑκατὸν δέ τε δούραθ᾽ ἁμάξης.* Hdf.

16 *οἶμαι δὲ οὐδὲ σύ.* Cum dictione *οἶμαι δὲ* nominativus haud raro coniungitur. Cf. de rep. X 608 D, ubi v. Stallbaumius.

20 *Ὁ δέ γε ἴσως οἴοιτ᾽ ἄν.* 'Coartata est oratio, ita fere expedienda: *Ὁ δέ γε ἴσως οἴοιτ᾽ ἂν ἡμᾶς γελοίους εἶναι ταῦτα μόνον εἰπόντας, ὥσπερ ἂν γελοῖοι εἴημεν ἐρωτηθέντες τὸ σὸν ὄνομα καὶ ἀποκρινόμενοι κατὰ συλλαβήν.* Sed ipse Plato haec paullo post explicat verbis illis: *Οὕτω τοίνυν καὶ περὶ ἁμάξης κτλ.* v.

207 *ὄνομα ἐρωτηθέντας καὶ ἀποκρινομένους κατὰ συλλαβήν,*
B *γελοίους εἶναι, ὀρθῶς μὲν δοξάζοντας καὶ λέγοντας ἃ λέγομεν, οἰομένους δὲ γραμματικοὺς εἶναι καὶ ἔχειν τε καὶ λέγειν γραμματικῶς τὸν τοῦ Θεαιτήτου ὀνόματος λόγον. τὸ δ' οὐκ εἶναι ἐπιστημόνως οὐδὲν λέγειν, πρὶν ἂν διὰ τῶν στοιχείων μετὰ τῆς ἀληθοῦς δόξης ἕκαστον περαίνῃ τις, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς πρόσθε που ἐρρήθη.*

ΘΕΑΙ. Ἐρρήθη γάρ.

ΣΩ. Οὕτω τοίνυν καὶ περὶ ἁμάξης ἡμᾶς μὲν ὀρθὴν ἔχειν δόξαν, τὸν δὲ διὰ τῶν ἑκατὸν ἐκείνων δυνάμενον
C *διελθεῖν αὐτῆς τὴν οὐσίαν, προσλαβόντα τοῦτο, λόγον τε προσειληφέναι τῇ ἀληθεῖ δόξῃ καὶ ἀντὶ δοξαστικοῦ τεχνικόν τε καὶ ἐπιστήμονα περὶ ἁμάξης οὐσίας γεγονέναι, διὰ στοιχείων τὸ ὅλον περάναντα.*

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν εὖ δοκεῖ σοι, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Εἴ σοί, ὦ ἑταῖρε, δοκεῖ, καὶ ἀποδέχει τὴν διὰ στοιχείου διέξοδον περὶ ἑκάστου λόγον εἶναι, τὴν δὲ κατὰ συλλαβὰς ἢ καὶ κατὰ μεῖζον ἔτι ἀλογίαν, τοῦτό μοι λέγε,
D *ἵν' αὐτὸ ἐπισκοπῶμεν.*

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ πάνυ ἀποδέχομαι.

ΣΩ. Πότερον ἡγούμενος ἐπιστήμονα εἶναι ὁντινοῦν ὁτουοῦν, ὅταν τὸ αὐτὸ ὁτὲ μὲν τοῦ αὐτοῦ δοκῇ αὐτῷ

1 *ἀποκρινομένους* 𝔄 *ΔΠ Bkk., ἀποκριναμένους* ς. 7 *πρόσθε που Γ Bkk., πρόσθεν ὀῦ* 𝔄, *πρόσθεν οὖ ΔΠ*[1e] (*πρόσθέν που Π*[a]), *ἔμπροσθέν πω ΣZ*[r] b, *πρόσθεν που* ς. 10 *τὸν*] *τὸ Tur. Hrm.* 15 *σοι οἴεσθαι ὦ* coni. *Hdf.* 16 *διὰ στοιχείου ΔΠ Tur., διὰ τοῦ στοιχείου* ς. 22 *ὁτὲ Bkk., ὅτε* 𝔄 *ΔΠ, τοτὲ* ς.

Hipp. mai. 303B.' Heindorfius. Qui quinque illas currus partes cognovit, ei comparatur, qui syllabas nominis recenset, uterque enim rectam opinionem habet; scientiam vero habet, qui nominis scit elementa i. e. litteras vel currus *ἑκατὸν δούρατα* illa, quibus conficitur.

7 *ἐν τοῖς πρόσθε*: p. 206 A. Cpl.

15 *Οὐκοῦν εὖ δοκεῖ σοι.* 'Repetendum mente e praegressis *οἴεσθαι*, quod tamen durius deest, cum non in proximis praecesserit *οἴοιτο*, sed in verbis admodum remotis illis *Ὁ δέ γε ἴσως οἴοιτ' ἄν*.' Heindorfius.

16 *Εἴ σοί.* 'In his particula *εἰ* pendet a verbis post illatis *τοῦτό μοι λέγε*.' Heind.

21 *Πότερον ἡγούμενος* non sequente *ἢ οὔ*, ut soph. 228 A *Πότερον ἄλλο τι στάσιν ἡγούμενος ἢ τὴν τοῦ φύσει ξυγγενοῦς ἔκ τινος διαφορᾶς διαφθοράν;*

22 *ὁτὲ μὲν — τοτὲ δὲ* rarissime inveniuntur sic posita. Similiter p. 192D *ἅπτομαί ποτ' αὐτῶν, τοτὲ δ' οὔ.* Phaed. 59 A *ὁτὲ μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρύοντες.* Cf. ad p. 150A. Plerumque sibi

εἶναι, τοτὲ δὲ ἑτέρου, ἢ καὶ ὅταν τοῦ αὐτοῦ τοτὲ μὲν ἕτερον, τοτὲ δὲ ἕτερον δοξάζῃ;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Εἶτα ἀμνημονεῖς ἐν τῇ τῶν γραμμάτων μαθήσει κατ' ἀρχὰς σαυτόν τε καὶ τοὺς ἄλλους δρῶντας αὐτά;

ΘΕΑΙ. Ἆρα λέγεις τῆς αὐτῆς συλλαβῆς τοτὲ μὲν ἕτερον, τοτὲ δὲ ἕτερον ἡγουμένους γράμμα, καὶ τὸ αὐτὸ τοτὲ E μὲν εἰς τὴν προσήκουσαν, τοτὲ δὲ εἰς ἄλλην τιθέντας συλλαβήν;

ΣΩ. Ταῦτα λέγω.

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐ τοίνυν ἀμνημονῶ, οὐδέ γέ πω ἡγοῦμαι ἐπίστασθαι τοὺς οὕτως ἔχοντας.

ΣΩ. Τί οὖν; ὅταν ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ Θεαίτητον γράφων τις θῆτα καὶ εἶ οἴηταί τε δεῖν γράφειν καὶ γράψῃ, καὶ αὖ Θεόδωρον ἐπιχειρῶν γράφειν ταῦ καὶ εἶ 208 οἴηταί τε δεῖν γράφειν καὶ γράψῃ, ἆρ' ἐπίστασθαι φήσομεν αὐτὸν τὴν πρώτην τῶν ὑμετέρων ὀνομάτων συλλαβήν;

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἄρτι ὡμολογήσαμεν τὸν οὕτως ἔχοντα μήπω εἰδέναι.

ΣΩ. Κωλύει οὖν τι καὶ περὶ τὴν δευτέραν συλλαβὴν καὶ τρίτην καὶ τετάρτην οὕτως ἔχειν τὸν αὐτόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν γε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν τότε τὴν διὰ στοιχείου διέξοδον ἔχων γράψει Θεαίτητον μετὰ ὀρθῆς δόξης, ὅταν ἑξῆς γράφῃ;

ΘΕΑΙ. Δῆλον δή.

14 θῆτα Δ^{a} Π^{a} *Bkk.*, Θῆτα 𝔄, θ̄ ς. εἶ 𝔄 Δ Π^{o} (ε̄ Π^{a}) *Bkk.*, ε̄ ς. οἴηται Π^{a} Γ^{2} *Hdf.*, οἴεται (η suprascr.) Λ, οἴεται *ς. 15 γράψῃ Δ^{a} i *Hdf.*, γράψη ΓΞΔ^{2o}, γράψει *ς. ταῦ 𝔄 *Bkk.*, τ̄ *ς. εἶ 𝔄 Δ^{o} Π^{o} *Bkk*, ε̄ ς. 16 οἴηται ΠΓCH *Hdf.*, οἴεται (η suprascr.) ΛΒ, οἴεται *ς. γράψῃ *Hdf.*, γράψη ΓΞΔ^{2o}, γράφει *ς. 17 ὑμετέρων 𝔄 Δ Π *Hdf.*, ἡμετέρων ς.

respondent τοτὲ μὲν — τοτὲ δὲ (p. 191 E 199 E) vel ποτὲ μὲν — ποτὲ δέ (p. 170 C).

4 ἀμνημονεῖς cum accusativo et participio iunctum, ut μεμνῆσθαι. Charm. 156 A μέμνημαι δὲ ἔγωγε καὶ παῖς ὢν Κριτίᾳ τῷδε ξυνόντα σε.

14 εἶ. Eustath. ad Il. ε p. 511 ed. Rom. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ε̄ στοιχεῖον εἶ ἔλεγον οἱ παλαιοὶ προστιθέντες τὸ ι, ἵνα τῇ διὰ διφθόγγου ἐκτάσει δύνωνται περισπᾶν καὶ αὐτὸ καθὰ καὶ τὰ ἄλλα στοιχεῖα.

208 B *ΣΩ. Οὐκοῦν ἔτι ἀνεπιστήμων ὤν, ὀρθὰ δὲ δοξάζων, ὥς φαμεν;*

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Λόγον γε ἔχων μετὰ ὀρθῆς δόξης. τὴν γὰρ διὰ τοῦ στοιχείου ὁδὸν ἔχων ἔγραφεν, ἣν δὴ λόγον ὡμολογήσαμεν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα, ὦ ἑταῖρε, μετὰ λόγου ὀρθὴ δόξα, ἣν οὔπω δεῖ ἐπιστήμην καλεῖν.

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει.

XLIII. *ΣΩ. Ὄναρ δή, ὡς ἔοικεν, ἐπλουτήσαμεν οἰηθέντες ἔχειν τὸν ἀληθέστατον ἐπιστήμης λόγον. ἢ μήπω* C *κατηγορῶμεν; ἴσως γὰρ οὐ τοῦτό τις αὐτὸν ὁριεῖται, ἀλλὰ τὸ λοιπὸν εἶδος τῶν τριῶν, ὧν ἕν γέ τι ἔφαμεν λόγον θήσεσθαι τὸν ἐπιστήμην ὁριζόμενον δόξαν εἶναι ὀρθὴν μετὰ λόγου.*

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς ὑπέμνησας· ἔτι γὰρ ἓν λοιπόν. τὸ μὲν γὰρ ἦν διανοίας ἐν φωνῇ ὥσπερ εἴδωλον, τὸ δ' ἄρτι λεχθὲν διὰ στοιχείου ὁδὸς ἐπὶ τὸ ὅλον· τὸ δὲ δὴ τρίτον τί λέγεις;

ΣΩ. Ὅπερ ἂν οἱ πολλοὶ εἴποιεν, τὸ ἔχειν τι σημεῖον εἰπεῖν ᾧ τῶν ἁπάντων διαφέρει τὸ ἐρωτηθέν.

ΘΕΑΙ. Οἷον τίνα τίνος ἔχεις μοι λόγον εἰπεῖν;

D *ΣΩ. Οἷον, εἰ βούλει, ἡλίου πέρι ἱκανὸν οἶμαί σοι εἶναι ἀποδέξασθαι, ὅτι τὸ λαμπρότατόν ἐστι τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἰόντων περὶ γῆν.*

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Λαβὲ δὴ οὗ χάριν εἴρηται. ἔστι δὲ ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, ὡς ἄρα τὴν διαφορὰν ἑκάστου ἂν λαμβάνῃς ᾗ

4 *γὰρ* om. ΣYZ^{r}B^{a}. *διὰ Δ^{a} Hdf.*, om. ς. 9 *δὴ — καλεῖ* 𝔄. 12 *ἢ μήπω — μετὰ λόγου* Theaeteto, *Ὀρθῶς — τὸ ὅλον* Socrati tribuit ς. Veram orationis distinctionem ex ed. Ald. restituit *Hdf.* eamque confirmant Δ^{a} et Vindob. Bastii. 13 *οὐ* add. Cornarius. 25 *κατὰ τὸν οὐρ.* 𝔄ΔΠ *Bkk.*, *κατ' οὐρ.* ς. 27 *Πάνυ* — p. 199, 16 *τὸν σὸν λόγον* om. 𝔄 (defectum indicare videntur tria puncta :· in margine) ΔΠ^{1e}. Cf. prol. p. 38.

11 *Ὄναρ — ἐπλουτήσαμεν.* Lys. 218 C *κινδυνεύομεν ὄναρ πεπλουτηκέναι.* Hdf. Cf. p. 201 D.

28 *λαμβάνειν* h. l. est auribus percipere, ut Soph. Phil. 234 *φεῦ τὸ καὶ λαβεῖν πρόσφθεγμα τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἐν χρόνῳ μακρῷ.*

τῶν ἄλλων διαφέρει, λόγον, ὥς φασί τινες, λήψει· ἕως δ' ἂν κοινοῦ τινὸς ἐφάπτῃ, ἐκείνων πέρι σοι ἔσται ὁ λόγος ὧν ἂν ἡ κοινότης ᾖ.

ΘΕΑΙ. Μανθάνω· καί μοι δοκεῖ καλῶς ἔχειν λόγον E *τὸ τοιοῦτον καλεῖν.*

ΣΩ. Ὃς δ' ἂν μετ' ὀρθῆς δόξης περὶ ὁτουοῦν τῶν ὄντων τὴν διαφορὰν τῶν ἄλλων προσλάβῃ, αὐτοῦ ἐπιστήμων γεγονὼς ἔσται οὗ πρότερον ἦν δοξαστής.

ΘΕΑΙ. Φαμέν γε μὴν οὕτω.

ΣΩ. Νῦν δῆτα, ὦ Θεαίτητε, παντάπασιν ἔγωγε, ἐπειδὴ ἐγγὺς ὥσπερ σκιαγραφήματος γέγονα τοῦ λεγομένου, ξυνίημι οὐδὲ σμικρόν· ἕως δὲ ἀφεστήκη πόρρωθεν, ἐφαίνετό τί μοι λέγεσθαι.

ΘΕΑΙ. Πῶς τί τοῦτο;

ΣΩ. Φράσω, ἐὰν οἷός τε γένωμαι. ὀρθὴν ἔγωγε ἔχων 209 *δόξαν περὶ σοῦ, ἐὰν μὲν προσλάβω τὸν σὸν λόγον, γιγνώσκω δή σε, εἰ δὲ μή, δοξάζω μόνον.*

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Λόγος δέ γε ἦν ἡ τῆς σῆς διαφορότητος ἑρμηνεία.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἡνίκ' οὖν ἐδόξαζον μόνον, ἄλλο τι ᾧ τῶν ἄλλων διαφέρεις, τούτων οὐδενὸς ἡπτόμην τῇ διανοίᾳ;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικε.

ΣΩ. Τῶν κοινῶν τι ἄρα διενοούμην, ὧν οὐδὲν σὺ μᾶλλον ἤ τις ἄλλος ἔχει.

10 *παντάπασιν Πi Stb., παντάπασί γε* ς. 12 *ἀφεστήκη ΞΣ* $B^{1e}E^{2}$a *Hdf.*, *ἀφεστήκει Π*Fi, *ἀφεστήκοι Λ*CH, *ἀφεστήκῃ* * ς. Cf. C. G. Cobetus, mnem. VI 13. 23 *ἔοικε*] *ἔγωγε* 𝔄*ΔΠ*[1e]. 25 *ἔχεις* *Hsch.* de Heindorfii coniectura.

7 *ἐπιστήμων — οὗ πρότερον ἦν δοξαστής*. Cf. ad p. 160 D.

11 *ὥσπερ σκιαγραφήματος*. *σκιαγραφία*, quae admodum cognata est *σκηνογραφίᾳ*, a Platone (Parm. 165 C, soph. 235 E, Phaed. 69 B, de rep. X 602 D) vituperatur, quod homines decipiat. Nimirum in tabulis ita pictis luminum et umbrarum ratio erat ea, ut, si e longinquo spectarentur, placerent, displicerent, si e propinquo. Cf. O. Müller, Archaeol. d. Kunst § 136.

19 *διαφορότητος*. Usus est Plato hoc vocabulo nonnullis locis. Cf. Stallbaumius ad Phil. 14 B. Omnino autem adamavit substantiva in *ότης*, finxit *ποιότης* p. 182 A, *κοινότης* p. 208 D. Cf. *δικαιότης* Prot. 331 B, Gorg. 508 A. Lehrs, Aristarch. p. 260.

21 *ᾧ — τούτων*. Singularem *ᾧ*, ad quem refertur pluralis pronominis demonstrativi, non esse sollicitandum recte vidit Buttmannus. Cf. nos ad p. 147 E et Stallbaumius ad Phaedr. 231 A.

209 B *ΘΕΑΙ.* *Ἀνάγκη.*

ΣΩ. *Φέρε δὴ πρὸς Διός· πῶς ποτ' ἐν τῷ τοιούτῳ σὲ μᾶλλον ἐδόξαζον ἢ ἄλλον ὁντινοῦν; θὲς γάρ με διανοούμενον ὡς ἔστιν οὗτος Θεαίτητος, ὃς ἂν ᾖ τε ἄνθρωπος καὶ ἔχῃ ῥῖνα καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ στόμα καὶ οὕτω δὴ ἓν ἕκαστον τῶν μελῶν. αὕτη οὖν ἡ διάνοια ἔσθ' ὅ τι μᾶλλον ποιήσει με Θεαίτητον ἢ Θεόδωρον διανοεῖσθαι, ἢ τῶν λεγομένων Μυσῶν τὸν ἔσχατον;*

ΘΕΑΙ. *Τί γάρ;*

ΣΩ. *Ἀλλ' ἐὰν δὴ μὴ μόνον τὸν ἔχοντα ῥῖνα καὶ*
C *ὀφθαλμοὺς διανοηθῶ, ἀλλὰ καὶ τὸν σιμόν τε καὶ ἐξόφθαλμον, μή τι σὲ αὖ μᾶλλον δοξάσω ἢ ἐμαυτὸν ἢ ὅσοι τοιοῦτοι;*

ΘΕΑΙ. *Οὐδέν.*

ΣΩ. *Ἀλλ' οὐ πρότερόν γε, οἶμαι, Θεαίτητος ἐν ἐμοὶ δοξασθήσεται, πρὶν ἂν ἡ σιμότης αὕτη τῶν ἄλλων σιμοτήτων ὧν ἐγὼ ἑώρακα διάφορόν τι μνημεῖον παρ' ἐμοὶ ἐνσημηναμένη κατάθηται, καὶ τἆλλα οὕτω ἐξ ὧν εἶ σύ, ἢ ἐμὲ καὶ ἐὰν αὔριον ἀπαντήσω, ἀναμνήσει καὶ ποιήσει ὀρθὰ δοξάζειν περὶ σοῦ.*

ΘΕΑΙ. *Ἀληθέστατα.*

D *ΣΩ.* *Περὶ τὴν διαφορότητα ἄρα καὶ ἡ ὀρθὴ δόξα ἂν εἴη ἑκάστου πέρι.*

ΘΕΑΙ. *Φαίνεταί γε.*

ΣΩ. *Τὸ οὖν προσλαβεῖν λόγον τῇ ὀρθῇ δόξῃ τί ἂν*

7 *τῶν λεγομένων Cpl.* cum libris, *τὸ λεγόμενον* ς Cornario auctore. 18 *εἶ* (*εἰ* *Δ*[a]) *σὺ ἐμὲ* *Δ*[c], *εἰ σὺ ἐμὲ* 𝔄, *εἴση ἐμὲ* *ΓΛΣΤ*BCE FHZ[r]abc *Π*[2c], *οἴση ἐμὲ γρ.* *Ξ*, *εἶ σύ, ἢ ἐμὲ* ς, *εἶ σὺ ἢ ἐμὲ* Schleiermacherus, *εἶ σύ· ὃ ἐμὲ Hrm.*, *εἴσει σὺ ἐμέ, καὶ ἐμὲ, ἐὰν* Winckelmannus e Ficino, *εἶ σύ,* [*καὶ ἐμέ,*] *ἐὰν Cpl.*

7 '*τῶν λεγομένων* contra omnes codices editores mutarunt in *τὸ λεγόμενον*. Male. Quidni enim ipsi Mysi in proverbio esse dicantur, si Mysorum ultimus ita usurpatur?' Buttmannus. Cf. append. proverb. II 85, ubi v. Leutschius. Apte Campbellius comparat p. 173 D *οἱ τῆς θαλάττης λεγόμενοι χόες*.

11 *τὸν σιμόν τε καὶ ἐξόφθαλμον.* 'Qualem Theaetetum describebat Theodorus p. 143 E.' Heind.

18 '*ἢ* neglegentius positum tamquam in praecedentibus scripsisset: *πρὶν ἂν ἡ σιμότης αὕτη ὡς διάφορός τις οὖσα ἐν ἐμοὶ ἐνσεσημασμένη ᾖ*.' Heind.

22 *καὶ ἡ ὀρθὴ δόξα* 'etiam recta opinio, non tantum *λόγος* ille, *ὧν τις τῆς διαφορότητος ἑρμηνεία* p. 209 A.' Heind.

ἔτι εἴη; εἰ μὲν γὰρ προσδοξάσαι λέγει ἢ διαφέρει τι τῶν ἄλλων, πάνυ γελοία γίγνεται ἡ ἐπίταξις.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΣΩ. Ὧν ὀρθὴν δόξαν ἔχομεν ᾗ τῶν ἄλλων διαφέρει, τούτων προσλαβεῖν κελεύει ἡμᾶς ὀρθὴν δόξαν ᾗ τῶν ἄλλων διαφέρει. καὶ οὕτως ἡ μὲν σκυτάλης ἢ ὑπέρου ἢ ὅτου δὴ λέγεται περιτροπὴ πρὸς ταύτην τὴν ἐπίταξιν οὐδὲν ἂν λέ- E *γοι, τυφλοῦ δὲ παρακέλευσις ἂν καλοῖτο δικαιότερον· τὸ γάρ, ἃ ἔχομεν, ταῦτα προσλαβεῖν κελεύειν, ἵνα μάθωμεν ἃ δοξάζομεν, πάνυ γενναίως ἔοικεν ἐσκοτωμένῳ.*

ΘΕΑΙ. Εἰπὲ δή, τί νῦν δὴ ὡς ἐρῶν ἐπύθου;

ΣΩ. Εἰ τὸ λόγον, ὦ παῖ, προσλαβεῖν γνῶναι κελεύει, ἀλλὰ μὴ δοξάσαι τὴν διαφορότητα, ἡδὺ χρῆμ' ἂν εἴη τοῦ καλλίστου τῶν περὶ ἐπιστήμης λόγου. τὸ γὰρ γνῶναι ἐπιστήμην που λαβεῖν ἐστιν. ἢ γάρ; 210

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐρωτηθείς, ὡς ἔοικε, τί ἐστιν ἐπιστήμη, ἀποκρινεῖται ὅτι δόξα ὀρθὴ μετὰ ἐπιστήμης διαφορότητος. λόγου γὰρ πρόσληψις τοῦτ' ἂν εἴη κατ' ἐκεῖνον.

ΘΕΑΙ. Ἔοικε.

2 *ἀπόταξις* 𝔄 *Δ Π*[1e]. 5 *κελεύει ἡμᾶς* 𝔄 *Δ Π Bkk.*, *ἡμᾶς κελεύει* *ϛ. 11 *Εἰπὲ*] *εἰ δὲ Δ*[e] (*εἰ δε Δ*[a]), *εἴγε* 𝔄 *Π*. *εἰ δέ γε — ὡς ἕτερον ὑπέθου* Badhamus, Philol. X p. 729, *Τί οὖν δή; εἴ γε δή τι* coni. *Cpl.* 14 *ἐπιστήμης* 𝔄 *Δ Π Bkk.*, *ἐπιστήμην* ϛ.

1 *προσδοξάσαι.* 'Ad *λέγει* subaudiendus est ex proxime praegressis verbis nominativus *τοῦτο, τὸ προσλαβεῖν λόγον τῇ ὀρθῇ δόξῃ.*' Heind.

6 *σκυτάλη* est genus epistularum, quo Lacedaemonii utebantur. Quorum magistratus cum occultare et dissimulare volebant litteras ad imperatores publice missas, circum surculum teretem et oblongum lorum modicae tenuitatis, longum tamen, quantum rei satis erat, complicabant. In eo litteras per transversas iuncturarum oras versibus a summo ad imum proficiscentibus inscribebant. Id lorum revolutum ex surculo mittebant imperatori, qui lorum surculo compari, quem habebat, circumplicabat atque ita legebat epistulam. Cf. schol. ad Thuc. I 131, 1. Gell. n. A. XVII 9, 6—15.

ὑπέρου περιτροπὴ ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ ποιούντων πολλάκις καὶ μηδὲν ἀνυόντων, ἢ ἐπὶ τῶν ταχέως τι πραττόντων. μέμνηται δὲ αὐτῆς Φιλήμων ἐν Ἥρωσι καὶ ἐνταῦθα Πλάτων. schol. R. S. Cf. Schneidewinus ad Zenob. VI 25.

7 *οὐδὲν ἂν λέγοι*, 'nihil ad illam valeat i. e. comparari cum hac *ἐπιτάξει* non possit, quae multo etiam absurdior fuerit et inutilior.' Heind.

11 *τί νῦν δὴ — ἐπύθου*; 'verbis illis *τὸ οὖν προσλαβεῖν λόγον τῇ ὀρθῇ δόξῃ τί ἂν ἔτι εἴη;*' Heind.

13 *ἡδὺ χρῆμα.* Cf. ad p. 157 C.

18 *ἀποκρινεῖται* 'sc. *ὁ περὶ ἐπιστήμης λόγος.*' Heind.

210 *ΣΩ. Καὶ παντάπασί γε εὔηθες, ζητούντων ἡμῶν ἐπιστήμην, δόξαν φάναι ὀρθὴν εἶναι μετ' ἐπιστήμης εἴτε διαφορότητος εἴτε ὁτουοῦν. οὔτε ἄρα αἴσθησις, ὦ Θεαίτητε, οὔτε δόξα ἀληθὴς οὔτε μετ' ἀληθοῦς δόξης λόγος προσ-*
B *γιγνόμενος ἐπιστήμη ἂν εἴη.*

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Ἦ οὖν ἔτι κυοῦμέν τι καὶ ὠδίνομεν, ὦ φίλε, περὶ ἐπιστήμης, ἢ πάντα ἐκτετόκαμεν;

ΘΕΑΙ. Καὶ ναὶ μὰ Δί' ἔγωγε πλείω ἢ ὅσα εἶχον ἐν ἐμαυτῷ διὰ σὲ εἴρηκα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ταῦτα μὲν πάντα ἡ μαιευτικὴ ἡμῖν τέχνη ἀνεμιαῖά φησι γεγενῆσθαι καὶ οὐκ ἄξια τροφῆς;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

XLIV. *ΣΩ. Ἐὰν τοίνυν ἄλλων μετὰ ταῦτα ἐγκύμων*
C *ἐπιχειρῇς γίγνεσθαι, ὦ Θεαίτητε, ἐάν τε γίγνῃ, βελτιόνων ἔσει πλήρης διὰ τὴν νῦν ἐξέτασιν, ἐάν τε κενὸς ᾖς, ἧττον ἔσει βαρὺς τοῖς συνοῦσι καὶ ἡμερώτερος σωφρόνως οὐκ οἰόμενος εἰδέναι ἃ μὴ οἶσθα. τοσοῦτον γὰρ μόνον ἡ ἐμὴ τέχνη δύναται, πλέον δὲ οὐδέν, οὐδέ τι οἶδα ὧν οἱ ἄλλοι, ὅσοι μεγάλοι καὶ θαυμάσιοι ἄνδρες εἰσί τε καὶ γεγόνασι. τὴν δὲ μαιείαν ταύτην ἐγώ τε καὶ ἡ μήτηρ ἐκ θεοῦ ἐλάχομεν, ἡ μὲν τῶν γυναικῶν, ἐγὼ δὲ τῶν νέων τε καὶ γεν-*
D *ναίων καὶ ὅσοι καλοί. νῦν μὲν οὖν ἀπαντητέον μοι εἰς τὴν τοῦ βασιλέως στοὰν ἐπὶ τὴν Μελήτου γραφήν, ἥν με γέγραπται· ἕωθεν δέ, ὦ Θεόδωρε, δεῦρο πάλιν ἀπαντῶμεν.*

11 *ἅπαντα* ΓΛΣΥΖ[r] BCEFHabci *Bkk.* 12 *καὶ* add. 𝔄ΔΠ *Bkk.*, om. ς. 14 *Ἐὰν οὖν τοίνυν* 𝔄ΔΠ. 17 *συνοῦσι*] *οὖσι* 𝔄Δ. 20 *θαυμαστοὶ* coni. *Hdf.* 24 *τὴν τοῦ Μ.* ς, *τοῦ* om. ΔΠΓ EF *Bkk.* *Μελήτου* 𝔄Δ[a]Π[a] *Bkk.*, *Μελίτου* ς. *τέλος θαιέτητος* (sic) *ἢ περὶ ἐπιστήμης* Π[a], *Θεαίτητος. ἢ περὶ ἐπιστήμης*: ∽ B[a].

20 *θαυμάσιοι.* Discrimen non esse inter *θαυμάσιος* et *θαυμαστὸς* et patet ex exemplis ad p. 151A allatis, ubi eodem significatu *θαυμάσια* et *θαυμαστὰ ἐργάζεσθαι* dicitur, et docuit Lobeckius pathol. elem. II p. 351 coll. Euthyd. 283A *ὡς αὐτίκα μάλα ἀκουσόμενοι θαυμασίους τινὰς λόγους· ὅπερ οὖν καὶ συνέβη ἡμῖν· θαυμαστὸν γάρ τινα — ἀνὴρ κατῆρχε λόγον.* Cf. Winckelmannus ad Euthyd. 288B.

21 *ἐκ θεοῦ.* 'Cf. p. 149B 150C.' Hdf.

23 *καλοί.* P. 185E *Καλὸς γὰρ εἶ, ὦ Θεαίτητε, καὶ οὐχ, ὡς ἔλεγε Θεόδωρος, αἰσχρός· ὁ γὰρ καλῶς λέγων καλός τε καὶ ἀγαθός.*

εἰς τὴν τοῦ βασιλέως στοάν. Euthyphr. 2A *Τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ὅτι σὺ τὰς ἐν Λυκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς ἐνθάδε νῦν διατρίβεις περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν; οὐ γάρ που καὶ σοί γε δίκη τις οὖσα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα ὥσπερ ἐμοί.*

INDEX GRAECUS.

INDEX LATINUS.

THE GORGIAS OF PLATO,

CHIEFLY ACCORDING TO STALLBAUM'S TEXT,

WITH

NOTES,

BY

THEODORE D. WOOLSEY.

PRESIDENT OF YALE COLLEGE.

Athenis diligentius legi Gorgiam: quo in libro in hoc maxime admirabar Platonem, quod mihi in oratoribus irridendis ipse esse orator summus videbatur.

CIC. DE ORATORE, I. 11.

REVISED EDITION.

HARTFORD:

WM. JAS. HAMERSLEY & CO.

1869.

GREEK TEXT BOOKS.

HAMERSLEY & CO., PUBLISHERS,

HARTFORD, CONN.

SOPHOCLES' FIRST BOOK IN GREEK, for the use of beginners.

SOPHOCLES' GREEK LESSONS, new edition, adapted to the revised edition of the Author's Greek Grammar.

SOPHOCLES' GREEK GRAMMAR, revised edition, for the use of Schools and Colleges.

SOPHOCLES' GREEK EXERCISES, with an English and Greek vocabulary.

SOPHOCLES' GREEK GRAMMAR, for the use of learners, being the *first* edition of the Author's Grammar.

FELTON'S GREEK READER, containing selections in Prose and Poetry, with Notes and a Lexicon adapted to the Greek Grammar of E. A. Sophocles, by C. C. Felton.

THE ANTIGONE OF SOPHOCLES, with notes, by Theodore D. Woolsey; new edition, revised, with new references.

THE ALCESTIS OF EURIPIDES, with notes, by Theodore D. Woolsey; new edition, with new references.

THE PROMETHEUS OF ÆSCHYLUS, with notes, by Theodore D. Woolsey; revised edition, with new references.

THE ELECTRA OF SOPHOCLES, with notes, by Theodore D. Woolsey; revised edition, with new references.

THE GORGIAS OF PLATO, chiefly according to Stallbaum's text, with notes by Theodore D Woolsey, new edition with additions.

TO

PROFESSOR FELTON

OF HARVARD UNIVERSITY

THIS EDITION OF GORGIAS

IS INSCRIBED,

AS A MEMORIAL OF LONG FRIENDSHIP,

BY

THE EDITOR

b*

PREFACE.

1. The text of this edition principally follows Stallbaum's, published at Gotha in 1840. After examining the various readings, as Ast has given them, the editor was led to make about forty changes in the text of Stallbaum's first Gotha edition of 1828. On receiving, not very long since, the same critic's second edition of 1840, mentioned above, the editor was pleased to find a large part of these alterations, and nearly all the more important ones, made by Stallbaum himself. A number of others have since been made, in reliance upon Stallbaum's long study of Plato and ability; and the text now differs from his last revision chiefly in the following places. .

450, D, my ed. inserts ἡ before ἀριθμητική. — 451, A, I have given οὖν for νῦν. — 459, A, τοι νῦν δὴ for τοίνυν δή. — 460, C, Stallb. has no brackets. — ibid. D, omits the words in brackets. — 461, B, vid. not. — 462, E, Stallb. has ἄρ' for δ'. — 465, B, gives ἐσθῆσιν. — 466, A, omits the words in brackets. — 472, A, has ταὐτὰ for ταῦτα. — ibid. B, has Πυθοῖ. Vid. not. — ibid. ἐνθάδε. Vid. not. — 480, D, has τοῦτο for τούτῳ. — 481, A, omits αὖ before θανάτου. — 483, E, puts a colon after πλάττοντες. — 491, D, vid. not. — 492, B, omits the words in brackets. — 494, E, omits *το*. —

Gorgias deserved to be preferred to others equally finished in style, on account of its positive inculcation of truth and its high moral tone. Something better is to be found in it than the miserable doctrine of instruction, and the duty of the politician to obey the popular will.

Yale College, New Haven,

A SECOND edition of the Gorgias being called for, the editor has done what he could, amid the pressing cares of a new office, to render it, by the necessary changes and additions, less imperfect than the former. In doing this, he has received kind aid from several friends, and takes this opportunity of making his acknowledgments to Professor Crosby of Dartmouth College, Mr. Sophocles of Harvard University, Mr. Hadley of Yale College, and C. A. Bristed, Esq., of New York.

Yale College,

INTRODUCTION.

The times in Greece which just preceded the age of Socrates gave birth to a class of men denominated the Sophists. This title, which before was honorably applied to such as excelled in wisdom or ingenuity, was then chiefly confined to those who, with mercenary views, professed a vain and shallow kind of wisdom. Such is in substance Aristotle's definition of a Sophist. In the successive sketches of Plato's Sophistes, he is hit off as a mercenary hunter after rich young men; a dealer and huckster in intellectual wares, especially of his own production; a logomachist; one who, by his power of taking the opposite on all subjects, gets a reputation for wisdom; one who is employed about that which is false, or merely appearing, instead of the invariable objects of true science and who conceals his ignorance of true science by artificial and crafty turns of words. This last characteristic is one which gives the relation of the Sophist to philosophy. He denied all objective truth, and stood only on the fluctuating, uncertain ground of subjective opinion. Hence, as to truth, he was an unbeliever. He could accommodate himself to one side or its opposite, contending for or against any point, as interest might dictate. Finding nothing in philosophy to employ himself with, he withdrew from the study of it to the arts of practical life, and aimed, by attract-

ing admiration and educating the young, to gain wealth and honor. Gratification or pleasure was the immediate object in his view, and he could have no higher; for to instruct in virtue would imply the existence of unalterable moral differences, which he denied. Or, if he professed to teach virtue and justice, it was only in accommodation to a vague opinion of those who employed him; and it was necessary for him to pervert these notions, in order to make his instructions consistent with the rule of gratification by which he was governed.

It would carry us far beyond our bounds, were we to attempt to exhibit at any length the causes to which this class of men owed their origin and their prominence. These causes lay partly in the unsatisfactory results to which the prevailing systems of Greek philosophy had arrived, and partly in the circumstances of the times. On the one hand, many of the philosophers either wholly denied the existence of truth within the reach of man, or so contracted its dimensions as to make it not worth pursuing. Hence arose scepticism, despair, and the fading away of a serious regard for truth, which were succeeded by frivolity and by the purpose to gain immediate selfish ends through pretensions to superior knowledge. On the other hand, the decay of religious belief which attends upon increasing civilization in heathen countries, and the disregard of political morality so prevalent in Greece, threw uncertainty into the opinions of men upon the most important subjects. Thus the same disease attacked the roots of philosophy, religion, and morals.

In the schools of the philosophers, the art of reasoning and its instrument had received by degrees some attention. Thus logic had been cultivated by the Eleatic sect, but was turned, in the hands of the Sophists, into an art of disputing, applied to puzzle the unpractised and display their

own dexterity. The right and elegant use of words was employed by other Sophists to procure for themselves admiration and pupils. Many of this class of men exhibited their knowledge in public by answering any question that might be proposed to them, or gave lectures prepared with great care; while in private they imparted such instructions to young men as would give them polish and ability in civil and political life. All of them took money for their instructions, — a practice not regarded as entirely honorable at that time in Greece.

The sophistical principles of the time were brought into closer connection with public affairs by means of the art of rhetoric, which arose at about the same era. Rhetoric began to be taught as a means of gaining a cause in the courts at Syracuse after the year 466, when a popular government, succeeding to the sway of Hiero's family, greatly multiplied judicial proceedings. An art like this was calculated to be popular in free states, and especially in Athens, where the judicial function of the people was the most important one; where the crowds of ignorant judges were easily deceived by sophistry; and where there was an uncommon fondness for displays of skill in the use of words.

The sophistical tendency, which we have represented as one in its origin, affected all branches of truth and every art which can be referred to scientific principles. In metaphysics it may be exemplified by the tenets of Protagoras, that all knowledge consists in sensation, and that whatever appears true to any man is true to him; and by the doctrine of Gorgias, that there is no truth which men can ascertain or communicate to one another. In morals and politics, it appeared in the opinions, that there is no natural justice, or that justice is the interest of the stronger; and that pleasure is the chief good. In the use of rhetoric, it showed its nature when Protagoras offered to teach how to prevail

by the worse argument (τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν), and when Tisias and Gorgias said that the probable must be held in higher esteem than the true.

The Sophists could not fail to disgust a man like Socrates, who hated show and pretension, and who had a deep veneration for truth. Hence he was sometimes brought into collision with them, and in a degree his doctrines, as well as those of Plato, were shaped by opposition to theirs. And in accordance with this, Plato, especially in his first works, represents Socrates arguing against some false opinion or other maintained by a person imbued witn this spirit.

One of the more prominent Sophists, with whom Socrates was contemporary, was Gorgias, after whom this dialogue is named. Gorgias was a Sicilian Greek of Leontini, a Chalcidian town, which lay some twenty miles to the north of Syracuse, and suffered much from its nearness to that powerful Doric state. The birth of Gorgias is assigned by Foss * to the first year of the 71st Olympiad, or 496 B. C. But there is good reason, I think, for putting it several years later. For the art of rhetoric began to flourish at Syracuse after 466 B. C., and Gorgias learned this art from Tisias, a scholar of Corax, the first preceptor.† And with this it accords, that Gorgias heard Empedocles in philosophy, whose birth even Foss places no earlier than the 71st Olympiad, while the ancients say that he flourished from forty to sixty years afterward.

From this time we know nothing of Gorgias until he was

sixty years old or upwards. In the interval he may have taught rhetoric in Sicily, for Polus of Agrigentum appears at Athens as his disciple, and he probably stood high in his native state. In the second year of the 88th Olympiad, he came to Athens on the following occasion. "The Leontines (Diodor. 12. 53), who were emigrants from Chalcis, and of the same stock with the Athenians, were invaded by the people of Syracuse. As they were pressed by the war, and in danger of being reduced by the superior might of Syracuse, they sent ambassadors to Athens, begging the people to help them as speedily as possible, and rescue their state from its dangers. The principal ambassador among those who were sent was Gorgias, the orator, a man who excelled all his time in eloquence, and first invented the artifices of rhetoric* (τέχνας ῥητορικάς). — On his arrival at Athens he was introduced into the Assembly, and discoursed before the people concernig the alliance. The Athenians, who were fond of displays of genius and skill in the use of words, were struck with wonder by the novelty of his style, by his various antitheses, his clauses of equal length, his words of similar forms and endings, and the like artifices, which then, being new, met with favor, but now seem to be a waste of labor, and are ridiculous if repeated so often as to produce satiety. At last, having persuaded the Athenians to form an alliance with the Leontines, and gained admiration at Athens for his rhetorical art, he returned to his native town." The sensation which his rhetoric produced at Athens is spoken of by others also. The days on which he made his exhibitions were called festivals, and his discourses themselves torches.† "He won great praise," says

---

* See Spengel, u. s., p. 81.

† This is said by the commentator on Hermog. u. s., p. 15, by Olympiodor. apud Routh, p. 562, and other late writers.

Socrates in Plato's Hippias Maj. (282, B), "by his speeches in the Assembly, and by his private displays of his eloquence. By the instructions he imparted to the young (συνὼν τοῖς νέοις) he gained a large amount of money, and carried it with him from Athens." If Plato, who is sometimes careless about precise facts and dates, may here be relied upon, he must have stayed long enough at Athens to act the part of a teacher before he went elsewhere. It is probable that, after discharging his mission, he soon returned to Greece, where the rest of his life seems to have been spent. Thessaly was his principal residence, and that he passed no very long time in Athens may be argued from the fact, that Isocrates, an Athenian, received his instructions in that country. There, also, he taught Meno, and Aristippus, one of the nobles of Larissa, and there, or in Bœotia, Proxenus, the comrade of Xenophon. The wealthy families of Thessaly had that rude taste which would make them fond of the glitter and ostentation of Gorgias, and were able to pay him well. He lived in splendor, affecting in his dress the same show and parade which marked his eloquence. (Ælian, Var. Hist. 12. 32.) Owing to his habits of temperance, he attained to a very great age, to six or eight years over a century, and acted the rhetorician to the last, by saying, according to Ælian (u. s. 2. 35), when invaded by a lethargic sleep, premonitory of his end,—"Sleep is now beginning to lay me in the hands of his brother." His works, in his capacity as a rhetorician, were, — 1. One on the art, or on one branch of it, the art of speaking suitably to the occasion. 2. A number of orations, declamatory and laudatory. One of these was delivered at the Olympic festival, in which, like Isocrates afterwards, he tried to unite the Greeks against the Persians. Another was a funeral discourse in honor of Athenians slain in battle, a fragment of which, preserved by a Scholiast on Hermogenes,

supplies us with the longest extant specimen of his style. These works exhibited a stately, uncommon, and poetical diction, together with frequent rhetorical figures, which must have been tedious and frigid in the extreme.* Two declamations still extant, bearing his name, are unlike his fragments in style, and ought probably to be regarded as spurious.

Gorgias was, as we have said, at bottom a Sophist,† but he avoided the title, which was not very popular, "and laughed at the Sophists, who professed to know how to make men better, confining himself to instructions concerning the art of speaking." (Plat. Meno, 95, C.) His literary labors in the more appropriate sphere of the Sophist were confined, so far as we know, to a work entitled *περὶ φύσεως ἢ τοῦ μὴ ὄντος*, which may have been unknown to Plato, but is analyzed in a little treatise among the works of Aristotle. In this work, with such an ominous title, he attempted to prove, first, that nothing exists, then, if any thing exists, that it cannot be known, and, finally, that if known, it cannot be made known to others. Olympiodorus (in Routh's ed. of Gorgias, p. 567) says, that this work was written in the 84th Olympiad, that is, sixteen years or thereabouts before his embassy to Athens. For the sophis-

---

* The fragments, which are few, are collected by Foss, but not completely. Thus, Clem. Alex. Strom. 1. 11, § 51, cites some words of Gorgias, apparently from his Olympian oration. The following words are a good sample of the style of Gorgias, and show some just thought. They are cited by Foss from Plutarch. *Γοργίας τὴν τραγῳδίαν εἶπεν εἶναι ἀπάτην ἣν ὅ τε ἀπατήσας δικαιότερος τοῦ μὴ ἀπατήσαντος καὶ ὁ ἀπατηθεὶς σοφώτερος τοῦ μὴ ἀπατηθέντος.*

† And so the men of that time regarded those who displayed their talents after the manner of Gorgias. Thucyd. 3. 38, *ἀκοῆς ἡδονῇ ἡσσώμενοι καὶ σοφιστῶν θεαταῖς ἐοικότες καθημένοις.* For the estimation in which the Sophists were held, comp. Protag. 316, seq.

tries out of which, with the help of the principles of the Eleatic Sect, he built up this triple wall against truth, I must refer to the treatise of Aristotle,* and to Ritter's history of philosophy.

Such was Gorgias. Of Polus, another speaker in the dialogue, little is known. He was a Sicilian of Agrigentum, a scholar of Gorgias in rhetoric, and perhaps of Empedocles in philosophy. He wrote, together with other works, a treatise, probably on rhetoric, to which Plato refers in the Gorgias. As we learn from the Phædrus and other sources, he gave great prominence to the figures of that artificial rhetoric of which his master was so fond; such as equality of periods and correspondence of adjoining words in sound; and taught the mode of using maxims and similes under separate heads, to which he gave pedantic names.

Callicles is an unknown Athenian, not a Sophist, as some have regarded him, but rather a contemner of the Sophists; although he carried out in practical life those principles which they laid down. He is a specimen of a considerable number of Athenians of his time, who, while they courted the people, despised it; who would have grasped at tyrannical power, without scruple as to the means; who looked down upon the pursuits of philosophy, when compared with the honors of political life; who had no faith in the distinction between right and wrong, and held pleasure to be the supreme good.

Besides these and Socrates, Chærephon bears a small part at the opening of the dialogue. He was an early friend and a follower of the philosopher, ardent in whatever he undertook, whose variance with his brother is mentioned in Xen. Memorab. 2. 3, and who obtained a response from

* It is edited by Foss, in his Commentatio before mentioned, and by Mullach (Berlin, 1845).

the Pythia commendatory of Socrates, according to the Apologies of Plato and Xenophon. He went into exile in the time of the thirty tyrants, and died soon afterwards, before his friend's condemnation. He injured his health and complexion through his studies, and received the nicknames of νυκτερίς, νυκτὸς παῖς (Aristoph. Birds, 1564, and Horarum frag.), for never coming abroad during the day, and of πύξινος θάψινος, for his sallow hue (Eupolis Πόλεων frag., Aristoph. Wasps, 1413), as well as other ridicule from the comic poets.* When, according to the Scholiast on Plato's Apology, these reckless jesters proceeded further to call him a sycophant, a parasite, and a thief, we may put by the side of these aspersions the testimony of Xenophon, who classes him among those friends of Socrates who sought his company to improve themselves in household and civil relations, and who, at no time of their lives, either did, or were charged with doing, any wrong.

The persons of this dialogue are represented as having met in the year after the sea-fight at Arginusæ. Gorgias, being then on a visit at Athens, was lodging at the house of Callicles, and there, it is generally supposed, the dialogue was spoken. There is, however, good reason, I think, to accede to the opinion of Schleiermacher, who lays the scene in some public place, like the Lyceum, where the parties in several other dialogues convened.† At the opening of the

---

* In the prooemium to Philostrat. Vitæ Sophist., another Chærephon, as we are there expressly told, is brought into connection with Gorgias. He asked the Sophist a foolish question, Διὰ τί οἱ κύαμοι τὴν μὲν γαστέρα φυσῶσι τὸ δὲ πῦρ οὐ φυσῶσι; To which the other replied, Τοῦτο σοὶ καταλείπω σκοπεῖν· ἐγὼ δὲ ἐκεῖνο πάλαι οἶδα ὅτι ἡ γῆ τοὺς νάρθηκας ἐπὶ τοὺς τοιούτους φύει. I have seen the opinion somewhere expressed, that the story was first told of this Chærephon, the declaration of Philostrat. notwithstanding.

† For some observations on the time and place of the dialogue, see Appendix, No. I.

work, Socrates and his friend find that they have reached the place where Gorgias and others were assembled, too late to witness his exhibitions of rhetorical skill. In the hope, however, of drawing from him his views concerning his art, they approach and begin the conversation. Gorgias being fatigued, the younger rhetorician, Polus, volunteers to take his place, and answer to the inquiries concerning the nature of rhetoric; but as it is soon apparent that he is unwilling or unable to observe a logical method, Socrates transfers the discourse to Gorgias, from whom he professes to think that more brevity and accuracy of definition may be expected. (447–449.) By a series of questions in his peculiar manner, he gathers from Gorgias that he is a rhetorician, and able to make others such; and that his art is employed about words as instruments of thought. Socrates asks whether the definition is not too general, since several arts called by other names are also employed about words. To this Gorgias replies, that other arts ask principally, "What is to be done?" and use words as a secondary thing; but that rhetoric inquires, "What is to be said?" (–450, B.) Socrates objects that there are other arts, such as those of calculation and astronomy, which mainly depend on words, and demands to what the words relate which rhetoric employs. The most important of human affairs, says Gorgias. (–451, B.) But what are the most important? asks Socrates; for other arts might make a similar claim. The good, replies Gorgias, to which rhetoric opens the way, is freedom for the orator and the power of controlling other men, and this it effects by the power of persuading public assemblies. By this power it brings every other art under its control. (–453.) Socrates still is not satisfied. For although Gorgias has defined rhetoric to be the art of persuasion, he inquires whether other arts, which have to do with words, do not aim at persuasion also. What, then, is

the province and the nature of rhetorical persuasion? Gorgias is brought to admit that its province is to persuade judicial and other popular assemblies concerning things right and wrong; and that it attains its end rather by plausible arguments than by proofs drawn from absolute truth. (–455.) But Socrates still finds it hard to comprehend what is the peculiar sphere of rhetoric. In all public deliberations, the artificer, the general, or other person acquainted with the point in question, can give the best counsel. Where, then, is the orator's place? In reply, Gorgias refers to matters of fact. It was the advice of the political leaders which led to the building of the Athenian walls and docks, and not that of the artificers. He himself had often persuaded sick persons to comply with the directions of physicians, who had exhausted their arguments in vain. There was no occasion when an orator was opposed to an artificer, without gaining an easy victory. Such was the power of rhetoric, but, like other arts, it might be abused by those who learned it. Yet that abuse was no good cause of complaint against the teacher. (–457, C.) Socrates, after offering an apology for his seemingly contentious spirit, now forces Gorgias to allow that the orator may be ignorant of the subject-matter of other arts; all his study being concerned with finding the means of appearing to "those who do not know to know more than those who do." This Gorgias regards as an advantage, since it furnishes the orator with power acquired by small pains.* Socrates, without stopping to examine into the extent of this advantage, inquires whether the case is the same with justice and injustice, good and evil, and the like; whether, without know-

* Philebus. 58, A. "I heard Gorgias say, on a variety of occasions, that the art of persuasion far surpassed all the other arts, since it brought all things under its sway, not by force, but by their own will."

ing what these are in themselves, the orator can gain a reputation for such knowledge; and whether, as a master in rhetoric, Gorgias would teach a scholar justice, who should come to him unacquainted with its nature. Gorgias has here to reply, either that there is no need of knowing anything about right and wrong in order to be an orator, and that, too, when he is perpetually employed upon questions involving right and wrong; or that he will teach his students their nature. He chooses the latter alternative, although the previous conversation shows that, to be consistent, he should have taken the former. Socrates now forces him to admit that he who knows justice is just. The rhetorician, then, under his training, must be a just man. But he had before said, that the art might be used for a good or a bad purpose, — to favor justice or injustice. Socrates brings forward this inconsistency as needing explanation, when this, the first part of the dialogue, is broken off by the impatience of Polus. (– 461, B.)

There are two remarks which this portion of the discussion seems to demand. The first is, that, while it ends with an *argumentum ad hominem*, and with fastening upon Gorgias an inconsistency of no importance in itself to philosophical truth, it is not without its use. It shows how little the Sophists had reflected upon the nature of their arts, and how little they cared for truth or justice.* The

* Several passages of Phædrus, a work which treats of the worthlessness of rhetoric when not dependent on philosophy, may be adduced in illustration of what is here said. On 260, A, Phædrus tells Socrates that he hears the remark made, "that one who wishes to be an orator has no need to learn true justice, but only what may seem to be such to the multitude, who will exercise the office of jurymen; nor the truly good or beautiful, but only the seeming; for from these sources, and not from the truth, persuasion is derived." And, again, 272, D: "They say that there is no need of making so much of this, or of taking such a long, round-about

art itself, having in its own nature no reference to truth, but merely to the force of arguments upon the minds of others and, at the same time, being employed in discussions concerning what is good and just, could in its best estate be as easily used against truth as in its behalf. But as it then was, it was based on sophistical principles and opposed to sound philosophy, its aim being something else than the greatest good. It was an art of acting on the ignorant, and of acting on them by pretending to knowledge. It must use such arguments as were suited to persuade the masses, who are not capable of taking the true philosophical view of things. What arguments could a person ignorant of justice use before an audience also ignorant, when the question related to justice, but such as almost necessarily mislead?

---

course to reach it. For the orator, who would be well versed in his art, (they maintain,) has no occasion to possess true views in regard to just or true actions, or in regard to men that are such either by nature or education. In fact, they assert that no one in the courts cares for the truth about these things, but only for that which is adapted to persuade. And this is the probable," etc. Plato goes on to illustrate this by an example drawn from Tisias, one of the rhetoricians. If a brave man of weak body should have beaten and stripped of his garment a strong but cowardly man, and the case be brought before a court, neither ought to tell the truth; the coward ought to deny that the weak but courageous man was alone in beating him; while the other should ask, "how he, being so deficient in bodily strength, could have attempted it." He then shows how weak, at its very foundation, that unphilosophical rhetoric is which is built on merely empiric rules; since he who knows what is true must know, also, what is like truth, and he who studies the classes of human minds with philosophy for his guide will know by what arguments each class of minds is most influenced. "But," he adds, very nobly, "the virtuous man will not study this art of rhetoric for the sake of speaking and acting before men, but that he may be able to speak in a manner acceptable to the divinities, and to act so as to please them to the extent of his power."

Plato's opinion of advocates, which was none of the highest, may be found in Book XI. of the Laws, at the end.

But in the second place, if the art taught or presupposed the teaching of justice, its scholars would be a very different sort of persons from what even Gorgias allows that they were. For he who has learned justice is just. This looks to us like sophistry on the part of Socrates himself, as if the knowledge and practice of virtue could not exist apart. But whatever of untruth there is in the proposition, it was not meant for sophistry; it is a part of the system of Socrates and Plato. In the view of Socrates, and in that of Plato at first, all virtue could be resolved into science; all vice into ignorance.* Nor was the reason voluntarily ignorant, but merely deceived by the conceit of knowledge, and false opinion. When this was removed, and knowledge took possession of the mind, there was no cause why he who knew should not act in conformity with his knowledge.

In the second part of the dialogue, Polus takes his master's place. He begins by complaining that Socrates had unfairly involved Gorgias in inconsistency. Gorgias had said that he would teach justice to a scholar ignorant of it, only in accommodation to the prejudices of mankind, who regarded instruction upon that point as of high importance. A discussion now arises, in which Socrates explains in part his views of rhetoric. It is not an art, but a knack, or practical observation of rules aiming to produce pleasure. It belongs to a nature which is adroit, courageous, and skilled in mingling with mankind. It is reducible to flattery; like the arts of cookery, cosmetics, and sophistry, being mere routine or practice, not guided by the laws of absolute truth, and

* Comp. Aristot. Ethic. Eudem. 1. 5, ἐπιστήμας (Σωκράτης) ᾤετ' εἶναι πάσας τὰς ἀρετάς, ὥσθ' ἅμα συμβαίνειν εἰδέναι τε τὴν δικαιοσύνην καὶ εἶναι δίκαιον. See, also, Xen. Memorab. 3. 9. 5. Plato appears at first to have entertained the same opinion, but afterwards made virtue to consist in this: that the faculties of the soul respectively perform their parts, and are all obedient to the reason.

aiming at gratification. The real arts relating to the soul and body are two, with a twofold division each; of which the one, — the political art, or that which conserves the public good, — when it seeks to *secure* that good, is called the *legislative* art, when to *restore* it, is called *justice*. To these two arts, two touching the body correspond: gymnastics, aiming to *preserve* bodily good or health, and medicine, to *bring it back*. To these four arts four arts of flattery answer, and, acting adroitly without settled principles, slip into their places. These are sophistry, answering to legislation, rhetoric to justice, cosmetics to gymnastics, and cookery to medicine. Aiming at pleasure, and not at the highest good, these false arts attract and deceive the ignorant and thoughtless. And, being incapable of exact limits from their want of a scientific basis, they run into one another. (–466.) Polus is displeased at this brand of flattery put upon rhetoric, and asks if good orators are so regarded in the states where they live. *Socr.* "They are not regarded at all." *Pol.* "How not regarded? Have they not the greatest power in their countries?" To this Socrates replies by admitting that they do what seems good to them, but denies that they do what they wish. In explaining this, he shows that what men wish is not what they do, but that for the sake of which they do it. It is a good in prospect which moves to action. Unless, then, the great power which enables orators to dispose, as Polus says, of the lives and fortunes of others, is a good, it is not what they wish. And if to have great power is a good, orators cannot have it, seeing they use that which they call such as an evil. They may do, then, what seems good to them, without either really having great power, or doing what they wish. (–469.) Polus sneers at these views expressed by Socrates. "Just as though you would not choose the liberty of doing what seemed good to you in the state, and would feel no envy if you saw one killing

whom he liked, or stripping him of his goods, or binding him." Socrates earnestly declares, that he regards such a one, if doing this unjustly, as most wretched, and to do wrong as the greatest of evils. Polus is surprised that he should think so, and affirms, that to be wronged is a greater evil than to wrong; and that the possession of supreme power in the state — which is won by the orator — is to be desired as enabling him to do what he thinks fit, — to wrong, if he pleases, and to keep others from wronging him. Upon this, Socrates makes his opponent own that uncontrolled power in the state, if it is a good, may also be an evil. It cannot, therefore, be a good in itself, and something beyond it must determine when it is good and when the contrary. This criterion is, that it shall be justly or unjustly exercised. (–470, C.) Polus responds in a superior tone to this, as going against the common sense of men, and appeals rhetorically to the prosperity of Archelaus, king of Macedon, which was begun by atrocious crimes. If you wish, says Socrates, to support yourself by examples and by testimony, you will have no want of them. But I shall not consider the matter settled until I force you, with whom I hold the argument, to acknowledge that the unjust man is unhappy, or you compel me to the contrary admission. (–472, D.)

The discussion during the rest of this part of the dialogue embraces two points, arising out of the proposition, that it is better to wrong than to be wronged: — 1. That the unjust man is, in every event, miserable; and, 2. That if he escapes punishment for his crimes, he is more miserable than if he suffers. And hence no man can prefer doing wrong to being wronged, which Polus says is the choice of all men.

1. Polus acknowledges that it is baser (*αἴσχιον*, more ugly) to wrong, but denies that it is more evil (*κάκιον*). This leads to an analysis of the ideas of the beautiful and the base (*τὸ καλόν, τὸ αἰσχρόν*), in which Socrates shows that

a thing is beautiful owing to its utility or pleasure, or both; and base, owing to its evil or pain. But to wrong — which has been owned to be baser than to be wronged — is not more painful; therefore it must be more evil. Neither Polus, then, nor any other man, as desirous of the highest good, can prefer the more evil and base to the less. (– 476.)

2. Polus admits, that to be the object of justice (διδόναι δίκην) and to be justly punished for wrong-doing are the same; that a just punisher supposes one who suffers what is just, and that everything just is καλὸν as far as it is just. If, then, what is suffered is just, it is καλόν, and if so, either useful or pleasant. But suffering for doing wrong is not pleasant; therefore, it is useful or good. This goodness consists in removing pravity of soul, which, of all kinds of badness, is the greatest. Justice, the medicine of the soul, effects this removal: hence, to escape from punishment is more miserable than to be punished. It is better to go unhealed of a disease, than not cured of this inward severer malady. And not to seek this cure from justice is like fearing the pain necessary for attaining to health. (– 480.)

If these things are so, of what use is rhetoric? For if it place a man in a situation where he can wrong more easily than be wronged, it does him so much the more harm; and if he be enabled by it to escape the punishment of his misdeeds, again it does him so much the more harm. If it help him to punish an enemy, it benefits that enemy, — an object at which he is far from aiming. He cannot even defend himself against an enemy without doing the enemy this good.* (– 481, C.)

The end reached in this second division of the Gorgias is to set forth in a clear light that a pretended art, like the rhetoric of Gorgias and Polus, which has the gratification

* See Buttmann's view, in the note on 480 E.

of others, as well as one's own, in view, fails, by running against the law of right, to attain to anything good or useful, defeats its own objects, and falls into inconsistency with itself. It will not be doubted by the reader, that the moral tone of this discussion is worthy of the highest praise, and the conclusion most gratifying, considering it is formed by a heathen. But there are several places in the stream of the argument where we may fancy that we see shallows, or touch upon the ground. In the first place, we may question the accuracy of the comparison of the legislative art and justice with the self-styled arts of sophistry and rhetoric. What is the truth of the distinction, and what sphere must we suppose that Plato assigns to rhetoric? In reply, it must be owned, I think, that Plato fluctuates a little,* owing to his analogy between rhetoric and medicine, on the one hand, and between rhetoric and justice, on the other. If we press the resemblance to medicine, rhetoric must be confined to the reparation of injustice, and restoration of the public health. If we follow the parallel with justice, rhetoric must embrace within its limits every case where the question of conformity to the rule of right is involved; the rule of true right being laid down at the outset by the legislative art, and that of seeming right or gratification, in the place of justice, by sophistry. In this part of the dialogue, the narrower notion of rhetoric, determined by comparing it with medicine, seems to prevail in Plato's mind: the art has to do with the courts. And in this Plato was fully justified by the practice of writers on this art, who all, as Aristotle affirms (Rhet. 1. 1. 10), said nothing about the popular assembly, and confined their rules of art to the judicial

---

* Comp. Aristides (2. 377, Dindorf.), *τοτὲ μέν γέ, φησι, ταυτόν ἐστιν, ὦ μακάριε, ῥήτωρ καὶ σοφιστής, τοτὲ δ' αὖ τὴν σοφιστικὴν κρεῖττον εἶναι τῆς ῥητορικῆς καὶ διαφέρειν.* See 517, A, note.

(περὶ τοῦ δικάζεσθαι πάντες πειρῶνται τεχνολογεῖν). But in the latter division of this work, Plato treats the rhetorician and the political man as the same, which accords with the analogy between rhetoric and justice. This is the truer view of the subject, for otherwise the assembly of the people where there lay open a wide field for false art, must be unoccupied.* We must recollect that Plato himself speaks of the boundaries of rhetoric as uncertain; and, also, that he is not opposing the bare "art of inventing and arranging arguments," but a sophistical art opposed to truth.†

In the second place, we may doubt whether the analysis of the beautiful into the pleasant and the good, that is, the useful, and of the opposite to the beautiful into the painful and the harmful, is correctly made out, and, consequently, whether the principles of the latter part of the discourse be-

* With more justice still, Socrates, in Phædr. 261, A, regards it "as the art of bending men's minds by words without respect to the occasion, not only in courts and other public assemblies, but also in private meetings; being the same in nature, whether small or great affairs are in question." To which, in reply, Phædrus says, that the rules of art are used in speaking and writing when suits at law are brought, and in speaking when addresses are made to the Assembly; but that he has not heard of a wider application of rhetorical precepts.

† Whately's definition. Aristotle's is, δύναμις περὶ ἕκαστον τοῦ θεωρῆσαι τὸ ἐνδεχόμενον πιθανόν. It is worthy of remark how Aristotle alludes to this dialogue without naming it. He begins with saying, that rhetoric is ἀντίστροφος τῇ διαλεκτικῇ. In speaking of its abuse, he says, "It tries to put on the garb (ὑποδύεται) of the political art"; and, soon afterwards, ἔστι γὰρ μόριόν τι τῆς διαλεκτικῆς. Comp. 464, B, C.—This conduct of rhetoricians is ascribed to ignorance, or vanity, or other human reasons (1. 2. 7); and doubtless he joined with Plato in condemning the sophistical rhetoric of the preceding age. (Comp. 1. 1. 3.) But when he says that the judge himself ought to know whether a thing is *just* or not, and not learn it from the parties, whose only duty is to discuss the *fact*, he must be regarded not only as opposing Plato's views (454, B), but as condemning the Athenian and every other system where the judges were ignorant.

tween Socrates and Polus, true as we feel them to be, are not built upon the sand. If I am not deceived, Plato does not here intend to enter into a close dialectical exposition of what is meant by τὸ καλόν, the beautiful. But, still, his definition is exact enough for the argument and the purposes of the dialogue. The attempts of others to analyze this idea prove this. Whether the term *beautiful* is or is not applied on account of pleasure derived from contemplating the object so called, or on account of the perception of a certain fitness, implying a relation of the parts to the whole, and of the whole to some good or pleasant end; — whatever we may decide to be the primary and essential characteristic of beautiful objects, it is sufficient, I think, for the argument to say, that pleasure or utility, or both, invariably attend on objects so called, and the author was not required to stop and subject this idea to a closer examination. It is also to be remarked, that the good and the useful are treated here as identical.* Upon this point we need only say, that it is assumed that whatever is good tends to promote the perfection or well-being of the person; in other words, is useful in reaching a good end.

Again, it may be thought that the last argument, concerning the good or utility of punishment, renders it necessary that punishment should reform the offender, whereas Plato, in this work and elsewhere, speaks of incorrigible criminals.†

---

* Comp. Repub. 2. 379, B. "Is not God truly good, and ought he not to be spoken of as such? Certainly. But nothing good is harmful. Is it? I think not. Can what is not harmful, then, do harm? By no means. Does that which does no harm do any evil (κακόν τι)? No, no more this than the other. But whatever does no evil can be the cause of no evil. Is it so? Assuredly. But what? is the good useful (ὠφέλιμον)? Yes. Is it, then, the cause of well-being (εὐπραγίας)? Yes." Etc.

† On the design and efficacy of punishments in society, a number of

If to suffer δίκαια = to suffer καλά = to suffer ὠφέλιμα or ἀγαθά, can the criminal help being profited? and does not

---

passages from the Laws give us Plato's views. One is found in Book XI. 934, A. "Not suffering for the sake of his crime, — for what he has done can never be undone, — but in order that for the future he and they who see him suffering justice (δικαιούμενον) may either altogether hate wrong-doing, or, at least, that a considerable part of so great an evil may cease." Another occurs in Book IX. 854, D. "For, perhaps, if he suffer this penalty, he may become better, by being rendered more sober-minded (σωφρονισθείς). For no penalty which is inflicted by law is inflicted for evil (γίγνεται ἐπὶ κακῷ), but has, for the most part, one of two effects: it improves him who is punished, or, at least, checks the growth of his depravity." He then goes on to speak of incurable offenders doing good as examples. On page 862, E, after remarking on the excellence of legal expedients by which transgressors shall be made "to hate wrong, and to love or not hate the nature of right," he continues thus: — "When a lawgiver finds men incurable, he will provide some law and penalty for them, being assured that, for such persons themselves, it is not the better part to live, and that, by withdrawing from life, they will confer a twofold benefit on others: they will serve as an example to others to deter from evil, and will rid the state of bad inhabitants. Thus [that is, on these principles], in the case of such persons must the lawgiver establish death as the penalty for crimes, and in no other way."

In Book V. 728, C, he speaks of becoming like the wicked, and being separated from the good, as the greatest penalties for wrong-doing. "Though this is not penalty (δίκη), — since justice and penalty are always beautiful, — but vengeance, which is suffering attendant on iniquity. And as well he who has suffered this vengeance is miserable, as he who avoids suffering it; the one, because there is no cure for him; the other, because he is lost, that many may be saved." In these passages, the end of punishment is to cure and deter, or, at least, such is its result. And with these may be compared such places as Repub. I. 335, where it is said, that a just man cannot harm even an enemy and a bad man. It is true that the notion of *harm* is confined there to making such a man worse, but the reasoning appears to include pain if unproductive of good. Cousin, in his Preface to Gorgias, contends very brilliantly, and in some degree justly, that the right to punish in society is derived, not from the good affects of

the argument look like a dead algebraic formula, more than like living moral truth? This difficulty must attend the argument at the first view of it. Nor can it be removed, unless we allow δίκαια and καλὰ to be what they are, not only in themselves, but also in the apprehension of the sufferer, while ὠφέλιμα is simply objective. The argument now becomes tenable. Punishment can be a good to none who do not receive it as just; nor can it, in the arrangements of this world, fail of being more or less of a good to him who feelingly owns that it is rightly inflicted. But there may be some who do not own this, and they are the incorrigible.

Polus being reduced to silence, Callicles steps forth as the third champion of the arts of show. He begins with doubting whether Socrates is in earnest in maintaining these principles, which would throw human life and conduct off from their old foundations. To this Socrates answers, that he follows wherever philosophy shows the way, just as implicitly as Callicles obeys the popular will, and that, before he can change his tone, he must hear her strike a different key. In reply, Callicles says that it was not philosophical reasoning, but trick, by which Polus was beaten. He had made the incautious admission, that to do wrong is baser (αἴσχιον) than to be wronged. It is so, indeed, by law, but not by nature. This ambiguity it is between the naturally

punishment upon the criminal or others, but from the duty of punishing, which is based on the instinctive feeling of desert of evil for doing wrong. He adds, "This theory is, without doubt, only indicated in Plato, but it occurs in a number of places, briefly but positively expressed." I could wish that the learned translator had proved this assertion, which his familiar acquaintance with Plato must have rendered easy. Doubtless Plato could not get rid of the conviction written on the heart, that the sinner *ought* to suffer, or of the tendency to view suffering as a debt owed to justice. But did not Plato try to go further back than this conviction, and search into reason of the right which it admits?

and the legally beautiful or right which enables crafty reasoners to gain their points. When Polus spoke of that which is legally base, Socrates shuffled the natural into its room. But by nature nothing is baser which is not more harmful. The natural feelings of men, which, when injured, instantly rise against the aggressor, show, that to be wronged is no property of a *man*. The legal definitions of base and wrong deeds are introduced by the many and the weak, in order to keep the strong in check. But herein law is opposed to nature, which teaches that the better ought to have more* than the worse, and the more powerful

---

* πλεονεκτεῖν. πλεονεξία is substantially selfishness, to which cause in a very striking passage Plato ascribes all the wrong actions of men. Leges, V. 731, D: πάντων δὲ μέγιστον, etc. "The greatest of all evils is inherent in the souls of the mass of men, for which they excuse themselves and seek no deliverance from it. This is what the vulgar saying implies, that every man by nature loves himself, and that it is right so to do. But in truth the cause of all errors in every case is to be ascribed to too great self-love. For the lover becomes blind in regard to the object beloved, so that he judges wrongly of the beautiful, the good, and the just, thinking that he ought to honor what pertains to himself before the truth. The man who will be truly great ought not to love himself or his own things, but what is just and right, whether pertaining to his own actions or another man's. From this fault it comes, that all think their own ignorance wisdom. Whence, though we know next to nothing, we think we know everything; and, being unwilling to intrust to others that which we are not well skilled to do, we are forced to make mistakes in doing it. Therefore ought every man to avoid undue self-love, and to seek out some one better than himself, allowing no shame to prevent his taking such a course."

In another fine passage of the same work (IX. 875, B), the necessity of law is partly ascribed to the selfishness of man. δεύτερον δέ, etc. "In the second place, should any one in theory properly comprehend that this is so [that is, that the political art ought to care for the community more than for the individual, and that it is for the interests of both to have the community, rather than the individual, well arranged], and then rule a state with irresponsible and autocratical power, yet can he not adhere to this persuasion,

than the less powerful. The "good old plan, that they should get who have the power," is the law of nature — ay, and of right — in animals and man, as they show whenever they can seize the occasion. All this is very evident to the man of the world. But philosophy makes a man blind to these truths of common sense, and, if pursued beyond the requirements of education, is the ruin of a man. It unfits him for civil and political life; it is unbecoming for a full-grown man, who should be practical and mix with his fellows; it makes one slink away to a corner with two or three disciples; and, if attacked by foes in the courts, he cannot help himself, but falls into their hands, as defenceless prey, to be slain at their pleasure. (– 486, D.)

In this brilliant passage we see described the contempt felt by the vulgar politician for the true philosopher, and the sympathy of such a man with false and sophistical principles. He aims at pleasure rather than good, and the Sophists give their maxims for the prudential attainment of the same end. There is a plain allusion, also, to the behavior of Socrates at his trial, and to the charges against Socrates and Plato, — especially the latter, — of neglecting the service of the state. The ground which Callicles takes is evidently the only one which can be taken against Socrates,*

---

and through life keep the interests of the community foremost in the state, and his private interests subordinate; but his mortal nature will ever drive him into selfishness and the pursuit of his own ends (πλεονεξίαν καὶ ἰδιοπραγίαν), since it blindly shuns pain and seeks pleasure. Thus it will give a higher place to pleasure and pain than to the more just and good; and, by producing darkness in itself, will at length plunge the man himself and the state into all sorts of evils."

* The philosopher Archelaus, who was, perhaps, an Athenian and a scholar of Anaxagoras, taught (although he may not have meant by his words what the Sophists taught) τὸ δίκαιον εἶναι καὶ τὸ αἰσχρὸν οὐ φύσει ἀλλὰ νόμῳ. This principle is admirably ridiculed in the Clouds, 1421, seq. Pla-

but it is equally the foundation of an attack against all morality. If the idea of right is admitted, it must be supreme; and pleasure, if opposed to it, must bow before it. The only escape is to show that pleasure is never inconsistent with the right and the good. But right, as fixed by law, restrains the individual, and is therefore inconsistent with self-gratification. Hence the advocate for pleasure must yield, unless he can show that natural right — which is really such — is another thing from what the opinions of men, expressed in their laws, call such, and that it authorizes selfish indulgence. But if this be natural right, it contains no moral element, implies no relation of one man to others, and sanctions obedience to every desire which looks towards pleasure.

Socrates first answers with exquisite irony to the maxim of Callicles, that the better ought, by natural right, to have more than the worse. If his opponent means, as he admits that he does, by the better (βελτίους), the superior and stronger, then, since the many are stronger than the one, as is shown by their enforcing their laws, they have a natural right to make laws for the one. Now they say, in their laws, that to wrong is baser than to be wronged; and hence, according to Callicles, it must naturally be so. (–489, B.)

2. Callicles now shifts his ground, and makes the better the more intelligent. If so, replies Socrates, and if the more intelligent ought to have more than another of that to which his intelligence relates, then, in a mixed collection of men, a physician ought to have more food and drink than others, while yet the greater portion thus assigned to

to refers to it in a striking passage, Leges, X. 890. The discussion with Thrasymachus, in the first part of the Republic, attacks a kindred principle, and may be read here to advantage. Hobbes went to the length of any of the ancient Sophists on this point. See Mr. Hallam's Critique, Hist. of Lit., Vol. III. 365 – 382, especially the close of the chapter.

him may do him extreme harm. In short, there is no end to the absurdities which will follow from the principle, that intelligence should move in an orbit around desire and not around good. (–491, B.) 3. Callicles forsakes this definition, and the better now become the more intelligent and courageous in politics, — such as are capable of governing.* Socrates here changes his point of attack, and takes a position nearer to the enemy's inner works. For whatever definition Callicles gives, to have more than others (πλεονεκτεῖν), or self-gratification, is the centre of the system, and must be laid bare in all its deformity. Do you mean, says he, by governing, governing one's self? At this the man of the world sneers, and pronounces a man's well-being to consist in having as large desires as possible, with the courage and intelligence to fulfil them. These qualities the many do not possess, whence, to hide their weakness, they praise self-restraint and blame incontinence. But it was not so from the beginning; the great and mighty of old acted by another rule; they regarded justice and self-restraint as base and evil, and got all they could from their enemies for themselves and their friends. Good and pleasure are the same. (–492, C.)

Socrates answers this in two ways. He first tries, by selecting some examples of low bodily pleasures, to awaken Callicles to the consciousness of the amazing baseness and evil which may attend a life of enjoyment.† The illustrations which form the long prologue of this part show that a most important topic is begun. (–495, B.) In the second place, he searches for some tests of the nature of pleasure,

---

* This may be regarded as the notion of the ἀγαθοί, the optimates, which was somewhat in vogue at the time, only a little altered.

† Comp. Philebus (an important dialogue, in which the nature of the good and the pleasant is closely examined), 46, A, B.

which shall show that it differs from good. To do this, he makes Callicles allow that courage, science, and pleasure are not the same; and that εὖ πράττειν and κακῶς πράττειν are opposites, so that one cannot be in both states at once, any more than he can be well and ill at once. The same may be said of weakness and strength, of swiftness and slowness, of good and bad, of happiness and misery. But pleasure and pain can coexist in the same person at the same time; as, for instance, thirst, a pain, exists, until drinking, which is pleasant, slakes it.* Thus pleasure wants an essential characteristic of good, and pain of evil. (–497, E.) Another test follows, grounded on the admission of Callicles, that the manly and intelligent are good. A foolish boy or man may be glad, and so may a wise one.† In war a coward is as glad, if not more so, when the enemy goes away, than the man of courage. Then the coward is as good as the courageous man, or even better, and yet bad by the concession of Callicles. (–499, B.) In other words, if good is relative to desire, as such, then its absolute nature ceases, it is in a perpetual flux, and alters with every change of desire or character.‡

Callicles now admits that some pleasures are evil and some good. He thus overthrows his argument, for if pleas-

* Comp. Cic. de Fin. 2. 3. 9.

† Comp. Philebus, 55, B: "And, besides, to be compelled to say that a man who feels grief is bad when he feels it, though he be the best of all men, and that one who is glad, the more he is so, at the time when he is so, is the more virtuous."

‡ In a fine passage, Leges, II. 663, Plato teaches that the good and bad judge of pleasure subjectively, or relatively to their own character. He then inquires whose judgment is to be received, as accordant with the truth, and answers, that of the good. Neither the lawgiver, then, should ever separate the pleasant from the right, the good, and the beautiful, nor any one else engaged in educating the young.

ure is in itself a good, evil cannot be affirmed of it. Socrates seizes upon the acknowledgment, and carries him back to a point debated in the first part of the dialogue, — that the good being the end of all actions, the pleasant must be sought for its sake, and not *vice versâ.* (– 500, A.) Now to know what pleasures are good and what evil needs an artist, — a man who has studied the invariable absolute principles of true good and right; — whilst the knowledge how to gratify, acquired by observation, and resting on no unchanging truth, has nothing of the nature of true art and to apply that knowledge calls simply for an exercise of memory.

If this be so, we have a standard by which we may try the pursuits of men; and, according to this standard, must condemn the music which is in vogue at the public contests, dithyrambic poetry, and even tragedy itself, with all its lofty pretensions. But how is it with rhetoric and the orators or statesmen? Do they neglect their own or the public interests? Do they seek to benefit or gratify the community? To this Callicles responds, that the question admits of a double answer; the orators of the present day seek to please the people, and follow their will, but he thinks that Miltiades, Themistocles, Cimon, and Pericles were good men, and aimed at the highest public good. (– 503, D.) This Socrates denies, and, to make the matter clearer, goes at some length into the motives which should influence the good orator, — the true political artist. As the physician has health in view, so has he the health of the community, which consists in justice and temperance* (*σωφροσύνη*, self-

* For *σωφροσύνη*, comp. Repub. 4. 430, D. It is there compared to a concord and harmony, and called *κόσμος τις καὶ ἡδονῶν τινων καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια*. This *κόσμος* consists in the subjugation of the worse part of the soul to the better. Ritter observes (2. 474) that the expression *σωφροσύνη*

restraint, soundness of mind in regard to all pleasures and excess). Instead of flattering them and following popular desires, such a politician will restrain and chastise the people. (–505, C.) This is further enforced in a most important and admirable passage, by pointing out that the ideas of true good, of virtue, of order, of self-restraint or orderliness, of justice and piety (or the observance of the laws of moral order), of courage, of the well-being of the individual and his happiness, are closely and necessarily connected; while the opposites of these are linked together with the pursuit of pleasure. Neither a man, then, nor a state, which would be happy, can have any end in view inconsistent with justice and temperance. If this be admitted, everything will follow which Socrates had maintained, and his three adversaries had controverted. The orator ought to be just, and to know justice; otherwise he cannot practise or promote it. To be wronged is better than to wrong, for it involves no violation of justice; and to be punished for wrong-doing, than to go unpunished, for it reconciles the soul to justice. The wonder of Callicles, when Socrates defended these latter points, was misplaced. Furthermore, by acting on such principles, he should help himself and his friends, to do which Callicles pronounced him unable. For by living according to these principles, he would avoid the basest and the greatest evil. (–509, C.) But cannot a man, it may be asked, gain the advantage arising from not being wronged, as well as that arising from not wronging others? For the latter, an art is needed. As no one does wrong because he prefers it, but because he thinks to gain some good by it, that art must inculcate

is vaguely used by Plato, especially in his early dialogues; and that the definition in the passages of the Repub. which he cites (4. 430, u. s., and 3. 389, D) almost reduces its notion to that of δικαιοσύνη.

the nature of true good; for example, must distinguish it from self-gratification. Is there, also, an art to avoid being wronged? The only way of preventing injuries in all cases is, to have supreme power yourself, or to be a friend of the supreme power; — for instance, if the people is that power, to gain its friendship by catering for its desires and following all its whims. But if this is done, the other and greater good must slip out of your hands. Nor is it of any use to say, that, if you do not thus conciliate the sovereign power in the state, you may lose your life. For it is not a man's business in this world to seek to save his life, nor ought the art of rhetoric to make higher pretensions because it saves life than the art of the pilot or the engineer, by each of which the life of those intrusted to its care is preserved, no matter whether it be better for such persons to live or to die. A man's part is to leave it to God how long he shall live, and to find out on what principles he shall pass the term of life given to him; whether on those of the flattering politician, which will involve the loss of the greatest good, or on those of the man who sacrifices pleasure to the really good and useful. (–514, A.) And the same will apply to the management of a state. Hence the apprenticeship of political life must be in philosophy, which reveals the good and just to those who search for them; and the true politician, contrary to what Callicles had maintained, must be a philosopher. A man who seeks to play the important part of a leader in the state must first ask himself whether, in his private capacity, he has cultivated justice and temperance, and made men better; for the aim in the public and in the private sphere is one and the same. With this in mind, we may return to the four great Athenians, and bring their characters to the touchstone. Did Pericles make the Athenians better? or did they not rather become idle, cowardly, talkative, and covetous through the measures of his admin-

istration? And did not those very Athenians, near the close of his long political life, show their degeneracy, by ungratefully bringing against him a charge of peculation? * The other three met with even worse treatment at the hands of those whom, if skilful politicians, they must have wished and known how to make better. Their ill-success is a proof that they understood not the true art of rhetoric, — (that of persuading men to aim at the good, rather than the pleasant; and, indeed, that they were ignorant of the false art, also, if that enables its possessors, as is alleged, to sail in safety amid the storms of politics.) (–517, A.)

In this remarkable attack on four of the greatest men of Athens, — men certainly not inferior, in any point, to hundreds of public characters who have been extolled by Christian historians, — we discover an exasperation of feeling in Plato, produced by the unjust fate of his master, and by the wide difference between his own political views and those of his native land. Nor can his character in general be freed from the charge of fault-finding. To this he was led by that uncommonly high standard which the nature of his mind compelled him to form; and, dwelling aloof, as he did, from the turmoil of politics, in contemplative retirement, he could not estimate all the practical difficulties which even a perfect statesman must encounter from a spoiled and self-willed people. But if we strike out what is due to these prejudices, we must find something of justice left in his blame of "the four." The very fact that he draws a broad line between them and Aristides (526, B) is presumptive proof of a real difference. They were high-minded leaders of parties, who humored the people in many of its wishes for the sake of keeping power, and sought the

* See Appendix, No. II.

greatness, but not the real well-being, of their country. Had they

> "to divinity aspired,
> Not on the breath of popular applause,
> But through dependence on the sacred laws,
> Framed in the schools where wisdom dwelt retired,
> Intent to trace the ideal path of right,"

had they been philosophical statesmen, aiming at justice and the highest good, the allies of Athens would have been less oppressed; the people would not have grown worse so fast; they themselves would have impressed something of their own virtue upon the state, and been less likely to suffer unjustly from those to whom they had done good.

But is it not strange that Plato should reproach these politicians with their ill-success, as a proof of their want of virtuous statesmanship? This is the point which Aristides, the Sophist, presses most effectively in his long and wearisome defence of "the four." If ill-success is to be the test, what is to be argued from the two reprobate companions of Socrates, Critias and Alcibiades (Aristid. de Quatuorviris, 2. 322, Dindorf., de Rhet. 2. 111)? What from Plato's abortive attempts to make a man out of Dionysius of Syracuse (302–304, 324)? Nor is Plato, the Sophist goes on to allege, consistent with himself, since he praises Pericles, in the Phædrus, for his rhetorical skill.* In the Apology (31, E), he makes Socrates affirm that no one can be safe who opposes any populace, or strives to prevent injustice in a state, unless he avoid public life and live as a private citizen. (343, 353, 366.) And, in our dialogue itself, he pronounces safety to arise from being like the sovereign power, or from having supreme power in one's own hands. Again, he says: "I should be a fool not to know

* Comp. Appendix, No. II.

that at Athens any man may suffer anything." And yet the fact, that these statesmen were not safe from the effects of popular ingratitude, is his proof that they did not oppose the people, or strive to prevent injustice.

How the reasonableness or consistency of Plato, as to this point, can be defended, I do not see. Ill-success could have the force which he gives it only in case the influence of the four men outweighed the opposing influences of all other causes acting at their time upon the opposite side. In general, however, it may be said that politicians who complain of ingratitude are only reaping what they have sown. They have tickled the nice palate of the people until their cookery pleases no longer; and now, by a rotation in office, which was right in their eyes until they came into power, and wrong afterwards, they are driven from the kitchen by new hands, who pay a price for the situation, and have learned some newer arts of falsehood. It was, perhaps, the sight of such flatterers of the Athenian *demus* fallen into disgrace, that led Plato beyond the bounds of truth, in imputing all the ill-success of politicians to their want of correct principles, — to their aiming at pleasure rather than good. Being preoccupied by this partial view, and having also in his mind the pretensions of the Sophists, — the teachers of such politicians, — that they could make men good, he loses sight of the great truth, that, in a corrupt age, a good man must suffer ill from those whom he tries to benefit.

But to return to the dialogue: — When Socrates had expressed such an opinion of these four great statesmen, Callicles replied, that no one of his own contemporaries could compare with them in the works they had done for the state. In answer, Socrates admits that they had shown uncommon ability in gratifying the desires of the people. They had created the ships, walls, and docks of Athens, but they dif-

fered in no respect from the politicians of the day in the motives of their administration. If the highest good of the state should be the statesman's aim, they could no more claim this title, than a cook or a writer on cookery could claim to rank with the master of gymnastics in preserving the bodily health. And as such persons, if intrusted with the care of the body, would be blamed when the maladies arising from luxury should come on, so will the politician, who seeks to please rather than to profit, be punished for political evils which he or his predecessors have occasioned. The head of a state may not complain of ingratitude; for it is by his management that the character of those who compose it has grown worse. And the same holds good of the Sophists. They pretend that they can make their disciples better; and yet find fault with these very scholars for keeping back the price of tuition from them, and for other acts of unthankfulness. But what good, demands Callicles, can you say of such worthless men as the Sophists? They are the same with rhetoricians, answers Socrates, or nearly so; only somewhat above them, because they deal with principles which rhetoricians merely apply. If, now, their pretensions are well founded, they, as well as politicians, ought to fear no ingratitude; they should stipulate for no fees of instruction beforehand, trusting to the generosity of those pupils whom they had purged from vice.* (–521, A.)

Having thus compared the arts which aim at pleasure with those which aim at good, Socrates makes a personal

* Schleiermacher thinks that this is aimed at Aristippus, who, by taking pay for his instructions, brought reproach upon the Socratic philosophers. The best account of the remunerations given to the Sophists which I have met with is contained in Welcker's Essay on Prodicus, his Life and Writings, in Welcker and Näke's Rheinisches Museum, 1. 22, seq., and since reprinted in his "Kleine Schriften," Part 2, p. 393, seq.

appeal to Callicles. "Which mode of serving the state do you now exhort me to follow; that of seeking its best interests, or that of catering for its desires?" Callicles persists in telling over the same story, that fidelity in doing good will make him suffer the loss of all things. Socrates acknowledges, with evident allusion to his trial and condemnation, that he is exposed to such dangers from bad men, and that he could say nothing in the court which would win him the favor of his judges. If he should urge, on his defence, that he had opposed the public will when it was basely clamorous for present gratification, that he had striven to make men good, and had their well-being in view, he would fare as a physician might fare before a jury of children with a cook for his accuser. What he called good, they called evil; what he called hurtful, they called pleasant. It was painful to be perplexed; and yet he must lead them through perplexity to truth. Would he not, then, before such judges, be himself perplexed, and at a loss for a defence? "And do you think, then," says Callicles again, "that it is well with a man who cannot help himself?" "Assuredly," replies Socrates, "it would be very ill with me, if I could not give myself that help which has been shown to be truly such, — if I could not observe the rule of right in all my relations. Let a man show me that I am not seeking to help myself thus, and I shall be ashamed of my character, and be grieved if I need punishment. But if I die for want of the flattering art of rhetoric, I shall not be sorry. For no one who is a man, and has reason, fears death in itself, but rather to do wrong. For to go into the other world with a soul full of all manner of iniquity is the worst of evils." (–523, A.)

Having thus brought the two principles of action to the confines of the two states of being, he closes very nobly, by presenting them in contrast beyond the grave. His views

are introduced as an explanation of the common *mythus* concerning a judgment after death; which, however, Plato scruples not to alter for his own purposes. The views are these: — The character formed by disregarding the good and right, and pursuing pleasure, must be lasting, while all the advantages it offers are temporary, being connected with the world and the wrong judgments of men. But, at death, men will come before a judge who will look at the bare soul, and give sentence according to its qualities. Among transgressors, there are some who are not gone too far in evil to be curable. For these, punishment, bitter as it must be, will prove a good. Others, having passed beyond the reach of a cure, will suffer eternally, as an example to all who shall behold them. Of this description, a large part will be tyrants and other men in power, who had on earth the greatest license to do evil. But if one of these, like Aristides, rises above the temptations of his station on earth, his reward will be so much the greater. The larger number, however, of those who receive rewards will be private persons; and, more especially, philosophers who had not mingled in public affairs. With this trial in view, Socrates asserts that he strives to bring his soul, in its most healthy condition, before the judge, and that he seeks to lead his fellow-men to do the same. And to this he now urges Callicles, warning him that the trial then will be more serious than all earthly ones, and that, without such a preparation, he will be unable to help himself, but, speechless and perplexed, must submit to worse than earthly indignities. Callicles, he continues, might despise such fables, and the truth they contain, if he could show anything better. But this, neither he, Polus, nor Gorgias had been able to do. They should, therefore, agree with Socrates, that to be, and not to seem to be, a good man is a good thing; that the next best thing is to become good by submitting to punishment;

that all flattery of one's self or others, of a few or a multitude, must be shunned; and that rhetoric, like everything else, must be used to promote the right, and that only. "Let us, then," he says in closing, "join together to live virtuously on such principles; then can we best apply ourselves to politics, when we are no longer afloat on the most momentous subjects. This is the only way to live well and to die well."

With respect to the close of the Gorgias, which must be counted among the finest passages in Greek, it may be observed that Plato shows elsewhere the same inclination to clothe in a mythical dress those truths which lie beyond the bounds of reason. It seems as if he felt the need of the venerable authority and positive assurances of a revelation upon such points, and resorted to the old traditions of his country as the best substitute which he could find, as having for their foundation real, though distorted, truth.* The *mythus* is something more than mere drapery, something more than a poetical fiction, which, with a beautifully plastic hand, he shapes into a form and meaning corresponding to his awakened moral sense. And yet the freedom with which he treats the *mythus*, and the readiness with which he alters its form on several occasions, prove that he accepted it only in its leading outlines as true; it was to him a *μῦθος*, and yet a *μάλα καλὸς λόγος*. It is found, also, at the close of the Phædo and of the Republic. He who compares the three passages will perceive that they agree in affirming the rewards and punishments of another life, which are used, with all seriousness, as motives for living

* This remark does not include those *mythi* which are of Plato's own invention. He was led to use them by his poetical temperament, and felt, perhaps, that the view suggested by a beautiful fable was as true as any which could be given; more true, because more beautiful, than if put into abstract propositions.

well here below; and also in teaching that some criminals are healed by punishment, while others must suffer for ever without hope of a cure.* This Platonic view of the reme-

---

* Phædo, 113, E. "Those who are judged to be incurable on account of the enormity of their crimes, who have committed many and heinous sacrileges, or numerous unjust and lawless murders, or the like, these their appropriate destiny hurls into Tartarus, whence they never come forth." He then speaks of the punishment of those who have committed curable sins, in a passage too long to be inserted here, and then adds: "With respect to the *mythus*, to affirm positively that these things are as I have narrated them, is not the part of a reasonable man"; and then uses the truth taught in the *mythus* as a motive for virtuous action. In the Republic, the narrator of the *mythus* is represented as near a chasm (see Gorg. 526, B, note) in the ground, by the side of a person who asked another where Ardiæus was. "Now this Ardiæus was a tyrant in a Pamphylian city a thousand years before, and had slain his aged father and his elder brother, besides doing, as was said, many other unhallowed deeds. The person so asked replied, said the informant, 'He is not come, nor can he hereafter come hither.' Among the frightful spectacles that we saw, this was one, continued he: — When we were near the mouth of the chasm, and were expecting to go upwards, after enduring all the other things appointed, on a sudden we saw this Ardiæus and others, nearly all of them tyrants; although some enormous transgressors among private persons were there also. When they thought that they should now go upwards (out of the chasm), the mouth would not let them pass, but uttered a bellowing sound whenever any such incurably wicked person, or any one who had not paid a sufficient penalty, endeavored to ascend. Thereupon, wild men, said he, all fiery to look upon, who stood by, when they heard the bellow, picked out and carried off a part of the transgressors; but Ardiæus and others they bound hand and foot, and threw them down, and beat them hard, and dragged them along on one side of the road, scraping them upon thorns, while to the by-standers they told the reasons why these sinners suffered these things, and that they were drawn along to be plunged into Tartarus. There, said he, of all the fears many and various which fell upon us, this was the greatest, — lest, when each one was going upwards, the mouth should utter that bellow, and most gladly did each one hear no sound as he ascended." A conception worthy of the highest flights of Dante!

dial nature of punishment, in certain cases, even in another life, seems to have recommended the doctrine of purgatory to some of the Christian fathers.*

Having thus exhibited the argument of the Gorgias at some length, it will be in order for us to ask, What is the main subject of the dialogue? A question which it is almost as difficult to answer, in regard to some of the Platonic dialogues, as it would be to express the sum total of an evening's conversation among refined and intelligent persons: the delight you have felt, the instruction you have received, you are conscious of, and you carry away much in your memory; but it is hard to say what was the leading topic of the discourse, or whether there was any. The subject of the Gorgias is more easy to be perceived, and yet all have not been agreed concerning it. Olympiodorus (apud Routh) mentions three opinions besides his own: — Some say that it treats of rhetoric; others, of justice and injustice, considered especially in their relations to happiness; others still, absurdly enough, make it relate to the *demiurgus* or divine builder of the world, on account of the *mythus* at the close. "But we say," continues the Platonic commentator, "that the scope is, to treat of the principles which lead men to political happiness." With the first of these opinions, Cousin and Stallbaum agree. The latter says, however, that "though the principal point of the discussion is to blame the civil and rhetorical art at that day in vogue, and to show that it could not attain to excellence without the knowledge and practice of philosophy," yet several other topics are closely united with this, as the difference of the just and the pleasant, the end of human actions, and the constancy of a good man in bearing evils and injuries. Nearly the same is the view taken by Ast. The Gorgias,

* Comp. Muenscher, Dogmengeschichte, Vol. II. § 298.

well here below; and also in teaching that some criminals are healed by punishment, while others must suffer for ever without hope of a cure.* This Platonic view of the reme-

---

* Phædo, 113, E. "Those who are judged to be incurable on account of the enormity of their crimes, who have committed many and heinous sacrileges, or numerous unjust and lawless murders, or the like, these their appropriate destiny hurls into Tartarus, whence they never come forth." He then speaks of the punishment of those who have committed curable sins, in a passage too long to be inserted here, and then adds: "With respect to the *mythus*, to affirm positively that these things are as I have narrated them, is not the part of a reasonable man"; and then uses the truth taught in the *mythus* as a motive for virtuous action. In the Republic, the narrator of the *mythus* is represented as near a chasm (see Gorg. 526, B, note) in the ground, by the side of a person who asked another where Ardiæus was. "Now this Ardiæus was a tyrant in a Pamphylian city a thousand years before, and had slain his aged father and his elder brother, besides doing, as was said, many other unhallowed deeds. The person so asked replied, said the informant, 'He is not come, nor can he hereafter come hither.' Among the frightful spectacles that we saw, this was one, continued he: — When we were near the mouth of the chasm, and were expecting to go upwards, after enduring all the other things appointed, on a sudden we saw this Ardiæus and others, nearly all of them tyrants; although some enormous transgressors among private persons were there also. When they thought that they should now go upwards (out of the chasm), the mouth would not let them pass, but uttered a bellowing sound whenever any such incurably wicked person, or any one who had not paid a sufficient penalty, endeavored to ascend. Thereupon, wild men, said he, all fiery to look upon, who stood by, when they heard the bellow, picked out and carried off a part of the transgressors; but Ardiæus and others they bound hand and foot, and threw them down, and beat them hard, and dragged them along on one side of the road, scraping them upon thorns, while to the by-standers they told the reasons why these sinners suffered these things, and that they were drawn along to be plunged into Tartarus. There, said he, of all the fears many and various which fell upon us, this was the greatest, — lest, when each one was going upwards, the mouth should utter that bellow, and most gladly did each one hear no sound as he ascended." A conception worthy of the highest flights of Dante!

dial nature of punishment, in certain cases, even in another life, seems to have recommended the doctrine of purgatory to some of the Christian fathers.*

Having thus exhibited the argument of the Gorgias at some length, it will be in order for us to ask, What is the main subject of the dialogue? A question which it is almost as difficult to answer, in regard to some of the Platonic dialogues, as it would be to express the sum total of an evening's conversation among refined and intelligent persons: the delight you have felt, the instruction you have received, you are conscious of, and you carry away much in your memory; but it is hard to say what was the leading topic of the discourse, or whether there was any. The subject of the Gorgias is more easy to be perceived, and yet all have not been agreed concerning it. Olympiodorus (apud Routh) mentions three opinions besides his own: — Some say that it treats of rhetoric; others, of justice and injustice, considered especially in their relations to happiness; others still, absurdly enough, make it relate to the *demiurgus* or divine builder of the world, on account of the *mythus* at the close. "But we say," continues the Platonic commentator, "that the scope is, to treat of the principles which lead men to political happiness." With the first of these opinions, Cousin and Stallbaum agree. The latter says, however, that "though the principal point of the discussion is to blame the civil and rhetorical art at that day in vogue, and to show that it could not attain to excellence without the knowledge and practice of philosophy," yet several other topics are closely united with this, as the difference of the just and the pleasant, the end of human actions, and the constancy of a good man in bearing evils and injuries. Nearly the same is the view taken by Ast. The Gorgias,

* Comp. Muenscher, Dogmengeschichte, Vol. II. § 298.

says he, "has a decidedly political tendency; and all the philosophical inquiries which it contains are intended to show, not only the unmeaning nature, but also the perniciousness, and, in fact, the profligacy, of the political art, when built on sophistry, that is, of the rhetoric there opposed." Another writer on the higher criticism of Plato, Socher, gives this dialogue a wider range. "The whole presents an arena, rising in three gradations. The prize of the contest is the better, happier mode of life; the parties are philosophy and rhetoric; that contends for righteousness and virtue; this for the possession of political power; the champion of the former is Socrates; on behalf of the latter, three step forward, Gorgias, a rhetorician, Polus, a Sophist, and Callicles, an Athenian politician." Finally, Schleiermacher and C. F. Hermann, in the words of the latter, regard "the kernel of the dialogue to be, that the good alone is truly useful, and that men harm themselves by wrong-doing; that, accordingly, the rule of pleasure must give way to the higher rule of the good." *

* All these opinions may be found in the works of their respective advocates, viz. Cousin's in his transl. 3. 130, seq., Stallbaum's in Vol. 2, sec. 1, p. 38, of his second ed., Ast's in his work on Plato's life and writings, p. 133, Socher's in his similar work (Munich, 1820), p. 237, in which he is polemical towards Ast. C. F. Hermann's is contained in his Introd. to Plato (Heidelberg, 1838 - 39, the second vol. has not appeared), p. 476, and Schleiermacher's — the critic to whom the thorough understanding of Plato owes most — in Dobson's translation of his prefaces. While I am upon this subject, let me say, that Schleiermacher hardly receives justice from the hands of this translator. His style, indeed, offers serious difficulties, for his mind was not, "though deep, yet clear." It may be forgiven therefore, to a translator, that sometimes he constructs, out of Schleiermacher's formidable German sentences, something not exactly English, as though he were only half conscious of the meaning. But when such things as the turning of André Dacier, the French translator of parts of

Most of these opinions have something of justice in them, but, with the exception of the last, appear to me to look at a part of the dialogue, rather than at the whole. If rhetoric is the subject, why have the researches into the nature of pleasure, the comparison between suffering injustice and committing it, and the discussion of the efficacy of punishment, so great prominence? Much is said about rhetoric, but it is the vehicle for conveying thought rather than the subject, the starting-point of the dialogue rather than its goal. I should entertain just the opposite opinion to that of Ast above quoted: that the scientific part of the dialogue is the main thing, and rhetoric only an example. Schleiermacher's view, so far as I understand it, or one very similar to it, appears to me to deserve the preference. The main subject is the worthless nature of pleasure, and of the pursuits founded on pleasure, as opposed to the right and the good. Rhetoric, including politics in its corrupt condition at that time, is selected as the most prominent and most esteemed of the arts which minister to pleasure. This exhibition of the subject being admitted, we see a propriety in the introduction of every topic. The right and the good are inseparably linked to each other, and, in fact, united with all that pertains to man's excellence and well-being. But to these, pleasure, pursued for its own sake, is opposed. It is opposed to true good, for it blindly seeks present gratification, however pernicious or debasing. It is opposed to right or justice, for it tries to avoid suffering wrong by inflicting wrong on others. It is opposed to both, because its impulse is to escape from de-

---

Plato, into Madame Dacier occur, notwithstanding Schleiermacher's "dem Dacier," and "Seiner einleitung," it may be suspected that the translation was made before sufficient knowledge of German was acquired, — a suspicion from which only the plea of gross carelessness can free the translator.

served punishment, without regard to the good effects of punishment on virtue and happiness. The arts which minister to pleasure — one of which, and the chief in its pretensions, is false rhetoric — fall under the same condemnation. As truth is on the side of good, they have no communion with truth; they are arts of imposition or flattery, calculated to persuade the ignorant, and reared upon no basis of unchanging truth or scientific principles. In the end, as they sacrifice the highest good of those whom they please to their present gratification, they involve in ruin him who practises them, and those who are practised upon. Politics, especially, which, when genuine, aims at the public good, is, when based on these principles, a mischievous trade. And this supreme pursuit of pleasure affects the condition of man, not only in this life, but in the life to come.

Such appears to me to be the subject of the Gorgias. But it should be added, that Plato has so handled the subject that the dialogue answers also for a defence of himself and his master. The allusions to the trial of Socrates have been noticed already. He stands before us as the philosopher who suffers reproach and death for seeking men's good rather than their pleasure. But Plato defends himself, also, apparently against friends, who blamed him for not publicly serving the state, as well as against public men, who thought philosophy a useless pursuit. Politics, he asserts, must be founded on the theory and practice of philosophy. No man is a true politician until he becomes τεχνικός, — an artist, a philosopher able to distinguish useful from harmful pleasures, — and reduces his science to practice by making men better. That this is a fair defence I do not assert; for, with true good in view at the outset, the practice perfects a man in the science. He might have said, what he must have felt, that the corruption of the

times, the necessity of using flattering arts, to which he could not resort, would have altogether prevented his success. In such an age, — and such an age is a very long one, — the philosophical statesman, — let me add, the truly enlightened Christian statesman, — the sound pilot of the state, is thrust from the helm, and ignorant apprentices usurp his place. Plato's part, therefore, was to act on a few, and on future times.

I would gladly now draw the attention of my younger readers to the Gorgias, as a display of the mind and style of Plato; but the limits of an Introduction forbid me to enlarge upon this topic. I must, therefore, omit to speak of the exquisite style of Plato, and the dramatic form in which he clothes his works. I must only glance at the Platonic Socrates, the centre of Plato's writings; at his admirable irony, now playful and now severe, his unruffled good-nature, his hatred of show and pretence, his attitude as an inquirer rather than as already wise, his unaffected modesty, his propensity to illustrate the great by the small, philosophical truth by common life, his high estimate of moral truth above physical. There are, however, one or two points to be noticed, in which Gorgias differs from many of Plato's works. One is, the earnestness, almost amounting to bitterness, with which the argument is carried on. There is less here of playful irony than elsewhere. Another is, that Socrates expresses his opinion, and lays down his principles, more than in most of the dialogues of an earlier date. Another still is, that, compared with the Platonic works of the first period, it has less of the dramatic about it; we have no embellished preface, like that of Protagoras, but at the beginning, Socrates, without any delay on the part of the writer, enters into the discussion. All these characteristics may be explained by a predominance of moral feeling, which rises even into indignation, and deprives Plato of part

of his usual tranquillity. With all this, the form is admirable.* The argument grows in interest and importance, until it ends in a strain of highest mood. To mention but a single characteristic, nothing can be finer than the way in which Socrates deals with Callicles in the third part, where he retorts his language upon him, and shows that the indignities which he had described as the rewards of the just man on earth will be heaped upon the unjust in a higher degree hereafter.

The opinion of the greater number of critics assigns the composition of the Gorgias to one of the years not long after the death of Socrates, while that event was still fresh in Plato's mind. Athenæus has a story (11. 505, D), that Gorgias read the work, and said, "How well Plato knows how to lampoon!" and another, that Gorgias declared that "he never heard or said such things as Plato reported." If Gorgias died soon after Socrates, as Foss maintains, these anecdotes, which may not be wholly unworthy of credence, would supply us with the latter term for the composition of the dialogue. But there is no certainty in regard to the dates of the birth of Gorgias, and of his age when he came to Athens as ambassador, on which the date of his death depends. A comparison of this dialogue with Plato's other works enables us to come somewhere near the time of its composition in another manner. It occupies a

---

* Stallbaum, in his Introd. to the Repub., says: "Hoc monere juvat disserendi quoque elegantiam in Politia tantam regnare ut paucissimi sermones præter Gorgiam, Protagoram, Phædonem, Phædrum, et Symposium, hoc in genere ad eam comparandi sint." Ritter, 2. 192. "In regard to Plato's imitative art in dialogue dialogisch-mimische kunst), we consider as his most finished works Protagoras, Gorgias, and Symposium, next to which, though at some distance, come Phædrus and Phædo." Here, however, style, rather than form, is spoken of. As a work of art, I should place Phædrus first among all the Platonic dialogues.

middle place, as Schleiermacher teaches us, between the elémentary writings of Plato's first years, and the constructive ones of his maturer life. This critic conceives that it was written after Plato's first visit to Sicily, in 389, B. C., when he was forty years of age. Stallbaum brings it much nearer to the death of Socrates, in 399. To this conclusion he is led by a strong resemblance he discovers between the Gorgias and Meno, which latter dialogue he carries back even to a time before the death of Socrates, on account of Plato's mildness there in attacking Anytus, the accuser of his master. But neither of these considerations has much weight; Plato might and does resemble himself in works written at considerable intervals from one another; and the more gentle tone of Meno may be owing to a frame of its author's mind which is not to be accounted for. It is safer to say, that the date cannot be ascertained precisely.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΑΛΛΙΚΛΗΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΧΑΙΡΕΦΩΝ, ΓΟΡΓΙΑΣ, ΠΩΛΟΣ.

---

447 CAP. I. *ΚΑΛ. Πολέμου καὶ μάχης φασὶ
χρῆναι, ὦ Σώκρατες, οὕτω μεταλαγχάνειν. ΣΩ.
Ἀλλ' ἦ, τὸ λεγόμενον, κατόπιν ἑορτῆς ἥκομεν
καὶ ὑστεροῦμεν; ΚΑΛ. Καὶ μάλα γε ἀστείας
ἑορτῆς· πολλὰ γὰρ καὶ καλὰ Γοργίας ἡμῖν ὀλί-
γον πρότερον ἐπεδείξατο. ΣΩ. Τούτων μέντοι,
B ὦ Καλλίκλεις, αἴτιος Χαιρεφῶν ὅδε, ἐν ἀγορᾷ
ἀναγκάσας ἡμᾶς διατρῖψαι. ΧΑΙ. Οὐδὲν πρᾶ-
γμα, ὦ Σώκρατες· ἐγὼ γὰρ καὶ ἰάσομαι. φίλος
γάρ μοι Γοργίας, ὥστ' ἐπιδείξεται ἡμῖν, εἰ μὲν
δοκεῖ, νῦν, ἐὰν δὲ βούλῃ, ἐσαῦθις. ΚΑΛ. Τι
δαί, ὦ Χαιρεφῶν; ἐπιθυμεῖ Σωκράτης ἀκοῦσαι
Γοργίου; ΧΑΙ. Ἐπ' αὐτό γέ τοι τοῦτο πά-
ρεσμεν. ΚΑΛ. Οὐκοῦν ὅταν βούλησθε παρ'
ἐμὲ ἥκειν οἴκαδε, παρ' ἐμοὶ γὰρ Γοργίας κα-
ταλύει καὶ ἐπιδείξεται ὑμῖν. ΣΩ. Εὖ λέγεις,
C ὦ Καλλίκλεις. ἀλλ' ἆρα ἐθελήσειεν ἂν ἡμῖν δια-
λεχθῆναι; βούλομαι γὰρ πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ,
τίς ἡ δύναμις τῆς τέχνης τοῦ ἀνδρός, καὶ τί
ἐστιν ὃ ἐπαγγέλλεταί τε καὶ διδάσκει. τὴν δὲ*

ἄλλην ἐπίδειξιν ἐσαῦθις, ὥσπερ σὺ λέγεις, ποιησάσθω. *ΚΑΛ.* Οὐδὲν οἷον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν, ὦ Σώκρατες. καὶ γὰρ αὐτῷ ἓν τοῦτ' ἦν τῆς ἐπιδείξεως· ἐκέλευε γοῦν νῦν δὴ ἐρωτᾶν ὅ τι τις βούλοιτο τῶν ἔνδον ὄντων, καὶ πρὸς ἅπαντα ἔφη ἀποκρινεῖσθαι. *ΣΩ.* Ἦ καλῶς λέγεις. Ὦ Χαιρεφῶν, ἐροῦ αὐτόν. *ΧΑΙ.* Τί ἔρωμαι; *ΣΩ.* D
Ὅστις ἐστί. *ΧΑΙ.* Πῶς λέγεις; *ΣΩ.* Ὥσπερ ἂν εἰ ἐτύγχανεν ὢν ὑποδημάτων δημιουργός, ἀπεκρίνατο ἂν δήπου σοι, ὅτι σκυτοτόμος. ἢ οὐ μανθάνεις ὡς λέγω;

Cap. II. *ΧΑΙ.* Μανθάνω καὶ ἐρήσομαι.— Εἰπέ μοι, ὦ Γοργία, ἀληθῆ λέγει Καλλικλῆς ὅδε, ὅτι ἐπαγγέλλει ἀποκρίνεσθαι ὅ τι ἄν τίς σε ἐρωτᾷ; *ΓΟΡ.* Ἀληθῆ, ὦ Χαιρεφῶν· καὶ γὰρ 448
νῦν δὴ αὐτὰ ταῦτα ἐπηγγελλόμην, καὶ λέγω, ὅτι οὐδείς μέ πω ἠρώτηκε καινὸν οὐδὲν πολλῶν ἐτῶν. *ΧΑΙ.* Ἦ που ἄρα ῥᾳδίως ἀποκρίνει, ὦ Γοργία. *ΓΟΡ.* Πάρεστι τούτου πεῖραν, ὦ Χαιρεφῶν, λαμβάνειν. *ΠΩΛ.* Νὴ Δία· ἂν δέ γε βούλῃ, ὦ Χαιρεφῶν, ἐμοῦ. Γοργίας μὲν γὰρ καὶ ἀπειρηκέναι μοι δοκεῖ· πολλὰ γὰρ ἄρτι διελήλυθε. *ΧΑΙ.* Τί δαί, ὦ Πῶλε; οἴει σὺ κάλλιον ἂν Γοργίου ἀποκρίνασθαι; *ΠΩΛ.* Τί δὲ τοῦτο, ἐὰν σοί γε ἱκανῶς; *ΧΑΙ.* Οὐδέν· ἀλλ' ἐπειδὴ B
σὺ βούλει, ἀποκρίνου. *ΠΩΛ.* Ἐρώτα. *ΧΑΙ.* Ἐρωτῶ δή. εἰ ἐτύγχανε Γοργίας ἐπιστήμων ὢν τῆς τέχνης ἧσπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἡρόδικος, τίνα ἂν αὐτὸν ὠνομάζομεν δικαίως; οὐχ ὅπερ ἐκεῖνον; *ΠΩΛ.* Πάνυ γε. *ΧΑΙ.* Ἰατρὸν

ἄρα φάσκοντες αὐτὸν εἶναι καλῶς ἂν ἐλέγομεν.
ΠΩΛ. Ναί. ΧΑΙ. Εἰ δέ γε ἧσπερ Ἀριστο-
φῶν ὁ Ἀγλαοφῶντος ἢ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔμπει-
ρος ἦν τέχνης, τίνα ἂν αὐτὸν ὀρθῶς ἐκαλοῦμεν;
ΠΩΛ. Δῆλον, ὅτι ζωγράφον. ΧΑΙ. Νῦν δ'
ἐπειδὴ τίνος τέχνης ἐπιστήμων ἐστί, τίνα ἂν κα-
C λοῦντες αὐτὸν ὀρθῶς καλοῖμεν; ΠΩΛ. Ὦ
Χαιρεφῶν, πολλαὶ τέχναι ἐν ἀνθρώποις εἰσὶν
ἐκ τῶν ἐμπειριῶν ἐμπείρως εὑρημέναι· ἐμπειρία
μὲν γὰρ ποιεῖ τὸν αἰῶνα ἡμῶν πορεύεσθαι κατὰ
τέχνην, ἀπειρία δὲ κατὰ τύχην. ἑκάστων δὲ
τούτων μεταλαμβάνουσιν ἄλλοι ἄλλων ἄλλως,
τῶν δὲ ἀρίστων οἱ ἄριστοι· ὧν καὶ Γοργίας ἐστὶν
ὅδε, καὶ μετέχει τῆς καλλίστης τῶν τεχνῶν.
D CAP. III. ΣΩ. Καλῶς γε, ὦ Γοργία, φαί-
νεται Πῶλος παρεσκευάσθαι εἰς λόγους· ἀλλὰ
γὰρ ὃ ὑπέσχετο Χαιρεφῶντι οὐ ποιεῖ. ΓΟΡ.
Τί μάλιστα, ὦ Σώκρατες; ΣΩ. Τὸ ἐρωτώμε-
νον οὐ πάνυ μοι φαίνεται ἀποκρίνεσθαι. ΓΟΡ.
Ἀλλὰ σύ, εἰ βούλει, ἐροῦ αὐτόν. ΣΩ. Οὔκ,
εἰ αὐτῷ γε σοὶ βουλομένῳ ἐστὶν ἀποκρίνεσθαι,
ἀλλὰ πολὺ ἂν ἥδιον σέ. δῆλος γάρ μοι Πῶλος
καὶ ἐξ ὧν εἴρηκεν, ὅτι τὴν καλουμένην ῥητορικὴν
E μᾶλλον μεμελέτηκεν ἢ διαλέγεσθαι. ΠΩΛ. Τί
δή, ὦ Σώκρατες; ΣΩ. Ὅτι, ὦ Πῶλε, ἐρομέ-
νου Χαιρεφῶντος τίνος Γοργίας ἐπιστήμων τέ-
χνης, ἐγκωμιάζεις μὲν αὐτοῦ τὴν τέχνην, ὥσπερ
τινὸς ψέγοντος, ἥτις δέ ἐστιν, οὐκ ἀπεκρίνω.
ΠΩΛ. Οὐ γὰρ ἀπεκρινάμην, ὅτι εἴη ἡ καλ-
λίστη; ΣΩ. Καὶ μάλα γε. ἀλλ' οὐδεὶς ἐρωτᾷ

ποία τις εἴη ἡ Γοργίου τέχνη, ἀλλὰ τίς, καὶ ὅν-
τινα δέοι καλεῖν τὸν Γοργίαν. ὥσπερ τὰ ἔμ-
προσθέν σοι ὑπετείνατο Χαιρεφῶν καὶ αὐτῷ 449
καλῶς καὶ διὰ βραχέων ἀπεκρίνω, καὶ νῦν οὕ-
τως εἰπὲ τίς ἡ τέχνη καὶ τίνα Γοργίαν καλεῖν
χρὴ ἡμᾶς. μᾶλλον δέ, ὦ Γοργία, αὐτὸς ἡμῖν
εἰπὲ τίνα σε χρὴ καλεῖν ὡς τίνος ἐπιστήμονα
τέχνης. ΓΟΡ. Τῆς ῥητορικῆς, ὦ Σώκρατες.
ΣΩ. Ῥήτορα ἄρα χρή σε καλεῖν; ΓΟΡ.
Ἀγαθόν γε, ὦ Σώκρατες, εἰ δὴ ὅ γε εὔχομαι
εἶναι, ὡς ἔφη Ὅμηρος, βούλει με καλεῖν. ΣΩ.
Ἀλλὰ βούλομαι. ΓΟΡ. Κάλει δή. ΣΩ.
Οὐκοῦν καὶ ἄλλους σε φῶμεν δυνατὸν εἶναι B
ποιεῖν; ΓΟΡ. Ἐπαγγέλλομαί γε δὴ ταῦτα οὐ
μόνον ἐνθάδε, ἀλλὰ καὶ ἄλλοθι. ΣΩ. Ἆρ' οὖν
ἐθελήσαις ἄν, ὦ Γοργία, ὥσπερ νῦν διαλεγόμεθα,
διατελέσαι τὸ μὲν ἐρωτῶν, τὸ δ' ἀποκρινόμενος,
τὸ δὲ μῆκος τῶν λόγων τοῦτο, οἷον καὶ Πῶλος
ἤρξατο, ἐσαῦθις ἀποθέσθαι; ἀλλ' ὅπερ ὑπισχνεῖ,
μὴ ψεύσῃ, ἀλλὰ ἐθέλησον κατὰ βραχὺ τὸ ἐρω-
τώμενον ἀποκρίνεσθαι. ΓΟΡ. Εἰσὶ μέν, ὦ Σώ-
κρατες, ἔνιαι τῶν ἀποκρίσεων ἀναγκαῖαι διὰ C
μακρῶν τοὺς λόγους ποιεῖσθαι· οὐ μὴν ἀλλὰ
πειράσομαί γε ὡς διὰ βραχυτάτων. καὶ γὰρ αὖ
καὶ τοῦτο ἕν ἐστιν ὧν φημι, μηδένα ἂν ἐν βρα-
χυτέροις ἐμοῦ τὰ αὐτὰ εἰπεῖν. ΣΩ. Τούτου
μὴν δεῖ, ὦ Γοργία· καί μοι ἐπίδειξιν αὐτοῦ
τούτου ποίησαι, τῆς βραχυλογίας, μακρολογίας
δὲ ἐσαῦθις. ΓΟΡ. Ἀλλὰ ποιήσω, καὶ οὐδενὸς
φήσεις βραχυλογωτέρου ἀκοῦσαι.

Cap. IV. ΣΩ. Φέρε δή·—ῥητορικῆς γὰρ
D φῂς ἐπιστήμων τέχνης εἶναι καὶ ποιῆσαι ἂν καὶ
ἄλλον ῥήτορα·—ἡ ῥητορικὴ περὶ τί τῶν ὄντων
τυγχάνει οὖσα; ὥσπερ ἡ ὑφαντικὴ περὶ τὴν
τῶν ἱματίων ἐργασίαν· ἦ γάρ; ΓΟΡ. Ναί.
ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἡ μουσικὴ περὶ τὴν τῶν
μελῶν ποίησιν; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Νὴ τὴν
Ἥραν, ὦ Γοργία, ἄγαμαί γε τὰς ἀποκρίσεις,
ὅτι ἀποκρίνει ὡς οἷόν τε διὰ βραχυτάτων.
ΓΟΡ. Πάνυ γὰρ οἶμαι, ὦ Σώκρατες, ἐπιεικῶς
τοῦτο ποιεῖν. ΣΩ. Εὖ λέγεις. ἴθι δή μοι ἀπό-
E κριναι οὕτω καὶ περὶ τῆς ῥητορικῆς, περὶ τί τῶν
ὄντων ἐστὶν ἐπιστήμη; ΓΟΡ. Περὶ λόγους.
ΣΩ. Ποίους τούτους, ὦ Γοργία; ἆρα οἳ δηλοῦ-
σι τοὺς κάμνοντας, ὡς ἂν διαιτώμενοι ὑγιαίνοιεν;
ΓΟΡ. Οὔ. ΣΩ. Οὐκ ἄρα περὶ πάντας γε
τοὺς λόγους ἡ ῥητορική ἐστιν. ΓΟΡ. Οὐ δῆ-
τα. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν λέγειν γε ποιεῖ δυνατούς.
ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν περὶ ὧνπερ λέγειν,
καὶ φρονεῖν; ΓΟΡ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Ἆρ'
450 οὖν καὶ ἣν νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἡ ἰατρικὴ περὶ τῶν
καμνόντων ποιεῖ δυνατοὺς εἶναι φρονεῖν καὶ
λέγειν; ΓΟΡ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Καὶ ἡ ἰατρικὴ
ἄρα, ὡς ἔοικε, περὶ λόγους ἐστί. ΓΟΡ. Ναί.
ΣΩ. Τούς γε περὶ τὰ νοσήματα; ΓΟΡ. Μά-
λιστα. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἡ γυμναστικὴ περὶ
λόγους ἐστὶ τοὺς περὶ εὐεξίαν τε τῶν σωμάτων
καὶ καχεξίαν; ΓΟΡ. Πάνυ γε. ΣΩ. Καὶ
B μὴν καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι, ὦ Γοργία, οὕτως ἔχου-
σιν· ἑκάστη αὐτῶν περὶ λόγους ἐστὶ τούτους, οἳ

τυγχάνουσιν ὄντες περὶ τὸ πρᾶγμα οὗ ἑκάστη ἐστὶν ἡ τέχνη. ΓΟΡ. Φαίνεται. ΣΩ. Τί οὖν δή ποτε τὰς ἄλλας τέχνας οὐ ῥητορικὰς καλεῖς, οὔσας περὶ λόγους, εἴπερ ταύτην ῥητορικὴν καλεῖς, ἣ ἂν ᾖ περὶ λόγους; ΓΟΡ. Ὅτι, ὦ Σώκρατες, τῶν μὲν ἄλλων τεχνῶν περὶ χειρουργίας τε καὶ τοιαύτας πράξεις, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πᾶσά ἐστιν ἡ ἐπιστήμη, τῆς δὲ ῥητορικῆς οὐδέν ἐστι τοιοῦτον χειρούργημα, ἀλλὰ πᾶσα ἡ πρᾶξις καὶ ἡ κύρωσις διὰ λόγων ἐστί. διὰ ταῦτ' ἐγὼ τὴν C ῥητορικὴν τέχνην ἀξιῶ εἶναι περὶ λόγους, ὀρθῶς λέγων, ὡς ἐγώ φημι.

CAP. V. ΣΩ. Ἆρ' οὖν μανθάνω οἵαν αὐτὴν βούλει καλεῖν; τάχα δὲ εἴσομαι σαφέστερον. ἀλλ' ἀπόκριναι. εἰσὶν ἡμῖν τέχναι. ἦ γάρ; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Πασῶν δέ, οἶμαι, τῶν τεχνῶν τῶν μὲν ἐργασία τὸ πολύ ἐστι καὶ λόγου βραχέος δέονται, ἔνιαι δὲ οὐδενός, ἀλλὰ τὸ τῆς τέχνης περαίνοιτο ἂν καὶ διὰ σιγῆς, οἷον γραφικὴ καὶ ἀνδριαντοποιία καὶ ἄλλαι πολλαί. τὰς τοιαύτας μοι δοκεῖς λέγειν, περὶ ἃς οὐ φῂς τὴν ῥητορικὴν εἶναι. ἢ οὔ; ΓΟΡ. Πάνυ μὲν οὖν καλῶς ὑπολαμβάνεις, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἕτεραι δέ γέ εἰσι τῶν τεχνῶν, αἳ διὰ λόγου πᾶν περαίνουσι, καὶ ἔργου, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἢ οὐδενὸς προσδέονται ἢ βραχέος πάνυ, οἷον ἡ ἀριθμητικὴ καὶ λογιστικὴ καὶ γεωμετρικὴ καὶ πεττευτική γε καὶ ἄλλαι πολλαὶ τέχναι, ὧν ἔνιαι σχεδόν τι ἴσους τοὺς λόγους ἔχουσι ταῖς πράξεσιν, αἱ δὲ πολλαὶ πλείους καὶ τὸ παράπαν πᾶσα ἡ πρᾶξις E

καὶ τὸ κῦρος αὐταῖς διὰ λόγων ἐστί. τῶν τοιούτων τινά μοι δοκεῖς λέγειν τὴν ῥητορικήν. ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις. ΣΩ. Ἀλλ' οὔτοι τούτων γε οὐδεμίαν οἶμαί σε βούλεσθαι ῥητορικὴν καλεῖν, οὐχ ὅτι τῷ ῥήματι οὕτως εἶπες, ὅτι ἡ διὰ λόγου τὸ κῦρος ἔχουσα ῥητορική ἐστι, καὶ ὑπολάβοι ἄν τις, εἰ βούλοιτο δυσχεραίνειν ἐν τοῖς λόγοις, Τὴν ἀριθμητικὴν ἄρα ῥητορικήν, ὦ Γοργία, λέγεις; ἀλλ' οὐκ οἶμαί σε οὔτε τὴν
451 ἀριθμητικὴν οὔτε τὴν γεωμετρίαν ῥητορικὴν λέγειν. ΓΟΡ. Ὀρθῶς γὰρ οἴει, ὦ Σώκρατες, καὶ δικαίως ὑπολαμβάνεις.

CAP. VI. ΣΩ. Ἴθι οὖν καὶ σὺ τὴν ἀπόκρισιν ἣν ἠρόμην διαπέρανον. ἐπεὶ γὰρ ἡ ῥητορικὴ τυγχάνει μὲν οὖσα τούτων τις τῶν τεχνῶν τῶν τὸ πολὺ λόγῳ χρωμένων, τυγχάνουσι δὲ καὶ ἄλλαι τοιαῦται οὖσαι, πειρῶ εἰπεῖν, ἡ περὶ τί ἐν λόγοις τὸ κῦρος ἔχουσα ῥητορική ἐστιν. ὥσπερ ἂν εἴ τίς με ἔροιτο ὧν νῦν δὴ ἔλεγον περὶ ἡστινοσοῦν τῶν τεχνῶν, Ὦ Σώκρατες, τίς ἐστιν ἡ
B ἀριθμητικὴ τέχνη; εἴποιμ' ἂν αὐτῷ, ὥσπερ σὺ ἄρτι, ὅτι τῶν διὰ λόγου τις τὸ κῦρος ἐχουσῶν. καὶ εἴ με ἐπανέροιτο· Τῶν περὶ τί; εἴποιμ' ἂν, ὅτι τῶν περὶ τὸ ἄρτιόν τε καὶ περιττὸν [γνῶσις], ὅσα ἂν ἑκάτερα τυγχάνοι ὄντα. εἰ δ' αὖ ἔροιτο· Τὴν δὲ λογιστικὴν τίνα καλεῖς τέχνην; εἴποιμ' ἂν, ὅτι καὶ αὕτη ἐστὶ τῶν λόγῳ τὸ πᾶν κυρουμένων. καὶ εἰ ἐπανέροιτο, Ἡ περὶ τί; εἴποιμ' ἂν ὥσπερ οἱ ἐν τῷ δήμῳ συγγραφόμενοι, ὅτι τὰ μὲν
C ἄλλα καθάπερ ἡ ἀριθμητικὴ ἡ λογιστικὴ ἔχει

περὶ τὸ αὐτὸ γάρ ἐστι, τό τε ἄρτιον καὶ τὸ πε-
ριττόν· διαφέρει δὲ τοσοῦτον, ὅτι καὶ πρὸς αὑτὰ
καὶ πρὸς ἄλληλα πῶς ἔχει πλήθους ἐπισκοπεῖ τὸ
περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον ἡ λογιστική. καὶ εἴ τις
τὴν ἀστρονομίαν ἀνέροιτο, ἐμοῦ λέγοντος, ὅτι
καὶ αὕτη λόγῳ κυροῦται τὰ πάντα, Οἱ δὲ λόγοι
οἱ τῆς ἀστρονομίας, εἰ φαίη, περὶ τί εἰσιν, ὦ
Σώκρατες; εἴποιμ' ἄν, ὅτι περὶ τὴν τῶν ἄστρων
φορὰν καὶ ἡλίου καὶ σελήνης, πῶς πρὸς ἄλληλα D
τάχους ἔχει. ΓΟΡ. Ὀρθῶς γε λέγων σύ, ὦ
Σώκρατες. ΣΩ. Ἴθι δὴ καὶ σύ, ὦ Γοργία.
τυγχάνει μὲν γὰρ δὴ ἡ ῥητορικὴ οὖσα τῶν λόγῳ
τὰ πάντα διαπραττομένων τε καὶ κυρουμένων
τις. ἦ γάρ; ΓΟΡ. Ἔστι ταῦτα. ΣΩ. Λέγε
δὴ τῶν περὶ τί; * τί * ἐστι τοῦτο τῶν ὄντων,
περὶ οὗ οὗτοι οἱ λόγοι εἰσίν, οἷς ἡ ῥητορικὴ χρῆ-
ται; ΓΟΡ. Τὰ μέγιστα τῶν ἀνθρωπείων πρα-
γμάτων, ὦ Σώκρατες, καὶ ἄριστα.

CAP. VII. ΣΩ. Ἀλλ', ὦ Γοργία, ἀμφισβη-
τήσιμον καὶ τοῦτο λέγεις καὶ οὐδέν πω σαφές. E
οἴομαι γάρ σε ἀκηκοέναι ἐν τοῖς συμποσίοις
ᾀδόντων ἀνθρώπων τοῦτο τὸ σκολιόν, ἐν ᾧ κα-
ταριθμοῦνται ᾄδοντες, ὅτι ὑγιαίνειν μὲν ἄριστόν
ἐστι, τὸ δὲ δεύτερον καλὸν γενέσθαι, τρίτον δέ,
ὥς φησιν ὁ ποιητὴς τοῦ σκολιοῦ, τὸ πλουτεῖν
ἀδόλως. ΓΟΡ. Ἀκήκοα γάρ· ἀλλὰ πρὸς τί
τοῦτο λέγεις; ΣΩ. Ὅτι σοι αὐτίκα ἂν παρα- 452
σταῖεν οἱ δημιουργοὶ τούτων ὧν ἐπήνεσεν ὁ τὸ
σκολιὸν ποιήσας, ἰατρός τε καὶ παιδοτρίβης καὶ
χρηματιστής, καὶ εἴποι πρῶτον μὲν ὁ ἰατρός, ὅτι,

*Ὦ Σώκρατες, ἐξαπατᾷ σε Γοργίας· οὐ γάρ
ἐστιν ἡ τούτου τέχνη περὶ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν
τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' ἡ ἐμή. εἰ οὖν αὐτὸν ἐγὼ
ἐροίμην· Σὺ δὲ τίς ὢν ταῦτα λέγεις; εἴποι ἂν
ἴσως, ὅτι Ἰατρός. Τί οὖν λέγεις; ἢ τὸ τῆς σῆς
τέχνης ἔργον μέγιστόν ἐστιν ἀγαθόν; Πῶς γὰρ*
B *οὔ, φαίη ἂν ἴσως, ὦ Σώκρατες, ὑγίεια; τί δ'
ἐστὶ μεῖζον ἀγαθὸν ἀνθρώποις ὑγιείας; Εἰ δ'
αὖ μετὰ τοῦτον ὁ παιδοτρίβης εἴποι, ὅτι Θαυ-
μάζοιμί γ' ἄν, ὦ Σώκρατες, καὶ αὐτός, εἴ σοι
ἔχει Γοργίας μεῖζον ἀγαθὸν ἐπιδεῖξαι τῆς αὐ-
τοῦ τέχνης ἢ ἐγὼ τῆς ἐμῆς· εἴποιμ' ἂν αὖ καὶ
πρὸς τοῦτον· Σὺ δὲ δὴ τίς εἶ, ὦ ἄνθρωπε; καὶ
τί τὸ σὸν ἔργον; Παιδοτρίβης, φαίη ἄν, τὸ δ'
ἔργον μού ἐστι καλούς τε καὶ ἰσχυροὺς ποιεῖν
τοὺς ἀνθρώπους τὰ σώματα. Μετὰ δὲ τὸν παι-
δοτρίβην εἴποι ἂν ὁ χρηματιστής, ὡς ἐγᾦμαι,*
C *πάνυ καταφρονῶν ἁπάντων, Σκόπει δῆτα, ὦ
Σώκρατες, ἐάν σοι πλούτου φανῇ τι μεῖζον ἀγα-
θὸν ὂν ἢ παρὰ Γοργίᾳ ἢ παρ' ἄλλῳ ὁτῳοῦν.
φαῖμεν ἂν οὖν πρὸς αὐτόν· Τί δὲ δή; ἦ σὺ
τούτου δημιουργός; Φαίη ἄν. Τίς ὤν; Χρη-
ματιστής. Τί οὖν; κρίνεις σὺ μέγιστον ἀνθρώ-
ποις ἀγαθὸν εἶναι πλοῦτον; φήσομεν. Πῶς
γὰρ οὔκ; ἐρεῖ. Καὶ μὴν ἀμφισβητεῖ γε Γορ-
γίας ὅδε τὴν παρ' αὐτῷ τέχνην μείζονος ἀγαθοῦ
αἰτίαν εἶναι ἢ τὴν σήν, φαῖμεν ἂν ἡμεῖς. δῆλον*
D *οὖν, ὅτι τὸ μετὰ τοῦτο ἔροιτ' ἄν· Καὶ τί ἐστι
τοῦτο τὸ ἀγαθόν; ἀποκρινάσθω Γοργίας. Ἴθι
οὖν νομίσας, ὦ Γοργία, ἐρωτᾶσθαι καὶ ὑπ' ἐκεί-*

νων καὶ ὑπ᾽ ἐμοῦ, ἀπόκριναι τί ἐστι τοῦτο, ὃ φὴς σὺ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι τοῖς ἀνθρώποις καὶ σὲ δημιουργὸν εἶναι αὐτοῦ. ΓΟΡ. Ὅπερ ἐστίν, ὦ Σώκρατες, τῇ ἀληθείᾳ μέγιστον ἀγαθὸν καὶ αἴτιον ἅμα μὲν ἐλευθερίας αὐτοῖς τοῖς ἀνθρώποις, ἅμα δὲ τοῦ ἄλλων ἄρχειν ἐν τῇ αὐτοῦ πόλει ἑκάστῳ. ΣΩ. Τί οὖν δὴ τοῦτο λέγεις; E
ΓΟΡ. Τὸ πείθειν ἔγωγ᾽ οἷόν τ᾽ εἶναι τοῖς λόγοις καὶ ἐν δικαστηρίῳ δικαστὰς καὶ ἐν βουλευτηρίῳ βουλευτὰς καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ ἐκκλησιαστὰς καὶ ἐν ἄλλῳ ξυλλόγῳ παντί, ὅστις ἂν πολιτικὸς ξύλλογος γίγνηται. καίτοι ἐν ταύτῃ τῇ δυνάμει δοῦλον μὲν ἕξεις τὸν ἰατρόν, δοῦλον δὲ τὸν παιδοτρίβην· ὁ δὲ χρηματιστὴς οὗτος ἄλλῳ ἀναφανήσεται χρηματιζόμενος καὶ οὐχ αὑτῷ, ἀλλὰ σοὶ τῷ δυναμένῳ λέγειν καὶ πείθειν τὰ πλήθη.

Cap. VIII. ΣΩ. Νῦν μοι δοκεῖς δηλῶσαι, ὦ Γοργία, ἐγγύτατα τὴν ῥητορικὴν ἥντινα τέ- 453
χνην ἡγεῖ εἶναι, καί, εἴ τι ἐγὼ συνίημι, λέγεις, ὅτι πειθοῦς δημιουργός ἐστιν ἡ ῥητορική, καὶ ἡ πραγματεία αὐτῆς ἅπασα καὶ τὸ κεφάλαιον εἰς τοῦτο τελευτᾷ. ἢ ἔχεις τι λέγειν ἐπὶ πλέον τὴν ῥητορικὴν δύνασθαι ἢ πειθὼ τοῖς ἀκούουσιν ἐν τῇ ψυχῇ ποιεῖν; ΓΟΡ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλά μοι δοκεῖς ἱκανῶς ὁρίζεσθαι· ἔστι γὰρ τοῦτο τὸ κεφάλαιον αὐτῆς. ΣΩ. Ἄκουσον δή, ὦ Γοργία. ἐγὼ γὰρ εὖ ἴσθ᾽ ὅτι, ὡς ἐμαυτὸν B
πείθω, εἴπερ τις ἄλλος ἄλλῳ διαλέγεται βουλόμενος εἰδέναι αὐτὸ τοῦτο, περὶ ὅτου ὁ λόγος ἐστί, καὶ ἐμὲ εἶναι τούτων ἕνα· ἀξιῶ δὲ καὶ σέ.

ΓΟΡ. Τί οὖν δή, ὦ Σώκρατες; ΣΩ. Ἐγὼ ἐρῶ νῦν. ἐγὼ τὴν ἀπὸ τῆς ῥητορικῆς πειθώ, ἥτις ποτ' ἐστὶν ἣν σὺ λέγεις καὶ περὶ ὧντινων πραγμάτων ἐστὶ πειθώ, σαφῶς μὲν εὖ ἴσθ' ὅτι οὐκ οἶδα, οὐ μὴν ἀλλ' ὑποπτεύω γε ἣν οἶμαί σε λέγειν καὶ περὶ ὧν· οὐδὲν μέντοι ἧττον ἐρήσο-
C μαί σε τίνα ποτὲ λέγεις τὴν πειθὼ τὴν ἀπὸ τῆς ῥητορικῆς καὶ περὶ τίνων αὐτὴν εἶναι. τοῦ οὖν ἕνεκα δὴ αὐτὸς ὑποπτεύων σὲ ἐρήσομαι, ἀλλ' οὐκ αὐτὸς λέγω; οὐ σοῦ ἕνεκα, ἀλλὰ τοῦ λόγου, ἵνα οὕτω προΐῃ, ὡς μάλιστ' ἂν ἡμῖν καταφανὲς ποιοῖ περὶ ὅτου λέγεται. σκόπει γάρ, εἴ σοι δοκῶ δικαίως ἀνερωτᾶν σε. ὥσπερ ἂν εἰ ἐτύγχανόν σε ἐρωτῶν τίς ἐστι τῶν ζωγράφων Ζεῦξις, εἴ μοι εἶπες, ὅτι ὁ τὰ ζῶα γράφων, ἆρ' οὐκ ἂν δικαίως
D σε ἠρόμην ὁ τὰ ποῖα τῶν ζώων γράφων καὶ ποῦ; ΓΟΡ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἆρα διὰ τοῦτο, ὅτι καὶ ἄλλοι εἰσὶ ζωγράφοι γράφοντες ἄλλα πολλὰ ζῶα; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Εἰ δέ γε μηδεὶς ἄλλος ἢ Ζεῦξις ἔγραφε, καλῶς ἄν σοι ἀπεκέκριτο; ΓΟΡ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Ἴθι δὴ καὶ περὶ τῆς ῥητορικῆς εἰπέ, πότερόν σοι δοκεῖ πειθὼ ποιεῖν ἡ ῥητορικὴ μόνη, ἢ καὶ ἄλλαι τέχναι; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· ὅστις διδάσκει ὁτιοῦν πρᾶγμα, πότερον ὃ διδάσκει πείθει, ἢ οὔ; ΓΟΡ. Οὐ δῆτα, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ πάντων μάλιστα πείθει.
E ΣΩ. Πάλιν δ' εἰ ἐπὶ τῶν αὐτῶν τεχνῶν λέγομεν ὧνπερ νῦν δή, ἡ ἀριθμητικὴ οὐ διδάσκει ἡμᾶς ὅσα ἐστὶ τὰ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ ὁ ἀριθμητικὸς ἄνθρωπος; ΓΟΡ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ

πείθει; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Πειθοῦς ἄρα δημιουργός ἐστι καὶ ἡ ἀριθμητική. ΓΟΡ. Φαίνεται. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐάν τις ἐρωτᾷ ἡμᾶς ποίας πειθοῦς καὶ περὶ τί, ἀποκρινούμεθά που αὐτῷ,
ὅτι τῆς διδασκαλικῆς τῆς περὶ τὸ ἄρτιόν τε καὶ 454
τὸ περιττὸν ὅσον ἐστί. καὶ τὰς ἄλλας ἃς νῦν δὴ ἐλέγομεν τέχνας ἁπάσας ἕξομεν ἀποδεῖξαι πειθοῦς δημιουργοὺς οὔσας καὶ ἥστινος καὶ περὶ ὅ τι. ἢ οὔ; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Οὐκ ἄρα ῥητορικὴ μόνη πειθοῦς ἐστι δημιουργός. ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

Cap. IX. ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν οὐ μόνη ἀπεργάζεται τοῦτο τὸ ἔργον, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι, δικαίως, ὥσπερ περὶ τοῦ ζωγράφου, μετὰ τοῦτο ἐπανεροίμεθ' ἂν τὸν λέγοντα, ποίας δὴ πειθοῦς καὶ τῆς περὶ τί πειθοῦς ἡ ῥητορική ἐστι B
τέχνη; ἢ οὐ δοκεῖ σοι δίκαιον εἶναι ἐπανερέσθαι; ΓΟΡ. Ἔμοιγε. ΣΩ. Ἀπόκριναι δή, ὦ Γοργία, ἐπειδή γε καὶ σοὶ δοκεῖ οὕτω. ΓΟΡ. Ταύτης τοίνυν τῆς πειθοῦς λέγω, ὦ Σώκρατες, τῆς ἐν δικαστηρίοις καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὄχλοις, ὥσπερ καὶ ἄρτι ἔλεγον, καὶ περὶ τούτων, ἅ ἐστι δίκαιά τε καὶ ἄδικα. ΣΩ. Καὶ ἐγώ τοι ὑπώπτευον ταύτην σε λέγειν τὴν πειθὼ καὶ περὶ τούτων, ὦ Γοργία· ἀλλ' ἵνα μὴ θαυμάζῃς, ἐὰν C
ὀλίγον ὕστερον τοιοῦτόν τί σε ἀνέρωμαι, ὃ δοκεῖ μὲν δῆλον εἶναι, ἐγὼ δ' ἐπανερωτῶ· ὅπερ γὰρ λέγω, τοῦ ἑξῆς ἕνεκα περαίνεσθαι τὸν λόγον ἐρωτῶ, οὐ σοῦ ἕνεκα, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐθιζώμεθα ὑπονοοῦντες προαρπάζειν ἀλλήλων τὰ λεγόμενα,

ἀλλὰ σὺ τὰ σαυτοῦ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ὅπως ἂν
βούλῃ περαίνῃς. ΓΟΡ. Καὶ ὀρθῶς γέ μοι
δοκεῖς ποιεῖν, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἴθι δὴ καὶ
τόδε ἐπισκεψώμεθα. καλεῖς τι μεμαθηκέναι;
D ΓΟΡ. Καλῶ. ΣΩ. Τί δέ; πεπιστευκέναι;
ΓΟΡ. Ἔγωγε. ΣΩ. Πότερον οὖν ταὐτὸν δο-
κεῖ σοι εἶναι μεμαθηκέναι καὶ πεπιστευκέναι, καὶ
μάθησις καὶ πίστις, ἢ ἄλλο τι; ΓΟΡ. Οἴομαι
μὲν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἄλλο. ΣΩ. Καλῶς
γὰρ οἴει· γνώσει δὲ ἐνθένδε. εἰ γάρ τίς σε
ἔροιτο Ἆρ' ἔστι τις, ὦ Γοργία, πίστις ψευδὴς
καὶ ἀληθής; φαίης ἄν, ὡς ἐγὼ οἶμαι. ΓΟΡ.
Ναί. ΣΩ. Τί δέ; ἐπιστήμη ἐστὶ ψευδὴς καὶ
ἀληθής; ΓΟΡ. Οὐδαμῶς. ΣΩ. Δῆλον γὰρ
E αὖ, ὅτι οὐ ταὐτόν ἐστιν. ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις.
ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οἵ τέ γε μεμαθηκότες πεπει-
σμένοι εἰσὶ καὶ οἱ πεπιστευκότες. ΓΟΡ. Ἔστι
ταῦτα. ΣΩ. Βούλει οὖν δύο εἴδη θῶμεν πει-
θοῦς, τὸ μὲν πίστιν παρεχόμενον ἄνευ τοῦ εἰδέ-
ναι, τὸ δ' ἐπιστήμην; ΓΟΡ. Πάνυ γε. ΣΩ.
Ποτέραν οὖν ἡ ῥητορικὴ πειθὼ ποιεῖ ἐν δικα-
στηρίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις ὄχλοις περὶ τῶν δι-
καίων τε καὶ ἀδίκων; ἐξ ἧς τὸ πιστεύειν γίγνε-
ται ἄνευ τοῦ εἰδέναι, ἢ ἐξ ἧς τὸ εἰδέναι; ΓΟΡ.
Δῆλον δήπου, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἐξ ἧς τὸ πιστεύ-
455 ειν. ΣΩ. Ἡ ῥητορικὴ ἄρα, ὡς ἔοικε, πειθοῦς
δημιουργός ἐστι πιστευτικῆς, ἀλλ' οὐ διδασκαλι-
κῆς περὶ τὸ δίκαιόν τε καὶ ἄδικον. ΓΟΡ. Ναί.
ΣΩ. Οὐδ' ἄρα διδασκαλικὸς ὁ ῥήτωρ ἐστὶ δικα-
στηρίων τε καὶ τῶν ἄλλων ὄχλων δικαίων τε

πέρι καὶ ἀδίκων, ἀλλὰ πιστικὸς μόνον. οὐ γὰρ δήπου ὄχλον γ' ἂν δύναιτο τοσοῦτον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ διδάξαι οὕτω μεγάλα πράγματα. ΓΟΡ. Οὐ δῆτα.

CAP. X. *ΣΩ. Φέρε δή, ἴδωμεν τί ποτε καὶ* B
λέγομεν περὶ τῆς ῥητορικῆς· ἐγὼ μὲν γάρ τοι οὐδ' αὐτός πω δύναμαι κατανοῆσαι ὅ τι λέγω. ὅταν περὶ ἰατρῶν αἱρέσεως ᾖ τῇ πόλει σύλλογος, ἢ περὶ ναυπηγῶν, ἢ περὶ ἄλλου τινὸς δημιουργικοῦ ἔθνους, ἄλλο τι ἢ τότε ὁ ῥητορικὸς οὐ συμβουλεύσει; δῆλον γὰρ, ὅτι ἐν ἑκάστῃ αἱρέσει τὸν τεχνικώτατον δεῖ αἱρεῖσθαι. οὐδ' ὅταν τειχῶν περὶ οἰκοδομήσεως, ἢ λιμένων κατασκευῆς, ἢ νεωρίων, ἀλλ' οἱ ἀρχιτέκτονες· οὐδ' αὖ ὅταν στρατηγῶν αἱρέσεως πέρι, ἢ τάξεώς τινος πρὸς πολεμίους, ἢ χωρίων καταλήψεως συμβουλὴ ᾖ, C
ἀλλ' οἱ στρατηγικοὶ τότε συμβουλεύσουσιν, οἱ ῥητορικοὶ δὲ οὔ. ἢ πῶς λέγεις, ὦ Γοργία, τὰ τοιαῦτα; ἐπειδὴ γὰρ αὐτός τε φῂς ῥήτωρ εἶναι καὶ ἄλλους ποιεῖν ῥητορικούς, εὖ ἔχει τὰ τῆς σῆς τέχνης παρὰ σοῦ πυνθάνεσθαι. καὶ ἐμὲ νῦν νόμισον καὶ τὸ σὸν σπεύδειν. ἴσως γὰρ καὶ τυγχάνει τις τῶν ἔνδον ὄντων μαθητής σου βουλόμενος γενέσθαι, ὡς ἐγώ τινας σχεδὸν καὶ συχνοὺς αἰσθάνομαι, οἳ ἴσως αἰσχύνοιντ' ἄν σε ἀνερέσθαι. ὑπ' ἐμοῦ οὖν ἀνερωτώμενος νόμισον D
καὶ ὑπ' ἐκείνων ἀνερωτᾶσθαι, Τί ἡμῖν, ὦ Γοργία, ἔσται, ἐάν σοι συνῶμεν; περὶ τίνων τῇ πόλει συμβουλεύειν οἷοί τε ἐσόμεθα; πότερον περὶ δικαίου μόνον καὶ ἀδίκου, ἢ καὶ περὶ ὧν νῦν δὴ

Σωκράτης ἔλεγε. πειρῶ οὖν αὐτοῖς ἀποκρίνε-
σθαι. ΓΟΡ. Ἀλλ' ἐγώ σοι πειράσομαι, ὦ Σώ-
κρατες, σαφῶς ἀποκαλύψαι τὴν τῆς ῥητορικῆς
δύναμιν ἅπασαν· αὐτὸς γὰρ καλῶς ὑφηγήσω.
E οἶσθα γὰρ δήπου, ὅτι τὰ νεώρια ταῦτα καὶ τὰ
τείχη τὰ Ἀθηναίων καὶ ἡ τῶν λιμένων κατα-
σκευὴ ἐκ τῆς Θεμιστοκλέους συμβουλῆς γέγονε,
τὰ δ' ἐκ τῆς Περικλέους, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν δη-
μιουργῶν. ΣΩ. Λέγεται ταῦτα, ὦ Γοργία, πε-
ρὶ Θεμιστοκλέους· Περικλέους δὲ καὶ αὐτὸς
ἤκουον, ὅτε συνεβούλευεν ἡμῖν περὶ τοῦ διὰ μέ-
456 σου τείχους. ΓΟΡ. Καὶ ὅταν γέ τις αἵρεσις
ᾖ ὧν δὴ σὺ ἔλεγες, ὦ Σώκρατες, ὁρᾷς, ὅτι οἱ
ῥήτορές εἰσιν οἱ συμβουλεύοντες καὶ οἱ νικῶντες
τὰς γνώμας περὶ τούτων. ΣΩ. Ταῦτα καὶ
θαυμάζων, ὦ Γοργία, πάλαι ἐρωτῶ τίς ποτε ἡ
δύναμίς ἐστι τῆς ῥητορικῆς. δαιμονία γάρ τις
ἔμοιγε καταφαίνεται τὸ μέγεθος οὕτω σκοποῦντι.

CAP. XI. ΓΟΡ. Εἰ πάντα γε εἰδείης, ὦ
Σώκρατες, ὅτι, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἁπάσας τὰς δυ-
B νάμεις συλλαβοῦσα ὑφ' αὑτῇ ἔχει· μέγα δέ σοι
τεκμήριον ἐρῶ· πολλάκις γὰρ ἤδη ἔγωγε με-
τὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἰατρῶν
εἰσελθὼν παρά τινα τῶν καμνόντων οὐχὶ ἐθέ-
λοντα ἢ φάρμακον πιεῖν ἢ τεμεῖν ἢ καῦσαι
παρασχεῖν τῷ ἰατρῷ, οὐ δυναμένου τοῦ ἰατροῦ
πεῖσαι, ἐγὼ ἔπεισα, οὐκ ἄλλῃ τέχνῃ ἢ τῇ ῥη-
τορικῇ. φημὶ δὲ καὶ εἰς πόλιν ὅποι βούλει
ἐλθόντα ῥητορικὸν ἄνδρα καὶ ἰατρόν, εἰ δέοι
λόγῳ διαγωνίζεσθαι ἐν ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν ἄλλῳ

τινὶ συλλόγῳ, ὁπότερον δεῖ αἱρεθῆναι, ῥήτορα C
ἢ ἰατρόν, οὐδαμοῦ ἂν φανῆναι τὸν ἰατρόν, ἀλλ'
αἱρεθῆναι ἂν τὸν εἰπεῖν δυνατόν, εἰ βούλοιτο.
καὶ εἰ πρὸς ἄλλον γε δημιουργὸν ὁντιναοῦν
ἀγωνίζοιτο, πείσειεν ἂν αὐτὸν ἑλέσθαι ὁ ῥητορι-
κὸς μᾶλλον ἢ ἄλλος ὁστισοῦν· οὐ γάρ ἔστι περὶ
ὅτου οὐκ ἂν πιθανώτερον εἴποι ὁ ῥητορικὸς ἢ
ἄλλος ὁστισοῦν τῶν δημιουργῶν ἐν πλήθει. Ἡ
μὲν οὖν δύναμις τοσαύτη ἐστὶ καὶ τοιαύτη τῆς
τέχνης. δεῖ μέντοι, ὦ Σώκρατες, τῇ ῥητορικῇ
χρῆσθαι ὥσπερ καὶ τῇ ἄλλῃ πάσῃ ἀγωνίᾳ. καὶ D
γὰρ τῇ ἄλλῃ ἀγωνίᾳ οὐ τούτου ἕνεκα δεῖ πρὸς
ἅπαντας χρῆσθαι ἀνθρώπους, ὅτι ἔμαθε πυκτεύ-
ειν τε καὶ παγκρατιάζειν καὶ ἐν ὅπλοις μάχε-
σθαι, ὥστε κρείττων εἶναι καὶ φίλων καὶ ἐχθρῶν·
οὐ τούτου ἕνεκα τοὺς φίλους δεῖ τύπτειν οὐδὲ
κεντεῖν τε καὶ ἀποκτιννύναι. οὐδέ γε μὰ Δία
ἐάν τις εἰς παλαίστραν φοιτήσας, εὖ ἔχων τὸ
σῶμα καὶ πυκτικὸς γενόμενος, ἔπειτα τὸν πατέρα
τύπτῃ καὶ τὴν μητέρα ἢ ἄλλον τινὰ τῶν οἰκείων
ἢ τῶν φίλων, οὐ τούτου ἕνεκα δεῖ τοὺς παιδο- E
τρίβας καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις διδάσκοντας μά-
χεσθαι μισεῖν τε καὶ ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων.
ἐκεῖνοι μὲν γὰρ παρέδοσαν ἐπὶ τῷ δικαίως χρῆ-
σθαι τούτοις πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς ἀδι-
κοῦντας, ἀμυνομένους, μὴ ὑπάρχοντας· οἱ δὲ 457
μεταστρέψαντες χρῶνται τῇ ἰσχύϊ καὶ τῇ τέχνῃ
οὐκ ὀρθῶς. οὔκουν οἱ διδάξαντες πονηροί, οὐδὲ
ἡ τέχνη οὔτε αἰτία οὔτε πονηρὰ τούτου ἕνεκά
ἐστιν, ἀλλ' οἱ μὴ χρώμενοι, οἶμαι, ὀρθῶς. ὁ

αὐτὸς δὴ λόγος καὶ περὶ τῆς ῥητορικῆς. δυνατὸς μὲν γὰρ πρὸς ἅπαντάς ἐστιν ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ παντὸς λέγειν, ὥστε πιθανώτερος εἶναι ἐν τοῖς πλήθεσιν ἐμβραχὺ περὶ ὅτου ἂν βούληται·
B ἀλλ᾽ οὐδέν τι μᾶλλον τούτου ἕνεκα δεῖ οὔτε τοὺς ἰατροὺς τὴν δόξαν ἀφαιρεῖσθαι, ὅτι δύναιτο ἂν τοῦτο ποιῆσαι, οὔτε τοὺς ἄλλους δημιουργούς, ἀλλὰ δικαίως καὶ τῇ ῥητορικῇ χρῆσθαι, ὥσπερ καὶ τῇ ἀγωνίᾳ. ἐὰν δέ, οἶμαι, ῥητορικὸς γενόμενός τις κᾆτα ταύτῃ τῇ δυνάμει καὶ τῇ τέχνῃ ἀδικῇ, οὐ τὸν διδάξαντα δεῖ μισεῖν τε καὶ ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἐπὶ δικαίᾳ
C χρείᾳ παρέδωκεν, ὁ δ᾽ ἐναντίως χρῆται. τὸν οὖν οὐκ ὀρθῶς χρώμενον μισεῖν δίκαιον καὶ ἐκβάλλειν καὶ ἀποκτιννύναι, ἀλλ᾽ οὐ τὸν διδάξαντα.

Cap. XII. ΣΩ. Οἶμαι, ὦ Γοργία, καὶ σὲ ἔμπειρον εἶναι πολλῶν λόγων καὶ καθεωρακέναι ἐν αὐτοῖς τὸ τοιόνδε, ὅτι οὐ ῥᾳδίως δύνανται περὶ ὧν ἂν ἐπιχειρήσωσι διαλέγεσθαι διορισάμενοι πρὸς ἀλλήλους καὶ μαθόντες καὶ διδάξαντες
D ἑαυτοὺς οὕτω διαλύεσθαι τὰς συνουσίας, ἀλλ᾽ ἐὰν περί του ἀμφισβητήσωσι καὶ μὴ φῇ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον ὀρθῶς λέγειν ἢ μὴ σαφῶς, χαλεπαίνουσί τε καὶ κατὰ φθόνον οἴονται τὸν ἑαυτῶν λέγειν, φιλονεικοῦντας, ἀλλ᾽ οὐ ζητοῦντας τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ. καὶ ἔνιοί γε τελευτῶντες αἴσχιστα ἀπαλλάττονται, λοιδορηθέντες τε καὶ εἰπόντες καὶ ἀκούσαντες περὶ σφῶν αὐτῶν τοιαῦτα, οἷα καὶ τοὺς παρόντας ἄχθεσθαι ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν, ὅτι τοιούτων ἀνθρώπων ἠξίωσαν

ἀκροαταὶ γενέσθαι. Τοῦ δὴ ἕνεκα λέγω ταῦτα; E
ὅτι νῦν ἐμοὶ δοκεῖς σὺ οὐ πάνυ ἀκόλουθα λέγειν
οὐδὲ σύμφωνα οἷς τὸ πρῶτον ἔλεγες περὶ τῆς
ῥητορικῆς. φοβοῦμαι οὖν διελέγχειν σε, μή με
ὑπολάβῃς οὐ πρὸς τὸ πρᾶγμα φιλονεικοῦντα λέ-
γειν τοῦ καταφανὲς γενέσθαι, ἀλλὰ πρὸς σέ.
ἐγὼ οὖν, εἰ μὲν καὶ σὺ εἶ τῶν ἀνθρώπων ὧνπερ 458
καὶ ἐγώ, ἡδέως ἄν σε διερωτῴην· εἰ δὲ μή, ἐῴην
ἄν. ἐγὼ δὲ τίνων εἰμί; τῶν ἡδέως μὲν ἂν ἐλεγ-
χθέντων, εἴ τι μὴ ἀληθὲς λέγω, ἡδέως δ' ἂν ἐλεγ-
ξάντων, εἴ τίς τι μὴ ἀληθὲς λέγοι, οὐκ ἀηδέ-
στερον μέντ' ἂν ἐλεγχθέντων ἢ ἐλεγξάντων· μεῖ-
ζον γὰρ αὐτὸ ἀγαθὸν ἡγοῦμαι, ὅσῳπερ μεῖζον
ἀγαθόν ἐστιν αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι κακοῦ τοῦ με-
γίστου ἢ ἄλλον ἀπαλλάξαι. οὐδὲν γὰρ οἶμαι το-
σοῦτον κακὸν εἶναι ἀνθρώπῳ, ὅσον δόξα ψευδὴς B
περὶ ὧν τυγχάνει νῦν ἡμῖν ὁ λόγος ὤν. εἰ μὲν
οὖν καὶ σὺ φῂς τοιοῦτος εἶναι, διαλεγώμεθα· εἰ
δὲ καὶ δοκεῖ χρῆναι ἐᾶν, ἐῶμεν ἤδη χαίρειν
καὶ διαλύωμεν τὸν λόγον. ΓΟΡ. Ἀλλὰ φημὶ
μὲν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, καὶ αὐτὸς τοιοῦτος εἶ-
ναι, οἷον σὺ ὑφηγεῖ· ἴσως μέντοι χρῆν ἐννοεῖν
καὶ τὸ τῶν παρόντων. πάλαι γάρ τοι, πρὶν καὶ
ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἐγὼ τοῖς παροῦσι πολλὰ ἐπεδειξά- C
μην, καὶ νῦν ἴσως πόῤῥω ἀποτενοῦμεν, ἢν δια-
λεγώμεθα. σκοπεῖν οὖν χρὴ καὶ τὸ τούτων, μή
τινας αὐτῶν κατέχωμεν βουλομένους τι καὶ ἄλλο
πράττειν.

Cap. XIII. ΧΑΙ. Τοῦ μὲν θορύβου, ὦ Γοργία τε καὶ Σώκρατες, αὐτοὶ ἀκούετε τούτων τῶν

ἀνδρῶν, βουλομένων ἀκούειν, ἐάν τι λέγητε· ἐμοὶ δ' οὖν καὶ αὐτῷ μὴ γένοιτο τοσαύτη ἀσχολία, ὥστε τοιούτων λόγων καὶ οὕτω λεγομένων
D ἀφεμένῳ προὐργιαίτερόν τι γενέσθαι ἄλλο πράττειν. ΚΑΛ. Νὴ τοὺς θεούς, ὦ Χαιρεφῶν. καὶ μὲν δὴ καὶ αὐτὸς πολλοῖς ἤδη λόγοις παραγενόμενος οὐκ οἶδ' εἰ πώποτε ἥσθην οὕτως, ὥσπερ νυνί, ὥστ' ἔμοιγε, κἂν τὴν ἡμέραν ὅλην ἐθέλητε διαλέγεσθαι, χαριεῖσθε. ΣΩ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Καλλίκλεις, τό γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει, εἴπερ ἐθέλει Γοργίας. ΓΟΡ. Αἰσχρὸν δὴ τὸ λοιπόν, ὦ Σώκρατες, γίγνεται ἐμέ γε μὴ ἐθέλειν, καὶ
E ταῦτα αὐτὸν ἐπαγγειλάμενον ἐρωτᾶν ὅ τι τις βούλεται. ἀλλ' εἰ δοκεῖ τουτοισί, διαλέγου τε καὶ ἐρώτα ὅ τι βούλει. ΣΩ. Ἄκουε δή, ὦ Γοργία, ἃ θαυμάζω ἐν τοῖς λεγομένοις ὑπὸ σοῦ· ἴσως γάρ τοι σοῦ ὀρθῶς λέγοντος ἐγὼ οὐκ ὀρθῶς ὑπολαμβάνω. ῥητορικὸν φῂς ποιεῖν οἷός τ' εἶναι, ἐάν τις βούληται παρὰ σοῦ μανθάνειν; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν περὶ πάντων ὥστ'
459 ἐν ὄχλῳ πιθανὸν εἶναι, οὐ διδάσκοντα, ἀλλὰ πείθοντα; ΓΟΡ. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Ἔλεγές τοι νῦν δὴ ὅτι καὶ περὶ τοῦ ὑγιεινοῦ τοῦ ἰατροῦ πιθανώτερος ἔσται ὁ ῥήτωρ. ΓΟΡ. Καὶ γὰρ ἔλεγον, ἔν γε ὄχλῳ. ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ ἐν ὄχλῳ τοῦτό ἐστιν ἐν τοῖς μὴ εἰδόσιν; οὐ γὰρ δήπου ἔν γε τοῖς εἰδόσι τοῦ ἰατροῦ πιθανώτερος ἔσται. ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ τοῦ ἰατροῦ πιθανώτερος ἔσται, τοῦ εἰδότος πιθανώ-
B τερος γίγνεται; ΓΟΡ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκ

ἰατρός γε ὤν· ἢ γάρ; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Ὁ δὲ μὴ ἰατρός γε δήπου ἀνεπιστήμων ὧν ὁ ἰατρὸς ἐπιστήμων. ΓΟΡ. Δῆλον ὅτι. ΣΩ. Ὁ οὐκ εἰδὼς ἄρα τοῦ εἰδότος ἐν οὐκ εἰδόσι πιθανώτερος ἔσται, ὅταν ὁ ῥήτωρ τοῦ ἰατροῦ πιθανώτερος ᾖ. τοῦτο συμβαίνει, ἢ ἄλλο τι; ΓΟΡ. Τοῦτο ἐνταῦθά γε συμβαίνει. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας τέχνας ὡσαύτως ἔχει ὁ ῥήτωρ καὶ ἡ ῥητορική· αὐτὰ μὲν τὰ πράγματα οὐδὲν δεῖ αὐτὴν εἰδέναι ὅπως ἔχει, μηχανὴν δέ C *τινα πειθοῦς εὑρηκέναι, ὥστε φαίνεσθαι τοῖς οὐκ εἰδόσι μᾶλλον εἰδέναι τῶν εἰδότων.*

Cap. XIV. *ΓΟΡ. Οὐκοῦν πολλὴ ῥᾳστώνη, ὦ Σώκρατες, γίγνεται, μὴ μαθόντα τὰς ἄλλας τέχνας, ἀλλὰ μίαν ταύτην, μηδὲν ἐλαττοῦσθαι τῶν δημιουργῶν; ΣΩ. Εἰ μὲν ἐλαττοῦται ἢ μὴ ἐλαττοῦται ὁ ῥήτωρ τῶν ἄλλων διὰ τὸ οὕτως ἔχειν, αὐτίκα ἐπισκεψόμεθα, ἐάν τι ἡμῖν πρὸς λόγου ᾖ· νῦν δὲ τόδε πρότερον σκεψώμεθα, ἆρα τυγχάνει περὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδι-* D *κον καὶ τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν οὕτως ἔχων ὁ ῥητορικὸς ὡς περὶ τὸ ὑγιεινὸν καὶ περὶ τὰ ἄλλα ὧν αἱ ἄλλαι τέχναι, αὐτὰ μὲν οὐκ εἰδώς, τί ἀγαθὸν ἢ τί κακόν ἐστιν, ἢ τί καλὸν ἢ τί αἰσχρόν, ἢ δίκαιον ἢ ἄδικον, πειθὼ δὲ περὶ αὐτῶν μεμηχανημένος, ὥστε δοκεῖν εἰδέναι οὐκ εἰδὼς ἐν οὐκ εἰδόσι μᾶλλον τοῦ* E *εἰδότος; ἢ ἀνάγκη εἰδέναι, καὶ δεῖ προεπιστάμενον ταῦτα ἀφικέσθαι παρὰ σὲ τὸν μέλλοντα μαθήσεσθαι τὴν ῥητορικήν; εἰ δὲ μή, σὺ ὁ τῆς*

ῥητορικῆς διδάσκαλος τούτων μὲν οὐδὲν διδάξεις
τὸν ἀφικνούμενον·—οὐ γὰρ σὸν ἔργον·—ποιήσεις
δ' ἐν τοῖς πολλοῖς δοκεῖν εἰδέναι αὐτὸν τὰ τοι-
αῦτα οὐκ εἰδότα καὶ δοκεῖν ἀγαθὸν εἶναι οὐκ
ὄντα; ἢ τὸ παράπαν οὐχ οἷός τε ἔσει αὐτὸν
διδάξαι τὴν ῥητορικήν, ἐὰν μὴ προειδῇ περὶ τού-
των τὴν ἀλήθειαν; ἢ πῶς τὰ τοιαῦτα ἔχει, ὦ
460 Γοργία; καὶ πρὸς Διός, ὥσπερ ἄρτι εἶπες, ἀπο-
καλύψας τῆς ῥητορικῆς εἰπὲ τίς ποθ' ἡ δύναμίς
ἐστιν. ΓΟΡ. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὦ Σώκρα-
τες, ἐὰν τύχῃ μὴ εἰδώς, καὶ ταῦτα παρ' ἐμοῦ
μαθήσεται. ΣΩ. Ἔχε δή· καλῶς γὰρ λέγεις.
ἐάνπερ ῥητορικὸν σύ τινα ποιήσῃς, ἀνάγκη αὐ-
τὸν εἰδέναι τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα ἤτοι πρότε-
ρόν γε ἢ ὕστερον μαθόντα παρὰ σοῦ. ΓΟΡ.
B Πάνυ γε. ΣΩ. Τί οὖν; ὁ τὰ τεκτονικὰ μεμα-
θηκὼς τεκτονικός, ἢ οὔ; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ.
Οὐκοῦν καὶ ὁ τὰ μουσικὰ μουσικός; ΓΟΡ.
Ναί. ΣΩ. Καὶ ὁ τὰ ἰατρικὰ ἰατρικός; καὶ
τἆλλα οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ὁ μεμαθηκὼς
ἕκαστα τοιοῦτός ἐστιν, οἷον ἡ ἐπιστήμη ἕκαστον
ἀπεργάζεται; ΓΟΡ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν
κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ ὁ τὰ δίκαια μεμαθη-
κὼς δίκαιος; ΓΟΡ. Πάντως δήπου. ΣΩ. Ὁ
C δὲ δίκαιος δίκαιά που πράττει. ΓΟΡ. Ναί.
ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνάγκη [τὸν ῥητορικὸν δίκαιον
εἶναι], τὸν [δὲ] δίκαιον δίκαια βούλεσθαι πράτ-
τειν; ΓΟΡ. Φαίνεταί γε. ΣΩ. Οὐδέποτε
ἄρα βουλήσεται ὅ γε δίκαιος ἀδικεῖν. ΓΟΡ.
Ἀνάγκη. ΣΩ. Τὸν δὲ ῥητορικὸν ἀνάγκη ἐκ

τοῦ λόγου δίκαιον εἶναι. ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Οὐδέποτε ἄρα βουλήσεται ὁ ῥητορικὸς ἀδικεῖν. ΓΟΡ. Οὐ φαίνεταί γε.

Cap. XV. ΣΩ. Μέμνησαι οὖν λέγων ὀλίγῳ D
πρότερον, ὅτι οὐ δεῖ τοῖς παιδοτρίβαις ἐγκαλεῖν οὐδ' ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων, ἐὰν ὁ πύκτης τῇ πυκτικῇ [μὴ καλῶς] χρῆταί τε καὶ ἀδικῇ; ὡσαύτως δὲ οὕτω καὶ ἐὰν ὁ ῥήτωρ τῇ ῥητορικῇ ἀδίκως χρῆται, μὴ τῷ διδάξαντι ἐγκαλεῖν μηδὲ ἐξελαύνειν ἐκ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τῷ ἀδικοῦντι καὶ οὐκ ὀρθῶς χρωμένῳ τῇ ῥητορικῇ; ἐῤῥήθη ταῦτα, ἢ οὔ; ΓΟΡ. Ἐῤῥήθη. ΣΩ. Νῦν δέ γε ὁ
αὐτὸς οὗτος φαίνεται, ὁ ῥητορικός, οὐκ ἄν ποτε E
ἀδικήσας. ἢ οὔ; ΓΟΡ. Φαίνεται. ΣΩ. Καὶ ἐν τοῖς πρώτοις γε, ὦ Γοργία, λόγοις ἐλέγετο, ὅτι ἡ ῥητορικὴ περὶ λόγους εἴη οὐ τοὺς τοῦ ἀρτίου καὶ περιττοῦ, ἀλλὰ τοὺς τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου. ἦ γάρ; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Ἐγὼ τοίνυν σου τότε ταῦτα λέγοντος ὑπέλαβον, ὡς οὐδέποτ' ἂν εἴη ἡ ῥητορικὴ ἄδικον πρᾶγμα, ὅ γ' ἀεὶ περὶ δικαιοσύνης τοὺς λόγους ποιεῖται· ἐπειδὴ δὲ ὀλίγον ὕστερον ἔλεγες, ὅτι ὁ ῥήτωρ τῇ ῥητορικῇ κἂν
ἀδίκως χρῷτο, οὕτω θαυμάσας καὶ ἡγησάμενος 461
οὐ συνᾴδειν τὰ λεγόμενα ἐκείνους εἶπον τοὺς λόγους, ὅτι, εἰ μὲν κέρδος ἡγοῖο εἶναι τὸ ἐλέγχεσθαι, ὥσπερ ἐγώ, ἄξιον εἴη διαλέγεσθαι, εἰ δὲ μή, ἐᾶν χαίρειν. ὕστερον δὲ ἡμῶν ἐπισκοπουμένων, ὁρᾷς δὴ καὶ αὐτός, ὅτι αὖ ὁμολογεῖται τὸν ῥητορικὸν ἀδύνατον εἶναι ἀδίκως χρῆσθαι τῇ ῥητορικῇ καὶ ἐθέλειν ἀδικεῖν. ταῦτα οὖν ὅπῃ ποτὲ

B ἔχει, μὰ τὸν κύνα, ὦ Γοργία, οὐκ ὀλίγης συνουσίας ἐστίν, ὥστε ἱκανῶς διασκέψασθαι.

Cap. XVI. ΠΩΛ. Τί δαί, ὦ Σώκρατες; οὕτω καὶ σὺ περὶ τῆς ῥητορικῆς δοξάζεις, ὥσπερ νῦν λέγεις; ἢ οἴει, ὅτι Γοργίας ᾐσχύνθη σοι μὴ προσομολογῆσαι τὸν ῥητορικὸν ἄνδρα μὴ οὐχὶ καὶ τὰ δίκαια εἰδέναι καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀγαθά, καὶ ἐὰν μὴ ἔλθῃ ταῦτα εἰδὼς παρ' αὐτόν,
C αὐτὸς διδάξειν — ἔπειτα ἐκ ταύτης ἴσως τῆς ὁμολογίας ἐναντίον τι συνέβη ἐν τοῖς λόγοις, τοῦθ' ὃ δὴ ἀγαπᾷς, αὐτὸς ἀγαγὼν ἐπὶ τοιαῦτα ἐρωτήματα. ἐπεὶ τίνα οἴει ἀπαρνήσεσθαι μὴ οὐχὶ καὶ αὐτὸν ἐπίστασθαι τὰ δίκαια καὶ ἄλλους διδάξειν; ἀλλ' εἰς τὰ τοιαῦτα ἄγειν πολλὴ ἀγροικία ἐστὶ τοὺς λόγους. ΣΩ. Ὦ κάλλιστε Πῶλε, ἀλλά τοι ἐξεπίτηδες κτώμεθα ἑταίρους καὶ υἱεῖς, ἵνα, ἐπειδὰν αὐτοὶ πρεσβύτεροι γιγνόμενοι σφαλλώμεθα, παρόντες ὑμεῖς οἱ νεώτεροι ἐπα-
D νορθοῖτε ἡμῶν τὸν βίον καὶ ἐν ἔργοις καὶ ἐν λόγοις. καὶ νῦν εἴ τι ἐγὼ καὶ Γοργίας ἐν τοῖς λόγοις σφαλλόμεθα, σὺ παρὼν ἐπανόρθου· δίκαιος δ' εἶ. καὶ ἐγὼ ἐθέλω τῶν ὡμολογημένων εἴ τί σοι δοκεῖ μὴ καλῶς ὡμολογῆσθαι, ἀναθέσθαι ὅ τι ἂν σὺ βούλῃ, ἐάν μοι ἓν μόνον φυλάττῃς. ΠΩΛ. Τί τοῦτο λέγεις; ΣΩ. Τὴν μακρολογίαν, ὦ Πῶλε, ἣν καθείρξῃς, ᾗ τὸ πρῶτον ἐπεχείρησας χρῆσθαι. ΠΩΛ. Τί δαί; οὐκ ἐξέ-
E σται μοι λέγειν ὁπόσα ἂν βούλωμαι; ΣΩ. Δεινὰ μέντ' ἂν πάθοις, ὦ βέλτιστε, εἰ Ἀθήναζε ἀφικόμενος, οὗ τῆς Ἑλλάδος πλείστη ἐστὶν ἐξου-

σία τοῦ λέγειν, ἔπειτα σὺ ἐνταῦθα τούτου μόνος ἀτυχήσαις. ἀλλὰ ἀντίθες τοι· "Σοῦ μακρὰ λέγοντος καὶ μὴ ἐθέλοντος τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι, οὐ δεινὰ ἂν αὖ ἐγὼ πάθοιμι, εἰ μὴ ἐξέσται μοι ἀπιέναι καὶ μὴ ἀκούειν σου;" ἀλλ' εἴ 462
τι κήδει τοῦ λόγου τοῦ εἰρημένου καὶ ἐπανορθώσασθαι αὐτὸν βούλει, ὥσπερ νῦν δὴ ἔλεγον, ἀναθέμενος ὅ τι σοι δοκεῖ, ἐν τῷ μέρει ἐρωτῶν τε καὶ ἐρωτώμενος, ὥσπερ ἐγώ τε καὶ Γοργίας, ἔλεγχέ τε καὶ ἐλέγχου. φῂς γὰρ δήπου καὶ σὺ ἐπίστασθαι ἅπερ Γοργίας. ἢ οὔ; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ σὺ κελεύεις σαυτὸν ἐρωτᾶν ἑκάστοτε ὅ τι ἄν τις βούληται, ὡς ἐπιστάμενος ἀποκρίνεσθαι; ΠΩΛ. Πάνυ μὲν οὖν. B
ΣΩ. Καὶ νῦν δὴ τούτων ὁπότερον βούλει ποίει· ἐρώτα, ἢ ἀποκρίνου.

CAP. XVII. ΠΩΛ. Ἀλλὰ ποιήσω ταῦτα. καί μοι ἀπόκριναι, ὦ Σώκρατες. ἐπειδὴ Γοργίας ἀπορεῖν σοι δοκεῖ περὶ τῆς ῥητορικῆς, σὺ αὐτὴν τίνα φῂς εἶναι; ΣΩ. Ἆρα ἐρωτᾷς ἥντινα τέχνην φημὶ εἶναι; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐδεμία ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Πῶλε, ὥς γε πρὸς σὲ τἀληθῆ εἰρῆσθαι. ΠΩΛ. Ἀλλὰ τί σοι δοκεῖ ἡ ῥητορικὴ εἶναι; ΣΩ. Πρᾶγμα, ὃ φῂς σὺ ποιῆσαι τέχνην ἐν τῷ συγγράμματι, ὃ ἐγὼ ἔναγχος ἀνέγνων. ΠΩΛ. Τί τοῦτο λέγεις; ΣΩ. Ἐμ- C
πειρίαν ἔγωγέ τινα. ΠΩΛ. Ἐμπειρία ἄρα σοι δοκεῖ ἡ ῥητορικὴ εἶναι; ΣΩ. Ἔμοιγε, εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις. ΠΩΛ. Τίνος ἐμπειρία; ΣΩ. Χάριτός τινος καὶ ἡδονῆς ἀπεργασίας

ΠΩΛ. *Οὐκοῦν καλόν σοι δοκεῖ ἡ ῥητορικὴ εἶναι, χαρίζεσθαι οἷόν τ' εἶναι ἀνθρώποις;* *ΣΩ.* *Τί δέ, ὦ Πῶλε; ἤδη πέπυσαι παρ' ἐμοῦ ὅ τι*
D *φημὶ αὐτὴν εἶναι, ὥστε τὸ μετὰ τοῦτο ἐρωτᾷς, εἰ οὐ καλή μοι δοκεῖ εἶναι;* *ΠΩΛ.* *Οὐ γὰρ πέπυσμαι, ὅτι ἐμπειρίαν τινὰ αὐτὴν φῂς εἶναι;* *ΣΩ.* *Βούλει οὖν, ἐπειδὴ τιμᾷς τὸ χαρίζεσθαι, σμικρόν τί μοι χαρίσασθαι;* *ΠΩΛ.* *Ἔγωγε.* *ΣΩ.* *Ἐροῦ νῦν με, ὀψοποιία ἥτις μοι δοκεῖ τέχνη εἶναι.* *ΠΩΛ.* *Ἐρωτῶ δή, τίς τέχνη ὀψοποιία;* *ΣΩ.* *Οὐδεμία, ὦ Πῶλε.* *ΠΩΛ.* *Ἀλλὰ τί; φάθι.* *ΣΩ.* *Φημὶ δή, ἐμπειρία τις.*
E *ΠΩΛ.* *Τίνος; φάθι.* *ΣΩ.* *Φημὶ δή, χάριτος καὶ ἡδονῆς ἀπεργασίας, ὦ Πῶλε.* *ΠΩΛ.* *Ταὐτὸν δ' ἐστὶν ὀψοποιία καὶ ῥητορική;* *ΣΩ* *Οὐδαμῶς γε, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς ἐπιτηδεύσεως μόριον.* *ΠΩΛ.* *Τίνος λέγεις ταύτης;* *ΣΩ.* *Μὴ ἀγροικότερον ᾖ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν· ὀκνῶ γὰρ Γοργίου ἕνεκα λέγειν, μὴ οἴηταί με διακωμῳδεῖν*
463 *τὸ ἑαυτοῦ ἐπιτήδευμα. ἐγὼ δέ εἰ μὲν τοῦτό ἐστιν ἡ ῥητορικὴ ἣν Γοργίας ἐπιτηδεύει οὐκ οἶδα· καὶ γὰρ ἄρτι ἐκ τοῦ λόγου οὐδὲν ἡμῖν καταφανὲς ἐγένετο τί ποτε οὗτος ἡγεῖται· ὃ δ' ἐγὼ καλῶ τὴν ῥητορικήν, πράγματός τινός ἐστι μόριον οὐδενὸς τῶν καλῶν.* *ΓΟΡ.* *Τίνος, ὦ Σώκρατες; εἰπέ, μηδὲν ἐμὲ αἰσχυνθείς.*

CAP. XVIII. *ΣΩ.* *Δοκεῖ τοίνυν μοι, ὦ Γοργία, εἶναί τι ἐπιτήδευμα τεχνικὸν μὲν οὔ, ψυχῆς δὲ στοχαστικῆς καὶ ἀνδρείας καὶ φύσει δεινῆς*
B *προσομιλεῖν τοῖς ἀνθρώποις· καλῶ δὲ αὐτοῦ ἐγὼ*

τὸ κεφάλαιον κολακείαν. ταύτης μοι δοκεῖ τῆς
ἐπιτηδεύσεως πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα μόρια εἶναι,
ἓν δὲ καὶ ἡ ὀψοποιική· ὃ δοκεῖ μὲν εἶναι τέχνη,
ὡς δὲ ὁ ἐμὸς λόγος, οὐκ ἔστι τέχνη, ἀλλ᾽ ἐμπειρία
καὶ τριβή. ταύτης μόριον καὶ τὴν ῥητορικὴν
ἐγὼ καλῶ καὶ τήν γε κομμωτικὴν καὶ τὴν σοφι-
στικήν, τέτταρα ταῦτα μόρια ἐπὶ τέτταρσι πρά- C
γμασιν. εἰ οὖν βούλεται Πῶλος πυνθάνεσθαι,
πυνθανέσθω· οὐ γάρ πω πέπυσται ὁποῖόν φημι
ἐγὼ τῆς κολακείας μόριον εἶναι τὴν ῥητορικὴν
ἀλλ᾽ αὐτὸν λέληθα οὔπω ἀποκεκριμένος, ὁ δὲ
ἐπανερωτᾷ, εἰ οὐ καλὸν ἡγοῦμαι εἶναι. ἐγὼ δὲ
αὐτῷ οὐκ ἀποκρινοῦμαι πρότερον εἴτε καλὸν εἴτε
αἰσχρὸν ἡγοῦμαι εἶναι τὴν ῥητορικήν, πρὶν ἂν
πρῶτον ἀποκρίνωμαι ὅ τι ἐστίν. οὐ γὰρ δίκαιον,
ὦ Πῶλε· ἀλλ᾽ εἴπερ βούλει πυθέσθαι, ἐρώτα
ὁποῖον μόριον τῆς κολακείας φημὶ εἶναι τὴν
ῥητορικήν. ΠΩΛ. Ἐρωτῶ δή, καὶ ἀπόκριναι, D
ὁποῖον μόριον. ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν ἂν μάθοις ἀπο-
κριναμένου; ἔστι γὰρ ἡ ῥητορικὴ κατὰ τὸν ἐμὸν
λόγον πολιτικῆς μορίου εἴδωλον. ΠΩΛ. Τί
οὖν; καλὸν ἢ αἰσχρὸν λέγεις αὐτὴν εἶναι; ΣΩ.
Αἰσχρὸν ἔγωγε· τὰ γὰρ κακὰ αἰσχρὰ καλῶ·
ἐπειδὴ δεῖ σοι ἀποκρίνασθαι, ὡς ἤδη εἰδότι ἃ ἐγὼ
λέγω. ΓΟΡ. Μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἀλλ᾽
ἐγὼ οὐδὲ αὐτὸς συνίημι ὅ τι λέγεις. ΣΩ. Εἰκό- E
τως γε, ὦ Γοργία· οὐδὲν γάρ πω σαφὲς λέγω,
Πῶλος δὲ ὅδε νέος ἐστὶ καὶ ὀξύς. ΓΟΡ. Ἀλλὰ
τοῦτον μὲν ἔα, ἐμοὶ δ᾽ εἰπὲ πῶς λέγεις πολιτι-
κῆς μορίου εἴδωλον εἶναι τὴν ῥητορικήν. ΣΩ.

Ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι φράσαι ὅ γέ μοι φαίνεται εἶναι ἡ ῥητορική· εἰ δὲ μὴ τυγχάνει ὂν τοῦτο,
464 Πῶλος ὅδε ἐλέγξει. σῶμά που καλεῖς τι καὶ ψυχήν; ΓΟΡ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τούτων οἴει τινὰ εἶναι ἑκατέρου εὐεξίαν; ΓΟΡ. Ἔγωγε. ΣΩ. Τί δέ; δοκοῦσαν μὲν εὐεξίαν, οὖσαν δ' οὔ; οἷον τοιόνδε λέγω· πολλοὶ δοκοῦσιν εὖ ἔχειν τὰ σώματα, οὓς οὐκ ἂν ῥᾳδίως αἴσθοιτό τις, ὅτι οὐκ εὖ ἔχουσιν, ἄλλος ἢ ἰατρός τε καὶ τῶν γυμναστικῶν τις. ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις. ΣΩ. Τὸ τοιοῦτον λέγω καὶ ἐν σώματι εἶναι καὶ ἐν ψυχῇ, ὅ τι ποιεῖ δοκεῖν μὲν
B εὖ ἔχειν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν, ἔχει δὲ οὐδὲν μᾶλλον. ΓΟΡ. Ἔστι ταῦτα.

Cap. XIX. ΣΩ. Φέρε δή σοι, ἐὰν δύνωμαι, σαφέστερον ἐπιδείξω ὃ λέγω. Δυοῖν ὄντοιν τοῖν πραγμάτοιν δύο λέγω τέχνας· τὴν μὲν ἐπὶ τῇ ψυχῇ πολιτικὴν καλῶ, τὴν δὲ ἐπὶ σώματι μίαν μὲν οὕτως ὀνομάσαι οὐκ ἔχω σοι, μιᾶς δὲ οὔσης τῆς τοῦ σώματος θεραπείας δύο μόρια λέγω, τὴν μὲν γυμναστικήν, τὴν δὲ ἰατρικήν. τῆς δὲ πολιτικῆς ἀντίστροφον μὲν τῇ γυμναστικῇ τὴν νομοθετικήν, ἀντίστροφον δὲ τῇ ἰατρικῇ τὴν δικαιο-
C σύνην. ἐπικοινωνοῦσι μὲν δὴ ἀλλήλαις, ἅτε περὶ τὸ αὐτὸ οὖσαι, ἑκάτεραι τούτων, ἥ τε ἰατρικὴ τῇ γυμναστικῇ καὶ ἡ δικαιοσύνη τῇ νομοθετικῇ· ὅμως δὲ διαφέρουσί τι ἀλλήλων. τεττάρων δὴ τούτων οὐσῶν, καὶ ἀεὶ πρὸς τὸ βέλτιστον θεραπευουσῶν, τῶν μὲν τὸ σῶμα, τῶν δὲ τὴν ψυχήν, ἡ κολακευτικὴ αἰσθομένη, οὐ γνοῦσα λέγω ἀλλὰ

στοχασαμένη, τέτραχα ἑαυτὴν διανείμασα, ὑπο-
δῦσα ὑπὸ ἕκαστον τῶν μορίων, προσποιεῖται εἶ- D
ναι τοῦτο, ὅπερ ὑπέδυ, καὶ τοῦ μὲν βελτίστου
οὐδὲν φροντίζει, τῷ δὲ ἀεὶ ἡδίστῳ θηρεύεται τὴν
ἄνοιαν καὶ ἐξαπατᾷ, ὥστε δοκεῖ πλείστου ἀξία
εἶναι. ὑπὸ μὲν οὖν τὴν ἰατρικὴν ἡ ὀψοποιικὴ
ὑποδέδυκε, καὶ προσποιεῖται τὰ βέλτιστα σιτία
τῷ σώματι εἰδέναι, ὥστ᾽, εἰ δέοι ἐν παισὶ δια-
γωνίζεσθαι ὀψοποιόν τε καὶ ἰατρὸν ἢ ἐν ἀνδράσιν
οὕτως ἀνοήτοις ὥσπερ οἱ παῖδες, πότερος ἐπαΐει
περὶ τῶν χρηστῶν σιτίων καὶ πονηρῶν, ὁ ἰατρὸς
ἢ ὁ ὀψοποιός, λιμῷ ἂν ἀποθανεῖν τὸν ἰατρόν. E
κολακείαν μὲν οὖν αὐτὸ καλῶ, καὶ αἰσχρόν φημι
εἶναι τὸ τοιοῦτον, ὦ Πῶλε, — τοῦτο γὰρ πρὸς σὲ 465
λέγω, — ὅτι τοῦ ἡδέος στοχάζεται ἄνευ τοῦ βελ-
τίστου· τέχνην δὲ αὐτὴν οὔ φημι εἶναι, ἀλλ᾽
ἐμπειρίαν, ὅτι οὐκ ἔχει λόγον οὐδένα ἃ προσ-
φέρει ὁποῖ᾽ ἄττα τὴν φύσιν ἐστίν, ὥστε τὴν αἰ-
τίαν ἑκάστου μὴ ἔχειν εἰπεῖν. ἐγὼ δὲ τέχνην
οὐ καλῶ ὃ ἂν ᾖ ἄλογον πρᾶγμα. τούτων δὲ
πέρι εἰ ἀμφισβητεῖς, ἐθέλω ὑποσχεῖν λόγον.

Cap. XX. Τῇ μὲν οὖν ἰατρικῇ, ὥσπερ λέγω,
ἡ ὀψοποιικὴ κολακεία ὑπόκειται· τῇ δὲ γυμνα- B
στικῇ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦτον ἡ κομμω-
τική, κακοῦργός τε οὖσα καὶ ἀπατηλὴ καὶ ἀγεν-
νὴς καὶ ἀνελεύθερος, σχήμασι καὶ χρώμασι καὶ
λειότησι καὶ ἐσθήσει ἀπατῶσα, ὥστε ποιεῖν ἀλλό-
τριον κάλλος ἐφελκομένους τοῦ οἰκείου τοῦ διὰ
τῆς γυμναστικῆς ἀμελεῖν. ἵν᾽ οὖν μὴ μακρολο-
γῶ, ἐθέλω σοι εἰπεῖν ὥσπερ οἱ γεωμέτραι — ἤδη

γὰρ ἂν ἴσως ἀκολουθήσαις — ὅτι ὃ κομμωτικὴ
C πρὸς γυμναστικήν, τοῦτο ὀψοποιικὴ πρὸς ἰατρι-
κήν. μᾶλλον δὲ ὧδε, ὅτι ὃ κομμωτικὴ πρὸς γυ-
μναστικήν, τοῦτο σοφιστικὴ πρὸς νομοθετικήν,
καὶ ὅτι ὃ ὀψοποιικὴ πρὸς ἰατρικήν, τοῦτο ῥητο-
ρικὴ πρὸς δικαιοσύνην. ὅπερ μέντοι λέγω, διέ-
στηκε μὲν οὕτω φύσει· ἅτε δ' ἐγγὺς ὄντων φύ-
ρονται ἐν τῷ αὐτῷ καὶ περὶ ταὐτὰ σοφισταὶ καὶ
ῥήτορες, καὶ οὐκ ἔχουσιν ὅ τι χρήσονται οὔτε
αὐτοὶ ἑαυτοῖς οὔτε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τούτοις.
D καὶ γὰρ ἄν, εἰ μὴ ἡ ψυχὴ τῷ σώματι ἐπεστάτει,
ἀλλ' αὐτὸ αὑτῷ, καὶ μὴ ὑπὸ ταύτης κατεθεωρεῖ-
το καὶ διεκρίνετο ἥ τε ὀψοποιικὴ καὶ ἡ ἰατρική,
ἀλλ' αὐτὸ τὸ σῶμα ἔκρινε σταθμώμενον ταῖς
χάρισι ταῖς πρὸς αὐτό, τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου ἂν
πολὺ ἦν, ὦ φίλε Πῶλε· — σὺ γὰρ τούτων ἔμπει-
ρος · — ὁμοῦ ἂν πάντα χρήματα ἐφύρετο ἐν τῷ
αὐτῷ, ἀκρίτων ὄντων τῶν τε ἰατρικῶν καὶ ὑγιει-
νῶν καὶ ὀψοποιικῶν. ὃ μὲν οὖν ἐγώ φημι τὴν
ῥητορικὴν εἶναι, ἀκήκοας· ἀντίστροφον ὀψοποι-
E ίας ἐν ψυχῇ, ὡς ἐκεῖνο ἐν σώματι. Ἴσως μὲν
οὖν ἄτοπον πεποίηκα, ὅτι σε οὐκ ἐῶν μακροὺς
λόγους λέγειν αὐτὸς συχνὸν λόγον ἀποτέτακα.
ἄξιον μὲν οὖν ἐμοὶ συγγνώμην ἔχειν ἐστί· λέ-
γοντος γάρ μου βραχέα οὐκ ἐμάνθανες, οὐδὲ
χρῆσθαι τῇ ἀποκρίσει ἥν σοι ἀπεκρινάμην οὐδὲν
466 οἷός τ' ἦσθα, ἀλλ' ἐδέου διηγήσεως. ἐὰν μὲν
οὖν καὶ ἐγὼ, σοῦ ἀποκρινομένου, μὴ ἔχω ὅ τι
χρήσωμαι, ἀπότεινε καὶ σὺ λόγον, ἐὰν δὲ ἔχω,

ἔα με χρῆσθαι· δίκαιον γάρ. καὶ νῦν ταύτῃ
τῇ ἀποκρίσει εἴ τι ἔχεις χρῆσθαι, χρῶ.

CAP. XXI. *ΠΩΛ.* Τί οὖν φῄς; κολακεία
δοκεῖ σοι εἶναι ἡ ῥητορική; *ΣΩ.* Κολακείας
μὲν οὖν ἔγωγε εἶπον μόριον. ἀλλ' οὐ μνημο-
νεύεις τηλικοῦτος ὤν, ὦ Πῶλε; τί τάχα δράσεις
[πρεσβύτης γενόμενος]; *ΠΩΛ.* Ἆρ' οὖν δοκοῦ-
σί σοι ὡς κόλακες ἐν ταῖς πόλεσι φαῦλοι νομίζε- B
σθαι οἱ ἀγαθοὶ ῥήτορες; *ΣΩ.* Ἐρώτημα τοῦτ'
ἐρωτᾷς, ἢ λόγου τινὸς ἀρχὴν λέγεις; *ΠΩΛ.*
Ἐρωτῶ ἔγωγε. *ΣΩ.* Οὐδὲ νομίζεσθαι ἔμοιγε
δοκοῦσι. *ΠΩΛ.* Πῶς οὐ νομίζεσθαι; οὐ μέγι-
στον δύνανται ἐν ταῖς πόλεσιν; *ΣΩ.* Οὔκ, εἰ
τὸ δύνασθαί γε λέγεις ἀγαθόν τι εἶναι τῷ δυνα-
μένῳ. *ΠΩΛ.* Ἀλλὰ μὲν δὴ λέγω γε. *ΣΩ.*
Ἐλάχιστον τοίνυν μοι δοκοῦσι τῶν ἐν τῇ πόλει C
δύνασθαι οἱ ῥήτορες. *ΠΩΛ.* Τί δέ; οὐχ, ὥσ-
περ οἱ τύραννοι, ἀποκτιννύασί τε ὃν ἂν βούλων-
ται, καὶ ἀφαιροῦνται χρήματα καὶ ἐκβάλλουσιν
ἐκ τῶν πόλεων ὃν ἂν δοκῇ αὐτοῖς; *ΣΩ.* Νὴ
τὸν κύνα, ἀμφιγνοῶ μέντοι, ὦ Πῶλε, ἐφ' ἑκά-
στου ὧν λέγεις, πότερον αὐτὸς ταῦτα λέγεις καὶ
γνώμην σαυτοῦ ἀποφαίνει, ἢ ἐμὲ ἐρωτᾷς. *ΠΩΛ.*
Ἀλλ' ἔγωγε σὲ ἐρωτῶ. *ΣΩ.* Εἶεν, ὦ φίλε·
ἔπειτα δύο ἅμα με ἐρωτᾷς; *ΠΩΛ.* Πῶς δύο;
ΣΩ. Οὐκ ἄρτι οὕτω πως ἔλεγες, ὅτι ἀποκτιν- D
νύασιν οἱ ῥήτορες οὓς ἂν βούλωνται, ὥσπερ οἱ
τύραννοι, καὶ χρήματα ἀφαιροῦνται καὶ ἐξε-
λαύνουσιν ἐκ τῶν πόλεων ὃν ἂν δοκῇ αὐτοῖς;
ΠΩΛ. Ἔγωγε.

CAP. XXII. ΣΩ. Λέγω τοίνυν σοι, ὅτι δύο ταῦτ' ἐστὶ τὰ ἐρωτήματα, καὶ ἀποκρινοῦμαί γέ σοι πρὸς ἀμφότερα. φημὶ γάρ, ὦ Πῶλε, ἐγὼ καὶ τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς τυράννους δύνασθαι
E μὲν ἐν ταῖς πόλεσι σμικρότατον, ὥσπερ νῦν δὴ ἔλεγον· οὐδὲν γὰρ ποιεῖν ὧν βούλονται, ὡς ἔπος εἰπεῖν· ποιεῖν μέντοι ὅ τι ἂν αὐτοῖς δόξῃ βέλτιστον εἶναι. ΠΩΛ. Οὐκοῦν τοῦτό ἐστι τὸ μέγα δύνασθαι; ΣΩ. Οὐχ, ὥς γέ φησι Πῶλος. ΠΩΛ. Ἐγὼ οὔ φημι; φημὶ μὲν οὖν ἔγωγε. ΣΩ. Μὰ τὸν — οὐ σύ γε, ἐπεὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἔφης ἀγαθὸν εἶναι τῷ δυναμένῳ. ΠΩΛ. Φημὶ γὰρ οὖν. ΣΩ. Ἀγαθὸν οὖν οἴει εἶναι, ἐάν τις ποιῇ ταῦτα, ἃ ἂν δοκῇ αὐτῷ βέλτιστα εἶναι, νοῦν μὴ ἔχων; καὶ τοῦτο καλεῖς μέγα δύνασθαι; ΠΩΛ. Οὐκ ἔγωγε. ΣΩ. Οὐκοῦν ἀποδείξεις τοὺς ῥήτορας νοῦν ἔχοντας καὶ τέχνην
467 τὴν ῥητορικήν, ἀλλὰ μὴ κολακείαν, ἐμὲ ἐξελέγξας; εἰ δέ με ἐάσεις ἀνέλεγκτον, οἱ ῥήτορες οἱ ποιοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς καὶ οἱ τύραννοι οὐδὲν ἀγαθὸν τοῦτο κεκτήσονται, εἰ δὴ δύναμίς ἐστιν, ὡς σὺ φῄς, ἀγαθόν, τὸ δὲ ποιεῖν ἄνευ νοῦ ἃ δοκεῖ καὶ σὺ ὁμολογεῖς κακὸν εἶναι. ἢ οὔ; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Πῶς ἂν οὖν οἱ ῥήτορες μέγα δύναιντο ἢ οἱ τύραννοι ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐὰν μὴ Σωκράτης ἐξελεγχθῇ ὑπὸ Πώ-
B λου, ὅτι ποιοῦσιν ἃ βούλονται; ΠΩΛ. Οὗτος ἀνήρ — ΣΩ. Οὔ φημι ποιεῖν αὐτοὺς ἃ βούλονται· ἀλλά μ' ἔλεγχε. ΠΩΛ. Οὐκ ἄρτι ὡμολόγεις ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς βέλτιστα εἶναι,

τούτου πρόσθεν; ΣΩ. Καὶ γὰρ νῦν ὁμολογῶ. ΠΩΛ. Οὐκοῦν ποιοῦσιν ἃ βούλονται. ΣΩ. Οὔ φημι. ΠΩΛ. Ποιοῦντες δὲ ἃ δοκεῖ αὐτοῖς; ΣΩ. Φημί. ΠΩΛ. Σχέτλια λέγεις καὶ ὑπερφυῆ, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Μὴ κατηγόρει, ὦ λῷστε Πῶλε, ἵνα προσείπω σε κατὰ σέ· ἀλλ' εἰ μὲν C
ἔχεις ἐμὲ ἐρωτᾶν, ἐπίδειξον, ὅτι ψεύδομαι, εἰ δὲ μή, αὐτὸς ἀποκρίνου. ΠΩΛ. Ἀλλ' ἐθέλω ἀποκρίνεσθαι, ἵνα καὶ εἰδῶ ὅ τι λέγεις.

Cap. XXIII. ΣΩ. Πότερον οὖν σοι δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦτο βούλεσθαι, ὃ ἂν πράττωσιν ἑκάστοτε, ἢ ἐκεῖνο, οὗ ἕνεκα πράττουσι τοῦθ', ὃ πράττουσιν; οἷον οἱ τὰ φάρμακα πίνοντες παρὰ τῶν ἰατρῶν πότερόν σοι δοκοῦσι τοῦτο βούλεσθαι, ὅπερ ποιοῦσι, πίνειν τὸ φάρμακον D
καὶ ἀλγεῖν, ἢ ἐκεῖνο, τὸ ὑγιαίνειν, οὗ ἕνεκα πίνουσι; ΠΩΛ. Δῆλον, ὅτι τὸ ὑγιαίνειν, οὗ ἕνεκα πίνουσιν. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οἱ πλέοντές τε καὶ τὸν ἄλλον χρηματισμὸν χρηματιζόμενοι οὐ τοῦτό ἐστιν ὃ βούλονται, ὃ ποιοῦσιν ἑκάστοτε· τίς γὰρ βούλεται πλεῖν τε καὶ κινδυνεύειν καὶ πράγματ' ἔχειν; ἀλλ' ἐκεῖνο, οἶμαι, οὗ ἕνεκα πλέουσι, πλουτεῖν· πλούτου γὰρ ἕνεκα πλέουσι. ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν οὕτω καὶ περὶ πάντων; ἐάν τίς τι πράττῃ ἕνεκά του, οὐ τοῦτο βούλεται, ὃ πράττει, ἀλλ' ἐκεῖνο, οὗ ἕνεκα πράττει. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν E
ἔστι τι τῶν ὄντων, ὃ οὐχὶ ἤτοι ἀγαθόν γ' ἐστὶν ἢ κακὸν ἢ μεταξὺ τούτων, οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν; ΠΩΛ. Πολλὴ ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν λέγεις εἶναι ἀγαθὸν μὲν σοφίαν
τε καὶ ὑγίειαν καὶ πλοῦτον καὶ τἄλλα τὰ τοι-
αῦτα, κακὰ δὲ τἀναντία τούτων; ΠΩΛ. Ἔγω-
γε. ΣΩ. Τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ ἆρα
468 τοιάδε λέγεις, ἃ ἐνίοτε μὲν μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ,
ἐνίοτε δὲ τοῦ κακοῦ, ἐνίοτε δὲ οὐδετέρου, οἷον
καθῆσθαι καὶ βαδίζειν καὶ τρέχειν καὶ πλεῖν,
καὶ οἷον αὖ λίθους καὶ ξύλα καὶ τἄλλα τὰ τοι-
αῦτα; οὐ ταῦτα λέγεις; ἢ ἄλλ' ἅττα καλεῖς τὰ
μήτε ἀγαθὰ μήτε κακά; ΠΩΛ. Οὔκ, ἀλλὰ
ταῦτα. ΣΩ. Πότερον οὖν τὰ μεταξὺ ταῦτα
ἕνεκεν τῶν ἀγαθῶν πράττουσιν, ὅταν πράττωσιν,
ἢ τἀγαθὰ τῶν μεταξύ; ΠΩΛ. Τὰ μεταξὺ δή-
B που τῶν ἀγαθῶν. ΣΩ. Τὸ ἀγαθὸν ἄρα διώ-
κοντες καὶ βαδίζομεν, ὅταν βαδίζωμεν, οἰόμενοι
βέλτιον εἶναι, καὶ τὸ ἐναντίον ἕσταμεν, ὅταν
ἑστῶμεν, τοῦ αὐτοῦ ἕνεκα, τοῦ ἀγαθοῦ. ἢ οὔ;
ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἀποκτίννυμεν,
εἴ τιν' ἀποκτίννυμεν, καὶ ἐκβάλλομεν καὶ ἀφαι-
ρούμεθα χρήματα, οἰόμενοι ἄμεινον εἶναι ἡμῖν
ταῦτα ποιεῖν ἢ μή; ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ.
Ἕνεκ' ἄρα τοῦ ἀγαθοῦ ἅπαντα ταῦτα ποιοῦσιν
οἱ ποιοῦντες. ΠΩΛ. Φημί.

Cap. XXIV. ΣΩ. Οὐκοῦν ὡμολογήσαμεν, ἃ
C ἕνεκά του ποιοῦμεν, μὴ ἐκεῖνα βούλεσθαι, ἀλλ'
ἐκεῖνο, οὗ ἕνεκα ταῦτα ποιοῦμεν; ΠΩΛ. Μά-
λιστα. ΣΩ. Οὐκ ἄρα σφάττειν βουλόμεθα οὐδ'
ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων οὐδὲ χρήματα ἀφαι-
ρεῖσθαι ἁπλῶς οὕτως, ἀλλ' ἐὰν μὲν ὠφέλιμα ᾖ
ταῦτα, βουλόμεθα πράττειν αὐτά, βλαβερὰ δὲ

ὄντα οὐ βουλόμεθα. τὰ γὰρ ἀγαθὰ βουλόμεθα, ὡς φῂς σύ, τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ οὐ βουλόμεθα, οὐδὲ τὰ κακά. ἦ γάρ; ἀληθῆ σοι δοκῶ λέγειν, ὦ Πῶλε, ἢ οὔ; Τί οὐκ ἀποκρίνει; D
ΠΩΛ. Ἀληθῆ. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ταῦτα ὁμολογοῦμεν, εἴ τις ἀποκτείνει τινὰ ἢ ἐκβάλλει ἐκ πόλεως ἢ ἀφαιρεῖται χρήματα, εἴτε τύραννος ὢν εἴτε ῥήτωρ, οἰόμενος ἄμεινον εἶναι αὐτῷ, τυγχάνει δὲ ὂν κάκιον, οὗτος δήπου ποιεῖ ἃ δοκεῖ αὐτῷ. ἦ γάρ; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ ἃ βούλεται, εἴπερ τυγχάνει ταῦτα κακὰ ὄντα; Τί οὐκ ἀποκρίνει; ΠΩΛ. Ἀλλ' οὔ μοι δοκεῖ ποιεῖν ἃ βούλεται. ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅπως ὁ τοιοῦτος μέγα δύναται ἐν τῇ πόλει ταύ- E
τῃ, εἴπερ ἐστὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἀγαθόν τι κατὰ τὴν σὴν ὁμολογίαν; ΠΩΛ. Οὐκ ἔστιν. ΣΩ. Ἀληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον, λέγων, ὅτι ἔστιν ἄνθρωπον ποιοῦντα ἐν πόλει ἃ δοκεῖ αὐτῷ μὴ μέγα δύνασθαι μηδὲ ποιεῖν ἃ βούλεται. ΠΩΛ. Ὡς δὴ σύ, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν δέξαιο ἐξεῖναί σοι ποιεῖν ὅ τι δοκεῖ σοι ἐν τῇ πόλει μᾶλλον ἢ μή, οὐδὲ ζηλοῖς, ὅταν ἴδῃς τινὰ ἢ ἀποκτείναντα ὃν ἔδοξεν αὐτῷ ἢ ἀφελόμενον χρήματα ἢ δήσαντα. ΣΩ. Δικαίως, λέγεις, ἢ ἀδίκως; ΠΩΛ. Ὁπότερ' ἂν ποιῇ, οὐκ ἀμφοτέρως ζηλωτόν ἐστιν; 469
ΣΩ. Εὐφήμει, ὦ Πῶλε. ΠΩΛ. Τί δή; ΣΩ. Ὅτι οὐ χρὴ οὔτε τοὺς ἀζηλώτους ζηλοῦν οὔτε τοὺς ἀθλίους, ἀλλ' ἐλεεῖν. ΠΩΛ. Τί δαί; οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν περὶ ὧν ἐγὼ λέγω τῶν ἀνθρώπων; ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ; ΠΩΛ. Ὅστις

οὖν ἀποκτίννυσιν ὃν ἂν δόξῃ αὐτῷ, δικαίως ἀποκτιννύς, ἄθλιος δοκεῖ σοι εἶναι καὶ ἐλεεινός; ΣΩ. Οὐκ ἔμοιγε, οὐδὲ μέντοι ζηλωτός. ΠΩΛ.
B Οὐκ ἄρτι ἄθλιον ἔφησθα εἶναι; ΣΩ. Τὸν ἀδίκως γε, ὦ ἑταῖρε, ἀποκτείναντα, καὶ ἐλεεινόν γε πρός· τὸν δὲ δικαίως ἀζήλωτον. ΠΩΛ. Ἦ που ὅ γε ἀποθνήσκων ἀδίκως ἐλεεινός τε καὶ ἄθλιός ἐστιν. ΣΩ. Ἧττον ἢ ὁ ἀποκτιννύς, ὦ Πῶλε, καὶ ἧττον ἢ ὁ δικαίως ἀποθνήσκων. ΠΩΛ. Πῶς δῆτα, ὦ Σώκρατες; ΣΩ. Οὕτως, ὡς μέγιστον τῶν κακῶν τυγχάνει ὂν τὸ ἀδικεῖν. ΠΩΛ. Ἦ γὰρ τοῦτο μέγιστον; οὐ τὸ ἀδικεῖσθαι μεῖζον; ΣΩ. Ἥκιστά γε. ΠΩΛ. Σὺ ἄρα βούλοιο ἂν ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν;
C ΣΩ. Βουλοίμην μὲν ἂν ἔγωγε οὐδέτερα· εἰ δ' ἀναγκαῖον εἴη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἑλοίμην ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν. ΠΩΛ. Σὺ ἄρα τυραννεῖν οὐκ ἂν δέξαιο; ΣΩ. Οὔκ, εἰ τὸ τυραννεῖν γε λέγεις ὅπερ ἐγώ. ΠΩΛ. Ἀλλ' ἔγωγε τοῦτο λέγω, ὅπερ ἄρτι, ἐξεῖναι ἐν τῇ πόλει, ὃ ἂν δοκῇ αὐτῷ, ποιεῖν τοῦτο, καὶ ἀποκτιννύντι καὶ ἐκβάλλοντι καὶ πάντα πράττοντι κατὰ τὴν αὑτοῦ δόξαν.

Cap. XXV. ΣΩ. Ὦ μακάριε, ἐμοῦ δὴ λέ-
D γοντος τῷ λόγῳ ἐπιλαβοῦ. εἰ γὰρ ἐγὼ ἐν ἀγορᾷ πληθούσῃ λαβὼν ὑπὸ μάλης ἐγχειρίδιον λέγοιμι πρὸς σὲ, ὅτι Ὦ Πῶλε, ἐμοὶ δύναμίς τις καὶ τυραννὶς θαυμασία ἄρτι προσγέγονεν· ἐὰν γὰρ ἄρα ἐμοὶ δόξῃ τινὰ τουτωνὶ τῶν ἀνθρώπων ὧν σὺ ὁρᾷς αὐτίκα μάλα δεῖν τεθνάναι, τεθνήξει

οὗτος, ὃν ἂν δόξῃ· κἂν τινα δόξῃ μοι τῆς κεφα-
λῆς αὐτῶν κατεαγέναι δεῖν, κατεαγὼς ἔσται αὐ-
τίκα μάλα, κἂν θοἰμάτιον διεσχίσθαι, διεσχισμέ-
νον ἔσται· οὕτω μέγα ἐγὼ δύναμαι ἐν τῇδε τῇ E
πόλει· εἰ οὖν ἀπιστοῦντί σοι δείξαιμι τὸ ἐγχει-
ρίδιον, ἴσως ἂν εἴποις ἰδών, ὅτι Ὦ Σώκρατες,
οὕτω μὲν πάντες ἂν μέγα δύναιντο, ἐπεὶ κἂν
ἐμπρησθείη οἰκία τούτῳ τῷ τρόπῳ ἥντιν' ἄν σοι
δοκῇ, καὶ τά γε Ἀθηναίων νεώρια καὶ τριήρεις
καὶ τὰ πλοῖα πάντα καὶ τὰ δημόσια καὶ τὰ ἴδια.
ἀλλ' οὐκ ἄρα τοῦτ' ἔστι τὸ μέγα δύνασθαι, τὸ
ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτῷ. ἢ δοκεῖ σοι; ΠΩΛ. Οὐ 470
δῆτα οὕτω γε. ΣΩ. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν, διότι
μέμφει τὴν τοιαύτην δύναμιν; ΠΩΛ. Ἔγωγε.
ΣΩ. Τί δή; λέγε. ΠΩΛ. Ὅτι ἀναγκαῖον τὸν
οὕτω πράττοντα ζημιοῦσθαί ἐστι. ΣΩ. Τὸ δὲ
ζημιοῦσθαι οὐ κακόν; ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ.
Οὐκοῦν, ὦ θαυμάσιε, τὸ μέγα δύνασθαι πάλιν
αὖ σοι φαίνεται, ἐὰν μὲν πράττοντι ἃ δοκεῖ ἕπη-
ται τὸ ὠφελίμως πράττειν, ἀγαθόν τε εἶναι, καὶ
τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ τὸ μέγα δύνασθαι· εἰ δὲ B
μή, κακὸν καὶ σμικρὸν δύνασθαι. Σκεψώμεθα
δὲ καὶ τόδε. ἄλλο τι ὁμολογοῦμεν ἐνίοτε μὲν
ἄμεινον εἶναι ταῦτα ποιεῖν, ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν,
ἀποκτιννύναι τε καὶ ἐξελαύνειν ἀνθρώπους καὶ
ἀφαιρεῖσθαι χρήματα, ἐνίοτε δὲ οὔ; ΠΩΛ.
Πάνυ γε. ΣΩ. Τοῦτο μὲν δή, ὡς ἔοικε, καὶ
παρὰ σοῦ καὶ παρ' ἐμοῦ ὁμολογεῖται. ΠΩΛ.
Ναί. ΣΩ. Πότε οὖν σὺ φῂς ἄμεινον εἶναι ταῦ-
τα ποιεῖν; εἰπὲ τίνα ὅρον ὁρίζει. ΠΩΛ. Σὺ

μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες, ἀπόκριναι ταὐτὸ τοῦτο. C ΣΩ. Ἐγὼ μὲν τοίνυν φημί, ὦ Πῶλε, εἴ σοι παρ' ἐμοῦ ἥδιόν ἐστιν ἀκούειν, ὅταν μὲν δικαίως τις ταῦτα ποιῇ, ἄμεινον εἶναι, ὅταν δὲ ἀδίκως, κάκιον.

Cap. XXVI. ΠΩΛ. Χαλεπόν γέ σε ἐλέγξαι, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' οὐχὶ κἂν παῖς σε ἐλέγξειεν, ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγεις; ΣΩ. Πολλὴν ἄρα ἐγὼ τῷ παιδὶ χάριν ἕξω, ἴσην δὲ καὶ σοί, ἐάν με ἐλέγξῃς καὶ ἀπαλλάξῃς φλυαρίας. ἀλλὰ μὴ κάμῃς φίλον ἄνδρα εὐεργετῶν, ἀλλ' ἔλεγχε. ΠΩΛ. D Ἀλλὰ μήν, ὦ Σώκρατες, οὐδέν γέ σε δεῖ παλαιοῖς πράγμασιν ἐλέγχειν· τὰ γὰρ ἐχθὲς καὶ πρώην γεγονότα ταῦτα ἱκανά σε ἐξελέγξαι ἐστὶ καὶ ἀποδεῖξαι, ὡς πολλοὶ ἀδικοῦντες ἄνθρωποι εὐδαίμονές εἰσι. ΣΩ. Τὰ ποῖα ταῦτα; ΠΩΛ. Ἀρχέλαον δήπου τοῦτον τὸν Περδίκκου ὁρᾷς ἄρχοντα Μακεδονίας; ΣΩ. Εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἀκούω γε. ΠΩΛ. Εὐδαίμων οὖν σοι δοκεῖ εἶναι ἢ ἄθλιος; ΣΩ. Οὐκ οἶδα, ὦ Πῶλε· οὐ γάρ πω συγγέγονα τῷ ἀνδρί. ΠΩΛ. Τί δαί; E συγγενόμενος ἂν γνοίης, ἄλλως δὲ αὐτόθεν οὐ γιγνώσκεις ὅτι εὐδαιμονεῖ; ΣΩ. Μὰ Δί' οὐ δῆτα. ΠΩΛ. Δῆλον δή, ὦ Σώκρατες, ὅτι οὐδὲ τὸν μέγαν βασιλέα γιγνώσκειν φήσεις εὐδαίμονα ὄντα. ΣΩ. Καὶ ἀληθῆ γε ἐρῶ· οὐ γὰρ οἶδα παιδείας ὅπως ἔχει καὶ δικαιοσύνης. ΠΩΛ. Τί δέ; ἐν τούτῳ ἡ πᾶσα εὐδαιμονία ἐστίν; ΣΩ. Ὡς γε ἐγὼ λέγω, ὦ Πῶλε· τὸν μὲν γὰρ καλὸν κἀγαθὸν ἄνδρα καὶ γυναῖκα εὐδαίμονα εἶναί

φημι, τὸν δὲ ἄδικον καὶ πονηρὸν ἄθλιον. ΠΩΛ. 471
Ἄθλιος ἄρα οὗτός ἐστιν ὁ Ἀρχέλαος κατὰ τὸν
σὸν λόγον; ΣΩ. Εἴπερ γε, ὦ φίλε, ἄδικος.
ΠΩΛ. Ἀλλὰ μὲν δὴ πῶς οὐκ ἄδικος; ᾧ γε
προσῆκε μὲν τῆς ἀρχῆς οὐδέν, ἣν νῦν ἔχει, ὄντι
ἐκ γυναικός, ἣ ἦν δούλη Ἀλκέτου, τοῦ Περδίκ-
κου ἀδελφοῦ, καὶ κατὰ μὲν τὸ δίκαιον δοῦλος
ἦν Ἀλκέτου, καὶ εἰ ἐβούλετο τὰ δίκαια ποιεῖν,
ἐδούλευεν ἂν Ἀλκέτῃ καὶ ἦν εὐδαίμων κατὰ τὸν
σὸν λόγον· νῦν δὲ θαυμασίως ὡς ἄθλιος γέγονεν, B
ἐπεὶ τὰ μέγιστα ἠδίκηκεν· ὅς γε πρῶτον μὲν
τοῦτον αὐτὸν τὸν δεσπότην καὶ θεῖον μεταπεμ-
ψάμενος ὡς ἀποδώσων τὴν ἀρχήν, ἣν Περδίκκας
αὐτὸν ἀφείλετο, ξενίσας καὶ καταμεθύσας αὐτόν
τε καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλέξανδρον, ἀνεψιὸν
αὑτοῦ, σχεδὸν ἡλικιώτην, ἐμβαλὼν εἰς ἅμαξαν,
νύκτωρ ἐξαγαγὼν ἀπέσφαξέ τε καὶ ἠφάνισεν
ἀμφοτέρους, καὶ ταῦτα ἀδικήσας ἔλαθεν ἑαυτὸν
ἀθλιώτατος γενόμενος καὶ οὐ μετεμέλησεν αὐτῷ,
ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον τὸν ἀδελφὸν τὸν γνήσιον, C
τὸν Περδίκκου υἱόν, παῖδα ὡς ἑπταετῆ, οὗ ἡ
ἀρχὴ ἐγίγνετο κατὰ τὸ δίκαιον, οὐκ ἐβουλήθη
εὐδαίμων γενέσθαι δικαίως ἐκθρέψας καὶ ἀπο-
δοὺς τὴν ἀρχὴν ἐκείνῳ, ἀλλ' εἰς φρέαρ ἐμβαλὼν
ἀποπνίξας πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ Κλεοπάτραν
χῆνα ἔφη διώκοντα ἐμπεσεῖν καὶ ἀποθανεῖν.
τοιγάρτοι νῦν, ἅτε μέγιστα ἠδικηκὼς τῶν ἐν Μα-
κεδονίᾳ, ἀθλιώτατός ἐστι πάντων Μακεδόνων,
ἀλλ' οὐκ εὐδαιμονέστατος, καὶ ἴσως ἔστιν ὅστις
Ἀθηναίων ἀπὸ σοῦ ἀρξάμενος δέξαιτ' ἂν ἄλλος

D ὁστισοῦν Μακεδόνων γενέσθαι μᾶλλον ἢ Ἀρ-
χέλαος.

Cap. XXVII. ΣΩ. Καὶ κατ' ἀρχὰς τῶν λό-
γων, ὦ Πῶλε, ἔγωγέ σε ἐπῄνεσα, ὅτι μοι δοκεῖς
εὖ πρὸς τὴν ῥητορικὴν πεπαιδεῦσθαι, τοῦ δὲ δια-
λέγεσθαι ἠμεληκέναι· καὶ νῦν ἄλλο τι οὗτός
ἐστιν ὁ λόγος, ᾧ με καὶ ἂν παῖς ἐξελέγξειε, καὶ
ἐγὼ ὑπὸ σοῦ νῦν, ὡς σὺ οἴει, ἐξελήλεγμαι τούτῳ
τῷ λόγῳ, φάσκων τὸν ἀδικοῦντα οὐκ εὐδαίμονα
εἶναι; πόθεν, ὦ 'γαθέ; καὶ μὴν οὐδέν γέ σοι
τούτων ὁμολογῶ ὧν σὺ φῄς. ΠΩΛ. Οὐ γὰρ ἐθέ-
E λεις, ἐπεὶ δοκεῖ γέ σοι ὡς ἐγὼ λέγω. ΣΩ. Ὦ
μακάριε, ῥητορικῶς γάρ με ἐπιχειρεῖς ἐλέγχειν,
ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἡγούμενοι ἐλέγχειν.
καὶ γὰρ ἐκεῖ οἱ ἕτεροι τοὺς ἑτέρους δοκοῦσιν
ἐλέγχειν, ἐπειδὰν τῶν λόγων ὧν ἂν λέγωσι μάρ-
τυρας πολλοὺς παρέχωνται καὶ εὐδοκίμους, ὁ δὲ
τἀναντία λέγων ἕνα τινὰ παρέχηται, ἢ μηδένα.
οὗτος δὲ ὁ ἔλεγχος οὐδενὸς ἄξιός ἐστι πρὸς τὴν
472 ἀλήθειαν· ἐνίοτε γὰρ ἂν καὶ καταψευδομαρτυ-
ρηθείη τις ὑπὸ πολλῶν καὶ δοκούντων εἶναί τι.
καὶ νῦν περὶ ὧν σὺ λέγεις ὀλίγου σοι πάντες
συμφήσουσι ταῦτα Ἀθηναῖοι καὶ ξένοι· ἐὰν
βούλῃ κατ' ἐμοῦ μάρτυρας παρασχέσθαι ὡς
οὐκ ἀληθῆ λέγω, μαρτυρήσουσί σοι, ἐὰν μὲν
βούλῃ, Νικίας ὁ Νικηράτου καὶ οἱ ἀδελφοὶ μετ'
αὐτοῦ, ὧν οἱ τρίποδες οἱ ἐφεξῆς ἑστῶτές εἰσιν ἐν
τῷ Διονυσίῳ, ἐὰν δὲ βούλῃ, Ἀριστοκράτης ὁ
B Σκελλίου, οὗ αὖ ἔστιν ἐν Πυθίου τοῦτο τὸ κα-
λὸν ἀνάθημα, ἐὰν δὲ βούλῃ, ἡ Περικλέους ὅλη

οἰκία, ἢ ἄλλη συγγένεια, ἥντινα ἂν βούλῃ τῶν ἐνθένδε ἐκλέξασθαι. ἀλλ' ἐγώ σοι εἷς ὢν οὐχ ὁμολογῶ· οὐ γάρ με σὺ ἀναγκάζεις, ἀλλὰ ψευδομάρτυρας κατ' ἐμοῦ πολλοὺς παρασχόμενος ἐπιχειρεῖς ἐκβάλλειν με ἐκ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ ἀληθοῦς. ἐγὼ δὲ ἂν μὴ σὲ αὐτὸν ἕνα ὄντα μάρτυρα παράσχωμαι ὁμολογοῦντα περὶ ὧν λέγω, οὐδὲν οἶμαι ἄξιον λόγου μοι πεπεράνθαι περὶ ὧν ἂν ἡμῖν ὁ λόγος ᾖ· οἶμαι δὲ οὐδὲ σοί, ἐὰν μὴ C ἐγώ σοι μαρτυρῶ εἷς ὢν μόνος, τοὺς δ' ἄλλους πάντας τούτους χαίρειν ἐᾷς. ἔστι μὲν οὖν οὗτός τις τρόπος ἐλέγχου, ὡς σύ τε οἴει καὶ ἄλλοι πολλοί· ἔστι δὲ καὶ ἄλλος, ὃν ἐγὼ αὖ οἶμαι. παραβαλόντες οὖν παρ' ἀλλήλους σκεψώμεθα εἴ τι διοίσουσιν ἀλλήλων. καὶ γὰρ τυγχάνει περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν οὐ πάνυ σμικρὰ ὄντα, ἀλλὰ σχεδόν τι ταῦτα, περὶ ὧν εἰδέναι τε κάλλιστον, μὴ εἰδέναι τε αἴσχιστον· τὸ γὰρ κεφάλαιον αὐτῶν ἐστιν ἢ γιγνώσκειν ἢ ἀγνοεῖν ὅστις τε εὐδαίμων ἐστὶ καὶ ὅστις μή. αὐτίκα πρῶτον, περὶ D οὗ νῦν ὁ λόγος ἐστί, σὺ ἡγεῖ οἷόν τε εἶναι μακάριον ἄνδρα ἀδικοῦντά τε καὶ ἄδικον ὄντα, εἴπερ Ἀρχέλαον ἄδικον μὲν ἡγεῖ εἶναι, εὐδαίμονα δέ. ἄλλο τι ὡς οὕτω σου νομίζοντος διανοώμεθα; ΠΩΛ. Πάνυ γε.

CAP. XXVIII. ΣΩ. Ἐγὼ δέ φημι ἀδύνατον. ἓν μὲν τουτὶ ἀμφισβητοῦμεν. εἶεν· ἀδικῶν δὲ δὴ εὐδαίμων ἔσται ἆρ', ἂν τυγχάνῃ δίκης τε καὶ τιμωρίας; ΠΩΛ. Ἥκιστά γε, ἐπεὶ οὕτω γ' ἂν ἀθλιώτατος εἴη. ΣΩ. Ἀλλ' ἐὰν ἄρα μὴ τυγ- E

χάνῃ δίκης ὁ ἀδικῶν, κατὰ τὸν σὸν λόγον εὐδαί-
μων ἔσται. ΠΩΛ. Φημί. ΣΩ. Κατὰ δέ γε
τὴν ἐμὴν δόξαν, ὦ Πῶλε, ὁ ἀδικῶν τε καὶ ὁ
ἄδικος πάντως μὲν ἄθλιος, ἀθλιώτερος μέντοι,
ἐὰν μὴ διδῷ δίκην μηδὲ τυγχάνῃ τιμωρίας ἀδι-
κῶν, ἧττον δὲ ἄθλιος, ἐὰν διδῷ δίκην καὶ τυγ-
473 χάνῃ δίκης ὑπὸ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων. ΠΩΛ.
Ἄτοπά γε, ὦ Σώκρατες, ἐπιχειρεῖς λέγειν. ΣΩ.
Πειράσομαι δέ γε καὶ σὲ ποιῆσαι, ὦ ἑταῖρε, ταὐ-
τὰ ἐμοὶ λέγειν· φίλον γάρ σε ἡγοῦμαι. νῦν
μὲν οὖν ἃ διαφερόμεθα ταῦτ' ἐστί· σκόπει δὲ
καὶ σύ. εἶπον ἐγώ που ἐν τοῖς ἔμπροσθεν τὸ
ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον εἶναι. ΠΩΛ.
Πάνυ γε. ΣΩ. Σὺ δὲ τὸ ἀδικεῖσθαι. ΠΩΛ.
Ναί. ΣΩ. Καὶ τοὺς ἀδικοῦντας ἀθλίους ἔφην
εἶναι ἐγώ, καὶ ἐξηλέγχθην ὑπὸ σοῦ. ΠΩΛ.
B Ναὶ μὰ Δία. ΣΩ. Ὡς σύ γε οἴει, ὦ Πῶλε.
ΠΩΛ. Ἀληθῆ γε οἰόμενος ἴσως. ΣΩ. Σὺ δέ
γε εὐδαίμονας αὖ τοὺς ἀδικοῦντας, ἐὰν μὴ διδῶσι
δίκην. ΠΩΛ. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Ἐγὼ δὲ
αὐτοὺς ἀθλιωτάτους φημί, τοὺς δὲ διδόντας δίκην
ἧττον. βούλει καὶ τοῦτο ἐλέγχειν; ΠΩΛ.
Ἀλλ' ἔτι τοῦτ' ἐκείνου χαλεπώτερόν ἐστιν, ὦ
Σώκρατες, ἐξελέγξαι. ΣΩ. Οὐ δῆτα, ὦ Πῶλε,
ἀλλ' ἀδύνατον· τὸ γὰρ ἀληθὲς οὐδέποτε ἐλέγ-
χεται. ΠΩΛ. Πῶς λέγεις; ἐὰν ἀδικῶν ἄνθρω-
C πος ληφθῇ τυραννίδι ἐπιβουλεύων, καὶ ληφθεὶς
στρεβλῶται καὶ ἐκτέμνηται καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
ἐκκάηται, καὶ ἄλλας πολλὰς καὶ μεγάλας καὶ
παντοδαπὰς λώβας αὐτός τε λωβηθεὶς καὶ τοὺς

αὐτοῦ ἐπιδὼν παῖδάς τὲ καὶ γυναῖκα τὸ ἔσχατον ἀνασταυρωθῇ ἢ καταπιττωθῇ, οὗτος εὐδαιμονέστερος ἔσται ἢ ἐὰν διαφυγὼν τύραννος καταστῇ καὶ ἄρχων ἐν τῇ πόλει διαβιῷ ποιῶν ὅ τι ἂν βούληται, ζηλωτὸς ὢν καὶ εὐδαιμονιζόμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἄλλων ξένων; ταῦτα λέ- I
γεις ἀδύνατον εἶναι ἐξελέγχειν;

Cap. XXIX. ΣΩ. Μορμολύττει αὖ, ὦ γενναῖε Πῶλε, καὶ οὐκ ἐλέγχεις· ἄρτι δὲ ἐμαρτύρου. ὅμως δὲ ὑπόμνησόν με σμικρόν· ἐὰν ἀδίκως ἐπιβουλεύων τυραννίδι, εἶπες; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Εὐδαιμονέστερος μὲν τοίνυν οὐδέποτε ἔσται οὐδέτερος αὐτῶν, οὔτε ὁ κατειργασμένος τὴν τυραννίδα ἀδίκως οὔτε ὁ δίκην διδούς· δυοῖν γὰρ ἀθλίοιν εὐδαιμονέστερος μὲν οὐκ ἂν εἴη· ἀθλιώτερος μέντοι ὁ διαφυγὼν καὶ τυραννεύσας. Τί E
τοῦτο, ὦ Πῶλε; γελᾷς; ἄλλο αὖ τοῦτο εἶδος ἐλέγχου ἐστίν, ἐπειδάν τίς τι εἴπῃ, καταγελᾶν, ἐλέγχειν δὲ μή; ΠΩΛ. Οὐκ οἴει ἐξεληλέγχθαι, ὦ Σώκρατες, ὅταν τοιαῦτα λέγῃς ἃ οὐδεὶς ἂν φήσειεν ἀνθρώπων; ἐπεὶ ἐροῦ τινα τουτωνί. ΣΩ. Ὦ Πῶλε, οὐκ εἰμὶ τῶν πολιτικῶν, καὶ πέρυσι βουλεύειν λαχών, ἐπειδὴ ἡ φυλὴ ἐπρυτάνευε καὶ ἔδει με ἐπιψηφίζειν, γέλωτα παρεῖχον καὶ οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψηφίζειν. μὴ οὖν μηδὲ νῦν 474
με κέλευε ἐπιψηφίζειν τοὺς παρόντας, ἀλλ' εἰ μὴ ἔχεις τούτων βελτίω ἔλεγχον, ὅπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ἐμοὶ ἐν τῷ μέρει παράδος, καὶ πείρασαι τοῦ ἐλέγχου οἷον ἐγὼ οἶμαι δεῖν εἶναι. ἐγὼ γὰρ ὧν ἂν λέγω ἕνα μὲν παρασχέσθαι μάρτυρα ἐπί

σταμαι, αὐτὸν πρὸς ὃν ἄν μοι ὁ λόγος ᾖ, τοὺς δὲ πολλοὺς ἐῶ χαίρειν, καὶ ἕνα ἐπιψηφίζειν ἐπί-
B σταμαι, τοῖς δὲ πολλοῖς οὐδὲ διαλέγομαι. ὅρα οὖν, εἰ ἐθελήσεις ἐν τῷ μέρει διδόναι ἔλεγχον ἀποκρινόμενος τὰ ἐρωτώμενα. ἐγὼ γὰρ δὴ οἶμαι καὶ ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον ἡγεῖσθαι καὶ τὸ μὴ διδόναι δίκην τοῦ διδόναι. ΠΩΛ. Ἐγὼ δέ γε οὔτ' ἐμὲ οὔτ' ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα. ἐπεὶ σὺ δέξαι' ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν; ΣΩ. Καὶ σύ γ' ἂν καὶ οἱ ἄλλοι πάντες. ΠΩΛ. Πολλοῦ γε δεῖ, ἀλλ' οὔτ' ἐγὼ οὔτε σὺ οὔτ' ἄλλος οὐδείς.
C ΣΩ. Οὐκοῦν ἀποκρινεῖ; ΠΩΛ. Πάνυ μὲν οὖν· καὶ γὰρ ἐπιθυμῶ εἰδέναι ὅ τι ποτ' ἐρεῖς. ΣΩ. Λέγε δή μοι, ἵν' εἰδῇς, ὥσπερ ἂν εἰ ἐξ ἀρχῆς σε ἠρώτων· πότερον δοκεῖ σοι, ὦ Πῶλε, κάκιον εἶναι τὸ ἀδικεῖν ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι; ΠΩΛ. Τὸ ἀδικεῖσθαι ἔμοιγε. ΣΩ. Τί δὲ δὴ αἴσχιον; πότερον τὸ ἀδικεῖν ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι; Ἀποκρίνου. ΠΩΛ. Τὸ ἀδικεῖν.

CAP. XXX. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ κάκιον, εἴπερ αἴσχιον. ΠΩΛ. Ἥκιστά γε. ΣΩ. Μανθάνω·
D οὐ ταὐτὸν ἡγεῖ σύ, ὡς ἔοικας, καλόν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν καὶ αἰσχρόν. ΠΩΛ. Οὐ δῆτα ΣΩ. Τί δὲ τόδε; τὰ καλὰ πάντα, οἷον καὶ σώματα καὶ χρώματα καὶ σχήματα καὶ φωνὰς καὶ ἐπιτηδεύματα, εἰς οὐδὲν ἀποβλέπων καλεῖς ἑκάστοτε καλά; οἷον πρῶτον τὰ σώματα τὰ καλὰ οὐχὶ ἤτοι κατὰ τὴν χρείαν λέγεις καλὰ εἶναι, πρὸς ὃ ἂν ἕκαστον χρήσιμον ᾖ, πρὸς τοῦτο, ἢ

κατὰ ἡδονήν τινα, ἐὰν ἐν τῷ θεωρεῖσθαι χαίρειν
ποιῇ τοὺς θεωροῦντας; ἔχεις τι ἐκτὸς τούτων
λέγειν περὶ σώματος κάλλους; ΠΩΛ. Οὐκ E
ἔχω. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τἄλλα πάντα οὕτω καὶ
σχήματα καὶ χρώματα ἢ διὰ ἡδονήν τινα, ἢ διὰ
ὠφέλειαν, ἢ δι' ἀμφότερα καλὰ προσαγορεύεις;
ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐ καὶ τὰς φωνὰς καὶ
τὰ κατὰ τὴν μουσικὴν πάντα ὡσαύτως; ΠΩΛ.
Ναί. ΣΩ. Καὶ μὴν τά γε κατὰ τοὺς νόμους
καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δήπου ἐκτὸς τούτων
ἐστὶ τὰ καλά, τοῦ ἢ ὠφέλιμα εἶναι, ἢ ἡδέα, ἢ
ἀμφότερα. ΠΩΛ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. ΣΩ. 475
Οὐκοῦν καὶ τὸ τῶν μαθημάτων κάλλος ὡσαύτως;
ΠΩΛ. Πάνυ γε· καὶ καλῶς γε νῦν ὁρίζει, ὦ
Σώκρατες, ἡδονῇ τε καὶ ἀγαθῷ ὁριζόμενος τὸ
καλόν. ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ αἰσχρὸν τῷ ἐναντίῳ,
λύπῃ τε καὶ κακῷ; ΠΩΛ. Ἀνάγκη. ΣΩ.
Ὅταν ἄρα δυοῖν καλοῖν θάτερον κάλλιον ᾖ, ἢ
τῷ ἑτέρῳ τούτοιν ἢ ἀμφοτέροις ὑπερβάλλον κάλ-
λιόν ἐστιν, ἤτοι ἡδονῇ ἢ ὠφελείᾳ ἢ ἀμφοτέροις.
ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Καὶ ὅταν δὲ δὴ δυοῖν
αἰσχροῖν τὸ ἕτερον αἴσχιον ᾖ, ἤτοι λύπῃ ἢ κα- B
κῷ ὑπερβάλλον αἴσχιον ἔσται. ἢ οὐκ ἀνάγκη;
ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Φέρε δή, πῶς ἐλέγετο νῦν δὴ
περὶ τοῦ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι; οὐκ ἔλεγες τὸ
μὲν ἀδικεῖσθαι κάκιον εἶναι, τὸ δὲ ἀδικεῖν αἴ-
σχιον; ΠΩΛ. Ἔλεγον. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ
αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, ἤτοι λυπηρό-
τερόν ἐστι καὶ λύπῃ ὑπερβάλλον αἴσχιον ἂν εἴη,
ἢ κακῷ, ἢ ἀμφοτέροις; οὐ καὶ τοῦτο ἀνάγκη;
ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

C Cap. XXXI. ΣΩ. Πρῶτον μὲν δὴ σκεψώμεθα· ἆρα λύπῃ ὑπερβάλλει τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, καὶ ἀλγοῦσι μᾶλλον οἱ ἀδικοῦντες ἢ οἱ ἀδικούμενοι; ΠΩΛ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, τοῦτό γε. ΣΩ. Οὐκ ἄρα λύπῃ γε ὑπερέχει. ΠΩΛ. Οὐ δῆτα. ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ λύπῃ, ἀμφοτέροις μὲν οὐκ ἂν ἔτι ὑπερβάλλοι. ΠΩΛ. Οὐ φαίνεται. ΣΩ. Οὐκοῦν τῷ ἑτέρῳ λείπεται. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Τῷ κακῷ. ΠΩΛ. Ἔοικεν. ΣΩ. Οὐκοῦν κακῷ ὑπερβάλλον τὸ ἀδικεῖν κά-
D κιον ἂν εἴη τοῦ ἀδικεῖσθαι. ΠΩΛ. Δῆλον δὴ ὅτι. ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ὑπὸ μὲν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ ὑπὸ σοῦ ὡμολογεῖτο ἡμῖν ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ αἴσχιον εἶναι τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Νῦν δέ γε κάκιον ἐφάνη. ΠΩΛ. Ἔοικε. ΣΩ. Δέξαιο ἂν οὖν σὺ μᾶλλον τὸ κάκιον καὶ τὸ αἴσχιον ἀντὶ τοῦ ἧττον; Μὴ ὄκνει ἀποκρίνασθαι, ὦ Πῶλε — οὐδὲν γὰρ βλαβήσει —, ἀλλὰ γενναίως τῷ λόγῳ,
E ὥσπερ ἰατρῷ, παρέχων ἀποκρίνου, καὶ ἢ φάθι ἢ μὴ ἃ ἐρωτῶ. ΠΩΛ. Ἀλλ' οὐκ ἂν δεξαίμην, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἄλλος δέ τις ἀνθρώπων; ΠΩΛ. Οὔ μοι δοκεῖ κατά γε τοῦτον τὸν λόγον. ΣΩ. Ἀληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι οὔτ' ἂν ἐγὼ οὔτ' ἂν σὺ οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς ἀνθρώπων δέξαιτ' ἂν μᾶλλον ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι· κάκιον γὰρ τυγχάνει ὄν. ΠΩΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν, ὦ Πῶλε, ὁ ἔλεγχος παρὰ τὸν ἔλεγχον παραβαλλόμενος ὅτι οὐδὲν ἔοικεν, ἀλλὰ σοὶ μὲν οἱ ἄλλοι πάντες ὁμολογοῦσι πλὴν ἐμοῦ, ἐμοὶ δὲ σὺ

κατὰ ἡδονήν τινα, ἐὰν ἐν τῷ θεωρεῖσθαι χαίρειν ποιῇ τοὺς θεωροῦντας; ἔχεις τι ἐκτὸς τούτων λέγειν περὶ σώματος κάλλους; ΠΩΛ. Οὐκ E
ἔχω. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τἆλλα πάντα οὕτω καὶ σχήματα καὶ χρώματα ἢ διὰ ἡδονήν τινα, ἢ διὰ ὠφέλειαν, ἢ δι' ἀμφότερα καλὰ προσαγορεύεις; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐ καὶ τὰς φωνὰς καὶ τὰ κατὰ τὴν μουσικὴν πάντα ὡσαύτως; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Καὶ μὴν τά γε κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δήπου ἐκτὸς τούτων ἐστὶ τὰ καλά, τοῦ ἢ ὠφέλιμα εἶναι, ἢ ἡδέα, ἢ ἀμφότερα. ΠΩΛ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. ΣΩ. 475
Οὐκοῦν καὶ τὸ τῶν μαθημάτων κάλλος ὡσαύτως; ΠΩΛ. Πάνυ γε· καὶ καλῶς γε νῦν ὁρίζει, ὦ Σώκρατες, ἡδονῇ τε καὶ ἀγαθῷ ὁριζόμενος τὸ καλόν. ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ αἰσχρὸν τῷ ἐναντίῳ, λύπῃ τε καὶ κακῷ; ΠΩΛ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Ὅταν ἄρα δυοῖν καλοῖν θάτερον κάλλιον ᾖ, ἢ τῷ ἑτέρῳ τούτοιν ἢ ἀμφοτέροις ὑπερβάλλον κάλλιόν ἐστιν, ἤτοι ἡδονῇ ἢ ὠφελείᾳ ἢ ἀμφοτέροις. ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Καὶ ὅταν δὲ δὴ δυοῖν αἰσχροῖν τὸ ἕτερον αἴσχιον ᾖ, ἤτοι λύπῃ ἢ κα- B
κῷ ὑπερβάλλον αἴσχιον ἔσται. ἢ οὐκ ἀνάγκη; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Φέρε δή, πῶς ἐλέγετο νῦν δὴ περὶ τοῦ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι; οὐκ ἔλεγες τὸ μὲν ἀδικεῖσθαι κάκιον εἶναι, τὸ δὲ ἀδικεῖν αἴσχιον; ΠΩΛ. Ἔλεγον. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, ἤτοι λυπηρότερόν ἐστι καὶ λύπῃ ὑπερβάλλον αἴσχιον ἂν εἴη, ἢ κακῷ, ἢ ἀμφοτέροις; οὐ καὶ τοῦτο ἀνάγκη; ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

C Cap. XXXI. ΣΩ. Πρῶτον μὲν δὴ σκεψώμεθα· ἆρα λύπῃ ὑπερβάλλει τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, καὶ ἀλγοῦσι μᾶλλον οἱ ἀδικοῦντες ἢ οἱ ἀδικούμενοι; ΠΩΛ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, τοῦτό γε. ΣΩ. Οὐκ ἄρα λύπῃ γε ὑπερέχει. ΠΩΛ. Οὐ δῆτα. ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ λύπῃ, ἀμφοτέροις μὲν οὐκ ἂν ἔτι ὑπερβάλλοι. ΠΩΛ. Οὐ φαίνεται. ΣΩ. Οὐκοῦν τῷ ἑτέρῳ λείπεται. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Τῷ κακῷ. ΠΩΛ. Ἔοικεν. ΣΩ. Οὐκοῦν κακῷ ὑπερβάλλον τὸ ἀδικεῖν κά-
D κιον ἂν εἴη τοῦ ἀδικεῖσθαι. ΠΩΛ. Δῆλον δὴ ὅτι. ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ὑπὸ μὲν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ ὑπὸ σοῦ ὡμολογεῖτο ἡμῖν ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ αἴσχιον εἶναι τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Νῦν δέ γε κάκιον ἐφάνη. ΠΩΛ. Ἔοικε. ΣΩ. Δέξαιο ἂν οὖν σὺ μᾶλλον τὸ κάκιον καὶ τὸ αἴσχιον ἀντὶ τοῦ ἧττον; Μὴ ὄκνει ἀποκρίνασθαι, ὦ Πῶλε — οὐδὲν γὰρ βλαβήσει —, ἀλλὰ γενναίως τῷ λόγῳ,
E ὥσπερ ἰατρῷ, παρέχων ἀποκρίνου, καὶ ἢ φάθι ἢ μὴ ἃ ἐρωτῶ. ΠΩΛ. Ἀλλ' οὐκ ἂν δεξαίμην, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἄλλος δέ τις ἀνθρώπων; ΠΩΛ. Οὔ μοι δοκεῖ κατά γε τοῦτον τὸν λόγον. ΣΩ. Ἀληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι οὔτ' ἂν ἐγὼ οὔτ' ἂν σὺ οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς ἀνθρώπων δέξαιτ' ἂν μᾶλλον ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι· κάκιον γὰρ τυγχάνει ὄν. ΠΩΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν, ὦ Πῶλε, ὁ ἔλεγχος παρὰ τὸν ἔλεγχον παραβαλλόμενος ὅτι οὐδὲν ἔοικεν, ἀλλὰ σοὶ μὲν οἱ ἄλλοι πάντες ὁμολογοῦσι πλὴν ἐμοῦ, ἐμοὶ δὲ σὺ

ἐξαρκεῖς εἷς ὢν μόνος καὶ ὁμολογῶν καὶ μαρτυ- 476
ρῶν, καὶ ἐγὼ σὲ μόνον ἐπιψηφίζων τοὺς ἄλλους
ἐῶ χαίρειν. Καὶ τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτως ἐχέτω·
μετὰ τοῦτο δὲ περὶ οὗ τὸ δεύτερον ἠμφεσβητήσα-
μεν, σκεψώμεθα, τὸ ἀδικοῦντα διδόναι δίκην ἆρα
μέγιστον τῶν κακῶν ἐστιν, ὡς σὺ ᾤου, ἢ μεῖζον τὸ
μὴ διδόναι, ὡς αὖ ἐγὼ ᾤμην. σκοπώμεθα δὲ τῇδε·
τὸ διδόναι δίκην καὶ τὸ κολάζεσθαι δικαίως ἀδι-
κοῦντα ἆρα τὸ αὐτὸ καλεῖς; ΠΩΛ. Ἔγωγε.
ΣΩ. Ἔχεις οὖν λέγειν, ὡς οὐχὶ τά γε δίκαια B
πάντα καλά ἐστι, καθ' ὅσον δίκαια; καὶ δια-
σκεψάμενος εἰπέ. ΠΩΛ. Ἀλλά μοι δοκεῖ, ὦ
Σώκρατες.

Cap. XXXII. ΣΩ. Σκόπει δὴ καὶ τόδε· ἆρα
εἴ τίς τι ποιεῖ, ἀνάγκη τι εἶναι καὶ πάσχον ὑπὸ
τούτου τοῦ ποιοῦντος; ΠΩΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.
ΣΩ. Ἆρα τοῦτο πάσχον ὃ τὸ ποιοῦν ποιεῖ, καὶ
τοιοῦτον οἷον ποιεῖ τὸ ποιοῦν; λέγω δὲ τὸ τοι-
όνδε· εἴ τις τύπτει, ἀνάγκη τι τύπτεσθαι;
ΠΩΛ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Καὶ εἰ σφόδρα τύπτει ἢ C
ταχὺ ὁ τύπτων, οὕτω καὶ τὸ τυπτόμενον τύπτε-
σθαι; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Τοιοῦτον ἄρα πά-
θος τῷ τυπτομένῳ ἐστὶν οἷον ἂν τὸ τύπτον ποιῇ;
ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ εἰ κάει τις,
ἀνάγκη τι κάεσθαι; ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ.
Καὶ εἰ σφόδρα γε κάει ἢ ἀλγεινῶς, οὕτω κάεσθαι
τὸ καόμενον ὡς ἂν τὸ κᾶον κάῃ; ΠΩΛ. Πάνυ
γε. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ εἰ τέμνει τις, ὁ αὐτὸς
λόγος; τέμνεται γάρ τι. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ.
Καὶ εἰ μέγα γε ἢ βαθὺ τὸ τμῆμα ἢ ἀλγεινόν,

D τοιοῦτον τμῆμα τέμνεται τὸ τεμνόμενον οἷον τὸ τέμνον τέμνει; ΠΩΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Συλλήβδην δὴ ὅρα, εἰ ὁμολογεῖς ὃ ἄρτι ἔλεγον περὶ πάντων· οἷον ἂν ποιῇ τὸ ποιοῦν, τοιοῦτον τὸ πάσχον πάσχειν. ΠΩΛ. Ἀλλ' ὁμολογῶ. ΣΩ. Τούτων δὴ ὁμολογουμένων, τὸ δίκην διδόναι πότερον πάσχειν τί ἐστιν ἢ ποιεῖν; ΠΩΛ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, πάσχειν. ΣΩ. Οὐκοῦν ὑπό τινος ποιοῦντος; ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ὑπό γε τοῦ
E κολάζοντος. ΣΩ. Ὁ δὲ ὀρθῶς κολάζων δικαίως κολάζει; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Δίκαια ποιῶν, ἢ οὔ; ΠΩΛ. Δίκαια. ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ κολαζόμενος δίκην διδοὺς δίκαια πάσχει; ΠΩΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Τὰ δὲ δίκαιά που καλὰ ὡμολόγηται; ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Τούτων ἄρα ὁ μὲν ποιεῖ καλά, ὁ δὲ πάσχει, ὁ κολαζόμενος. ΠΩΛ. Ναί.

Cap. XXXIII. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ καλά,
477 ἀγαθά; ἢ γὰρ ἡδέα ἢ ὠφέλιμα. ΠΩΛ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Ἀγαθὰ ἄρα πάσχει ὁ δίκην διδούς; ΠΩΛ. Ἔοικεν. ΣΩ. Ὠφελεῖται ἄρα; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Ἆρα ἥνπερ ἐγὼ ὑπολαμβάνω τὴν ὠφέλειαν; βελτίων τὴν ψυχὴν γίγνεται, εἴπερ δικαίως κολάζεται; ΠΩΛ. Εἰκός γε. ΣΩ Κακίας ἄρα ψυχῆς ἀπαλλάττεται ὁ δίκην διδούς, ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν τοῦ μεγίστου
B ἀπαλλάττεται κακοῦ; Ὧδε δὲ σκόπει. ἐν χρημάτων κατασκευῇ ἀνθρώπου κακίαν ἄλλην τινὰ ἐνορᾷς ἢ πενίαν; ΠΩΛ. Οὐκ, ἀλλὰ πενίαν. ΣΩ. Τί δ' ἐν σώματος κατασκευῇ; κακίαν ἂν

φήσαις ἀσθένειαν εἶναι καὶ νόσον καὶ αἶσχος και τὰ τοιαῦτα; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐν ψυχῇ πονηρίαν ἡγεῖ τινα εἶναι; ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Ταύτην οὖν οὐκ ἀδικίαν καλεῖς καὶ ἀμαθίαν καὶ δειλίαν καὶ τὰ τοιαῦτα; ΠΩΛ. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Οὐκοῦν χρημάτων καὶ σώματος καὶ ψυχῆς, τριῶν ὄντων, τριττὰς C εἴρηκας πονηρίας, πενίαν, νόσον, ἀδικίαν; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Τίς οὖν τούτων τῶν πονηριῶν αἰσχίστη; οὐχ ἡ ἀδικία καὶ συλλήβδην ἡ τῆς ψυχῆς πονηρία; ΠΩΛ. Πολύ γε. ΣΩ. Εἰ δὴ αἰσχίστη, καὶ κακίστη; ΠΩΛ. Πῶς, ὦ Σώκρατες, λέγεις; ΣΩ. Ὡδί· ἀεὶ τὸ αἴσχιστον, ἤτοι λύπην μεγίστην παρέχον ἢ βλάβην ἢ ἀμφότερα, αἴσχιστόν ἐστιν ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἐν τῷ ἔμπροσθεν. ΠΩΛ. Μάλιστα. ΣΩ. Αἴσχιστον δὲ ἀδικία καὶ σύμπασα ψυχῆς πονηρία νῦν δὴ ὡμολόγηται ἡμῖν; ΠΩΛ. Ὡμολόγηται D γάρ. ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ ἀνιαρότατόν ἐστιν καὶ ἀνίᾳ ὑπερβάλλον αἴσχιστον τούτων ἐστίν, ἢ βλάβῃ, ἢ ἀμφότερα; ΠΩΛ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἀλγεινότερόν ἐστι τοῦ πένεσθαι καὶ κάμνειν τὸ ἄδικον εἶναι καὶ ἀκόλαστον καὶ δειλὸν καὶ ἀμαθῆ; ΠΩΛ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἀπὸ τούτων γε. ΣΩ. Ὑπερφυεῖ τινι ἄρα ὡς μεγάλῃ βλάβῃ καὶ κακῷ θαυμασίῳ ὑπερβάλλουσα τἆλλα ἡ τῆς ψυχῆς πονηρία αἴσχιστόν E ἐστι πάντων, ἐπειδὴ οὐκ ἀλγηδόνι γε, ὡς ὁ σὸς λόγος. ΠΩΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Ἀλλὰ μήν που τό γε μεγίστῃ βλάβῃ ὑπερβάλλον μέγιστον ἂν

κακὸν εἴη τῶν ὄντων. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Ἡ ἀδικία ἄρα καὶ ἡ ἀκολασία καὶ ἡ ἄλλη ψυχῆς πονηρία μέγιστον τῶν ὄντων κακόν ἐστι; ΠΩΛ. Φαίνεται.

CAP. XXXIV. ΣΩ. Τίς οὖν τέχνη πενίας ἀπαλλάττει; οὐ χρηματιστική; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Τίς δὲ νόσου; οὐκ ἰατρική; ΠΩΛ.
478 Ἀνάγκη. ΣΩ. Τίς δὲ πονηρίας καὶ ἀδικίας; Εἰ μὴ οὕτως εὐπορεῖς, ὧδε σκόπει· ποῖ ἄγομεν καὶ παρὰ τίνας τοὺς κάμνοντας τὰ σώματα; ΠΩΛ. Παρὰ τοὺς ἰατρούς, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ποῖ δὲ τοὺς ἀδικοῦντας καὶ τοὺς ἀκολασταίνοντας; ΠΩΛ. Παρὰ τοὺς δικαστὰς λέγεις; ΣΩ. Οὐκοῦν δίκην δώσοντας; ΠΩΛ. Φημί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ δικαιοσύνῃ τινὶ χρώμενοι κολάζουσιν οἱ ὀρθῶς κολάζοντες; ΠΩΛ. Δῆλον
B δή. ΣΩ. Χρηματιστικὴ μὲν ἄρα πενίας ἀπαλλάττει, ἰατρικὴ δὲ νόσου, δίκη δὲ ἀκολασίας καὶ ἀδικίας. ΠΩΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Τί οὖν τούτων κάλλιστόν ἐστιν [ὧν λέγεις]; ΠΩΛ. Τίνων λέγεις; ΣΩ. Χρηματιστικῆς, ἰατρικῆς, δίκης. ΠΩΛ. Πολὺ διαφέρει, ὦ Σώκρατες, ἡ δίκη. ΣΩ. Οὐκοῦν αὖ ἤτοι ἡδονὴν πλείστην ποιεῖ, ἢ ὠφέλειαν, ἢ ἀμφότερα, εἴπερ κάλλιστόν ἐστι; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν τὸ ἰατρεύεσθαι ἡδύ ἐστι, καὶ χαίρουσιν οἱ ἰατρευόμενοι, ΠΩΛ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. ΣΩ. Ἀλλ' ὠφέλι-
C μόν γε. ἢ γάρ; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Μεγάλου γὰρ κακοῦ ἀπαλλάττεται, ὥστε λυσιτελεῖ ὑπομεῖναι τὴν ἀλγηδόνα καὶ ὑγιεῖ εἶναι. ΠΩΛ

Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὕτως ἂν περὶ σῶμα εὐδαιμονέστατος ἄνθρωπος εἴη, ἰατρευόμενος, ἢ μηδὲ κάμνων ἀρχήν; ΠΩΛ. Δῆλον, ὅτι μηδὲ κάμνων. ΣΩ. Οὐ γὰρ τοῦτ' ἦν εὐδαιμονία, ὡς ἔοικε, κακοῦ ἀπαλλαγή, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν μηδὲ κτῆσις. ΠΩΛ. Ἔστι ταῦτα. ΣΩ. Τί δέ; ἀθλιώτερος πότερος δυοῖν ἐχόντοιν κακὸν εἴτ' ἐν D
σώματι εἴτ' ἐν ψυχῇ; ὁ ἰατρευόμενος καὶ ἀπαλλαττόμενος τοῦ κακοῦ, ἢ ὁ μὴ ἰατρευόμενος, ἔχων δέ; ΠΩΛ. Φαίνεταί μοι ὁ μὴ ἰατρευόμενος. ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ δίκην διδόναι μεγίστου κακοῦ ἀπαλλαγὴ ἦν, πονηρίας; ΠΩΛ. Ἦν γάρ. ΣΩ. Σωφρονίζει γάρ που καὶ δικαιοτέρους ποιεῖ καὶ ἰατρικὴ γίγνεται πονηρίας ἡ δίκη. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Εὐδαιμονέστατος μὲν ἄρα ὁ μὴ ἔχων E
κακίαν ἐν ψυχῇ, ἐπειδὴ τοῦτο μέγιστον τῶν κακῶν ἐφάνη. ΠΩΛ. Δῆλον δή. ΣΩ. Δεύτερος δήπου ὁ ἀπαλλαττόμενος. ΠΩΛ. Ἔοικεν. ΣΩ. Οὗτος δ' ἦν ὁ νουθετούμενός τε καὶ ἐπιπληττόμενος καὶ δίκην διδούς. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Κάκιστα ἄρα ζῇ ὁ ἔχων ἀδικίαν καὶ μὴ ἀπαλλαττόμενος. ΠΩΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Οὐκοῦν οὗτος τυγχάνει ὤν, ὃς ἂν τὰ μέγιστα ἀδικῶν καὶ χρώμενος μεγίστῃ ἀδικίᾳ διαπράξηται ὥστε 479
μήτε νουθετεῖσθαι μήτε κολάζεσθαι μήτε δίκην διδόναι, ὥσπερ σὺ φῂς Ἀρχέλαον παρεσκευάσθαι καὶ τοὺς ἄλλους τυράννους καὶ ῥήτορας καὶ δυνάστας; ΠΩΛ. Ἔοικε.

CAP. XXXV. *ΣΩ. Σχεδὸν γάρ που οὗτοι, ὦ ἄριστε, τὸ αὐτὸ διαπεπραγμένοι εἰσί, ὥσπερ ἂν*

εἴ τις τοῖς μεγίστοις νοσήμασι συνισχόμενος διαπράξαιτο μὴ διδόναι δίκην τῶν περὶ τὸ σῶμα ἁμαρτημάτων τοῖς ἰατροῖς μηδὲ ἰατρεύεσθαι, φο-
B βούμενος, ὡσπερανεὶ παῖς, τὸ κάεσθαι καὶ τὸ τέμνεσθαι, ὅτι ἀλγεινόν. ἢ οὐ δοκεῖ καὶ σοὶ οὕτως; ΠΩΛ. Ἔμοιγε. ΣΩ. Ἀγνοῶν γε, ὡς ἔοικεν, οἷόν ἐστιν ἡ ὑγίεια καὶ ἀρετὴ σώματος. κινδυνεύουσι γὰρ ἐκ τῶν νῦν ἡμῖν ὡμολογημένων τοιοῦτόν τι ποιεῖν καὶ οἱ τὴν δίκην φεύγοντες, ὦ Πῶλε, τὸ ἀλγεινὸν αὐτοῦ καθορᾶν, πρὸς δὲ τὸ ὠφέλιμον τυφλῶς ἔχειν καὶ ἀγνοεῖν ὅσῳ ἀθλιώτερόν ἐστι μὴ ὑγιοῦς σώματος μὴ ὑγιεῖ ψυχῇ
C συνοικεῖν, ἀλλὰ σαθρᾷ καὶ ἀδίκῳ καὶ ἀνοσίῳ. ὅθεν καὶ πᾶν ποιοῦσιν, ὥστε δίκην μὴ διδόναι μηδ' ἀπαλλάττεσθαι τοῦ μεγίστου κακοῦ, καὶ χρήματα παρασκευαζόμενοι καὶ φίλους καὶ ὅπως ἂν ὦσιν ὡς πιθανώτατοι λέγειν. εἰ δὲ ἡμεῖς ἀληθῆ ὡμολογήκαμεν, ὦ Πῶλε, ἆρ' αἰσθάνει τὰ συμβαίνοντα ἐκ τοῦ λόγου; ἢ βούλει συλλογισώμεθα αὐτά; ΠΩΛ. Εἰ μὴ σοί γε ἄλλως δοκεῖ. ΣΩ. Ἆρ' οὖν συμβαίνει μέγιστον κακὸν ἡ ἀδικία καὶ τὸ ἀδικεῖν; ΠΩΛ. Φαίνεταί
D γε. ΣΩ. Καὶ μὴν ἀπαλλαγή γε ἐφάνη τούτου τοῦ κακοῦ τὸ δίκην διδόναι; ΠΩΛ. Κινδυνεύει. ΣΩ. Τὸ δέ γε μὴ διδόναι ἐμμονὴ τοῦ κακοῦ; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Δεύτερον ἄρα ἐστὶ τῶν κακῶν μεγέθει τὸ ἀδικεῖν· τὸ δὲ ἀδικοῦντα μὴ διδόναι δίκην πάντων μέγιστόν τε καὶ πρῶτον κακῶν πέφυκεν. ΠΩΛ. Ἔοικεν. ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ περὶ τούτου, ὦ φίλε, ἠμφεσβητήσαμεν, σὺ

μὲν τὸν Ἀρχέλαον εὐδαιμονίζων τὸν τὰ μέγιστα
ἀδικοῦντα δίκην οὐδεμίαν διδόντα, ἐγὼ δὲ τοὐ- E
ναντίον οἰόμενος, εἴτ' Ἀρχέλαος εἴτ' ἄλλος ἀν-
θρώπων ὁστισοῦν μὴ δίδωσι δίκην ἀδικῶν, τούτῳ
προσήκειν ἀθλίῳ εἶναι διαφερόντως τῶν ἄλλων
ἀνθρώπων, καὶ ἀεὶ τὸν ἀδικοῦντα τοῦ ἀδικουμέ-
νου ἀθλιώτερον εἶναι καὶ τὸν μὴ διδόντα δίκην
τοῦ διδόντος; οὐ ταῦτ' ἦν τὰ ὑπ' ἐμοῦ λεγόμε-
να; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν ἀποδέδεικται,
ὅτι ἀληθῆ ἐλέγετο; ΠΩΛ. Φαίνεται.

CAP. XXXVI. ΣΩ. Εἶεν. εἰ οὖν δὴ ταῦ- 480
τα ἀληθῆ, ὦ Πῶλε, τίς ἡ μεγάλη χρεία ἐστὶ τῆς
ῥητορικῆς; δεῖ μὲν γὰρ δὴ ἐκ τῶν νῦν ὡμολογη-
μένων αὐτὸν ἑαυτὸν μάλιστα φυλάττειν, ὅπως
μὴ ἀδικήσῃ, ὡς ἱκανὸν κακὸν ἕξοντα. οὐ γάρ;
ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἐὰν δέ γε ἀδικήσῃ ἢ
αὐτός, ἢ ἄλλος τις ὧν ἂν κήδηται, αὐτὸν ἑκόντα
ἰέναι ἐκεῖσε ὅπου ὡς τάχιστα δώσει δίκην, παρὰ
τὸν δικαστὴν ὥσπερ παρὰ τὸν ἰατρόν, σπεύδον-
τα ὅπως μὴ ἐγχρονισθὲν τὸ νόσημα τῆς ἀδικίας B
ὕπουλον τὴν ψυχὴν ποιήσῃ καὶ ἀνίατον· ἢ πῶς
λέγομεν, ὦ Πῶλε, εἴπερ τὰ πρότερον μένει ἡμῖν
ὁμολογήματα; οὐκ ἀνάγκη ταῦτα ἐκείνοις οὕτω
μὲν συμφωνεῖν, ἄλλως δὲ μή; ΠΩΛ. Τί γὰρ
δὴ φῶμεν, ὦ Σώκρατες; ΣΩ. Ἐπὶ μὲν ἄρα
τὸ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῆς ἀδικίας τῆς αὐτοῦ, ἢ
γονέων, ἢ ἑταίρων, ἢ παίδων, ἢ πατρίδος ἀδι-
κούσης οὐ χρήσιμος οὐδὲν ἡ ῥητορικὴ ἡμῖν, ὦ
Πῶλε, εἰ μὴ εἴ τις ὑπολάβοι ἐπὶ τοὐναντίον, C
κατηγορεῖν δεῖν μάλιστα μὲν ἑαυτοῦ, ἔπειτα δὲ

καὶ τῶν οἰκείων καὶ τῶν ἄλλων ὃς ἂν ἀεὶ τῶν
φίλων τυγχάνῃ ἀδικῶν, καὶ μὴ ἀποκρύπτεσθαι,
ἀλλ' εἰς τὸ φανερὸν ἄγειν τὸ ἀδίκημα, ἵνα δῷ
δίκην καὶ ὑγιὴς γένηται, ἀναγκάζειν τε καὶ αὑ-
τὸν καὶ τοὺς ἄλλους μὴ ἀποδειλιᾶν, ἀλλὰ παρέ-
χειν μύσαντα καὶ ἀνδρείως, ὥσπερ τέμνειν καὶ
κάειν ἰατρῷ, τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν διώκοντα, μὴ
D ὑπολογιζόμενον τὸ ἀλγεινόν· ἐὰν μέν γε πληγῶν
ἄξια ἠδικηκὼς ᾖ, τύπτειν παρέχοντα, ἐὰν δὲ δε-
σμοῦ, δεῖν, ἐὰν δὲ ζημίας, ἀποτίνοντα, ἐὰν δὲ φυ-
γῆς, φεύγοντα, ἐὰν δὲ θανάτου, ἀποθνήσκοντα,
αὐτὸν πρῶτον ὄντα κατήγορον καὶ αὑτοῦ καὶ τῶν
ἄλλων οἰκείων καὶ ἐπὶ τοῦτο χρώμενον τῇ ῥητορι-
κῇ, ὅπως ἂν καταδήλων τῶν ἀδικημάτων γιγνομέ-
νων ἀπαλλάττωνται τοῦ μεγίστου κακοῦ, ἀδικίας.
E φῶμεν οὕτως, ἢ μὴ φῶμεν, ὦ Πῶλε; ΠΩΛ. Ἄ-
τοπα μέν, ὦ Σώκρατες, ἔμοιγε δοκεῖ, τοῖς μέντοι
ἔμπροσθεν ἴσως σοι ὁμολογεῖται. ΣΩ. Οὐκοῦν
ἢ κἀκεῖνα λυτέον, ἢ τάδε ἀνάγκη συμβαίνειν;
ΠΩΛ. Ναί, τοῦτό γε οὕτως ἔχει. ΣΩ. Τοὐ-
ναντίον δέ γε αὖ μεταβαλόντα εἰ ἄρα δεῖ τινα
κακῶς ποιεῖν, εἴτ' ἐχθρὸν εἴτε ὁντινοῦν, ἐὰν μό-
νον μὴ αὐτὸς ἀδικῆται ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ,—τοῦτο
μὲν γὰρ εὐλαβητέον·—ἐὰν δὲ ἄλλον ἀδικῇ ὁ
481 ἐχθρός, παντὶ τρόπῳ παρασκευαστέον καὶ πράτ-
τοντα καὶ λέγοντα, ὅπως μὴ δῷ δίκην μηδὲ ἔλθῃ
παρὰ τὸν δικαστήν· ἐὰν δὲ ἔλθῃ, μηχανητέον
ὅπως ἂν διαφύγῃ καὶ μὴ δῷ δίκην ὁ ἐχθρός, ἀλλ'
ἐάν τε χρυσίον ἡρπακὼς ᾖ πολύ, μὴ ἀποδιδῷ
τοῦτο, ἀλλ' ἔχων ἀναλίσκηται καὶ εἰς ἑαυτὸν

*καὶ εἰς τοὺς ἑαυτοῦ ἀδίκως καὶ ἀθέως, ἐάν τε αὖ
θανάτου ἄξια ἠδικηκὼς ᾖ, ὅπως μὴ ἀποθανεῖται,
μάλιστα μὲν μηδέποτε, ἀλλ' ἀθάνατος ἔσται πο-* B
*νηρὸς ὤν, εἰ δὲ μή, ὅπως ὡς πλεῖστον χρόνον βιώ-
σεται τοιοῦτος ὤν. ἐπὶ τὰ τοιαῦτα ἔμοιγε δοκεῖ,
ὦ Πῶλε, ἡ ῥητορικὴ χρήσιμος εἶναι, ἐπεὶ τῷ γε
μὴ μέλλοντι ἀδικεῖν οὐ μεγάλη τίς μοι δοκεῖ ἡ
χρεία αὐτῆς εἶναι, εἰ δὴ καὶ ἔστι τις χρεία· ὡς ἔν
γε τοῖς πρόσθεν οὐδαμῇ ἐφάνη οὖσα.*

CAP. XXXVII. *ΚΑΛ. Εἰπέ μοι, ὦ Χαιρε-
φῶν, σπουδάζει ταῦτα Σωκράτης, ἢ παίζει;
ΧΑΙ. Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Καλλίκλεις, ὑπερφυῶς
σπουδάζειν· οὐδὲν μέντοι οἷον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν.* C
*ΚΑΛ. Νὴ τοὺς θεοὺς ἀλλ' ἐπιθυμῶ. Εἰπέ
μοι, ὦ Σώκρατες, πότερόν σε φῶμεν νυνὶ σπου-
δάζοντα, ἢ παίζοντα; εἰ μὲν γὰρ σπουδάζεις τε
καὶ τυγχάνει ταῦτα ἀληθῆ ὄντα, ἃ λέγεις, ἄλλο
τι ἢ ἡμῶν ὁ βίος. ἀνατετραμμένος ἂν εἴη τῶν ἀν-
θρώπων καὶ πάντα τὰ ἐναντία πράττομεν, ὡς
ἔοικεν, ἢ ἃ δεῖ; ΣΩ. Ὦ Καλλίκλεις, εἰ μή τι
ἦν τοῖς ἀνθρώποις πάθος, τοῖς μὲν ἄλλο τι, τοῖς
δὲ ἄλλο τι, τὸ αὐτό, ἀλλά τις ἡμῶν ἴδιόν τι ἔπα-* D
*σχε πάθος ἢ οἱ ἄλλοι, οὐκ ἂν ἦν ῥᾴδιον ἐνδεί-
ξασθαι τῷ ἑτέρῳ τὸ ἑαυτοῦ πάθημα. λέγω δ'
ἐννοήσας, ὅτι ἐγώ τε καὶ σὺ νῦν τυγχάνομεν ταὐ-
τόν τι πεπονθότες, ἐρῶντε δύο ὄντε δυεῖν ἑκάτε-
ρος, ἐγὼ μὲν Ἀλκιβιάδου τε τοῦ Κλεινίου καὶ
φιλοσοφίας, σὺ δὲ τοῦ τε Ἀθηναίων δήμου καὶ
τοῦ Πυριλάμπους. αἰσθάνομαι οὖν σου ἑκά-
στοτε, καίπερ ὄντος δεινοῦ, ὅτι ὁπόσ' ἂν φῇ σου*

τὰ παιδικὰ καὶ ὅπως ἂν φῇ ἔχειν, οὐ δυναμένου
E ἀντιλέγειν, ἀλλ' ἄνω καὶ κάτω μεταβαλλομένου·
ἔν τε τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐάν τι σοῦ λέγοντος ὁ δῆμος
ὁ Ἀθηναίων μὴ φῇ οὕτως ἔχειν, μεταβαλλόμενος
λέγεις ἃ ἐκεῖνος βούλεται, καὶ πρὸς τὸν Πυρι-
λάμπους νεανίαν τὸν καλὸν τοῦτον τοιαῦτα ἕτε
ρα πέπονθας. τοῖς γὰρ τῶν παιδικῶν βουλεύ-
μασί τε καὶ λόγοις οὐχ οἷός τ' εἶ ἐναντιοῦσθαι,
ὥστε, εἴ τίς σου λέγοντος ἑκάστοτε ἃ διὰ τούτους
λέγεις θαυμάζοι ὡς ἄτοπά ἐστιν, ἴσως εἴποις ἂν
482 αὐτῷ, εἰ βούλοιο τἀληθῆ λέγειν, ὅτι, εἰ μή τις
παύσει τὰ σὰ παιδικὰ τούτων τῶν λόγων, οὐδὲ
σὺ παύσει ποτὲ ταῦτα λέγων. νόμιζε τοίνυν καὶ
παρ' ἐμοῦ χρῆναι ἕτερα τοιαῦτα ἀκούειν, καὶ
μὴ θαύμαζε, ὅτι ἐγὼ ταῦτα λέγω, ἀλλὰ τὴν φι-
λοσοφίαν, τὰ ἐμὰ παιδικά, παῦσον ταῦτα λέγου-
σαν. λέγει γάρ, ὦ φίλε ἑταῖρε, ἀεὶ ἃ νῦν ἐμοῦ
ἀκούεις, καί μοί ἐστι τῶν ἑτέρων παιδικῶν πολὺ
ἧττον ἔμπληκτος· ὁ μὲν γὰρ Κλεινίειος οὗτος
ἄλλοτε ἄλλων ἐστὶ λόγων, ἡ δὲ φιλοσοφία ἀεὶ
B τῶν αὐτῶν. λέγει δὲ ἃ σὺ νῦν θαυμάζεις· πα-
ρῆσθα δὲ καὶ αὐτὸς λεγομένοις. ἢ οὖν ἐκείνην
ἐξέλεγξον, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, ὡς οὐ τὸ ἀδικεῖν
ἐστι καὶ ἀδικοῦντα δίκην μὴ διδόναι ἁπάντων
ἔσχατον κακῶν· ἢ εἰ τοῦτο ἐάσεις ἀνέλεγκτον,
μὰ τὸν κύνα, τὸν Αἰγυπτίων θεόν, οὔ σοι ὁμο-
λογήσει Καλλικλῆς, ὦ Καλλίκλεις, ἀλλὰ διαφω-
νήσει ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ. καίτοι ἔγωγε οἶμαι, ὦ
βέλτιστε, καὶ τὴν λύραν μοι κρεῖττον εἶναι ἀναρ-
C μοστεῖν τε καὶ διαφωνεῖν, καὶ χορὸν ᾧ χορηγοίην,

καὶ πλείστους ἀνθρώπους μὴ ὁμολογεῖν μοι ἀλλ'
ἐναντία λέγειν, μᾶλλον ἢ ἕνα ὄντα ἐμὲ ἐμαυτῷ
ἀσύμφωνον εἶναι καὶ ἐναντία λέγειν.

Cap. XXXVIII. *ΚΑΛ.* Ὦ Σώκρατες, δο-
κεῖς νεανιεύεσθαι ἐν τοῖς λόγοις ὡς ἀληθῶς δημη-
γόρος ὤν· καὶ νῦν ταῦτα δημηγορεῖς ταὐτὸν
παθόντος Πώλου πάθος, ὅπερ Γοργίου κατηγό-
ρει πρὸς σὲ παθεῖν. ἔφη γάρ που Γοργίαν ἐρω-
τώμενον ὑπὸ σοῦ, ἐὰν ἀφίκηται παρ' αὐτὸν μὴ
ἐπιστάμενος τὰ δίκαια ὁ τὴν ῥητορικὴν βουλό- D
μενος μαθεῖν, εἰ διδάξει αὐτὸν ὁ Γοργίας, αἰ-
σχυνθῆναι αὐτὸν καὶ φάναι διδάξειν διὰ τὸ ἔθος
τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἀγανακτοῖεν ἄν, εἴ τις μὴ
φαίη· διὰ δὴ ταύτην τὴν ὁμολογίαν ἀναγκασθῆ-
ναι ἐναντία αὐτὸν αὐτῷ εἰπεῖν, σὲ δὲ αὐτὸ τοῦτο
ἀγαπᾶν. καί σου κατεγέλα, ὥς γέ μοι δοκεῖν,
ὀρθῶς τότε. νῦν δὲ πάλιν αὐτὸς ταὐτὸν τοῦτο
ἔπαθε, καὶ ἔγωγε κατ' αὐτὸ τοῦτο οὐκ ἄγαμαι
Πῶλον, ὅτι σοι συνεχώρησε τὸ ἀδικεῖν αἴσχιον E
εἶναι τοῦ ἀδικεῖσθαι· ἐκ ταύτης γὰρ αὖ τῆς
ὁμολογίας αὐτὸς ὑπὸ σοῦ συμποδισθεὶς ἐν τοῖς
λόγοις ἐπεστομίσθη, αἰσχυνθεὶς ἃ ἐνόει εἰπεῖν.
σὺ γὰρ τῷ ὄντι, ὦ Σώκρατες, εἰς τοιαῦτα ἄγεις
φορτικὰ καὶ δημηγορικά, φάσκων τὴν ἀλήθειαν
διώκειν, ἃ φύσει μὲν οὐκ ἔστι καλά, νόμῳ δέ.
ὡς τὰ πολλὰ δὲ ταῦτα ἐναντία ἀλλήλοις ἐστίν,
ἥ τε φύσις καὶ ὁ νόμος. ἐὰν οὖν τις αἰσχύνηται
καὶ μὴ τολμᾷ λέγειν ἅπερ νοεῖ, ἀναγκάζεται 483
ἐναντία λέγειν. ὃ δὴ καὶ σὺ τοῦτο τὸ σοφὸν
κατανενοηκὼς κακουργεῖς ἐν τοῖς λόγοις, ἐὰν μέν

τις κατὰ νόμον λέγῃ, κατὰ φύσιν ὑπερωτῶν, ἐὰν δὲ τὰ τῆς φύσεως, τὰ τοῦ νόμου. ὥσπερ αὐτίκα ἐν τούτοις, τῷ ἀδικεῖν τε καὶ τῷ ἀδικεῖσθαι, Πώλου τὸ κατὰ νόμον αἴσχιον λέγοντος, σὺ τὸν νόμον ἐδιώκαθες κατὰ φύσιν. φύσει μὲν γὰρ πᾶν αἴσχιόν ἐστιν ὅπερ καὶ κάκιον, *οἷον* τὸ ἀδι-
B κεῖσθαι, νόμῳ δὲ τὸ ἀδικεῖν. οὐδὲ γὰρ ἀνδρὸς τοῦτό γ' ἐστὶ τὸ πάθημα, τὸ ἀδικεῖσθαι, ἀλλ' ἀνδραπόδου τινός, ᾧ κρεῖττόν ἐστι τεθνάναι ἢ ζῆν, ὅστις ἀδικούμενος καὶ προπηλακιζόμενος μὴ οἷόστε ἐστὶν αὐτὸς αὑτῷ βοηθεῖν μηδὲ ἄλλῳ οὗ ἂν κήδηται. ἀλλ', οἶμαι, οἱ τιθέμενοι τοὺς νόμους οἱ ἀσθενεῖς ἄνθρωποί εἰσι καὶ οἱ πολλοί. πρὸς αὑτοὺς οὖν καὶ τὸ αὑτοῖς συμφέρον τούς τε νόμους τίθενται καὶ τοὺς ἐπαίνους ἐπαινοῦσι καὶ
C τοὺς ψόγους ψέγουσιν·—ἐκφοβοῦντές τοὺς ἐῤῥωμενεστέρους τῶν ἀνθρώπων καὶ δυνατοὺς ὄντας πλέον ἔχειν, ἵνα μὴ αὐτῶν πλέον ἔχωσι, λέγουσιν, ὡς αἰσχρὸν καὶ ἄδικον τὸ πλεονεκτεῖν, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἀδικεῖν, τὸ πλέον τῶν ἄλλων ζητεῖν ἔχειν· ἀγαπῶσι γάρ, οἶμαι, αὐτοὶ ἂν τὸ ἴσον ἔχωσι φαυλότεροι ὄντες. CAP. XXXIX. διὰ ταῦτα δὴ νόμῳ μὲν τοῦτο ἄδικον καὶ αἰσχρὸν λέγεται, τὸ πλέον ζητεῖν ἔχειν τῶν πολλῶν, καὶ ἀδικεῖν αὐτὸ καλοῦσιν· ἡ δέ γε, οἶμαι, φύσις
D αὐτὴ ἀποφαίνει αὐτό, ὅτι δίκαιόν ἐστι τὸν ἀμείνω τοῦ χείρονος πλέον ἔχειν καὶ τὸν δυνατώτερον τοῦ ἀδυνατωτέρου. δηλοῖ δὲ ταῦτα πολλαχοῦ ὅτι οὕτως ἔχει, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ὅλαις ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς γέ

νεσιν, ὅτι οὕτω τὸ δίκαιον κέκριται, τὸν κρείττω
τοῦ ἥττονος ἄρχειν καὶ πλέον ἔχειν. ἐπεὶ ποίῳ
δικαίῳ χρώμενος Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστρά- E
τευσεν, ἢ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπὶ Σκύθας; ἢ ἄλλα
μυρία ἄν τις ἔχοι τοιαῦτα λέγειν. ἀλλ' οἶμαι,
οὗτοι κατὰ φύσιν [τὴν τοῦ δικαίου] ταῦτα πράτ-
τουσι, καὶ ναὶ μὰ Δία κατὰ νόμον γε τὸν τῆς
φύσεως, οὐ μέντοι ἴσως κατὰ τοῦτον, ὃν ἡμεῖς
τιθέμεθα· πλάττοντες τοὺς βελτίστους καὶ ἐῤῥω-
μενεστάτους ἡμῶν αὐτῶν· ἐκ νέων λαμβάνοντες,
ὥσπερ λέοντας κατεπᾴδοντές τε καὶ γοητεύοντες 484
καταδουλούμεθα, λέγοντες, ὡς τὸ ἴσον χρὴ ἔχειν
καὶ τοῦτό ἐστι τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον. ἐὰν
δέ γε, οἶμαι, φύσιν ἱκανὴν γένηται ἔχων ἀνήρ,
πάντα ταῦτα ἀποσεισάμενος καὶ διαῤῥήξας καὶ
διαφυγών, καταπατήσας τὰ ἡμέτερα γράμματα
καὶ μαγγανεύματα καὶ ἐπῳδὰς καὶ νόμους τοὺς
παρὰ φύσιν ἅπαντας, ἐπαναστὰς ἀνεφάνη δεσπό-
της ἡμέτερος ὁ δοῦλος, καὶ ἐνταῦθα ἐξέλαμψε τὸ B
τῆς φύσεως δίκαιον. δοκεῖ δέ μοι καὶ Πίνδαρος
ἅπερ ἐγὼ λέγω ἐνδείκνυσθαι ἐν τῷ ᾄσματι, ἐν ᾧ
λέγει, ὅτι Νόμος ὁ πάντων βασιλεὺς θνα-
τῶν τε καὶ ἀθανάτων· οὗτος δὲ δή, φησίν,
ἄγει δικαιῶν τὸ βιαιότατον ὑπερτάτᾳ
χερί· τεκμαίρομαι ἔργοισιν Ἡρακλέος,
ἐπεὶ ἀπριάτας — λέγει οὕτω πως· τὸ γὰρ
ᾆσμα οὐκ ἐπίσταμαι. λέγει δ', ὅτι οὔτε πριά-
μενος οὔτε δόντος τοῦ Γηρυόνου ἠλάσατο τὰς
βοῦς, ὡς τούτου ὄντος τοῦ δικαίου φύσει, καὶ C
βοῦς καὶ τἄλλα κτήματα εἶναι πάντα τοῦ βελ-

τίονός τε καὶ κρείττονος τὰ τῶν χειρόνων τε καὶ ἡττόνων. CAP. XL. τὸ μὲν οὖν ἀληθὲς οὕτως ἔχει, γνώσει δέ, ἂν ἐπὶ τὰ μείζω ἔλθῃς ἐάσας ἤδη φιλοσοφίαν. φιλοσοφία γάρ τοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, χαρίεν, ἄν τις αὐτοῦ μετρίως ἅψηται ἐν τῇ ἡλικίᾳ· ἐὰν δὲ περαιτέρω τοῦ δέοντος ἐνδιατρίψῃ, διαφθορὰ τῶν ἀνθρώπων. ἐὰν γὰρ καὶ πάνυ εὐφυὴς ᾖ καὶ πόῤῥω τῆς ἡλικίας φιλο-
D σοφῇ, ἀνάγκη πάντων ἄπειρον γεγονέναι ἐστίν, ὧν χρὴ ἔμπειρον εἶναι τὸν μέλλοντα καλὸν κἀγαθὸν καὶ εὐδόκιμον ἔσεσθαι ἄνδρα. καὶ γὰρ τῶν νόμων ἄπειροι γίγνονται τῶν κατὰ τὴν πόλιν, καὶ τῶν λόγων, οἷς δεῖ χρώμενον ὁμιλεῖν ἐν τοῖς συμβολαίοις τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, καὶ τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν τῶν ἀνθρωπείων, καὶ συλλήβδην τῶν ἠθῶν παντάπασιν ἄπειροι γίγνονται. ἐπειδὰν οὖν ἔλθωσιν εἴς τινα
E ἰδίαν ἢ πολιτικὴν πρᾶξιν, καταγέλαστοι γίγνονται, ὥσπερ γε, οἶμαι, οἱ πολιτικοί, ἐπειδὰν αὖ εἰς τὰς ὑμετέρας διατριβὰς ἔλθωσι καὶ τοὺς λόγους, καταγέλαστοί εἰσι. συμβαίνει γὰρ τὸ τοῦ Εὐριπίδου· λαμπρός τ' ἐστὶν ἕκαστος ἐν τούτῳ,

κἀπὶ τοῦτ' ἐπείγεται,
νέμων τὸ πλεῖστον ἡμέρας τούτῳ μέρος,
ἵν' αὐτὸς αὑτοῦ τυγχάνῃ βέλτιστος ὤν.

486 ὅπου δ' ἂν φαῦλος ᾖ, ἐντεῦθεν φεύγει καὶ λοιδορεῖ τοῦτο, τὸ δ' ἕτερον ἐπαινεῖ, εὐνοίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, ἡγούμενος οὕτως αὐτὸς ἑαυτὸν ἐπαινεῖν. ἀλλ', οἶμαι, τὸ ὀρθότατόν ἐστιν ἀμφοτέρων μετα-

σχεῖν. φιλοσοφίας μέν, ὅσον παιδείας χάριν, καλὸν μετέχειν, καὶ οὐκ αἰσχρὸν μειρακίῳ ὄντι φιλοσοφεῖν· ἐπειδὰν δὲ ἤδη πρεσβύτερος ὢν ἄνθρωπος ἔτι φιλοσοφῇ, καταγέλαστον, ὦ Σώκρατες, τὸ χρῆμα γίγνεται, καὶ ἔγωγε ὁμοιότατον πάσχω πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦντας ὥσπερ πρὸς τοὺς B
ψελλιζομένους καὶ παίζοντας. ὅταν μὲν γὰρ παιδίον ἴδω, ᾧ ἔτι προσήκει διαλέγεσθαι οὕτω, ψελλιζόμενον καὶ παῖζον, χαίρω τε καὶ χαρίεν μοι φαίνεται καὶ ἐλευθέριον καὶ πρέπον τῇ τοῦ παιδίου ἡλικίᾳ· ὅταν δὲ σαφῶς διαλεγομένου παιδαρίου ἀκούσω, πικρόν τί μοι δοκεῖ χρῆμα εἶναι καὶ ἀνιᾷ μου τὰ ὦτα καί μοι δοκεῖ δουλο- C
πρεπές τι εἶναι· ὅταν δὲ ἀνδρὸς ἀκούσῃ τις ψελλιζομένου ἢ παίζοντα ὁρᾷ, καταγέλαστον φαίνεται καὶ ἄνανδρον καὶ πληγῶν ἄξιον. ταὐτὸν οὖν ἔγωγε τοῦτο πάσχω καὶ πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦντας. παρὰ νέῳ μὲν γὰρ μειρακίῳ ὁρῶν φιλοσοφίαν ἄγαμαι, καὶ πρέπειν μοι δοκεῖ, καὶ ἡγοῦμαι ἐλεύθερόν τινα εἶναι τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, τὸν δὲ μὴ φιλοσοφοῦντα ἀνελεύθερον καὶ οὐδέποτε οὐδενὸς ἀξιώσοντα ἑαυτὸν οὔτε καλοῦ D
οὔτε γενναίου πράγματος· ὅταν δὲ δὴ πρεσβύτερον ἴδω ἔτι φιλοσοφοῦντα καὶ μὴ ἀπαλλαττόμενον, πληγῶν μοι δοκεῖ ἤδη δεῖσθαι, ὦ Σώκρατες, οὗτος ὁ ἀνήρ. ὃ γὰρ νῦν δὴ ἔλεγον, ὑπάρχει τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ, κἂν πάνυ εὐφυὴς ᾖ, ἀνάνδρῳ γενέσθαι φεύγοντι τὰ μέσα τῆς πόλεως καὶ τὰς ἀγοράς, ἐν αἷς ἔφη ὁ ποιητὴς τοὺς ἄνδρας ἀριπρεπεῖς γίγνεσθαι, καταδεδυκότι δὲ τὸν λοιπὸν

βίον βιῶναι μετὰ μειρακίων ἐν γωνίᾳ τριῶν ἢ
E τεττάρων ψιθυρίζοντα, ἐλεύθερον δὲ καὶ μέγα καὶ
ἱκανὸν μηδέποτε φθέγξασθαι. Cap. XLI. ἐγὼ
δέ, ὦ Σώκρατες, πρὸς σὲ ἐπιεικῶς ἔχω φιλικῶς.
κινδυνεύω οὖν πεπονθέναι νῦν ὅπερ ὁ Ζῆθος
πρὸς τὸν Ἀμφίονα ὁ Εὐριπίδου, οὗπερ ἐμνή-
σθην. καὶ γὰρ ἐμοὶ τοιαῦτ' ἄττα ἐπέρχεται
πρὸς σὲ λέγειν, οἷάπερ ἐκεῖνος πρὸς τὸν ἀδελφόν,
ὅτι ἀμελεῖς, ὦ Σώκρατες, ὧν δεῖ σε ἐπιμελεῖσθαι,
καὶ φύσιν ψυχῆς ὧδε γενναίαν μειρα-
486 κιώδει τινὶ διαπρέπεις μορφώματι, καὶ
οὔτ' ἂν δίκης βουλαῖσι προθεῖ' ἂν ὀρθῶς
λόγον, οὔτ' εἰκὸς ἂν καὶ πιθανὸν λάβοις,
οὔθ' ὑπὲρ ἄλλου νεανικὸν βούλευμα
βουλεύσαιο. καίτοι, ὦ φίλε Σώκρατες — καί
μοι μηδὲν ἀχθεσθῇς· εὐνοίᾳ γὰρ ἐρῶ τῇ σῇ —
οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ σοι εἶναι οὕτως ἔχειν, ὡς ἐγὼ
σὲ οἶμαι ἔχειν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς πόῤῥω ἀεὶ
φιλοσοφίας ἐλαύνοντας; νῦν γὰρ εἴ τις σοῦ λα-
βόμενος ἢ ἄλλου ὁτουοῦν τῶν τοιούτων εἰς τὸ
δεσμωτήριον ἀπαγάγοι, φάσκων ἀδικεῖν μηδὲν
B ἀδικοῦντα, οἶσθ' ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ὅ τι χρήσαιο
σαυτῷ, ἀλλ' ἰλιγγιῴης ἂν καὶ χασμῷο οὐκ ἔχων ὅ
τι εἴποις, καὶ εἰς τὸ δικαστήριον ἀναβάς, κατη-
γόρου τυχὼν πάνυ φαύλου καὶ μοχθηροῦ, ἀπο-
θάνοις ἄν, εἰ βούλοιτο θανάτου σοι τιμᾶσθαι.
καίτοι πῶς σοφὸν τοῦτό ἐστιν, ὦ Σώκρατες, εἴ τις
εὐφυᾶ λαβοῦσα τέχνη φῶτα ἔθηκε χεί-
ρονα, μήτε αὐτὸν αὑτῷ δυνάμενον βοηθεῖν μηδ'
ἐκσῶσαι ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων μήτε ἑαυτὸν

μήτε ἄλλον μηδένα, ὑπὸ δὲ τῶν ἐχθρῶν περισυλᾶ- C
σθαι πᾶσαν τὴν οὐσίαν, ἀτεχνῶς δὲ ἄτιμον ζῆν
ἐν τῇ πόλει; τὸν δὲ τοιοῦτον, εἴ τι καὶ ἀγροικό-
τερον εἰρῆσθαι, ἔξεστιν ἐπὶ κόῤῥης τύπτοντα μὴ
διδόναι δίκην. ἀλλ' ὦ 'γαθέ, ἐμοὶ πείθου, παῦ-
σαι δ' ἐλέγχων, πραγμάτων δ' εὐμουσίαν
ἄσκει, καὶ ἄσκει ὁπόθεν δόξεις φρονεῖν,
ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφείς, εἴτε ληρή-
ματα χρὴ φάναι εἶναι εἴτε φλυαρίας, ἐξ ὧν
κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις· ζηλῶν
οὐκ ἐλέγχοντας ἄνδρας τὰ μικρὰ ταῦτα, ἀλλ' D
οἷς ἐστι καὶ βίος καὶ δόξα καὶ ἄλλα πολλὰ
ἀγαθά.

Cap. XLII. *ΣΩ.* Εἰ χρυσῆν ἔχων ἐτύγχα-
νον τὴν ψυχήν, ὦ Καλλίκλεις, οὐκ ἂν οἴει με
ἄσμενον εὑρεῖν τούτων τινὰ τῶν λίθων, ᾗ βα-
σανίζουσι τὸν χρυσόν, τὴν ἀρίστην, πρὸς ἥντινα
ἔμελλον προσαγαγὼν αὐτήν, εἴ μοι ὁμολογήσειεν
ἐκείνη καλῶς τεθεραπεῦσθαι τὴν ψυχήν, εὖ εἴ-
σεσθαι, ὅτι ἱκανῶς ἔχω καὶ οὐδέν μοι δεῖ ἄλλης E
βασάνου; *ΚΑΛ.* Πρὸς τί δὴ τοῦτ' ἐρωτᾷς, ὦ
Σώκρατες; *ΣΩ.* Ἐγώ σοι ἐρῶ νῦν. οἶμαι
ἐγὼ σοὶ ἐντετυχηκὼς τοιούτῳ ἑρμαίῳ ἐντετυχηκέ-
ναι. *ΚΑΛ.* Τί δή; *ΣΩ.* Εὖ οἶδ', ὅτι, ἂν
μοι σὺ ὁμολογήσῃς περὶ ὧν ἡ ἐμὴ ψυχὴ δοξάζει,
ταῦτ' ἤδη ἐστὶν αὐτὰ τἀληθῆ. ἐννοῶ γάρ, ὅτι 487
τὸν μέλλοντα βασανιεῖν ἱκανῶς ψυχῆς πέρι ὀρ-
θῶς τε ζώσης καὶ μὴ τρία ἄρα δεῖ ἔχειν, ἃ σὺ
πάντα ἔχεις, ἐπιστήμην τε καὶ εὔνοιαν καὶ
παῤῥησίαν. ἐγὼ γὰρ πολλοῖς ἐντυγχάνω, οἳ

ἐμὲ οὐχ οἷοί τε εἰσὶ βασανίζειν διὰ τὸ μὴ σοφοὶ εἶναι ὥσπερ σύ· ἕτεροι δὲ σοφοὶ μέν εἰσιν, οὐκ ἐθέλουσι δέ μοι λέγειν τὴν ἀλήθειαν διὰ τὸ μὴ κήδεσθαί μου ὥσπερ σύ· τὼ δὲ ξένω τώδε, Γορ-
B γίας τε καὶ Πῶλος, σοφὼ μὲν καὶ φίλω ἐστὸν ἐμώ, ἐνδεεστέρω δὲ παῤῥησίας καὶ αἰσχυντηροτέρω μᾶλλον τοῦ δέοντος· πῶς γὰρ οὔ; ὥ γε εἰς τοσοῦτον αἰσχύνης ἐληλύθατον, ὥστε διὰ τὸ αἰσχύνεσθαι τολμᾷ ἑκάτερος αὐτῶν αὐτὸς αὑτῷ ἐναντία λέγειν ἐναντίον πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ ταῦτα περὶ τῶν μεγίστων. σὺ δὲ ταῦτα πάντα ἔχεις, ἃ οἱ ἄλλοι οὐκ ἔχουσι· πεπαίδευσαί τε γὰρ ἱκανῶς, ὡς πολλοὶ ἂν φήσαιεν Ἀθηναίων, καὶ
C ἐμοί γ' εἶ εὔνους. τίνι τεκμηρίῳ χρῶμαι; ἐγώ σοι ἐρῶ. οἶδα ὑμᾶς ἐγώ, ὦ Καλλίκλεις, τέτταρας ὄντας, κοινωνοὺς γεγονότας σοφίας, σέ τε καὶ Τίσανδρον, τὸν Ἀφιδναῖον, καὶ Ἄνδρωνα, τὸν Ἀνδροτίωνος, καὶ Ναυσικύδην, τὸν Χολαργέα. καί ποτε ὑμῶν ἐγὼ ἐπήκουσα βουλευομένων μέχρι ὅποι τὴν σοφίαν ἀσκητέον εἴη, καὶ οἶδα, ὅτι ἐνίκα ἐν ὑμῖν τοιάδε τις δόξα, μὴ προθυμεῖσθαι
D εἰς τὴν ἀκρίβειαν φιλοσοφεῖν, ἀλλὰ εὐλαβεῖσθαι παρεκελεύεσθε ἀλλήλοις, ὅπως μὴ πέρα τοῦ δέοντος σοφώτεροι γενόμενοι λήσετε διαφθαρέντες. ἐπειδὴ οὖν σου ἀκούω ταῦτα ἐμοὶ συμβουλεύοντος, ἅπερ τοῖς σεαυτοῦ ἑταιροτάτοις, ἱκανόν μοι τεκμήριόν ἐστιν, ὅτι ὡς ἀληθῶς μοι εὔνους εἶ. καὶ μήν, ὅτι γε οἷος παῤῥησιάζεσθαι καὶ μὴ αἰσχύνεσθαι, αὐτός τε φῄς καὶ ὁ λόγος, ὃν ὀλίγον πρότερον ἔλεγες, ὁμολογεῖ σοι. ἔχει δὴ οὑτωσὶ

δῆλον ὅτι τούτων πέρι νυνί· ἐάν τι σὺ ἐν τοῖ
λόγοις ὁμολογήσῃς μοι, βεβασανισμένον τοῦτ
ἤδη ἔσται ἱκανῶς ὑπ' ἐμοῦ τε καὶ σοῦ, καὶ οὐκέτ.
αὐτὸ δεήσει ἐπ' ἄλλην βάσανον ἀναφέρειν. οὐ
γὰρ ἄν ποτε αὐτὸ συνεχώρησας σὺ οὔτε σοφίας
ἐνδείᾳ οὔτ' αἰσχύνης περιουσίᾳ· οὐδ' αὖ ἀπα-
τῶν ἐμὲ συγχωρήσαις ἄν· φίλος γάρ μοι εἶ, ὡς
καὶ αὐτὸς φῄς. τῷ ὄντι οὖν ἡ ἐμὴ καὶ σὴ ὁμολο-
γία τέλος ἤδη ἕξει τῆς ἀληθείας. πάντων δὲ
καλλίστη ἐστὶν ἡ σκέψις, ὦ Καλλίκλεις, περὶ τού-
των ὧν σὺ δή μοι ἐπετίμησας, ποῖόν τινα χρὴ εἶ-
ναι τὸν ἄνδρα καὶ τί ἐπιτηδεύειν καὶ μέχρι τοῦ, 488
καὶ πρεσβύτερον καὶ νεώτερον ὄντα. ἐγὼ γὰρ εἴ
τι μὴ ὀρθῶς πράττω κατὰ τὸν βίον τὸν ἐμαυτοῦ,
εὖ ἴσθι τοῦτο ὅτι οὐχ ἑκὼν ἐξαμαρτάνω, ἀλλ'
ἀμαθίᾳ τῇ ἐμῇ. σὺ οὖν, ὥσπερ ἤρξω νουθετεῖν
με, μὴ ἀποστῇς, ἀλλ' ἱκανῶς μοι ἔνδειξαι τί ἐστι
τοῦτο, ὃ ἐπιτηδευτέον μοι, καὶ τίνα τρόπον κτη-
σαίμην ἂν αὐτό. καὶ ἐάν με λάβῃς νῦν μέν σοι
ὁμολογήσαντα, ἐν δὲ τῷ ὑστέρῳ χρόνῳ μὴ ταῦτα
πράττοντα, ἅπερ ὡμολόγησα, πάνυ με ἡγοῦ βλᾶ-
κα εἶναι καὶ μηκέτι ποτέ με νουθετήσῃς ὕστερον, B
ὡς μηδενὸς ἄξιον ὄντα. ἐξ ἀρχῆς δέ μοι ἐπανά-
λαβε, πῶς φῂς τὸ δίκαιον ἔχειν καὶ σὺ καὶ Πίν-
δαρος τὸ κατὰ φύσιν; ἄγειν βίᾳ τὸν κρείττω τὰ
τῶν ἡττόνων καὶ ἄρχειν τὸν βελτίω τῶν χειρόνων
καὶ πλέον ἔχειν τὸν ἀμείνω τοῦ φαυλοτέρου; μή
τι ἄλλο λέγεις τὸ δίκαιον εἶναι, ἢ ὀρθῶς μέ-
μνημαι;

Cap. XLIII. ΚΑΛ. Ἀλλὰ ταῦτα ἔλεγον

καὶ τότε, καὶ νῦν λέγω. ΣΩ. Πότερον δὲ τὸν
C αὐτὸν βελτίω καλεῖς σὺ καὶ κρείττω; οὐδὲ γάρ
τοι τότε οἷός τ' ἦ μαθεῖν σου τί ποτε λέγεις.
πότερον τοὺς ἰσχυροτέρους κρείττους καλεῖς καὶ
δεῖ ἀκροᾶσθαι τοῦ ἰσχυροτέρου τοὺς ἀσθενεστέ-
ρους, οἷόν μοι δοκεῖς καὶ τότε ἐνδείκνυσθαι, ὡς αἱ
μεγάλαι πόλεις ἐπὶ τὰς σμικρὰς κατὰ τὸ φύσει
δίκαιον ἔρχονται, ὅτι κρείττους εἰσὶ καὶ ἰσχυρό-
τεραι, ὡς τὸ κρεῖττον καὶ ἰσχυρότερον καὶ βέλτιον
ταὐτὸν ὄν, ἢ ἔστι βελτίω μὲν εἶναι, ἥττω δὲ καὶ
ἀσθενέστερον, καὶ κρείττω μὲν εἶναι, μοχθηρότε-
D ρον δέ· ἢ ὁ αὐτὸς ὅρος ἐστὶ τοῦ βελτίονος καὶ
τοῦ κρείττονος; τοῦτό μοι αὐτὸ σαφῶς διόρισον,
ταὐτὸν, ἢ ἕτερόν ἐστι τὸ κρεῖττον καὶ τὸ βέλτιον
καὶ τὸ ἰσχυρότερον; ΚΑΛ. Ἀλλ' ἐγώ σοι σα-
φῶς λέγω, ὅτι ταὐτόν ἐστιν. ΣΩ. Οὐκοῦν οἱ
πολλοὶ τοῦ ἑνὸς κρείττους εἰσὶ κατὰ φύσιν; οἳ
δὴ καὶ τοὺς νόμους τίθενται ἐπὶ τῷ ἑνί, ὥσπερ καὶ
σὺ ἄρτι ἔλεγες. ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ.
Τὰ τῶν πολλῶν ἄρα νόμιμα τὰ τῶν κρειττόνων
E ἐστί. ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ τῶν
βελτιόνων; οἱ γὰρ κρείττους βελτίους πολὺ
κατὰ τὸν σὸν λόγον. ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐ-
κοῦν τὰ τούτων νόμιμα κατὰ φύσιν καλά, κρειττό-
νων γε ὄντων; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν
οἱ πολλοὶ νομίζουσιν οὕτως, ὡς ἄρτι αὖ σὺ ἔλεγες,
489 δίκαιον εἶναι τὸ ἴσον ἔχειν καὶ αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν
τοῦ ἀδικεῖσθαι; ἔστι ταῦτα, ἢ οὔ; καὶ ὅπως μὴ
ἁλώσει ἐνταῦθα σὺ αἰσχυνόμενος. νομίζουσιν, ἢ
οὔ, οἱ πολλοὶ τὸ ἴσον ἔχειν ἀλλ' οὐ τὸ πλέον

*δίκαιον εἶναι, καὶ αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖ-
σθαι; Μὴ φθόνει μοι ἀποκρίνασθαι τοῦτο,
Καλλίκλεις, ἵν', ἐάν μοι ὁμολογήσῃς, βεβαιώσω-
μαι ἤδη παρὰ σοῦ, ἅτε ἱκανοῦ ἀνδρὸς διαγνῶναι
ὡμολογηκότος. ΚΑΛ. Ἀλλ' οἵ γε πολλοὶ νομί-
ζουσιν οὕτως. ΣΩ. Οὐ νόμῳ ἄρα μόνον ἐστὶν
αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, οὐδὲ δίκαιον
τὸ ἴσον ἔχειν, ἀλλὰ καὶ φύσει· ὥστε κινδυνεύεις* B
*οὐκ ἀληθῆ λέγειν ἐν τοῖς πρόσθεν οὐδὲ ὀρθῶς
ἐμοῦ κατηγορεῖν λέγων ὅτι ἐναντίον ἐστὶν ὁ νό-
μος καὶ ἡ φύσις, ἃ δὴ καὶ ἐγὼ γνοὺς κακουργῶ
ἐν τοῖς λόγοις, ἐὰν μέν τις κατὰ φύσιν λέγῃ, ἐπὶ
τὸν νόμον ἄγων, ἐὰν δέ τις κατὰ τὸν νόμον, ἐπὶ
τὴν φύσιν.*

Cap. XLIV. *ΚΑΛ. Οὑτοσὶ ἀνὴρ οὐ παύσε-
ται φλυαρῶν. Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, οὐκ αἰ-
σχύνει, τηλικοῦτος ὤν, ὀνόματα θηρεύων, καὶ ἐάν
τις ῥήματι ἁμάρτῃ, ἕρμαιον τοῦτο ποιούμενος;* C
*ἐμὲ γὰρ οἴει ἄλλο τι λέγειν τὸ κρείττους εἶναι ἢ
τὸ βελτίους; οὐ πάλαι σοι λέγω, ὅτι ταὐτόν φημι
εἶναι τὸ βέλτιον καὶ τὸ κρεῖττον; ἢ οἴει με λέ-
γειν, ἐὰν συρφετὸς συλλεγῇ δούλων καὶ παντοδα-
πῶν ἀνθρώπων μηδενὸς ἀξίων πλὴν ἴσως τῷ σώ-
ματι ἰσχυρίσασθαι, καὶ οὗτοι φῶσιν, αὐτὰ ταῦτα
εἶναι νόμιμα; ΣΩ. Εἶεν, ὦ σοφώτατε Καλλί-
κλεις· οὕτω λέγεις; ΚΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν.* D
*ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ μέν, ὦ δαιμόνιε, καὶ αὐτὸς πά-
λαι τοπάζω τοιοῦτόν τί σε λέγειν τὸ κρεῖττον, καὶ
ἀνερωτῶ γλιχόμενος σαφῶς εἰδέναι ὅ τι λέγεις.
οὐ γὰρ δήπου σύ γε τοὺς δύο βελτίους ἡγεῖ τοῦ*

ἑνός, οὐδὲ τοὺς σοὺς δούλους βελτίους σοῦ, ὅτι ἰσχυρότεροί εἰσιν ἢ σύ. ἀλλὰ πάλιν ἐξ ἀρχῆς εἰπέ, τί ποτε λέγεις τοὺς βελτίους, ἐπειδὴ οὐ τοὺς ἰσχυροτέρους; καί, ὦ θαυμάσιε, πρᾳότερόν με E προδίδασκε, ἵνα μὴ ἀποφοιτήσω παρὰ σοῦ. ΚΑΛ. Εἰρωνεύει, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Οὐ μὰ τὸν Ζῆθον, ὦ Καλλίκλεις, ᾧ σὺ χρώμενος πολλὰ νῦν δὴ εἰρωνεύου πρός με. ἀλλ' ἴθι εἰπέ, τίνας λέγεις τοὺς βελτίους εἶναι; ΚΑΛ. Τοὺς ἀμείνους ἔγωγε. ΣΩ. Ὁρᾷς ἄρα, ὅτι σὺ αὐτὸς ὀνόματα λέγεις, δηλοῖς δὲ οὐδέν. οὐκ ἐρεῖς τοὺς βελτίους καὶ κρείττους πότερον τοὺς φρονιμωτέρους λέγεις, ἢ ἄλλους τινάς; ΚΑΛ. Ἀλλὰ ναὶ μὰ Δία τούτους λέγω, καὶ σφόδρα γε. ΣΩ. Πολλάκις ἄρα εἷς φρονῶν μυρίων μὴ φρονούν- 490 των κρείττων ἐστὶ κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ τοῦτον ἄρχειν δεῖ, τοὺς δ' ἄρχεσθαι, καὶ πλέον ἔχειν τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων. τοῦτο γάρ μοι δοκεῖς βούλεσθαι λέγειν — καὶ οὐ ῥήματα θηρεύω —, εἰ ὁ εἷς τῶν μυρίων κρείττων. ΚΑΛ. Ἀλλὰ ταῦτ' ἔστιν ἃ λέγω. τοῦτο γὰρ οἶμαι ἐγὼ τὸ δίκαιον εἶναι φύσει, τὸ βελτίω ὄντα καὶ φρονιμώτερον καὶ ἄρχειν καὶ πλέον ἔχειν τῶν φαυλοτέρων.

B Cap. XLV. ΣΩ. Ἔχε δὴ αὐτοῦ. τί ποτε αὖ νῦν λέγεις; ἐὰν ἐν τῷ αὐτῷ ὦμεν, ὥσπερ νῦν, πολλοὶ ἀθρόοι ἄνθρωποι, καὶ ἡμῖν ᾖ ἐν κοινῷ πολλὰ σιτία καὶ ποτά, ὦμεν δὲ παντοδαποί, οἱ μὲν ἰσχυροί, οἱ δὲ ἀσθενεῖς, εἷς δὲ ἡμῶν ᾖ φρονιμώτερος περὶ ταῦτα ἰατρὸς ὤν, ᾖ δέ, οἷον εἰκός,

τῶν μὲν ἰσχυρότερος, τῶν δὲ ἀσθενέστερος, ἄλλο τι
ἢ οὗτος φρονιμώτερος ἡμῶν ὢν βελτίων καὶ κρείτ-
των ἔσται εἰς ταῦτα; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ.
Ἦ οὖν τούτων τῶν σιτίων πλέον ἡμῶν ἑκτέον C
αὐτῷ, ὅτι βελτίων ἐστίν, ἢ τῷ μὲν ἄρχειν πάντα
ἐκεῖνον δεῖ νέμειν, ἐν δὲ τῷ ἀναλίσκειν τε αὐτὰ
καὶ καταχρῆσθαι εἰς τὸ ἑαυτοῦ σῶμα οὐ πλεο-
νεκτητέον, εἰ μὴ μέλλει ζημιοῦσθαι, ἀλλὰ τῶν μὲν
πλέον, τῶν δ' ἔλαττον ἑκτέον· ἐὰν δὲ τύχῃ πάν-
των ἀσθενέστατος ὤν, πάντων ἐλάχιστον τῷ βελτί-
στῳ, ὦ Καλλίκλεις; οὐχ οὕτως, ὦ 'γαθέ; ΚΑΛ.
Περὶ σιτία λέγεις καὶ ποτὰ καὶ ἰατροὺς καὶ φλυ-
αρίας· ἐγὼ δὲ οὐ ταῦτα λέγω. ΣΩ. Πότερον D
οὖν τὸν φρονιμώτερον βελτίω λέγεις; Φάθι ἢ
μή. ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Ἀλλ' οὐ τὸν βελτίω
πλέον δεῖν ἔχειν; ΚΑΛ. Οὐ σιτίων γε οὐδὲ
ποτῶν. ΣΩ. Μανθάνω, ἀλλ' ἴσως ἱματίων, καὶ
δεῖ τὸν ὑφαντικώτατον μέγιστον ἱμάτιον ἔχειν
καὶ πλεῖστα καὶ κάλλιστα ἀμπεχόμενον περιϊέ-
ναι. ΚΑΛ. Ποίων ἱματίων; ΣΩ. Ἀλλ' εἰς
ὑποδήματα δῆλον ὅτι δεῖ πλεονεκτεῖν τὸν φρονι-
μώτερον εἰς ταῦτα καὶ βέλτιστον. τὸν σκυτοτό- E
μον ἴσως μέγιστα δεῖ ὑποδήματα καὶ πλεῖστα
ὑποδεδεμένον περιπατεῖν. ΚΑΛ. Ποῖα ὑποδή-
ματα φλυαρεῖς ἔχων; ΣΩ. Ἀλλ' εἰ μὴ τὰ
τοιαῦτα λέγεις, ἴσως τὰ τοιάδε· οἷον γεωργικὸν
ἄνδρα περὶ γῆν φρόνιμόν τε καὶ καλὸν καὶ ἀγα-
θόν, τοῦτον δὴ ἴσως δεῖ πλεονεκτεῖν τῶν σπερ-
μάτων καὶ ὡς πλείστῳ σπέρματι χρῆσθαι εἰς τὴν
αὐτοῦ γῆν. ΚΑΛ. Ὡς ἀεὶ ταὐτὰ λέγεις, ὦ

Σώκρατες. ΣΩ. Οὐ μόνον γε, ὦ Καλλίκλεις,
491 *ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν. ΚΑΛ. Νὴ τοὺς θεούς, ἀτεχνῶς γε ἀεὶ σκυτέας τε καὶ κναφέας καὶ μαγείρους λέγων καὶ ἰατροὺς οὐδὲν παύει, ὡς περὶ τούτων ἡμῖν ὄντα τὸν λόγον ΣΩ. Οὐκοῦν σὺ ἐρεῖς περὶ τίνων ὁ κρείττων τε καὶ φρονιμώτερος πλέον ἔχων δικαίως πλεονεκτεῖ; ἢ οὔτε ἐμοῦ ὑποβάλλοντος ἀνέξει οὔτ' αὐτὸς ἐρεῖς; ΚΑΛ. Ἀλλ' ἔγωγε καὶ πάλαι λέγω. πρῶτον μὲν τοὺς κρείττους οἵ εἰσιν, οὐ σκυτοτό-*
B *μους λέγω οὐδὲ μαγείρους, ἀλλ' οἳ ἂν εἰς τὰ τῆς πόλεως πράγματα φρόνιμοι ὦσιν, ὅντινα ἂν τρόπον εὖ οἰκοῖτο, καὶ μὴ μόνον φρόνιμοι, ἀλλὰ καὶ ἀνδρεῖοι, ἱκανοὶ ὄντες ἃ ἂν νοήσωσιν ἐπιτελεῖν, καὶ μὴ ἀποκάμνωσι διὰ μαλακίαν ψυχῆς.*

CAP. XLVI. *ΣΩ. Ὁρᾷς, ὦ βέλτιστε Καλλίκλεις, ὡς οὐ ταὐτὰ σύ τ' ἐμοῦ κατηγορεῖς καὶ ἐγὼ σοῦ; σὺ μὲν γὰρ ἐμὲ φῂς ἀεὶ ταὐτὰ λέγειν, καὶ μέμφει μοι· ἐγὼ δε σοῦ τοὐναντίον, ὅτι οὐ-*
C *δέποτε ταὐτὰ λέγεις περὶ τῶν αὐτῶν, ἀλλὰ τοτὲ μὲν τοὺς βελτίους τε καὶ κρείττους τοὺς ἰσχυροτέρους ὡρίζου, αὖθις δὲ τοὺς φρονιμωτέρους, νῦν δ' αὖ ἕτερόν τι ἥκεις ἔχων· ἀνδρειότεροί τινες ὑπὸ σοῦ λέγονται οἱ κρείττους καὶ οἱ βελτίους. ἀλλ' ὦ 'γαθέ, εἰπὼν ἀπαλλάγηθι τίνας ποτὲ λέγεις τοὺς βελτίους τε καὶ κρείττους καὶ εἰς ὅ τι. ΚΑΛ. Ἀλλ' εἴρηκά γε ἔγωγε τοὺς φρονίμους*
D *εἰς τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ ἀνδρείους. τούτους γὰρ προσήκει τῶν πόλεων ἄρχειν, καὶ*

τὸ δίκαιον τοῦτ' ἐστί, πλέον ἔχειν τούτους τῶν ἄλλων, τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀρχομένων. ΣΩ. Τί δέ; αὑτῶν, ὦ ἑταῖρε; [ἢ τί ἄρχοντας ἢ ἀρχομένους;] ΚΑΛ. Πῶς λέγεις; ΣΩ. Ἕνα ἕκαστον λέγω αὐτὸν ἑαυτοῦ ἄρχοντα. ἢ τοῦτο μὲν οὐδὲν δεῖ, αὐτὸν ἑαυτοῦ ἄρχειν, τῶν δὲ ἄλλων; ΚΑΛ. Πῶς ἑαυτοῦ ἄρχοντα λέγεις; ΣΩ. Οὐδὲν ποικίλον, ἀλλ' ὥσπερ οἱ πολλοί, σώφρονα ὄντα καὶ ἐγκρατῆ αὐτὸν ἑαυτοῦ, τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἄρχοντα τῶν ἐν ἑαυτῷ. E
ΚΑΛ. Ὡς ἡδὺς εἶ! τοὺς ἠλιθίους λέγεις τοὺς σώφρονας. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ; οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν γνοίη, ὅτι οὕτω λέγω. ΚΑΛ. Πάνυ γε σφόδρα, ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ πῶς ἂν εὐδαίμων γένοιτο ἄνθρωπος δουλεύων ὁτῳοῦν; ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶ τὸ κατὰ φύσιν καλὸν καὶ δίκαιον, ὃ ἐγώ σοι νῦν παῤῥησιαζόμενος λέγω, ὅτι δεῖ τὸν ὀρθῶς βιωσόμενον τὰς μὲν ἐπιθυμίας τὰς ἑαυτοῦ ἐᾶν ὡς μεγίστας εἶναι καὶ μὴ κολάζειν, ταύταις δὲ ὡς μεγίσταις οὔσαις ἱκανὸν εἶναι ὑπηρετεῖν δι' 192
ἀνδρείαν καὶ φρόνησιν καὶ ἀποπιμπλάναι ὧν ἂν ἀεὶ ἡ ἐπιθυμία γίγνηται. ἀλλὰ τοῦτ', οἶμαι, τοῖς πολλοῖς οὐ δυνατόν· ὅθεν ψέγουσι τοὺς τοιούτους δι' αἰσχύνην ἀποκρυπτόμενοι τὴν αὑτῶν ἀδυναμίαν, καὶ αἰσχρὸν δή φασιν εἶναι τὴν ἀκολασίαν· ὅπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐγὼ ἔλεγον, δουλούμενοι τοὺς βελτίους τὴν φύσιν ἀνθρώπους, καὶ αὐτοὶ οὐ δυνάμενοι ἐκπορίζεσθαι ταῖς ἡδοναῖς πλήρωσιν ἐπαινοῦσι τὴν σωφροσύνην B
καὶ τὴν δικαιοσύνην διὰ τὴν αὑτῶν ἀνανδρίαν.

ἐπεί γε οἷς ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρξεν ἢ βασιλέων υἱέσιν εἶναι ἢ αὐτοὺς τῇ φύσει ἱκανοὺς ἐκπορίσασθαι ἀρχήν τινα ἢ τυραννίδα ἢ δυναστείαν, τί τῇ ἀληθείᾳ αἴσχιον καὶ κάκιον εἴη σωφροσύνης [καὶ δικαιοσύνης] τούτοις τοῖς ἀνθρώποις; οἷς ἐξὸν ἀπολαύειν τῶν ἀγαθῶν καὶ μηδενὸς ἐμποδὼν ὄντος, αὐτοὶ ἑαυτοῖς δεσπότην ἐπαγάγοιντο τὸν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων νόμον τε καὶ λόγον
C καὶ ψόγον; ἢ πῶς οὐκ ἂν ἄθλιοι γεγονότες εἴησαν ὑπὸ τοῦ καλοῦ τοῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς σωφροσύνης, μηδὲν πλέον νέμοντες τοῖς φίλοις τοῖς αὑτῶν ἢ τοῖς ἐχθροῖς, καὶ ταῦτα ἄρχοντες ἐν τῇ ἑαυτῶν πόλει; ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ, ὦ Σώκρατες, ἣν φῂς σὺ διώκειν, ὧδ' ἔχει· τρυφὴ καὶ ἀκολασία καὶ ἐλευθερία, ἐὰν ἐπικουρίαν ἔχῃ, τοῦτ' ἐστὶν ἀρετή τε καὶ εὐδαιμονία· τὰ δὲ ἄλλα ταῦτ' ἐστὶ τὰ καλλωπίσματα, τὰ παρὰ φύσιν συνθήματα, ἀνθρώπων φλυαρία καὶ οὐδενὸς ἄξια.

D CAP. XLVII. *ΣΩ.* Οὐκ ἀγεννῶς γε, ὦ Καλλίκλεις, ἐπεξέρχει τῷ λόγῳ παῤῥησιαζόμενος· σαφῶς γὰρ σὺ νῦν λέγεις ἃ οἱ ἄλλοι διανοοῦνται μέν, λέγειν δὲ οὐκ ἐθέλουσι. δέομαι οὖν ἐγώ σου μηδενὶ τρόπῳ ἀνεῖναι, ἵνα τῷ ὄντι κατάδηλον γένηται πῶς βιωτέον. καί μοι λέγε· τὰς μὲν ἐπιθυμίας φῂς οὐ κολαστέον, εἰ μέλλει τις οἷον δεῖ εἶναι, ἐῶντα δὲ αὐτὰς ὡς μεγίστας πλήρωσιν αὐταῖς ἁμόθεν γέ ποθεν ἑτοιμάζειν, καὶ τοῦτο εἶναι τὴν ἀρετήν; *ΚΑΛ.* Φημὶ
E ταῦτα ἐγώ. *ΣΩ.* Οὐκ ἄρα ὀρθῶς λέγονται οἱ

μηδενὸς δεόμενοι εὐδαίμονες εἶναι. *ΚΑΛ.* Οἱ λίθοι γὰρ ἂν οὕτω γε καὶ οἱ νεκροὶ εὐδαιμονέστατοι εἶεν. *ΣΩ.* Ἀλλὰ μὲν δὴ καὶ ὥς γε σὺ λέγεις δεινὸς ὁ βίος. οὐ γάρ τοι θαυμάζοιμ' ἄν, εἰ Εὐριπίδης ἀληθῆ ἐν τοῖσδε λέγει, λέγων

τίς δ' οἶδεν, εἰ τὸ ζῆν μέν ἐστι κατθανεῖν,
τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν;

καὶ ἡμεῖς τῷ ὄντι ἴσως τέθναμεν· ὅπερ ἤδη του ἔγωγε καὶ ἤκουσα τῶν σοφῶν, ὡς νῦν ἡμεῖς τέθναμεν, καὶ τὸ μὲν σῶμά ἐστιν ἡμῖν σῆμα, τῆς δὲ ψυχῆς τοῦτο, ἐν ᾧ ἐπιθυμίαι εἰσί, τυγχάνει ὂν οἷον ἀναπείθεσθαι καὶ μεταπίπτειν ἄνω κάτω, καὶ τοῦτο ἄρα τις μυθολογῶν κομψὸς ἀνήρ, ἴσως Σικελός τις ἢ Ἰταλικός, παράγων τῷ ὀνόματι διὰ τὸ πιθανόν τε καὶ πιστικὸν ὠνόμασε πίθον, τοὺς δὲ ἀνοήτους ἀμυήτους· τῶν δ' ἀμυήτων τοῦτο B
τῆς ψυχῆς, οὗ αἱ ἐπιθυμίαι εἰσί, τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ καὶ οὐ στεγανόν, ὡς τετρημένος εἴη πίθος, διὰ τὴν ἀπληστίαν ἀπεικάσας. τοὐναντίον δὴ οὗτος σοί, ὦ Καλλίκλεις, ἐνδείκνυται, ὡς τῶν ἐν Ἅιδου — τὸ ἀειδὲς δὴ λέγων — οὗτοι ἀθλιώτατοι ἂν εἶεν οἱ ἀμύητοι, καὶ φοροῖεν εἰς τὸν τετρημένον πίθον ὕδωρ ἑτέρῳ τοιούτῳ τετρημένῳ κοσκίνῳ· τὸ δὲ κόσκινον ἄρα λέγει, ὡς ἔφη ὁ πρὸς ἐμὲ λέγων, τὴν ψυχὴν εἶναι· τὴν δὲ ψυχὴν κο- C
σκίνῳ ἀπείκασε τὴν τῶν ἀνοήτων ὡς τετρημένην, ἅτε οὐ δυναμένην στέγειν δι' ἀπιστίαν τε καὶ λήθην. ταῦτ' ἐπιεικῶς μέν ἐστιν ὑπό τι ἄτοπα, δηλοῖ μὴν ὃ ἐγὼ βούλομαί σοι ἐνδειξάμενος, ἐάν πως οἷός τε ὦ, πεῖσαι μεταθέσθαι, ἀντὶ τοῦ ἀπλή-

στως καὶ ἀκολάστως ἔχοντος βίου τὸν κοσμίως
καὶ τοῖς ἀεὶ παροῦσιν ἱκανῶς καὶ ἐξαρκούντως
ἔχοντα βίον ἑλέσθαι. ἀλλὰ πότερον πείθω τί σε
D καὶ μετατίθεσαι εὐδαιμονεστέρους εἶναι τοὺς
κοσμίους τῶν ἀκολάστων, ἢ οὐδέν, ἀλλ' ἂν καὶ
πολλὰ τοιαῦτα μυθολογῶ, οὐδέν τι μᾶλλον μετα-
θήσει; ΚΑΛ. Τοῦτ' ἀληθέστερον εἴρηκας, ὦ
Σώκρατες.

Cap. XLVIII. ΣΩ. Φέρε δή, ἄλλην σοι εἰ-
κόνα λέγω ἐκ τοῦ αὐτοῦ γυμνασίου τῇ νῦν. σκό-
πει γάρ, εἰ τοιόνδε λέγεις περὶ τοῦ βίου ἑκατέρου
τοῦ τε σώφρονος καὶ τοῦ ἀκολάστου, οἷον εἰ δυ-
εῖν ἀνδροῖν ἑκατέρῳ πίθοι πολλοὶ εἶεν, καὶ τῷ
E μὲν ἑτέρῳ ὑγιεῖς καὶ πλήρεις, ὁ μὲν οἴνου, ὁ δὲ
μέλιτος, ὁ δὲ γάλακτος καὶ ἄλλοι πολλοὶ πολλῶν,
νάματα δὲ σπάνια καὶ χαλεπὰ ἑκάστου τούτων
εἴη καὶ μετὰ πολλῶν πόνων καὶ χαλεπῶν ἐκπο-
ριζόμενα· ὁ μὲν οὖν ἕτερος πληρωσάμενος μήτ'
ἐποχετεύοι μήτε τι φροντίζοι, ἀλλ' ἕνεκα τούτων
ἡσυχίαν ἔχοι· τῷ δ' ἑτέρῳ τὰ μὲν νάματα, ὥσπερ
καὶ ἐκείνῳ, δυνατὰ μὲν πορίζεσθαι, χαλεπὰ δέ,
τὰ δ' ἀγγεῖα τετρημένα καὶ σαθρά, καὶ ἀναγκά-
494 ζοιτο ἀεὶ καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν πιμπλάναι αὐτά,
ἢ τὰς ἐσχάτας λυποῖτο λύπας· ἆρα τοιούτου
ἑκατέρῳ ὄντος τοῦ βίου, λέγεις τὸν τοῦ ἀκολά-
στου εὐδαιμονέστερον εἶναι ἢ τὸν τοῦ κοσμίου;
πείθω τί σε ταῦτα λέγων συγχωρῆσαι τὸν κόσμι-
ον βίον τοῦ ἀκολάστου ἀμείνω εἶναι, ἢ οὐ πείθω;
ΚΑΛ. Οὐ πείθεις, ὦ Σώκρατες. τῷ μὲν γὰρ
πληρωσαμένῳ ἐκείνῳ οὐκέτ' ἔστιν ἡδονὴ οὐδεμία,

ἀλλὰ τοῦτ' ἔστιν, ὃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, τὸ ὥσπερ λίθον ζῆν, ἐπειδὰν πληρώσῃ, μήτε χαίροντα ἔτι B
μήτε λυπούμενον. ἀλλ' ἐν τούτῳ ἐστὶ τὸ ἡδέως ζῆν, ἐν τῷ ὡς πλεῖστον ἐπιῤῥεῖν. ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνάγκη γ', ἂν πολὺ ἐπιῤῥέῃ, πολὺ καὶ τὸ ἀπιὸν εἶναι καὶ μεγάλ' ἄττα τὰ τρήματα εἶναι ταῖς ἐκροαῖς; ΚΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Χαραδριοῦ τινα αὖ σὺ βίον λέγεις, ἀλλ' οὐ νεκροῦ οὐδὲ λίθου. καί μοι λέγε, τὸ τοιόνδε λέγεις, οἷον πεινῆν καὶ πεινῶντα ἐσθίειν; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Καὶ διψῆν γε καὶ διψῶντα πίνειν; ΚΑΛ. C
Λέγω, καὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἁπάσας ἔχοντα καὶ δυνάμενον πληροῦντα χαίροντα εὐδαιμόνως ζῆν.

Cap. XLIX. *ΣΩ. Εὖγε, ὦ βέλτιστε· διατέλει γὰρ ὥσπερ ἤρξω, καὶ ὅπως μὴ ἀπαισχυνεῖ. δεῖ δέ, ὡς ἔοικε, μηδ' ἐμὲ ἀπαισχυνθῆναι. καὶ πρῶτον μὲν εἰπέ, εἰ καὶ ψωρῶντα καὶ κνησιῶντα, ἀφθόνως ἔχοντα τοῦ κνῆσθαι, κνώμενον διατελοῦντα τὸν βίον εὐδαιμόνως ἔστι ζῆν. ΚΑΛ.* D
Ὡς ἄτοπος εἶ, ὦ Σώκρατες, καὶ ἀτεχνῶς δημηγόρος. ΣΩ. Τοιγάρτοι, ὦ Καλλίκλεις, Πῶλον μὲν καὶ Γοργίαν καὶ ἐξέπληξα καὶ αἰσχύνεσθαι ἐποίησα, σὺ δὲ οὐ μὴ ἐκπλαγῇς οὐδὲ μὴ αἰσχυνθῇς· ἀνδρεῖος γὰρ εἶ. ἀλλ' ἀποκρίνου μόνον. ΚΑΛ. Φημὶ τοίνυν καὶ τὸν κνώμενον ἡδέως ἂν βιῶναι. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ἡδέως, καὶ εὐδαιμόνως; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Πότερον εἰ τὴν κεφα- E
λὴν μόνον κνησιῷ, ἢ ἔτι τί σε ἐρωτῶ; ὅρα, ὦ Καλλίκλεις, τί ἀποκρινεῖ, ἐάν τίς σε τὰ ἐχόμενα

τούτοις ἐφεξῆς ἅπαντα ἐρωτᾷ. καί, *τὸ* τούτων τοιούτων ὄντων κεφάλαιον, ὁ τῶν κιναίδων βίος οὗτος οὐ δεινὸς καὶ αἰσχρὸς καὶ ἄθλιος; ἢ τούτους τολμήσεις λέγειν εὐδαίμονας εἶναι, ἐὰν ἀφθόνως ἔχωσιν ὧν δέονται; ΚΑΛ. Οὐκ αἰσχύνει εἰς τοιαῦτα ἄγων, ὦ Σώκρατες, τοὺς λόγους; ΣΩ. Ἦ γὰρ ἐγὼ ἄγω ἐνταῦθα, ὦ γενναῖε, ἢ ἐκεῖνος, ὃς ἂν φῇ ἀνέδην οὕτω τοὺς
A χαίροντας, ὅπως ἂν χαίρωσιν, εὐδαίμονας εἶναι, καὶ μὴ διορίζηται τῶν ἡδονῶν ὁποῖαι ἀγαθαὶ καὶ κακαί; ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν λέγε, πότερον φῂς εἶναι τὸ αὐτὸ ἡδὺ καὶ ἀγαθόν, ἢ εἶναί τι τῶν ἡδέων, ὃ οὐκ ἔστιν ἀγαθόν; ΚΑΛ. Ἵνα δή μοι μὴ ἀνομολογούμενος ᾖ ὁ λόγος, ἐὰν ἕτερον φήσω εἶναι, τὸ αὐτό φημι εἶναι. ΣΩ. Διαφθείρεις, ὦ Καλλίκλεις, τοὺς πρώτους λόγους, καὶ οὐκ ἂν ἔτι μετ' ἐμοῦ ἱκανῶς τὰ ὄντα ἐξετάζοις, εἴπερ παρὰ τὰ
B δοκοῦντα σαυτῷ ἐρεῖς. ΚΑΛ. Καὶ γὰρ σύ, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Οὐ τοίνυν ὀρθῶς ποιῶ οὔτ' ἐγώ, εἴπερ ποιῶ τοῦτο, οὔτε σύ. ἀλλ', ὦ μακάριε, ἄθρει μὴ οὐ τοῦτο ᾖ τὸ ἀγαθόν, τὸ πάντως χαίρειν· ταῦτά τε γὰρ τὰ νῦν δὴ αἰνιχθέντα πολλὰ καὶ αἰσχρὰ φαίνεται συμβαίνοντα, εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει, καὶ ἄλλα πολλά. ΚΑΛ. Ὡς σύ γε οἴει, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Σὺ δὲ τῷ ὄντι, ὦ Καλλίκλεις, ταῦτα ἰσχυρίζει; ΚΑΛ. Ἔγωγε.
C Cap. L. ΣΩ. Ἐπιχειρῶμεν ἄρα τῷ λόγῳ, ὡς σοῦ σπουδάζοντος; ΚΑΛ. Πάνυ γε σφόδρα. ΣΩ. Ἴθι δή μοι, ἐπειδὴ οὕτω δοκεῖ, διελοῦ τάδε· ἐπιστήμην που καλεῖς τι; ΚΑΛ. Ἔγωγε

ΣΩ. Οὐ καὶ ἀνδρείαν νῦν δὴ ἔλεγές τινα εἶναι μετὰ ἐπιστήμης; ΚΑΛ. Ἔλεγον γάρ. ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ὡς ἕτερον τὴν ἀνδρείαν τῆς ἐπιστήμης δύο ταῦτα ἔλεγες; ΚΑΛ. Σφόδρα γε. ΣΩ. Τί δέ; ἡδονὴν καὶ ἐπιστήμην ταὐτὸν, ἢ D
ἕτερον; ΚΑΛ. Ἕτερον δήπου, ὦ σοφώτατε σύ. ΣΩ. Ἦ καὶ ἀνδρείαν ἑτέραν ἡδονῆς; ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Φέρε δὴ ὅπως μεμνησόμεθα ταῦτα, ὅτι Καλλικλῆς ἔφη ὁ Ἀχαρνεὺς ἡδὺ μὲν καὶ ἀγαθὸν ταὐτὸν εἶναι, ἐπιστήμην δὲ καὶ ἀνδρείαν καὶ ἀλλήλων καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἕτερον. ΚΑΛ. Σωκράτης δέ γε ἡμῖν ὁ Ἀλωπεκῆθεν οὐχ ὁμολογεῖ ταῦτα· ἢ ὁμολογεῖ; ΣΩ. Οὐχ ὁμολο- E
γεῖ· οἶμαι δέ γε οὐδὲ Καλλικλῆς, ὅταν αὐτὸς αὑτὸν θεάσηται ὀρθῶς. εἰπὲ γάρ μοι, τοὺς εὖ πράττοντας τοῖς κακῶς πράττουσιν οὐ τοὐναντίον ἡγεῖ πάθος πεπονθέναι; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Ἆρ' οὖν, εἴπερ ἐναντία ἐστὶ ταῦτα ἀλλήλοις, ἀνάγκη περὶ αὐτῶν ἔχειν ὥσπερ περὶ ὑγιείας ἔχει καὶ νόσου; οὐ γὰρ ἅμα δήπου ὑγιαίνει τε καὶ νοσεῖ ὁ ἄνθρωπος, οὐδὲ ἅμα ἀπαλλάττεται ὑγιείας τε καὶ νόσου. ΚΑΛ. Πῶς λέγεις; ΣΩ. Οἷον περὶ ὅτου βούλει τοῦ σώματος ἀπολαβὼν σκόπει. 496
νοσεῖ που ἄνθρωπος ὀφθαλμούς, ᾧ ὄνομα ὀφθαλμία; ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Οὐ δήπου καὶ ὑγιαίνει γε ἅμα τοὺς αὐτούς; ΚΑΛ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν. ΣΩ. Τί δέ; ὅταν τῆς ὀφθαλμίας ἀπαλλάττηται, ἆρα τότε καὶ τῆς ὑγιείας ἀπαλλάττεται τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τελευτῶν ἅμα ἀμφοτέρων ἀπήλλακται; ΚΑΛ. Ἥκιστά γε.

B ΣΩ. Θαυμάσιον γάρ, οἶμαι, καὶ ἄλογον γίγνεται. ἢ γάρ; ΚΑΛ. Σφόδρα γε. ΣΩ. Ἀλλ' ἐν μέρει, οἶμαι, ἑκάτερον καὶ λαμβάνει καὶ ἀπολλύει; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἰσχὺν καὶ ἀσθένειαν ὡσαύτως; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Καὶ τάχος καὶ βραδυτῆτα; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἦ καὶ τἀγαθὰ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τἀναντία τούτων, κακά τε καὶ ἀθλιότητα, ἐν μέρει λαμβάνει, καὶ ἐν μέρει ἀπαλλάττεται ἑκατέρου; ΚΑΛ. Πάντως δήπου. ΣΩ. Ἐὰν εὕ-
C ρωμεν ἄρα ἅττα, ὧν ἅμα τε ἀπαλλάττεται ἄνθρωπος καὶ ἅμα ἔχει, δῆλον ὅτι ταῦτά γε οὐκ ἂν εἴη τό τε ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν. ὁμολογοῦμεν ταῦτα; Καὶ εὖ μάλα σκεψάμενος ἀποκρίνου. ΚΑΛ. Ἀλλ' ὑπερφυῶς ὡς ὁμολογῶ.

Cap. LI. ΣΩ. Ἴθι δὴ ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν ὡμολογημένα. τὸ πεινῆν ἔλεγες πότερον ἡδύ, ἢ ἀνιαρὸν εἶναι; αὐτὸ λέγω τὸ πεινῆν. ΚΑΛ.
D Ἀνιαρὸν ἔγωγε· τὸ μέντοι πεινῶντα ἐσθίειν ἡδύ. ΣΩ. Μανθάνω· ἀλλ' οὖν τό γε πεινῆν αὐτὸ ἀνιαρόν. ἢ οὐχί; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ διψῆν; ΚΑΛ. Σφόδρα γε. ΣΩ. Πότερον οὖν ἔτι πλείω ἐρωτῶ, ἢ ὁμολογεῖς ἅπασαν ἔνδειαν καὶ ἐπιθυμίαν ἀνιαρὸν εἶναι; ΚΑΛ. Ὁμολογῶ, ἀλλὰ μὴ ἐρώτα. ΣΩ. Εἶεν. διψῶντα δὲ δὴ πίνειν ἄλλο τι ἢ ἡδὺ φῂς εἶναι; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐκοῦν τούτου οὗ λέγεις
E τὸ μὲν διψῶντα λυπούμενον δήπου ἐστί; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Τὸ δὲ πίνειν πλήρωσίς τε τῆς ἐνδείας καὶ ἡδονή; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν

κατὰ τὸ πίνειν χαίρειν λέγεις; ΚΑΛ. Μάλι-
στα. ΣΩ. Διψῶντά γε; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ.
Λυπούμενον; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Αἰσθάνει
οὖν τὸ συμβαῖνον, ὅτι λυπούμενον χαίρειν λέγεις
ἅμα, ὅταν διψῶντα πίνειν λέγῃς; ἢ οὐχ ἅμα
τοῦτο γίγνεται κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον καὶ χρόνον
εἴτε ψυχῆς εἴτε σώματος βούλει; οὐδὲν γάρ,
οἶμαι, διαφέρει. ἔστι ταῦτα, ἢ οὔ; ΚΑΛ.
Ἔστιν. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν εὖ γε πράττοντα κα-
κῶς πράττειν ἅμα ἀδύνατον ἔφης εἶναι. ΚΑΛ.
Φημὶ γάρ. ΣΩ. Ἀνιώμενον δέ γε χαίρειν δυ- 497
νατὸν ὡμολόγηκας. ΚΑΛ. Φαίνεται. ΣΩ.
Οὐκ ἄρα τὸ χαίρειν ἐστὶν εὖ πράττειν οὐδὲ τὸ
ἀνιᾶσθαι κακῶς, ὥστε ἕτερον γίγνεται τὸ ἡδὺ
τοῦ ἀγαθοῦ. ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ' ἅττα σοφίζει, ὦ
Σώκρατες. ΣΩ. Οἶσθα, ἀλλὰ ἀκκίζει, ὦ Καλ-
λίκλεις. καὶ πρόϊθί γε ἔτι εἰς τοὔμπροσθεν, ὅτι
ἔχων ληρεῖς, ἵνα εἰδῇς ὡς σοφὸς ὤν με νουθε- B
τεῖς. οὐχ ἅμα διψῶν τε ἕκαστος ἡμῶν πέπαυται
καὶ ἅμα ἡδόμενος διὰ τοῦ πίνειν; ΚΑΛ. Οὐκ
οἶδα ὅ τι λέγεις. ΓΟΡ. Μηδαμῶς, ὦ Καλλί-
κλεις, ἀλλ' ἀποκρίνου καὶ ἡμῶν ἕνεκα, ἵνα πε-
ρανθῶσιν οἱ λόγοι. ΚΑΛ. Ἀλλ' ἀεὶ τοιοῦτός
ἐστι Σωκράτης, ὦ Γοργία· σμικρὰ καὶ ὀλίγου
ἄξια ἀνερωτᾷ καὶ ἐξελέγχει. ΓΟΡ. Ἀλλὰ τί
σοὶ διαφέρει; πάντως οὐ σὴ αὕτη ἡ τιμή, ὦ
Καλλίκλεις· ἀλλ' ὑπόσχες Σωκράτει ἐξελέγξαι
ὅπως ἂν βούληται. ΚΑΛ. Ἐρώτα δὴ σὺ τὰ C
σμικρά τε καὶ στενὰ ταῦτα, ἐπείπερ Γοργίᾳ δο-
κεῖ οὕτως.

Cap. LII. ΣΩ. Εὐδαίμων εἶ, ὦ Καλλίκλεις, ὅτι τὰ μεγάλα μεμύησαι πρὶν τὰ σμικρά· ἐγὼ δ' οὐκ ᾤμην θεμιτὸν εἶναι. ὅθεν οὖν ἀπέλιπες, ἀποκρίνου, εἰ οὐχ ἅμα παύεται διψῶν ἕκαστος ἡμῶν καὶ ἡδόμενος. ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ πεινῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν ἅμα παύεται; ΚΑΛ. Ἔστι ταῦτα. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τῶν λυπῶν καὶ τῶν ἡδονῶν
D ἅμα παύεται; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν οὐχ ἅμα παύεται, ὡς σὺ ὡμολόγεις· νῦν δὲ οὐχ ὁμολογεῖς; ΚΑΛ. Ἔγωγε. τί οὖν δή; ΣΩ. Ὅτι οὐ τὰ αὐτὰ γίγνεται, ὦ φίλε, τἀγαθὰ τοῖς ἡδέσιν οὐδὲ τὰ κακὰ τοῖς ἀνιαροῖς. τῶν μὲν γὰρ ἅμα παύεται, τῶν δὲ οὔ, ὡς ἑτέρων ὄντων. πῶς οὖν ταὐτὰ ἂν εἴη τὰ ἡδέα τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τὰ ἀνιαρὰ τοῖς κακοῖς; Ἐὰν δὲ βούλῃ, καὶ τῇδ' ἐπίσκεψαι· οἶμαι γάρ
E σοι οὐδὲ ταύτῃ ὁμολογεῖσθαι. ἄθρει δέ· τοὺς ἀγαθοὺς οὐχὶ ἀγαθῶν παρουσίᾳ ἀγαθοὺς καλεῖς, ὥσπερ τοὺς οἷς ἂν κάλλος παρῇ; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Τί δέ; ἀγαθοὺς ἄνδρας καλεῖς τοὺς ἄφρονας καὶ δειλούς; οὐ γὰρ ἄρτι γε, ἀλλὰ τοὺς ἀνδρείους καὶ φρονίμους ἔλεγες. ἢ οὐ τούτους ἀγαθοὺς καλεῖς; ΚΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Τί δέ; παῖδα ἀνόητον χαίροντα ἤδη εἶδες; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Ἄνδρα δὲ οὔπω εἶδες ἀνόητον χαίροντα; ΚΑΛ. Οἶμαι ἔγωγε. ἀλ-
498 λὰ τί τοῦτο; ΣΩ. Οὐδέν· ἀλλ' ἀποκρίνου. ΚΑΛ. Εἶδον. ΣΩ. Τί δέ; νοῦν ἔχοντα λυπούμενον καὶ χαίροντα; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ.

Πότεροι δὲ μᾶλλον χαίρουσι καὶ λυποῦνται, οἱ φρόνιμοι, ἢ οἱ ἄφρονες; ΚΑΛ. Οἶμαι ἔγωγε οὐ πολύ τι διαφέρειν. ΣΩ. Ἀλλ' ἀρκεῖ καὶ τοῦτο. ἐν πολέμῳ δὲ ἤδη εἶδες ἄνδρα δειλόν; ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Τί οὖν; ἀπιόντων τῶν πολεμίων πότεροί σοι ἐδόκουν μᾶλλον χαίρειν, οἱ δειλοί, ἢ οἱ ἀνδρεῖοι; ΚΑΛ. Ἀμφότεροι ἔμοιγε μᾶλλον· εἰ δὲ μή, παραπλησίως γε. B *ΣΩ. Οὐδὲν διαφέρει. χαίρουσι δ' οὖν καὶ οἱ δειλοί; ΚΑΛ. Σφόδρα γε. ΣΩ. Καὶ οἱ ἄφρονες, ὡς ἔοικε. ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Προσιόντων δὲ οἱ δειλοὶ μόνον λυποῦνται, ἢ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι; ΚΑΛ. Ἀμφότεροι. ΣΩ. Ἆρα ὁμοίως; ΚΑΛ. Μᾶλλον ἴσως οἱ δειλοί. ΣΩ. Ἀπιόντων δ' οὐ μᾶλλον χαίρουσιν; ΚΑΛ. Ἴσως. ΣΩ. Οὐκοῦν λυποῦνται μὲν καὶ χαίρουσι καὶ οἱ ἄφρονες καὶ οἱ φρόνιμοι καὶ οἱ δειλοὶ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι παραπλησίως, ὡς σὺ φῄς, μᾶλλον δὲ οἱ δειλοὶ τῶν ἀνδρείων; ΚΑΛ.* C *Φημί. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οἵ γε φρόνιμοι καὶ ἀνδρεῖοι ἀγαθοί, οἱ δὲ δειλοὶ καὶ ἄφρονες κακοί; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Παραπλησίως ἄρα χαίρουσι καὶ λυποῦνται οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοί; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν παραπλησίως εἰσὶν ἀγαθοὶ καὶ κακοὶ οἱ ἀγαθοί τε καὶ οἱ κακοί; ἢ καὶ ἔτι μᾶλλον ἀγαθοὶ καὶ κακοί εἰσιν οἱ κακοί;*

Cap. LIII. *ΚΑΛ. Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ οἶδ'* D *ὅ τι λέγεις. ΣΩ. Οὐκ οἶσθ', ὅτι τοὺς ἀγαθοὺς ἀγαθῶν φῂς παρουσίᾳ εἶναι ἀγαθούς, κακοὺς δὲ κακῶν; τὰ δὲ ἀγαθὰ εἶναι τὰς ἡδονάς, κακὰ δὲ*

τὰς ἀνίας; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐκοῦν
τοῖς χαίρουσι πάρεστι τἀγαθά, αἱ ἡδοναί, εἴπερ
χαίρουσι; ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Οὐκ-
οῦν ἀγαθῶν παρόντων ἀγαθοί εἰσιν οἱ χαίρον-
τες; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Τί δέ; τοῖς ἀνιωμέ-
E νοις οὐ πάρεστι τὰ κακά, αἱ λῦπαι; ΚΑΛ.
Πάρεστι. ΣΩ. Κακῶν δέ γε παρουσίᾳ φῂς
σὺ εἶναι κακοὺς τοὺς κακούς. ἢ οὐκέτι φῄς;
ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Ἀγαθοὶ ἄρα οἳ ἂν χαί-
ρωσι, κακοὶ δὲ οἳ ἂν ἀνιῶνται; ΚΑΛ. Πάνυ γε.
ΣΩ. Οἱ μέν γε μᾶλλον μᾶλλον, οἱ δ' ἧττον ἧτ-
τον, οἱ δὲ παραπλησίως παραπλησίως; ΚΑΛ.
Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν φῂς παραπλησίως χαίρειν καὶ
λυπεῖσθαι τοὺς φρονίμους καὶ τοὺς ἄφρονας καὶ
τοὺς δειλοὺς καὶ τοὺς ἀνδρείους, ἢ καὶ μᾶλλον
ἔτι τοὺς δειλούς; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Συλ-
λόγισαι δὴ κοινῇ μετ' ἐμοῦ, τί ἡμῖν συμβαίνει
ἐκ τῶν ὡμολογημένων· καὶ δὶς γάρ τοι καὶ τρίς
499 φασι καλὸν εἶναι τὰ καλὰ λέγειν τε καὶ ἐπισκο-
πεῖσθαι. Ἀγαθὸν μὲν εἶναι τὸν φρόνιμον καὶ
ἀνδρεῖόν φαμεν. ἢ γάρ; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ.
Κακὸν δὲ τὸν ἄφρονα καὶ δειλόν; ΚΑΛ. Πά-
νυ γε. ΣΩ. Ἀγαθὸν δὲ αὖ τὸν χαίροντα;
ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Κακὸν δὲ τὸν ἀνιώμενον;
ΚΑΛ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Ἀνιᾶσθαι δὲ καὶ χαί-
ρειν τὸν ἀγαθὸν καὶ κακὸν ὁμοίως, ἴσως δὲ καὶ
μᾶλλον τὸν κακόν; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκ-
οῦν ὁμοίως γίγνεται κακὸς καὶ ἀγαθὸς τῷ ἀγα-
B θῷ ἢ καὶ μᾶλλον ἀγαθὸς ὁ κακός; οὐ ταῦτα
συμβαίνει, καὶ τὰ πρότερα ἐκεῖνα, ἐάν τις ταὐ-

τὰ φῇ ἡδέα τε καὶ ἀγαθὰ εἶναι; οὐ ταῦτα ἀνάγκη, ὦ Καλλίκλεις;

Cap. LIV. ΚΑΛ. Πάλαι τοί σου ἀκροῶμαι, ὦ Σώκρατες, καθομολογῶν, ἐνθυμούμενος, ὅτι, κἂν παίζων τίς σοι ἐνδῷ ὁτιοῦν, τούτου ἄσμενος ἔχει ὥσπερ τὰ μειράκια. ὡς δὴ σὺ οἴει ἐμὲ ἢ καὶ ἄλλον ὁντινοῦν ἀνθρώπων οὐχ ἡγεῖσθαι τὰς μὲν βελτίους ἡδονάς, τὰς δὲ χείρους. ΣΩ. Ἰοὺ ἰού, ὦ Καλλίκλεις, ὡς πανοῦργος εἶ, καί μοι C
ὥσπερ παιδὶ χρῇ, τοτὲ μὲν αὖ φάσκων οὕτως ἔχειν, τοτὲ δὲ ἑτέρως, ἐξαπατῶν με. καίτοι οὐκ ᾤμην γε κατ' ἀρχὰς ὑπὸ σοῦ ἑκόντος εἶναι ἐξαπατηθήσεσθαι, ὡς ὄντος φίλου· νῦν δὲ ἐψεύσθην, καὶ ὡς ἔοικεν, ἀνάγκη μοι κατὰ τὸν παλαιὸν λόγον τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν καὶ τοῦτο δέχεσθαι τὸ διδόμενον παρὰ σοῦ. ἔστι δὲ δή, ὡς ἔοικεν, ὃ νῦν λέγεις, ὅτι ἡδοναί τινές εἰσιν αἱ μὲν ἀγαθαί, αἱ δὲ κακαί. ἦ γάρ; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Ἆρ' D
οὖν ἀγαθαὶ μὲν αἱ ὠφέλιμοι, κακαὶ δὲ αἱ βλαβεραί; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ὠφέλιμοι δέ γε αἱ ἀγαθόν τι ποιοῦσαι, κακαὶ δὲ αἱ κακόν τι; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν τὰς τοιάσδε λέγεις, οἷον κατὰ τὸ σῶμα ἃς νῦν δὴ ἐλέγομεν ἐν τῷ ἐσθίειν καὶ πίνειν ἡδονάς· εἰ ἄρα τούτων αἱ μὲν ὑγίειαν ποιοῦσιν ἐν τῷ σώματι ἢ ἰσχὺν ἢ ἄλλην τινὰ ἀρετὴν τοῦ σώματος, αὗται μὲν ἀγαθαί, αἱ δὲ τἀναντία τούτων κακαί; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ λῦπαι ὡσαύτως αἱ E
μὲν χρησταί εἰσιν, αἱ δὲ πονηραί; ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς καὶ

ἡδονὰς καὶ λύπας καὶ αἱρετέον ἐστὶ καὶ πρα-
κτέον; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Τὰς δὲ πονηρὰς
οὔ; ΚΑΛ. Δῆλον δή. ΣΩ. Ἕνεκα γάρ που
τῶν ἀγαθῶν ἅπαντα ἡμῖν ἔδοξε πρακτέον εἶναι,
εἰ μνημονεύεις, ἐμοί τε καὶ Πώλῳ. ἆρα καὶ σοὶ
συνδοκεῖ οὕτω, τέλος εἶναι ἁπασῶν τῶν πράξεων
τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐκείνου ἕνεκεν δεῖν πάντα τἆλλα
500 πράττεσθαι, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο τῶν ἄλλων; σύμ-
ψηφος ἡμῖν εἶ καὶ σὺ ἐκ τρίτων; ΚΑΛ. Ἔγω-
γε. ΣΩ. Τῶν ἀγαθῶν ἄρα ἕνεκα δεῖ καὶ τἆλλα
καὶ τὰ ἡδέα πράττειν, ἀλλ' οὐ τἀγαθὰ τῶν ἡδέων.
ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἆρ' οὖν παντὸς ἀν-
δρός ἐστιν ἐκλέξασθαι ποῖα ἀγαθὰ τῶν ἡδέων
ἐστὶ καὶ ὁποῖα κακά, ἢ τεχνικοῦ δεῖ εἰς ἕκαστον;
ΚΑΛ. Τεχνικοῦ.

CAP. LV. ΣΩ. Ἀναμνησθῶμεν δὴ ὧν αὖ
ἐγὼ πρὸς Πῶλον καὶ Γοργίαν ἐτύγχανον λέγων.
B ἔλεγον γάρ, εἰ μνημονεύεις, ὅτι εἶεν παρασκευαὶ
αἱ μὲν μέχρι ἡδονῆς, αὐτὸ τοῦτο μόνον παρα-
σκευάζουσαι, ἀγνοοῦσαι δὲ τὸ βέλτιον καὶ τὸ
χεῖρον, αἱ δὲ γιγνώσκουσαι ὅ τι τε ἀγαθὸν καὶ
ὅ τι κακόν· καὶ ἐτίθην τῶν μὲν περὶ τὰς ἡδονὰς
τὴν μαγειρικὴν ἐμπειρίαν, ἀλλ' οὐ τέχνην, τῶν
δὲ περὶ τὸ ἀγαθὸν τὴν ἰατρικὴν τέχνην. καὶ
πρὸς φιλίου, ὦ Καλλίκλεις, μήτε αὐτὸς οἴου
δεῖν πρὸς ἐμὲ παίζειν μηδ' ὅ τι ἂν τύχῃς πα-
C ρὰ τὰ δοκοῦντα ἀποκρίνου, μήτ' αὖ τὰ παρ'
ἐμοῦ οὕτως ἀποδέχου ὡς παίζοντος. ὁρᾷς γάρ,
ὅτι περὶ τούτου εἰσὶν ἡμῖν οἱ λόγοι, οὗ τί ἂν
μᾶλλον σπουδάσειέ τις καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχων

ἄνθρωπος, ἢ τοῦτο, ὅντινα χρὴ τρόπον ζῆν πότερον ἐπὶ ὃν σὺ παρακαλεῖς ἐμέ, τὰ τοῦ ἀνδρὸς δὴ ταῦτα πράττοντα, λέγοντά τε ἐν τῷ δήμῳ καὶ ῥητορικὴν ἀσκοῦντα καὶ πολιτευόμενον τοῦτον τὸν τρόπον, ὃν ὑμεῖς νῦν πολιτεύεσθε, ἢ ἐπὶ τόνδε τὸν βίον τὸν ἐν φιλοσοφίᾳ, καὶ τί ποτ' ἐστὶν οὗτος ἐκείνου διαφέρων; ἴσως οὖν βέλτιστόν ἐστιν, ὡς ἄρτι ἐγὼ ἐπεχείρησα, διαιρεῖσθαι, διελομένους δὲ D καὶ ὁμολογήσαντας ἀλλήλοις, εἰ ἔστι τούτω διττὼ τὼ βίω, σκέψασθαι τί τε διαφέρετον ἀλλήλοιν καὶ ὁπότερον βιωτέον αὐτοῖν. ἴσως οὖν οὔπω οἶσθα τί λέγω. *ΚΑΛ.* Οὐ δῆτα. *ΣΩ.* 'Αλλ' ἐγώ σοι σαφέστερον ἐρῶ. ἐπειδὴ ὡμολογήκαμεν ἐγώ τε καὶ σὺ εἶναι μέν τι ἀγαθόν, εἶναι δέ τι ἡδύ, ἕτερον δὲ τὸ ἡδὺ τοῦ ἀγαθοῦ, ἑκατέρου δὲ αὐτοῖν μελέτην τινὰ εἶναι καὶ παρασκευὴν τῆς κτήσεως, τὴν μὲν τοῦ ἡδέος θήραν, τὴν δὲ τοῦ ἀγαθοῦ — E αὐτὸ δέ μοι τοῦτο πρῶτον ἢ σύμφαθι, ἢ μή· σύμφῃς; *ΚΑΛ.* Οὕτω φημί.

Cap. LVI. *ΣΩ.* Ἴθι δή, ἃ καὶ πρὸς τούσδε ἐγὼ ἔλεγον διομολόγησαί μοι, εἴ ἄρα σοι ἔδοξα τότε ἀληθῆ λέγειν. ἔλεγον δέ που, ὅτι ἡ μὲν ὀψοποιικὴ οὔ μοι δοκεῖ τέχνη εἶναι, ἀλλ' ἐμπειρία, ἡ 501 δ' ἰατρική, λέγων, ὅτι ἡ μὲν τούτου οὗ θεραπεύει καὶ τὴν φύσιν ἔσκεπται καὶ τὴν αἰτίαν ὧν πράττει, καὶ λόγον ἔχει τούτων ἑκάστου δοῦναι, ἡ ἰατρική· ἡ δ' ἑτέρα τῆς ἡδονῆς, πρὸς ἣν ἡ θεραπεία αὐτῇ ἐστιν ἅπασα, κομιδῇ ἀτέχνως ἐπ' αὐτὴν ἔρχεται, οὔτε τι τὴν φύσιν σκεψαμένη τῆς ἡδονῆς οὔτε τὴν αἰτίαν, ἀλόγως τε παντάπασιν,

ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδὲν διαριθμησαμένη, τριβὴ καὶ ἐμπειρία, μνήμην μόνον σωζομένη τοῦ εἰωθότος
B γίγνεσθαι, ᾧ δὴ καὶ πορίζεται τὰς ἡδονάς. ταῦτ' οὖν πρῶτον σκόπει εἰ δοκεῖ σοι ἱκανῶς λέγεσθαι, καὶ εἶναί τινες καὶ περὶ ψυχὴν τοιαῦται ἄλλαι πραγματεῖαι, αἱ μὲν τεχνικαί, προμήθειάν τινα ἔχουσαι τοῦ βελτίστου περὶ τὴν ψυχήν, αἱ δὲ τούτου μὲν ὀλιγωροῦσαι, ἐσκεμμέναι δ' αὖ, ὥσπερ ἐκεῖ, τὴν ἡδονὴν μόνον τῆς ψυχῆς, τίνα ἂν αὐτῇ τρόπον γίγνοιτο, ἥτις δὲ ἢ βελτίων ἢ χείρων τῶν ἡδονῶν οὔτε σκοπούμεναι, οὔτε μέλον αὐταῖς
C ἄλλο ἢ χαρίζεσθαι μόνον, εἴτε βέλτιον εἴτε χεῖρον. ἐμοὶ μὲν γάρ, ὦ Καλλίκλεις, δοκοῦσί τε εἶναι, καὶ ἔγωγέ φημι τὸ τοιοῦτον κολακείαν εἶναι καὶ περὶ σῶμα καὶ περὶ ψυχὴν καὶ περὶ ἄλλο, ὅτου ἄν τις τὴν ἡδονὴν θεραπεύῃ ἀσκέπτως ἔχων τοῦ ἀμείνονός τε καὶ τοῦ χείρονος· σὺ δὲ δὴ πότερον συγκατατίθεσαι ἡμῖν περὶ τούτων τὴν αὐτὴν δόξαν ἢ ἀντίφῃς; *ΚΑΛ.* Οὐκ ἔγωγε, ἀλλὰ συγχωρῶ, ἵνα σοι καὶ περανθῇ ὁ λόγος καὶ Γορ-
D γίᾳ τῷδε χαρίσωμαι. *ΣΩ.* Πότερον δὲ περὶ μὲν μίαν ψυχήν ἐστι τοῦτο, περὶ δὲ δύο καὶ πολλὰς οὐκ ἔστιν; *ΚΑΛ.* Οὔκ, ἀλλὰ καὶ περὶ δύο καὶ περὶ πολλάς. *ΣΩ.* Οὐκοῦν καὶ ἀθρόαις ἅμα χαρίζεσθαι ἔστι μηδὲν σκοπούμενον τὸ βέλτιστον; *ΚΑΛ.* Οἶμαι ἔγωγε.

CAP. LVII. *ΣΩ.* Ἔχεις οὖν εἰπεῖν αἵτινές εἰσιν αἱ ἐπιτηδεύσεις αἱ τοῦτο ποιοῦσαι; Μᾶλλον δέ, εἰ βούλει, ἐμοῦ ἐρωτῶντος, ἣ μὲν ἄν σοι δοκῇ τούτων εἶναι, φάθι, ἣ δ' ἂν μή, μὴ φάθι. πρῶ-

τον δὲ σκεψώμεθα τὴν αὐλητικήν. οὐ δοκεῖ σοι E
τοιαύτη τις εἶναι, ὦ Καλλίκλεις, τὴν ἡδονὴν ἡμῶν
μόνον διώκειν, ἄλλο δ' οὐδὲν φροντίζειν; ΚΑΛ.
Ἔμοιγε δοκεῖ. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αἱ τοιαίδε
ἅπασαι, οἷον ἡ κιθαριστικὴ ἡ ἐν τοῖς ἀγῶσι;
ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Τί δὲ ἡ τῶν χορῶν διδασκα-
λία καὶ ἡ τῶν διθυράμβων ποίησις; οὐ τοιαύτη
τίς σοι καταφαίνεται; ἢ ἡγεῖ τι φροντίζειν Κι-
νησίαν τὸν Μέλητος, ὅπως ἐρεῖ τι τοιοῦτον, ὅθεν
ἂν οἱ ἀκούοντες βελτίους γίγνοιντο, ἢ ὅ τι μέλ- 502
λει χαριεῖσθαι τῷ ὄχλῳ τῶν θεατῶν; ΚΑΛ.
Δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὦ Σώκρατες, Κινησίου γε
πέρι. ΣΩ. Τί δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μέλης; ἦ
πρὸς τὸ βέλτιστον βλέπων ἐδόκει σοι κιθαρῳδεῖν;
ἢ ἐκεῖνος μὲν οὐδὲ πρὸς τὸ ἥδιστον; ἠνία γὰρ
ᾄδων τοὺς θεατάς. ἀλλὰ δὴ σκόπει· οὐχὶ ἥ τε
κιθαρῳδικὴ δοκεῖ σοι πᾶσα καὶ ἡ τῶν διθυράμβων
ποίησις ἡδονῆς χάριν εὑρῆσθαι; ΚΑΛ. Ἔμοι-
γε. ΣΩ. Τί δὲ δὴ ἡ σεμνὴ αὕτη καὶ θαυμαστὴ B
ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις ἐφ' ᾧ ἐσπούδακε; πότε-
ρόν ἐστιν αὐτῆς τὸ ἐπιχείρημα καὶ ἡ σπουδή, ὡς
σοὶ δοκεῖ, χαρίζεσθαι τοῖς θεαταῖς μόνον, ἢ καὶ
διαμάχεσθαι, ἐάν τι αὐτοῖς ἡδὺ μὲν ᾖ καὶ κε-
χαρισμένον, πονηρὸν δέ, ὅπως τοῦτο μὲν μὴ ἐρεῖ,
εἰ δέ τι τυγχάνει ἀηδὲς καὶ ὠφέλιμον, τοῦτο δὲ
καὶ λέξει καὶ ᾄσεται, ἐάν τε χαίρωσιν ἐάν τε μή;
ποτέρως σοι δοκεῖ παρεσκευάσθαι ἡ τῶν τραγῳδι-
ῶν ποίησις; ΚΑΛ. Δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὦ Σώ- C
κρατες, ὅτι πρὸς τὴν ἡδονὴν μᾶλλον ὥρμηται καὶ
τὸ χαρίζεσθαι τοῖς θεαταῖς. ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ

τοιοῦτον, ὦ Καλλίκλεις, ἔφαμεν νῦν δὴ κολα-
κείαν εἶναι; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Φέρε
δή, εἴ τις περιέλοιτο τῆς ποιήσεως πάσης τό τε
μέλος καὶ τὸν ῥυθμὸν καὶ τὸ μέτρον, ἄλλο τι ἢ
λόγοι γίγνονται τὸ λειπόμενον; ΚΑΛ. Ἀνάγ-
κη. ΣΩ. Οὐκοῦν πρὸς πολὺν ὄχλον καὶ δῆμον
D οὗτοι λέγονται οἱ λόγοι. ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ.
Δημηγορία ἄρα τίς ἐστιν ἡ ποιητική. ΚΑΛ.
Φαίνεται. ΣΩ. Οὐκοῦν ῥητορικὴ δημηγορία
ἂν εἴη. ἢ οὐ ῥητορεύειν δοκοῦσί σοι οἱ ποιηταὶ
ἐν τοῖς θεάτροις; ΚΑΛ. Ἔμοιγε. ΣΩ. Νῦν
ἄρα ἡμεῖς εὑρήκαμεν ῥητορικήν τινα πρὸς δῆμον
τοιοῦτον, οἷον παίδων τε ὁμοῦ καὶ γυναικῶν καὶ
ἀνδρῶν, καὶ δούλων καὶ ἐλευθέρων, ἣν οὐ πάνυ
ἀγάμεθα· κολακικὴν γὰρ αὐτήν φαμεν εἶναι.
ΚΑΛ. Πάνυ γε.

Cap. LVIII. ΣΩ. Εἶεν. τί δὲ ἡ πρὸς τὸν
Ἀθηναίων δῆμον ῥητορικὴ καὶ τοὺς ἄλλους
E τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι δήμους τοὺς τῶν ἐλευθέρων
ἀνδρῶν, τί ποτε ἡμῖν αὕτη ἐστί; πότερόν σοι δο-
κοῦσι πρὸς τὸ βέλτιστον ἀεὶ λέγειν οἱ ῥήτορες,
τούτου στοχαζόμενοι, ὅπως οἱ πολῖται ὡς βέλτι-
στοι ἔσονται διὰ τοὺς αὑτῶν λόγους, ἢ καὶ οὗτοι
πρὸς τὸ χαρίζεσθαι τοῖς πολίταις ὡρμημένοι, καὶ
ἕνεκα τοῦ ἰδίου τοῦ αὑτῶν ὀλιγωροῦντες τοῦ κοι-
νοῦ, ὥσπερ παισὶ προσομιλοῦσι τοῖς δήμοις, χαρί-
ζεσθαι αὐτοῖς πειρώμενοι μόνον, εἰ δέ γε βελτίους
ἔσονται ἢ χείρους διὰ ταῦτα, οὐδὲν φροντίζουσιν;
503 ΚΑΛ. Οὐχ ἁπλοῦν ἔτι τοῦτο ἐρωτᾷς· εἰσὶ μὲν
γὰρ οἳ κηδόμενοι τῶν πολιτῶν λέγουσιν ἃ λέγου-

σιν, εἰσὶ δὲ καὶ οἵους σὺ λέγεις. ΣΩ. Ἐξαρκεῖ. εἰ γὰρ καὶ τοῦτό ἐστι διπλοῦν, τὸ μὲν ἕτερόν που τούτου κολακεία ἂν εἴη καὶ αἰσχρὰ δημηγορία, τὸ δ' ἕτερον καλόν, τὸ παρασκευάζειν, ὅπως ὡς βέλτισται ἔσονται τῶν πολιτῶν αἱ ψυχαί, καὶ διαμάχεσθαι λέγοντα τὰ βέλτιστα, εἴτε ἡδίω εἴτε ἀηδέστερα ἔσται τοῖς ἀκούουσιν. ἀλλ' οὐ πώποτε B σὺ ταύτην εἶδες τὴν ῥητορικήν· ἢ εἴ τινα ἔχεις τῶν ῥητόρων τοιοῦτον εἰπεῖν, τί οὐχὶ καὶ ἐμοὶ αὐτὸν ἔφρασας τίς ἐστιν; ΚΑΛ. Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ ἔχω ἔγωγέ σοι εἰπεῖν τῶν γε νῦν ῥητόρων οὐδένα. ΣΩ. Τί δέ; τῶν παλαιῶν ἔχεις τινὰ εἰπεῖν, δι' ὅντινα αἰτίαν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι βελτίους γεγονέναι, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἤρξατο δημηγορεῖν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ χείρους ὄντες; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδα τίς ἐστιν οὗτος. ΚΑΛ. Τί δέ; Θε- C μιστοκλέα οὐκ ἀκούεις ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα καὶ Κίμωνα καὶ Μιλτιάδην καὶ Περικλέα τουτονὶ τὸν νεωστὶ τετελευτηκότα, οὗ καὶ σὺ ἀκήκοας; ΣΩ. Εἰ ἔστι γε, ὦ Καλλίκλεις, ἣν πρότερον σὺ ἔλεγες ἀρετήν, ἀληθής, τὸ τὰς ἐπιθυμίας ἀποπιμπλάναι καὶ τὰς αὑτοῦ καὶ τὰς τῶν ἄλλων· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλ' ὅπερ ἐν τῷ ὑστέρῳ λόγῳ ἠναγκάσθημεν ἡμεῖς ὁμολογεῖν, ὅτι αἳ μὲν τῶν ἐπιθυμιῶν πληρούμεναι βελτίω ποιοῦσι τὸν ἄν- D θρωπον, ταύτας μὲν ἀποτελεῖν, αἳ δὲ χείρω, μή· τοῦτο δὲ τέχνη τις εἶναι· τοιοῦτον ἄνδρα τούτων τινὰ γεγονέναι ἔχεις εἰπεῖν; ΚΑΛ. Οὐκ ἔχω ἔγωγε πῶς εἴπω.

CAP LIX. ΣΩ. Ἀλλ' ἐὰν ζητῇς καλῶς,

εὑρήσεις. ἴδωμεν δὴ οὑτωσὶν ἀτρέμα σκοπούμενοι, εἴ τις τούτων τοιοῦτος γέγονε. φέρε γάρ,
E ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιστον λέγων ἃ ἂν λέγῃ ἄλλο τι οὐκ εἰκῇ ἐρεῖ, ἀλλ' ἀποβλέπων πρός τι; ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες δημιουργοὶ βλέποντες πρὸς τὸ αὑτῶν ἔργον ἕκαστος οὐκ εἰκῇ ἐκλεγόμενος προσφέρει ἃ προσφέρει πρὸς τὸ ἔργον τὸ αὑτοῦ, ἀλλ' ὅπως ἂν εἶδός τι αὐτῷ σχῇ τοῦτο, ὃ ἐργάζεται. οἷον εἰ βούλει ἰδεῖν τοὺς ζωγράφους, τοὺς οἰκοδόμους, τοὺς ναυπηγούς, τοὺς ἄλλους πάντας δημιουργούς, ὅντινα βούλει αὐτῶν, ὡς εἰς τάξιν τινὰ ἕκαστος ἕκαστον τίθησιν ὃ ἂν τιθῇ, καὶ προσαναγκάζει τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ
504 πρέπον τε εἶναι καὶ ἁρμόττειν, ἕως ἂν τὸ ἅπαν συστήσηται τεταγμένον τε καὶ κεκοσμημένον πρᾶγμα, καὶ οἵ τε δὴ ἄλλοι δημιουργοὶ καὶ οὓς νῦν δὴ ἐλέγομεν, οἱ περὶ τὸ σῶμα παιδοτρίβαι τε καὶ ἰατροί, κοσμοῦσί που τὸ σῶμα καὶ συντάττουσιν. ὁμαλογοῦμεν οὕτω τοῦτ' ἔχειν, ἢ οὔ; *ΚΑΛ.* Ἔστω τοῦτο οὕτω. *ΣΩ.* Τάξεως ἄρα καὶ κόσμου τυχοῦσα οἰκία χρηστὴ ἂν εἴη, ἀταξίας
B δὲ μοχθηρά; *ΚΑΛ.* Φημί. *ΣΩ.* Οὐκοῦν καὶ πλοῖον ὡσαύτως; *ΚΑΛ.* Ναί. *ΣΩ.* Καὶ μὴν καὶ τὰ σώματά φαμεν τὰ ἡμέτερα; *ΚΑΛ.* Πάνυ γε. *ΣΩ.* Τί δ' ἡ ψυχή; ἀταξίας τυχοῦσα ἔσται χρηστή, ἢ τάξεώς τε καὶ κόσμου τινός; *ΚΑΛ.* Ἀνάγκη ἐκ τῶν πρόσθεν καὶ τοῦτο συνομολογεῖν. *ΣΩ.* Τί οὖν ὄνομά ἐστιν ἐν τῷ σώματι τῷ ἐκ τῆς τάξεώς τε καὶ τοῦ κόσμου γιγνομένῳ; *ΚΑΛ.* Ὑγίειαν καὶ ἰσχὺν ἴσως λέγεις.

ΣΩ. Ἔγωγε. τί δὲ αὖ τῷ ἐν τῇ ψυχῇ ἐγγιγνομένῳ ἐκ τῆς τάξεως καὶ τοῦ κόσμου; πειρῶ εὑρεῖν καὶ εἰπεῖν ὥσπερ ἐκείνῳ τὸ ὄνομα. ΚΑΛ. Τί δὲ οὐκ αὐτὸς λέγεις, ὦ Σώκρατες; ΣΩ. Ἀλλ' εἴ σοι ἥδιόν ἐστιν, ἐγὼ ἐρῶ. σὺ δέ, ἂν μέν σοι δοκῶ ἐγὼ καλῶς λέγειν, φάθι· εἰ δὲ μή, ἔλεγχε καὶ μὴ ἐπίτρεπε. ἐμοιγε δοκεῖ ταῖς μὲν τοῦ σώματος τάξεσιν ὄνομα εἶναι ὑγιεινόν, ἐξ οὗ ἐν αὐτῷ ἡ ὑγίεια γίγνεται καὶ ἡ ἄλλη ἀρετὴ τοῦ σώματος. ἔστι ταῦτα ἢ οὐκ ἔστιν; ΚΑΛ. Ἔστι. ΣΩ. Ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς τάξεσί τε καὶ κοσμήσεσι νόμιμόν τε καὶ νόμος, ὅθεν καὶ νόμιμοι γίγνονται καὶ κόσμιοι· ταῦτα δ' ἔστι δικαιοσύνη τε καὶ σωφροσύνη. φῄς, ἢ οὔ; ΚΑΛ. Ἔστω.

CAP. LX. *ΣΩ. Οὐκοῦν πρὸς ταῦτα αὖ βλέπων ὁ ῥήτωρ ἐκεῖνος, ὁ τεχνικός τε καὶ ἀγαθός, καὶ τοὺς λόγους προσοίσει ταῖς ψυχαῖς οὓς ἂν λέγῃ καὶ τὰς πράξεις ἁπάσας, καὶ δῶρον ἐάν τι διδῷ, δώσει, καὶ ἐάν τι ἀφαιρῆται, ἀφαιρήσεται, πρὸς τοῦτο ἀεὶ τὸν νοῦν ἔχων, ὅπως ἂν αὐτοῦ τοῖς πολίταις δικαιοσύνη μὲν ἐν ταῖς ψυχαῖς γίγνηται, ἀδικία δὲ ἀπαλλάττηται, καὶ σωφροσύνη μὲν ἐγγίγνηται, ἀκολασία δὲ ἀπαλλάττηται, καὶ ἡ ἄλλη ἀρετὴ ἐγγίγνηται, κακία δὲ ἀπίῃ; συγχωρεῖς, ἢ οὔ; ΚΑΛ. Συγχωρῶ. ΣΩ. Τί γὰρ ὄφελος, ὦ Καλλίκλεις, σώματί γε κάμνοντι καὶ μοχθηρῶς διακειμένῳ σιτία πολλὰ διδόναι καὶ τὰ ἥδιστα ἢ ποτὰ ἢ ἄλλ' ὁτιοῦν, ὃ μὴ ὀνήσει αὐτὸ ἔσθ' ὅτε πλέον ἢ τοὐναντίον, κα-*

κειά γε τὸν δίκαιον λόγον, καὶ ἔλαττον, ἔστι ταῦτα; ΚΑΛ. Ἔστω. ΣΩ. Οὐ γάρ, οἶμαι, λυσιτελεῖ μετὰ μοχθηρίας σώματος ζῆν ἀνθρώπῳ· ἀνάγκη γὰρ οὕτω καὶ ζῆν μοχθηρῶς. ἢ οὐχ οὕτω; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἀποπιμπλάναι, οἷον πεινῶντα φαγεῖν ὅσον βούλεται ἢ διψῶντα πιεῖν, ὑγιαίνοντα μὲν ἐῶσιν οἱ ἰατροὶ ὡς τὰ πολλά, κάμνοντα δέ, ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδέποτ' ἐῶσιν ἐμπίπλασθαι ὧν ἐπιθυμεῖ; συγχωρεῖς τοῦτό γε καὶ σύ; ΚΑΛ.
B Ἔγωγε. ΣΩ. Περὶ δὲ ψυχήν, ὦ ἄριστε, οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος; ἕως μὲν ἂν πονηρὰ ᾖ, ἀνόητός τε οὖσα καὶ ἀκόλαστος καὶ ἄδικος καὶ ἀνόσιος, εἴργειν αὐτὴν δεῖ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ μὴ ἐπιτρέπειν ἄλλ' ἄττα ποιεῖν ἢ ἀφ' ὧν βελτίων ἔσται; φῄς, ἢ οὔ; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Οὕτω γάρ που αὐτῇ ἄμεινον τῇ ψυχῇ. ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ εἴργειν ἐστὶν ἀφ' ὧν ἐπιθυμεῖ κολάζειν; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Τὸ κολάζεσθαι ἄρα τῇ ψυχῇ ἄμεινόν ἐστιν ἢ ἡ ἀκολασία, ὥσπερ σὺ νῦν δὴ
C ᾤου. ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ' ἄττα λέγεις, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἄλλον τινὰ ἐρώτα. ΣΩ. Οὗτος ἀνὴρ οὐχ ὑπομένει ὠφελούμενος καὶ αὐτὸς τοῦτο πάσχων, περὶ οὗ ὁ λόγος ἐστί, κολαζόμενος. ΚΑΛ. Οὐδέ γέ μοι μέλει οὐδὲν ὧν σὺ λέγεις, καὶ ταῦτά σοι Γοργίου χάριν ἀπεκρινάμην. ΣΩ. Εἶεν. τί οὖν δὴ ποιήσομεν; μεταξὺ τὸν λόγον καταλύομεν; ΚΑΛ. Αὐτὸς γνώσει. ΣΩ. Ἀλλ'
D οὐδὲ τοὺς μύθους φασὶ μεταξὺ θέμις εἶναι καταλείπειν, ἀλλ' ἐπιθέντας κεφαλήν, ἵνα μὴ ἄνευ

κεφαλῆς περιίῃ. ἀπόκριναι οὖν καὶ τὰ λοιπά, ἵνα ἡμῖν ὁ λόγος κεφαλὴν λάβῃ.

Cap. LXI. *ΚΑΛ.* Ὡς βίαιος εἶ, ὦ Σώκρατες. ἐὰν δὲ ἐμοὶ πείθῃ, ἐάσεις χαίρειν τοῦτον τὸν λόγον, ἢ καὶ ἄλλῳ τῳ διαλέξει. *ΣΩ.* Τίς οὖν ἄλλος ἐθέλει; μὴ γάρ τοι ἀτελῆ γε τὸν λόγον καταλείπωμεν. *ΚΑΛ.* Αὐτὸς δὲ οὐκ ἂν δύναιο διελθεῖν τὸν λόγον, ἢ λέγων κατὰ σαυτὸν E
ἢ ἀποκρινόμενος σαυτῷ; *ΣΩ.* Ἵνα μοι τὸ τοῦ Ἐπιχάρμου γένηται, ἃ πρὸ τοῦ δύο ἄνδρες ἔλεγον, εἷς ὢν ἱκανὸς γένωμαι. ἀτὰρ κινδυνεύει ἀναγκαιότατον εἶναι οὕτως. εἰ μέντοι ποιήσομεν, οἶμαι ἔγωγε χρῆναι πάντας ἡμᾶς φιλονείκως ἔχειν πρὸς τὸ εἰδέναι τὸ ἀληθὲς τί ἐστι περὶ ὧν λέγομεν καὶ τί ψεῦδος· κοινὸν γὰρ ἀγαθὸν ἅπασι φανερὸν γενέσθαι αὐτό. δίειμι μὲν οὖν τῷ λόγῳ ἐγὼ ὡς ἄν μοι δοκῇ ἔχειν· ἐὰν δέ τῳ 506
ὑμῶν μὴ τὰ ὄντα δοκῶ ὁμολογεῖν ἐμαυτῷ, χρὴ ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ ἐλέγχειν. οὐδὲ γάρ τοι ἔγωγε εἰδὼς λέγω ἃ λέγω, ἀλλὰ ζητῶ κοινῇ μεθ' ὑμῶν, ὥστε, ἄν τι φαίνηται λέγων ὁ ἀμφισβητῶν ἐμοί, ἐγὼ πρῶτος συγχωρήσομαι. λέγω μέντοι ταῦτα, εἰ δοκεῖ χρῆναι διαπερανθῆναι τὸν λόγον· εἰ δὲ μὴ βούλεσθε, ἐῶμεν δὴ χαίρειν καὶ ἀπίωμεν. *ΓΟΡ.* Ἀλλ' ἐμοὶ μὲν οὐ δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, χρῆναί πω ἀπιέναι, ἀλλὰ διεξελθεῖν B
σε τὸν λόγον· φαίνεται δέ μοι καὶ τοῖς ἄλλοις δοκεῖν. βούλομαι γὰρ ἔγωγε καὶ αὐτὸς ἀκοῦσαί σου αὐτοῦ διιόντος τὰ ἐπίλοιπα. *ΣΩ.* Ἀλλὰ μὲν δή, ὦ Γοργία, καὶ αὐτὸς ἡδέως μὲν ἂν Καλ-

λικλεῖ τούτῳ ἔτι διελεγόμην, ἕως αὐτῷ τὴν τοῦ Ἀμφίονος ἀπέδωκα ῥῆσιν ἀντὶ τῆς τοῦ Ζήθου· ἐπειδὴ δὲ σύ, ὦ Καλλίκλεις, οὐκ ἐθέλεις συνδιαπεράναι τὸν λόγον, ἀλλ' σὺν ἐμοῦ γε ἀκούων
C ἐπιλαμβάνου, ἐάν τί σοι δοκῶ μὴ καλῶς λέγειν. καί με ἐὰν ἐξελέγξῃς, οὐκ ἀχθεσθήσομαί σοι, ὥσπερ σὺ ἐμοί, ἀλλὰ μέγιστος εὐεργέτης παρ' ἐμοὶ ἀναγεγράψει. ΚΑΛ. Λέγε, ὦ 'γαθέ, αὐτὸς καὶ πέραινε.

Cap. LXII. ΣΩ. Ἄκουε δὴ ἐξ ἀρχῆς ἐμοῦ ἀναλαβόντος τὸν λόγον. Ἆρα τὸ ἡδὺ καὶ τὸ ἀγαθὸν τὸ αὐτό ἐστιν; Οὐ ταὐτόν, ὡς ἐγὼ καὶ Καλλικλῆς ὡμολογήσαμεν. Πότερον δὲ τὸ ἡδὺ ἕνεκα τοῦ ἀγαθοῦ πρακτέον, ἢ τὸ ἀγαθὸν ἕνεκα τοῦ ἡδέος; Τὸ ἡδὺ ἕνεκα τοῦ ἀγαθοῦ. Ἡδὺ
D δέ ἐστι τοῦτο, οὗ παραγενομένου ἡδόμεθα; ἀγαθὸν δέ, οὗ παρόντος ἀγαθοί ἐσμεν; Πάνυ γε. Ἀλλὰ μὴν ἀγαθοί γέ ἐσμεν καὶ ἡμεῖς καὶ τἆλλα πάντα ὅσα ἀγαθά ἐστιν, ἀρετῆς τινος παραγενομένης; Ἔμοιγε δοκεῖ ἀναγκαῖον εἶναι, ὦ Καλλίκλεις. Ἀλλὰ μὲν δὴ ἥ γε ἀρετὴ ἑκάστου, καὶ σκεύους καὶ σώματος καὶ ψυχῆς αὖ καὶ ζώου παντός, οὐ τῷ εἰκῇ κάλλιστα παραγίγνεται, ἀλλὰ τάξει καὶ ὀρθότητι καὶ τέχνῃ, ἥτις ἑκάστῳ ἀποδέδοται αὐτῶν. ἆρα ἔστι ταῦτα; Ἐγὼ μὲν
E γάρ φημι. Τάξει ἄρα τεταγμένον καὶ κεκοσμημένον ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἑκάστου; Φαίην ἂν ἔγωγε. Κόσμος τις ἄρα ἐγγενόμενος ἐν ἑκάστῳ ὁ ἑκάστου οἰκεῖος ἀγαθὸν παρέχει ἕκαστον τῶν ὄντων; Ἔμοιγε δοκεῖ. Καὶ ψυχὴ ἄρα κόσμον ἔχουσα

τὸν ἑαυτῆς ἀμείνων τῆς ἀκοσμήτου; Ἀνάγκη.
Ἀλλὰ μὴν ἥ γε κόσμον ἔχουσα κοσμία; Πῶς
γὰρ οὐ μέλλει; Ἡ δέ γε κοσμία σώφρων; 507
Πολλὴ ἀνάγκη. Ἡ ἄρα σώφρων ψυχὴ ἀγαθή.
Ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλα φάναι, ὦ
φίλε Καλλίκλεις· σὺ δ' εἰ ἔχεις, δίδασκε. ΚΑΛ.
Λέγ', ὦ 'γαθέ. ΣΩ. Λέγω δή, ὅτι, εἰ ἡ σώφρων
ἀγαθή ἐστιν, ἡ τοὐναντίον τῇ σώφρονι πεπονθυῖα
κακή ἐστιν. ἦν δὲ αὕτη ἡ ἄφρων τε καὶ ἀκό-
λαστος; Πάνυ γε. Καὶ μὴν ὅ γε σώφρων τὰ
προσήκοντα πράττοι ἂν καὶ περὶ θεοὺς καὶ περὶ
ἀνθρώπους; οὐ γὰρ ἂν σωφρονοῖ τὰ μὴ προσή-
κοντα πράττων. Ἀνάγκη ταῦτ' εἶναι οὕτω.
Καὶ μὴν περὶ μὲν ἀνθρώπους τὰ προσήκοντα B
πράττων δίκαι' ἂν πράττοι, περὶ δὲ θεοὺς ὅσια·
τὸν δὲ τὰ δίκαια καὶ ὅσια πράττοντα ἀνάγκη δί-
καιον καὶ ὅσιον εἶναι; Ἔστι ταῦτα. Καὶ μὲν
δὴ καὶ ἀνδρεῖόν γε ἀνάγκη; οὐ γὰρ δὴ σώφρονος
ἀνδρός ἐστιν οὔτε διώκειν οὔτε φεύγειν ἃ μὴ προσ-
ήκει, ἀλλ' ἃ δεῖ καὶ πράγματα καὶ ἀνθρώπους
καὶ ἡδονὰς καὶ λύπας φεύγειν καὶ διώκειν, καὶ
ὑπομένοντα καρτερεῖν ὅπου δεῖ· ὥστε πολλὴ C
ἀνάγκη, ὦ Καλλίκλεις, τὸν σώφρονα, ὥσπερ διήλ-
θομεν, δίκαιον ὄντα καὶ ἀνδρεῖον καὶ ὅσιον ἀγα-
θὸν ἄνδρα εἶναι τελέως, τὸν δὲ ἀγαθὸν εὖ τε καὶ
καλῶς πράττειν ἃ ἂν πράττῃ, τὸν δ' εὖ πράττον-
τα μακάριόν τε καὶ εὐδαίμονα εἶναι, τὸν δὲ πο-
νηρὸν καὶ κακῶς πράττοντα ἄθλιον. οὗτος δ' ἂν
εἴη ὁ ἐναντίως ἔχων τῷ σώφρονι, ὁ ἀκόλαστος, ὃν
σὺ ἐπῄνεις. Cap. LXIII. Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα

οὕτω τίθεμαι καί φημι ταῦτα ἀληθῆ εἶναι. εἰ δὲ D ἔστιν ἀληθῆ, τὸν βουλόμενον, ὡς ἔοικεν, εὐδαίμονα εἶναι σωφροσύνην μὲν διωκτέον καὶ ἀσκητέον, ἀκολασίαν δὲ φευκτέον ὡς ἔχει ποδῶν ἕκαστος ἡμῶν, καὶ παρασκευαστέον μάλιστα μὲν μηδὲν δεῖσθαι τοῦ κολάζεσθαι, ἐὰν δὲ δεηθῇ ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις τῶν οἰκείων, ἢ ἰδιώτης ἢ πόλις, ἐπιθετέον δίκην καὶ κολαστέον, εἰ μέλλει εὐδαίμων εἶναι. οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ ὁ σκοπὸς εἶναι, πρὸς ὃν βλέποντα δεῖ ζῆν, καὶ πάντα εἰς τοῦτο τὰ αὑτοῦ συντείνοντα καὶ τὰ τῆς πόλεως, ὅπως E δικαιοσύνη παρέσται καὶ σωφροσύνη τῷ μακαρίῳ μέλλοντι ἔσεσθαι, οὕτω πράττειν, οὐκ ἐπιθυμίας ἐῶντα ἀκολάστους εἶναι καὶ ταύτας ἐπιχειροῦντα πληροῦν, ἀνήνυτον κακόν, λῃστοῦ βίον ζῶντα. οὔτε γὰρ ἂν ἄλλῳ ἀνθρώπῳ προσφιλὴς ἂν εἴη ὁ τοιοῦτος οὔτε θεῷ· κοινωνεῖν γὰρ ἀδύνατος· ὅτῳ δὲ μὴ ἔνι κοινωνία, φιλία οὐκ ἂν εἴη. φασὶ δ' οἱ σοφοί, ὦ Καλλίκλεις, καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν
508 καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους τὴν κοινωνίαν συνέχειν καὶ φιλίαν καὶ κοσμιότητα καὶ σωφροσύνην καὶ δικαιότητα, — καὶ τὸ ὅλον τοῦτο διὰ ταῦτα κόσμον καλοῦσιν, ὦ ἑταῖρε, — οὐκ ἀκοσμίαν οὐδὲ ἀκολασίαν. σὺ δέ μοι δοκεῖς οὐ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις, καὶ ταῦτα σοφὸς ὤν, ἀλλὰ λέληθέ σε, ὅτι ἡ ἰσότης ἡ γεωμετρικὴ καὶ ἐν θεοῖς καὶ ἐν ἀνθρώποις μέγα δύναται. σὺ δὲ πλεονεξίαν οἴει δεῖν ἀσκεῖν· γεωμετρίας γὰρ ἀμελεῖς. Εἶεν. ἢ B ἐξελεγκτέος δὴ οὗτος ὁ λόγος ἡμῖν ἐστιν, ὡς οὐ δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης κτήσει εὐδαίμονες

*οἱ εὐδαίμονες, κακίας δὲ οἱ ἄθλιοι· ἢ εἰ οὗτος
ἀληθής ἐστι, σκεπτέον τί τὰ συμβαίνοντα. τὰ
πρόσθεν ἐκεῖνα, ὦ Καλλίκλεις, συμβαίνει πάντα,
ἐφ' οἷς σύ με ἤρου, εἰ σπουδάζων λέγοιμι, λέ-
γοντα, ὅτι κατηγορητέον εἴη καὶ αὐτοῦ καὶ υἱέος
καὶ ἑταίρου, ἐάν τι ἀδικῇ, καὶ τῇ ῥητορικῇ ἐπὶ
τοῦτο χρηστέον. καὶ ἃ Πῶλον αἰσχύνῃ ᾤου
συγχωρεῖν, ἀληθῆ ἄρα ἦν, τὸ εἶναι τὸ ἀδικεῖν τοῦ* C
*ἀδικεῖσθαι, ὅσῳπερ αἴσχιον, τοσούτῳ κάκιον· καὶ
τὸν μέλλοντα ὀρθῶς ῥητορικὸν ἔσεσθαι δίκαιον
ἄρα δεῖ εἶναι καὶ ἐπιστήμονα τῶν δικαίων, ὃ αὖ
Γοργίαν ἔφη Πῶλος δι' αἰσχύνην ὁμολογῆσαι.*
CAP. LXIV. *Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, σκεψώ-
μεθα τί ποτ' ἐστὶν ἃ σὺ ἐμοὶ ὀνειδίζεις, ἆρα καλῶς
λέγεται, ἢ οὔ, ὡς ἄρα ἐγὼ οὐχ οἷός τ' εἰμὶ βοη-
θῆσαι οὔτε ἐμαυτῷ οὔτε τῶν φίλων οὐδενὶ οὐδὲ
τῶν οἰκείων, οὐδ' ἐκσῶσαι ἐκ τῶν μεγίστων κινδύ-
νων, εἰμὶ δὲ ἐπὶ τῷ βουλομένῳ ὥσπερ οἱ ἄτιμοι* D
*τοῦ ἐθέλοντος, ἄν τε τύπτειν βούληται, τὸ νεα-
νικὸν δὴ τοῦτο τοῦ σοῦ λόγου, ἐπὶ κόῤῥης, ἐάν
τε χρήματα ἀφαιρεῖσθαι, ἐάν τε ἐκβάλλειν ἐκ τῆς
πόλεως, ἐάν τε, τὸ ἔσχατον, ἀποκτεῖναι· καὶ οὕτω
διακεῖσθαι πάντων δὴ αἴσχιστόν ἐστιν, ὡς ὁ σὸς
λόγος. ὁ δὲ δὴ ἐμός, ὅστις πολλάκις μὲν ἤδη εἴ-
ρηται, οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ ἔτι λέγεσθαι· οὔ φη-
μι, ὦ Καλλίκλεις, τὸ τύπτεσθαι ἐπὶ κόῤῥης ἀδίκως* E
*αἴσχιστον εἶναι, οὐδέ γε τὸ τέμνεσθαι οὔτε τὸ
σῶμα τὸ ἐμὸν οὔτε τὸ βαλάντιον, ἀλλὰ τὸ τύπτειν
καὶ ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ ἀδίκως καὶ τέμνειν καὶ αἴ-
σχιον καὶ κάκιον, καὶ κλέπτειν γε ἅμα καὶ ἀνδρα-*

ποδίζεσθαι καὶ τοιχωρυχεῖν καὶ συλλήβδην ὁτιοῦν ἀδικεῖν καὶ ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ τῷ ἀδικοῦντι καὶ αἴσχιον καὶ κάκιον εἶναι ἢ ἐμοὶ τῷ ἀδικουμένῳ. ταῦτα ἡμῖν ἄνω ἐκεῖ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις
509 οὕτω φανέντα, ὡς ἐγὼ λέγω, κατέχεται καὶ δέδεται, καὶ εἰ ἀγροικότερόν τι εἰπεῖν ἐστι, σιδηροῖς καὶ ἀδαμαντίνοις λόγοις, ὡς γοῦν ἂν δόξειεν οὑτωσίν, οὓς σὺ εἰ μὴ λύσεις ἢ σοῦ τις νεανικώτερος, οὐχ οἷόν τε, ἄλλως λέγοντα ἢ ὡς ἐγὼ νῦν λέγω, καλῶς λέγειν· ἐπεὶ ἔμοιγε ὁ αὐτὸς λόγος ἐστὶν ἀεί, ὅτι ἐγὼ ταῦτα οὐκ οἶδα ὅπως ἔχει, ὅτι μέντοι ὧν ἐγὼ ἐντετύχηκα, ὥσπερ νῦν, οὐδεὶς οἷός
B τ' ἐστὶν ἄλλως λέγων μὴ οὐ καταγέλαστος εἶναι. ἐγὼ μὲν οὖν αὖ τίθημι ταῦτα οὕτως ἔχειν. εἰ δὲ οὕτως ἔχει, καὶ μέγιστον τῶν κακῶν ἐστιν ἡ ἀδικία τῷ ἀδικοῦντι, καὶ ἔτι τούτου μεῖζον μεγίστου ὄντος, εἰ οἷόν τε, τὸ ἀδικοῦντα μὴ διδόναι δίκην, τίνα ἂν βοήθειαν μὴ δυνάμενος ἄνθρωπος βοηθεῖν ἑαυτῷ καταγέλαστος ἂν τῇ ἀληθείᾳ εἴη; ἆρ' οὐ ταύτην, ἥτις ἀποτρέψει τὴν μεγίστην ἡμῶν βλάβην; ἀλλὰ πολλὴ ἀνάγκη ταύτην εἶναι τὴν αἰσχίστην βοήθειαν, μὴ δύνασθαι βοηθεῖν μήτε ἑαυτῷ μήτε τοῖς αὑτοῦ φίλοις τε καὶ οἰκεί-
C οις, δευτέραν δὲ τὴν τοῦ δευτέρου κακοῦ καὶ τρίτην τὴν τοῦ τρίτου, καὶ τἆλλα οὕτως· ὡς ἑκάστου κακοῦ μέγεθος πέφυκεν, οὕτω καὶ κάλλος τοῦ δυνατὸν εἶναι ἐφ' ἕκαστα βοηθεῖν καὶ αἰσχύνη τοῦ μή. ἆρα ἄλλως, ἢ οὕτως ἔχει, ὦ Καλλίκλεις; *ΚΑΛ.* Οὐκ ἄλλως.

CAP. LXV. *ΣΩ.* *Δυοῖν* οὖν ὄντοιν, τοῦ ἀδι-

κεῖν τε καὶ ἀδικεῖσθαι, μεῖζον μέν φαμεν κακὸν
τὸ ἀδικεῖν, ἔλαττον δὲ τὸ ἀδικεῖσθαι. τί οὖν ἂν
παρασκευασάμενος ἄνθρωπος βοηθήσειεν αὑτῷ,
ὥστε ἀμφοτέρας τὰς ὠφελείας ταύτας ἔχειν, τήν D
τε ἀπὸ τοῦ μὴ ἀδικεῖν καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ μὴ ἀδι-
κεῖσθαι; πότερα δύναμιν, ἢ βούλησιν; ὧδε δὲ
λέγω· πότερον ἐὰν μὴ βούληται ἀδικεῖσθαι, οὐκ
ἀδικήσεται, ἢ ἐὰν δύναμιν παρασκευάσηται τοῦ
μὴ ἀδικεῖσθαι, οὐκ ἀδικήσεται; ΚΑΛ. Δῆλον
δὴ τοῦτό γε, ὅτι ἐὰν δύναμιν. ΣΩ. Τί δὲ δὴ
τοῦ ἀδικεῖν; πότερον ἐὰν μὴ βούληται ἀδικεῖν,
ἱκανὸν τοῦτ' ἐστίν — οὐ γὰρ ἀδικήσει —, ἢ καὶ E
ἐπὶ τοῦτο δεῖ δύναμίν τινα καὶ τέχνην παρα-
σκευάσασθαι, ὡς, ἐὰν μὴ μάθῃ αὐτὰ καὶ ἀσκήσῃ,
ἀδικήσει; Τί οὐκ αὐτό γέ μοι τοῦτο ἀπεκρίνω,
ὦ Καλλίκλεις; πότερόν σοι δοκοῦμεν ὀρθῶς
ἀναγκασθῆναι ὁμολογεῖν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λό-
γοις ἐγώ τε καὶ Πῶλος, ἢ οὔ, ἡνίκα ὡμολογήσα-
μεν μηδένα βουλόμενον ἀδικεῖν, ἀλλ' ἄκοντας
τοὺς ἀδικοῦντας πάντας ἀδικεῖν; ΚΑΛ. Ἔστω
σοι τοῦτο, ὦ Σώκρατες, οὕτως, ἵνα διαπεράνῃς 510
τὸν λόγον. ΣΩ. Καὶ ἐπὶ τοῦτο ἄρα, ὡς ἔοικε,
παρασκευαστέον ἐστὶ δύναμίν τινα καὶ τέχνην,
ὅπως μὴ ἀδικήσωμεν. ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ.
Τίς οὖν ποτ' ἐστὶ τέχνη τῆς παρασκευῆς τοῦ
μηδὲν ἀδικεῖσθαι ἢ ὡς ὀλίγιστα; σκέψαι, εἰ σοὶ
δοκεῖ ἧπερ ἐμοί. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ ἥδε· ἢ
αὐτὸν ἄρχειν δεῖν ἐν τῇ πόλει ἢ καὶ τυραννεῖν,
ἢ τῆς ὑπαρχούσης πολιτείας ἑταῖρον εἶναι.
ΚΑΛ. Ὁρᾷς, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐγὼ ἕτοιμός εἰμι

B ἐπαινεῖν, ἂν τι καλῶς λέγῃς; τοῦτό μοι δοκεῖς πάνυ καλῶς εἰρηκέναι.

Cap. LXVI. ΣΩ. Σκόπει δὴ καὶ τόδε ἐάν σοι δοκῶ εὖ λέγειν. φίλος μοι δοκεῖ ἕκαστος ἑκάστῳ εἶναι ὡς οἷόν τε μάλιστα, ὅνπερ οἱ παλαιοί τε καὶ σοφοὶ λέγουσιν, ὁ ὅμοιος τῷ ὁμοίῳ. οὐ καὶ σοί; ΚΑΛ. Ἔμοιγε. ΣΩ. Οὐκοῦν ὅπου τύραννός ἐστιν ἄρχων ἄγριος καὶ ἀπαίδευτος, εἴ τις τούτου ἐν τῇ πόλει πολὺ βελτίων εἴη, φοβοῖτο δήπου ἂν αὐτὸν ὁ τύραννος καὶ τούτῳ ἐξ
C ἅπαντος τοῦ νοῦ οὐκ ἄν ποτε δύναιτο φίλος γενέσθαι; ΚΑΛ. Ἔστι ταῦτα. ΣΩ. Οὐδέ γε εἴ τις πολὺ φαυλότερος εἴη, οὐδ' ἂν οὗτος· καταφρονοῖ γὰρ ἂν αὐτοῦ ὁ τύραννος καὶ οὐκ ἄν ποτε ὡς πρὸς φίλον σπουδάσειε. ΚΑΛ. Καὶ ταῦτ' ἀληθῆ. ΣΩ. Λείπεται δὴ ἐκεῖνος μόνος ἄξιος λόγου φίλος τῷ τοιούτῳ, ὃς ἄν, ὁμοήθης ὤν, ταὐτὰ ψέγων καὶ ἐπαινῶν ἐθέλῃ ἄρχεσθαι καὶ ὑποκεῖσθαι τῷ ἄρχοντι. οὗτος μέγα ἐν ταύ-
D τῃ τῇ πόλει δυνήσεται· τοῦτον οὐδεὶς χαίρων ἀδικήσει. οὐχ οὕτως ἔχει; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Εἰ ἄρα τις ἐννοήσειεν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει τῶν νέων, Τίνα ἂν τρόπον ἐγὼ μέγα δυναίμην καὶ μηδείς με ἀδικοίη, αὕτη, ὡς ἔοικεν, αὐτῷ ὁδός ἐστιν, εὐθὺς ἐκ νέου ἐθίζειν αὐτὸν τοῖς αὐτοῖς χαίρειν καὶ ἄχθεσθαι τῷ δεσπότῃ, καὶ παρασκευάζειν, ὅπως ὅτι μάλιστα ὅμοιος ἔσται ἐκείνῳ.
E οὐχ οὕτως; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν τούτῳ τὸ μὲν μὴ ἀδικεῖσθαι καὶ μέγα δύνασθαι, ὡς ὁ ὑμέτερος λόγος, ἐν τῇ πόλει διαπεπράξεται.

ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ τὸ μὴ
ἀδικεῖν; ἢ πολλοῦ δεῖ, εἴπερ ὅμοιος ἔσται τῷ
ἄρχοντι, ὄντι ἀδίκῳ, καὶ παρὰ τούτῳ μέγα δυνή-
σεται; ἀλλ' οἶμαι ἔγωγε, πᾶν τοὐναντίον οὑ-
τωσὶ ἡ παρασκευὴ ἔσται αὐτῷ ἐπὶ τὸ οἵῳ τε εἶναι
ὡς πλεῖστα ἀδικεῖν καὶ ἀδικοῦντα μὴ διδόναι 511
δίκην. ἦ γάρ; ΚΑΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Οὐκ-
οῦν τὸ μέγιστον αὐτῷ κακὸν ὑπάρξει, μοχθηρῷ
ὄντι τὴν ψυχὴν καὶ λελωβημένῳ διὰ τὴν μίμησιν
τοῦ δεσπότου καὶ δύναμιν. ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ'
ὅπῃ στρέφεις ἑκάστοτε τοὺς λόγους ἄνω καὶ κά-
τω, ὦ Σώκρατες. ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι οὗτος ὁ μιμού-
μενος τὸν μὴ μιμούμενον ἐκεῖνον ἀποκτενεῖ, ἐὰν
βούληται, καὶ ἀφαιρήσεται τὰ ὄντα; ΣΩ. Οἶδα, B
ὦ 'γαθὲ Καλλίκλεις, εἰ μὴ κωφός γ' εἰμί, καὶ σοῦ
ἀκούων καὶ Πώλου ἄρτι πολλάκις καὶ τῶν ἄλλων
ὀλίγου πάντων τῶν ἐν τῇ πόλει. ἀλλὰ καὶ σὺ
ἐμοῦ ἄκουε, ὅτι ἀποκτενεῖ μέν, ἂν βούληται, ἀλλὰ
πονηρὸς ὢν καλὸν κἀγαθὸν ὄντα. ΚΑΛ. Οὐκοῦν
τοῦτο δὴ καὶ τὸ ἀγανακτητόν; ΣΩ. Οὐ νοῦν
γε ἔχοντι, ὡς ὁ λόγος σημαίνει. ἢ οἴει δεῖν τοῦτο
παρασκευάζεσθαι ἄνθρωπον, ὡς πλεῖστον χρόνον
ζῆν, καὶ μελετᾶν τὰς τέχνας ταύτας, αἳ ἡμᾶς ἀεὶ
ἐκ τῶν κινδύνων σώζουσιν, ὥσπερ καὶ ἣν σὺ κε- C
λεύεις ἐμὲ μελετᾶν τὴν ῥητορικήν, τὴν ἐν τοῖς δι-
καστηρίοις διασώζουσαν; ΚΑΛ. Ναὶ μὰ Δί'
ὀρθῶς γέ σοι συμβουλεύων.

Cap. LXVII. ΣΩ. Τί δέ, ὦ βέλτιστε; ἦ
καὶ ἡ τοῦ νεῖν ἐπιστήμη σεμνή τίς σοι δοκεῖ εἶ-
ναι; ΚΑΛ. Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε. ΣΩ. Καὶ

μὴν σώζει γε καὶ αὕτη ἐκ θανάτου τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν εἰς τοιοῦτον ἐμπέσωσιν, οὗ δεῖ ταύτης
D τῆς ἐπιστήμης. εἰ δ' αὕτη σοι δοκεῖ σμικρὰ εἶναι, ἐγώ σοι μείζονα ταύτης ἐρῶ, τὴν κυβερνητικήν, ἣ οὐ μόνον τὰς ψυχὰς σώζει, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα καὶ τὰ χρήματα ἐκ τῶν ἐσχάτων κινδύνων, ὥσπερ ἡ ῥητορική. καὶ αὕτη μὲν προσεσταλμένη ἐστὶ καὶ κοσμία, καὶ οὐ σεμνύνεται ἐσχηματισμένη ὡς ὑπερήφανόν τι διαπραττομένη, ἀλλὰ ταὐτὰ διαπραξαμένη τῇ δικανικῇ, ἐὰν μὲν ἐξ Αἰγίνης δεῦρο σώσῃ, οἶμαι, δύ' ὀβολοὺς ἐπρά-
E ξατο, ἐὰν δὲ ἐξ Αἰγύπτου ἢ ἐκ τοῦ Πόντου, ἐὰν πάμπολυ ταύτης τῆς μεγάλης εὐεργεσίας, σώσασ' ἃ νῦν δὴ ἔλεγον, καὶ αὐτὸν καὶ παῖδας καὶ χρήματα καὶ γυναῖκας, ἀποβιβάσασ' εἰς τὸν λιμένα δύο δραχμὰς ἐπράξατο, καὶ αὐτὸς ὁ ἔχων τὴν τέχνην καὶ ταῦτα διαπραξάμενος ἐκβὰς παρὰ τὴν θάλατταν καὶ τὴν ναῦν περιπατεῖ ἐν μετρίῳ σχήματι. λογίζεσθαι γάρ, οἶμαι, ἐπίσταται, ὅτι ἄδηλόν ἐστιν οὕστινάς τε ὠφέληκε τῶν συμπλεόντων οὐκ ἐάσας καταποντωθῆναι καὶ οὕστινας ἔβλαψεν, εἰδώς, ὅτι οὐδὲν αὐτοὺς βελτίους ἐξεβί-
512 βασεν ἢ οἷοι ἐνέβησαν, οὔτε τὰ σώματα οὔτε τὰς ψυχάς. λογίζεται οὖν, ὅτι οὐκ, εἰ μέν τις μεγάλοις καὶ ἀνιάτοις νοσήμασι κατὰ τὸ σῶμα συνεχόμενος μὴ ἀπεπνίγη, οὗτος μὲν ἄθλιός ἐστιν, ὅτι οὐκ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲν ὑπ' αὐτοῦ ὠφέληται· εἰ δέ τις ἄρα ἐν τῷ τοῦ σώματος τιμιωτέρῳ, τῇ ψυχῇ, πολλὰ νοσήματα ἔχει καὶ ἀνίατα, τούτῳ δὲ βιωτέον ἐστὶ καὶ τοῦτον ὀνήσειεν, ἄν τε ἐκ

θαλάττης ἄν τε ἐκ δικαστηρίου ἄν τε ἄλλοθεν ὁποθενοῦν σώσῃ, ἀλλ' οἶδεν, ὅτι οὐκ ἄμεινόν ἐστι B ζῆν τῷ μοχθηρῷ ἀνθρώπῳ· κακῶς γὰρ ἀνάγκη ἐστὶ ζῆν. CAP. LXVIII. Διὰ ταῦτα οὐ νόμος ἐστὶ σεμνύνεσθαι τὸν κυβερνήτην, καίπερ σώζοντα ἡμᾶς. οὐδέ γε, ὦ θαυμάσιε, τὸν μηχανοποιόν, ὃς οὔτε στρατηγοῦ, μὴ ὅτι κυβερνήτου, οὔτε ἄλλου οὐδενὸς ἐλάττω ἐνίοτε δύναται σώζειν· πόλεις γὰρ ἔστιν ὅτε ὅλας σώζει. μή σοι δοκεῖ κατὰ τὸν δικανικὸν εἶναι; καίτοι εἰ βούλοιτο λέγειν, ὦ Καλλίκλεις, ἅπερ ὑμεῖς, σεμνύνων τὸ πρᾶγμα, καταχώσειεν ἂν ὑμᾶς τοῖς λόγοις, λέγων καὶ πα- C ρακαλῶν ἐπὶ τὸ δεῖν γίγνεσθαι μηχανοποιούς, ὡς οὐδὲν τἄλλά ἐστιν· ἱκανὸς γὰρ αὐτῷ ὁ λόγος. ἀλλὰ σὺ οὐδὲν ἧττον αὐτοῦ καταφρονεῖς καὶ τῆς τέχνης τῆς ἐκείνου, καὶ ὡς ἐν ὀνείδει ἀποκαλέσαις ἂν μηχανοποιόν, καὶ τῷ υἱεῖ αὐτοῦ οὔτ' ἂν δοῦναι θυγατέρα ἐθέλοις, οὔτ' ἂν αὐτὸς τῷ σαυτοῦ λαβεῖν τὴν ἐκείνου. καίτοι ἐξ ὧν τὰ σαυτοῦ ἐπαινεῖς, τίνι δικαίῳ λόγῳ τοῦ μηχανοποιοῦ καταφρονεῖς καὶ τῶν ἄλλων ὧν νῦν δὴ ἔλεγον; οἶδ' ὅτι D φαίης ἂν βελτίων εἶναι καὶ ἐκ βελτιόνων. τὸ δὲ βέλτιον εἰ μὴ ἔστιν ὃ ἐγὼ λέγω, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτ' ἐστὶν ἀρετή, τὸ σώζειν αὑτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ ὄντα ὁποῖός τις ἔτυχε, καταγέλαστός σοι ὁ ψόγος γίγνεται καὶ μηχανοποιοῦ καὶ ἰατροῦ καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν, ὅσαι τοῦ σώζειν ἕνεκα πεποίηνται. ἀλλ', ὦ μακάριε, ὅρα μὴ ἄλλο τι τὸ γενναῖον καὶ τὸ ἀγαθὸν ᾖ τοῦ σώζειν τε καὶ σώζεσθαι. μὴ γὰρ τοῦτο μέν, τὸ ζῆν ὁποσονδὴ χρόνον, τόν γε ὡς E

ἀληθῶς ἄνδρα ἐατέον ἐστὶ καὶ οὐ φιλοψυχητέον,
ἀλλὰ ἐπιτρέψαντα περὶ τούτων τῷ θεῷ καὶ πι-
στεύσαντα ταῖς γυναιξὶν, ὅτι τὴν εἱμαρμένην
οὐδ' ἂν εἷς ἐκφύγοι, τὸ ἐπὶ τούτῳ σκεπτέον, τίν'
ἂν τρόπον τοῦτον ὃν μέλλει χρόνον βιῶναι ὡς
ἄριστα βιῴη, ἆρα ἐξομοιῶν αὑτὸν τῇ πολιτείᾳ
513 ταύτῃ, ἐν ᾗ ἂν οἰκῇ, καὶ νῦν δὲ ἄρα δεῖ σὲ ὡς
ὁμοιότατον γίγνεσθαι τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, εἰ
μέλλεις τούτῳ προσφιλὴς εἶναι καὶ μέγα δύνα-
σθαι ἐν τῇ πόλει; τοῦθ' ὅρα εἰ σοὶ λυσιτελεῖ καὶ
ἐμοί, ὅπως μή, ὦ δαιμόνιε, πεισόμεθα ὅπερ φασὶ
τὰς τὴν σελήνην καθαιρούσας, τὰς Θετταλίδας·
σὺν τοῖς φιλτάτοις ἡ αἵρεσις ἡμῖν ἔσται ταύτης
τῆς δυνάμεως τῆς ἐν τῇ πόλει. εἰ δέ σοι οἴει ὁν-
τινοῦν ἀνθρώπων παραδώσειν τέχνην τινὰ τοιαύ-
B την, ἥτις σε ποιήσει μέγα δύνασθαι ἐν τῇ πόλει
τῇδε ἀνόμοιον ὄντα τῇ πολιτείᾳ εἴτ' ἐπὶ τὸ βέλτι-
ον εἴτ' ἐπὶ τὸ χεῖρον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐκ ὀρθῶς
βουλεύει, ὦ Καλλίκλεις· οὐ γὰρ μιμητὴν δεῖ εἶ-
ναι, ἀλλ' αὐτοφυῶς ὅμοιον τούτοις, εἰ μέλλεις τι
γνήσιον ἀπεργάζεσθαι εἰς φιλίαν τῷ Ἀθηναίων
δήμῳ καὶ ναὶ μὰ Δία τῷ Πυριλάμπους γε πρός.
ὅστις οὖν σε τούτοις ὁμοιότατον ἀπεργάσεται, οὗ-
τός σε ποιήσει, ὡς ἐπιθυμεῖς πολιτικὸς εἶναι, πο-
C λιτικὸν καὶ ῥητορικόν· τῷ αὑτῶν γὰρ ἤθει λεγο-
μένων τῶν λόγων ἕκαστοι χαίρουσι, τῷ δὲ ἀλλο-
τρίῳ ἄχθονται. εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις, ὦ φίλη
κεφαλή. Λέγομέν τι πρὸς ταῦτα, ὦ Καλλίκλεις;

Cap. LXIX. *ΚΑΛ.* Οὐκ οἶδ' ὅντινά μοι τρό-
πον δοκεῖς εὖ λέγειν, ὦ Σώκρατες. πέπονθα δὲ

τὸ τῶν πολλῶν πάθος· οὐ πάνυ σοι πείθομαι.
ΣΩ. Ὁ δήμου γὰρ ἔρως, ὦ Καλλίκλεις, ἐνὼν ἐν
τῇ ψυχῇ τῇ σῇ ἀντιστατεῖ μοι· ἀλλ' ἐὰν πολλά- D
κις ἴσως καὶ βέλτιον ταὐτὰ ταῦτα διασκοπώμεθα,
πεισθήσει. ἀναμνήσθητι δ' οὖν, ὅτι δύ' ἔφαμεν
εἶναι τὰς παρασκευὰς ἐπὶ τὸ ἕκαστον θεραπεύειν
καὶ σῶμα καὶ ψυχήν, μίαν μὲν πρὸς ἡδονὴν ὁμι-
λεῖν, τὴν ἑτέραν δὲ πρὸς τὸ βέλτιστον, μὴ κατα-
χαριζόμενον, ἀλλὰ διαμαχόμενον. οὐ ταῦτα ἦν
ἃ τότε ὡριζόμεθα; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκ-
οῦν ἡ μὲν ἑτέρα, ἡ πρὸς ἡδονήν, ἀγεννὴς καὶ
οὐδὲν ἄλλο ἢ κολακεία τυγχάνει οὖσα. ἢ γάρ; E
ΚΑΛ. Ἔστω, εἰ βούλει, σοὶ οὕτως. ΣΩ. Ἡ
δέ γε ἑτέρα, ὅπως ὡς βέλτιστον ἔσται τοῦτο, εἴτε
σῶμα τυγχάνει ὂν εἴτε ψυχή, ὃ θεραπεύομεν;
ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὕτως ἡμῖν
ἐπιχειρητέον ἐστὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς πολίταις θε-
ραπεύειν ὡς βελτίστους αὐτοὺς τοὺς πολίτας ποι-
οῦντας; ἄνευ γὰρ δὴ τούτου, ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσ-
θεν εὑρίσκομεν, οὐδὲν ὄφελος ἄλλην εὐεργεσίαν 514
οὐδεμίαν προσφέρειν, ἐὰν μὴ καλὴ κἀγαθὴ ἡ δι-
άνοια ᾖ τῶν μελλόντων ἢ χρήματα πολλὰ λαμβά-
νειν ἢ ἀρχήν τινων ἢ ἄλλην δύναμιν ἡντινοῦν.
θῶμεν οὕτως ἔχειν; ΚΑΛ. Πάνυ γε, εἴ σοι
ἥδιον. ΣΩ. Εἰ οὖν παρεκαλοῦμεν ἀλλήλους, ὦ
Καλλίκλεις, δημοσίᾳ πράξαντες τῶν πολιτικῶν
πραγμάτων, ἐπὶ τὰ οἰκοδομικά, ἢ τειχῶν ἢ νεωρί-
ων ἢ ἱερῶν ἐπὶ τὰ μέγιστα οἰκοδομήματα, πότε-
ρον ἔδει ἂν ἡμᾶς σκέψασθαι ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ B
ἐξετάσαι, πρῶτον μὲν εἰ ἐπιστάμεθα τὴν τέχνην, ἢ

οὐκ ἐπιστάμεθα, τὴν οἰκοδομικήν, καὶ παρὰ τοῦ ἐμάθομεν; ἔδει ἄν, ἢ οὔ; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν δεύτερον αὖ τόδε, εἴ τι πώποτε οἰκοδόμημα ᾠκοδομήκαμεν ἰδίᾳ ἢ τῶν φίλων τινὶ ἢ ἡμέτερον αὐτῶν, καὶ τοῦτο τὸ οἰκοδόμημα καλὸν ἢ αἰσχρόν ἐστι. καὶ εἰ μὲν εὑρίσκομεν σκο-
C πούμενοι διδασκάλους τε ἡμῶν ἀγαθοὺς καὶ ἐλλογίμους γεγονότας καὶ οἰκοδομήματα πολλὰ μὲν καὶ καλὰ μετὰ τῶν διδασκάλων ᾠκοδομημένα ἡμῖν, πολλὰ δὲ καὶ ἰδίᾳ ὑφ' ἡμῶν, ἐπειδὴ τῶν διδασκάλων ἀπηλλάγημεν, οὕτω μὲν διακειμένων, νοῦν ἐχόντων ἦν ἂν ἰέναι ἐπὶ τὰ δημόσια ἔργα· εἰ δὲ μήτε διδάσκαλον εἴχομεν ἡμῶν αὐτῶν ἐπιδεῖξαι οἰκοδομήματά τε ἢ μηδὲν ἢ πολλὰ καὶ μηδενὸς ἄξια, οὕτω δὲ ἀνόητον ἦν δήπου ἐπιχειρεῖν τοῖς δημοσίοις ἔργοις καὶ παρακαλεῖν ἀλλήλους ἐπ' αὐτά. φῶμεν ταῦτα ὀρθῶς λέγεσθαι, ἢ οὔ;
D ΚΑΛ. Πάνυ γε.

Cap. LXX. ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω πάντα, τά τε ἄλλα, κἂν εἰ ἐπιχειρήσαντες δημοσιεύειν παρεκαλοῦμεν ἀλλήλους ὡς ἱκανοὶ ἰατροὶ ὄντες, ἐπεσκεψάμεθα δήπου ἂν ἐγώ τε σὲ καὶ σὺ ἐμέ, Φέρε πρὸς θεῶν, αὐτὸς δὲ ὁ Σωκράτης πῶς ἔχει τὸ σῶμα πρὸς ὑγίειαν; ἢ ἤδη τίς ἄλλος διὰ Σωκράτην ἀπηλλάγη νόσου, ἢ δοῦλος ἢ ἐλεύθερος; Κἂν
E ἐγώ, οἶμαι, περὶ σοῦ ἕτερα τοιαῦτα ἐσκόπουν. καὶ εἰ μὴ ηὑρίσκομεν δι' ἡμᾶς μηδένα βελτίω γεγονότα τὸ σῶμα, μήτε τῶν ξένων μήτε τῶν ἀστῶν, μήτε ἄνδρα μήτε γυναῖκα, πρὸς Διός, ὦ Καλλίκλεις, οὐ καταγέλαστον ἂν ἦν τῇ ἀληθείᾳ εἰς το-

σοῦτον ἀνοίας ἐλθεῖν ἀνθρώπους, ὥστε, πρὶν ἰδιωτεύοντας πολλὰ μὲν ὅπως ἐτύχομεν ποιῆσαι, πολλὰ δὲ κατορθῶσαι καὶ γυμνάσασθαι ἱκανῶς τὴν τέχνην, τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο, ἐν τῷ πίθῳ τὴν κεραμείαν ἐπιχειρεῖν μανθάνειν, καὶ αὐτούς τε δημοσιεύειν ἐπιχειρεῖν καὶ ἄλλους τοιούτους παρακαλεῖν; οὐκ ἀνόητόν σοι δοκεῖ ἂν εἶναι οὕτω πράττειν; ΚΑΛ. Ἔμοιγε. ΣΩ. Νῦν δέ, ὦ 515
βέλτιστε ἀνδρῶν, ἐπειδὴ σὺ μὲν αὐτὸς ἄρτι ἄρχει πράττειν τὰ τῆς πόλεως πράγματα, ἐμὲ δὲ παρακαλεῖς καὶ ὀνειδίζεις, ὅτι οὐ πράττω, οὐκ ἐπισκεψόμεθα ἀλλήλους, Φέρε, Καλλικλῆς ἤδη τινὰ βελτίω πεποίηκε τῶν πολιτῶν; ἔστιν ὅστις πρότερον πονηρὸς ὢν ἄδικός τε καὶ ἀκόλαστος καὶ ἄφρων διὰ Καλλικλέα καλός τε κἀγαθὸς γέγονεν, ἢ ξένος ἢ ἀστός, ἢ δοῦλος ἢ ἐλεύθερος; Λέγε B
μοι, ἐάν τίς σε ταῦτα ἐξετάζῃ, ὦ Καλλίκλεις, τί ἐρεῖς; τίνα φήσεις βελτίω πεποιηκέναι ἄνθρωπον τῇ συνουσίᾳ τῇ σῇ; — Ὀκνεῖς ἀποκρίνασθαι, εἴπερ ἔστι τοιόνδε τι ἔργον σὸν ἔτι ἰδιωτεύοντος, πρὶν δημοσιεύειν ἐπιχειρεῖν; ΚΑΛ. Φιλόνεικος εἶ, ὦ Σώκρατες.

Cap. LXXI. ΣΩ. Ἀλλ' οὐ φιλονεικίᾳ γε ἐρωτῶ, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς βουλόμενος εἰδέναι ὅντινά ποτε τρόπον οἴει δεῖν πολιτεύεσθαι ἐν ἡμῖν, εἰ ἄλλου του ἄρα ἐπιμελήσει ἡμῖν ἐλθὼν ἐπὶ τὰ τῆς C
πόλεως πράγματα ἢ ὅπως ὅτι βέλτιστοι οἱ πολῖται ὦμεν. ἢ οὐ πολλάκις ἤδη ὡμολογήκαμεν τοῦτο δεῖν πράττειν τὸν πολιτικὸν ἄνδρα; ὡμολογήκαμεν, ἢ οὔ; ἀποκρίνου. Ὡμολογήκαμεν· ἐγὼ

ὑπὲρ σοῦ ἀποκρινοῦμαι. Εἰ τοίνυν τοῦτο δεῖ
τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα παρασκευάζειν τῇ ἑαυτοῦ πό-
λει, νῦν μοι ἀναμνησθεὶς εἰπὲ περὶ ἐκείνων τῶν
ἀνδρῶν ὧν ὀλίγῳ πρότερον ἔλεγες, εἰ ἔτι σοι δο-
D κοῦσιν ἀγαθοὶ πολῖται γεγονέναι, Περικλῆς καὶ
Κίμων καὶ Μιλτιάδης καὶ Θεμιστοκλῆς. ΚΑΛ.
Ἔμοιγε. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ἀγαθοί, δῆλον ὅτι
ἕκαστος αὐτῶν βελτίους ἐποίει τοὺς πολίτας ἀντὶ
χειρόνων. ἐποίει, ἢ οὔ; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ.
Οὐκοῦν ὅτε Περικλῆς ἤρχετο λέγειν ἐν τῷ δήμῳ,
χείρους ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι ἢ ὅτε τὰ τελευταῖα
ἔλεγεν; ΚΑΛ. Ἴσως. ΣΩ. Οὐκ ἴσως δή, ὦ
βέλτιστε, ἀλλ' ἀνάγκη ἐκ τῶν ὡμολογημένων,
E εἴπερ ἀγαθός γ' ἦν ἐκεῖνος πολίτης. ΚΑΛ. Τί
οὖν δή; ΣΩ. Οὐδέν. ἀλλὰ τόδε μοι εἰπὲ ἐπὶ
τούτῳ, εἰ λέγονται Ἀθηναῖοι διὰ Περικλέα βελ-
τίους γεγονέναι, ἢ πᾶν τοὐναντίον διαφθαρῆναι
ὑπ' ἐκείνου. ταυτὶ γὰρ ἔγωγε ἀκούω, Περικλέα
πεποιηκέναι Ἀθηναίους ἀργοὺς καὶ δειλοὺς καὶ
λάλους καὶ φιλαργύρους, εἰς μισθοφορίαν πρῶτον
καταστήσαντα. ΚΑΛ. Τῶν τὰ ὦτα κατεαγό-
των ἀκούεις ταῦτα, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἀλλὰ
τάδε οὐκέτι ἀκούω, ἀλλ' οἶδα σαφῶς καὶ ἐγὼ καὶ
σύ, ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ηὐδοκίμει Περικλῆς καὶ
οὐδεμίαν αἰσχρὰν δίκην κατεψηφίσαντο αὐτοῦ
Ἀθηναῖοι, ἡνίκα χείρους ἦσαν· ἐπειδὴ δὲ καλοὶ
516 κἀγαθοὶ γεγόνεσαν ὑπ' αὐτοῦ, ἐπὶ τελευτῇ τοῦ
βίου τοῦ Περικλέους, κλοπὴν αὐτοῦ κατεψηφί-
σαντο, ὀλίγου δὲ καὶ θανάτου ἐτίμησαν, δῆλον
ὅτι ὡς πονηροῦ ὄντος.

Cap. LXXII. *ΚΑΛ.* Τί οὖν; τούτου ἕνεκα κακὸς ἦν Περικλῆς; *ΣΩ.* Ὄνων γοῦν ἂν ἐπιμελητὴς καὶ ἵππων καὶ βοῶν τοιοῦτος ὢν κακὸς ἂν ἐδόκει εἶναι, εἰ παραλαβὼν μὴ λακτίζοντας μηδὲ κυρίττοντας μηδὲ δάκνοντας ἀπέδειξε ταῦτα ἅπαντα ποιοῦντας δι᾽ ἀγριότητα. ἢ οὐ δοκεῖ σοι κακὸς εἶναι ἐπιμελητὴς ὁστισοῦν ὁτουοῦν ζώου, ὃς B ἂν παραλαβὼν ἡμερώτερα ἀποδείξῃ ἀγριώτερα ἢ παρέλαβε; Δοκεῖ, ἢ οὔ; *ΚΑΛ.* Πάνυ γε, ἵνα σοι χαρίσωμαι. *ΣΩ.* Καὶ τόδε τοίνυν μοι χάρισαι ἀποκρινάμενος, πότερον καὶ ὁ ἄνθρωπος ἓν τῶν ζώων ἐστίν, ἢ οὔ; *ΚΑΛ.* Πῶς γὰρ οὔ; *ΣΩ.* Οὐκοῦν ἀνθρώπων Περικλῆς ἐπεμέλετο; *ΚΑΛ.* Ναί. *ΣΩ.* Τί οὖν; οὐκ ἔδει αὐτούς, ὡς ἄρτι ὡμολογοῦμεν, δικαιοτέρους γεγονέναι ἀντὶ ἀδικωτέρων ὑπ᾽ ἐκείνου, εἴπερ ἐκεῖνος ἐπεμελεῖτο C αὐτῶν ἀγαθὸς ὢν τὰ πολιτικά; *ΚΑΛ.* Πάνυ γε. *ΣΩ.* Οὐκοῦν οἵ γε δίκαιοι ἥμεροι, ὡς ἔφη Ὅμηρος. σὺ δὲ τί φῄς; οὐχ οὕτως; *ΚΑΛ.* Ναί. *ΣΩ.* Ἀλλὰ μὴν ἀγριωτέρους γε αὐτοὺς ἀπέφηνεν ἢ οἵους παρέλαβε, καὶ ταῦτ᾽ εἰς αὐτόν, ὃν ἥκιστ᾽ ἂν ἐβούλετο. *ΚΑΛ.* Βούλει σοι ὁμολογήσω; *ΣΩ.* Εἰ δοκῶ γέ σοι ἀληθῆ λέγειν. *ΚΑΛ.* Ἔστω δὴ ταῦτα. *ΣΩ.* Οὐκοῦν εἴπερ ἀγριωτέρους, ἀδικωτέρους τε καὶ χείρους; *ΚΑΛ.* Ἔστω. *ΣΩ.* Οὐκ ἄρ᾽ ἀγαθὸς τὰ πολιτικὰ Πε- D ρικλῆς ἦν ἐκ τούτου τοῦ λόγου. *ΚΑΛ.* Οὐ σύ γε φῄς. *ΣΩ.* Μὰ Δί᾽ οὐδέ γε σὺ ἐξ ὧν ὁμολογεῖς. Πάλιν δὲ λέγε μοι περὶ Κίμωνος· οὐκ ἐξωστράκισαν αὐτὸν οὗτοι, οὓς ἐθεράπευεν, ἵνα

αὐτοῦ δέκα ἐτῶν μὴ ἀκούσειαν τῆς φωνῆς; καὶ Θεμιστοκλέα ταὐτὰ ταῦτα ἐποίησαν καὶ φυγῇ προσεζημίωσαν; Μιλτιάδην δὲ τὸν ἐν Μαραθῶνι
E εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλεῖν ἐψηφίσαντο, καὶ εἰ μὴ διὰ τὸν πρύτανιν, ἐνέπεσεν ἄν; Καίτοι οὗτοι, εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, ὡς σὺ φῄς, οὐκ ἄν ποτε ταῦτα ἔπασχον. οὔκουν οἵ γε ἀγαθοὶ ἡνίοχοι κατ' ἀρχὰς μὲν οὐκ ἐκπίπτουσιν ἐκ τῶν ζευγῶν, ἐπειδὰν δὲ θεραπεύσωσι τοὺς ἵππους καὶ αὐτοὶ ἀμείνους γένωνται ἡνίοχοι, τότ' ἐκπίπτουσιν. οὐκ ἔστι ταῦτ' οὔτ' ἐν ἡνιοχείᾳ οὔτ' ἐν ἄλλῳ ἔργῳ οὐδενί. ἢ δοκεῖ σοι; *ΚΑΛ*. Οὐκ ἔμοιγε. *ΣΩ*. Ἀληθεῖς ἄρα, ὡς ἔοικεν, οἱ ἔμπροσθεν λόγοι
517 ἦσαν, ὅτι οὐδένα ἡμεῖς ἴσμεν ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα τὰ πολιτικὰ ἐν τῇδε τῇ πόλει. σὺ δὲ ὡμολόγεις τῶν γε νῦν οὐδένα, τῶν μέντοι ἔμπροσθεν, καὶ προείλου τούτους τοὺς ἄνδρας. οὗτοι δὲ ἀνεφάνησαν ἐξ ἴσου τοῖς νῦν ὄντες, ὥστε, εἰ οὗτοι ῥήτορες ἦσαν, οὔτε τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ ἐχρῶντο — οὐ γὰρ ἂν ἐξέπεσον — οὔτε τῇ κολακικῇ.

Cap. LXXIII. *ΚΑΛ*. Ἀλλὰ μέντοι πολλοῦ
B γε δεῖ, ὦ Σώκρατες, μή ποτέ τις τῶν νῦν ἔργα τοιαῦτα ἐργάσηται, οἷα τούτων ὃς βούλει εἴργασται. *ΣΩ*. Ὦ δαιμόνιε, οὐδ' ἐγὼ ψέγω τούτους, ὥς γε διακόνους εἶναι πόλεως, ἀλλά μοι δοκοῦσι τῶν γε νῦν διακονικώτεροι γεγονέναι καὶ μᾶλλον οἷοί τε ἐκπορίζειν τῇ πόλει ὧν ἐπεθύμει. ἀλλὰ γὰρ μεταβιβάζειν τὰς ἐπιθυμίας καὶ μὴ ἐπιτρέπειν, πείθοντες καὶ βιαζόμενοι ἐπὶ τοῦτο, ὅθεν ἔμελλον ἀμείνους ἔσεσθαι οἱ πολῖται, ὡς ἔπος

εἰπεῖν οὐδὲν τούτων διέφερον ἐκεῖνοι· ὅπερ μόνον C ἔργον ἐστὶν ἀγαθοῦ πολίτου. ναῦς δὲ καὶ τείχη καὶ νεώρια καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα καὶ ἐγώ σοι ὁμολογῶ δεινοτέρους εἶναι ἐκείνους τούτων ἐκπορίζειν. Πρᾶγμα οὖν γελοῖον ποιοῦμεν ἐγώ τε καὶ σὺ ἐν τοῖς λόγοις. ἐν παντὶ γὰρ τῷ χρόνῳ, ὃν διαλεγόμεθα, οὐδὲν παυόμεθα εἰς τὸ αὐτὸ ἀεὶ περιφερόμενοι καὶ ἀγνοοῦντες ἀλλήλων ὅ τι λέγομεν. ἐγὼ γοῦν σε πολλάκις οἶμαι ὡμολογηκέναι καὶ ἐγνωκέναι, ὡς ἄρα διττὴ αὕτη τις ἡ πραγμα- D τεία ἐστὶ καὶ περὶ τὸ σῶμα καὶ περὶ τὴν ψυχήν, καὶ ἡ μὲν ἑτέρα διακονική ἐστιν, ᾗ δυνατὸν εἶναι ἐκπορίζειν, ἐὰν μὲν πεινῇ τὰ σώματα ἡμῶν, σιτία, ἐὰν δὲ διψῇ, ποτά, ἐὰν δὲ ῥιγῷ, ἱμάτια, στρώματα, ὑποδήματα, ἄλλα ὧν ἔρχεται σώματα εἰς ἐπιθυμίαν. (καὶ ἐξεπίτηδές σοι διὰ τῶν αὐτῶν εἰκόνων λέγω, ἵνα ῥᾷον καταμάθῃς.) τούτων γὰρ ποριστικὸν εἶναι ἢ κάπηλον ὄντα ἢ ἔμπορον ἢ δημιουργόν του αὐτῶν τούτων, σιτοποιὸν ἢ ὀψο- E ποιὸν ἢ ὑφάντην ἢ σκυτοτόμον ἢ σκυτοδεψόν, οὐδὲν θαυμαστόν ἐστιν, ὄντα τοιοῦτον δόξαι καὶ αὑτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις θεραπευτὴν εἶναι σώματος, παντὶ τῷ μὴ εἰδότι, ὅτι ἔστι τις παρὰ ταύτας ἁπάσας τέχνη γυμναστική τε καὶ ἰατρική, ἣ δὴ τῷ ὄντι ἐστὶ σώματος θεραπεία, ἥνπερ καὶ προσήκει τούτων ἄρχειν πασῶν τῶν τεχνῶν καὶ χρῆσθαι τοῖς τούτων ἔργοις διὰ τὸ εἰδέναι ὅ τι τὸ χρηστὸν καὶ πονηρὸν τῶν σιτίων ἢ ποτῶν ἐστιν 518 εἰς ἀρετὴν σώματος, τὰς δ' ἄλλας πάσας ταύτας ἀγνοεῖν· διὸ δὴ καὶ ταύτας μὲν δουλοπρεπεῖς τε

καὶ διακονικὰς καὶ ἀνελευθέρους εἶναι περὶ σώματος πραγματείαν, τὰς ἄλλας τέχνας· τὴν δὲ γυμναστικὴν καὶ ἰατρικὴν κατὰ τὸ δίκαιον δεσποίνας εἶναι τούτων. ταὐτὰ οὖν ταῦτα ὅτι ἔστι καὶ περὶ ψυχήν, τοτὲ μέν μοι δοκεῖς μανθάνειν ὅτι λέγω, καὶ ὁμολογεῖς ὡς εἰδὼς, ὅ τι ἐγὼ λέγω· ἥκεις δὲ ὀλίγον ὕστερον λέγων, ὅτι [ἄνθρωποι]
B καλοὶ κἀγαθοὶ γεγόνασι πολῖται ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐπειδὰν ἐγὼ ἐρωτῶ οἵτινες, δοκεῖς μοι ὁμοιοτάτους προτείνεσθαι ἀνθρώπους περὶ τὰ πολιτικά, ὥσπερ ἂν εἰ περὶ τὰ γυμναστικὰ ἐμοῦ ἐρωτῶντος οἵτινες ἀγαθοὶ γεγόνασιν ἢ εἰσὶ σωμάτων θεραπευταί, ἔλεγές μοι πάνυ σπουδάζων, Θεαρίων ὁ ἀρτοκόπος καὶ Μίθαικος ὁ τὴν ὀψοποιίαν συγγεγραφὼς τὴν Σικελικὴν καὶ Σάραμβος ὁ κάπηλος, ὅτι οὗτοι θαυμάσιοι γεγόνασι σωμάτων θεραπευταί, ὁ μὲν
C ἄρτους θαυμαστοὺς παρασκευάζων, ὁ δὲ ὄψον, ὁ δὲ οἶνον. CAP. LXXIV. Ἴσως ἂν οὖν ἠγανάκτεις, εἴ σοι ἔλεγον ἐγὼ, ὅτι, Ἄνθρωπε, ἐπαΐεις οὐδὲν περὶ γυμναστικῆς· διακόνους μοι λέγεις καὶ ἐπιθυμιῶν παρασκευαστὰς ἀνθρώπους, οὐκ ἐπαΐοντας καλὸν κἀγαθὸν οὐδὲν περὶ αὐτῶν, οἵ, ἂν οὕτω τύχωσιν, ἐμπλήσαντες καὶ παχύναντες τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων ἐπαινούμενοι ὑπ' αὐ-
D τῶν, προσαπολοῦσιν αὐτῶν καὶ τὰς ἀρχαίας σάρκας. οἱ δ' αὖ δι' ἀπειρίαν οὐ τοὺς ἑστιῶντας αἰτιάσονται τῶν νόσων αἰτίους εἶναι καὶ τῆς ἀποβολῆς τῶν ἀρχαίων σαρκῶν, ἀλλ' οἳ ἂν αὐτοῖς τύχωσι τότε παρόντες καὶ συμβουλεύοντές τι, ὅταν δὴ αὐτοῖς ἥκῃ ἡ τότε πλησμονὴ νόσον φέρουσα

*συχνῷ ὕστερον χρόνῳ, ἅτε ἄνευ τοῦ ὑγιεινοῦ γε-
γονυῖα, τούτους αἰτιάσονται καὶ ψέξουσι καὶ κα-
κόν τι ποιήσουσιν, ἂν οἷοί τ' ὦσι, τοὺς δὲ προτέ-
ρους ἐκείνους καὶ αἰτίους τῶν κακῶν ἐγκωμιά-* E
*σουσι. καὶ σὺ νῦν, ὦ Καλλίκλεις, ὁμοιότατον
τούτῳ ἐργάζει· ἐγκωμιάζεις ἀνθρώπους, οἳ τού-
τους εἱστιάκασιν εὐωχοῦντες ὧν ἐπεθύμουν, καί
φασι μεγάλην τὴν πόλιν πεποιηκέναι αὐτούς·
ὅτι δὲ οἰδεῖ καὶ ὕπουλός ἐστι δι' ἐκείνους τοὺς
παλαιούς, οὐκ αἰσθάνονται. ἄνευ γὰρ σωφροσύ-* 519
*νης καὶ δικαιοσύνης λιμένων καὶ νεωρίων καὶ
τειχῶν καὶ φόρων καὶ τοιούτων φλυαριῶν ἐμπε-
πλήκασι τὴν πόλιν. ὅταν οὖν ἔλθῃ ἡ καταβολὴ
αὕτη τῆς ἀσθενείας, τοὺς τότε παρόντας αἰτιά-
σονται συμβούλους, Θεμιστοκλέα δὲ καὶ Κίμωνα
καὶ Περικλέα ἐγκωμιάσουσι, τοὺς αἰτίους τῶν
κακῶν· σοῦ δὲ ἴσως ἐπιλήψονται, ἐὰν μὴ εὐλαβῇ,
καὶ τοῦ ἐμοῦ ἑταίρου Ἀλκιβιάδου, ὅταν καὶ τὰ
ἀρχαῖα προσαπολλύωσι πρὸς οἷς ἐκτήσαντο, οὐκ* B
*αἰτίων ὄντων τῶν κακῶν, ἀλλ' ἴσως συναιτίων.
καίτοι ἔγωγε ἀνόητον πρᾶγμα καὶ νῦν ὁρῶ γιγνό-
μενον καὶ ἀκούω τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν πέρι.
αἰσθάνομαι γάρ, ὅταν ἡ πόλις τινὰ τῶν πολιτικῶν
ἀνδρῶν μεταχειρίζηται ὡς ἀδικοῦντα, ἀγανα-
κτούντων καὶ σχετλιαζόντων, ὡς δεινὰ πάσχουσι
πολλὰ καὶ ἀγαθὰ τὴν πόλιν πεποιηκότες ἄρα
ἀδίκως ὑπ' αὐτῆς ἀπόλλυνται, ὡς ὁ τούτων λόγος.
τὸ δὲ ὅλον ψεῦδός ἐστι. προστάτης γὰρ πόλεως* C
*οὐδ' ἂν εἷς ποτε ἀδίκως ἀπόλοιτο ὑπ' αὐτῆς τῆς
πόλεως, ἧς προστατεῖ. κινδυνεύει γὰρ ταὐτὸν*

εἶναι, ὅσοι τε πολιτικοὶ προσποιοῦνται εἶναι καὶ
ὅσοι σοφισταί. καὶ γὰρ οἱ σοφισταί, τἆλλα σοφοὶ
ὄντες, τοῦτο ἄτοπον ἐργάζονται πρᾶγμα· φά-
σκοντες γὰρ ἀρετῆς διδάσκαλοι εἶναι πολλάκις
κατηγοροῦσι τῶν μαθητῶν, ὡς ἀδικοῦσι σφᾶς αὐ-
τούς, τούς τε μισθοὺς ἀποστεροῦντες καὶ ἄλλην
χάριν οὐκ ἀποδιδόντες, εὖ παθόντες ὑπ' αὐτῶν.
D καὶ τούτου τοῦ λόγου τί ἂν ἀλογώτερον εἴη
πρᾶγμα, ἀνθρώπους ἀγαθοὺς καὶ δικαίους γενο-
μένους, ἐξαιρεθέντας μὲν ἀδικίαν ὑπὸ τοῦ διδα-
σκάλου, σχόντας δὲ δικαιοσύνην, ἀδικεῖν τούτῳ ᾧ
οὐκ ἔχουσιν; οὐ δοκεῖ σοι τοῦτο ἄτοπον εἶναι, ὦ
ἑταῖρε; Ὡς ἀληθῶς δημηγορεῖν με ἠνάγκασας,
ὦ Καλλίκλεις, οὐκ ἐθέλων ἀποκρίνεσθαι.

Cap. LXXV. *ΚΑΛ.* Σὺ δ' οὐκ ἂν οἷός τ'
E εἴης λέγειν, εἰ μή τίς σοι ἀποκρίνοιτο; ΣΩ.
Ἔοικά γε· νῦν γοῦν συχνοὺς τείνω τῶν λόγων,
ἐπειδή μοι οὐκ ἐθέλεις ἀποκρίνεσθαι. ἀλλ', ὦ
'γαθέ, εἰπὲ πρὸς φιλίου, οὐ δοκεῖ σοι ἄλογον εἶ-
ναι ἀγαθὸν φάσκοντα πεποιηκέναι τινὰ μέμφε-
σθαι τούτῳ, ὅτι ὑφ' ἑαυτοῦ ἀγαθὸς γεγονώς τε
καὶ ὢν ἔπειτα πονηρός ἐστιν; ΚΑΛ. Ἔμοιγε
δοκεῖ. ΣΩ. Οὐκοῦν ἀκούεις τοιαῦτα λεγόντων
520 τῶν φασκόντων παιδεύειν ἀνθρώπους εἰς ἀρετήν;
ΚΑΛ. Ἔγωγε. ἀλλὰ τί ἂν λέγοις ἀνθρώπων πέρι
οὐδενὸς ἀξίων; ΣΩ. Τί δ' ἂν περὶ ἐκείνων λέ-
γοις, οἳ φάσκοντες προεστάναι τῆς πόλεως καὶ
ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται, πάλιν αὐτῆς
κατηγοροῦσιν, ὅταν τύχωσιν, ὡς πονηροτάτης;
οἴει τι διαφέρειν τούτους ἐκείνων; ταὐτόν, ὦ μα-

κάρι', ἐστὶ σοφιστὴς καὶ ῥήτωρ, ἢ ἐγγύς τι καὶ
παραπλήσιον, ὥσπερ ἐγὼ ἔλεγον πρὸς Πῶλον. σὺ
δὲ δι' ἄγνοιαν τὸ μὲν πάγκαλόν τι οἴει εἶναι, B
τὴν ῥητορικήν, τοῦ δὲ καταφρονεῖς. τῇ δὲ ἀλη-
θείᾳ κάλλιόν ἐστι σοφιστικὴ ῥητορικῆς ὅσωπερ
νομοθετικὴ δικαστικῆς καὶ γυμναστικὴ ἰατρικῆς.
μόνοις δ' ἔγωγε καὶ ᾤμην τοῖς δημηγόροις τε καὶ
σοφισταῖς οὐκ ἐγχωρεῖν μέμφεσθαι τούτῳ τῷ
πράγματι, ὃ αὐτοὶ παιδεύουσιν, ὡς πονηρόν ἐστιν
εἰς σφᾶς, ἢ τῷ αὐτῷ λόγῳ τούτῳ ἅμα καὶ ἑαυτῶν
κατηγορεῖν, ὅτι οὐδὲν ὠφελήκασιν οὓς φασιν ὠφε-
λεῖν. οὐχ οὕτως ἔχει; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. C
Καὶ προέσθαι γε δήπου τὴν εὐεργεσίαν ἄνευ
μισθοῦ, ὡς τὸ εἰκός, μόνοις τούτοις ἐνεχώρει, εἴπερ
ἀληθῆ ἔλεγον. ἄλλην μὲν γὰρ εὐεργεσίαν τις
εὐεργετηθείς, οἷον ταχὺς γενόμενος διὰ παιδοτρί-
βην, ἴσως ἂν ἀποστερήσειε τὴν χάριν, εἰ προοῖτο
αὐτῷ ὁ παιδοτρίβης καὶ μὴ συνθέμενος αὐτῷ μι-
σθὸν ὅτι μάλιστα ἅμα μεταδιδοὺς τοῦ τάχους D
λαμβάνοι τὸ ἀργύριον· οὐ γὰρ τῇ βραδυτῆτι,
οἶμαι, ἀδικοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ἀδικίᾳ. ἢ
γάρ; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴ τις αὐτὸ
τοῦτο ἀφαιρεῖ, τὴν ἀδικίαν, οὐδὲν δεινὸν αὐτῷ
μήποτε ἀδικηθῇ, ἀλλὰ μόνῳ ἀσφαλὲς ταύτην τὴν
εὐεργεσίαν προέσθαι, εἴπερ τῷ ὄντι δύναιτό τις
ἀγαθοὺς ποιεῖν. οὐχ οὕτως; ΚΑΛ. Φημί.

Cap. LXXVI. ΣΩ. Διὰ ταῦτ' ἄρα, ὡς ἔοι-
κε, τὰς μὲν ἄλλας συμβουλὰς συμβουλεύειν λαμ-
βάνοντα ἀργύριον, οἷον οἰκοδομίας πέρι ἢ τῶν
ἄλλων τεχνῶν, οὐδὲν αἰσχρόν. ΚΑΛ. Ἔοικέ E

γε. ΣΩ. Περὶ δέ γε ταύτης τῆς πράξεως, ὅντιν'
ἄν τις τρόπον ὡς βέλτιστος εἴη καὶ ἄριστα τὴν
αὑτοῦ οἰκίαν διοικοῖ ἢ πόλιν, αἰσχρὸν νενόμισται
μὴ φάναι συμβουλεύειν, ἐὰν μή τις αὐτῷ ἀργύ-
ριον διδῷ. ἦ γάρ; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Δῆλον
γάρ, ὅτι τοῦτο αἴτιόν ἐστιν, ὅτι μόνη αὕτη τῶν
εὐεργεσιῶν τὸν εὖ παθόντα ἐπιθυμεῖν ποιεῖ ἀντ'
εὖ ποιεῖν, ὥστε καλὸν δοκεῖ τὸ σημεῖον εἶναι, εἰ
εὖ ποιήσας ταύτην τὴν εὐεργεσίαν ἀντ' εὖ πείσε-
521 ται· εἰ δὲ μή, οὔ. ἔστι ταῦτα οὕτως ἔχοντα;
ΚΑΛ. Ἔστιν. ΣΩ. Ἐπὶ ποτέραν οὖν με πα-
ρακαλεῖς τὴν θεραπείαν τῆς πόλεως; διόρισόν
μοι· τὴν τοῦ διαμάχεσθαι Ἀθηναίοις, ὅπως ὡς
βέλτιστοι ἔσονται, ὡς ἰατρόν, ἢ ὡς διακονήσοντα
καὶ πρὸς χάριν ὁμιλήσοντα; Τἀληθῆ μοι εἰπέ,
ὦ Καλλίκλεις· δίκαιος γὰρ εἶ, ὥσπερ ἤρξω
παῤῥησιάζεσθαι πρὸς ἐμέ, διατελεῖν ἃ νοεῖς λέ-
B γων. καὶ νῦν εὖ καὶ γενναίως εἰπέ. ΚΑΛ. Λέ-
γω τοίνυν, ὅτι ὡς διακονήσοντα. ΣΩ. Κολα-
κεύσοντα ἄρα με, ὦ γενναιότατε, παρακαλεῖς.
ΚΑΛ. Εἴ σοι Μυσόν γε ἥδιον καλεῖν, ὦ Σώ-
κρατες· ὡς εἰ μὴ ταῦτά γε ποιήσεις — ΣΩ. Μὴ
εἴπῃς ὃ πολλάκις εἴρηκας, ὅτι ἀποκτενεῖ με ὁ
βουλόμενος, ἵνα μὴ αὖ καὶ ἐγὼ εἴπω, ὅτι πονηρός
γε ὢν ἀγαθὸν ὄντα· μηδ' ὅτι ἀφαιρήσεται, ἐάν
C τι ἔχω, ἵνα μὴ αὖ ἐγὼ εἴπω, ὅτι Ἀλλ' ἀφελό-
μενος οὐχ ἕξει ὅ τι χρήσεται αὐτοῖς, ἀλλ' ὥσπερ
με ἀδίκως ἀφείλετο, οὕτω καὶ λαβὼν ἀδίκως χρή-
σεται· εἰ δὲ ἀδίκως, αἰσχρῶς· εἰ δὲ αἰσχρῶς,
κακῶς.

Cap. LXXVII. *ΚΑΛ.* Ὥς μοι δοκεῖς, ὦ Σώ-
κρατες, πιστεύειν μηδ' ἂν ἓν τούτων παθεῖν, ὡς
οἰκῶν ἐκποδὼν καὶ οὐκ ἂν εἰσαχθεὶς εἰς δικαστή-
ριον ὑπὸ πάνυ ἴσως μοχθηροῦ ἀνθρώπου καὶ
φαύλου! *ΣΩ.* Ἀνόητος ἄρα εἰμί, ὦ Καλλί-
κλεις, ὡς ἀληθῶς, εἰ μὴ οἴομαι ἐν τῇδε τῇ πόλει
ὁντινοῦν ἄν, ὅ τι τύχοι, τοῦτο παθεῖν. τόδε μέν- D
τοι εὖ οἶδ', ὅτι, ἐάνπερ εἰσίω εἰς δικαστήριον περὶ
τούτων τινὸς κινδυνεύων ὧν σὺ λέγεις, πονηρός
τίς με ἔσται ὁ εἰσάγων· οὐδεὶς γὰρ ἂν χρηστὸς
μὴ ἀδικοῦντ' ἄνθρωπον εἰσαγάγοι. καὶ οὐδέν
γε ἄτοπον, εἰ ἀποθάνοιμι. βούλει σοι εἴπω, διότι
ταῦτα προσδοκῶ; *ΚΑΛ.* Πάνυ γε. *ΣΩ.* Οἶ-
μαι μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων, ἵνα μὴ εἴπω μόνος,
ἐπιχειρεῖν τῇ ὡς ἀληθῶς πολιτικῇ τέχνῃ καὶ
πράττειν τὰ πολιτικὰ μόνος τῶν νῦν. ἅτε οὖν
οὐ πρὸς χάριν λέγων τοὺς λόγους οὓς λέγω ἑκά-
στοτε, ἀλλὰ πρὸς τὸ βέλτιστον, οὐ πρὸς τὸ ἥδι- E
στον, καὶ οὐκ ἐθέλων ποιεῖν ἃ σὺ παραινεῖς, τὰ
κομψὰ ταῦτα, οὐχ ἕξω ὅ τι λέγω ἐν τῷ δικαστη-
ρίῳ. ὁ αὐτὸς δέ μοι ἥκει λόγος, ὅνπερ πρὸς Πῶ-
λον ἔλεγον· κρινοῦμαι γὰρ ὡς ἐν παιδίοις ἰατρὸς
ἂν κρίνοιτο κατηγοροῦντος ὀψοποιοῦ. σκόπει
γάρ, τί ἂν ἀπολογοῖτο ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ἐν
τούτοις ληφθείς, εἰ αὐτοῦ κατηγοροῖ τις λέγων,
ὅτι Ὦ παῖδες, πολλὰ ὑμᾶς καὶ κακὰ ὅδε εἴργα-
σται ἀνὴρ καὶ αὐτούς, καὶ τοὺς νεωτάτους ὑμῶν
διαφθείρει, τέμνων τε καὶ κάων καὶ ἰσχναίνων 522
καὶ πνίγων ἀπορεῖν ποιεῖ, πικρότατα πώματα δι-
δοὺς καὶ πεινῆν καὶ διψῆν ἀναγκάζων, οὐχ ὥσπερ

ἐγὼ πολλὰ καὶ ἡδέα καὶ παντοδαπὰ εὐώχουν
ὑμᾶς. τί ἂν οἴει ἐν τούτῳ τῷ κακῷ ἀποληφθέντα
τὸν ἰατρὸν ἔχειν εἰπεῖν; ἢ εἰ εἴποι τὴν ἀλήθειαν,
ὅτι Ταῦτα πάντα ἐγὼ ἐποίουν, ὦ παῖδες, ὑγιει-
νῶς, ὁπόσον οἴει ἂν ἀναβοῆσαι τοὺς τοιούτους
δικαστάς; οὐ μέγα; ΚΑΛ. Ἴσως οἴεσθαί γε
χρή. ΣΩ. Οὐκοῦν οἴει ἐν πάσῃ ἀπορίᾳ ἂν αὐ-
B τὸν ἔχεσθαι ὅ τι χρὴ εἰπεῖν; ΚΑΛ. Πάνυ γε.
Cap. LXXVIII. ΣΩ. Τοιοῦτον μέντοι καὶ
ἐγὼ οἶδ' ὅτι πάθος πάθοιμι ἂν εἰσελθὼν εἰς δικα-
στήριον. οὔτε γὰρ ἡδονὰς ἃς ἐκπεπόρικα ἕξω
αὐτοῖς λέγειν, ἃς οὗτοι εὐεργεσίας καὶ ὠφελείας
νομίζουσιν, ἐγὼ δὲ οὔτε τοὺς πορίζοντας ζηλῶ
οὔτε οἷς πορίζεται· ἐάν τέ τίς με ἢ νεωτέρους φῇ
διαφθείρειν ἀπορεῖν ποιοῦντα, ἢ τοὺς πρεσβυτέ-
ρους κακηγορεῖν λέγοντα πικροὺς λόγους ἢ ἰδίᾳ
ἢ δημοσίᾳ, οὔτε τὸ ἀληθὲς ἕξω εἰπεῖν, ὅτι Δικαίως
C πάντα ταῦτα ἐγὼ λέγω, καὶ πράττω τὸ ὑμέτερον
δὴ τοῦτο, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε ἄλλο οὐδέν.
ὥστε ἴσως, ὅ τι ἂν τύχω, τοῦτο πείσομαι. ΚΑΛ.
Δοκεῖ οὖν σοι, ὦ Σώκρατες, καλῶς ἔχειν ἄνθρω-
πος ἐν πόλει οὕτως διακείμενος καὶ ἀδύνατος ὢν
ἑαυτῷ βοηθεῖν; ΣΩ. Εἰ ἐκεῖνό γε ἐν αὐτῷ
ὑπάρχοι, ὦ Καλλίκλεις, ὃ σὺ πολλάκις ὡμολόγη-
σας· εἰ βεβοηθηκὼς εἴη αὑτῷ, μήτε περὶ ἀνθρώ-
D πους μήτε περὶ θεοὺς ἄδικον μηδὲν μήτε εἰρηκὼς
μήτε εἰργασμένος. αὕτη γάρ τις βοήθεια ἑαυτῷ
πολλάκις ἡμῖν ὡμολόγηται κρατίστη εἶναι. εἰ
μὲν οὖν ἐμέ τις ἐξελέγχοι ταύτην τὴν βοήθειαν
ἀδύνατον ὄντα ἐμαυτῷ καὶ ἄλλῳ βοηθεῖν, αἰσχυ

νοίμην ἂν καὶ ἐν πολλοῖς καὶ ἐν ὀλίγοις ἐξελεγχόμενος καὶ μόνος ὑπὸ μόνου, καὶ εἰ διὰ ταύτην τὴν ἀδυναμίαν ἀποθνήσκοιμι, ἀγανακτοίην ἄν· εἰ δὲ κολακικῆς ῥητορικῆς ἐνδείᾳ τελευτῴην ἔγωγε, εὖ οἶδα, ὅτι ῥᾳδίως ἴδοις ἄν με φέροντα τὸν θάνα- E
τον. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ ἀποθνήσκειν οὐδεὶς φοβεῖται, ὅστις μὴ παντάπασιν ἀλόγιστός τε καὶ ἄνανδρός ἐστι, τὸ δὲ ἀδικεῖν φοβεῖται· πολλῶν γὰρ ἀδικημάτων γέμοντα τὴν ψυχὴν εἰς Ἅιδου ἀφικέσθαι πάντων ἔσχατον κακῶν ἐστιν. εἰ δὲ βούλει, σοὶ ἐγώ, ὡς τοῦτο οὕτως ἔχει, ἐθέλω λόγον λέξαι. ΚΑΛ. Ἀλλ' ἐπείπερ γε καὶ τἆλλα ἐπέρανας, καὶ τοῦτο πέρανον.

CAP. LXXIX. ΣΩ. Ἄκουε δή, φασί, μάλα 523
καλοῦ λόγου, ὃν σὺ μὲν ἡγήσει μῦθον, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἐγὼ δὲ λόγον· ὡς ἀληθῆ γὰρ ὄντα σοι λέξω ἃ μέλλω λέγειν. Ὥσπερ γὰρ Ὅμηρος λέγει, διενείμαντο τὴν ἀρχὴν ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Πλούτων, ἐπειδὴ παρὰ τοῦ πατρὸς παρέλαβον. ἦν οὖν νόμος ὅδε περὶ ἀνθρώπων ἐπὶ Κρόνου, καὶ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι ἔστιν ἐν θεοῖς, τῶν ἀνθρώπων τὸν μὲν δικαίως τὸν βίον διελθόντα καὶ ὁσίως, ἐπειδὰν τελευτήσῃ, ἐς μακάρων νήσους ἀπι- B
όντα οἰκεῖν ἐν πάσῃ εὐδαιμονίᾳ ἐκτὸς κακῶν, τὸν δὲ ἀδίκως καὶ ἀθέως εἰς τὸ τῆς τίσεώς τε καὶ δίκης δεσμωτήριον, ὃ δὴ τάρταρον καλοῦσιν, ἰέναι. τούτων δὲ δικασταὶ ἐπὶ Κρόνου καὶ ἔτι νεωστὶ τοῦ Διὸς τὴν ἀρχὴν ἔχοντος ζῶντες ἦσαν ζώντων, ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ δικάζοντες, ᾗ μέλλοιεν τελευτᾶν. κακῶς οὖν αἱ δίκαι ἐκρίνοντο. ὅ τε οὖν Πλούτων

καὶ οἱ ἐπιμεληταὶ οἱ ἐκ μακάρων νήσων ἰόντες
C ἔλεγον πρὸς τὸν Δία, ὅτι φοιτῷέν σφιν ἄνθρωποι
ἑκατέρωσε ἀνάξιοι. εἶπεν οὖν ὁ Ζεύς, Ἀλλ'
ἐγώ, ἔφη, παύσω τοῦτο γιγνόμενον. νῦν μὲν γὰρ
κακῶς αἱ δίκαι δικάζονται. ἀμπεχόμενοι γάρ,
ἔφη, οἱ κρινόμενοι κρίνονται· ζῶντες γὰρ κρίνον-
ται. πολλοὶ οὖν, ἦ δ' ὅς, ψυχὰς πονηρὰς ἔχοντες
ἠμφιεσμένοι εἰσὶ σώματά τε καλὰ καὶ γένη καὶ
πλούτους, καί, ἐπειδὰν ἡ κρίσις ᾖ, ἔρχονται αὐ-
τοῖς πολλοὶ μάρτυρες, μαρτυρήσοντες, ὡς δικαίως
D βεβιώκασιν. οἱ οὖν δικασταὶ ὑπό τε τούτων ἐκ-
πλήττονται, καὶ ἅμα καὶ αὐτοὶ ἀμπεχόμενοι δι-
κάζουσι, πρὸ τῆς ψυχῆς τῆς αὐτῶν ὀφθαλμοὺς καὶ
ὦτα καὶ ὅλον τὸ σῶμα προκεκαλυμμένοι. ταῦτα
δὴ αὐτοῖς πάντα ἐπίπροσθεν γίγνεται, καὶ τὰ αὐ-
τῶν ἀμφιέσματα καὶ τὰ τῶν κρινομένων. πρῶτον
μὲν οὖν, ἔφη, παυστέον ἐστὶ προειδότας αὐτοὺς
τὸν θάνατον· νῦν μὲν γὰρ προΐσασι. τοῦτο μὲν
οὖν καὶ δὴ εἴρηται τῷ Προμηθεῖ ὅπως ἂν παύσῃ
E αὐτῶν. ἔπειτα γυμνοὺς κριτέον ἁπάντων τού-
των· τεθνεῶτας γὰρ δεῖ κρίνεσθαι. καὶ τὸν κρι-
τὴν δεῖ γυμνὸν εἶναι, τεθνεῶτα, αὐτῇ τῇ ψυχῇ
αὐτὴν τὴν ψυχὴν θεωροῦντα ἐξαίφνης ἀποθανόν-
τος ἑκάστου, ἔρημον πάντων τῶν συγγενῶν καὶ
καταλιπόντα ἐπὶ τῆς γῆς πάντα ἐκεῖνον τὸν
κόσμον, ἵνα δικαία ἡ κρίσις ᾖ. ἐγὼ μὲν οὖν ταῦ-
τα ἐγνωκὼς πρότερος ἢ ὑμεῖς ἐποιησάμην δικα-
στὰς υἱεῖς ἐμαυτοῦ, δύο μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας, Μίνω
524 τε καὶ Ῥαδάμανθυν, ἕνα δὲ ἐκ τῆς Εὐρώπης,
Αἰακόν. οὗτοι οὖν ἐπειδὰν τελευτήσωσι, δικά

σουσιν ἐν τῷ λειμῶνι, ἐν τῇ τριόδῳ ἐξ ἧς φερετον τὼ ὁδώ, ἡ μὲν εἰς μακάρων νήσους, ἡ δ᾽ εἰς τάρταρον. καὶ τοὺς μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας Ῥαδάμανθυς κρινεῖ, τοὺς δὲ ἐκ τῆς Εὐρώπης Αἰακός· Μίνῳ δὲ πρεσβεῖα δώσω, ἐπιδιακρίνειν, ἐὰν ἀπορῆτόν τι τὼ ἑτέρω, ἵνα ὡς δικαιοτάτη ἡ κρίσις ᾖ περὶ τῆς πορείας τοῖς ἀνθρώποις.

Cap. LXXX. Ταῦτ᾽ ἔστιν, ὦ Καλλίκλεις, ἃ
ἐγὼ ἀκηκοὼς πιστεύω ἀληθῆ εἶναι· καὶ ἐκ τού- B
των τῶν λόγων τοιόνδε τι λογίζομαι συμβαίνειν.
Ὁ θάνατος τυγχάνει ὤν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδὲν
ἄλλο ἢ δυοῖν πραγμάτοιν διάλυσις, τῆς ψυχῆς
καὶ τοῦ σώματος, ἀπ᾽ ἀλλήλοιν. ἐπειδὰν δὲ δια-
λυθῆτον ἄρα ἀπ᾽ ἀλλήλοιν, οὐ πολὺ ἧττον ἑκά-
τερον αὐτοῖν ἔχει τὴν ἕξιν τὴν αὑτοῦ ἥνπερ καὶ
ὅτε ἔζη ὁ ἄνθρωπος, τό τε σῶμα τὴν φύσιν τὴν
αὑτοῦ καὶ τὰ θεραπεύματα καὶ τὰ παθήματα,
ἔνδηλα πάντα. οἷον εἴ τινος μέγα ἦν τὸ σῶμα C
φύσει ἢ τροφῇ ἢ ἀμφότερα ζῶντος, τούτου καὶ
ἐπειδὰν ἀποθάνῃ ὁ νεκρὸς μέγας· καὶ εἰ παχύς,
παχὺς καὶ ἀποθανόντος, καὶ τἆλλα οὕτως. καὶ
εἰ αὖ ἐπετήδευε κομᾶν, κομήτης τούτου καὶ ὁ νε-
κρός. μαστιγίας αὖ εἴ τις ἦν καὶ ἴχνη εἶχε τῶν
πληγῶν οὐλὰς ἐν τῷ σώματι ἢ ὑπὸ μαστίγων ἢ
ἄλλων τραυμάτων ζῶν, καὶ τεθνεῶτος τὸ σῶμα
ἔστιν ἰδεῖν ταῦτα ἔχον. κατεαγότα τε εἴ του ἦν
μέλη ἢ διεστραμμένα ζῶντος, καὶ τεθνεῶτος ταὐτὰ D
ταῦτα ἔνδηλα. ἑνὶ δὲ λόγῳ, οἷος εἶναι παρε-
σκεύαστο τὸ σῶμα ζῶν, ἔνδηλα ταῦτα καὶ τελευ-
τήσαντος ἢ πάντα ἢ τὰ πολλὰ ἐπί τινα χρόνον.

ταὐτὸν δή μοι δοκεῖ τοῦτ' ἄρα καὶ περὶ τὴν ψυ-
χὴν εἶναι, ὦ Καλλίκλεις· ἔνδηλα πάντα ἐστὶν ἐν
τῇ ψυχῇ, ἐπειδὰν γυμνωθῇ τοῦ σώματος, τά τε
τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα ἃ διὰ τὴν ἐπιτή-
δευσιν ἑκάστου πράγματος ἔσχεν ἐν τῇ ψυχῇ ὁ
E ἄνθρωπος. Ἐπειδὰν οὖν ἀφίκωνται παρὰ τὸν
δικαστήν, οἱ μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας παρὰ τὸν Ῥαδά-
μανθυν, ὁ Ῥαδάμανθυς ἐκείνους ἐπιστήσας θε-
ᾶται ἑκάστου τὴν ψυχήν, οὐκ εἰδὼς ὅτου ἐστίν,
ἀλλὰ πολλάκις τοῦ μεγάλου βασιλέως ἐπιλαβόμε
νος ἢ ἄλλου ὁτουοῦν βασιλέως ἢ δυνάστου κατεῖ-
δεν οὐδὲν ὑγιὲς ὂν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ διαμεμαστι-
525 γωμένην καὶ οὐλῶν μεστὴν ὑπὸ ἐπιορκιῶν καὶ
ἀδικίας, ἃ ἑκάστῳ ἡ πρᾶξις αὐτοῦ ἐξωμόρξατο εἰς
τὴν ψυχήν, καὶ πάντα σκολιὰ ὑπὸ ψεύδους καὶ
ἀλαζονείας καὶ οὐδὲν εὐθὺ διὰ τὸ ἄνευ ἀληθείας
τεθράφθαι· καὶ ὑπὸ ἐξουσίας καὶ τρυφῆς καὶ
ὕβρεως καὶ ἀκρατίας τῶν πράξεων ἀσυμμετρίας
τε καὶ αἰσχρότητος γέμουσαν τὴν ψυχὴν εἶδεν.
ἰδὼν δὲ ἀτίμως ταύτην ἀπέπεμψεν εὐθὺ τῆς φρου-
ρᾶς, οἷ μέλλει ἐλθοῦσα ἀνατλῆναι τὰ προσήκοντα
πάθη. CAP. LXXXI. Προσήκει δὲ παντὶ τῷ
B ἐν τιμωρίᾳ ὄντι, ὑπ' ἄλλου ὀρθῶς τιμωρουμένῳ, ἢ
βελτίονι γίγνεσθαι καὶ ὀνίνασθαι ἢ παραδείγμα-
τι τοῖς ἄλλοις γίγνεσθαι, ἵν' ἄλλοι ὁρῶντες πά-
σχοντα ἃ ἂν πάσχῃ φοβούμενοι βελτίους γίγνων-
ται. εἰσὶ δὲ οἱ μὲν ὠφελούμενοί τε καὶ δίκην
διδόντες ὑπὸ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων οὗτοι, οἳ ἂν
ἰάσιμα ἁμαρτήματα ἁμάρτωσιν· ὅμως δὲ δι' ἀλγη-
δόνων καὶ ὀδυνῶν γίγνεται αὐτοῖς ἡ ὠφέλεια καὶ

ἐνθάδε καὶ ἐν Ἅιδου· οὐ γὰρ οἷόν τε ἄλλως ἀδικίας ἀπαλλάττεσθαι. οἳ δ' ἂν τὰ ἔσχατα ἀδική- C
σωσι καὶ διὰ τὰ τοιαῦτα ἀδικήματα ἀνίατοι γένωνται, ἐκ τούτων τὰ παραδείγματα γίγνεται, καὶ οὗτοι αὐτοὶ μὲν οὐκέτι ὀνίνανται οὐδέν, ἅτε ἀνίατοι ὄντες, ἄλλοι δὲ ὀνίνανται οἱ τούτους ὁρῶντες διὰ τὰς ἁμαρτίας τὰ μέγιστα καὶ ὀδυνηρότατα καὶ φοβερώτατα πάθη πάσχοντας τὸν ἀεὶ χρόνον, ἀτεχνῶς παραδείγματα ἀνηρτημένους ἐκεῖ ἐν Ἅιδου ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, τοῖς ἀεὶ τῶν ἀδίκων ἀφικνουμένοις θεάματα καὶ νουθετήματα. ὧν ἐγώ D
φημι ἕνα καὶ Ἀρχέλαον ἔσεσθαι, εἰ ἀληθῆ λέγει Πῶλος, καὶ ἄλλον ὅστις ἂν τοιοῦτος τύραννος ᾖ. οἶμαι δὲ καὶ τοὺς πολλοὺς εἶναι τούτων τῶν παραδειγμάτων ἐκ τυράννων καὶ βασιλέων καὶ δυναστῶν καὶ τὰ τῶν πόλεων πραξάντων γεγονότας· οὗτοι γὰρ διὰ τὴν ἐξουσίαν μέγιστα καὶ ἀνοσιώτατα ἁμαρτήματα ἁμαρτάνουσι. μαρτυρεῖ δὲ τούτοις καὶ Ὅμηρος· βασιλέας γὰρ καὶ δυνάστας ἐκεῖνος πεποίηκε τοὺς ἐν Ἅιδου τὸν ἀεὶ E
χρόνον τιμωρουμένους, Τάνταλον καὶ Σίσυφον καὶ Τιτυόν. Θερσίτην δέ, καὶ εἴ τις ἄλλος πονηρὸς ἦν ἰδιώτης, οὐδεὶς πεποίηκε μεγάλαις τιμωρίαις συνεχόμενον ὡς ἀνίατον· οὐ γάρ, οἶμαι, ἐξῆν αὐτῷ· διὸ καὶ εὐδαιμονέστερος ἦν ἢ οἷς ἐξῆν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Καλλίκλεις, ἐκ τῶν δυναμένων εἰσὶ καὶ οἱ σφόδρα πονηροὶ γιγνόμενοι ἄνθρωποι· 526
οὐδὲν μὴν κωλύει καὶ ἐν τούτοις ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγγίγνεσθαι, καὶ σφόδρα γε ἄξιον ἄγασθαι τῶν γιγνομένων· χαλεπὸν γάρ, ὦ Καλλίκλεις, καὶ

πολλοῦ ἐπαίνου ἄξιον ἐν μεγάλῃ ἐξουσίᾳ τοῦ ἀδικεῖν γενόμενον δικαίως διαβιῶναι. ὀλίγοι δὲ γίγνονται οἱ τοιοῦτοι· ἐπεὶ καὶ ἐνθάδε καὶ ἄλλοθι γεγόνασιν, οἶμαι δὲ καὶ ἔσονται καλοὶ κἀγαθοὶ
B *ταύτην τὴν ἀρετὴν τὴν τοῦ δικαίως διαχειρίζειν ἃ ἄν τις ἐπιτρέπῃ· εἷς δὲ καὶ πάνυ ἐλλόγιμος γέγονε καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου. οἱ δὲ πολλοί, ὦ ἄριστε, κακοὶ γίγνονται τῶν δυναστῶν.* CAP. LXXXII. *Ὅπερ οὖν ἔλεγον, ἐπειδὰν ὁ Ῥαδάμανθυς ἐκεῖνος τοιοῦτόν τινα λάβῃ, ἄλλο μὲν περὶ αὐτοῦ οὐκ οἶδεν οὐδέν, οὔθ' ὅστις οὔθ' ὧντινων, ὅτι δὲ πονηρός τις· καὶ τοῦτο κατιδὼν ἀπέπεμψεν εἰς τάρταρον,*
C *ἐπισημηνάμενος, ἐάν τε ἰάσιμος ἐάν τε ἀνίατος δοκῇ εἶναι· ὁ δὲ ἐκεῖσε ἀφικόμενος τὰ προσήκοντα πάσχει. ἐνίοτε δ' ἄλλην εἰσιδὼν ὁσίως βεβιωκυῖαν καὶ μετ' ἀληθείας, ἀνδρὸς ἰδιώτου ἢ ἄλλου τινός, μάλιστα μέν, ἔγωγέ φημι, ὦ Καλλίκλεις, φιλοσόφου τὰ αὑτοῦ πράξαντος καὶ οὐ πολυπραγμονήσαντος ἐν τῷ βίῳ, ἠγάσθη τε καὶ ἐς μακάρων νήσους ἀπέπεμψε. ταὐτὰ ταῦτα καὶ ὁ Αἰακός. ἑκάτερος δὲ τούτων ῥάβδον ἔχων δικάζει.*
D *ὁ δὲ Μίνως ἐπισκοπῶν κάθηται μόνος, ἔχων χρυσοῦν σκῆπτρον, ὥς φησιν Ὀδυσσεὺς ὁ Ὁμήρου ἰδεῖν αὐτὸν*

> *χρύσεον σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστεύοντα νέκυσσιν.*

Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Καλλίκλεις, ὑπὸ τούτων τῶν λόγων πέπεισμαι, καὶ σκοπῶ, ὅπως ἀποφανοῦμαι τῷ κριτῇ ὡς ὑγιεστάτην τὴν ψυχήν. χαίρειν οὖν

ἐάσας τὰς τιμὰς τὰς τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, τὴν ἀλήθειαν σκοπῶν πειράσομαι τῷ ὄντι ὡς ἂν δύνωμαι βέλτιστος ὢν καὶ ζῆν καί, ἐπειδὰν ἀποθνή- E σκω, ἀποθνήσκειν. παρακαλῶ δὲ καὶ τοὺς ἄλλους πάντας ἀνθρώπους, καθ' ὅσον δύναμαι, καὶ δὴ καὶ σὲ ἀντιπαρακαλῶ ἐπὶ τοῦτον τὸν βίον καὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ὃν ἐγώ φημι ἀντὶ πάντων τῶν ἐνθάδε ἀγώνων εἶναι, καὶ ὀνειδίζω σοι, ὅτι οὐχ οἷός τ' ἔσει σαυτῷ βοηθῆσαι, ὅταν ἡ δίκη σοι ᾖ καὶ ἡ κρίσις ἣν νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ἀλλὰ ἐλθὼν παρὰ τὸν δικαστὴν τὸν τῆς Αἰγίνης υἱόν, ἐπειδάν 527 σου ἐπιλαβόμενος ἄγῃ, χασμήσει καὶ ἰλιγγιάσεις οὐδὲν ἧττον ἢ ἐγὼ ἐνθάδε σὺ ἐκεῖ, καί σε ἴσως τυπτήσει τις καὶ ἐπὶ κόῤῥης ἀτίμως, καὶ πάντως προπηλακιεῖ.

Τάχα δ' οὖν ταῦτα μῦθός σοι δοκεῖ λέγεσθαι, ὥσπερ γραός, καὶ καταφρονεῖς αὐτῶν. καὶ οὐδέν γ' ἂν ἦν θαυμαστὸν καταφρονεῖν τούτων, εἴ πῃ ζητοῦντες εἴχομεν αὐτῶν βελτίω καὶ ἀληθέστερα εὑρεῖν· νῦν δὲ ὁρᾷς, ὅτι τρεῖς ὄντες ὑμεῖς, οἵπερ σοφώτατοί ἐστε τῶν νῦν Ἑλλήνων, σύ τε καὶ B Πῶλος καὶ Γοργίας, οὐκ ἔχετε ἀποδεῖξαι, ὡς δεῖ ἄλλον τινὰ βίον ζῆν ἢ τοῦτον, ὅσπερ καὶ ἐκεῖσε φαίνεται συμφέρων, ἀλλ' ἐν τοσούτοις λόγοις τῶν ἄλλων ἐλεγχομένων μόνος οὗτος ἠρεμεῖ ὁ λόγος, ὡς εὐλαβητέον ἐστὶ τὸ ἀδικεῖν μᾶλλον ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι, καὶ παντὸς μᾶλλον ἀνδρὶ μελετητέον οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι ἀγαθόν, ἀλλὰ τὸ εἶναι καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ· ἐὰν δέ τις κατά τι κακὸς γίγνηται, κολαστέος ἐστί, καὶ τοῦτο δεύτερον ἀγαθὸν μετὰ C

τὸ εἶναι δίκαιον, τὸ γίγνεσθαι καὶ κολαζόμενον διδόναι δίκην· καὶ πᾶσαν κολακείαν καὶ τὴν περὶ ἑαυτὸν καὶ τὴν περὶ τοὺς ἄλλους, καὶ περὶ ὀλίγους καὶ περὶ πολλούς, φευκτέον· καὶ τῇ ῥητορικῇ οὕτω χρηστέον, ἐπὶ τὸ δίκαιον ἀεί, καὶ τῇ ἄλλῃ πάσῃ πράξει.

Cap. LXXXIII. Ἐμοὶ οὖν πειθόμενος ἀκολούθησον ἐνταῦθα, οἷ ἀφικόμενος εὐδαιμονήσεις καὶ ζῶν καὶ τελευτήσας, ὡς ὁ λόγος σημαίνει. καὶ ἔασόν τινά σου καταφρονῆσαι ὡς ἀνοήτου
D καὶ προπηλακίσαι, ἐὰν βούληται, καὶ ναὶ μὰ Δία σύ γε θαῤῥῶν πατάξαι τὴν ἄτιμον ταύτην πληγήν· οὐδὲν γὰρ δεινὸν πείσει, ἐὰν τῷ ὄντι ᾖς καλὸς κἀγαθός, ἀσκῶν ἀρετήν. κἄπειτα οὕτω κοινῇ ἀσκήσαντες, τότε ἤδη, ἐὰν δοκῇ χρῆναι, ἐπιθησόμεθα τοῖς πολιτικοῖς, ἢ ὁποῖον ἄν τι ἡμῖν δοκῇ, τότε βουλευσόμεθα, βελτίους ὄντες βουλεύεσθαι ἢ νῦν. αἰσχρὸν γὰρ ἔχοντάς γε ὡς νῦν φαινόμεθα ἔχειν, ἔπειτα νεανιεύεσθαι ὥς τι ὄντας, οἷς
E οὐδέποτε ταὐτὰ δοκεῖ περὶ τῶν αὐτῶν, καὶ ταῦτα περὶ τῶν μεγίστων· εἰς τοσοῦτον ἥκομεν ἀπαιδευσίας! ὥσπερ οὖν ἡγεμόνι τῷ λόγῳ χρησώμεθα τῷ νῦν παραφανέντι, ὃς ἡμῖν σημαίνει, ὅτι οὗτος ὁ τρόπος ἄριστος τοῦ βίου, καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἀσκοῦντας καὶ ζῆν καὶ τεθνάναι. τούτῳ οὖν ἑπώμεθα, καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλῶμεν, μὴ ἐκείνῳ, ᾧ σὺ πιστεύων ἐμὲ παρακαλεῖς· ἔστι γὰρ οὐδενὸς ἄξιος, ὦ Καλλίκλεις.

NOTES.

NOTES.

N. B. The references follow the marginal pages and letters of the text, which are those of the Paris edition of 1578, edited by H. Stephanus. Mt. stands for Matthiæ's Grammar, second edition; K., for Kühner's Middle Grammar, translated by Edwards and Taylor; Cr., for Crosby's, second edition; and Soph., for that of Sophocles, quoted according to the original sections: — in the new edition (1847) the earlier and present sections are collated at the beginning.

447 A. οὕτω μεταλαγχάνειν, *so to take part in;* i. e. in the present instance, *to take no part in at all.* Callicles says, "It were well to have such a share in a battle, as you have had in listening to Gorgias"; i. e. it were well to arrive too late for an unpleasant employment, but not for a feast such as we have had. For the selection of *war* in this proverbial phrase, comp. Phædr. 242, B, οὐ πόλεμον ἀγγέλλεις, *what you tell me is not at all disagreeable;* and so Laws, 702, D. —— τὸ λεγόμενον, *as the saying is.* Soph. § 167, N. 2. Cr. § 334. 8. The accusative may be explained by considering it as the object of the general notion of action contained in the verbs, = are we doing τὸ λεγόμενον, i. e. are we too late. —— ἐπεδείξατο. This verb in the middle, with an accus. (e. g. σοφίαν or a neuter adjective) or without, especially denotes that ostentatious display of their art, which the sophists and rhetoricians at this time were wont to make. —— τούτων refers to ἥκομεν καὶ ὑστεροῦμεν. As the verbs denote but one act, τούτου might be used equally well, and the plural is not unfrequently used in referring to a single verb. Comp. 492, C.

B. ἐγὼ γὰρ καὶ ἰάσομαι. καί, *also*, refers to a suppressed clause. *No matter : for* if I did the harm, *I will also find the remedy.* According to Olympiod. and a Schol., the words are drawn from the Telephus of Euripides, being spoken by Achilles, who wounded that hero. —— εἰ μὲν δοκεῖ. The indic. implies belief that such is the view of Socrates; while in ἐὰν δὲ βούλῃ the subjunctive expresses the wish as a mere possible contingency. —— ἐσαῦθις, *again, at another time, hereafter.* So εἰσαῦθις ἀναβαλοῦ, Sympos. 174, E; εἰσαῦθις ἀποθέσθαι, Euthydem. 275, A. —— τί δαί; usually, where δαί is found, δέ is in some MSS. as a various reading. The longer form, it is now admitted, is properly retained after τί and πῶς, where wonder or indignation is expressed. —— οὐκοῦν . . . ὑμῖν. Stallb., Ast, and others explain the construction by regarding ἥκειν as used imperatively (Soph. § 219, N. 6; Cr. § 625; K. § 306, R. 11), ἀκοῦσαι Γοργίου being understood. I incline to regard ἐπιδείξεται ὑμῖν as the proper apodosis, which, owing to the intervention of the clause beginning with γάρ, deserts its own construction for that of the interposed clause. The sense is, *Well, then, whenever you wish to come to my house, Gorgias will exhibit to you, for he lodges with me.* So, apparently, Heindorf. Comp. Soph. Œd. R. 227–229, where the clause πείσεται γὰρ οὐδὲν turns the apodosis following it, which would be naturally γῆς ἄπειτω ἀβλαβής, into γῆς δ' ἄπεισιν ἀβλαβής. —— εὖ λέγεις, i. e. you are very civil in inviting us to your house, and quite right in wishing to spare Gorgias further fatigue. But, etc.

C. διαλεχθῆναι, here, *to discourse by way of question and answer*, tacitly contrasted with an ἐπίδειξις, in which Gorgias would be the sole speaker. Hence, *to hold a discussion*, or *search for truth* in that way, as Socrates did. Socrates, in Xen. Mem. 4. 5. 12, defines it κοινῇ βουλεύεσθαι διαλέγοντας κατὰ γένη τὰ πράγματα. In the end, the

notion of question and answer faded away from the derivatives of this word; and that of logical reasoning, or that of the science of unchangeable, absolute truth, remained. —— *δύναμις*, *essence*, *nature*. —— *τοῦ ἀνδρὸς* pronominis fere partes agit, ut exprimi possit pronomine possessivo. Ast. *The art of the man* = his art, with perhaps something of contempt in *τοῦ ἀνδρός*. —— *τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν*, *to ask him in person*, or *himself*. And so 481, B. *αὐτὸν* is taken with the object of *ἐρωτᾶν* not expressed.

D. *ἐροῦ*, second aor., not *ἔρου*. No present is used by the Attics. Soph. § 118, *sub voce*; K. § 166; Cr. § 298. —— *ὅτι ἐπαγγέλλει ἀποκρίνεσθαι*. Cic. de Fin. 2, init.: "Quorum [sophistarum] e numero primus est ausus Leontinus Gorgias in conventu poscere quæstionem, id est, jubere dicere, qua de re quis vellet audire." This is spoken of at length by Philostr. Vit. Sophist., Procem.

448 A. *ἦ που . . . ἀποκρίνει*, *no doubt*, *then*, *you answer with ease*, *O Gorgias*. Ast translates *ῥᾳδίως*, *libenter*, but his power to answer, and not his willingness, is in question. —— *ἂν δέ γε βούλῃ, ἐμοῦ*, sc. *λάμβανε πεῖραν*. For *λ. πεῖραν* spoken of a person, comp. *εἰ βούλει λαβεῖν μου πεῖραν*, Protag. 341, E, cited by Ast. —— *τί δὲ . . . ἱκανῶς*; *but what difference does that make*, *if I answer well enough for you?* To the common formula, *τί τοῦτο*; is sometimes added *διαφέρει*, which Stallb. here supplies. But *τί* can well be a nominative. *τί τοῦτο*; *what is that?* i. e. what of that?

B. *Ἡρόδικος*, a brother of Gorgias, of whom we know nothing besides his name and calling. He is not to be confounded, as the Scholiast well observes, with another man often mentioned by Plato, Herodicus of Selymbria in Thrace, and originally of Megara; who first taught gymnastics, but on the failure of his health gave himself up to the attempt to recover it; and was among the earliest to

cure diseases by exercise. —— *τίνα ἂν . . . ὀνομάζομεν.* The predicate-accusative with *καλεῖν, ὀνομάζειν,* may be *τίνα,* referring to any one by name or by some appellation taken from his art, business, etc.; or *τί,* which is neuter on account of *ὄνομα.* Here in *τίνα ἂν . . . οὐχ ὅπερ* both forms occur together. —— *ἢ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ.* Polygnotus of Thasos, the most celebrated of this family of painters. He painted upon the wall of the Stoa Pœcile at Athens gratuitously, and at Delphi. Of his pictures from epic subjects in a hall near the Delphian temple, Pausanias gives a minute account (10. 25. seq.), which has enabled two artists of the present day to reproduce his designs in the spirit of ancient art.

C. *νῦν δ' ἐπειδή.* In this sentence, both the main clause and that which furnishes the reason are interrogative, a usage which would be awkward in English, but is lively and favorable to brevity. A little below, 451, A, we have the interrogative included between the article and participle (*ἡ περὶ τί . . . ἔχουσα*), as it often is found within a relative sentence. Comp. Cr. § 539. 2. —— *ὦ Χαιρεφῶν.* The words which follow are plainly not in the style of conversation. The juxtaposition of words from the same root (*ἐμπειριῶν ἐμπείρως, ἄλλοι ἄλλων ἄλλως, ἀρίστων ἄριστοι*), *αἰῶνα* for *βίον,* and the antithetical form of the clauses, all show, that either the style of Polus is imitated by Plato, or that words from a treatise of his are here put into his mouth. They are quoted as his by Syrianus on Hermogenes. (4. 44. Walz.) See 462, B.

D. *σοὶ βουλομένῳ ἐστίν.* Soph. § 196, N. 2; Cr. § 408; K. 284. 10. c. —— *δῆλος γὰρ . . . διαλέγεσθαι, for it is plain to me, even from what he has said, that Polus has studied the art of rhetoric, so called, rather than how to discourse* (logically) *by way of question and answer.* *δῆλος,* etc., for *δῆλόν ἐστιν, ὅτι Πῶλος,* by attraction, as it is sometimes called. The

tendency to give prominence to the main word — here the subject — of the second clause caused it to be pushed forward into the leading clause. This made that clause personal instead of impersonal, and bound the two clauses together more closely.

E. ἐρωτᾷ. So all the MSS., but the editors give ἠρώτα,* on account of ποία τις εἴη. But this is unnecessary, for the present may be rhetorically for the imperfect, or may include it. Nobody asks you = nobody asked you or now asks you. Comp. Xen. Anab. 1. 1. 3, διαβάλλει . . . ὡς ἐπιβουλεύοι, for διέβαλλε. In this sentence, ποῖος and τίς, which belong to direct inquiry, are found in company with ὅστις, by which indirect questions are introduced. Comp. ποῖα and ὁποῖα together, 500, A. Comp. also οἵαν for ὁποίαν, 450, C, ὅσα for ὁπόσα, 451, B, and other passages. —— ὥσπερ τὰ ἔμπροσθεν. For the asyndeton, comp. 450, B note. For τὰ ἔμπροσθεν, comp. Soph. § 141, N. 1; Cr. § 478, *a*. The second clause begins at καὶ νῦν οὕτως.

449 A. ὑποτείνεσθαι, est *quæstionem ita proponere ut alteri subjicias quid respondendem sit*, et in universo *proponere quæstionem*. Ast. —— ὡς τίνος . . . τέχνης. Another form of compound interrogation, when one clause has the participial structure (ἐπιστήμονα, sc. ὄντα). —— ἀγαθόν γε, not *bene moratum*, as Routh translates it, but plainly *egregium certe.* —— ὡς ἔφη Ὅμηρος. Il. 6. 211, and elsewhere.

B. οὐκοῦν. See Preface. —— ἄλλοθι. See Introd. pp. xiii., xiv. —— ἀλλ' ὅπερ, etc., *but be not false to the promise you make.* Socrates takes for granted that he consents. Hence ὅπερ, which Ast would change into εἴπερ, is justly defended by Stallb. —— εἰσὶ . . . ποιεῖσθαι, = ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐνίας (Heind.), or ἐν ἐνίαις ποιεῖσθαι. See 448, D. *In some of the answers it is necessary to discourse at length.*

---

* Stallb. has ἐρωτᾷ in his second edition.

12

C, D. ὡς διὰ βραχυτάτων = ὡς βραχύτατα, or ὡς οἷόν τε διὰ βραχυτάτων, just below. — With this boast of Gorgias, comp. the ironical passages in Protag. 329, B, 334, D. The latter runs thus: "O Protagoras, I happen to be an oblivious sort of person, and if I have a long speech made to me, I forget what is the topic of discourse; therefore, as, in case I were somewhat deaf, you would think that you ought to talk in a louder tone with me than with others, to carry on a conversation with me; so, seeing I am so forgetful, abridge your answers, and make them shorter, to enable me to follow you." —— πάνυ . . . ἐπιεικῶς, *quite sufficiently*, or *very well*.

E. ποίους τούτους . . . ὑγιαίνοιεν; *what kind of words? are they those which make known by what sort of regimen the sick can get well?* Understand περὶ with ποίους τούτους; as in 450, A, line 4. This is a condensed expression for ποῖοί εἰσιν οὗτοι περὶ οὓς ἐστιν; The subject of ὑγιαίνοιεν is attracted forwards to δηλοῦσι as its object. ὡς is *quomodo*, not *ut*, and to be taken with διαιτώμενοι. The two words have the same sense as τίνι διαίτῃ. Comp. 453, C. —— οὐκοῦν περὶ ὧνπερ, etc. = οὐκοῦν ποιεῖ δυνατοὺς καὶ φρονεῖν περὶ τούτων περὶ ὧνπερ λέγειν δυνατοὺς ποιεῖ.

B. οὕτως ἔχουσιν· ἑκάστη. One of a number of the in- 450
stances of asyndeton which occur in this dialogue. Some are owing to earnestness of feeling (449, A, ὥσπερ . . . ἀπεκρίνω); some heighten the effect of contrast by bringing clauses closely together (503, E, τοὺς ζωγράφους . . . τοὺς ἄλλους), or making a word more emphatic (510, C); but in the greater number the second clause is added without a particle to explain the first, and, like a noun in apposition, would rather be separated than connected by a particle. Comp. K. § 325. —— ὡς ἔπος εἰπεῖν. This common phrase nearly always, in this work, moderates the force of some universal word, as πᾶς, οὐδείς. According to Lobeck (para-

lipom. Gram. Græc. 59), ἔπος εἰπεῖν occurs very often, εἰπεῖν ἔπος rarely. It denotes, 1. *ut ita dicam*, as here; 2. *speaking inaccurately*, the opposite of ἀκριβεῖ λόγῳ. —— τῆς δὲ ῥητορικῆς. The sense is, *But there is no such manual operation pertaining to rhetoric, but all its activity and efficiency are exercised by means of words.* The Scholiast says, that χειρούργημα and κύρωσις are provincial words brought by Gorgias from his native town, Leontini. This is probably a mere random assertion, and unlikely in itself. But the use of these words, instead of χειρουργία and κῦρος, may be intended to show forth the artificial and elaborate style of Gorgias. Thucydides uses κύρωσις (Lib. 6. 103).

C. ἆρ' οὖν . . . καλεῖν; *Indeed, I perceive what sort of art you wish to call it.* So Ast. "Formula ἆρ' οὖν eodem modo ut οὐκ οὖν initio per interrogationem cum negatione junctam affirmat." Hermann on Soph. Antig. 628 (632). Or we need only say that ἆρα, as it often does, requires an affirmative answer. Stallb. retains the interrogative force of ἆρα, and supposes the question to require a negative answer. *Do I understand*, etc., i. e. *I do not understand.* But μανθάνω can denote a perception that is not yet clear. Prof. Crosby remarks on this passage as follows: — "Is there not a species of anacoluthon at the beginning of this chapter? 'Do I then understand what you would call it? However, I shall soon know.' He seems to me to be first intending to ask Gorgias directly, whether the idea he obtains from his answer is the true one; but then another mode of satisfying himself occurs, and he changes the discourse abruptly." —— For τῶν μὲν . . . ἔνιαι δέ, comp. Soph § 142, N. 3.

E. οὐχ ὅτι . . . εἶπες, *although in the expression which you make use of you so said.* οὕτως refers to the succeeding subordinate clause. οὐχ ὅτι is properly elliptical for οὐ λέγω, or οὐκ ἐρῶ ὅτι, and sometimes, followed by ἀλλά, means *not*

C, D. ὡς διὰ βραχυτάτων = ὡς βρ. 4. —— δυσχεραί- διὰ βραχυτάτων, just below. — W... discussion. comp. the ironical passages ... te the sentence by τις 451
The latter runs thus: "... hat it is one of those arts oblivious sort of pers... gard to (whose efficiency con- to me, I forget wh... g) the odd and even, how many as, in case I wer... i. e. that it is an art, which asks how ought to talk ... those elements are odd and even num- carry on a ... to a copyist, who thought the structure ful, abrid... ὥσπερ οἱ ἐν τῷ δήμῳ συγγραφόμενοι, as those me to ... written motions in the meetings of the peo- or ... i. e. who offer amendments in the assembly. The ... light has been thrown upon this phrase recently by a ... Boeckh, in his Inscriptiones Græcæ, Vol. I. No. 84. The allusion is to the formula τὰ μὲν ἄλλα καθάπερ τῇ βουλῇ, sc. ..., which was used by those who, in the assembly, made amendments to the decrees or *probouleumata* brought down from the council. They employed the phrase to avoid the trouble of reading over those parts of the decree which they left unaltered. σύγγραμμα is so used of a clause in a decree by Æschines c. Ctes. § 127 Bekker. The Scholiast, with less success, explains these words of cases where two or more bills proposed by the same person followed one another in succession. It was the custom to prefix the names of the citizen, of his father, his demus, and tribe, to his resolution. In such cases the herald, says he, to save time, would say τὰ μὲν ἄλλα κατὰ ταὐτά, *the same as before.* But this explanation is unfortunate for several obvious reasons. Still more so is Coray's, who understands οἱ συγγραφόμενοι of public contractors.

C. διαφέρει δὲ τοσοῦτον, etc., *but it differs* (ἡ λογιστική) *thus much: that the art of calculating considers how the odd and the even are related to themselves* (i. e. odd to odd and even to even) *and to each other in respect to number*

ʼΟσ πῶς ἔχει πλήθους, see Soph. § 188, N.; Cr. § 363, β; § 274. 3. This definition of λογιστική is found again in rmides, 166, A. Arithmetic seems in Plato's definition employed with number in general, and λογιστική to be .e vulgar art of reckoning, in which numbers are considered in their relations. A later distinction in the science of number was into Arithmetic, which inquired περὶ τοῦ ποσοῦ καθ' ἑαυτό, and Music περὶ τοῦ πρὸς ἄλλο, i. e. concerning the relations of numbers. Sometimes, as here, the former term included the whole science of number, but was used ἰδιαίτερον περὶ τοῦ ποσοῦ καθ' αὑτό, more especially of numbers in themselves considered.

D. The second τί is added by Stallbaum from a conjecture of Heindorf, and seems necessary to the text. The stars denote insertion.——ἀμφισβητήσιμον καὶ τοῦτο λέγεις. See Eurip. Alcest. 106, and p. 452, E, τί . . . τοῦτο λέγεις; also Cr. § 528.

E. τοῦτο τὸ σκολιόν. This scolium, or *table-song*, is ascribed by the Scholiast to Simonides or to Epicharmus. It is often quoted, as by Athenæus at the end of his work. Comp. a fine passage, Laws 1. 631. The whole song is,—

"ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ,
δεύτερον δὲ καλὸν φυὰν γενέσθαι,
τὸ τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδόλως,
καὶ τὸ τέταρτον ἡβᾶν μετὰ τῶν φίλων."

Plato does not allude to the last line, because no trade or employment is concerned with it.

452 A. ἰατρός τε . . . χρηματιστής. They are named in the order suggested by the scolium. Heindorf wished to read ὁ ἰατρός τε, but Buttmann observes (the remark does not appear in the second ed. of Heind.), that the article so used would denote that one person had all the attributes mentioned: ὅ τε ἰατρὸς καὶ χρηματιστής, on the contrary, would

sufficiently discriminate the persons; or, in ambiguous cases, ὅ τε ἰατρὸς καὶ ὁ χρηματιστής. —— εἴποι . . . ὅτι . . . ἐξαπατᾷ. For oratio recta after ὅτι, comp. Cr. § 609, *a*.

B. θαυμάζοιμί γ' ἂν . . . εἴ σοι ἔχει. The reason, according to Stallb., why there is here an indic. in the protasis with an opt. in the apodosis is, that what the pædotribe says, "interlocutoris mentem potius quam suam ipsius opinionem respiciat." As, however, ἔχει ἐπιδεῖξαι is, in *his own opinion*, only a possibility, he says θαυμάζοιμι ἄν. But perhaps θαυμάζοιμι ἂν may be considered the optative of politeness, which expresses, under the form of a possibility, something real and absolute. Comp. Kühner's largest Gr. § 817. 6. —— τέχνης depends on ἀγαθόν, *good* pertaining to his art.

C. πάνυ καταφρονῶν ἁπάντων is added in satire, to show the higher pretensions of the meanest of the three employments. Gorgias and the sophists held philosophy in like contempt, compared with the arts of show. One of the comic poets, Anaxandrides (Athenæus, 694, F), proposes to comply with these high claims so far as to change the place of the second and third lines of the scolium. He says, "when the author of it named making money as the third best thing," —

"τοῦθ', ὁρᾷς, ἐμαίνετο,
μετὰ τὴν ὑγίειαν γὰρ τὸ πλουτεῖν διαφέρει·
καλὸς δὲ πεινῶν ἐστιν αἰσχρὸν θηρίον."

—— καὶ μὴν . . . ὅδε, *and yet you see Gorgias here maintains on the contrary.*

D. καὶ σὲ . . . αὐτοῦ. There is here a change not unknown to our language from the relative to the demonstrative construction. —— αὐτοῖς τοῖς ἀνθρώποις, i. e. the cause why the men themselves who are possessed of the art are free. αὐτοῖς is used on account of the contrast with others whom they govern. There is here a certain rhetorical col-

ering, which may be intended as an imitation of the style of Gorgias.

E. τὸ πείθειν ἔγωγ' οἷόν τ' εἶναι, *I certainly* pronounce or *mean by it the being able to persuade*, etc. —— ἐν ἄλλῳ συλλόγῳ, facile intelligas τοὺς συλλεγέντας. Stallb. —— ἐν ταύτῃ τῇ δυνάμει, i. e. when *in* or *invested with* this power. —— ἀλλὰ σοὶ is added as if ἄλλῳ had not gone before. Comp. 521, D, οὐ πρὸς χάριν . . . ἀλλὰ πρὸς τὸ βέλτιστον, οὐ πρὸς τὸ ἥδιστον.

453 A. τὸ κεφάλαιον εἰς τοῦτο τελευτᾷ, i. e. its sum and substance, its essential quality ends in this or tends to this as its result, τοῦτο referring to πειθοῦς. τελευτᾶν, meaning *to end*, takes the preposition εἰς and adverbs of motion to a place after it, as including the previous motion, together with the end itself; = *to come to an end*. So ἄρχειν, *to begin*, is joined with ἀπὸ, ἐκ, and adverbs of motion from a place, = *to start*. —— ᾗ ἔχεις . . . δύνασθαι. Here τι seems to be taken with δύνασθαι, and ἐπὶ πλέον is *to a greater extent, plus*. Comp. ταῦτα ἐπὶ πλέον εἰπεῖν, Laws, 697, C; ἐπὶ πλέον τι δύναται, Politicus 305, B. So also ἐπ' ἔλαττον, ἐπὶ πολὺ, ἐπὶ σμικρὸν (Soph. Electr. 414), are used.

B. ἐγὼ γὰρ . . . τούτων ἕνα, *be assured that I, as I flatter myself, — if any other person engages in conversation with another, because he wishes to know the very nature of that about which the discourse is held, that I also, I say, — am a person of that description.* It is often the case, as here, that an infinitive and its subject are introduced after ὅτι. This happens, for the most part, when a clause intervening between ὅτι and the infinitive renders the change from the grammatical construction to its equivalent one less obvious. But here there is an anacoluthon also. Owing to the change just mentioned, ἐγὼ is left by itself, and ἐμὲ takes its place. —— ἐγὼ . . . οὐκ οἶδα. Here notice the emphatic position of ἐγώ, the attraction of τὴν . . . πειθὼ to the main

sentence, in which οἶδα is, and the interposition of εὖ ἴσθ' ὅτι between the adverb and the verb.

C. οὐ σοῦ ἕνεκα . . . λέγεται, *not on your account* (to draw anything further from you), *but on account of the discussion, that it may go on in the way in which it can make the subject discussed most clear to us.* Some authorities have ποιῇ, which arose from not perceiving that ὡς here is *quomodo*, and not *ut*. See 449, E. —— ὥσπερ ἄν. ἂν belongs to ἠρόμην, and is repeated on account of its distance from the verb, occasioned by the conditional clause. Comp. 447, D. —— Ζεῦξις. As this great painter painted for Archelaus, king of Macedon, who died in the same year with Socrates, there is here no anachronism, and Pliny's date for his entrance on his art (Olymp. 95. 4, after the death of Socrates) must be incorrect. —— καὶ ποῦ. These words have given no little trouble to the interpreters, because *the place where* a painter's works are, which is their natural meaning, has nothing to do with the definition of his art. Ast's explanation of ποῦ as meaning *where, in what thing, in regard to what* (i. e. what animals and what properties of them, etc.), and Cousin's, *where, on what*, as canvas or stone, are hardly deserving of mention. Others suppose the text corrupt. Heind. conjectures πόσου, *for how much*, and Coray, τοῦ, *whose son*. But how the compensation or the father of Zeuxis had anything more to do with the definition of his art than the place where he painted, they do not inform us. Stallb., after Routh, would read πῶς, which makes good sense, though it departs too much from the letters of the actual text. I conjecture (that I likewise may contribute my mite) that the sentence originally ended at γράφων; which, indeed, may be argued from the fact, that Plato afterwards only alludes to τὰ ζῷα. To this τὰ ποῖα τῶν ζῴων, and ἄλλα πολλὰ ζῷα, point; and no other definition of the art of Zeuxis is hinted at. Next to γράφων

came ἢ οὗ, HOY, which was corrupted into ΠΟΥ; and then καὶ was added to bring ποῦ into grammatical connection with the sentence. For the confusion of H and Π in the MSS., Bast's Epist. Palæograph. in Schæfer's Gregory Corinth., p. 716, may be consulted. A similar corruption of ἢ οὗ into που, in Repub. 437, D, is removed in modern editions.

D. καλῶς ἄν σοι ἀπεκέκριτο; *would your answer have been a good one?* This verb, like several other deponents, is used both actively and passively, — a usage almost confined to the perfect, pluperfect, and aorist. Comp. Soph. § 208, N. 2; K. § 252; Cr. § 564. —— οὐ δῆτα denies the latter part of the alternative, οὐ πείθει.

454 A. τὸν λέγοντα, *him who makes this assertion*, that rhetoric is the art of persuasion.

B, C. ταύτης . . . τῆς πειθοῦς λέγω, sc. τὴν ῥητορικὴν τέχνην εἶναι. —— ἀλλ' ἵνα μὴ θαυμάζῃς, etc. The form of this sentence changes a little as it proceeds. ὅπερ γὰρ λέγω is written as if μὴ θαύμαζε had gone before. The proper apodosis of ἵνα . . . θαυμάζῃς is τοῦ ἑξῆς . . . ἐρωτῶ, but the connection is broken up by γὰρ in ὅπερ γὰρ λέγω. The sense of ὅπερ . . . λέγω is, *for as I say* (i. e. as I was just saying, 453, C), *I put the inquiry that the discourse may be finished in due order, — not on your account, but that we may not be in the habit of too soon catching up each other's words on mere suspicion* (of what they mean, and without giving one another time for explanation). With προαρπάζειν . . . τὰ λεγόμενα, comp. Herodot. 9. 91, ὁ δὲ ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον.

E. βούλει . . . θῶμεν like *visne videamus*, *volo hoc contingat*. Soph. § 219. 3, last ed.; Cr. § 611. 3; K. § 259. 1. 6.

455 A. πιστευτικῆς, *productive of belief*. —— διδασκαλικῆς, *able to impart instruction or knowledge*, i. e. knowledge founded upon absolute, unchangeable principles. —— ἀλλὰ πιστικὸς

only, or *not only not.* Comp. Mt. § 624. 4. —— δυσχεραίνειν, *to be captious* in the discourse or discussion.

B. εἴποιμ' ἂν . . . ὄντα. Complete the sentence by τις 451
τῶν κῦρος ἐχουσῶν, *I would say that it is one of those arts that exert their power with regard to* (whose efficiency consists in inquiring concerning) *the odd and even, how many there can be of each,* i. e. that it is an art, which asks *how many there are*, and whose elements are odd and even numbers. γνῶσις is due to a copyist, who thought the structure deficient. —— ὥσπερ οἱ ἐν τῷ δήμῳ συγγραφόμενοι, *as those say who draw up written motions in the meetings of the people*, i. e. who offer amendments in the assembly. The clearest light has been thrown upon this phrase recently by Boeckh, in his Inscriptiones Græcæ, Vol. I. No. 84. The allusion is to the formula τὰ μὲν ἄλλα καθάπερ τῇ βουλῇ, sc. ἔδοξεν, which was used by those who, in the assembly, made amendments to the decrees or *probouleumata* brought down from the council. They employed the phrase to avoid the trouble of reading over those parts of the decree which they left unaltered. σύγγραμμα is so used of a clause in a decree by Æschines c. Ctes. § 127 Bekker. The Scholiast, with less success, explains these words of cases where two or more bills proposed by the same person followed one another in succession. It was the custom to prefix the names of the citizen, of his father, his demus, and tribe, to his resolution. In such cases the herald, says he, to save time, would say τὰ μὲν ἄλλα κατὰ ταὐτά, *the same as before.* But this explanation is unfortunate for several obvious reasons. Still more so is Coray's, who understands οἱ συγγραφόμενοι of public contractors.

C. διαφέρει δὲ τοσοῦτον, etc., *but it differs* (ἡ λογιστική) *thus much: that the art of calculating considers how the odd and the even are related to themselves* (i. e. odd to odd and even to even) *and to each other in respect to number*

For πῶς ἔχει πλήθους, see Soph. § 188, N.; Cr. § 363, β; K. § 274. 3. This definition of λογιστική is found again in Charmides, 166, A. Arithmetic seems in Plato's definition to be employed with number in general, and λογιστική to be the vulgar art of reckoning, in which numbers are considered in their relations. A later distinction in the science of number was into Arithmetic, which inquired περὶ τοῦ ποσοῦ καθ' ἑαυτό, and Music περὶ τοῦ πρὸς ἄλλο, i. e. concerning the relations of numbers. Sometimes, as here, the former term included the whole science of number, but was used ἰδιαίτερον περὶ τοῦ ποσοῦ καθ' αὑτό, more especially of numbers in themselves considered.

D. The second τί is added by Stallbaum from a conjecture of Heindorf, and seems necessary to the text. The stars denote insertion.——ἀμφισβητήσιμον καὶ τοῦτο λέγεις. See Eurip. Alcest. 106, and p. 452, E, τί . . . τοῦτο λέγεις; also Cr. § 528.

E. τοῦτο τὸ σκολιόν. This scolium, or *table-song*, is ascribed by the Scholiast to Simonides or to Epicharmus. It is often quoted, as by Athenæus at the end of his work. Comp. a fine passage, Laws 1. 631. The whole song is,—

"ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ,
δεύτερον δὲ καλὸν φυὰν γενέσθαι,
τὸ τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδόλως,
καὶ τὸ τέταρτον ἡβᾶν μετὰ τῶν φίλων."

Plato does not allude to the last line, because no trade or employment is concerned with it.

452 A. ἰατρός τε . . . χρηματιστής. They are named in the order suggested by the scolium. Heindorf wished to read ὁ ἰατρός τε, but Buttmann observes (the remark does not appear in the second ed. of Heind.), that the article so used would denote that one person had all the attributes mentioned: ὅ τε ἰατρὸς καὶ χρηματιστής, on the contrary, would

sufficiently discriminate the persons; or, in ambiguous cases, ὅ τε ἰατρὸς καὶ ὁ χρηματιστής. —— εἴποι . . . ὅτι . . . ἐξαπατᾷ. For oratio recta after ὅτι, comp. Cr. § 609, *a*.

B. θαυμάζοιμί γ' ἂν . . . εἴ σοι ἔχει. The reason, according to Stallb., why there is here an indic. in the protasis with an opt. in the apodosis is, that what the pædotribe says, "interlocutoris mentem potius quam suam ipsius opinionem respiciat." As, however, ἔχει ἐπιδεῖξαι is, in *his own opinion*, only a possibility, he says θαυμάζοιμι ἄν. But perhaps θαυμάζοιμι ἂν may be considered the optative of politeness, which expresses, under the form of a possibility, something real and absolute. Comp. Kühner's largest Gr. § 817. 6. —— τέχνης depends on ἀγαθόν, *good* pertaining to his art.

C. πάνυ καταφρονῶν ἁπάντων is added in satire, to show the higher pretensions of the meanest of the three employments. Gorgias and the sophists held philosophy in like contempt, compared with the arts of show. One of the comic poets, Anaxandrides (Athenæus, 694, F), proposes to comply with these high claims so far as to change the place of the second and third lines of the scolium. He says, "when the author of it named making money as the third best thing,"—

"τοῦθ', ὁρᾷς, ἐμαίνετο,
μετὰ τὴν ὑγίειαν γὰρ τὸ πλουτεῖν διαφέρει·
καλὸς δὲ πεινῶν ἐστιν αἰσχρὸν θηρίον."

—— καὶ μὴν . . . ὅδε, *and yet you see Gorgias here maintains on the contrary.*

D. καὶ σὲ . . . αὐτοῦ. There is here a change not unknown to our language from the relative to the demonstrative construction. —— αὐτοῖς τοῖς ἀνθρώποις, i. e. the cause why the men themselves who are possessed of the art are free. αὐτοῖς is used on account of the contrast with others whom they govern. There is here a certain rhetorical col-

ering, which may be intended as an imitation of the style of Gorgias.

E. τὸ πείθειν ἔγωγ' οἷόν τ' εἶναι, *I certainly* pronounce or *mean by it the being able to persuade*, etc. —— ἐν ἄλλῳ συλλόγῳ, facile intelligas τοὺς συλλεγέντας. Stallb. —— ἐν ταύτῃ τῇ δυνάμει, i. e. when *in* or *invested with* this power. —— ἀλλὰ σοὶ is added as if ἄλλῳ had not gone before. Comp. 521, D, οὐ πρὸς χάριν . . . ἀλλὰ πρὸς τὸ βέλτιστον, οὐ πρὸς τὸ ἥδιστον.

453 A. τὸ κεφάλαιον εἰς τοῦτο τελευτᾷ, i. e. its sum and substance, its essential quality ends in this or tends to this as its result, τοῦτο referring to πειθοῦς. τελευτᾶν, meaning *to end*, takes the preposition εἰς and adverbs of motion to a place after it, as including the previous motion, together with the end itself; = *to come to an end*. So ἄρχειν, *to begin*, is joined with ἀπὸ, ἐκ, and adverbs of motion from a place, = *to start*. —— ἢ ἔχεις . . . δύνασθαι. Here τι seems to be taken with δύνασθαι, and ἐπὶ πλέον is *to a greater extent, plus*. Comp. ταῦτα ἐπὶ πλέον εἰπεῖν, Laws, 697, C; ἐπὶ πλέον τι δύναται, Politicus 305, B. So also ἐπ' ἔλαττον, ἐπὶ πολὺ, ἐπὶ σμικρὸν (Soph. Electr. 414), are used.

B. ἐγὼ γὰρ . . . τούτων ἕνα, *be assured that I, as I flatter myself, — if any other person engages in conversation with another, because he wishes to know the very nature of that about which the discourse is held, that I also, I say, — am a person of that description.* It is often the case, as here, that an infinitive and its subject are introduced after ὅτι. This happens, for the most part, when a clause intervening between ὅτι and the infinitive renders the change from the grammatical construction to its equivalent one less obvious. But here there is an anacoluthon also. Owing to the change just mentioned, ἐγὼ is left by itself, and ἐμὲ takes its place. —— ἐγὼ . . . οὐκ οἶδα. Here notice the emphatic position of ἐγώ, the attraction of τὴν . . . πειθὼ to the main

sentence, in which οἶδα is, and the interposition of εὖ ἴσθ' ὅτι between the adverb and the verb.

C. οὐ σοῦ ἕνεκα . . . λέγεται, *not on your account* (to draw anything further from you), *but on account of the discussion, that it may go on in the way in which it can make the subject discussed most clear to us.* Some authorities have ποιῇ, which arose from not perceiving that ὡς here is *quomodo*, and not *ut*. See 449, E. —— ὥσπερ ἄν. ἂν belongs to ἠρόμην, and is repeated on account of its distance from the verb, occasioned by the conditional clause. Comp. 447, D. —— Ζεῦξις. As this great painter painted for Archelaus, king of Macedon, who died in the same year with Socrates, there is here no anachronism, and Pliny's date for his entrance on his art (Olymp. 95. 4, after the death of Socrates) must be incorrect. —— καὶ ποῦ. These words have given no little trouble to the interpreters, because *the place where* a painter's works are, which is their natural meaning, has nothing to do with the definition of his art. Ast's explanation of ποῦ as meaning *where, in what thing, in regard to what* (i. e. what animals and what properties of them, etc.), and Cousin's, *where, on what*, as canvas or stone, are hardly deserving of mention. Others suppose the text corrupt. Heind. conjectures πόσου, *for how much*, and Coray, τοῦ, *whose son*. But how the compensation or the father of Zeuxis had anything more to do with the definition of his art than the place where he painted, they do not inform us. Stallb., after Routh, would read πῶς, which makes good sense, though it departs too much from the letters of the actual text. I conjecture (that I likewise may contribute my mite) that the sentence originally ended at γράφων; which, indeed, may be argued from the fact, that Plato afterwards only alludes to τὰ ζῷα. To this τὰ ποῖα τῶν ζώων, and ἄλλα πολλὰ ζῷα, point; and no other definition of the art of Zeuxis is hinted at. Next to γράφων

came ἢ οὗ, ΗΟΥ, which was corrupted into ΠΟΥ; and then καὶ was added to bring ποῦ into grammatical connection with the sentence. For the confusion of Η and Π in the MSS., Bast's Epist. Palæograph. in Schæfer's Gregory Corinth., p. 716, may be consulted. A similar corruption of ἢ οὗ into που, in Repub. 437, D, is removed in modern editions.

D. καλῶς ἄν σοι ἀπεκέκριτο; *would your answer have been a good one?* This verb, like several other deponents, is used both actively and passively, — a usage almost confined to the perfect, pluperfect, and aorist. Comp. Soph. § 208, N. 2; K. § 252; Cr. § 564. —— οὐ δῆτα denies the latter part of the alternative, οὐ πείθει.

454 A. τὸν λέγοντα, *him who makes this assertion*, that rhetoric is the art of persuasion.

B, C. ταύτης . . . τῆς πειθοῦς λέγω, sc. τὴν ῥητορικὴν τέχνην εἶναι. —— ἀλλ' ἵνα μὴ θαυμάζῃς, etc. The form of this sentence changes a little as it proceeds. ὅπερ γὰρ λέγω is written as if μὴ θαύμαζε had gone before. The proper apodosis of ἵνα . . . θαυμάζῃς is τοῦ ἑξῆς . . . ἐρωτῶ, but the connection is broken up by γὰρ in ὅπερ γὰρ λέγω. The sense of ὅπερ . . . λέγω is, *for as I say* (i. e. as I was just saying, 453, C), *I put the inquiry that the discourse may be finished in due order, — not on your account, but that we may not be in the habit of too soon catching up each other's words on mere suspicion* (of what they mean, and without giving one another time for explanation). With προαρπάζειν . . . τὰ λεγόμενα, comp. Herodot. 9. 91, ὁ δὲ ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον.

E. βούλει . . . θῶμεν like *visne videamus*, *volo hoc contingat*. Soph. § 219. 3, last ed.; Cr. § 611. 3; K. § 259. 1. 6.

455 A. πιστευτικῆς, *productive of belief.* —— διδασκαλικῆς, *able to impart instruction or knowledge*, i. e. knowledge founded upon absolute, unchangeable principles. —— ἀλλὰ πιστικὸς

μόνον, able to cause belief and nothing more (aiming at conviction, and not at truth). This word has been altered into πειστικὸς by Stephens, Heindorf, Coray, and Buttmann; and some MSS. favor the change. Bekker, Stallb., and Ast, with reason, retain πιστικός. For, as is shown by Ast at great length, πειστικὸς denotes (*having relation to*, *having to do with*, i. e.) *able to produce* πειθώ, and is the more general word, and not necessarily opposed to διδασκαλικός; while πιστικὸς means *able to produce* πίστιν, which has just been contrasted with ἐπιστήμην (454, D). Again, as to the form of the word, — which, according to Buttmann, cannot analogically be derived from πίστις, — Ast observes that adjectives in -ικός are freely derived, not only from verbals, but also from nouns (ἀρχή, ἀρχικός), adjectives (φίλος, φιλικός), and imaginary forms (νουθετικὸς from νουθέτης). What objection, then, is there to regarding πιστός, or πίστις (comp. φύσις, φυσικός, φθίσις, φθισικός), as the source of πιστικός? However derived, such words may take a genitive. But here there is no necessity of supplying a genitive with πιστικός.

B. Ἴδωμεν τί ποτε καὶ λέγομεν. The force of καὶ in such a case, before a verb, seems to me to correspond with that of *even*. *Let us see what we are even saying*, where an emphasis is thrown on the verb; = *what we can mean.* A few MSS. have λέγωμεν, which gives the inapposite sense of *let us see what we shall say.* —— περὶ ἰατρῶν αἱρέσεως. "The ancient states maintained public physicians at a salary; and Hippocrates is said to have been so employed at Athens. Such physicians had assistants, especially slaves, who practised among the poorer sort of people. The famous Democedes of Croton, about Olymp. 60, although as yet little money was in circulation, received the large salary of thirty-six Æginetic minæ or an Attic talent of silver ($1,017). When he was called to Athens, he received one hundred minæ

($1,692), until Polycrates, tyrant of Samos, engaged his services for two talents ($2,034)." Boeckh's Civil Econ. of Athens, I. §. 21. —— ἄλλο τι ἤ (literally, *is there anything else than, is it not true*) is a very common formula in Plato, meaning no more than *nonne*. Very often ἄλλο τι, without ἤ, is found in the same sense at the beginning of a sentence; and Bekker always prefers it to ἄλλο τι ἤ. According to Hermann on Viger, note 110, when the latter is used, the interrogation extends to the end of the sentence; but when ἄλλο τι, it stops with those words. —— αἱρεῖσθαι is in the middle. —— After ἢ νεωρίων, supply συμβουλεύσει ὁ ῥητορικός. And, just below, a similar clause, which is to be supplied in thought before ἀλλ' οἱ στρατηγικοί, is afterwards in part expressed. —— A passage precisely like this occurs in Protag. 319, B.

C. τὸ σὸν σπεύδειν, *tuis rebus studere*. See 458, B, note. —— τινας σχεδὸν καὶ συχνούς. τινὲς includes many and few, as the more generic word (Wyttenbach on Phædo, p. 116), and therefore πολλοί, ὀλίγοι, and similar words, often follow to define it. Here καί, on account of the position of σχεδόν, seems to me not to be *and*, but *even*. The sense is, *some, almost even many*, i. e. *some, indeed even quite a number*.

D. αὐτὸς . . . καλῶς ὑφηγήσω, for *you yourself have admirably led* the way, i. e. in speaking about the docks, etc., just now you suggested a good answer.

E. τὰ δ' ἐκ τῆς Περικλέους. τὰ δὲ is used as if τὰ μὲν had preceded: *and partly through that of Pericles.* —— ἐκ τῶν δημιουργῶν, *through the advice of the artificers*. Heind. and Buttmann wish to read τῆς δημιουργῶν. But there is no need of this, because a man effects what his advice effects; and such brevity is common in Greek. Thus, in Alcibiad. I. 135, E, cited by Ast, we have πελαργοῦ ἄρα ὁ ἐμὸς ἔρως οὐδὲν διοίσει, *my love then will not differ*

from a stork, i. e. from a stork's love; and in Repub. 375, A, we have οἴει τι διαφέρειν φύσιν γενναίου σκύλακος εἰς φυλακὴν (in respect to keeping guard) νεανίσκου εὐγενοῦς; Comp. Soph. § 186, N. 1. —— τοῦ διὰ μέσου τείχους. According to Colonel Leake (Topography of Athens, 354–357), this expression denotes *both the long walls*, which, as he supposes, reached from Athens to Piræeus and Port Phalerum; so named as being between the city and the seaports, and also called τεῖχος in the singular, as forming a sort of fortification. Plutarch (Vita Pericl. § 13) alluding to this passage, interprets the words — perhaps carelessly — by τὸ μακρὸν τεῖχος, and thus sanctions Leake's view. But Harpocration, s. v. διὰ μέσου τείχους, explains the phrase of the *southern* of the two long walls, so styled as being *between* the northern and the Phaleric wall; and this southern wall it is, says he, which Plato mentions in Gorgias. This is so confirmed by Thucyd. 2. 13, — who speaks of a Phaleric wall reaching to the city, and also of the long walls reaching, both of them, from the city to Piræeus, the outer or northern one of which was guarded, — that it is not easy to see how the opinion of Leake can stand. See the commentators on Thucyd. l. c., especially Dr. Arnold. Now this inner or southern leg of the long walls, τὸ μακρὸν τεῖχος τὸ νότιον (Æschin. de Fals. Leg. § 174, Bekker), was built after the thirty years' peace with Sparta, i. e. after B. C. 445, when Pericles began to be at the head of affairs, and when Socrates was over twenty years old.

A. οἱ νικῶντες τὰς γνώμας, Soph. § 164, N. 2; K. § 278. 456
2; Cr. § 433. —— πάλαι ἐρωτῶ. πάλαι is very often found with the present of an action begun in the past and still continued. —— Join τὸ μέγεθος with δαιμονία, as the accus. of specification. —— εἰ πάντα γε εἰδείης. The apodosis must be something like δαιμονία ἂν καταφαίνοιτο, which is pointed at by γε.

B. μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ. See 448, B. —— ἢ τεμεῖν ἢ καῦσαι, etc., *to put himself into the physician's hands, to be cut or cauterized.* A heated iron was applied to the wound for the purpose of stanching blood by the ἰατρός, who, as Routh observes, exercised both the medical and the surgical arts. παρασχεῖν, sc. ἑαυτόν; comp. 475, D. For τεμεῖν, καῦσαι, see Soph. § 219. 2; Cr. § 621. β. An infinitive so used, if it have the direct object of the leading verb for its subject, is in the passive, but otherwise in the active.

C. οὐδαμοῦ . . . φανῆναι, *would be of no account.* Comp. Soph. Antig. 183, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω; Xen. Memorab. 1. 2. 52, μηδαμοῦ εἶναι, *to be nowhere,* in no estimation. —— εἰ βούλοιτο is elegantly added, says Stallb., to denote the arrogance and pretension of Gorgias, = if he chose to give himself the trouble.

D. ἔμαθε, sc. τις. Soph. § 157, N. 8; K. § 238, R. 3; Cr. § 546. This omission of the indefinite subject τὶς is common in this dialogue, as is also the transition from a singular verb to a plural, or the contrary, where the subject is an indefinite one. —— ἐν ὅπλοις μάχεσθαι dicuntur qui veris armis certare discunt. Nam vulgo juventus non veris armis se exercebat sed rudibus, aut pilis præpilatis, quæ dicuntur Græcis ἐσφαιρωμένα ἀκόντια [i. e. with a ball covering the point]. Quæ sunt verba Casauboni ad Theophrast. Charact. p. 79, ed. Fischer. Stallb.

E. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ, etc., *for they intrusted* (them to their scholars) *for the purpose of using them aright against their foes, and those who wrong them, in defending themselves, not in beginning an assault.* τούτοις refers to the means of defence used in the arts just named. The subject of χρῆσθαι is to be gathered from the context, viz. such persons as learn to box, and beat their friends. The forms of ὑπάρχειν, and those of ἀμύνομαι, are often contrasted, in the senses of acting on the *offensive* and *defensive.* —— μετα-

στρέψαντες, turning round, i. e. *on the contrary*. Comp. μεταβαλών, 480, E.

A. ἐμβραχύ, *in short*, is taken with περὶ ὅτου ἂν βούληται, 457
to show that that phrase comprises all that can be said, or is used in its widest sense. Its force is like that of *omnino*.

B. καὶ τῇ ῥητορικῇ . . . ὥσπερ καί. For καί, in each member of the sentence, comp. the note on Electr. 1301, where it is said that καὶ often stands after words of comparison to show connection, without any force that can be given in English. See also 458, A, at the beginning.—— κᾆτα. Post participia, καὶ εἶτα, καὶ ἔπειτα inferuntur, ubi εἶτα et ἔπειτα expectes. Stallb. A frequent idiom.

C. δύνανται, sc. οἱ λέγοντες, implied in τῶν λόγων; or, more exactly, the subject is indefinite, and plural, because the action of conversing requires more than one.—— οὕτω repeats and recalls the participles. Join διαλύεσθαι to δύνανται.

D. μὴ σαφῶς, i. e. μὴ φῇ (deny) τὸν ἕτερον σαφῶς λέγειν. —— καὶ κατὰ φθόνον, etc., *and they think that they are* (i. e. each thinks that the other is) *speaking out of envy*, or with ill feelings *towards each other*, *having a contentious spirit*, *and not seeking after that which was proposed in the discussion*. For ἑαυτῶν = ἀλλήλων, Soph. § 145, N. 2; K. § 302. 7; Cr. § 507. 7.—— τελευτῶντες, Cr. § 457. *a*; K. § 312, R. 3.—— οἷα καὶ, etc., *so that even the by-standers feel vexed for themselves*, *because they consented to be listeners to such people*. The infinitive follows οἷα here, as it so often does ὥστε.

E. διελέγχειν, *to go on*, or *through with a refutation of*. διὰ has the same force in διερωτῴην below. In the next words, the sense is, *Lest you should suppose that I speak with my zeal for debate not directed towards the subject*, *that it may become plain*, *but against you*. For τοῦ γενέσθαι, comp. Soph. § 187. 1; K. § 308. 2. (*b*); Cr. § 372.

With genitives in this relation of the motive, ἕνεκα is often found.

458 A. τῶν ἡδέως . . . ἂν ἐλεγχθέντων = τούτων οἳ ἡδέως ἂν ἐλεγχθεῖεν. K. § 260. 2. (5); Cr. § 615. 2. Comp. Euthyphro 3, D, where Socrates says, that he converses, not only without taking pay for it, ἀλλὰ καὶ προστιθεὶς ἂν ἡδέως, sc. μισθόν, but even *with a willingness to give pay*, if any one is disposed to hear him. Here προστιθεὶς without ἂν would mean, that he *actually paid* his listeners. —— Just below, for εἴ τι μὴ ἀληθὲς λέγω, we should expect εἴ τι . . . λέγοιεν, or, with the transition to the first person, λέγοιμι, parallel to the succeeding λέγοι. The reason for using λέγω seems to be that given by Stallb., which Ast opposes: that Socrates, in speaking of himself, denotes the *probability* of *his* being in an error by εἰ with an indicative; but only the *possibility* of error on the part of *another* by εἰ and an optative. —— αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι. Comp. for αὐτὸν emphatic (the word with which it agrees being omitted), 447, C, οὐδὲν οἷον αὐτὸν ἐρωτᾶν.

B. ὅσον δόξα ψευδής. Græci in hujusmodi comparationibus modo casus præcedenti nomini accommodant, modo nominativum ponunt, intellecto verbo superiore. Stallb. Comp. Repub. 334, B, τοῦτο μέντοι ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι, ὠφελεῖν μὲν τοὺς φίλους ἡ δικαιοσύνη, where τὴν δικαιοσύνην would have been more common. See Cr. § 655. 4. —— τὸ τῶν παρόντων, *the interests* or *feelings of the present company.* And so τὸ τούτων, just below; τὸ σὸν σπεύδουσ' ἅμα, καὶ τοὐμὸν αὐτῆς, Soph. Electr. 251. Such formulæ are sometimes little more than circumlocutions for the pronoun. Comp. τό γ' ἐμόν, 458, D. —— The Schol. thinks that Gorgias is here finding an excuse to break off. But probably nothing more than polite attention to the wishes of the auditors is intended. Gorgias is uniformly polite to Socrates, and willing to continue the discourse. Comp. 497, B, 506, A.

στρέψαντες, turning round, i. e. *on the contrary*. Comp. *μεταβαλών*, 480, E.

A. *ἐμβραχύ*, *in short*, is taken with *περὶ ὅτου ἂν βούληται*, 457 to show that that phrase comprises all that can be said, or is used in its widest sense. Its force is like that of *omnino*.

B. *καὶ τῇ ῥητορικῇ . . . ὥσπερ καί*. For *καί*, in each member of the sentence, comp. the note on Electr. 1301, where it is said that *καὶ* often stands after words of comparison to show connection, without any force that can be given in English. See also 458, A, at the beginning. —— *κᾆτα*. Post participia, *καὶ εἶτα, καὶ ἔπειτα* inferuntur, ubi *εἶτα* et *ἔπειτα* expectes. Stallb. A frequent idiom.

C. *δύνανται*, sc. *οἱ λέγοντες*, implied in *τῶν λόγων*; or, more exactly, the subject is indefinite, and plural, because the action of conversing requires more than one. —— *οὕτω* repeats and recalls the participles. Join *διαλύεσθαι* to *δύνανται*.

D. *μὴ σαφῶς*, i. e. *μὴ φῇ* (deny) *τὸν ἕτερον σαφῶς λέγειν*. —— *καὶ κατὰ φθόνον*, etc., *and they think that they are* (i. e. each thinks that the other is) *speaking out of envy*, or with ill feelings *towards each other*, *having a contentious spirit*, *and not seeking after that which was proposed in the discussion*. For *ἑαυτῶν* = *ἀλλήλων*, Soph. § 145, N. 2; K. § 302. 7; Cr. § 507. 7. —— *τελευτῶντες*, Cr. § 457. *a*; K. § 312, R. 3. —— *οἷα καὶ*, etc., *so that even the by-standers feel vexed for themselves*, *because they consented to be listeners to such people*. The infinitive follows *οἷα* here, as it so often does *ὥστε*.

E. *διελέγχειν*, *to go on*, or *through with a refutation of*. *διὰ* has the same force in *διερωτῴην* below. In the next words, the sense is, *Lest you should suppose that I speak with my zeal for debate not directed towards the subject, that it may become plain*, *but against you*. For *τοῦ γενέσθαι*, comp. Soph. § 187. 1; K. § 308. 2. (*b*); Cr. § 372.

With genitives in this relation of the motive, ἕνεκα is often found.

458 A. τῶν ἡδέως . . . ἂν ἐλεγχθέντων = τούτων οἳ ἡδέως ἂν ἐλεγχθεῖεν. K. § 260. 2. (5); Cr. § 615. 2. Comp. Euthyphro 3, D, where Socrates says, that he converses, not only without taking pay for it, ἀλλὰ καὶ προστιθεὶς ἂν ἡδέως, sc. μισθόν, but even *with a willingness to give pay*, if any one is disposed to hear him. Here προστιθεὶς without ἂν would mean, that he *actually paid* his listeners. —— Just below, for εἴ τι μὴ ἀληθὲς λέγω, we should expect εἴ τι . . . λέγοιεν, or, with the transition to the first person, λέγοιμι, parallel to the succeeding λέγοι. The reason for using λέγω seems to be that given by Stallb., which Ast opposes: that Socrates, in speaking of himself, denotes the *probability* of *his* being in an error by εἰ with an indicative; but only the *possibility* of error on the part of *another* by εἰ and an optative. —— αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι. Comp. for αὐτὸν emphatic (the word with which it agrees being omitted), 447, C, οὐδὲν οἷον αὐτὸν ἐρωτᾶν.

B. ὅσον δόξα ψευδής. Græci in hujusmodi comparationibus modo casus præcedenti nomini accommodant, modo nominativum ponunt, intellecto verbo superiore. Stallb. Comp. Repub. 334, B, τοῦτο μέντοι ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι, ὠφελεῖν μὲν τοὺς φίλους ἡ δικαιοσύνη, where τὴν δικαιοσύνην would have been more common. See Cr. § 655. 4. —— τὸ τῶν παρόντων, *the interests* or *feelings of the present company*. And so τὸ τούτων, just below; τὸ σὸν σπεύδουσ' ἅμα, καὶ τοὐμὸν αὐτῆς, Soph. Electr. 251. Such formulæ are sometimes little more than circumlocutions for the pronoun. Comp. τό γ' ἐμόν, 458, D. —— The Schol. thinks that Gorgias is here finding an excuse to break off. But probably nothing more than polite attention to the wishes of the auditors is intended. Gorgias is uniformly polite to Socrates, and willing to continue the discourse. Comp. 497, B, 506, A.

C. πόῤῥω ἀποτενοῦμεν, *we shall extend too far*, *be too prolix*. The verb is here used without an object, or, if anything is understood, it is ἡμᾶς αὐτούς, rather than τὸν λόγον. ——ἐμοὶ δ' οὖν, etc., *and as for that* (οὖν), *may I myself also never have so much business*, *that leaving a conversation such as this*, *and so carried on* (i. e. on a subject of such importance, and so interesting), *it may be of more importance for me to do anything else.*

D. τὸ ἐμὸν is the subject of κωλύει. ——τὸ λοιπόν, *after this*, i. e since all the others wish that the debate should continue. ——καὶ ταῦτα, etc., *and that too* (i. e. and especially) *when I myself announced*, *that whatever questions any one wishes to put he may do so.*

A. ἔλεγές τοι νῦν δή, *you were saying certainly just now.* 459
I have written τοι νῦν δὴ for τοίνυν δή, at Bekker's suggestion, on account of the sense. ——τὸ ἐν ὄχλῳ τοῦτο, *this expression* ἐν ὄχλῳ. This is the subject of ἐστιν, and the remaining words the predicate. ——ἐν τοῖς μὴ εἰδόσιν. Compare the negative μὴ here, and in ὁ μὴ ἰατρός, with οὐ in ὁ οὐκ εἰδώς, ἐν τοῖς οὐκ εἰδόσιν, just below. In the first two cases, the negation is general and indefinite: "before such as do not know, whoever they are," "he who is no physician, supposing such a person to exist." In the other two cases, the negation being made concerning something definite and particular (the orator and the crowd), οὐ is properly used.

B. ἐνταῦθα, i. e. in the case of the art of medicine.

C. ῥᾳστώνη, *saving of trouble*, *convenience.* ——ἐάν τι ἡμῖν πρὸς λόγου ᾖ, *if it come at all within the scope of our discourse.* πρός, (literally,) on the side of, in favor of, to the advantage of.

D. οὕτως ἔχων. This clause is afterwards defined by αὐτὰ μὲν οὐκ εἰδώς.

A. ὥσπερ ἄρτι εἶπες. See 455, D. ——οἶμαι is paren- 460

thetical: hence *μαθήσεται* follows, and not *μαθήσεσθαι*. —— *ἔχε δή*, as Ast says, is a formula of exhorting, like *ἄγε γή*; as Heindorf, a "formula subsistendi et inhibendi," = *ἔχε σεαυτόν*; as Stallb., after Hermann, one of admonishing another to remember something, and perceive its results, = *ἔχε τοῦτο*. Its use, here, at least, consists in drawing attention, in causing one to *stop* and consider something, especially some objection derived from what had been said.

B. *τἆλλα οὕτω*, sc. *ἔχει*. —— *κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον*, *after the same form of speech, after the same analogy.* The next words, being explicative of this clause, are without a connecting particle.

C. The words here inclosed in brackets are so injurious to the sense, that there can be little doubt, I think, of their being interpolations. The reasoning is this: He who has learned justice is just. The just does justly. Therefore he wills or prefers to do justly. Therefore he never will prefer to do unjustly. The orator, if taught justice by Gorgias, is just, and therefore will never will or prefer to do unjustly. For this passage, consult the Introduction. —— *ἐκ τοῦ λόγου*, *from what has been said; as follows from the argument.* These words show that Socrates begins here to apply what has been conceded to the case of the rhetorician, which is proof that the words in brackets are indefensible.

D. *ἐκβάλλειν*, sc. *αὐτούς*, and so with *ἐξελαύνειν*, just below. When the same noun follows two verbs, or a participle and a verb, in different cases, the Greeks content themselves usually with expressing it once. Comp. Mt. § 428. 2. —— *ὡσαύτως οὕτω*, *in the selfsame way.* These adverbs answer, as Coray observes, to *ὁ αὐτὸς οὗτος*.

E. *φαίνεται . . . οὐκ ἄν ποτε ἀδικήσας*, *appears incapable of ever doing injustice*, = *φαίνεται ὅτι οὐκ ἄν ποτε ἀδικήσειε*. F. A. Wolf, on Demosth. c. Leptin. (p. 468, ed. Reiske),

'ays down the rule, that φαίνομαι with an infin. = *videor*, but with a particip. *palam sum.* —— ὅ γ' . . . ποιεῖται, *since it is always discoursing.* For the use of the relative, comp. note on 488, D. Here ὅ, which refers to ἡ ῥητορική, is put in the gender of the predicate πρᾶγμα, by attraction. Comp. 463, E.

A. εἶπον . . . ὅτι . . . ἄξιον εἴη. Here ἂν is not used, be- 46
cause the sense is, *I said that it was worth while.* With ἂν the sense would be, *I said that it would be worth while.* The first is a direct assertion, in *oratio obliqua;* the second a hypothetical one, in the same form. And so just above, 460, E, ἐλέγετο ὅτι ἡ ῥητορικὴ . . . εἴη, *that rhetoric was,* but ὑπέλαβον ὡς οὐδέποτ' ἂν εἴη, *that it never could be.*

B. μὰ τὸν κύνα. A very common oath in the mouth of Socrates, concerning which much has been written. In 482, B, we have μὰ τὸν κύνα, τὸν Αἰγυπτίων θεόν, i. e. "latrator Anubis," which is either a comic addition to the original formula, μὰ τὸν κύνα, or else shows the oath to be of Egyptian origin. Mr. Mitchell (Aristoph. Wasps, Appendix, Note D) is of the latter opinion. We refer those who wish to pursue this point further to the Commentt. and the Scholl. on that play, v. 83, Solanus on Lucian's Vit. Auct. (Vol. III. p. 520, ed. Lehm.), and Coray on this place. The ancients thought that such oaths were introduced by Rhadamanthus, to avoid swearing by a divinity on a common occasion. Zeno, the Stoic, in imitation of Socrates, swore by the caper-bush. —— οὐκ ὀλίγης συνουσίας, *haud exigui est sermonis.* —— καὶ . . . δοξάζεις. According to Ast, καὶ affects δοξάζεις, being a little out of its place. Do you *even* or *really* think? —— ἢ οἴει . . . ἐρωτήματα. A passage of considerable difficulty, which seems to be best explained by regarding the sentence, with Schleierm., as a broken one; which is indicated in this edition by a dash after διδάξειν. Polus is so eager, that he cannot end his

sentence grammatically, but must make a rhetorical exhibition of his feelings. The sense is, *Or do you think, because Gorgias was ashamed not to admit, both that the orator must understand the just, beautiful, and good; and that he himself would give instruction in these subjects, if one should come to him* (to study oratory) *ignorant of them; — then, perhaps, from this admission, an inconsistency arose in the discussion, to wit* (δὴ) *the very thing which you take satisfaction in, though you yourself led the way to such questions* (i. e. though you alone, by your artful questions, are to blame for the inconsistency). For the first sentence, Schleierm. supplies a close from τοῦθ' ὃ δὴ ἀγαπᾷς, as if Polus had at first meant to say, "Or do you think, because Gorgias," etc. . . . "to find your pleasure therein." But perhaps some other close of more emphasis may be gathered from the context, such as, ("do you think, because Gorgias, through shame, made certain admissions,) *that therefore his inconsistency is to be charged to rhetoric.*" The other attempts to explain this sentence which I have seen are, — 1. Ast's, who gives to οἴει the sense of νομίζεις, and supplies οὕτω. *Or do you think so because*, etc. 2. Stallb., in his first ed., translates thus: *an putas Gorgiam præ pudore negasse*, etc. But this perverts the sense. Comp. 482, C, D, where the passage is alluded to and in part explained. He also ends the sentence beginning with ἢ οἴει at ἔπειτα, — a strange and flat close to the period. 3. In his second edition, where he blames Ast for his "mira commenta," deserting his former view, he continues the sense in an unbroken period, and treats οἴει as though it did not affect the structure. The sense then becomes, *because Gorgias was ashamed to deny*, etc. . . . *did therefore, do you suppose, from this admission an inconsistency arise*, etc.? But an inconsistency did arise, for the very reason contained in the words ὅτι Γοργίας, etc. This is evident from

482, D. The words of Polus then become unmeaning.—— *μὴ προσομολογῆσαι . . . μὴ οὐχί.* *μὴ οὐ* sometimes, as here, follows a simply negative expression, = *quin* before a subjunctive. But more usually it follows a verb of negative import, when *οὐ* precedes such a verb. Thus *ἀπαρνοῦμαι μὴ ἐπίστασθαι*, *I deny that I know*, but *οὐκ ἀπαρνοῦμαι μὴ οὐκ ἐπίστασθαι*, *I do not deny that I know.* An analogous formula to this latter is found just below, 461, C, — *τίνα οἴει ἀπαρνήσεσθαι μὴ οὐχὶ καὶ αὐτὸν ἐπίστασθαι*, — where the interrog. implies a negative.

D. *ἐπανορθοῖτε.* Most of the MSS. have the opt. here in lieu of the subj. after a present in the principal clause. The reasons given for the opt. in the present case by Stallb. and Ast are scarcely sufficient.—— *δίκαιος δ' εἶ*, ***and it is right for you so to do.*** For *δίκαιος*, see Mt. § 297; K. § 307, R. 6; Cr. § 551. It is for *δίκαιόν ἐστί σε*, etc., owing to the cause explained in the note on 448, D.—— *ἀναθέσθαι*, *to retract*, properly, to put a piece over again, to change a move in playing draughts. Comp. Xen. Memorab. 2. 4. 4. Cicero, in a frag. of his Hortensius, says, "Itaque tibi concedo, quod in duodecim scriptis solemus, ut calculum reducas, si te alicujus dicti pœnitet," borrowing his figure perhaps from Plato. The subject of *ἀναθέσθαι* Ast takes to be *σε* understood. "Quod fieri non posse manifestum est," says Stallb. But such cases are possible, and we believe Ast to be right. Here, *σοι δοκεῖ*, just before, and *ὅ τι ἂν σὺ βούλῃ*, just after, almost forbid us to supply *με*. A stronger case occurs Theætet. 151, C: "For many feel so towards me, as positively to be ready to bite me, when I strip them of some folly of theirs," — *καὶ οὐκ οἴονται εὐνοίᾳ τοῦτο ποιεῖν*, i. e. that *I* do this. (Such is the MS. reading.) —— *φυλάττῃς*, if you will only *observe* one thing. The middle, if you will ***guard against***, might stand here.

E. οὗ . . . λέγειν, *where of all Greece there is the greatest liberty of speech*, Ἑλλάδος being a genitive partitive. —— ἀντίθες, *put over against it*, sc. this, viz. σοῦ μακρὰ λέγοντος, etc. For this latter passage, compare Aristoph. Acharn. 303, σοῦ δ' ἐγὼ λόγους λέγοντος οὐκ ἀκούσομαι μακρούς. —— τοι, *though*.

462 B. νῦν δή, *nunc igitur*. —— ἐν τῷ συγγράμματι. Aristotle (Metaphys. init.) refers to this treatise, or to the words of Polus of like import on 448, C, and approves of his opinion making experience the foundation of art.

C. οὐκοῦν καλὸν . . . ἀνθρώποις; *does not rhetoric, then, namely, to have the faculty of giving pleasure to men, seem to you to be a good thing?* The last clause of the sentence explains, and is in apposition with, ἡ ῥητορική. οἷόν τ' εἶναι = τινα οἷόν τ' εἶναι.

D. βούλει οὖν, etc., *are you willing, then, since you prize giving pleasure, to give me a little pleasure?* For the play on χαρίζομαι (which itself playfully alludes to χάριτός τινος καὶ ἡδονῆς, just above), comp. 516, B. In this sentence, the present infinitive denotes the *habit* of Polus; χαρίσασθαι, that which Socrates wishes him to do *in this instance*.

E. τίνος λέγεις ταύτης; Comp. 449, E, note on ποίους τούτους. —— μὴ ἀγροικότερον ᾖ, *I fear that it may seem too rude*. For δέδοικα omitted, comp. Soph. § 214, N. 4; Cr. § 602. 2. The comparative, which here denotes a lower degree of the quality than the positive, is usual in such apologies.

463 A. δοκεῖ τοίνυν μοι . . . ἀνθρώποις, *it seems to me, then, to be a sort of study, that has not indeed the properties of an art, but which belongs to a mind dexterous in attaining its ends, and manly, and possessed of a natural talent to communicate with men.*

B. ὡς δὲ ὁ ἐμὸς λόγος, etc., *yet, as I maintain, is not an art but* experience, or *a routine and practice*, i. e. has

nothing to do with absolute truth and reason, but proceeds from accidental discovery that a certain end is gained by certain means. —— κομμωτικὴ differt a κοσμητικῇ quâ honestus ornatus quæritur. Stallb.

C. τέτταρα . . . πράγμασιν, *four divisions these* (of flattery or the art of show) *relating to four matters or subjects.* These four subjects, according to Coray and Stallb., are words, food, the ornamenting of the body, and philosophical disquisitions. —— ἀποκεκριμένος. Comp. 453, D, note. —— πρὶν ἂν . . . ἀποκρίνωμαι. With πρὶν "subjunctivum non usurpant tragici, nisi in priore membro adsit negandi aut prohibendi significatio." Elmsley on Medea, 215. In which case ἂν accompanies πρίν, with some exceptions almost confined to poetry, and the subjunctive aorist has the sense of the exact future of Latin; e. g. here *priusquam respondero.* For the reason why the subjunctive follows πρίν, see Mt. § 522, C.; K. § 337. 9. b.

D. ἀποκριναμένου, sc. μου. Comp. 461, D, note. —— πολιτικῆς μορίου εἴδωλον, *a* shadow or *semblance of a division of the political art,* "civilitatis particulæ simulacrum," as translated by Quintil. 2. 15. 25, where this passage is examined.

E. Πῶλος δὲ ὅδε. There is here, probably, an allusion to the meaning of the name *colt*, as Schleierm. remarks. For another pun on the name of Polus, comp. Aristot. Rhet. 2. 23: ὡς Κόνων Θρασύβουλον "θρασύβουλον" ἐκάλει, καὶ Ἡρόδικος (of Selymbria, comp. 448, B, note) Θρασύμαχον, "αἰεὶ θρασύμαχος εἶ," καὶ Πῶλον, "αἰεὶ σὺ πῶλος εἶ," καὶ Δράκοντα τὸν νομοθέτην, ὅτι οὐκ ἀνθρώπου οἱ νόμοι ἀλλὰ δράκοντος. —— In τυγχάνει ὂν τοῦτο, the predicate τοῦτο determines the gender of ὂν by attraction, instead of ῥητορική, to which it refers. Comp. 460, E.

A. οἷον τοιόνδε λέγω, *for instance I mean as follows*, lit- 464
erally, "cf which sort I mention such a thing as this, viz."

This, with or without the article before τοιόνδε, is a common formula in Plato, when examples are adduced. —— τὰ σώματα is the accus. of specification.

B. ἔχει δὲ οὐδὲν μᾶλλον, i. e. εὖ. The subject of ἔχει is supplied by the preceding accusatives, σῶμα and ψυχήν. *But*, or, *while yet they* (soul and body) *are none the more in a good condition.* Another construction also is possible: ὅτι ποιεῖ (τινα) δοκεῖν μὲν εὖ ἔχειν (κατὰ) τὸ σῶμα . . . ἔχει δέ, *while he is none the more in a good condition.* —— τὴν δὲ ἐπὶ σώματι, etc., *but the art for the body I am not able to name to you off-hand by one name.* σῶμα and ψυχὴ freely take and lose the article (comp. 465, D). They lose it, perhaps, as approaching the nature of abstract nouns. In 463, E, they could not have it. μίαν is the predicate-accusative. οὕτω, *thus*, *in these present circumstances*, is often equivalent to *illico*. Comp. 509, A. —— τῆς δὲ πολιτικῆς, etc. Here λέγω is to be supplied in thought, and τῆς πολιτικῆς depends on τὴν νομοθετικήν, its part. The sense is, *And of the political art I mention* (one branch) *the legislative as the counterpart to the gymnastic art, and* (the other) *justice as the counterpart to medicine.* The political art, or the general art of securing the public good, has two divisions, *first*, that which consists in securing the moral welfare by *law*, which prescribes what is right, and according to which the public health will be preserved; and, *secondly*, that which restores this health when once impaired, or *justice*, the judge's art. (See Introduction.) Analogous to these arts for the soul are, for the body, gymnastics, or the art of preserving, and medicine, or that of restoring health. Plato elsewhere insists on the analogy between the healing art and justice, e. g. in Repub. 444, C,—a fine passage, where however, justice is taken in the higher sense of that controlling virtue, which brings all the parts of the soul, like those of a well-regulated state, into their due place and order.

C. *πρὸς τὸ βέλτιστον, with a view to the greatest good.* —— *οὐ γνοῦσα λέγω ἀλλὰ στοχασαμένη.* As *αἰσθομένη* is a general word denoting mental perceptions, whencesoever derived, it is explained by this clause, *not guided by knowledge, I would have you understand, but by guess.* Comp. 463, A. —— *ὑποδῦσα ὑπὸ ἕκαστον, having slipped under*, or *by stealth put on the garb* of each of the four divisions.

D. *θηρεύεται τὴν ἄνοιαν*, hunts for, *seeks to captivate ignorance*, or the unwary. —— *τῷ . . . ἀεὶ ἡδίστῳ, by that which is at the time the most agreeable.*

A. *τοῦτο γὰρ πρὸς σὲ λέγω* alludes to 463, D, where Po- 465
lus puts the question concerning the quality of rhetoric. Comp. 448, C–E. —— *ὅτι οὐκ ἔχει λόγον οὐδένα ἃ προσφέρει, because it cannot explain what sort of things those are in their nature, which it makes use of.* Here we see what Plato thought that a *τέχνη* must be. The MSS. give, almost unanimously, *ᾧ προσφέρει ἃ προσφέρει*, and the editors, without MS. authority, *ὧν προσφέρει.* I have restored a part of the MS. reading, and have since observed that Stallb., in his second edition, has made the same change. —— *ὑποσχεῖν λόγον, to submit the reason*, or *rationale*, to explain and defend a position.

B. *ὑπόκειται, puts itself under, puts on the form* or mask of, = *ὑποδύνει* above. —— *ὥστε ποιεῖν . . . ἀμελεῖν, so as to make men attach to themselves adventitious beauty, and neglect their own, obtained through the gymnastic art.*

C. *ὅπερ μέντοι λέγω.* In the ensuing words, down to *ὀψοποιικῶν*, the thoughts seem to be only half expressed, as if Socrates, anxious to avoid a long speech, were hastening to an end. Some editors suppose that the text has sustained an injury, but, as I think, without reason. Such, says Socrates, are these arts in their nature; but in practice the Sophists' art and rhetoric are confounded together,

and the like would be true of cookery and medicine, if the body judged of them without a presiding mind. The thoughts are not essential to the argument, and are only thrown out *en passant.* ὅπερ . . . λέγω refers to what has just preceded; *but as I say*, or *was just saying.*——διέστηκη. The subject of this verb, according to Buttmann in Heindorf's edition, is all the arts before mentioned, and ὄντων has the same subject, which is ταῦτα understood, referring to these arts. Stallb. restricts διέστηκε, with reason, I think, in his first edition, to σοφιστικὴ καὶ ῥητορική. ὄντων may be used instead of ὄντες, referring to σοφισταὶ καὶ ῥήτορες, next following. A participle is sometimes found in the genitive absolute, when its subject is the same as that of the verb; the cause of which seems to be a desire of the writer to express the thought contained in the participle more distinctly. The grammatical construction is caused by Plato's passing in thought from the *arts* to those *who pursue them.*——ἅτε δ' ἐγγὺς ὄντων, *but, inasmuch as they are conterminous arts, sophists and orators are* (mixed together in the same place and about the same things, i. e. are) *confounded together, and indiscriminately give themselves to the same pursuit, and they know not what to make of themselves, nor their fellow-men of them* (i. e. neither they nor others have any exact idea of their so-called arts). For the thought, comp. 520, A: ταὐτόν, ὦ μακάριε, ἐστὶ σοφιστὴς καὶ ῥήτωρ, ἢ ἐγγύς τι καὶ παραπλήσιον, ὥσπερ ἐγὼ ἔλεγον πρὸς Πῶλον.

D. τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου ἂν πολὺ ἦν, *what the well-known* (τοῦ) *Anaxagoras said* (his tenet) *would hold extensively* (in regard to these arts). For the uses of the article, see Soph. § 176, and § 139, N. 1; Cr. §§ 477. *a*, 479. Anaxagoras taught that all things were in a chaos at first; then came MIND, and arranged them. In other words, he ascribed to an intelligent author, not creation, nor motion and

quality, but only arrangement; which was, however, a step beyond the earlier Ionic philosophers, who accounted for all phenomena by the physical properties of matter. —— *σὺ γὰρ τούτων ἔμπειρος*. The Schol. of the Clarke MS. supposes these words to allude to the rhetorical figure called *παρίσωσις*, which takes place when similar words, as *φίλε Πῶλε* here, are brought together. Another Schol. explains them of the acquaintance of Polus with the philosophy of Anaxagoras, — to which sect, says he, Polus belonged, — a piece of information probably picked out of the text. Perhaps nothing more than ironical praise of Polus for great knowledge is intended. Comp. 462, A.

E. *ὡς ἐκεῖνο ἐν σώματι*, sc. *ἀντίστροφόν ἐστι τῆς ῥητορικῆς*. The clause might be removed without injury to the sense. *ἀντίστροφον* here governs a genitive, but a dative, 464, B. Some other compounds of *ἀντὶ* vary in the same way as to their regimen. *ἐκεῖνο*, referring to *ὀψοποιίας*, accommodates its gender to that of *ἀντίστροφον*.

A. Init. *If, therefore, I too, when you answer, shall not* 466
know what to make (of it), *do you likewise prolong your discourse; but if I shall, let me make use of it.* The dative, which should follow *χρήσωμαι*, is contained in *ἀποκρινομένου*.

B. *οὐδὲ νομίζεσθαι*, *not even to be thought of*, i. e. to be held in no estimation at all. This verb, which just above has a predicate, *φαῦλοι*, is here used absolutely. Our verbs *to regard*, *to consider*, and others, are capable of the same twofold use.

C. The colon, which most editors put after *κύνα*, ought, as it seems to me, to be erased. Comp. *μὰ τὸν Δία . . . ἀλλ'*, 463, D, *νὴ τοὺς θεοὺς ἀλλ'*, 481, C, where the formula of swearing unites in one clause with what follows. Socrates does not answer Polus by the phrase *νὴ τὸν κύνα*, but only begins his answer in the next chapter.

E. *οὐδὲν γὰρ ποιεῖν*, etc. Comp. Repub. 9. 577, E. "Is not the state that is enslaved and under a tyrant far from doing what it wishes? Very far. And the soul, accordingly, that is governed by a tyrant, will be very far from doing what it may wish (if we speak of the whole soul); and, drawn along forcibly by urgent lust, will be full of agitation and regret." For *ὡς ἔπος εἰπεῖν*, qualifying *οὐδέν*, see 450, B.——*ἐγὼ οὔ φημι; egone nego?*——*μὰ τόν*. The Schol. on Aristoph. Frogs, 1421, thinks that the name of the divinity is omitted out of reverence. But the omission seems intended rather for comic effect, as though the right divinity did not readily occur to the mind.——*καὶ τέχνην τὴν ῥητορικήν*. Supply *οὖσαν*. Comp. 495, C.

467 A. *ἐμὲ ἐξελέγξας*. The aorist participle, which Heindorf declares to be used for the present, has its own force. Polus could come to his conclusion, *when he had refuted*, or *by refuting*. The argument may be considered as *the preliminary* to the conclusion, or as the *means* of reaching it. In the first case, the aorist is needed; the present, if used, would have the second sense.——*οὐδὲν ἀγαθὸν τοῦτο κεκτήσονται*. By *τοῦτο*, he means *τὸ ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς*.——*ἐξελεγχθῇ . . . ὅτι*. The verb is here used *in sensu prægnanti*, unless Socrates *be refuted, and it be shown that*, thus answering nearly to our verb *convince*.

B. *οὗτος ἀνήρ*. An instance of aposiopesis or reticentia, a figure often caused by excited feelings, which cannot find the language to express themselves. "In hac formula recte omittitur articulus, quoniam dicitur *δεικτικῶς* de eo qui præsens est." Stallb. *οὗτος* contains a shade of contempt sometimes like *iste*. Comp. 489, B, 505, C.——*καὶ γὰρ* non est *etenim*, sed *καὶ* pertinet ad *νῦν*. Stallb.; i. e. *καὶ* is *also*.——*ἵνα προσείπω σε κατὰ σέ*, *that I may address you in your own style*. This refers to λῷστε Πῶλε, and the artificial juxtaposition of words of equal length, or of similar form or sound. Comp. 448, C, 465, D.

C. *πίνοντες παρά*, i. e. *πίνοντες τὰ φάρμακα, λαβόντες αὐτὰ παρὰ τῶν ἰατρῶν*, a *constructio prægnans*.

D. *οἱ πλέοντες*, i. e. who make voyages for commercial purposes. —— *ἀλλ' ἐκεῖνο . . . πλουτεῖν*, when a demonstrative pronoun thus prepares the way for the infinitive, the latter often loses its article. Comp. *τοῦτο . . . ἐξεῖναι*, 469, C. But, just above, we have not only *τοῦτο, πίνειν*, but also *ἐκεῖνο, τὸ ὑγιαίνειν*. —— *ἄλλο τι . . . οὕτω*. Supply *ἔχει*. *Is it not so, then, in all cases?*

E. *πολλὴ ἀνάγκη*. The preceding question of Socrates is equivalent to a negative proposition, which is here to be supplied; sc. that there is nothing which is not either good or bad, etc.

A. *πράττουσι*, *on fait*, like *λέγουσι*, *on dit*. The same 468
indefinite subject appears just before in the first person plural, *βαδίζομεν*, etc.

C. *ἁπλῶς οὕτως*, *thus in themselves considered*, without respect to something further.

E. *ἐν τῇ πόλει ταύτῃ*. Not in this city, Athens, nor does *ταύτῃ* denote *in this way*, but *in this just-mentioned city*, i. e. in the supposed city. If Athens had been intended, Socrates, living there, would have said, as Stallb. after Boeckh on Pindar (Not. Crit. in Olymp. 6. 102) observes, *ἐν τῇδε τῇ πόλει*. Comp. this formula so used, 469, D, fin.; Leges 932, A. *ὅδε* seems to be the strongest, and, so to speak, most objective of the demonstratives, and to point especially at that which has a close outward relation (as that of place) to the speaker. —— *ἔστιν . . . δύνασθαι*. *ἔστιν* = *fieri potest*. —— *ὡς δή*, *as forsooth*, *just as though*. Stallb. translates these words by *quasi vero*, Ast by *nam revera*.

A. *περὶ ὧν . . . τῶν ἀνθρώπων*. Comp. Soph. § 151. 3; 469
K. § 332. 8; Cr. § 522.

B. *καὶ ἐλεεινόν γε πρός*· præpositioni *πρὸς* absolute posi-

tæ (*præterea*) adjungi solet particula γε. Ast, = *yes, and pitiable besides.* —— πῶς, *cur.* —— οὕτως, ὡς, *for this reason that.* And so, in English, we say *how is this?* nearly in the sense of *why is this?* the reason of which is, that the manner in which a thing is done often involves the cause why it is done.

C. ἐξεῖναι. Supply τινι, to which αὐτῷ refers, in the next line.

D. τῷ λόγῳ is added to explain the sense in which ἐπιλαβοῦ is used, *attack in your discourse, refute by argument.* δή seems to belong to the imperative, with the usual hortatory sense. —— ἐν ἀγορᾷ πληθούσῃ, *in the agora, when it is crowded,* which it was between early morning and midday. This phrase denotes place, — not time, as Stallb. says, to which ἐν is opposed. περὶ ἀγορὰν πλήθουσαν is a common phrase for time. ἀγορά, even when definitely used, is often without an article, like πόλις, πατήρ, and many other nouns. And this is particularly frequent after prepositions. Comp. 447, A. —— τεθνήξει, *he shall be dead,* the meaning of τέθνηκα put into a future. This appears to be the received form in old Attic, and τεθνήξεται came into use afterwards. See Elmsl. on Aristoph. Acharn. 590. —— τινα . . . τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κατεαγέναι, *that any of them shall have his head broken,* like συντριβῆναι τῆς κεφαλῆς, Aristoph. Peace, 71. But the accusative may also follow this verb, as in 515, E. Yet the accusative of κεφαλή was disallowed by the Atticists, although used by Lysias and others of the best writers.

E. τριήρεις, desidero articulum. Stallb. αἱ, which may have been absorbed by καί (KAI for KAIAI), is added by Coray. But the article is unnecessary, being implied or contained in τά, as Ast observes. One article often suffices, even for two substantives of different genders, or for two

words separated by disjunctive particles. Comp. Hermann on Eurip. Hec. 593 of his second edition.

A. *τὸ μέγα δύνασθαι*, etc. The construction is anaco- 470
luthous; *καὶ τοῦτο . . . ἐστὶ τὸ μέγα δύνασθαι* being, for the sake of greater emphasis, in the place of *καὶ εἶναι μέγα δύνασθαι*. The sense is, *To have great power appears to you to be a good, if success follows a man while he acts as seems best to him; and this* (i. e. the use of great power when accompanied with success), *as it seems, is to have great power; but otherwise to have great power is a bad thing, and is to have little power.* Socrates shows the absurdities into which Polus, on his own ground, falls.

B. *εἰπὲ τίνα ὅρον ὁρίζει.* *τίς* is here used like *ὅστις* in indirect inquiry. See 447, C, 448, E, etc.

C. *χαλεπόν γέ σε ἐλέγξαι.* These words are obviously spoken in irony.

D. *ἀλλ' ἀκούω γε.* Routh and other editors since suppose that by this form of words Socrates conveys ridicule of *ὁρᾷς*, just above, which is used quite rhetorically. This may be so, but *ἀκούω* is often thus used for *ἀκήκοα*. Comp. 515, E; Cr. § 579, ζ; K. § 255. 1. R. —— *οὐκ οἶδα.* The noble passage down to *ἀλλὰ μὲν δὴ* is freely translated by Cicero, Tusc. Quæst. 5. 12. —— *αὐτόθεν*, *ex ipsa re.* Stallb., *from the nature of the case itself.*

E. *παιδείας ὅπως ἔχει.* See 451, C. —— *τὸν . . . ἄνδρα καὶ γυναῖκα.* See 469, E, note.

A. Archelaus began his reign by the foul means men- 471
tioned in the text, in 413 B. C., and died by assassination in 399. He seems to have been an able prince, and he made, according to Thucyd. (2. 100), more internal improvements in Macedonia than all his predecessors. His desire of the society of men of letters is well known; besides Euripides, the poet Agathon and others resorted to his court. (Ælian Var. Hist. 2. 21.) Socrates, also, is said to have been in

vited, and to have replied, *ὕβριν εἶναι μὴ δύνασθαι ἀμύνασθαι ὁμοίως εὖ παθόντα ὥσπερ καὶ κακῶς.* (Aristot. Rhet. 2. 23.) He said, also, that Archelaus had spent 400 minæ in getting his palace painted by Zeuxis, but had spent nothing on himself. (Ælian. u. s. 14, 17.) Athenæus, in a bitter passage, filled with aspersions of Plato (Lib. 11. sub fin.), says that the philosopher was, according to the testimony of his nephew, Speusippus, on very good terms with the man whom he here speaks so ill of. But as Plato was scarcely thirty when Archelaus died, and until that time a man of little distinction, the story is probably distorted and exaggerated.—— *ἐδούλευεν ἄν.* Some few MSS. give *ἐδούλευσεν.* Heindorf condemns Routh for adopting *ἐδούλευεν*, saying that the latter, with *ἂν*, is *serviret;* the former, *servisset.* But this is not so. The imperfect indicative with *ἂν*, "plerumque refertur ad præsens. Sæpe vero etiam ad præteritum, ejusmodi quidem, quod diuturnitatem aliquam vel repetitionem facti continet." Hermann de partic. *ἄν*, II. 10.

B. *θαυμασίως ὡς ἄθλιος.* See 477, D, note.—— *μεταπεμψάμενος*, etc. " Insignis est hic locus eo, quod plurima participia cumulantur, copula non intercedente." Stallb. In this, the style of rhetoric seems to be imitated. The circumstances are compressed into one sentence, and vibrated, so to speak, one after another with rapidity, for the sake of the greater effect.

C. *ἐμβαλὼν εἰς φρέαρ*, according to Ast and Stallb., denotes the manner in which the action of *ἀποπνίξας* took place, *having drowned him by throwing him into a well.* Perhaps it may suit the rhetorical style here better, if they are taken side by side, as if *καὶ* were in the text, *having thrown him into the well* (*and so*) *drowned him.* For *ἀποπνίξας*, comp. 512, A.—— *ἀρξάμενος ἀπὸ σοῦ*, *tuque imprimis*, seu *interque eos tu primus.* Heindorf, who has adduced a number of examples of the phrase

D. τοῦ . . . ἠμεληκέναι. This clause is brought, by a negligent freedom of style, under the influence of ὅτι, although Socrates of course did not praise Polus for ignorance of the art of conversation. δὲ has the force of *quanquam; although you seem to have neglected the art of discussing.* —— πόθεν. Comp. my note on Eurip. Alcest. 95.

A. δοκούντων εἶναί τι. Cr., § 450, regards τι as inde- 472
clinable, *eorum qui videntur esse aliquid;* not as predic. accus., *eorum qui se putant esse aliquid. Aliquis* and *aliquid* are both used by classical Roman writers in the same emphatic way. Cic. Tusc. Quæst. 5. 36. 104: an quidquam stultius, quam quos singulos contemnas, eos esse aliquid putare universos. And so τις, τινές, as in the noted line of Pindar, τί δέ τις; τί δ' οὔ τις; σκιᾶς ὄναρ ἄνθρωπος, Pyth. 8. 95; and in Demosth. c. Mid. § 213, πλούσιοι πολλοὶ . . . τὸ δοκεῖν τινὲς εἶναι δι' εὐπορίαν προσειληφότες, which favors Crosby's view. —— ὀλίγου. Soph. § 220 (223. 2); Cr. § 623. —— Νικίας. This well-known wealthy general perished in the Sicilian disaster, some seven years before the time when this dialogue is feigned to have been held. He is, however, without anachronism, selected as a witness, in the same way that the testimony of Homer might be appealed to. The men here named were not selected on account of their unjust actions, — for they were, perhaps, all of them, among the best Athenian public men, — but probably on account of their wealth, illustrious connections, and ancestry. Socrates means to say, that the spirit of all the great and opulent families in the city led them to prefer prosperous injustice before depressed goodness. —— οἱ τρίποδες. A favorite kind of votive offering. The tripods here spoken of were set up on the top of small temples in the inclosure of the temple of Bacchus, in commemoration of victories in which the dedicators were the *choragi* of their tribes. —— Ἀριστοκράτης, son of Scellias. This man,

one of the more moderate aristocrats, after helping, in 411 B. C., to overturn the Athenian constitution, soon again united with Theramenes to put down the more violent revolutionists. His dislike of democracy is punned upon in Aristoph. Birds, 125. We find probably the same person acting as general with Alcibiades, 407 B. C., and one of the commanders in the great sea-fight of Arginusæ, 406 B. C. With five colleagues, he perished, the victim of the popular frenzy which succeeded that event. It would not, then, seem very apposite to cite him the next year as a witness of the tenets of Polus, which his own experience so sadly belied. Either Plato forgot the date of this transaction, or with concealed irony selects the case of this man as really disproving what it is intended to prove. And he may have adduced the others with the same feeling.

B. ἐν Πυθίου, sc. ἱερῷ, *in the temple of Apollo Pythius* at Athens. So I have no hesitation in reading, with Coray, after one MS., for the common Πυθοῖ, *Delphi*. For τοῦτο points at a votive offering well known and familiar to Athenians, and this temple (i. e. its sacred precinct) was the place where those who conquered in the cyclic choruses at the Thargelia deposited their tripods. Comp. Boeckh's Inscript., no. 213, and Thucyd. 6. 54.—— τῶν ἐνθένδε is for τῶν ἐνθάδε, by attraction or accommodation to ἐκλέξασθαι, which contains the notion of taking *from*.—— ἐκβάλλειν . . . ἀληθοῦς. In these words there is an elegant allusion to actions of ejectment. There is, also, according to Stallb., a play upon οὐσία, which means not only *substance*, *estate*, but *reality*, *truth*. ἐκβάλλειν, also, may allude to the tyrants before mentioned; as though Socrates had said, "You mean to act the part of one of these tyrants, whom you admire so much, and expel me from my only substance, the truth, by getting a multitude of opinions in your favor."

C. ὃν ἐγὼ αὖ οἶμαι. Supply τρόπον ἐλέγχου εἶναι, and comp. 473, C, 508, B.

D. σὺ ἡγεῖ οἷόν τε εἶναι. οἷον is neuter, and εἶναι is to be taken with μακάριον ἄνδρα; another εἶναι being understood, unless we say that the one in the text by brachylogy performs a double part. Comp. Repub. 486, A: οἷόν τε οἴει τούτῳ μέγα τι δοκεῖν εἶναι τὸν ἀνθρώπινον βίον. —— ἄλλο τι . . . διανοώμεθα; *shall we not suppose that you think so?* For the genitive absolute with ὡς, after a verb of knowing, comp. Soph. § 192, N. 2; Mt. § 569. 5; K. § 312, R. 12; Cr. § 640. —— ἆρα interrogative is sometimes found out of its usual place at the beginning of the sentence, like other words of the same class. It is, however, before the most important clause. Comp. 476, A.

A. ὑπὸ θεῶν. ὑπὸ is used because τυγχάνῃ δίκης con- 473 tains a passive idea = κολάζηται.

B. ἀληθῆ . . . ἴσως. Hoc ἴσως cum irrisione dictum de re certa ut Lat. *fortasse*. Stallb. —— ἀλλ' ἔτι τοῦτ' . . . χαλεπώτερον alludes to 470, C, χαλεπόν γέ σε ἐλέγξαι, and is ironical.

C. ἐκτέμνηται, *exsecetur*. Ast. —— τοὺς αὑτοῦ ἐπιδὼν παῖδας. Supply λωβηθέντας. ἐπιδεῖν (to look upon, to live to see), "ponitur semper in rebus gravioribus, et ἐπὶ συμφορᾶς ut ait Thomas Magister, p. 335." Wyttenbach on Plut. de sera num. vindict., p. 17, referred to by Heindorf and others. Not *semper*, but *sæpe*. We have, for instance, Eurip. Med. 1025, πρὶν σφῷν ὄνασθαι κἀπιδεῖν εὐδαίμονας; Plut. Pelopid. § 34, Διαγόραν ἐπιδόντα υἱοὺς στεφανουμένους Ὀλυμπίασιν, and so several times in Plutarch's lives. —— καταπιττωθῇ, *pice oblitus cremetur*. —— οὗτος εὐδαιμονέστερος ἔσται. The compar. here has far less authority in its favor than the superl.; and quite a number of MSS. have εὐδαίμων. Stallb. inclines to the superl., but no sure example has been adduced of this degree used for the compara-

tive and followed by ἤ.——καὶ τῶν ἄλλων ξένων, *and by strangers besides*, or *and by the rest of men*, viz. *strangers*. This seemingly pleonastic use of ἄλλος is quite common. Comp. 480, D; Phædo, 110, E, γῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις; Leg. 7. 789, D, κάλλος καὶ τὴν ἄλλην ῥώμην; Xen. Cyrop. 7. 3, βοῦς καὶ ἵππους . . . καὶ ἄλλα πρόβατα πολλά.

D. μορμολύττει αὖ, etc., *you are this time bringing up bugbears, and not attempting a refutation; and just now you were bringing up witnesses.* Socrates is making game of the rhetorical substitutes for philosophical proof used by Polus. For ἄρτι δὲ ἐμαρτύρου, comp. 470, D, 472, A, to which places there is a reference.——δυοῖν γὰρ ἀθλίοιν. Supply οὐδέτερος.

E. ἄλλο αὖ τοῦτο εἶδος ἐλέγχου. This may allude to a rhetorical precept of Gorgias mentioned by Aristot. Rhet. 3. 18, that the "impression produced by the serious discourse of the adverse party must be destroyed by mirth; and that of his mirth by seriousness."——καὶ πέρυσι βουλεύειν λαχὼν . . . οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψηφίζειν. Socrates, in his ironical way, attributes to ignorance a proceeding which sprang from a conscientious regard to law, and crowned him with the highest honor. It is narrated by Xenophon, in his Hellenics, 1. 7, and mentioned by him (Memorab. 1. 1. 18, and 4. 4. 2) and Plato (Apol. Socr. 32, A), and in the dialogue Axiochus, § 12. Socrates happened to be the Epistates or president of the Prytanes, and as such t e presiding officer in the assembly, on the day when the generals who had conquered at Arginusæ (comp. 472, A, note) were brought before the people on a charge of having neglected to pick up the bodies of the citizens that were floating in the water. It was proposed, contrary to the laws, to try them all at once by a summary process. Some of the Prytanes, who declared that they would not put the vote contrary to the laws, were frightened from their pur-

pose by the rage of the people, "and all promised that they would put the vote, except Socrates, the son of Sophroniscus, who only said that he would do everything according to the laws." (Xen. Hellen. u. s.) Whether Socrates was overruled by his colleagues it does not appear. One is tempted to conjecture that they took the affair out of his hands, and pretended that his delay in allowing the assembly to vote proceeded from ignorance; and that to this he playfully alludes. His conduct, however, was viewed by all in its true light. There is some reason to believe, however, that for that day he stayed proceedings upon the proposition. "But on the next day, Theramenes and Callixenus, with their party, by suborning fraudulently chosen proedri, procured the condemnation of the generals without a trial." (Axiochus, u. s.) This passage from a work ascribed to a disciple of Socrates, but commonly regarded as spurious, is important, not only for this item of information, but also for the statement, which may have some historical basis, that the foul plot against the generals was consummated by means of the *proedri non-contribules*, as they are called, who were drawn according to a pretended lot, on the day of the assembly, by the Epistates for the day, who was the successor of Socrates.

A. ὅπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον is to be taken with ἐμοὶ . . . 474
παράδος, *as I was saying just now, hand over the proof to me in my turn.* He refers to 472, C.

B. τοῖς δὲ πολλοῖς οὐδὲ διαλέγομαι. These words with some bitterness silently contrast the philosopher with the orator, who aims to persuade the many.——διδόναι ἔλεγχον, *to give an opportunity of refutation, to let* (another) *take up the argument.*——πολλοῦ γε δεῖ. In this formula, καὶ is often added before δεῖ in the sense of *even.*

D. τί δὲ τόδε; intellige λέγεις. Stallb.——εἰς οὐδὲν ἀποβλέπων, etc. *Do you call beautiful things in general*

(τὰ καλὰ πάντα) *beautiful in each instance without having reference to anything further?* i. e. do you consider beauty a fundamental quality, or resolve it into something else? —— πρὸς ὃ ἄν. These words down to τοῦτο are epexegetical of the preceding clause.

E. καὶ μὴν τά γε . . . ἀμφότερα. In this sentence, Ast wishes to write καλὰ without the article, thus making it a predicate. τὰ καλὰ is added by way of explanation. τὰ κατὰ . . . νόμους = οἱ νόμοι. The sense is, *And, moreover, laws and studies — those that are beautiful, that is — are not removed from* (are not without) *these properties*, viz. the useful or pleasant, or both.

475 A. τὸ τῶν μαθημάτων κάλλος ὡσαύτως. Supply ἔχει. —— καλῶς . . . ὁρίζει. This conveys a bitter satire of Polus, who by pleasure and the good meant the same thing. —— οὐκοῦν τὸ αἰσχρὸν τῷ ἐναντίῳ, i. e. οὐκοῦν καλῶς ὁρίζομαι, τῷ ἐναντίῳ ὁριζόμενος τὸ αἰσχρόν.

B. οὐ καὶ τοῦτο ἀνάγκη; frequens apud Plat. dictio pro quâ quis expectet οὐ καὶ τοῦτο ἀναγκαῖον; infra, p. 499, B, οὐ ταῦτα ἀνάγκη. Stallb.

C. οὐκοῦν τῷ ἑτέρῳ λείπεται, sc. ὑπερβάλλειν αὐτό.

D. ἀντὶ τοῦ ἧττον, sc. κακοῦ καὶ αἰσχροῦ.

E. For παρέχων, see 456, B. —— ὁ ἔλεγχος . . . οὐδὲν ἔοικεν, *my mode of proof when put by the side of your mode of proof is quite unlike it.*

476 A. σκεψώμεθα, σκοπώμεθα. The present imperative, and the subjunctive used for it, seem sometimes to have a closer reference to the present time than the aorist; and therefore to be more urgent. Comp. *let us be going*, and *let us go*, in English. It has been remarked (first, I believe, by Elmsley), that in the present and imperfect the Attics say σκοπῶ, ἐσκόπουν, or σκοποῦμαι, ἐσκοπούμην, but not σκέπτομαι, ἐσκεπτόμην. There is only one instance of σκέπτομαι in Plato to very many of σκοπῶ. On the con-

trary, they never use σκοπῶ in the future, aorist, or perfect.

B. διασκεψάμενος, *after careful consideration.* —— ἆρα τοῦτο πάσχον, sc. ἐστί, or better, ἀνάγκη τοῦτο πάσχον εἶναι (i. e. πάσχειν), τοῦτο being the object. The participle is used to continue the form of the preceding discourse.

C. The Attic form κάω is justly preferred by all modern editors to καίω, having, as it does, the support of several MSS.

D. τούτων δὴ ὁμολογουμένων. The participle is properly in the present, as the clause may be resolved into ἐπειδὴ ταῦθ' ὁμολογοῦμεν.

A. ἆρα ἥνπερ ἐγὼ ὑπολαμβάνω τὴν ὠφέλειαν; Supply 477
ὠφελεῖται, to be taken with its cognate noun, and for the place of ὠφέλειαν in the sentence, comp. Soph. § 151, Rem. 7; K. § 332. 8; Cr. § 522.

B. ἐν χρημάτων κατασκευῇ ἀνθρώπου, *in the condition of a man's property.* So Schleierm. Comp. Repub. 544, E, αἱ τῶν ἰδιωτῶν κατασκευαὶ τῆς ψυχῆς, and 449, A, περὶ ἰδιωτῶν ψυχῆς τρόπου κατασκευήν. Ast, in his translation, joins ἀνθρώπου with κακίαν.

C. ἀεὶ τὸ αἴσχιστον, etc. *In every case, that which is most ugly is most ugly, from what has been admitted before, either as occasioning pain in the greatest degree, or harm, or both.* The student will have observed that καλός, αἰσχρός, preserve the same sense throughout the discussion, and there seems to be no fit word except *ugly* by which to translate the latter of the two. And yet *ugly* will not bear to be used in as wide an extent as αἰσχρός. ἀγαθός, κακός, denote the relation of anything to our well-being, especially to future and ultimate well-being as opposed to pleasure in the present time.

D. οὐκοῦν ἢ ἀνιαρότατόν, etc. *Therefore it is either most unpleasant, and the ugliest of them because it exceeds*

(them) in unpleasantness, or (it is so because it exceeds them) in hurtfulness, or in both. τούτων refers to the two πονηρίαι of soul and body. —— ὑπερφυεῖ τινι . . . ὡς μεγάλῃ βλάβῃ, *by some extraordinarily great harm.* This may be explained as a *confusio duarum locutionum*, ὑπερφυές ἐστιν ὡς μεγάλῃ βλάβῃ, *it is astonishing by how great a harm*, and ὑπερφυεῖ τινι βλάβῃ, *by some astonishing harm.* The common formula ὑπερφυῶς ὡς, θαυμαστῶς ὡς, with an adjective can be explained in the same way, or by an attraction by which the adjectives ὑπερφυές, θαυμαστόν (ἐστιν) are changed in their form by the relative adverb.

E. ἀπαλλάττει. This means no more than "has a tendency to free." Some are beyond the reach of cure by punishment (525, C). Nor does Socrates teach here that the ultimate object of punishment is to free the bad man from his badness, as that of medicine is to cure the sick. The comparison is not to be pressed in all respects.

478 A. εἰ μὴ οὕτως εὐπορεῖς, *if on this view of the subject you are not prepared to answer.*

C. ἀπαλλάττεται. The subject is to be found in οἱ ἰατρευόμενοι, *such as are under cure*, which, being indefinite, readily gives place to a singular. —— ἰατρευόμενος is added to explain οὕτως. —— ἀρχήν, *omnino*, used chiefly with negatives. Comp. Soph. Antig. 92. —— τὴν ἀρχὴν μηδὲ κτῆσις, *the not even possessing it at all.*

D. ἰατρικὴ γίγνεται πονηρίας ἡ δίκη. Hoc dictum multorum imitatione celebratum esse docuit Wyttenbach. ad Plutarch. de sera numinis vindicta, p. 23. Stallb.

E. οὗτος δ' ἦν, *but this was*, i. e. *this is*, *as we proved, he who*, etc.

479 A. διαπράξηται ὥστε. This verb and ἐκπράσσω are often followed by ὥστε before an infinitive. Comp. Soph. Antig. 303. Eurip. Alcest. 298. —— ὥσπερ ἂν εἴ τις. In phrases like this, an apodosis to which ἂν belongs is to be supplied;

here διαπράξαιτο is to be repeated. A little below ὡσπερανεὶ παῖς = ὥσπερ φοβοῖτο ἂν εἰ παῖς εἴη.

B. τὸ ἀλγεινὸν αὐτοῦ καθορᾶν is added to explain τοιοῦτόν τι. αὐτοῦ refers to δίκην διδόναι, implied in δίκην, just above. —— μὴ ὑγιοῦς σώματος stands, with a brevity which is not uncommon in comparisons, for τοῦ συνοικεῖν μὴ ὑγιεῖ σώματι, in order to prevent the repetition of συνοικεῖν. Comp. 455, E, note; Soph. Antig. 75; and Soph. § 186, N. 1; K. § 323, R. 6; Cr. § 461, R. 2.

C. παρασκευαζόμενοι. This verb can be followed by an accusative, and by a clause beginning with ὅπως. The two constructions are here united. —— ὅπως ἂν ὦσιν, *the means whereby they may be.* —— συμβαίνει μέγιστον κακόν. This verb may be united with the participle or infinitive of εἰμί, or with a simple predicate, as here. Comp. Soph. Electr. 261, note in my ed.

E. τὸν ἀδικοῦντα . . . διδόντα, *the one who, though he commits the greatest wrongs, suffers no punishment for them.* —— φαίνεται, sc. ἀποδεδεῖχθαι.

A. αὐτὸν ἑαυτὸν . . . φυλάττειν, etc. *For one needs to keep* 480
guard especially over himself, lest he act unjustly, on the ground that (if he so act) *he will be possessed of a serious evil.* The subject of φυλάττειν is τινά, with which αὐτὸν is to be joined; and the same omission of the indefinite subject occurs a few lines below. —— ὅπως μὴ ἀδικήσῃ. One MS. has ἀδικήσει, and one other ποιήσει, just below. The old doctrine of Dawes, that ὅπως μὴ cannot be followed by a *first* aorist subjunctive, but requires either a *second* aorist subjunctive or future indicative, is now exploded by all respectable scholars.

B. ἢ πῶς λέγομεν. λέγωμεν, which Bekker prefers, would be equally good here. Comp. τί φῶμεν, just below. The difference is, that πῶς λέγομεν = *what is our opinion?* πῶς λέγωμεν, *what shall we say?* what ought to be our opinion? what have we good reason to believe?

C. *εἰ μὴ εἰ.* "Sometimes a second *εἰ* follows *εἰ μή*, as in Latin *nisi si.*" Mt. § 617. d; K. § 340, R. 5; Cr. § 667. 2. Stallb., on Sympos. 205, E, says: "Alterum *εἰ* rem magis etiam reddit incertam, ut quod exceptioni conditionem adjiciat." —— *ἐπὶ τοὐναντίον.* According to Stallb., *χρήσιμον εἶναι* is here to be supplied, and the clause *κατηγορεῖν δεῖν*, being explanatory of *τοὐναντίον*, follows without a copula. But this view of the construction overlooks *δεῖν* It may explained by supplying *οὐ χρήσιμος . . . ἡμῖν* again in thought with *εἰ μή τις*, etc., or in other words, Plato, studious of brevity, proceeds as if he had forgotten all of the sentence preceding *οὐ χρήσιμος*. *For making a defence* etc., . . . *rhetoric is of no use at all to us* (nor is it of any use), *unless one should suppose, on the contrary, that he ought to be an accuser first of all of himself*, etc. —— *ὃς ἂν ἀεί.* Here *ἀεὶ* = *at any time.* —— *ἀλλὰ παρέχειν μύσαντα*, etc., *but to give himself up, with his eyes closed and manfully, as to a physician*, etc. *μύσαντα* expresses endurance of calamity with determination, the impressions concerning pain derived from the sense of sight, and their effects in weakening resolution, being thus prevented by the will of him who shuts his eyes. Comp. Soph. Antig. 421.

E. *σοι ὁμολογεῖται.* Heindorf and Coray would exclude *σοι* from the text. If it be the pleonastic dative, as it is called, the sense is *for you*, i. e. *I am willing to own to you that* they agree with what was said before. —— *τοὐναντίον*, etc. If, on the other hand, says Socrates, one would do evil to another, he must save him by the use of rhetoric from punishment. Thus the rhetoricians, who place the value of their art in doing good to a friend, and harming an enemy, do just the contrary; they harm their friends by saving them from justice, and do good to their enemies by the opposite. All this proceeds upon the principles with regard to justice and injustice which Polus has been com-

pelled to admit. The parenthesis *ἐὰν μόνον . . . εὐλαβητέον*, as understood by Buttmann, amounts to this: that this method of doing evil to an enemy is only applicable in case the enemy wrongs a third person; for when the enemy wrongs the orator himself, to do evil to him thus, namely, to save him from justice, would be but exposing the orator to fresh injuries from him. By rhetoric, then, he cannot gain the point he desires, namely, to do evil to his adversary without injuring himself. —— *μεταβαλόντα*, *mutata ratione, vicissim.* Comp. *μεταστρέψας*, 456, E. It agrees with the subject of *ποιεῖν*. The abundance of words to denote opposition is worthy of notice: *τοὐναντίον*, *αὖ*, and this participle. —— *ἐὰν δὲ ἄλλον*, etc. *δὲ* often resumes the subject after a parenthesis. The sense of the first part of this sentence is as follows: *But on the other hand, again, if, reversing the case, one has need to do harm to any person, whether enemy or any one whomsoever,—provided only one be not himself wronged by his enemy; for that must be guarded against,—if, I say, an enemy wrong another, he* (that other) *must procure in every way, by deed and word, that he* (the enemy) *suffer not punishment nor come before the judge.*

A. *ἀναλίσκηται.* This, according to Coray, is an iso- 481
lated instance of the middle of *ἀναλίσκω* used as the active, and to be altered into *ἀναλίσκῃ*. This word and *ἀποδιδῷ* are in a different tense from the aorists preceding, as containing the signification of continuance, which, however, rather belongs to *μὴ ἀποδιδῷ* taken together than to the verb in itself.

C. *νὴ τοὺς θεοὺς ἀλλά.* Comp. 466, C, note. —— *πότερόν σε φῶμεν . . . σπουδάζοντα.* For verbs meaning to speak construed with a participle, see Mt. § 555, Obs. 2. —— *εἰ μή τι ἦν*, etc. *If men had not the same state of mind, some of them some one, and others some other* (i. e. if classes or portions of mankind did not agree in one or another state

of mind), *but each of us had a peculiar state of mind different from what the rest of mankind had, it would not be easy to manifest your own state of mind to another.*

D. ἴδιον ἤ. This construction with ἤ, which belongs to ἄλλος, ἐναντίος, and similar words, is adopted here by ἴδιος, on account of the notion of *difference* implied in it.——πεπονθότες. Soph. § 137, N. 6; Cr. § 337. *a*; K. § 241, R. 8. Then follows ἐρῶντε, because δύο renders the *duality* of the persons more striking.——Ἀλκιβιάδου. At the time when Plato would have us suppose this dialogue to be spoken, Alcibiades, then a man of forty and upwards, had retired for the last time from Athens, and long before that the intimacy between him and Socrates had ceased. That intimacy was of the purest kind on the part of Socrates. He saw in the young Alcibiades high natural endowments, and hoped to win him over to the love of wisdom and virtue. But political ambition and his passions were more attractive. ——τοῦ Πυριλάμπους, *the son of Pyrilampes*, whose name was Demus. Pyrilampes was a wealthy Athenian, and a friend of Pericles. He reared peacocks (see Plutarch. Pericl. § 13; Athenæus, p. 397, C), as did his son Demus; and this, being then a new bird in Greece, attracted visitors from so far off as Sparta and Thessaly. On the first day of the month, and at no other time, this living picture-gallery was open to all. Demus was as much admired for his beauty as one of his peacocks. Hence the parody in Aristoph. Wasps, 97 (acted seventeen years before the date of this dialogue): καὶ νὴ Δί' ἢν ἴδῃ γέ που γεγραμμένον | τὸν Πυριλάμπους ἐν θύρᾳ Δῆμον καλόν, | ἰὼν παρέγραψε πλησίον, "Κημὸς καλός," i. e. where he finds written Δῆμος καλός, "Demus is beautiful," he writes close by it, "Κημὸς"—the top-piece of the judge's ballot-box—"is beautiful." Pyrilampes also was considered as handsome and as large a man as any in Asia, whither he went on embassies to the great king and

others. (Charmides, 158, A, if another person of the name be not meant.) We find Demus commanding a galley at Cyprus, before the battle of Cnidus, which happened in 394 B. C. (Lysias. de Bonis Aristoph. § 25, Bekker.) The object of Socrates here is to teach Callicles, in a playful way, that he feels constrained to follow his object of attachment, philosophy, wherever it leads him; just as Callicles obeys the whims of the people. I know not why Alcibiades is brought in, unless it be for the reason which Ast has given: that, though aside from his main object, it serves to put Socrates in contrast with the politicians and orators. "I love beauty of mind," he says, "in Alcibiades, truth and justice in philosophy; but you love external beauty in Demus, and an ignorant, unjust Athenian people." —— ὅτι . . . οὐ δυναμένου. There is here a confusion of two expressions, ὅτι . . . δύνασαι, and δυναμένου, without ὅτι, construed with σου. ὅτι thus becomes idle.

A. τῶν ἑτέρων παιδικῶν. The latter word could have an honest sense. —— ἔμπληκτος, *fickle.* It has this sense in Lysis, 214, C (where it is joined to ἀστάθμητος), Soph. Ajax, 1358, and elsewhere. 482

B. ἐκείνην ἐξέλεγξον . . . ὡς, *refute her* (philosophy) *and show that.* See 467, A.

C. ὦ Σώκρατες. The sense is, *O Socrates, you seem to take airs upon yourself in your discourses, being in very truth nothing but an haranguer; and in the present instance you make this harangue because the same thing has befallen Polus, which, he said, befell Gorgias in respect to you.* The first clause relates to the general habit of Socrates, which, as Callicles, judging him falsely, says, was that of bringing a man into perplexity by sophistical arguments, and then of crowing over him, as from a loftier moral ground. The second clause asserts this to be true in the instance of Polus. δημηγόρος (comp. δημηγορικά, 482, E)

means one who, like a popular speaker, gains his ends by sophistry and pretence of honesty. —— ταὐτὸν παθόντος furnishes the ground or else the occasion why Socrates indulged in this spirit.

D. ὅτι ἀγανακτοῖεν ἄν, εἴ τις μὴ φαίη, *because they would be displeased if any one were to refuse.* Without ἂν the sense would be, *they were displeased.* With ἄν, the verb, if put into *oratio recta*, would be in the *optative;* without ἄν, in the *indicative.* Comp. 461, A.

E. σὺ γὰρ τῷ ὄντι, ὦ Σώκρατες, etc. *For, O Socrates, while you profess to be in pursuit of the truth, you in reality turn (the conversation) to such vulgar and popular things as these, which are not beautiful by nature, but by law.* For φορτικά, comp. Mitchell on Aristoph. Wasps, 66. It may be translated, also, *disagreeable, disgusting.* Schol. φορτικά ἐστι τὰ βάρος ἐμποιοῦντα, and so Ast, Stallb. It is joined with δικανικά, *in the style of pleadings*, in Plat. Apol. Socr. 32, A. δημηγορικά, Schol. τὰ πρὸς τὴν τῶν πολλῶν βλέποντα δόξαν, i. e. in the style of a δημηγόρος. —— ὡς τὰ πολλὰ δέ. δὲ is rarely found after the third word of the clause. Here, however, ὡς τ. π. are in a manner one word. See Poppo's note on ἐν τοῖς πρῶτοι δέ, Thucyd. 1. 6.

483 A. τοῦτο τὸ σοφὸν is in apposition with its relative, being added to explain it. —— κακουργεῖς ἐν τοῖς λόγοις, *you deal unfairly in your discussions.* —— ὑπερωτῶν, *asking slyly.* He says, that, if a person speaks of anything as *according to law*, Socrates changes the ground cunningly, and asks about it *according to nature*, and the contrary. —— Πώλου τὸ κατὰ νόμον αἴσχιον, etc., literally, *when Polus spoke of that which was more ugly according to law, you followed up the law according to nature*, i. e. in your argument you followed out law, as if it were nature. Ast, with some reason, wishes to erase τὸ κατὰ νόμον and κατὰ φύσιν, which last words are wanting in some books. The sense would then

be, When Polus spoke of that which was more ugly, you urged the law, i. e. you spoke of that which was by law more ugly. For the phrase, **διωκ. κατὰ νόμον**, comp. Repub. 5. 454, B, κατὰ τὸ ὄνομα διώκειν, *to pursue an inquiry according to the letter*, and not the idea. For ἐδιώκαθες (which Elmsley on Medea, 186, regards as an aorist, but which here seems to be an imperfect, and its infinitive, Euthyphron 15, D, a present). I beg leave to refer to my note on Antigone, 1096, second edition. —— **τὸ ἀδικεῖσθαι.** οἷον, though in no MS., is added before τὸ by several editors, and assists the sense; though without it ἀδικεῖσθαι (a part) may be regarded as added in apposition, to explain πᾶν (the general idea). Being pronounced by the scribes like the ending ιον of κάκιον, οἷον might easily be absorbed by that word.

B. **οἱ τιθέμενοι τοὺς νόμους.** See 488, D.

C. **ἐκφοβοῦντες.** After this word, τε stands in a few MSS. It seems to have been added to do away with the asyndeton; which, however, is allowable here, as what follows is an illustration of the foregoing. —— **ἀγαπῶσι γάρ,** etc. *For they are contented if they are put on an equality when they are inferior.* —— **ἡ . . . φύσις.** Stallb. observes, that οἶμαι is sometimes interposed between a noun and its article or preposition.

D. **δηλοῖ.** Not φύσις δηλοῖ, but ταῦτα δηλοῖ, *these things show* that they are so. But Stallb. and Ast give the verb an intransitive sense here. *These things are evident* that they are so, i. e. it is evident.

E. **κατὰ φύσιν τὴν τοῦ δικαίου.** The three last words, though in all the MSS., are looked on by several editors as interpolated. Ast retains them, translating φύσιν δικαίου, not *the nature of justice*, but *natural justice.* He remarks, that a noun governing a genitive may sometimes be resolved into an adjective qualifying that genitive; and cites,

in his support, Aristoph. Plut. 268, ὦ χρυσὸν ἀγγείλας ἐπῶν, i. e. *golden words;* Phædrus, 275, A, σοφίας . . . ἀλήθειαν πορίζεις, *true wisdom.* —— ὃν ἡμεῖς τιθέμεθα πλάττοντες, etc. The primary idea, as Heindorf observes, is expressed by the participle. The sense is, *Not however, perhaps, according to that law which we enact,* (thereby) *moulding those among us who have the best gifts and most strength;— taking them in their youth, by our incantations and juggleries, we tame them as we would lions,* etc. The asyndeton at ἐκ νέων is like a number already noticed: the clause is epexegetical of the foregoing. See 450, B. ἴσως is used sarcastically, the thing being regarded as certain by Callicles.

484 A. ἀνὴρ, according to Stallb. and Ast, is here used unemphatically as *a man, a person.* If contempt were expressed, ἄνθρωπος would have been chosen, as in 518, C. —— ἀποσεισάμενος contains a figure drawn from a horse *throwing* his rider. —— γράμματα, *written ordinances.* —— ἐπαναστὰς, etc. *He rises upon us and turns out our master, — this slave* that was, i. e. this one whose spirit we had curbed by laws against nature. The aorists ἀνεφάνη, ἐξέλαμψε, denote an action wholly indefinite in regard to time, and thus answer to ἐὰν γένηται in the protasis, instead of presents or futures. The aorist, in such cases, represents a general truth as a matter of experience; the present, as something oft occurring in the existing state of things; the future, as something sure to happen, as the effect of existing causes.

B. νόμος ὁ πάντων βασιλεύς. This fragment of an uncertain poem of Pindar's is often referred to, especially by Plato. It is treated of at large by Boeckh, Pind. Vol. III. 640. Boeckh makes it probable that the words κατὰ φύσιν, or something equivalent, belong to the passage; φησίν, having the same sound, and almost the same letters, as φύσιν,

may have caused that word to be omitted. οὗτος δὲ δὴ are interposed by Callicles. Something like this followed in Pindar: ἐπεὶ Γηρυόνα βόας Κυκλωπίων ἐπὶ προθύρων Εὐρυσθέος ἀναιτήτας (?) τε καὶ ἀπριάτας ἤλασεν. Coray supposes that Callicles perverted the sense of Pindar, but the same turn is given to the words in Leges, 10. 890, A, and Aristides (2. 69, Dindorf) knows no other. The sense of ἄγει δικαιῶν τὸ βιαιότατον, according to Boeckh, is *affert vim maximam, justam eam efficiens;* i. e. *law* (the law of nature) *makes use of might, and calls it right.* ἄγει and δικαιῶν have the same object. Socrates interprets ἄγει, below (488, B), in the sense of *carrying off, plundering,* which is suited to the action of Hercules. Hence Ast derives his translation, *lex abigit* s. *rapit, ex suo jure agens, violentissime;* where τὸ β. is treated as an adverbial phrase. But Aristides, by using the opposite phrase, ἄγει τὰ δίκαια πρεσβεύων, shows that τὸ βιαιότατον is at least the object of δικαιῶν. —— τούτου refers forward to καὶ βοῦς . . . εἶναι.

C. The changes of number here are worthy of notice: τις . . . ἅψηται, . . . τῶν ἀνθρώπων, . . . εὐφυὴς ᾖ, . . . γίγνονται. —— ἡλικίᾳ de *ætate juvenili* intelligendum. Itaque πόῤῥω τῆς ἡλικίας est *ultra juventutem.* Stallb. πόῤῥω can take a genitive in two relations. 1. That of the thing *from which* one is far off; as, Phædrus, 238, D, οὐκέτι πόῤῥω διθυράμβων φθέγγομαι, *my words are not far from the style of dithyrambs.* 2. That *in respect of which* one is far advanced; as Symposium, 217, D, διελεγόμην πόῤῥω τῶν νυκτῶν, *I conversed to a late hour of the night; infra* 486, A, πόῤῥω ἀεὶ τῆς φιλοσοφίας ἐλαύνοντας, *always pushing forwards in philosophy;* and in the text the sense can be, *to too late a period of his youth.*

D. καλὸς κἀγαθὸς ἀνήρ, in the mouth of Callicles, means quite another thing from what the same words would intend if used by Socrates. In earlier times the *optimates* were

so called, i. e. the name was given to men of a certain birth. By the standard of Callicles, it would belong to a man of the highest rank in public estimation. The moral character of the individual gave him a right to this title, in the estimation of Socrates. Comp. Welcker, Præf. to Theognis, p. 25. —— *ἐν τοῖς συμβολαίοις*, *in stipulations*, or *business transactions* in general. The word denotes both private and public contracts, and treaties of commerce. —— *ἠθῶν*, *characters*.

E. τὸ τοῦ E. See 465, D. The following lines are from the Antiope, and, as the Schol. says, from a speech of Zethus to Amphion. Valckenaer, in his Diatribe on the frag. of Eurip. (the seventh and eighth chapters of which are devoted to this play), gives these words to Amphion. —— *ἵν' αὐτὸς αὑτοῦ*, etc., *where*, i. e. in whatsoever, *he happens to do his best*, whereinsoever he most excels. One MS. only has *τυγχάνει*, a reading which the editors before Stallb. generally preferred. But it is now admitted on all hands, that in the poets relative words occasionally are joined to the subjunctive without *ἄν*. Cousin translates this line, " afin de se surpasser lui-même." It is strange that he did not see that in the very next line Plato interprets the ancient and poetical *ἵνα*, *where* (which the Attic prose-writers did not entirely give up), by *ὅπου ἄν*. —— For *αὐτὸς αὑτοῦ*, see Soph. § 144, N. 4, and § 232; and for *βέλτιστος αὑτοῦ*, § 177, N. 5; Cr. § 464. The comparative with the reflexive pronoun in the genitive denotes the having gone beyond a previous or usual state; the superlative with the same, the possession of the quality in the highest degree to which the person spoken of attains.

485 A. *εὐνοίᾳ τῇ ἑαυτοῦ*, *out of regard to himself*, *through self-love*. The genitive is objective, as is the possessive pronoun, 486, A, *εὐνοίᾳ τῇ σῇ*. —— *ὅσον παιδείας χάριν*, *just for the sake of education*. —— *ὁμοιότατον πάσχω*, *I feel very*

much the same thing. To ὅμοιος, in the second clause, ὥσπερ succeeds, instead of ὅπερ or οἷον. Comp. Xen. Symposium, 4. 37, ὅμοιά μοι δοκοῦσι πάσχειν ὥσπερ εἴ τις πολλὰ ἐσθίων μηδέποτε ἐμπίπλαιτο, and 518, B.

D. ἔφη ὁ ποιητής, in Iliad, 9. 441.

E. ἱκανόν, *satisfactory*, answerable to his powers, or to the expectations formed of him. —— μηδέποτε. Heusdius μηδὲν excidisse suspicabatur. Sed vere monuit Boeckhius (in Plat. Minoem et Leges Comment. p. 112) sæpius ita τι et μηδὲν omitti. Stallb. —— ἐπιεικῶς ἔχω φιλικῶς, *am quite friendly.*

A. In the Antiope of Euripides, a dialogue between the 486
brothers Zethus and Amphion was contained, in which the former, who was a shepherd, exhorts the other to give up the art of music, to which he had devoted himself. The dialogue, as the remains show, involved a brilliant comparison between the life of the practical man and of one devoted to the arts. See Appendix, No. 3. —— μειρακιώδει . . . μορφώματι, *you strive to ornament a soul so nobly endowed by a puerile form*, or outside. μορφώματι denotes external decoration; here, the musical and poetical pursuits of Amphion. —— οὔτ' ἂν δίκης, etc., *nor in the counsels of justice couldst thou put forth thy words, nor take hold of anything probable and persuasive*; i. e. Zethus denies to his brother the power to defend himself in suits at law, and to use the arts of persuasion. —— ἀπαγάγοι. The word points at the ἀπαγωγή of Attic law, a summary process by which the accused could be dragged before the proper magistrate, and locked in prison, without previous citation. One of the crimes to which this process was applicable was ἀσέβεια, the offence for which Socrates, though by another process, was actually tried. There is an allusion below, no doubt, to what actually happened; to the seeming helplessness and unskilfulness of Socrates at his trial; to his

accusers, who were men of little influence or repute; and especially to the leading one, Meletus, a bad poet and a bad man; as well as to the penalty of death, which they attached to their indictment. —— ἀδικεῖν, says Stallb., accipiendum pro ἠδικηκέναι. Heindorf on Protag. p. 310, D, makes the same remark, and brings a number of examples in proof of it. One is from Lysias, p. 678, Reiske: οἱ δ' ἠδικηκότες ἐκπριάμενοι τοὺς κατηγόρους οὐδὲν ἔδοξαν ἀδικεῖν. According to Ast, the present includes the past, = *to have done and to be still doing wrong*. This is often true, but it will not explain such a case as this from Lysias, p. 136, Reiske, cited by Heindorf: ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, εἰ μὲν ἀδικῶ, μηδεμιᾶς συγγνώμης τυγχάνειν, where one crime some time before committed is spoken of. The true explanation is, perhaps, that ἀδικῶ properly means, *I am a wrongdoer*, as well as *I am doing wrong*. But he is *a wrongdoer* who *has done wrong*.

B. κατηγόρου . . . μοχθηροῦ, *a very common and paltry sort of accuser;* referring to the accuser's standing in general. —— θανάτου . . . τιμᾶσθαι, *to lay his damages against you at death*, which happily is an expression we do not use, because our law, unlike that of Athens, never places human life in the power of a vile or revengeful accuser, and of a throng of unrestricted judges. τιμᾶσθαι, *to make his own estimate, set his price*, is the usual word for the plaintiff's claim of satisfaction, whether pecuniary or penal. The court were said τιμᾶν. The defendant was said ἀντιτιμᾶσθαι, *to estimate in his turn what ought to be the verdict*, or ὑποτιμᾶσθαι, *to give his reduced estimate*, in case he had been voted guilty by the judges. And all this was allowed only in certain suits called ἀγῶνες τιμητοί, or those in which the laws had not settled the penalty, but left it to the judges. One of these was ἀσέβεια, for which Socrates was tried. On being found guilty, his ὑποτίμημα was called

for; and instead of naming some small mulct which might have saved his life, he named support in the Prytaneum. This led the judges, who usually chose between the accuser's estimate and that of the accused, to sentence him to death. —— περισυλᾶσθαι, ζῆν. These infinitives, as Stallb. remarks, depend on ἔθηκε, which is followed at first by a participle, δυνάμενον, added as a paraphrase of the poet's χείρονα, and then by an infinitive. —— ἀτεχνῶς. See 491, A.

C. εἴ τι καὶ ἀγροικότερον. See 509, A, note. —— ἐπὶ κόῤῥης τύπτειν, *to strike* a person *upon the side of the head* or *temples*, is spoken only of blows *with the flat hand*, and was the highest insult at Athens. See 527, D. —— πραγμάτων . . . εὐμουσίαν. This expression is from Eurip., and alludes to Amphion's pursuit. His brother says, No longer practise music, but musicalness of conduct, i. e. that which is in harmony with your nature and powers.

D. ἀγαθά. A. Gellius (10. 22) has quoted the passage from φιλοσοφία γάρ, 484, C, to this place, but misapprehends its import. —— τὴν ἀρίστην is in opposition to τινα τῶν λίθων. Just above we should expect αἷς βασανίζουσι for ᾗ, referring to τούτων τῶν λίθων; but ᾗ comes from Plato's having τινα λίθον in his mind. —— προσαγαγών, *admovens*, is used with allusion to gold, which was brought to the touchstone to be rubbed upon it, that a judgment might be formed by the color. The order here is, πρὸς ἣν προσαγαγὼν αὐτήν, ἔμελλον εὖ εἴσεσθαι εἰ. Comp. Herodot. 7. 10: "Pure gold we do not distinguish by itself, but when we rub it (viz. on the touchstone) by the side of other gold, then we distinguish the better."

E. ἄν = ἃ ἄν. —— αὐτὰ τἀληθῆ, *true in themselves*, or *the very truth.*

A. ψυχῆς πέρι . . . μή, *as to the soul's living rightly and the opposite.* 487

B. μᾶλλον τοῦ δέοντος. μᾶλλον is often thus used with a comparative for a genitive alone; and in the same way πέρα, just below, 487, D.

C. Andron is mentioned in Protag. 315, C. He was probably the father of Androtion, an orator and disciple of Isocrates, against whom an oration of Demosthenes was written. —— ἐπήκουσα. So Bekker, Ast, and others, with most MSS. Stallb. prefers ὑπήκουσα, *I overheard.* (This he retracts in his second edition.)

D. εὐλαβεῖσθαι . . . διαφθαρέντες. Strikingly like Ecclesiastes vii. 16: "Neither make thyself overwise. Why shouldst thou destroy thyself?"

E. δῆλον ὅτι are often interposed in the middle of a sen tence, without having an effect on the construction. And so οἶσθ' ὅτι. —— τέλος τῆς ἀληθείας, de *veritate perfecta et consummata* accipio. Heindorf. —— τὸν ἄνδρα, i. e. mankind. The article is used because ἀνήρ has its widest generic sense, and thus forms a definite whole.

488 A. εὖ ἴσθι τοῦτο ὅτι. τοῦτο traxerim ad ἐξαμαρτάνω. Nam Demostheni familiaris formula εὖ ἴσθι τοῦθ' ὅτι, Platoni, quod sciam, non item. Heindorf.

B. ἄγειν. See 484, B, note. If ἄγειν is there correctly explained by Boeckh, we must suppose that Socrates plays upon the word, without essentially injuring the sense of the passage from Pindar.

C. ἀκροᾶσθαι, *obedire*, like ἀκούειν. —— τότε, i. e. *antea*, quum de his rebus disputares. Sic τότε passim ponitur. Stallb. —— τί ποτε λέγεις. The present embraces the whole time of the present discussion. Hence it is here for ἔλεγες.

D. οἱ δὴ καί, etc. *Since, indeed, they even make laws for the one*, i. e. to control the one. The relative, as often elsewhere, renders a reason; i. e. = the demonstrative with γάρ. τίθεμαι νόμον is used of a people, or one empowered by them, making laws, the maker being one of the party

to be governed; *τίθημι νόμον*, of a sovereign or a divine lawgiver.

A. *ὅπως μὴ ἁλώσει.* See Soph. § 214, N. 3; Cr. § 602. 3; K. § 330, R. 4. —— *αἰσχυνόμενος.* Socrates refers with admirable irony to 482, C, D. —— *ἵνα . . . βεβαιώσωμαι*, etc., *that I may get confirmation* (for it) *from you, seeing that a man who is competent to decide has admitted it.* 489

B. *κινδυνεύεις οὐκ ἀληθῆ λέγειν, it seems that you were not speaking the truth;* for *λέγειν* is the infinitive of the imperfect. —— *ἃ . . . κακουργῶ.* He quotes what Callicles said, 483, A. —— *ὀνόματα θηρεύων, verba aucupans.* Comp. 490, A. The same metaphor is seen in our word *captious.* —— *ῥήματι ἁμαρτεῖν, to use a wrong expression.*

C. *ἢ οἴει με λέγειν*, etc. *Or do you think my opinion to be, that if a rabble should be collected of slaves and of all sorts of men, of no account except by reason of their bodily strength, and these persons should say* anything, *that these very things* which they say *ought to have the force of law.* Join *τῷ ἰσχυρίσασθαι* together. This verb can mean *pollere, contendere, fidere.* For the first meaning, which is less common, but seems to belong to it here, comp. Dio Cass. 44, p. 406, Reimar: *χαλεπὸν ἰσχυριζόμενόν τι τῷ σώματι φρονιμώτατον ἐκβῆναι, difficile est corpore esse valido, et animo prudenti.* *φῶσιν* must be taken absolutely, without an object, in the sense of *decreeing, determining*, but with contemptuous disparagement; unless we read, with Heindorf, *ἅττα* for *αὐτά*. And *αὐτὰ ταῦτα* refers to the edicts implied in *φῶσιν.*

D. *τοὺς δύο . . . τοῦ ἑνός.* As the numerals are opposed to one another, they have a certain definiteness. Hence the article. So *τὰ δύο μέρη*, sc. out of three, *two thirds.* Comp. Cr. § 483. —— *τί ποτε λέγεις τοὺς βελτίους* is as legitimate an expression as *τίνας ποτε*, which Routh wished to put into its place.

E. *προδίδασκε.* Schol. *περιττεύει ἡ πρόθεσις Ἀττικῶς.* I believe that in *προδιδάσκειν, προμανθάνειν* (Aristoph. Clouds, 476, 966), *πρὸ* means *forwards*, and that it is prefixed without adding much to the meaning of the verbs, because the idea of *advance* is involved in learning and teaching. This word alludes to a school, as is shown by *ἀποφοιτήσω.* —— *οὐ μὰ τὸν Ζῆθον.* Comp. 485, E. Most MSS. want *οὐ*, which, however, is necessary here, for although *μὰ* is almost confined to oaths expressly or impliedly negative, it is in itself merely affirmative, being connected, perhaps, in origin with *μήν, μέν.* —— *ᾧ σὺ χρώμενος*, etc., *whose words you used of me just now with much raillery.* —— *ὀνόματα λέγεις, you utter mere words.*

490 B. *πολλοὶ ἀθρόοι, multi simul.* Sæpenumero sic junguntur. Stallb.

C. *ἦ οὖν τούτων τῶν σιτίων*, etc. *Must he then have more of these provisions than we, because he is better; or ought he, in virtue of his authority, to distribute them all*, etc. —— *εἰ μὴ μέλλει ζημιοῦσθαι, unless he intends to pay the penalty* (by making himself ill). —— *πάντων ἐλάχιστον τῷ βελτίστῳ.* Supply *ἑκτέον.*

D. *ποίων ἱματίων;* sc. *δεῖ αὐτὸν πλέον ἔχειν.* *ποῖος* is often used in questions conveying wonder, indignation, or contempt. Aristoph. Clouds, 366, Ὁ *Ζεὺς . . . οὐ θεός ἐστιν;* | *ποῖος Ζεύς; οὐ μὴ ληρήσεις; οὐδ' ἔστι Ζεύς.* Just below we have *ποῖα ὑποδήματα . . . ἔχων; what shoes are you talking nonsense about?* *ἔχων* here takes an accusative, unless we write *ποῖα ὑποδήματα; φλυαρεῖς ἔχων.* Of this last phrase explanations, not quite satisfactory, are given by Hermann on Viger, note 228; Mt. § 567; Cr. § 632; K. § 668, R. 1 (largest Gr.). Comp. 497, A.

E. *ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν.* Comp. Xen. Mem. 4. 4. 6, *ὃ δέ γε τούτου δεινότερον, ἔφη, ὦ Ἱππία, οὐ μόνον ἀεὶ τὰ αὐτὰ λέγω, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν· σὺ δ' ἴσως, διὰ τὸ πολυμαθὴς εἶναι, περὶ τῶν αὐτῶν οὐδέποτε τὰ αὐτὰ λέγεις.*

A. ἀτεχνῶς, *absolutely, positively. You never stop talking always about cobblers and fullers and cooks, and positively nothing else.* In the sense *without art*, the penult has the acute accent.——ἀεὶ . . . λέγων . . . οὐδὲν παύει. ἀεὶ is joined thus redundantly with οὐδὲν παύομαι again, 517, C, and in Leges, 2. 662, E. Socrates was often thus reproached or derided for drawing his illustrations from homely sources. He was led to it by love of simplicity, contempt for pretension, the desire to find a general truth by means of familiar instances, and frequent conversations with artisans. See a fine passage in Sympos. 221, E.——περὶ τίνων . . . πλέον ἔχων. Heind. remarks that περί τι, not περί τινος, is the usual formula with πλέον ἔχειν.——τοὺς κρείττους οἵ εἰσιν, etc., *by the better, namely, by who they are I do not mean*, etc. οἵ εἰσιν dictum est cum abundantia quadam qualem Callicles in hac oratione sectatur passim. Poterat enim omitti. Stallb. 491

B. For κατηγορεῖν with the genitive of the person, see Soph. § 183. 2 (§ 194, N. 3).

D. τί δέ; . . . ἀρχομένους; The reading and pointing here are quite uncertain. The passage in brackets is omitted by Bekker, after one MS. It has the look of an explanation of τί δέ. Nor does Socrates afterwards do anything with ἀρχομένους, while ἄρχοντας is easily supplied with αὐτῶν. The sense without this passage is, *But what? Does justice consist in this, that those who rule themselves should have more than others.* Stallbaum's reading in his second ed. is αὐτῶν . . . τί [ἢ τί] ἄρχοντας ἢ ἀρχομένους; where τί is *quatenus, qua in parte.* But how can ἀρχομένους be the subject of πλέον ἔχειν? or how could he say *quatenus sibimet ipsis imperantes* unless he had already spoken of governing one's self.——ἢ τοῦτο μὲν οὐδὲν δεῖ. δεῖ sometimes takes an accusative of the thing, when that is a pronoun.

E. ὡς ἡδὺς εἶ answers nearly to the French *comme vous êtes plaisant!* how ridiculous or foolish you are! γλυκὺς is used in the same way. —— τοὺς ἠλιθίους λέγεις τοὺς σώφρονας, *you mean those fools the temperate.* The one accusative is in apposition with the other; unless, with Stallb., we make τοὺς ἠλιθίους the predicate-accusative; in which case the sense is, *by the temperate you mean the silly.* The sophists struck a disastrous blow against morality by giving it this title. Comp. Repub. 348, D. "What!" says Socrates to the sophist Thrasymachus; "do you call justice (κακίαν) badness?" "No," said he, "but (πάνυ γενναίαν εὐήθειαν) very noble folly." —— πάνυ γε σφόδρα, sc. τοῦτο λέγεις.

492 B. οἷς . . . ὑπῆρξεν . . . υἱέσιν εἶναι ἢ αὐτοὺς . . . ἱκανούς. εἶναι belongs to both clauses. For the transition from the dat. dependent on the verb to the accus. construed with the infinitive, comp. 510, E, fin., and Soph. Electra, 962. —— τί . . . κάκιον εἴη, for τί ἂν . . . κάκιον εἴη. Comp. τίς . . . κατάσχοι, Soph. Antig. 605; Mt. § 515, Obs. ἂν may have dropped out here, as τί itself is wanting in ten MSS., both being absorbed, so to speak, by the last two syllables of δυναστείαν. —— οἷς ἐξὸν, etc. A contracted expression for οἵ, ἐξὸν αὐτοῖς . . . αὐτοὶ ἐπαγάγοιντο, which is much the same as εἰ, ἐξὸν αὐτοῖς, etc., *if, when they had it in their power, . . . they were themselves to introduce.* Comp. Repub. 465, fin.: "Do you remember that some one reproved us, because we, in his opinion, made (ποιοῖμεν) our guards not happy, οἷς ἐξὸν πάντα ἔχειν τὰ τῶν πολιτῶν οὐδὲν ἔχοιεν, *who, when they could possess everything belonging to the citizens, were to have nothing.*"

C. τοῦτ' ἐστὶν ἀρετή, etc. τοῦτο refers, not to the three nouns just preceding, but rather to ἐὰν ἐπικουρίαν ἔχῃ, — to the condition of things when τρυφή, etc. are able to supply their wants. —— τὰ δὲ ἄλλα. The predicate is φλυαρία καὶ οὐδενὸς ἄξια.

D. ἁμόθεν γέ ποθεν, *undecunque*, from obsol. ἀμός, Attic ἁμός, = τις, whence μηδαμοῦ. This is Bekker's emendation of ἄλλοθέν ποθεν, which is evidently a false reading. —— ἑτοιμάζειν is for ἑτοιμαστέον, which the construction of the first clause would require. With this infin. supply δεῖν involved in κολαστέον.

E. ὥς γε σὺ λέγεις . . . ὁ βίος, *such a life as you mention.* —— The lines here quoted are probably from the Polyidus of Eurip., and very similar to another fragment from his Phrixus. The second trimeter is completed by κάτω νομίζεται. The passage is parodied by Aristoph. in the Frogs, 1477.

A. The singular passage next following is introduced 493 by the way, and perhaps half in sport. At the beginning of an argument concerning the good and the pleasant, Socrates takes breath a moment, and changes reasoning for playful illustration. He first mentions an opinion concerning the true life, which was expressed by the Orphic and Pythagorean theologists;—that the body is the tomb of the soul, release from which will admit it into real existence. To this dogma Plato alludes in Cratylus, 400, C. He says (ironically throughout), upon the derivation of σῶμα, that it may come from σῆμα, because some call the body the σῆμα of the soul, as being that in which in this present it is buried; or because the soul σημαίνει by means of the body its thoughts and wishes. But he thinks that the name is due to the followers of Orpheus especially, who taught that the soul was inclosed and kept (σώζειν) in it to atone for its crimes in an earlier state. This derivation, he says, would require no change of letter. The Pythagorean Philolaus (Boeckh's Philolaus 181, Clem. Alex. Strom. 3. 3, p. 518, Potter) says, that "the old theologers and diviners testify, that the soul is joined to the body to suffer a certain penalty, and is buried in it καθάπερ ἐν σάματι." To this, and to the

comparison of the body to a prison, there is frequent allusion. Socrates now passes on to an allegorical explanation of the fable of the Danaides, which illustrates the unsatisfactory nature of devotion to animal desire. It was the doctrine of some Mysteries (the Orphic or Bacchic especially), that the initiated fared better in the world below than the uninitiated, and use was made of this fable to show the difference in their condition. The fable was afterwards spiritualized, as we see in the text, and applied to the soul and its parts. It may be doubted who is the author of this punning allegory. Boeckh contends that it was Philolaus, who was a native of Croton or Tarentum. But there is no evidence that this allegory, and the dogma first spoken of, are to be attributed to the same person. The Schol. refers it to Empedocles, and Olympiod. (apud Stallb.) does the same. But their assertions may be mere guesses. Ast regards it as Plato's own invention, playfully ascribed to an Italian or Sicilian, for the purpose of laughing at the countrymen of Polus and Gorgias. —— τῆς δὲ ψυχῆς, etc. *And that that part of the soul in which the desires lodge is capable of being persuaded, and of changing from one side to the other.* There may be a side-thrust at rhetoric, the object of which is πείθειν, when it is said that the part of the soul which contains the desires is moved this way and that by persuasion. —— μυθολογῶν, *expressing in the form of a fable.* —— The ensuing words, as Buttmann, in Heindorf's ed., observes, seem to be taken from a song of Timocreon of Rhodes, a lyric poet contemporary with the Persian war; of which song a few words in Ionic a minore dimeters preserved by Hephæstion (p. 71, Gaisford) are as follows: *Σικελὸς κομψὸς ἀνὴρ ποτὶ τὰν ματέρ' ἔφα.* —— κομψός. On this word, Ruhnken (Timæus s. v.) says: κομψὸν dicitur *quicquid scitum et venustum est.* Plerisque autem locis, apud Platonem vox habet aliquid ironiæ Socraticæ, ut non

tam *de vera et naturali*, quâm *de nimia et adscititia venustate* capienda videtur. Gorg. 521, E. Pro *splendidis nugis* sumendum est Gorg. 486, C. Neque tamen desunt loci ubi simpliciter et sine ironia ad laudem referatur: which he considers to be the case here. It answers to nice, fine, refined, and witty. I cannot help thinking that it here contains something of irony. —— παράγων τῷ ὀνόματι, *making a change in the word*, altering its sound a little.

B. τῶν δ' ἀμυήτων, etc., *and that that part of the soul of the uninitiated, where the desires reside,—its incontinent and irretentive part,—he said that this was a cask with holes in it; making the comparison on account of its ἀπληστία.* ἀμυήτους, besides its similarity to ἀνοήτους, seems to have a double sense, uninitiated (ἀ, μυεῖν) and *not closing*, unable to contain, as if from ἀ, μύειν. The construction is completed by supplying ἔφη, suggested by ὠνόμασε. αὐτοῦ seems to refer to ψυχῆς, although no reason appears why the neuter should here be chosen. Heindorf wished to read διὰ τὸ ἀκόλαστον, in which case αὐτοῦ would refer to τοῦτο τῆς ψυχῆς. —— τουναντίον and σοὶ are to be joined, *the opposite of what you have expressed.* —— τὸ ἀειδὲς δὴ λέγων, *meaning of course the invisible*, i. e. the intellectual, as opposed to the material. Comp. Phædo 80, D, ἡ δὲ ψυχὴ ἄρα, τὸ ἀειδές, τὸ εἰς τοιοῦτον ἕτερον τόπον οἰχόμενον. —— οὗτοι . . . κοσκίνῳ, *that these uninitiated persons are, as it would seem* (εἶεν ἄν), *the most wretched, and carry water into the cask with holes in a sieve likewise perforated.* The early mysteries seem to have consisted of purifications, the effect of which was to remove guilt. Hence the initiated escaped the punishment in the future world which was to fall on others. This was denoted by making use of certain fables of the poets, which exhibited the popular view of the punishment of great offenders, and applying them to the uninitiated.

C. ἅτε οὐ δυναμένην, etc., *on account, namely, of its inability to retain, through unbelief and forgetfulness.* ἀπιστίαν alludes to πίθον. —— ἐπιεικῶς. Non explicuerim cum Heindorfio *satis, admodum*, sed habet vim affirmandi atque concedendi, ut Latinorum *utique, sane quidem.* Stallb. *Ut candide loquar.* Routh. —— ὑπό τι, *aliquatenus, quodammodo.* Stallb. —— δηλοῖ μήν, etc. *Yet they make that clear, by the exhibition of which I wish to persuade you — if in any wise I can — to change your mind.* —— μεταθέσθαι, sc. γνώμην or ψῆφον. The next words explain μεταθέσθαι, and therefore have no need of καί, which is in some editions. Just below, μετατίθεσαι is used in what is called the *constructio prægnans* like ἐξελέγχω, p. 482, B. The sense is, *And do you change your opinion, and say that*, etc.

D. ἐκ τοῦ αὐτοῦ γυμνασίου τῇ νῦν, *from the same school with that just now*, from some allegorizing sophist. For ὁ αὐτὸς followed by the dative, in brief phrases, see Soph. § 195, N. 3. —— After οἷον supply λέγοις ἄν.

E. νάματα . . . ἑκάστου τούτων, *liquors belonging to*, or put into, *each of these tubs.*

494 B. χαραδριοῦ. A bird, so called from the ravines and beds of torrents where it lives, of a yellowish color, and very voracious. ἅμα τῷ ἐσθίειν ἐκκρίνει, says the Schol. The Schol. on this place, and many others, mention that these birds were reputed to cure the jaundice by being looked at; whence those who brought them into town for sale kept them covered, lest they should effect a cure for nothing. More about the bird will be found in Schneider on Aristot. Hist. Animal., Vol. IV. 80, seq. He thinks it to be the Charadrius œdicnemus or C. hiaticula of Linnæus. —— τὸ τοιόνδε λέγεις, οἷον, *do you allow that there is such a thing as.*

C. λέγω, καὶ, etc. λέγω, to be repeated after καὶ in the

sense of *speaking of*, takes a personal object with which the participles agree. The sense is, *Yes*, and *I speak of* (allow that there is such a thing as) *a man having all the other desires, and able to live happily by taking pleasure in feeding them.* —— ὅπως μή, i. e. σκόπει ὅπως μή, as usual. ἀπαισχυνεῖ is used with allusion to what Callicles has said of the modesty of Gorgias and Polus, as in 489, A. —— κνώμενον διατελοῦντα τὸν βίον explains the preceding clause. Hence the asyndeton. —— δημηγόρος, *coarse*, *vulgar*.

D. ἀνδρεῖος γὰρ εἶ. This alludes ironically to his definition of the βέλτιστοι as being the ἀνδρεῖοι (491, C).

E. τὸ . . . κεφάλαιον, *id quod rerum hujus generis* (i. e. turpissimarum) *caput est*. Ast. κεφάλαιον is in apposition with ὁ βίος. —— ἀνέδην, *freely* or *openly*.

A. ἀνομολογούμενος, *inconsistent*, *disagreeing*; from ὁμο- 495
λογούμενος, used as an adjective, and ἀ priv. —— διαφθείρεις . . . λόγους, *you make what we have said before good for nothing*.

B. καὶ γὰρ σύ. *Well, what of that? For you do too*, i. e. παρὰ τὰ δοκοῦντα σαυτῷ λέγεις.

C. διελοῦ τάδε, etc. *Explain the following. You mean something probably by* ἐπιστήμη (certain knowledge), *do you not?* —— ἄλλο τι οὖν, etc. *Did you not accordingly, on the ground that knowledge was a different thing from manliness, speak of these as two?* The allusion in this and the prior question is to 491, A, B. With τὴν ἀνδρείαν, οὖσαν is to be supplied. The accus. absol. is often found without the participle of εἰμὶ expressed. Bekker, without MS. authority, adds ὂν after ἕτερον, which is a very probable conjecture, as ὂν may easily have been swallowed up by ἕτερον. The participle ὂν would be attracted in gender to the predicate.

D. ὁ Ἀχαρνεύς. Socrates playfully but severely imitates the solemn style of covenants, in which the *demus* of the

parties was mentioned. Some of the *demi*, as that to which Socrates belonged, had no corresponding adjective forms. The want was in most cases supplied by an adverb in θεν taken with the article.

196 A. περὶ ὅτου . . . ἀπολαβών, *look* at this *with regard to any part of the body you please*, *taking it by itself*, or separately.—— ᾧ, *which disease*, refers to νοσεῖν implied in νοσεῖ.

C. ὑπερφυῶς ὡς. Comp. 447, D.

D. οὐκοῦν τούτου οὗ λέγεις, etc. *In that of which you are speaking*, *the one part*, *viz.* διψῶντα, *being thirsty*, *is then feeling pain*, *is it not?* He was speaking of διψῶντα πίνειν.

E. κατὰ τὸ πίνειν χαίρειν λέγεις; *do you speak of taking pleasure so far forth as the act of drinking is concerned?* i. e. does the *pleasure go with the drinking?*——λυπούμενον; *at the same time that the person feels pain?*——εἴτε ψυχῆς εἴτε σώματος. Stallb. would read ψυχῆς πέρι. But there can be no objection to taking τόπον with the genitives; and χρόνον is excused by being in its company.

497 A. γίγνεται. See 525, E, note.——ἀκκίζει. Olymp. apud Stallb. προσποιῇ μωρίαν καὶ τὸ μὴ εἰδέναι. Mœris defines ἀκκισμὸς as the Attic expression for προσποίησις. From examples of the use of the word, its meaning evidently is, *to pretend that you do not*, particularly *to decline taking a thing* (as food at table) *when you want it*. Comp. Coray on Heliodor. 2. 64. θρύπτομαι has sometimes much the same sense, e. g. in Plut. Anton. § 12, where it is used of the feigned reluctance of Cæsar to wear the crown.——ὅτι ἔχων ληρεῖς. Comp. 490, E, note. Stallb. (first ed.) and Ast suppose this to be a gloss. Stallb. (second ed.), after Winckelmann on Euthydem. 295, C (quite a parallel passage, οὐκ ἀποκρίνει, ἔφη, πρὸς ἃ ἂν ὑπολαμβάνῃς, ὅτι ἔχων φλυαρεῖς καὶ ἀρχαιότερος εἶ τοῦ δέοντος), gives καὶ πρόϊθί γε . . .

νουθετεῖς to Callicles, and οὐχ ἅμα . . . πίνειν to Socrates. On this passage we may remark, — 1. That ὅτι ἔχων ληρεῖς, a choice Attic expression, has not the look of a gloss, and it is not easy to say what it is a gloss upon. 2. The phrase is not in dramatic keeping with the politeness of the Platonic Socrates. But then, 3. As Callicles wishes to break off the discourse, πρόϊθι εἰς τοὔμπροσθεν is not what *he* would say. 4. νουθετεῖς can only point at the advice given by Callicles to Socrates, on pp. 484 – 486, and not to anything said by Socrates. Comp. 488, A, ὥσπερ ἤρξω νουθετεῖν με, referring to Callicles. 5. There is no mark of a change of person at οὐχ ἅμα, and little at καὶ πρόϊθι. These last considerations induce me to reject Winckelmann's view, and to regard it even more probable that ὅτι ἔχων ληρεῖς are words spoken by Socrates. But I can arrive at no sure affirmative conclusion respecting the passage.

B. οὐ σὴ αὕτη ἡ τιμή, *this damage* or cost *is not yours*, i. e. this does you no harm.

C. ὅτι τὰ μεγάλα μεμύησαι. There is an elegant allusion to the mysteries of Ceres; which were divided into the small, held in the city, and the great, held chiefly at Eleusis. The latter could not be witnessed until a year or more after initiation into the other. The sentiment is something like that in Artegall's words to the Giant: —

> "For how canst thou those greater secrets know,
> That dost not know the least thing of them all?
> Ill can he rule the great, that cannot reach the small."

—— ὅθεν ἀπέλιπες ἀποκρίνου, *answer beginning where you left off.* The usual construction of ἄρχω with an adverb of motion is here adopted by ἀποκρίνομαι. —— πεινῶν is a participle; παύεται here adopts two constructions.

D. ὁμολογεῖσθαι seems to mean *to agree with itself;* σοι being the ethical dative, and τὸν λόγον or ταῦτα understood the subject. But ὁμολ. σοι may also denote *to be consistent with your previous admissions.* Comp. 487, D.

E. τοὺς οἷς ἂν κάλλος παρῇ. Supply καλοὺς καλεῖς. The article is here used as a demonstrative, — a usage not uncommon before a relative sentence introduced by ὅς, ὅσος, or οἷος.

498 A. ἀμφότεροι ἔμοιγε μᾶλλον, i. e. χαίρειν δοκοῦσι. This is said in contempt, as if Socrates were not deserving of a sensible answer.

C. ἢ καὶ ἔτι μᾶλλον, etc. If cowards, who, according to Callicles, are the bad, feel more pleasure and pain than brave men when enemies retire and advance, and if pleasure and pain are the same as good and evil, then the bad are both bad and good in a higher degree than the good, which is absurd. After μᾶλλον ἀγαθοί, the MSS. have οἱ ἀγαθοί, which Routh and succeeding editors have justly left out, as wholly perverting the sense.

E. δὶς γάρ τοι, etc. A proverb, imputed by the Schol. to Empedocles, a part of one of whose hexameters v. 164 in Sturz's Emped.) is καὶ δὶς γὰρ ὃ δεῖ καλόν ἐστιν ἐνισπεῖν. τοι, *you know*, is often used in making familiar remarks or citing well-known passages. A little below, in 499, B, πάλαι τοι, it has, according to Stallb., "vim confirmandi cum quadam admiratione vel indignatione," = *really*, or *don't you know*.

499 B. ὡς δή, see 468, E. —— ἰού sometimes expresses *grief*, sometimes *joy*, or, as here, *wonder*. It is oxytoned by all the editors of Plato. Others would write ἰοῦ, either always, or when it does not denote grief.

C. αὖ, *again*, refers to 491, C. He is again inconsistent with himself. —— ἑκόντος εἶναι, *if you could help it, if you had your way about it*. See Soph. § 221, N. 3; Cr. § 623, N.; K. § 306, R. 8. According to Hermann (Append. to Viger, de pleonasmo), it is not simply *sponte*, but *quantum quis sponte quid faciat*, and is used "de eo potissimum quod quis facere detrectat." Dr. Arnold (on Thu-

νουθετεῖς to Callicles, and οὐχ ἅμα . . . πίνειν to Socrates. On this passage we may remark, — 1. That ὅτι ἔχων ληρεῖς, a choice Attic expression, has not the look of a gloss, and it is not easy to say what it is a gloss upon. 2. The phrase is not in dramatic keeping with the politeness of the Platonic Socrates. But then, 3. As Callicles wishes to break off the discourse, πρόϊθι εἰς τοὔμπροσθεν is not what *he* would say. 4. νουθετεῖς can only point at the advice given by Callicles to Socrates, on pp. 484 – 486, and not to anything said by Socrates. Comp. 488, A, ὥσπερ ἤρξω νουθετεῖν με, referring to Callicles. 5. There is no mark of a change of person at οὐχ ἅμα, and little at καὶ πρόϊθι. These last considerations induce me to reject Winckelmann's view, and to regard it even more probable that ὅτι ἔχων ληρεῖς are words spoken by Socrates. But I can arrive at no sure affirmative conclusion respecting the passage.

B. οὐ σὴ αὕτη ἡ τιμή, *this damage* or cost *is not yours*, i. e. this does you no harm.

C. ὅτι τὰ μεγάλα μεμύησαι. There is an elegant allusion to the mysteries of Ceres; which were divided into the small, held in the city, and the great, held chiefly at Eleusis. The latter could not be witnessed until a year or more after initiation into the other. The sentiment is something like that in Artegall's words to the Giant: —

> "For how canst thou those greater secrets know,
> That dost not know the least thing of them all?
> Ill can he rule the great, that cannot reach the small."

—— ὅθεν ἀπέλιπες ἀποκρίνου, *answer beginning where you left off*. The usual construction of ἄρχω with an adverb of motion is here adopted by ἀποκρίνομαι. —— πεινῶν is a participle; παύεται here adopts two constructions.

D. ὁμολογεῖσθαι seems to mean *to agree with itself*; σοι being the ethical dative, and τὸν λόγον or ταῦτα understood the subject. But ὁμολ. σοι may also denote *to be consistent with your previous admissions*. Comp. 487, D.

E. τοὺς οἷς ἂν κάλλος παρῇ. Supply καλοὺς καλεῖς. The article is here used as a demonstrative, — a usage not uncommon before a relative sentence introduced by ὅς, ὅσος, or οἷος.

498 A. ἀμφότεροι ἔμοιγε μᾶλλον, i. e. χαίρειν δοκοῦσι. This is said in contempt, as if Socrates were not deserving of a sensible answer.

C. ἢ καὶ ἔτι μᾶλλον, etc. If cowards, who, according to Callicles, are the bad, feel more pleasure and pain than brave men when enemies retire and advance, and if pleasure and pain are the same as good and evil, then the bad are both bad and good in a higher degree than the good, which is absurd. After μᾶλλον ἀγαθοί, the MSS. have οἱ ἀγαθοί, which Routh and succeeding editors have justly left out, as wholly perverting the sense.

E. δὶς γάρ τοι, etc. A proverb, imputed by the Schol. to Empedocles, a part of one of whose hexameters v. 164 in Sturz's Emped.) is καὶ δὶς γὰρ ὃ δεῖ καλόν ἐστιν ἐνισπεῖν. τοι, *you know*, is often used in making familiar remarks or citing well-known passages. A little below, in 499, B, πάλαι τοι, it has, according to Stallb., "vim confirmandi cum quadam admiratione vel indignatione," = *really*, or *don't you know*.

499 B. ὡς δή, see 468, E.——ἰοὺ sometimes expresses *grief*, sometimes *joy*, or, as here, *wonder*. It is oxytoned by all the editors of Plato. Others would write ἰοῦ, either always, or when it does not denote grief.

C. αὖ, *again*, refers to 491, C. He is again inconsistent with himself.—— ἑκόντος εἶναι, *if you could help it, if you had your way about it*. See Soph. § 221, N. 3; Cr. § 623, N.; K. § 306, R. 8. According to Hermann (Append. to Viger, de pleonasmo), it is not simply *sponte*, but *quantum quis sponte quid faciat*, and is used "de eo potissimum quod quis facere detrectat." Dr. Arnold (on Thu-

cyd. 2. 89), after Hermann, says that *ἑκὼν εἶναι* "is used generally in negative sentences where the speaker wishes to qualify his denial or refusal, by saying that he will not do it if he can help it, but that very possibly he may not be able to help it." He adds, that in Prometheus, 266 (*ἑκὼν ἑκὼν ἥμαρτον*), *ἑκὼν εἶναι* would make nonsense. —— *τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν*, *to do well what is in one's power*, *to make the best of what you have.* This proverb again occurs in Leges, 12. 959, C. —— *ἡδοναί τινές . . . αἱ μὲν . . . αἱ δέ.* The constant use of *ὁ μέν*, *ὁ δέ*, in antitheses, seems to be the reason why (by a kind of apposition, perhaps) they follow *τινες* here. Instead of *τινὲς μὲν . . . ἄλλαι δέ*, *some*, . . . *others*, we have, as if the contrast needed to be made stronger, *some*, *these I say . . . those.* Comp. Eurip. Hec. 1185, *πολλαὶ γὰρ ἡμῶν, αἱ μὲν εἰσ' ἐπίφθονοι | αἱ δ'*, etc. In Æschin. c. Ctes. (§ 11, Bekk.), *οἱ μὲν* follows *τινες*,' and the second *οἱ μὲν* is suppressed, as is often the case with *ὁ μέν*, *ὁ δὲ* alone. The formula often occurs as in Plat. Repub. 8. 560, A.

D. *εἰ ἄρα τούτων.* Græci frequenter relativam orationis structuram permutant cum conditionali. Stallb. The relative structure would be *αἳ μὲν ἄρα τούτων*, etc.

E. *τέλος*, etc. Comp. Cic. de Fin. 2. 2. 5: Hunc ipsum sive finem sive extremum sive ultimum definiebas, id esse quo omnia, quæ recte fierent, referrentur, neque id ipsum usquam referretur.

A. *ἐκ τρίτων*, and *ἐκ τρίτου*, *in the third place*, *third.* 500
Eurip. Orest. 1173, *σωτηρίαν σοι, τῷδέ τ', ἐκ τρίτου τ' ἐμοί.* Sympos. 213, B. *ὑπολύετε Ἀλκιβιάδην, ἵνα ἐκ τρίτων κατακέηται.* —— Cap. 55. *ὢν αὖ* for *αὖ ὤν.* *αὖ* is out of its clause for the sake of rhythm.

B. See 464, B, seq. —— *παρασκευαί*, the Schol. observes, is a middle term, standing for *τέχναι* and *ἐμπειρίαι* both, like *ἐπιτηδεύσεις.* —— *μέχρι ἡδονῆς*, *terminating in pleasure.* This is explained by the next words, where

αὐτὸ τοῦτο refers to ἡδονήν, i. e. τὸ ἡδύ.——καὶ ἐτίθην, etc. *and among those pursuits which relate to the pleasures, I set down cookery as a knack, and not an art; but of those which have to do with good* (I set down) *medicine as an art.* ——πρὸς φιλίου, supply Διός.——μήτε αὐτὸς οἴου, etc. In this sentence, the two main clauses begin with μήτε; and the clause beginning with μηδὲ is the second part of the first clause. Comp. K. largest Gr. § 743, R. 4.——μηδ' ὅ τι ἂν τύχῃς, etc., *and do not, contrary to your opinion, answer whatever comes into your head, nor take what I say as though I were in sport.*

C. οὗ τί ἂν μᾶλλον . . . ἢ τοῦτο. The last words are added to recall οὗ to mind, and τοῦτο takes the construction of τί rather than of περὶ τούτου οὗ. It often happens that ἢ and *quam* are so inserted after a genitive depending on a comparative.——ἐπὶ ὅν, i. e. τοῦτον ἐφ' ὅν.——τὰ τοῦ ἀνδρὸς δὴ ταῦτα πράττοντα, whether I ought to spend my life *in doing those deeds of the real man, forsooth,* that you spoke of. The reference is to 485, A–D. δὴ is ironical.—— ἢ ἐπὶ τόνδε τὸν βίον. We should expect τόνδε τὸν βίον, sc. ζῆν; but Plato forms this clause as though he had written πότερον ἐμὲ παρακαλεῖς ἐπὶ τοῦτον, etc.

D. εἰ ἔστι . . . τὼ βίω. A rare instance of a dual agreeing with a singular verb. As is usual in similar examples in Attic writers, where plurals not neuter are joined with a singular verb, the verb is ἐστί, and it precedes the noun.

E. Socrates breaks off in the middle of the sentence, to know whether Callicles is so far of the same opinion.

501 A. ἡ δ' ἰατρική, i. e. δοκεῖ μοι τέχνη εἶναι. Just below, ἡ ἰατρικὴ is added to explain ἡ μέν. Comp. ὁ μὲν . . . ὁ κολαζόμενος, 476, E.——ἡ δ' ἑτέρα τῆς ἡδονῆς . . . ἐπ' αὐτὴν ἔρχεται. There is a striking change of construction here. The sentence begins with ἡδονῆς, as if Plato had in his mind the form of the preceding sentence, and were going

to say, τῆς ἡδονῆς οὔτε τὴν φύσιν ἔσκεπται οὔτε τὴν αἰτίαν. But this thought, which afterwards appears in the participial form, is postponed, and the intervening clause, πρὸς ἣν ἡ θεραπεία . . . ἅπασα, determined him to say, ἐπ' αὐτὴν ἔρχεται, accommodated to πρὸς ἥν, and to leave ἡδονῆς in the lurch, so to speak. It may be asked, why, when he read it over, he did not dismiss ἡδονῆς from its irregular position. The answer is, that the Greeks were governed in their style by nature, — a higher rule than grammar, — and did not object to such irregularities of structure as arise from the nature of the mind, and are heard in good conversation. —— ἀτέχνως, and not ἀτεχνῶς. Comp. 491, A. —— ἀλόγως τε παντάπασιν, *in a manner altogether irrational, making, I may say* (i. e. almost), *no estimates* (or discriminations), *a mere practice and experience.*

B. ᾧ δὴ καὶ πορίζεται. ᾧ refers to τῷ μνήμην σώζεσθαι τοῦ εἰωθότος γίγνεσθαι. —— καὶ εἶναί τινες, i. e. καὶ εἰ δοκοῦσί σοι εἶναί τινες. It might have been said equally well, εἶναί τινας, etc. —— ὥσπερ ἐκεῖ, i. e. as in the case of the body. —— οὔτε μέλον αὐταῖς, etc., *nor having any concern about aught else but gratification* merely, no matter *whether it be for the better or the worse.* Here the structure changes to the impersonal participle, and the subject of the prior clause becomes αὐταῖς.

C. ἐμοὶ . . . δοκοῦσι εἶναι, *it seems to me that there are* such, or *they seem to me to exist.* The words refer to εἶναί τινες πραγματεῖαι, etc. It is strange that Stallb. and Ast, overlooking this plain sense, understand κολακεία as the predicate. —— συγκατατίθεσαι. The word means, properly, *to drop one's vote in the same vessel with another person,* as a judge in the court. ἡμῖν is ironical, as he had compelled Gorgias and Polus to agree with him.

D. οὔκ, ἀλλὰ καί. οὐκ denies the previous sentence taken as a whole. —— χαρίζεσθαι ἔστι, i. e. ἔξεστι.

E. τοιαύτη τις . . . διώκειν. The infinitive explains the demonstrative, and depends on δοκεῖ repeated. —— ἄλλο οὐδὲν φροντίζειν. This verb, in the sense of *caring about*, usually takes a genitive, or a genitive with περί, but sometimes a neuter accusative. Soph. § 182, N. 1. —— ἡ κιθαριστικὴ ἡ ἐν τοῖς ἀγῶσι. Plato condemned all music on the flute, as tending to render the young unmanly and fond of pleasure. He was, however, for retaining the lyre and harp in education, but disapproved of some of the occasions where they were used, such as the public contests of choruses, dramatic or dithyrambic, thinking that pleasure and not good was their object, and that they tended to agitate and not to calm the soul. Comp. Repub. 3. 398 – 403. —— ἡ τῶν χορῶν διδασκαλία, *the exhibition of choruses*, so called because the *instruction* of the chorus was the principal preparative. The chorus in dithyrambic poetry is especially intended. —— Κινησίας of Thebes, so called, it is said, because ἐν τοῖς χοροῖς ἐχρῆτο πολλῇ κινήσει. He was much laughed at for his poetry by the comedians (Aristoph. Birds, 1377, and Schol.), and attacked by the orators on account of his character (Lysias in Athenæus, 551, 552).

502 A. τί δὲ . . . Μέλης; i. e. ἐδόκει σοι, as above τί ἡ διδασκαλία καὶ ποίησις; i. e. καταφαίνεταί σοι. A little below, τί δὲ δὴ ἡ σεμνή, etc., the construction is different, namely, τί δὲ δή ἐστι τοῦτο ἐφ' ᾧ ἐσπούδακε ἡ σεμνή, etc. What is said here is a mere passing fling at Meles on account of the badness of his odes.

B. ἡ . . . θαυμαστὴ ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις. The ordinary collocation, as Stallb. remarks, would be ἡ θαυμαστὴ ποίησις, ἡ τῆς τραγῳδίας. He cites Herodot. 7. 196, ὁ ναυτικὸς ὁ τῶν βαρβάρων στρατός; Repub. 565, D, τὸ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου ἱερόν, and other examples. —— διαμάχεσθαι . . . ὅπως μὴ ἐρεῖ. Is its aim . . . *to insist upon it*

... *that it will not say*, etc. —— εἰ δέ τι τυγχάνει ἀηδές. For ἂν omitted, comp. Soph. Electr. 313. —— ποτέρως ... παρεσκευάσθαι, *utro modo tibi videtur comparata esse.* For Plato's view of tragedy, comp. Repub. 8. 568, C, 2. 378, seq., and a noble passage, Leges, 7. 817. Another admirable passage treats of the corruption of tragedy by popular influence. Leges, 2. 659.

C. εἴ τις περιέλοιτο. Aristides, in opposing this passage, and the Schol., have περιέλοι, which Coray and Stallb. prefer. Ast, in defending the text, says that εἰ περιέλοι denotes *if one were to strip off*, εἰ περιέλοιτο, *if one were to strip off for himself*, i. e. in his own mind to conceive of it as stripped off. —— μέλος, *musical accompaniment*; ῥυθμόν, *definite succession of arses and theses*; μέτρον, *definite succession of long and short syllables.* —— ἄλλο τι ἢ λόγοι γίγνονται. The verb is attracted in number to the predicate λόγοι.

D. οὐκοῦν ... ἂν εἴη, *It* (tragedy) *would be then a rhetorical species of popular speaking.* —— δῆμον τοιοῦτον, οἷον παίδων, i. e. to a people (or audience) composed of boys, etc. The grammatical construction, which would be οἷός ἐστι (δῆμος) παίδων, is forsaken through a singular kind of attraction, by which οἷος, ὅσος, ἡλίκος, with the noun or adjective they accompany, adopt the case of the antecedent. It has been inferred from this, and a few other passages of Plato, that women attended the theatre at Athens, at least in tragic exhibitions. Comp. Leges, 2. 658, D, 7. 817, C, and Becker's Charicles, excursus to Scene 10.

A. οὐχ ἁπλοῦν, etc. = τοῦτο ὃ ἐρωτᾷς οὐκέτι ἐστὶν ἁπλοῦν, 503
i. e. does not admit of a simple answer. —— διαμάχεσθαι λέγοντα, *to persist in saying*, or *steadily to say*.

B. τί οὐχὶ ... αὐτὸν ἔφρασας. Mt. § 503, c, says: "After τί οὐ an aorist often follows, where we should have looked for a present." A degree of urgency is contained

in this mode of speaking. It may be explained by the practice of expressing a wish by means of an interrogative sentence. "Why did you not tell me?" = "I wish you had already told me," and by implication, "Tell me at once." —— *αἰτίαν ἔχουσιν*, *have it ascribed to them*, is here used in a good sense.

C. *οὐκ ἀκούεις*. Præsens hujus verbi de durante fama, — perpetuo ponitur. Stallb.; i. e. it is used of something which is said and may be heard until now. Comp. the editor's note on Prometh. 683 (ed. sec.). —— *νεωστί*, i. e. about twenty-three years before. —— *οὗ καὶ ἀκήκοας*. See 455, E. For Plato's opinion of Pericles, see the Introduction. —— *εἰ ἔστι γε . . . ἣν σὺ ἔλεγες ἀρετήν, ἀληθής*. Comp. for *ἀρετήν*, Soph. § 151, Rem. 6. The apodosis of this sentence, which might be "they are good men," is omitted. "When a proposition with *εἰ μέν*, or *ἣν μέν*, has another with *εἰ δὲ* opposed to it, the apodosis is often suppressed in one of the two." Mt. § 617. In the ensuing clause, the predicate, *ἐστὶν ἀληθές*, is left out, and *ὅτι* before the infinitive is redundant. Examples are given by Heindorf, on Phædo, 63, C. Comp. 453, B, above. *ὅτι* was used as though *δεῖ ἀποτελεῖν* was to follow; but when Plato came to that part of the sentence, he accommodated *ἀποτελεῖν* to *εἰ δὲ μὴ τοῦτο*: "if this, viz. *ἀποπιμπλάναι*, is not virtue, but this, viz. *ἀποτελεῖν*, etc., is so."

D. *τοῦτο δὲ τέχνη τις εἶναι*. The nominative here is used by anacoluthon, as if, instead of *ἠναγκάσθημεν ὁμολογεῖν*, Plato had written *ὡμολογήθη*. —— *οὑτωσὶν ἀτρέμα*, *quite calmly*, or *pretty calmly*. *οὕτως*, like *sic* in Latin throws into the adverb before which it stands a certain modification of its meaning, which cannot be easily expressed. Comp. Eurip. Alcest. 680, for an analogous use of *οὕτως* with verbs.

E. *ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι*, etc. *ἄλλοι* is used here as in 473

C. The verb προσφέρει leaves the number required by δημιουργοί, through the influence of ἕκαστος, added in apposition to that noun. Comp. Mt. § 302, Obs. —— οἷον εἰ βούλει ἰδεῖν. In this sentence the apodosis is omitted. One can supply in thought ῥᾳδίως τοῦτο ὄψει. But the true account of the sentence is, that the apodosis should have begun at ὡς εἰς τάξιν ("if you wish to look at painters, etc., — you will see that, etc."); but by a change of style the clause ὡς εἰς τάξιν is made to depend on ἰδεῖν, and the apodosis loses its proper form under the impression that an imperative, ἴδε εἰ βούλει, instead of εἰ βούλει ἰδεῖν, had commenced the sentence.

B. καὶ μὴν καὶ τὰ σώματά φαμεν, i. e. τάξεως τυχόντα χρη- 504
στὰ εἶναι.

C. εἰπεῖν ὥσπερ ἐκείνῳ τὸ ὄνομα, *to mention the name for it, as* you did *for that.* In the MSS., ἐκεῖνο stands, which, if genuine, is put briefly for ἐκείνου τὸ ὄνομα.

E. ἢ ἄλλ' ὁτιοῦν, etc., *or anything else which sometimes will not be of more use to it* (the body) *than the contrary* (i. e. abstinence from such gratifications will be) *according to a right view of the case; — nay, even of less.* So this clause must be rendered as it stands. But I am persuaded, notwithstanding what Stallb. says, that ἢ ought to be inserted before κατά, as Heindorf proposes, or γε turned into δέ. For since γε shows that the clause κατά . . . λόγον relates to the foregoing, καὶ ἔλαττον stands quite by itself; and the asyndeton (καὶ being *etiam*) is intolerable.

B. οὐκοῦν . . . κολάζειν; ἀφ' ὧν ἐπιθυμεῖ belongs to εἴρ- 505
γειν. —— ὥσπερ . . . ᾤου relates to ἀκολασία. See Chap. 46, 48.

C. οὗτος ἀνήρ. See 467, B. —— κολαζόμενος is obviously in apposition with πάσχων; but we might have also had κολάζεσθαι in apposition with τοῦτο. According to Aristotle on Rhet. 1. 10. 17, cited by Stallb., κολάζειν (to chastise,

correct, lit. to cut off, prune) differs from τιμωρεῖσθαι (to take satisfaction from, punish) in this; that the former takes place for the sake of the sufferer, the latter for that of the doer. —— μεταξὺ τὸν λόγον καταλύομεν; *are we ending the discourse in the middle?* Some inferior MSS. have καταλύσομεν, *are we going to end*, and some καταλύωμεν, which (or rather καταλύσωμεν, as the action is momentary) would be *shall we end*. The present denotes that they *are doing* that which is equivalent to stopping, that they *are beginning* to stop. —— αὐτὸς γνώσει, *you yourself must judge*, i. e. I wish to stop, but leave it to you.

D. θέμις. This word, being here an accusative, must be indeclinable. Of this use few will doubt, after reading what Elmsley and Hermann (Soph. Œd. Col. 1191), and Buttmann (largest Gram. 1. § 58, and 2. p. 405) have written. The other examples occur in Œd. Col. u. s., Xen. Œcon. 11. 11, and Æsch. Suppl. 331. In Æsch. Choeph. 632, it is a *neuter* nominative. No phrases are found besides θέμις ἐστί, θέμις εἶναι. This is a strange, but not a solitary anomaly. Comp. χρέων, δεῖνα sometimes indeclinable, κρᾶτα in Sophocles nominative and accusative. —— περιίῃ, sc. ὁ μῦθος. The style changes from the plural to the singular. Comp. for the expression, Leges, 6. 752, A, οὔκουν . . . ἂν μῦθον ἀκέφαλον καταλίποιμι, πλανώμενος γὰρ ἂν ἁπάντῃ τοιοῦτος ὢν ἄμορφος φαίνοιτο.

E. τὸ τοῦ Ἐπιχάρμου. Athenæus (7. 308, C, and 8. 362, D) gives his words in a trochaic tetrameter, τὰ πρὸ τοῦ δύ' ἄνδρες ἔλεγον εἷς ἐγὼν ἀποχρέω. —— ἀναγκαιότατον εἶναι οὕτως. Supplent ποιεῖν ellipsi inaudita. Equidem οὕτως interpretor: *in hoc rerum statu, quum tu nolis amplius mecum colloqui.* Stallb. οὕτως seems to me to be loosely used for τοῦτο. Comp. Soph. Antig. 706, ὡς φῄς σύ — τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν, for ὃ φῄς σύ.

506 A. οὐδὲ γὰρ . . . εἰδὼς λέγω. Socrates often places him

self in the attitude of a searcher after truth, unable of himself to find it, and hoping that others know where it is.

B. ἕως . . . Ζήθου, *till I had given him back the speech of Amphion for that of Zethus*, i. e. until I had defended philosophy from his attack. See 485, E. ἕως with an imperfect or aorist indicative accompanies another clause containing the same tenses with ἄν, when a *res non facta* is spoken of.

C. ἀχθεσθήσομαι. This form is condemned by Mœris as un-Attic, but is found several times in Attic writers, where, however, it may have come from the scribes. ἀχθέσομαι is the approved form. —— εὐεργέτης . . . ἀναγεγράψει. An allusion to the honorary votes recorded on marbles, in favor of foreigners who had rendered Athens a service. —— λέγε αὐτός. αὐτὸς is *by yourself*, *without another speaker*, and so in σοῦ αὐτοῦ διιόντος above.

D. οὐ τῷ εἰκῇ. An elegant and certain emendation of Stallb. (ed. sec.) for οὐχ οὕτως εἰκῇ. —— κάλλιστα παραγίγνεται. One would expect καλλίστη. Coray wishes to strike out the word; Heindorf, to read μάλιστα. The sense is, *attends upon it*, or *is present most beautifully*, i. e. *is present in its greatest beauty*, or *highest perfection*.

A. ἦν δὲ αὕτη, i. e. now this we found to be. ἦν points 507
to the time when such a soul *was* (subjectively to them, i. e. appeared to be) ἄφρων, etc. Comp. 478, E, note.

B. ἃ δεῖ . . . φεύγειν καὶ διώκειν. With the definition of the σώφρων ἀνὴρ here given, Routh compares Aristotle's in the Eth. Nicom. 3, sub fin.: ἐπιθυμεῖ ὁ σώφρων ὧν δεῖ καὶ ὡς δεῖ καὶ ὅτε.

C. τὸν δ' εὖ πράττοντα . . . εὐδαίμονα εἶναι. Plato passes in this same way from εὖ πράττειν to εὐδαίμονα εἶναι in Repub. 1. 353, E, Charmides 172, A, Alcibiad. 1. 116, B. As εὖ πράττειν has the two senses of *acting well*, and *being prosperous*, Plato may seem to have unfairly used this am-

biguity in his argument. So Heindorf and Stallb. view the passage. Routh, on the contrary, says: "Vult philosophus consequens esse necessario *ex antecedentibus* eum qui recte agit felicem esse. Vix enim potest credi ut Plato duplici sensu verborum εὖ πράττειν ad argumentum probandum abuti vellet." Finally, Ast, after Schleierm., correctly, as I think, observes, that Plato "in his conclusionem non ducit ex ambiguo, — sed usum loquendi cogitandus est in rem suam convertere, eumque quodammodo corrigere voluisse, ex ea enim quam posuit ratione, — nisi bonum quod est, nihil est prosperum ac beatum." With this Stallb., in his second edition, agrees.

D. βουλόμενον εὐδαίμονα εἶναι . . . διωκτέον. The subject of the action of a verbal may be in the accusative or in the dative. —— ὡς ἔχει ποδῶν = ὡς ἔχει τάχους, Thucyd. 2. 92, = ὡς τάχιστα. Comp. Soph. § 188, N.; Cr. § 363, B. —— παρασκευαστέον is the verbal of the middle voice here, = δεῖ παρασκευάσασθαι. Mt. § 447. 2. —— ἰδιώτης (when opposed to the *state*), *an individual*. —— In the next sentence, εἰς τοῦτο refers to ὅπως . . . ἔσεσθαι, and οὕτω πράττειν to συντείνοντα and what follows it.

E. ἀνήνυτον κακόν, an *endless* or *cureless evil*, is in apposition with the participial clause preceding it, and in the accusative. Soph. § 167, N. 4; Cr. § 334. 8; K. § 266, R. 2. —— φασὶ δ' οἱ σοφοί, etc. The allusion is more particularly to Empedocles, who made φιλία and νεῖκος fundamental causes in his world of phenomena; the former, or the attracting principle, the cause of union among things unlike, of organization and of motion when *one* is made out of *many*, and the latter, or the dissolving principle, the cause of separation. He is the Agrigentine who taught in verse, that "quæ in rerum natura constarent, quæque moverentur, ea contrahere amicitiam, dissipare discordiam." Cic. de Amicit. 7. His causes for the phenomena of the world

were physical, and Socrates here gives playfully a moral turn to his doctrine.

A. τὸ ὅλον τοῦτο . . . κόσμον καλοῦσιν. The universe owed 508
the name κόσμος, order, *system*, to Pythagoras. Comp. Xen. Mem. 1. 1. 11, ὁ καλούμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κόσμος, which shows that even then the appellation had not become very current.—— ἡ ἰσότης ἡ γεωμετρική. Geometrical equality is that of *ratios*, arithmetical, of *numbers*. It exists figuratively in morals and politics, when the receipts of one are to his claims as those of another to his, i. e. when justice prevails and assigns to each according to his due, and not according to his power of receiving. But πλεονεξία or selfishness disturbs and destroys this kind of equality. In the state, this equality takes power from the bad, i. e. from the unjust and ignorant, and gives it to the wise and virtuous, because it is right that only they should govern who can govern well. There is a noble passage on the two equalities in the Leges, 6. 757, B, cited by Routh.

B. ἐξελεγκτέος . . . ὡς. See 467, A, note.—— κακίας δὲ οἱ ἄθλιοι. The predicate ἄθλιοι is omitted. See K. § 852. 2, largest Gr. This is the more natural, because the preceding words, εὐδαίμονες οἱ εὐδαίμονες, clearly indicate the construction. Stallb. has added ἄθλιοι, without authority or sufficient reason.—— τί τὰ συμβαίνοντα. This use of τί in the predicate with a plural subject is not uncommon. Comp. Æschin. c. Ctes., ἀπόδειξιν ποίησαι τί ποτ' ἦν ἃ ἔπραξας, καὶ τί ποτ' ἦν ἃ ἔλεγες. (§ 165, Bekker.) The same formula is repeated just below, τί ποτ' ἐστὶν ἃ . . . ὀνειδίζεις.

D. εἰμὶ δὲ ἐπὶ τῷ βουλομένῳ, etc. *And that I am in the power of any one who has the will, as those punished by civil infamy are in any one's hand who wishes it* (lit. belong to any one). There were three kinds of civil infamy at Athens, and they are particularly described by Andocides (p. 35, Reiske). The lowest consisted in a deprivation of

certain particular rights, as that of bringing an action as a public accuser. The next involved the taking away of all civil rights; and to this the highest added confiscation. As, in the two latter kinds, the person affected with ἀτιμία could not appear in court as a prosecutor or a witness, or complain of his wrongs before the people, he was plainly in the power of his enemies. —— νεανικὸν denotes *high-spirited*, or rather *overbearing*. The clause is in apposition with τύπτειν ἐπὶ κόρρης. Comp. 507, E. The same is true of τὸ ἔσχατον, as it respects ἀποκτεῖναι. Socrates refers to 486, A – C.

E. τέμνεσθαι, when taken with σῶμα, is *in frusta dissecari.*

509 A. καὶ εἰ ἀγροικότερόν . . . ἐστι. These words are used to excuse the confidence and want of deference to others which Socrates here displays. Comp. 462, E, 486, C. In the latter passage, we have εἰ καὶ ἀ., and here καὶ εἰ ἀ. According to Herm. (on Viger, note 307), referred to by Stallb., καὶ εἰ, *etiam si*, is used concerning that which we only assume as true; εἰ καί, *quamquam*, concerning that which we declare to be true. Socrates, then, does not here admit that his expression is impolite; but in 486, C, Callicles acknowledges by εἰ καὶ his trespass against the rules of good-breeding. —— οὑτωσὶν ut Latinorum *sic* est *primo aspectu.* Ast.

B. τίνα ἂν βοήθειαν, etc. *By his inability to afford what kind of aid to himself would a man be in truth ridiculous?* This alludes to 486, B, μήτε αὐτὸν αὑτῷ δυνάμενον βοηθεῖν. —— ταύτην εἶναι τὴν αἰσχίστην βοήθειαν, μὴ δύνασθαι βοηθεῖν is for αἴσχιστον εἶναι ταύτην τὴν βοήθειαν μὴ δύνασθαι βοηθεῖν, *that it is most disgraceful not to be able to render this assistance*, etc. (viz. this assistance which will avert the greatest evil). With this very strange instance of attraction, if it be such, we may compare the expression in

our own language which Routh adduces, *this is the most shameful thing to be without*, for *it is most shameful to be without this thing.*

C. τὴν τοῦ δευτέρου κακοῦ, sc. βοήθειαν, *and that the aid given to prevent the evil next in magnitude is second* (second in shame if inadequate, and in honor if adequate; for this latter is implied). βοήθεια κακῶν is like ἀλκὴ κακῶν in Euripides. —— καὶ τἆλλα οὕτως, sc. ἔχειν, not ἔχει, which Stallb. supplies.

D. ἀδικήσεται. See Soph. § 207, N. 6; Cr. § 554, *a*; K. § 251, R. 1. —— τί δὲ δὴ τοῦ ἀδικεῖν; *well, but what about doing wrong?* This genitive without a preposition may be compared with that which accompanies verbs of speaking. Comp. Soph. Electr. 317.

E. τί οὐκ . . . ἀπεκρίνω. See 503, B, note. The imperfect ἀπεκρίνου is in most MSS.; but in this formula that tense is not used. —— μηδένα βουλόμενον ἀδικεῖν. See 468, C, and the Introduction, p. xxiv.

A. ὅπως μὴ ἀδικήσωμεν. See 480, A, note. 510

B. φίλος μοι δοκεῖ, etc. Here ὅνπερ refers forward to ὁ ὅμοιος, and ὡς οἷόν τε μάλιστα is taken with φίλος. οἱ παλαιοί τε καὶ σοφοὶ alludes especially to Hom. Odys. 17. 218, ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον. The thought is found also in Sympos. 195, B, ὁ γὰρ παλαιὸς λόγος εὖ ἔχει, ὡς ὅμοιος ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει, and in Lysis, 214, where it is said that the bad, being unlike themselves, that is, variable and unstable, cannot be friends. Comp. also Leges, 716, C, τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ὄντι μετρίῳ φίλον ἂν εἴη, τὰ δ' ἄμετρα οὔτ' ἀλλήλοις οὔτε τοῖς ἐμμέτροις.

C. δύναιτο φίλος γενέσθαι. Repentina subjecti mutatio, says Stallb., i. e. τούτῳ refers to ὁ τύραννος, and the subject of δύναιτο is ὁ τοῦ τυράννου βελτίων. This appears most probable, as Plato might easily return in his mind to the earlier subject of the clause, εἴ τις . . . εἴη; and as οὐδ' ἂν

οὗτος shows that the same subject was still in his mind. It is not, however, necessary, because either this person or the tyrant might be called a friend to the other. —— ἐν ταύτῃ τῇ πόλει. See 468, E, note.

D. χαίρων, *impune*, the opposite of κλαίων, passim apud dramaticos. And so *gaudens* is used in Latin. —— αὕτη, ... ὁδός ἐστιν. αὕτη, the subject of ἐστι, refers to ἐθίζειν, but is attracted, as often happens, in gender, to the predicate ὁδός.

E. ἔσται ἐπὶ τὸ οἵῳ τε εἶναι, *will be in favor of*, or *will tend to his being able.* Here the construction of the dative with the infinitive is followed by that of the accusative. See 492, B.

511 B. οὐκοῦν ... ἀγανακτητόν; *Well, then, is not this just the thing to rouse indignation?*

D. προσεσταλμένη, *simple*, properly spoken of garments, *drawn close to the body*, in contrast to a garment which spreads out with numerous folds and plaits. —— ἀλλὰ ταὐτὰ διαπραξαμένη, etc. *But when it has effected the same things with the forensic art, it charges, I presume, but two obols if it has brought a man safe from Ægina hither; and if from Egypt or the Pontus, — at the highest rate* (ἐὰν πάμπολυ), *when it has conveyed in safety what I just now spoke of, the man himself, and his children, and property, and women; having landed them in the port, it demands but two drachms.* Ast and Coray wish to change the order in this sentence. I see not why; for it is not more broken than often happens in earnest conversation. ἐπράξατο is the aorist of indefinite time. See 484, A. With ἐὰν πάμπολυ, supply πράττηται.

512 A. λογίζεται οὖν ὅτι οὐκ, etc. Here οὐκ belongs to βιωτέον ἐστὶ καὶ ὀνήσειεν, which is the primary clause. But the sentence assumes an antithetical structure, the clauses εἰ μέν τις, ... εἰ δέ τις, and οὗτος μέν, τούτῳ δὲ being paired off

against one another. On this form of sentences, Mt. § 622. 4, remarks, that "clauses are put in contrast with one another by means of μὲν and δὲ, of which only the second clause suits the connection, while the first in other languages would be treated as a parenthesis." Preserving the Greek order and form nearly, we may translate, "*He reflects that it cannot be* (οὐκ), if a man afflicted with great and incurable diseases, whom he has saved from drowning, is miserable because he lost not his life, *that he* on the other hand *ought to live, who has many incurable maladies in* that which is more precious than the body, *the soul*, and that he (the person so reflecting) will do him good if he deliver him from the dangers of the sea, or the tribunal, or any other place. Nay, he knows," etc. The use of the optative ὀνήσειεν is to me at least perplexing. Stallb. renders it, with its attendant words, *neque a se ullo modo juvari posse*, and then in defence of it refers to Mt. § 529, on the *oratio obliqua*. But if I am not deceived, such a form as λογίζεται (being a present not equivalent to a historical tense, and not reducible to the form of *oratio obliqua*, as cases like λέγεται ὡς τινά τις δέξαιτο are) ὅτι οὐκ ὀνήσειεν would not be Greek, and if it were, must mean, not *can benefit*, but *probably benefits*. Heindorf conjectured ὀνήσειεν ἄν, *can* (not) *do him good*, which in some degree removes the difficulty. I beg leave to offer an opposite conjecture, ὀνήσει, on the supposition that the final syllable εν may owe its birth to ἂν wrongly repeated.

B. οὐ νόμος ἐστί, *it is not the custom.*——μὴ ὅτι κυβερνήτου, i. e. μὴ εἴπῃς ὅτι, *not to say*, or *to pass by the* pilot, who is not mentioned in order to select a stronger case, that of the general. Comp. οὐχ ὅτι, 450, E, note.——ἐλάττω σώζειν = ἐλάττονα σωτηρίαν πορίζειν, or ἀπεργάζεσθαι.——μή σοι δοκεῖ κατὰ τὸν δικανικὸν εἶναι; *does he seem to you to be on a level with* (and not rather above) *the forensic man?*

Comp. Repub. 466, B, μή πῃ κατὰ τὸν τῶν σκυτοτόμων φαίνεται βίον; *does it seem to you to rank with the shoemaker's kind of life?*

C. λέγων καὶ παρακαλῶν ἐπὶ τὸ δεῖν. Briefly for λέγων δεῖν, καὶ παρακαλῶν ἐπὶ τὸ δεῖν. —— ὡς οὐδὲν τἆλλά ἐστιν, *on the ground that everything else is of no value* (in comparison with engineering). —— ἀποκαλέσαις. This compound of καλέω, as Stallb. remarks, is often used when a name is given in anger or contempt, = *to call by a nickname, to call contemptuously*, or *with a scornful air*. Examples may be found in Æschin. c. Ctes., and in Reiske's Index to Demosth. —— ἐξ ὧν τὰ σαυτοῦ ἐπαινεῖς = ἐκ τῶν ἐπαίνων οὓς τὴν σαυτοῦ τέχνην ἐπαινεῖς.

D. μὴ γὰρ τοῦτο . . . ἐατέον ἐστί. μὴ denoting *suspicion* that something is true, or *mild expression of opinion*, may be joined with an indicative; and the like may be said of ὅρα μὴ also. Comp. Soph. Electr. 581, 584 (where τίθης, and not τιθῇς, is supported by the MSS.); Alcibiad. 2. 139, D, ἀλλ' ὅρα μὴ οὐχ οὕτω ταῦτα ἔχει. μὴ may here be translated by *perhaps*, or *I suspect*. The sense is, *I suspect that a man deserving the name ought to throw away the idea of living as long as ever he can, and not love his life too well; and yielding the disposal of all such things to the Deity, as well as believing what the women say, that no one, whosoever he be, can escape his destiny, that he ought to consider thereupon how he can best live during the life which he is probably about to live*, etc. A fine parallel passage occurs in Leges, 2. 661, C. ἐπιτρέπειν, in the sense of committing or referring to, and of giving up to, takes a dative of a person, often with a genitive with περί. Æschin. c. Ctes. § 83, εἰ ἐπιτρέπειν ἐθέλοι πόλει τινὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ περὶ τῶν ἐγκλημάτων, *if he wished to refer the grounds of complaint to some impartial and disinterested state*. Alcibiad. 1. 117, D, τῷ κυβερνήτῃ ἐπιτρέψας ἂν ἡσυχίαν ἔχοις; *would you let the pilot have his*

own way, and be quiet? For οὐδ' εἷς, more emphatic than οὐδείς, comp. Eurip. Alcest. 671 (note in my ed.).

A. καὶ νῦν δὲ ἄρα δεῖ depends on σκεπτέον ἄρα. —— τὰς 513 τὴν σελήνην καθαιρούσας. The Thessalian sorceresses, who drew down the moon by their incantations, drew down mischief also upon themselves. They lost, it was thought, their eyes or their children, to which last τοῖς φιλτάτοις alludes. Even an astrologer, in predicting an eclipse of the moon, which was akin, in the minds of the vulgar, to magical arts, was supposed to incur calamity. Hence ἐπὶ σαυτῷ σελήνην καθαιρεῖς, or καθέλκεις, is used proverbially of those who draw down calamities upon themselves by their conduct. The next words, σὺν τοῖς φιλτάτοις, must mean *with the loss of what we hold most dear*, i. e., as Socrates estimates things, *of virtue and truth.* σὺν here properly denotes the means, and it is only by inference from the connection that the phrase can imply *the loss of.* The preposition, as Stallb. observes, seems to be chosen with allusion to Iliad, 4. 161, σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν | σὺν σφῇσιν κεφαλῇσι γυναιξί τε καὶ τεκέεσσι.

B. ἐν τῇ πόλει τῇδε, i. e. in Athens. See 469, D, and 468, E, note. —— ἀνόμοιον . . . χεῖρον, *so long as you are unlike the political institutions either on the better side or on the worse*, i. e. so long as you are not assimilated exactly to the democracy of Athens, but are either like the true philosopher, in favor of *better* institutions, under which knowledge and virtue, and not the popular will, shall govern, and resemble such institutions in your character; or, on the other hand, have the selfish spirit in the extreme, like the tyrant who first corrupts, and then destroys, popular liberty. Thus, I suppose, the politics of Plato, as set forth in the Republic and Laws, require us to understand these words. —— τι γνήσιον ἀπεργάζεσθαι, etc., *to effect any genuine* or real *result in regard to obtaining the friendship*

of the Athenian people, i. e. to be on terms of true friendship with Athens. δήμῳ depends on φιλίαν. For τῷ Πυριλάμπους, see 481, D. —— ὡς ἐπιθυμεῖς πολιτικὸς εἶναι. Ast, after one MS., omits πολιτικός, but Stallb. justly says of it, *iteratur non sine vi et gravitate.* There is, as it seems to me, even something of scorn in the emphatical repetition of the word. ὡς is *since*, *seeing that;* not *as*, i. e. *according to* (your wishes).

D. πρὸς ἡδονὴν ὁμιλεῖν, i. e. τό τινα πρὸς ἡδ. σώματι καὶ ψυχῇ ὁμιλεῖν. With the indefinite subject of the infinitive agree the two subsequent participles.

E. ἡ δέ γε ἑτέρα, ὅπως. Supply ὁμιλεῖ, as ὁμιλοῦσα is understood just above with ἡ πρὸς ἡδονήν. —— ἐπιχειρητέον . . . θεραπεύειν. The infinitive is added epexegetically, and the datives depend on the verbal. Comp. Soph. Electr. 543, 1277. For the construction of ποιοῦντας, see 492, B, note. It is without a copula as explaining οὕτως, and ὡς is taken with βελτίστους only.

514 A. εὑρίσκομεν. The Atticists and MSS. vary in regard to the augment of verbs beginning with ευ. The earlier practice seems to have been, to leave the diphthong unchanged. Mt. § 167. 6. Below, 514, E, two of the best MSS. give ηὑρίσκομεν, and ηὐδοκίμει, 515, E. —— ἐὰν μὴ . . . ἡντινοῦν explains and defines ἄνευ τούτου. Comp. a similar apposition of a clause beginning with ἐὰν μὴ in Soph. Antig. 87. —— δημοσίᾳ πράξαντες τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, *after we had engaged in a public capacity in any transactions of the state.* The genitive is taken partitively. The words πολιτικῶν πραγμάτων denote any employment in the state's service, as that of an ἐργολάβος, or *contractor*, like Phidias, and of an ἀρχιτέκτων, like Ictinus, the builder of the Parthenon.

B. εἰ ἐπιστάμεθα, and a little below, εἰ ᾠκοδομήκαμεν. After *would it be incumbent on us to examine*, we should add

in English, *whether we knew*, εἰ ἠπιστάμεθα, relative to ᾔδει ἄν, and not εἰ ἐπιστάμεθα, which is absolute: and so *whether we had builded* (in the pluperfect), not *whether we have builded.* But the Greeks, in many kinds of dependent clauses, preferred the absolute to the relative form, as here. The cause of this lay in that liveliness of mind which made the past present and the possible real, and often led them to the use of *oratio recta* for *oratio obliqua*.

C. ἰδίᾳ . . . ἡμῶν. According to Ast, ἡμῶν depends on ἰδίᾳ, which would alone express the idea, were not ἡμῶν wanted for the contrast with μετὰ τῶν διδασκάλων. Those who would reject such an expression as ἰδίᾳ ἡμῶν, which is destitute of the support of parallel examples, must read with Stallb., after one MS., ἰδίᾳ ὑφ' ἡμῶν. —— οὕτω μὲν διακειμένων, etc. *It would be the part of prudent men, if so situated, to engage in public works.* Here ἦν has ἄν, but just below is without it. I think, with Ast, that although ἦν is often used without ἄν, (see Mt. § 508, Obs. 2,) yet here the influence of ἂν can extend to the second ἦν.

D. A very similar passage may be found in Laches, 186, B, C. In the first sentence, ἂν belongs to ἐπεσκεψάμεθα, which verb is taken with πάντα . . . ἄλλα, as well as with εἰ παρεκαλοῦμεν. The aorist, with ἂν following the imperfect, here denotes transitory action referable to present time (*if we were urging . . . we would examine:* see Hermann de partic. ἄν, 1. 10), or possibly (since we have ἐσκόπουν just below) there may be an inaccuracy of style, like that of using our potential pluperfect for the imperfect, — *would have* for *would.* Comp. 447, D, for the opposite use of the imperfect (εἰ ἐτύγχανεν ὢν . . . ἀπεκρίνατο), in speaking of something continuing in past time. Some would read ἐπισκεπτόμεθα here, but it is scarcely Attic. See 476, A, note.

E. ἀνθρώπους . . . ἐτύχομεν. The style passes freely from

the first person plural, as a representative of a general truth to the third, and then back again. There is no reason why we should suspect ἀνθρώπους, or read ἔτυχον. ὥστε goes with ἐπιχειρεῖν. —— ὅπως ἐτύχομεν, = *in an ordinary way, as we could, utcunque.* —— τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο. See 447, A. δὴ is *just* or *even.* —— ἐν τῷ πίθῳ, etc., *to try to learn the potter's art by beginning with the jar,* — the largest vessel, and therefore the hardest to make. This proverb occurs again in Laches, 187, B, in company with its opposite, ἐν τῷ Καρὶ ἡμῖν ὁ κίνδυνος, i. e. *to risk what you value least, attempt what you can best afford to fail in;* which refers to the Carian mercenaries in war, whose blood was less precious than their employer's.

515 B. σὸν ἰδιωτεύοντος. Soph. § 174; Cr. § 454; K. § 266. 2.

D. For what is here said of "the four," see the Introduction. —— ἀγαθοὶ πολῖται here is much the same as ἀγαθοὶ τὰ πολιτικά, which is used as an equivalent, 516, C, 517, A.

E. ἀκούω. See 503, C. —— εἰς μισθοφορίαν . . . καταστήσαντα, *by being the first to bring them into the practice of taking pay for performing their political duties.* Pericles introduced the practice of paying the judges. The pay was one obolus per diem at first, and then three. After the death of Pericles, the people also drew pay for attending in the assembly. All this is explained at large in that admirable book, Boeckh's Civil Economy of Athens, Book II. §§ 14, 15. —— τῶν τὰ ὦτα κατεαγότων. See 469, D. This phrase is explained fully by Protag. 342, B. "The Lacedæmonians," Socrates there says, "conceal their philosophy, and thus deceive those in other states who affect Spartan manners, and *who, in imitation of them, have their ears bruised by blows received in boxing,* (ὦτα κατάγνυνται μιμούμενοι αὐτούς,) and bind the cæstus round their

hands and study gymnastics, and wear short tunics, just as though the Lacedæmonians surpassed the rest of Greece by such means." The phrase, then, denotes the partisans of Sparta, those who admire Spartan institutions, and are ill-affected towards Athens.

A. γεγόνεσαν. Comp. Soph. § 79 (91. 6, N. 4); Cr. § 194. 1; K. § 120, R. 2.—— κλοπὴν αὐτοῦ κατεψηφίσαντο. Thucyd. merely says (2. 65) χρήμασιν ἐζημίωσαν. Plutarch mentions an accusation and a fine (Vit. Pericl. § 35), as does Diodorus also (12. 45); but the charge was no doubt false: he was χρημάτων διαφανῶς ἀδωρότατος by the testimony of the most impartial of historians. See Appendix, No. II.—— θανάτου ἐτίμησαν. See 486, B, note: δῆλον ὅτι, 487, E, note.—— ὄνων ἐπιμελητής. Comp. Xen. Memorab. 1. 2. 32, for a similar passage.—— ἀπέδειξε . . . ποιοῦντας, *if he had caused them to do.* This verb and ἀποφαίνω are often used in the sense of causing something to appear, of *effecting*, *rendering*, and, like φαίνω, δείκνυμι, take their complement in the form of a participle. 516

B. καὶ τόδε . . . χάρισαι. There is a similar play upon χαρίζομαι in Repub. 1. 351, C, σοὶ γάρ, ἔφη, χαρίζομαι. Εὖ γε σὺ ποιῶν· ἀλλὰ δὴ καὶ τόδε μοι χάρισαι καὶ λέγε.

C. ὡς ἔφη Ὅμηρος. Nusquam disertis verbis hoc dictum in eo quem hodie habemus Homero, nisi quis huc trahere velit quod Routhius fecit Odyss. 6. 120, 9. 175, ἤ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι. Heindorf. Plato puts the ἀγαθοὶ and ἥμεροι together, in Repub. 5. 470, E, and makes τὸ ἥμερον a part of the philosophic nature in Repub. 3. 410, E.—— ὃν ἥκιστ' ἂν ἐβούλετο, i. e. εἰς ὅν.

D. What is here said of Cimon and Themistocles is well known. What is said of Miltiades rests on the authority of Plato, and of the Scholiast on Aristides 3. 677, Dindorf whom Valck. on Herodot. 6. 136 first cited from a MS. The Scholiast says ὅτε ἐκρίνετο ἐπὶ τῇ Πάρῳ (i. e.

on account of his fruitless attack upon the island of Paros soon after the battle of Marathon), ἠθέλησαν αὐτὸν κατακρημνῆσαι, ὁ δὲ πρύτανις εἰσελθὼν ἐξῃτήσατο αὐτόν. Plato perhaps exaggerates a little in saying ἐψηφίσαντο. The Prytanis, being president of the assembly of the people which tried the case, was probably one of those friends of Miltiades of whose advocacy Herodot. speaks, and by his intercessions led the judges to lower the penalty from death to a heavy fine. But for that, death, by being thrown into the pit, would have been his portion. See Grote's Greece, Vol. IV. p. 491. —— τὸν ἐν Μαραθῶνι, *him who was at Marathon*, the general there. ἐν is used because the action was "in Marathonio agro." See Soph. Electr. 1. Thucyd. 2. 85, τῆς ἐν Στράτῳ μάχης, *at, near* Stratus. —— τὸ βάραθρον is defined by Timæus (Lex. Platon. s. v.), "a place like a well, where the condemned were thrown," and in Bekker's Anecdot. 1. 219, is said to be "an excavation in Keiriadæ, a demus of the Œneid tribe, where they threw down the capitally condemned, as the Lacedæmonians did into Kæadas." Herodot. 7. 133, says that the heralds of Darius were thrown by the Athenians into this place. Comp. Aristoph. Clouds, 1450, and the Schol. on Aristoph. Plut. 431.

E. εἰ μὴ διά, *but for*. This not unfrequent formula has always the same sense as if some part of κωλύω were understood. The origin of the phrase is not clear. Ast accounts for it as a confusion or union of two forms of speaking; e. g., in this case, εἰ μὴ ὁ Πρύτανις ἦν, if the Prytanis had not existed, . . . ἐνέπεσεν ἄν, and διὰ τὸν Π. . . . οὐκ ἐνέπεσεν. —— οὔκουν οἵ γε ἀγαθοὶ ἡνίοχοι, etc. This sentence is formed like that explained in the note on 512, A. The sense is, *It is not true that good drivers are not at first thrown from their chariots, but when they have improved their horses by care, and have become better drivers themselves, that they are then thrown out.* Ζεῦγος is often used of the vehicle, as well as of the yoke or pair of animals drawing it.

A. τῶν μέντοι ἔμπροσθεν. Here, by a kind of zeugma, ἔλεγες, readily suggested by ὡμολόγεις, is to be supplied, together with τινάς, which is contained in οὐδένα. Comp. Soph. Antig. 29. —— οὐ γὰρ ἂν ἐξέπεσον. The metaphor is borrowed from charioteers, and is the more natural, as persons who lost their rank or authority were said ἐκπεσεῖν. Comp. Soph. Antig. 679. —— οὔτε τῇ κολακικῇ. If they had used the true art of rhetoric, that is, had been good politicians, they would have made the people better, and not have had to rue its ingratitude: if the flattering art of rhetoric, they would have escaped from dangers, because that art, according to the Sophists, σώζει ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων μάλιστα μὲν ἑαυτόν. Aristides triumphs in a supposed inconsistency of Plato, who had before called "the four" κόλακας, and now says that they did not use τῇ κολακικῇ ῥητορικῇ. But he does not see into the meaning. The words contain a sneer at the rhetoricians. They were κόλακες, inasmuch as they studied to gratify, not to benefit; and carrying such a motive into their public addresses, they imbued all their words with it. But if the false art of rhetoric can rescue from dangers, and makes that its first aim, they fell short of it. In other words, the art cannot gain its own dearest ends. They had the principles of the false rhetoric, but could not gain that for which the art was esteemed. 517

B. πολλοῦ γε δεῖ . . . μὴ . . . ἐργάσηται. πολλοῦ δεῖ is usually followed by an infinitive, and Stallb. says that he knows of no example like this. The reason for the construction seems to be, that πολλοῦ δεῖ, being in sense a negative, adopts the construction appropriate to οὐ. οὐ μὴ ἐργάσηται would be a familiar formula. —— ὃς βούλει, a singular expression for (τις) ὃν βούλει, to be referred to the rule of attraction of the relative. Comp. Cr. § 526. γ. The verb must be regarded as coalescing with ὃς to form one notion, like *quivis* in Latin. —— ὥς γε διακόνους εἶναι πόλεως, *as to*

their being servants of the state, or *considering them merely as* (ὥς γε) *being servants of the state.* Stallb. thinks that the phrase arises, by a *confusio duarum locutionum*, out of ὡς . . . διακόνους, and διακόνους εἶναι. But the infinitive with ὡς can be used in this relation to the main verb, as well as in others.——καὶ μὴ ἐπιτρέπειν, *and in regard to not letting them have their own way.* The infinitives limit διέφερον. ——τούτων, politicians of the present day.

C. οὐδὲν πανόμεθα . . . ἀεί. Comp. 491, A.——ἀγνοοῦντες ἀλλήλων ὅ τι λέγομεν. ἀγνοέω takes a genitive, like μανθάνω and other verbs of learning or understanding. Soph. § 182; Cr. § 375. β; K. § 273. 5, f.

D. ᾗ δυνατὸν εἶναι is for ᾗ δ. ἐστι, by a change of style from direct to suspended discourse. Supply ὡμολογήκαμεν. ——ῥιγῷ is for ῥιγοῖ, subjunctive of ῥιγόω; and so ῥιγῶν for ῥιγοῦν infinitive, in Aristoph. Clouds, 442. This is quite analogous to the contraction of πεινάω, and a few others in α ω, by η instead of α, but is usual with no other verb except ἱδρόω. Buttmann (largest Gr. 1. 506, and note in Heindorf) thinks that both contractions are relics of a general method prevailing in old Ionic.——τούτων γὰρ πορισικὸν εἶναι, etc. This sentence changes its structure, and proceeds as if ὄντα, and not εἶναι, had stood here. The anacoluthon is caused by the explanatory clause ἢ κάπηλον ὄντα . . . σκυτοδεψόν, and by the difficulty of carrying out the original construction.

518 A. διὸ δὴ καὶ ταύτας . . . εἶναι. The construction changes from ὅτι and a finite verb, εἰδότι ὅτι ἔστι τις, etc., to an infinitive with its subject accus.——ταὐτὰ οὖν ταῦτα, etc. *Now at one time you seem to be aware that I say that the selfsame thing holds good of the soul also, and you agree to it, as if understanding what I mean.* τοτὲ μὲν answers to ὀλίγον δὲ ὕστερον, and δὲ is, in a sense, out of its place.

B. προτεινέσθαι, *to hold forward as a sample of what*

one has got, hence *to take*, or *select as a specimen.*——ὁμοιοτάτους . . . ὥσπερ. See 485, A.——Θεαρίων must have been the fashionable baker at Athens. He is thus spoken of in a fragment of the Gerytades of Aristophanes (Athenæus, 3. 112, E): ἥκω Θεαρίωνος ἀρτοπώλιον | λιπὼν, ἵν' ἐστὶ κριβάνων ἑδώλια, — which is a parody of the beginning of the Hecuba. And a longer fragment from the Omphale of Antiphanes, preserved in the same place, asks, (by way of parody on Soph. Electr. 257, perhaps,) how a man of noble birth could ever go out of the house where he saw the white loaves of bread . . . οὓς δημόταις | Θεαρίων ἔδειξεν.——ἀρτοκόπος. In a number of MSS., ἀρτοποιὸς appears. Still another word for the same thing is ἀρτοπόπος, which has most commendation from the Atticists, and which has probably been without reason thrust out of its place by the other words in a number of instances. See Lobeck on Phrynichus, 222.——Μίθαικος, etc. *Mithæcus, who wrote the treatise called "La Cuisine Sicilienne."* The Sicilians were in the gastronomic art to the Greeks what the French are now to the world, and Mithæcus was a Syracusan cook. Repub. 3. 404, D, Συρακοσίαν τράπεζαν καὶ Σικελικὴν ποικιλίαν ὄψων, ὡς ἔοικας, οὐκ αἰνεῖς. Athenæus, 12. 518, C, διαβόητοί εἰσιν ἐπὶ τρυφῇ καὶ αἱ Σικελῶν τράπεζαι. Comp. also Cicero de Fin. 2. 28. According to Maximus Tyrius (23. 1), cited by Routh, Mithæcus went to Sparta, but they, thinking that too many cooks would spoil their broth, drove him away.——To Sarambus (or Sarabus, as Meineke, Com. Græc. frag. 4. 525, would write the name) many later writers allude, but they seem to have derived their knowledge of him from this passage. See the commentators on Suidas, sub voce.

C. παρασκευαστὰς ἀνθρώπους. ἄνθρωπος is often added in contempt, having something of the force of our *fellow*. ἀνὴρ is used, on the contrary, with an honorable sense. This

is shown at large in Valckenaer's Opusc. 2. 243, ed. Lips. —— οἵ, ἂν οὕτω τύχωσιν, etc. *Who, it may be, after they have filled and fattened the bodies of the men, and while they are praised by them, will cause the loss* (not only of this increase of flesh, but) *of their old flesh besides.*

D. ὅταν δὴ αὐτοῖς ἥκῃ, *when now their former repletion shall have brought on disease a good while afterwards.* ἥκω φέρων is often nearly the same as φέρω, and can only be figuratively explained here of the repletion acting as a cause *bringing in its train* disease as the effect.

E. Nothing is truer than these remarks. The seeds of present national evil are sown in the past, and yet we blame the men of the present for what we suffer, and praise the men of the past, who are the true source of our calamities. It is thus that some, who look with alarm on the turn our affairs are taking, worship Jefferson as a political saint. —— καί φασι . . . αὐτοὺς is for καὶ οὕς φασι, by a change of style from the relative to the demonstrative.

519 A. καταβολή. περιοδικὴ λῆψις πυρετοῦ, interprete Timæo Lex. p. 154 ubi v. Ruhnken. Heindorf. —— Ἀλκιβιάδου. As he had some time before left Athens for the last time, Plato is here forgetful of dates. See 481, D, note, and Appendix, No. I.

B. ἀγανακτούντων, sc. αὐτῶν, these politicians.

C. Comp. 460, C, and Xen. Memorab. 1. 2. 7. —— κινδυνεύει ταὐτὸν εἶναι, (τούτοις,) ὅσοι, *the same thing seems to hold good of those who*, etc. But Mt. § 632, has a different explanation of the form of the sentence.

D. καὶ τούτου τοῦ λόγου. For καί, Heindorf, without authority, writes καίτοι. But καί, in the beginning of imperative and interrogative sentences, marks liveliness of transition (Mt. § 620), like our *and* in animated questions, particularly in those where objections are refuted. —— δημηγορεῖν με ἠνάγκασας. See 482, C, 494, D.

E. *συχνοὺς τείνω τῶν λόγων.* The construction seems to be *τινας τῶν λόγων συχνοὺς τείνω*, i. e. *ὥστε συχνοὺς εἶναι*, *some things which I have to say I dwell largely upon.* But if *λόγων* depends on *συχνοὺς*, as it well can (comp. Soph. § 177. 1), the sense must be, I think, *a good many of my discourses I extend in length.* —— *πρὸς φιλίου.* See 500, B.

520 A. *ὅταν τύχωσιν.* Comp. 514, E, 518, C. —— What is said here refers to Protagoras, Prodicus, and other professed teachers of virtue, as Heindorf remarks; and it is amusing to see the contempt felt by the friend of Gorgias, a mere teacher of words (*λέγειν οἴεται δεῖν ποιεῖν δεινούς*, Meno, 95, C), for the Sophists, whose pretensions were as much higher as wisdom is higher than eloquence.

B. *ἤ . . . ἅμα καὶ ἑαυτῶν κατηγορεῖν.* Here supply *δεῖν* or *ἀνάγκην εἶναι*, which is readily suggested by *ἐγχωρεῖν*. Comp. 517, A.

C. *προέσθαι*, *to bestow freely, and in the first instance, without knowing what return the party receiving the favor will make.* Comp. Thucyd. 2. 43, *κάλλιστον ἔρανον αὐτῇ προϊέμενοι*, *bestowing upon their country a most precious contribution.* So *προεμένους εὐεργεσίαν*, Xen. Anab. 7. 7. 47, where Schneider adverts to this sense. —— *ἄνευ μισθοῦ.* Protagoras, who first openly called himself a Sophist and took pay (Protag. 349, A), says (328, B) that he had a price, which his student might give if he pleased; but if not, that the student went to a temple, and paid so much as he (the student) pronounced on oath the instructions to be worth. For the opinions of Socrates on this point, see, among the rest, Xen. Memorab. 1. 6. 13. —— *ἐνεχώρει.* The absolute form without *ἂν* is here used for the hypothetical with it. See Mt. § 508, Obs. 2; K. § 260, R. 3. —— *τὴν χάριν*, the favor due, *the compensation*, as a mark of a grateful mind. —— *καὶ μὴ συνθέμενος . . . τό ἀργύριον*, *and hould not take the money in consequence of a bargain made*

with him (i. e. should not take it as the payment which was stipulated) *at the very time when he was imparting to him the power of swiftness.* ὅτι μάλιστα is joined with ἅμα to increase its preciseness.

E. ἐὰν μή τις αὐτῷ διδῷ. αὐτῷ refers to the indefinite subject of φάναι.—— ἀντ' εὖ ποιεῖν. There can be little doubt that Stallb. is right in separating these words, in opposition to Buttmann (2. 361, largest Gr.), who writes in one word ἀντευποιεῖν. εὖ and δυς are united only to derivative forms, except in the instance of the strange word δυσθνήσκων, used by Euripides.—— εἰ εὖ ποιήσας. Heindorf writes ὁ εὖ ποιήσας, "sed fallitur, loco qui repudiat articulum non recte explicato." Hermann on Eurip. Hecuba, 485, 2d ed. The indefinite subject is understood, and εὖ ποιήσας denotes *after conferring a favor.*

521 A. ὡς διακονήσοντα καὶ ὁμιλήσοντα. Instead of writing τὴν τοῦ διακονεῖν καὶ ὁμιλεῖν, Plato deserts the construction of the nearest words, through the influence of ὡς ἰατρόν, and accommodates the participles to παρακαλεῖς. See Mt. § 555, Obs. 2. Just below, Heindorf, Coray, and Stallb. think that ὡς has fallen out before κολακεύσοντα.

B. εἴ σοι Μυσόν γε ἥδιον καλεῖν. The sense of this vexed passage seems to be that which Stallb. and Olympiod., whom he cites from the MSS., give to it, *if you like better to call* (such a man) *a Mysian*, call him so; i. e. "You may give the political man the most contemptible name that you can find. Do as you like about that, since if you will not act so as to gratify the Athenians (εἰ μὴ . . . ποιήσεις) you will ——." The apodosis to εἰ . . . καλεῖν is omitted, being readily suggested by the sense of the passage. It is οὕτως κάλει, or οὐδὲν κωλύει, or something equivalent. The apodosis which εἰ μὴ . . . ποιήσεις would have had, if Socrates had not cut the sentence short, is to be found in his words. With καλεῖν must be understood τοῦ-

τον, *this political man*, whom in fact, though not in so many words, Socrates calls a κόλακα. But the connection with the foregoing must be owned to be rather loose. The Mysians stood low among the people of Asia Minor. Μυσῶν ἔσχατος (Theætet. 209, B) is a proverb for the vilest of the vile. Cicero, in his Or. pro Flacco, § 27, says: "Quid porro in Græco sermone, tam tritum atque celebratum est, quam, si quis despicatui ducitur, ut Mysorum ultimus esse dicatur?"

C. οὐχ ἕξει ὅ τι χρήσεται αὐτοῖς. αὐτοῖς is *his property*, before spoken of in ἐάν τι ἔχω. In 465, C, the indicative, but in many places the subjunctive, follows ἔχω in this formula. The distinction seems to be, that with the future the action is viewed as simply future; with the subjunctive, as connected with and dependent on some contemplated cause and ground of action. Thus, in οὐκ ἔχει ὅ τι χρήσεται, the subject is in doubt about his future action; in οὐκ ἔ. ὅ. χρήσηται, about his rational future action. —— ὥς μοι δοκεῖς. ὡς is exclamatory. —— ὡς οἰκῶν . . . καὶ οὐκ ἂν εἰσαχθείς, *as though you were living aloof, and could not be brought* (on trial) *into court*. For εἰσαχθεὶς ἂν comp. 458, A, note.

D. ὅ τι τύχοι. Mireris Heindorfium ὅ τι ἂν τύχοι corrigentem. Nam optativus post relativa in obliqua oratione haudquaquam infrequens est. Addito ἂν hoc loco scribendum erat τύχῃ. Stallb. —— The dissatisfaction with the political institutions of Athens, which is here clearly implied, was felt by Socrates to some degree, but far more by Plato, whose ideal turn of mind was not fitted to find satisfaction in the present under any system, particularly under one where demagogues reigned, and philosophers had to drink poison. —— πονηρός. An allusion, no doubt, to the actual accusers. —— οὐδέν γε ἄτοπον, sc. εἴη.

E. τὰ κομψὰ ταῦτα. An allusion to what Callicles says, 486, C. —— ὅδε εἴργασται ἀνήρ. ὅδε, like οὗτος, 489, B,

used of a person who is present and pointed at, has no article. —— καὶ αὐτούς, καὶ τοὺς νεωτάτους. αὐτοὺς is taken with ὑμᾶς εἴργασται, and serves to contrast the whole ὑμᾶς with the part νεωτάτους. καὶ = *and especially*. —— νεωτάτους διαφθείρει. An allusion to the actual charge against Socrates. Comp. 522, B.

522 A. For εὐωχεῖν governing two accusatives, see Mt. § 421, Obs. 1; Cr. § 430. This construction (which γεύω also sometimes takes) seems to be owing to this; that the verb means substantially *to make to eat*, and needs an object for each of these notions. —— The sentiment conveyed by this comparison of the cook and the physician is expressed in another way by Crates of Thebes, a Cynic philosopher who flourished at Athens in Alexander's time (Diog. Laert. 6. 86): τίθει μαγείρῳ μνᾶς δέκ', ἰατρῷ δραχμήν· | κόλακι τάλαντα πέντε, συμβούλῳ καπνόν· | πόρνῃ τάλαντον, φιλοσόφῳ τριώβολον.

B. οὔτε γὰρ ἡδονάς. To οὔτε, ἐάν τε answers. An affirmative and a negative proposition are often thus bound together by οὔτε and τε; but οὔτε must come first. αὐτοῖς the judges implied in δικαστήριον. —— οὔτε οἷς πορίζεται, i. e. οὔτε τούτους, οἷς ταῦτα (referring to ἡδοναί) πορίζεται. —— ἀπορεῖν ποιοῦντα. This was a frequent charge against Socrates. The doubt he threw upon their former opinions, and the unsettled state of mind which he produced, may have been unwelcome to a few, and regarded as dangerous by a few more; but probably nothing made him more unpopular than his provoking way of bringing men who argued with him to a stand, so that they did not know what to say. Meno says (79, D, cited by Heindorf), "O Socrates, I used to hear it said of you, before I became acquainted with you, that you do nothing else except αὐτός τε ἀπορεῖς, καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖς ἀπορεῖν."

C. πράττω τὸ ὑμέτερον δὴ τοῦτο, *and herein I am doing*

just (δὴ) *what is for your interest.* Ast takes πάντα ταῦτα with πράττω, as well as with λέγω, and ὑμέτερον . . . τοῦτο as added in apposition. —— οὕτως διακείμενος (not οὕτω). Videtur οὕτως, etiam sequente consona litera, usurpatum esse ubi vi et pondere suo pollet plurimum. Stallb. —— ἐν αὑτῷ ὑπάρχοι. Heindorf wishes to erase ἐν, or write ἕν, with some reason, as ὑπάρχω takes with it a simple dative.

D. βοήθεια ἑαυτῷ. This noun with the dative denotes *help afforded to;* with the genitive, *against* (comp. βοήθεια κακοῦ, 509, C, βαρβάρων, Plat. Epist. 7. 332, E), or *to* any one. —— There is an allusion here to 486, B.

E. αὐτὸ τὸ ἀποθνήσκειν. Comp. for the sentiment Plato's Apol. 28, B, et seq. —— φοβεῖται, sc. πᾶς τις, by brachylogy supplied from οὐδείς, just above. See my note on Soph. Antig. 29. —— ὡς τοῦτο οὕτως ἔχει depends on λόγον λέξαι, as if it were λόγῳ δεῖξαι ὡς . . . ἔχει.

A. φασί, i. e. *as story-tellers say, when they begin a* 523 *story.* —— λόγον opposed to μῦθον is *a historical narrative, a true story,* as opposed to *a fictitious narrative.* —— Ὅμηρος λέγει. Iliad. 15. 187. —— καὶ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι, *et semper et nunc etiam.* Ast. ἔστιν includes a past tense.

B. νεωστί, *in modern times,* used relatively to the days of Saturn. —— οἱ ἐκ . . . νήσων. The preposition is accommodated to ἰόντες (see Soph. Electr. 137), because the officers set over the blessed islands came *from thence.* Comp. Cr. § 659; K. § 300. 4; and 472, B, note.

C. ἑκατέρωσε, *in each direction,* to the blessed islands, and to the prison of punishment.

D. προκεκαλυμμένοι = ἔχοντες προκεκαλυμμένον. See Æsch. Prometh. 362; Soph. Electr. 54. The sense is, *having eyes and ears, and the whole body, spread as a veil before the soul.* —— αὐτοῖς . . . ἐπίπροσθεν γίγνεται, *are in their way.* —— τοῦτ' αὐτῶν, *this property of theirs, this in them.*

E. ἐξαίφνης ἀποθανόντος = εὐθὺς ἀποθανόντος, *the moment he is dead.* Soph. § 222, N. 4. —— By a constructio ad sensum, ἔρημον . . . καταλιπόντα are in the masculine, because τὴν ψυχὴν ἑκάστου is the same as *each person.* —— δύο ἐκ τῆς Ἀσίας. Routh explains this by their being born of Europa, a Phœnician, and adds, that Minos was regarded by some as a stranger in Crete. "Sed Cretam insulam Asiæ assignasse videntur veteres sicut Libyam modo Europæ modo Asiæ contribuerunt; ut duas orbis terrarum partes posuerint, Asiam et Europam." Ast. But no proof has been found elsewhere, that Crete was assigned to Asia.

524 A. ἐν τῷ λειμῶνι, etc. Virgil, Æneid, 6. 540: —

"Hic locus est, partes ubi se via findit in ambas:
Dextera, quæ Ditis magni sub mœnia tendit,
Hac iter Elysium nobis: at læva malorum
Exercet pœnas, et ad impia Tartara mittit."

B. οὐ πολὺ ἧττον . . . ἥνπερ καὶ ὅτε ἔζη. A free and rather irregular construction, instead of οὐ πολὺ ἧττον . . . ἢ ὅτε ἔζη. ἥνπερ is brought in through the influence of τὴν ἕξιν τὴν αὐτοῦ, and alters the ensuing words to suit itself.

D. οἷος εἶναι παρεσκεύαστο, etc., *such as he had prepared himself to be while living in regard to his body*, i. e. such as were his ways of using his body. Just below, ἔνδηλα ταῦτα refer to the qualities of body implied in οἷος εἶναι παρεσκεύαστο, as if οἷα ἔσχεν ἐν τῷ σώματι had been written.

E. κατεῖδεν . . . ψυχῆς. The aorist marks indefinite time (484, A, note): ψυχῆς depends on οὐδέν; *nothing belonging to*, or *in*, *the soul.* Comp. Repub. 376, A, ὃ καὶ ἄξιον θαυμάσαι τοῦ θηρίου. —— ἀλλὰ διαμεμαστιγωμένην, etc. Tacit. Annal. 6. 6, "Neque frustra præstantissimus sapientiæ firmare solitus est, si recludantur tyrannorum mentes, posse adspici laniatus et ictus; quando, ut corpora verberibus, ita sævitia, libidine, malis consultis animus dilaceretur."

B. *οἱ ὠφελούμενοι . . . καὶ διδόντες*, i. e. those who, while 525
they suffer, are made better . . . are such as, etc.

C. *τοῖς ἀεί.* See 464, D; Prometh. 937.

D. *τοὺς πολλοὺς . . . παραδειγμάτων.* By a *constructio ad sensum*, *παραδειγμάτων* used of the persons who serve as examples, is joined to *πολλούς*, as if it were masculine.—— *Ὅμηρος.* Odys. 11. 575, seq.

E. *οὐ γὰρ ἐξῆν αὐτῷ*, sc. *συνέχεσθαι.* —— *ἐκ τῶν . . . ἄνθρωποι*, *the men who prove to be even very wicked are of the class of the powerful.* Here, 497, A, 526, B, and elsewhere, *γίγνεσθαι* means *to become* subjectively, i. e. to become in the view of the mind, to be found out to be.

C. *ἐπισημηνάμενος, ἐάν τε*, etc., *putting his mark upon* 526
him to show whether he thinks him curable or not. Comp. Repub. 10. 614, which I will give in English. "When, therefore, his soul went out of his body, he began a journey, with a number of others, and they came to a wonderful place, where there were two openings in the ground close by one another, and others opposite to them above in the sky. Between these judges sat, who, whenever they finished judging, bade the just take the road on the right and upwards through the sky, having first attached certificates (*σημεῖα*) to those who had been judged, in front; and ordered the unjust to take the road to the left and leading downward, with marks behind indicating all their conduct." —— *οὐ πολυπραγμονήσαντος*, *who has not been "a busybody in other men's matters,"* who has not gone out of his own sphere of duties, to perform a part belonging to another. In Repub. 4. 433, A, it is made a definition of justice, that a man *τὰ αὑτοῦ πράττει καὶ οὐ πολυπραγμονεῖ.* Here the words especially point at taking an active part in politics, which, for a man who is not yet qualified for political life is undertaking another's duty to the neglect of his own.

C, D. ἑκάτερος . . . νέκυσσιν. This passage is considered to be spurious by Heindorf and Ast, for reasons which, as far as I can see, are altogether insufficient. The passage from Homer is in Odys. 11. 568.

E. ἀντιπαρακαλῶ. ἀντὶ denotes *in my turn*, in reply to the exhortations which you gave me to engage in politics. Just below, ἀντὶ . . . ἀγώνων denotes *worth all the trials here*, i. e. to be set against or equal in importance to all the trials before human tribunals, where rhetoric, as its advocates alleged, would save a man from condemnation. ἐνθάδε, ἐκεῖ, and ἐκεῖσε are often used of *this life*, and of *death* or *a future state;* the context of course suggesting the explanation. Comp. Soph. Antig. 76; Electr. 356; Eurip. Alcest. 363.

527 A. τὸν τῆς Αἰγίνης υἱόν. Æacus (son of Jupiter and Ægina), as being the judge for all from Europe. Olympiod. apud Stallb. says, "He adds Ægina because Callicles was from Ægina." But as that Platonic Scholiast can have known nothing about Callicles, I suspect that the last word, Αἰγίνης, is an error in transcribing for Εὐρώπης, occasioned by the similar word preceding it.——χασμήσει, etc. This noble passage alludes to 486, B.——τυπτήσει. The Attic form of the future of τύπτω, according to Thomas Magister and Mœris sub voce. Comp. Aristoph. Clouds, 1379, 1443. The later writers used all the forms from τυπτέω, unless it be the present and imperfect.

B. ἐκεῖσε . . . συμφέρων, *advantageous there.* See 526, E. The adverb of motion is used, because the journey from this world is thought of. It is the same as *when we go thither*. Comp. the opposite in Æschin. c. Ctes. § 97, Bekker: "He said that he wished to report to you τὴν ἐκ Πελοποννήσου πρεσβείαν ἣν ἐπρέσβευσε, *his embassy into Peloponnesus*, strictly *the embassy into P. from which he had returned.*——ἠρεμεῖ, *remains quiet*, *unshaken*, i. e. *unre-*

futed.——οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι ἀγαθόν, ἀλλὰ τὸ εἶναι. Comp. the noble words in Repub. 2. 361, A, ἐσχάτη ἀδικία δοκεῖν δίκαιον εἶναι, μὴ ὄντα. Æschylus was the source of the expression, Sept. c. Theb. 574, οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος ἀλλ' εἶναι θέλει, upon which words all the theatre turned and looked at Aristides, according to Plutarch in his life.

C. οὕτω χρηστέον. οὕτω is immediately explained by ἐπὶ τὸ δίκαιον ἀεί. —— ἐνταῦθα, *to that kind of life.* ἐνταῦθα came perhaps to be used with a verb of motion, because with the motion its end, rest in the place, is often thought of. —— ὡς ὁ λόγος σημαίνει, *as the discourse shows.* Stallb. gives ὡς ὁ σὸς λόγος, with the best of the MSS., to which Ast very justly objects. The same false reading appears 511, B, 460, C, and Socrates could not call the argument, so far as it proved this point, the argument of Callicles, to whom he here speaks.

D. πατάξαι. The interpreters are divided between πατάξαι, with which ἐασόν τινα and σε, from σου, just above, are to be supplied, and πάταξαι *sine te verberari.* Buttmann even denies that the middle can have this sense, and, I incline to think, with reason. It may denote *strike yourself*, or *get yourself struck* (i. e. do something which shall cause the action of striking to come back upon yourself), but not *allow yourself to be struck*, i. e., in this place, "bear such an infliction without thinking it the greatest evil in the world." Stallb., in defence of the middle so used, cites from Aristoph. Clouds, 494, φέρ' ἴδω τί δρᾷς, ἤν τίς σε τύπτῃ; where Strepsiades replies, τύπτομαι: this word Stallb. takes in the sense of ἐῶ ἐμαυτὸν τύπτεσθαι. I apprehend that τύπτομαι is in the passive. "What do you do," says Socrates, "if a person beats you?" "I am beaten," is the reply; i. e. I do nothing but suffer, I get beaten. We need not be troubled by σύ γε θαῤῥῶν; for σὺ is occasionally repeated with γε in the second clause, with a certain increase of

force in the exhortation. Comp. Herodot. 7. 10, "I shall hear of you as being torn to pieces by dogs and birds, ἤ κου ἐν γῇ τῇ Ἀθηναίων ἢ σέ γε ἐν τῇ Λακεδαιμονίων;" Soph. Œd. Tyr. 1101, τίς σε . . . ἔτικτε . . . Πανὸς . . . προσπελασθεῖσ', ἢ σέ γε . . . Λοξίου; The sense is true of ὅ γε, and *tu* in Latin. Nor do I see how θαῤῥῶν opposes this construction any more than θαῤῥούντως would. The sense, then, is, *Yes, indeed, and do you calmly let him give you this dishonorable blow.* —— Stallb., I find, has given up his defence of πάταξαι, imperative middle, in his second edition.

E. οἷς οὐδέποτε ταὐτὰ δοκεῖ. Comp. 491, B. He includes himself in the censure, to give it a milder form.

futed.——οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι ἀγαθόν, ἀλλὰ τὸ εἶναι. Comp. the noble words in Repub. 2. 361, A, ἐσχάτη ἀδικία δοκεῖν δίκαιον εἶναι, μὴ ὄντα. Æschylus was the source of the expression, Sept. c. Theb. 574, οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος ἀλλ' εἶναι θέλει, upon which words all the theatre turned and looked at Aristides, according to Plutarch in his life.

C. οὕτω χρηστέον. οὕτω is immediately explained by ἐπὶ τὸ δίκαιον ἀεί.——ἐνταῦθα, *to that kind of life.* ἐνταῦθα came perhaps to be used with a verb of motion, because with the motion its end, rest in the place, is often thought of.——ὡς ὁ λόγος σημαίνει, *as the discourse shows.* Stallb. gives ὡς ὁ σὸς λόγος, with the best of the MSS., to which Ast very justly objects. The same false reading appears 511, B, 460, C, and Socrates could not call the argument, so far as it proved this point, the argument of Callicles, to whom he here speaks.

D. πατάξαι. The interpreters are divided between πατάξαι, with which ἐασόν τινα and σε, from σου, just above, are to be supplied, and πάταξαι *sine te verberari.* Buttmann even denies that the middle can have this sense, and, I incline to think, with reason. It may denote *strike yourself*, or *get yourself struck* (i. e. do something which shall cause the action of striking to come back upon yourself), but not *allow yourself to be struck*, i. e., in this place, "bear such an infliction without thinking it the greatest evil in the world." Stallb., in defence of the middle so used, cites from Aristoph. Clouds, 494, φέρ' ἴδω τί δρᾷς, ἤν τίς σε τύπτῃ; where Strepsiades replies, τύπτομαι: this word Stallb. takes in the sense of ἐῶ ἐμαυτὸν τύπτεσθαι. I apprehend that τύπτομαι is in the passive. "What do you do," says Socrates, "if a person beats you?" "I am beaten," is the reply; i. e. I do nothing but suffer, I get beaten. We need not be troubled by σύ γε θαῤῥῶν; for σὺ is occasionally repeated with γε in the second clause, with a certain increase of

force in the exhortation. Comp. Herodot. 7. 10, "I shall hear of you as being torn to pieces by dogs and birds, ἤ κου ἐν γῇ τῇ Ἀθηναίων ἤ σέ γε ἐν τῇ Λακεδαιμονίων;" Soph. Œd. Tyr. 1101, τίς σε . . . ἔτικτε . . . Πανὸς . . . προσπελασθεῖσ', ἢ σέ γε . . . Λοξίου; The sense is true of ὅ γε, and *tu* in Latin. Nor do I see how θαῤῥῶν opposes this construction any more than θαῤῥούντως would. The sense, then, is, *Yes, indeed, and do you calmly let him give you this dishonorable blow.* —— Stallb., I find, has given up his defence of πάταξαι, imperative middle, in his second edition.

E. οἷς οὐδέποτε ταὐτὰ δοκεῖ. Comp. 491, B. He includes himself in the censure, to give it a milder form.

APPENDIX.

No. I.

Where and when does Plato represent this Dialogue to have taken place?

1. *Where?* In the house of Callicles, say all with whose opinion I am acquainted, except Schleiermacher. He decides in favor of some public place, such as the Lyceum, where other conversations of Socrates were held. His reasons, given in a note on his translation of Gorgias (Vol. III. 473, of his Plato), are principally these. 1. Socrates (447, B) seems to be going into the place where Gorgias is. He meets Callicles without, who says, "Whenever you wish to come to my house, Gorgias will exhibit to you, for he lodges with me." (See the note on that place.) The words, *whenever you wish to come*, must relate to some future time. What does Callicles do, then, if they are at his house, (Schl. leaves to be implied,) but shut the door in his visitors' faces. To tell a stranger just entering your house to call at any time, without asking him in, is to turn him away. 2. Schl. finds it strange, and not consistent with Athenian politeness, that Callicles should have deserted his guests, and be going away from his own house. To these reasons of Schleiermacher's may be added two others. 3. If Socrates and his friend were at the door of Callicles's house to hear Gorgias display his rhetorical powers, and if Chærephon knew Gorgias well, why should they need the information that Gorgias lodged there? 4. Perhaps it may be

regarded as a slight argument, that Socrates says (506, A), ἐῶμεν χαίρειν καὶ ἀπίωμεν: to which Gorgias replies, "It does not seem to me that we ought yet ἀπιέναι." For ἀπιέναι must have the same subject as the preceding ἀπίωμεν. Here, then, Socrates expects that the other parties to the conversation will go away from the place when the discourse is broken off; and Gorgias repeats what Socrates had said, including himself among those who would leave the place. But this could not be, if they were where Gorgias was staying.

No one within my knowledge has examined what Schleiermacher says on this point, or given reasons for choosing the house of Callicles as the scene of the Dialogue, except Cousin. His reasons, I must think, have little weight. 1. There would have been some allusion, direct or indirect, to the place, if a public one. The same might be said, with equal reason, I think, on the other side. 2. It was mainly in private houses, as Plato affirms in Hippias Major, that Gorgias spoke. Plato's expression is ἰδίᾳ ἐπιδείξεις ποιούμενος, and ἰδίᾳ, contrasted with ἐν τῷ δήμῳ, just preceding, means nothing more than *in other places besides the assembly*. 3. Of Callicles leaving his guests, and going out to talk with Socrates, he says, "Nothing is more natural than to go to meet persons who are visiting you, and whom you are to receive, at the entrance of your house." If I mistake not, the porter would have admitted the strangers, and the master of the house have been in a distant part of the building. 4. To Schleiermacher's main remark, he replies, that, as Gorgias was fatigued, Callicles could not ask him to repeat his exhibition, and therefore begged the visitors to call at anotner time. But need they be turned away? Might they not be invited in, without the necessity of a new exhibition on the part of Gorgias?

2. *When?* The passage 473, E, which is treated of at

large in the note, has been usually supposed to determine the time. But several scholars, as Boeckh (which I learn from C. F. Hermann's work, I. 634) and Foss, have ascribed an earlier date to the Dialogue, and one so early even as the first visit of Gorgias to Athens. The arguments, so far as I know them, with a single exception, are of little importance. They are, — 1. Pericles is spoken of as νεωστὶ τετελευτηκώς, 503, C. But νεωστὶ may be widely used. Comp. 523, B. "Nuper, id est paucis ante sæculis." Cic. de Nat. Deor. 2. 50. It was twenty-four years before 405 B. C. And Pericles in this passage is contrasted tacitly with Themistocles, Cimon, and Miltiades, whose deaths were considerably earlier. 2. Archelaus is said to have committed the crimes by which he gained the throne "yesterday and the day before." But this is very plainly a rhetorical contrast with the παλαιοῖς πράγμασιν, just before spoken of. See 470, D. 3. Demus, son of Pyrilampes, was a youth when the Wasps was written, seventeen years before 405 B. C. See 481, D. Suppose him thirty-two in 405, Plato, I imagine, if he had been aware, at the time of writing, of his exact age, would not have scrupled to say what he does. 4. The passage, 473, E, where Socrates speaks of his ignorance of the way to put the question when he was a presiding officer, is inconsistent with Apology 32, B, which refers to the famous occasion in 406 B. C. Socrates, therefore, must allude to something else. I can scarcely conceive how any one, used to the style of the Platonic Socrates, can take what he says 473, E, as sober earnest. 5. In 481, D, and 519, A, Alcibiades is spoken of as beloved by Socrates after their intimacy must long have ceased, and as likely to be punished by the Athenians, after his last departure from Athens, and a little before his death. This appears to me the most serious objection to the year 405. But I apprehend that this is by

no means the only instance in which Plato assigns the relations of one time to another, changing the more immaterial circumstances, as the tragic poets did those of the fables, to suit his design.

No. II.

On what is said of Pericles, 516, A, *and on the Character given to him in this Dialogue.*

An eminent historian (Thirlwall, Hist. of Greece, Vol. III., chap. 18, and Appendix, 2) has examined the passage above quoted, and thinks that Plato's charge of peculation at this time arose out of a confusion of dates and circumstances. This may be so, but there are two things which ought to be said on behalf of Plato, before we fully condemn him for injustice towards his great countryman. The first is, that he expresses no opinion as to the justice of the charge. If it is admitted to be unjust, his argument is so much the stronger, for it turns upon the *ingratitude* of a people towards its public servants. Indeed, taken in connection with the charges against Themistocles, Cimon, and Miltiades, it wears the appearance of an unfounded accusation. The other is, that the fact may have been as Plato represents it: the people, in a sudden outburst of displeasure, may have at this time fined him, upon a charge of peculation so frivolous, that Thucydides does not think it worthy of mention. The circumstances were these. Pericles was deposed from his office of general (Plut. Pericl. § 35, Diodor. 12. 45), — it may be at one of the *epicheirotoniæ*, or in consequence of a special process, an *eisangelia.* A suit was brought against him, — probably a γραφή, though Plutarch calls it a δίκη. Cleon, Simmias, or Lacratidas

was his accuser, and he was fined in a sum variously estimated at fifteen, fifty (Plut.), and eighty (Diodor.) talents. The nature of the suit is not stated, but it certainly may have been κλοπὴ δημοσίων πραγμάτων, based upon some trifling circumstance, occurring at a time when moneys would be under his control, as commander of the forces. The general Timotheus, with no more reason, perhaps, was accused of treason, and then, at the rendering of his accounts (*euthynæ*), charged with bribery, and fined one hundred talents. To this it may be added, that Aristides, in his vindication of Pericles, nowhere, so far as I have observed, taxes Plato with inaccuracy, but follows his statement, as if he thought it true. And this he does in a work where he accuses Plato of anachronisms and misquotations. (Aristid. 2. 319, 327, de Quatuorv. ed. Dindorf. In the latter place the Sophist says: — "If one should ask Plato whether, supposing he had been one of Pericles's judges when he was tried for peculation, he would have been one to condemn him, and would have given more weight to the words of Cleon than to those of Pericles, or," etc.)

Plato, then, in this very serious and not at all ironical passage (see Thirlwall, III. 91), may have given no credit to the charge against Pericles, and, notwithstanding the silence of historians as to the nature of the suit, may be right in calling it one for peculation.

Upon another point, — Plato's consistency in the character which he gives to Pericles, — I will say but a word. There are three passages which concern us here; Gorg. 515, C – 517; Meno, 99, B – 100, B, compared with 94, B; and Phædrus, 269, A – 270, B. In Meno, εὐδοξία, or correct opinion, is ascribed to Pericles, without wisdom, and in Phædrus he has the credit of possessing consummate eloquence, derived from the discipline of Anaxagoras. In

Gorgias, he is denied to be a true orator, but in Phædrus is declared to be πάντων τελεώτατος εἰς τὴν ῥητορικήν. The seeming inconsistency can be explained by taking into consideration, that Plato judges of the orator in Gorgias by a moral standard, and in Phædrus looks at him as capable of producing a work of art; and perhaps by this consideration also, that while he would grant to Pericles all that knowledge of the mind which the physical instructions of Anaxagoras could furnish, he might still refuse to him the attributes of a truly philosophical artist.

No. III.

See 486, A, note.

The verses yet extant of this dialogue between the brothers have been collected and emended by Valckenaer, Matthiæ, and others. We here add the passage adjacent to the lines cited or alluded to by Plato, according to Hartung's arrangement in his Euripides Restitutus (Hamburg, 1843). Zethus invites his brother Amphion to go a hunting, and, on his refusal, reproaches him with effeminacy of mind, as giving himself up to the musical art and to indolence, while he neglects useful pursuits. To this scene Horace alludes (Epist. 1. 18. 39): —

"Nec tua laudabis studia, aut aliena reprêndes,
Nec, cum venari volet ille, poemata panges.
Gratia sic fratrum geminorum, Amphionis atque
Zethi, dissiluit, donec suspecta severo
Conticuit lyra; fraternis cessisse putatur
Moribus Amphion."

Zethus first speaks: —

Ἄμφιον, ἀμελεῖς ὧν ἐπιμελεῖσθαί σε δεῖ·
ψυχῆς δὲ . . . ὧδε γενναίαν φύσιν

γυναικομίμῳ διαπρέπεις μορφώματι·
οὔτ' ἐν δίκης βουλαῖσιν ὀρθῶς ἂν λόγον
προθεῖο πιθανόν, οὔτ' ἂν ἀσπίδος κύτει
. . . . . ὁμιλήσειας, οὔτ' ἄλλων ὕπερ
νεανικὸν βούλευμα βουλεύσαιο. . . .
κακῶν κατάρχεις τῆνδε Μοῦσαν εἰσάγων
ἀσύμφορόν τιν' ἄτοπον . . . . .
ἀργὸν φίλοινον χρημάτων ἀτημελῆ.

. . . . .

πολλοὶ δὲ θνητῶν τοῦτο πάσχουσιν κακόν.
γνώμῃ φρονοῦντες οὐ θέλουσ' ὑπηρετεῖν
ψυχῇ, τὰ πολλὰ πρὸς φίλων νικώμενοι.

. . . . .

ἀνὴρ γὰρ ὅστις εὖ βίον κεκτημένος
τὰ μὲν κατ' οἴκους ἀμελίᾳ παρεὶς ἐᾷ,
μολπαῖσι δ' ἡσθεὶς τοῦτ' ἀεὶ θηρεύεται,
ἀργὸς μὲν οἴκοις καὶ πόλει γενήσεται,
φίλοισι δ' οὐδείς· ἡ φύσις γὰρ οἴχεται
ὅταν γλυκείας ἡδονῆς ἥσσων τις ᾖ·
καὶ πῶς σοφὸν τοῦτ' ἐστίν, εἴ τις εὐφυῆ
λαβοῦσα τέχνη φῶτ' ἔθηκε χείρονα
μήτ' αὐτὸν αὑτῷ δυνάμενον προσάρκεσαι;

. . . . .

. . . . . μισῶ . .
σοφὸν λόγοισι, ἐς δ' ὄνησιν οὐ σοφόν.
. . . . . ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ,
παῦσαι δ' ἀοιδῶν, πολεμίων δ' εὐμουσίαν
ἄσκει, τοιαῦτ' ἄειδ' ἀφ' ὧν δόξεις φρονεῖν,
σκάπτων, ἀρῶν γῆν, ποιμνίοις ἐπιστατῶν,
ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφεὶς σοφίσματα
ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις.

ΑΜΦΙΩΝ.

ἐκ παντὸς ἄν τις πράγματος δισσῶν λόγων

ἀγῶνα θεῖτ' ἄν, εἰ λέγειν εἴη σοφός

. . . . .

. . . . . . ὃς δ' εὐγλωσσίᾳ
νικᾷ, σοφὸς μέν, ἀλλά τοι τὰ πράγματα
κρείσσω νομίζω τῶν λόγων ἀεί ποτε.

. . . . .

λαμπρὸς δ' ἕκαστος κἀπὶ τοῦτ' ἐπείγεται,
νέμων τὸ πλεῖστον ἡμέρας τούτῳ μέρος
ἵν' αὐτὸς αὑτοῦ τυγχάνῃ κράτιστος ὤν.

κ. τ. λ.

REFERENCES
TO THE GREEK GRAMMAR
OF
PROFESSOR HADLEY.

NOTES on 447, A, line 9, § 502, b.; l 17, § 518, b. —— 447, B, l. 11, δαί, § 852, 8; l. 16 ἥκειν, § 784. —— 447, D, l. 1, § 424, 9. —— 448. C, l. 1, § 827. —— 448, D, l. 1, § 601, a. —— 448, E, l. 6, § 682. —— 449, C, D, l. 1, § 664, a. —— 449, E, l. 1, § 826, a. —— 450, B, l. 1, § 854; l, 10, § 772. —— 450, C, l. 1. Comp. § 829. —— 450, E, l. 1, § 848, c. —— 451, C, l. 5, § 589. —— 451, D, l. 3, § 556. —— 452, A, l. 9, § 734, b. —— 452, B, l. 8, § 722, b. —— 452, C, ὅδε, § 678, a. —— 453, A, l. 1, εἰς after τελευτῇ, § 618, a. —— 453, C, l. 6, ἄν repeated, § 873, a. —— 453, D, l. 4, §§ 415 e., 694, c. —— 455, B, ἄλλο τι ἤ, §§ 508, b, 829, a. —— 455, E, l. 6. Comp. § 585, h, end. —— 456, A, l. 1, § 544, a. —— 456, D, l. 1, § 504, c. —— 457, B, l. 6. Comp. § 795, a. —— 457, D, l. 6, § 672, b.; l. 7, § 788 a.; l. 8. Comp. § 814. —— 457, E, § 781, a. —— 458, A, l. 1, § 803, a. —— 458, A, end, § 669, b. —— 459, A, l. 5. Comp. § 839. —— 460, D. Comp. § 505, b. —— 460, E, l. 3. Comp. § 802; l. 7, § 513, b. —— 461, D, l. 3. Comp. § 740, b.; l. 4, § 777. —— 461, E, § 589. —— 462, D, l. 5. Comp. § 714, § 716, a. —— 462, E, l. 1, § 826, a.; l. 2, § 720, d, § 662. —— 463, C, last l. Comp. 760, a. —— 464, B, l. 8. Comp. § 530. —— 465, D, l. 4, 563, b. —— 468, A, § 504, c. —— 468, E, § 678, a, b. —— 469, A, § 809. —— 469, B. Comp. § 615. —— 469, D, l. 4. Comp. § 530, b.; l. 11, τεθνήξει, § 444, 4.; l. 15, κατεαγέναι τῆς κεφαλῆς, § 574, b. —— 470, D, ἀκούω, § 698. —— 470, E, l. 1, 589. —— 472, A, ὀλίγου, § 575, a. —— 472, D, ἄλλο τι. Comp. § 508, b., ὡς, § 795, e. —— 476, A, σκοπέω, § 427, l. 16. —— 476, C, κάω, § 434, 1. —— 477, A, § 809. —— 477, B. Comp. § 569. —— 477, D, l. 5, § 817, b.

—— 478, C, ἀρχήν, § 552. —— 478, E. See § 700, a. —— 479, A, ὥσπερ ἂν εἰ, § 754. —— 479, B, § 586, b. —— 479, E, διαφερόντως, with genitine, § 588. —— 480, B, § 720 c. —— 480, E, l. 3, § 599, 3. —— 481 D, l. 1, § 860, b.; l. 4, § 517. —— 482, D, l. 1. Comp. § 736, § 737. —— 484, A, l. 8, § 707. —— 484, E, l. 14–15, § 674, § 586, c. —— 486, A, end. Comp. § 698. —— 487, B, § 661. —— 487, E, l. 1, 868, 1, a. —— 489, A, § 756, a. —— 489, D. Comp. § 528 end. —— 489, E, οὐ μά. Comp. § 545. —— 490, D, φλυαρεῖς ἔχων § 788, a. ——. 491, B, § 583. —— 491, E. But Comp. § 535. —— 492, B, l. 1, 776, 3; l. 5. Comp. § 722, c.; l. 9. Comp. § 818, a, b. —— 493, D, l. 3. Comp. § 603, a. —— 495, C, ἄλλο τι, 829, a.; l. 6–12. Comp. § 793. —— 496, C, § 817, b. —— 497, A, ἔχων ληρεῖς, § 788. —— 497, E, § 525, c. —— 499, C, l. 2, § 775, a. —— 500, B, l. 9, μήτε, etc. Comp. § 858. —— 502, B, l. 1, § 532, b, end. —— 502, B, l. 8, § 801, a. —— 502, C, end, § 513, a. —— 502, D, l. 2, § 816. —— 503 C, l. 1, § 698. —— 503, C, l. 7, § 809. —— 505, D, θέμις, § 202, 7. —— 507, D, l 5, § 806, b. —— 509, A, καὶ εἰ. Comp. 874, 2, a. —— 509, D, l. 1, § 412, b. —— 511, D, ἐπράξατο, § 707. —— 512, B, μὴ ὅτι, § 848, c.; l. 4. Comp. 547, c. —— 512, D, μὴ etc. Comp. § 743, b, end. —— 514, A, l. 8, § 574, e. —— 515, B. Comp. § 675, b. —— 516, A, l. 1, § 311, a. —— 516, E, l. 1, § 754, a, end. —— 517, A, l. 3. Comp. 881, end. —— 517, C, l. 2, § 576. —— 517, D, l. 3, § 371, d. —— 518, C, l. 1–3. Comp. § 500, a. —— 518, E, l. 7, § 818, d. —— 520, C, ἐνεχώρει, § 746, b. —— 521, C, l. 10, § 803. —— 522, A, l. 1. Comp. § 554. —— 522, E, l. 2, 881, end. —— 523, B, l. 2, 618, a. —— 523, D, l. 1. Comp. § 549. —— 523, E, l. 1, 795, b. —— 524, E, l. 1, § 707. —— 525, D, § 523. —— 527, A, τυπτήσει, § 427, 19. —— 527, B, l. 1. Comp. 618, a.

